

Др Војислав Шешељ

**АНТИХРИСТОВ НАМЕСНИК
ЗЛИКОВАЧКИ РИМСКИ ПАПА
БЕНЕДИКТ ШЕСНАЕСТИ**

**Српска радикална странка
Београд 2006.**

Др Војислав Шешелъ
АНТИХРИСТОВ НАМЕСНИК ЗЛИКОВАЧКИ
РИМСКИ ПАПА БЕНЕДИКТ ШЕСНАЕСТИ

Рецензенти

Томислав Николић

Александар Вучић

Директор издавачког сектора

Огњен Михајловић

Редакција

Ивана Борац, Љубинка Божовић, Љубица Давидовић, Весна Зобеница,
Зорица Илић, Весна Марић, Љиљана Михајловић, Биљана Мичић,
Северин Поповић, Злата Радовановић, Марина Ристић, Златија Севић,
Бранкица Терзић, Драгица Томић, Милица Шешелъ

Издавач

Српска радикална странка

Трг победе 3, Земун

За издавача

Др Војислав Шешелъ

Штампа

Штампарија ДОО „Драгић”, Зрењанин

За штампарију

Момчило Драгић

Тираж

3000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
327 . 7/ .8(497.11)

ШЕШЕЉ, Војислав

Антихристов намесник зликовачки римски
папа Бенедикт Шеснаести / Војислав Шешелъ .

- Земун : Српска радикална странка, 2006

(Зрењанин : Драгић). - 1000 - стр. ; 23

cm - (Сабрана дела Војислава Шешелъа ;
68)

На насл. стр. назив места издања :

Београд. - Тираж 3.000. - Стр. 3-4:

Предговор / Проф. др Војислав Шешелъ

ISBN 86-7886-000-6

а) Српско питање - Међународна заједница

COBISS.SR-ID 130882572

Предговор

Књигу „Антихристов намесник зликовачки римски папа Бенедикт Шеснаести” немогуће је посматрати одвојено од претходне, изашле под насловом „Понтифекс максимус сатанистичке цркве папа Јован Павле Други”. Ове две књиге физички су спојене елаборатом Зорана Красића о улози Ватикана и папе Јована Павла Другог у злочинима извршеним на територији бивше Југославије од 1991. године. Пошто се ради о обимном, стручно обрађеном материјалу чији укупни број износи преко 1300 страница, логично је да сам морао да га поделим у два дела, први у књизи која је изашла под редним бројем 67, а други, знатно дужи у овој, 68-ој по реду. Овај елаборат чини основицу моје одбране коју намеравам да изнесем пред Претресним већем Међународног кривичног суда за бившу Југославију и тако докажем да је Јован Павле Други, следећи доктрину католичке цркве, организовао и наредио ратне злочине како би спровео геноцид над Србима и на тај начин проширио утицај и обезбедио интересе Ватикана на територијама насталим распадом Југославије.

Да се ради о континуитету, пажљиви читалац може закључити и из наслова које сам одабрао, папа Немац наставља тамо где је стао пољски папа, а обиље чињеница које нуди овај елаборат само доказује да се заиста ради о правој сатанистичкој организацији. Ако постоји неки лидер на овој планети који би уистину требало да одговара по основу командне одговорности, онда је то римски папа. Колико је чврста и непобитна веза између Ватикана као наредбодавца и директних извршилаца злочина, најбоље се уочава из говора Миле Будака, усташког министра „богоштовања” и наставе, којег је одржао 15. маја 1941. године у Госпићу: „Један дио Срба ћемо побити, други преселити, а остале ћемо превести у католичку вјеру и претворити у Хрвате”.

Овај сатанистички наук, који је одмах спроведен у дело, није могао бити разрађен без сагласности католичке цркве. Јер, њени су фратри покатоличавали православне Србе, Будак и његови су били задужени за преостале две трећине. Деценијско заташкавање, прећуткивање и амнестирање усташких злочинаца и њима надређених из редова клера Римске католичке цркве, охрабрило је њихове потомке да нареду и почине серију злочина у најновијем рату, пре свега на окупираној територији Републике Српске Крајине и Републике Српске. Више је него позната улога антихристовог намесника Јована Павла Другог у распаду, тачније разбијању, бивше Југославије и признању држава насталих сецесијом, пре свега Хрватске. Фактички, он је наредбодавац, инспиратор и планер свих злочина почињених над Србима у ратови-

ма од 1991. године. Јован Павле Други је подстицао многобројне иностране политичаре да га следе у његовим замислима, без обзира на кобне политичке, правне и све друге последице. По злу је чувено његово савезништво са Роналдом Реганом, председником Сједињених Америчких Држава, човеком који је највећу протестантску државу увео у злочиначки савез са Римокатоличком црквом. Шта је погром и прогон крајинских Срба, него наставак политике папе Пија Дванаестог. Та иста ватиканска политика срећом није у потпуности успела у Републици Српској, али се њено роварење осећа и данас, широм српских и уопште православних земаља.

Војтилин наследник, Бенедикт Шеснаести, данас бере плодове рада овог Пољака за којег је одмах по устоличењу дао налог да се по скраћеном поступку произведе у свеца. Био је то јасан знак да неће бити промена у ватиканској политици, да је бивши Војтилин главни инквизитор изучио све потребне лекције.

Теренски извршиоци планова црне интернационале нису ни на тренутак застали због ове смене у „светој” столици. Галопирају као јахачи апокалипсе светосавским земљама, осећајући да је српски народ исцрпљен вишегодишњом опсадом наметнутом од стране ватиканских савезника, западних сила.

У таквој ситуацији, српски народ поучен крваво плаћеним искуством, има само један пут који га води до избављења. То је народно јединство и несебично родољубље, којег Србима није недостајало ни у тежим историјским околностима од ових данашњих. Зато чврсто верујем у победу Српства и надам се да ће ова моја књига бити уграђена у светлу и чврсту српску кућу чије темеље Ватикан већ вековима покушава да уздрма.

Проф. др Војислав Шешел

Централна промоција књиге др Војислава Шешелџа „Криминалац и ратни злочинац Хавијер Солана” Београд, „Дом синдиката”, 16. април. 2006.

Александар Вучић: Даме и господо, драги пријатељи, добродошли на још једну промоцију нашег председника др Војислава Шешелџа. Данас представљамо књигу човека који је већ три и по године у Хашком трибуналу, да му се кривица не зна, да му је оптужница бесмислена, а да се храбро и јуначки бори за слободу свога народа и да не пристаје ни на какве компромисе када је слобода у питању.

Користим прилику, наравно захваљујући се вама што сте дошли на промоцију ове књиге, да поздравим супругу председника наше странке Јадранку Шешелџ, али и све уважене професоре Београдског универзитета, људе који нам све више помажу у борби за слободу нашег народа и наше отаџбине.

Војиславу Шешелџу не почиње суђење, и једино што ми данас тражимо је ослобађајућа пресуда за нашег Војислава. Држали су га без разлога са оптужницом коју су овде писали Ђинђићев режим и његови сатрапи, само зато што нису знали на који начин да победе највећег политичког противника. Војислав Шешелџ је, храбро се борећи за истину у Хагу, показао како се чисти Срби боре за свој народ и за своју слободу, показао је и како не смемо да заборавимо најстрашније злочине који су против нас чињени, а најстрашњији злочини чињени су и 1999. године, када је, по налогу Хавијера Солане, бомбардована, разарана и уништавана Србија и убијани грађани Србије само зато што су хтели да чувају своју територију, своје Косово и Метохију. Само на јучерашњи дан убијено је седам војника у једном шатору њиховим злочиначким бомбама, да не причамо колико су возова пресретали ракетама, колико су цивила убили, шта је било са малом Милицом Ракић. Данас је наша порука, као што је то пркосна порука Војислава Шешелџа из Хага, да злочин нећемо заборавити и да никада нећемо дозволити онима који су убијали по Србији да могу да кажу су највећи добротинитељи. То би била не само срамота, већ и злочин према нашем народу. Завршавајући ово своје излагање, ја хоћу да вам кажем још једну ствар.

Војислав Шешелџ је оставио Српску радикалну странку за време док се не врати јачу него икада. Свакога дана по Србији се одржавају трибине, митинзи и промоције књига, у сваком месту и пред огромним бројем људи, од мањих места, од Ловћенца и Беле Цркве, јуче Лесковца, где се у салама скупи више од хиљаду људи. На сваком месту људи вапе само за једном ствари

која им је потребна више него икада, а то је слобода за наш народ и за нашу отаџбину и то ћемо борећи се са досовским режимом изборити и подарити нашем народу.

Захваљујем на пажњи, и позивам др Оливера Антића да вам се обрати.

Др Оливер Антић: Знате, васиона је једна велика вага, вага која кад се нешто негде одузме, онда аутоматски на другу страну придодаје. Што је више неправде према нашем Воји у Хагу, то је више његових поштовалаца у Србији, и не само у Србији.

Велика је духовна снага човека кога ударају неправдом, ланцима, а он им одговара књигом. Они још не схватају да сва њихова оружја делују на одређено време, по правилу кратко, али књига је најјаче оружје јер траје вечно, она је управљена на вечност. Ево, Воја је из свог моћног тоболица овај пут испалио 998 стрелица, свака страница једна стрелица. Те стреле иду у вечност – нико то више не може да спречи. Ова књига је велика грађа, са обиљем докумената, која ће представљати задатак за историографију, али и част за оне историчаре који ће из ове књиге искористити ова документа и досегнути истину и правду коју нам је отпослао из седишта неправде наш Воја.

Александар Вучић: Даме и господо, драги пријатељи, обратиће вам се председник Градског одбора Српске радикалне странке Новог Сада и члан председничког колегијума српских радикала, човек који се жестоко бори и за Српску радикалну странку и против оних лопова који су доскора управљали Новим Садам, Игор Мировић.

Игор Мировић: Испричаћу вам једну кратку истиниту причу. Хавијер Солана је хтео да отвори Мост слободе у Новом Саду. Имао је за то подршку наших политичких противника, у странкама ДОС-а, у странкама поданичког карактера. Ја сам за то знао и све време сам се правио да ћу то толерисати и они су се опустили, а ја сам све време мислио на своје родољубе који су дали живот, или који су се као Војислав жртвовали за част ове земље. Солана је са својим службеником Оли Реном требало да дође негде 7. октобра прошле године и неколико дана пре тога, када је мост био готов, у једанаест сати ја сам „наредио” специјалну операцију да српски родољуби отворе мост слободе. За само два сата скупило се више хиљада грађана и верујем да су они тада, као и сад, сви у срцу носили и нашег председника и симболе борбе које он предводи, и све оне који су се на неки начин уткали и уписали у све наше мостове које су они порушили, а које смо ми обновили, и које ћемо ми обновити. На тај начин, а верујем у будућности и на друге начине показаћемо колико волимо нашу земљу, колико смо жељни политичке борбе и политичких искушења и колико смо непоколебљиви да истрајемо на принципима програма, наших идеја и свега онога што смо остварили од оснивања странке до данас. Увек када у име странке говорите, гласате, када се за странку борите и када се, наравно, борите и за Србију, мислите на оне који својом жртвом јачају снагу наших идеала, међу њима свакако је највећа снага наш Војислав. Живели!

Александар Вучић: Даме и господо, председник наше странке Војислав Шешел је одлазио у Хаг да брани част свих српских родољуба и свих српских добровољаца који су изгинули у Српској Крајини и у Републици Српској, свуда где се бранила част и отаџбина нашег народа. Из Републике Српске дола-

зи председник Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке Радислав Кањерић.

Радислав Кањерић: Драги пријатељи, ако је ико дефинисао свој став према хашком суду, хашком казамату, била је то Српска радикална странка и наш председник др Војислав Шешељ. Јасно и гласно су они то рекли, а и време је то потврдило, да то није суд како га желе представити они који су га основали, да то није прави правни суд, да то није суд ни због правде, ни због истине. Време је показало, и ове књиге што смо читали, да је то пре свега политички суд, само са циљем да суди само једној држави и једном народу, а та држава је Србија, а тај народ је српски народ и у Србији и у Црној Гори и у Републици Српској и Републици Српској Крајини. И када је био на слободи, и данас, када је у хашком затвору, истину о хашком суду и истину коју хашки суд жели да сакрије, Војислав Шешељ је говорио као слободан човек који зна да је Србији и свима нама истина најпотребнија и да је за све нас истина најбоља одбрана. Каже она народна „Кад слуга лаже, брзо себе издаје”. Тако и Хавијер Солана као ментор овог суда, као и слуге у суду Карла дел Понте, Ханс Холцијус, бранилац у приправности Војиславу Шешељу, издају сами себе. У ствари они признају да не могу победити Војислава Шешеља на прави начин и да не могу победити истину, и зато они сви скупа желе да се преко бранилаца у приправности, као што каже Владика Николај, сакрију и одену и упакују истину, да се сакрију иза леђа истине, да се појаве под именом истине и да на фирму дућан лажи ставе фирму истине. Ова књига коју данас овде промовишемо је књига о том дућану лажи. Ова и све књиге које смо већ читали и књиге које ће сигурно изаћи из пера нашег председника Војислава Шешеља су књиге које ће затворити овај дућан лажи, а најсигурније ће га затворити наш председник др Војислав Шешељ.

Александар Вучић: Још од почетка кризе на просторима бивше Југославије ишли су у разарање и отимање српских територија од Републике Српске Крајине до уништавања наше земље у Босни и Херцеговини а данас покушаја коначног дробљења Републике Српске и отимања Црне Горе. Један од њих који се храбро свих ових година, раме уз раме са нашим председником Шешељом, борио против сепаратистичког режима у Црној Гори јесте и Душко Секулић.

Душко Секулић: Поштована господо, желим да вам саопштим да референдумска кампања у Црној Гори, што се тиче блока за заједничку државу, тече успјешно. Преко 15.000 људи, којима је у срцу заједничка држава Србија и Црна Гора, даноноћно је на терену и подаци који долазе до нас у штабовима говоре да је сепаратистички режим Мила Ђукановића при крају и да ће Државна заједница, односно Србија и Црна Гора после 21. маја бити и опстати заједно. Постоји милион разлога да будемо заједно, и национални, и етнички, и историјски, и безбедносни, и економски, и културни и породични и још многи. На другој страни постоји само један сепаратистички разлог, а то је разлог Мила Ђукановића, а то су његови приватни разлози, да их данас не помињем.

Постоји једна мала група људи која сматра да им је потребна подршка криминалца и ратног злочинца Хавијера Солане за очување заједничке др-

жаве. То није тачно. Народу, поштеним грађанима Србије и Црне Горе најважнија подршка је она коју смо и пре десет дана добили у Црној Гори од др Војислава Шешеља. Слобода Шешељу!

Александар Вучић: Власт у Србији утркује се у удворавању онима који су убили Милицу Ракић и који су убијали овде у Србији из хира и због пира. Једна од оних који стално говоре о лицемерју београдског режима, о криминалном понашању наших власти и о свему што се збива, и о свему што ће се збивати у нашој Србији, јесте Наташа Јовановић, народни посланик Српске радикалне странке.

Наташа Јовановић: Хвала. Браћо Срби и сестре Српкиње, проф. др Војислав Шешељ, председник нас радикала, деценијама је неспорни и политички и правни ауторитет, који је за нељуде и изроде користио праве термине и није чудо што је ова књига, која се данас налази пред нама, добила једини могући наслов „Криминалац и ратни злочинац Хавијер Солана”. Ми никада, баш као и наш председник (хвала Богу наш српски језик је богат и можемо свакоме да кажемо шта му припада), нисмо желели да употребљавамо термине које користе Соланини политички следбеници у Србији и они који раде против интереса државе и народа. Кажу: хашка транзициона правда, НАТО интервенција и томе слично. Због тога је и он данас, иако је већ четири године у тој квази-евро-америчкој институцији која се зове Хашки трибунал, подстрек и заправо једина снага за све нас српске патриоте да се боримо и да се изборимо за слободу нашег народа и наше државе.

Поставља се питање шта је заправо био циљ од самог почетка милитантног агресора Хавијера Солане који је директно одговоран и унапред амнестиран од стране ових издајника у Србији за све оно што је починио за недужне цивилне жртве, за све што је наш народ, најстрадалнији народ, на овим просторима претрпео због Солане, због Јована Павла Другог, римског папе, због Кола, због Геншера, због Била Клинтона, због Медлин Олбрајт. Зато нас не чуди што су пре неколико дана донели закон о амнестији оних који нису хтели да бране државу и народ, кад су такве зликовце Соланини политички следбеници већ одавно унапред амнестирали, и не само Солану, већ и ове државнике Запада и Америке које сам побројала, али и Наташу Кандић и Соњу Бисерко, Хашима Тачија, Агима Чекуа, Рамуша Харадинаја. Све су то они који су у заједничком послу са Хавијером Соланом.

Ми се данас налазимо пред дилемом како да што пре променимо ову власт у Србији, власт Државне заједнице Србије и Црне Горе, како бисмо спасили државу и народ. Зато вас позивамо, браћо и сестре, да одлучно кренемо у ту борбу, да политички поразимо што је могуће пре, на изборима, политичке следбенике и оне који не схватају ултиматум који долази из антисрпског Хашког трибунала и ултиматум Хавијера Солане, као неки тежак задатак. Не! То тако не доживљавају ни Борис Тадић ни Војислав Коштуница, ни Мило Ђукановић, ни Миролуб Лабус, то је за њих појединачни и животни циљ, а то је оно против чега ми морамо да се боримо како бисмо обезбедили слободу др Војиславу Шешељу и слободу и напредак за читав српски народ и за нашу државу. Живела Велика Србија! Живео наш председник др Војислав Шешељ! Живели!

Александар Вучић: Синоћ је у Лесковцу, у дворани Дома синдиката, било више од хиљаду људи на промоцији књиге „Сведок одбране Слободана Милошевића у хашком процесу”, која говори о неправди која се чини према српском народу, о томе какав је антисрпски трибунал у Хагу, како је могуће да оне који су силовали девојчице, а за то постоје и видео потврде у исказима њихових албанских сведока, пуштају на слободу. Не само да пуштају на слободу већ доносе и ослобађајуће пресуде, за Фатмира Љимаја, Харадинај може и политиком да се бави, Чеку постаје премијер. У сали Дома синдиката било је неколико мајки сестара оних који су погинули бранећи Србију на Косову и Метохији. Један од људи који се свим срцем борио за слободу Србије долази из Лесковца, народни посланик српских радикала Горан Цветановић.

Горан Цветановић: Даме и господо, брутална агресија на СР Југославију је једностранни акт насиља, који се не може изједначити са иједним злочинном забележеним у историји. Њен инспиратор и реализатор Хавијер Солана се на тај начин уврстио у ред највећих злочинаца које памти човечанство, а чију су опгужницу демократе 2000. године ставиле ад акта. Без обзира на подмуклост намера агресора, наша земља је и ту агресију доживела као рат за очување независности и достојанства људи. Један од корифеја те праведне борбе је проф. др Војислав Шешел, као прави син српског народа, који је до краја остао доследан да докаже светској јавности невиђену неправду и да упери прст у праве злочинце, који данас могу остати некажњени, али које ће временом стићи праведна казна, нарочито ако се поново огреше о статус Косова и Метохије. Нажалост, тај тзв. демократски западни свет ни у једном случају није поштовао бар делимично захтеве међународног права, а да правни и морални пад буде још већи, творци нове доктрине међународног насиља морали су да измишљају нове категорије, као што је колатерална штета, како би оправдали најмонструозније злочине које су починили на нашим просторима. Зато ће они у историји бити записани црним словима моралне, људске беде. Зар је могуће било коме у свету објаснити, а камоли оправдати један од највећих злочина агресије на СР Југославију, убијање цивила у путничком возу у покрету у Грделичкој клисури. Милосрдни анђеоније заштитио нашу децу. Људски је опростити и ми опраштамо, али никада нећемо заборавити злочине, јер се они не заборављају, не зато што смо ми већи Срби од других, већ зато што смо ми људи, а сада је то најтеже. Живела Велика Србија! Живео др Војислав Шешел!

Александар Вучић: Хашки тужиоци и хашке кадије најављују да ће Војиславу Шешелу да суде, али да нема права да се брани сам. Намећу му некакви, како они кажу – „stand by” адвоката или браниоца у приправности, извесног Ван дер Спула, по њиховом избору. Војислав Шешел је рекао да, ако то буду урадили, а то би, значи, само њему урадили, јер су Милошевићу дозволили да се брани сам, да би прекршили све норме међународног права, и да би најгрубљом силом, буквално правним злочином, покушали да организују један процес. На то наш Војислав неће пристати, неће бити таквог суђења у којем се Војислав Шешел неће бранити сам, и то је оно што морају да знају. Реч има народни посланик Српске радикалне странке, председник

окружног одбора наше странке за јужну Бачку и председник одбора за безбедност у Народној скупштини Републике Србије, Милорад Мирчић.

Милорад Мирчић: Браћо и сестре, ова књига евидентно има историјски и научни значај. Она је јасна порука нама, српским радикалима, коју нам шаље др Војислав Шешелј како упорно се морамо борити против сваколиког зла које је снашло Србију и српски народ. На све притиске које врши Хашки трибунал на Војислава Шешелја, Војислав Шешелј пише, коричи и издаје књиге. Постоји јасно опредељење, када је у питању Војислав Шешелј, када су у питању српски радикали. Онај суд који је меродаван да оцењује шта то ради Војислав Шешелј, шта то раде српски радикали, је суд историје. Они који су једини меродавни да оцењују рад и деловање Војислава Шешелја и нас српских радикала, је српски народ. Војислав Шешелј нам овом књигом јасно поручује не само како се борити за очување Србије, него и за заштиту интереса сваког грађанина Србије. Војислав Шешелј шаље поруку и нашим политичким противницима, детаљно описујући метод провере мушкости при избору папе. Поручује досовцима да се сваки пут труде поново и наново понављају ту мушкост. Постоје временске одреднице, постоји време прошло, садашње и будуће и постоје, наравно, и људи који живе у тим временима. Човек који је објединио временске одреднице, који је поставио универзалну вредност је др Војислав Шешелј. Он је својим делима, својим књигама постао вечност, а нама, који живимо и радимо са њим, је највећи понос што смо ми његови најближи сарадници, а Србији је понос што има таквог сина. Живела Велика Србија!

Александар Вучић: Заборавио сам, драги пријатељи, нешто да вам кажем. Прва која се јавила у одбрану хашког тужилаштва и ове неправде о којој сам малопре говорио, била је Наташа Кандић. Наташа Кандић каже да је свуда у свету нормално да осуђеног неко други брани, да се не брани сам. Такве људе имате у Србији који ће све да учине да помогну онима који би Србију да баце на колена, који би Србију да униште. Ми зато имамо Српску радикалну странку, али и нашег Војислава Шешелја и молим вас да једним великим аплаузом поздравимо председника. (Велики аплауз). Претпостављам да је и Наташа Кандић чула! Реч има председник Градског одбора Српске радикалне странке Београд Немања Шаровић.

Немања Шаровић: Даме и господо, браћо и сестре, српски радикали. Мислим да је ово четрнаеста, ако бог да биће и последња књига др Војислава Шешелја која из штампе излази за време његовог тамновања у хашком казамату. У књизи „Криминалац и ратни злочинац Хавијер Солана”, кроз судску кореспонденцију нашег председника и оптужбе, подједнако оличене и у Тужилаштву и у Секретаријату и у самом судском већу, представљена је непрестана и неуморна борба др Војислава Шешелја, борба за истину, борба за правду, борба за будућност Србије. Данас је тачно, 1148. дан откако се др Војислав Шешелј налази у хашком казамату, 1148 дан од када је одвојен од своје деце, супруге, мајке, пријатеља. Хиљаду сто четрдесет и осми дан како му ускраћују право на суђење, како му на најбруталнији начин крше основна људска права. Међутим, не каже наш народ ђабе: „Тврд је орах воћка чудновата, не сломи га ал зубе поломи”. Српски народ одувек је био најјачи када се суочавао са најтежим изазовима. Такав и др Војислав Шешелј, и оно што

њега издваја и издиже далеко изнад просека је чињеница да у тамном и мрачном Трибуналу он више мисли на државу него на себе лично. Доктор Војислав Шешељ данас је, без премца, највећи српски националиста и главни идеолог Српске радикалне странке и овом књигом свима нама, који у отаџбини настављамо борбу за остварење српских националних интереса, уручује остварење Велике Србије као основни смисао постојања Српске радикалне странке. Хвала.

Александар Вучић: Наш следећи говорник је дама позната по томе што се жестоко у Народној скупштини Републике Србије обрачунава са досовским лоповима и тајкунима, предвођеним Ђиласом, Хамовићем и осталима, али се увек бори за истину и правду, за српски народ, Вјерица Радета.

Вјерица Радета: Даме и господо, већ је четврта година откако је председник српских радикала заточен у Хашком трибуналу, где му се на најгрубљи могући начин крше основна људска права, а најбруталније кршење људских права огледа се управо у чињеници да ни после оволико времена није почело суђење и да је овај тзв. суд погазио сва позната и призната правна начела, прокламована у свим међународним прописима о људским правима. Године проведене у Хашком трибуналу Војислав Шешељ је до сада преточио у објављених 13 књига. Ова коју данас представљамо зове се „Криминалац и ратни злочинац Хавијер Солана”. Наслов ове књиге као и наслови претходних „У чељустима Курве дел Понте”, „Геноцидни дипломата Теодор Мерон”, „Лажљива хашка педерчина Џефри Најс”, „Енглески педерски испрдак Тони Блер” или „Вашингтонски сексуални манијак Бил Клинтон”, можда могу, када се први пут чују, изазвати смех, али ови наслови доказују какав је однос Војислава Шешеља према светским моћницима чије су карактерне особине управо садржане у насловима његових књига и он се не плаши да им то каже, већ им пркоси и из њиховог казамата.

У првом делу ове књиге, судска преписка – види се немоћ хашких злотора и фактичко признање да је оптужба против Војислава Шешеља неоснована и правно неутемељена. Због тога су морали, 12. јуна 2005. године, да поднесу модификовану измењену оптужницу, која је у целости пренета у овој књизи, као и прелиминарни поднесак проф. др Војислава Шешеља, којим се оспорава модификовано измењена оптужница. Наравно, овде је много докумената у књизи које је тешко набројати, али мислим да је ово што сам посебно издвојила довољан мотив за све вас да ову књигу прочитате, да се упознате са херојском борбом нашег председника за Србију, српске националне интересе и да у трећем делу ове књиге – писма председнику, видите да Војислав Шешељ подршку за своју борбу има широм света. Подршку свих нас овде има свакако, и зато сам убеђена ће ускоро написати књигу коју би могао да назове „Како сам растурио Хашки трибунал” и да ће нам је овде лично представити. Хвала вам.

Александар Вучић: Нажалост, у Србији данас имамо политичаре и медије, који ће, када убијају Србе, да кажу „немојте да нам кварите односе”, није важна српска крв. Када прикажу убијање српских и југословенских војника, кажу и у Хашком трибуналу и овде у Београду на исти начин – то је мали злочин, не довољно велики за њих зато што српска крв није важна или не-

ма довољно еритроцита или не знам ни ја чега. Војислав Шешел показује и данас у Хашком трибуналу и Србији да је слобода најпреча а један од оних који се борио за слободу и свог града Бијељине и Републике Српске јесте Мирко Благојевић.

Мирко Благојевић: Браћо и сестре, данас смо поново у прилици да говоримо о још једној књизи председника Војислава Шешела. Браћо и сестре, наслов ове књиге „Криминалац и ратни злочинац Хавијер Солана”, на најбољи начин говори колико је наш председник спреман да се, доводећи себе у још тежу ситуацију, жртвује због нас. Овим насловом нас упозорава колико је опасно сарађивати са Хавијером Соланом. Додуше, нас у то не треба убеђивати, али треба ове који су данас на власти, а који су и те 1999. године сарађивали са Хавијером Соланом. Те 1999. године свакодневно су извештавали Хавијера Солану о успјесима НАТО авијације, шаљући му свакодневно извештаје како ево у Србији нема воде, нема струје, пекаре не раде, школе су затворене, обданишта не раде. Добро је, наставите тако све док нас не доведете на власт.

Браћо и сестре, имајући у виду како је свој живот завршио Слободан Милошевић, забринут сам за живот и здравље нашег председника. Позивамо хашки суд да одмах ослободи нашег председника или да отпочне процес по овој бесмисленој оптужници. Колико је бесмислена оптужница говори онај дио оптужнице за Бијељину, где оптужују Војислава Шешела, а не оптужују нас, који смо први узели оружје у Бијељини, који смо непосредно учествовали у тим ратним догађајима. Топло вам препоручујући ову књигу, препоручујем вам страницу 909, јер се ту види колико су опасни ови хашки истражитељи и судије и колико је опасан тај институт. Ту у одговору Томиславу Николићу на његов захтев да посети свог председника, њега одбијају, а онда се потписује извесни хашки службеник и каже „искрено” ваш. Е тај никако не може бити наш. Поздрављам вас у име српских радикала Војислава Шешела из Републике Српске. Слобода Шешелу! Живео Војислав Шешел!

Александар Вучић: Пре него што је отишао у Хашки казамат, на величанственом скупу на Тргу Републике, негде пред 100.000 људи, Шешел је у аманет оставио српским радикалима и Србији нешто што није завршио док је био овде. Све је обавезе завршио, направио највећу, најмоћнију странку у овој земљи, оставио нашем народу могућност да се бори за слободу. А то је једна ствар коју је нама оставио у аманет – да лоповски криминални и анти-српски режим оборимо. Реч има председник Извршног одбора Српске радикалне странке Драган Тодоровић.

Драган Тодоровић: Даме и господо, браћо и сестре српски радикали, данас смо овде да покажемо да Хаг нема будућност, да ће Хаг растурити Војислав Шешел. И ова књига о ратном злочинцу Хавијеру Солани говори да му нема дугога века. Нажалост, од 5. октобра, Србија је под онима који служе ратним злочинцима као што је Хавијер Солана, као што је данас Ахтисари на Косову и Метохији, који покушава на све могуће начине да прогласи независност Косова и Метохије, а ови који су данас на власти, ништа не чине како би то спречили. Мислили су да ће затварањем Војислава Шешела остварити свој циљ, али су се грдно преварили. Слободнији је Војислав Шешел у Хагу него они који Београдом шетају и који владају Србијом. А ова-

кви скупови, као овај данашњи, свуда у Србији говоре да већинска Србија неће да трпи положај у којем се налази и хоће слободу за Србију и за српски народ и зато чинимо све како би остварили те циљеве које је пред нас ставио др Војислав Шешељ, а један од највећих циљева је Велика Србија. Живела Велика Србија! Живео Војислав Шешељ!

Александар Вучић: Наш следећи говорник је потпредседник Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке Гордана Поп-Лазвић.

Гордана Поп-Лазвић: Браћо и сестре, драги наш председниче, књига о којој данас говоримо, а коју си нам подарио насловом „Криминалац и ратни злочинац Хавијер Солана” само је једна у низу оних чије сте наслове чули, а која сведочи о једном времену у коме су се неки некрсти уротили против једног народа малог по броју, а знају то сви, слободољубивог и истинољубивог. Како? На све могуће начине, разбијањем земље кроз признавање сецесије бивших република, отимањем Републике Српске Крајине, бомбардовањем, убијањем, уништавањем привреде, инфраструктуре, што је наравно требало да доведе до застрашивања, осиромашења, додатног задуживања, одузимањем Косова и Метохије, Црне Горе. Притисци нису престали, само се увећавају. Једина разлика је што се од 2000. године наовамо на челу државе налазе издајници и западне слуге, продане душе које су спремне да продају веру за вечеру. Напоредо са бомбама и крвопролићем створен је наказни Хашки трибунал, који је само продужена рука НАТО бомбардера.

Тамо се наставља убијање Срба. Убијени су Слободан Милошевић, бивши председник Савезне Републике Југославије и Републике Србије, Милан Ковачевић, Славко Докмановић, Ђорђе Ђукић и Момир Талић, Приликом покушаја хапшења убили су Симу Дрљачу, Драгана Гаговића, Јанка Јанића. Влајко Стојиљковић, министар унутрашњих послова, убио се сам на очиглед својих колега пред Савезном Скупштинам због инсконструисане оптужнице да је наводно чинио ратне злочине на Косову и Метохији.

Наш председник др Војислав Шешељ изложен је невиђеном психолошком притиску и малтретирању у виду забране комуникације у више наврата са спољним светом и са својом породицом. Не признаје му се право да се сам брани, право на сарадњу са својим стручним тимом који је одабрао да му помаже. У тим и таквим околностима, Војислав Шешељ тражи оно што му међународне конвенције гарантују, а то је да буде равноправан и у равноправном положају са оптужницом, тражи да му суђење почне. Већ три и по године он је спреман, Тужилаштво није спремно. Шта то значи? Јасан је одговор – немају аргументе, јасно је да се ради о политичком суду. Тражимо да се пусти на слободу, јер суђење није почело у примереном року. Где то на свету човек може да се држи у притвору четири године? Нигде, тога су данас свесни сви слободољубиви народи и појединци. Зјуганов у Београду каже: Хашки трибунал треба разјурити, а руски народ ће увек бити уз Србију. Руска државна Дума, 15. марта ове године, усвојила је резолуцију којом тражи хитно доношење одлуке о укидању Хашког трибунала и одговорност оних који су одговорни за убиство Слободана Милошевића и осталих затвореника. Када смо у време председничких избора били у Белорусији, затражили смо и од председника Лукашенка да се изјасни по питању Хашког трибунала. Рекао ми је: „Будите сигурни, што се тиче мене и белоруског народа, сву-

да и на сваком месту изразићемо свој став који је јасан, то је политички суд у коме се убијају Срби”. Много је таквих држава, и да смо ми озбиљна држава радили бисмо на томе да се и друге државе на овај и овакав начин одреде према Хашком трибуналу. Али како, када у мојој рођеној земљи владајућа већина не сме да усвоји такву резолуцију, када Србијом владају деструктивне снаге. Мисле ли то други о нама више него ми сами? Не, српски народ је изневерен од стране политичара који га званично представљају и тражи ону политичку снагу која ће тражити да се поштују правда и правичност, која ће умети да га заштити од даљег пропадања. Види је у Српској радикалној странци, имајући у виду и политичко деловање Војислава Шешеља у Хашком трибуналу, јер, не заборавите, он тамо није сужањ, већ политичар који и тамо налази простор за политичко деловање у циљу одбране српског народа. Ми, његови саборци у земљи, његови поштоваоци, овде у овој сали и сви они широм Србије, схватамо и ценимо његову безграничну жртву, значај његових књига које као документ остају нашој деци, да науче како се бране своја држава и свој народ, и наравно, историји, која ће морати да потврди сву величину интелектуалне и политичке фигуре др Војислава Шешеља. Нека му Бог да снаге да издржи у својој борби, а нама у томе да га подржимо и помажемо. Живео др Шешељ! Живела Велика Србија!

Александар Вучић: Даме и господо, драги пријатељи, Српској радикалној странци као јединој политичкој странци која баштини идеју слободе и која штити интересе српског народа у Србији, прилазе и књижевници, и професори, али прилазе и они који су бранили ову земљу на јуначки начин баш од Хавијера Солане. Један од таквих је и легендарни српски генерал Божић Делић.

Божић Делић: Браћо и сестре, драги пријатељи, како рече уважени професор Антић, наш председник Војислав Шешељ је и овом књигом одапео стрелу на једног у низу злочинаца који су крајем двадесетог века напали нашу земљу и напали наш народ, на просторима бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Свакако да овај злочинац Хавијер Солана заузима у тим догађајима посебно место. Овај човек, по професији физичар, а то вам говорим јер то није случајно, по политичком опредељењу социјалиста, а по свему ономе што је урадио у нашој земљи планетарни злочинац, у предвечерје 23. марта 1999. године, позвао је једног другог злочинца и рекао му је следеће – имаш извршно наређење, да предузмеш прву фазу кампање, дајем ти извршно наређење, добићеш написмено наређење сутра ујутру, али ово је наређење да ли разумеш? Двадесет и четвртог марта, око 20 и 10 минута, значи један дан после овога наређења, ка нашој земљи полетеле су крстареће ракете са НАТО авиона а са бродова у Средоземљу испале су такође крстареће ракете „томаhawk”. Исте вечери на наше небо први пут су дошле те злослутне птице и наредних 78 дана засипале нашу земљу небројеним бомбама. Вама је то свима познато, али ја желим да вам укажем на један аспект тога бомбардовања о коме се мало зна. Европа је дозволила, по први пут, да се наша земља, која је такође део Европе, бомбардује осиромашеним уранијумом. Осиромашени уранијум је уранијум 238, распада се 4,7 милијарди година. Научници још нису доказали колико постоји живи свет на овој земљи, али ја сам покушао, да бих вама то приближио, да израчунам колико је

то у људским генерацијама. Ако рачунамо да је двадесет и пет година потребно да једна генерација стаса и у сто година стасавају четири генерације, онда од Христа у оних две хиљаде година постоји само осамдесет генерација, а у десет хиљада година, значи осам хиљада година пре нове ере само четири стотине генерација. Хипотетички сам израчунао: да радијација на Косову и Метохији и на другим местима која су бомбардована осиромашеним уранијумом дође само до половине данашње радијације, треба да прође сто осамдесет осам милиона генерација. Да ли ће планета Земља трајати толико, а у свакој генерацији довољно је да од тога умре само један човек, то би било сто осамдесет и осам милиона људи. Што се тиче мојих војника, што се тиче других војника који су се борили на Косову и Метохији, има их већ десетине и стотине који су умрли. Истина, умиру и они који су наводно дошли на Косово и Метохију да одржавају мир. Италијани су једини који то не крију, и како кажу, имају већ између две стотине и три стотине оболелих и око четрдесет умрлих. Један од тих злочинаца који је командовао том авијацијом рекао је својим командантима једном приликом. Не може се добити рат, ако не уништите могућност нормалног живота за већину становништва. Морамо им одузети воду, струју, храну, па чак и здрав ваздух. Због тога ова књига има посебан значај и због тога господин Шешел не упире случајно прстом на Хавијера Солану. Данас у ери глобализације, многе вредности цивилизације доведене су у питање, а међу првима управо међународно право. Хашки суд је сумрак међународног права, али господин Шешел овом књигом поручује да ће овај постулат међународног права сачувати правдољубиви и слободољубиви људи савременог света, а то је да злочин никада не застарева. Живео господин Војислав Шешел!

Александар Вучић: Наши политички противници и њихове медијске експозитуре, водили су и водиће свакојаке прљаве кампање и против нашег председника и против Српске радикалне странке у целини. Ја ћу се дрзнути да од вас затражим да се у наредном периоду, који ће бити одлучујући за опстанак Србије, на сваком месту, наравно политички борите за нашу Србију за слободу наше земље, да покажемо да је више оних који воле слободу и оних који воле Србију. Сада молим заменика председника Српске радикалне странке Томислава Николића да вам се обрати.

Томислав Николић: Браћо и сестре, даме и господо, пре више од три године из ове сале, са конгреса, страначки смо, као Српска радикална странка, испратили Војислава Шешелја у Хаг у тешку битку, а знате да је отишао зато што смо тог часа у Србији имали осиюну власт, људе који су мислили да их нико никада више неће сменити, људе који су знали да је Шешел 6. октобра 2000. почео да диже пољуљани и клонули дух српског народа, па је неко од њих рекао хајде да склонимо Војислава из Србије, за сваки случај. Све смо послове завршили, али са Војиславом ниси сигуран и никада ниси начисто. Послушали су их ови са Запада, који српски народ не познају, који не знају на шта су се одлучили, зато што против Војислава једноставно немате оружја, не постоји казна којом ћете казнити Војислава Шешелја, па да сте сигурни да сте нешто постигли, да сте га победили. Погледајте, смештен је у Хашком трибуналу, у притвору три и по године, а стиже у свако село у Србији, у свако село у Републици Српској, стиже у Црну Гору. Када је после његовог од-

ласка у Хаг било јако тешко у Србији, кад на мети нису били криминалци или не само криминалци, када су пре свега били активисти Српске радикалне странке на мети власти, у току тзв. ванредног стања, искористио сам неколико прилика да вас охрабрим. Знао сам колико вам је тешко, а сад више не могу да вас стигнем, сад ја трчим за вама и хвала вам због тога. Сад вама више не треба ни охрабривање ни подршка, само неко ко ће да вас следи, а ево вечерас сте чули чланове Председничког колегијума Српске радикалне странке, који ће следити вашу вољу, ја се надам веома брзо и са позиција власти у Републици Србији. Па да не заборавим да вас све позовем на једну васкршњу академију за српско Косово и Метохију 25. овог месеца на васкршњи уторак у Сава центру, улаз је бесплатан, а тамо ће рецитовати, играти, певати српске песме српски патриоти, да покажемо да не може нико да нас сломи, да Косово и Метохију или не дај боже неки други део наше земље нико не може да нам отме.

Хавијер Солана, за сада без надимка, с тим што је то злочинац ваљда довољно, мислио је да је превише јак, мислио је да је превише моћан и наредио је бомбардовање мале Србије, верујући да ће за неколико дана наш народ истаћи белу заставу. Хавијер Солана је наредио да отпочне бомбардовање Србије, Хавијер Солана је и дан данас угледни представник НАТО-а задужен сада за некакве спољне односе, задужен да нас бомбардује, задужен да нам одреди односе са Црном Гором, задужен да реши шта ће бити са Косовом и Метохијом, задужен да реши како ћемо са Војводином, задужен, задужен, презадужен је Хавијер Солана. Никада нећемо моћи да наплатимо дугове којим нас је задужио. Нека наши политички супарници прокоментаришу и овај скуп и све што ми радимо како год хоће, али са Хавијером Соланом, са НАТО мира нема. Ми можда не можемо да ратујемо против њих, даће Бог нећемо морати никад да ратујемо против њих, али зашто бисмо се са њима мирили, у чије име? У име родитеља изгинуле деце, у име деце изгинулих родитеља, у чије име нас сада власт мири са Хавијером Соланом, НАТО и свим осталим непријатељима српског народа?

Сећате се када је све то отпочело у Словенији, сећате ли се колико је напада било на наше српске медије, који су смели о томе отворено да пишу и о томе отворено да извештавају, како је била жигосана државна телевизија: државна телевизија лаже да нам убијају децу у Словенији, државна телевизија лаже да нам убијају децу у Хрватској, лаже да нам убијају децу у БиХ, све лаже државна телевизија. Говорили су – слушајте „Глас Америке”, „Слободну Европу”, Б92, Студио Б, ту је истина. Народе, имаш једну лажљиву телевизију која те лаже да те убијају, да ти убијају децу и да ти пале куће, да протерују са имања, лаже те твоја телевизија, бомбардоваћемо ту твоју телевизију да те више не лаже, ево ти слободних светских телевизија. Погледај само како су диван народ ти Словенци, а они су опколили касарне Југословенске народне армије, њихови чланови ловачких удружења, спречили струју, воду, храну и чекали када ће наши војници да почну да излазе у круг касарне избезумљени од жеђи и глади, а онда их ловачким снајперима убијали, једног по једног, или чекали да се неко од њих преда, па да га онако са белом заставом у руци убију. И они заслужују да уђу у Европску унију а ми треба да се угледамо на њих, да убијамо зверски да бисмо ушли у Европску унију. Неће

нас у ЕУ само зато што смо се бранили, ЕУ хоће оне који хоће да туку туђ народ, који су спремни да руше туђе куће, да протерују народ са својих имања. А наша власт отвори срце Словенији и додели им најбољи пословни простор, на најбољем месту у Новом Београду. Погледајте како се ми Срби понекад обрукамо не размишљајући о томе у чије то име радимо. Ево сада, 15 година после злочина појављује се аустријска телевизија са снимцима злочина у Словенији. Па где су били 15 година у Словенији борци за људска права, него нас сад обавештавају да су нам убијали децу. Ја не волим што то сазнајемо од њихових издајника, то треба наша власт да зна, не да крије податке војска о томе како су нам убијали децу.

Комитет за одбрану Војислава Шешелја пред Хашким трибуналом траје од када је Војислав отишао и књиге настају из те наше преписке, из наших оправданих захтева, оправданих захтева Војислава Шешелја и њихове брукe у одговорима на те захтеве. Како је срамно, са бруком конституисан тај суд. На пример, Војислав Шешелј каже да је Славко Јерковић његов правни саветник, они кажу – неће моћи да буде правни саветник, ако не зна енглески језик. Али зато Ханс ван дер Спул може да буде натоварени адвокат Војиславу Шешелју иако не зна српски, и то све може у Хашком трибуналу. Хашки трибунал поставља услове за све, а нашао је коме ће да поставља услове – Војиславу Шешелју. Да су знали, платили би да Војислав Шешелј не иде у Хашки трибунал. Мислили су да је Војислав од ове наше обичне српске грађе, па да ће у затвору да се препадне, да се уплаши, да клоне, да ће да се разочара, да ће да прихвати договарање, а Војислав је од најчистије, најлепше српске грађе, е такве грађе више у свету нема. Први пут када се појавио на статусној конференцији, и рекли су му да госпођа Карла дел Понте жели са њим да разговара, Војислав је рекао – ја са том курвом могу само у судници да разговарам! И ако некеме баш и треба курва, не треба да буде главни тужилац Хашког трибунала, има и честитијих курви од Карле дел Понте!

Такозвана цивилизована демократска Европа скоро четири године ћути о случају Војислава Шешелја, као да је гвоздена завеса спуштена, о начину на који је исписана оптужница, о доказима из оптужнице, његовом добровољном одласку у Хашки трибунал, и о томе да четири године после тога Тужилаштво није спремно да уђе у салу, у судницу и да отпочне суђење.

Ми смо прошле недеље на седници парламентарне скупштине Савета Европе имали прилику да проговоримо о ситуацији у Хашком трибуналу. Први извештај о Хашком трибуналу пише један Енглез, а тамо где Енглези углавном воде политику то значи није добро за Србе. Тамо заиста пише када је основан Трибунал одлуком Савета безбедности, када су државе које су учествовале у рату у бившој Југославији приступале сарадњи са Хашким трибуналом и пише да све зависи од изручења Ратка Младића, да ли ће земља наставити да се окреће или не, ако не буде изручен Ратко Младић. Ми смо први пут имали прилику да им кажемо шта се дешава у Хашком трибуналу и како тамо газе људе горе него животиње. Ни животиње не трпе баш свакакви казну, и животиња уме да се побуни, а камоли људи. Постоје различити људи и у Хашком трибуналу. Тамо има и злочинаца ви то знате, али злочинци добијају најмање казне. Они се договоре и нагоде са Хашким трибуналом. Проблем су политичари и војници, они се не погађају, они се не дого-

варају, они су своје послове обавили када је то требало, а сада ко хоће да им суди нека им суди. Па је тако требало да прође та резолуција Савета Европе без броја оних који су изгубили живот у Хашком трибуналу, без смрти Слободана Милошевића који је умро зато што му је ускраћена лекарска помоћ. Ми радикали смо инсистирали на томе како неко може да буде три и по године у притвору а да му не почне суђење. Видећемо како ће то даље ићи, али су се многи у тој сали претварали да то први пут чују, па су нам се чак и обраћали – дајте нам доказе, ако је то заиста тако не може да прође, Савет Европе је једна организација која се бори за људска права. Видећемо да ли ће и Савет Европе да се обрука, а ја вам кажем, ако се обрука на том примеру, шта ће нама чланство у том Савету Европе. Ако нам УН отму Косово и Метохију, јесмо ли ми чланови УН? Можемо ли да кажемо: да, ми смо у УН, ви сте нам одузели Косово и Метохију, а ми смо ваш равноправни члан, и ми знамо за повелу УН којом су наше границе неповредиве?

Могуће је да се и у Европи односи мењају, али у Србији се не мењају. У народу ври, и ви то знате врло добро, народу је догорело до ноката. Власт би то требало да процењује, ми то процењујемо, али немојте да очекујете да ћемо ми урадити оно што су они урадили 5. октобра, зато што ми, док постојимо, нећемо издати Војислава Шешеља.

Осврнуо бих се и на спор пред Међународним судом правде у Хагу који води против Србије. Бранилац је Радослав Стојановић, Вукова десна рука. Можете да замислите како може да нас брани неко кога је послао тамо Вук Драшковић, а путни налог потписао Војислав Коштуница. Он каже – није тачно да је у БиХ српски народ починио геноцид, изузев Сребренице то се није нигде десило. То каже онај ко нас брани. Боље би било да није ни ишао да нас брани, волео бих да такви седе преко пута и да нас оптужују, да знамо отворено ко је на нашој страни, а ко није. Али да се ми не окуписмо прошле године у Сава центру да погледате филм „Истина”, пред обележавање догађаја у Сребреници, ко зна на какве би све муке ставили српски народ под фирмом обележавања десетогодишњице геноцида који је починио српски народ. Да ми не показасмо јавно мудрахедине како убијају Србе по БиХ, Европа би се правила и дан данас да не зна ко је ратовао за Алију Изетбеговића. Фрањо Туђман је умро, па смо сазнали да је био осумњичен за ратне злочине, Алија Изетбеговић је умро па смо сазнали да је био осумњичен, ево Кучан још није умро па било би добро да размисли Хашки трибунал и да пожури са оптужницом против оних који су тада водили Словенију.

Једну ствар увек имајте на уму: Србија нам је важнија и од странке и од породице. Наравно да сви страхујете хоће ли бити посла, бесплатног школовања, лечења, хоће ли се вратити она права која нам је ДОС укинуо, слушајући тзв. добре савете ЕУ, али увек имајте на уму оно што нам је најважније од свега, оно што носимо у срцу, а то је наша Србија. А када кажете Србија, слободно реците и Република Српска Крајина и Република Српска, и слободно реците и Црна Гора иако вам се понекад учини да тамо и једни и други имају исти циљ. Ја не видим да се у Црној Гори, они који су за заједничку државу, за њу боре свим што имају и да у ту борбу улажу све што имају. Ја поручујем онима који су за заједничку државу а живе у Црној Гори и предводе народ – ваш живот ништа не значи ако ви не обезбедите већину на референ-

думу да Србија и Црна Гора остану заједно. Ништа. Неће ни наши животи вредети превише, али очи су упрте у оне који поручују да није потребно да политичари из Србије долазе у Црну Гору, нека само упуте свој став преко медија, грађани Црне Горе ће то да сазнају. Ја сам понудио да екипа, да Председнички колегијум Српске радикалне странке крене по Црној Гори да држимо трибине, митинге, и да знам да смо све учинили. Зато позивамо све оне којима је Србија у срцу, а ја мислим да је то и припадницима других народа, ово је и њихова домовина, њихова отаџбина, да заједно уђемо у борбу, да Србију подигнемо на ноге, да вратимо живот у фабрике у којима је живот умро, да вратимо живот на њиве на којима је живот умро, да вратимо нашој деци поново образовање какво су имали када су били најобразованији у Европи. Завршавајући овај скуп, упућујем и поздраве нашем председнику.

Судски документи

**Међународни кривични суд
за бившу Југославију**

**Т у ж и л а ц
против**

**проф. др Војислава Шешеља
Предмет бр. ИТ - 03 - 67 – ПТ**

**ОПТУЖЕНИ ОБАВЕШТАВА ТУЖИОЦА
ДА НАМЕРАВА ДА ИЗНЕСЕ ПОСЕБНУ ОДБРАНУ
У СКЛАДУ СА ПРАВИЛОМ 67 (А) (ii) (б) ПРАВИЛНИКА О
ПОСТУПКУ И ДОКАЗИМА О УЛОЗИ ВАТИКАНА
И ПАПЕ ЈОВАНА ДРУГОГ У ЗЛОЧИНИМА
ИЗВРШЕНИМ НА ТЕРИТОРИЈИ
БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ОД 1991. ГОДИНЕ**

Поднесак број 147

*(Део друџи, насловак из књиџе „Пониџифекс максимум
саџанисџичке цркве Јован Павле Друџи”)*

11. 14. На страницама 286 и 287 налази се текст:

Визија Ивана Павла II о Европи

Иван Павао II у својој концепцији Европе, у смислу њезина уједињавања, полазио је од стајалишта Павла VI. За папе је духовна баштина Европе имала коријене у кршћанском наслеђу као карактеристичноме елементу европске цивилизације с разноликошћу и богатством мисли, културе, умјетности, јуридичких и етичких концепција.

Иван Павао II је желио дати свој допринос процесима европских интеграција на путу к европском јединству, па је подупирао све напоре за превла-

давање блоковске подјеле и хладног рата на релацији Исток – Запад. Ради тога је интензивирао и источну политику Свете столице спрам земаља со-вјетског блока.

Заговарао је дијалог на црквеном и државном колосијеку да би се споразумјеле двије суперсиле и два блока на политичком, господарском и војном плану. Подржавао је наставак преговора двију нуклеарних суперсила о нуклеарном разоружању и ракетама средњег домета, па је томе придонио и особним иницијативама. Подржавао је тенденције да Европска заједница и уједињена Европа буде аутономан фактор на европском и свјетском плану.

Ради тога је путовао у неке европске земље (СР Њемачку, Француску, Пољску и др.) и наступао у институцијама ЕЗ (Вијећу Европе и Европском парламенту).

У папином концепту уједињења Европе на основи кршћанских коријена и кршћанске цивилизацијске стечевине прворазредну улогу има кршћански вјерски фактор, а у том склопу допринос славенских народа (који су за папу „плућа Европе“) особито Пољска, у обрани и изградњи Европе.

Међутим, иако је папа наглашавао кршћанску и славенску компоненту у својој визији Европе, апелирао је на измирење и јединство свих нација Европе и свијета, те на признање права на слободу сваке нације и поштовање оригиналне вриједности сваке земље. Залагао се за Европу свих народа од Атлантика до Урала. Могло би се рећи да се улога кршћанства, односно католичанства, у повјести Европе очитовала и на вертикали од Балтика преко Пољске, Чешке и Словачке, Аустрије и Мађарске, укључујући Хрватску и Словенију, све до Јадранског мора. Те земље Средње Европе имају своје повијесне везе и духовно заједништво, што им даје могућност комбинираниог наступа на међународном плану, особито у односима с Њемачком и Италијом. Војтилина концепција и активност за уједињење Европе резултирала је остваривањем закључака КЕСС-а.

Иван Павао II је заслужан за успјех ватиканске источне политике, која је била окренута према земљама европског Истока. Придонио је повијесним промјенама на Истоку, највише у Пољској, супротстављајући се тоталитарним суставима и заузимао се за људска права и сувереност народа. Демократске процесе у тим источно-европским земљама, који су потенцирани сломом комунистичко-бољшевичких режима, промјенама у СССР-у под водством М. Горбачова и Бориса Јељцина те увођењем „перестројке“, папа је поздравио. Поздравио је и развој догађаја од 1989. године надаље, када је срушен Берлински зид и уједињена Њемачка.

Сада је нужан изузетан напор за остварење циљева заједничког економског раста европских земаља, сматра папа.

Иван Павао II замишља такву уједињену Европу која се не би смјела за-творити у свој егоизам и која би посветила своје изворе и енергију развоју мање развијених земаља. Потребан је труд да се ослободе големе резерве разоружањем војних апарата и уклањањем разорног оружја.

Папини су закључци – како их је формулирао у енциклици „Centesimus Annus“ (Стота година) – да стари облици тоталитаризма нису до краја поражени и да је неприхватљива тврдња како пораз тзв. реалног социјализма

оставља капитализам као једини недодирљиви модел економске организације који би се примијенио у цијелом свијету. С обзиром на повијесно искуство отуђења човјека и у капитализму и у реалсоцијализму, папа поставља питање вредновања друштвених сустава, који су на повијесном испиту, као и њихова утјецаја на токове међународних односа у Европи и свијету. Зато је потребно одстранити монополе и запреке које народима коче развитак, јер садашњи господарско-финанцијски механизми заоштравају јаз између богатих и сиромашних земаља. Тај изазов за сувремене капиталистички сустав намеће његову прилагодбу захтјеву за нови међународни економски поредак и за друштво слободног рада, тржишта, подузетништва и партиципације, као и праведног приступа међународном тржишту, више утемељеном на валоризацији људских способности и уважавању етичких начела без различитих облика дискриминације и експлоатације у материјалном погледу.

Иван Павао II не нуди трећи пут између капитализма и социјализма нити конкретна алтернативна рјешења, већ нуди социјални науку цркве с одређењем за сиромашне, што је била оријентација II ватиканског концила и концилских папа.

Циљ глобалне европске политике Ивана Павла II и Свете столице био је да Европа постане самосталан међународни фактор, да буде без подјела, у интересу мира и опћег развоја у свијету и да дјелује у духу и институцијама Европске заједнице и Конференције о европској сигурности и сурадњи.

Из текста се види латински карактер и манир Јована Павла Другог. За једно се јавно залагао, а у пракси је потпуно супротно деловао. Деловао је да оствари свој примат и примат ватиканске касте над световним питањима, како би били незаобилазан политички фактор, и пустошење православног простора за несметано ширење католичанства. Да би остварио те своје циљеве Јован Павле Други је прихватио да корача преко лешева. Природна и предвидива последица његовог ангажовања, до које може доћи сваки разумни посматрач, јесу и ратни злочини и конфликти у којима би само медијски дошао до изражаја његов екуменизам и хуманост.

11. 15. На страници 300 је текст:

Папа Агатон је с Хрватима склопио „мировни уговор” према којему су се Хрвати заклели св. Петру да неће проваљивати у туђе земље ни ондје ратовати, већ да ће радије живјети у миру са свима који то буду хтјели. Од папе су добили обећање да ће се за њих борити и на помоћ им бити Бог Хрвата, кад год други народи провале у хрватску земљу и ратом их узнемире, а Петар, ученик Крстов, обдариће их побједом.

Ваља рећи да истраживања најстарије хрватске повијести упућују да је то први међународни уговор Хрвата са Светом столицом.

Није могуће дати збирни преглед односа Свете столице с Хрватима, али је потребно и корисно дозвати повијесно памћење због будућих односа Свете столице и Хрватске као суверене и самосталне државе која је то опет постала након више стољећа (656). Било је потребно осврнути се барем на најважније моменте из односа Хрвата и хрватске државе (средњег вијека) са Светом столицом и папама који су у тим односима имали важнију улогу с међународним реперкусијама за Хрвате и хрватску краљевину тога раздобља

њезине самосталности и државности. Могло би се говорити о раздобљу првог хрватског краља Томислава (910-928), који је постао краљем 925, и уз папинску помоћ повећао своју моћ, удружио сва племена у једну државу коју папа Иван X признаје и проглашава краљевином и пише му као „драгом сину Томиславу, краљу Хрвата”. За његове владавине одржали су се црквени сабори у Сплиту (925. и 928) на којима су се супротстављали бискуп нински (Гргур) и сплитски бискуп, с претензијом на првенство. Папи је био важнији сплитски бискуп због сукоба с Бизантом, а хрватском краљу је погодовало да има на својој страни далматинске градове. Водила се борба и око употребе народног језика, што је увјетно допуштено. Петар Крешимир IV (1058 - 1074) ослањао се на цркву, што је било последица угледа тзв. папинске реформе из доба Гргура VII (1073 - 1085), кад се водила борба између sacerdotiuma и imperiuma ради ослобођења Цркве од државне власти и за примат. Све је то имало одјека у византској Далмацији, а тада је дошло и до раскола између источне и западне цркве (1054). Краљ Дмитар Звонимир (1075-1089) такође се ослањао на Свету столицу и папу, и дао је свећану присегу папи Гргуру VII (на руке опата Gebizona) на дан крунидбе 1076. године. Видјети: Фрањо Шањек, црква и кршћанство у Хрвата, Кршћанска садашњост, Загреб, 1988, стр. 132 - 137. Видјети од истог аутора: Кршћанство на хрватском простору, Кршћанска садашњост, Загреб 1991, стр. 15 - 32:

Папинско признање хрватске државности, и то хрватске кнежевине за кнеза Бранимира и хрватске краљевине за краља Томислава, може се успоредити с актуалним дипломатским признањем Републике Хрватске одлуком папе Ивана Павла II и нотом Свете столице, од 13. сирјечња 1992. У ноти се констатира да Света столица признаје Републику Хрватску као суверену и самосталну државу и да жели успоставити дипломатске односе на разини амбасадора, односно нунција. То је у складу с дипломатским признањем Републике Хрватске од Еуропске заједнице.

Мада се у тексту износе и импровизације, које су историјски оспорене, аутор је имао потребу да пронађе неку историјску везу признања Хрватске. Да није Ватикан, односно Јован Павле Други подржавао сепесију и пребрзо признао Хрватску и Словенију, вероватно се на територији Југославије од 1991. године и не би десили ратни злочини. Јован Павле Други је, супротно свим међународним документима, издејствовао својим примером признање Хрватске и Словенија, а да Хрватска није имала ни атрибуте државности. То је деловало као још већи подстрек, односно наредба да нове усташе крену са својим злочиначким пиром. Јован Павле Други им је био наредбодавац и заштитник.

11. 16. На страницама од 300 до 310 налази се текст:

Света столица и Република Хрватска

Конституирањем Републике Хрватске отвара се нова страница у односима Свете столице и Хрвата.

Најважнији догађај везан је за посјет председника Републике Хрватске др Фрање Туђмана папи Ивану Павлу II у Ватикану, 25. свибња 1991, којему је предао промеморију.

Подсјећајући на стољетне трајне везе између Свете столице и Хрвата од

почетка покрштавања и стварања хрватске државе, др Туђман је нагласио да је Света столица цијенила самостојност Хрвата којима је допустила богослужје на хрватском народном језику у доба Бранимирових савременика свете браће Ђирила и Метода. У тијек петстољетне борбе с османлијским освајачима хрватске католичке црквене структуре су чувале заједништво хрватског националног бића. Због свога геополитичког положаја на размеђу Истока и Запада, Хрватска се нашла као навјештај цјеловите Еуропе. Посебну задаћу повијест је досудила Хрватској и у овом стољећу, кад се морала одупирати угрози од проту кршћанског источног комунизма и страног експанзионизма на хрватске земље. Хрватски народ се борио против опасности с Истока, као и пољски народ, што је папи с пољским искуством разумљиво.

Данас, у јеку еуропске хуманистичке обнове и побједи над болшевиизмом, Хрватска се међу првима вратила у крило слободног западног свијета, успоставивши на слободним изборима демократску власт. Она је Уставом (22. просинца 1990) и референдумом (18. свибња 1991) очитовала вољу својих грађана за пуном сувереношћу и самосталношћу. Хрватска жели ући у ново еуропско заједништво суверених народа у складном плурализму културних и религијских баштина. У такву заједништву границе неће дијелити народе, него их спајати, тако да ће сваки човјек и народ бити слободан и свој на своме.

Међутим, Хрватска се клевете исто као што је био клеветан и осуђен кардинал Степинац. Бранећи своју слободу, Хрватска данас брани и Еуропу од покушаја рестаурације болшевизма и једностраначког страховлашћа. Уздајући се у правдољубивост кршћанства и хуманистичког Запада, Хрватска се обраћа Светој толици и Св. оцу као проносителјима највиших духовних вриједности цивилизације. Хрватска очекује од Св. оца разумијевање и помоћ, изражавајући приврженост попут часних претходника Бранимира, Звонимира и Степинца (657) Вјесник, 27. 5. 1991.

То су основне мисли и поруке из промеморије предсједника Туђмана Св. оцу, којему је пренио жељу хрватских католика и цјелокупног хрватског народа да посјети Републику Хрватску (658) Вјесник, 26. 5. 1991.

Папа Иван Павао II је одговорио да већ десет година на то мисли и чека за то прилику. Пожелио је да Бог благослови и заштити Хрватску.

Истодобно је остварен и сусрет др. Фрање Туђмана с државним тајником Ватикана Анђелом Соданом, којег је др Туђман обавијестио о ратној ситуацији у Хрватској и узроцима југославенске кризе.

Посјетио је и Хрватски Завод св. Јеронима у Риму, који је дао саградити Сиксто V папа хрватског подријетла из обитељи која се из Крушевице у Боки Которској одселила у Италију (659). Фра Андрија Качић-Миошић међу првима је заступао стајалиште да Сиксто V потјече од Боке Которске из Крушевице, како износи др. Ратко Перић (часопис „Црква у свијету”, Сплит, 3/1985).

Др Маријан Жугај у својој књизи *Sisto V tra Oriente e Occidente* (Roma, 1987) доказује хрватско подријетло тог папе на темељу архива у Сикстову родном мјесту Монталту, закључујући да је Сиксто V био потомак пете генерације једне хрватске обитељи која се око 1410. доселила из Крушевице у

Италију. Жугај наводи имена Сикстова оца Перета, мајке Мариане, дједа Јакова и других предака. Значајно је свједочанство и Ватикански латински кодекс 5440 из 1590. године са симболичним елементима у грбу и другим, што потврђује папино хрватско подријетло.

Иницијативе папе Ивана Павла II за мир и дипломатско признање Републике Хрватске

Дипломатска активност папе Ивана Павла II у вези с освајачким ратом Србије у спрези с југо-српском солдатеском против Републике Хрватске незаборавна је страница у односима Свете столице и Републике Хрватске.

Мотиви за такву активност папе и Свете столице су вишеструки: кршћански, хумани и мирољубиви.

Папи Ивану Павлу II била је презентирана истина о карактеру и империјалистичким циљевима великосрпске агресије на слободу, самосталност и сувереност хрватског народа, као и на територијалну цјеловитост и државност Републике Хрватске. Папа је спознао да је агресивни рат Србије против Хрватске био инспириран идеолошко-большевичком концепцијом и великосрпском оријентацијом Милошевићева режима и ЈА.

Папа је пратио окрутност и монструозност неправедног и освајачког рата у којему су српски, а потом и црногорски агресори разарали хрватске градове и села, бомбардирали цивилно пучанство, болнице, школе, дјечје вртиће, пуцали на особље Црвеног крижа и аутомобиле с рањеницима, уништавали привредне и културне објекте, рушили цркве и споменике културе, чинили масакре и нечувена злодјела на људима, женама и заробљеним борцима, истјеривали хрватско пучанство с огњишта, пљачкали његов иметак, палили куће и насеља, уништавали архиве и гробља да би затрли сваки траг хрватства. Тако су српска окупаторска солдатеска и четнички терористи показали своје геноцидно лице, не обазирећи се на међународне стандарде утврђене међународним правним механизмима који забрањују такво злочиначко вођење рата.

Било је и других побуда папиних протуратних иницијатива. Папа је знао да се није радило само о нападу на Републику Хрватску, него и о нападу на стечевине еуропске цивилизације опћенито, на кршћанску католичку културу и католичке цркве посебно, и то у срцу Еуропе која данас више него икада тежи да оствари своје демократско, политичко и економско уједињење и солидарност на путу у трећи милениј.

Дипломатску активност папе и Свете столице формулирао је мсгр. Жан-Луис Тауран, ватикански тајник за односе с државама, који је посјетио Републику Хрватску 6. коловоза 1991. (660). Света столица и папа добили су у току ескалирајућег рата опсежну документацију коју су припремили мјесни бискупи и жупници о људским жртвама и разарањима материјалних и културних добара, укључујући храмове и Жупне куће.

Кард. Кухарић је посјет мсгр. Таурана оцијенио као доказ бриге Св. оца о Хрватима и наметнутом рату, те као знак повезаности хрватског народа, кроз цијелу повијест, са Светом столицом и римским папама.

Мсгр. Тауран је пренио папину поруку да Св. отац познаје приврженост Хрвата Светој столици и папи и да размишља како помоћи да се заустави насиље и крвави рат против Хрватске.

Ради тога папа је подузео низ дипломатских иницијатива.

Дипломатска активност Свете столице била је усмјерена на двоструки циљ: прво, да се за рјешење југославенске кризе створе увјети за дјелотворно поштовање права и легитимних тежњи свих народа слободно изражених демократским изборима; друго, да се избјегне прибјегавање сили као средству за наметање своје политичке воље.

У контактима и разговорима папе и државног тајника с предсједницима Хрватске и Словеније, као и с другим представницима двију република, очигледно су се наведене бриге Свете столице.

Света столица је подупирала иницијативе Еуропске заједнице и КЕСС-а у рјешавању кризне ситуације. То је чинио и папа као и представник Свете столице на сједницама високих дужноснака КЕСС-а у Прагу, као и на сједници у Женеви, посвећеној националним мањинама.

Света столица је подржавала иницијативе да замукне оружје и да се покрене политички дијалог међу супротстављеним странама уз посредовање еуропских и међународних институција.

Мсгр. Тауран је пренио поруку папе да жели рећи католицима у Хрватској да су му блиски и да их никад неће заборавити, да му је њихово трпљење познато и да се њихов глас чује.

Не изједначујући нападаче и нападнуте, Света столица је препоручивала дијалог, осуђујући одговорне за насиље и мржњу. Позивала је бискупе да се и даље солидаризирају с народом и да дјелују у духу Еванђеља и у смислу папине поруке у Ангелусу, од 21. септембра 1991, упућене католицима и православнима, с упозоравањем јавности да је криза политичке нарави, а не вјерске или етничке.

Тауран је подсјетио на улогу кршћана као „блажених миротвораца” и на поруку Ивана Павла II за Свјетски дан мира (1989), када је рекао да у хетерогеном друштву морају вриједити два заједничка начела: прво, достојанство људске особе без разликовања по расној, етничкој, културној, националној или вјерској припадности и, друго, јединство људског рода.

Гледе Еуропе која се изграђује на новим темељима и која проналази своје духовне коријене, папа упозорава, да кршћани у обрани кршћанске вјере и културне баштине старог континента, свугдје морају гледати напријед, надахнути кршћанским начелима и сурађивати у изградњи нових односа унутар република и у односима међу републикама у склопу оног правног и политичког уређења које ће народи изабрати.

Папина је порука била како је потребно учинити све да престане оружана агресија на Хрватску и да се изгради Европа у којој рат неће бити могућ и гдје различити народи неће бити један против другог, неће тражити да владају један над другим, него ће се пронаћи у сурадњи за добро свих.

Након проглашења независности Хрватске и Словеније, папа и Света столица су се и даље залагали код Вијећа министара иноземних послова у ЕЗ за прекид рата и за рјешење цјелокупне ситуације дијалогом. Залагали су се и за поштовање права на самоопредјељење и законите тежње хрватског народа (661). АКСА, коловоз 1991. (Документи).

Занимљиво је да је папа мислио на ратно стање у Хрватској док је био у посјету Мађарској, па је у Печују (1-7. 8. 1991.), у назочности кард. Кухарића и хрватских бискупа, рекао да их увјерава да је ближи законитим тежњама Хрватске и поновио је свој апел међународној заједници да помогне Хрвате у тешком часу њихове повијести. Изјавио је како се нада да ће једног дана, не далекога доћи у Хрватску (662). „Вјесник”, 18. 8. 1991.

Те Папине изјаве су у ватиканском дневнику „L’Osservatore Romano” протумачене као јаче наглашавање права на самоопредјељење и остварење законитих тежњи народа у некадашњој Југославији, с алузијом на словенски плебисцит и хрватски референдум, дакле као најава за што скорорије признање суверености и неовисности Хрватске и Словеније.

Папа је позвао католике свијета на Свјетски дан молитве да моле за мир у Хрватској (9. 9. 1991) и у вези с тим послао поруку кард. Кухарићу. Осудио је ЈА због упорабе разорних оружја и ескалацију сукоба на хрватском територију, уз пораст насиља и разарања (663), АКСА, рујан 1991. (Документи).

То је поновио и у говору у Вићенци 8. рујна 1991, а дјеловао је и преко КЕСС-а, гдје је наступала делегација Свете столице (664), АКСА, рујан 1991. (Документи).

Због папина позива католицима цијелог свијета да моле за мир у Хрватској, што је снажно одјекнуло не само у католичком свијету, и због папина раскривања повреде Завршног акта и Паришке повеље КЕСС-а од српског агресора, услиједило је жестоко реагирање великосрпских кругова у Београду и милитантни просвјед пред нунцијатуром, уз скандирање да је папа Војтила усташа и нацист, што је писало и на транспарентима које су носили демонстранти. Такво безумно клеветање папе још је апсурдније кад се зна да је млади Карол Војтила у Другоме свјетском рату судјеловао у пољском покрету отпора, као и цијела Католичка црква Пољске, за ослобођење домовине од нацистичког окупатора.

Ватикански државни тајник кард. Анђело Содано обраћао се, по папном налогу (у коловозу 1991), предсједнику Вијећа министара иноземних послова ЕЗ с папним порукама да Еуропска заједница треба зауставити оружано насиље и утјецати на републике да поштују начело VIII Завршног акта КЕСС-а који се односи на самоодређење народа.

Интервенције кард. Ф. Кухарића код међународних институција биле су такођер у функцији ватиканске дипломатије (утолико више што је кард. Кухарић члан Вијећа кардинала при Државном секретаријату Ватикана).

Кард. Кухарић је Вијећу министара ЕЗ послао два писма, прво 27.8.1991. и друго 28. 10. 1991, у којима је нагласио да је Еуропа окаљана разорним и немишљеним освајачким ратом против слободе и демократије, па је тражио признање Хрватске и Словеније (665). АКСА, коловоз и студени, 1991. (Документи).

Света столица је одобрила наступ кард. Кухарића на Бискупској конференцији САД (28. 10. 1991), коју је обавијестио о наметнутом и освајачком рату Србије против Хрватске, уз ангажирање српске солдатеке, задојене комунистичко-большевичком идеологијом, за рачун „Велике Србије”.

У изјави америчких бискупа (11. 11. 1991) о рату у Хрватској говори се о територијалним и политичким амбицијама српског агресора. Апелира се на владе, на добре услуге ЕЗ, КЕСС-а и УН да се тај неправедни и окрутни рат заустави и да се нађе политичко рјешење. Бискупи су ургирали код своје владе да сурађује са Светом столицом и с другима у вези с дипломатским признањем Републике Хрватске.

Кард. Кухарић је у писму америчком предсједнику Бушу (у студеном 1991) описао агресивни и геноцидни рат Србије против Хрватске и нагласио да Београд покушава зауставити процес демократизације у републикама с демократским владама те да игнорира политичку вољу хрватског народа који се референдумом изјаснио за самосталност. Кард. Кухарић је замолио предсједника Буша да се заложи за окончање рата (666). АКСА, студени 1991. (Документи).

Папа Иван Павао II је заговарао екуменски дијалог Хрватске католичке и Српске православне цркве и потакнуо је сусрете српског патријарха Павла и кард. Кухарића.

У писму патријарху СПЦ Павлу (у листопаду 1991) папа је подржавао екуменски дијалог патријарха с кард. Кухарићем и њихове позиве за мир које су они упутили вјерницима двију цркава након двају сусрета (667). АКСА, листопад 1991. (Документи).

Те екуменске иницијативе нису донијеле жељене резултате, а разлоге открива писмо српског патријарха Павла лорду Карингтону (у листопаду 1991) у којем је изражена Милошевићева концепција за разрјешавање југославенске кризе. Ту се говори о Републици Хрватској као „новој НДХ”, а о границама да нису ни историјске ни етничке. Наводи се да жртве геноцида и његови некадашњи, а можда и будући кривци, не могу живјети заједно. Зато се сви Срби морају наћи под заједничким државним кровом с данашњом Србијом. Међутим, нема ни ријечи о геноцидима српских четника и србоармије које су у барбарском рату учинили у Хрватској.

Ако то успоредимо са ставовима кард. Кухарића, изнесеним у интервјуима за тједнике „Данас” и „Глас Концила” (оба у листопаду 1991), онда је очигла разлика у судовима о повијесним збивањима. Кард. Кухарић је поновио да католичка црква жели добре односе са Српском православном црквом и српским народом.

У сваком народу је било ексцеса и екстремиста који су злорабили власт, али се с тим прекршитељима моралног реда не може поистовјетити цијели народ ни црква. За злочине над Хрватима и муслиманима у прошлом рату нису оптужени ни Српска православна црква ни српски народ, а с друге стране су за злочине над Србима оптужени католичка црква и хрватски народ, а не стварни прекршитељи, рекао је кард. Кухарић (668) АКСА, листопад 1991.

Иван Павао II био је неуморан у апелима за окончање рата против Хрватске и за њезино признање као самосталне и суверене државе.

Примио је (20. 11. 1991) ходочаснике из Вуковара, симбола отпора хрватског народа.

Просвједовао је (9. 12. 1991) против бомбардирања цивилног пучанства Дубровника и уништавања његове драгоцјене културне баштине, итд.

Иван Павао II је дјеловао да се на Синоди бискупа на посебној скупштини за Еуропу (одржаној у Ватикану у просинцу 1991) посвети бригау против Хрватске.

Европски бискупи су у осврту на тај рат просвједовали, наглашавајући да насилност битака и пустошења, уништавање културних и вјерских споменика и црква обешчашћује Еуропу и нагриза повјерење које народи у њу полагају. Позвали су на мир и уважавање легитимне тежње народа који су се слободно и демократски изјаснили провођењем права на самоодређење, као што су учинили народи Хрватске и Словеније. Подсјетили су на кодекс међународног понашања предвиђен Завршним актом КЕСС-а и Паришком повељом. То су изразили у посебној поруци владама континента (669), АК-СА, просинац 1991. Напомена: томе су придонијели и кард. Фрањо Кухарић и дубровачки бискуп Желимир Пуљић. Објаснили су узроке агресивног рата Србије и србосолдатеске за освајање хрватских територија и заустављање процеса демократизације у републикама (посебице у Републици Хрватској), гдје је након слободних избора успостављена демократска власт и демократски сустав. Бискупи су одали признање папи за настојање да се зауставе рушилачке силе и за његову потпору напаћеном хрватском народу.

Света столица је најавила признање Хрватске и Словеније, већ 20. 12. 1991. године, документом у којем износи свој став спрам словенског и хрватског захтјева за дипломатским признањем. Подсјетила је на свој меморандум чланицама КЕСС-а о потреби заједничког признања двију република те прихватила бриселске одлуке о увјетима за признање појединих република. Нагласила је како њезина одлука да дипломатски призна Републику Хрватску и Републику Словенију није уперена ни против које стране, подсјетивши на јавне иступе папе у том смислу (670). „Вјесник”, 21. 12. 1991.

Папа је концем просинца 1991. у Хрватску слао специјалне изасланике. Били су то кард. Рогер Етчегарай, предсједник папинске комисије „Iustitia et Pax” и кард. Фиорензо Ангелини за хуманитарну помоћ.

Иван Павао II је у Божићној поруци *Urbi et Orbi* (Граду Риму и цијелом свијету) од 25. просинца 1991. рекао: „Нека престане рат у Југославији, нека престане рат у драгој хрватској земљи и оближњим областима гдје су страсти и насиље изазов разбору и здраву разуму. Доста је мржње и насиља, задаћа је човјечанства, распршеног и бојажљивог, и сваког човјека да прискочи у помоћ и да заиште мир.”

Ту папину поруку пратили су посредовањем Мондовизије милијуни слушатеља и гледатеља у више од 40 земаља (671). На сам Божић тадашњи амбасадор при Светој Столици (др. Ивица Маштруко) предао је ватиканском тајнику за односе с државама мсгр. Таурану Божићну поруку за Ивана Павла II с потписима педесетак тисућа Загрепчана (на иницијативу Радија 101), у којој се изражава захвалност грађана главнога града Хрватске Св. оцу за све што је учинио за Републику Хрватску („Вјесник”, 27. 12. 1991).

У папиној новогодишњој поруци за Свјетски дан мира 1. сјјечња 1992. године велик дио је посвећен Хрватској. Папа је изјавио: „Моја мисао у овом тренутку тежи браћи и сестрама у Југославији, а солидарност и сућут најпогођенијима грађанским ратом који гази најосновније норме људскости. Вије-

сти о разарањима и покољима над невиним цивилима изазивају ужас. Сва Еуропа и сав свијет су погођени и понижени окротношћу рата. Потребно је да сви који пате, а понајприје становништво Хрватске, знају да нису остављени сами.”

Папа је поновио „позив одговорним политичарима у Еуропи и свијету да подуму нове мјере и иницијативе како би језик оружја уступио мјесто труду за стрпљиву изградњу мира.

Сви народи имају право да се поштују њихове специфичности и њихове законите одлуке. Сви народи имају право живјети у миру. Напасти неки народ увијек је неморално”.

Те папине ријечи уз Ангелус у назочности црквених и државних достојанственика и дипломатског збора протумачене су као папина подршка праву хрватског народа на самоопредјељење и самосталност (672) („Вјесник”, 2. 1. 1992).

Уред за новинство Свете столице објавио је, 13. сijeчња 1992, да је влада у Загребу и Љубљани предана нота о признању. Света столица признаје Хрватску као самосталну и суверену државу те изражава жељу да се што прије успоставе дипломатски односи на разини апостолске нунцијатуре, односно амбасаде, што се остварило.

У својој ноти Света столица напомиње да поступа у складу с критеријима ЕЗ: поштовање начела Завршног акта и Паришке повеље КЕСС-а, поштовање људских права и слобода садржаних у документима УН, КЕСС-а и Вијећа Еуропе, поштовање обвеза о мањинским правима те прихваћање контроле КЕСС-а у примјени тих мјера. Будући да је влада Републике Хрватске (као и Републике Словеније) позитивно одговорила на те увјете, Света столица је одлучила признати двије републике у складу с истовјетним процесом који је гледе дипломатског признања подузела ЕЗ.

Света столица у поводу новог раздобља хрватске повијести сматра да ће самосталност Републике Хрватске придонијети духовном и материјалном напретку, као и повратку миру, те омогућити Републици Хрватској да заузме своје мјесто у међународној заједници.

Тиме је Света Столица потицала остале чланице КЕСС-а и ЕЗ да то учине 15. сijeчња (673) („Вјесник”, 14. 1. 1992).

Предсједник Републике Хрватске др. Фрањо Туђман у поруци захвалности папи на одлуци Свете столице да формално призна сувереност и самосталност Републике Хрватске нагласио је да се тим чином отвара ново раздобље у хрватској повијести и у билатералним односима Свете столице и Републике Хрватске. Он је поновио свој позив папи да посјети Хрватску, будући да за то више нема формалних запрека (674) (Ибид).

Ватиканска дипломатија, на челу с папом Иваном Павлом II одиграла је кључну улогу у дипломатском признању Републике Хрватске, координирајући своје акције највише с њемачком дипломатијом на челу с канцлером Хелмутом Колмом и министром вањских послова Хансом Дитрихом Геншером чија је улога такођер била пресудна у Еуропи и свијету.

Ваља имати на уму и то да католичка црква и Света столица, за којима стоји око 900 милијуна сљедбеника, чине велику моралну и духовну силу, на-

дахнуту хуманим кршћанским начелима мира, правде и солидарности. Ту је још и миротворна улога дипломатије Свете столице која поткрај 1991. године има дипломатске односе са 127 земаља (укључујући и бивше комунистичке земље Источне Европе), и апостолске делегате у још 14 земаља (675) („KATHPRESS”, сиудени 1991).

Након успоставе дипломатских односа с Републиком Хрватском и Републиком Словенијом број се повећао на 129 држава.

Дипломатија Свете столице дјеловала је не само по дипломатском, него и по црквеном колосијеку, преко католичких организација, демокршћанских странака, католичких институција, екуменских контаката с другим вјерским заједницама, знанственим, културним, господарским и другим круговима у Европи и свијету. Посебице је дјеловала преко нунција при ЕЗ (са сједиштем у Бриселу) и специјалног изасланика у Вијећу Европе, као и преко представника (делегата) у Одбору високих дужносника КЕСС-а.

Дјеловала је и код влада САД, Канаде, Аустралије, земаља Латинске Америке и других.

Осим тога, ватиканска дипломатија је могла дјеловати преко својих представника код владиних и невладиних међународних организација (676). Треба још евидентирати кориштење широких могућности дјеловања преко Радио-Ватикана (емисије на више од 30 језика), дневника „L'Osservatore Romano” и католичког тиска у цијелом свијету. Посебан облик комуницирања биле су папине аудијенције које се одржавају најмање једанпут тједно и његово обраћање вјерницима сваке недјеље с прозора резиденције на Тргу св. Петра у Риму, што преко талијанске телевизијске и радио-мреже (а каткад и Мондовизије) те Радио-Ватикана иде у цијели свијет за милијарде слушатеља и гледатеља. Захваљујући највише папи Ивану Павлу II многе су његове поруке отишле широм свијета, па је истина о Хрватској продрла далеко, на све континенте и дошла у средиште позорности.

Папа је заложио свој ауторитет за мир и устао у заштиту жртве агресије и обрану права сваког народа на самоодређење. Апелирао је на владе да признају демократски изражену вољу хрватског, словенског и других народа. Папин глас био је велика потпора и можда највећи допринос дипломатском признању Републике Хрватске.

Текст је препун закључака за које се не може пронаћи утемељење у чињеницама. Маја 1991. године, нови усташки поглавник Фрањо Туђман је у обраћању Јовану Павлу Другом изнео историјски неприхватљиве ставове. Тако смешно делује захвалност што је Ватикан дозволио службу на хрватском језику, када тај језик није ни постојао, а овај исти аутор је у неколико претходних текстова описао историјски спор са Ватиканом, јер је наредио да служба мора да се обавља на латинском језику. Друга лаж, која боде очи сваком разумном посматрачу, је како је то хрватски народ пружио отпор комунизму са Истока. Па Фрањо Туђман је био највећи комуниста, а за све време постојања социјалистичке Југославије на најодговорнијим местима налазили су се хрватски комунисти. У том стилу се износе скоро сви закључци у овом тексту.

Вероватно најважнији домет овог текста је цитат папиног признања – да 10 година интензивно размишља о Хрватској, односно од 1981. године.

Свакако посебну пажњу заслужују цитати који изражавају ставове Јована Павла Другог, а који се препознају као ставови Тужилаштва МКСЈ у готово свим оптужницама против Срба. Агресија, слободна воља народа, величање Степинца, усташког свештеника, и др.

12.

У књизи „Хиљадугодишњи геноцид Ватикана над православним народима”, друго допуњено издање, аутора др Новице Војиновића, издавач „Удружење Срба из Херцеговине у Црној Гори”, штампа „Обод” Цетиње, 1999. година, објављен је текст:

12. 1. У поглављу под насловом „Четири ватиканска принципа за уништење православља”.

Године 1054. хришћанска црква се подијелила на источну, ортодоксну, православну цркву са центром у Цариграду, а од ње је отпала западна католичка црква са римским бискупом на челу, који је одавно себе прогласио папом, тј. поглаваром западне цркве. Иако је католичка црква отпала од православне, Рим отпао од Цариграда, а папа отпао од патријарха, ипак је Ватикан прогласио православну цркву отпадничком „шизматичком” и њено уништење прогласио својим главним задатком.

Године 1308, Ватикан је установио четири основна правила за уништење православних као „шизматика” и то:

1. „Сједињење несједињених” тј. укључење православне цркве у католичку, тако да „буде једно божије стадо – католици, и један божији пастир – римски папа”.

2. *Extra Ecclesie Romanum non est salus* – Изван римокатоличке цркве нема спаса – ни на небу ни на земљи.

3. *Graecia Fides – nulla Fides* – Православна црква није никаква црква – треба је уништити.

4. *Damnatio Memoriae* - уништити и сјећање да су православни икада и постојали.

Према овим начелима Ватикан хиљаду година врши геноцид над православним народима и данас то чини помоћу свјетског мегакapитала, масонерије, фашизма, комунизма, мондијализма, НАТО, разних вјерских секти и на друге начине.

Изнесе се подаци о историјском аспекту непријатељског односа Ватикана према православљу. Историја је одавно одговорила на то ко је отпао, али на то се Ватикан не обазире и скоро хиљаду година износи као званични став да је православна црква отпала од Римокатоличке. Фалсификовање историјских чињеница је просто манир Ватикана и основа догме коју непрестано користе све папе. Зато је Римокатоличка црква усвојила 4 принципа који одређују однос Ватикана према православној цркви, па и према православним верницима, а њихова основа је уништење православне цркве и брисање сећања да је икада православље постојало. Ови принципи су по својој природи геноцидни и њихово поштовање, а самим тим и дела која произлазе на осно-

ву њих, представљају геноцид. Дакле, геноцидни план је садржан у фундаменту Ватикана, а за његову реализацију је надлежан папа. Јован Павле Други је само још један у низу римских папа који је био доследан у примени ових принципа.

12. 2. Под I до VI, умјесто предговора, под насловом „Два примјера ватиканских злочина у Клепцима код Чапљине у Херцеговини 1941. и 1991. године” следи текст:

Први примјер

Мостарски Србин, академик, неуропсихијатар професор Сарајевског универзитета, лљкар др Недо Зеџ описује како је 1944. године по налогу тадашњег команданта јасеновачког логора као логораш, лијечио једног од најстрашнијих кољача Јасеновца Жилета Фригановића. Жиле је једне ноћи полудио кољући Србе од погледа и ријечи старца Вукашина из села Клепаца, који је на Жилетове пријетње, неустрашиво одговорио: „Ради ти, дијете, свој посао, а ја ти нећу говорити живио Анте Павелић”.

Др Зеџ је дошао у Жилетову собу и каже:

„.....Кад сам ушао у собу, кољач Жиле сједио је у једној фотелји, раздрљен, разбарушене косе, са закрвављеним очима и пијано-напрегнутим изразом лица. У соби се осјећао јак задах ракије. И заиста, на столу је била напола испијена боца и неколико чашица у нереду.

– А дошао си докторе. Сједи ту, на столицу и ако хоћеш, послужи се ракијом. А ти, чаркаре, слободан си и иди својим послом.

Остали смо у соби сами. Жиле ме је испочетка одмјеравао са свих страна, жмиркавим, пркосним и у исто вријеме несигурним погледом. А затим је и изненада скочио с фотелје, поднимио се рукама о сто и унезвјерено упро поглед у мене.

Знаш ли ти, докторе, да те сада могу преклати као бравића и да ником нећу одговорати за то.

Није ли остало ништа друго него да слегнем раменима и кратко кажем:

– Знам.

А тада се он одвојио од стола и почео бјесомучно да хода, да шмрче и да разбацује столице и остале предмете по соби. Сједио сам укочен у столицу и напрегнуто очекивао шта ће се из свега овога ишчаурити?

Послије извјесног времена некако се смирио и поново се спустио у фотелју насупрот мени. Поново је наступила несносна шутња, када ме он опет посматрао као да одмјерава сваки грам меса на мени, а затим се наједном зацерекао, почео да одаје од себе неке неартикулисане гласове, поднимио се на сто и бјесомучно упиљио поглед у мене.

Знаш ли ти, докторе, зашто сам те звао вечерас овдје? Разумије се да не знаш. Али, не бој се, нећу те заклати. Вечерас ја имам други посао с тобом. Ти ми мораш обећати да ћеш ми помоћи.

Нисам могао никако да се снађем шта овај кољач намјерава са мном и тупо сам одговорио:

– Што могнем учинићу.

Налио је чашу ракије и одмах је искапио, поново је напунио и тада дотурио мени боцу и наредио да и ја себи напуним чашу. Искапивши и другу чашу, спустио је на сто и почео да се њом игра.

– Елем, докторе, сад смо овдје нас двојица сами. И ако ико сазна од овога што ћемо разговарати ти знаш шта те чека.

Застао је и поново упилио поглед у мене. А затим је испрекидано и неуједначено наставио:

– А ја, ја више не могу да поднесем ове муке. Више ми не помаже ни клање, ни мучење, ни крв, ни јаук, ни жене, ни ракија. Увртио ми се овдје у главу па никако да га ослободим. Јест, онај стари ми се увртио у главу па никако да нађем мира.

Застао је као да се колеба, а затим је наставио још неуједначеније.

– Ти знаш врло добро ко сам ја. Ти си стари логораш и ти знаш све па ћемо стога играти отворених карата. Ето, ја, Жиле, најкрвавији усташа у Јасеновцу, који је поклао десетине хиљада логораша, највише задовољство доживио у томе клању, ето сад, тај Жиле, постао је последња пачавра због тога некаквог старог, смрдљивог сељачине Вукашина, из Клепаца.

Поново је застао, испио чашу ракије, па наставио:

– Ти се сјећаш кад је у августу био велики наступ у логору и кад је Јуре Маричић послао око 3.000 људи у Градини на клање. Тада смо се Перо Брзица, Зринушић, Шипка и ја опкладили ко ће те ноћи заклати највише логораша. Отпочело је клање, и ја сам већ послвије једног сата по броју закланих био далеко измакао испред осталих. Обузео ме те вечери неки необичан занос, чинило ми се као да сам на деветом небу, никада у животу нисам осјетио такво блаженство и већ послвије неколико сати био заклао 1.100 људи, док су остали једва стигли да закољу по 300 до 400.

И тада, док сам био у највећем заносу, случајно сам бацио поглед у страну и ту сам угледао једног постаријег сељака, који с несхватљивим миром, стоји и спокојно гледа како ја кољем жртве и како се оне у највећим мукама претурају. Тај ме његов поглед некако пресекао, учинило ми се као да сам се из оног највишег заноса најједном скаменио и једно вријеме нисам могао да се макнем.

А затим сам отишао до тога сељака и од њега сазнао да је он неки Вукашин из села Клепаца, код Чапљине, коме су у кући све поубијали, а њега с неких шумских радова послали у Јасеновац. Он је све то говорио с неким недокучивим миром, који је мене теже погађао него сва стравична кукњава око нас. Гледајући и слушајући овога старца у мени се најједном разбуктала жеља да му разбијем мир и спокојство и најсвирепијим копрцањима повратим свој занос и блаженство уживања у болу.

– Издвојио сам га и посадио на један пањ. Наредио сам му да викне: „Живио поглавник Павелић”, или, ако то не каже, да ћу му одсјећи ухо. Вукашин је шутио. Откинуо сам му ухо. Он није рекао ни ријечи. Поново сам му рекао да виче: „Живио Павелић”, или ћу му откинути и друго ухо. Он је и даље шутио. Откинуо сам му и друго ухо. Вичи: „Живио Павелић”, или ћу ти откинути нос. Он је шутио као заливен. Тада сам му откинуо нос. А када сам му и по четврти пут заповиједио да узвикне: „Живио Павелић”, и запријетио му да ћу му ножем извадити срце из груди, он ме је погледао и уперивши поглед некако кроз мене и преко мене у неизвјесност, полако и разговјетно ми је одговорио: „Ради ти дијете свој посао!”

Послије свега, ова његова посљедња ријеч потпуно ме је избезумила, скочио сам на њега, ископао му очи, исјекао срце, преклао грло од уха до уха и ногама га сјурио у јаму. Али је тада и у мени нешто препукло, и те ноћи више нисам могао да кољем. Перо Брзица је побиједио, јер је заклао 1350 логораша и ја сам му без ријечи платио опкладу.

Од те ноћи више немам мира. Кадгод у мучењу и клању покушам поново да доживим онај посебни занос и задовољство, увијек ме изненада простријели Вукашинов поглед и тада малаксам, бацити нож и не могу више да кољем. Почињем све више да пијем, али ми то помаже само за тренутак. У пићу, нарочито предвече, често ме изненада тргне глас: „Ради ти, дијете, свој посао”. И тада, избезумљен, морам да вичем, да ломим све око себе и бјесомучно нападам на кога стигнем. Ноћу немам нигдје мира, сваки час се трзам из сна и тада наједном у мраку угледам прекоран Вукашинов поглед и чујем оно стравично: „Ради ти, дијете, свој посао”.

И, ето, сад сам постао посљедња цркотина и ничим више не могу себи да помогнем.

Послије ове чудовишне исповиједи Жиле је наједном умукнуо, унезвјерено се загледао негдје у даљину, сав се укочио и тако једно вријеме остао као нека скамењена фигура. А затим су почели неправилно да му се трзају мишићи на лицу, очима је почео да сијева около, стезао је шаке и зарио нокте себи у дланове, почео неправилно да дише, и да се беспомоћно врти на мјесту.

А тада, наједном, провалило је из њега неко чудовишно јецање и плач са анималним ридањем. Неочекивано, у једном тренутку, нагло је устао из фотеље, сручио се на кољена испред мене, у једном маху ухватио моју руку и почео да је љуби. Овим неочекиваним обртом био сам збуњен, и тек послије првог запрепаштења могао сам кроз његово ридање и чудне анималне звукове да разаберам како говори:

– Докторе, ко бога те молим, помози ми! Ја знам да сам кукавица и не могу сам себи ове муке да прекратим једним хицем из револвера. Ни клање, ни мучење, ни најсвирепија злостављања логораша више ми не помажу: не помаже ми више ни исповијест ни молитва логорског фратра Брекала, не помаже ми ни разврат са женама, ни пиће, ни оргијање до бесвијести, ништа ми више не помаже. А сјутра сам одређен за лекарски преглед у „комисији”. Ти ћеш тамо бити као лекар и даваћеш стручне приједлоге. Докторе, преклињем те, пошаљи ме негдје на одмор, у неку бању, да тамо покушам да се смирим, молим те, докторе, хоћеш ли ми то учинити? Обећај ми! То ми је једини спас. Милост, милост ми учини.

Чинило ми се као да сам занијемим. Навала неочекиваних утисака у необичном напетом емоционалном стању, а уз то укоријењени логорашки став према свим кољачима, чудовишна исповијед овог најсвирепијег између њих – све се то у мени ускомешало до бијелог усијања, тако да ми се реметио ток логичних размишљања и почело се и мени самом да врти у глави. Али кад ми је Жиле почео да љуби руке, одједном ми се учинило као да ме додирнула нека љигава неман. Махинално сам тргао руку, у мени се све усковитлало, скочио сам са столице и послије његових посљедњих ријечи избезумљен проциједио неким далеким туђим гласом:

– Добро, предложићу те да те пошаљу у Липик.

Послије свог хистеричног плача, Жиле се смирио, придигао се, прошетао још неколико пута по соби, а тада стао преда ме и мрко ми добадио:

– Сад знаш све. Можеш ићи!

Кад сам изишао напоље, осјетио сам као да се будим, из неког несносног кошмара и покушао сам да се освјежим удишући пуним плућима окрепљујућу хладноћу зимске вчери.

Те ноћи, у којој нисам могао да спавам, непрекидно ми је лебдио лик Вукашина из Клепаца и клупче јада и биједе, која се звала Жиле. Те ноћи осјетио сам јаче него икада неизмјерну величину нашег човјека хероја и сву биједу фашистичких подрепаша...

Послије извјесног времена кољач Жиле се излијечио тако што је сам себе заклао истим ножем којим је клао Србе те ноћи кад је полудио од клања, а православна црква је старца Вукашина 1994. године прогласила за свога свеца – Свети Вукашин из села Клепаца.

Други примјер ватиканског злочина у Клепцима

Када је клероусташка Туђманова хрватска војска, чији је заштитник Ватикан и римски папа 7. јуна 1992. године заузела село Клепча, заробила је и 25-годишњег болесног Дражена Трипића, сина Хрватице и Србина Трипића из Клепаца. Папска војска – усташе, одвела их је на водопад Кравицу код Љубушког и ту Дражена испекли на ражњу пред свезаним оцем, а затим и оца Сретена заклали.

То су само два обична примјера ватиканских злочина над српским народом међу безброј других злочина Ватикана о којима говори и ова књига.

У тексту су аутентична сведочења о судбина Срба из Херцеговине. Све што је по налогу Ватикана урађено у Другом светском рату, поновљено је 1991. године. Све је исто. Жртве Срби, злочинци усташе миљеници Јована Павла Другог, који по папи и ватиканској доктрини и не могу да буду злочинци, јер ревносно се држе принципа уништења православља. Уништење православља, по сценарију Ватикана, има и друге методе, а један је свакако и МКСЈ који непогрешиво следи и понавља ставове Јована Павла Другог. Што бисмо рекли Јовану Павлу Другом „Само радите свој посао.“

12. 3. На страницама од 212 до 219 под насловом „Борба католичке цркве за свјетску власт“ налази се текст:

Клинијевска реформа

Одмах послје великог раскола у Хришћанству, католичка црква је предузела реформе својих редова (клинијевска реформа). Том реформом се поред осталог налаже католичким свештеницима: да обавезно имају више образовање, да се не жене (целибат), да се нижи покоравају вишим без поговора, да носе једнаке униформе које прописује Ватикан, да живе у самостанима одвојено од народа, да им главни задатак буде мисионарење тј. католиччење других народа, у првом реду православних – као најопасније супарничке религије, итд. Посебно је у тзв. „Диктату папе“ наређено да канонско право буде изнад свјетског права, а црква изнад државе, папа изнад владара. Због тога се појачала ранија борба између царства и папства за инвестиру, тј. за постављање црквених старјешина. Папа је успио 1077. г. да побиједи ње-

мачког краља Хенрика IV („Каноса”), да још раније са њемачким царем Отоном I створи „Свето римско царство”. Оно је постојало све док га није укинуо Наполеон. Клинијевском реформом католичка црква је постала моћна централизована организација, са строгим војничком дисциплином и безпоговорном послушношћу нижих према вишим, са врховним господаром, римским папом на челу. Таква је католичка црква и данас.

Августинова „Божија држава”

Основа папске борбе за свјетску власт било је дјело св. Августина: „О божијој држави” („De Civitate Dei”). То је дјело у 22 књиге, у којем се излажу принципи владавине римских папа на земљи као божијих посланика, којима треба да се покоравају сви владари свијета. Теза св. Августина била је да човек не може управљати човеком, него свима управља Бог, сви људи су само слуге божије и морају слушати папу као бољег намјесника на земљи.

Ова теза о божијој држави, о божанској власти, о божанском праву и сада је жива у католичкој цркви. И сада они тврде да би свјетовни владари морали да се покоравају папи, што католичке државе увелико и чине (код нас на примјер Хрватска и Словенија).

Проблем „шизме” отпадничтва у хришћанству

Послије раскола црква нагло је ојачала католичка црква, а православна слабила због наглог слабљења Византије и њене власти на Балкану. Користећи ту историјску ситуацију, папа је прогласио православну вјеру отпадничком, „шизматичком”, да би је лакше уништио. Иако је историјска истина обрнута: папа је „отпао” од патријарха, Запад од Истока, Рим од Византа, римокатоличка црква од православне. Али, захваљујући снази, пропаганде, новцу католичке цркве и огромном броју њених мисионара који су ту лаж вјековима преносили по свијету, и данас се православни сматрају шизматичима, а не католици, како је то историјски истинито и исправно.

Три ватиканска правила за уништавање православља

Отпуживши православне да су „шизматички”, „отпадници” од праве вјере, католичка црква је формулисала правила за уништење православних. Прво да изван римокатоличке цркве нема спаса („Extra Ecclesie Romanum non est salus”), затим да православна вјера није вјера и да је треба уништити („Gracia fides-nula fides”) и треће – „Damnatio Memoriae”, - затрите и памћење да су икада и постојали као православни. Тих правила се Ватикан држи од тада до данас, када се ради о уништењу Срба, али и других народа. Католичка црква, је на примјер, у Другом свјетском рату не само спроводила геноцид над Србима као „шизматичима”, него је уништавала њихове цркве, библиотеке, вршила католичене, брисање српског имена, ћирилице, српске историје, као да никада није ни постојала на овим просторима. Исто тако, и можда још драстичније, ради данас католичка црква преко Ф. Туђмана и садашње Републике Хрватске, као и за вријеме Хитлера и Павелића 1941. године, преко усташке војске Хрвата и муслимана, који су масовно убијали српски народ – старце, жене, дјецу, затирали гробља и споменике, палили цркве и манастире по принципу – Damantio Memoriae.

Ватикан организује злочиначке крсташке ратове ради пљачке и уништења муслимана и православних

Након Клинијевске реформе (XI вијек), папе су повеле велику акцију са европским владама за организовање „Светог рата” против „невјерника”, тј. против муслимана који су заузели предњи исток, који је био богат и изграђен боље него што је била тада изграђена Европа. Папе су организовале један за другим седам крсташких ратова (XI - XIII вијека) за освајање Блиског истока, под изговором „за ослобођење Христовог гроба од невјерника”, а у ствари ради пљачке овог богатог подручја и католичења муслимана и православних на Истоку.

Нарочито су за народе Блиског истока били катастрофални први и четврти крсташки рат. У првом су крсташи освојили дио територије и поклали на хиљаде муслимана, не штедећи ни жене ни дјецу. У четвртном рату су папски крсташи заузели православни византијски Цариград, пљачкали га годину дана и готово заборавили да су из Европе пошли на Исток против муслимана а не против православних. Крсташи су у Јерусалиму створили тзв. „Латинско царство”, које се распало након 120 година.

Борба српских владара против католичења православних у Зети и Србији

Послије грешке зетског краља Бодина, 1089. г., српски владари су били много опрезнији у сарадњи са папом, јер су из барске бискупије одмах почели пружати пишке по Балкану и католичити. Сам Немања, син рашког жупана Десе, био је крштен у Рибници, данашњој Подгорици, 1113/14. године, што је била прва проба католичких мисионара из барске бискупије, али се ускоро крстио по источном обичају. Исто тако је папа једва дочекао да пошаље краљевску круну Немањину сину Стевану Првовјенчаноме, који је исто као и раније Бодин, у борби против Византије тражио од папе круну, а овај му је дао. То је Стеван учинио 1217. г., у вријеме када је његов млађи брат Растко (Свети Сава) 1219. године од васељенског патријарха у Никеји добио аутокефалност српске цркве.

Борбу против католичења православних на Балкану водили су и српски краљеви Милутин и Драгутин, као и Стеван Дечански и његов син цар Душан Силни.

„Католичка јерес” према Душановом Законику

Због сталне опасности од католичења, цар Душан је морао да у Законик, 1349. године, унесе клаузулу „католичка јерес”, као кривично дјело против православне цркве, које се кажњава смрћу. Забрањено је брак са католицима, а са муслиманима није јер их тада на Балкану није ни било. Дајући Дубровчанима Конавле на закуп за годишњи данак, Душан је у уговору написао да не смију католичити православне, али се они тога нису придржавали. Па и поред католичења, сви становници око Дубровника и у њему знају од којих српских породица потичу, имају чак и српска презимена, српске славе, итд.

Али, смрћу цара Душана (1355. године) распала се српска држав, а у Зети су се осамосталили Балшићи, па Црнојевићи, који су у међусобним борбама за власт постајали млетачки вазали и дозвољавали католичење у њиховој држави, нарочито у Приморју. Венеција је вјешто подржавала сад једне сад друге, да би тако владала њиховим градовима, на примјер Котором, којим су владали око 400 година.

Ватикан је нарочито искористио најезду Турака на све средњовјековне православне државе у XV вијеку. Католички је све православне избјеглице из тих држава, којих је било на стотине хиљада на подручју Венеције и Аустрије.

Ватикан „огњем и мачем” католички Босну од XIII до XIX вијека

У општем католичењу православних на Балкану, папа је све који нису католици у Босни прогласио јеретичима и слао против њих крсташку мађарско-хрватску војску, која је убијала босанско становништво, тражећи од њега да прими католичку вјеру. Босански бан Кулин је то формално и учинио 1203. године, али чим су крсташи отишли, босанско становништво и „богумили” су наставили да исповједају стару вјеру. Папа је водио против Босне више крсташких ратова, наређивао да се „огњем и мачем” искорени јерес у Босни, али она никада није постала католичка. Дио богумила прешао је у XVIII вијеку, када су дошли Турци, на ислам – то су босански муслимани, мада је већина муслимана постала од православних Срба. У ствари, према чланку „Поријекло босанског муслиманског племства”, др Васе Чубриловића, види се да је муслиманско племство и готово сви муслимани у Босни поријеклом од Срба – православни, а само мали број потиче од богумила и од турских чиновника и војника који су ту остали иза турске власти 1878. односно послје анексије Босне и Херцеговине 1908. године.

Ватикан обмањује патријарха 1439. године за Унију

Када су Турци опсјели Цариград, византијски патријарх из тога града замолио је папу за помоћ. Папа је пристао али уз услов да се од свих хришћана створи једна унија – савез држава, на чијем ће челу бити папа, и да се православни одрекну ћирилице и прихвате латиницу. Сви патријарси, и цариградски, осим српског коме није дозволио Ђурађ Бранковић – последњи српски деспот Србије, дошли су на састанак с папом у Ферару, у Италији, и прихватили унију и папине услове. Само је руског патријарха Алексија цар рашчинио што је прихватио унију и што је ишао код папе на састанак због тога.

Међутим, Турци су 15 година касније заузели Цариград (1453. године), а папа није помогао – преварио је патријарха.

Од тада до данас постоји унијатска, полукатоличка вјера, коју папа користи да лакше католички православне. Унијата има у Хрватској код Крижеваца, у Македонији, Босни, а нарочито их је много у Украјини. Од 1918. до 1991. године, за вријеме болшевичког насиља над православним народом Украјине и Русије, на унијатску вјеру је прешло око 2-3 милиона људи. А од распада СССР 1991. године у Русији и Украјини је настала таква анархија у којој Ватикан помоћу својих мисионара и огромног новца, као и разних вјерских антиправославних секти (на примјер „Бијела браћа” и др.) врше масовно католичење и унијаћење православних у тим словенским земљама.

У ових неколико страница дата је кратка историја односа Ватикана од 1054. године до данас. Лако може да се закључи да је кроз овај период заједничка нит стално настојање Ватикана да влада и да све постоји под окриљем и под влашћу папе. Овај скраћени историјски преглед је потребан да би се пронашла идеолошка платформа на којој је деловао Јован Павле Други. За реализацију те његове платформе, а он је био један од најактивнијих папа са

дугим понтификатом, ван сваке сумње, може да се утврди да су ратни злочини на територији Југославије од 1991. године били део његовог плана. Он је то подстицао и наређивао свестан доктрине Ватикана по којој је све дозвољено ради католичења и да не може бити говора о злочинима према православним и свим другим који не припадају Римокатоличкој цркви.

Дакле, основа, савест, морал и виђење хуманизма и људских права код Јована Павла Другог су у апсолутној супротности са свим међународним актима о људским правима, а то што су му уста пуна екуменских изјава и неких настојања која пледирају на хуманост представљају само манифестацију једног добро школованог глумца.

12. 4. На страницама од 230 до 235, под насловом „Католичење Херцеговине” налази се текст:

Католичење и унијаћење православне Херцеговине

Херцеговина, која се у средњем вијеку састојала од Травуније, Захумља и Неретванске области (од Неретве до Омиша) била је у деветом вијеку српска земља кнеза Михајла Вишевића. Он је са својим владикама ишао на Сплитски сабор 925. године да спријече да се у средњој Далмацији у словенском народу на обали Јадрана укоријени римски вјерски обред, латински језик и латиница.

Међутим, након пропасти српске државе цара Душана, и Херцеговини пријете разни српски непријатељи: Латини, Ватикан, Турци, итд. За вријеме католичења и унијаћења на удару је била нарочито западна Херцеговина, нарочито Мостар, Чапљина и Љубушки.

Католичење и унијаћење Херцеговине ишло је од мора, долином Неретве, према Мостару, затим једним краком према Макарској и из Стона и Дубровника преко Конавла у Попово поље и Требињску област. У документима Конгрегације набрајају се читаве породице и села те регије која су показана.

Тако се у извјештају Конгрегације, из 1624. године, спомиње неки ратоборни 80-годишњак фра Блаж из Граца код Хутова, у чапљинској општини, који је папи оптужио требињског бискупа што је дозволио да неколико православних породица пређе у ислам, а не у католичку вјеру. Тај стари фратар, према извјештају, успио је да у селу Орахову код Требиња истјера из српског манастира православног калуђера и да усели католичког попа, а манастир прогласи католичком црквом. Он је чак утицао да се у Попову пољу, у селу Чваљини, покатоличи неколико православних породица. У извјештају о томе, фра Блаж додаје да у мостарској бискупији живи око десет хиљада римокатолика, а да су сви остали „шизматичи” тј. православни, што значи да су ту католици били у мањини.

Католичење Поповог поља и западне Херцеговине

Католички мисионари су наредних година покатоличили цијелу страну Попова поља, а сјеверна страна је остала православна. Тако је и данас. Између њих је само ширина Попова поља, 1 до 2 километра, који у ствари дијели два свијета, два завађена вјерска тора – православне и католике.

Посебно су интересантни бискупски извјештаји из Мостара Светој конгрегацији. По њима још у XVII вијеку цијела западна Херцеговина била је

православна (источна је увијек била православна). Затим, види се како је текао процес нестајања православних у мостарској регији према западу. У извештају мостарског бискупа пише да је у селу Читлуку, западно од Мостара, према Широком Бријегу, у XVII вијеку било само три куће католика (јануар, 1632. године), и да их је само за неколико наредних година било око 60 кућа, при чему је у неким породицама било и по 20-30 чланова. Из каснијих извештаја знамо да је цијели тај крај: Читлук, Груде, Пасушје, Широки Бријег, све до Љубушког и Имотског, покатоличен утицајем бискупа из Макарске и Сплита. То су данас најопаснији конвертити, из којих се у свим ратовима (свјетски и сада у вјерско-грађанском рату 1991 - 1994. године) регрутују највећи злочинци и убице српског народа, што потврђује правило да су потурице горе од Турчина, да су конвертити бивши Срби – гори од правих старих католика.

Католичене требињског краја

Што се, пак, тиче требињског краја, у извештајима се каже да се и ту врши католичене. Католички попови Светој конгрегацији саопштавају имена православних породица из појединих села требињске општине која су прешли у католичку вјеру. Тај списак је врло опширан, па ћемо навести само један дио. То су примјер Пистучићи, Радовићи, Бошковићи, Николићи, Раонићи, Руњавци, Милошевићи, Сувојићи.

Исто тако, у извештају Требињске бискупије Конгрегацији из 1639. године, спомињу се православне породице које су већ прешле на католичку вјеру. Тако у Орахову има већ 14 католичких кућа а на јужној страни Попова поља покатоличене су породице које су биле на дохвату мисионара из Приморја, и то у Равном има већ 30 кућа католичких, у Вељој Међи 23, у Трнчини 10 – све су то касније жељезничке станице на јужној страни Попова поља, а затим јужније према мору у село Видоњу има већ 13 католичких кућа, у Доброманима на самој обали мора итд...

Католичене око Чапљине

У чапљинској општини Свитава има 10 кућа католичких, у Хутову само пет, у Грацу испод планине Жабе 10, у Чваљини 6, у Глушцима код Метковића 5, у Церовици 3, у Острву 1, на Кошћели 2, Влака 1, Хотань 5, Дубравица 5, итд.

Карактеристично је да су села која су била ближе саобраћају имала више католичких кућа, јер су била доступнија мисионарима.

Иначе, нека мјеста која се налазе са јужне стране Попова поља према приморју, данас, у наше вријеме искључиво су католичка: Равно, Веља Међа, Трнчина, Хутово, Свитава, Градац. Она су у I и II свјетском рату дали аустријске шуцкоре и хрватске усташе, који су чинили масовне злочине и геноцид над српским народом у овом крају. На Хутову су двије јаме у које су бацани живи Срби 1941. године, а десетине Хрвата католика из тога и околних мјеста, проглашени су ратним злочинцима 1946. године и стријелани као усташе, учесници у бацању Срба у јаму „Градина” и „Хаџибегов бунар” на Хутову 1941. године.

Слична је ситуација и у селима у околини Чапљине, која у XVII вијеку нијесу имала него по неколико католичких кућа: Церовица – 3, Острво – 1,

Кошћела – 2, Хотан – 5, Дубровица – 5, итд. Сада су та села искључиво католичка - хрватска, са по више десетина католичких породица. Села која су дала најтеже злочинце у II свјетском рату. То су Павелићеве усташе који су у чапљинском крају поубијали за мјесец дана 1941. године око 2.000 Срба, претежно жена, дјеце и стараца. То је још један доказ конвертитске вјерске мржње према својим ранијим истовјерницима Србима. По презимену се види да су то некада били православни: на Кошћели већина католика су Марковићи, у Свитави – Обрадовићи, Вујиновићи и др.

Списак покатоличених око Требиња

Године 1645. папски мисионар Ђузепе Марио Буоналди (поново Талијан) послао је папи списак покатоличених породица из села Зуровци код Требиња, односно Требињско – мрчањске бискупије.

Међу тим покатоличеним Србима се наводе и ова имена: Миљко Дацуловић, Никола Пистучић, Дамјан Вукашиновић, Митар Радовић, Милинко Петров, Стјепан Савојић, Раде Вучетић, Радивоје Царев Руњевац, Паво Милошевић, Милинко Радиновић, и други. Сви они имају по пет шест чланова породице. Има још покатоличених Срба, али их овај свештеник више није успио записати.

Међутим, и поред свега у Требињу и околини ипак већину чини православно становништво, тако да данас на том подручју има више од 80 процената – православних, око 18 процената муслимана и остало католици. Требињска бискупија се граничила са православном Црном Гором, па је стога утицај папских мисионара био минималан”.

Ово су конкретни подаци о покатоличавању Срба поравославаца. Наравно у питању је само мали део укупно познатих података, али сасвим довољан да се утврди како се остварују принципи Ватикана намењени православу. Дакле, на територији која је некада била искључиво заступљена православним народом, на основу вековних насртаја и злодела, промењена је верска структура становништва. Насилно покатоличење је нарочито дошло до изражаја током XIX и XX века, с тим што је у периоду Другог светског рата и оружаних сукоба од 1991. године имало карактер зверстава над српским народом, односно истребљењем Срба се повећавало учешће и присуство католика.

За овај елаборат је важно да постоји непрекидна тенденција покатоличавања, као стратегија Ватикана, и да је Јован Павле Други на челу тог процеса од 1991. године. Дакле, у питању су зверства над српским народом под покровитељством Јована Павла Другог који држи све институције Ватикана.

12. 5. На страницама од 241 до 243 је следећи текст:

Покушај католичења Стојана Јанковића

Из године 1683, имамо један интересантан бискупски извештај папи у коме се говори да ускочки вођа, прослављени српски јунак, историјска личност позната и из народних пјесама – Стојан Јанковић, планира напад на турски град Ливно („да разруши турско гнијездо Лијевно”). Али се у истом извештају говори да је Стојан довео са собом на млетачку територију око 300 православних, и одмах додаје да и њих треба чим прије покатоличити. Дакле, иако су ускоци Срби који бране млетачку границу од турских упада, јако по-

ребни и папи и Венецији, као ратници, папа у првом реду жели да их преведе у католичку вјеру, а можда и због тога да би свима у свијету показао да Хрвати, а не Срби, бране Европу од Турака, ту на Крајини, и да су Хрвати „бедем хришћанства“ („Antemurale Kristijanitates“) а не Срби који су у ствари то и били.

Интересантно је да то каже и кардинал Тисеран 1942. у Ватикану усташком представнику др. Мирку Гушиновићу, тј. да су Срби заслужнији од Хрвата за одбрану Аустрије од Турака на Крајини.

Побједа Србина Павла Вучковића над Турцима код Сиња и „Сињска алка“

Карактеристично је у вези с тим како су католичка црква и Хрвати присвојили и српску побједу над Турцима у доба млетачко турског рата (1714-1718. године) на далматинском простору. Тада, у августу 1715. године, српски ускоци, српске избјеглице и Срби мјештани и старосједиоци око градића Сиња, издржавали су под командом Павла Вучковића сталне нападе много јаче турске војске босанског Махмут-паше, кога су касније побједили, па се то у Сињу слави као побједа Хрвата, сваке године у виду „Сињске алке“, такмичења у гађању висеће алке. Организовање Сињске алке нарочито је доживјело успон за вријеме „Социјалистичке Југославије“ 1945-1991. године, гдје већином учествују Хрвати, иначе покатоличени Срби, и на тај начин се жели ставити до знања младим нараштајима како су Хрвати у прошлости бранили ту крајину од Турака, при чему се чак уопште не спомињу ни српски ускоци, ни српски Крајишници, који су чинили главне војне снаге Крајине око 200 година. Да би народ повјеровао да је то побједа Хрвата над Турцима, а не Срба, Сињској алци је готово сваке године присуствовао заступник Јосипа Броза, који је предавао побједнички штит алке побједнику.

Сињска алка није једина крађа побједе и успјеха српског народа од стране Хрвата католика и других на Балкану, али је врло карактеристична јер се налази на терену Републике Хрватске.

Хрвати су спремни да, као узорни католици, на исти начин и као Ватикан, све историјски доказане истине окрену у своју корист. У тексту се, као пример, наводи Стојан Јанковић за јунаштво код Ливна и Павле Вучковић за победу код Сиња. Њих је Ватикан представио да су Хрвати, мада се зна да су Срби који су чували Европу од продора Турака. На тим лажима је Јован Павле Други засновао своју доктрину која је за крајњи циљ имала растурање Југославије.

12. 6. На страницама 254 до 258 је следећи текст:

Ватикан католички православне у Србији у XVIII вијеку

Срби су војнички помагали Аустрији у рату против Турака. Они су с војском генерала Пиколомонија, стигли све до Скопља, и одступили с њим из тога града због куге. Тада су Срби, не чекајући турску освету, морали да организују многе сеобе свога народа међу којима су и двије велике сеобе са Комета и јужне Србије преко Саве у Аустрију. То су сеобе под Арсенијем III Чарнојевићем, 1690. г. и под Арсенијем Јовановићем IV Шакабентом (из Шака из Бањана, Црна Гора) 1737. године. Неколико стотина хиљада Срба оставили су своја огњишта и прешли у данашњу Војводину. Срби су због помоћи аустријској војсци против Турака очекивали да ће их Аустрија сматрати при-

јатељима. Али опет су били разочарани: Ватикан и Аустрија су појачали католичење и сада то проширили и на Србију.

У Смедереву прва католичка бискупија у Србији

Године 1726. у Смедереву је успостављена прва у историји Србије католичка бискупија, и каноникати у Шапцу, Јагодини, Руднику и Параћину. Колико су Срби били наивни, али и притиснути невољама, Турцима и Ватиканом, они су тада дозволили да се у Београду оснује језуитска гимназија, не претпостављајући да се више никада језуити неће иселити из Србије.

Језуити убијају владике по Србији

Дјеловањем језуита у Србији под покровитељством и директном помоћи Аустрије, почело је католичење и унијаћење Србије, нарочито њеног сјеверног дијела који је по Пожаревачком миру 1718. припао Аустрији. То је била права офанзива језуита на Србију: они су тражили од Срба да признају католичке празнике, да иду у католичке цркве, да дају католичкој цркви порез. Услијед тога су и овдје почела јавна и тајна убиства православних владика и свештеника. Тако су само за четири године језуити убили три српске владике, међу којима и Исаију Ђаковића насљедника патријарха Арсенија Чарнојевића. Послије тог убиства, католички бискуп пише папи да не треба дозволити да Срби имају владике, јер ће Србе без владика и свештеника лакше католичити и унијатити. Односно бискуп дословно пише, да ће се лакше „унијатске владике споразумијевати са нама, и брже нестајати православних”.

Унијати гори од Турака

Насилња Ватикана и Беча над Србима чак су ишла до те мјере да су се Срби понегдје враћали на територију под турском влашћу. Нарочито су се у српским насељима истицали унијатске владике, тј. бивши Срби, који су били гори од Турака. Проф. Ђоровић пише да су чак и Турци дозвољавали Србима да штампају своје књиге ћирилицом, али Аустрија није, па и када је дозволила наредила је да се упоредо са православним књигама на ћирилици исте штампају као латиничне књиге за унијате.

Стварањем унијатног слоја на подручју гдје живе у већини Срби, било је основно средство разбијања српско-православних цјелина и њихово постепено унијаћење. Такав процес нарочито је био јак у оним срединама гдје су Срби били у мањини или су се налазили окружени великим бројем католика, какав је случај био у пределима Хрватске, чак и Словеније, све до Аустрије. Познато је да и данас има топонима у Аустрији који су чисто српски, из Босне или Херцеговине, као на примјер мјесто у Аустрији које се зове Бона Лука – од Бања Лука, што јасно говори да су се Срби некада тамо доселили и не само покатоличили него и германизовали.

Нажалост, наша историографија за последњих пола вијека готово уопште ово није изучавала. А познато је да су конвертити, унијати или покатоличени Срби основно оруђе, од тада до данас, Ватикана за разбијање православних цјелина, за постепено смањење броја Срба на појединим подручјима не само Хрватске и Словеније, или Аустрије, гдје Срба практично више и нема, него и на таквим комплексима православне територије, какви су Лика, Банија, Кордун, Херцеговина и друге.

Слични методи католичења и исламизације Срба у средњем вијеку

Православни Срби су у средњем вијеку били изложени истовремено двоструком уништавању: католичењу и исламизацији. Католичење је трајало од раног средњег вијека, а исламизацију су у XV вијеку унијели Турци, када су освојили Балкан. Турци су исламизовали Шиптаре па их упућивали у борбу против Срба, исламизовали и Србе и од њих правили јањичаре, аге, бегове и паше, који су били гори од Турака. Исламизација и католичење Срба текло је сличним методама: сила, уцјена, мито, давање имања и великих функција, а затим окретање тих потурица и конвертита против властитог народа. У Аустрији су конвертите постављали за бискупе, а у Турској потурице постајали аге и бегови. Тако је, како пише академик В. Чубриловић, сва средњовјековна босанска муслиманска властела настала од Срба – православних. Они су били аге, бегови и паше (М. Соколовић, М. П. Латас и др.) па су се чак почетком XIX вијека толико осилили да су хтјели да зауставе прогресивне реформе у Турској, заратили против султана и заузели везирски Травник, али их је умирио Омер-паша Латас, и завео поново султанову власт у Босни.

Ове феудалне буне исламских великодостојника у Босни и на Космету против турске државе нису у довољној мјери објашњене. Оне се углавном тумаче као буне конзервативних елемената против модернизације турске државе. Али оне се могу тумачити и друкчије, на примјер као сепаратистички покрети исламизованих становника турске империје који нису турског поријекла (Шиптари, Словени) а који су хтјели да се одвоје од турске државе и створе своје државе. Али то нимало не умањује њихов реакционарни карактер и назадњаштво у тежњи да задрже и овјековјече већ преживјели феудални систем у Европи и у Турској.

Исламизација је вршена ради освајања и стабилизације турске власти на Балкану, а покатоличење, пре свега, ради остваривања интереса Ватикана у складу са изложеним принципима о уништењу поравославља, али је ватикански фундаментализам много израженији од исламског фанатизма. Ово је било изузетно добро познато Јовану Павлу Другом и зато је, приликом издавања наредбе о уништењу православља на територији бивше Југославије од 1991. године, водио рачуна коју ће тактику применити на одређеној територији. Тако је за територије Хрватске, где није било оружаних сукоба, била тактика да се Срби покатоличавају ако желе да и даље остану у својим кућама, а ако одбију покатоличење онда морају да се иселјавају. По том основу је око 150.000 Срба протерано за време док је Стјепан Месић био председник Владе Хрватске, а они који су остали морали су да се покатоличе. На територијама где је било оружаних сукоба, усташе Фрање Туђмана су клале, убијале или трајно протеривале Србе и палили њихову имовину да се више никада не би вратили.

12. 7. На страници 265 је следећи текст:

Старчевићева расистичка антисрпска теорија

У контекст борбе Ватикана против православља одлично се уклопила расистичка теорија др Анте Старчевића, конвертита чија је и мајка Српкиња, који у својим радовима од 1866. године, говори најнегативније о Србима. Старчевић тврди да су „Срби робујућа раса, а Хрвати господујућа раса” да су

Срби „пасји накот”, „Балкански талог”, странци у Хрватској (иако су у њој према историјским изворима прије Хрвата) да су „високореметећи фактор” у Хрватској и да их зато треба све „сјекиром угући”. Он је постао симбол свих усташких и клерикалних вођа (Павелића, Степинца, Туђмана и других) и називају га „отац домовине” („Pater Patriae”). Старчевић је први прокламовао стварање „велике Хрватске”, која обухвата и Босну и Херцеговину до Дрине, и искључује Србе, у чему се подудара са Ватиканским планом о уништењу „шизматика” на овом простору.

Овде се износи само део ставова идеолога усташког покрета. Његова идеологија је заснована на принципима, догми и ставовима Ватикана. Старчевићеве идеје у потпуности је на делу прихватио Јован Павле Други, као доследни следбеник лика Пија XII.

12. 8. На страницама од 273 до 276 налази се текст:

Логори, таоци, суђења и вјешала за Србе 1914-1918. године

Ватикан, Беч и Загреб су 1914. године формирали прве концентрационе логоре за Србе у Босни (претече Хитлерових концентрационих логора 1939-45. у Европи за Јевреје, Србе и Рома) у којима је умирало од глади, зиме и болести на десетине хиљада српске дјеце, жена и стараца, Највећи такав логор био је у Добоју. У њему је било и по 50 хиљада заточених Срба. Највећи логор у иностранству налазио се у Араду, у Румунији. Тамо је мјесечно умирало од мучења и глади по 5-6 хиљада Срба. Тако је у току рата убијено на разне начине око 400 хиљада Срба не рачунајући милион погинулих (сваки трећи српски становник) у току рата против агресије Аустрије и Њемачке.

Аустријске власти хапсиле су Србе и за таоце, тј. људе који својим животом гарантују безбједност неког моста на коме стражаре, неког војног објекта, железничке пруге којој су додјелени. Многим таоцима су без икаквог разлога судили а затим их убијали или вјешали. Тако је у Требињу власт спроводила читав церемонијал над Србима осуђеним на вјешала. Сваки дан су вјешали по неколико Срба, оптужених за наводну сарадњу са Црногорцима, јавно их доводили пред православну цркву и ту вјешали уз присуство народа, који је силом дотјеран да то гледа. При томе су властима нарочито помагали тзв. „шущори” тј. помоћне полицијске снаге од Хрвата и муслимана-мјештана који су пријављивали Србе да су наводно нешто скривили против аустријске власти.

Тако је ватиканска политика „етничког чишћења” Балкана од православља већ тада увелико била у примјени уз помоћ званичних аустријских власти и антисрпских расположених Хрвата-католика. А Срби су се само чудили: зар је могуће да их дојучерашње комшије католици издају и предају властима, лажно свједоче против њих, и сами их хапсе, пљачкају и убијају.

У логору Нежидер убијено је око седам хиљада Црногораца

Не зна се кога су више мрзили католичка црква, шущори и аустријске власти – Србе или Црногорце. Црногорци су били нарочито криви због аустријског пораза код Мојковца 1916. године, гдје је Јанко Вукотић са Црногорцима пресекао напредовање аустријске дивизије која је пошла да заустави српско одступање преко Албаније. Нарочито су аустријске власти биле кивне на Црногорце што се нису сви предали, него је велики број отишао

у комите, који су у Црној Гори на многим мјестима убијали аустријске зулумџаре и спречавали њихова насиља над незаштићеним црногорским становништвом. Аустријске власти су се одлучиле за друга средства, па су сакупиле око седам хиљада жена, дјеце и старца из Црне Горе и одвели их у логоре, највише у логор Нежидер, одакле се огромна већина никада није вратила – страдали су од глади, зиме и болести.

Тако је српски и црногорски народ скупо плаћао своју тежњу за слободом и своју борбу против туђина. Али, ни послје таквих и толиких жртава сви Срби и Црногорци нису још схватили да су им главни непријатељи трајни, вјековни непријатељи католичка Аустрија и Њемачка, а изнад свих Ватикан и католички клерикализам, коме је основни циљ уништење свих „шизматика” тј. свих православних, у првом реду Срба и Црногораца.

У ствари, требало би посебно изучавати ту српску и црногорску добродушност, која налочи на менталну деформацију, изучавати то опраштање злочинцима злочина које су над њима извршили не само окупатори него и шуцкори, тј. њихове комшије муслимани и Хрвати аустријски доушници и шпијуни, који су их потказивали аустријским властима или их сами убијали. Тако нешто нико у свјету не трпи нити се тако понаша према својим непријатељима, као што то чине Срби и Црногорци.

Из текста се закључује да су само за србе постојали концентрациони логори током Првог светског рата. Дакле, злочини и геноцид над Србима је нешто што се стално понавља и примењује само према Србима. Наравно, то увек чине они који су наредили да православље мора да се уништи. То потврђује да увек и иза сваког злочина против Срба стоје Ватикан и његове папе. Потпуно идентично је било и током оружаних сукоба на територији Југославије од 1991. године. Разлика је само у томе што је тренутно последњи наредодавац и инспиратор био Јован Павле Други.

12. 9. На страницама 305 до 309, под насловом „Степинац – ђак Ватикана и учитељ мржње према Србима” је текст:

Међу идеологе усташтва и учитеље мржње према Србима спада и шеф католичке цркве у Хрватској др Алојзије Степинац, који је 1937. године, по личној жељи краља постао загребачки надбискуп, и „врховни пастир стада божјег” у Хрватској. Степинчева србофобија, његова патолошка мржња према српском народу је огромна. Он је још 1934. године, када је боравио у Београду, рекао да би за 20 година покатоличио Србију само да има довољно новаца и мисионара. Затим је 1935. године рекао француском амбасадору да ће Срби наићи на пола милиона хрватских бајонета ако не ријеше „Хрватско питање” како Хрвати желе, тј. ако им не дају самосталну државу.

Језуитски ђак и клерикални фанатик, Степинац је на испраћају папскиг нунција Пелегринетија на загребачкој станици за Рим (из Београда) поновио средњевјековни правило о потреби уништења православних: Изван католичке цркве нема спаса, а православна вјера је никаква вјера коју треба уништити.

Степинац је, такође пред Други свјетски рат, изјављивао поред осталог да Срби морају постати католици или ће нестати. Он дословно каже:

„Православни Срби немају другог излаза осим да погну главу пред Светим оцем папом, да га замоле да их прими у католичку вјеру” ако мисле да опстану на овим просторима.

Дакле, код језуите Степинаца, ватиканског васпитаника и ђака, није било компромиса: „сагни главу и тражи милост” или ћеш нестати са лица земље – на овај или на онај начин.

Када је 27. марта 1941. године дошло до демонстрација српског народа у Београду против пакта са Хитлером, Степинац је закључио:

„Види се по свему да ће бити још много посла са Београдом ради њихове тј. српске неискрености, и није се чудити ако једнога дана дође до коначног лома између Хрвата и Срба. Жалосно је али је по свему изгледа тачна народна пословица: Ни у мору мјере ни у Влаху вјере”. (Срби су за Степинаца Власи – погрдан израз из Приморја).

Степинац: Срби и Хрвати су два свијета

Када је Степинац чуо да је пакт срушен, 27. III. 1941. године, и да је на власт дошла нова влада Симовић – Марковић, закључио је:

„Из цијелога овога чина, тј. из државног удара опет избија на јаву чињеница да су Срби и Хрвати два свијета, који се никада неће ујединити док је једнога од њих у животу. Дух бизантизма нешто је тако грозно да је само Свевишњи, Свемогући и Свезнајући Бог у стању стати у крај интригама и подвалама тих људи. За нас је то нешто непојмљиво, да се уговори и обавезе кидају без икаквих скрупула...”

Степинац као вјечити заробљеник и слуга Ватикана и Беча, никако није могао да схвати слободарску побуну српског народа против фашизма, ропства, против пакта са Хитлером. За њега је то нешто непојмљиво, он то не разумије, он ни његов хрватски народ никад нису били слободни па стога не знају и не разумију шта је то слобода. За њега је слобода „погнути главу и молити за милост”, папу, Ватикан, цара у Бечу, као што је и радио Степинац сав свој живот и као што је радио његов хрватски народ „тисућу година”.

Степинац: православље је највеће зло у Европи

Степинчева мржња и патолошка србофобија нарочито избија из ријечи које је изговорио такође поводом београдских демонстрација:

„Све у свему, Хрвати и Срби су два свијета – сјеверни и јужни пол, који се никада неће приближити осим чудом божјом. Шизма (тј. православље) је највеће проклетство Европе, скоро веће него протестантизам. Ту нема морала, нема начела, нема истине, нема правде, нема поштења”.

Ватикански васпитаник, језуита Степинац, очигледно не признаје никакву правду осим католичку, никав морал осим католичког, ону католичку моралку др Иве Губерине, по којој усташе имају право да и „превентивно убијају Србе, српску дјецу и жене” не „чекајући час нападаја”. То су ватиканско-степинчеви и морал и правда и начела и поштовање народа и вјера.

Тако су, дакле, ватикански ђаци поучавали своје „стадо”, католике у Хрватској. Онда није ни чудно што су католички свештеници, ђаци Степинаца, убијали српске жене и дјецу са задовољством и са католичком моралком.

Савез Ватикана и фашизма

Године 1929, папа је закључио са фашистичким вођом Мусолинијем тзв. Латерански споразум, којим држава и црква ступају у сарадњу и заједничке акције на међународном плану. На папски престо дошао је папа Пије XII – Пачели, назван „фашистички папа”.

Пошто је заузео готово цијелу Европу осим СССР, Хитлер је припремио напад и на Југославију. Када није успио пакт 25. марта 1941. године са југословенском владом Цветковић-Мачек, Хитлер је 6. априла, без објаве рата, напао Краљевину Југославију, бомбардујући њене градове – али само српске – Београд и друге. Загреб никада није бомбардован за вријеме Другог свјетског рата, чак ни од Енглеза. У априлском рату 1941. године срушена је прва Југославија за 12 дана.

Фашистичке силе и Ватикан 1941. године руше прву Југославију и стварају усташку „Независну Државу Хрватску”

За вријеме априлског слома Краљевине Југославије 1941. године, у коме су поред фашистичких сила Њемачке и Италије учествовали и хрватски сепаратисти, предвођени католичком црквом, створена је фашистичка усташка „Независна Држава Хрватска”, са поглавником Антом Павелићем на челу. У почетку је било мало неког спора око тога чији ће Павелић бити слуга – талијански, јер је био у емиграцији у Италији, или њемачки, јер је њемачка војска срушила Југославију и довела Павелића на власт. Нијемци су имали већи утицај у Хрватској, а Павелић се одужио Талијанима тако што им је Римским уговором предао Далмацију (18. маја 1941. године), а остао да влада Хрватском, Босном и Херцеговином, које су ускоро прешле добрим дијелом у руке партизана.

Аутор наводи мало чињеница, али зато потенцира закључке који су општепознати и које готово наводи сваки аутор који се лати посла да напише неку реч о Ватикану. Све то што је радио Пије XII поновио је и Јован Павле Други, али на начин који је примерен 1991. години. Свака усташка власт у Хрватској значи да предстоје ратни злочини над Србима.

12. 10. На страницама од 315 до 318, под насловом „Католички свештеници – убице Срба 1941-1945.” налази се текст:

Шеф вјерског одсјека усташке владе, др Дионисије Јуричев, у рангу усташког министра и бискупа био је у свити код папе и толико се охрабрио папином подршком и благословом да је и он обилазио државу и позивао Хрвате да масовно убијају Србе. Поред осталог, Јуричев каже:

„У овој земљи не може више нико да живи осим Хрвата, јер је ово хрватска земља. Они који се не покатоличе, ми знамо куда ћемо са њима. Ја сам у овим крајевима у Крајини давно очистио од дјетета све до старца... данас није грехота убити ни мало дијете од 7 година, а које омета наш усташки покрет...”

Немојте мислити што сам ја у свећеничкој одори, али да знате да ја, када је потребно, узимам стројницу у своје руке и таманим све до колијевке...”

Министар и бискуп Јуричев носио је униформу усташког пуковника и опасан пиштољем обилазио мјеста и наређивао убијање Срба у Крајини.

Бискуп Гутић: Све Србе треба побити

Павелићев бањалучки стожерник, бискуп др Виктор Гутић, организовао је убијање Срба у Босанској крајини. У мају 1941. године он каже:

„Нема више српске војске! Нема више Србије! Нема геца наших крвопија, нестало је циганске династије Карађорђевића па ће и код нас ускоро друмови пожељети Србаља, а Србаља више бити неће...

Издао сам драстичну наредбу за њихово уништење и потпуно истребљење... Срби су наши гробари... уништавајте их гдје год стигнете. Они који се буду за њих заузимали постају непријатељи хрватске слободе... нека се Срби ничем не надају – они морају нестати из наших крајева... Срби у Крајинама биће у најкраћем року истријебљени тако да ће им се затријети сваки траг и једино ће остати зло сјећање на њих...”

Ови и други католички и усташки васпитаници су ревносно спроводили ватикански план уништења српског народа у Хрватској, под фирмом уништавања „шизматика”, или пак уништавања четника, побуњеника. Спроводили су план етничког чишћења Хрватске од Срба, који ће се поновити пола вијека касније, у геноциду који је настао последице слома и друге Југославије, 1991-94. године.

Ватикан – идеолог мржње против православља

Ватикан, који вјековима има ослонац у некој великој сили у свом пакленом плану уништења недужног српског народа 1941. г. је у фашистичкој Њемачкој и Италији и у њиховој марионетској „Независној Држави Хрватској” нашао сигурног савезника и помагача. Мржња коју је Ватикан преко својих филијала у Хрватској, Босни и Херцеговини и другдје на Балкану – католичких бискупија – вјековима сијао против православних, сада је уродила крвавим плодом. То је била, како каже проф. др Виктор Новак, „крвава жетва” над стотинама и милионима убијених, невиних људи, жена, дјеце и стараца српске националности, и то само зато што су – православне вјере.

Поп Перић: Прво убијте моју сестру јер се удала за Србина

Пошто су примили папин савјет и угледали се на своје старјешине: Степинца, Јуричева, Будака, Гутића и друге, велики број католичких свештеника у Хрватској је лично учествовао у организовању, подстрекивању и убијању Срба у Хрватској у току Другог свјетског рата. У књизи др Виктора Новака има на стотине имена католичких свештеника, усташких злочинаца, који су учествовали у убијању српског народа. О многим од њих – свјетска јавност је одавно обавијештена. Само у Херцеговини може се набројити на десетине католичких свештеника који су своју функцију искористили за убијање православних и подстицање вјерника – католика на масовно убијање српског народа.

Католички поп Срећко Перић, у манастиру Горица код Ливна јуна 1941. године, са црквеног олтара позивао је своје вјернике овако:

„Идите и убијајте Србе. Прво убијте моју сестру, која се удала за Србина, а онда све Србе редом затим дођите код мене у цркву да вас исповедим и опростим од гријеха”.

У Јасеновцу је поп Мајсторовић – Филиповић (поп „Сатана”) својом руком убио око 800 Срба који су дотјерани са Козаре. У Бугојну је фра Силви-

је Франковић рекао усташким кољачима, који су после убијања Срба дошли да се исповиједe: „Кад покољете све Србе онда дођите да се исповиједите”. Усташки повјереник за Босанску крајину др Виктор Гутић у Бањалуци је водио усташке банде на убијање Срба и јавно се хвалио тим злочином. Жупник у селу Клепцима код Чапљине у Херцеговини, дон Илија Томас, зв. „Думилија” прво је покатоличио све Србе из тога краја (међу којима и аутора ових редова), а онда их са групом усташа директно из католичке цркве у Клепцима одвео на Бивоље брдо и живе бацио у јаму провалију дубоку 37 метара”.

Сви наводи у овом тексту засновани су на доказима. Римокатолички свештеници су и злочинци. Они убијају, али и исповедају најкрвавије усташе. Тако за Ватикан нема злочина, односно католик не може бити злочинац, а осим тога добио је опрост од свештеника, али нема ни жртве, јер православни треба да се униште, па сваки убијени Србин и није жртва. Тако је било у историји, од 1941. до 1945. године, и нарочито од 1991. године.

12. 11. На страницама 319 и 320, под насловом „У 1941 - 45. г. убијено око два милиона Срба” налази се текст:

Пошто су примили благослов од папе и покренули машинерију смрти, ту фанатизовану, милионску масу католика у усташкој држави, католички попови и усташки министри су успјели да спроведу злочин геноцида над Србима какав се не памти у новијој историји свијета. Све што је могло да носи оружје устало је и пошло у хајку на Србе у Хрватској, који су убијани гдје год су затечени: на њивама, на путу, у кући, у затвору, убијани су на најгрозније начине, бацани живи у јаме, спаљивани, масакрирани. То су све чиниле њихове прве комшије муслимани и Хрвати.

Према подацима америчке обавјештајне службе (Ција) само у току прве године рата, од априла 1941. године до априла 1942. године, убијено је 744 хиљаде Срба и то:

– од Нијемаца 78.000 Срба; од Италијана 20.000 Срба; од Мађара 30.000 Срба; од Шиптара 10.000 Срба; од Бугара 5.000 Срба; од Павелићевих усташа 600.000 Срба; Укупно 744.000 Срба (до априла 1942)

У јесен 1942. г. основан је злогласни усташки концентрациони логор у Јасеновцу на Сави, у који су затварани Срби и један број припадника других нација све до краја рата 1945. године. Команданти тог логора били су Љубо Милош, затим Макс Лубурић, оба Херцеговци. Лубурић је конвертит, поријеклом Србин из источне Херцеговине или Црне Горе, познат у свјетској литератури као најбруталнији ратни злочинац у Европи. У Јасеновцу је према званичним подацима убијено:

– Срба 750.000; Јевреја 60.000; Рома (цигана) 30.000; осталих 1.000 до 2.000.

Према томе, резултат ватиканско-загребачког злочина геноцида над Србима 1941 - 45. године, био је, са погинулим војницима Србима, око два милиона жртава.

Овде се износе званични подаци о жртвама и извршиоцима злочина над Србима. Све те злочине желео је да понови Јован Павле Други и тиме докаже свој однос, односно поштовање четири принципа за уништење православља, а то од 1991. године на територији Југославије значи геноцид над Србима.

12. 12. На страницама 321 до 324, под насловом „Замјеник папе кардинал Тисеран о Хрватима као ’Злим људима’” објављен је следећи текст:

О усташким злочинима геноцида над српским народом у Хрватској у току рата сазнало се у цијелом свијету. Тако је и папин замјеник, кардинал Тисеран, у Ватикану усташком представнику др Мирку Рушиновићу 1942. године у Риму рекао да су Хрвати „зли људи” да су њемачке слуге, да у Хрватској „сви више владају него Хрвати”, да су још у вријеме 30-годишњег рата Хрвати као аустријски плаћеници убијали по Европи њемачке и француске протестанте. Чак је о тим злочинима настало низ књижевних дјела у Њемачкој у којима се описују Хрвати као убице цивила – жена, дјеце и старца. О томе је писао и њемачки писац Карло Борч, који поред осталог каже:

„Хрвати немају ама баш ниједну војничку ни људску особину. Они су само разбојници, плачкаши, убице, док физички представљају нечиста и смрдљива бића”. У књизи Борча и касније К. Милера пише да су се дуго послје је тих хрватских злочиња по Европи на протестантским црквама по Њемачкој налазили натписи: „Сачувај нас боже, рата, куге, глади и Хрвата”.

Тисеран оптужује Хрвате за геноцид над Србима

Кардинал Тисеран је Рушиновићу рекао и ово: „Нијемци су са усташама поклали све православне свештенике у Босни, а нестало је и око 350 хиљада Срба. Знам сигурно да су тамо фрањевци, као на пример отац Шимић у Книну, нападали на православне и рушили њихове цркве. Отац Шимић је сам предводио групу усташа са оружјем у руци који су срушили једну православну цркву. Срушили сте православну цркву у Бања Луци. Знам позитивно да су се фрањевци у Босни и Херцеговини исто тако јадно држали. То ме као католика боли. Такве ствари не може радити одгојен и културан човјек, а камоли свештеник...”

Очигледно је да је и Тисеран намјерно говорио истину у лице усташком опуномоћенику у Ватикану Рушиновићу, па је још додао и то да су Срби више у прошлости учинили за Запад, у одбрани Европе од Турака, него Хрвати. Тисеран каже:

„Срби су у борбама с Турцима дали за Запад и за католицизам исто толико колико Хрвати, а можда и више. Хрвати су добили у вези с тим од папе назив: Antimurale Kristijanitatis – предграђе хришћанства, само зато што су католици, а иначе нису то заслужили”.

У разговору са Рушиновићем Тисеран је негирао и тезу др Драгановића о тзв. масовном преласку католика у православље за вријеме Турака на Балкану, и рекао да је он лично прочитао све што има литературе на ту тему и није нигдје нашао трага ни доказа о томе.

Турци су били и у Грчкој, па ни тамо нису радили нешто слично, закључио је Тисеран нападе на Рушиновића.

Кардинал Тисеран је Француз и он исконски мрзи Нијемце, па и усташе као њемачке слуге. Зато је он Рушиновићу као њемачком слуги и рекао истину у лице о усташким злочинима.

Замјеник папе, Кардинал Тисеран је 1941. г. потписао акт о католичењу православних

Иако је Тисеран тако игнорантски разговарао са усташом Рушиновићем и у лице му говорио истину о њиховим и њемачким злочинима над Србима,

он је ипак кардинал као замјеник папе који је, 17. јула 1941. године, потписао у име папе одлуку Ватикана и Свете конгрегације за Источну цркву да се у Хрватској може вршити католичење Срба, или „сједињење несједињених”, како је говорио папа за уништење Срба у Хрватској у току Другог свјетског рата. Према томе, Тисеран је могао мрзити Хрвате и Нијемце као Француз, али је као католик – клерикалац, ватикански, папски повјереник, био на линији уништавања православља, и није припадао никаквој „либералној” струји у Ватикану, која би, наводно, штитила православне, иако га неки српски историчари сматрају либералном струјом у католичкој цркви. И то су неке од српских заблуда.

Можда није сувишно још једном нагласити да ни у Ватикану ни у католичкој цркви нема неких великих струја и разлика у мишљењима, које би биле у корист православних Срба.

Клерикалци поштују православне и сарађују са њима само када им не могу да наносе зло. А чим им се се пружи прилика за то, они одмах користе сваку прилику и убијају, тамане Србе. И то немилосрдно и са задовољством и божијим благословом.

Овакав закључак може бити неприхватљив за многе српске научнике. Може бити чак оцијењен као лакоислен, неоснован, али то само говори о томе да они не знају ћуд, карактер и крајњи циљ Ватикана у односу на православне, циљеве који су увијек исти – геноцидни, злочиначки.

Ватикан добро зна ко је у његово име извршио злочине и ко је и како извршио налоге Ватикана. Међутим, текст јасно показује да чињенице, истина, па и личне емоције не могу да промене стратешки поглед и пристајање Ватикана да се православље уништи свим средствима. За овај елаборат је важно да је Јован Павле Други добро знао како се извршавају његови налози за уништење православља на територији Југославије од 1991. године и да није хтео да подигне глас и заустави геноцид над Србима, јер би то био доказ да ради против интереса Ватикана. То значи да се у ставовима, мировним и екуменским изјавама Јована Павла Другог, које се односе на територију Југославије, не могу пронаћи истина и правда, већ само лаж као средство које се оправдава циљем: уништењем православља.

12. 13. На страницама 336 и 337, под насловом „Његош о ватиканској завјери против православних” налази се текст:

Кад већ говоримо о ватиканској завјери против Срба православних, треба рећи да је један од најефикаснијих облика уништавања православних католичење и унијаћење о чему је већ било говора.

Међутим, нисмо спомињали шта о томе каже Његош.

Сви католици на Црногорском приморју, са ријетким изузецима, су конвертити, покатоличени Срби (Црногорци – како се ко изјашњава). Зна се такође из папских докумената да су ватикански мисионари покушали да покатоличе чак и цетињског владуку Мардарија, па га је црногорски народ каменовоа и више није лако падало на памет православнима да се католиче на овом простору.

Да је то трајна, вјековна и највећа опасност за српско православље говори и овај Његошев текст, који доносимо у скраћеном облику, али изворно.

„Еј кукавни Срби, свачија их сабља сијече, истријебити их не мога, никакви их тирјански ланци не могоше одржати да робују, а глупи их мисионари, са својим лажима окружише и утријеше, разлучише Србе пуке и невине сваки на своју страну, отуђише брата брату, крваву сабљу међу Србима извадише и отискоше ријеке братске крви те провреше. Бог знаде хоће ли се Срби када од ове смртне ране излијечити”.

Није, дакле, велики Његош као „пустињак цетињски” запомагао само због исламизације („хоџа риче на равном Цетињу... заудар земља Мухамедом”) него још више због велике ватиканске завјере и плана уништења православних. Чак се и Његош прије 150 година плашио тога и сматрао то „смртном раном” Срба, а може се само претпоставити, у каквој је данас опасности православни свијет. У цијелом овом вијеку иза Ватикана стоји највећи дио свијета, а с друге стране – нема Русије, „трећег Рима” која је била нада и узданица цијелог православља. Поготово је наступило тешко вријеме за православље од кад се 1989. године распала Русија и СССР, под 74-годишњим ударцима болшевичке диктатуре над православљем у Русији, Украјини и Бјелорусији”.

У тексту се цитирају ставови Петра Петровића Његоша који је врло добро знао шта је циљ Ватикана. То што је написано пре 150 година готово да је идентично ономе што се дешавало за време понтификата Јована Павла Другог.

12. 14. На страницама 366 и 367, под насловом „Масовни усташки покрет у Хрватској 1971. године, воде најбољи Брозови комунисти” је следећи текст:

Фашистички елементи несрпског поријекла на тлу Југославије нису били уништени ни у рату ни послје рата. У рату је комунистима-партизанима био главни циљ да униште српске четнике – тако је писало у уговору партизана и Нијемаца на Неретви 1943. године. У току рата су, дакле, углавном убијени само Срби и Црногорци, највише као четници, али и због других, углавном лажних разлога. Послије рата су Срби сматрани најопаснијим националистима, противницима „братства и јединства” итд. То је био државни антисрпски став комунистичког руководства Југославије у рату и послје њега. Чак и када су хрватски, муслимански, шиптарски, мађарски или други фашисти и злочинци послје рата хапшени или суђени, био је званичан став да су они починили одређен злочин можда само бранећи се од четника, од српског терора, од великосрпства итд. и најчешће су били ослобођени или минимално кажњавани, а затим пуштени на слободу. Тако је такорећи остао нетакнут и усташки фашистички покрет у Хрватској. Он се већ шездесетих година 1964. године био толико осилио да је тражио хрватски језик у Хрватској (Крлежина декларација о хрватским језику) итд.

Године 1971. су хрватске комунистичке вође М. Трипало и С. Д. Кучар, стални на чело масовног усташког покрета и тражили двије ствари: изгон Срба из Хрватске и отцјепљење Хрватске од Југославије и стварање самосталне независне Хрватске државе. Разуларена маса усташа у демонстрацијама у градовима Хрватске нарочито у Загребу тражила је усташку државу, али је то Броз зауставио јер се и сам уплашио од покрета кога је иницирао – да прво њега не свргне са власти. Он је само смијенио неке руководиоце, а

покрет је остао нетакнут, тако да су усташе 1991. године лако узеле власт у Хрватској и протјерале ЈНА из њених градова и села.

У овај масовни усташки покрет у Загребу 1971. године Ватикан се није много мијешао, осим што је дао нешто новца, и „мерцедес” вођама студента Звонимиру Чичку и Дражену Будиши, за личне потребе. Ватикану није било потребно да се много мијеша у тај покрет јер је све ишло по његовом антисрпском, антиправославном плану – рушила се Југославија, убијани су Срби, јачао је клероусташки покрет. Све су то боље обављали Брозови комунистички кадрови него ватикански кардинали, надбискупи и бискупи.

Дакле, јасно се закључује да све што је антисрпско и против православља има подршку Ватикана. Ако није била потребна јавна подршка Ватикана, која би могла само да нанесе штету покрету, није изостала материјална према младим кадровима будућим бојовницима Ватикана.

12. 15. На страницама од 378 до 386 налази се текст:

Користећи повољну међународну ситуацију, а посебно стање и односе међу народима Балкана, Ватикан је успио да у двадесетом вијеку помоћу Аустроугарске, која је неколико вјекова ослонац Ватикана и католицизму, затим Њемачке и Хрватске изврши три геноцида над српским народом.

Средњовјековни план Ватикана за уништење „шизматика” тј. Срба-православних предвиђа три основна облика уништавања и то: католичење, унијаћење и биолошко уништење православних.

Средином XIX вијека у католичкој цркви су превладали језуити, најбројнији ред католичких свештеника, па је папа ријешио да уништавање православних углавном спроводи биолошким истребљењем.

У ову ватиканску геноцидну концепцију укључила се Старчевићева антисрпска расистичка теорија, по којој су Хрвати виша „господујућа раса”, а Срби нижа „робујућа раса” коју треба уништити. Конвертит др Старчевић, чија је и мајка била Српкиња, творца је тезе да су Срби у Хрватској „високореметећи фактор”, који треба што прије уклонити, да се Хрватска мирно развија.

Ватиканско-старчевићевску теорију геноцида продужили су клерофранковци и клероусташе

Наследници Старчевића, франковци и сарајевски надбискуп др Јосип Штадлер, прецизирали су геноцидни план тако што су предвидјели уништење Срба у Хрватској у XX вијеку.

Резултат овога плана за двадесети вијек била су три геноцида у којима је убијено око три милиона Срба.

Тај ватикански злочин над српским народом почињен је у три рата – два свјетска, 1914. и 1941. и у последњем рату 1991-95. године, који се може сматрати продужење Другог свјетског рата и злочина над српским народом.

Први ватикански, њемачко-хрватски геноцид над Србима 1914-1918. године

Први свјетски рат омогућио је Ватикану да изврши први масовни злочин геноцида над православнима у XX вијеку. Овај геноцид је почињен на неколико начина. Прво, масовним антисрпским демонстрацијама, премлаћивањем и убијањем Срба и рушењем свега што је српско. Друго, стријељањем,

клањем и слањем таоца угледних Срба, међу којима су били и Иво Андрић и др Владимир Ђоровић и други. Треће, вјешањем Срба, нарочито у Требињу и Гацку. На чело сваког објешеног Србина прикивана је поцијепана слика српског краља Петра или црногорског краља Николе. Четврти облик био је слање Срба у концентрационе логоре. Тако је у логору у Добоју било око педесет хиљада Срба, а неколико хиљада је умрло од глади. У логору Арад у Румунији умрло је око 35.000 Срба од глади, зиме и болести. У логору Нежидер у Мађарској умрло је од мучења око седам хиљада црногорских жена, дјеце и стараца.

Пети начин уништавања православних у првом геноциду била су хапшења и инсценирана суђења, са лажним свједоцима. Тако су само 1914. године у Бањалуци и Загребу одржана два „велеиздајничка процеса“ у којима је осуђено на смрт и дугогодишњу робију неколико стотина Срба.

Шести начин уништавања православних био је тјерање српских цивила пред аустријском војском на фронт према Србима. Аустријски и хрватски војници убијали су их с леђа ако нису хтјели да иду пред њима.

Резултат онога геноцида ватиканско-њемачке и аустријско-хрватске војске био је око четиресто хиљада убијених српских жена, дјеце и стараца, поред више од милион настрадалих војника у Првом свјетском рату, у коме је погинуо сваки трећи становник Србије и око 62 процента одраслих мушкараца.

Ватиканско-клероусташке припреме за други геноцид над Србима у XX вијеку: 1918-1941. године

Католички Хрвати и Словенци су 1918. године ушли у прву Југославију по савјету папе, да би им били опроштени злочини геноцида, ратни злочини и ратна штета коју су они учинили као аустријски војници Србима у току Првог свјетског рата. Осим тога, дата им је Истра, Далмација и отоци које су Лондонским уговором 1915. године Енглези били обећали Италији, ако уђе у рат против Аустроугарске, што је Италија и учинила.

Али, по савјету папе, Хрвати су одмах стварали вјерске католичке организације за рушење прве Југославије. То су организације: „Орлови“, „Католичка акција“, „Крижари“, из којих су изишли највећи злочинци Другог свјетског рата, разне конгрегације и најзад, 1928. године, усташе као злочиначка организација са злочиначким планом и злочиначким вођом Павелићем на челу.

Дакле, умјесто да послужи за зближавање православних и католика, како је предвиђао наивни краљ Александар, Југославија је послужила католицима – Ватикану и Загребу – да се хомогенизују, припреме и организују за успјешно извршење другог геноцида над Србима, у току Другог свјетског рата.

Други ватиканско-клероусташки геноцид над православним у XX вијеку

Други геноцид Ватикана, хрватских клероусташа, надбискупа Степинца и католичког клера над православним почињен је у Другом свјетском рату 1941-1945. године. У њему је убијено око два милиона Срба, на најгрознији начин.

Највише Срба убијено је у логору Јасеновац гдје се у злочинима нарочито истакао католички поп Мајсторовић. Велики број Срба убијен је у личким и херцеговачким јамама, чији су капацитет клерикалци у Хрватској из-

рачунали још прије почетка Другог свјетског рата. Једна од таквих је јама „Јадовно” у Лици у коју је бачено око 60.000 Срба. Око 15.000 Срба спаљено је у кречанама, око 100.000 убијено је у логорима Стара Градишка, Сајмиште у Београду, логорима на отоцима, у Загребу.

У Херцеговини је убијено око 12.000 Срба. У граду Мостару око 8.000, уништене цијеле српске породице. Мостар је 1939. године имао око 46 процената Срба, и вјероватно за сва времена престао бити српски град пјесника Шантића и Ђоровића. У српском селу Пребиловцима код Чапљине страдало је око 1.000 Срба, од чега је у јаму у Шурманцима бачено око 860 жена, дјеце и стараца. У ту јаму бачено је око 300 дјеце испод десет година. Вршена су многа силовања, клања, и мучења разне врсте.

У селу Клепци – Лозница убијено је 234 православних Срба, већина бачена у јаму на Бивољем Брду код Чапљине. Око 490 Срба је убијено у Невесињу, нешто мање у Гацку, у Љубињу у јаму на Ржаном долу бачено је око 1.100 Срба у јами Јагодињачи, Капавици, Градини и другим смрт је нашло више стотина православних. У Клепцима је католички поп дон Илија Томас прво покатоличио Србе па их онда послао у јаму.

Резултат другог геноцида над православнима, дјело Ватикана и његове војске клероустаха у Хрватској, био је око два милиона убијених Срба.

Трећи ватиканско-клероушташки геноцид над Србима у XX вијеку

Друга, авнојска Југославија створена је у току народноослободилачког рата 1941 - 45. године, рата који је имао и антисрпски карактер. Наиме, у њему је пресудну улогу имала Комунистичка партија Југославије, са Јосипом Брозом на челу, који је дијелом јавно а дијелом тајно сарађивао са Ватиканом у уништењу православних Срба у Југославији. Броз и његова КПЈ имали су антисрпски план кога су добрим дијелом остварили.

Католичко-комунистичка тројка: Броз-Кардељ-Бакарић и њихова КПЈ (СКЈ) припремили су слом друге Југославије и омогућили стварање на њеним рушевинама, независних држава Хрватске, Словеније и других. У току сламања СФРЈ 1989-91. године Ватикан и западне силе почеле су трећи геноцид над Србима у XX вијеку.

Прво су Словенци путем референдума 1990. године створили самосталну Словенију, отцијепили се од заједничке државе Југославије. Словенци су при томе убили 139 Срба - војника и официра Југослаvensке народне армије, а над преосталим Србима у Словенији успоставили нечувен терор и денационализацију – одрицање од српске нације и православне вјере.

Затим се од друге Југославије, од СФРЈ, отцијепила Хрватска и одмах почела злочин геноцида над Србима, исто као и 1941. године, за вријеме Хитлера и хрватског фашистичког вође Павелића и његових усташа. У ствари, Брозови генерали и комунисти са Фрањом Туђманом на челу су 1990. године референдумом створили другу усташку државу, уз финансијску помоћ и „божији благослов” папе Војтислава и загребачког кардинала Фрање Кухарића.

У борби против трећег геноцида Срби су створили двије државе: Републику Српску Крајину и Републику Српску

Српски народ у Хрватској није чекао, као 1941. године, да га католички попови прекрштавају, а затим их покатоличене предају усташама да их баца-

ју у јама, него је пружио оружани отпор геноциду друге усташке државе и католичке цркве у Хрватској.

Тако је почео вјерски рат католика против православних, као у средњем вијеку. Тај рат се пренио и у Босну и Херцеговину, јер се и ова република прогласила независном и одвојила од Југославије.

У том вјерском рату, који једни називају и грађански рат, а други чак „одбрамбени рат Хрвата и муслимана против српске агресије”, иако су Срби једини и најстарији становници Босне и Херцеговине а у Хрватској се спомињу 30 година прије Хрвата: Срби 822 године а Хрвати 852 године, – Срби су као борбен и патриотски народ војнички поразили и Хрвате и муслимане. Али, у помоћ им је притекао католичко-протестантски Запад, као и увијек, предвођен Ватиканом, Њемачком, Енглеском – старим непријатељем Срба и Сједињеним Америчким Државама и њиховом војном алијансом НАТО-ом. Западни савезници су послушали молбе папе, који је само 1993. године четири пута тражио да се бомбардује српски народ у Босни и Херцеговини.

НАТО-бомбардери су у три хиљаде летова бомбардовали Републику Српску, школе, болнице, обданишта бомбама са нуклеарним пуњењем, које су биле намијењене Варшавском пакту и Совјетском Савезу.

Туђманове клероусташе уз помоћ НАТО уништавају Републику Српску Крајину 5. 8. 1995. године

Ватикану је послје хиљаду година чекања 1995. године пружена прилика да уништи Србе у Хрватској и да створи „Civitas Dei” – божију државу на Балкану. То му је омогућио НАТО, када је 5. августа 1995. године војнички сломио Републику Српску Крајину. Прије тога, усташе су заузеле Западну Славонију и у њој убили око 8.000 Срба међу којима је око 1.800 Срба поливено бензином и спаљено. У одступању пред усташама и НАТО-ом српски народ из Крајине био је бомбардован из авиона, тучен топовима колоне које су се кретале цестама према Босни и Србији. Убијене су десетине хиљада Срба што су бјегале од усташког ножа а сви они који су „браћа Хрвати” пристигли били су убијени на лицу места. Једна колона Срба, око 20.000 жена, дјеце и стараца, која је пролазила кроз Топуско, скренута је од усташа према жељезари Сисак и ту бачена у топионице жељеза и спаљена.

Страни извори о клероушташком геноциду над Србима у Хрватској

За вријеме рата који су 1992-96. водили католици и муслимани против православних Срба у Хрватској и Босни и Херцеговини, дошли су бројни страни новинари да извјештавају са ратишта. Енглески и француски новинари пишу о убијању Срба у Хрватској и послје завршетка рата. Под насловом „Убијају све редом”, лондонски лист „Индипендент” пише да „Хрвати уништавају Крајину и убијају све преостале Србе... Хрватски војници систематски уништавају имовину крајишких Срба и убијају старе и недужне Србе који су остали на својим огњиштима.”

...Иза хрватске војске остају опљачкане и спаљене куће, лешеве старих и недужних цивила, махом убијени метком у потиљак и празне лименке пива, којим се иронично примјећује „Индипендент” инспиришу такозване елитне јединице хрватске војске”. Исти лист каже да посматрачи Европске уније дневно наиђу на шест српских лешева, махом старих људи, убијених с леђа и

у главу и унакажених... Насупрот тврдњама Загреба – пише даље лондонски лист, систематско уништавање српске имовине и убијање преосталих Срба врши хрватска војска, полиција и хрватски грађани. У свему томе Хрватска има подршку Америке, а хрватска војска је под инструкцијама америчких стручњака...”

Слично „Индепенденту” пише високотиражни париски лист „Либерасион” под насловом „Етничко чишћење-хрватска верзија”. Његов дописник из Книна пише да је у обилажењу српских села видио 15 кућа како горе и да се спаљивањем села „убијају коријени Срба”. Намјера је Хрватске, каже даље овај париски лист, „да затре српске коријене”.

Трећи геноцид над Србима у двадесетом вијеку стајао је Србе око 200.000 убијених жена дјецe и стараца, осим погинулих војника, који су бранили своја вјековна огњишта од усташких плаћеника, криминалаца и проби-свјета и муслиманских муџахедина.

Али, ватикански план за уништење „шизматика” није доведен до краја. Српски интелектуалци ни сада не вјерују да такав план уопште и постоји и иронично се смију кад се тај план спомене. Али не знају ону народну пословицу: ко се последњи смије најслађе се смије. Србима се Ватикан само у овом вијеку три пута иронично смијао када су их његови свештеници и његова војска усташе бацали у јаме, и клали. Може се десити да им се и четврти пут смију у лице. Наиме, уколико српске вође, српски интелектуалци, политичари и научници и даље наставе да игноришу опасност која им се десила три пута у овом вијеку доживјеће и четврти геноцид – наравно уколико Ватикан и његове клероусташе буду тада имале кога од Срба да убијају, тј. уколико до тада сви Срби не буду покатоличени или поубијани – што је вјероватније.

У тексту се износи виђење геноцида који траје. Аутор га је поделио на три дела само у XX веку, мада, ако се види идеолошка основа и догма Ватикана да се мора уништити православље, онда је то један геноцид који траје неколико векова.

12. 16. На страницама од 407 до 410 је текст:

Др Анте Трумбић и Југословенски одбор са папом против Срба

Др Анте Трумбић је био правник, истакнути хрватски интелектуалац, Далматинац и предсједник Југословенског одбора у Лондону, створеног за преговоре са Србима 1915. године о формирању заједничке државе Југославије. Трумбић је формирао тај одбор да би заштитио Хрватску од талијанске анексије, јер су Енглези тајним Лондонским уговором обећали Талијанима Далмацију, Истру и острва у Јадранском мору ако ступе са њима у рат против Аустроугарске и Њемачке, што су Талијани и учинили. Стога су Хрвати – избјеглице из Аустрије: Трумбић, Хинковић, умјетник Иван Мештровић и још неки, у Лондону формирали одбор за стварање заједничке државе са Србима како би се ослободили хиљадугодишњег аустромађарског ропства и слугарења, те да би сачували Далмацију од талијанске окупације ако Аустроугарска изгуби рат.

Зачуђујуће је да ни данас ниједан српски историчар не спомиње одавно познату чињеницу да је Лондонски одбор био обична подвала Србима, од стране папе и Хрвата, да је пресједник тога одбора Трумбић сваки разговор

са Србима претходно договарао са папом. Срби нису знали да су се Трумбић и папа договорили да са Србима треба преговарати све док се не остваре сви хрватски интереси, а да су иначе Срби „обични злочинци који су убили и свога краља 1903. године Александра Обреновића”.

Не знајући ко је Трумбић и шта жели, Срби и данас испитују зашто Хрвати нису 1918. године тражили федерацију или решавање „хрватског питања” кога су одмах послје уједињења поставили на дневни ред као прворазредно државно питање, али нису знали зато што су Хрвати жељели да претходно заврше друге важне послове: да се пребаце из пораженога аустроугарског блока у побједнички Антантин блок, што су успјели Крфском декларацијом. Жељели су да им претходно Срби опросте геноцид, ратне злочине и ратну штету коју су Хрвати и Словенци починили Србима у Првом свјетском рату као аустроугарски војници и официри – па ће тек послје тога тражити све остало под фирмом „хрватског питања”, што се касније и десило.

Већ је 1922. године Радићева Хрватска сељачка странка тражила конфедерацију, 1932. године „Марковим протоколом” тражили су да се врати стање на 1918. годину па да се почне испочетка; 1939. године тражили су и добили Бановину Хрватску, да би 1941. године помоћу фашистичких окупатора добили усташку фашистичку „Независну Државу Хрватску”: затим су под заштитом НАТО и Америке, Њемачке и Ватикана 1991. године добили другу усташку државу, Брозовог генерала и комунисте др Фрања Туђмана, који је поред осталог плагирао (украо) докторат од другог аутора, како је тачно утврдио хрватски академик др Љубо Бобан, 1974. године.

Др Антон Корошец, поп, језуита, председјеник југословенске владе, антијугословен и заклето непријатељ српског народа

У исто вријеме док је хрватски интелектуалац др Анте Трумбић почињао акцију за Хрвате и за превару Срба у рату 1914-1918. године, у то исто вријеме дјеловао је и словеначки истакнути интелектуалац др Антон Корошец. Овај словеначки католички поп, језуита, антисрбин, аустрофил, шеф словеначке клерикалне најреакционарније странке у првој Југославији, био је шеф вођа антисрпске коалиције 1914 - 1918. године словеначких посланика и словеначког народа у Бечу и Љубљани. Корошец је по наговору папе, 30. маја 1917. године, објавио мајску декларацију словеначких, бечких посланика против стварања Југославије и јавно тврдио да ће Хрватска и Словенија остати „под жезлом аустроугарске хабзбуршке круне и ако она изгуби рат”. Али Корошец је опет по наговору папе промијенио став, па је Словенија 1918. године ушла у састав Југославије под називом „Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца”. Борећи се јавно против те државе и против српског народа, Корошец је ипак стално био у влади Југославије, све до 1940. године, када је умро, не дочекавши Хитлерову окупацију коју је тада жарко жељео.

Колико су Срби били наивни, они су стално давали Корошецу владине функције, а 1929. године у пресудном моменту за опстанак Југославије, лично краљ Александар га је поставио за шефа југословенске полиције, одакле је могао несметано да терорисе и хапси кога је год хтио – а то су, наравно, у првом реду и искључиво били Срби и понеки комуниста – такође Србин или пријатељ Срба.

Корошец је мобилисао четири хиљаде коњаника полиције и то све његових клерикалаца – Словенаца, којима је 1937. године прегазио црквену антиконкордатску литију – демонстрације које је организовала православна црква са патријархом Варнавом, да би он заједно са два брата био убијен – отрован. Дакле, заклето антисрбином, језуита др Антон Корошец као југословенски министар полиције у тзв. „Великој Србији” како су усташе и клерикалци називали Југославију, угушио је у крви са својим клерикалцима – Словенцима, усред православног Београда, православно литију, која је протествовала против конкордата неправедног антиправославног уговора југословенске владе др Милана Стојадиновића и римског папе – Ватикана”.

Ватикан је увек био значајан фактор одређивања државотворног статуса на територији бивше Југославије. Увек је водио рачуна како да заштити своје вернике за злочине које су, када се појави прилика, вршили над Србима. И када је основана заједничка држава, Ватикан није могао да се помири са чињеницом да и после толиких злочина још увек постоји православно фактор на Балкану. Ту догму је наставио да води и Јован Павле Други, а природна последица његових дела су ратни злочини над Србима од 1991. године на територији Југославије.

12. 17. На страницама од 417 до 421 је текст:

Католичка црква, Ватикан, папа и др Степинац – идеолози и реализатори геноцида над Србима у XX вијеку

Геноцидна и расистичка идеологија др Анте Старчевића, закључци све-католичког Штадлеровог конгреса у Загребу 1900. године, као и недовршен геноцид над српским народом 1914-1918. године, све је то дошло до изражаја у „Усташким начелима” из 1932. године и у плану католичке цркве о уништењу шизматика (тј. православних) у Хрватској и на Балкану уопште, као и у масовном убијању Срба 1941-45. године.

Ватикан и католичка црква су у име божје, у име Исуса Христа и католичког морала, убили око два милиона Срба у хрватској држави Павелића.

Прво су се о томе злочину договорили Павелић и Степинац 16. априла 1941. године – седам дана по оснивању усташке државе. Затим је њихов договор план убијања Срба, благословио римски папа – 18. маја 1941. године, када је у Ватикану примио Павелића и све његове ministre – владу НДХ-а, гдје се градоначелник Загреба Вернер пред папом појавио у униформи усташког пуковника. Папа је тада примио и др Степинца и цијелу његову свештеничку свиту из Загреба, даровао их и зажелио успјешан рад на клању Срба, а кардинал Тисеран, министар спољних послова Ватикана, донио је одлуку папе о католичењу православних, како стоји у одлуци: „сједињењу несједињених”.

Један од ријетких, врло ријетких поштених Хрвата, који је једини писао опширно о усташким злочинима над српским народом, био је бивши католички свештеник, ђак Ватикана, Далматинац, проф. др Виктор Новак који је написао епохално дјело под називом „Магнум Кримен” – Велика оптужба и велики злочин Ватикана и католичке цркве над православним Србима 1941-45. године. У тој књизи на више од хиљаду страна ситног прореда, наведено је на хиљаде имена католичких свештеника – организатора и убица срп-

ске нејачи, имена свештеника који су католичили православне па и њих и оне који се нису покатоличили одмах из цркве отјерали на јаме и друга стратишта, као што је било у многим мјестима и у селима Лозници, Клепцима, Гњи-лиштима код Чапљине у Херцеговини.

Немогуће је овде навести сва имена злочинаца, католичких свештеника које је навео др Новак, па ћемо истаћи само неке од њих.

Прво надбискуп загребачки, др Алојзије Степинац, учитељ мржње католичког клера и хрватског народа према српском народу, идеолог усташтва, који је још 1939. године говорио да је православље највеће зло у Европи, да су Срби и Хрвати два свијета, сјеверни и јужни пол који се никада неће саставити. Степинац се 1943. године хвалио папи да је сам покатоличио око 400.000 Срба и да ће још на томе радити.

Степинац је осуђен 1945. као усташки злочинац на 16 година робије, иако је на суду говорио „моја је савјест чиста” јер је убио неколоко стотина хиљада Срба – „шизматика”, што није урадио ниједан други надбискуп у свијету. Због тога га је папа посмртно унаприједио у кардинала, а Иван Мештровић му у катедрали у Загребу направио бисту од мрамора изнад плоче под којом је у тој цркви и сахрањен. Хрвати и католичка црква добро награђују своје борце против православних „шизматика”, што више убијају то их боље награђују.

Министар у Павелићевој влади, шеф вјерског одсјека др Дионисије Јуричев, усташки пуковник, јавно је говорио: немојте мислити што ја носим свештеничку униформу. Ја могу да узмем митраљез и убијам Србе све редом до колијевке.

Бискуп бањалучки др Виктор Гутић је говорио: Издао сам наредбу за потпуно истребљење Срба у Крајини... Нека се Срби ничем не надају, за њих је најбоље да се иселе, нека их нестане из наших крајева. Гутић је предлагао Павелићу да Бању Луку узме за усташку престоницу умјесто Загреба. Гутић је јавно пријетио да ће уништити приједорске Србе, да ће очистити Бању Луку од Срба и у њу довести Павелића.

Жупник Мате Могуш у Удбини каже: до сада смо за католичку вјеру радили књигом и молитвеником, а од сада ћемо пушком и револвером. Ако будемо убијали моћи ћемо да уживамо најплоднију српску земљу у Босни – Крајину. Иселит ћемо и истријебити српски народ у Хрватској и бићемо срећни када будемо могли дијелити српску земљу Хрватима.

Католички поп Срећко Перић у манастиру Горици код Ливна, последије службе у цркви рекао је католицима: „Идите и убијајте све Србе редом. Прво убијте моју сестру која се удала за Србина па онда убијте остале”.

У манастиру Петричевић код Бања Луке боравио је поп Филиповић који је, 1942. године, дошао у Јасеновац и због „мајсторског” клања Срба у том логору назван „Филиповић-Мајсторовић”, а логораши су га звали „фра Сатана”. Овај католички свештеник је лично убио у Јасеновцу око 800 Срба.

Католички поп и усташки министар, декан манастира у Сињу, Петар Главаш, са Широког Бријега из Херцеговине, усташа и кољач, изјавио је 1945. године на суду да су сва наређења за убијање Срба добијали од др Степинца и других католичких главара.

Усташку ватиканско-загребачку католичку комисију за католичење православних чинили су бивши Србин, конвертит др Јанко Шимрак, затим др Драгановић који је касније био сарадник Брозове УДБ-е и умро 1982. године у Сарајеву као угледни грађанин СФРЈ, и хрватизовани Јевреј господин Херман.

У Херцеговини су сви католички свештеници били сарадници усташа и са њима кољачи српског народа, Ево имена неких од њих како их је пописао др Новак у својој књизи. То су: фра Бане Јелавић, фра Никола Иванковић, фра Јулије Кожул, фра Серафим Виштица, фра Отон Кнезовић, фра Раде Главаш и други. Они су припадници фрањевачког реда, за који се вјерује да је нешто бољи од језуитског. Разлика је, по нама, само у томе што су фрањевци убијали без масакрирања, а језуити са масакрирањем, као да се ради о дивљим звијерима.

Професор Новак наводи и свештенике који носе назив „дон“ а то су: дон Јуре Врдољак, дон Анте Чуле, дон Петар Чуле (бискуп мостарски), а посебно дон Илија Томас, жупник у селу Клепцима и Лозници код Чапљине у Херцеговини, који је Србе сакупио у цркву, да их покатоличи, и предао их усташама да их директно из цркве воде на јаму на Бивољем брду гдје су их одмах живе или испребијане бацали у провалију. О томе је у „Молитви II“ књижевник (а сада политичар, шеф СПО) Вук Драшковић написао око 70 страница текста.

Кад су у Бугојну тројица усташа: Божица Крижанац, Иво Јерц и Периша Кутлеша, од католичког свештеника фра Силвија Франковића тражили да их исповеди и ослободи од гријеха што су клали Србе, он им је одговорио: „За вас је још рано да се исповидите. Кад све Србе покољете у овоме крају, онда дођите да се исповидите. Иначе је штета што нисмо прије поклали муслимане па онда Србе”.

А кад је срески начелник у Бугојну (котарски предстојник) дошао код истог попа да га ослободи гријеха јер је убио 14 Срба, поп Силвије му је одговорио: „Кад убијеш 40 Срба, онда дођи да те исповидим и бог ће ти све опростити”.

Излажући бројне масовне злочине католичких свештеника у Херцеговини проф. Новак поред осталог каже и ово:

„Јаме код Међугорја, Хумца, Шурманаца, Бивоља брда и Невесиња у којима је убијено неколико хиљада Срба, мутна и крвава Неретва у априлу и мају 1941. године као и мјесто Тополе код Опузена остаће у сјећању као најкрвавије доба историје ових народа у којем су на жалост и срамоту судјеловали они који су се покривали фратарским и свећеничким мантијама”.

У Шурманцима су поред осталих бачени и Срби из Пребиловаца, њих око 860, међу којима је било око 300 дјеце испод десет година, док је у јаму на Бивољем брду бачено више од хиљаду Срба из Клепаца, Лозница, Гњилишта, Тасовчића и цијелих Дубрава, међу којима и два брата аутора овога рада, који је случајно избјегао ту страшну смрт у јами.

У Херцеговини су клероусташе предвођене католичким поповима побили око дванаест хиљада Срба, већином одраслих мушкараца. Само у Мостару убијено је око 7500 Срба, како јавља усташки котарски (срески) пред-

стојник у Мостару Крталић министру Артуковићу у Загреб, 2. септембра 1941. године.

У тексту се износе чињенице о злочинима усташких свештеника и у том контексту лични доживљај аутора књиге као својеврсног очевидаца.

12. 18. На страницама од 434 до 446 је текст:

Хрватска интелигенција: Бакарић, Крајачић, Врховец, Месић, Лончар, Савка Дапчевић, Мика Трипало, Туђман и други су антисрби, усташе и комунистички министри

Међу хрватском интелигенцијом у Брозовој Југославији 1945-91. године посебну улогу су одиграли високи комунистички функционери, раније усташе, као што су: др Владимир Бакарић, Иван Крајачић „Стево”, Јосип Врховец, Стипе Месић, др Фрањо Туђман и други.

Др Владимир Бакарић је предратни пријатељ Броза јер га је Владимиров отац бранио пред југословенским судом. Бакарић је, како пише генерал Павле Јакшић, поријеклом њемачки Јевреј са презименом Куперштајн, што у преводу значи Бакарић (купер-бакар). Бакарић је по налогу Броза, 16. априла 1941. године, преговарао са усташким главарем др Милом Будаком, затим је био шеф КП Хрватске, био стално у врху југословенског партијског и државног руководства. У Брозовој политици најповјерљивији његов човек у Хрватској у рату и послије рата. Мали, дебео, у лицу налик на куван кромпир, са панталонама испод трбуха, и кукова са тенденцијом да спадну, говорљив и не много бистар, конфузан, али латински лукав, препреден, и послушан Брозу као мало ко други.

Бакарића су били мало потиснули млађи кадрови за вријеме „Маспока” у Хрватској, али је он до краја живота остао Брозов човек број један у Хрватској. Негдје 1964. године Бакарић је говорио да би Хрватима било боље да су 1918. године остали са Аустроугарском него што су се ујединили са Србима у Југославију. Бакарић је први тражио да се у Црној Гори уведе „црногорски језик”, што је било на линији раздвајања српског народа по дијеловима, ради уништења Срба.

Иван Крајачић Стево је врло мутна личност, члан више обавјештајних служби, био је министар полиције у Хрватској и вјерни Брозов сарадник.

Крајачић је био један од тројице повјереника Стаљинове обавјештајне службе на Балкану са огромним овлашћењима. Броз, Крајачић и Мустафа Голубић су требали да руководе устанком у Југославији, али су прва двојица одмах 1941. године ликвидирали трећега-Голубића, тако да су остали само Броз и Крајачић. У партијском круговима се говорило да се Броз бојао само Крајачића и никога више, али су увијек били у добрим односима, и увијек заједно радили против Срба.

Крајачић се толико осилио као шеф комунистичке полиције у Хрватској да је 1971. године српској делегацији на споменику у Јасеновцу, онако пијан рекао да је то највећи српски град у држави и да је штета што није у њему остало више Срба под земљом – што их још више није убијено.

Када се српска делегација жалила Брозу на тако тешку увреду, он се иронично насмијао и одговорио: „То је Стево мало више попио и само се шалио са вама”. То је био један од многих доказа како су Срби лоше третирани

у „социјалистичкој” Брозовој Југославији и како их је свако могао да вријеђа како је хтио, јер су они у тој држави били сведени на грађане другог реда, обесправљени и понижавани.

Јосип Врховец, растом мали, ситан црн, тип језуите, немиран и несигуран у говору, више је личио на недоношче него на комплетну физичку личност, био је дуго времена министар спољних послова.

Врховец, заједно са Словенцем Станетом Доланцом, био је отворени усташа и шпијун западних сила у Југославији. Доланц је, како пише Ненезић, био као гимназијалац шпијун њемачке обавјештајне службе - Гестапоа. Врховец је на конгресу ЦК КПЈ 1988. године рекао да Хрвати нису имали шта ни да бране од фашиста 1941. године, јер Југославија није била њихова него „великосрпска држава”. Врховец је врло издашно радио на припремању Хрватске за отцјељење од Југославије, што је и успјело 1991. године, за његова живота.

Стипе Месић је рођак чувеног усташког пуковника Месића, који је 1941. године у јулу водио 4000 усташа на Стаљинград у борби против СССР-а, и тамо био убијен. Дио тих усташа је био заробљен, па је од тих „Месићевих усташа” Броз 1944. године формирао Месићеву партизанску бригаду која је, срећом, сва изгинула код Чачка и Ужица у борби са Нијемцима. Стипе Месић је био члан ЦК СК Хрватске када се Југославија распадала под ударцима западних сила и унутрашњих усташко-комунистичких снага. Био је изабран за председника Председништва СФРЈ 1990. године. Када је пошао на ту дужност у Београд, јавно је изјавио на радију: „Идем да срушим Југославију – ја сам њен последњи председник”. Тако је и било. Послије њега Хрватска се под утицајем Запада одвојила од Југославије, затим Словенија, а њихове територијалне војске напале су и протјерале, а нешто поубијале, војнике ЈНА из тих република.

Др Туђман – Павелићев пуковник и Брозов генерал-усташа и плагијатор, организатор трећег геноцида над Србима 1991-1996. године

Туђман је Брозов генерал, повјерљиво лице у Генералштабу ЈНА, кадровик ЈНА који је, према писању генерала Павла Јакшића, отјерао на Голи оток око 7.000 српских и црногорских официра. Туђман је доктор историјских наука, али је докторат плагирао – украо од другог аутора, што је 1974. године доказао хрватски историчар академик др Љубо Бобан. Иначе, Туђман је био Павелићев, затим партизански пуковник и генерал заједно са генералом Вељком Кадијевићем и Брозовим пуковником, усташом Душаном Биланчићем био најодговорније лице за официре и кадрове ЈНА. По узору на Павелића, Туђман је нашао прави ослонац својој антисрпској идеологији и геноцидној пракси у католичкој цркви. Туђман тврди да је геноцид „природна ствар” ако се врши у корист праве вјере каква је католичка и у име избране нације каква је хрватска нација. Злочиначки однос католичке цркве и хрватске интелигенције према Србима био је и остао главни катализатор мржње и геноцида над српским народом у прошлости и данас.

Туђман је посебно користио сукоб Срба и Хрвата у најновијим догађајима 1991-97. године, приликом рушења друге, авнојске Југославије од стране западних сила и унутрашњих сецесиониста, у првом реду Хрвата и Словена-

ца. У ствари, то је продужење клероусташког злочина над Србима кога су хрватски интелектуалци, предвођени антисрпском тројком Броз-Кардељ-Бакарић, спроводили и у тзв. „Социјалистичкој Југославији” 1945-91. године. Срби су и у тој држави, коју су такође они створили, били грађани другог реда, потиснути са свих најважнијих функција у држави и економски максимално упропаштавани.

Усташко-комунистички злочини над српским народом у Брозовој Југославији посебно су паглавље страдања Срба у двадесетом вијеку, што захтијева много више мјеста и времена за научно објашњење и обраду те материје него што ми овдје имамо.

Да бисмо показали примјер сукоба Срба и Хрвата и однос хрватске интелигенције према српској с краја 20. вијека, ми ћемо само направити кратак преглед рушења авнојске Југославије, чему је слиједило уништење Републике Српске Крајине, затим бомбардовање Републике Српске и трећи геноцид Хрвата над српским народом у двадесетом вијеку.

Западне силе руше авнојску Југославију 1989-1991. године и иницирају рат и геноцид над српским народом

Треба одмах рећи да је католичка усташко-комунистичка тројка: Броз – Кардељ – Бакарић, својом антисрпском политиком за педесет година владавине фактички припремила слом друге Југославије, што су западне силе постигле 1989/91. године са Ватиканом, Њемачком и Сједињеним Америчким Државама на челу, наравно уз помоћ унутрашњих сецесионистичких снага, Хрвата, Словенаца, муслимана, Шиптара, Мађара и других.

На рушевинама „Социјалистичке Југославије” 1990/91. године настале су четири за Србе непријатељске државе: Хрватска, Словенија, Хрватско-муслиманска федерација у Босни и Херцеговини и Македонија. Свима је основа – антисрпство. Словенија и Хрватска су то антисрпство показале својим ратом, убијањем војника ЈНА српске националности који су се затекли у Хрватској и Словенији, а сви остали огромном мржњом према Србима.

Стварање Републике Српске Крајине и Републике Српске 1991-92. године

Пошто се српски народ поново у овом вијеку нашао пред новим, трећим геноцидом и рушењем друге Југославије од страних и унутрашњих фактора, он није желио да у Хрватској и Босни и Херцеговини доживи нову 1941. годину, да вјерују својим комшијама, католицима и муслиманима па да мирно иду на јаме и друга стратишта. Срби су на насиље, убијање и геноцид над њима узели оружје и почели отпор за одбрану својих огњишта, својих породица, свога биолошког опстанка на вјековним стаништима, на својој дједовској земљи и имовини.

На усташке злочине у Хрватској, која је 15. јануара 1992. године добила међународно признање, српски народ у Српској Крајини је реаговао оружјем, протјерао из своје средине усташке злочинце и организовао своју државу, Републику Српску Крајину.

Усташка држава Фрање Туђмана није ништа могла наоружаном српском народу у Крајини, него је тражила међународну помоћ и као и увјек чекала да им нека страна сила помогне у уништењу српског народа у Хрватској. У том погледу су им помогле западне силе и НАТО.

НАТО и хрватске усташе руше Републику Српску Крајину августа 1995. године

Оно што није могао ни бечки цар, ни римски папа, ни Хитлер, ни Броз, ни усташки вођа Анте Павелић, могао је НАТО и шеф друге усташке хрватске државе Фрањо Туђман – да уништи Србе у Хрватској и да сруши њихову државу Републику Српску Крајину. Туђман је остварио план Миле Будака, Павелићевог доглавника 1941. године, који је говорио: „Једну трећину Срба ћемо побити, једну трећину протјерати а једну трећину покатоличити и претворити у Хрвате!” Према томе, тај посао је завршио Брозов генерал, хрватски интелектуалац, повјерљиви комунистички кадар и кадровик у Генералштабу ЈНА у Београду за вријеме „Социјалистичке Југославије” – др Фрањо Туђман.

Наравно, у тој злочиначкој акцији против Срба, усташе Фрања Туђмана су имале свесрдну подршку католичке цркве у Хрватској, кардинала Фрања Кухарића и Ватикана. Без такве помоћи, како каже и сам Туђман, Хрвати не би остварили свој вјековни сан – уништење Срба у Хрватској.

Србе у Хрватској убијају хрватским интелектуалци, Брозови комунисти, генерали: Туђман, Шпегел, Бобетко, Тус, Червенко и други

Однос хрватских интелектуалаца према Србима мање-више је увијек исти, они су носиоци злочина мржње и геноцида према српском народу. Они су такође учествовали у рату 1991-1996. године, стално га подстицали, предводили и правдали као одбрамбени рат, а усташке војнике називају бранитељима. Управо су тај рат водили најистакнутији хрватски интелектуалци – заједно са високим и нижим клером католичке цркве, на чијем је челу њихова централа Ватикан и папа лично, као и увијек у свим досадашњим злочинима.

У уништењу Републике Српске Крајине једнако су учествовали и хрватски фашисти-усташе из Хрватске демократске заједнице (ХДЗ) и комунисти из Савеза комуниста, Брозовог миљеника, шефа ЦК СК Хрватске Ивице Рачана. То је онај исти комуниста Рачан за кога су агитовали лички Брозови генерали – Срби, прије избора 1990. године и који је недавно изјавио у Сплиту да је покољ српског народа у злочиначкој офанзиви НАТО и усташа у тзв. „Олуји” и „Бљеску” заслуга и њега и његових комуниста, а не само Туђмана и његових усташа. Овдје се још једном показало колико је штетна српска наивност и илузија о томе како су хрватски комунисти друкчији од хрватских усташа. Можда и јесу друкчији, с тим што су комунисти за нијансу гори од усташа, јер су се Србима представљали као пријатељи, док усташе Србима увијек јасно и отворено кажу – све ћемо вас поубијати чим будемо могли. А хрватски комунисти су обмањивали Србе „братством и јединством”, док су им дошли главе и 1995. године у „Олуји” их убијали на сваком кораку, наравно под заштитом НАТО и његових нуклеарних бомби, тенкова и ратне технике. Чак и сада, више година послје рата у Српским Крајинама у Хрватској, траје етничко чишћење и убијање Срба свуда и на различите начине.

Хрватска елита, комунистичко-усташки генерали, починиоци трећег геноцида над Србима 1991-92. године

Злочин геноцида над Србима 1995. године извршили су најистакнутији интелектуалци, у првом реду Брозови елитни генерали, „његови вјерни ко-

мунистички кадрови из народноослободилачког рата”, носиоци „партизанских споменица 1941.”, народни хероји, команданти родова војске и најугледније личности Брозове ЈНА и СФРЈ. Међу њима су најпознатији: Фрањо Туђман, шеф друге усташке хрватске државе. Затим комунистичко-усташки генерал Јанко Бобетко, Брозов комуниста и генерал-пуковник, а сада стожерник Главног стожера усташке војске у Загребу, генерал-пуковник и комуниста Антон Тус, командант авијације ЈНА, а сада замјеник стожерника главног стожера усташке војске у Загребу, Мартин Шпегел, генерал-пуковник, комуниста и усташа, министар одбране у Хрватској, Звонимир Червенко који је командовао заузимањем Крајине у офанзиви „Олуја” августа 1995. године, бивши генерал КОС-а (контраобавјештајна служба ЈНА).

Наравно, хрватски усташко-комунистички генерали не би успјели да поразе Србе у Крајини нити да врше над Србима геноцид да нису били на њиховој страни НАТО, Њемачка, Сједињене Америчке Државе, Енглеска, Француска, дакле најјаче силе данашњег свијета. Па ни тада наоружаним Србима у Крајини нису ништа могли, него су морали употријебити друга два средства: домаћу издају, нарочито изван Републике Српске Крајине, и друго – употријебили су ваздухопловну силу НАТО, која је 15 дана у око три хиљаде летова сипала бомбе и то пуњене нуклеарним материјалом, што је доказано у Загребу и у Београду у атомском институту у Винчи, по мостовима, централама и цивилним објектима, обдаништима и болницама.

У тој злочиначкој офанзиви удружених Туђманових усташа, НАТО и војске босанских муслиманских муџахедина, заузет је и дио Републике Српске – 12 општина одакле су становници Срби отишли прије усташког ножа који им се припремао.

Послије тих злочина, усташка Хрватска Фрање Туђмана и Изетбеговићева исламска џамахирија су лицемјерно тражиле споразум са Србима, тражиле сарадњу, повратак становништва – избјеглица у своје домове, док им опет не дође прилика да их убијају као што су то радили три пута у три геноцида у овом вијеку. Уосталом, не треба дуго чекати на њихов злочин, јер усташка војска Фрање Туђмана и сада убија преостале болесне Србе, старце, жене и дјецу по забаченим селима Републике Српске Крајине, а истовремено хрватске власти говоре о демократији, имају Хелсиншки комитет за заштиту људских права, и стално говоре о слободама, о људским правима, о хуманизму а раде и понашају се обратно. Дакле, увијек једно говоре – друго раде, увијек дволично, само језуитски, само преварантски, лукаво, перфидно као и увијек – како их је научио римски папа.

Страни извори о усташким злочинима над Србима у Крајини 1992-96. године

Какав је однос данашње усташке хрватске интелигенције према Србима у Хрватској знају и пишу о томе и страни научници, новинари и дописници страних листова који бораве у српским крајевима у Хрватској, годину дана после „Олује”.

Тако под насловом „Убијају све редом” лондонски „Индепендент”, од 5. августа 1996. године, пише: „Хрватска уништава Крајину и убија преостале Србе. Хрватска војска систематски уништава имовину крајишких Срба и

убија старе и недужне Србе, који су остали на својим огњиштима”. Исти лист свједочи о потпуно уништеним кућама и имовини и убијеним људима у селима око Книна, Кистања, Беврскама, Груборима, Орлићу, Плавну и Стрмици.

Лондонски дописник додаје да „иза хрватске војске остају опљачкане и спаљене куће, лешеве старих и недужних цивила, махом убијених метком у потиљак и празне лименке пива, којим се – како иронично примјећује „Индепендент” – инспиришу такозване елитне јединице хрватске војске”.

О овим и другим злочинима према српском народу у Хрватској постоји потпуна документација посматрача Европске уније, коју је и лично водио наведени репортер „Индепендента”, који додаје да посматрачи просјечно дневно наиђу на шест српских лешева, махом старих људи, убијених са леђа у главу и унакажених.

Говорећи даље о тим злочинима, исти репортер каже: „Насупрот званичним тврдњама Загреба, систематско уништавање српске имовине и убијање преосталих Срба врши хрватска војска, полиција и хрватски грађани. У свему томе Хрватска има подршку Америке и хрватска војска је под инструкцијама америчких стручњака”.

Али, и поред тих злочина, каже овај лист, „таква Хрватска ће постати уз помоћ Америке, члан Европске уније и онда ће – каква иронија – од те уније тражити кредите, како би наводно обновила Крајину и оно што је њена хрватска војска уништила”.

Слично „Индепенденту” пише париски високо-тиражни лист „Либерасион” под насловом: „Намјера Хрватске је да сатре српске коријене” па додаје: „Мјесец дана послје освајања Книнска крајина је напуштена од српског становништва а она и даље гори, док је пљачкање напуштених српских кућа постала омиљена „викенд екскурзија” хрватског становништва околних села.

„Либерасион” у опширној репортажи под насловом „Етничко чишћење – хрватска верзија” каже: „Обилазећи последњих 48 часова тај регион репортер је набројио више од 15 запаљених кућа и то углавном у изолованим насељима”.

Сви међународни посматрачи изводе исти закључак, тј. да се ради о намјерном разарању чији је крајњи циљ да Србе из Крајине „спријече да се врате својим кућама... да се разарањем села убијају коријени Срба”.

Војне патроле Уједињених нација стално проналазе тијела убијених Срба, док један члан такве патроле пише: „Код седам жртава које сам лично открио, шесторо је убијено мецима испаленим у потиљак”. То је резултат васпитања и одгоја хрватског народа од стране клерикалних кругова у католичкој цркви и њене хрватске интелигенције – историчара, правника, социолога, филозофа, пјесника, књижевника и осталих.

Нико од њих ниједном ријечју није протествовао против ових варварских злочина регуларних војних јединица „демократске Хрватске” Фрање Туђмана. Значи, свима или огромној већини, одговара геноцид над Србима у Хрватској.

Најзад нико ни са Запада не каже да је то хуманитарна катастрофа кад су у питању Срби, српске жртве и српске избјеглице, док се за шиптарске избјеглице забринуо цијели свијет. Чак је и Клинтон „греоте” заборавио љубав са Моником због хуманитарне катастрофе на Космету са Шиптарима.

Умјесто закључка

На крају, ако би на основу изложеног требало навести неке закључке, онда би њих било више, а сви заједно чине једну цјелину, тј. да су Срби дуго времена, а нарочито у цијелом овоме вијеку, у заблуди да је хрватска духовна и свјетовна интелигенција против геноцидне политике Ватикана према Србима и српском народу у цјелини. Показали смо на конкретним примјерима, којих има још много, да ствар стоји сасвим обрнуто, да није само олош – мањина хрватског народа – учесник у злочину над Србима, него да је учесник у томе огромна већина Хрвата и да је њихова духовна и свјетовна интелигенција вођа, идеолог и реализатор геноцидне политике Ватикана над српским народом, било да је та интелигенција на страни фашизма – усташа, било да је на страни Брозовог комунизма - примјер комунистичко-усташких Брозових генерала, учесника у трећем геноциду над српским народом 1991-95. године, било да је на страни НАТО.

Стога је још виша заблуда српске интелигенције и српског народа у цјелини да ће хрватска интелигенција, било духовна или свјетовна, а најмање римски папа, доћи у Јасеновац и поклонити се жртвама усташких злочина над Србима у току Другог свјетског рата, попут председника Њемачке Вили Бранта у фашистичком логору Аушвиц у Пољској, гдје је убијено неколико милиона Јевреја. Тада је Брант клекнуо на споменик, пољубио надгробну плочу и тражио опроштај за злочине које је његов народ њемачки фашисти 1939-45. године – извршио над једним другим народом, Јеврејима у том логору и широм Европе и свијета. Српски народ и српска интелигенција то никад неће доживјети од Хрвата, хрватске интелигенције, ни од хрватских вођа, ни када се ради о усташким злочинима у Другом свјетском рату у Јасеновцу и херцеговачко-личким јамама гдје је убијено око два милиона Срба, нити ће то учинити за злочине које су синови и унуци тих клероусташа 1991-95. године починили над српским народом нарочито у Републици Српској Крајини и Републици Српској, у Западној Славонији у њеном западном дијелу, у Херцеговини, око Сарајева, у Подрињу и свуда гдје год су стигли у времену од 1991. до 1996. године.

Напротив, католичка црква у Хрватској, која одавно диригује општим државним мишљењем у Хрватској, и духовно управља цијелим хрватским народом, као и сва остала хрватска интелигенција са малим изузецима, награђује злочине Хрвата, хрватских клероусташа против српског народа, сматра то њиховим највећим доприносом за хрватство и католичанство, а злочинце сматра својим херојима и најзаслужнијим људима нације. Да није тако, не би Туђманова друга хрватска држава, која постоји од 1991. године наградила др Весну Босанац, лекарку из Вуковара, која је 1992. година у рату убила 42 српске новорођенчади у дјечјој болници у том граду, чији је она била управник као лекар. Туђман ју је наградио тиме што јој је дао вилу у Загребу и поставио за посланика Вуковарског округа. Да званична хрватска власт награђује убице Срба у својим редовима види се по томе што је Туђман такође Мира Баришића, убицу амбасадора Роловића у Штокхолму 1971. године, наградио 1991. године официрским чином усташког „часника”, док је Анту Бегоњу, давителја војника ЈНА на тенку у Сплиту 1991. године унаприје-

дио у чин усташког официра у Грудам у Херцеговини и додијелио му усташки орден за заслуге за хрватски народ. Или, садашња усташка власт даје Тргу жртава фашизма у Загребу име „Трг Миле Будака”, Павелићевог доглавника, а главној улици у Мостару назив „Др Алојзија Степинца”, идеолога усташтва и ратног злочинца, кога је чак и Брозов комунистички суд морао да осуди на 16 година робије. Њега је за успјешно убијање око два милиона Срба, православних „шизматика”, папа наградио кардиналским чином, што је у католичкој хијерархији функција одмах до папе, јер се папа бира из редова кардинала. Степинац је први кардинал у Хрватској и од тада су кардинали шефови католичке цркве у Хрватској за цјелокупну територију хрватске државе.

У тексту се износе чињенице на основу којих се може утврдити како су прогумачени принципи Ватикана о уништењу православља, како су примењени, ко их је примењивао и како су систематски вршени злочини над Србима на територији Југославије од 1991. године. Такође се утврђује ко сачињава широку антисрпску коалицију (усташе, комунисти, муџахедини) и ко их чува од одговорности за геноцид над Србима, између осталог оптуживањем Срба за злочине које је суштински извршио духовни отац тих истих злочина Јован Павле Други. Његов допринос је био одлучујући за растурање Југославије и вршење ратних злочина.

12. 19. На страницама од 449 до 453, под насловом „Један документ о злочинима Ватикана” налази се текст:

Др Гризогоно, католик, Хрват, Талијан поријеклом, бивши посланик бивше Краљевине Југославије до 1941. године, написао је шефу католичке цркве у Хрватској, надбискупу загребачком др Алојзију Степинцу, писмо о усташким злочинима над Србима за које је и он одговоран као божији пастир католичког стада у Хрватској чији су припадници и усташе.

Иако неки хрватски историчари оспоравају аутентичност овога писма, ми га ипак наводимо у цјелини:

„Господин др Алојзија Степинац, надбискуп, Загреб

Пишем Вам као човјек човјеку, као хришћанин хришћанину. Накањујем се мјесецима на то, чекајући хоће ли престати стизати ужасне вијести из Хрватске како бих се могао сабрати и мирније дисати. Пуних десет мјесеци кољу се по Хрватској на најзвјерскији начин Срби и уништавају се милијарде њихових иметака, а црвенило стида и гњева облијева лице сваког поштеног Хрвата.

Покољ Срба је почео од првих дана једне Независне Државе Хрватске, Госпић, Глина, Гудовац, Бос. Крајина и др. и траје без прекидања ових дана. Није ово страхаота у самом убијању. Она је у убијању свега од реда: стараца, жена и дјеце и убијању уз страховито дивљачко мучење, те невине Србе су набијали на коље, ложили им ватру на голим прсима, пекли их живе на ватри, спаљивали их и солили, копали им живе очи, резали уши, нос, језик, свећеницима резали ножем браде скупа са кожом и месом. Осијецали им споловило и затицали у уста, везали их острага за камионе и онда са њима јурили, пребијали су људима ноге и руке, забијали им у главу ексере, голим ексерима закуцавали их за под кроз лијево око, бацали их живе у бунаре и прова-

лије, разбијали им гвозденим ђускијама главе, дјецу су бацали у врелу воду и ватру, у кречане, растрзавали дјецу за ноге, разбијали им главе о зидове, пребијали кичме о камење и кладе и још друге многе ужасе извршавали какве нормални људи ни замислити не могу.

Хиљаде и хиљаде српских лешева носила је Сава, Драва и Дунав као и притоке ових ријека. Било је лешина са натписом „Правац Београд путује краљу Петру”. У једном чамцу који је ухваћен на Сави била је хрпа дјечјих глава са једном женском главом, може бити главом мајке те дјеце са натписом” „Месо за Јованову пијаци у Београду”. Страховити случај Милеве Божиновић из Табанђе којој су на ножу извадили дијете, па грозни случај нађених печених глава. У Босни нађене су посуде пуне српске крви, па случај присиљавања Срба да пију врућу крв своје поклане браће. Силоване су небројне жене, дјевојке и дјевојчице одвођене у логоре усташа за блуднице. Чак су силовања вршена у олтарима православних цркава. У котару Петрињском натјеран је син да силује рођену мајку, покољ три хиљаде Срба у глињској православној цркви и убијање на стотине Срба у олтару цркве у Кладуши. Све гвозденим чекићима у главу. Стоји без примјера у повјести. Ужас ових недјеља запрепастио је Немце и Италијане. Они су фотографисали огроман број случајева ових покоља. Немци говоре да су Хрвати ово радили за вријеме тридесетогодишњег рата и да је од тога доба у Њемачкој постала изрека: „Сачувај ме Боже куге, глади и Хрвата”. И Сријемски Нијемци презиру нас ради тога и поступају са Србима човјечно. Италијани су фотографисали посуду са 3.500 српских очију. Те једног Хрвата окићеног са огрлицом од нанизаних српских очију и једног који је дошао у Дубровник опасан са два реда српских језика”.

Страхоте логора у којима су поубијане хиљаде Срба или су пуштени да помру од злостављања, глади и зиме ужасни су. Нијемци проповиједају о једном логору у Лици, у коме је било на хиљаде Срба, али када су дошли тамо нашли су га празног, натопљен крвљу и крвавим капама, рубља и одјеће. Ту је кажу изгубио главу један српски Владика. У Јасеновачком логору и данас се муче и пропадају на хиљаде Срба, који су тамо по страшној зими смјештени у подеране циганске бараке, без довољно сламе и покривача, добијајући за храну дневно по два кромпира.

У повјести Европе није било оваквих случајева. Мора се поћи у Азију у доба Тамерлана или Џингискана или у Африку у црначке државе њихових крволочних владара да се наиђе на сличне случајеве. Ништа нас више не може потпуно прати. Ни последњем Циганину на Балкану нећемо више спомнути нашу хиљадугодишњу културу, јер ни Цигани нијесу оваква звјерства радили. Зашто ја ово пишем Вама када нијесте политичка личност и не можете за ово сносити одговорност? Ево зашто. У свим оним беспримјерним дивљачким сличностима, који су више него безбожни, сљедовала је и наша католичка црква на два начина:

Велики број свештеника, клирика, фратара и организоване католичке младежи судјеловало је у овоме активно. Догодила се страхота да су католички свештеници постали логорници и таборници усташа, па су као такви наређивали и одобравали те страшна мучења и клања хришћанског света.

Чак је један католички свештеник лично заклао православног свештеника. Они то нијесу смјели учинити без дозволе својих бискупа, а ово су чинили и онда су морали изгубити службу и доћи пред суд. Будући да се то није догодило значи да су бискупи дали своје дозволе.

Друго: католичка црква употребила је све ово да покатоличи све преживјеле Србе и док се у земљи још пуши од крви невиних мученика, док су јецаји раздирали груди преживјелих несрећника, свештеници, фратри часне сестре носили су им у једној руци усташки бодеж а у другој молитвеник и круницу. Сав је Сријем преплављен лецима бискупа Акшамовића, тисканим у његовој тискарници у Ђакову, у лецима се позивају Срби да спасе животе и иметке прелажењем у католичку вјеру.

И наша црква као да је хтјела показати да зна убијати душе као усташка власт тијела. А на католичку цркву пала је још и већа сумња, зато што су у исто вријеме срушене многобројне православне цркве, друге обраћене у католичке, отети сви православни самостани, развучена сва имовина и упропаћена велика повијесна драгоценост, па чак није остављена на миру Патријаршијска црква у Сремским Карловцима. Сва ова насиља на савјести и души нанјела су још већу срамоту хрватском имену. А ако се ми Хрвати нећемо моћи са овим никада опрати од срамоте коју смо на се навукли овим злочинима, ипак можемо своју одговорност смањити пред свијетом својом савјешћу, ако дигнемо свој глас против свега горе наведеног.

Последњи је час да то учинимо, последије свију великих злодјејстава у повијести човјечанства долазиле су велике казне. Што ће бити од нас Хрвата ако се добије утисак да смо баш до краја у овим злочинствима устрајали. У првом реду дужна је црква да дигне свој глас, прије свега зато, што је црква Исуса Христа, а после тога што је она моћна. У Њемачкој су велики католички бискупи имали смјелост да дижу свој глас у корист прогоњених Жидова, а код нас још ниједан бискуп није дигао свој глас за невинне Србе – хришћане који су страшније прогоњени него Жидови у Њемачкој. И зато ће на главу католичке цркве пасти највећа одговорност за казну Божију и људску која мора стићи хрватски народ ако се временом не покаје за овај страшни неописиви грех.

Написао сам вам ово, да спасим своју душу а вама остављам да тражите и нађете пута за спасење своје душе.

Један од многих који је прво човјек и хришћанин па онда добар Хрват. Земун, 8. фебруар 1942. године, др Гризигоно с.р.”

Овај текст је доказ да су сви знали шта се ради са Србима у ватиканској творевини усташкој НДХ. Међутим, за овај елаборат је важно и потребно, баш на овом месту, навести да циљ елабората није да се осликавају верска питања у смислу слободе вероисповести и изазива нетолеранција, већ да се укаже на римокатолички фундаментализам као основу геноцида над Србима који и данас траје. Не могу неки војно-политички и други савези да зауставе истините чињенице. Они такође не могу зауставити утврђивање кривичне одговорности Јована Павла Другог, као најодговорнијег за ратне злочине. Свако заустављање питања одговорности Ватикана и Јована Павла

Другог само представља ново подстицање да се у неком тренутку настави геноцид над Србима.

Из овог текста се препознају читави склопови реченица које су присутне у оптужницама против Срба пред МКСЈ, с том разликом што су у овим текстовима употребљене уз имена усташа, а у оптужницама пред МКСЈ уз имена Срба. И то показује да је Ватикан прилично утицао на оснивање и давање „душе“ МКСЈ.

13.

У књизи „Фратри и усташе кољу – Злочини и сведоци“, аутор Лазар Лукајић, издавачи „Бјеседа“ Бања Лука и „Фонд за истраживање геноцида“ Београд, објављен је следећи текст:

13. 1. На страницама од 43 до 56, под насловом „Ватикан – spiritus agens (главни покретач) геноцида над Србима“

Два су основна узрока вечитих трвења и ратова међу људима и народима: религија и економија. Оба се у крајњој инстанци своде на један једини банални циљ: владати над другима ради повећавања и одржавања сопственог богатства и благостања. Све остало, укључујући и религију, само су више или мање маскирани инструменти и методе у остваривању тог циља, тј. отимања туђе имовине и резултата туђег рада.

Дакле, још увек је главни циљ великог дела човечанства крађа и плачка, и то примитивнија него код животиња. Животиња узима од природе и отима од других животиња по правилу само онолико колико јој треба за задовољавање природних биолошких потреба. На пример, гладна змија ће у кавезу са стотину мишева прогутати само једног миша, а остали се могу мирно играти крај ње и по њој све до његог следећег оброка. А човек узима, и отима, и оно што му није потребно. Ко познаје човека коме је доста новца? Он увек хоће још. Пречи му је сопствени, понекад и на страни хир, од судбине, па и живота милиона људи. Као оној принцези која је уживала да се купа у девојачкој крви. Или као усташама које сладострасно масакрирају живе и мртве људе. За пример се наводе и усташе, јер су оне најекстремнији и најекстравагантнији репрезентанти кољачке деградације човека у историји свих народа. Туђе богатство и резултати туђег рада не могу се узети без присиле. Јачи их отимају. У том циљу они се удружују и стварају организацију присиле. Тако лакше плачкају.

У Европи у прошлом веку најзначајније су биле две такве силе и организације, и то једна из материјалне а друга из духовне сфере. То су Немачка и Ватикан. Оне су Европи нанеле највише зла. Обе су одувек тежиле, а у прошлом веку посебно се окомиле, да сатру и затру православље на Балкану и Србе као најтврђе носиоце православља. За Немачку је стратешки изузетно важан Балкан.

Балкан је најважнија и најзначајнија стратешка територија на земљиној кугли, а централни део те територије заузима управо Србија.

На том простору сусрећу се три континента на којима су се развијале цивилизације на којима човечанство данас почива – Азија, Африка и Европа. Ту се укрштају, и увек су се укрштали, путеви и интереси народа као нигде

другде на свету. Ту се укрштају и мешају три велике светске цивилизације – византијска, латинска и арапска. Ту се укрштају и сукобљавају три светске религије – православље, ислам и католичанство. Ту су концентрисана топла мора са бескрајно разуђеним обалама и хиљадама питомих острва, са условима за живот као у замиљешном рају. А рајски мирис нафте са Блиског истока и из кавкаског региона дражи стотине милиона мотора са унутрашњим сагоревањем и даље од Балкана и три стара континента, све до Америке.

Зато се у културној и ратној историји човечанства мало шта дешавало без и ван Балкана, непосредно и посредно. Ту су Грци постали вечити учитељи човечанства; ту су крстарили варвари и Авари, а Римљани градили путеве, вијадукте, аквадукте и царске престонице који се и данас користе; ту су крсташи ручали код Немањића, први пут служећи се виљушком; путевима преко Балкана Отоманска империја не само да је вековима плашила хришћанску Европу већ је и харала Европом; ту је упаљен фитиљ и одлучен исход (пробојем Солунског фронта) једног светског рата и одлучен исход Другог тиме што је Хитлер због српске побуне на Балкану закаснио у нападу на СССР, због чега му се смрзла и пропала војска; можда сада на Балкану почиње трећи, последњи светски рат.

Због свега тога разумљиви су напори Сједињених Држава, Немачке и других да завладају Балканом. А то није могуће без пристанка Срба.

Срби су и Ватикану стотинама година непрелазни зид у ширењу католичке вере и папине моћи на исток. Зато су се Ватикан и Немци, а у последње време и Американци, окомили на Србе и сразмерно својој моћи повукли са собом велики део човечанства, укључујући и бивше српске пријатеље и ратне савезнике, у анатемисању и убијању тог малог и невиног народа, којег тиранишу невиђеном окрутношћу.

Због тога је Ватикан Хрватима наменио задатак „предзиђа католичанства” према православљу, односно Србима, а у новије време Хрватску претвара у пушкарницу против њих.

Иначе, ни Ватикан ни Немци никада нису лепо ни мислили ни говорили о Хрватима.

Нијемци говоре да су Хрвати ово радили и за вријеме 30-годишњег рата и да је од тога доба постала у Њемачкој изријека: „Сачувај нас, Боже, куге, глади и Хрвата.” (37) (Велько Ђурић, „Усташе и православље”, Издање аутора, Београд, 1989, стр. 114, у даљем тексту: В. Ђурић, н. д.)

Ватикан и Немци користе Хрвате за остварење својих интереса колико могу, а потом их остављају и одбацују као исцеђену крпу или проститутку. При томе и подмукло и отворено настоје да се домогну њихове лепе земље, нарочито топлог Јадранског мора, јединственог на свету. Они никада ништа нису добро чинили хрватском народу. Обоје су настојали, и често успевали, да ради остварења својих интереса подмите и придобију хрватске вође, или да туђе људе (туђ-мане) наметну хрватском народу. То је у првом реду био католички клер, који је одувек више служио интересима Ватикана него Хрватима.

У вези са западњачким предрасудама и обманама хрватског народа, највећи хрватски књижевник, и свакако један од највећих хрватских интелекту-

алаца свих времена, Мирослав Крлежа поручио је хрватском високом клеру и бискупима:

„Вјерујте, господо, што хоћете и како хоћете, али не вјерујте, да вам ми вјерујемо да ви вјерујете у интересу нашег народа. Ви вјерујете у интересу Ватикана, а Ватикан је досљедан и хладнокрван непријатељ нашег народа.” (38) („Република”, Загреб, 1947, бр. II, стр. 767)

Ватикан (тал. *Citta del Vaticano*) је не само Света столица, тј. врховна власт Католичке цркве у целом свету, већ је, иако територијално скоро најмања, то најчвршћа, најтрајнија и најугицајнија стварна државна творевина на свету, иако формално одскора фигурира као држава.

„Ватикан (званично *Stato della Città del Vaticano*) јесте папска држава која се налази у делу италијанске престонице – Рима, на брду Монте Ватикано. Има површину од 44 хектара, сталног становништва има око 1.000 људи, док ватиканско држављанство има само 400 људи. Званични језици су латински и италијански. Овде је резиденција поглавара католичке цркве – римског папе (бира се доживотно). Њему припада (као поглавару државе) врховна законодавна и извршна власт. Ватикан је међународни центар католицизма и најмања држава у Европи. Настао је 1929. године по Латеранском уговору између римског папе и владе Италије на чијем је челу тада био Бенито Мусолини (1883-1945), фашистички диктатор. Економска делатност Ватикана, као великог власника капитала, повезана је с међународним финансијско-банкарским операцијама, и учешћем у највећим монополима. Језгро Ватикана је трг и катедрала св. Петра (15. и 17. век). У катедрали, дворцима и музејима скупљено је огромно уметничко богатство (сликарство, скулптуре, фреске, колекције гоблена, старе географске карте), затим огромна библиотека. Поједине зграде су изван граница Ватикана, посебно летња резиденција папе – замак Гандолфо, цркве и друга здања.” (39) У Гандолфу је једно време боравио и Анте Павелић пре одласка „пацовским каналима” у Јужну Америку. („Политика”, 27. октобар 2003)

Крајем 2000. године папа је као сараднике имао 171 кардинала и 4.524 бискупа. У дипломатској служби Свете столице било је запослено 1.079 бискупа. Ватикан има своја дипломатска представништва у 186 држава и 26 међународних владиних и невладиних организација.

Обухвата површину мању од пола квадратног километра. Независна је држава која има сопствене оружане снаге, властиту државну заставу, власти ти новац, поштанску и телеграфску службу, поштанске марке, банкарство, новине, часописе, радио и ТВ станицу, чак и сопствену железницу. Ватиканска палата је највећи двор на свету. Обухвата површину од 55.000 квадратних метара. Има више хиљада соба и других просторија, двадесет дворишта, јединствене вртове и непроцењиво уметничко благо.

Католичка црква никад се није задовољавала да буде само духовни пастир својих верника, већ је одувек тежила и за материјалним добрима, а она се најлакше и најуспешније стичу, одржавају и умножавају помоћу власти, тј. сопствене државе. Зато су римске папе настојале да имају своју државу. Тако је 1929. године, за папе Пија XI, Латеранским споразумом Ватикан успостављен као суверена држава, са свим прерогативима државе, укључујући и

дипломатски имунитет. Сада Ватикан има успостављене дипломатске односе са скоро свим земљама света. Његова дипломатија је високостручна, вероватно најобразованија на свету, рафинирана, верна, лукава, често подмукла, и врло утицајна. И Ватикан је врло утицајан код верника у свим католичким земљама. Зато у тим земљама много шта, укључујући и положај шефа државе, зависи од воље Ватикана. Многи политичари од Ватикана више зазиру, него што га воле.

Ватикан је у ствари одувек био више идејни центар богатства и власти, а мање чисти духовни центар католичког света. Познате су бројне макијавелистичке шпекулације и међународни скандали Ватикана (на пример, „Пацовски канали“) и развратан лични живот папа, што никако није у складу са Христовим учењем.

Ватикан је најбогатија држава на свету, и то колико због утицаја на богатство најбогатијих појединаца и држава, толико и због сопствене имовине. Његово материјално богатство је непроцењиво. Никоме ван Ватикана нису доступни подаци за његову процену, а Ватикан га и не процењује, већ га издашно троши, али не у складу са оне 73 књиге Светог писма (46 канонских књига Старог завета и 27 књига Новог завета), већ у складу са својом вечном тежњом да влада светом. Католичанство је само једна од 110 признатих хришћанских религија и безброј секти. (40) Група аутора, „Оснивачи великих религија“, (Буда, Мојсије, Конфучије, Исус, Мухамед), Радничка штампа, Београд, 1978, стр. 83.) У свету има 541 милион католика, 270 милиона протестаната и 170 милиона православаца. (41) „Општа енциклопедија Larousse“, „Вук Караџић“, Београд, 1971, I том, стр. 560)

Према томе, ако се укупан број становника у свету креће око 6 милијарди, католици у тој укупној популацији учествују са свега око 10 %. Зато није логично ни правично да они и њихов Ватикан са свега 400 држављана тако силно утичу на судбину осталих народа света и да Ватикан располаже тако баснословним материјалним добрима. Кажу да иза скоро сваког великог богатства лежи велики лоповлук. Велики амерички писац Џон Апдајк је написао:

„Цео овај свет је једна украдена роба. Сва имовина је крађа, а они који су највише крали, праве законе за нас остале.“ (42) (Драган Колунџија, „Песме у времену“, „Просвета“, Ниш, 1999, стр. 160)

Ватикан користи свој духовни и политички утицај на богате појединце, институције и државе и за стицање материјалних добара. Богатство углавном стиче разноврсним и многобројним финансијским активностима и шпекулацијама. Део новца добија од искрених верника и подмуклих појединаца и држава, те нешто од поштанског промета (поштанске марке, разгледнице...) и од продаје улазница за своје музеје и галерије. За улаз у цркву Светог Петра плаћа се улазница. Јубиларне 2000-те године Рим је посетило око 30 милиона туриста, што је Ватикану донело огромне приходе. И тако даље.

Ватикански финансијски стручњаци, па и Ватикан у целини, више служе Меркуру, заштитнику трговаца, лопова и слаткоречивих говорника, него Исусу Христу, заштитнику понижених и увређених, који је говорио:

„Тако дакле сваки од вас који се не одрече свега што има не може бити мој ученик...“ (43) (Јеванђеље по Луци, 14, 33)

„Иди и продај све што имаш и подај сиромашнима... Лакше је камили проћи кроз иглене уши него ли богатоме ући у царство небеско.” (44) (Јеванђеље по Марку, 10, 21 - 25)

Ватикан никада није следио те јеванђеоске поруке Исуса Христа.

Стицање великог новца никада не иде светим путем.

Православље је много ближе једноставном, скромном, испосничком, изворном хришћанству него католичанство. То најбоље више од хиљаду година доказују својим начином живљења монаси по манастирима и скитовима на Светој Гори Атоској. Ако се упореде светогорско испосништво и угојени фратри са јеванђеоским порукама, и на први поглед се види ко је ближи Исусу Христу. Ортодоксно православље сматра да је католичанство само једна од многобројних секти хришћанства. Зато је несхватљиво зашто та секта прогони и убија праве, ортодоксне хришћане и зашто остали свет трпи и одобрава то насиље Ватикана и католичке цркве над Србима.

Основни духовни програм Ватикана је учвршћивање и ширење католичке вере. Безбројни фратри вековима нису ништа друго радили осим што су служили католицизму и сопственом благоутробију. Међутим, снажан, вероватно најснажнији, ударац католичкој цркви задао је протестанизам у XVI веку, који јој је преотео велики број верника и велике сфере утицаја у западној Европи и Америци. Тада су у Ватикану донети дугорочни план и програм по којима католичка црква треба да надокнади број верника изгубљених у протестантизму превођењем у католичанство шизматика, под којима су се у првом реду подразумевали православци. Тај план је био пројектован на хиљаду година, па је то најдугорочнији план који је икада донет у историји човечанства. Творци плана заслужују дивљење због своје реалне процене да ће се промена свести људи и вере вршити врло споро, вековима.

И ево, већ скоро 500 година Ватикан запањујуће упорно и систематично ради на остварењу тог плана и програма. Захваљујући толикој и тако дугој упорности, јакој организацији, врло образованим кадровима и материјалној моћи, он је постигао фантастичне резултате у ширењу католичанства према истоку. Милиони Украјинаца, Руса, Бугара и других заменили су прадедовску православну веру католичком. У том погледу Ватикан може бити задовољан досад постигнутим.

Међутим, теолози, историчари, политичари и социолози у Ватикану и у целом католичком свету не могу да схвате нити да нађу научни одговор зашто се католичанство вековима не може ни за педаљ проширити на исток преко Дрине, а ни међу Србима у Босни и Херцеговини. Тај шпиц православља, као дијамат тврд и несаломљив вековима, најдубље се с истока уклонио у централно католичко ткиво, па се не да ничим савладати ни сузбити, ни мачем, ни иконом, ни новцем. Ту су се очито показале нетачним тврдње оца хрватске домовине Анте Старчевића да „Срби имају исто вјере као њихова стока” и да је то „... врста људи које ће сватко, ако се не да више, купити и за здјелу кромпира”. (45) (Вељко Ђурић, н. д. стр. 14)

У протеклих 4 – 5 стотина година Ватикан је испробао и исцрпео сва средства и све методе у покатоличавању Срба, укључујући не само и зделе кромпира већ и товаре сувог злата, али су резултати остали врло мршави,

никакви. Због тога су шефови Ватикана и њихови стручњаци не само незадовољни већ су и очајни. После толико векова морали су да признају своју немоћ пред српским православљем.

Зато је, као последње средство, пред Други светски рат у Ватикану разматрана могућност или покатоличавања или физичког уклањања Срба бар са територије Хрватске бановине и Босне и Херцеговине, укључујући и њихово физичко истребљење. Тако је практично у Ватикану донета одлука о геноциду над Србима у Другом светском рату. Католички свештеници и Анте Павелић добили су и са одушевљењем прихватили тај задатак. Процењено је да ће историја делимично заборавити а делимично опростити прогон и помор милион-два Срба због тобожње мисије у ширењу праве Христове вере, тј. католичанства. Сем тога, историју пише победник.

Страни писци о понашању и улози Ватикана у НДХ:

Лазо М. Костић: „Сад ћемо изнети наводе неколико послератних италијанских писаца, реномираних публициста, понекад сасвим добрих католика, али расположених против Ватикана. (Ти католички писци, од којих су неки студирали католичку теологију, свакако да много боље него ми лаици знају суштину ватиканске филозофије и праксе према православљу. Њима се скоро у целини може веровати. Зато их овде цитирамо. - Л. Л.) То нерасположење против Ватикана, њихово схватање да је Ватикан крив за многа зла у новије време (подвукао Л.Л), било је можда главни мотор да истражују и злочине католичког клера за време рата у руглу од државе која се звала 'НДХ'” (46) (Костић, н. д. стр. 240)

„Писац (Карло Фалкони – Л. Л.) сматра да је Ватикан могао и морао бити обавештен на разне начине. Прво преко претставника „НДХ” код Ватикана, затим преко бискупа који су се стално мотали по Риму (тако се мађарски посланик при Ватикану чудио окуп их толико, Фалкони, стр. 389), најзад и поврх свега од свога представника код „НДХ” опата Марконе.

За прве каже Фалкони: „То не значи, свакако, да ће претставници усташа код Ватикана настојати да открију папи крваве подвиге својих другова у Загребу. Али понтификални легат Марконе, који је могао ићи кад га је воља из Загреба у Рим и који је добро познавао хрватску ситуацију, јер је често земљу прокрстарио, био је у стању и морао је да говори... Сем тога био је привилегован положај католичке цркве од стране режима – неки бискупи и свештеници сеђаху, као што смо напоменули, у самом парламенту – па је не само хрватски епископат био сасвим слободан да развија сопствену активност у унутрашњости појединих дијецеза, него је имао и највећу слободу у односима са Светом столицом...”

Ни пуне две године иза своје књиге о ћутању папе Пија XII, Карло Фалкони је дао нову књигу под насловом „Папе XX века”. Ту је описао и подвргао критици делатност пет папа (све до данашњег) и то Пија X, Бенедикта XV, Пија XI, Пија XII и Јована XIII. У портрету Пија XII налазимо опет помена о збивањима у Хрватској. Нема много новог, али с обзиром да се ради о веома реномираном писцу, чије су књиге преведене на енглески, немачки и француски (можда и на још који језик) пренећемо оно што овде спада.

Догађаји у „НДХ” налазе се у пододељку интитулисаном „Драма и капитулација троструког „ћутања”.”

На страни 277 каже се: „Пошто се радило, ипак, о деликтима против хуманости апсолутно неоправданим са гледишта ратних потреба, па чак и почињених користећи ситуацију нужде рата у току, тим више кад се број злочина пење до знатне висине, обавеза осуде од стране једног верског поглавице не дозвољава изузетке, нити због његовог ћутања неко смањење одговорности. Па ипак... папа Пије XII је згрешио недозвољеним ћутањем (јер је ћутање у ствари одобравање – Л. Л.) према милионима ванредних жртава нацизма: Јеврејима, Пољацима, Србима, Русима, Циганима итд.”

Писац наглашава даље како је „Света столица” ћутала у свим случајевима који су јој били познати... „У сваком случају папа је најтачније знао, и чак од почетка клања Пољака, њихове принудне сеобе и истом тачношћу имао је он и извештаје о масакрима Срба православних у Хрватској...” Он је према Фалконију имао и приватна и званична средства да буде са приликама упознат...

На страни 280 Фалкони каже: „Што се тиче усташке Хрватске Анте Павелића, установљене априла 1941. у следству италијанско-немачке окупације Југославије, она није оклевала да васпостави измену представника де факто са Светом столицом, примивши у Загребу папиног легата опата Рамира Марконе и шаљући у Рим при легацији код Квиринала (јер су се у Ватикану још налазили чланови краљевске југословенске легације) емисаре са дужношћу да одржавају везе са Ватиканом...” Доцније пронађени акти „указују да је Ватикан био у знању, средством југословенске делегације и савезничких амбасадора, да дозна о кампањи поновног крштења силом проведеног од усташке владе да би натурализовала два милиона и двеста хиљада Срба православних у земљи. Они који не би пригрлили католицизам, а не баш ретко ако су га и пригрлили, били су масакрирани на најбруталнији начин (сечењем главе, ударцем секире итд), нарочито по селима...” (47) (Исто, стр. 252 - 254)

„У почетним одељцима тога поглавља (о „хрватским гнусобама”) описује Дешнер настојање Ватикана... за католизирањем Балкана и завршава познатом претњом државног секретара Паћелија, доцнијег папе Пија XII, изреченом децембра 1937. против Југославије што је конкордат одбијен... (конкордат је уговор између Ватикана и неке суверене државе којим се та држава обавезује на давање привилегија католичкој цркви, понекад на рачун свога суверенитета. Такви уговори се склапају од 1122. године. Њима католичка црква учвршћује свој положај у свету. Краљевина Југославија потписала је конкордат 1935, али је под притиском јавности он одбијен и никада није ступио на снагу. Због тога се Ватикан жестоко светио Србима у НДХ, и свети им се све до данас. – Л. Л.) „Ова претња Еуђенија Паћелија почела је 6. априла 1941. да се у таквој мери испуњава, да још превазилази најгоре масакре хришћанског Средњег века који ипак досад нису ни у Немачкој ни у највећем делу Европе били познати.” (48) (Исто, стр. 103)

Карло Фалкони: „Па ипак, није Ватикан званично реагирао. Папа нико... Међу свим главарима цркве једини је кардинал Тисеран отворено напао усташке пракције, које је упоредио са средњековним. Он је још у јуну 1942.

говорио о жртвама Срба које допиру до 350 хиљада.” (49) (Исто, стр. 254)

Курт Центнер, немачки енциклопедиста: „Павелић и његова усташка организација већ су у протеклим годинама били потпомагани од италијанске владе и од Ватикана, јер су усташе представљале наглашен римско-католички покрет.” (50) (Исто, стр. 73)

Карл Хајнц Дешнер, немачки књижевник: „Заштићен и благословљен од Пије XII све до краја беше један од највећих злочинаца овог столећа, Анте Павелић, чију страховладу, досад слабо познату, хоћемо да завршно изложимо...”

То је био човек кога је Пије XII благословио...

Он (Пије XII – Л. Л.) је благословио највећег гангстера свих сателитских земаља још у почетку његове крваве каријере, за време те каријере и на самртничкој постељи.” (51) (Исто, стр. 109 - 110)

„У клерофашистичкој ревији 'Хрватска смотра' изашла је 'расправа' др Иве Губерине, свештеника и сатника поглавникове тјелесне бојне, који с 'научним' претензијама објашњава потребу и корисност убијања и истребљивања Срба. Том приликом он се позива на католичку 'моралку'...

По схватању др Губерине, католичка црква одобрава истребљивање Срба само зато што не желе да се асимилирају, односно, да се покатоличе, па због тога заслужују да буду истребљени. Дакле, са гледишта 'католичке моралке', све Србе треба поклати...

До сабора кардинала 1964. године, по учењу католичке цркве, ко убије јеретика ослобађа се свих грехова. Према томе, Хрвати-усташе, који су за време рата у НДХ убијали православне Србе, 'јеретике', а предводили су их римокатолички свештеници, све злочине су починили у складу са учењем Католичке цркве.” (52) (Р. Г. Дакина, н. д. стр. 57)

„Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца није била по вољи ни Италији, ни папи Пију X (1922–1939), јер је спречавала продор Мусолинију на Балкан, а Ватикану у зону православља. Тако је дошло до узајамне сарадње Ватикана и фашистичке Италије... Ватикан није крио своју подршку усташком покрету, који је јачао у Италији и неким другим земљама, али и под снажним покровитељством католичког свештенства у Хрватској... Као што Адолф Хитлер у 'Мајн Кампфу' наводи да су за све недаће немачког народа криви Јевреји, које треба истребити, тако су и хрватски расисти др Анте Старчевић, Јосип Франк, др Миле Будак, др Анте Павелић и други, сматрали да су Срби узрочник свих недаћа и несрећа које су задесиле Хрвате.” (53) (Исто, стр. 24, 25, 26, 27)

Одлучено је такође да идејни носиоци и подстрекивачи геноцида над Србима буду католички свештеници у Хрватској и Босни и Херцеговини, а непосредни извршиоци усташе Анте Павелића. У том циљу Италија је пред рат пружала усташама сигурно уточиште и обилату материјалну помоћ, а Анти Павелићу исплаћивала редовну месечну плату у висини плате италијанског армијског генерала. У Италији су били логори за обуку Павелићевих усташа. Први сабирни логор основан је још 1931. године у Бовењи, у провинцији Бреша, у северној Италији. Почетком 1933. године логор је одатле пресељен у Борговал ди Таро код Парме, где се нашло 300-400 усташа. Војни за-

поведник тог логора и главни инструктор „усташког сталиша” у њему био је Словак Нардис Јесенски, бивши аустријски домобран. Њему је Павелић 1. априла 1933. године „подијелио чин усташког четника”. (54) (Б. Кризман, „Павелић и усташе”, стр. 109)

Управни надзорник у том логору био је Андрија Артуковић. Ту је штампан лист усташке терористичке организација „Усташа”.

Највећи усташки логор у Италији, у периоду 1934-41. године, био је на острву Липари, поред Сицилије. У том логору за злочине се припремао и Јосип Мислов, који ће у фебруару 1942. године предводити усташе у покољу Срба у селима око Бање Луке.

(Значајнији центри окупљања и обуке усташа између 1930-1940. године били су још Беч, Грац, Берлин и Јанка Пуста у Мађарској.) У току Рата Немачка и Италија пружале су сваку врсту помоћи Анти Павелићу и усташама и добро знале шта они раде са Србима.

„Папа Пије XII је, 14. липња, донио одлуку да пошаље у Хрватску апостолског визитатора код хрватског епископа и његов је избор пао на опата бенедиктинске опатије Монтеверђине, по имену Ђузепе Рамиро Марконе... Сутрадан је Марконе имао два дуга разговора са Степинцем... Марконе је 5. VIII посетио Павелића... Поглавников капелан фрањевачки отац Дионизије Јуричев говори да сватко треба бити усташа... Од коловоза 1941. акција присилног прекрштавања Срба почиње попримати све шире размјере. У појединим подручјима услиједила су масовна прекрштавања, која су усташки органи почели да све више пожурују, не обазирајући се више са дотадашњом пажњом на споменуте формалности... У ту сврху основан је при Равнатељству за понову Вјерски одсјек, у чију надлежност долазе послови око пријелаза с православне вјере на католичку... Према томе, акција прекрштавања претворила се у прави систем, а да су његове димензије требале бити големе најувјерљивије свједочи број од 'милијун обраћеника', који је био предвиђен у плану прекрштавања српског становништва... Акција прекрштавања (католичења) приближила је Степинца Павелићу...” (55) (Б. Кризман „НДХ...”, стр. 142-143)

„Овдје нећемо улазити у махинације званичног Ватикана и врховне католичке цркве, који су вршили разне манипулације и правили антијугословенске комбинације о спасавању НДХ...”

Међутим, тачно је и то да је Степинац био велики присталица усташа; да је заступао Павелића и његов режим пред папом и припремао његове посјете Ватикану, као и посјете других усташких злочинаца; да је био предсједник одбора за насилно прекрштавање православаца; да је био главни викар Павелићевих оружаних снага; да је своје свећенике и крижаре максимално оријентисао према усташтву; да је знао и ништа није подузимао против свештеника – монструозних кољача у Јасеновцу и другим логорима; да је припремао и подржавао крижаре и усташе-одметнике и подстрекавао их на терор одмах по ослобођењу земље; да је скривао усташке терористе и усташко злато у архиву у Каптолу; да је писао посланице против Југославије...” (56) (Васа Казимировић, „НДХ у светлу немачких докумената и дневника Фон Хорстенау”, „Нова књига” – „Народна књига”, Београд, 1987, стр. 343, у даљем тексту: В. Казимировић, н. д.)

Папа Павле Јован Други прогласио је Алојзија Степинца за свеца 4. октобра 1998. године, у светишту Мајке Божје Бистричке код Загреба.

„Папина „амнезија” периода криминално-геноцидног деловања католичке цркве на тлу Хрватске, када је Степинац био загребачки надбискуп и „божји посланик” ратног папе Пија XII, наишла је и на критике и осуде појединих западних медија...

Критикујући одлуку папе да беатификује (прогласи) кардинала Степинца за блаженог, париски „Монд” је ових дана написао да „многи нису могли да схвате папино данашње ћутање када је реч о сарадњи хрватских католика са усташким режимом”. „Не помињући фашистичке прогоне Срба, Јевреја, Цигана, као и одговорност католичке цркве током Другог светског рата”, папа је говорио „веома похвално о Степинцу...”

На траси сличних размишљања је и талијански „Коријере дела сера” када, гледајући мало више у будућност, подвлачи да ће „гест Ватикана везан за проглашење Степинца за блаженог имати ефекат супротан жељеном и то у погледу непосредне будућности балканских народа”, подсећајући при том италијанске читаоце на „кардиналну оданост режиму НДХ и његово учествовање у депортацији људи”...”

Шта је то ратни загребачки надбискуп Степинац учинио у Другом светском рату, да би нова титула „блаженог” била оспоравана и под знаком питања? „Много тога”, кажу једни, „премало, колико је могао, с обзиром на положај који је заузимао у НДХ” додају други. Председник Фрањо Туђман је, оцењујући свеукупно понашање Степинца, дочекујући у Загребу папу ових дана, рекао да је „Степинац оличење љубави према ближњима”.

Спрега усташа и католичке цркве, генератор нове моћи и монструозних злочина, налазила је на чврст ослонац и главне упоришне тачке, сједне стране, у поглавару НДХ А. Павелићу, и, с друге стране, у врховном заповеднику католичког клера А. Степинцу.

Јединствени ресор државе и цркве у Министарству правосуђа НДХ, као и новоформирани, на пленуму бискупа у Загребу 1941. фамозни Одбор тројице са Степинцем на челу, довео је, с једне стране, до масовног покрштавања православних хришћана у католике (чији је резултат био преко 450.000 покрштених Срба крајем Другог светског рата) и, с друге стране, до још масовнијег погрома, Срба пре свега.

Духовник католичке цркве Вјекослав Филиповић, командант логора Јасеновац, тог најстрашнијег стратишта које је могао да произведе људски ум, припадао је францисканском реду католичке цркве. Ништа ’слабије’ карике Ватикан није имао од Филиповића, познатог по надимаку фра Сатана, ни у фратрима Звонку Брекалу, Филиповићевом заменику у Јасеновцу, Срећку Перићу из Ливна, Петру Главашу из Сиња, као и многим другим.” (57) (Драган Миљанић у „Политици”, 13. октобар 1998)

По православним канонима Степинац не би имао услова да уђе ни међу једну категорију светитеља – мученике, исподведнике, преподобне или свештеномученике. Он је контроверзна личност и није достојан Исуса Христа. Није био ни добар човек.

Није ни прстом мрдноу да спасе свог рођеног брата, кога су усташе као партизана стрелјале, нити да спасе кога од 700.000 жртава у Јасеновцу, а могао је да много уради и да помогне да је хтео, јер је био у великом пријатељству са Андријом Артуковићем, министром унутрашњих послова, а касније министром богоштовља, у Павелићевој влади.

Карлхајнц Дешнер, немачки писац: „5. маја 1945. побеже Павелић са својом породицом и неколико хиљада гангстера, између њих 500 католичких свештеника...

Павелић и Артуковић, „богато натоварени опљачканим златом”, нађоше уточиште у самостану Св. Гилгена код Салцбурга... Павелић, који се... у Аустрији није осећао сигурним, стиже, преобучен као свештеник, у Рим, где је као патер Гомец и патер Бенарец живео у једном самостану. 1948. он је допро као Пабло Араниос у Буенос Аирес, још увек у поседу 250 килограма злата и 1100 карата драгог камења...” (58) (Костић, н. д. стр. 110)

Ватикан је држао конце марионетског позоришта именом НДХ. Усташе су биле само бедне кржаве руке, које су Србима стављале каму на врат или их стропоштавале у јаме и вртаче, и јадна монструозна бића која су, као лутке, водили Павелић, Степинац и католички фратри у НДХ.

„Др Франц Боркенау у књизи „О европском комунизму” пише: „(...) Усташка оделења би се појавила у српским селима и захтевала од српских становника – уколико их не би одмах поклали – да сместа пређу у римску веру. Тако би већ самим тим од Срба постали Хрвати (...) Велика већина нерсећних западних Срба одбијала је да изврши тај прелаз (у римску веру), јер је њима православна вера била све и свја. Где би се то десило, издата је била наредба, да се сви сељаци сакупе у цркви. Онда би била замандаљена црквена капија, ватра потпаљена, и људи, жене и деца нестали би у ватри (...)”

Јирген Холткамп, у немачком илустрованом часопису „Штерн” („Звезда”), у броју од 17. октобра 1965. године, даје обиман приказ књиге Карла Фалконија „Ћутање Пија XII под насловом „Буди католик – или умри”, у ком пише:

„...Католички Хрвати „преверише” (преобратише), предвођени францисканским свештеницима, између 1941. и 1945. године 240.000 православних Срба; убише око 700.000 Срба, Јевреја и Цигана (...) Врховни поглавар цркве, чије је име злоупотребљавано приликом уморстава, није ниједну реч о томе изустио. Папа Пије XII је ћутао о томе шта се у Хрватској дешава (...)” (59) (Костић, н. д. стр. 120)

Православни Срби, који нису хтели да измакну уништење морали су, хтели или не, да се на силу прекрсте. Или Рим или уништење – то је била за њих алтернатива!

Хрвати су имали расну теорију посебне врсте: Ко прими католичку веру, од тога часа важи као добар Хрват, иако је пре био Србин. Прелаз у хрватску „господску класу” био је свакако забрањен српским свештеницима, интелектуалцима и вишем слоју који је нешто поседовао. Они су морали да „ишчезну”.” (60) (Р. Г. Дакина, н. д. стр.)

Степинац моли папу да помаже НДХ:
„Свети оче,

Препоручујем Вашој очинској скрби и Вашим молитвама Нашу Независну Државу Хрватску... У пресветом срцу Исусову увијек најоданији надбискуп и митрополита загребачки.” (61) (В. Новак, н.д. стр. 789)

Најнепосреднији и најсугестивнији израз заузимања надбискупа Степинца за Павелићеву, усташку и клерофашистичку НДХ садржан је у овом доиста аутентичном документу.

„Именовање папског легата у НДХ представљало је снажну моралну и политичку подршку клероусташком режиму пред католичким верницима у НДХ и иностранству, као и утврђивање посебног односа између Ватикана и хрватског епископата.

Дошавши у Загреб опат Марконе се одмах укључио у клероусташки и осовински пропагандни апарат. Сем тога, имао је прећутно и јавно признат положај дипломатског представника Ватикана у НДХ. На свим јавним политичким манифестацијама и друштвеним свечаностима, овај положај су му признавале усташке власти и чланови дипломатског кора.

Опат Марконе присуствовао је посвећењу мостарског бискупа Петра Чуле (честог госта Ватикана и клерофашисте пар екселанс, кога В. Новак по злу често спомиње у 'Magnum crimenu' (62) (Исто, стр. 623, 889, 903, 963 - 969, 978, 980, 1046 – Л. Л.) у Мостару 4. октобра 1942. године и том приликом у свом говору је, између осталог, позвао народ 'да буде вјеран Св. столицу, која га је кроз вјекове помагала против источног барбаризма...' Као што се види, опат Марконе је појачавао католичку нетрпељивост према православнима, а истовремено погазио основна начела хришћанске љубави међу народима.” (63) (Р. Г. Дакина, н. д. стр. 51)

„Међутим, папин легат при епископату у НДХ у свој својој јавној функцији био је стварно легат при Павелићу. Нема те дипломатске приредбе на којој тај папин легат при епископату не би узео учешће. Ваљда стога што је епископат био сав повезан с усташким режимом, па је било тешко одвојити кад су функције епископата, кад опет усташа.” (64) (В. Новак, н.д. стр. 903)

„А опат Марконе је био у сталном и непосредном додиру с Ватиканом. И писмено и лично, што се види из његових путовања у Рим, гдје је свакако био непосредни обавјештач о стању у Хрватској. Нема сумње да је у усташким срцима одјекивало сазнање да опат Марконе части усташке кољаче, кад им на загребачком Мирогоју указује почаст својим присуством.” (65) (Исто, стр. 905)

Опат и папин легат Марконе био је агитатор усташке НДХ.

Ватикан и католичка црква у НДХ пали су у дубок морални банкрот.

Папа Пије XII, који је прећутно прелазио преко нацистичког геноцида над Јеврејима, послао је у Загреб свог легата Ђузепе Рамуру Марконеа да помаже Степинцу и Павелићу „очинским савјетима” како да, поред осталог, протерују и убијају Србе. Какви су то били „очински савјети”, које је опат Марконе издашно делио клерофашистима и усташама у НДХ, најбоље се види из упута које је преносио усташама Павелићев миљеник – бањалучки крволок Виктор Гутић за време свог боравка у Санском Мосту у мају 1941. године. Он је пренео „очинске савјете” следећим речима:

„Уништавајте Србе гдје стигнете а благослов нашег поглавника и мој неће вам узмањкати. Сваки, који се за њих буде заузимао, постаје самим тим непријатељем хрватске слободе...” (66) (Исто, стр. 608)

„У чланку: 'Како је Крајина дочекала слободу', који је објавио загребачки „Нови лист”, каже се: 'Др Виктор Гутић је још у току љета и јесени 1940. пропутовао све ове крајеве (реч је о Босанској Крајини), сва мјеста и многа села, свуда је поставио и заклео усташке повјеренике, таборнике, бојнике и усташе. Обишао самостане и жупне дворе, заклео фратре, жупнике и свећенике на вјерност Поглавнику и НДХ.’” (67) („Нови лист” бр. 144 од 20. 9. 1941)

Апостолски ватикански визитатор Марконе није у Загребу био гост већ господар. Иако је свакога дана добијао информације где и колико је Срба у НДХ побијено, и о томе редовно извештавао Свету столицу, ни он ни Света столица никада нису дигли глас против геноцида, нити су му се на било који други начин супротстављали. Никада, до данас, нису осудили усташке злочине над Србима.

„Политика коју је благосиљао Алојзије Степинац морала је бити политика коју је тражио Ватикан, као његова виша инстанца. Истим путем пошли су и остали бискупи”. (68) (В. Ђурић, н. д. стр. 50)

Сви хрватски бискупи идентификовали су се са усташтвом у спровођењу геноцида над Србима. Најагилнији су били: Иван Шарић у Сарајеву, далматински бискуп Квирин Бонефачић, бискуп са Крка Јосип Сребрњић, сељски бискуп Виктор Бурић, фра др Срећко Перић из самостана Горица код Ливна, дубровачки бискуп Антун Акшамовић и бањалучки жупник др Никола Билогривић, иначе зачасни каноник његове светости папе.

Свештеници сарајевског надбискупа Ивана Шарића изгледа да су превазишли све остале католичке свештенике у сарадњи са усташама и у терору над Србима.

„Они су били заклете усташе, кољачи, војници и нова власт која је крст заменила камом и пиштољем.” (69) (Исто, стр. 51)

„У погледу фрањеваца – истина је, да су они скоро сви били усташе и радили на усташком покрету. Такови су и остали; а настоје свим силама да би Независна Држава Хрватска била само католичка, у којој би они играли видну улогу.” (70) (Р. Г. Дакина, н. д. стр. 59)

Сви центри католичке вере у НДХ били су истовремено и центри усташтва, као, на пример, поповске гимназије у Сињу, Широком бријегу, Травнику и Високом, затим богословска училишта и сјеменишта у Макарској и Мостару, па и Богословски факултет у Загребу. Католичко свештенство формирало је у свим местима католичка друштва као што су Крижари, Католичка акција, Збор духовне младежи, Домагој и друга.

Добро је познато колико су усташе огрезле у српској крви, али се мање зна и мање истиче да су их индоктринирали и водили Ватикан и католички клер.

Код нас се деценијама синтагма „геноцид над Србима” веже за „мањи број католичког свештенства”. У ствари, сви католички свештеници у НДХ подржавали су, а многи од њих и непосредно спроводили, прогон и убијање Срба 1941-1945. године. Изузеци су врло, врло ретки, занемарљиви. Најстрашнији кољачи долазили су управо из редова католичког клера.

Покољ Срба у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама припремили су усташе и католички клер заједно по „очинским савјетима” Анте Павелића и Алојзија Степинца, а они су саветовали онако како их је „очински савјетовао” ватикански делегат у Загребу монсињор Рамира Марконе, а овај је опет само преносио „очинске савјете” из Ватикана. Зато је и дато оволико простора у овом тексту Ватикану, вечитом страсном непријатељу православља и узрочнику многих злодела над Србима, па и покоља у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама 7. фебруара 1942. године.

Хришћанство је једна од најраспрострањенијих религија на свету. Римски папа је за себе узурпирао статус великог Христовог намесника на земљи, и то непогрешивог. Какав парадокс! О греховима и злочинима папа могу се правити енциклопедије, а они су, ипак, непогрешиви. И многи у то верују. Као да је људски ум потамнео. После више раскола у хришћанству, папе су остале врховни поглавари само католичке цркве.

Подела хришћанске цркве на западну (Римокатоличку) и источну (православну) дефинитивно је завршена 1054. године. Од тада се Ватикан, ево већ близу 1.000 година, организовано, упорно и бескруполозно бори против православља свим расположивим средствима.

„Од средњег века Римокатоличка црква налази се у непрекидној офанзиви против православља у нашим крајевима.” (71) (В. Ђурић, н. д. стр. 124)

Такву агресивност Ватикан не испољава према исламу, нити према било којој другој светској религији. Зашто!

Вишевековна борба против православља достигла је свој врхунац и прерасла у геноцид над Србима за време Другог светског рата у Независној Држави Хрватској. У раздобљу 1933-41. године успостављене су морална и физичка сарадња и спрега римокатоличког свештенства с Ватиканом на челу, с једне стране, и фашизма и фашистичких држава, с друге стране. Појам клерофашизам изражава то њихово јединство.

Клерофашизам у Хрватској пружао је идејну и материјалну помоћ усташтву. Тако је католичка црква у Хрватској била идејно и морално извориште и исходиште усташтва, а католички свештеници били су васпитачи, подстрекачи и предводници усташа у њиховим грозоморним покољима. Миле Будак је говорио усташама и целом хрватском народу:

„Браћо и сестре! Цијели усташки покрет темељи се на вјери... На нашој оданости цркви и католичкој вјери темељи се цијели наш рад.” (72) (В. Новак, н. д. стр. 604)

„НДХ уистину била је права клерофашистичка држава, коју би историци назвали теократском. Тако је то изгледало, и поред надутог става Павелића у Хрватском усташком сабору, не само онима, који су с ужасом проматрали улогу клера и осуђивали га као најоданијег сурадника усташких злочинаца, него су тако мислили и писали и сами клерикалци.” (73) (Исто, стр. 803)

„Они који су имали могућности да анализирају ситуацију у Хрватској током Другог свјетског рата, да виде у чијем је интересу оно што је тада рађено, свједоче да се „све углавном одиграва као у средњем вијеку на вјерској бази, што уопће карактеризира цјелокупну хрватску политику. Нитко не пита у Хрватској које си народности, већ које си вјере...” Овај вјерски моменат је

још више био дошао до изражаја у Босни и Херцеговини, „гдје стварну усташку власт врше фратри. (74) (Душан Берић, „Хрватско праваштво и Србо”, у рукопису, стр. 88)

Каноник Врхбосанског каптoла, угледни и утицајни клерик, др Чедомил Чекада, којег Виктор Новак у „Великом злочину” по злу спомиње 19 пута, својим текстом у Шарићевом „Католичком тједнику” од 14. септембра 1941. године овако је објаснио Хрватима и осталом свету какву државу и какву Хрватску желе клерофашисти у Хрватској.

„Е, је ли нам било лијепо? Јест. Ово неколико мјесеци наше завјетне теократије.

Човјек би се брзо обикао. Ово је право краљевско свећеништво; – даба ти оно догматичко, празноцепо и празноруко. Али овако, кад је човјек и свећеник, и предстојник, и судач, и порезник, и официр, и школски надзорник, и апровизатор, и егзекутор све у једној особи. То је право звање... Па се људи само око тебе клањају као око каквог кумира. А ти заповиједаш и владаш и узимаш, подижеш и обараш, поклањаш и плијениш... Жандари ти под руком, полиција те слуша, усташе те поздрављају, војска ти салутира. Уђеш у чији хоћеш дућан, па пургираш: Све те књижурине и стрипове на ломачу! А излоге поваљаш својом руком ко јуначки дјед Мататја. И само одређујеш, колико ће тко плаћати уцјене. И тко ће иселити из свога дућана, а тко ће у њега уселити... Ето, ако нијеси краљ, јеси краљевић и бег у својој жупи. Тебе се моли... У твојој је парохији главни стан све части и власти. Први си ко први у читавој чаршији. Какав предстојник, какав „срески”! Није ти ни до колена. Сви се људи, и крштено и некрштено, дижу са ћепенака и теменају, кад пролазиш. А ди је хиљада душа на окупу, теби се нађе мјесто, чим се помолити. Истркују преда те још издалека. И дижу руку. „Шта изволите, велечасни?” Није шала: мантија је на теби... Теократија. Свећеник свему старјешина... И како год свећеник одреди, онако је...

Лијепо, брате...” (75) (В. Новак, н. д. стр. 803 - 804)

Али таквој клерофашистичкој држави, власти и сласти и Светој столици сметају Срби православни, шизматици. Зато их треба покатоличити. Павелићев изасланик у Ватикану писмено је, 9. маја 1942. године, обавестио министра спољних послова НДХ Младена Лорковића како Ватикан гледа на католичке Срба:

„У томе Св. столица види пут к вјерској унији и нестанак шизме у Хрватској. То би за њих био „најдрагоцјенији дар” који Хрватска може поклонити Св. столици.” (76) (Исто, стр. 789)

Ватикан и католички фратри могли су да буду главни идејни инспиратори, организатори и предводници усташких клања и монструозних мучења српског народа, јер је католичка црква била најмоћнија и најутицајнија друштвена институција у Хрватској, моћнија од школе и породице, нарочито у културно заосталим срединама, као што су били Херцеговина, западна Босна и неки делови Хрватске. Из тих средина масовно су се регрутовали најмонструознији кољачи, и из редова католичког свештенства и из редова обичног, неписменог и полуписменог становништва.

Устахе нису биле пре рођења програмирани и Богом дати кољачи. Томе су их, нема сумње, научили њихови духовници. На то су их, нема сумње,

навели католички фратри језуитским инжењерингом, тј. дуготрајним систематским и рафинираним развијањем мржње према православљу и Србима као носиоцима православља. Изнакаженим моралом Распеће Исуса Христа сједињено је с кољачким ножем: пред тим симболима и фратрима усташе су полагале заклетву.

Геноцид (масовно убијање цивилног становништва) над Србима у Независној Држави Хрватској никако се не може разумети без сагледавања улоге Ватикана и католичке цркве у њему, а нарочито се не може разумети оно бестијално кињење жртава какво историја не памти и сладострасно уживање у томе. Наиме, из историје је добро познато да је у ратовима често уништано и цивилно становништво из разних разлога, и то намерно и плански, а понекад и масовно, при чему је било и екстремних мучитеља, али никад и нигде у историји човечанства није било тако много и тако грозних мучитеља и мучења жртава и уживања у њиховим мукама као у НДХ. И нико у историји није тако систематски разрадио и тако масовно и доследно у пракси примењивао духовно и физичко мрцварење и мучење целог једног народа, као што су то чинили католичка црква и усташе. Њихови злочини превазилазе и најгрозније домете инквизиције. Ватикан је највећи кривац за сва зла између Срба и Хрвата. Он је највећи кривац и за све оне покоље у НДХ. Чедо Ватикана је и фрањевац Томислав Филиповић – Вјекослав Мајсторовић, фра Сатана, који је предводио усташе у покољу Срба у селима око Бање Луке, 7. фебруара 1942. године, својом руком клао децу и одрасле и благосиљао кољаче у име Бога и католичке цркве коју води Ватикан.

Можда неки претерују када говоре и пишу о фратарским злочинима, можда понеко и лаже, али није могуће да сви лажу – и људи и документа. Хиљаде сведока и докумената првог реда, код нас и у свету, потврђују како су католички фратри предводили кољаче, а и сами клали Србе. Уз претпоставку да ниједан усташа који није био свештено лице није мучио ни убио ниједног Србина, број и муке жртава које су кињили и поклали само католички фратри опет би претстављали један од најмасовнијих и најгрознијих геноцида у историји света, О њиховим злоделима могу се правити обимне антологије, чак и енциклопедија. Једна таква антологија је у ствари и споменуто дело Виктора Новака. Иако циљ ове књиге није разматрање односа Ватикана и клерофашиста према Србима, ипак се наводи, ради илустрације, један мали број примера из којих се види заслепљеност, загриженост и окрвављеност Божјих и ватиканских мисионара – фратара у НДХ. Примери су узети углавном из дела најеминентнијих хрватских истраживача и научника из ове области, да би се одстранили, или бар умањили, приговори за евентуалну националистичку и шовинистичку острашћеност. Мањи број примера узет је из дела православних истраживача.

Живот и драме народа на Балкану не могу се разумети док се не проуче 4 књиге: Библија, Куран, „Капитал” и „Магнум кримен”.

Ватикан је крив и за распад друге Југославије и за вишегодишње трагично стање на њеним просторима. Католичка црква и Немачка плански и систематски су дестабилизовале Југославију и тиме проузроковале крваве догађаје и огромне људске жртве. Њима су сопствени интереси важнији од

људских несрећа, проливане крви и људских живота. Оне су прве, брзометно, признале отцепљене републике Хрватску и Словенију за независне државе, само зато да би биле зависне од њих. Ватикан и Немачка својим угледом и утицајем повукли су за собом, просто натерали, друге државе да признају отцепљене републике. То се зна, и трпи, у свету.

Добро обавештени угледни војни капелан и пуковник у америчким оружаним снагама Роберт Битлер изјавио је за „Питсбург пост-газету“:

„Срби не могу да се криве за кризу на тлу претходне Југославије за коју је крив Ватикан.” Он је при том оптужио Ватикан за све невоље које су се дешавале и које се дешавају на југословенским просторима... Битлер је нагласио да је видео тајне банковне рачуне Ватикана, који потврђују да је католичка црква, заједно са Немачком владом, дестабилизovala Југославију, проузроковавши деценију крвавих догађаја.

„Немачка и Ватикан су биле прве силе које су признале Хрватску и Словенију”, подсећа даље Битлер. Он је изнео тврдњу према којој је Ватикан упумпао милионе долара сепаратистима у Југославији.

„Римокатоличка црква је била веома активна у збивањима у Хрватској и Словенији, са циљем да поврати своју хегемонистичку улогу”, нагласио је Битлер.

‘Питсбург пост-газета’ затим наводи речи америчког капелана, који тврди да је податке о директној умешаности Ватикана у крваве догађаје у Југославији добио из ‘најпоузданијих извора.’”(77) („Политика”, 1. фебруар 1999)

Срби би некако и могли с Немцима, али никако не могу са Ватиканом и његовим фратрима, који су им проузроковали и нанели толико зла и који ратне злочинце проглашавају за свеце”.

13. 2. На страницама 57 до 67, под насловом „Фратри кољу” налази се текст:

Цитати који следе, углавном без коментара, само су делимично појашњавање и документовање понашања Ватикана и католичког клера у НДХ.

„Сав виши, али и знатан дио нижег хијерархијског слоја католичке цркве у НДХ био је обузет фикс идејом да је Провидност одредила НДХ за једну особиту мисију одбране западне цивилизације и римокатолицизма од православља и комунизма. И Ватикан као и водеће личности католичке цркве у Југославији страховали су, да је православље стало пенетрирати све до границе Италије. Стога су се Ватикан и његов вјерни и послушни сурадник у тој мисији (католичка црква у НДХ – Л. Л.), већ у вријеме Југославије надали, да ће послуже Римских уговора (18. маја 1941) и поглавникове посете са читавом државном делегацијом Његовој светости Пију XII моћи да се НДХ изгради у непрелазну брану против православља...”

Степинчев „Хрватски глас”... писао је најодвратније памфлете против бивше Југославије и свега онога што је Југославији могло послужити за консолидацију и снажање... Као права јерихонска труба НДХ звао је на узбуну против већ сломљене Југославије. Знало се и зашто! Ради она два милиона Срба у НДХ... А за тај исти „Хрватски глас” имало се молити у црквама по одредбама надбискупа Степинца.

„Прије свега већ само уклањање штетног даљег утицаја српског православља и бизантизма на хрватски народ, које је настало раскинућем везе са Србима, већ је само по себи једна од највећих ђудоредних користи новог стања...” (78) (В. Новак, н. д. стр. 601)

„Са стварањем НДХ чинило се Ватикану да је дошао тренутак да и другу државу на периферији средње Европе, послјије Словачке, уреди по начелима Силабуса Пија IX и Пија X... у ствари присилним покатоличавањем православаца или насилним уклањањем и клањем, дакако, све: *ad maiorem Dei Gloriam* (за већу славу Божју - Л. Л.)...

На том послу су се среле и до крајности солидаризирале и стопиле двије идеологије, усташко-фашистичка и клерикално-римска.” (79) (Исто, стр. 602)

„Сва зла Срби су поднијели са стране католичких свећеника преко усташа... Сви су Срби под најужаснијим терором прешли на католичку јединоспасавајућу вјеру. Од тих свећеника громовник у нашем срезу (нашичком) био је патер Сидоније Шолц. Он је на најзвјерскији начин дао убити нашег мјесног пароха Ђорђа Божића. Извели су га из стана у пола ноћи и искасапили га (одрезали нос, језик, огулили браду, распорили стомак и замотали цријева оковрата...” (80) (Исто, стр. 641)

„Познати клерофашиста Иво Богдан, бивши уредник Степинчеве „Хрватске страже”, а онда уредник „Хрватског народа” и усташке „Спремности”, могао је констатирати, да су успјеси хрватских мисионара већ тада, током септембра 1941, били огромни, јер је „у самој бањалучкој бискупији број пријелаза у посљедњих неколико тједана премашио број од 70.000”.” (81) (Исто, стр. 644)

Један други свједок који је прошао ужасе јасеновачког пакла и спасао се при самом крају рата, означио је као најкрволочније убојице фратре Филипковића, Брекала, Матковића и Бркланића.

„Ове звјери фратри”, прича Лазар Јанков, типографски радник из Земуна, „носили су униформу и, као сви кољачи, носили су нож за чизмом, којим су се често служили пред заточеницима. Тако је једном, 1942, пред стројем од 2.000 заточеника фратар Филипковић заклао са својим помоћником Матијевићем двадесеторицу затвореника које је издвојио из строја, а осталима је наредио: „Ајде ви други у своје настамбе.” Заточеници су кренули и пошли у логор, али је Матијевић завапио чупајући се за косу: „Дај ми још једног да закољем... Крви, крви сам жедан” – викао је сумануто Матијевић, нашто му је фратар хладнокрвно добацио:

„Кољи, ако хоћеш, све.” – Усташка звјер је заиста улетјела у гужву заточеника и успјела заклати још тројицу, док су се други разбјегли.” (82) (Исто, стр. 649)

Сведок Штајнер Хинко:

„Са мном је дошао у логор, дне 18. IX 1941, и неки старац именов Пољокан. Након што је предао неке своје ситнице и изјавио да више нема ништа, открили су усташе да у капуту има нешто сашивеног новца. Љубо Милош му је одмах пред свима нама два пута забио велики нож у груди и старац је одмах пао.” (83) (Лист „Блиц”, 11. августа 1999)

Сведок Владимир Лончар:

„Пред канцеларијом логорског заповједништва дочекао нас је Љубо Милош... Онда је тражио да се јаве сви Личани. Кад су се издвојила деветорица, Милош је са двојицом усташа све поклао пред нашим очима. Тада је заставник Матковић замолио Милоша за дозволу да и он закоље бар једног, себи за божићње веселје. Тако је издвојен Јоцо Дивјак из Липика, кога је Матковић распорио и још живом извадио срце. Из нашег строја одабрао је још десеторицу за клање, а нас потјерао у бараку.” (84) („Јасеновац...”, стр. 113)

Хрват др Никола Николић, лекар по занимању, био је заточеник Јасеновачког логора. У својој књизи „Јасеновачки логор смрти” он пише о клерикалцима кољачима у Јасеновцу оно што је својим очима свакодневно гледао: „Љубо Милош завршио је фрањевачку гимназију... Био је клерикалац, крижар... Лубурић увлачи своје рођаке у крвави занат. Љубу Милоша поставља себи за замјеника у Јасеновачком логору...”

Љубо Милош пада у грозницу епилептичког пјесника и прве заточенике коље старим мрачњачким сараценско-балканским ножем, као јањце. Он коље Србе, Хрвате, Јевреје, муслимане, дјецу и жене, све од реда...

Лута по логору, коље пред заповједништвом новопридошле ... Сије смрт и забада нож у врат, у срце, понеки пут упада као звијер у „З-Ц” и пара трбух живом човјеку, сад на ату јаше по насипу и с коња стријеља заточенике...

Љубо је пустио још једном узде својим човјекоубилачким страстима. Стално се шетао намргођен по логору, ставивши руке на леђа и држећи у рукама „биковњачу”. Хватао је кога му се прохтјело и на лицу мјеста га клао или би га изударо биковњачом.” (85) (Др Н. Николић, н. д. стр. 358)

Др Николић је својим очима гледао како Љубо Милош испробава свој нови кољачки нож.

„Одлични радници радили су у ланчари... Јулиус Гашпарац, Јосип Ђири, Весели Скормак... Гледао сам једном с дром Боцаком, а ту смо дошли да нам израде неке пинцете... Мајстор је одбио да изради пинцете, јер мора правити усташке ножеве... У ланчари је дао Милош исковати свој патент – нож за клање, а Рашид је брусио и шиљио свој нож...”

Познати усташа Љубо Милош, псеудоинтелектуалац, агент Гестапоа, иако са крижарским признањем, наредио је, почетком лjeta 1942. године, загребачком раднику Волфу да му искује и направи каму са уресима плетера и словом У на дршци...

Сјутрадан је нож био готов са корицама и уресима... Спазивши га, Љубо Милош је скочио...

– Ах, бога ми, лијеп је, одличан је.

Милош извади нож из корица и палцем опипа његове оштрице са обје стране.

– Набрушен је као бритва. Морам га пробати! Чаркару, доведи ми ту жешу с дјететом овамо!

Жена је с исколаченим очима прилазила Милошу, носећи дијете у нарамку и са страшном слутњом чврсто га обухвати објема рукама. У тај трен, Милош с неким бијесом и неочекиваним налетом – као кад јастреб насрне на шеву – истрже дијете из руку. Дијете врисну и у ужасу поче се отимати, пруж-

јући руке према мајци која се скаменила у бијели непомични мрамор. Милош стисну зубима, шчачи дијете, па опсовавши матери, у једном маху зарије му нож у грло. У исти час проломи се ужасан мајчин врисак...” (86) (Исто, стр. 27)

„Клерикална змија Ивица Матковић... Он је заточенике, жене, дјецу тукао жилом, штапом, летвом, пјесницама, ногама... Он би се залетио и ударао затворенике шакама по глави, тукао из све снаге ногама у трбух, ухватио би жртву за ухо и откинуо би му га. Као канџама би хватао нос и чупао га. Већином је то у почетку радио голим рукама, не служећи се много другим помагалима. Док су већ тада Милош и Пићили млатили ремењем, жилама и колцима, Ивица Матковић је нарочито уживао да туче рукама и ногама.” (87) (Исто, стр. 377-378)

„Љета 1943. био је постављен за команданта логора Јасеновац једна од најподлијих личности распоп Ивица Бркљачић... Бркљачић је набавио свечани орнат за служење свете мисе. У „цркви” овог једног од најлукавијих инквизиторских мајстора за мучење, клање и убијање била је подигнута и исповједоница.

’Немој се плашити, овдје си пред Богом. Ово није полиција, ово је кутак божије територије, на коме влада света тајна исповиједи’, додавао је поп Бркљачић.

Опасни, али рафинирани поп Бркљачић, као командант логора уништења, није тих неколико логораша одмах послао на главосјечење у Градину, него их тобоже премјештао на боља мјеста, а затим их је нестало. Сви су били побијени у Градини.

Послије исповијести, поп је облачио свечани орнат и тада је служио свету мису...

Пред трпезаријом усташких ’часника’ – кољача налазио се љетни павиљончић у којем су се често кољачке главешине одмарале или обједовале... Кроз осматрачницу су видјели попа Бркљачића како руча један сат послје мисе... Наједном му је дошао неки усташа, који је довео затворенике. Били су то неки интелектуалци. Касније се дознало да је то била група из Сарајева.

Када је довео затворенике, Бркљачић је навалио на њих и стао их бости ножем. Настала је неописива вриска, крика и помагање... Бркљачић је у смијеху наставио свој објед.

Тако је завршио последњи чин велике мисе.” (88) (Исто, стр. 382, 384)

Да то о фратрима кољачима пише Србин, тешко би му се веровало, јер су то иначе невероватне ствари. То пак пише хрватски интелектуалац, непосредни очевидац и сведок тих монструозности, који се као лекар могао кретати по логору.

Команданти и најмонструознији кољачи вероватно најмонструознијег људског мучилншта и губилишта у историји света били су католички свештеници.

„Овим описаним покољем Срба у срезу ливањском руководио је фра др Срећко Перић, фрањевац из самостана Горица код Ливна... Он је прије покоља једне недјеље, са олтара у цркви Горици сакупљеним Хрватима наредио да започну покољ Срба са ријечима:

„Браћо Хрвати, идите и кољите све Србе, најприје закољите моју сестру, која је удата за Србина, а онда све Србе од реда. Када овај посао завршите,

дођите к мени у цркву гдје ћу вас исповједити, па ће вам све гријеси бити опроштени!”

Послије тога је започео покољ...

Из села Горњи и Доњи Рупњани су усташе бацили 500 мушкараца, жена и дјеце у јаму у Кланачкој шуми, у селу Чапразлијама заклали су 200 душа, у основној школи у селу Челебићу заклали су 300 жена и дјеце, а мушкарце су бацили у јаму Дикиша. Тако су усташе изредали, на позив др. Срећка Перића, сва села ливањске околине и до 20. августа 1941. године побили око 5.000 мушкараца, жена и дјеце у ливањском срезу.” (89) (В. Новак, н. д. стр. 651-652)

„У книнском срезу најстраховитије зулуме починио је усташки вођа фра Вјекослав Шимић. И тај жслуга божји и светога Фране’ сам је својом руком убијао многе Србе... Сва убојства Срба извршавана су по његовом наређењу и према његовим упутама. Он је штовише и сам лично својом руком убијао Србе. Одлазио је са усташама у Босанско Грахово, Кијево и Врлику, одводио Србе из тих мјеста и убијао их...” (90) (Исто, стр. 652)

„Особит примјер правога усташког мисионара представља фра др Петар Берковић. Овај фрањевац уживао је велики углед и у свом реду као и у осталом свећенству, јер је био на челу дрнишког деканата. Уствари, он је био један прави усташки организатор нових покоља... На згражање свега свијета, поштеног и родољубивог, фра Петар Берковић водио је руље усташких кољача по книнским улицама у фратарском одијелу, а са пушком у руци. Куда је фра Петар Берковић пролазио, сијао је на све стране страх и трепет. У његову крају велики број људи нашао се заклан у собама, затечен у креветима...

У октобру 1942. покрстио је цио православни Даљ са скоро 800 породица. Прије него што је заузео ову функцију желио се препоручити усташким властима, па је Министарству сељачког господарства упутио једно писмо у коме је рекао између осталог и ово:

„За пуних 14 година мога жупниковања у Дрнишу мој стан био је у правом смислу усташки стан. Ту је било стјециште за све усташе не само из овога краја, него и за све оне који су долазили да организирају усташки покрет. Ту су долазили и одатле су ширили усташке летке. Прије преврата био сам предсједник усташког стана у Дрнишу а на дан устанка био сам усташки и државни повјереник, те сам преузео цијелу власт и цивилну и војну, и разоружао са усташама цијелу дивизију.” (91) (Исто, стр. 652, 653)

И други један фрањевачки доктор, фра Алојзије из Котор Вароши, истакнуо се не само као огорчени прогонитељ Срба него и као ревносни мисионар.

Према подацима Земаљске комисије за утврђивање ратних злочинаца и њихових помагача, утврђено је, да је фра А. Ђосић позивао народ с олгара у усташке редове, а тко се томе није хтио одазвати, он га је проклео. Фра Ђосић је и један од оранизатора Котор-Варошке милиције, за коју је тражио од генерала Метикоша из Бања Луке појачање. Као присни пријатељ двојице Гутића, Виктора и Блажа, починио је сваке врсте недјела. Одликован је Крижем за заслуге 1942. и „Редом за заслуге II ступња.” (92) (Исто, стр. 654)

Главни организатори и извршиоци можда најмасовнијег и најмонструознијег једнодневног покоља у историји света, у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама код Бање Луке, били су католички свештеници Томислав Филиповић и бањалучки жупник др Никола Билогривић.

„Билогривић др Никола, доктор теологије, жупник у Бањој Луци, одмах на почетку НДХ ступио је у службу усташке власти. Хвалећи Гутића као великог народног борца и говорећи о њему с највећим поштовањем и дивљењем мсгр. Билогривић је пропагирао усташка начела и њихову власт... Билогривић учествује при свим усташким свечаностима и гдје год стигне, хвали поглавника, усташку НДХ и зликовца Гутића. И бањалучки жупник Билогривић је увијек присутан тајним састанцима Гутићевих најповјерљивијих усташа, када су се доносиле одлуке о масовним убијањима, пљачки и отимачини са својим бившим капеланом, а садашњим усташким свећеником Звонком Брекалом.” (93) (Исто, стр. 718)

„Мсгру Билогривићу пала је у дио част, да благослови прву усташку заставу у Бањој Луци, уз асистенцију фра Брекала. Једно вријеме је организирао чисту католичку милицију... Овако у складу користили су усташе цркву, а црква усташе.” (94) (Исто, стр. 719)

„Мада је Билогривић више фаворизовао радикално чишћење од претапања Срба кроз католицизам у Хрвате, он је ипак свим познатим методама у претходним терористичким фазама прекрстио око 1.500 грађана Срба у Бања Луци. За предани усташки рад одликовао је поглавник мсгра Билогривића „редом за заслуге II ступња” о трогодишњици НДХ.” (95) (Исто)

„У римском дневнику ‘Il tempo’ (‘Време’), објављено је следеће:

1. маја 1941. пријавише се команданту дивизије ‘Сисари’ у Книну три особе, међу којима отац Шимић, францисканац. (Францисканац исто што и фрањевац, а то је католички калуђер Реда Мања браћа, који је основао Франњо Асишки 1210. године у Умбрији, Италија. – Л. Л.) Оне изјавише да су од загребачке владе одређене да преузму цивилну власт у тој покрајини. Италијански генерал их запита, који би био правац њихове политике. Отац Шимић беше тај који је дао одговор:

‘Убити све Србе у најкраћем времену...’

Командант дивизије ‘Сисари’ није веровао својим ушима. Тражио је да то понови. А овај:

„Убити све Србе у најкраће могуће време. То је наш програм!”

„Ја се чудим – одговори високи италијански официр – да се не схваћа ужас тога предлога, и да баш један свештеник, уз то још францисканац, долази да то изјави.” (96) (Р. Г. Дакина, н. д. стр. 196, 197)

Свештеник је одговорио да га на то упућује „наредба из Рима”.

Римокатолички фратар Буркард „предлаже уништење Србије и Грчке. Откад су одбацили католичанство, Грци су пропали морално и војнички... Стога им треба дати суров науц... Букард је још суровији према Србима... Њих треба потаманити.” (97) (Исто)

„Постоје свједоци, који знају како је фра Анте Кларић и са проповиједанице распиривао мржњу на Србе говорећи народу:

„Ви сте бабе и треба да обучете сукње, јер нисте досада убили ниједнога Србина. Ми немамо оружја и ножева и треба да их кујемо од старих коса и српова, тако да гдје год видите Србина, закољите га.” (98) (В. Новак. н. д. стр. 654)

„Први покољ Срба у срезу коњичком извршили су усташе у селу Брадини, у родном мјесту др. Анте Павелића... Прије сваког већег покоља усташе су одржавале веће савјетовање, а на овим савјетовањима сваки пут су узели учешће и фратри из Коњица...

Међу свим коњичким фрањевачким усташама као да је најагилнији и најупорнији организатор побјешњелог усташтва био фра Јенко Васиљ...

Херцеговачки самостан на Широком Бријегу био је уистину права усташка кула... Самостан, гимназија и црква били су претворени у једно православно ратничко упориште, из кога су фратри на све стране сијали смрт.” (99) (Исто, стр. 657, 658)

„У Далмацији била су нарочита расадишта усташког покрета фрањевачки самостани у Сињу, Шибенику, Макарској и Дубровнику. Велик број затрованих клерофашистичких организатора поникао је управо из тих самостана. Дакако да за њима нису заостајали ни они у Книну и по отоцима.” (100) (Исто, стр. 663)

„Фра Главаш је затим признао, да је и други његов сабрат фра Станко Милановић-Литре, иначе такође монструозни кољач, учествовао у усташким казним експедицијама.” (101) (Исто, стр. 666)

„Кад су њемачки и усташки кољачи поклали 1.800 невиних жртава, приредио је гвардијан сињског самостана Топић вечеру и позвао на ту вечеру и њемачког команданта, који је наредио те злочине.” (102) (Исто, стр. 668)

„Фратар Бродарић вршио је покоље и палеже гдјегод би наишао на које српско насеље. Тако је у насељу Броћанац наредио, да се спале све куће православаца. Изгорило је 16 кућа, а сам је фратар убио једног Србина са покликом: 'Једно псето мање.' Ову кољачку атмосферу у Имотском појачавали су фра Крсто Радић, жупник у Руновићу и гвардијан имотског самостана фра Ђиро Ујевић.” (103) (Исто, стр. 669)

„Фра Силвије Франковић из Бугојна... Бранку Устру, котарском предстојнику у Бугојну, који је хтио умирити своју крвљу упрљану савјест исповијеђу код овог усташког фрањевца, рекавши му да је убио 14 Срба, фра Силвије је одговорио: 'Кад намириш на 40, онда ћу те исповиједати и све ћу ти опростити.’” (104) (Исто, стр. 671)

„Фра Мирко Радош био је главни усташки организатор покоља мјесеца августа 1942. на село Малован, којом приликом је убијено око 80 људи, жена и дјеце.” (105) (Исто, стр. 674)

„Фра Тугомир Солдо, родом из Широког Бријега, као жупник у Чапљини починио је многа усташка недјела. Он је организатор покоља Срба у Чапљини 1941. Као члан одбора за истребљење Срба у цркви је харангирао против Срба који још нису прешли на католицизам. Послије његових подјаривања често су вршена масовна клања Срба. Тако је био покољ 600 жена и дјеце, које су побацали у јаму Ширманце.” (106) (Исто, стр. 675)

„Из те језуитске гимназије у Травнику потекао је велики број усташких кољача, међу којима се истиче својом грозном физиономијом Љубо Мајић,

који је био у Јасеновачком логору поред кољача Лубурића најкрвожеднији крвник.” (107) (Исто, стр. 677)

„Међу првим личним поглавиковим повјереницима... одиграо је врло важну улогу жупник цркве светог Јосипа у Сарајеву Божидар Брало... најинтимнији сарадник надбискупа Шарића, већ у првим данима НДХ упрљао је своје руке српском крвљу као најприснији сарадник др. Гутића. Према исказу многих свједока и очевидаца утврђено је, да је Божидар Брало учествовао лично на Алипашином мосту, гдје је дао побити 180 Срба, а после тога округлог злочина, заиграо је с помахниталим усташама коло. Уистину прави *Danse Macabre* (Мртвачки плес – Л. Л.), диригиран од једног слуге ђавола, који је носио одјећу слуге Бога и еванђеља.” (108) (Исто, стр. 731)

„Прочелник Одсјека за 'све послове који се односе на сва питања прелажења из грчко-источне вјере на католичку' био је фра Дионизије Јуричев. Он је говорио:

„У овој земљи не може више да живи нитко осим Хрвата, јер ово је земља Хрватска, а тко се не ће покрстити, ми знадемо куд ћемо с њим. Ја сам у овим горе крајевима давао очистити од пилета све до старца, а, ако буде потребно, учинит ћу и овдје, јер данас није грехота убити ни мало дијете од 7 година, а које смета нашем усташком поретку. Ми данас треба да будемо сви Хрвати и да се проширимо, а кад се проширимо и ојачамо, ако нам буде потребно, још ћемо да узмемо од других. Немојте мислити што сам ја у свећеничкој одори, али да знате да ја, када је потребно узмем стројницу у своје руке и таманим све до колијевке, све што је против усташке државе и власти.” (109) (Исто, стр. 627)

„За њега (Јуричева) свједоци кажу да је мијењао одјећу и облачећи се у усташку униформу, био стално опасан пиштољем.” (110) (Исто)

Вељко Ђ. Ђурић у својој књизи „Усташе и православље” навео је 345 припадника Римокатоличке цркве који су радили заједно са усташама на остваривању сна о „божанској Хрватској”. (111) (В. Ђурић, н. д. стр. 89-99)

Истраживач Гојо Ристе Дакина, у својој књизи „Буди католик или умри” наводи имена 977 католичких свештеника који су сарађивали са усташама, давали им подршку или непосредно учествовали у разним усташким формацијама код прогањања и клања Срба. Њих 27 били су професори, а 108 доктори наука. (112) (Р. Г. Дакина, н. д. стр. 62-137) На основу докумената за скоро све њих наведени су и лични подаци, као, на пример:

„Степинац др Алојзије, надбискуп загребачки. Рођен 8. 5. 1898, Крашић, Јастребарско, (Копиле. 'Степинац је заправо ванбрачни син некадашњег жупника у Крашићу а затим надбискупа загребачког Анте Бауера.” (113) (Бранимир Станојевић, „Алојзије Степинац – злочинац или светац”, „Нова књига”, Београд, стр. 44) Заређен 26. 10. 1930. Именован загребачким бискупом децембра 1937. Католички бискупи с надбискупом Степинцем на челу утркивали су се у манифестовању оданости усташкој држави и Павелићу. Члан Хрватског државног сабора. Своје свећенство службено је позивао да се спремно одазове његовом позиву жна узвишени рад око чувања и унапређења НДХ'. Почетком 1942. године Св. столица именовала га је апостолским војним викаром за хрватску војску. Свестрано подржавао покатолича-

вање православних Срба и у том смислу слао одговарајућа упутства. Пред слом НДХ надбискупски двор у Загребу постаје уточиште за усташке функционере. Усташки генерал и ратни злочинац Анте Мошков одржавао везе са Степинцем. Носилац усташког одликовања жРед за заслуге, велеред са звијездом'." (114) (Р. Г. Дакина, н. д. стр. 122)

„Стипе пл. Вучетић, Степинчев замјеник, често је говорио, и као црквени функционер, и као усташки представник на бројним инспекцијама разних усташких и домобранских гарнизона. Његова усташка и клерофашистичка ријеч распаљивала је и потицала усташе на све новија и крволочнија дјела, која су усташе извршили често потакнути управо овим и оваквим говорима својих ждушобрижника'...

Примјером замјеника Војног викара и замјеника замјеника Војног викара, њиховим ватреним залагањем за усташтво, Павелића, НДХ, нови поредак, фирера и дучеа, били су потакнути и изграђивани и њихови подређени душобрижници. И они су за њима марширали строгим усташким кораком гледајући у своје вође. У Степинца, Вучетића, Цецељу." (115) (В. Новак, н. д. стр. 864, 865)

(Вилим Цецеља, жупник, усташа пре рата, усташки потпуковник, заменик Степинца. Анте Павелић и усташка влада пред њим положили заклетву).

„Мајсторовић Филиповић фра Мирослав-Вјекослав, капелан из самостана Петрићевац, Бања Лука, касније командант логора Јасеновац. Усташку заклетву положио још 1940. Доласком НДХ организује покоље српског народа и у њима суделује. У селима Дракулић, Шарговац и Мотике код Бање Луке, заједно с једном сатнијом Павелићеве тјелесне бојне, секирама и мотикама побили су око 2.300 људи, жена и деце. После тога је постављен за команданта концентрационог логора Јасеновац. У Јасеновцу је сваког дана маљем у главу убијао, углавном, жене и децу. За заслуге убијања и клања невиних Срба Павелић га је наградио чином жбојника'." (116) (Р. Г. Дакина, н. д. стр. 102)

Фра Сатана ће бити још описан у посебном поглављу ове књиге.

„Матковић фра Ивица, из Шибеника. Усташки потпуковник. Један од најкрволочнијих кољача у концентрационом логору Јасеновац. Заповедник логора Јасеновац III. Извршио групне ликвидације логораша." (117) (Исто, стр. 105)

„Брекало фра Звонимир, усташки бојник, духовник Обрамбеног здруга Јасеновац. Као усташки свећеник у концентрационом логору Јасеновац стално је носио усташку униформу, револвер, а на прсима на левој страни ознаку 'криж' да би се распознавао као свећеник. Изнад крижа је писало 'све за поглавника', а испод крижа жусташка обрана'. Исповедао је заточенике у логору, па је њихове изјаве давао усташким заповедницима логора, који су потом логораше мучили и ликвидирали. Лично је одговоран за смрт великог броја православних Срба. Носилац је усташког одликовања жРед круне краља Звонимира III ступња с хрстовим гранчицама'. Одликован је и са две сребрне колајне, једну за борбе на Козари, а другу за борбе за Бању Луку." (118) (Исто, стр. 71)

„Овако би се могао низати још један велики број наказних имена свећеника усташа, који су истодобно оскрнавили не само свој свећенички позив, него и цркву, којој су припадали...

Тако је била значајна појава акције 'Друштва за ширење вјере', које је према својим начелима, а још више римским инструкцијама, најактивније прегнуло да искористи ову најповољнију конјунктуру, за коју је и сам Ватикан сматрао, да је повољнија, него што је икад досад била на Балкану...

Све је то, дакле, сасвим у духу Свете конгрегације за источну цркву, од 17. VII 1941, која је епископату НДХ потврдила и потакла га, да за развој католицизма у НДХ, жпостоје толике наде за обраћање несједињених'. Према томе, ово мисионарење и напријед изложено католиччење са свим страховитим средствима изнуђивања такозваног 'драговољног' прелажења, ова субраћа фра Сидонија Шолца, фра Мајсторовића, фра Брекала, фра Главаша и толиких мисионара са крстом и боджом, називају их жјединственом офанзивом истине у садашњости', чиме су заодјенули насилно усташко католиччење Срба. 'Величину католицизма' у највећој су мјери показала управо субраћа огулинских фратора по читавој НДХ у најјезивијим формама, о којима је тако увјерљиво говорио њихов фашистички пријатељ у 'Il Resto del Carlino', кад је анализирао усташку пасторизацију ових синова свеца из Асизија. Да, из свега овог настојања, јасно се види рефлекс тенденција, које се из Рима преносе и овим путем већ споменутиим средствима и на жовај сектор Еуропе.'" (119) (В. Новак, н. д. стр. 776, 777)

„Кад су усташе провеле свој програм, онда су приступили терору који ће културна историја словенска жигосати као некршћанско, нечовјечно и некултурно дјело, какво повјест није забиљежила на својим страницама ни код најезде Вандала и других барбарских народа. Ова некултурна дјела грозно појачава и та околност, што су при извршењу њиховом у знатном броју учествовали и многи римокатолички свећеници." (120) (Исто, стр. 721 – 722)

„Пламен страсти и бездане мржње, подјариван са свих страна, рашири се посвуда куд је наилазио сијач несношљивости и братског разједињавања. Па опет, католичка се штампа не ужасава, не подузима ништа, да тај пожар гаси, да га стиша и ублажи. Напротив... Понекад се о томе по која ријеч чула, али увијек са клерофашистичком и хипократском маском и злурадошћу.

Дакако да је онима, који плаћају рачун, (тј. Срби) и на чијем се тијелу изводе операције, тешко. Људи смо. У стварима, које се тичу наше коже, наше егзистенције, наше обитељи, сви смо најосјетљивији. Такве трагике најгоре боле. То је увод у живо месо. Срца се стежу, очи се залијевају сузама, на уста се извија уздах или – клетва. Појединаца се то не тиче. Ни наших се католичких и вјерских савјести то не тиче!" (121) („Католички тједник" 15. VI 1941. према „Магнум кримен". стр. 611)

Ево записа још неколико страних писаца о фратарским злоделима из књиге Лазе М. Костића „Хрватска зверства у Другом светском рату према изјавама Павелићевих савезника":

Карлхајнц Дешнер, истакнути немачки књижевник, доктор филозофије, који је студирао и теологију, каже о фратрима кољачима:

„На првом месту, свакако, податак о фратру Шимићу који је казао да је задатак хрватске државе да побије све Србе у њој.” (122) (Костић, н. д. стр. 108)

„Са предикаонице је захтевано од католика да гоне православне Србе, при чијем су се тамањењу нарочито истакли синови св. Франћеска Асишког, чији су самостани усташама већ дуго времена служили као слагалишта оружја.” (123) (Исто, стр. 101)

„У Пребиловцима и Шурманцима, Херцеговина, где је поклано 559 Срба, све самих стараца, жена и деце, међу мучким убицама беху и 2 католичка свештеника: Илија Томаш и Марко Зовко... Бранимир Жупанчић (жупник из Босанске Градишке – Л. Л.), из Рогоља, масакрирао је 400 људи.” (124) (Исто, стр. 107)

„Више фратара је заузело целатске положаје у концентрационим логорима. Францисканац Звонко Брекало беше официр у жлогору смрти’ Јасеновац, озлоглашен што је у масама скидао главе. Округло 120 хиљада Срба тада је изгубило животе. У јесен 1942. је чак водио овај логор Мирослав Филиповић-Мајсторовић, назван фра-сотона, при чему му је помагао читав ред свештеника – Бркланић, Матковић. Матијевић, Брекало, Челина, Липовац међу осталима. За 4 месеца под тим францисканским свештеником ликвидрано је 40 хиљада лица. Само један стипендист францискански Брзица је једне ноћи, 24. августа 1942, једним нарочитим ножем одсекао главе 1360-торици људи. Едмон Парис, који набраја ’ужасну литанију’ францисканских злочина, уверава да би они могли да се ’бесконечно продужују’...

Само узгред да напоменемо да је усташки покрет уз помоћ клерикалних кругова још побио 80% југословенских Жидова.” (125) (Исто, стр. 108-109)

„Тако Дешнер наводи... како је патер Августин Ђевола ишао улицама са револвером на мантији и позивао народ да убија православне. Тихомир Солдо је организовао масакр у Чапљини. Фра Силвије Франковић је често био у друштву највећих пререзивача грла...” (126) (Исто, стр. 108)

„Своје ’велике заслуге’ задоби надбискуп Степинац као примас државе у којој је од 2 милиона православних Срба 240 хиљада насилно преведено у католицизам, а 750 хиљада уморено, често уз највећа мучења... Да ли није Степинац још кривљи него онај усташа који је око врата носио 2 ланца људских језика и очију?”

Карло Фалкони, католички свештеник, италијански писац књиге од 560 страна о нацистичким масакрима (покољима) у Хрватској и Пољској, каже да жели да заврши „одељак историје хрватског католицизма, бележећи учешће још једне групе свештеника и фратара не само у подстрекавању него баш у извршењу масакра... Тај феномен не може нико да порекне и да је вршен у таквим сразмерама да човека језа хвата... Овде се подразумева да слушајеви, као онај францисканца Мирослава Филиповића пре него што су били од интереса за историју криминалитета интересирају и патологију. Он је био управник хрватског Аушвица, логора Јасеновац, где је преко 200.000 нашло смрт, а не мали део међу њима захваљујући његовим личним подвизима да удави на импозантан начин... Тако нпр. није било могуће замислити једну казнену експедицију усташких ескадрона без неког свештеника, без једног францискана, који их је водио и подбадао (подвукао Л. Л.). Није их било ма-

ло ин сакрис (у светим стварима), који су наоружани ишли околу: фра Антон Ђевола из францисканског манастира у Сплиту са јасно видљивим револвером на туници (мантији), свештеник Божидар Брало с ништа мање него митром. (Митра - украшена капа коју носе највиши црквени достајанственици - Л. Л.) Али није било мало ни тих који су прелачили на дела, да би својим верним пружили добар пример. Божидар Брало, на пример, који је био познат као заштитник фамозне дивизије „Црна Легија” био је оптужен да је учествовао у масакру 180 Срба на Алипашином Мосту и да је после играо у мантији заједно са усташама, као неки мртвачки плес око лешева. Један други свештеник, Никола Билогривић из Бања Луке, био је одговоран за друге покоље. Као они и језуити Липовац и Цвитан, францискани Јосип Вукелић, Звонимир Брекало, Јустин Медић, Хинко Прлић, и они сви капелани убијали заробљене, палише станове и пљачкају насеља, водећи борбе у Босни на челу усташа... Ватикан је био у току недеља усташа...” (127) (Исто, стр. 250, 251)

Лазо М. Костић: „Писац (Карло Фалкони - Л. Л.) који води борбу против Ватикана и целокупне католичке акције у свету, и за кога догађаји у Хрватској представљају само инциденте, ипак признаје да сличних случајева крвавог клира није нигде било као у 'НДХ'. То је феномен за себе... Само хрватски клирици могли су се таквима показати, јер из њих није излазила никад животињска нарав, како им је Назор певао ('И сад у нама куља животиња...').” (128) (Исто, стр. 250, 251)

„При крају тог одељка књиге (Рат и италијанска катастрофа – Л. Л.) ђенерал Цануси чини фацит (резиме - Л. Л.) о помоћи гоњеним, пљачканим и убијеним (Србима - Л. Л.) у руглу од државе која се звала Хрватска...” (129) (Исто, стр. 177)

Виторио Горезио, италијански писац који је за време рата био у НДХ: „Главни еклезијастички убица (еклезијастик је католички свештеник – Л. Л.), међутим, није био ни обичан католички свештеник нити пак фанатички језуита. То је био ни мање ни више него члан Реда св. Франциса: Мирослав Филиповић, усташа још од пре рата и фрањевачки калуђер. Отац Филиповић је убио дете својим сопственим рукама у селу Дракулић, док је држао говор батаљону усташа: 'Усташе! Ја прекрштавам ове дегенерике у име Бога. Ви следите мом примеру.’” (подвукао Л. Л.) Тада је заклао најмање дете селџака Ђуре Гламочанина Василију, Васиљку, рођену 1940. године, пред његовом кућом. Пре тога је у школи заклао старију Ђурину девојчицу Радојку. То је била његова кратка братска опомена. 1500 православних Срба је тада побијено у једном једином дану (само у Дракулићу и Шарговцу – Л. Л.). Јасеновац, усташки концентрациони логор, једнак по ужасима Дахау, убрзо после тога добио је новог команданта: оца Филиповића. У својој новој улози Филиповић, сарађујући са оцем Звонком Брекалом, Звонком Липовцем и оцем Кулином, проузроковао је смрт 40.000 људи, жена и деце у логору за време његове администрације.” (130) (Исто, стр. 275-276)

Авро Манхатан, енглески писац, члан Пен-Клуба и Краљевског друштва за културу, управљао за време рата радио-станицом „Радио слобода”: „Најгоре злочине, мада изгледа чудновато, извршила је (хрватска – Л. Л.) интелигенција. Случај Петра Брзице је без сумње један од најневероватнијих у

овој категорији. Петар Брзица је био ђак фрањевачке школе у Широком Бријегу, у Херцеговини, био је такође студент права и члан католичке организације Крижара. У концентрационом логору у Јасеновцу, у ноћи 24. августа 1942, издати су налози за убијање. Опкладили су се ко може да убије највећи број заточеника. Петар Брзица (фратар – Л. Л.) је пресекао гркљан код 1.360 заробљеника нарочито оштрим касапским ножем. Пошто је био проглашен за победника такмичења, он је био изабран за жкраља кољача'. Златан сат, сребрни сервис и печено прасе биле су награде. Један доктор, др Никола Николић, Хрват, био је очевидац када се ово десило, и доцније је сведочио аутентичност овог запрепашћујућег дела.” (131) (Исто, стр)

Јохан Георг Рајсмилер, дугогодишњи дописник главних немачких листова из Београда: „Доказано је да је један број католичких свештеника не само суделовао код акције проверавања, него да је такође учествовао код ужасних насиља над Србима,” (132) (Исто, стр. 97)

Алфред Милер, немачки писац: „Стотине православних цркава су биле разрушене, стотине хиљада српских људи: жена, мушкараца, деце, стараца, били су бодени као стока и помлаћени, стрељани, сажежени, мучени, и све то најчешће уз садејство католичког свештенства... И нико у том народу није протествовао... У густим млазевима је текла српска крв.” (133) (Исто, стр. 116)

„Ако се балканској окрутности дода католички фанатизам, тада могу да се десе саме језовите ствари... Црквена историја Срба не познаје верска гоњења према другима... Ликовање и занос да је поглавник, који је свечано био примљен од онога што га зову жсвети отац', преузео власт били су безгранични баш код црквених поглавица, Без сумње су они припадали једни другима.” (134) (Исто, стр. 116)

Алфред Милер, немачки писац, у свом делу „'Хришћански' масакр у Хрватској”: „Тек јачањем католичанства постигнут је врхунац свих гнусоба... Слично нешто као ово у Хрватској није се у тој мери појавило у Европи од времена Тридесетгодишњег рата (1618 – 1648, најсвирепијег у феудалној Европи, (у којем су најстрашније злочине вршили Хрвати – Л. Л.) – ... По овој доктрини (Анте Старчевића о уништењу Срба – Л. Л.) сад су они (Срби) третирани, иако су Срби најжилавија раса и културно на највишем степену на целом Балкану, али зато нису католици.” (135) (Исто, стр. 115, 117)

„Вечерњи гласник”, Милано: „За време државе 'усташа' Анте Павелића, католичка црква из Загреба тешко је умешана и компромитована у 'поглавничкој' политици сепаратистичкој, антисрпској и антиправославној. У тој клими погроми које су организовали хрватски фашисти против српског становништва били су често праве вартоломејске ноћи.” (136) (Исто, стр. 298)

Јакоб Алтмајер, немачки политичар: „Југословенски народи узалуд су у најгорим годинама убијања чекали његов (Степинчев) ауторитативни глас у Хрватској.” (137) (Исто, стр. 91)

13. 3. На страницама од 364 до 390, под насловом „Папа у Бањој Луци 22. јуна 2003. године” налази се текст:

Папа Јован Павле II посетио је, 22. јуна 2003. године, Републику Српску и остао у њој 10 часова. Званично, то је био други пасторални поход Његове светости папе Ивана Павла II Босни и Херцеговини пригодном проглашења

блаженим слуге Божјега Ивана Мерца. Ово путовање је било најконтроверзније и најспорованије путовање 264 папе у историји католичке цркве од 101 његовог путовања ван граница Италије. Спорни су били и остали место одржавања свечане мисе и проглашење једног контроверзног католичког лаика за свеца.

Пошто је папа 22. јуна 2003. године одржао мису и беатификовао Мерца на Петрићевцу, у чијој жупи су фратри и усташе 7. фебруара 1942. године поклали око 2.500 Срба, успостављена је повезаност покоља описаног у овој књизи и папине посете. Зато се, уз накнадну сагласност рецензента, у ову књигу уноси ново поглавље, у коме су приказани папина посета Бањој Луци и Петрићевцу и реакције на ту посету.

Папина миса на српском стратишту

Папа је донео одлуку да одржи свету мису и беатификује Ивана Мерца код самостана Светога тројства на Петрићевцу на периферији Бање Луке. Избор тога места и иступ бањалучког бискупа др Фрање Комарице на тој свечаности изазвали су огорчење и протесте у јавности, нарочито код Срба, који се никако не смирују. Срби ни пре тога нису били одушевљени папином посетом, а после тога су огорчени.

Из ове књиге се види зашто Петрићевац није погодно место за папину свету мису. Овде ће се накнадно приказати реаговања јавности на ту посету, избор места за мису, изјаву на миси, посвећење и усташког идеолога Ивана Мерца за свеца и изјаве бискупа Комарице на миси. Тиме ће се још појаснити покољ у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама.

Цитирам овде део изјаве папе на миси, који је изазвао тако много контроверзних, чак потпуно и супротних интерпретација. Док су једни у тим речима видели конкретно извињење за злочине у Дракулићу, други су тврдили да ту није било никаквог папиног извињења. Тај део изјаве гласи:

„Из овог града, који је током повијести обележен толиком патњом и толиком крвљу, молим Свемогућег Господина да буде милосрдан за кривње почињене против човјека, његова достојанства и његове слободе, па и са стране неких синова католичке цркве. Нека Он у свима пробуди жељу за узајамним опростом. Једино у озрачењу истинске помирбе, спомен на толике невинне жртве и њихове патње неће бити узалудан и подстицаће нас да градимо нове односе братства и разумијевања.” (258) (Магазин „Патриот”, Бања Лука, број 72 од 30. јуна 2003)

Националистички иступ бањалучког бискупа др Фрање Комарице на свечаној миси

Оно што је на свечаној миси на Петрићевцу, 22. јуна 2003. године, пред папом, десетинама хиљада ходочасника, гостима и средствима јавног информисања изговорио бањалучки бискуп др Фрањо Комарица бацило је, код Бањалучана а и многе шире, у други план и папин долазак у Републику Српску, и свечану мису, и беатификацију Ивана Мерца и све што је предузето за папин дочек. Од њега се, као домаћина велике верске манифестације, очекивало више него од папе, да јасније искаже и снажније осуди зверства бањалучких католичких свештеника и хрватских усташа над невиним српским живљем у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама. Он то све зна вероватно боље од

других, можда боље од било кога другога, јер је ту рођен и одрастао. Можда су његов отац и друга родбина били повезани с масакром. Уз то су му доступна сва документа о покољу, која се налазе у самостану на Петрићевцу и у другим жупама Бањалучке бискупије, Загребачке надбискупије и у архиву Ватикану.

Међутим, он је отишао у политичке воде и одржао политички шовинистички говор који је све присутне изненадио и узнемирио. Комарица је након каквог – таквог папиног извињења и позива на опрост између осталог рекао:

„Католичка се црква у широј бањалучкој регији вољом овоземаљских моћника сада налази пред потпуним истребљењем. Десетине хиљада католика с подручја Бањалучке бискупије и Врхбосанске надбискупије, као и из других крајева БиХ, још увијек чекају да се врате на своја стољећна огњишта, у своје жупе и ту наставе живот достојан човјека. У моју бискупију до сада се успјело вратити само око три посто од броја њезиних прогнаних и избјеглих вјерника.” (259) (Исто) ...

„Највиши званичници Републике Српске – председник РС Драган Чавић, премијер Драган Микеревић и председник Народне скупштине Драган Калинић, не кријући да су изненађени речима бањалучког бискупа, оценили су да је Комарица „вјерско замијенио неодмјереним субјективним, па и политичким оцјенама актуелног положаја католичке цркве и Хрвата”. Све је то, према њиховом мишљењу, „одударало од опште добре и гостољубиве атмосфере поводом папине посјете”. (260) (Исто)

Рекао је даље да је рат Хрватима наметнут и оптужио власти Републике Српске за страдање католика и њихових светиња у том региону. Није ни споменуо покољ Срба у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама, 7. фебруара 1942. године, ни монструозног франевачког фратра кољача са Петрићевца Томислава Филиповића. Није споменуо бањалучког владикау Платона Јовановића којег су усташе ухапсиле 5. маја 1941. године, а потом га после страховитих мучења убиле. Исто тако, није споменуо ни страдања Срба у Хрватској 1991-1995. године, ни „Бљесак” ни „Олују”. Он је искористио једну јавну трибину и папино присуство на њој, у коју су у том тренутку биле уперене телевизијске камере из целог света, да говори о патњама и страдању само једнога, свога, католичкога народа и да за то оптужи Србе и тако и он допринесе њиховој сатанизацији.

Његове речи одјекнуле су као гром из ведре неба. После тога се у Бањој Луци говорило и у штампи писало највише о лицемерном иступу бискупа Бањалучке бискупије др Фране Комарице на светој миси на Петрићевцу.

Његов говор је продубио раздор између православаца и католика у том региону. Његове речи биле су изненађење и изазвале су огорчење код Срба, организатора папиног дочека, преставника међународне заједнице и свих осталих који су пратили овај спектакл. Био је то говор мржње, он је покварио црквени обред претворивши га у митинг. Он је покварио све!

Беатификација Ивана Мерца

Иван Мерц је први и једини блаженик у Босни и Херцеговини. (Беатификација у католичкој цркви је свечани акт којим папа-покојника са натпросечним врлинама или чудотворствима увршћује у ред блажених. Следећи

акт је канонизација, тј. проглашење за свеца. Пошто после беатификације редовно долази канонизација, за обичне људе и беатификаца је проглашење за свеца. Код беатификације Мерца највећи број средстава информисања објављивио је да се он проглашава за свеца. Јован Павле II прогласио је досад 474 свеца и 1.312 блаженика, укупно 1.786. Толико светитеља било би сежда доста за све религије за сва времена. Сваког дана у години могло би се славити по скоро њих пет. Мојсије, Исус, Буда, Конфучије и Мухамед засад покривају верске потребе шест милијарди становника наше планете. Папа додаје Исусу другове помоћнике.)

Ко је Иван Мерц?

О њему се мало зна. Скоро ништа осим онога чиме га слави и велича католичка црква. Професор социологије религије на Универзитету у Српском Сарајеву др Зоран Милошевић недавно је објавио књигу о Мерцу (261) (Зоран Милошевић, „Ко је Ханс Мерц”, „Бели анђео”, Шамац, 2003) Тек сада можемо да нешто више сазнамо о најновијем блаженику.

О Мерцу треба писати у три равни: прво, оно што се стварно дешавало с њим и око њега у вези с њим, друго, оно што је он писао о себи у свом дневнику и, треће, оно што су други о њему говорили и писали. Ја ћу на овом месту укратко писати о Мерцу у првој равни, тј. даћу основне биографске податке о њему.

Немац Ханс Мерц наводно је рођен 16. децембра 1896. године у Бањој Луци. Откуд у Бањој Луци?

Аустро-Угарска је после Берлинског конгреса 1878. године окупирала Босну и Херцеговину. У ове две покрајине, према аустроугарском попису 1879. године, живело је 1.158.160 становника. Срба је било око 500.000, односно око 43%, Хрвата је било само 209.391, односно мање од 18%. До 1878. године католици у Босни и Херцеговини нису се звали Хрватима. Они то нису ни били. Монархија је наредила да се тако зову, да би са више Хрвата чинила јачи притисак на Србију. У Бањалучком срезу Срби су чинили 71% од укупног становништва.

Од окупације па све до 1914. године, монархија и католичка црква радиле су синхорнизовано на покатоличавању некатоличког становништва и промени националне структуре у Босни и Херцеговини. Монархија је издашно помагала католичку цркву, а отежавала рад православне. Влада је забранила да јој се дају донације. Забрањена је и употреба ћирилице. Окупаторске власти су доводиле католике, од кућних помоћница до лекара и других стручњака. До Првог светског рата у Босни је основано 20 само немачких сеоских колонија, првенствено међу компактним српским становништвом око Бање Луке, Бијељине и Зворника. У Босни и Херцеговини 1886. године било је 16.000 аустроугарских поданика, а 1910. године 100.000. На руководећа места окупатор је доводио Немце и Мађаре.

За шефа железничке станице у Бањој Луци постављен је аустроугарски официр Морис Мерц. Ту је 1896. године нека Терезија Мереш, која је дошла из Мађарске, родила ванбрачно мушко дете, које је после 762 дана, склапањем брака с њом, Морис Мерц признао као своје. Дете је добило име Ханс.

Ханс Мерц је први разред основне школе завршио у Бањој Луци, а други и трећи у Приједору, где му је отац био привремено службено премештен. Школовање је наставио у Бањој Луци до завршетка гимназије 1914. године.

Као гимназијалац, био је добар и честит дечак и младић. Имао је лепе пријатељске односе и са Србима. На Бањалучком велеиздајничком процесу није хтео да сведочи против својих другова, иако су га аустроугарске власти позвале да сведочи, рачунајући да ће он као Немац теретити српске младиће. То је био најчеститији део кратког живота Ханса Мерца.

А онда му је, још у гимназији, поримокатоличени Србин професор Љубомир Марковић, који се експонирао као усташа у Независној Држави Хрватској, усадио верску оријетацију и мржњу према Србима и тако упропастио живот једног паметног, честитог и перспективног човека. Све оно што се касније дешавало с Мерцом само је илустрација шта постане од једног нормалног, чак натпросечног, човека када га католичка црква узме у своје руке.

У јесен исте, 1914. године, у току рата, Ханс је почео да похађа Војну академију у Бечком Новом Месту. Ту је остао само три месеца. Почетком 1915. године почео је у Бечу да студира право. У фебруару 1916. године отишао је у војску и по завршетку официрског курса упућен је на италијански фронт, где је остао до краја рата.

По завршетку рата, у јесен 1920. године, Ханс одлази на студије у Париз, где две године студира књижевност. У међувремену родитељи су му се преселили у Загреб. У лето 1922. године вратио се у Загреб, па се у јесен исте године запослио као професор немачког и француског језика у Надбискупској класичној гимназији у Загребу. Ту је остао до краја живота. У Загребу је живео само шест година и зато време „зарадио” ореол свеца. Умро је 10. маја 1928, у 32. години. Сахрањен је на Мирогоју. Његово тело је 1977. године пренето у Базилику Срца Исусова у Загребу. На мермерној плочи над његовим гробом пише да је он апостол хрватске младежи.

Ханс Мерц није био Хрват, нити је у почетку био католик. Мајка му је била Јеврејка.

„Његов народ нису били Хрвати, већ Немци, односно Јевреји. И сам Мерц никад није изјавио да је римокатолицизам био вера његових отаца... Сам, дакле, говор Мерца оповргава данашње агресивно сврставање Мерца у Хрвате.” (262) (Исто, стр. 33)

Он се никад није декларисао као Хрват. Парадоксално је да је Јеврејин Ханс Мерц био један од главних усташких идеолога, њихов узор и идеал, а управо су усташе, његова духовна деца, у НДХ масовно мучиле и убијале Јевреје.

У Загребу се Ханс (или Иван – не зна се докле је био Ханс, односно од када је Иван) укључио у рад хрватских и католичких политичких организација, од којих је најзначајнија Католичка акција која је изнедрила усташтво. Усташе у Независној Држави Хрватској покренуле су поступак за његову бекатификацију.

Поновни поступак за проглашење Мерца блаженим и светим покренуо је у Загребу 1958. године, загребачки надбискуп Фрањо Шепер, који је касни-

је постао кардинал у Ватикану. За време Другог ватиканског сабора (1962-1965), којем је присуствовао и тадашњи краковски надбискуп Војтила, кардинал Шепер, у свом настојању да се Мерц посвети, упознао је и Војтилу са животом и делим Ивана Мерца. После избора Карола Војтале за папу, 16. октобра 1978. године, кардинал Шепер му је у много наврата причао о Мерцу и његовој беатификацији. Уручио му је албум са Мерцовим фотографијама. То је папа потврдио у разговорима са бањалучким бискупом Фрањом Комарицом који се такође залагао за беатификацију Мерца. Кардинал Шепер и бискуп Комарица много су, вероватно и одлучујуће, допринели да се беатификација обави и да се поступак убрза.

Декрети о херојским крепостима Ивана Мерца, као предуслов за проглашење блаженим, проглашени су у Ватикану 5. јула 2002. године, 44 године након почетка поступка у Загребу. Поводом тога бањалучки бискуп Фрањо Комарица истога дана служио је мису захвалницу у Дому хрватских ходочасника у Риму. Напокон, 22. јуна 2003. године папа је на Петрићевцу Ивана Мерца прогласио блаженим. Жупна црква Похода Блажене Дјеве Марије у Бањој Луци, у Српској улици број 22, од 22. јуна 2003. године је жупна црква Ивана Мерца.

Мерц није заслужио ореол свеца

Можда је Иван Мерц најспорнији међу свих 1.312 блаженика, које је досад беатификовао папа Јован Павле II. Ево зашто:

1. Пре беатификације покојника увек се врши дуготрајно испитивање целог његовог живота и свих његових дела. Тако није поступљено пре беатификације Ханса Мерца. Највећи период његовог живота уопште није истражен и расветљен. Не зна се скоро ништа о њему првих 18 година његовог живота, тј. до завршетка гимназије у Бањој Луци. Те скоро две трећине његовог живота можда не морају имати великог значаја за његову беатификацију, јер је то доба његовог детињства, дечаштва и време младости, али могу бити и значајне због формирања његове личности. Добро би било да се више зна о његовим родитељима, о којима не знамо скоро ништа, о његовој првој и јединој љубави, некој Немици Грети, а нарочито о оном његовом професору, поримокатоличеном Србину Љубомиру Марковићу, који је судбоносно утицао на његов будући живот. У документацији Гимназије у Бањој Луци вероватно се и сада могу наћи школски дневници за период од 1910. до 1918. године, њен ђак је био Ханс Мерц. Да ли се он у дневницима води као Ханс или као Иван? Ко су му, поред Љубомира Марковића, били професори? Какав је био ђак?

Такође је засенчен део његовог живота од завршетка гимназије у Бањој Луци у јуну 1914. до одласка у војску и на фронт у фебруару 1916. године. То је више од годину и по дана. Зна се само да је три месеца био на Војној академији у бечком Новом Месту. И та три месеца су интересантна. Како се понашао у војној школи? Да ли ју је својевољно напустио? И зашто? Или је истеран из ње? И зашто? Како је он као пунолетни аустроугарски поданик и војни обвезник могао да се шеткара и лешкари док његова земља води светски рат? Он је позван у војску у лето 1915. а одлази у њу тек у фебруару 1916. године, тј. после пола године. Како је могуће да у ратним условима војни об-

везник остане код куће више од пола године од војног позива до наруковања? Ни у мирнодопским условима тај рок није дужи од месец дана. Ту са Мерцом ништа није јасно.

Његов живот у војсци, а посебно на фронту, потпуно је затамњен. Те две и по његове ратне године веома су важне са становишта беатификације. На фронту се убија и гине. Како се ту Мерц понашао? Ако је као савестан официр и добар патриота храбро водио своју јединицу на Италијане и убијао их што је више могао, као што су то на свим фронтovima радили сви аустроугарски официри, нарочито у Србији, онда он не може бити светац. У рату нема ни светиња ни светаца. А ако је пак саботирао, што немачки официри никада нису радили, онда је био лош патриота и издајник, па опет не може бити светац. На томе фронту било је много аустроугарских војника словенског порекла – Срба из Босне и Херцеговине, Војводине, Славоније, Далмације, Лице, Баније, Кордуна, затим Хрвата, Словенаца, Чеха и Пољака. Многи су се предали Италијанима. Словенац Људевит Пивко, такође аустроугарски официр, превео је Италијанима цео свој батаљон. Како се аустроугарски официр Мерц односио према њима?

Изгледа да католичка црква неће ни да завири у његово војевање за време Првог светског рата, јер се ту не могу стећи и наћи поени за беатификацију. Неко би то ипак требало да проучи. И вероватно ће проучити. Шта ће бити с његовом беатификацијом ако се докаже да је он био ратни злочинац?

Не може се биографија Ханса Мерца писати само на основу онога што је он о себи забележио у свом дневнику. Оно што човек мисли, говори и пише о себи сасвим је субјективно и непоуздано. Човек не бележи ружне ствари о себи, а нема човека без мана и грехова. Осим тога, Мерц је у свом дневнику понешто записао само о кратким сегментима свога живота, и то више о својим размишљањима и осећањима, него о ономе шта се с њим и око њега у вези с њим стварно дешавало. Записи о обожавању папе и о верском фанатизму немају скоро никакву вредност за писање истините биографије о Хансу Мерцу. А те биографије засад нема;

2. Пошто се допушта да се беатификовани јавно поштује као блаженик само у својој домовини (а светац увек и свугде), поставља се питање која је земља домовина Ивана Мерца. Основно значење именице домовина је земља, држава у којој се неко родио и одрастао. Мерц се родио и одрастао у Аустро-Угарској, која се распала после Првог светског рата. Према томе, он нема домовине, па нема ни где да се поштује као блаженик. Ако нема где да се поштује као блаженик, није га требало ни проглашавати блаженим.

Ако су земље наследнице Аустро-Угарске домовина Ивана Мерца, онда су то подједнако Чешка, Словачка, Пољска, Аустрија, Мађарска и Краљевина Срба Хрвата и Словенаца, а по нестанку те Краљевине и потом и прве и друге Југославије – њене наследнице су Словенија, Хрватска и Босна и Херцеговина, а не само Босна и Херцеговина. Зато Мерц не може бити само њен блаженик.

Ако се пак узме да човек има право да својом домовином сматра земљу, државу у коју је уложио себе, у којој је остварио оно што је желео и могао и која му је дража од свих других земаља, онда је домовина Ивана Мерца Хр-

ватска, па у њој и треба да буде поштован као блаженик, а не у Босни и Херцеговини.

У сваком случају, пре беатификације Мерца Ватикан је требало да утврди његову домовину, у којој ће се он јавно поштовати као блаженик. Овако ће сви настојати да га као врућ кромпир увале другоме. Никома не треба туђи светац, ни светац из другог народа. Иначе, у Босни и Херцеговини је мала популација која би могла да га поштује, а у Републици Српској још мања. Од око четири милиона становника у Босни и Херцеговини само њих 461.000, односно 11одсто су Хрвати. У Бањалучкој бискупији има укупно само око 6.500 католика;

3. Не зна се ни име новог блаженика. Крштен је као Ханс Мерц (немачки - Merz). Откуда и откада му онда име Иван? То досад нико није објаснио. Његово право, крштено име нико и не спомиње. Да папа није случајно погрешног човека прогласио за свеца?;

4. Иван Мерц је копице. (Копиле је дете рођено ван брака, иако се евентуално зна ко му је отац, па чак ако човек и признаје очинство, као што је случај код Ивана Мерца. Фигуративно, то је никакав човек, неваљалац, хуља, рђа. Мајка ванбрачног детета у народу је копилаћа, курва.)

У књизи рођених у жупној цркви Блажене Дјеве Марије у Бањој Луци забележено је да рођен 16. децембра 1896. године. То не мора да значи да је он тада стварно рођен. Само Бог и Терезија Мереш знају када је и где рођен. У сваком случају он је рођен као копице. Зашто тако? И откуд та Терезија у Бањој Луци?

У недостатку докумената и више података о Терезији Мереш и Морису и Хансу Мерцу, записујем овде своја размишљања о њима, заснована на оно мало података који постоје.

После окупације Босне и Херцеговине 1878. године, Аустро-Угарска је отварала јавне куће у тим покрајинама, што је дубоко вређало осећања конзервативног пуританског босанског и херцеговачког становништва свих конфесија. Домаће девојке и жене нису хтеле, а нису смеле и да су хтеле, због реговања јавности, да се запошљавају у тим кућама са црвеним фењерима. У њима су ординирале даме углавном из окупаторске Монархије, највише из Мађарске. По сећањима и причама, оне су биле прворазредна и најтраженија „роба“.

Могуће је да је и млада лепа Терезија Мереш из Нађкањиже у Мађарској доспела у Босну с намером да се ода најстаријем занату. Шта би она иначе друго ту могла да тражи и ради без икаквих других стручних квалификација и без познавања језика средине у коју долази?

Такве даме су се највише мотале и тражиле муштерије по железничким станицама у Босни као, што се ради и другде по свету. Вероватно је управо на железничкој станици у Бањој Луци срела и упознала шефа те станице Мориса Мерца.

И тако, доскорашњи млади официр и лепа слободна европска дама у туђој земљи... Или Терезија и неки непознати Босанчерос?

Не зна се да ли су Морис Мерц и Терезија Мереш живели заједно под истим кровом, односно да ли су делили сто и постељу, пре рођења Ханса

Мерца ни после његовог рођења, све до склапања брака 17. јануара 1899. године. У сваком случају, досад је остало неразјашњено зашто су Морис и Терезија склопили брак тек 1899, 762 дана, односно више од две године, после рођења Ханса, ако је Ханс стварно био Морисов син. Нису ваљда чекали решавање стамбеног питања. Морис Мерц је имао на располагању цео спрат станичне зграде и добру плату.

Можда Ханс није ни био Морисово дете. Ако је то тако, онда се још више компликује његово порекло. Морис је вероватно био јалов, јер у браку с Терезијом није имао деце. А били су млади и богати. И није био рат.

Поставља се још једно питање: кад је Ханс Мерц уписан у матичну књигу? Ако је уписан 16. децембра 1896. године, онда није могао бити уписан као Мерц. Он је Мерц тек од 17. јануара 1899. године, када су Морис и Терезија склопили брак. „Озакоњен је као син Мориса Мерца накнадно склопљеним браком 17. јануара 1899. године.” (263) (З. Милошевић, исто, стр. 29) Под којим је онда презименом Ханс уписан у матичну књигу 1896? Можда је уписан тек кад је склопљен брак, тј. 762 дана после свог рођења. Зар је то могуће? Ни копиле није смело тако дуго остати неуписано у матичну књигу.

Дакле, није ништа јасно ни чисто око рођења Ханса, његових родитеља и њиховог односа према њему. Ханс није рођен ни одрастао у католичкој породици, а постао је фанатични католик. Само је једно тачно и сасвим јасно:

Ханс (Иван) Мерц је копиле!

Папа Јован Павле II прогласио је 22. јуна 2003. године то копиле за првог блаженника у Босни и Херцеговини. И Алојзије Степинац је наводно копиле. То је образложено у овој књизи. Он је уз то и ратни злочинац. Па ипак је и њега овај папа прогласио за свеца (4. октобра 1998. године у Светилишту Мајке Божје Бистричке код Загреба).

Нешто се папи Јовану Павлу II омерачило да католичку копилад и усташке идеологе проглашава за свеце на овим просторима. То је дегугантно.

Његова жеља је да се прогласи за свеца и контроверзни ратни папа Пије XII (1939-1958). Поступак је у току. Прсти тога папе били су добро умешани у фратарске и усташке покоље Срба, Јевреја и Цигана за време Другог светског рата. Упућени тврде да је он знао за геноциде и уништавање ових народа, да је о томе ћутао, да је тесно сарађивао са фашистичким режимима, па и са оним у НДХ, те да је помагао усташким бегунцима, укључујући и Анту Павелића. Јевреји траже мораторијум од 50 година на његову беатификацију. Међутим, процедура у Ватикану за његово посвећење и даље иде својим током.

Протестанти најоштрије замерају римокатолицима што свакакве људе проглашавају за свеце и тако загађују област хришћанских светитеља, па и само хришћанство. Ако екуменизмом православне и католичке цркве дође до узајамног поштовања православних и католичких светаца, онда би Срби требало да поштују као свеце и ратног злочинца Алојзија Степинца, оно копиле Ивана Мерца и контроверзног папу Пија II.

Да ли је то могуће?

5. Ханс Мерц није Хрват, већ Немац. Нема нигде трага да се он икада декларисао као Хрват. А и зашто би? И зашто га Хрвати и усташе својатају?

Зашто га Ватикан гура у Хрвате? На основу чега они једној држави, Немачкој, узимају њеног тако угледног држављанина и присвајају га себи. Да ли је Немачка икада на то реаговала? Било би нормално да јесте. Шта би било ако би Словенци присвојили Његоша или Италијани Прешерна?

6. Папа је Немца Ханса Мерца прогласио за свеца у претежно српској средини, у Републици Српској, а Срби имају горко историјско искуство с католицима Немцима, нарочито с Аустријанцима, за разлику од Немаца протестаната. Немци су им у ратовима нанели највише зла. У Првом светском рату Срби су доживели највећу катаклизму у целој својој историји. Тада је само Србија изгубила више од четвртине свога становништва (28%) и сваку другу мушку главу. А тај рат су почели управо Немци, нагонећи Аустро-Угарску да нападне Србију 28. јула 1914. године, и потом са својим савезницима четири године таманили Србе. Таманили су их и у Босни и Херцеговини, а нарочито у региону садашње Републике Српске. На такозваним велеиздајничким процесима које је против Срба монтирала Аустро-Угарска у Загребу, Сарајеву и Бањој Луци оптужен је и на смрт осуђен велики број Срба. Само на бањалучком велеиздајничком процесу оптужено је 156, а на смрт осуђено 18 људи, над чиме се згражавао цео тадашњи свет. То добро знају и памте Срби и историја. Само су усташе побиле више Срба него Немци, и то и оне уз благослов и помоћ Немаца.

И сад долази папа да једног Немца прогласи за свеца у Бањој Луци, где је 1915 - 1916. године одржан такозвани Велеиздајнички процес, односно на Петрићевцу код Бање Луке, где су фратри фрањевци и усташе у фебруару 1942. године извршили геноцид над Србима, јединствен у историји човечанства. То је цинично пркошење историји, Србима и моралу. То је хипокризија католичке цркве. То је дубинско подметање ватре под тло које иначе на површини тиња националним и верским нетрпељивостима.

Можда је добро да многи Срби и не знају да је беатификовани Мерц био Немац и један од утемељивача усташке идеологије. Мање их је узбуђивала и огорчавала његова беатификација;

7. Ханс Мерц није био нормалан човек због следећег:

а) Од рођења до смрти био је физички болестан. Слабо је видео. Трајно га је мучила зубобоља. Дакле, ради се о једном слабом и болесном човеку. Такви обично скрену с путање нормалног живота и оду у манију, тј. у претерано одушевљавање за нешто, па и за религију. Умро је млад, у 32. години живота од упале усне дупље. Да ли се неко бавио изучавањем здравља тог несрећеног човека и утицаја таквог здравља на његов ментални склоп;

б) Он никада није имао полни однос са женским чељадетом. Никада није саставио своје и женско тело у једно природно стање. У 18. години живота дао је завет да неће ступити у полни однос до женидбе, тј. „завјетовао чистоћу”, што значи да је он полни однос сматрао прљавим. Пошто се никада није оженио, остао је до краја живота „чист”. То није нормално за нормалног човека. То је патолошко стање, болест коју треба лечити. Ако одрасли и здрави мушкарац и жена не упражњавају редовно нормалне полне односе, мушкарац оболи од рака простате, а жена од рака материце или дојке. Пратећа појава су сексуалне перверзије. Човек без нормалног полног живота не

може бити нормалан човек. Средства јавног информисања често нас обавештавају о откривеним сексуалним перверзијама управо католичких свештеника, који се иначе не жене, а нарочито о педофилији.

Нехумано је од католичке цркве што намеће целибат својим духовницима, јер тако убија човека у човеку или ствара манијака и монструма од њега, као што је, на пример, био Фра Сатана. Можда је и Ханс Мерц постао верски затуцаник због „завјета чистоће”;

ц) Био је затуцани верски фанатик, који се уклапа у дефиницију манијака због идолопоклонства према папи. За њега је папа, и то било који и било какав папа, Бог на земљи, живи и видљиви Исус Христос. Он сам каже: „У Светом оцу папи под приликом човјека видим Бога свога и Господа свог... Папа је видљиви и живи Крст на земљи. (264) (Иван Мерц, „Мисли, постулата за беатификацију Ивана Мерца”, Загреб, 2001, стр. 28) Више је обожавао папу него Бога. Како Бог отац и Бог син могу бити видљиви људи који ходају по земљи? То је манија. У литератури се срећу изрази религијски манијак (И. Ђипико), манијакални бискуп (Славко Батушић) и други.

Ханс Мерц није ни први ни једини верски манијак. Само он је и психијатријски случај. Познавао сам, а и сада познајем, полусенилне бабе католичке које су више од Ханса залуђене мистицизмом. И њима се, као и Хансу, Бог и Исус привиђају као људи који силазе на земљу, али то није довољан разлог за њихову беатификацију. Никад нисам срео нормалну особу за коју је папа видљиви Бог и Исус, као за Мерца. Изгледа да је Ватикану довољно само то за беатификацију;

д) Он није имао нормалне односе са родитељима. Отац је желео да му син буде официр као и он, а мајка да буде правник. Зато су га упутили најпре у војну академију, затим на студије права. Ханс није завршио ни једно ни друго. Академију је напустио (или су га истерали) после три месеца, а право после пола године. Тако није испунио жеље својих родитеља, који су у њега доста улагали и полагали на њега, јер им је био јединац.

Запао је у верски фанатизам без знања родитеља. Они нису били нарочито религиозни и нису га усмеравали у том правцу. Били су веома несрећни када су сазнали да им је син јединац потонуо у мистицизам. Они су, као и сви родитељи, желели да им син буде нормалан човек, да живи као и остали нормални људи. Да се ожени, да добије децу и тако усрећи и себе и њих.

На свету нема ништа лепше ни драже од детета и унучета. Какав папа! Живот без деце нема много смисла. Јалов човек не може да нормално воли децу ни одрасле људе, јер је сам ненормалан. Његова љубав је извештачена или перверзна. Највећа је срећа ако се има своје дете и унуче. А Ханс је ту срећу ускратио и себи и својим родитељима. То значи да он њих није ни поштовао ни волео. Био је себичан и радио само оно што њему годи. То није нормално ни поштено;

8. Ханс Мерц је зачетник усташког покрета, који је Србима нанео невиђено и нечувено зло. По доласку у Загреб Мерц се укључио у римокатоличке организације Хрватски римокатолички омладински савез, у коме је био председник, који се 1923. године ујединио с Орловским покретом, а потом у злогласну Католичку акцију, чији је врховни поглавар у време Независне

Државе Хрватске и усташких погрома над Србима био загребачки надбискуп Алојзије Степинац, кога је овај исти папа беатификовао у Загребу 1998. године. У специјалном издању „ХБ Међугорје” поводом папиног доласка у Бању Луку под насловом „Папа Иван Павло II у Бањалуци”, од 18. јуна 2003. године, на 14. страни пише:

„У петак, 5. јула 2002, у 11 сати у Ватикану, у сали Клементина, у присуству Светог оца Ивана Павла II, проглашени су декрети о херојским крепостима Слуге Божјега Ивана Мерца, лаика, апостола хрватске младежи и пионира Католичке акције у Хрватској... (подвукао Л. Л.) Од сада он носи наслов „Венерабилис” односно „Часни слуга Божји””.

Овим Ватикан безочно изјављује и потврђује да је Иван Мерц „пионир Католичке акције у Хрватској”, која је изнедрила најокорелије усташке кољаче. На почетку злогласне Католичке акције је њен пионир Иван Мерц, а на њеном крају њен врховни поглавар је Алојзије Степинац. Папа је обојицу беатификовао. Светитељски ореол који подарује Ватикан може да делимично замаскира грехе, али не може да их уништи.

У Хрватском Орловству, у које је било учлањено 60 омладинских и ђачких друштава, Мерц је био секретар и председник од његовог оснивања до краја свога живота. Из те организације настао је усташки Крижарски покрет. Председник Орловства био је адвокат др Иво Протулипац, један од вођа хрватског клерикализма и окорели усташа, којег су партизани на крају Другог светског рата ухватили и убили. Тај Протулипац се у „Великом злочину” Виктора Новака спомиње 33 пута, а Мерц седам пута. Цитирам овде део текста духовног вође Католичке акције Фрање Кралика о жртвовању крижара при слому Југославије, објављен на 834. страни „Великог злочина”, из кога се види веза Мерца и Протулинца са усташтвом.

„Нека се жртве још досљедније прихвате они нараштаји, који су је и у свој програм ставили Крижари и Крижарице! Пригодом задњих догађаја (разбијања Југославије – Л. Л.) видјело се, како је важну улогу вршила та организација, духовно приправљајући нову, младу, божју хрватску. Одгој крижарске омладине, захваљујући покојном др. Ивану Мерцу (подвукао Л. Л.) и живом др Иви Протулипцу, био је радикално хрватски. Духовни програм њезин с духовним програмом усташа слагао се. (Подвукао Л. Л.) Износио га безброј пута на разним великим крижарским манифестацијама др. Иво Протулинац, а и други крижарски говорници.”

Крижарство је било борбена војска шовинистичког и антиправославног клерикализма.

Мерц је за усташе био идеал усташке Хрватске. Павелићеве усташе, опијене својим идеалом Мерцом, постале су најмонструознија и најгрознија кољачка фаланга у историји света. Над сваком усташком кољачком камом лебди дух Ханса Мерца. Па зар такав човек треба да буде светац? Беатификација тог усташког идола и идеала изазива најдубљу зебњу код Срба. Да ли папа његовом беатификацијом припрема нови геноцид над њима?;

9. Др Милошевић у својој књизи о Мерцу наводи да се из његовог дневника види да је он мрзео Србе. Сада папа тог србомрског проглашава за свеца у њиховој средини и у њиховој држави, у Републици Српској. То је прово-

кација и увреда, која ће оставити трајне трагове у том региону и узроковати нова убијања и клања;

10. Објективно, Ханс Мерц није учинио ништа велико ни чудесно што би га препоручило за свеца. Његова релативно кратка активност у Загребу више је била политичка него духовна. Постављао је темеље усташтва, па је по томе ближи Сатани (па и Фра Сатани) него Богу. Он је политички светац католичке цркве и Ватикана;

11. За беатификацију је потребно бар једно чудо покојника. Мерц за живота није направио ама баш никакво чудо. Зато је чудо измишљено. Тобоже, нека Аница Ерцеговић из Градине код Суње оздравила је 1930. године заговором Ивана Мерца. То је 2002. године утврдила надлежна ватиканска комисија, дакле, после 72 године од тобожњег оздрављења, када су већ давно били мртви и Мерц и Аница, па нису могли да сведоче о том чуду. Званично је без њих и без икаквих доказа проглашен декрет о херојским крепостима Ивана Мерца. У то нико не верује. То је најобичнија измишљотина, чак глупост, којом се католичка црква компромитује;

12. Католичка црква уздиже Мерца за узор младима. Папа је више пута говорио младима да иду стопама Ивана Мерца. Зашто да иду стопама једног болесног и настраног човека? Нико не би пожелео да му син јединац буде као Иван Мерц. То нису желели ни његови родитељи. Његов пут је био његова и њихова трагедија. Није поштено од папе и католичке цркве да младе људе упућују у такве трагедије само зато да би им били одани, да би им жртвовали своје животе без остатка, као што је урадио несрећни Мерц.

13. Највећа увреда за потомке покланих Срба у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама, за све Србе и за све друге људе који поштено осећају и мисле јесте одржавање свете мисе и беатификација Ивана Мерца код фрањевачког самостана на Петрићевцу код Бање Луке, јер је управо у том самостану осмишљен и припремљен покољ Срба у жупи Петрићевац, који је предводио фратар фрањевац управо из тог самостана Томислав Филиповић - Фра Сатана, који је и сам показно клао Србе. О томе је доста написано у овој књизи. Папа је овим својим чином учинио злочин. Неки кажу – злочин над злочинима. То му историја неће опростити.

Папа је посејао раздор и међуверску мржњу у Босни и Херцеговини и Републици Српској

Долазак папе Јована Павла II је политички проблематични догађај. И он сам је сумњив. Радио је 1940. као хемичар у логору Аушвиц, где је пронађен гас Циклон Б, којим су у гасним коморама усмрћени милиони људи. А Карол Војтила је остао жив и здрав. То намеће питања...

Папу овде нико није желео. Била је то посета на силу. Многи мисле да папа није требало да долази у Бању Луку и у Републику Српску са већинским српским становништвом. Срби имају горко историјско искуство са католичком црквом и Ватиканом. Верује се да Ватикан стоји иза свих зала која су Хрвати чинили Србима, нарочито у Независној Држави Хрватској. Има безброј примера и доказа. На пример, зна се да је највећи злочинац у Другом светском рату Анте Павелић спасао живу главу и избегао правичну казну захваљујући Ватикану. Амерканци су га 1945. године заробили код Салцбурга,

па му је припремано суђење. Да је оно одржано, били би осветљени и злочини католичке цркве и Ватикана. Зато су папа Пије XII и Степинац све учинили да не буде суђења. Павелић је склоњен у Ватикан. У Риму је, у фратарској хаљи, остао све до 1948. године. Тада је „Пацовским каналима” пребачен у Аргентину. Да није ништа друго урадио за усташе, Ватикан би само због Павелића у српској свести остао као злочинац.

Ватикан и у новије време организује и предводи међународне завере против Срба. Папа Јован Павле II дао је довољно повода за такво схватање.

Ватикан је дао највећи допринос разбијању Југославије. Папа је још на почетку рата, у августу 1991. године, приликом своје посете Мађарској, у својој проповеди критиковао међународну заједницу „што не помаже Хрватској на коју се сручио српски напад и што Хрватску не подупире у њеној законитој тежњи да буде призната као самостална и независна држава” (265) („Блажени чиста срца”, стр. 9) У току рата 1992. године, врзмао се по Фурланији – Јулијској крајини и држао говоре на хрватском језику, уплићући се у ратна збивања у Југославији.

Ватикан је први, 13. јануара 1992. године, још док се рат жестоко распламсавао, званично признао Хрватску као суверену и независну државу, која је баштинила идеологију усташке Независне Државе Хрватске. Тиме је благословио њену сецесију и повукао за собом друге државе да је признају. Нова Хрватска, као и она Павелићева, терорисала је, прогонила и убијала Србе. У Мостару је растуран летак с текстом „Грађани Мостара, игнорирајте Србе на улици, у сусједству, у улазу, на послу, у дружењу... Не пружајте никакве услуге Србима псима (нека опросте пси)...”(266) (Рајко Илишковић, Илија Павловић, Лазар Благојевић, „Посјета папе Бањалуци, мисија или ширење католичанства на исток”, (у рукопису) Шамац, јуна 2003, стр. 12)

Вероватно је Ватикан највећи кривац за међуверски и међуетнички рат на простору бивше Југославије 1991-1995. године и за огромне људске и материјалне жртве у том рату.

Чим је Југославија разбијена, папа је заредао посете новим државама на њеном тлу. Све су то биле политичке посете, с ону страну пасторалног чина и морала, иако су све означаване као пасторалне. За пет година посетио их је пет пута, у просеку једном годишње. Три пута је посетио Хрватску: у току рата 1994. потом 1998. и 2003. године. Годину дана после прве папине посете Хрватска је у „Олуји” и „Бљеску” истерала Србе са своје територије. Можда је тај изгон договорен са папом. Хрвати у политици ништа не раде без знања и благослова Ватикана. Приликом посета папа је остајао у Хрватској по више дана. Први пут два дана, други пут три, а последњи пут пет дана – укупно 10 дана. Обишао је све веће градове у Хрватској. Приликом друге посете, од 2. до 4. октобра 1998, прогласио је блаженим ратног злочинца, загребачког надбискупа у време НДХ Алојзија Степинца. Њега је Света столица почетком 1942. године именовала за апостолског војног викара целокупне Павелићеве војске, па и усташа. Папа га је посветио за све оно што су он и усташе учинили српском народу за време Другог светског рата. Посветом Степинца он је одобрио и благословио све њихове злочине.

Приликом задње посете организатори су дуж улица у Задру, којима је пролазила колона возила с папом, (п)оставили велике постере ратног злочинца Анте Готовине у војној униформи на којима пише: „Херој! А не ратни злочинац”. Поред тих постера били су постери на којима су Фрањо Туђман и Анте Готовина заједно (То се види на фотографији у „Патриоту” од 30. јуна 2003. године). Домаћини су проценили да ће папи бити драго да то види.

На виртуелној адреси – *veb-stranice – Ante Gotovina.com*, најтраженијег Хрвата од стране Хашког трибунала ратног злочинца Анте Готовине пише: „...да јуде и фарисеји нашу љубав (Анту Готовину – Л. Л.) куде”. Јуде!

На сајту су фотографије генерала Готовине са папом Јованом Павлом II.

Хашки трибунал годинама узалудно трага за Готовином због злочина које је чинио Србима. Оптужен је за убиства, прогоне, пљачку, разарање градова, насеља и села у којима су живели Срби, те присилно расељавање крајишких Срба од 4. августа до 15. новембра 1995. године, али Хрватска неће да га испоручи Трибуналу. Прича се да га скривају фратри у Западној Херцеговини. Можда папа зна где је. Ако не зна, може то сазнати преко својих сарадника и фратара. Они ће му открити све, али он неће открити никоме.

У Хрватској штампи пише да ниједан папа није толико учинио за Хрватску као овај.

Осим Хрватске, папа у последње време доста мешетари и по другим државама насталим после разбијања Југославије – Словенији, Босни и Херцеговини и Републици Српској. У Словенији је био два пута: 1996. и 1999. године, а у Босни и Херцеговини исто два пута: 1997. и 2003. године. Он је за непуних девет година посетио простор бивше Југославије седам пута, скоро једном годишње. То је најгушћа фреквенција и највећи број папиних посета једном релативно малом простору. Он је и своју родну Пољску посетио седам пута, али у скоро троструко дужем временском интервалу: 1979 - 2002. године.

Када папа дође у Босну и Херцеговину, католичка штампа то третира као посету хрватској земљи. „Међу хрватским вјерницима у Босни и Херцеговини тињала је нада да ће папа Иван Павао II посетити и њихову земљу. И то се догодило 13. травња, када је он у сарајевској зрачној луци пољубио грумен земље БиХ, а која је и хрватска земља.” (267) (Исто, стр. 10) Не земља и Хрвата који живе у БиХ, него „хрватска земља”.

Било је много жестоких противника доласка папе у БиХ, али он опет дође. Папа је превише присутан на тлу бивше Југославије. Више него игде другде ван Италије.

Долазак папе у Републику Српску веома је проблематичан. Он је у Републици Српској дочекан с великим подозрењем. Ратне ране још су болне. Сећања на ужасни покољ. Срба у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама, 7. фебруара 1942. године, и на учешће фратара у том покољу још су жива.

Папа је три пута био у Хрватској, а никако није посетио Јасеновац и одао почастима жртвама фашизма у том логору, нити је упутио извињење жртвама геноцида које су побили синови католичке цркве. О томе је доста писала и светска штампа. Беатификовао је Степинца, који није спасао усташке каме ниједног Србина. Дапаче! Сада долази да прогласи за свеца једног Немца. А

тај Немац Мерц је зачетник усташког покрета и идеал усташа. Његови духовни и политички синови пунили су Србима јаме и логоре и чинили им сва она остала дивљаштва. И Фра Сатана је његов следбеник.

Избор Петрићевца за мису и беатификацију, где је извршен један од највећих погрома над невиним српским становништвом, изазвао је буре незадовољства и највеће огорчење код Срба. У православним круговима изражавано је негодовање и противљење. Папа и 50.000 Хрвата ипак су дошли на Петрићевац. То је пркос злочинца у туђој кући, где је зло чинио. То је цинизам и велика увреда потомака покланих и свих Срба. То је гурање прста у око и песнице у душу Србима у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама, али и много шире. Историјска оптерећеност Петрићевца негативно је утицала на атмосферу посете и на међуверске и међунационалне односе у том региону. Петрићевац се морао избећи.

Поводом тога огласила се и Света столица. Ватикански нунције Еупенио Сбарабо изјавио је да је фратар кољач из самостана Петрићевац Томислав Филиповић екскомунисиран из Римокатоличке цркве пре покоља у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама, у коме је и он лично учествовао. То апсолутно није тачно. Фра Мартин Планинић се 30 година бавио фра Томиславом Филиповићем и написао књигу о њему, која је овде наведена и доста цитирана. Он најбоље зна када је фра Филиповић искључен из Фрањевачког реда. Ево шта о томе каже у својој књизи:

„Томислав Филиповић, лажно презиме Мајсторовић, не Мирослав, отпуштен је из Фрањевачког реда 10. 7. 1942. по канону 668” (268) (Фра Планинић, стр. 102) Еупенијева изјава је математички тачан доказ како се Ватикан служи неистинама. Срби су то знали, па их је та неистинита изјава ватиканског гласника, којом се обмањује светска јавност, још више разочарала и повредила.

Еупенијево оглашавање доказује да Ватикан све зна о покољу, сигурно боље него ико. Ватикан све зна. Тамо је најкомплетнија документација о томе, коју су жупник самостана на Петрићевцу фра Анте Перковић, провинцијал фрањевачке провинције Босне Сребрене у Сарајеву фра Анђео Каић и муслимани из Бање Луке послали Светој столици после покоља. Ниједан докуменат у Ватикану не може пропасти. Али, може се закључати. Време чека истраживача који ће доћи до тих докумената и обнародовати шта у њима пише. Тај ће се прославити за сва времена. Тада ће се показати да су и папа Јован Павле Други и Иван Мерц залутали на Петрићевац и у Републику Српску.

Миса папе Јована Павла II на Петрићевцу и беатификација Ивана Мерца на том месту можда су највећи промашаји тога папе и Ватикана у последњих 100 година.

Заинтересованост Ватикана за Балкан

Ватикан је увек био заинтересован за Балкан и за ширење римокатоличке вере на овом простору. Зато он више од хиљаду година, све до данас, овде узрокује неслогу, верска трвења и крваве обрачуне становништва. Без мешања Ватикана овде би све било друкчије и боље. Овде се не може дати историјски преглед зала и несрећа које је на овим просторима посејао Вати-

кан. Може се само, у облику кенгурских скокова и прескока, подсетити на неке појединости.

Хрвати, под утицајем Ватикана, стално својатају Босну и Херцеговину, у којој је међу три водеће конфесије најмања католичка популација. У овој држави сада има само 11% Хрвата, односно католика. Нерешив проблем и узрок највећих зала је то што, с једне стране, 11% становништва једне друге вероисповести не може да покори и у покорности трајно држи 89% становништва других вероисповести, и, с друге стране, незајажљива и вековима упорна настојања Ватикана и Хрвата да се управо то оствари и да се Босна и Херцеговина покатоличе, припоје Хрватској и дођу под кишобран Ватикана. Због тога пате и страдају највише Срби и муслимани у Босни и Херцеговини и Срби у Србији, где би Ватикан такође да шири римокатоличку веру.

Света столица показивала је повећани интерес за Србију одмах после Првог и Другог српског устанка. Католичка капела отворена је 1845. године у аустријском конзулату у Београду, иако је тада у том граду живело само 20 католика, аустријских држављана. Ватикан је Београдску епархију са то мало верника ставио у надлежност Ђаковачке бискупије, од које се очекивало да води верску и политичку пропаганду у Србији. Тада је ђаковачки бискуп био Јосип Јурај Штросмајер (1815 - 1905), пореклом Аустријанац, кога добри познаваоци сматрају хрватским националистом. Он је свим силама настојао да католичку цркву прошири, ојача и учврсти у Србији. Послао је захтев кнезу Александру Карађорђевићу да се одобри изградња католичке цркве у Београду. Српска влада је прихватила тај предлог, али га није одобрила Порта. Цариград је тада још имао сизеренска овлашћења над Србијом. Штросмајер је усклађивао интересе Хрвата и Римокатоличке цркве са интересима аустријске царевине на штету Срба, у чему га је подржавала Света столица.

У хрватским и римокатоличким средствима информисања поводом доласка папе у Бању Луку у издањима Бискупске конференције Босне и Херцеговине, католичких бискупија у Бањој Луци и Сарајеву, те „Католичког тједника” и „Свјетла ријечи” из Сарајева, „Цркве на камену” из Мостара, „Сателита” из Међугорја, „Наших огњишта” из Томиславграда (Дувна) и многих других, на основу неистина и фалсификата својатају се Босна и Херцеговина, оплакују се страдања само Хрвата у рату и сатанизују Срби. Тај добро припремљени пропагандни материјал бесплатно је дељен стотинама новинара из целог света. То је нанело велику штету српском народу и Републици Српској. Наводим овде, углавном без коментара, само мало извода из те бесомучне пропаганде. Изворе наводим само понегде. Све што је овде наведено узето је из пропагандног материјала, којим располаже и Бањалучка бискупија.

У тим материјалима се каже:

- Један од најпознатијих босанских владара Кулин Бан обавезао се на вјерност Светој столици;
- Босанска краљица Катарина пет дана прије смрти оставила је Босну Светој столици у наслеђство;
- За вријеме турског владања православни бискупи су вршили притисак на католике, па су многи прешли у православље;

- У турској држави прогањана је католичка вјера;
- Турске кадије и православне владике тражиле су да им католици плаћају женидбене таксе;
- На муслиманску страну против Аустрије стали су и многи православци;
- Света столица основала је 1735. викаријат за Босну и Херцеговину;
- Убрзо након окупације Босне и Херцеговине, 1881. године, папа Леон XIII успоставио је у Босни и Херцеговини црквену структуру, која је и сада на снази. „То је био пресудан чимбеник који је у оквиру католичке цркве у Босни и Херцеговини имао далекосежне посљедице”;
- Насељавањем православног становништва, које су проводили Турци, битно се мијењала етничка и вјерска слика ових крајева;
- Подручје данашње Босанске Крајине је у средњем вијеку припадало Хрватској;
- Ови се крајеви (Босанска Крајина – Л. Л.) у повијесним изворима називају Турска Хрватска, тј. дио Хрватске коју су заузели Турци;
- „Споменуће старе хрватске жупе у Босанској Крајини биле су прије турске инвазије насељене искључиво католичким становништвом... Сви ови самостани и жупе спадали су црквено под Загребачку, Книнску и Крбавску бискупију, чија се власт протезала и на Крајину” (др. Берислав Гаврановић);
- „Ниједно мјесто у БиХ није имало у средњем вијеку толико католичких цркава и самостана као данашња Босанска Дубица и њезина околица” (Х. Шерић);
- „У Коноби (Рмањ) спомиње се 1386. католички самостан, који је касније Хасан-паша Предојевић предао православним калуђерима”;
- „И у Великој Кладуши и околици биле су врло густо „насељене” католичке цркве и неколико самостана”;
- „На подручју Загребачке бискупије у Босанској Крајини било је пет фрањевачких самостана... Моштаница (данас је ту манастир православних монахиња)... Хресно (данас је то православни манастир, а на темељима гребенскога фрањевачког самостана и цркве данас је православна црква у мјесту Крупа на Врбасу)”;
- У прњаворском крају турским освајањем становништво се потпуно измијенило, а католика је готово посве нестало;
- „И у западном дијелу Босанске Крајине који је припадао Книнској бискупији било је прије доласка Турака пуно жупа, цркава и самостана”;
- На подручју данашње Бање Луке био је средњовјековни хрватски град Врбас;
- Црквено је ово подручје припадало Загребачкој бискупији, која се у то доба протезала на југ 20 км јужно од Бање Луке;
- „У Крајини прије турске инвазије становништво је било хрватско и католичко... Прије турске инвазије није у њој било православног елемента” (Гаврановић);
- „Дио католичког становништва прешао је на ислам... Било је и пријелаза на православље... На подручју Босанске Крајине таква је појава забиљежена посебно на подручју између Бање Луке и Мркоњић Града”;

– „Босанска Крајина је опустјела и остала готово без католика, а све је више јачао муслимански и влашки православни елеменат”;

– „За вријеме свога продирања у Босанску Крајину доводили су Турци Влахе... Власи су радо пристали уз Турке...”;

– „За вријеме Другог свјетског рата те послије рата Бањалучка бискупија је катастрофално страдала. На томе подручју незаштићено становништво пролази кроз своју Голготу, трпећи неизрециву патњу, разарање и крвопролиће... Бискупија је претрпјела и тешке ране губитком свећеника. Убијени су: фра Виктор Балтић, Бранко Бандић, мсгр. др Никола Билогривић, Звонимир Брекало, фра Данијел Бришевац, фра Мирослав Бузук, фра Боно Гребенаревић, Јосип Кауриновић, фра Игнације Мамић, фра Боривој Миоч, Божо Шимлеша... (Бањалучка бискупија, специјално издање. – Каже се да међу њима „има правих кршћанских мученика с ознаком светости”, а ништа о њиховим злоделима. Сви овде набројани су као злочинци наведени у „Великом злочину” Виктора Новака. Над њиховим злочинима, који су код неких свирепији него код најокорелијих усташа, човек мора да се згража. Констатација „На том подручју незаштићено становништво пролази кроз своју Голготу, трпећи неизрециву патњу, разарање и крвопролиће” била би тачна само ако би се односила на православно становништво, а не на католичко. – Л. Л.);

– Иван Шарић, врхбосански надбискуп, побјегао је од партизана у иностранство; (Иван Шарић је тежак ратни злочинац. У књизи „Велики злочин” спомиње се 148 пута на 122 стране. – Л. Л.);

– „Српска демократска странка прогласила је мобилизацију у вријеме када је ЈНА већ увелико нападала и разарала Хрватску. Бискуп Фрањо Комарица и свећеници заузели су одлучан став да се не узима оружје. Највећи број Хрвата – католика послушао их је и одбио узети оружје у руке.

Неодазивање на мобилизацију био је изговор онима, који су на силу приграбили власт да почну суставни прогон католика, односно да направе српску државу у којој неће бити мјеста за несрбе. Почине отпуштање с посла, истјеривање из станова и кућа, убијање цивила, одвођење свећеника и вјерника у логоре, убијање свећеника и цивила, неиздрживе радне обавезе... Како је вријеме одмицало, бруталност актуалних паравласти бивала је све јача”;

– Домовински рат 1992-1995. године завршио се трагичним и готово посвемашњим изгоном и егзодусом католичког пучанства из ових крајева;

– Као трагична жртва дивљања српских снага страдао је фра Алојзије Атлија;

– Распета црква у Босни и Херцеговини. Уништавање католичких сакралних објеката у Босни и Херцеговини (1991-1996);

– Црква св. Мале Терезије у Пресначама, најалост, 12. свибња 1995. срушена је минирањем до темеља, жупна кућа спаљена, а жупник влч. Филип Лукенда и с. Цецилија Гргић мученички су завршили свој живот у горућој жупној кући, коју нијесу хтјели напустити ни у највећој погибли;

– „Фрањевци су дошли у Босну крајем 13. стољећа... У најновије доба имају на подручју града Бање Луке свој самостан на Петрићевцу. У самостану станује неколико свештеника који управљају сусједним жупама... жупа која је концем 20. ст. дала цркви чак два кардинала. То су пок. Гвидо Дел Ме-

стри, надбискуп и дипломат Св. столице, те надбискуп врхбосански Винко Пуљић... Петрићевац је и родна жупа садашњег ординарија Бањалучке бискупије монс. др. Фрање Комарице”;

(„Дјеловање католичких бискупа из Босне и Херцеговине Винка Пуљића и Фрање Комадице уперено је против Републике Српске, а самим тим и против Срба. Главна тема свих разговора које је у Бриселу имао бискуп Комарица, од 27. марта до 4. априла 2000. године, било је тражење људски права... Нарочито је скретана пажња на ватиканске идеје о присвајању Босне и Херцеговине.” Студија у рукопису Рајка Илишковића, Илије Павловића и Лазара Благојевића);

– Траписти су у Другом свјетском рату и пораћу остали готово посве без чланстава и имовине. Спали су на ниске гране преживљавања;

– Кланатељице Крви Крестове након рата протјеране су из БиХ;

– У жупи Петрићевац на рубу Бање Луке рођен је бањалучки бискуп-ординариј монс. Фрањо Комарица. Доиста, жупа која заслужује свако поштовање (пре свега због њеног фратра Томислава Филиповића и покоља Срба у тој жупи 7. фебруара 1942. – Л. Л.);

– Бања Лука је изнедрила фрањевачког провинцијала фра Фрању Милетића, свећеника прогањаног од комунистичког режима, мученика из старијег и новијег времена;

– У Бањој Луци живе и католици источног обреда (гркокатолици), углавном украјинске народности. У Бањој Луци имају своју парохију. Сада је њихова црква управо у изградњи. И тако даље.

Пропагандни материјал сугерише, а негде то и тврди и доказује, да су Босна и Херцеговина хрватске и католичке земље, из којих су током историје, а нарочито у последње време, католици и Хрвати грубо истерани. Време је да се они врате у своју матичну земљу прикључењем Босне и Херцеговине Хрватској, и ставе под окриље католичке цркве и Ватикана. То треба да зна и међународна заједница па треба да помогне да се то оствари. Зато се и штампа и бесплатно дели околико информација о томе. Све је то преведено на енглески језик и дељено новинарима. Беатификација Ивана Мерца у Бањој Луци треба да служи остварењу тога циља. Зато је папа и дошао у Републику Српску.

„Можда основни разлог због кога ће Иван Мерц бити проглашен свецем најбоље објашњава загребачки надбискуп Јосип Бозанић, када је приликом недавног обиласка Босне изјавио да Мерц чврсто везује Босну и Хрватску, спаја Загреб и Бањалуку” (269) („Експрес”, 17/18. маја 2003)

У том обимном пропагандном материјалу ни једном једином речи, ниједним словом, не спомињу се страдања српског народа у оба светска рата, нити било кад, иако је тај народ, објективно највише пропатио и имао највеће жртве.

Малтретирање грађана

У току припрема за папин долазак грађани су узнемиравани и малтретирани. Полиција је привела на разговоре велики број грађана, Неки су задржани у затвору. У близини Петрићевца полиција је залазила у куће и станове, пописивала укућане и тражила оружје. Било је планирано да се грађа-

ни одатле иселе за време папине посете, као и дуж путева којима ће он с пратњом проћи, али се одустало од тога. Полиција је грађанима наредила да 22. јуна морају да затворе прозоре и да не спуштају ролетне ни завесе, нити да им се приближавају.

Одређен број грађана притворен је на неколико дана пре папиног дола-ска. Ово је старе Бањалучане подсетило на усташке мере за време НДХ.

Екипе бањалучког водовода завариле су 328 шахтова и сливника дуж пу-та којим ће проћи папа, пошто их је полиција претходно добро прегледала. Било је смешно и забавно гледати по улицама бројне екипе полиције, зава-ривача и помоћних раднике и њихову техничку скаламерију. Пљуштали су досетке и вицеви на папин рачун.

Око самостана на Петрићевцу трактори су покосили незрелу пшени-цу. Донете су травнате коцке из Залужана, па њима покривена површина зе-мље подељена у 42 поља за преко 100.000 ходочасника. Код уласка на литур-гујски простор полиција је претресла све ходочаснике. За обезбеђење папе ангажовано је преко 4.000 полицајаца. Трошкови његовог гламурозног доче-ка прешли су пет милиона конвертибилних марака, односно око два и по ми-лиона евра.

Цео град је облепљен плакатима и постерима у боји папе и Ивана Мер-ца. Они су рекламирани и на многобројним билбордима. На телевизијским екранима и у католичкој штампи дежурали су ликови папе и Мерца, на који-ма, поред осталог, пише на српском и енглеском језику: „Хрватска, Босна и Херцеговина”. Грађани су се питали шта значи свођење две државе у такав однос. Чланови Хрватског хуманитарног друштва „Каритас” делили су пред самостаном на Петрићевцу хиљаде књига и другог пропагандног материјала.

Помпезне најаве о неколико стотина хиљада ходочасника на Петрићев-цу унеле су још већи немир. Да то није нека инвазиона руља? Ако на једну мису може доћи толико католика, онда је то католичка земља. Откуд их то-лико, питали су се Срби, када их у целој Бањалучкој бискупији има само око 6.500? Необично је и незапамћено да се у једну земљу, осим Ватикана, дове-ду стотине хиљада странаца на једну мису, макар је држао и сам папа. То је схваћено као припрема за инвазију. На крају се испоставило да је то била са-мо пропаганда. Процењује се да је на миси на Петрићевцу било 40-50.000 хо-дочасника, што такође није мало у туђој земљи.

Иако је било забрањено да се носе националне заставе, хиљаде ходоча-сника на литургијском простору махале су хрватским шаховницама. Њих око 10.000 урнебесно су скандирали: „Ми смо папини, папа је наш!”, што је реплика оног некадашњег „Ми смо Титови, Тито је наш!” Кажу да се чуло и „Тито, партија, сви смо армија”. Такве паролe узнемиравале су Србе.

Срби и муслимани су се питали зашто они морају да финансирају дола-зак госта, којег не желе да виде.

Протести

Најављена посета папе Републици Српској и Бањој Луци, а највише ње-гова одлука да одржи мису на српском стратишту на Петрићевцу, жестоко је уздрмала страсти у Републици Српској и код Срба уопште. Никада у Југосла-вији ни државама које су настале на њеној територији после њеног разбија-

ња није било толико ни таквих протеста поводом посете једног страног угледника као што их је било у Републици Српској поводом доласка у ту државу римског папе Јована Павла II, 22. јуна 2003. године.

Многобројни познаваоци усташких и фратарских злочина у жупи Петришевац за време Другог светског рата и обични грађани на различите начине су изражавали своје огромно незадовољство, огорчење и протесте због папине одлуке да на Петришевцу држи мису и да баш на том српском стратишту, код самостана најмоштроузнијег фратра у историји света – фра Сатане, прогласи за свеца усташког идеолога Ивана Мерца. То је исто као да га је беатификовао у Јасеновцу. Чак и горе. Као да је неког фашистичког идеолога беатификовао у Аушвицу. То је морбидно!

Поруке из протеста отишле су у цео свет.

Најпре сам ја, средином маја 2003. године, путем интернета и поште упутио протест *urbi et erbi* у виду писма од неколико страна на више од 100 адреса у свету. (*Urbi et erbi* – формула папиног обраћања католицима у посебним приликама, а значи граду (Риму) и свету. Уопште значи разгласити нешто целом свету, свима и свакоме. Ја сам ову папину формулу употребио против њега. Протест *urbi et erbi* унет је у ову књигу.)

Протест *urbi et erbi*, поред осталима, упутио сам: Ватикану, папи лично, загребачком; надбискупу Јосипу Бозанићу, бањалучком бискупу Фрањи Комарици, секретару Уједињених нација Кофи Анану, председнику Сједињених Држава Џорџу Бушу, васељенском патријарху у Цариграду Вартоломеју, патријарху Москве и целе Русије Алексеју, патријарху Атине и све Грчке Христулошу, српском патријарху Павлу, Синоду Српске православне цркве у Београду, Црквеној општини у Дракулићу, Српској академији наука и уметности, Матици српској, председнику Републике Српске Драгану Калинићу, председнику Владе Републике Српске Драгану Микеревићу, Парламенту Босне и Херцегодине, Комисији за Нобелову награду у Штокхолму, средствима јавног информисања и другима. Протест *urbi et erbi* преведен је на енглески језик, умножен у више стотина примерака и дељен страним новинарима у Бањој Луци пре и у току папине посете томе граду.

Више од стотину средстава јавног информисања код нас и у свету (штампа, радио, телевизија, интернет) објавила су протест *urbi et erbi* или изводе из њега, или коментаре и интервјуе у вези с њим.

У целини су га објавили „Европска Војводина”, 29 маја 2003, бањалучки недељник „Патриот” 26. маја 2003. „Добровољачки гласник”, Београд, број 21. од јуна 2003. године и други. „Сведок” од 27. маја 2003. објавио је разговор са мном на целој страни са насловом „Скандалозно” и поднасловом „Цинизам је да се папа дочека на месту где је фра Сатана клао српску децу”, „Експрес”, од 28. маја 2003. године, на пола стране са насловом „Нови светац у сенци фра Сотоне” и наднасловом „Док 22. јуна папа Јован Павле Други буде беатификовао Ивана Мерца, у рају и паклу узнемириће се многе душе”, „Глас јавности”, 22. јуна 2003. године, управо на дан папине посете, такође на целој страни, са насловом „Папи историја неће опростит” и други. „Политика” је прва објавила делове из протеста *urbi et erbi*, 23. маја 2003. године, са насловом „Миса на губилишту”. Та синтагма „Миса на губилишту” касније је поновљена много пута као наслов или у тексту у другим новинама.

Појединци у Београду, Новом Саду, Бањој Луци и другим местима самоиницијативно су умножавали протест *urbi et erbi* и делили га рођацима, пријатељима и познаницима. Све то је изазвало широк талас реаговања. Многи су ми одговорили интернетом, поштом или телефоном и изражавали сагласност с порукама из протеста. Први је одговорио Бушов кабинет.

Није јасно зашто „Глас Српске” није објавио протест *urbi et erbi*. Прво сам томе листу интернетом послао ово писмо, затим поштом, а потом сам га, све пре папиног доласка, лично однео у редакцију листа и предао у руке одговорном уреднику Бори Марићу. Дао сам му још обиље материјала о покољу Срба у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама и предложио да се део тога, по избору Редакције, објави у „Гласу Српске” као фељтон. Ништа од тога није објављено. Може се само нагађати – зашто. Међутим, Бањалучани и други становници Републике Српске упознали су се с протестом *urbi et erbi* преко „Патриота” и других гласила. У више бројева „Патриота” објављивани су и коментарисани подаци из протеста *urbi et erbi*. Поред тога, тај текст су грађани фотокопирањем умножавали и делили га рођацима и познаницима, који су га даље умножавали и делили.

Ни бањалучке „Независне новине” нису објавиле протест *urbi et erbi* иако сам га и њима међу првима интернетом послао, а потом благовремено, пре папиног доласка, однео лично у редакцију. Међутим, те новине су тада објавиле и продавале специјално луксузно издање „Папа у Бањој Луци – Живот Ивана Мерца”, које је финансирала Бањалучка бискупија. Све је јасно.

У Редакцији Телевизије Републике Српске у Бањој Луци снимљен је дужи разговор са мном. Том приликом ја сам изнео и образложио аргументе против папине мисе на Петрићевцу. Овај разговор је требало да буде емитован у четвртак, 19. јуна 2003. године, после дневника, пред папин долазак у Бању Луку. Није емитован. Не знам ко га је и зашто искључио из програма.

Ово бележим и уносим у ову књигу не због себе, већ као доказ да су многи били против папине мисе на Петрићевцу, а да су је неки подржавали, чак и поједина српска гласила.

Патријарх Српске православне цркве Павле категорички је одбио да буде папин домаћин због избора места за мису, иако је то била наглашена жеља представника Римокатоличке цркве. Министар спољних послова Републике Србије и Црне Горе Горан Свилановић посетио је Патријаршију и архијереје у току Сабора (који се одржавао у Београду 13 - 24. маја 2003) и предложио да патријарх Павле буде папин домаћин 22. јуна. 2003. године, али су то и Синод и патријарх одбили. Архијереји СПЦ папину одлуку да служи мису на Петрићевцу схватили су као провокацију и увреду.

Неки медији потпуно су игнорисали папину посету. На пример, доста слушани БИГ Радио на дан папине посете пуштао је само српску музику, а о папиним активностима нити о њему лично није објавио ни речи.

Др Милан Булајић, донедазни директор Музеја жртва геноцида у Београду, а сада председник Фонда за истраживање геноцида, урадио је више од ма кога другог на раскринкавању суштине папиног мисионарења у Републици Српској и упознавању света са разлозима због којих папа није требало да дође на Петрићевац. Булајић је иначе, после Владимира Дедијера, чо-

век број један у српском народу који стручно и научно доказује злочине Ватикана, Хрвата и усташа над српским народом, нарочито геноцида над Србима у Независној Држави Хрватској. О томе је досад објавио 61 књигу. Да је бар туце таквих истраживача и публициста, слика и судбина српског народа биле би много боље.

Булајић је протест под називом „Подсмех безочног папе Павла губилишту” упутио Документационом центру Републике Српске, Међународној комисији за Јасеновац, Визенталовом центру у Јерусалиму, многим институцијама у свету, Светом архијерејском сабору Српске православне цркве у Београду, средствима јавног информисања и на многе друге адресе. Бернард Клајн, председавајући Међународне конференције за Јасеновац, у свом одговору каже да је папа Јован Павле II начинио више сличних гестова, који су за осуду. Он мисли да је то још један доказ и да је неопходно одржати планирану међународну конференцију о улози Ватикана и папе у злочинима геноцида и њиховом прикривању”. (Подвукао Л. Л.)

Користећи своје дипломатско, истраживачко, публицистичко и политичко искуство и разгранате међународне везе, др Булајић је обавестио светску јавност о папином у суштини политичком походу у српске земље и о увредама које су он и бањалучки бискуп др Фрањо Комарица учинили Србима и осталом поштену свету за време мисе на Петрићевцу 22. јуна 2003. године. Подсетио је светску јавност да је папа три пута био у Хрватској, а ниједан пут није посетио Јасеновац. Он је први јасно рекао да на Петрићевцу није било никаквог папиног извињења за усташке и фратарске злочине над Србима у тој жупи у фебруару 1942. године и протествовао што су „Политика” и још нека средства информисања објавили неистине о том извињењу и тако дезинформисали јавност.

Папа се заиста није никоме извинио. Ако се пажљиво прочита оно што је он рекао на миси, видеће се да он у ствари моли Бога да опрости злочинцима, у овом случају усташама, „да (Господ) буде милосрдан за кривње почињене против човека...”. Изјава је тако вешто и лукаво срочена да је насамарила већину површних новинара, па су писали о папином извињењу чак и за Дракулић, о чему нема ни трага у папиној изјави. Право, истинско извињење би било да је папа на стратишту на Петрићевцу затражио опрост онако искрено и коректно како је то бањалучки бискуп Алфред Пихлер у честитки својим верницима за Божић 1963. године (цитираној у овој књизи) или да је, по прилици, рекао следеће:

– У овој жупи, у селима Дракулић, Шарговац и Мотике, синови католичке цркве, усташе које је предводио фратар из овог самостана Томислав Филиповић, 7. фебруара 1942. године, поклале су, према различитим изворима, између 1.600 и 2.500 наше невинне хришћанске браће православне вере. Ми осуђујемо тај злочин и молимо за опрост!

Само таква, или слична, папина изјава наишла би на одобравање и допринела узајамном опросту, истинском помирењу и изградњи братства и разумевања. Папа није тако нешто изјавио, па зато није донео ништа добро својом посетом Републици Српској. Дапаче!

Булајић је то паметно и одлучно разоткрио. Средства информисања у Србији и Црној Гори и у Републици Српској објавила су више текстова о реговању и протестима др Булајића него било кога другога. Он је и овога пута највише допринео проређивању и отклањању тамних облака над Србима које је и овога пута католичка и хрватска пропаганда ширила над њима.

Познати бањалучки универзитетски професор Предраг Лазаревић, син последњег легалног бана предратне Врбаске бановине, др Тодора Лазаревића, такође је дао велики допринос раскринкавању и осуди папиног доласка на Петрићевац и држању мисе на том месту. О томе је у „Патриоту” објавио више текстова, између осталог и текст „Потискивање истине или ’у цара Тројана козје уши’”, који је узет за предговор овој књизи.

И публициста Јован Бабић, аутор романа „Дракулићи”, исказао је свој став о папином доласку у Бању Луку једним текстом у „Гласу Српске” почетком јуна 2003. године, у коме, поред осталог, каже да дочек у самостану Петрићевац „у сваком часном човјеку мора да пробуди најцрње успомене и то из више разлога”. Наводећи те разлоге, Бабић је направио више материјалних грешака, што се дешава литерарним писцима, који се више ослањају на своју имагинацију него на стварну фактографију. Нетачне чињенице у његовом тексту су: а) он каже да је у самостану на Петрићевцу службовао „злогласни жупник фра Мирослав Филиповић”. Фра Филиповић није на Петрићевцу био жупник, тј. свештеник који управља жупом, већ обичан капелан; б) његово свештеничко име није било Мирослав, већ Томислав, па никакав фра Мирослав Филиповић није „7. фебруара 1942. године повео усташе у једнодневни крвави пир”; в) Он каже да „ни тадашњи гвардијан самостана Петрићевац фра Јосип Лопаревић...” није био на висини свог послања ни свог свештеничког звања. Тада, у време покоља, у самостану на Петрићевцу гвардијан (главар фрањевачког самостана) није био фра Јосип Лопаревић, већ фра Анте Перковић.

Ове незналачке тврдње једног српског писца добро је искористио један образован и систематичан католички фратар из Сарајева, фра Мирко Филиповић, презимењак фра Томислава Филиповића – фра Сатане, да пред домаћом и светском јавношћу правда Петрићевац као место папине мисе и да јавно оптужи власти Републике Српске за „истребљење пет тисућа католика жупе Петрићевац”. То је он урадио својим опширним написом у „Гласу Српске” од 7/8. јуна 2003. године са насловом „Петрићевац није недолично мјесто”, у ком изводи закључак: „Непоколебљиво је, међутим, очито да не постоје никакве ужасне чињенице о самостану на Петрићевцу које би папи требале бити познате и да то није никакво недолично мјесто.” (Сиц!) Он је овим својим написом напросто искасапио Бабићев текст објављен у „Гласу Српске” и пред јавношћу остао морални победник, јер се Бабић није више јављао. Тај фра Филиповић и католичка црква треба да буду захвални Јовану Бабићу што им је пружио тако добру прилику да се распишу о фрази Сатани и Петрићевцу правдајући место папине мисе када им је то било веома потребно. Без Бабићевог нестручног написа они то не би тако могли. Зато је Бабић објављивањем свога текста донео корист њима, а не српском народу.

Неумесне су и похвале које је Јован Бабић у свом тексту изрекао о католику Марку Липовцу, млинару из Буцака код Бање Луке, кога би он да прогласи за свеца, јер је он тобоже „тог ужасног 7. фебруара неумитне смрти спасао неутврђен број православних Срба”, па даље о њему, поред осталог, пише: „Својим жртвовањем за потпуно невинне и незштићене људе друге вјере и нације, Марко Липовац је, сасвим очигледно, на коцку ставио свој, и животе своје бројне породице. Отуда би му, и стварно и симболички, доиста пристајало име: Свети Марко Млинар”.

Свакако да би му пристајало такво име да је он заиста чинио оно што је измислила и приписивала му комунистичка пропаганда у тежњи да бар једног католика с тог подручја уздигне као узор жртвовања за братство и јединство, а што је и Бабић прихватио без проверавања, па хоће да га прогласи за свеца. Ништа од тога није тачно. „Тог ужасног 7. фебруара није било ни једног јединог католика у Дракулићу, Шарговцу, Мотикама ни Буцаку који је спасао бар једног Србина од усташке каме, или бар покушао да то уради. Ни Марко Липовац тога дана, сигурно је, није спасао ниједног Србина. И откуда Бабић зна да је породица Марка Липовца била бројна? Бићу му захвалан ако ми да податке о њој. Раније је у овој књизи објашњено да је Липовац после покоља, када су Немци забранили даље клање, прикупио изванредан број случајно преживелих Срба на своје имање у Буцаку да му ту бесплатно раде. И ништа више. Фра Мирко Филиповић није у свом одговору Бабићу побијао „светост” Марка Липовца, коју су измислили комунисти и Бабић, јер такви примери, макар били и измишљени, доприносе угледу католичанства.

Ове напомене и коментаре о Бабићевом јављању наводим овде само зато што његове речи у штампи имају специфичну тежину због тога што је написао роман о трагедији у Дракулићу, па да се зна шта је шта.

И други грађани су протествовали колико су могли и смели.

Почетком јуна 2003. године, двома новинским агенцијама у Хрватској, док је папа тамо био у петодневној посети од 5. до 9. јуна, из суседне Босне и Херцеговине, коју је папа ускоро требало да посети, стигла је порука којом се прети да ће он бити убијен пре те посете.

У општини Тешањ, у Федерацији Босне и Херцеговине, 21. јуна, уочи папиног доласка у Бању Луку поцепани су и бојом замазани плакати који су најављивали његов долазак, а који су били полепљени поред магистралног пута којим су сутрадан ходочасници путовали на свечану мису на Петрићевцу.

Бања Лука је у више наврата била облепљена плакатима и засута лецима на којима је писало „1942. Петрићевац 2003”. Стојан Бањац Столе, власник кафића „Рац” у Бањој Луци, штампао је и ширио текст „Дракулић 1942.” и памучне мајице са карикатурама папе, па је због тога доспео и у затвор. Грађани су спрејовима преко папиног лица на постерима у граду цртали крст са оцилима, мачје бркове на његовом лицу и друго.

Бањалучки епископ Јефрем није као представник Српске православне цркве присуствовао спектаклу на Петрићевцу. Столица намењена њему остала је празна.

Срби у Дракулићу хтели су јавно да протестују. Браћа заклане ученице Радојке Гламочанин Недељко и Стеван намеравали су да у име потомака по-

кланих упуте писмени захтев властима Републике Српске и града Бање Луке да се одобри окупљање Срба код спомен-костурнице у Дракулићу. Допис је био и написан. Био сам тада у Дракулићу с тим људима. Речено им је да то не раде. Да не дође до експреса и проблема. Захтев није предат, али се ипак једна мања група Срба, 22. јуна 2003. године, окупила код спомен-костурнице и палила свеће покланима 22. јуна 2003. године, у исто време док је папа у непосредној близини, на Петрићевцу, држао свечану мису и проглашавао за свеца Ивана Мерца.

Снаге СФОР-а тенковима су дошле до близу спомен-костурнице и са пристojног одстојања контролисале Србе који су мирно и достојанствено палили свеће код костурнице. Нису их дирале ни ометале. Ту је било присутно и више телевизијских екипа из разних земаља. Новинари су из протеста *urbi et erbi*, преведеног на енглески језик, сазнали основне чињенице о покољу Срба на том терену 7. фебруара 1942. године. Неки су снимили казивање Недељка Гламочанина. Он је прво српско дете рођено у Дракулићу после Другог светског рата. Касније су стизала обавештења телевизијске репортаже са тог скупа емитоване у појединим земљама.

Многи су уверени да је Петрићевац као место мисе и беатификације требало избећи зато што је то место српско губилиште и трагични део српске историје. Првобитно је било планирано да се беатификација Мерца обави у Осијеку. На захтев Бањалучке бискупије обављена је на Петрићевцу. Протојереј Српске православне цркве Димитрије Калезић мисли да се то могло обавити у катедрали Бањалучке бискупије. Беатификација се могла обавити и негде у Аустрији или Немачкој, јер је Мерц Немац. Могла се обавити и у Загребу, јер је управо у том граду урадио све оно због чега га папа проглашава блаженим. У Загребу су и његови посмртни остаци. Беатификација и канонизација Мерца могла се обавити и у Ватикану, као што је без помпе Марија де Матиас из Буцака код Бање Луке 18. маја 2003. године проглашена светом. Међутим, Мерц представља друге дубље интересе и тежње Бањалучке бискупије, католичке цркве, Хрватске и Ватикана.

Бањалучани су бојкотовали и игнорисали папин боравак у свом граду. Били су углавном индиференти према папи. За њих је 22. јуни био као и сваки други недељни дан. Улице, којима се папа папомобилом возио до Бискупије у Бањој Луци биле су скоро празне. У њима су владали празнина и тишина, као код сахрана. Многи су се тада купали у Врбасу или Врбањи. Мало је ко обраћао пажњу на немилостивог госта.

Вероватно папа није доживео такав бојкот ни на једном од својих 100 претходних путовања по свету.

Осуда изјава бискупа Комарице

Говор бањалучког бискупа Фрање Комарице на миси на Петрићевцу, 22. јуна 2003. године, био је изненађење и изазвао је велико огорчење и протесте.

У изјави, коју су потписала три највиша представника Републике Српске, три Драгана – председник Чавић, премијер Микеревић и председник Народне скупштине Калинић, оцењено је да је Комарица „вјерско замијенио неодмјереним субјективним, па и политичким оцјенама актуелног положаја

католичке цркве и Хрвата”. Наведени су противаргументи – да је управо последњих година евидентан напредак у повратку имовине, обнови верских објеката и заштити верских слобода,

И сви грађани и новинари, без изузетка, који су говорили или писали о иступу бискупа Комарице на свечаној миси на Петрићевцу, оценили су као провокативно и штетно његово иступање. Критиковали су га што је на једном духовном скупу месио отровну политичку погачу. Део реаговања забележен је у бањалучком „Патриоту” од 30. јуна 2003. године. Многи кажу да је бискуп говорио неистине.

Професор Лазаревић подсећа да су сами Хрвати изјављивали да њихов повратак не кочи Република Српска. Републици Хрватској је у интересу да се они не враћају, јер је „Хрватска ненапучена земља”, како је говорио њен први председник Фрањо Туђман. Она је нарочито „ненапучена” откад су из ње протерани Срби. Ако се Хрвати врате на „своја стољећна огњишта”, како каже бискуп Комарица, у тај испражњени простор у Хрватској вратиће се прогнани Срби, а то Хрватска не жели.

Повратак не желе ни Хрвати који су се доселили у Хрватску, јер су на имањима и у домовима прогнаних Срба нашли много бољи комфор од онога који су имали на „својим стољећним огњиштима” у привредно неразвијеним селима у Бањалучкој бискупији, Републици Српској и у Босни и Херцеговини у целини. Дођу у Републику Српску да распродају или замене своју имовину, па се врате у Хрватску, коју сматрају својом матичном домовином. За то нису криви „овоземаљски моћници” у Републици Српској.

Недељко Гламочанин, брат заклане ученице Радојке, такође је огорчен изјавом бискупа Комарице, кога он познаје од најранијег детињства, јер су оба 1946. године рођени у истом селу и ту одрасли, па се добро познају. Каже да је Комарица искористио моменат и показао своје право лице. Он сматра да би Комарицу требало одстранити из Бањалучке бискупије.

Милан Пиљагић из Дракулића, коме су усташе 1942. такође поклале целу бројну фамилију, каже да су изјаве бискупа Комарице потпуно апсурдне. По њиховом мишљењу, Хрвати су у рату 1991-1995. године сами напуштали те крајеве, јер су се плашили да ће доћи до одмазде за покоље Срба 1942, у којима су и неки од њих учествовали. Никакве одмазде није било и нико њих није протјерао.

Сви су разочарани што бискуп Комарица није споменуо покоље Срба 7. фебруара 1942. године у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама и што пред папом, Србима и ходочасницима није затражио опрост за та злодела усташа и фратора са Петрићевца. Он то ни раније никада није споменуо, мада то зна можда боље од икога живог. И он је пре папиног доласка добио протест *urbis et erbi*.

Папа и бањалучки бискуп Комарица могли су отићи до спомен-костурнице и жртвама запалити свеће. Пут је добар, а обезбеђење је било јако и сигурно. Могли су, а нису!

Тврдње бањалучког бискупа др Фрање Комарице су неистините, злонамерне, апсурдне и штетне. Овде се то не може даље елаборирати. Папа и његов домаћин бањалучки бискуп др Фрањо Комарица нису допринели поми-

рењу католика и православаца у том региону. Само су узбуркали и појачали страсти за нове злочине, што је злочин с њихове стране. Неки кажу – злочин над злочинима. Папа је био предложен за Нобелову награду за мир у 2003. години, али је није добио изгледа управо због своје мисе на српском стратишту на Петрићевцу, о чему је Комисија за награду обавештена и протестом *urbi et erbi*.

Ако се упореде понашања и изјаве бискупа Комарице и његовог претходника Алфреда Пихлера, бискупа Бањалучке бискупије од 1959. до 1989. године, човека широке културе и велике толеранције, види се да је Бањалучка бискупија у Пихлеру 30 година имала добротворца и миротворца, поштованог од припадника свих конфесија, а у Комарици има ортодоксног католика, шовинисту и политичара који загађује међуверске и међунационалне односе у том региону.

Папа и бискупи су портпароли Ватикана

Овде се поставља суштинско питање: да ли је бањалучки бискуп др Фрањо Комарица на свечаној миси иступио као „слободни стрелац” или је све унапред договорено са папом и његовом пратњом из Ватикана, или много раније у самом Ватикану. Вероватно је све унапред договорено. Зато се у овој књизи и посвећује оволико пажње наступу и изјави бањалучког бискупа.

Као што није било могуће да на конгресу Комунистичке партије Југославије иступи као „слободни стрелац” неки најближи Титов сарадник и изнесе своје субјективно виђење кардиналних појава у друштву или Партији, а да то није претходно расправљено и договорено с Титом на састанку Централног комитета, тако исто није могуће да папин сарадник и домаћин на светој миси, у присуству папе и десетина хиљада ходочасника, која се одржава у једном верски и политички компликованом региону, износи „као слободни стрелац” своја лична виђења и оцене тако значајних политичких питања као што су изазивање и наметање рата, страдање људи и рушење светиња, и то само једне, католичке стране, судбина десетина хиљада избеглица, и то само Хрвата, и означавање криваца за све то. Ватикан је исувише добро организована институција и држава да би по њеним интересима могли да вршљају „слободни стрелци”, макар то били и бискупи. Уосталом, то се никада досад није десило. То се није могло десити ни на Петрићевцу.

Зато наслов у штампи „Бискуп против папе” говори само о форми. Не може бискуп јавно иступати против папе. Може само једном. А то се никад није десило. Комарица је поред папиног скута био само његов гласноговорник и гласноговорник Ватикана.

Ватикан и папа желе и на томе агресивно раде да и подручје Републике Српске буде њихово мисијско подручје. Фрањо Комарица им у томе самопрегорно помаже. Папа и Ватикан неће га укорити за његове изјаве на светој миси на Петрићевцу. Понашање и изјаве бањалучког бискупа др Фрање Комарице треба узети као израз укупне политике Ватикана према Републици Српској, Федерацији Босне и Херцеговине, Хрватској и према Балкану у целини.

Можда ће неки од будућих папа беатификовати и Фрању Комарицу. Зато је било потребно да се о томе овде нешто каже. Иначе, не би оволику па-

жњу завређивале речи једног од преко 4.500 католичких бискупа, папиних сарадника.

Папина посета Републици Српској, његова миса на Петрићевцу, беатификација Ивана Мерца и говор бањалучког бискупа на Петрићевцу остаће забележени у историји као ружни и штетни акти Ватикана и католичке цркве. О томе би се могла написати књига. И требало би је написати. Она би се добро продавала, а као докуменат имала би трајну вредност. Али Срби су доста спори и тешки у писању о ономе што је за њих судбоносно. Други о томе не пишу објективно.

Католичка и хрватска средства информисања уздижу и хвале папину мисију у Републици Српској и сатанизују Србе. То се најбоље види из обиља добро припремљеног пропагандног материјала, са много неистина, фалсификата и дезинформација, који је бесплатно дељен у Бањој Луци и другим местима, највише страним новинарима.

Зашто папа није посетио Југославију?

Ватикан, папа лично и Хрвати јако су желели и инсистирали да папа дође у Југославију. У годинама устоличења Војтале за папу у Ватикану покретане су и вођене активности да се посета обави. Из Југославије је био упућен службени позив папи да дође. До те посете ипак није дошло. Српска православна црква је захтевала да папа посети Јасеновац и извини се за невине жртве у том фашистичком логору. То Ватикан није прихватио. Па и како би кад је сам ратни папа Пије XII присно сарађивао са фашистичким режимима који су отварали такве логоре за Јевреје, Србе Цигане. Зато се Српска православна црква супротстављала његовом доласку у Југославију. У вези с тим Владимир Дедијер у својству председника Раселовог суда писао је папи Јовану Павлу II:

„У вези са Вашом планираном посетом Југославији, реномирани швајцарски дневник „*Süriher sajtung*“ писао је, 14. марта ове године, да је један од разлога због којих не можете отићи у Југославију чињеница да сте одбили да одате почаст жртвама фашизма у Јасеновцу, једном од најозлоглашенијих концентрационих логора у Европи. Пали у Јасеновцу били су жртве расне дискриминације против српског народа, Јевреја, Рома, као и против Хрвата антифашиста и муслимана.

Више немачких и аустријских листова објавило је сличне коментаре. До сада Ваши представници нису оповргли ове тврдње. Уколико је тачно да због тога нисте посетили Југославију, узимамо себи слободу да закључимо како сте учинили велику грешку.

Због чега одбијате да одате почаст жртвама фашизма страдалим у Другом светском рату? Ваше одбијање отвара и једно историјско питање: у којој су мери неке најистакнутије личности римокатоличке цркве биле уплетене у масакре у фашистичкој држави у принудном покрштавању 200.000 православних Срба, и каква је била улога Ватикана у свему томе.

Молим Вас због тога да одговорите на следећа питања:

1. Да ли су информације објављене у „*Noje siriher sajtungu*“ тачне или не?
2. Уколико је информација тачна, може ли светска јавност сазнати ко је донео одлуку: ватикански функционери или неке црквене главешине у Југославији, без Вашег знања?

3. Ради тачног историјског утврђивања одговорности за геноцид у Југославији – а то је циљ на чијем остварењу ми радимо – и ради разјашњења данашњих моралних питања, од пресудног је значаја да одговорите одмах и прецизно.”

Покојни Дедијер, с којим сам имао добру сарадњу док сам био уредник у новосадском „Дневнику”, причао ми је о том писму папи. Рекао ми је да одговор није никада стигао. (Ја чувам своју кореспонденцију с Дедијером.)

Папа Јован Павле II први пут је дошао међу Србе 22. јуна 2003. године. Није одао пошту жртвама усташког и фратарског терора у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама, као што је предвиђао и писао италијански лист „Кориере дела сера”. Папино сасвим уопштено извињење није се односило на поклане у тим селима, већ на све жртве које Ватикан носи на савести. Уопштена извињења не вреде ништа. Српска православна црква није могла спречити његов долазак у Републику Српску, али је зато бојкотовала. Тако је папа узроковао продубљивање јаза између две хришћанске цркве.

Ватикан сада показује велику жељу да папа посети Србију и Русију. Најљује се и спрема поход у Београд ове године. Посета Београду је за Ватикан важна, јер се њоме утире пут у Москву, где се „утаборило руско православље”.

„Исто као што му је (папи – Ј. Ј.) неостварена жеља да посети Србију и Црну Гору, о чему је говорио и за време недавног боравка у Словачкој, неостварени сан му је да се сретне са руским патријархом и оде у Пекинг.” (270) („Политика”, 24. октобар 2003)

Москва и Пекинг досад нису показали жељу ни вољу да приме папу.

Закључак

Посета папе Јована Павла II Републици Српској, 22. јуна 2003. године, политички је поход првог човека Ватикана, заоденут уопштеним конвенционалним фразама о апостолству и миру. Та посета није донела никаквог добра. Бечки дневник „Пресе”, од 23. јуна 2003. године, негативно је оценио папину посету Бањој Луци. Његова нада да ће том посетом смањити раздор између Римокатоличке и Српске православне цркве доживела је неуспех. „Пресе” подсећа да је у манастиру Петрићевац живео фра Томислав Филиповић, који је у фратарској мантији убијао људе, а који је касније био управник логора у Јасеновцу. Српски патријарх Павле одбио је сусрет с папом због места одржавања мисе, додаје „Пресе”. И други оцењују папину посету Републици Српској као неуспешну и штетну.

Влада Републике Српске позвала је папу у посету са жељом и надом да његова посета допренесе афирмацији и угледу Републике Српске, па чак и дипломатском признавању ове државе од стране Ватикана, који је први још у току рата признао независну Хрватску. Од тога ништа није било, Република Српска није за Ватикан исто што и Хрватска. Бањалучки бискуп Комарица је с мисе на Петрућевцу у цео свет одаолао оптужбе на рачун Републике Српске и њених легитимних представника.

Све што је папа радио и говорио током те посете не треба схватити као израз и став једне личности. Он је стар, болестан и сенилан. Неки кажу – живи леш. Једва се креће. Не може да прочита ни оно што су му други написали.

Од Ватикана је нехумано што тако старог и болесног човека шета по свету. Такав он и није крив. Он је само истурени стуб једне моћне и рафиниране институције и државе – Ватикана.

Папе се мењају, а Ватикан не. И овај папа је уклештен у политику и интересе те институције. Њега је на једнодневном боравку у Републици Српској пратило 60 одабраних кардинала и бискупа. То је била контрола папних поступака и речи. Он лично је ту суштински био споредан и безначајан. Није могао ни смео ништа урадити ни рећи што није било унапред у Ватикану осмишљено, утврђено и написано. А тамо никад није одобрено и утврђено да се ода пошта жртвама усташког терора у Независној Држави Хрватској, па ни на Петрићевцу.

Треба схватити да је то напосто немогуће и да се никада неће ни десити, јер су управо синови католичке цркве и духовна деца Ватикана – католички фратри духовно припремили кољаче и практично им помагали у геноциду пре свега над Србима. О томе постоје брда доказа и написаних књига, многих на страним језицима. Ако би Ватикан одао пошту жртвама усташа и осудио усташе, он би осудио самога себе, а то се од њега не може очекивати.

Зато папа није одао пошту хиљадама покланих Срба у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама 7. фебруара 1942. године. За то не треба прекоревати њега, већ Ватикан. Ватикан је, а не папа лично, одговоран што је миса одржана на стратишту на Петрићевцу. Остарели папа и не зна шта ради и говори. Али то добро зна његов домаћин, председник Бискупске конференције Босне и Херцеговине, бањалучки бискуп др Фрањо Комарица, који је рођен и одрастао на стратишту у Дракулићу и ту поред родне куће изградио капелу. Ни Комарица није одао пошту жртвама геноцида у свом селу, јер то није договорено у Ватикану. Он се удварао и додваравао Ватикану који и даље овде плете и учвршћује своје нити и нити једне борбене и агресивне цркве.

Ватикан је велико зло на Балкану које је немогуће срушити ни одстранити.

Зато је Бернард Клајн у праву када каже „да је неопходно одржати планетарну међународну конференцију о улози Ватикана и папе у злочинима геноцида и њиховом прикривању”.

Протест „urbi et erbi”

Посета папе Јована Павла II фрањевачком самостану Петрићевцу код Бање Луке, 22. јуна ове године, и беатификација (проглашење за свеца) Ивана Мерца на том месту запрепашћује и згражава поштене људе свих конфесија, који знају за фратарски и усташки велики злочин на овом месту за време Другог светског рата. У своје и у њихово име најоштрије негодујем и протестујем *urbi et erbi* (граду Риму и целом свету). Зашто?

Најмасовнији и најмонструознији једнодневни покољ невиних, мирних и лојалних људи, жена и деце, у целој историји људског рода десио се 7. фебруара 1942. године управо у жули Петрићевац. Тога дана до 14 часова усташе, које је предводио фратар из самостана Петрићевац Томислав Филиповић, поклале су око 2.500 Срба у верски мешовитим селима петрићевачке жупе Дракулићу, Шарговцу и Мотикама и 60 рудара у руднику Раковац, само зато што су били друге, православне вере. Није суштина у томе што су поклани били православци, већ у томе што су били људи.

Ја сам више од десет година скупљао грађу о том језивом историјском злочину и на основу ње написао књигу „Фратри и усташе кољу”, која још није објављена. Да је објављена, папа вероватно не би дошао на то место великог злочина. У њој сам навео имена 2.315 покланих православца са основним подацима за сваког од њих.

Кључно питање је: зашто је баш у Петрићеваћкој жупи извршен најмасовнији и најмонструознији покољ Срба у Независној Држави Хрватској?

Независна Држава Хрватска је била фашистичка усташка држава, која је 15. јуна 1941. године у Венецији потписала уговор о приступању Тројном пакту фашистичких земаља Немачке, Италије и Јапана и 14. децембра исте године објавила рат Сједињеним Америчким Државама и Великој Британији. Она је извршила геноцид над Србима, Јеврејима и Циганима на својој територији. Њен поглавник Анте Павелић је планирао да Бања Лука буде престоница његове Независне Државе Хрватске. Зато је требало уништити Србе на том простору.

Фрањевачки самостан Петрићевац пред Други светски рат и у току рата био је главни идеолошки центар усташтва на том подручју, а фратри из тог самостана били су иницијатори и организатори покоља Срба у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама. То сам опширно образложио у својој књизи „Фратри и усташе кољу”.

Па зар Петрићевац може да буде погодна места где папа треба да држи свету мису и проглашава католичког лаика за свеца? Цитирам овде само неколико извора о покољу у Петрићевачкој жупи. Извештај Усташке надзорне службе (УНС) у Бањој Луци број 69/42: „Радиограм отпремљен 11. вељаче 1942. г.

Заповједништву усташке надзорне службе, на руке госп. Еугена Кватерника, Загреб.

У вези В. Т. 9. овог извјештавам:

Једна сатнија усташке бојне, под заповједништвом надпоручника Јосипа Мишлова, у пратњи жупника фра Вјекослава Филиповића дана 7. вељаче у 4 сата ујутро запосјела рудник Раковац и поубијала крампом 37 радника гркоисточњака. Наставила са убијањем крампом и сјекиром гркоисточњака мушкараца, жена и дјеце у селима Мотике, гдје је убијено 750, Дракулић и Шарговац, гдје је убијено око 1.500 особа. Убијање је завршено истог дана око 14 сати. Од тада па све до данас усташе превозе храну, стоку и покућство из кућа побијених у своја складишта. Горњи извјештај точан. Опширан извјештај слиједи. Велики жупан пуковник Алеман”

Извештај Глеза фон Хорстенауа, поузданог немачког обавештајца, представника Врховне команде при усташкој влади:

„Како се још јавља, у дану уочи масакра, одржан је састанак у самостану Петрићевац код Бање Луке, на којем су учествовали Виктор Гутић (усташки стојерник у Бањој Луци у време покоља – Л. Л.), бивши велики жупан, бањалучки жупник др Никола Билогривић, Стилиновић председник суда у Бањој Луци, и више католичких свештеника, међу којима и извесни свештеник Филиповић, који је потом присуствовао и самом клању.” (Васа Казимировић, „НДХ у светлу немачких докумената и дневника фон Хорстенауа”, „Нова књига”, Београд, 1987, стр. 343)

„Али врхунац дивљаштва представља покољ шездесетеро школске дјеце, коју су затекли у школи и сјекли им главе пред очима учитељице, која је од претрпљеног ужаса полудјела.” (Архив Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и његових помагача за Босну и Херцеговину, према „Магнум кримен” Виктора Новака, стр. 646)

„Фратар из самостана Петрићевца Томислав (Вјекослав) Филиповић, који је предводио усташе у покољу, ушао је за време часа у учионицу са својих 12 усташа, опонашајући Исуса Христа и 12 његових апостола. Наредио је учитељици Добрили Мартиновић да изведе из клупе једно српско дете. Учитељица, не слутећи шта ће бити, извела је лепушкасту и уредну Радојку Гламочанин, кћерку угледног домаћина у Дракулићу Ђуре Гламочанина, који је тада био у заробљеништву у Немачкој. Фратар је нежно прихватио дете, подигао га на катедру и онда – почео полако, натенане, да га коље пред осталом децом, учитељицом и 12 усташа.

У учионици је настала паника. Ужаснута деца су вршталла и скакала. Фратар се смирено и језуитски достојанствено обратио својим усташама:

„Усташе, ово ја у име Бога покрштавам ове изроде и ви слиједите мој пут. Ја први примам сав гријех на моју душу, а вас ћу исповједити и ријешити свих гријеха.” (Ово је, према „Магнум кримену”, после рата учитељица Добрила Мартиновић испричала професору универзитета др Јови Јовановићу.)

„Онда је фра Филиповић наредио учитељици да сву српску децу изведе у двориште. Потом је отишао у другу учионицу, па је и учитељици Мари Шуњић наредио да изведе српску децу. У дворишту на утабаном снегу, у круг је поставио оних 12 усташа, па наредио деци да трче поред њих. Како које дете налети, усташа му извади око и угура у просечени стомачић, други одсече уво, трећи нос, четврти прстић, пети парче образа... И све тако док деца ни-су попадала. (За „кољачко крштење” усташама су за прво клање чешће под-метана деца.)

„Учитељице су се избезумиле. Учитељица Мара Шуњић на суђењу фра Филиповићу као сведок је причала како је једног дана у њену школу дошао фратар Филиповић са групом усташа. Наредио јој је да растави децу по националностима, а затим је извадио каму и рекао:

– Дјецо, гледајте! Почео је клати православну дјецу. Неке је прорезао, па су стала трчати окрвављена укуруг и вршталати. Полузаклану дјецу, избезумљену од болова, усташе су дочекивале и тукле дршкама од пиштоља и убијале.” (Драгутин Ђургуз, Милорад Вигњевећ, „Козарски одред”, Национални парк „Козара, Приједор, 1982, стр. 415)

Немачки официр из Бање Луке у свом извештају од 23. фебруара 1942. године пише: „У школи су остала празна сва мјеста српске дјеце. Само у шарговачку школу није дошло 53 дјеце.” (Архив Босанске крајине, Бања Лука, кутија 40, фасцикла 29/8)

„Деца из Шарговца и Дракулића ишла су у исту школу. У сачуваном школском дневнику те школе за 1942. годину код имена сваког српског детета, па и Радојке Гламочанин, записано је да је умрло 7. вељаче 1942. године”.

Откад постоје народи, религије и свештена лица, нигде у свету и никад у историји није било тако монструозног свештеника као што је био фрањевач-

ки фратар Томислав Филиповић из самостана Петрићевац код Бање Луке. Он је био опасни и опаки хрватски националиста.

У Записнику Дефиниторијалног конгреса Фрањевачке провинције Босне Сребрене у Сарајеву, од 28. априла 1942. године, пише да је фра Томислав Филиповић на двадесетак дана пре покоља отпутовао из Петрићевца у Загреб, где је именован за душобрижника Друге поглавникове тјелесне бојне у Бањој Луци, која је 7. фебруара 1942. године поклала Србе у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама. Фра Филиповић је предводио усташе у том покољу и сам клао рударе, сељаке и школску децу.

И остали фратри из фрањевачког самостана на Петрићевцу били су посредно или непосредно укључени у покољ. Када је после покоља неки Марко Липовац питао гвардијана Анту Перковића да ли постоји могућност да се спасу Срби који су случајно преживели покољ, он му је одговорио.

„Наш поглавник ради све са Божјом дозволом и све што је направљено оно је црква благословила и никоме се неће уписати у гријех, те према томе, свима онима који су остали нема ништа друго него што је било и осталима, који су се задесили у селу на дан покоља.” (Гојо Ристе Дакина, „Буди католик или умри”, Институт за савремену историју, Београд, 1994, стр. 145)

Гвардијан самостана Петрићевац, жупник фра Анте Перковић, ускоро након покоља обавестио је провинцијала Фрањевачке провинције Босне Сребрене фра Анђела Каића, а Каић је својим дописом број 763/42, од 12. маја 1942. године, обавестио Свету столицу о покољу и учешћу фра Томислава Филиповића у њему. Фрањевачки генерал у Ватикану, фра Поликарпус Шмол, опширно је упознао Конгрегацију за редовнике у Ватикану о покољу у Дракулићу, Шарговцу и Мотикама и о учешћу фратара из самостана Петрићевац у њему.

После покоља католици и муслимани жестоко су се спорили око тога ко ће се населити на поседе покланих Срба. У својој тужби упућеној Светој столици муслимани су описали како су се усташе и фратри иза покоља састали у самостану Петрићевац, веселили се, јели, пили и банчили све до зоре.

Ватикан је наложио надбискупу Степинцу у Загребу да испита случај. Зна се да је било више истрага, али ни Света столица ни надбискуп Степинац нису никад објавили резултате тих истрага.

Фра Томислав Филиповић, после покоља, постављен је за управника логора Јасеновац, најгрознијег у Другом светском рату. Због својих злочина у том логору добио је надимак фра Сатана. Његови патолошки злочини немају премца. (О покољу у Петрићевачкој жупи и о фра Томиславу опширно пише фра Мартин Планинић у својој књизи „Фра Томислав Филиповић...”, ТРН, Томиславград-Дувно, 1992)

Неумесном и несмотреном посетом самостану Петрићевац и држањем свете мисе на том месту папа Јован Павле Други благосиља велики злочин који се ту десио, у коме су учествовали и католички фратри. У верски фанатично конфронтационој земљи повређује старе ране. Још једном забада нож у срца и душе и прст у очи православаца, уз ликовање католика на Петрићевцу. Тиме он чини још један велики злочин. Потпирује ватру нове мржње и нових сукоба и тако индукује нове злочине на овом простору. То му историја неће опростити.

У тексту су изнети конкретни подаци да су ратни злочинци били фратри и римокатолички свештеници у усташкој творевини Независна Држава Хрватска. Ватикан је све знао, а ништа није учинио да спречи злочине. Идентична ситуација је била и 1991. године. Усташки режим Фрање Туђмана, подржан од стране Јована Павла Другог, чинио је ратне злочине као природну и предвидиву последицу да је папа оживео усташтво.

14.

У књизи „Геноцид над Србима у Независној Држави Хрватској – Буди католик или умри”, аутора Гоје Риста Дакина, издавач „Институт за савремену историју”, Београд, штампа ГИП „Култура” Београд, 1995. године, објављено је следећи текст:

14. 1. На страницама од 20 до 23, под насловом „Од др Анте Старчевића до Јосипа Франка”:

Анте Старчевић је рођен 1823. године у селу Житнику близу Госпића, од оца Хрвата и мајке Српкиње. Умро је у Загребу 1896. године. Студирао је филозофију и теолошки факултет три године. Докторирао је филозофију. Радио је у адвокатској канцеларији. Опасну манију и навику парничара унео је у своју политичку идеологију. Био је бранилац хрватског државног права и своју странку је назвао Странка права. Чак је покушао да створи „научну србобобију”. Као и немачки расисти, Словене је сматрао створеним за „робове”, „непријатељима цивилизације”, „оружјем сужањства”, „нижом расом”, док је реч Србин изводио од речи сужањ, „сервус” - роб, или од речи свраб или сврабеж.

Старчевић је развио теорију по којој су Срби у Хрватској – православни Хрвати, босански муслимани - исламски Хрвати, а Словенци – алпски Хрвати. Године 1858, први пут је изразио своје уверење о босанским муслиманима као „по верви и језику најчистијом браћом”. Старчевић је негирао постојање српског народа кроз историју, односно, укључивао га је у појам хрватског народа. Писао је: „Кроз осам вековах што нам књиштво тече, неима ни трага сербској народности, неима сербскога књиштва ни сербске народне повести”. Године 1851, осудио је употребу српског имена за народне песме које је издао Вук Караџић, а у текстовима што их је потписивао пуним именом почео је употребљавати екавицу, којом се касније доследно служио. Такође, писао је да су Срби све што имају украли од Хрвата: јунаке, династије, Косово, Марка Краљевића, Милоша Обилића. А нарочито Косово, на коме су се сви борили осим Срба. Према схватањима Старчевића, Немањићи су били „прејасна херватска династија Неманићах”, па је тако и цар Душан био последњи „трак прејасне династије Неманићах”, док је Растко Немањић, у монаштву Сава, био „Херват који је източну цркву херватски отцепио од патриарка цариградског”.

У другој половини 19. века, Старчевић је извршио снажан утицај на хрватску омладину својим паролама, „Бог и Хрвати”, „За Србе секиру” и „Србе о врбе”. Познато је колико су оне јада и срамоте нанеле Србима у Хрватској.

У другој половини 19. века, у Хрватској се појавила расистичка теорија чији је аутор др Анте Старчевић, кога је хрватски књижевник Еуген Куми-

чић назвао Оцем Домовине и тај ласкави назив остао му је до дана данашњег. По расистичкој теорији, Срби су третирани као бића ниже врсте. Познато је да расизам нема научну основу, а Хитлеров „Мајн Кампф” („Моја борба”) био је јеванђеље расизма. Расистичка теорија подразумева постојање супериорних раса и њихово право да владају над осталим.

Старчевић је указивао да постоје разлике између српског и хрватског народа. Док је за Хрвате говорио да су иранског порекла, за Србе је тврдио да су „нечиста пасмина” и „смеће народа” сачињено, углавном, од разних „балканских отпадака”.

Уместо термина раса Старчевић употребљава термин пасмина. Такође, Старчевић не употребљава термине виша или супериорна раса и нижа или инфериорна раса. Виша, супериорна раса је људска раса оличена у Хрватима, док је нижа нечиста пасмина оличена у Србима. За супериорну, освајачко-господарску расу он употребљава и термин господујући или господивши народ. За нижу, инфериорну расу употребљава термин народ – сужањ или сужањска пасмина. Старчевић пише: „Хрвати су народ господујући, они су своју херватску народност протегнули на све народе који некада становаху по нашој домовини”. „Народ херватски неће терпити да та сужањска пасмина оскверњује свету земљу Херватах”.

Познато је да је Анте Старчевић настојао да Србе у Хрватској интегрисхе у хрватску заједницу као православне Хрвате.

Поглавник Анте Павелић је истакао да је цело старчевићанство, као „наука” и идеологија, уграђено у усташтво. Преузете су идеје о хрватској државности, пореклу Хрвата и Срба, непостојању заједничког језика, о повесном простору до Дрине, о муслиманима као „цвећу хрватства”, Србима као Власима, Циганима, „нечистој пасмини”, док ниједан аспект Очевог наука није изостао из усташког „светоназора”.

Анте Старчевић је овојим схватањима и идеологијом имао јаког утицаја на Анту Павелића и његове усташе, који су убили око милион Срба у НДХ, знатно више него што су Турци урадили за 500 година. Поглавник Павелић је изјавио 1942. године у Загребу: „Ја вам кажем, да није било Анте Старчевића, не би било данас хрватске државе”.

Старчевић је писао да „нечисту пасмину”, тј. Србе, ваља требити и истребити по расним законима и из превентивних разлога одбране човечанства од растачућих пасмина, а не обазирати се на захтеве правне државе. Још у другој половини 19. века, Старчевић је захтевао да се Срби ставе ван закона на начин који је био примењен више од пола века касније у НДХ. Свако би требало да буде судија и извршитељ у истребљивању Срба.

Шта су Славосерби, по Старчевићу? Они су „лупежтина, коју још на овоме свету чека секира”. „Славосерби су сметје народа... Та пасмина треба да буде из народа изтребљена”.

Како наводи др Петар Цацић, у Скерлићевој студији о Старчевићу из 1912. године, налази се пророчка реченица: „Оно што нису могли учинити Турци за 400 година сечама, дављењима, набијањима на колац, Старчевић врши једним потезом пера. Он Србе дави у својој мастионици... Срби му смећају у његовом политичком систему, он их напросто укида, и над њима врши

вартоломејску сечу – на хартији, срећом”. Оно што је Старчевић урадио са Србима на хартији, нажалост, Павелић и његове усташе су урадиле са Србима за време НДХ 1941-1945. године.

Еуген Кватерник, рођен 1825. године у Загребу, погинуо у Раковици 1871. године. Студирао је филозофију и теологију две године и напустио те студије. Касније је студирао право и педагогију. Положио је учитељски и адвокатски испит.

Кватерник је негирао постојање српског народа у Хрватској и Славонији, а тај народ је проглашавао за „јуначки и честити хрватски православни народ”.

Кватерник је био опседнут тражењем решења за српско питање, а Босну је сматрао хрватском земљом. Тражио је помоћ од свих „источних Хрвата” предлажући им да се ослободе свога националног осећања и припадности српству. Писао је да православни сељаци нису припадници српског народа већ Хрвати. Стално је употребљавао синтагме „источни Хрвати”, „хрватска источна црква” итд.

Јосип Франк се родио 1844. године у Осијеку, умро у Загребу 1911. године. Завршио је право и постао адвокат. Он је кроатизовани Јеврејин, примио католицизам око своје тридесете године. У Странку права ушао је деведесетих година прошлог века. Касније је формирао Чисту странку права и њену делатност је усмерио против Београда. Настојао је да не дође до сарадње између Срба и Хрвата, служећи тако интересима Пеште и Беча. Инспиратор је прогона Срба. Чланови његове странке се по његовом имену зову франковци. Њихова основна идеологија је крајња србофобичност, тзв. србождерство. Из франковаца касније ће изаћи усташе. Франкова политика је била: велика Хрватска до Дрине и Земуна у оквиру Аустрије. Франкове легије из 1909. године биле су узор будућим усташким бојнама и легијама”.

У тексту је приказан кратак историјски осврт на развој усташке идеје. То је подржавао Ватикан, а Јован Павле Други наставио са још отворенијом подршком те усташке идеологије која је за циљ имала уништење Срба и православља.

14. 2. На страницама 23 и 24, под насловом „Др Иван Рибар о плану за истребљење Срба” налази се текст:

Идеја о геноциду над Србима у Хрватској била је потпуно сазрела у оквирима Аустро-Угарске још пре избијања Првог светског рата. Др Иван Рибар, познати политичар, као активни учесник предратних збивања у Хрватској, како пише Василије Крестић, забележио је да су бан Павао Раух и Јосип Франк, уз одобрење „највиших војних кругова у Бечу у случају рата са Србијом поводом анексије Босне и Херцеговине”, склопили споразум који „је гласио да се изврши покољ и исељење свих Срба из Хрватске”.

Василије Крестић наводи да је др Иван Рибар у још необјављеним забелешкама написао: „... У програму франковаца било је 1914. године истребљење Срба, разбијање јединства и хрватско – српске коалиције, ове као представнице народног јединства и већине у Сабору. Међу тим франковцима, који су у те дане 1914. године предводили заведене хрватске масе, жариле и палиле, тероризирале, оптуживале, један од најбјешнијих био је Анте Павелић, тада непознат јавности...” Даље је Рибар написао:

„Да је Сабор 1914. године био распуштен и заведен Комесаријат са једним аустријским царским генералом на челу, у којем би владајућу ријеч водили франковци, нажалост уз помоћ вођства Хрватске сељачке странке, које се након убиства у Сарајеву слиједило са вођством франковаца против коалиције, односно, саборске већине, оптужујући ову за сарајевски злочин и велиздају и слиједом тога, да је потребно Сабор распустити, а вођство и све народне посланике у Сабору, одмах затворити и судити на вјешала путем војног изванредног, такозваног преког суда, – извршен би био програм у цијелости, који су изградили франковци, а по приједлогу Павелића, по којем је требало најрадикалније обрачунати са Србима и Хрватама коалиције. Извршен би био покољ Срба још 1914. године. А јер га нијесу франковци могли извршити тада, извршили су га за вријеме Другог свјетског рата, када су франковци, односно, њихови усташки слиједници по милости и уз подршку окупатора добили власт са поглавником Павелићем на челу...” (све подвукао Василије Крестић). Закључак др Ивана Рибара јесте да су Срби 1914. године спасени покоља захваљујући хрватско-српској коалицији и томе што је током рата сачуван Сабор у коме је коалиција имала већину.

Из свега реченог може се констатовати да се геноцидна идеја над Србима у Хрватској родила у далекој прошлости, а развијана је деценијама и вековима, све до данашњих дана.

У тексту се цитира став др Ивана Рибара, којим се потврђује постојање и износе неки аспекти злочиначког плана како да се униште Срби да би се реализовао план стварања хрватске државе.

14. 3. На страницама од 24 до 27, под насловом „Ватикан против Југославије 1918-1941.”, налази се текст:

О прокламовању уједињења Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, 1. децембра 1918. године, обавештене су све државе са којима је Краљевина Србија имала дипломатске односе. Нотификацију код Ватикана је извршио, 8. јануара 1919. године, Лујо Бакотић, делегат српске владе при Ватикану.

После нотификације, сви савезници, изузев Италије, признали су Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца и успоставили редовне дипломатске односе. Једино то нису учиниле Италија и Ватикан. У циљу подривања међународног положаја Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца за време Конференција мира у Паризу 1919. године, кардинал Гаспари је иступио одлучном изјавом против стварања ове државе и њеног унутрашњег уређења. Кардинал је истовремено подржавао италијански империјализам на Балкану. Такође, ватикански листови и часописи објављивали су написе непријатељске садржине о нашој земљи и приликама у њој. У чланцима се писало о сталним немирима и сукобима између разних политичких партија, полиције, војске и народа, у којима је било мртвих и рањених. Писало се и о верским сукобима у разним крајевима земље. У чланцима је било приметно подстицање на побуну и неповерење, стање које је одговарало политици Ватикана. Изјава кардинала Гаспарија представљала је директно уплитање у унутрашњу политику Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, притисак на њу и покушај слабљења њеног међународног положаја и угледа. Ватикански листови су писали о „српској хегемонији”, коју други народи, а посебно Хрвати, не желе да при-

хвате. Циљ такве пропаганде био је да се Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца представи као нестабилна и агресивна држава.

Посланик Лујо Бакотић, 13. марта 1920. године, предао је акредитивна писма папи Бенедикту XV, а нунције Керубини регенту Александру 6. априла 1920. године. Тиме су успостављени редовни дипломатски односи између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Ватикана. Међутим, по директивама из Ватикана, виши клер је одмах започео са подривањем нове државе.

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца није била по вољи ни Италији, ни папи Пију XI (1922 - 1939), јер је спречавала продор Мусолинију на Балкан; а Ватикану продор у зону православља. Тако је дошло до узајамне сарадње Ватикана и фашистичке Италије против државног интегритета Краљевине Југославије.

У односима између Ватикана и Краљевине Југославије долазило је више пута до сукоба због разних питања, као што су: аграрна реформа и накнада штете за црквена имања, непријатељско држање католичког епископата према другим конфесијама, употреба старословенског богослужења (глагољице), настава у свим школама итд.

Један од конкретних видова непријатељске политике папске Курије против Краљевине Југославије јесте конкордат из 1935. године. Први глас протеста против конкордата чуо се од Синода Српске православне цркве, који је дао своје примедбе и приговоре. Наиме, конкордатом је југословенска влада била спремна да Римокатоличкој цркви у земљи да одређене привилегије, које су биле понижавајуће, не само за друге конфесије, већ и за саму државу. Јавност је осуђивала владу Стојадиновић – Корошец – Спахо, што је потписала овакав конкордат којим се Југославија претворила у земљу католичке мисије.

Расправа о ратификацији конкордата у Народној скупштини почела је 19. јула 1937. године. Истог дана, по наређењу министра унутрашњих послова Антона Корошеца, иначе католичког свештеника, јаким полицијским и жандармеријским снагама код Саборне цркве извршен је бруталан напад на православне владике и народ, који су се били окупили ради молепствија за оздрављење патријарха Варнаве. Упркос крваве литије и прогласа опозиције Народна скупштина је изгласала конкордат, кога је требало да усвоји и Сенат, али до тога није дошло.

У међувремену, догађаји су се све више компликовали. У народу је била проширена вест да је патријарх Варнава отрован и да нема никаквог изгледа да ће оздравити. На вест да је патријарх Варнава отрован, његова два брата, Александар и Урош, дошли су из Пљеваља у Београд да га посете. Међутим, и они су се убрзо по доласку напрасно разболели!

Патријарх Варнава је умро ноћу 23. јула 1937. године, и не знајући да је слична судбина задесила и његову браћу Александра и Уроша Росића, који су као тешки болесници превезени из Београда у Пљевља, где су у размаку од неколико дана умрли. У оно време, прве су сумње пале на двојицу руских емиграната, јеромонаха Арсенија и патријарховог куvara. После Варнавине смрти, обојици се изгубио сваки траг. Да ли је патријарх Варнава заиста био отрован и ко је то учинио, ни данас се ништа не зна!

У Хрватској су постојала разна легална друштва, као што су била: „Аугуст Шеноа”, „Матија Губец”, „Домагој”, „Узданица”, „Крижари”, „Јунак” и друга. Усташе су та друштва претвориле у своје јаке илегалне центре, у којима су развијали широку политичко-пропагандну активност, под руководством усташких руководиоца-емиграната Миле Будака, Јуре Францетића, Еугена Кватерника, Бранка Јелића и других. Ова друштва су ширила усташко-клерикалну идеологију међу Хрватима, нарочито међу омладином.

Рецепт за рушење Југославије био је подстрекивање националистичких, сепаратистичких хрватских покрета. Највернији сарадници Ватикана на том послу били су римокатолички свештеници и франковачки националистички покрет. Под утицајем Ватикана долази до веома блиске сарадње између хрватских сепаратиста и клерикалаца. Њихово удруживање произвело је усташки покрет, чији су носиоци били представници буржоазије, на првом месту адвокати и свештеници. У организовању усташког покрета на терену пресудну улогу су одиграли свештеници, који су успешно преносили у народ клеронационалистичке идеје. Тако је католичко свештенство извршило „индоктринацију” међу великим делом хрватског народа. Католички листови и часописи били су изразито усташког духа, мада су на својим страницама заступали црквене и верске интересе. Теорија о српској хегемонији у Југославији лансирана је из Ватикана, али истовремено и из Коминтерне. И други разлози су стварали повољно тле за развијање хрватског сепаратистичког покрета. Ватикан није крио своју подршку усташком покрету који је јачао у Италији и неким другим земљама, али и под снажним покровитељством католичког свештенства у Хрватској.

Представници католичке цркве у Хрватској још пре Другог светског рата планирали су и припремали Независну Државу Хрватску (НДХ). Усташка организација била је потпомогнута од Италије, Немачке, Бугарске и Мађарске и њен основни задатак састојао се у терористичким акцијама против територијалног интегритета Краљевине Југославије. Усташки покрет је прокламовао радикално спровођење хрватства, и то путем негације српства на територији, где, углавном, вековима живе заједно Срби и Хрвати. Тај усташки радикализам значио је физичко уништење српског становништва на тој територији, тј. у Хрватској, Славонији, Срему, Далмацији, Банији, Лици, Кордуну, Босни и Херцеговини.

У божићнем броју „Независне Државе Хрватске” 1941, у чланку под насловом „Улога свећенства у обнови НДХ”, наводи се да је млади свештенички нараштај „вршио здушно и вјерно своју задаћу и савјесно испунио своју народну дужност. Фрањевачка гимназија у Сињу, Широком Бријегу и Високом и богословска училишта у Макарској и Мостару, Сплиту, па Теолошки факултет у Загребу, били су права жаришта националне свијести...

У чланку „Како је Крајина дочекала слободу”, који је објавио загребачки „Нови лист”, каже се: „Др Виктор Гутић је, још у току љета и јесени 1940, пропутовао све ове крајеве (реч је о Босанској Крајини) сва мјеста и многа села, свуда је поставио и заклео усташке повјеренике, таборнике, ројнике и усташе. Обишао самостане и жупне дворе, заклео фратре, жупнике и свећенике на вјерност поглавнику и НДХ”.

Загребачки „Нови лист” је писао о самостану у Чунтићу, код Петриње као о „усташком гнијезду”, у коме су се пре рата код гвардијана Частимира Хермана састајали Славко Кватерник, Мирко Пук и друге усташе, одржавајући тајне политичке конференције.

Фра Петар Берковић, жупник у Дрнишу, наводи: „...За пуних 14 година мога жупниковања у Дрнишу мој жупни стан био је у правом смислу усташки стан. Ту је било стјечиште за све усташе, не само из овог краја, него и за све оне, који би долазили да организују усташки покрет... Прије преврата и устанка био сам предсједник Хрватског усташког стана у Дрнишу”.

Учествовање римокатоличких свештеника у Хрватској у планирању и припремању НДХ, затим извођење клеро-усташких злочина против човечности, косило се са јавним учењем Римокатоличке цркве о хришћанству, а такође било је у супротности и са прописима њене службе и организације.

Такође, загребачки „Каптол”, бр. 4, даје организациону помоћ у стварању усташке организације. То потврђује и чланак „Први усташки рој”, у коме се наводи да су се ту састајале прве организоване усташе у земљи, Марко Храниловић, Мазија Солдин, Мијо Бабић и Звонко Поспишил: „... Тихо и непримјетно, с највећим опрезом, споменута су четворица радили и припремали се за ту тешку борбу. Повијесне „катакомбе” у згради на Каптолу број 4 биле су свједоком касних ноћних састанака хрпице људи, првих дјелатних усташа, који су након дневног посла у радионицама потајно дошли тамо, да се договоре и да припреме све за ту борбу, о којој у Хрватској готово нитко није знао ништа, а која је тако брзо имала започети.

У тексту се износе конкретни докази о нераскидивој вези свештенства Римокатоличке цркве у Хрватској са усташтвом. Црква је све ставила на располагање усташтву. Готово да нема аутора који је писао о Ватикану, Римокатоличкој цркви у Хрватској, свештенству и њиховом деловању између два рата, а да није морао да констатује да је била изражена сарадња и органско јединство са усташтвом. Идентична ситуација је била и од 1991. године, односно избором Јована Павла Другог почело је да се буди усташтво које је ескалирало. Оно је опет легализовано када је на власт у Хрватској дошао Фрањо Туђман.

14. 4. На страницама 27 и 28, под насловом „О сатанизацији Срба”, налази се текст:

Сатанизација значи стварање потпуно деформисане слике у којој цео један народ добија спољне и унутрашње карактеристике митских и ђаволских наказа као народ зла. Без претходне сатанизације немогуће је замислити и мотивисати велики геноцид који је извршен над Србима у НДХ. Сатанизација исходи из стварне или претпостављене потпуне превласти сила зла у појединцу, друштвеној групи или етносу – пише др Петар Џацић. Позадина сатанизације другог често је у примитивној потреби да за наше разне недаће и невоље, окривимо неког изван нас. То значи, да други треба да плате на овај или онај начин, често и главом, за оно што је нас снашло. На пример, у старом Риму, ако би Тибар плавио, а не Нил, Тертулијан, хришћански писац из Картагине (око 155 око 220), наређивао је: „Бацајте хришћане лавовима!” Када су хришћани дошли на власт, они су то исто чинили са отпадницима од хришћанства и јеретицима, вештицама и Јеврејима.

У митологијама великих древних цивилизација, демони су, по правилу, црне боје, док у хришћанској митологији белим анђелима супротстављају се црне сотоне, ђаволи.

„Балкански романски народ” – пише даље Петар Цацић – „алиас Србин у посткосовском периоду ... сматра Пилар, ’крижао се с неким народом тамне пути, вјероватно с Циганима, који су такође номади. Одатле потјече тај увијек сасвим тамни слој и име Нигри Латини, Каравласи, Моровласи (кара значи турски црн, маурос значи грчки црн... талијански море – црнац). То је посве сигурно”.

Тако сатанизација Срба коначно добија и своју потпуну митску димензију без које нема јаке и дуготрајне сатанизације.

Као што Адолф Хитлер у „Мајн Кампфу” наводи да су за све недаће немачког народа криви Јевреји, које треба истребити, тако су и хрватски расисти др Анте Старчевић, Јосип Франк, др Миле Будац, др Анте Павелић и други, сматрали да су Срби узрочник свих недаћа и несрећа које су задесиле Хрвате!

Покољима над српским становништвом у НДХ претходио је веома дуг период сатанизације Срба. „Власи” и „Цигани” још увек су синоним за „име Срб”, како је то писао један од зачетника сатанизације Срба у Хрватској др Анте Старчевић. И после геноцида над Србима у НДХ од 1941-1945. године, најжалост и дан данас се на „Влахе” и „Цигане” гледа урокљивим очима, погледом из кога жари холокауст. То потврђују и зверства која су починили припадници Збора народне гарде и МУП-а из „лијепе наше” по Книнској Крајини, Славонији, Барањи и западном Срему 1991. године.

У другој половини 19. века, на територији Хрватске јавља се расистичка теорија са геноцидним импликацијама, па и условљена сатанизацијом „неподобних” Срба. Истребљење Срба у НДХ 1941-1945. године, није било само верско-биолошки, већ и расистички геноцид, јер су хрватски расисти и шовинисти представљали Србе као „нижу”, инфериорну расу, „нечисту пасмину” зликовачке ћуди.

Према мишљењу др Петра Цацића, постоје барем четири историјска чиниоца који су одиграли пресудну улогу у сатанизацији Срба у Хрватској. Ти чиниоци нису се јавили у исто време. Неки су се појавили у давна времена, док су други настали у новије доба, али им је заједнички именоватељ дух анти-српства и антиправославља, или и једно и друго, а узајамно се прожимају и допуњују:

1. Римокатоличка црква је сматрала да православна вера није права вера. Такође, католичка црква је настојала да покатолички припаднике православне вере и тога се није одрекла до дана данашњег.

2. Хрватски правашки покрет, предвођен Антоном Старчевићем, својом расистичком теоријом покренуо је лавину мржње против Срба.

3. Политика Аустро-Угарске била је усмерена против Србије као могућег Пијемонта балканских Словена и као снажне препреке продирања Германа на Исток – „Дранг нах Остен”.

4. Трећа комунистичка интернационала (Коминтерна) у својим директивама говорила је о Србима као хегемонистичком и експлоататорском народу (а не класи!).

У тексту се објашњава феномен сатанизације, односно фокусирања и оправдавања мржње према Србима. Ватикан је одувек имао значајну улогу у сатанизацији Срба, односно могло би се констатовати да је Ватикан, у ствари, први започео и поставио темељ сатанизације Срба на верској основи – уништење православља. Јован Павле Други је следио доктрину Ватикана, с тим што је она добила ратно-злочиначку варијанту од 1991. године на територији бивше Југославије.

14. 5. На страницама од 30 до 32, под насловом „Нацистичка Немачка и усташка НДХ” објављен је текст:

Адолф Хитлер, вођа Трећег Рајха, циљеве нацизма је изложио 24. фебруара 1920. године у програму од 25 тачака, из којих се виде корени будућих злочиначких и геноцидних радњи. Овај програм детаљно је разрадио у својој књизи „Мајн Кампф” (Моја борба), издање 1925, образложивши нацистичка гледишта и циљеве, због чега се она сматра аутентичним извором нацистичке доктрине.

Хитлеру је сила била средство за решавање свих међународних проблема. Он је псеудонаучна схватања и теорије о расама покушао да примени у политичке сврхе, па је изражавао бојазан од брзог множења Словена, који би једног дана могли угрозити опстанак Немачке. Због тога је сматрао да безобзирно треба обезбедити „животни простор” немачком народу на рачун словенских народа – Руса, Пољака, Срба итд.

Хитлер је говорио да је један од најважнијих задатака немачке политике у будућности „спречити даљи пораст словенских народа као ниже расе”. Уништавање милиона људи „ниже расе” оправдавао је следећим речима: „(...) Ако имам снагу да без икакве гриже савести пошаљем у смрт цвет немачке младости, зар онда немам право да уништим милионе ове инфериорне расе, која се множи попут гамади”.

Хајнрих Химлер, вођа СС јединица, већ 4. марта 1933. године, изјавио је: „Није моје да истерујем правду, већ да уништавам и истребљујем!”

У директиви Врховној команди оружаних снага, од 27. марта 1941. године, Хитлер је наговестио стварање нове државе, будуће „Независне Државе Хрватске”: „Политичким обећањима у корист Хрватске биће поопштена унутрашња политичка затегнутост”.

Сутрадан, 28. марта, Врховна команда је израдила предлог усклађивања немачких и италијанских операција против Краљевине Југославије: „(...) да се у сваком погледу изађе у сусрет хрватским тежњама за самосталношћу и да се Хрвати третирају као пријатељи Осовине ...” Хитлер је о свему томе обавестио Бенита Мусолинија, који је имао слично мишљење по питању стварања НДХ. То се види из његовог писма Хитлеру од 28. марта 1941. године: „(...) треба рачунати и са сепаратистичким тенденцијама код Хрвата које представља др Павелић; сам се налази у близини Рима”.

Дан пре напада фашистичке Немачке на Краљевину Југославију, 5. априла 1941, др Анте Павелић је преко радија издао проглас хрватском народу у којем позива хрватске војнике да окрену оружје против Срба, а Хрвате цивиле да устану на ноге. У прогласу се даље каже: „Наша је потпуна побједа посве сигурна, јер се за њу боре и силне и непобједиве војске наших

пријатеља, војске Италије и Њемачке, које хрватском народу зајамчују потпуну слободу и независност у Независној Држави Хрватској.

У најкраћем року неће бити на хрватском тлу више ни трага србијанском насиљу, а све ће хрватске земље бити уједињене у слободну Независну Државу Хрватску, у којој ће владати само Бог и Хрвати.

Хрватски војници! . . .

Сврстајте се одмах под усташку заставу, уперите пушке против оних који су заробили хрватски народ, обешчестили све хрватске светиње, те запосели хрватска огњишта и хрватску земљу.”

Садржај овог прогласа у суштини одражава циљ будуће политике усташке владе.

Агресија фашистичке Немачке и њених савезника на Краљевину Југославију 6. априла 1941, сврстава се у геноцид против мира и човечности. Учињен је прекршај читавог низа других међународних права: распарчавање окупираних територија, анектирање појединих делова територије у своју корист и корист савезника, стварање усташке НДХ, истребљивање становништва – Срба, Јевреја и Рома, масовна убиства и покољи људи, жена и деце у читавој усташкој НДХ, а нарочито у концентрационом логору Јасеновац.

На делу немачке окупационе територије, тзв. НДХ, била је организована следећа окупациона управа:

а) Од априла 1941. до априла 1943. године, усташка власт под контролом немачке окупационе управе.

б) Од априла 1943. до маја 1945, потпуна организација немачке окупационе управе са управним и полицијским апаратом, укључивши у тај систем и усташку власт и њене снаге.

За оба ова периода је било карактеристично да су на територији НДХ биле снаге Вермахта и полиције и да је та територија била немачко оперативно подручје за борбу против НОВ и ПОЈ.

НДХ је била машинерија терора и злочина од застрашивања до злочина геноцида, експозитура немачких нациста, која је учинила све да злоделима надмаши и саме своје господаре. Вјекослав Макс Лубурић је претходно ишао у Немачку да се упозна са њиховим искуствима о организацији концентрационих логора, па је приступио формирању таквих логора у НДХ. Тако је концентрациони логор Јасеновац постао један од најстрашнијих мучилишта, не само у границама бивше Југославије, него и у целој Европи, и највећи српски град под земљом. Чак су по усташком нацрту у немачкој фирми „Солинген” израђивани специјални ножеви за клање јасеновачких заточеника.

Поробити, опљачкати и најзад уништити Србе, Јевреје и Роме – јесте троструки задатак са којима су немачки освајачи упали у нашу земљу.

Мусолини и Хитлер су искористили српско-хрватски антагонизам и створили НДХ, да би олакшали спровођење својих ратних циљева.

Без подршке окупатора, усташка НДХ се не би могла одржати ни недељу дана. НДХ је преузела од нацизма и фашизма многе идејне садржаје – антисрпство, антијеврејство, антикомунизам, расну теорију, култ вође, култ рата, корпоративни систем и придодала клерикализам.

Усташке власти српско питање су „решавале” физичком ликвидацијом, депортовањем на присилни рад у хитлеровску Немачку, прогонима у Србију и насилним покатоличавањем. Усташе су настојале да надмаше своје учитеље и у томе су успели.

Све наведено у овом тексту представља догму и идеолошку основу Ватикана у борби против православља. Дакле, Јован Павле Други, када је омогућио повратак усташа на власт у Хрватској са Фрањом Туђманом на челу, имао је у виду ову доктрину уништавања и потискивања православља. Зато сноси апсолутну одговорност за све жртве злочина, јер су ратни злочини саставни део плана који је осмислио Јован Павле Други.

14. 6. На страницама од 32 до 45, под насловом „НДХ клерикално-нацистичака геноцидна творевина”, објављен је текст:

Независна Држава Хрватска није била ни независна, ни држава, ни хрватска. Сваки пут када је употребљавао назив „Независна Држава Хрватска”, др Милан Булајић је имао осећај да се легализује нешто што није било засновано на праву уопште, на међународном праву посебно. НДХ је била квислиншка творевина, геноцидна организација мучилишта, усташких логора смрти и стратишта Срба, Јевреја, Цигана (Рома) и других. „То је најокрутнији систем терора и бандитизма, помоћу кога је окупатор свој план истребљивања и поробљавања нашег народа остварио.”

Први организатори усташке власти на терену били су „изванредни усташки повјереници”, које је именовао Хрватски усташки надзор. Међутим, већ маја 1941. године, ту функцију преузима Главни усташки стан, јер је др Анте Павелић, 10. маја 1941. године, донео Одредбу о дјеловању Главног усташког стана.

Да би организовао усташки апарат, др Анте Павелић је, 22. априла 1941. године, донео одредбу по којој се сви чиновници „стављају на слободно располагање надлежном министру. Он их може, без образложења, отпустити, дићи од службе, умировити, премјештати без њихове приволе из подручја једног министарства у друго, из државне службе у самоуправну и у службу установа јавног поретка и обратно, све без обзира на досадање правне одредбе и на досадањи њихов чиновнички и службенички положај”.

По овој одредби, сва намештења требало је решавати кроз Главни усташки стан. Прави циљ тих мера био је да се отпусте из административног апарата „непоћудни елементи” – Срби, Јевреји и Хрвати, који су оцењени као потенцијални противници усташког режима. Коментаришући ову Павелићеву одредбу, „Нови лист” је оценио као „отпуштање свих нехрвата”, а чишћење је спровођено под паролом „обнова државне управе”.

Даљи корак у организацији управног апарата на подручју НДХ била је Павелићева посебна одредба, од 10. јуна 1941. године, о увођењу великих жупа. У току јуна и јула на територији НДХ основане су 22 велике жупе. Оснивање великих жупа Павелић је тумачио оживљавањем „старих традиција хрватског народа” и тиме да „та чињеница има служити да документира нашу давну и велику прошлост, да смо ми Хрвати у својој домовини били управно организовани у временима, кад многи други народи још уопће нису имали срећеног друштвеног живота”.

Из историје је познато да Хрвати, од 1102. године, нису имали своје државе, већ су били стално под туђином. Једино су били слободни 30 дана, од 31. октобра до 30. новембра 1918. године, када су прокламовали да излазе из састава Аустро-Угарске монархије.

НДХ је имала површину 102.000 км. У оквиру основне поделе на 22 жупе и град Загреб, уселила се на 141 срез и 11 среских испостава, 31 град и око 1.000 општина.

Десетог маја 1941. године, Павелић је донео одредбе о оснивању Главног усташког стана и Усташке војнице. Тако је усташки покрет организован као регуларна и једина политичка организација у НДХ. Усташка војница је створена по узору на национал-социјалистичке и фашистичке јединице Адолфа Хитлера и Бенита Мусолинија, па су њено језгро чиниле усташе емигранти. Они су у прво време били готово искључиво припадници Павелићеве тјелесне бојне. Јуна 1941. године, Павелић је донео Одредбу о саставу и дјеловању усташког покрета, према којој усташки покрет постаје једино политичко тело и организација у НДХ.

Том одредбом целокупна делатност усташког покрета била је подељена на „три гране“:

Политичко-организациона грана, која је имала задатак „организирања у организације усташког покрета, те душевни одгој чланства, те пучанства уопће“.

Посебна пажња била је поклоњена организовању омладине. У Усташкој младежи требало је да буде сва омладина, у узрасту од 7 до 21. године. Организација Усташке младежи делила се по узрасту чланова на четири мање групе: Усташку узданицу (7-11 година), Усташке јунаке (11-15), Усташку Старчевићеву младеж (15-21) и Свеучилиштарце.

Усташка војница. Њене јединице биле су: рој, вод, сат (сатнија) и бојна (батаљон). Две или више бојне сачињавале су пуковнију. Ројеви су усташке јединице у поједином селу; табори су јединице на подручју општине; логори су скуп свих табора на подручју среза, и стожери – скуп свих логора на подручју једне жупе.

Усташка надзорна служба (УНС). УНС се састојао од четири уреда: први уред (Усташко редарство) који је водио политичке предмете и био подељен у три одсека (комунистички, јеврејски и српски); други уред (Усташка обавештајна служба), који је вршио хапшења и спроводио истраге; трећи уред (Усташка обрана) представљао је посебну војничко-полицијску формацију која је организовала концентрационе логоре; четврти уред (Особни одсјек), који је такође вршио хапшења и организовао Павелићеву тјелесну стражу.

Формални почетак стварања оружаних снага НДХ била је Квартерникова Одредба о оснутку војске и морнарице Државе Хрватске, 10. априла 1941. године. Немачка Врховна команда је имала главну реч у стварању војске НДХ и њеном наредбом, од 30. априла 1941. године, на подручју немачке окупационе зоне у НДХ одређена су гарнизонска места у којима јачина трупа није могла да буде већа од 800 војника. Били су забрањени сви покрети војних јединица НДХ без немачке сагласности.

Оружане снаге НДХ састојале су се од домобранства, Усташке војнице и оружних снага. Крајем јуна 1942. године, оружних снага се издваја из домобранства и почиње да делује у оквиру Усташке војнице. Посебне јединице у оквиру Усташке војнице били су Усташки обрамбени здругови, наоружане јединице УНС-а, којима је био задатак да организују и чувају концентрационе логоре.

У лето 1941. године, Војница је бројала између 25.000 и 30.000 усташа. Главнину ових наоружаних скупова Павелић је оквалификовао као „дивље усташе“. Наредбом од 9. августа 1941. године, он је наредио да „дивље усташе имају смјеста престати са сваком дјелатношћу“. Павелић је на тај начин покушао да пребаци сву одговорност и кривицу за масовне покоље Срба на те усташке скупине, а под притиском и приговором Немаца и Талијана да су такви усташки поступци били узрок избијања оружаног устанка.

Крајем 1941. и почетком 1942. године, снаге домобранства имале су око 70.000 војника, усташка војница око 15.000, а оружних снага око 8.000. Међутим, крајем априла 1942. године, оружане снаге НДХ су се повећале, тако да је домобранство имало око 90.000 војника, а крајем те године око 110.000, рачунајући и припаднике оружних снага. Крајем 1942. године, усташка војница је имала око 40.000 усташа. Према томе, оружане снаге НДХ имале су око 150.000 наоружаних лица.

Најжешћа усташка пропаганда против Срба уследила је маја и јуна 1941. године. Организовани су многобројни политички скупови широм НДХ на којима су иступали поједини усташки функционери тумачећи циљеве НДХ и усташког покрета, Павелића као „вође и ослободитеља хрватског народа“. У то време дошло је до кампање против Срба и Јевреја. Био је то јавни позив за спровођење конкретне политике према Србима, а истовремено и оправдање терора, који је у протеклом кратком времену већ испољио најмонструознија обележја.

Успостављањем НДХ, национализам и расизам постали су основа унутрашње политике. Над Србима, Јеврејима и Циганима био је озаконен геноцид који су спроводиле политичке, војне, нарочито специјалне полицијске установе усташког режима на свим подручјима државно-политичког, јавног и културног живота.

Законске одредбе и наредбе биле су легална основа система свеобухватног терора заснованог на идејној и теоретској основи и пракси немачког националсоцијализма. Усташки терор је био заснован на расној, верској и политичкој основи.

Институцију терора у усташкој НДХ треба посматрати као саставни део терора окупатора и његове политике. Разне законске одредбе представљале су копију нацистичких расних закона.

Законске одредбе и наредбе имале су за циљ да заштите окупаторе и усташку власт, а терором да онемогуће противнике усташког режима. Одредбе су садржавале принцип колективне одговорности, како би се постигло масовно кажњавање одређене категорије становништва, а извршили одређени психолошки ефекти над осталим делом народа. Усташка НДХ је озаконила терор одређеним формално-правним прописима, доневши низ законских одредби и наредби у том духу.

Расна политика у НДХ од самог почетка, по својим методама и облицима, изграђивала се у прави систем. У циљу остваривања те политике, од НДХ је требало створити „чисти хрватски простор”, који ће омогућити егзистенцију „чисте хрватске нације”, за коју је животни услов „истребљење, у првом реду, Срба и Јевреја”, који су проглашени „највећим непријатељима хрватског народа”, па „њима нема мјеста у Хрватској” – настојало се читавом том систему дати карактер легалности, почевши од политичке пропаганде највиших усташких функционера, до стварања посебног казненог законодавства.

Антисрпска и антијеврејска кампања, одмах повезана с паролама истребљења, била је санкционисана од самог почетка.

Први званични текст, који ће постати формално-правни темељ читавом даљем „казненом законодавству”, била је Законска одредба за одбрану народа и државе, коју је Павелић јавно прогласио 17. априла 1941. године. Карактеристична су прва два члана поменуте одредбе:

„1. Тко било на који начин повриједи или је повриједио част и животне интересе хрватског народа, или на било који начин угрози опстанак НДХ или државне власти, па макар дјело и остало у покушају, чини се кривцем злочинства велеиздаје.

2. Тко се учини кривцем злочина у точки 1. наведенога има га стићи казна смрти”.

У Одредби се даље наводи да „за судовање на основу ње, министар за правосудје може формирати „по потреби изванредне народне судове од три особе”, који би имали карактер и компетенције пријекога суда”.

Ова одредба, као и њене касније допуне или тумачења, не дефинишу појмове „част и животни интереси хрватског народа” и „злочинство велеиздаје”, што значи да је све то било препуштено властитим оценама.

Довољно је било да неки усташа пожели јеврејску или српску радњу, па да власника оптужи због „саботаже” и изведе пред суд, где је одмах био проглашен велеиздајником и стрељан, а радња додељена усташа. Хиљаде невиних људи, само зато што су православне или јеврејске вере, побијено је без икаквог разлога! Тако је Павелић већ првих дана, помоћу тих судова, увео крваву страховладу какву не познаје историја хрватског, а ни других народа.

Законска одредба о забрани ћирилице донета је 25. априла 1941. године. Одредбом је забрањена свака употреба ћирилице у јавном животу, као и штампање књига тим писмом. Сви написи ћирилицом морали су се скинути у року од три дана. Прекршитељи ове наредбе биће кажњени новчано до 10.000 динара и затвором до месец дана.

Истог дана изашла је наредба да православни Срби морају да носе плаве траке са словом „П” (православни).

Србима и Јеврејима је било забрањено да се возе трамвајима.

Законска одредба о држављанству донета је 30. априла 1941. године. Одредбом је било предвиђено да држављани НДХ могу бити лица аријевског порекла, који су својим држањем доказали да нису радили против ослободилачких тежњи хрватског народа и НДХ.

Законска одредба о прелазу с једне вере на другу донета је 3. маја 1941. године.

Равнатељ редарства у Загребу, Маријан Никишић, издао је 9. маја 1941. године две одредбе „против непоћудних елемената”, Срба и Жидова:

„Одређујем, да се у року од осам дана имаду преселити у друге дијелове града Загреба сви Срби и Жидови, који станују на сјеверној страни Максимирске цесте, Влашке улице, Јелачићевог трга, Илице до житнице, као и из оних дијелова града, који се налазе сјеверно од означеног цестовног потеза ...”

Истог дана редарствено Равнатељство у Загребу издало је „ради опћег знања и равнања” следећу наредбу:

„1. Срби и Жидови, настањени у граду Загребу, смију се кретати на подручју Загреба само од 6 сати прије подне до 9 сати на вечер. Од 9 сати на вечер, па до 6 сати у јутро, не смију излазити на улицу, већ се имаду задржавати у својим становима.

2. Улазити на подручју града Загреба и излазити с подручја Загреба, могу Срби само уз претходно одобрење мјесне редарствене власти, које ће се издавати само у веома важним случајевима ...”

Скоро сви чиновници православне вере били су отпуштени, а одмах су почела и велика хапшења. Најпре су похапшени православни свештеници, над којима су вршена садистичка зверства.

За антифашистичку пропаганду и акције у том смислу, законском одредбом од маја 1941. године биле су предвиђене само смртне казне. Ту се убраја и Законска одредба о преким судовима, од 17. маја 1941, која је представљала прву одредбу о специјалним судовима чији је поступак био јаван, без допуштења правног лека, а извршење смртне казне три сата по изреченој пресуди.

Одлука о укидању патријаршијског пореза од 10%, који су плаћали православни, донета је 25. јуна 1941. године.

По улицама Мостара, Стоца, Требиња, Билеће и других херцеговачких градова и варошица, освитале су свакога јутра нечувено понижавајуће наредбе излепљене по зидовима. Илустрације ради, цитираћемо наредбу коју је, 23. јуна 1941. године, издао усташки стојерник у Мостару Иван Зовко:

„1. Више од два Србина не смију уопће ићи заједно;

2. Жидови и Срби не смију уопће ићи заједно;

3. Послије осам сати навече Срби и Жидови морају бити у својим кућама;

4. Жидови и Срби при куповању у радњама морају чекати да Хрвати подмире своје потребе, па да онда купују;

5. Жидови ће куповати само у својим радњама;

6. Срби и Жидови не смију ићи на шеталиште, нити смију сједити на Тргу слободе;

7. Срби и Жидови не смију плесати у јавним локалима.

Сваки прекршај казниће се на лицу мјеста, без изузетка”.

Ванредна законска одредба и заповест о надлежности преких судова и скупљању Јевреја у концентрационе логоре под ведрим небом донета је 26. јуна 1941. године. Одредба је донета поводом гласина да ће 28. јуна 1941. у НДХ доћи до прогона једног дела становништва.

Другог јула 1941, послато је упутство Државног равнатељства за понову свим котарским предстојницима о оснивању уреда за исељавање при котар-

ским областима, њиховој организацији и раду и о поступку приликом хапшења ради отпремања у концентрационе логоре.

„Војсковођа” Славко Кватерник, 7. јула 1941, издао је наредбу да се сви Србијанци морају пријавити градским поглаварствима и редарствима.

Законска одредба о преким и покретним преким судовима донета је 5. јула 1941. године.

Равнатељство за јавни ред и сигурност НДХ, 8. јула 1941. године, издало је налог жупским редарственим равнатељствима о упућивању свих Срба и Јевреја у концентрациони логор Јасеновац.

Наредба о забрани назива српска православна вера донета је 18. јула 1941. и уведен је назив грчко-источна вјера.

Усташко редарство у Загребу је, 19. јула 1941, телефоном издало налог Великој жупи Хум у Мостару да се Срби интелектуалци свакодневно упућују у групама од 20 до 30 у концентрациони логор у Госпић.

Тридесетог јула 1941, донета је одлука да се сви ухапшени Јевреји и Срби без доказног поступка упуте у концентрациони логор Госпић.

Равнатељство усташког редарства НДХ у Загребу издало је, 23. јула 1941, налог великим жупама за хапшење и отпремање Срба, Јевреја и комуниста у концентрациони логор Госпић.

Другог октобра 1941, законском одредбом поглавника, министра унутрашњих послова и министра просвете и богоштовља предвиђено је да се за једног погинулог стреља 10 комуниста.

Због све веће несигурности усташког режима и немогућности да уништи све противнике до тада предузетим средствима, 25. новембра 1941. године донета је Законска одредба о упућивању „неподобних и опасних лица” за усташку НДХ у сабирне и радне логоре. Одредбом је био озакоњен систем логора који су у НДХ већ били основани средином 1941, или су били у оснивању. Регулисано је трајање заточења у логорима, најмање три месеца до најдуже три године. Међутим, то је била само административна формалност која није обавезивала управу логора имајући у виду да је веома мали број осуђених на временске казне на присилни рад у логору остао у животу.

Законска одредба о упућивању лица у концентрационе логоре донета је 20. јула 1942. године.

Генерална скупштина Уједињених народа усвојила је, 9. септембра 1948. године, Конвенцију о спречавању и кажњавању злочина геноцида. Усвајање ове Конвенције и проглашење геноцида за међународно кривично дело од историјског је значаја, јер Конвенција представља велики корак у организованој акцији на заштити човека.

Народна скупштина ФНРЈ ратификовала је Конвенцију 21. јуна 1950. године.

У чл. II стоји: „У овој Конвенцији под геноцидом се подразумева било које од ниже наведених дела, почињених у намери да се потпуно или делимично уништи као таква нека национална, етничка, расна или религиозна група:

- а) убиство чланова групе;
- б) тешка повреда физичког или менталног интегритета чланове групе;

в) намерно подвргавање групе таквим животним условима који треба да доведу до неког потпуног или деломичног физичког уништења;

г) мере усмерене ка спречавању рађања у оквиру групе;

д) принудно премештање деце из једне групе у другу.”

Кривични закон СФРЈ предвиђа геноцид као кривично дело против човечности и међународног права.

У међународном праву геноцид се назива и злом против човечности.

Жртва геноцида није човек као физичко лице, већ човек као члан одређене групе људи која је предмет уништења.

Многи социолози, психолози, лекари, филозофи, антрополози, правници и други, покушавали су да проуче мотиве геноцида. Наравно, сваки од њих давао је објашњења из свог угла. Немачки филозоф и психијатар Карл Јасперс (23. фебруара 1883. године, у Олденбургу – 26. фебруара 1969. у Базелу) разликује три категорије злочина: обичан злочин, злочин против човечности и злочин против човечанства, односно злочин геноцида.

Др Милан Војновић, професор Универзитета у Београду, наводи више врста геноцида. То су: материјални геноцид, када се уништавају материјална добра једног народа; културни геноцид, који се састоји у уништавању свих културних добара (језик, култура); сакрални геноцид, када се уништавају сва религијска наслеђа и историјска сећања једног народа; религијски геноцид, када се људи насилно покрштавају или због вере убијају, свештеници прогањају, убијају итд.

У науци не постоји јединствена класификација теорија о геноциду. Др Смиља Аврамов, у књизи „Геноцид у Југославији у светлости међународног права”, наводи разне теорије о геноциду: социолошке, антрополошке, социобиолошке, психоаналитичке, теолошке итд.

Усташка држава је била геноцидна држава, јер су сви злочини геноцида, забележени у историји људског рода по својој свирепости, почињени над српским народом у току Другог светског рата у Независној Држави Хрватској.

Према истраживањима др Милана Војновића, број страдалих Срба за време Другог светског рата премашио је два милиона, а од тога усташе су убиле око 90%.

О уништењу српског народа у Независној Држави Хрватској, др Анте Павелић је рекао: „Змију треба ударити у главу, треба уништити динарске Србе, јер су они витални и служе за обнову српства”.

Усташки пројекат геноцида над Србима на подручју НДХ израђен је пре рата, на Липарима у Италији, под покровитељством фашистичке Италије.

Командант усташког концентрационог логора Јасеновац, Љубо Милош, изјавио је пред Југословенским судом правде, 9. јула 1948. године да је одлука о формирању концентрационих логора по узору на немачке концентрационе логоре донета још у усташком логору у Липарима у Италији 1934. године. Према извештају Главног усташког стана „да сабирни логори и радни логор Јасеновац може примити неограничени број заточеника”, превазиђени су и немачки узори.

Стварање етнички чистих хрватских, католичких подручја претпостављало је пројекат геноцида невероватних размера, с обзиром на тадашњи национални састав.

Хитлер је одлуком о уништењу Краљевине Југославије благословио усташки пројекат геноцида над Србима, које је сматрао главним кривцима „преврата” 27. марта 1941. године.

Хитлер је, наводно, једном приликом питао др Анту Павелића: „Колико има Срба у Хрватској?”, мислећи на НДХ, на што је Павелић одговорио: „Око два милиона”. На то је Хитлер упозорио Павелића да мора „50 година водити политику националне нетолеранције”, ако жели да има „чисту Хрватску”, додавши да је и сам „свјестан” да „национална нетолеранција може имати озбиљне политичке посљедице”.

После тог разговора поглавник Павелић је схватио да је добио „одрешене руке” за извођење усташког пројекта геноцида над Србима у НДХ.

Када је Адолф Хитлер одлучио да разбије Краљевину Југославију, наредио је генералу Леру, команданту 4. ваздухопловне флоте, да приликом напада на Београд, априла 1941. године, сруши Народну библиотеку Србије, уништи интелигенцију и обезглави Српску православну цркву.

Поступак извршења пројекта геноцида над Србима у НДХ се заснивао на разрађеном поступку превара: необавештеним сељацима су упућивани позиви да се јаве ради саопштења нове власти; друге су хапсили под изговором да их воде на саслушање; треће су превентивно хапсили под изговором опасности од српског устанка на Видовдан 28. јуна и Илиндан 2. августа 1941. године. Уочи видовданског геноцидног покоља Срба, поглавник Павелић је лично издао проглас „против ширења лажних вијести”, за увођење „реда и сигурности”, „гаранцијама живота и имовине”, коме је дат најшири публицитет. Три пута је понављан у усташким новинама „Хрватском народу” – 28. јуна, 29. јуна и 1. јула 1941. године, све у циљу преваре народа, који је био умакао првом геноцидном таласу.

Усташким пројектом било је предвиђено геноцидно „чишћење” српског становништва на потезу Загреб – Бања Лука (подручје замишљеног главног града НДХ) на релацији Босанска Крупа - Босански Нови – Приједор – Бишаћ – Цапраг – Глина – Костајница – Вргин Мост; граничних подручја према Србији, Црној Гори и од Италије анектираних приморских подручја и Херцеговине.

Марко Шакић, некадашњи срески начелник у Билећи, на саслушању је изјавио следеће: „За вријеме док сам се налазио на дужности среског начелника у Билећи, концем јуна 1941. године, добио сам један распис МУП НДХ из Загреба, потписан лично тада од министра унутрашњих послова Андрије Артуковића, у коме је било написано да хрватска влада намјерава да створи један коридор словеначког становништва у граничним мјестима, односно, срезovima Босне и Херцеговине према Србији. У том распису били су точно набројани срезovi: Требиње, Билећа, Гацко, Невесиње, Фоча, Вишеград, Сребреница, Зворник и Бијелина.

У томе распису стојало је да из ових срезова треба раселити Србе а населити словеначки живаљ кога су Њемци протјерали из Словеније, а много словеначких породица било је смјештено у сарајевски срез.

Двадесет дана након тога стигло је изричито наређење тадашњег министра унутрашњих послова, потписано такође од Артуковића, да морам од-

мах у најкраћем року иселити из билећског среза, како знам и куда знам, 200 српских породица ...”

Стратешки правци извођења пројекта геноцида над Србима имали су приоритете на граничним подручјима према Црној Гори и Србији, на потезу Требиње – Билећа – Гацко – Невесиње – Љубиње – Столац – Дабарско поље – Попово поље – Гатачко поље.

Постојање усташког пројекта геноцида над Србима показују претходне припреме – одређивање јама за уклањање жртава геноцида. За поједине јама није знало ни локално становништво док се пред њима није нашло у улози жртве. Сачувана су званична документа, пописи јама сачињени по службеном налогу са одређеним рубрикама: поред појединости о локацији јама и њеног назива уписана је и процена – „простор за 100 људи”, „простор за 200 људи”, чак „простор за 800 људи”.

Каквим је прорачуном и хладнокрвношћу прављен план за истребљење Срба и њихово уклањање са лица земље, види се из документа усташког Заповједништва војне крајине у Сарајеву. Документ носи назив „Исказ пећина-јама на подручју Крилног оружничког заповједништва Билећа”. Извештај има три странице, а на свакој налазе се четири колоне; у првој је редни број пећине, у другој њен назив, у трећој је описан њен положај – где јој је улаз, како се до њега стиже и колико може да прими људи.

Усташке власти, као што показује овај документ, прве су, и вјерујемо последње на свету, капацитет крашких шпиља, јама и пећина мериле бројем и запремином људских тела.

Према овим прорачунима, најмања јама „има простор” за 80 људи, а највећа за хиљаду. Прва се налази код Клепандола, а друга код касарне у Москву. Усташки стручњаци израчунали су да у овом крају највише јама „има простор” за 100 и 200 људи, ређе су оне јама које могу да приме 500 и 800 људи. Ево неколико описа јама: „Мала пећина Тубичани! Повише куће Николе Анђелића. На Западним падинама Бабљака. Улаз западни. Има жива вода. Простор за 200 људи”. „Јама Голубинка. Налази се четири километра далеко од села Драковића према југу. Прилази се колским путем”. „Заушља пећина. Улаз у Љути код Заушља. Улаз јужни. Простор за 800 људи”.

Када се сабере капацитет 33 јама које су усташке власти у овом крају премериле, излази да је у њима било „простора” за више од 8.000 људи. Колико би га тек било да су успели да израчунају остале 42 шпиље на подручју Крилног оружничког заповједништва Билеће!

Једно је сигурно: Мало је држава и војски које су у историју ушле са оваквим документима. Мало их се усудило да на овакве планове ставе свој печат и грб...” (подвукао Г. Р. Д.). То се могло десити само у „лијепој нашој” др Анте Павелића, чије идеје наставља данас нови поглавник др Фрањо Туђман, који данашњу НДХ проглашава „најдемократскијом земљом” – наравно у убијању Срба и у том нечасном послу ужива подршку Европске економске заједнице, у којој главну реч воде Немачка, Италија, Аустрија, Мађарска, и наравно, Ватикан – стари непријатељи Југославије из Другог светског рата! То је највећа срамота за европску демократију на крају 20. века.

После формирања, нова усташка власт почела је да спроводи „национални програм чишћења хрватског простора од Срба”. На удару су били првенствено угледни људи у градовима и селима, а затим целокупно српско становништво, без разлике у полу и годинама старости. Пре приступања „националном програму”, извршен је попис српског народа у НДХ. Од старешина српских домаћинстава тражено је тачно бројно стање породице, године старости, стање по половима, величина имања (покретна и непокретна), где се та имања налазе итд. Попис српског народа мотивисан је ратним приликама у циљу доделе картица за снабдевање прехранбеним артиклима, иако је попис имао други смисао, што су догађаји убрзо потврдили.

Између 27. и 31. јула 1941. године, близу Бугојна, заклано је више од 1.500 Срба, који су доведени из Бање Луке и целог слива реке Врбас. Само за једну ноћ котарски предстојник Бранко Куштро, учитељ, пререзао је 400 српских грла. Дању су те кољаче исповедали и праштали им грехе бугојански фратри Емануел Рајић и Силвије Франковић. Вести о злочинима убрзо су допрле чак и у САД. За злочине чуо је и песник Јован Дучић, после чега је написао песму „Врбас”.

Пре почетка клања Срба, целатима је била обећана награда. Др Марин Бучан, котарски предстојник у Двору на Уни, од 12. јуна 1941. до почетка фебруара 1942. године, у изјави Окружном суду у Шибенику каже:

„Концем јула 1941. године Министарство унутрашњих послова тзв. НДХ, којему је на челу тада стајао Андрија Артуковић, издало је наређење да се потпуно физички истријебе сви Срби, без обзира на године старости и на спол, а њихова имовина да се опљачка, односно, да ту имовину као награду добију непосредни извршиоци ликвидације. Одмах иза тога настало је масовно клање Срба на котаревима Босански Нови, Крупа, Цазин и Глина, а исто тако на котаревима Костајница и Приједор. Срби су се ликвидирали само ради тога, јер су припадали тој нацији, а да се није испитивало, нити установљавало било каква кривица, јер такве кривице није ни било. Иза физичке ликвидације, које су се вршиле скоро искључиво клањем ножем или ударцима батина, слиједила је плјачка цјелокупног имања покланих. Покретну имовину дијелили су међусобно извршиоци тог клања, јер им је прије почетка ликвидације то било обећано као награда.

Ја лично видио сам у једној шуми, на путу између општине Жировоц и сусједног котара у Босанској Крупи, око шездесет дјеце старих од неколико мјесеци, па до три године, који су сви били поклани ножем или били убијени ударцем батине по глави. Мој чиновник ми је причао да је својим очима видио када су у Босанском Новом клали неке Србе, којом приликом је један стари Србин извадио из џепа златан сат и дао га усташа, који је вршио клање, са молбом да га што прије закоље. Те исте пригоде дошао му је један младић, који је тражио котарског предстојника у Босанском Новом, да му исплати 1.800 динара, јер је заклао око 900 људи, па је као награду тражио два динара по закланом човјеку”.

Из ове изјаве се види да је један од мотива за клање Срба била и награда – присвајање покретне имовине покланих Срба!

Др Виктор Гутић, стожерник из Бање Луке, као видљив знак пажње, дао је Хасану Шабићу награду у износу од 2.000 динара, зато што је убио највише Срба у селу Кијеву код Бање Луке.

Усташки злочинци ухапшене Србе убијали су тупим предметима и касали ножевима, мрцварили беспомоћне жене, а нејаку децу набијали на бајонете, узвикујући: „Не треба оставити ни српску мачку, а камо ли дијете!” Извештавајући о тим гнусним злочинима Светозара Вукмановића Темпа, Угљеша Даниловић, између осталог, каже: „Прича се да су усташе на Берковићима кувале дјецу и нагониле њихове мајке да их једу, а последице их убијали, силовали дјевојке и жене итд. Кажу бити убијен метком, то је значило срећу ...”

Ноћу 24/25. јуна 1941. године, усташе из срезова: Стоца, Љубушког, Имотског, Метковића, Чапљине, Широког Бријега и Љубиња са логорником Ђорић Марком отишле су у српско село Берковиће и тамо приредиле општи покољ Срба. У овом селу поклане су читаве породице да нико није остао жив... Усташе су тада међу осталим заклале Хајдиновић Душана, трговца из Берковића, исјекли га на комаде и кухале његово месо у казану, затим натјерале његову жену и дјецу да једу то месо, а последице и њих заклале. Усташе су Србима вадиле очи и те очи носиле у Столац и показивале другима, те се хвалиле, колико су српских очију извадиле у Берковићима.

Др Сава Скоко пише о страдањима херцеговачких Срба и наводи да су „столачки Срби пре погубљења мучени као Стари Вујадин и његови синови у „проклетом Лијевну” у народној пјесми. То се види из исказа преживјелих свједока датих Земаљској комисији за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача. Свједоци посебно наглашавају да нема никакве сумње да су столачким Србима, пре погубљења на Видовом пољу, копане очи, наводећи да су италијански војници отворили један пакет упућен на адресу усташког поглавника Анте Павелића (учинио им се сумњив) и у њему пронашли плехану кутију пуну људских очију потопљених у млеко. У пропратном писму је, између осталог, писао: „Увјеравамо те, драги поглавниче, да ово није дар од мртвих, већ од живих људи”.

Илиндански покољи, према писању Сава Скока, најстрашније су погодили село Пребиловце, око шест километара источно од Чапљине. Ово село уочи рата имало је 119 домаћинстава – 116 српских и 3 муслиманска, са преко 1.000 становника, од тога 994 српске националности.

За реализацију свог беспримерно злочиначког подухвата, чапљинско усташко вођство је успело да у околним хрватским и муслиманским селима мобилише око 3.000 људи. Ту су детаљно упознати са пакленим планом усташког вођства из Чапљине. Речено им је на ниједна пребиловачка особа не сме преживети.

Свака усташка група је остављала кржаве трагове. Те звери у људској сподоби су, на пример, упале у кућу Богдана Медана где су затекли Богданову жену Милеву на порођају. Уз злокобно церекање и лицитирање који ће од њих да буде кум новорођеном детету, распорили су бајонетом овој несрећној жени утробу, извадили дете, заклали га, а потом замотали у припремљене пелене и вратили у утробу.

Преживели сведоци истичу да су се најгрозније сцене одиграле у згради основне школе и у школском дворишту. Тако на пример, Мара Булут, једина жена која је преживела ту крваву пребиловачку драму, наводи да је својим очима видела како усташки злочинци ваде малу децу из колевки, хватају их за ноге и снажно ударају главом о зид. На тај начин је усмрћено преко педесеторо деце. Нека деца нису закопавана, већ су враћана мајкама, које су их у наручју носиле све до Шурманске јаме – заједничке гробнице пребиловачких жена и деце.

Из пресуде Окружног суда у Мостару, којом је Мердан Никола из села Гњиљашта осуђен на смрт вешањем, сазнајемо да је он 4. августа у пребиловачкој школи први силовао учитељицу Стану Арнаут, а потом је препустио њеним бившим ученицима из Габеле, младићима у добу од 16 до 18 година, који су се читаву седмицу дана над њом иживљавали. Силовали су је групно, један за другим, по више пута дневно, све док није полудела. Тек тада је маскрирана и закопана у школском дворишту. Мара Булут у свом исказу наглашава да је ипак најстрашније било силовање девојчица пред њиховим мајкама, које су присиљаване да придржавају своје уплашене девојчице док их насилници обешчасте. Тако је Јозо Боровац „Бондо” натерао Стојанку Булут да придржава своју тринаестогодишњу ћерку Милеву док је он силује.

Врхунац бешчашћа било је присиљаване неких пребиловачких девојака да се удају за убице својих родитеља, браће и сестара, који су брутално насрнули на њихову част, понос и образ. Шта се све дешавало са оним женама, девојкама и девојчицама, силовано их је око стотину, чије је мрцварење остало ван видокруга преживелих сведока, може се само наслутити.

Петог августа увече, специјална композиција, дупке пуна пребиловачких жена, девојака и деце, кренула је са железничке станице, у пратњи око 300 усташа и после двадесетак минута вожње, зауставила се на железничкој станици у Шурманцима. На тој станици усташама се придружило око 150 добровољаца.

Сутрадан, 6. августа ујутро, измучено пребиловачко становништво истерано је из железничких вагона, међу чопор целата. Све су их сврстали у колону и по групама доводили до јаме Голубинка. Уништавање житеља села Пребиловаца трајало је пуних шест часова.

Дубина јаме износила је око 80 метара. Цео простор око јаме био је упрскан крвљу и мозгом убијених дечака и девојчица. Жене и девојке се нису отимале већ, напротив, саме скакале у јаму, јер су после страха које су преживеле у пребиловачкој основној школи изгубиле сваку вољу за животом. У јаму је бачено преко 500 лица из Пребиловаца. Екипа спелеолога, средином новембра 1990. године, пронашла је „преко 300 дечјих лобања”.

Несхватљиво тежак злочин у Шурманцима нису извршили ни италијански окупатори, ни они који су дошли са њима „на пар камиона”, већ домаћи људи, прве комшије жртава, њихови добри познаници, неки чак и кумови!

Тих трагичних августовских дана, у селима око мученичких Пребиловаца орила се песма девојачка: „Павелићу, шта ћемо од Срба, веж’ у ланце, гони у Шурманце!”

Од 119 домаћинстава српске националности, са укупно 994 лица, рат су преживела само 164 лица. У рату је, дакле, страдало 830 лица, а 54 домаћинства су потпуно угашена!

Крајем новембра 1990. године, извађене су кости пребиловачких жртава. На подвожњаку, у селу Шурманцима, биле су исписане пароле „Бог и Хрвати” и „Дођите нам опет!” Кости жртава су пренете у Пребиловце и стављене у крипту. Жртве су 1991. године опојали свештеници на челу са српским патријархом, господином Павлом, у присуству великог броја Срба из многих крајева Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе.

Међутим, у лето 1992. године, усташке хорде поново су заузеле Пребиловце и минама разнели кости пребиловачких невиних жртава. Ни мртвима нису дали мира. Историја се понавља, а Европска заједница и САД упорно ћуте, и опет клевећу и кажу како су Срби агресори!

У књизи др Милана Булајића „Усташки злочини геноцида” налази се шематски приказ творнице сапуна у Доњој Градини, у којој се 1943-1944. године правио сапун од људи заточених у Јасеновцу.

Живорад Михаиловић Шиља пише детаљније о тој фабрици сапуна: „Захваљујући жителјима Козаре и Поткозарја недавно су пронађена четири казана, од укупно 12, запремине 2.000 литара, из усташког логора Јасеновац у коме су усташе кувале Србе и од њих правиле сапун!

Рецепт је гласио: на 5 килограма српског људског меса, 10 литара воде и 10 килограма каустичне соде. Када се та маса скува ставља се у отеглице, пречника 2 метра, дубине 80 сантиметара. Пошто се маса исцеди, сече се на коцке и шаље у Загреб, у творницу сапуна, да се њима умивају усташке главешине, њихове жене и деца, а нешто се од тога сапуна и извозило на Запад (...)

Ова четири пронађена казана, биће ускоро постављена у селу Доња Градина (село преко пута Јасеновца, на босанској страни), као спомен обележје”. На крају Живорад Михаиловић Шиља пише:

„Препоручили би господину Цимерману, а и свима осталима са западних страна, да обиђу село Доњу Градину и изблиза погледају ове казане. Ако ни због чега другог оно да се историја не понови с обзиром на садашњу Туђманову младу „демократију”.

За „покатоличавање” православних Срба у Вргинмосту усташки повереник Јосип Живић је користио учитељицу из Чемернице Љубицу Боројевић (после покоља у Глини побегла је у Београд са усташком пропусницом, а 1945. године побегла је са Немцима), која је Србима говорила да је била код усташког стожерника у Петрињи, и да јој је рекао да ће све Србе из НДХ истерати, који се не „покрсте”. Такође, дугогодишњи учитељ из Пјешчанице, Никола Генераловић, ожењен Хрватицом, иначе резервни официр, ишао је кроз село и позивао Србе на „покрст”. Имајући у виду да је био истакнути члан „Сокола”, народ није сумњао у његов патриотизам, па га је послушао, и заједно са њим под заставом, кренуо у Вргинмост (после ослобођења осуђен је на вишегодишњу робију).

У Вргинмосту из околних села било се сакупило око 2.200 Срба од 16 до 60 година старости. Домаће усташе су у почетку са њима поступале врло коректно док им сутрадан нису дошле усташе из Глине и Загреба са два ауто-

буса и 25 камиона, наоружани пушкама и митраљезима. Видећи шта им се спрема, око 400 Срба је успело побећи, а око 1.800 је сатерано у соколану.

У понедељак, 4. августа 1941. године, жртве су превезене у Глину и сатеране у православну цркву, псујући им српску матер. Клање је почело увече и трајало је до сутрадан око 8 часова. Очевици су чули повике усташких кољача: „...удри га, смрскај му главу...”, док су се неки кољачи хвалили „како је нож ишао у људско тело као у сир.”

Једини преживели из покоља у цркви у Глини, Љубан Једнак, прича: „...почело је клање људи од реда, како смо стајали у цркви. Ухватили су једног по једног, поваљивали на стол, један је усташа клекнуо на прса, а други је узео нож и пресецао гркљан (...) и бацали на камион који је пред црквом стајао ...”

Усташе су по партијама убијене трпали у камионе, одвозили до једног шумарка и затрпавали.

И Љубан Једнак је једног момента скочио међу поклане жртве и легао међу њих, притајивши се као мртав. И на крају је испричао: „...усташе су се удаљиле и у шумарку разговарале. Ја сам се потајице извукао из грабе, увукао се у кукуруз и кроз шикарје одвукао се прилично далеко. Из ноге ми је цурила крв, јер сам био рањен. У зору сам дошао до мјеста Курете и сакрио се у грм. Ту је наишао један човјек који ме је препознао и одвео ме својој кући”.

Ни најдивљивија племена на афричком континенту нису ово радила, као што су то чинили они који су се хвалили и данас се хвале својом „тисућгодишњом” културом.

Усташе су крсташким методом вршиле геноцид над Србима. Иако је убиство метком било нешто најхуманије што је Србин могао да очекује од усташа, ипак су се злочини масовно вршили ножем, бајонетом, чекићем и другим средњовековним средствима. Порука је јасна: истребљење на верској основи, исто онако како су папин крсташ освајали простор и штитили интересе папе.

Јован Павле Други је, од 1991. године, активирао и подржао баш овакве усташе, који су на исти начин вршили злочине над Србима.

14. 7. На страницама од 46 до 53, под насловом „Спрега Ватикана, католичке цркве и Независне Државе Хрватске” налази се текст:

Дан пре напада хитлеровске Немачке на Краљевину Југославију, 5. априла 1941. године, др Анте Павелић је преко радија издао проглас хрватском народу да окрену оружје против Срба, а Хрвати цивили да устану на ноге. Даље се у прогласу каже: „...У најкраћем року неће бити на хрватском тлу ни трага србијанском насиљу, а све ће хрватске земље бити уједињене у слободну Државу Хрватску, у којој ће владати Бог и Хрвати...”

У предвечерје 10. априла 1941. године, др Анте Павелић је поручио својим присталицама у Хрватској да се спреме за долазак немачке и италијанске војске: „Дочекајте свагдје и свагда храбре војнике наших пријатеља и заштитника с весељем, с одушевљењем, поштовањем и с братском љубављу. Окитите куће хрватским тробојницама и знаковима пријатељских народа и војске. Ови војници знаду, да пролазе кроз пријатељске земље, но нека се и на лицу мјеста освједоче, да су их Хрвати у хрватским земљама примили она-

ко братски и с љубављу, како то учинити знаду само честита, захвална и вјерна срца хрватског народа. С њима долазе у твоју средину, хрватски народе, с пушком у руци, храбро се борећи и твоји синови, долази и хрватска усташка војска!”

Генерал Славко Кватерник, у име Павелића, одржао је 10. априла 1941. године, на Велики четвртак, на радију кратак говор, који је започео овим речима:

„Хрватски народе! Божја Провидност и воља нашег савезника, те муко-трпна вишестољетна борба хрватског народа и велика пожртвованост нашег поглавника др Анте Павелића, те усташког покрета у земљи и у иноземству: одредили су, да данас, пред дан Ускрснућа Божјег сина, ускрсне и наша Независна Држава Хрватска...”

Истог дана увече, на Тргу Стјепана Радића, специјални изасланик вође Рајха (изгледа да је то био касније посланик Рајха у НДХ СА генерал Зигфрид Каше) одржао је кратак говор. Признао је да је био у Загребу већ 1. априла и да је с усташама припремио проглашење НДХ:

„Другови! Боравио сам овдје већ неколико пута. Увијек тихо и шутљиво. Прије осам дана дошао сам опет овамо, да бисмо донијели одлуку, да се заложимо заједнички за вашу слободу, а у духу нашега вечнога другарства...”

Загребачки радио, 11. априла 1941. године, у емисији у 16.30 часова саопштио је грађанима Загреба да свечано дочекају немачку војску и прозоре иските цвећем.

У истој радио-емисији грађани су били упозорени да даља наређења и саопштења чекају са своје радио-станице, или, како су је већ у усташкој терминологији прозвали „круговала”. Народу изван Загреба је поручио да се одмах обрати на све жупне уреде, гдје ће од свећеника добити упутства за даљни рад. То значи да су усташка упутства била дата жупним уредима и њиховим жупницима, управитељима жупа и капеланима, још пре 10. априла, дакле, пре проглашења НДХ, што је најочигледнији знак да се целокупна организација католичке цркве у Хрватској ставила у службу усташке НДХ.

Загреб је величанствено дочекао немачке трупе као ослободиоце. Лица грађана су била насмејана, раздрагана, као да су дочекали своје најрођеније. То се веома лепо види и на фотографији у књизи Велимира Терзића „Слом Краљевине Југославије 1941”.

Подстицајни пример према усташкој велеиздаји и проглашењу НДХ хрватском клеру дао је врховни поглавар католичке цркве у Хрватској, загребачки надбискуп др Алојзије Степинац. Он је већ, 11. априла 1941. године, посетио свог ранијег познаника и пријатеља др Милована Жанића, који је тих дана постао министар полиције, поздравио га у своје и у име Римокатоличке цркве у НДХ и с њим остао у дужем разговору, како је то са задовољством објавила усташка штампа. То је био један од веома важних пропагандних елемената како треба да се опходи према усташком режиму сав остали католички клер, како онај део који је био духовно припремљен за НДХ, тако и онај који је био резервисан, или је пак скептички посматрао ранију сарадњу католичких свештеника и усташких вођа.

Тадашњи поглавников заменик, Славко Кватерник, самозвани „војсковођа”, а касније и маршал, на Велику суботу посетио је надбискупа Степинаца, а одмах истога дана надбискуп му је узвратио посету. „Католички лист” је саопштио да је том приликом Степинац изразио своја честитања поводом проглашења НДХ. „Хрватске новости” у свом ускршњем броју подвукле су значај ових међусобних посета, као и срдачност којом је загребачки надбискуп Степинац поздравио Славка Кватерника: „Тим је успостављена уска сарадња између усташког покрета и највишег представника – римокатоличке црквене власти у држави Хрватској”.

Истога дана после подне, у катедрали је обављена свечаност вечерњег Ускрснућа. Кад је надбискуп завршио свечане обреде приступио му је усташки „војсковођа”, пољубио прстен и замолио га за благослов. Потом је генерал клекнуо, а надбискуп га је пред великим бројем присутних благословио.

Усташка штампа је нарочито подвукла значај посете надбискупа др Алозија Степинаца, коју је учинио 16. априла др Анти Павелићу. Још више и јаче је одјекнула вест, коју је и радио преносио, да је надбискуп Степинац у својим дворима приредио свечани банкет усташким официрима емигрантима, као и фотографије које је објавила усташка штампа.

Ови поступци загребачког надбискупа и врховног поглавара католичке цркве у НДХ, које је забележила сва штампа у НДХ, били су објављивани и преко радија, како би католичко свештенство и цела НДХ сазнала какав став заузима њихов верски поглавар према усташкој НДХ.

На овај начин надбискуп Степинац је показао којим путем ће се кретати његова активност у усташкој НДХ. Он је НДХ у ствари дочекао као остварење идеала о којем је одавно сањао. Првог дана Ускрса у загребачкој катедрали одржао је проповед у којој је верницима објавио велики дан успоставе НДХ, идентификујући се тиме и са проповедаонице са велеиздајницима и рушитељима Југославије.

Загребачки надбискуп др Алозије Степинац, 28. априла 1941. године, објавио је своје свештенству формирање НДХ. Ова његова посланица, Окружница, без сумње је права и искрена надбискупова усташка исповест, потпуно залагање за нови, усташки режим. Надбискуп позива све, па и евентуалне колебљиве свештенике, да се „одазову спремно овом његовом позиву на узвишени рад око чувања и унапређења НДХ”. А та НДХ је за њега „давно сањани и жељковани идеал”.

Надбискупова Окружница, упућена свештенству његове бискупије, неколико дана по више пута читана је преко радија. На јавним местима у НДХ њу су преносили путем микрофона, тако да је и народу објављено како се надбискуп Степинац ангажовао за нови усташки режим у НДХ. Чак је надбискуп зажеleo да католичка црква буде темељ НДХ. Степинац је свештенству објашњавао да је НДХ дело Божјих руку, па је позвао свештенство да се моли за поглавника Павелића, да га Бог „напуни духом мудрости, како би узвишену и толико одговорну службу вршио Богу на част и народу на спас у правди и истини; да народ хрватски буде народ Божји, одан Криту и цркви његовој”.

Сви друштвени слојеви у НДХ су добро разумели поступке загребачког надбискупа. Др Степинац је дао пример како треба да се свештенство и верници односе према усташкој НДХ и њеним вођама и то је, у ствари, била политичка директива клеру. Надбискуп Степинац је такође пружио најпуну подршку немачком и италијанском окупатору и био њихов стални и одани сарадник.

Као што се надбискуп Степинац у Хрватској ангажовао за Павелића и усташку НДХ, исто се ангажовао, ако не и јаче, сарајевски надбискуп др Иван Шарић. И остали католички бискупи у НДХ су поздравили успостављање усташке НДХ.

Аудитор нунцијатуре, заправо дипломатски функционер Ватикана у Београду, стигао је у Загреб 27. априла 1941. године на путу за Рим. Навратио је код надбискупа, који га је замолио да сврати код Светог оца и да га замоли да што пре дође до признања де факто НДХ од стране Свете столице.

После две недеље стигао је одговор од папе Пија XII. Степинац је о томе у свом дневнику, у књизи IV, записао: „Из Рима се вратио аудитор нунцијатуре у Београду свратио се к надбискупу да му реферира о разговору са Светим оцем. Рекао је, да је Свети отац пажљиво слушао, а онда рекао аудитору, нека каже надбискупу, да пошаље писмени реферат у Рим што прије. Том згодом рекао је Свети отац, да би иницијатива за успостављање дипломатских односа морала доћи са стране владе, а Света столица није до сада ништа примила”.

Папа Пије XII у то доба је већ знао какав карактер има усташка НДХ, али и поред тога није видео никакве препреке успостављању дипломатских односа и признању ове монструм државе, која је била стратиште за све „некатолике”. Да је папа знао шта се догађа у НДХ, види се из његове поруке Степинцу – да се он заузме за Србе, како не би били „одвише гоњени”. На тај начин он толерише угњетавање Срба и масакр православаца, „али са мером”.

Поглавник др Анте Павелић упутио је папи Пију XII писмо на латинском језику, у коме каже да је Светој столици већ послат „Службени лист”, којим се обавештава да је створена Независна Држава Хрватска.

Иако Ватикан још није признао НДХ ни „де јуре”, ни „де факто”, папа је ипак примио Павелића – тобоже „приватно”, 18. маја 1941. године. Међутим, Павелић је стварно примљен као шеф државе, а разговор с папом бележио је стенограф на изричиту папину жељу! Разговор је трајао око пола сата.

После те специјалне аудијенције за Павелића, Пије XII примио је и „свиту”, коју су чинили министри, генерали – елита усташке власти. На крају посете, папа је благословио Павелића, његову свиту и хрватски народ.

У другој половини јуна 1941. године, у Загребу је одржана бискупска конференција којој је председавао загребачки надбискуп др Алојзије Степинац. На конференцији је закључено да целокупни епископат, предвођен надбискупом Степинцем, посети поглавника др Анту Павелића, како би на видан, колективан начин свим католицима у НДХ дали на знање да су сви надбискупи и бискупи одани сарадници поглавника Павелића, и да такви треба да буду и сви католици, којима они стоје на челу као црквени поглавари. Ове црквене великодостојнике примио је Анте Павелић 26. јуна 1941. године. Њега је поздравио говором загребачки надбискуп Степинац.

Ова посета хрватског епископата била је учињена у предвечерје најкрволочнијег масакра над православним Србима у НДХ, о Видовдану 1941. године. Усташе су већ тада показале своје крволочно лице, а одговорни усташки министри су подстицали на „чишћење” НДХ од „страних елемената” – православних Срба.

Овај став хрватског епископата према усташкој НДХ био је свакоме јасан, а католичком свештенству то је била директива за даљи рад. Хрватски епископат и клер стално су истицали да је НДХ настала управо у јубиларној, светој години, која је Хрватима подарила НДХ. Све је то за њих било дело Божјег провиђења, као и заузимање римског папе за Хрвате и НДХ.

Свети отац папа, 22. јула 1941. године, примио је „стотину хрватских сигурносних редарственика”, који су се налазили у Риму као гости карабињерског оружја.

Међутим, „хрватски сигурносни редарственици” нису били саобраћајци или стражари, него елита усташких убица, која је дошла у Италију на усавршавање. Њих је водио шеф усташке полиције Еуген Дидо Кватерник. Приликом клањања папи, поред њега био је и злогласни Вилко Печникар. Њима двојици, који су водили ову чету кољача, папа Пије XII је поделио благослов – за даљи и успешнији рад. Папа је сигурно знао ко се налази пред њим. После „стручног усавршавања”, ова група од „стотину сигурносних редарственика” постала је кичма усташке полиције УНСА.

За католике функција војног викара је веома значајна, јер војни викар позива своје вернике у рат, брине се о њиховој духовној снази, објашњава им смисао борбе на путу до коначне победе. Ватикан је био увео у праксу, још у доба мира, да именује викара у свакој војсци у којој има католика, а поготову када се ради о ратним условима.

Под патронатом фашистичких држава Немачке и Италије формирана је усташка војска, али је занимљиво да у немачкој војсци није било војног викара. Али, Ватикан је у случају НДХ направио изузетак, имајући у виду да је у НДХ владао клерикални дух. То је било одлучујуће да папа Пије XII постави Степинца за војног викара Павелићеве усташке војске!

Папа је веома добро знао ко је Павелић, јер је живео више година у емиграцији у Италији и био добро познат клерикалним круговима у Ватикану. О Павелићу је папа имао веома позитивно мишљење, јер су били „на истој таласној дужини”. То потврђује и писмо које је написао Никола Рушиновић, усташки „изванредни опуномоћеник” у Ватикану, усташком министру спољних послова Младену Лорковићу, 27. априла 1942. године:

„Молим Те, да обавијестиш поглавника, да сам се ја захвалио преко Малонеа Св. оцу за крунице што их је послао поглавнику по Лобковицу. То је кардиналу било врло драго и рекао ми је, да ће с весељем изручити то Св. оцу”.

Никола Рушиновић, 4. фебруара 1942. године, обавештава Младена Лорковића о својим посетама ватиканским секретарима Монтинију и Тардинију. Монтини је Рушиновићу изјавио „да Св. отац јако воли Хрвате, а он је спреман сам да помогне... Св. отац ће Вас помагати, будите сигурни”.

Дана 12. марта 1942. године, др Анте Павелић, поводом треће годишњице крунисања, послао је честитку папи Пију XII.

Касније су често измењивани срдачни телеграми између Анте Павелића и римског папе. За нову 1943. годину, Павелић је послао телеграм папи, а он му је узвратио телеграмом и дао благослов:

„Све што си нам у своје име и у име католика Хрвата љубезно изразио, Ми захвално узвраћамо и радо подјељујемо апостолски благослов, како Теби, тако и цијелом хрватском народу”.

Павелић је упутио папи, 20. марта 1943. године, телеграм поводом годишњице његовог крунисања, а папа му је одговорио:

„Жеље што их на измаку пете године Нашега понтификата изразисте Ви и хрватски народ, врло су драга нама, који за Вас од Бога молимо све најбоље”.

Читав тај телеграмски ритуал има свој пропагандни циљ, јер он није намењен само поглавнику, већ још више његовим верницима, Хрватима. Објављивање папиних телеграма у усташкој штампи значило је да је римски папа за поглавничкову политику, да он подржава све што се ради у име римокатоличке вере! На тај начин папа Пије XII је подржавао и подстицао политику геноцида према православним Србима!

Петог фебруара 1942. године, папа Пије XII примио је већу групу клероусташке омладине, на челу са монсињором Међерецом. Групу исусоваца предводио је професор Стјепан Сакач, фрањеваца фра Теодор Бадурина, капуцина Харија Борак, а групу доминиканаца Јозо Корнинчић. Био је присутан и једини бенедиктинац у Риму, Мартин Киригин. Омладинци, који су били у усташким одорама, замолили су папу да благослови др Анту Павелића, „младу хрватску државу” и цео хрватски народ. Св. отац је очински благословио све присутне. Као успомену на овај пријем, усташкој младежи је подељена по једна ватиканска медаља.

Италијански писац Карло Фалкони у књизи „Ћутање папе Пија XII”, пише да је бар пола милина Срба било жртва политике верског расизма. „Па ипак, пише Фалкони, није Ватикан званично реаговао, папа никако, док су подсекретари Монтини (садашњи папа) и Тардини правили само алузије пуне обзира. Међу свим главарима цркве једини је кардинал Тисеран отворено напао усташке пракције, које је упоредио са средњовековним. Он је још у јуну 1942. године говорио о жртвама Срба које допиру до 350.000”.

Др Карлхајнц Дешнер у књизи „Са Богом и фашистима”, у последњем одељку који носи наслов „Да ли је папа знао?”, пише: „Чак италијанске новине су сасвим отворено тада писале о масакрима... Али је Пије II ћутао...”

Пример кршења папске неутралности у току Другог светског рата јесте именовање опата Јосипа Рамира Марконеа за папског легата у НДХ. Опат Марконе је именован 13. јуна 1941. године легатом папе Пија XII у НДХ, а у Загреб је дошао 3. августа 1941. године. Именовање папског легата је несумњив доказ посредног ватиканског признања НДХ као државе.

Именовање папског легата у НДХ представљало је снажну моралну и политичку подршку клероусташком режиму пред католичким верницима у НДХ и иностранству, као и утврђивање посебног односа између Ватикана и хрватског епископата.

Дошавши у Загреб, опат Марконе се одмах укључио у клероусташки и осовински пропагандни апарат. Сем тога, имао је прећутно и јавно признат положај дипломатског представника Ватикана у НДХ. На свим јавним политичким манифестацијама и друштвеним свечаностима, овај положај су му признавале усташке власти и чланови дипломатског кора.

Опат Марконе присуствовао је посвећењу мостарског бискупа Петра Чуле у Мостару, 4. октобра 1942. године, и том приликом у свом говору је, између осталог, позвао народ „да буде вјеран Св. столици, која га је кроз вјекове помагала против источног барбаризма...” Као што се види, опат Марконе је појачавао католичку нетрпељивост према православнима, а истовремено погазио основна начела хришћанске љубави међу народима.

Папски легат опат Марконе, похвалио је црквено законодавство у НДХ овим речима: „...Црквено је законодавство хрватске државе веома добро, а власти подупиру католичку цркву и поштују је с пуним разумевањем...”

Италијанско Министарство иностраних послова, 23. октобра 1941. године, послало је допис Министарству унутрашњих послова Италије у коме даје извештај краљевског конзулата из Сарајева. У извештају стоји: „...да су читава села прешла у католичанство... али, власти, цивилне или црквене, сматрају да се не ради о прекрштавању из опортунизма, већ да је то повратак старој вери, која је била наметнута од стране Срба-освајача...”

Несумњиво је да су у Ватикану веома пажљиво пратили догађаје у НДХ. Италијански војни и дипломатски представници, који су слали извештаје о збивањима у НДХ, имали су мало лепог да кажу за држање римокатоличког клера. Ватикан је настојао да провери истинитост тврдњи наведених у тим извештајима. Опат Марконе је ипак био присиљен, поред своје пристрасности, да призна да свештенство у НДХ „у великој већини подржава и брани владу”.

Ватикан је благонаклоно примио стварање Хрватске православне цркве, јер су преко ње мислили превести на унију преостале православце. Ту се дословно каже:

„Признање Хрватске православне цркве... примљено је јако добро. У томе Света столица гледа пут к вјерској унији и нестанак шизме у Хрватској. То би за њих био „најдрагоцјенији дар”, који Хрватска може поклонити Св. столици. Да би се то поспјешило, мишљења су, да би било потребно оснивати грко-католичке центре у крајевима гдје се налазе православци и пустити да на томе ради др Шимрак, за којег тврде овдје, да је најбољи познавалац за вјерска питања на Балкану. Неки од католичких представника у Хрватској нерадим оком гледају пријелазе на источни католички обред, али Ватикан и Степинац слажу се у томе, јер да је то најлакши пут, а и најбржи к унији, што ће несумњиво бити и од политичке вриједности за НДХ...”

Познато је да је римском папи и ватиканским круговима одговарала у потпуности политика коју је спроводила усташка НДХ, па је било бесмислено и очекивати да ће неко дићи глас протеста на своју штету! Усташка НДХ је Ватикану била од велике користи, па је због тога Ватикан на све могуће начине настојао да ту католичку државу што више ојача и да пред иностранством прикрије све њене мане и слабости. Свима је познато оно језуитско

правило: циљ оправдава средство! Уништавањем православних Срба, уништавањем или депортовањем православних свештеника, рушењем православних цркава, усташка држава је јачала снаге католицизма на Балкану и отварала перспективе католичкој цркви. Због свега тога Ватикан је био необично захвалан др Анти Павелићу, др Алојзију Степинцу, католичком клеру у НДХ и другим усташким вођама у спровођењу њихове политике.

Када је усташка влада, на челу са поглавником Антом Павелићем, видела да долази до слома фашизма, а тиме и до слома НДХ, ангажовала је Епископат католичке цркве у НДХ како би се заложио за одржање НДХ, између осталог и објављивањем посланице, која би се објавила преко радија на свим страним језицима, о томе како је НОП уперен не само против Хрватске и Хрвата, већ и против католичке цркве. Тако је дошло до организовања бискупске конференције, која је одржана 24. марта 1945. године, на којој је редигован текст посланице хрватског католичког епископата „свима хрватским католичким верницима“.

Иницијативу за одржавање бискупске конференције и објављивање посланице дала је усташка влада, која је и припремила нацрт садржаја за посланицу. Посланица је имала за циљ спасавање НДХ, а то потврђују саслушања усташких министара: бившег председника усташке владе др Николе Мандића; министра богоштовља др Павла Цанкија; министра просвете др Јулија Маканца, као и др Радослава Главаша, шефа одјела за богоштовље у министарству богоштовља и правосуђа.

Посланица је по специјалним куририма упућена у Ватикан, затим у Лондон и Вашингтон. Дакле, када је усташки ратни злочинац Анте Павелић већ толико био искомпромитован и изгубио сваку могућност контакта са земљама антихитлеровске коалиције, поглавар католичке цркве у НДХ, др Алојзије Степинац, преузима његову улогу и тако се још једанпут идентификује са злочиначком и наказном НДХ.

Карлхајнц Дешнер у књизи „Са Богом и фашистима“, на крају четвртог поглавља под насловом „Ватикан и Други светски рат“, пре прелаза на „хрватске гнусобе“, наводи: „Заштићен и благословен од Пије XII, све до краја беше један од највећих злочинаца овог столећа, Анте Павелић, чију страховладу, досад, слабо познату, хоћемо да завршно изложимо“.

На крају главног дела књиге, на стр. 251, Дешнер пише: „5. маја 1945. побеге Павелић са својом породицом и неколико хиљада гангстера, између њих 500 католичких свештеника ...“

„Павелић и Артуковић, „богато натоварени опљачканим златом“, нађоше уточиште у самостану Св. Гилгена код Салцбурга (...) Павелић, који се (...) у Аустрији није осећао сигурним, стиже, преобучен као свештеник, у Рим, где је он као патер Гомец и патер Бенарец живео у једном самостану. 1948. он је допро као Пабло Араниос у Буенос Аирес, још увек у поседу 250 кг злата и 1.100 карата драгог камења ...“

На крају књиге, говорећи о папином ћутању, Дешнер каже за Пија XII: „Он је такође благословио највећег гангстера свих сателитских земаља још у почетку његове крваве каријере, за време те каријере и на самртничкој постели“.

Ватикан је на челу са папом Пијем XII омогућио највећем ратном злочинцу из НДХ, као и његовим сарадницима, такође ратним злочинцима, да преобучени у фратарске мантије, побегну у Јужну Америку и тако избегну да одговарају пред народним судом за смрт око милион православних Срба, људи, жена и деце. Дакле, то бекство је омогућио Христов намесник на земљи - Свети отац - римски папа.

Текст језгровито и са позивом на велики број докумената (фусноте које показују на извор података) доказује да су НДХ и њена усташка власт чинили све што је предвидео Ватикан. Нема аутора који није утврдио и закључио да је усташка власт, у спрези са Римокатоличком црквом, извршила геноцид над Србима. Све ово је било познато Јовану Павлу Другом када је одлучио да оживи усташтво у Хрватској и наредио да у његово име власт Фрање Туђмана понови геноцид над Србима од 1991. године.

14. 8. На страницама 53 до 58, под насловом „Позив на геноцид над српским народом” објављен је текст:

Нацистичке паролe „Ein Volk”, „Ein Staat”, „Ein Führer” (један народ, једна држава, један вођа), у идеолошком погледу највише је одговарала НДХ. Тај „један народ” требало је да буду Хрвати, а Срби и Јевреји не могу бити једнаки хрватском народу, па су за њих тражили нова, друга решења.

Данас у „Туђманленду” – Хрватској, Срби нису једнаки са Хрватима, већ су грађани другог реда!

Изразити антисрпски став Адолфа Хитлера и др Анте Павелића трагично ће се одразити на српски народ на територији НДХ. Усташки министри ће у јавним говорима против српског народа много допринети стварању погодне климе да усташе са речи пређу на дела – уништавање српског народа.

Усташки министри др Миле Будак, др Андрија Артуковић, др Мирко Пук, инж. Ивица Фрковић, Ловро Сушић и други, имали су задатак да психички и духовно припреме хрватски народ на хајку против Срба и на крају геноцид.

Усташке власти су прогласиле за границу хрватског и српског народа реке Дрину и Саву до ушћа у Дунав.

Прву фазу борбе против српског становништва у НДХ карактерише застрашивање како би се Срби сами иселавали у Србију. Усташе су, већ 1941. године, пронеле вест кроз сва српска села да су Срби стављени ван закона, а 23. априла су наредили да се Срби морају иселити у Србију у року од пет дана. Добровољачка земља је проглашена имовином НДХ за коју се није давала никаква надокнада. Та земља је одузимана од Срба и додељивана Хрватима.

Све усташке законске одредбе и наредбе имале су за циљ да се српски народ психички обезглави, схвати да му нема опстанка на територији НДХ и да се мора иселити у Србију. Истовремено са овим наредбама почели су и прогони српског народа говорима усташких министара, доглавника и стожерника.

Бањалучки стожерник др Виктор Гутић, вративши се из Загреба, где је био примљен код Павелића, 28. маја 1941. године, изјавио је да „сада треба да приступи грандиозном дјелу чишћења хрватске Босанске Крајине од нежелених елемената, а нарочито Бање Луке, јер она, по замисли поглавника, има да постане главни град НДХ ...” Стожерник Гутић је даље додао:

„Без сумње, подузет ће се најстроже и најенергичније мјере, које се уопће могу и даду извести. Оно што сам до сада подузео тек је ситница, једна таква маленкост, која се може само микроскопски видјети, па онда можемо помислити што још чека непријатеље НДХ у нашој питомој Босанској Крајини. У том погледу имам одријешене руке. Хоћу да служим божјој и народној вољи. Они непожељни елементи бит ће у нашој Крајини у најкраћем року искоријењени, бит ће зло сјећање за њих”.

Др Виктор Гутић, крајем маја 1941. године, одржао је говор у Санском Мосту, у којем је, између осталог, рекао: „Нема више српске војске! Нема више Србије! Нема геца наших крвопија, нестало је циганске династије Карађорђевића, па и код нас – ускоро – „друмови ће пожељет Србаља, ал’ Србаља више бити неће”. Издао сам драстичне наредбе за њихово потпуно економско уништење, а слиједи нове за потпуно истребљење. Не будите слаби ни спрам једнога. Држите увијек на уму да су то били наши гробари и уништавајте их гдје стигнете, а благослов нашег поглавника и мој неће вам узмањкати. Сваки, који се за њих буде заузимао, постаје самим тим непријатељем слободе (...) Срби нека се не надају ничему, и за њих је најбоље нека се иселе, нека их нестане из наших крајева”.

Стожерник Виктор Гутић је на усташкој скупштини у Бањој Луци, још драстичније претио Србима: „Али сјутра ћу притегнути. Пуцат ће кичма. Поручите то нашим непријатељима. Поручите им, пуцат ће кичма (...) Настат ће чишћење (...) Нема милосрђа (...) Поглавник и хрватски министри једва чекају да дођу у очишћену Бања Луку, а то ће бити брзо, брзо ћемо и ми радити. Ја ћу бити овдје гвоздена метла (...) и ја кажем, нека ми ниједан не долази молити за наше душмане ...”

Др Виктор Гутић, један од најистакнутијих представника усташког тероризма, запретио је: „Ове српске цигане послаћемо у Србију, једне железницом, а друге Савом без лађа. Непожељни елементи биће искоријењени тако да ће им се затрти сваки траг (...) Ову српску гамад од 15 година, па навише, ми ћемо поубијати, а њихову дјецу смјестити у кластере и од њих ће бити добри католици”. У једном говору Гутић је избацио и парољу „Србе на врбе!”

Деветог јула 1941. године, на збору у Прњавору Гутић је, између осталог, рекао:

„...Овоме српском гнијезду Прњавору, поручујем: да ћу ја доћи и узети себи 24 сата да то српско гнијездо уништим. Ја ћу убијати, а ви ћете за мном”.

Ова упутства која је дао усташким старешинама и њиховим сарадницима биле су смернице за њихов даљи рад у дефинитивном „решењу српског питања”.

Министар усташке владе, др Миле Будак, 6. јуна 1941. године, на усташкој скупштини у Крижевцима је говорио: „...Ми смо држава двију вјера, католичке и муслиманске, Срби су на штету католицизма, помицали с истока према западу камен међаш православља. Међутим, ако Бог да, тај ће њихов камен међаш нестати из хрватске државе, јер се не може међашити по туђим њивама!”

На сличној скупштини у Карловцу, 13. јуна 1941. године, др Миле Будак је говорио да је поглавник „извршиоц божје воље” и да је усташки покрет у

интересу експанзионизма католичке цркве. У том циљу усташтво ће очистити Хрватску од православља. На крају је рекао: „Ми, који смо учили повијест, знадемо да је свемогући поставио на Дрини границу свјетова (...) Дрина је граница Истока и Запада (...) Зато добисмо наслов Антемурале Кристианитатис ...”

На усташким зборовима Миле Будак је директно или у алузијама претио прогонима Срба. У Вуковару је 8. јула тврдио да Срби у Хрватској и ни су Срби, него „дотепенци” (просјачки досељеници) с Истока, које су Турци довели као слуге и носаче, па је на крају рекао: „Они су уједињени само с православном црквом, а нијесмо успјели да их асимилирамо. Међутим, нека знају, да је наша лозинка: или се поклоните, или се уклоните ...”

На збору у Пакрацу, 20. јула 1941. године, министар Будак је хушкао народ на антисрпску активност: „Ви добро знате и за ону народну: Једнога Влаха посади и погости за столом, а другога свежи у врећу и сједни на њега. Што ти онај мисли за столом, исто ти мисли онај под столом. Зато запамти и ово: С Влахом (тј. Србином) једи само пола здјеле, а од пола здјеле убиј га здјелом по глави, јер ће и он тебе ...”

На великој усташкој скупштини у Госпићу Миле Будак је сасвим јасно ставио до знања како усташе мисле да реше питање Срба у НДХ: „Један дио Срба ћемо побити, други раселити, а остале ћемо превести у католичку вјеру и тако претопити у Хрвате”?

Др Миле Будак није једини усташки министар који је мислио да се на овакав начин треба да реши питање скоро два милиона Срба колико их је било у НДХ. Таквог мишљења су били и остали поглавнички доглавници и министри.

Министар усташке владе др Милован Жанић, на усташком збору у Новој Градишци, почетком јуна 1941. године, поред осталог, рекао је: „...Ова држава, ова наша домовина мора бити хрватска и ничија више. И зато они који су дошли овамо, ти треба и да оду (...) Ово има бити земља Хрвата и никог другога и нема те методе, коју ми нећемо употребити, да начинимо ову земљу збиља хрватском и да је очистимо од Срба, који су нас стотине година угрожавали и који би нас угрозили првом згодом. Ми то не тајимо, то је политика ове државе и то кад извршимо, извршит ћемо само оно што пише у усташким начелима”. Жанић је даље рекао да ће НДХ у „очишћена” места од Срба населити 800.000 Хрвата који се налазе у Америци. „Тај свијет треба да дође натраг, и да овдје настани огњиште које ћемо очистити”.

Претње усташких министара одмах су налазиле на терену језиву примену – кољачи су се дали на посао да решавају на овај начин српско питање.

Усташки министар правосуђа, др Мирко Пук, на збору у Крижевцима, 6. јула 1941. године, дотакао се питања досељавања Срба за време турских освајања у Срем, Славонију и друге хрватске крајеве. Министар Пук је ове Србе називао пљачкашима, талогом и смећем са Балкана. По његовом мишљењу Срби, који су дошли у ове крајеве пре 200-300 година, треба да се врате одакле су и дошли. На крају говора упутио је поруку Србима: „Или се уклоните из наше домовине милом, или ћемо вас истјерати силом!”

Усташки функционер др Младен Лорковић, касније министар спољних послова НДХ, на усташком збору, 27. јула 1941. године, у Доњем Михолцу, истакао је да се хрватски народ „мора очистити од свих оних елемената, који су за тај народ несрећа, који су му туђи и страни, који у том народу раства-рају његове здраве снаге, које су тај народ кроз десетљећа и стољећа гурали из једнога зла у друго. То су наши Срби и Жидови”.

Овакве геноцидне мисли гутали су разјарени усташки сарадници и у болесној машти и тежњи за деценијама жељеном и траженом одмаздом, ковали планове како да задовоље своје усташке вође. Велики део католичких свештеника наступао је заједно у спровођењу идеологије мржње према Србима, сматрајући да су ова зверства према Србима „Богу угодна” и „национално оправдана”, и да ће на крају добити заслужена признања. Како се одразило спровођење овакве политике на терену, показује нам неколико примера: Мате Могуш, жупник из Удбине, једном приликом је рекао: „До сада смо за католичку вјеру радили молитвеником и крстом, а сад је дошло вријеме, да радимо пушком и револвером”.

Шеф верског одсека при Државном равнатељству за понову фра Дионизије Јуричев је у једном говору рекао: „У овој земљи не може више да живи нитко осим Хрвата, јер ово је земља Хрватска, а тко се неће покрстити, ми знадемо куд ћемо с њим. Ја сам у овим горе крајевима давао очистити од пилета све до старца, а, ако буде потреба, учинит ћу и овдје, јер данас није грехота убити ни мало дијете од 7 година, а које смета нашем усташком поретку. Ми данас треба да будемо сви Хрвати и да се проширимо, а кад се проширимо и ојачамо, ако нам буде потребно, још ћемо да одузмемо од других. Немојте мислити што сам ја у свећеничкој одори, али да знате да ја, када је потребно узем стројницу у своје руке и таманим све до колијевке, све оно што је против усташке државе и власти”.

Др Срећко Перић, фрањевац у манастиру Горица крај Ливна, једне недеље, пре покоља Срба, с олтара у цркви у Горици сакупљеним Хрватима је наредио да започну покољ Срба речима: „Браћо Хрвати, идите и кољите све Србе, најприје закољите моју сестру, која је удата за Србина, а онда све Србе од реда. Када овај посао завршите, дођите к мени у цркву, гдје ћу вас исповиједити, па ће вам онда сви гријеси бити опроштени”. После тога је започео покољ Срба.

У клерофашистичкој ревији „Хрватска смотра” изашла је „расправа” др Иве Губерине, свештеника и сатника поглавникове тјелесне бојне, који с „научним” претензијама објашњава потребу и корисност убијања и истребљивања Срба. Том приликом, он се позива на „католичку моралку”. Др Губерина о самом покољу Срба пише следеће: „...Природно је право хрватске државе и хрватског народа лијечити свој организам од тог отрова (Срба - прим. аутора). Усташки се дао на тај посао. Употребљава средства којим се служи сваки лијечник при лијечењу организма. Гдје је потребно прави потребне операције. Усташки би покрет најволио, да се ти хетерогени и сада непријатељски елементи тихо и слободно асимилирају, или да се сав отров удаљи из организма (пресели у матицу земљу). Али ако такви елементи неће да се асимилирају, већ хоће остати у организму као неке „пете колоне” за растварање

организма, или што је горе, улазе у оружани сукоб, тада по свима начелима католичке моралке, они су нападачи, а држава Хрватска има право, да и мачем уништи те нападаче. Против таква противника допуштена је обрана и мачем, а по потреби и превентивна, не чекајући час нападаја”.

По схватању др Губерине, католичка црква одобрава истребљивање Срба само зато што не желе да се асимилирају, односно, да се покатоличе, па због тога заслужују да буду истребљени. Дакле, са гледишта „католичке моралке”, све Србе треба поклати „не чекајући час нападаја” с њихове стране, и то из „превентивних” разлога!

До Сабора кардинала 1964. године, по учењу католичке цркве, ко убије јеретика ослобађа се свих грехова. Према томе, Хрвати-усташе, који су за време рата у НДХ убијали православне Србе, „јеретике”, а предводили су их римокатолички свештеници, све злочине су починили у складу са учењем католичке цркве.

Министар спољних послова НДХ, др Младен Лорковић, у допису дипломатским представницима НДХ 1942. године, поред осталог, истакао је следеће: „Хрватска држава не може постојати ако у њој живи 1.800.000 Срба, и ако ми за леђима имадемо снажну српску државу, која би увијек засизала у наша подручја и представљала вјечну опасност за нас. Оба та питања било би немогуће ријешити у нормалним временима, у којима би се морало поступати законито и водити рачуна о грађанским обзирима. Стога је срећа за нас што је до успоставе НДХ дошло у оваквим временима, јер само сада можемо ријешити тај проблем: ми стога настојимо да нестане Срба из наших земаља и у том правцу је већ много учињено. Ево, ја сам се ових дана вратио с подручја Козаре: 60 километара дуго и готово исто толико широко подручје које је било настањено искључиво Србима, данас је празно згариште (...) А сад прелазимо на Грмеч и тамо ће у току грађанског рата бити ријешено најболније питање, а хрватске земље очишћене (...) Но, ми мислимо и на питање српске државе преко Дрине. Ни то не може остати. И стога сам ја још прошле године ступио у службене преговоре с представницима Рајха, код којих сам наишао на пуно разумијевање, па је одлучено да ће, након побједе, Срби бити исељени у Сибирију”.

Занимљиво је да др Младен Лорковић сматра да је повољна могућност за истребљење српског народа у НДХ током грађанског рата.

Овим се доказује постојање и јавно представљање геноцидног плана, не само усташке власти, већ и Римокатоличке цркве. Јован Павле Други је добро знао да је план и платформа Фрање Туђмана усташка и геноцидна према Србима. Зато што је таква, пре свега геноцидна према Србима, Јован Павле Други је наредио да се она оживи и активира 1991. године.

14. 9. На страницама од 58 до 153, под насловом „Католички клер у служби НДХ” објављен је текст који садржи попис свих римокатоличких свештеника у Независној Држави Хрватској, који су од 1941. до 1945. године учествовали и извршили геноцид над Србима. За потребе овог елабората цитирају се само поједини делови:

Усташки покрет од самог настанка имао је велику и активну подршку и верног савезника у реакционарном делу католичког клера, како у Хрватској,

тако и у Босни и Херцеговини. Овакво држање и активност католичког клера има добрим делом корене у политици Ватикана према Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца, односно, Краљевини Југославији од дана њеног стварања.

Наиме, 1. децембра 1918. године, прокламовано је уједињење Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, али је Ватикан одлагао признавање новостворене државе. Кардинал Гаспари, државни секретар Ватикана, априла 1919. године, одлучно је иступио против стварања Југославије и њеног унутрашњег уређења. Тек 6. априла 1920. године, папски нунције Керубини предао је акредитивна писма регенту Александру, па су тако успостављени редовни дипломатски односи између Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и Ватикана. Међутим, по директивама из Ватикана, виши католички клер у Хрватској је одмах почео да подрива Југославију као државу.

За читаво време владавине папе Пија XI (1922 - 1939) постојала је хармонична сарадња Ватикана и фашистичке Италије против државног интегритета Југославије. У том периоду постојала је повезаност и узајамна сарадња између усташа и католичког клера у Хрватској. Завод св. Јеронима у Риму, пред очима папе Пија XI, био је легло усташа, који су се налазили у емиграцији.

После смрти папе Пија XI, римски папа је постао кардинал Пачели, државни секретар Ватикана, као папа Пије XII. Он је наставио исту политику према Југославији као и његов претходник.

Још пре Другог светског рата, представници католичке цркве у Хрватској планирали су и припремали НДХ уз свесрдну помоћ и подршку Италије, Немачке, Мађарске и Бугарске. Основни задатак усташке организације била је терористичка акција против територијалног интегритета Југославије.

Усташки програм је предвиђао радикално спровођење хрватства путем негације српства на територији Југославије, а то је значило национално уништење Срба. Усташка организација је дуготрајном индоктринацијом, која се спроводила кроз верске организације, као што су Велико крижарско братство и Велико крижарско сестринство, ширила усташку свест и развијала мржњу према Србима и православљу.

Велико крижарско братство је 1939. године имало око 540 крижарских друштва са 30.000 чланова, а Велико крижарско сестринство 542 друштва са 18.935 чланова.

Прикривајући свој противнародни рат тобожњим верским циљевима, Велико крижарско братство и Велико крижарско сестринство васпитавали су један део омладине у духу фашизма, националне, верске и расне нетрпељивости, па су у великој мери пропагирани и помагали усташку организацију и припремали терен за окупацију и долазак на власт усташких злочинаца.

Фрањевачка гимназија у Широком Бријегу, Високом и Сињу, затим богословска училишта у Сплиту, Макарској и Мостару, па и Богословски факултет у Загребу, била су права жаришта шовинизма и усташтва.

У фашистичкој Италији, у емиграцији, било је више контаката између др Анте Павелића и представника католичке цркве из Југославије. Први контакт је успостављен у самој цркви Св. Петра у Риму, односно, у Ватикану. Павелић је из Италије руководио разним терористичким акцијама против Југославије, са којом је Ватикан одржавао редовне дипломатске односе.

Католичка црква у НДХ, с изузетком малог броја свештеника који су се прикључили НОП-у, или су остали повучени, ставила се, углавном, непосредно и отворено у службу немачких и италијанских окупатора и њихове наказне творевине НДХ. Током четворогодишње владавине, католичка црква у НДХ приказивала је Независну Државу Хрватску као државу хрватског народа, а католичку веру као главни ослонац усташком режиму.

Скоро сви фрањевци су били усташе. То се види из извештаја великог жупана Велике жупе Брибир и Судрага, др Анте Николића, упућеног Министарству унутрашњих послова НДХ, 16. августа 1941. године, у којем, поред осталог, стоји:

„У погледу фрањеваца – истина је, да су они скоро сви били усташе и радили на усташком покрету. Такви су и остали; али настоје свим силама да би Независна Држава Хрватска била само католичка, у којој би они играли видну улогу ...”

Католичка црква на територији НДХ имала је следеће административне јединице: две надбискупије – у Загребу и Сарајеву; бискупије – у Ђакову, Бања Луци, Мостару, Дубровнику, Хвару, Сењу и један део Сплитске, Шибеничке и Крчке бискупије, са 2.226 деканата, 975 жупа и 27 самосталних капеланија; затим гркокатоличка бискупија у Крижевцима са 49 жупа и једном самосталном капеланијом.

Сви католички бискупи у НДХ, на челу с надбискупом др Алојзијем Степинцем и Иваном Шарићем, ставили су се на страну усташког режима, НДХ и др Анте Павелића. Надбискупи и бискупи свесно су везивали став католичке цркве и вере с усташком НДХ. Они су говорили да је сам Бог дао НДХ хрватском народу. Истина, мостарски бискуп фра Алојзије Мишић и которски бискуп Павао Буторац у писмима надбискупу др Алојзију Степинцу оштро су осудили усташки терор над Србима, они су били душом и срцем за покатоличавање Срба православаца, али су били против начина како се то спроводило на територији НДХ.

Хрватски католички епископат није се супротставио усташком терору. Напротив, у време највећег терора и убијања Срба, у Загребу је одржана Друга бискупска конференција, од 17 – 20. новембра 1941. године, на којој се, углавном, расправљало о начину како би се ово стање најбоље искористило за покатоличавање Срба православаца. У резолуцији, посвећеној покатоличавању православних, не осуђује се усташки терор приликом покатоличавања Срба, већ се као главно питање истиче „компетенција”, тј. која је власт надлежна да издаје директиве и одредбе за прелаз у римокатоличку веру, па се закључило да је то искључиво право црквене хијерархије. И пре и после Друге бискупске конференције покатоличавања православаца вршена су разним претњама и терором, који је узео размере масовног клања.

Велики број нижег католичког клера припадао је усташким кољачима. Занимљиво је да ниједног од њих бискупи нису јавно осудили због клања недужних Срба, нити су их удаљили од вршења свештеничке службе. Ти свештеници – кољачи требало је да проповедају хришћанску љубав. Уместо тога, у руке су узели пушке и ножеве и клали невинне људе, жене и децу, само зато што су били друге, православне вере.

Католички клер се много ангажовао у оружаним формацијама НДХ – усташким, домобранским и усташкој милицији, као и у апарату усташке власти. У усташким и домобранским војним јединицама посебну улогу су имали војни „душебрижници”, који су полагали заклетву пред поглавником Павелићем. Сви душебрижници су били подређени Војном викаријату при Министарству домобранства НДХ, а постављао их је Павелић на предлог надбискупа др Алојзија Степинца. Они су вршили заклињања усташких и домобранских јединица и том приликом држали говоре у којима су позивали војнике на верност НДХ и Анти Павелићу.

Чланови Хрватског државног сабора из реда свештеника били су: Акшамовић др Анте, бискуп ђаковачки, Брало Божидар, жупник из Сарајева, Вулетих Стипе, жупник из Леденице, Етингер Мијо, жупник из Дарувара, Ирголић Анте, жупник из Фаркашића, Лончарић др Анте, каноник из Сења, Павунић Стјепан, жупник из Копривнице, Полић Матија, каноник из Бакра, Северовић др Томо, каноник из Крижеваца, Степинац др Алојзије, загребачки надбискуп, Шипић фра Бонифације, из Тучепа, Шкрињар Фрањо, жупник из Ђелековца.

Војни душебрижници су суделовали у подизању борбеног морала усташких јединица, пратили су војне јединице на свим положајима, у свим плачкама и покољима и бодрили их у извршавању крвавих злочина, а својим присуством служили су им за пример. Није познат ниједан јавни протест војних душебрижника којим би осудили поступак војних јединица у њиховим злочинима. Такође, није познато да су врховне црквене власти казниле било ког војног душебрижника у чијем присуству су се вршила злочинства над невиним српским народом.

За војне душебрижнике у усташким војним формацијама узимани су само свештеници који су били прекаљени усташки добровољци.

Скоро целокупни високи католички клер и већина нижег католичког клера већ 1941. године истицали су се у служби усташког режима и немачко-италијанских окупатора. Нико, сем заклетих усташа, није боље прихватио НДХ од католичког клера. Католички свештеници су се били толико слили са усташтвом, да су поздрављали на фашистички начин уздигаутом десницом. Већи део католичког клера током целе четворогодишње владавине остао је веран поглавнику Павелићу и НДХ.

Сав виши и већина нижег клера била је обузета фикс идејом да је провидност одредила НДХ посебну мисију одбране западне цивилизације и католицизма од православља и комунизма.

Католички свештеници пред својим верницима су приказивали Павелића и усташки режим као дело Божје воље и као Божју награду за муке и невоље Хрвата, чије су молитве услишили и Мати Божја и сам Крест. Сви жупни уреди тумачили су народу да је Анте Павелић Божји човек и његов Исасланик, коме је Бог наменио ту част и срећу да изврши његову вољу. О Ускрсу 1941. године, Анте Павелић је приказиван као главна личност ускрснућа. Те недеље Крест је био иза Павелића, и нико га није спомињао на дан његовог ускрснућа. Уместо Креста, обожаван је Павелић.

Антисрпска мржња др Алојзија Степинца долази до изражаја и у његовој забелешци у „Дневнику”, од 28. марта 1941. године, дан после војног пуча у Београду:

„Све у свему, Хрвати и Срби два су свијета, сјеверни и јужни пол, који се никад неће приближити осим чудом Божјим. Схизма (то јест православље – прим. аутора) је највеће проклетство Европе, скоро веће него протестантизам. Ту нема морала, нема начела, нема истине, нема правде, нема поштења”.

После четворогодишње верне службе др Анти Павелићу и НДХ, у емиграцију се повукло с усташама и Немцима око 500 католичких свештеника.

Велики је број католичких свештеника, који су радили за усташку „државу”, на остварењу сна о „Светој и Божјој Хрватској”. Од 989 католичких свештеника, који се налазе у овој књизи (чији број не треба сматрати коначним), били су у служби НДХ, а њихова ангажованост огледала се у следећем: 46 су били заклете усташе још за време Краљевине Југославије, а 17 је учествовало у разоружавању Југословенске војске априла 1941. године. Неке војнике су одводили собом и убили. То су сигурно били војници српске националности.

После стварања усташке НДХ, 128 католичких свештеника било је ангажовано на покатоличавању православних Срба. Добровољно се пријавило у војне душебрижнике 69 свештеника, док је 50 било на разним официрским дужностима у усташким формацијама, или су били функционери у усташкој организацији. Као организатори прогона и покоља православних Срба била су чак 133 свештеника, док је 27 лично учествовало у клању невиних Срба, па чак и православних свештеника. Усташки поглавник др Анте Павелић је одликовао 219 католичких свештеника, који су чинили разне услуге усташкој држави. Војни судови НОВЈ у току рата, као и редовни судови после ослобођења, осудили су 28 католичких свештеника на казне смрти вешањем или стрељањем због почињених ратних злочина у току четворогодишњег рата, док је 16 свештеника осуђено на вечиту робију или разне временске казне затвора.

После ослобођења наше земље 85 католичких свештеника били су организатори усташко-крижарских организација, који су се одметнули у шуму и вршили разне терористичке акције, или су пак пружали помоћ одметницима у оружју, храни, лековима, санитарском материјалу и др.

Преостали број католичких свештеника били су сарадници усташа, немачких и италијанских окупатора, давали им податке обавештајне природе, давали подршку усташком режиму, борили се у разним усташким формацијама против НОВЈ итд.

На основу коришћене литературе, усташке и клерофашистичке и друге штампе, доносимо списак тих свештеника, који се не може сматрати коначним.

У наставку текста, који не може цео да се пренесе, наведена су имена и кољачке биографије римокатоличких свештеника, са напоменом о извору података. За потребе овог елабората прати се текст и азбучни редослед саопштавања података, а овде се износе као пример поједини подаци и то први из одговарајућег слова азбуке.

У делу под „А” наведено је 19 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Абрус о. Иван Иво, ОФМ (Ordinis Fratrum Minorum), фрањевац из самостана Добри у Сплиту. Рођен 24. 9. 1911. Дрниш, срез Книн, заређен (рукоположен) 28. 3. 1936. Преко самостана Добри, са фра Павлом Ивакићем и фра Бенком Тулићем, растурао летке, ширио пропаганду, причао о деловању „камишара” у Сињској крајини, које је водио један усташки поручник. Добровољно се пријавио 14. 8. 1944. за војног душебрижника у усташку војску (Јоже Хорват и Зденко Штамбук, „Документи о протународном раду једног дијела католичког клера”, Загреб, 1946, стр. 225, 488; у даљем тексту: „Документи”)

У делу под „Б” наведено је 129 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Бандић Драго, жупник, декан, Прњавор. Рођен 20.2.1892. Бања Лука, заређен 11. 6. 1915. Бивши парох которски Василије Прерадовић у једном извештају пише: „Тим убиствима почиње сотонски рад усташа, потпомогнутих активним учешћем католичког свећенства, од којих се нарочито истичу жупници Драго и Бранко Бандић” („Магнум кримен”, 728). Носилац усташког одликовања „Ред за заслуге III ступња” („Документи”, 194)

У делу под „В” наведено је 55 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Вајс дон Анто, усташки сатник, војни душебрижник. Рођен 6. 7. 1913. Сарајево, заређен 19. 11. 1938. Као сатник душебрижник 369. појачане легионарске пуковније на Источном фронту био је одликован великим немачким орденом „Deutsches Kriegsverdienstkreuz II Klasse mit Schweren” („Магнум кримен”, 839)

У делу под „Г” наведена су 54 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Гарић фра Јосип Јозо, бискуп из Бање Луке. Рођен 28. 10. 1870. Витез, Травник, заређен 30. 7. 1893. Именован бањалучким бискупом 14. 12. 1912. Убеђивао поједине угледне Србе да пређу на католичку веру. Многи сведоци тврде да је бискуп Гарић посредно одговоран за мученичку смрт од усташког ножа епископа бањалучког Платона. Залагао се својим ауторитетом радом на утврђивању усташког режима. Носилац усташког одликовања „Ред за заслуге, велеред са звијездом” („Магнум кримен”, 684 - 685; „Документи”, 196, 301)

У делу под „Д” наведена су 32 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Дамјановић Дамјан, опат, самостан, Вараждин. Рођен 4. 9. 1909. Ђелетовци, Винковци, заређен 29. 6. 1935. Једна усташка добровољачка легија пре одласка на Источни фронт положила је пред њим заклетву, а опат Дамјановић је благословио њихову заставу. Носилац усташког одликовања „Ред круне краља Звонимира II ступња” („Магнум кримен”, 1019; „Документи”, 352)

У делу под „Ђ” наведена су 4 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Ђурић Антун Анте, жупник, Дивуша, усташки логорник у Двору на Уни. Рођен 3. 3. 1912, Врбова, Нова Градишка, заређен 27. 6. 1937. Истакао се у насилном покатоличавању Срба. Био инспиратор клања невиног српског народа. Лично је учествовао у убијању Срба. Носилац усташког одликовања „Ред за заслуге II ступња” („Магнум кримен”, 727; „Документи”, 91, 130, 131)”.

У делу под „Е” наведена су 3 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Етингер Мијо, жупник у Дарувару. Рођен 24. 8. 1874, Вукманић, Војнић, заређен 17. 1. 1897. Члан Хрватског државног сабора од 1942 („Документи”, 217)”.

У делу под „Ж” наведено је 7 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Јупанчић др Бранимир, жупник из Босанске Градишке. Рођен 12. 1. 1912. Сребреница, заређен 6. 4. 1935. Пре рата је радио на ширењу усташке пропаганде. У Босанској Градишки учествовао је у организовању усташке власти и покољу више стотина Срба. Организовао је покољ Срба у селу Рагољима, где је поклато преко 400 људи, жена и деце. Носилац усташког одликовања „Ред за заслуге II ступња” („Документи”, 28, 29, 164)”.

У делу под „З” наведено је 19 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Зовко фра Марко, управитељ жупе, декан, Столац. Рођен 26. 1. 1895. Потоци, Мостар, заређен 3. 6. 1917. Вршио је масовна покатоличавања Срба, говорећи: „Није нам била намјера да спасавамо ваше животе. Хисторија учи да је и прије било народа који су нестали, па ће нестати и српског народа. Преводећи вас на католичку вјеру имали смо намјеру да спасимо ваше душе”. Говорио је да је боље што су на време побијени онолики Срби, јер да се није тако радило, не би ни један Хрват остао жив („Документи”, 140 - 141). Ослобођењем Мостара пао је у руке НОВЈ, чији га је суд осудио на смрт због велеиздаје и крвавих недела. Носилац усташког одликовања „Ред за заслуге I ступња” („Магнум кримен”, 711 - 712)”.

У делу под „И” наведено је 18 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Иванковић фра Никола, усташки таборник у Јабланици код Мостара. Рођен 17. 3. 1898. Предграђе, Љубушки, заређен 27. 4. 1913. Био је заклет и усташа још пре 1941. Учествовао је у разоружавању Југословенске војске априла 1941. Био је сатник у усташком збору. Учествовао је у покољу Срба и борбама око Невесиња („Магнум кримен”, 659)”.

У делу под „Ј” наведена су 43 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Јеланић дон Крсто, управитељ жупе Пољица код Задра. Рођен 10. 3. 1908. Ждрелац, Биоград, заређен 13. 1. 1935. Био је вођа усташких банди, које је повео на православно село Трибању у Равним Котарима. Православном свештенству је наредио да се Срби сакупе код цркве, да би им се саопштило какав је њихов задатак и да се никоме неће ништа догодити. Млађи су били неповерљиви, па су се чамцима и пливањем пребацили преко канала на италијанску окупирану територију. Код цркве се било сакупило око 120 Срба, људи, жена и деце. Усташе су сместили у цркву око 80 лица, јер више није мо-

гло да стане. Девојчице и девојке од 12 до 20 година одвели су у кућу Јована и Душана Маринковића-Тишлера, док су остале одвели до рта Пунта Шибуљина и ту их поклали, везали жицом за камен и бацили у море. После су се вратили затвореним девојкама, силовали их, иживљавајући се у разним перверзијама. На крају су их поубијали, одвезли чамцем до рта Пунта Шибуљина и бацили у море. На цркви су закључали врата, поставили стражу да би им се онемогућило достављање хране и воде. Цркву су отварали сваког трећег дана и износили мртве, везивали их жицом за камен и бацали их у море. За то време усташе су у парохијском дворишту пекли јагњад и телад и пили. Дванаестог дана изнели су и последњег мртвог Србина и бацили га у море. Дон Јеленић је многе српске сељаке из Пољица и околних села денунцирао Талијанима, који су одведени у концентрационе логоре у Италији (Ђ. Виловић, „Крвава црква”, Д. Страњаковић, 358 - 359; „Магнум кримен”, 774)“.

У делу под „К” наведен је 81 свештеник, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Кларић Тепалук Анте, свећених управитељ жупе – Трамошница, Градачац. Рођен 5. 7. 1910. Домањевац, Брчко, заређен 20. 6. 1937. Учествовао је у разоружавању југословенске војске у априлском рату 1941. С усташким јединицама учествовао је у нападу на српска села. Распиривао је мржњу према Србима. Сведоци тврде да је са проповедаонице говорио: „Ви сте бабе и треба да обучете сукње, јер нисте до сада убили ниједног Србина. Ми немамо оружја и ножеве, и треба да их кујемо од старих коса и српова, тако да гдје год видите Србина, закољите га”. Православни Срби су га сматрали за главног иницијатора и кривца за злостављање Срба и слања у логоре („Документи”, 158; „Магнум кримен”, 654 - 655)“.

У делу под „Л” наведена су 33 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Лончарић др Антун Анте, жупник, професор богословије, Сењ. Рођен 8. 6. 1874. Криви Пут, Сењ, заређен 1. 8. 1897. Одмах на почетку НДХ пришао усташама. Био је члан Хрватског државног сабора. Заступао је оправданост политичке линије др Миле Будака против православних Срба – трећину побити, трећину покатоличити, трећину протерати. Носилац усташког одликовања „Ред за заслуге I ступња” и „Ред за заслуге I ступња са звијездом” („Магнум кримен”, 676; „Документи”, 196, 217)“.

У делу под „Љ” наведен је 1 свештеник, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Љубетић Фрањо, жупник, Пљешивица. Рођен 12. 9. 1913. Храстје, Јастребарско, заређен 28. 6. 1936. Био је повезан са усташко-крижарском групом („Документи”, 415)“.

У делу под „М” наведено је 107 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Магаш Љубо, жупник у Колан Барбату, Паг. Био је прави усташки кољач, који је у концентрационом логору у Сланом на Пагу упрљао своје руке невином крвљу. После капитулације Италије, Војни суд НОВЈ га је осудио на казну смрти стрељањем. Поглавник га је посмртно одликовао „Редом за заслуге III ступња”, одајући му хвалу за његов усташки рад („Магнум кримен”, 768)“.

У делу под „Н” наведено је 25 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Налетилић о. Витомир, фрањевац, Рођен 16. 1. 1915. Лисе, Мостар, заређен 12. 6. 1938. Био је члан Управног одбора Завода св. Јеронима у Риму. Завод је био признат као званични Хрватски комитет при Папској старатељској комисији, папиној личној организацији за помоћ избеглицама. Завод је био главна база за пребацивање усташких злочинаца у земље Јужне Америке. Сви ови хрватски свештеници су слободно и отворено говорили о својим значајним улогама у тој кријумчарској мрежи (Марк Арос, Џон Лофтус, „Пацовски канали”, стр. 101)”.

У делу под „О” наведена су 4 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Олујић фра др Јосип Јозо, професор, самостан у Сињу. Рођен 1888. Шестановац, Сплит, заређен 1911. По његовом наређењу и још двојице фратора затворено је 25 лица у сињски затвор. С другим фраторима присуствовао је стрељању 24 заробљена партизана („Документи”, 147, 148)”.

У делу под „П” наведено је 67 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Павунић мсгр Стјепан, зачасни каноник из Копривнице. Рођен 13. 8. 1875, Вирје, Бурђевац, заређен 29. 7. 1900. Од првих дана давао снажну подршку НДХ. Био је члан Хрватског државног сабора. Носилац усташког одликовања „Ред за заслуге I ступња са звијездом” („Магнум кримен”, 772)”.

У делу под „Р” наведено је 46 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Радош фра Мирко, из Купреса. Рођен 15. 9. 1910. Ранковићи, Травник, заређен 13. 3. 1937. Био је главни организатор акције коју су усташе повеле августа 1942. на село Малован, којом приликом је убијено око 70 људи, жена и деце. Све веће акције, које су вођене у околини Купреса, он је организовао („Документи”, 214)”.

У делу под „С” наведено је 49 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Сивјановић Петар, жупник из Грубишног Поља. Рођен 16. 1. 1893. Вирје, Бурђевац, заређен 30. 7. 1916. Са свећеником Јакобом Марјановићем припремио хапшење православних Срба са подручја Грубишног Поља. По њиховом захтеву усташе су ухапсиле 505 Срба, који су спроведени у логор „Даница” у Копривници, одатле на острво Паг и Јадовно, где су сви сем неколицине побијени. Око 100 православних Срба превео је у католичку веру („Документи”, 137)”.

У делу под „Т” наведена су 34 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Тимко о. Инокентије, рођен 10. 9. 1906. Куцура, Кула, заређен 13. 8. 1931. Српски манастир Лепавину присвојио је за своје унијате, 18. 1. 1942, апостолски администратор крижевачке дијецезе др Јанко Шимрак у присуству заступника реда светог Василија о. Инокентија Тимка. Том приликом Шимрак је истакао верност и оданост свих верника поглавнику и НДХ („Магнум кримен”, 979)”.

У делу под „Ђ” наведено је 9 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Ђорић фра Дидак, заклет и усташа још од пре рата. Рођен 13. 4. 1909. Липко, Мостар, заређен 10. 6. 1933. За време бивше Југославије у Широком Бријегу заклињао усташе и васпитавао младеж у усташком духу. Организовао покољ српског народа у Невесињу и Берковићима, Столац, Јула 1941. постављен за таборника усташког логора у Јаски („Документи”, 15, 47, 213; „Магнум кримен”, 658 - 659)”.

У делу под „У” наведено је 5 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Удовић фра Фрањо, жупник, Корићани, Травнички деканат. Био је усташа од 1941. и учествовао је у паљењу српских кућа у селу Корићанима и Имљанима. Био је командир усташке милиције у Корићанима. Руководилац је бројних злочина који су вршени над Србима („Документи”, 156)”.

У делу под „Ф” наведено је 19 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Филип Цецилија, усташа, опатица. За време борби око Јајца и Ливна истакла се на страни усташа против НОВЈ, па је поглавник одликовао „Брончаном колајном круне краља Звонимира на ратној врпци” („Магнум кримен”, 831)”.

У делу под „Х” наведено је 18 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Херман о. фра Частимир (Hermenegildo), гвардијан самостана у Чунтићу, Петриња. Рођен 16. 8. 1907. Папа (Мађарска), заређен 6. 6. 1935. Још пре рата припадао усташком покрету. Село Чунтић је дало врло велики број усташких кољача захваљујући раду фрањеваца из овог самостана. У августу 1941. у близини самостана налазио се логор у којем су били смештени Срби, и из логора нико није изашао жив. Активно је радио на покатоличавању православних Срба, обећавајући им спасавање живота и имовине. Носилац усташког одликовања „Брончани спомен знак о успостави НДХ за рад у усташком духу, у времену последице 20. листопада 1934. до 10. 4. 1941” („Документи”, 5, 15; „Магнум кримен”, 655-657)”.

У делу под „Ц” наведено је 16 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Царев Јосип Јозо, жупник у Неорићу, Сплит. Рођен 6. 6. 1892. Каштел Гомилица, Сплит, заређен 14. 6. 1916. У првим данима НДХ истакао се као крволочни усташа, шетајући сплитским улицама са револвером и ножом о појасу, подстичући католике против православних Срба. У једном говору је рекао: „Као што су кршћани водом кршћавани, тако ћемо ми сада Хрвати проћи крваво крштење, како би се за свагда курталисали Срба” („Магнум кримен”, 774)”.

У делу под „Ч” наведено је 26 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Чалушић фра Марко, капелан у Плехану, Дервента. Рођен 25. 4. 1912. Поточани, Градацац, заређен 9. 5. 1937. Као жупник у Сивши, Тешањ, имао је чин усташког капетана. Усташка штампа га је истицала као знаменитог

борца. Са пушком је предводио 180 наоружаних усташких зликоваца. Носилац је усташког одликовања „Ред круне краља Звонимира III ступња” („Документи”, 163, 195)”.

У делу под „Ц” наведена су 3 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Цаја Теофанија, часна сестра. Са другим „часним сестрама” узимала лекове и санитарски материјал из Војне болнице и слала усташко-крижарској групици на Папуку („Документи”, 505)”.

У делу под „Ш”, наведено је 55 свештеника, а као пример начина саопштавања података цитира се овај пример:

„Шарић др Иван, надбискуп врхбосански и митрополит Босанско-херцеговачке покрајине. Рођен 27. 9. 1871. Травник, заређен 22. 7. 1894. Именован надбискупом врхбосанским 2. 5. 1922. Заклети усташа још пре рата. Посетио је усташке организације у Северној и Јужној Америци 1935. и вршио дужност курира и политичког емисара Павелића. Подстрекавао је националну и верску нетрпељивост. Носилац усташког одликовања „Ред за заслуге, велеред са звијездом” („Документи”, 27, 28, 198, 255)”.

У овом тексту под насловом „Католички свештеници организатори или саучесници у покољу Срба” износи се конкретни подаци:

„За хрватске клерикалце и шовинисте Срби су били кривци за све. Проглашавање целог српског народа и православне вере за дежурне кривце кроз историју није могло да се обави преко ноћи. Индоктринација мржње према Србима и православљу развијана је не само деценијама, већ и вековима, а то је имало за последицу масовност злочина и геноцида над Србима. Подстрекач мржње и злочина били су Ватикан и Римокатоличка црква у Хрватској. Неуком делу хрватског народа, ауторитет свештеника и њихове проповеди били су довољни да код њега створе семе мржње. Велики број свештеника у НДХ били су главни инспиратори свих недела, прогона и геноцида над српским народом. Све је то одобравано од стране католичког Епископата и самог Ватикана. Велики број католичких свештеника је подупирао тежње усташких власти да убиствима реше српско национално питање у НДХ, па су у народу распиривали националну мржњу и подстицали га на геноцид”.

Павелићев повереник за Босну и Херцеговину, жупник Божићар Брало, рекао је: „Бог не би био бог када не би дао хрватском народу НДХ”.

Франковлук и клерикализам су радили усташтво. Ниједна странка, ниједан друштвени ред није се тако ревносно и заносно залагао за усташтво као Римокатоличка црква у НДХ. Целокупни клер, готово у екстази, поздравља усташки успех априла 1941. године. Овај усташки успех приказује својим верницима као дело Божје и као Божју награду за „муке и невоље Хрвата, чије су молитве услишили Мати божја и сам Исус Христос.”

Поред усташа, у прогону и убијању православних Срба у НДХ имао је значајну улогу велики број католичких свештеника. У многим крајевима они су били и главни инспиратори прогона и геноцида над Србима, а многи олтари католичке цркве били су у служби усташке идеје. Несумњиво је да злочини усташа никада не би узели толико маха да се њиховој шовинистичкој и расистичкој мржњи није придружила и верска, чији су носиоци били бројни католички свештеници.

Постоји велики број доказа о томе да су се многи и многи римокатолички свештеници претворили у усташе, узели нож и пушку у руке и клали невини српски народ, одрасле, жене, децу и изнемогле старце.

Највиши клер је давао подршку усташким злочинцима. Из пера и говора сејана је дубока мржња против свега онога што није усташко. У првим данима успостављања НДХ, један део католичког клера приступа организацији и наоружавању усташке милиције у појединим градовима и селима, из којих су касније настале војне усташке формације. Један део усташа – католичких свештеника добровољно се јављају за војне душебрижнике у усташке и домобранске јединице и активно суделују у подизању борбеног морала усташких јединица, бодре их у покољима невиног српског становништва и својим присуством служе им за пример. Војни душебрижници су могли бити само прекаљени усташки добровољци.

Југословенској јавности није познат ниједан јавни протест од стране војних душебрижника у чијем присуству су се вршили злочини над српским народом. Војни душебрижници су били подређени Војном викаријату при Министарству оружаних снага НДХ. Њих је постављао поглавник др Анте Павелић, на предлог др Алојзија Степинца и апостолског војног викара.

Нема ни једног јединог доказа, нити знака, да су виши католички клер, надбискупи или бискупи дигли свој глас против верских, или физичких злочина, односно, геноцида над Србима, не само против усташа, него ни против свештеника – усташа кољача.

Једини частан изузетак и светао пример међу католичким свештеницима јесте фра Алојзије Мишић, бискуп мостарски, који у писму надбискупу др Алојзију Степинцу, од 7. новембра 1941. године, потврђује и истовремено осуђује усташке злочине над Србима:

„Људе се хватало као звијериње, клало, убијало, живе у понор бацало. Женске, мајке с дјецом, одрасле дјевојке, нејаку дјецу мушку и женску, бацали су у јаме”. Мишић наводи имена места где су, колико и како Срби убијани у овоме крају. Он вели да су „шест вагона пуних мајки, дјевојака, дјеце испод десет година”, довели до станице Шурманци, „гдје су извагонирани, одведени у брда, живе матере с дјецом бацали у дубоке пропусте. Све је стрмоглављено и убијено”. Мишић даље пише да би предалеко отишао када би све наводио. „У самом граду Мостару на стотине је везано, одводило изван града, па као живине убијали. Дошло је напоскон и расељавање маса у Србију, јаук, плач, жалост, бјежање на све стране, чак је и Мусолинију у Рим ишла депутација”

Навешћемо доста доказа где су католички свештеници били организатори или саучесници у клању невиног српског становништва, одраслих, жена, деце и изнемоглих стараца.

Хрватска, Славонија, Барања и Срем

Фра Мирослав-Вјекослав Мајсторовић Филиповић, командант злогласног концентрационог логора Јасеновац, пред Земаљском комисијом за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача НР Хрватске изјавио је:

„...У Јасеновцу сам био као усташки часник и управитељ логора од конца липња 1942. године до краја листопада 1942. године. Признајем да сам лич-

но код јавних стријељања убио око стотину заточеника логора Јасеновац и Стара Градишка. Исто тако признајем да су се за вријеме мога управитељства у логору Јасеновац вршила масовна убијања у Градини, али ја у томе нисам судјеловао, иако сам за та масовна убијања знао. Исправљам се, да сам код тих масовних убијања присуствовао, али их нисам извршавао. Та масовна убијања допуштао сам као управитељ, јер сам имао усмене налоге од Љубе Милоша, а још више од Матковић Ивице, а каткада и од Макса Лубурића. У Градини убијало се маљем, и то тако да би жртва морала сићи у ископану јаму, нашто је слиједио ударац маљем по глави одострага. Осим тога убијало се и стријељањем и клањем. Кад су се вршиле ликвидације жена и дјевојака у Градини, знам да су се на млађима вршила и силовања. О томе је одређивао Матковић Ивица, а силовања су, колико ја знам, вршили Цигани, и то Цигани гробари. Ја нисам вршио силовања ...

За моје вријеме, по мом рачуну, ликвидирано је у логору Јасеновац 20-30 хиљада заточеника. Посебно истичем да је у почетку љета извршена у Јасеновцу ликвидација логора Ђаково. Том је ликвидацијом руководио Матијевић Јосо, усташки поручник. Код те ликвидације логора Ђаково рачунам да је било побијено око 2-3 хиљаде Жидовки и њихове дјеце.

Из Јасеновца сам дошао у логор Стара Градишка листопада 1942. год. до 27.3. 1943. За горње вријеме догађале су се у логору Стара Градишка масовне ликвидације, које су се обично вршиле изван логора, тако на пр. у Млаци, Јабланцу, а отпремани су и у Јасеновац. Овакови велики транспорти за ликвидацију вршили су се и по налогу Матковић Ивице. На овај начин отпремљено је око 2-3 хиљаде људи...

18. априла 1945. године вратио сам се у Јасеновац, гдје сам остао до конца. Знадем да су у то вријеме биле вађене лешине заточеника из Градине и спаљиване, како би се приметно траг бившим злочинствима. Ја нисам судјеловао у ликвидацији задњих заточеника, него само у ексхумацији”.

Јосип Асталаш, жупник у Даљу и Осијеку, био је организатор усташких прогона, мучења и убистава Срба. Био је усташки таборник, који се истакао садистичким зулумима у Даљу и Ердуту. Извршио је небројена хапшења и терања у логор у Осијеку, одакле се многи нису ни вратили. По ноћи је знао са својом бандом пропалица и заведених типова да покупи Србе са женама и децом, да их истера у подруме, где су их њихови људи батинали, а многе жене су до гола свлачили. Био је фанатични усташа, који је с крстом у руци проповедао борбу против Срба до уништења. Првих 25 најугледнијих Срба из Даља држао је као таоце, а касније их је дао побити. Као усташки таборник у Осијеку био је виновник многих невоља и одвођења великог броја Срба у концентрационе логоре, из којих се никада више нису вратили. Војни суд га је осудио на казну смрти вешањем.

Др Фрањо Рачки, жупник у Сремској Митровици, био је усташки логорник у Сремској Митровици. Као затровани клерофашист, сматрао је да је дошао тренутак да се Срби збришу и да их заувек нестане у Хрватској. Врховни суд Војводине, 7. априла 1946. године, осудио га је на казну смрти стрељањем.

Драгутин Марјановић, капелан из Славонског Брода, унизио је свој позив и цркву, што је априла 1941. године вршио полицијска испитивања у кан-

целарији шефа полиције. Када је дошла једна депутација из Ступничког Слатника, под вођством Мартиновића, предсједника тамошњег ХСС, и известила га да је у њиховом селу побијено 20 Срба, Марјановић је повикао: „Зар само 20!“ Изасланици су га умирили када су му одговорили: „Не брините, бит ће још!“ Сведоци терете Марјановића за многа недела, нарочито због сарадње са каснијим крвником, шефом полиције Калачевићем.

Мато Паљуг, катихета из Бјеловара. Свуда је подстицао да се Хрватска очисти од Срба.

Свештеници Петар Сивјановић и Јакоб Марјановић припремили су хапшење Срба у Грубишном Пољу. Они су предложили усташки-емигранту Ивици Сарићу да дође с једном сатњијом усташа у Грубишно Поље, јер им тобоже прети опасност од побуне Срба, који намеравају дигнути ђурђевдански устанак. И заиста, 26. априла 1941. године, дошло је преко 120 усташа у Грубишно Поље и ухапсило 504 Србина, који су спроведени у концентрациони логор „Даница“ крај Копривнице, одатле на острво Паг и најзад у Јадовно, где су сви, осим неколицине, побијени.

Божидар Шангић, жупник из Загреба. Почетком 1942. године дошао је у Слобоштину, Славонска Пожега, у циљу покатоличавања Срба. Он је одобравао клања и убијања православних Срба. Док није био жупник у Слобоштини нису вршена никаква клања, убијања и спровођење Срба у логоре, већ је то учињено одмах по његовом одласку.

Банија, Лика и Кордун

„Из дневника свештеника Антуна Ђурића види се како је он припремао долазак усташа и био инспиратор клања невиног српског народа. Био је усташки логорник у Двору на Уни, који је 1941. године и половином 1942. вршио злочиначки терор у том срезу. Лично је учествовао у убиствима, спроводио хапшења и послао у логор већину Срба; заједно с усташким јединицама жарио је и палио по српским селима. На дан 19. децембра (Никољдан) 1941. године, по његовом наређењу, усташе су опколиле село Рогоуље, похватале 12 Срба и две жене, које су отерали у затвор у Зрињ и тамо на зверски начин мучили. Жене су свукли до гола, те их нагонили да јашу кроз село и певају, док су људе живе резали на „магарцу“.

По наређењу свештеника Ђурића, 29. јануара 1942. године, усташе су дошле у село Сегестин и тамо заклале 180 Срба. Јула 1942. године усташе су отишле у село Горичку и похватале 117 Срба, које су отерали у логор у Костајницу и о њима се ништа не зна.

Свештеник Ђурић је у јесен 1941. године у селу Унчанима одржао говор и рекао: „Тко се осјећа Србином, нека иде преко Дрине, Србима овдје нема мјеста, ово је усташка Хрватска (...) видите како Срби путују за Београд по ријекама и потоцима, а тако ће бити сваком тко се осјећа Србином; наређење свим усташама, да Србе по поуњским селима имају да отискавају, ове свиње које пливају по ријеци Уни (мисли на Србе), да не остају по обалама Уне, као што је то радио његов усташки збирник Имбро Костелац и Милан Врстан, усташки кољачи...“

Поп Ђурић је „истицао, ако се догоди којему Хрвату (усташки) штогод, да ће за њега бити убијено 100 Срба и то је дао бубњати кроз Двор“.

Земљорадник Миле Мишковић из Радовице, општина Цетинград, говори о злочинима жупника Петра Медведа из Цетинграда: „Медвед Перо је био зачетник и духовни вођа свих злочина које су усташе учиниле у овом крају. Село Бегово Брдо је све прешло на исламску вјеру, али им то није ништа користило, јер је накнадно, мјесеца марта 1942. године, потпуно поклато... Перо Медвед био је стварни кривац за све злочине које су усташе починиле над Србима у цетинградској општини”.

У фрањевачком самостану у Чунтићу, срез Петриња, усташе су се скривале још пре рата. Већ успостављањем НДХ се видело да је село Чунтић дало велики број усташких кољача као резултат „ширења усташке идеје изван цркве по овдашњим селима”, које су вршили фрањевци Частимир Херман и опат Алојзије Венко. У непосредној близини самостана, у августу 1941. године, налазио се „логор православаца и њихових жена”. Ниједан православац из тога логора није изашао жив, и то је „успех” заклетих усташа који су се налазили у фрањевачком самостану у Чунтићу.

Јоле Бујановић, свештеник, сатник и бојник, касније жупан жупе Лика и Гацка. Одговоран је за велики број злочина, који су се догодили под његовим вођством. Његовом иницијативом основана је јуришна усташка бојна, састављена од најопаснијих злочинаца, која је у Лици починила велике злочине. Бујановић је организовао и војну полицију, која је била страх и трепет, не само у Госпићу, већ у целој жупи. Крив је за масовно вешање 60 Личана у Госпићу фебруара 1945. године. Са проповедаонице је нападао Србе као узрочнике свега зла које сналази НДХ. Познате су његове изјаве да у Хрватској неће бити мира док у њој буде дисало и једно Српче.

Катихета Никола Машић, из Госпића је говорио да све Србе треба заувек одстранити, било милом, или силом.

Фрањо Матица, жупник из Нове Градишке, окупљеном народу је говорио: „До сада смо за католичку вјеру радили молитвеником и крижом, а сад је дошло вријеме да радимо пушком и револвером”.

Жупник Мате Могуш био је организатор и подстрекач усташких клања Срба у срезу Удбина. Издавао је наређења који ће се Срби одводити у логоре, а који убијати. На поглавников имендан, 13. јуна 1941. године, одржао је говор пун мржње против Срба: „Иселит и истријебит ћемо српски народ у Хрватској, и бит ћу сретан када будем могао дијелити српску земљу Хрватима. Усташе ће се немилосрдно борити и истријебити оне који не буду вјерни НДХ и њеном поглавнику (...) Погледај народе, оних 16 храбрих усташа, који имаду 16.000 метака и који ће побити 16.000 Срба, послије чега ћемо дијелити Мутилачко и Крбавско Поље.” Послије овог говора, усташки зликовци су приступили масовном истребљивању Срба у срезу Удбина. Војни суд га је осудио на казну смрти стрељањем.

Катихета Владимир Каргачин и капелан Иван Михалић били су велики прогонитељи Срба. За Каргачина сведоци кажу да се „наслађивао проматрајући гоњење поворке Срба из Книна у Госпић, у којој су се поворци налазила и четири православна свећеника”. Сви православци овога краја сматрали су да су интелектуални кривци за покоље и прогоне Срба били катихета Каргачин и капелан Михалић.

Жупник Иван Микан из Огулина, стари франковац и усташа, био је веома ревностан у прогону Срба. Сведоци тврде да је Микан у Огулину и околини био главни иницијатор усташких недела и злочинстава над Србима. Оптужују га да је и сам учествовао у појединим зверствима.

Јован Трбојевић, чиновник црквеног суда у Плашком, приказује терор свештеника Морбера, културбундовца из Грачаца: „Покољ у селу Штикади извршиле су усташе из села Гудуре уз помоћ римокатоличког жупника из Грачаца Морбера. На дан покоља довео се споменути жупник у аутомобилу из Грачаца у Штикаду и позвао народ да се сакупи на „Штикадине баре“, гдје ће се извршити пријелаз на римокатоличку вјеру, па да онда њих Србе неће нитко више прогањати. Срби су жупнику повјеровали и сакупили су се у великом броју на одређено мјесто. Неки који нису дошли, били су присилно доведени. Ипак се један дио Срба спасио, јер је побјегао из села слутећи да им се спрема покољ. Када су се Срби на овај начин сакупили, извршили су покољ усташе из села Гудуре, који су били наоружани војничким оружјем. Неки су били убијени сјекирама и маљевима, јер се пригодом ископавања лешева 1942. године видјело да су им лобање разбијене тупим предметима, а неки су закопани и живи у стојећем ставу”.

Жупник Иван Никшић био је страх и трепет у срезу Слуњ, јер је био иницијатор свих покоља Срба. Лично је учествовао код многих одвођења и мучења Срба, после чега су их поубијали код јаме Тучић. Једна сведокиња каже да су католички свештеници у Грачацу, Ричицама и Ловинцу (све срез Грачац) држали проповеди у цркви и позивали Хрвате на покољ Срба.

Часне сестре Ивасић Јулијана, Џимберг Даница-Хубертина, Радошевић Луција-Целестина и Фостац Јадвига-Венера учествовале су у покољу 12 рањених партизана у Оточцу.

Босна и Херцеговина

И у Босни и Херцеговини био је велики број католичких свештеника који су подстрекавали Хрвате на усташка клања Срба, а и сами су у њима учествовали. Такође, они су подупирали тежње усташких власти да убиствима реше национално питање у НДХ, па су у народу распиривали националну мржњу према Србима и подстицали хрватски народ на злочине против Срба.

Овакав став једног дела католичког клера пружио је снажну подршку усташким локалним властима, обмањујући народ ауторитетом свештеника који су одобравали усташке злочине из национално-верских разлога. Навешћемо изразитије примере оних свештеника који су лично учествовали у распиривању мржње или у покољима српског становништва.

Фра Мирослав-Вјекослав Мајсторовић Филиповић, капелан манастира Петрићевац код Бања Луке, још 1940. године положио је усташку заклетву. Доласком НДХ, у заједници с осталим усташким функционерима, организује покоље и прогањање српског народа и у њима суделује. Седмог фебруара 1942. године, с једном сатнијом Павелићеве тјелесне бојне, одлази у село Дракулић да изврши покољ над Србима. Прва жртва пала је од руке свештеника Филиповића, и то дете Ђуре Гламочанина, које је он заклао говорећи: „Усташе, ово је у име Бога, покрштавам ове изроде и ви слиједите мој пут. Ја први примам сав гријех на моју душу, а вас ћу исповиједити и ријешити свих гријехова”.

Земаљска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача за Босну и Херцеговину објавила је, децембра 1944. године, следеће злочине:

„Дана 7. фебруара 1942. године усташки кољачи, и то једна сатнија тјелесне бојне, предвођене од усташког натпоручника Јосипа Мишлова и жупника из Петрићевца код Бања Луке, Вјекослава Филиповића, иначе усташког кољача сатника, извршили су, како по начину извршења, тако и по броју жртава, један од најзвјерскијих покоља над невиним српским народом бањалучког краја. Преко 2.300 невино убијених мушкараца, жена, дјеце и старца били су жртве овога покоља.

Покољ је почео у четири сата изјутра у руднику Раковац, гдје су за вријеме смјене дочекивани радници и одмах у близини рудника, ударцима тупих предмета у потиљак, или сабљом, убијани на лицу мјеста. Преосталим радницима је наређено да ископају јаму и закопају побијене другове, Убијена су 52 српска радника. Међутим, то је био само почетак. Завршивши убијање у Раковцу крвожедне усташке звијери прешле су у сусједно село Дракулић, гдје су мирне сељаке, жене, дјецу и старце изводили из кућа, сакупљали их у гомиле и тако сакупљене клали ножевима и сјекирама, а оне који су још показивали знакове живота, дотукли би ударцима крампа. На исти начин убијана су и мала дјеца.

Али врхунац дивљаштва представља покољ шездесеторо школске дјеце, коју су затекли у школи и сјекли им главе пред очима учитељице, која је од претрпљеног ужаса полудјела” (прије покоља фратар је одвојио католичку и муслиманску дјецу).

И Заповједништво Усташке надзорне службе (УНС-а) послало је извештај о покољу у селу Дракулић у коме, између осталог, стоји: „...Дана 7. ов. мј. је једна сатнија II Тјелесне Поглавникове бојне, коју је водио надпоручник Јосип Мишлов, а у чијој је пратњи био влч. Мирослав Филиповић, жупник са Петрићевца, а сада сатник у усташкој бојни, подузела је слиједећу акцију:

Наведеног дана у 4 сата ујутро дошло је око 10 усташа горе наведене бојне на рудник Раковац код Бања Луке. Неколицину радника, грчко-источне вјере, који су остали у рудничкој прозиваони, усташе су одвели, одмах убили у непосредној близини рудника. Ујутру у 8 сати, придошао је и остали дио сатније, те су усташе онда похватили раднике прве смјене, који су дошли на рад, легитимисали их и све раднике грчко-источне вјере одвојили, одвели и свезали их и у непосредној близини рудника побили. Убијање је вршено тако, да су појединца ударали тупим предметом у потиљак, а затим су га ударцем крампа у главу дотукли. Када су их побили, похватили су раднике треће смјене, који су излазили из јаме, те су с њима поступили на исти начин. Преосталим радницима су наредили да ископају јаму и да закопају побијене раднике. Закопано их је 37, а убијено према изјавама неких радника 52. Усташе су у 3 сата послје подне поново дошли на рудник, легитимисали све раднике, али том приликом нико није страдао. На руднику Раковац било је запослено 60 радника грчко-источне вјере, од којих су сви, који нису страдали, побјегли у шуму.

Из Раковца су усташе отишли у село Дракулић, те су сви од Иве Јурића, рударског радника, Стипе Голуба и Шимуна Плетикосе, дали показати куће грчко-источњака, из којих су извађали људе и редом их убијали, мушкарце, жене и дјецу.

Покољ је извршен и у селу Шарговцу, те број побијених у оба села износи око 1.300 - 1.500 особа. Убијање је вршено на исти начин као и у руднику Раковац, само су у овим селима радили још и сјекире.

Покољ је извршен по повратку из Шарговца и у селу Мотикама, гдје је такођер на исти начин страдало око 70 породица. Усташе су дали осталим селјанима налог да закопавају побијене. Закопавање је почело исти дан, а завршено је 10. вељаче. Било је лешина које су биле изједене од свиња и паса.

Послије описаног долазили су усташе у споменута села, те су из њих одвозиле животне намирнице, стоку, перад, а послије су почели одвозити и покућство. То одвожење вршило се још 11. вељаче о. г....

Према обавјештењима којима располаже ово Повјереништво, грчко-источњаци су се у споменутим селима држали потпуно мирно и нису потпомагали четнике, јер су потпуно опкољени хрватским селима.

Овакав поступак усташа, као и њихово пријашње задирање у компетенције свих власти у граду, изазвало је међу грађанством огромно огорчење и панику, и међу становништвом околних села, која се боје освете четника”.

У вези покоља у селу Дракулић занимљива је изјава Јове Вукобрада, земљорадника из истог села, који је критичног дана отишао својим саоницама да превози сено у селу Буџаку код Марка Липовца, Хрвата по националности. Тога дана око подне Марко Липовац му је рекао: „Склоните се у моју шталу, ваше је све побијено, усташе кољу и убијају од реда”. Тада се Вукобрад склонио у Липовчеву шталу, где је био сакривен шест дана да нико о томе није знао. Јово Вукобрад је даље изјавио:

„Шести дан по нашем скривању Марко Липовац, који нас је скрио, отишао је у Петрићевачки самостан да пита гвардијана да ли има икакве могућности да се спасу евентуално они људи који су случајно остали на животу и који се на дан покоља нису задесили код својих кућа, на што му је жупник, гвардијан одговорио:

„Наш поглавник ради све са Божијом дозволом и све што је направљено оно је црква благословила и никоме се неће уписати у гријех, те према томе, свима онима који су остали нема ништа друго него што је било и осталима, који су се задесили у селу на дан покоља”.

На ове ријечи жупника гвардијана, Липовац је одговорио да не верује у онога Бога са којим поглавник сарађује, а усташе су имале наредбу да све што је православно и што се налази на територији Шарговца, Мотика и Дракулића да има бити уништено у којем уништењу су усташама, и поред моралне помоћи и организовања покоља од стране једног дијела католичке цркве, помогли у извршавању злочина и сами католички свећеници и то конкретно: фра Мирослав Филиповић који је на дан покоља руководио са једном кољачком колоном и сам лично учествовао у клању српског народа од дјетета у бешици до најстаријег човјека и старице ...”

Из изјаве жупника гвардијана самостана Петрићевца код Бања Луке јасно се види да се политика Римокатоличке цркве у НДХ и самог Ватикана састојала у истребљивању православних Срба и да се све то радило у име католичког Бога!

Бањалучки жупник мгр. др Никола Билогривић позивао је народ да потпомогне усташку власт, нарочито у погледу чишћења од страних дошљака, тј. од Срба. Увек је присуствовао тајним састанцима најповерљивијих присталица стожерника др Виктора Гутића када су се доносиле одлуке о масовним убијањима Срба. Његово друштво, поред два брата Гутића, били су усташки фратри-кољачи Вјекослав Филиповић Мајсторовић, Звонко Брекало и Звонко Липовац.

Др Бранимир Жупанчић, жупник из Босанске Градишке, суделовао је у организовању усташке власти и покољу више стотина невиних Срба у срезу Босанска Градишка. Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача за Босну и Херцеговину утврдила је да је жупник Жупанчић један од организатора покоља Срба у селу Рагољима, где је поклано преко 400 људи, жена и деце. Сматра се да је он интелектуални зачетник свих злочина у Босанској Градишки.

Грга Блажевић, жупник из Босанског Новог, од првих дана НДХ нашао се у усташким редовима. Био је усташки побочник за надзор при политичком логору у Босанском Новом. Многа убијања невиних Срба вршена су у његовом присуству. За читаво време покоља Грга Блажевић се налазио у логору с усташким логорником и само га је један зид делио од затвора у коме су затворени Срби били мучени и убијани. Ниједном речи није устао да застави усташке кољаче у њиховом зверском убијању невиних Срба.

Фра Анте Кларић био је свештеник у Трамошници, срез Градачац. После проглашења НДХ постао је усташки таборник. С усташким јединицама учествовао је у нападима на српска села, распиривао је мржњу према Србима и с олтара је говорио народу: „Ви сте бабе и треба да обучете сукње, јер нисте до сада убили ниједнога Србина. Ми немамо оружја и ножева, и треба да их кујемо од старих коса и српова, тако, да гдје год видите Србина, закољите га!”

Свештеник Кларић је једнога дана с усташама похватио више Срба, постројио их једног према другоме, затим наређивао да се шамарају и псују један другога најпогрднијим речима. Касније их је дотерао до своје цркве, затворио у једну шталу и држао их неколико дана гладне и жедне. Усташе су пред њим тукле Србе кундацима и жилама, а у договору с усташама, када би им он говорио да их, тобоже, не туку, падали би још тежи и страшнији ударци. Фра Анте је уживао у јауку Срба.

Фра Анте Кларић је учествовао у убиству 18 Срба који су дотерани из Орашја и поубијани на Сави у селу Базику. Једном приликом Кларић је путовао колима у Шамац са зликовцем Антом Мркоњићем, заповедником усташке бојне. У путу су сустигли две жене и једног мушкарца српске националности, које су побили у селу Тишини и бацили их под лед у реку Саву.

Колику су поједини католички свештеници давали подршку усташама и злочинима геноцида над Србима, показује случај фратра Емануела Рајића из

Бугојна. Када му је једнога дана у исповиједоницу дошао усташки крвник, још крвавих руку и одијела послуже извршеног покоља и затражио од фратра да га исповиједи, фратар га је отклонио и благословио, говорећи му: „Сине, још ниси свој посао завршио”. Фра Емануел Рајић једно време је био усташки таборник у Горњем Вакуфу.

Државна комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача за Босну и Херцеговину, утврдила је за фра Силвија Франковића из Бугојна следеће:

За време покоља Срба 1941. године виђао се увек у друштву највећих усташких кољача и официра. Пред гостионом Пере Мрше у Бугојну, пришли су му у друштво усташки сатник Крижанац Божо, Кутлеша Перица и Јерле Иво (...) па су, смијући се, упитали фра Силвију: „Велечасни, када ћете нас исповиједити?” Фра Силвије је одговорио: „За вас је још рано да се исповиједите, кад све уредите, онда дођите, па ћу вас исповиједити!” Приликом превођења у католичку веру Маркице Пазина и Милана Шешума, фра Силвије је рекао: „Штета што нисмо прије уредили муслимане, па онда Србе”. Приликом исповиједи Бранка Куштра, котарског предстојника из Бугојна, када му је овај на исповиједи рекао да је убио 14 људи, одговорио му је: „Када намириш на 40, онда ћу те исповиједити и све ћу ти опростити!”

У наставку текста објављени су конкретни подаци за већину свештеника и њихова злодела која су непосредно извршили током Другог светског рата као свештеници Римокатоличке цркве у НДХ и усташе или они који су са црним мантијама помагали усташама у истребљењу Срба.

Далмација

Нарочити расадници усташког покрета у Далмацији били су фрањевачки самостани у Сињу, Шибенику, Макарској и Дубровнику. Дневник самостана светог Ловре у Шибенику открио је читав низ усташких фратарских имена која су се истицала као велики усташки агитатори, слуге италијанских и немачких окупатора. Међу фрањевцима самостана свете Марије у Сињу био је најозлоглашенији фра Петар Главаш. Он је после слома Краљевине Југославије наредио да од радости звоне црквена звона и наговарао Хрвате на покољ Срба. Велико задовољство изразио је када су била уништена српска села преко реке Цетине.

После покоља Срба у селима Камешнице, марта 1943. године, када су немачки и усташки кољачи поклали 1.800 невиних Срба, гвардијан сињског самостана Топић приредио је вечеру и позвао немачког команданта који је наредио те злочине.

Од фратара-усташа, који су се истицали као велики усташки агенти и слуге окупатора, поред шибенског бискупа фра Јеронима Милете, познати су фра Г. Бедрица, фра Ј. Јерковић, фра О. Бебић, фра Л. Симић, фра Јуреновић, фра Павле Шилов, фра П. Башић, фра Бернадин Медвид, фра Ловрић, фра Гашпар Бујас, фра Буљевић и фра Дане Милић.

Фра Петар Берковић, жупник и декан у Дрнишу, „као усташки функционер скуп с познатим крволоком Маројевић Јуром, таборником, одговоран је за хапшења, злостављања и убијања Срба у Дрнишу и околици. Ухапшеници су били довођени из општинског затвора у Дрнишу у судске затворе, а

одатле појединачно или у групама одвођени пут Книна, где су нестајали...” Он је водио руље усташких кољача по книнским улицама у фратарском одељу, а са пушком у руци.

Фра Иван Христић из Сиња истицао се као непомирљиви противник српског народа. С осталим усташама учествовао је у разоружавању Југословенске војске у априлском рату 1941. године и организовао усташки логор у Сињу. Учествовао је у прогону Срба у Врлици, па је у два камиона одвезао похапшене Србе из села Маховица у Сињ. Наредио је да се заточени Срби, доведени из Врлике, одведу у Ливањско поље, где су августа 1941. године сви побијени и бачени у угљенокоп у селу Прологу.

Када су Италијани преузели цивилну власт у Далмацији, отишао је у домобранске војне свештенике и добио чин бојника. Учествовао је у војним походима на Козари и Босанској Крајини, где су његове јединице вршиле зверства над српским народом.

Италијани су 14. августа 1941. године заробили 14 партизана у селу Кошутама и спровели их у затвор у Сињу. Били су затворени у подруму осам дана без хране и воде. У подрум је ушао фра Иван Христић и почео их ударати ногама. Пун беса извадио је револвер и ставио га једном од везаних, Борозану, у уста. Хтео је пуцати, али га је фра Станко Милановић-Литре зауставио речима: „Не прљај руке о смеће, за њих се већ копа јама!” Фра Христић је затим ударио ногом у лице Борозана и избио му два зуба.

Фра Христић је давао упутства када су 82 жива Србина бацали у јаму.

Фра Станко Брадарић вршио је покоље Срба и палио њихова села. Тако је у селу Броћанац (Посушје) наредио да се спале све куће Срба православца.

Дон Станко Дрнас из Сиња с пушком у руци је наређивао усташама да разоружавају војнике југословенске војске априла 1941. године, док је војнике Србе одводио у непознатом правцу.

Дон Крсто Јеленић, жупник у Пољицама код Задра, био је вођа усташких банди, које је водио на село Трибању у Равним котарима. Ту су опљачкали православну цркву, у самој цркви су мучили 80 Срба и силовали многе жене. Ови крволоци су многе Србе бацили у море са свезаним камењем.

Дон Јеленић је денунцирао талијанским властима српске сељаке из Пољица и околних села, који су касније одведени у концентрационе логоре у Италији.

Дон Јозо Царев, жупник у Неорићу, општина Сплит, у првим данима НДХ показао се као крволочни усташа. По Сплиту је ишао наоружан револвером и ножем о појасу, харангирајући на све стране против православних Срба. У једном говору је рекао: „Као што су кришћани водом крштавани, тако ћемо сада ми Хрвати проћи крваво крштење, како би се за свагда курталисали Срба!”

Такви су били дон Мартин Деман и дон Анте Бискуповић, жупник у Празницама, који је био усташа још пре НДХ, а од 1941. године активни организатор усташког покрета. Дон Стипе Натков је потказивао православне Србе и као усташки повереник крив је за смрт многих Срба. Дон Павао Миличић је на сва уста одобравао прогоне Срба и подстицао непросвећене Хрвате у мржњи на православље”.

Ограниченост овог елабората бројем страна не дозвољава да се изнесу текстови са конкретним подацима, који су утврђени у одговарајућим поступцима, а нарочито судским. Дакле, закључак је да су римокатолички свештеници били и серијски извршиоци злочина геноцида над Србима. То је добро познато било и Јовану Павлу Другом када је оживео и активирао усташтво Фрање Туђмана, а природна и свима предвидива последица враћања усташтва је понављање геноцида над Србима. Свакако да је то желео и Јован Павле Други, без обзира колико се прикривао иза екуменистичких изјава.

14. 10. На страницама од 193 до 199, под насловом „Павелићеве савезници о геноциду над Србима у НДХ” објављен је текст:

Многи немачки и италијански војни и цивилни аутори, пишу о „хрватским злочинима”, а не о „усташким злочинима” у НДХ. Због тога је Лаза М. Костић и написао књигу „Хрватска зверства у Другом светском рату према изјавама Павелићевих савезника”.

Последњих десетак година у нашој земљи објављено је доста књига о усташком геноциду над српским народом у НДХ. Међутим, загребачки надбискуп др Фрањо Кухарић, др Фрањо Туђман и многи други сматрају да је то „српска промицба”. Доста хрватских интелектуалаца стоји на гледишту да се ти догађаји нису ни догодили; други чак сматрају да је реч о убијеним Хрватима, а трећи да је убијено само неколико десетина хиљада Срба.

Пошто су Срби у својим публикацијама о геноциду у НДХ „субјективни”, како то кажу многи хрватски челници, навешћу више података из изјава Павелићевих савезника из наведене књиге Лаза М. Костића.

Др Херман Нојбахер, нациста и лични пријатељ Адолфа Хитлера, написао је успомене под насловом „Специјални задатак на Југоистоку, 1940-1945. Извештај једног дипломате”, у којима пише:

„... После њеног распада (тј. „српско-централистички вођене Југославије”), букнуо хрватски ратни поход освете и уништења православног Српства, који спада у најсвирепије акције масовног убиства целе светске историје; то је била балканска освета према омрзнутом Балкану”.

Нојбахер даље пише: „Православни рецепт усташког вође и поглавника Хрватске Анте Павелића, подсећа на верске ратове, најкрвавије успомене: „Трећина мора постати католичка, трећина мора да напусти земљу, трећина мора да умре. Последња тачка је извршена. Кад водећи људи усташког покрета тврде да су заклали милион Срба (укључујући ту и одојчад, жене и старце), то је по мом мишљењу самохвалисаво претеривање. Према извештајима који су мени стигли, ја ценим број закланих ... на три четврти милиона.”

Валтер Хаген издао је у Цириху књигу „Тајни фронт”. Он је био један од главних шефова политичке шпијунаже за „Југоисток Европе”. Хаген је псеудоним, а право име му је Вилхелм Хетл. Хаген пише: „Једна заиста смртна мржња била је уперена против Јевреја и против Срба, који су управо проглашени за „фогелфрај”.” (То значи да су стављени ван закона и да их свако може убити, а да за то неће никоме одговарати – прим. аутора).

Др Јозеф Матл, капетан Абвера у Београду, у „Лексикону за теологију и цркву”, пише: „...За православно становништво Павелићев режим је имао непреболне последице, нарочито у Хрватској, Славонији и Босни... Њихови губици цене се на више стотина хиљада...”

У минхенској „Искри”, од 1. новембра 1958. године, др Јозеф Матл одговара на писмо др Иву Омрчину у Америци: „...Узрок неслагања између хрватског политичког вођства и мене у овом периоду времена јесте савим јасан: усташка влада настојала је да, уз помоћ немачког Вермахта, побије и истреби Србе у источној Босни, па да онда кривицу свали на зле Немце (...) Ми имамо доказа о томе и знамо, и својим смо рођеним очима гледали, што се дешавало тамо у Босни (...) Уосталом, један противсведок вашим тврђењима јесте и један професор Бечког универзитета и председник Католичке акције, који је у то време као командант пука на Дрини, наредио да се отвори ватра са српске обале на усташе, кад се видело како ови и домобранци хоће да бацају српске жене и децу у хладну Дрину. Ја сам видео ту изгладнелу децу коју је спасла наша војска и поделио сам им и свој последњи комад хлеба. Верујете ли, као доктор теологије и католички свештеник, да је то хришћански? Или сте мишљења да је католички и хришћански оно што Хрватима политички користи! Ви можете и даље да представљате усташе Хрвате као валане, невинне јагањце!”

Генералоберст Александар Лер, командант Југоистока, 27. фебруара 1943. године, послао је жестоки промеморијал „Врховној команди Вермахта у коме наводи да је у НДХ, према самим усташким изворима, убијено око 400.000 православних Срба”.

Генералоберст Лотар Рендулић (отац Хрват, официр, мајка Немица) издао је 1952. године успомене под насловом „Борили се, победили, потучени”, у којима пише: „...Док су се немачке трупе задржале у нешто мало места Хрватске, настаде са хрватске стране одмах дивљи прогон православних. Говори се да су овом приликом они (Хрвати) усмртили најмање пола милиона људи...”

Генералмајор СС Ернест Фик, 16. марта 1944. године, шаље извештај врховном команданту СС трупа Хајнриху Химлеру, у којем пише: „Хрватска партијска група усташа је католичка, недисциплинована, рђаво обучена, за борбу делом непоуздана, и по томе је позната, што је 600.000-700.000 верски и политички друкчије настројених заклала по балканским методама. Они себе означају као хрватски СС (...)” Међутим, рат је трајао још више од годину дана и за то време поубијано је много хиљада Срба.

Командант Србије генерал Паул Бадер, 5. фебруара 1942. године, шаље поверљив извештај у коме стоји: „Оштре противречности у источној Босни између Хрвата, муслимана и Срба чине овај предео највећим огњиштем немира целе Србије. Хрвати, без сумње, настоје да цело српско становништво униште”.

У додатку извештаја немачког генерала Фон Флебса налазе се и наводи једног немачког војника, који је у току 1943. године био придодат и потчињен усташком допуковнику Судару. Он саопштава да је „у јулу 1943. године Судар сакупио целокупно српско становништво у месту Соколац. Старце и старице – око 250 до 300 особа – гонио је пут Соколовића са његовом бандом ударајући их кундацима од пушака и камџијама, а остатак (отприлике 700 мушкараца, жена и деце) отерао је у поток иза цркве и тамо их све до последњег побио. При том су вршене такве садистичке свирепости, да се то не да ни описати. Лично је Судар учествовао у касапљењу. Посипао је бензином

длаке на полним органима код жена, спаљивао их и онда је бичевао те жене до бесвести. То је, на пример, он вршио над познатом кафеџиком Јоком и њеном кћерком Милком. Онда их је усташа Цурески заклао...”

У књизи Авра Манхатана стоји: „У меморандуму једног официра, послатог да заштити православно грађанство у источној Босни, за време ужасних покоља августа 1941. било је, поред осталог, следеће:

„За време нашег путовања у правцу брда Јавор, близу Сребренице и Озрена, сва српска села на која смо наишли била су потпуно напуштена. Али у кућама смо често пута налазили целу фамилију заклану. Чак смо наилазили на бурад пуну крви. У селима између Власенице и Кладња пронашли смо децу набијену на колац са њиховим малим удовима згрченим од бола, као да су инсекти били залепљени са шпенадлама”.

Курт Центнер у књизи „Илустрована историја отпора у Немачкој и Европи” пише: „...Број православних, који су од стране Хрвата поклани и садистичким методама мучени до смрти, мора се, према процени, означити са 300.000.”

Вернер Брокдорф у књизи „Колаборација или отпор” преноси извештај једног очевица о догађајима у Руми: „Ујутро, 22. маја 1941, упадоше у Руму око стотинак униформисаних усташа. Они блокираше улицу и не пуштаху никаквог становника из кућа (...) Затим усташе истераше све Србе да се скупе на трг пред капелом. Под строгом стражом је доведено око 190 – 200 Срба до гробља: жена, деце, људи сваког узраста. Мајкама је наређено да пусте децу да трче. Многе су то учиниле у нади да их бар спасу. Кад су деца претрчала око сто метара, почеше усташе да пуцају на њих као у хајци на зечеве. Мајке притрчаше својој деци, а онда формације усташа уперише ватру и на њих. Три човека покушаше да се бране. Њима су главе смрскане ашовима. После тога су морали још преживели мушкарци да уздуж гробљанских зидова ископају јарак (...) Људи су морали да своју стрељану родбину (...) баце у јаму (јарак) и да их земљом затрпају (...) Пошто је то све свршено, онда је један усташа ишао од једног до другог и побио све мушкарце куршумом у потиљак (...)”

Аустријанац Петваидиц Валтер у књизи „Ауторитативна анархија”, пише: „Настаде једно ужасно умирање, један језовит хаос, у коме је Хрватска са својих 6 милиона становника изгубила више крви него заједно САД, Енглеска и Француска на европским ратиштима. У Београду су рачунали (писац мисли на окупациону управу - прим. аутора), број смртних жртава овог грађанског рата, који је опустошио читаве пределе... надалеко више од милиона...”

Др Карлхајнц Дешнер у књизи „Са Богом и фашистима” наводи: „(...) Два последња поглавља третирају држање Ватикана према НДХ у Другом светском рату, где је од 1941-1945. опет са пуном потпором католичког клера разрушено 299 православних цркава, 240.000 православних Срба принудно преведено у католицизам, а око 750.000 православних, често после мучења од којих човека језа хвата, уморено (...)”

Дешнер наводи да су, „концентрациони логори ницали у Независној Хрватској као печурке”.

„И деца су тамо клана на хиљаде. Да, чак су били створени засебни концентрациони логори за њих (...) Само су 1942. г. тамо бацили 24.000 деце, од којих је половина уморена (...)

Католичка „Каритас“, којој је председник био Степинац, преузе старане о деци без родитеља и њихово преваспитавање је било тим лакше, што многа деца нису уопште имала сроднике. Многа су била (...) сувише млада да би знала своје порекло, своје село или чак само име. Тако има безброј младих људи, и данас који живе као верни католици, чак као њихови свештеници, а да и не слуте којим околностима они имају да захвале што су католици (...) Немали број тих српских дечака је регистрован на теолошким факултетима Италије, Аргентине, Аустрије и САД”.

У римском дневнику „Il Tempo“ („Време“), објављено је следеће: „(...) 1. маја 1941. пријавише се команданту дивизије „Сасари“ у Книну три особе, међу којима отац Шимић, францисканац. Оне изјавише да су од загребачке владе одређене да преузму цивилну власт у тој покрајини. Италијански генерал их запита, који би био правац њихове политике. Отац Шимић беше тај који је дао одговор: „Убити све Србе у најкраћем времену“. Командант дивизије „Сасари“ није веровао својим ушима. Тражио је да то понови: А овај: „Убити све Србе у најкраће могуће време. То је наш програм!“ „Ја се чудим - одговори високи италијански официр – да се не схваћа ужас тога предлога, и да баш један свештеник, уз то још францисканац, долази да то изјави (...)“ „Није било средстава да се они одврате, тим пре, што је наредба из Рима гласила „не мешати се у локалну политику!“ и они започеше (...)”

Усташе су побиле све становнике личког села Суваје код Доњег Лапца. Преживела је само једна старица, која је испричала трагедију села италијанском потпоручнику Салватору Лоју (објављено у Лојовој књизи „Југославија 1941“):

„Било је то неке ноћи (...) Чули смо како стижу многобројни аутомобили, који су били пуни усташа. Као прву меру предострожности блокирали су све путеве, затим су поделили село на зоне и отпочели са чишћењем. Све су то радили у највећој тишини. Куцали су на све куће. Подигли су људе од 15 година, па на више. Контрола докумената, рекоше. То су говорили са толиком озбиљношћу, да нико није посумњао у њихове речи. За кратко време они су их сакупили овде – говорећи то – показивала је на неколико места на којима се запажала свеже ископана земља – и све су их поставили у редове, наставила је старица. Пре свега, издали су наређење да сви скину обућу и одело. Затим је један од њих дивљачки викао: „Има ли међу вама који католик?“ Једна десетина наших, који су још раније примили католичку веру, изађоше напред. Добро – рече један од ових целата – ви сте наши другови и пријатељи по вери, и са вама ће се добро поступати! Вас ћемо последње убити!

Настао је један дивљи смех међу свима усташама на ове његове речи. Међутим, наши су почели да разумевају шта се око њих и са њима догађа (...) и ови усташки пси су почели са извршавањем њиховог плана,

При светлости неколико бакљи, отпочело је мрцварење жртава. Сви они који су очајнички покушавали ма какву немогућу реакцију добили су револверски метак у потиљак.

Већина њих била је искасапљена са ножевима. Приморавали су их да ви-
чу „Живео Павелић”, али нико од наших није то хтео учинити. Сви су пали
позивајући последње „збогом”. Многи су падали „Живео краљ Петар” (...)
Јадна децо наша! Убијени на превару, изненађени, не мислећи на никакво зло!
(...) Ко се од нас икада интересовао за политичке догађаје? Али за ове убице
ми смо били тешки кривци (...) били смо кривци, јер смо рођени као Срби!”

Жене су знале да су њихови мужеви сви мртви, нису чиниле илузије о њи-
ховој судбини, а тако и о судбини својих синова (...)

„Хрвати (...) силовали су скоро све жене, удате или не, младе или старе.
Мучили су децу (...) Све су побили; понављам, све (...) Уживали су да убију
ударцима пушке мајку и дете, које се обавијало око врата. Вешали су, расце-
пљивали су децу, разбијали им лобање кундаком од пушке и млатили с њима
са свом снагом о земљу (...)

Затим (...) посуше бензином свуда где су запалили. И док су се ови пси
удаљавали певајући, пијани од крви, село је горело (...) Старица на крају ре-
че: „Ево сада сам овде, сама без сина, без синовца. Имала сам их стотинак!
Нећу се никада одвајати од овог места. Овде су сахрањени моји родитељи и
сви моји земљаци. Ништа ми друго не преостаје, него да живим у њиховој
близини, у очекивању да и мене смрт понесе”.

Италијански дневник „Il Tempo” („Време”) у јесен 1943. објавио је следе-
ће: „(...) У Вељуну, срез Слунь, усташе ухватише српског свештеника Бранка
Добросављевића, и наредише му да ископа јаму за свог сина студента. Кад је
то свршио, доведоше му младића и почеше да га туку бичевима пред очима
оца. Кад се изгубио, доведоше га поново, отсекоше му руку, огулише му ко-
жу с главе, повезаше га да би му задржали излив крви, избатинаше га и окон-
чаше му живот са ударцем чекића у главу. Отац је после натеран да поје пра-
вославно опело над сином... За време опела отац је три пута падао у несвест,
али је бичем нагнан да заврши. Напоследку је и он убијен једним ударом че-
кића”.

Италијански дневни лист „Il Tempo” („Време”) у јесен 1943. године је до-
нео следећу вест: „У Госпићу једна мајка доби храброст и оде код „ушаша”
питајући их да ли што знају о њеном сину, који је нестао пре три дана. Ова
жена је учинила грешку што је собом повела и кћерку од 12 година. Усташе
је затражише. На мајчине протесте крвници као да су хтели да је утеше, да-
доше јој један мали завежљај. Жена мишљаше да је један мали дар, отвори
га и паде у несвест. Унутра су биле очи њеног сина. То се догодило у Госпи-
ћу, а жртва се звала Дукић, имао је 16 година (...)

Карло Фалкони, у књизи „Ђутање папе Пија XII”, пише: „14. маја саку-
пљено је неколико стотина Срба из тог краја и ближих села да би тобоже
присуствовали једном богослужењу, једном Те Деум (Тебе Бога хвалим –
прим. аутора), одржаном из захвалности Богу за устав НДХ, и они су упуће-
ни у цркву. Кад су тамо стигли, нађоше све спремно за литургију и помисли-
ше да је програм измењен. Несрећници нису наслућивали горе, ни онда кад
су осетили да се један војни камион зауставио пред црквом, камион који је до-
нео њихове џелате. Али више нису сумњали, кад видеше да улази маса пан-
дура са циљем да врши нешто неверско и ужасно, витлајући ножевима и се-

кирама. Усташки часник (официр) упита ко је од присутних снабдевен уверењем да је прешао на католичанство. Била су само двојица и они су одмах пуштени. После тога врата су била замандаљена и поче масакр (клање). Црква, претворена у трагичну људску кланицу, одјекивала је сатима од вриска и урлика, а после од јецаја...

Усташке жртве „in odium fidei” (због верске мржње – прим. аутора), постигоше један импресионантан укупни квоцијент, који није сигурно претеран ако се заокружи на 700.000 јединица, то је 10 до 15 одсто целокупног становништва Велике Хрватске”.

Курцио Малапарте (право име му је Курцио Сукуерт) бивши италијански дипломата, члан фашистичке странке од 1922. до 1931, када ју је напустио и отишао у иностранство. За време рата, као резервни капетан и ратни дописник, објавио је књигу „Капут”. У поглављу „Једна корпа очију”, пише да је 1941. године посетио Анту Павелића и да је том приликом био присутан и италијански посланик Рафаело Казертано:

„Док је поглавник говорио приметио сам котарицу од врбовог прућа, која се налазила, лево од поглавника, на писаћем столу. Поклопац је био подигнут; видело се да је котарица пуна морских плодова. Тако ми се бар чинило. Рекао бих да су то остриге, али ишчупане из својих шкољки, онакве као што се понекад виђају изложене на послужавницима код Фортнам енд Месон, на Пикадилију, у Лондону. Казертано ме погледа и намигну ми:

– Да ли би ти пријала једна добра чорба од острига?

– Јесу ли то далматинске остриге, упитах поглавника...

– То је поклон мојих верних усташа, то су двадесет килограма људских очију”.

Малапарте није рекао да су то биле очи Срба, нити му је то поглавник казао. Али чије би друге биле, него очи Срба!

Др Саво Скоко у књизи „Покољи херцеговачких Срба '41”, наводи да се „не зна да ли је у тој котарици било очију херцеговачких Срба, али се поуздано зна да су херцеговачке усташе, када је реч о верности поглавнику, биле без премца и да су, пред тај поглавников рођендан (14. јун – прим. аутора) вадиле очи својим жртвама; то су чиниле и у Љубињу”.

Приликом саветовања немачких команданата, генерала Александра Лера, Глеза фон Хорстенауа, Фон Хингхофера, Мајснера, Лончара и других у Београду, 27. августа 1942. године, пуковник барон Масенбах је прекорно указао усташком официру за везу при немачком заповеднику у Србији, капетану бојног брода Андрићу, да је у НДХ до тог времена убијено 700.000 Срба.

Часник Андрић, у извештају Министарству хрватског домобранства, о томе каже: „(...) Врховни заповједник оружничества пуковник барон Масенбах напао је крволоштва усташа против православаца, тврдећи да су до сада у Хрватској 700.000 људи поубијали и да Нијемци морају крварити ради криве хрватске политике”.

Изјаве бивших Павелићевих савезника несумњиво су најбољи подаци који говоре о геноциду над Србима у НДХ, као и о „тисућугодишњој култури хрватског народа”. Нажалост, и у 1991. и 1992. години хрватске усташе су користиле исте методе у убијању Срба као и у току усташке страховладе у периоду 1941-1945. године.

Немачки министар спољних послова и некадашњи припадник „Хитлер-југенда” Ханс Дитрих Геншер, аустријски министар спољних послова Алојз Мок и римски папа Јован Павле II, у 1991. и 1992. години много се „брину” за „разрешење југословенске кризе” стављајући се на страну нове усташке државе у Хрватској, а оптужујући Србе, Србију и Југословенску народну армију као агресоре.

Овај текст конкретно доказује одговорност и Јована Павла Другог. Те и такве усташе он је довео на власт 1990. године, да би спровели у дело геноцидни план који није завршен 1945. године. Дакле, ратни злочини су оно што је планирао и желео Јован Павле Други да би се реализовала његова источна политика уништења православља, а на Балкану то су Срби.

14. 11. На страници 201, под насловом „Верски геноцид – насилно покаатоличавање православних Срба” објављен је текст:

Феномен преобраћања

Феномен преобраћања јавља се у свим видовима живота, у идеологији, науци и политици, религији. Постоје преобраћања из убеђења и насилма преобраћања. Она су настала из страха за сопствени живот, живот породице или свог народа. У неким срединама где је католичка вера била владајућа, појединци су прихватили преобраћање да би напредовали у друштву. Такав случај је био са познатим песником Петром Прерадовићем, који је био православне вере. Да би напредовао у војничкој каријери, прешао је из православне у римокатоличку веру.

Ватикан је на све начине покушавао да сакрије, па и да уништи, све писане документе, који би обелоданили учешће Ватикана и католичке цркве у НДХ у насилном покаатоличавању православних Срба, а нарочито у убиствима на стотине хиљада Срба у НДХ.

Још од почетка 13. века Ватикан је на разне начине наметао католицизам православним народима Балкана. Користио се лукавом методом, намеравајући да уједињавањем католичке и православне цркве преобрати у римокатоличку веру многе православне становнике Балкана и источне Европе. Унијатска црква је обавезивала православну цркву да призна за врховног верског поглавара Св. оца папу као Христовог намесника на земљи, док је православној цркви било дозвољено да користи словенске језике приликом Божје службе, као и у неким старим црквеним ритуалима.

У доба просвећености прокламована је заштита слободе савести и вероисповести. Међутим, католички клер се разним политичким мерама и дискриминацијом супротстављао поштовању овог начела. У хрватско-српским земљама, које су биле под доминацијом Беча и Венеције, развија се дух ултрамонтанизма, доктрине која је претерано наклоњена Римској курији. У периоду европског националног препорода и стварања једнонационалних и вишенационалних држава у 19. веку, јавља се шовинистички покрет панхрватизма на бази католицизма чиме се стварају могућности за сукобе између Срба и Хрвата по верској и националној линији.

Папе су биле на страни мађарских краљева, венецијанских дуждева, касније аустријских царева, а у 20. веку на страни Аустро-Угарске, нацистичке Немачке и фашистичке Италије. Фашистичке земље Немачка и Италија, на

челу са Хитлером и Мусолинијем, Ватикан и католичка црква у НДХ су одговорни за геноцид над српским народом и Српском православном црквом у усташкој НДХ за време Другог светског рата.

Текст показује вековну политику Ватикана. Ту политику је наследио и на најкрвавији начин применио Јован Павле Други.

14. 12. На страницама 203 до 213, под насловом „Насилно покатоличавање православних Срба” налази се текст:

Покатоличавање српског православног становништва у Хрватској била је стара идеја загребачког надбискупа др Алојзија Степинца, о којој је писао још 17. јануара 1940. године: „(...) У интересу католичке цркве морамо учинити све да хрватски народ остане здрав и културно јак. То га је очувало пуних 20 година, то ће му помоћи и у будућности у борби за опстанак. Најидеалније би било да се Срби врате вјери својих отаца, тј. да пригну главу пред Христовим намјесником – Светим оцем. Онда би и ми коначно могли одахнути у овом дијелу Европе ...”

Одмах после оснивања НДХ појавила се брошура „Повратак вјери отаца”, која почиње поглављем „У Хрватској нема Срба”, „Срби немају снаге да одрже своју народност”, „Хрватска је на врхунцу снаге, узвишености и љепоте”, „Нема Срба ни у Босни, ни у Херцеговини, ни у Албанији”, „Србима у Хрватској нема ни трага”.

Покатоличавање за српски народ има не само верски већ и национални смисао, јер је довело до денационализације Срба.

У циљу експанзије, католичка црква је поставила два начела: прво, „*Extra romanum ekleziam est salu*” – „Изван Римске цркве нема спасења” и друго, „*Greka fides – nula fides!*” – „Грчка вера – није вера!” То значи да православна вера није права вера, односно, да није хришћанска вера. У складу са овим начелима разрађена је читава католичка апологетика.

Први клероусташки докуменат о насилном покатоличавању православних Срба је Павелићева Законска одредба о пријелазу с једне вјере на другу, донета 5. свибња 1941. године.

Овом законском одредбом укинут је стари аустријски поступак приликом верских прелаза. Сада је било довољно да странка донесе потврду државне управне власти и молбу да је најавила свој верски прелаз.

Др Миле Будак, министар богоштовља и наставе, 27. маја 1941. године, донео је упутство о спровођењу Законске одредбе о пријелазу с једне вјере на другу.

Усташка НДХ поставила је као државни програм покатоличавање православних Срба. Званичан став католичке цркве у НДХ према Павелићевој законској одредби о прелазу с једне вере на другу, види се из окружнице бр. 4104/41 Надбискупске канцеларије у Загребу”.

„У оквиру државног програма НДХ покатоличавањем православних Срба требало је постићи двоструки циљ: прво, хрваћење православних Срба и друго, покатоличавање православаца. У оба случаја у питању је био процес асимилације Срба, који треба да постану Хрвати, католици. То се види и из дописа Главног тајништва Представништва владе НДХ од 13. јануара 1942. године, који је упућен Министарству унутрашњих послова, а преко њега

свим подређеним властима у облику окружнице од 21. јануара 1942. У допису се каже:

„Саопћује се, да се грко-источњаци (Срби), који су прешли на римокатоличку вјеру сматрају Хрватима, те се као такви имаду уписивати у службеном поступку. О предњем обавијестите подручне уреде”.

Из овог дописа се јасно види да је католицизам синоним за хрватство, како је то кодификовано на загребачком I свехрватском еухаристичком конгресу пре неколико десетина година, када је утврђен и клерикални програм за читав 20. век.

Политику покатоличавања православних Срба, усташка НДХ формулисала је и окружницом која је достављена бискупским ординаријатима у НДХ 30. јула 1941. године:

„Како се у новије вријеме пријављује много грко-источњака за пријелаз на католицизам, то се са стране Владе дају слиједеће упуте:

1. Жеља је хрватске владе, да грчко-источни не прелазе на грко-католички обред осим у оним грко-католичким жупама, које су већ основане и у њима има грко-источњака.

2. Грко-источњаци, који долазе у католичке жупне уреде, да буду примљени, морају донијети од котарских и обћинских поглаварстава потврду о особној честитости (...) Потврде о честитости издају котарска и обћинска поглаварства у договору са усташким логорима и таборима (...)

3. Код издавања потврде треба пазити на грко-источне учитеље, попове, трговце, богате обртнике и сељацима и уопће интелигенцију, да им се не издају потврде осим у случајевима, кад се доиста докаже њихова особна честитост, јер је начелно становиште владе, да се овим особама не издају потврде.

4. Гледе мјешовитих бракова с грко-источњацима установљује се слиједеће:

а) Нема запреке, осим у изванредним случајевима, да се прими некатолички брачни друг из мјешовитих бракова, склопљених у католичкој цркви, ако су дјеца крштена и одгојена католички, Ако су дјеца из ових бракова крштена и одгојена некатолички, треба да котарске и обћинске власти у договору са усташким логорима и таборима испитују поједини случај и донесу одлуку о давању, како у питању дјеце, тако и у погледу њихових родитеља.

б) Ако је мјешовити брак склопљен пред православним свећеником и дјеца крштена и одгојена некатолички, споменуте власти требају испитати сваки случај и након темељитог размишљања донијети одлуку (...)

ц) Православни попови, вјенчани у православној цркви, њихова дјеца крштена и одгојена некатолички, не могу се примити без одобрења Министарства правосуђа и богоштовља.

5. Сељаци могу добити потврду о честитости без тешкоћа, осим ако се ради о изванредним случајевима...

6. (...) Гледе зграда и земљишта која припадају грчко-источној цркви одлучује и Министарство сељачког господарства са Министарством правосуђа и богоштовља (...)

Окружницу је загребачки надбискуп др Алојзије Степинац доставио 5. августа 1941. године свим свештеницима у НДХ.

Прелазак православних Срба у католичку веру био је подједнако у интересу усташких власти, католичке цркве у НДХ као и Ватикана. Усташке власти су то желеле ради денационализације Срба и њихове асимилације у Хрвате, а католичка црква у НДХ и Ватикан због прозелитизма (тежња да се, нарочито нечасним и ружним средствима присталице друге вере придобију за своју веру – прим. аутора).

Др Миле Будак, министар правосуђа и богоштовља, у Госпићу је у једном говору рекао да ће оне Србе које усташе не побију и не раселе „превести у католичку вјеру и тако претопити у Хрвате”. За ту акцију је постојао детаљно разрађен план.

Усташка и католичка штампа је стално пропагирала тезу да је прелазак православних, грко-источњака у римокатоличку веру у ствари само „повратак вјери отаца”, јер су православни, тобоже, „на хрватском говорном подручју” некад били католици, па су за време Турака под притиском православне цркве „масовно” прешли у православље. Ту тезу је покушао да „докаже” на основу материјала из архива Ватикана Крунослав Драгановић у докторској дисертацији, која је 1937. године добила ватиканску апробацију и постала „историјско-научна платформа” за прозелитистичку агресију која је потом уследила. Зато надбискупска канцеларија у Загребу, дајући прва упутства о спровођењу новог закона о верским прелазима, третира православне као отпаднике од католичке цркве.

Усташки министар др Мирко Пук отворено је излагао став усташке државе:

„НДХ подупире акцију пријелаза грко-источњака на католичку вјеру, јер је тај пријелаз само поврат пријашњој дједовској вјери, те јер је држави познато, да је само промицбom из тога хрватског елемента створено накнадном промицбom српство. Овим пријелазом на дједовску вјеру враћа се јединство хрватског народа у свим оним крајевима, гдје је силом то јединство ослабљено, они се враћају исконским својим предајама и духовним изворима.”

Из страха од убијања и усташког терора, а у уверењу да ће окупација брзо проћи, многи су Срби, да би спасили главу, поднели молбе за прелаз у католичку веру. Њима је обећавано да ће самим прелазом постати пуноправни грађани и бити спасени од прогона, иако су често у томе били преварени.

По Славонији је кружио летак у коме се позивају православни на верски прелаз. „Бискуп ђаковачки”, вели се у летку, „примио је у свету католичку цркву на хиљаде грађана, који су од државних власти добили свјedoцбу честитости. Угледајте се у своју браћу пак се пријавите што прије на пријелаз у католичку цркву. Ви ћете као католици моћи остати у својим домовима. Ви ћете несметано унапређивати своје господарство...”

Масовни верски прелази вршени су широм НДХ. „Мисионари” су разним претњама скупљали конвертите (обраћеник, онај који је прешао из једне вере у другу – прим. аутора), истицали политички значај прелаза, хвалили католичку веру, а понекад и понижавали прелазнике, називајући их погрдним именима. Само фрањевац др Петар Берковић, који се као усташки пуковник већ „истакао” својим злочинима у Дрнишу и другде „превео је у опћини Воћин, Чачинци и Цералије преко 6.000 душа”. У име ових прелазника послани су поздравни телеграми Павелићу.

Усташка штампа непрестано је доносила вести под звучним насловима „Враћање вјери својих дједова” (Каменско код Карловца), „Хрватски граничари враћају се вјери отаца” (Цепелиш код Петриње), „Цијело село Будимци прешло у католичку цркву” (2.300 душа), „Проговорила су срца, земља, прошлост и дом прелазника гркоисточне вјере”, „Повратак хрватском стаблу” итд.

Масовни прелази вршени су и по Банији, Босни и Херцеговини, свуда. Издајући дозволе за прелаз појединаца, Бањалучки бискуп Јозо Гарић, рекао је да треба „оне који нису дошли к разуму једноставно унијети у књигу пријелаза”.

При Државном равнатељству за понову постојао је Вјерски одсјек на чијем је челу био свештеник Дионизије Јуричев. Вјерски одсјек је слао „мисионаре” на терен ради подучавања православних Срба на прелаз у католичку веру, да би тиме дошао до имовине православних црквених установа и прихода од новооснованих жупа. Усташке власти су свесрдно подржавале те планове и организовале „мисионарске службе”. Слале су „мисионаре”, бринуле се за њихове путне трошкове, одређивале у која ће места да иду, чак и њихово радно време. О томе говоре и следећа документа Вјерског одсјека Државног равнатељства за понову од 22. октобра 1941. године:

„Обћинском Поглаварству Мошћенкца,

На територији Ваше обћине послана су два мисионара који имаду задаћу да обиђу сва села Ваше обћине и приправе и подуче грчкоисточњаке за пријелаз.

За стан и храну мисионара нека се брину сељаци, а путне трошкове и хонорар у износу од 100 куна дневно нека им исплати обћинско поглаварство, како то чине и у другим обћинама.

Мале приручне молитвенике шаљемо на жупни уред Комарево, а мисионари ће их распачавати међу народом и овом вјерском одсјеку подниет рачун”.

У тексту се наводе конкретни примери насилног покатоличавања и детаљи политике Ватикана која има за циљ освајање и покатоличавање Срба. За потребе овог елабората не цитирају се сви текстови, већ само неколико који могу да докажу ту политику, њене домете и злочин који се чинио. Зато се и наводи следећи текст:

Католички жупник дон Илија Томас из Клепаца, срез Чапљина, супругама побијених Срба, које нису знале да су им мужеви убијени, обећавао је да ће им мужеви бити пуштени на слободу ако оне са својом децом пређу на католичку веру. Циљ покатоличавања је био да се Срби православци само заварају како би постали лак плен усташких зликоваца. Срби из Клепаца и Тасовчића, срез Чапљина, „уписали” су се код дон Илије Томаса у католичку веру, уредно посећивали његове мисе и причешћивали се. Међутим, све је то било узалуд, јер су их усташе 11. августа 1941. године, све поубијали.

Мостарски бискуп фра Алојзије Мишић писао је у писму др Алојзију Степинцу, како такви прелазници не стичу никаква грађанска права, јер их усташе, жедни српске крви, хапсе у самим црквама после њихова прелаза у католичку веру.

Ватикан је имао позитиван став према клерикално-ушашком спровођењу „повратка вјери отаца” за време Другог светског рата. Потврду о таквој политици, налазимо у следећим документима Ватикана:

1. Интерне црквено-политичке директиве кардинала Еугена Тисерана;
2. Дипломатска нота Ватикана од 25. јануара 1942;
3. Директива кардинала Маљонеа хрватским бискупима.

Кардинал Тисеран, као управник Конгрегације за Источну цркву, 17. јула 1941. године, у службеном писму надбискупу др Алојзију Степинцу, као председнику Бискупских конференција, Србе проглашава „отпадницима од католичке цркве”. Ова формулација је у потпуном складу са докторском дисертацијом Крунослава Драгановића, у којој се тврди да су православни Срби били католици пре „масовних прелаза на православље”. Конгрегација за Источну цркву даље констатује да је услед прилика које владају – рата и окупације Југославије – наступио „правилан развој католицизма” и да „постоје толике наде за обраћање несједињених” (православних – прим. аутора).

Државни секретаријат Свете столице, 25. јануара 1942. године одговара на протестну ноту Посланства Краљевине Југославије код Свете столице бр. 1/42, од 9. јануара 1942, истичући да је дубоко заинтересован процесом покатоличавања Срба - „хрватских дисидената”. Тако се у дипломатској ноти Ватикана налазе званични елементи о позитивном ставу папе Пија XII према покатоличавању Срба православца.

Кардинал Маљоне, државни секретар Свете столице, у писму хрватским бискупима од 21. фебруара 1942. године, у погледу покатоличавања православца, даје директиву да се „убрза тај повратак”. У исто време кардинал Маљоне наглашава да се „назив православни” замени називом „отпадници или шизматици”.

Тако је Ватикан подстрекао да се убрза покатоличавање Срба, јер је то био један од главних задатака католичке цркве.

У тексту се износе и подаци о томе шта се дешава ко не прихвати покатоличење, а то доказује овај део текста:

Срби који нису желели да пређу на католичку веру слати су у концентрационе логоре, како би тамо „смекшали”. Када су били „довољно психолошки припремљени”, ушашке власти су их пуштале кућама да пређу на католичку веру, као и да за собом повуку и оне које су пружали жесток отпор преласку на католицизам. Већи број сведока изјављује да се и у концентрационом логору Јасеновац вршила пропаганда ради преласка у католичку веру. На разним функцијама у Јасеновцу било је више католичких свештеника: фра Звонимир Брекало, ушашки сатник и духовник, Цвитан Чулина, Звонко Лисовац, ушашки сатник и душебрижник и жупник Фрањо Ћосић.

У тексту се износе подаци и о плановима ушаша који су усаглашени са Римокатоличком црквом, а тај део текста гласи:

Ушашке власти су планирале да у НДХ 1941. године покатоличе милион Срба, што се види из акта прочелника и предстојника Вјерског одсека фра Дионизија Јуричева Председништву владе, у којем, између осталог, стоји:

„(...) Римокатоличких жупа ће се морати основати много – за скоро један милијун обраћеника, колико предвиђамо да ће их бити, буде ли се ствар

одвијала као до сада, а то није у стању никако да покрије свјетовни клер. Далеко сам од помисли, да би се под икаквим условима дозволило странцима, именовано Словенцима доћи на такве жупе, јер би то по нашем мишљењу био тешки ударац на националну хрватску мисао у тим жупама. Не би остајало друго, већ да се жупа подијели редовницима, међу којима у првом реду, ваљда и једино долазе у обзир фрањевци.. ”

Усташке власти су још 30. јула 1941. године послале свим котарским предстојницима окружницу у вези „прекрштавања” Срба на католичку веру. Бивши котарски предстојник из Слуња Едуард Ленчерић је изјавио:

„У тој Окружници били смо информисани да је влада НДХ у заједници са највишим црквеним властима у Хрватској начинила споразум о прекрштавању православног живља на католичку вјеру. Уједно нам је било наређено да не правимо никаквих сметњи приликом прекрштавања, него да путем оглашавања обавијестимо православно живаљ на подручју нашег котара, да ће се сваком православцу, који пређе на римокатоличку вјеру, признати сва грађанска и остала права, која уживају и остали Хрвати. Овдје је важно истаћи да је нама наређено да путем огласа обавјештавамо православно живаљ да у случају прекрштавања на римокатоличку вјеру нити један од њих неће бити прогањан по властима НДХ, јер да ће им држава у случају преласка на римокатоличку вјеру и гарантирати сва грађанска права. И ова Окружница била је откуцана на писаћој машини и то на једној страници канцеларијског папира”.

Кардинал Еугеније Тисеран, у име Св. конгрегације за Источну цркву, 17. јула 1941. године, упутио је председнику Бискупских конференција у Загребу следећу директиву:

„Св. конгрегација за Источну цркву свраћа позорност Ваше преузвишености, да римокатолички жупници у Хрватској буду потакнути од својих бискупа (надпастира), да у случају пријелаза несједињених (отпадника), не спречавају њихово природно враћање на источни обред, кад се ради о онима, који су прије били чланови католичке цркве (заједнице) источног обреда, али су под пријетњама и притиском православних (ортодоксних) одступили од католичке вјере. Ако Ваша преузвишеност предочи ту потребу својој часној браћи (бискупима) у Хрватској, стећи ће поновну заслугу тим својим драгоцјеним доприносом за правилан развој католицизма, гдје постоје толике наде за обраћање несједињених...”

Директива кардинала Тисерана и одлука Св. столице од 18. октобра 1941. године очигледно показују да је политика Ватикана била да се оно што се не постигне покатоличавањем Срба православаца (латинским обредом), постигне унијаћењем (источним обредом). Дакле, ватиканске директиве у вези покатоличавања православаца, њихово спровођење од стране хрватског католичког епископата и усташке НДХ, потврђују њихову историјску одговорност за денационализацију Срба.

Текст садржи конкретне податке и позива се на доказе да је Ватикан, доласком усташа и оснивањем НДХ, створио предуслове за реализацију своје политике освајања Балкана. То је наставио и Јован Павле Други. Као што је током Другог светског рата то чињено насиљем и геноцидом, доласком Јо-

вана Павла Другог настављено је 1990. године. Готово да није постојала пауза од 45 година.

14. 13. На страницама од 247 до 250, под насловом „Мишљења појединих функционера Ватикана о покатоличавању Срба” налази се текст:

Посланик НДХ у Ватикану, усташа Никола Рушиновић, посетио је монсињора Пиетра Сигисмондија, „шефа Уреда за Хрватску у Ватикану” и о том разговору послао извештај у Загреб: „...Дошли смо у разговору на питање прелазника у Хрватској. Томе се Света столица весели, али ми рече да нас при том напада америчко и енглеско новинство, јер да су сви пријелази вршени под великим притиском са стране власти, у што Света столица не вјерује, али је препоручити да се то спроводи постепено, да би се избјегли приговори и обједи неугодности на Свету столицу. Спомену ми да који пут и италијанско новинство доноси вијести о масовним пријелазима ортодокса на католицизам. Ја сам му образложио ствар и доказивао му како су сви ти прелазници били већ једном католици, али су под најгором силом морали оставити своју вјеру (...) Рекао сам му, да ћу изградити у форми једне промеморије историјски приказ о томе са документацијом, што је врло радо примио и препоручио да то предам кардиналу Маљонеу кад се с њим састанем”.

Сугестије монсињора Пиетра Сигисмондија су сигуран доказ да је то не само његово мишљење, већ и самог Ватикана, јер су били свесни да је масовно покатоличавање Срба имало снажног одјека код „америчког и енглеског новинства”, па ће се ипак једног дана поставити питање одговорности у вези „прелазника” у НДХ.

Никола Рушиновић, у извештају од 26. фебруара 1942. године, пише Младену Лорковићу да је кардинал Маљоне његово „излагање” о НДХ „позорно слушао и изразио задовољство над тим, јер да још није имао прилику да тако нешто чује, него само непријатељску промишљабу. Затим смо дошли на питање обраћеника, за које тврди страна промишљаба да су под тешким притиском власти напуштали своју вјеру и прелазили на католичку, да спасу голе животе.

Чини се, да га је од свега то највише занимало. Ја сам му одмах нагласио, да се не ради ту о обраћеницима, него о повратницима, јер до доласка Турака у Хрватској није било православаца. А какви су били притисци на хрватски елеменат говоре о томе повијесни документи и показују да су Турци омогућили инфилтрацију Срба у Хрватску а једни и други нису бирали средства да би их одвукли од њихове вјере и тиме ослабили националну снагу Хрвата. Спомену му надаље, да је задњих 20 година отпало од католичке цркве 250.000 душа.

Што се тиче повратника, нагласио сам да је хрватска влада то препустила цркви, и црква је била потпуно слободна у томе, што ми је и сам преувеличани Степинац потврдио пред мој одлазак за Рим, изјавивши да их је могао превести до 400.000, а није, него тек 100.000, јер их није хтио примити без темељите приправе пошто је православни елеменат тако заостао да не зна за најбитнија начела свете вјере. Друго – хрватска влада је еминентно католичка, а вођена од човјека католика, не ријечи, него дјела, који у својој кући има капелу и живи практично католички, по свом увјерењу није могла дозволити то што се хрватској влади од непријатеља спочитава”.

Никола Рушиновић на крају пише: „...што се тиче повратника, Света столица се тиме весели, Хрватска пак може то политички искористити, али треба избјежавати оно, што непријатељима даје повода за обједу”.

Неочекивано за усташке властодршце у НДХ, кардинал Еугеније Тисеран није потпуно подржао политику покатоличавања у НДХ. Никола Рушиновић 6. марта 1942. године пише Младену Лорковићу следеће:

„У току разговора прешли су на питање обраћеника. То га је доста занимало, па сам ја по оној Драгановићевој књизи почео приказивати историјским током вјерске прилике у Хрватској. Ну, кад сам тврдио, да је једном Хрватска, као и Црна Гора, била католичка, а да су доласком Османлија почели православци инфилтрирати чисте хрватске крајеве, па су под насиљима најгоре врсти многи католици оставили своју вјеру и прешли дијелом на ислам, а дијелом на православље, он се томе успротивио да је то за њега ново. Он да позна добро повијест кршћанства, али да није било случаја, где су католици латинског обреда прелазили на православље. Споменуо ми је случај Грчке, која је с Турцима имала сличне неприлике као Хрватска, па да је у Грчкој остао исти број католика, као што је био и прије доласка Османлија. Могуће је једино то (...) да су гркокатолици прелазили на православље”.

Кардинал Тисеран је на овај начин дисквалификовао докторску тезу др Крунослава Драгановића о масовном преласку католика на православље у периоду турске владавине, са којом су оперисали католички свештеници и високи усташки функционери у НДХ.

Кардинал Тисеран је дозвољавао могућност „да су гркокатолици прелазили на православље”. Ова хипотеза делимично објашњава одредбу Свете конгрегације за Источну цркву, од 17. јуна 1941. године, коју је кардинал лично потписао и упутио загребачком надбискупу др Алојзију Степинцу као председнику Бискупских конференција, којом је покатоличавање Срба постављено у облику уније. Кардинал Тисеран је био доследан у спровођењу уније као традиционалне политике Ватикана и католичке цркве. Из историје нашег народа познато је да је унијаћење Срба довело до губитка њихове националне свести.

Бискупска конференција, одржана у Загребу 17-20. новембра 1941. године, бавила се питањем покатоличавања Срба у НДХ. Папски легат у НДХ, опат Јосип Рамиро Марконе, циркуларним писмом од 27. марта 1942. године, саопштава бискупима католичке цркве у НДХ писмо које му је упутио 21. фебруара 1942. године кардинал Маљоне, државни секретар Ватикана, као „одговор на извјештај Епископске конференције. У писму се каже:

„Саопштавам Вашој екселенцији које ми је упутио Кардинал Државни секретар дана 21. фебруара о. г. у одговору на извјештај о Епископској конференцији, одржаној у Загребу од 17. до 20. новембра 1941: „(...) Мјерила на основу којих су пречасни бискупи приступили избору питања за дискусију и битност која је дата постизавању односних практичних рјешења, доказује колико је у њима жив осјећај одговорности која лежи на њима у данашњим деликатним околностима.

Ако је пак, достојно хвале заузимање да се отпадницима обезбједи равноправност са осталим грађанима, да се испослује хумани поступак са грађа-

нима јеврејског поријекла, да се помогну протјерани Словенци, а нарочито свећеници, да се удовољи захтјевима вјерског и моралног живота хрватских радника у Њемачкој и да се појача драгоцјено дејство католичке штампе, нарочиту похвалу заслужује одлучност са којом су пречасни бискупи захтјевали да се Јерархији врати право да издаје наређења и упутства у предмету прекрштавања и брига са којом су настојали да заштите начело по коме прекрштавања морају бити плод интимног убјеђења, а не спољних притисака.

Што се овог посљедњег предмета тиче, убјеђен сам да они неће пропустити да се и даље старају, интервенишући успјешно, када затреба, да би се то начело слиједило и да би се избјегло, са исто толико ревности, све што би могло да спријечи или отежа искрени повраћај цркви отпадника, као и све што би могло да на било који начин сили савјести, у намјери да одреди или убрза тај повратак. Морам зато скренути пажњу Вашој преузвишености да назив „православни“ под којим су, независно од значаја те ријечи, наведени отпадници, треба замијенити са другим називом, на примјер оним „отпадници“ или „шизматичи“.

Свети отац, пошто се упознао са извјештајем, благоизволио је изразити своје узвишено задовољство због показане пастирске ревности од стране узвишених хрватских бискупа. Као залог тог задовољства и очинских осјећања са којима је примио поклонство синовље оданости, поднијете му од стране Монсињора Степинца у име своје сабраће, Његова светост подијељује њима и повјереним им вјерницима апостолски благослов ...”

Шта показује овај докуменат?

1. Ватикан је одобрио хрватским католичким бискупима њихов дотадашњи црквено-политички рад, истичући да је „достојно хвале” повезивање и сарадња са усташким режимом.

2. Уочивши да је покатоличавање Срба изазвало жестоку осуду савезничке јавности, кардинал Маљоне саветује хрватским католичким бискупима да заступају тезу да није у питању покатоличавање, већ „повраћај цркви отпадника”. Кардинал Маљоне је издао и директиву да се назив „православни” замени називом „отпадници” или „шизматичи”, чиме је настојао да се уништи сваки траг православља.

3. Кардинал Маљоне је дао директиву да хрватски бискупи „неће пропустити да се и даље старају да се „убрза тај повратак”, односно, да се убрза покатоличавање Срба. Таква директива кардинала Маљонеа је у супротности са каноном 1351.

У вези ове директиве кардинала Маљонеа, потребно је истаћи и наредбу усташког Министарства унутрашњих послова, од 16. септембра 1941. године, световним и црквеним органима „да послове око вјерозаконских пријелаза” свршавају „хитно и без запрека”. Са наредбом сагласио се и генерални викар Јосип Лах, препоручивши свештенству, окружницом од 26. септембра 1941. године, да би и оно „са своје стране порадило да се затражени вјерски пријелази што хитније и без запреке обаве”.

Из свега произлази да су Ватикан, католичка црква у НДХ и усташка влада заједнички радили на убрзавању покатоличавања православних Срба као облика њихове денационализације.

4. Директива кардинала Маљонеа представља акт мешања Ватикана у унутрашњи верско-црквени поредак и акт кршења папске неутралности против Југославије као међународно признате државе. Таквом директивом Ватикан је подстрекао на извршавање злочина против човечности.

Овде се износе конкретни докази о стратегији Ватикана да се Срби покатоличе. У периоду рата и оружаних сукоба, православни, Срби су прелазили у католичанство јер су веровали да ће тако да очувају „голи живот”. Међутим, мали је број то успео, а већина је завршила као жртве злочина, а Ватикан је подупирао и био налогодавац геноцидне политике над Србима. Када су се над тим потезима римокатоличких свештеника згражавали немачки нацисти и италијански фашисти, онда је сасвим довољно да се схвати које је зликовце „унајмио” Ватикан. За потребе овог елабората је значајно да је и Јован Павле Други, нарочито од 1991. године, на територији бивше Југославије за свој наум покатоличења, унијаћења и уништавања православља и Срба најмио „ђаволове изасланике”, најокорелије усташе Фрање Туђмана.

14. 14. На страници 250, под насловом „Православни Срби из ината прелазе на ислам” налази се текст:

Потпредседништво владе НДХ у Бања Луци, 30. септембра 1941. године, упутило је Великој жупи Модруш у Огулину допис следеће садржине:

„Реис-ул-улема, врховни старјешина Исламске вјерске заједнице НДХ обратио се Предсједништву владе у ствари све што већег прелазу припадника грчко-источне и жидовске вјероисповијести на ислам, односно, на католичанство. У своме допису реис-ул-улема наводи, да се они грчко-источни припадници, који прелазе на католичанство не подвргавају никаквим мјерама и да у највише случајева стичу право, која имају и Хрвати у овој држави. Напротив, према оним грчко-источним и Жидовима, који напуштају своју досадању вјероисповијест и прелазе на ислам, поступа се друкчије и промјена вјере нимало не побољшава њихов особни положај, нити њихов однос према држави.

У своме допису реис-ул-улема наводи и неке конкретне случајеве оваквог поступка, који је посве у супротности с основном државном политиком (...) Догађало се и то, да су неки грчко-источни и Жидови, који су прешли на Ислам, отпремљени у сабирне логоре, а док се оним, који су прешли на католичку вјеру, то није догодило (...).

Наслов се службено упозорава, да су овакови поступци у целости супротни основној државној политици, по којој су ислам и католичанство у НДХ подпуно равноправне вјере, и каква год права или повластице добивају припадници једне, иста та права и повластице аутоматски добивају и припадници друге вјероисповијести (...) Поступак, који није у складу с овим начелним ставом кажњив је и све државне власти имају будно бдити над тим, да се вјерска равноправност у сваком погледу поштује, а да поступци о којим је ријеч у целости престану...”

Реис-ул-улема је гајио илузије о равноправности католичке и исламске вероисповести у НДХ, али то је било само мртво слово на папиру у законима усташке владе. Притисак и терор биле су методе за насилно покатоличавање православних Срба у НДХ, а није се толерисало прелажење на ислам-

ску вероисповест. Не само католичка црква у НДХ, већ и Исламска верска заједница желеле су да искористе тежак положај српског народа, коме је претило истребљење, да га прихвате у своје верске заједнице. Православни Срби, који су били изложени терору, убиствима и слању у концентрационе логоре, из ината нису хтели да прелазе у католичку веру већ су, такође из ината, прелазили на ислам. Због тога су сви до једнога платили главом. Усташе су их све поклале, од детета до старца, а њихова села сравнили са земљом.

Овај текст је значајан као сведочанство, на основу кога се извлачи једини могући закључак, да је за Србе био намењен само геноцид. Геноцид, јер и прелаз на ислам није спасао Србе од усташког ножа, чекића, а врло ретко метка. То је било добро познато Јовану Павлу Другом и он је прихватио да се од 1991. године на територији бивше Југославије спроведе геноцид над Србима, да би наводно Хрватска добила своју државност. Саставни део хрватске државности су били ратни злочини над Србима. То је Јован Павле Други добро знао и то је прихватио као још једну етапу освајања православља и потчињавања Срба, покатоличавањем, протеривањем и истребљењем – убиством.

14. 15. На страницама од 251 до 252, под насловом „Протест мостарског бискупа Алојзија Мишића и бискупа которског Павла Буторца” налази се текст:

Мостарски бискуп фра Алојзије Мишић, био је за покатоличавање православних Срба, али је одлучно иступао против начина на који је то вршено. У писму др Алојзију Степинцу, од 18. августа 1941. године, Алојзије Мишић се жали да су прилике „у којима живимо, са сваке стране незгодне (...) Божјом милошћу сада, као нигда, права згода је, да помогнемо братству, спасимо безбројне душе, људе добре воље, а то су доброћудни сељаци, који живе помијешани с католицима. Познају католике, а католици њих. Прелаз је врло згодан и лаган. Нажалост, власти узаним погледима нехотице сметају хрватску и католичку ствар. Нијесу криви врхови. Умијешало се свашта, младо, неспремно, неискусно: мјесто разбора и памети – ватра, сила – није чудо, да су за хрватску и католичку ствар неугодне посљедице.”

Бискуп Мишић сведочи да су усташе и оне, који су већ били прешли на католичку веру, за време богослужења, хватали „старо и младо, мушко и женско”, и убијали. Бискуп Мишић јадикuje над оваквим „радом” и пише:

„Иза неколико година сватко и сви осуђиваће овакав непромишљен рад и дјеловање, а у садашњости пропуштамо врло лијепе згоде и прилике, да искористимо у добро и свете католичке ствари. Од мањине да постанемо у Босни и Херцеговини већина, да не гледамо милости из туђе руке, него да ми милост дијелимо. Ово сматрам као свету и узвишену нашу ствар”.

У другом писму надбискупу др Алојзију Степинцу, од 7. новембра 1941. године, Алојзије Мишић још јасније износи усташке злочине над православним Србима, описује усташка клања жена и деце и бацање живих у јаме, и на крају писма наводи:

„...Крволоштво стожерника, логорника, дивљаштво појединих, неразумијевање виших областника тешко је шкодило, не само вјерском, него и националном добру. Да је Господ Бог дао позваним увиђавности, разбора, да је

спретније, глађе, згодице провођено питање прелаза на католицизам, умножио би се број католика барем за једно шест стотина хиљада. Толико треба Босна и Херцеговина, да од 700.000 скочи на 1,300.000”.

У разним публикацијама налазе се подаци о веома позитивном ставу фра Алојзија Мишића, мостарског бискупа, према православним Србима. Из писама надбискупу Степинцу јасно се види да је и он био и душом и срцем за покатоличавање Срба, али је само био против начина како се то радило. „Да се то радило спретније, како пише Мишић – глађе, згодице провођено питање прелаза на католицизам”, број католика у Босни и Херцеговини повећао би се са 700.000 на 1,300.000.

Дакле, бискуп Мишић запоставља канон 1351, који предвиђа поштовање човекове савести и вероисповести.

Поред фра бискупа Алојзија Мишића, бискуп которски и администратор дубровачке бискупије Павао Буторац душом и срцем је био за покатоличавање православних Срба, али је и он био против начина како се то радило у НДХ. У писму надбискупу Степинцу, 4. новембра 1941. године, Буторац наводи:

„Сваки притисак могао би бити катастрофалан за углед католичке цркве. Треба рачунати са свим евентуалностима, па и са могућности, да се Срби за инат одлуче на прелаз у масама на ислам. Баш зато је моје мишљење, да треба са посебним обзиром одабирати мисионаре међу Србима, и нипошто ту задаћу повјерити редовницима или свећеницима, који немају нимало такта, и којима би можда боље пристајао у руци револвер, него криж”.

Речи бискупа Буторца да „сваки притисак могао би бити катастрофалан за углед католичке цркве” су се обистиниле. Он је добро познавао психологију Срба, који су познати као инације, јер у појединим селима нису хтели да пређу на католичку веру, већ на ислам из чистог ината. Али су зато скупо платили тај инат – својим животима. Од колевке до старца све су усташе поклале, а њихове куће спалиле.

У тексту се износе докази из структура римокатоличке цркве о злоделима која су чињена према Србима. Као што може да се утврди није у питању нека хуманост, већ брига да све то што је насилно урађено неће донети резултате. Дакле, у оквиру заједничког пројекта покатоличења Срба јављају се протести због бруталности и бојазан да то неће донети добро.

Од када је Јован Павле Други предузео „сређивање Срба” преко проверених средстава и њему драгих „усташа”, није се из структура Римокатоличке цркве чуо ниједан глас сличан овом који се представља цитираним текстом. Ниједан глас није ни могао да се чује зато што је Јован Павле Други унутар свих структура Римокатоличке цркве успоставио гвоздену дисциплину, која је имала за циљ да сви из тих структура морају беспоговрно да следе његове наредбе. Подсетимо се да је саставни део његовог плана и наредби злочин над Србима.

14. 16. На страницама од 252 до 254, под насловом „Глас савести и протеста словеначких католичких свештеника депортованих у Србију” налази се текст:

Неочекивано за Ватикан и католичку цркву у НДХ, искрснуо је нови момент – глас савести и протеста словеначких католичких свештеника, који

су депортовани у окупирану Србију као пресељеници. Они су, 1. марта 1942. године, упутили београдском надбискупу Јосипу Ујчићу промеморију у којој протестују због погрома Срба у НДХ, а нарочито због насилног покатоличавања Срба православца. У промеморији они, између осталог, пишу:

„Вашој преузвишености је добро познато, да православни у Хрватској прелазе данас у масама у католичку цркву. На први поглед изгледа, да је то по природи чисто вјерско и црквено питање, али тко познаје стварне прилике у Хрватској морао се баш о противном увјерити: тај зна да данашње преобраћање православних у католичку вјеру у НДХ у свој суштини нема никакве везе са вјером. Какве планове има Загреб са овим преобраћањем православних, казао је управо савршеном искреношћу, један од најутјецајнијих људи у Хрватској, министар др Миле Будак. Он је у Госпићу службено изјавио: „Један дио Срба ћемо поубијати, други раселити, а остале ћемо превести у католичку вјеру и тако претопити у Хрвате”.

Према томе, коначни циљ данашње загребачке политике је уништење српског народа у НДХ. Том неморалном циљу има послужити и покатоличавање. По замисли усташке владе, преобраћање Срба у католицизам је средство, које треба употребити упоредо са принудним иселјавањем и упоредо са крвничким убијањем српског народа. Шта се догађа у Хрватској, не само да не произлази из било каквих вјерских побуда, већ штовише, у суштини представља понижавајућу злоупотребу католичке цркве и судбоносно гажење њенога угледа и достојанства. Са каквим се, на примјер, разлозима може правдати допис, који је загребачко Министарство правде упутило дана 30. јула 1941. године Ординаријатима НДХ, а у којем, између осталог, читамо:

„Замисао хрватске владе је, да се у католичку цркву не примају православни попови, учитељи, затим уопће интелегенција и најзад богати слој трговаца, занатлија и сељака”. Само „ниже и сиромашно православно становништво”, смије се примити у католичку цркву. Свакако нам значајно изгледа да је допис Министарства потписао католички свећеник А. Р. Главаш. У смислу предњих владиних директива са терором (...) присиљавају се нижи православни државни службеници, да у року од мјесец дана оставе вјеру својих отаца (...)

Сваки непристрасан проматрач прилика у Хрватској мора признати да се прелази православних у католичку вјеру врше у знаку најгорег политичког насиља, што га човјек уопће може замислити. Између осталог, за доказ нека послужи позив, штампан у бискупској штампарији у Ђакову, у којем се позивају православци да се „чим прије пријаве у католичку цркву”, јер ће тобоже „као католици моћи остати у својим домовима”, те ће се, „несметано посветити својим домовима и одгоју своје дјеце”. Православни се са страхом питају, шта ће се догодити са њиховим домовима, њиховим имањем и њиховом дјецом, ако се не одазову овом позиву из Ђакова. Шта им се у том случају може догодити, то довољно и јасно кажу пријетње министра Будака и трагична искуства српског народа у НДХ (...)

Покатоличавање, а то значи похрваћивање Срба, је по тим ријечима задњички циљ епископата и усташке владе.

Спор између усташа и хрватских бискупа настао је по мишљењу право-

славних, како се чини, само у погледу методе, тј. на који начин да се тај циљ постигне. По схваћањима Срба, кршћанска дужност католичких бискупа требала је бити у томе, да се заузму за основна човјечанска права православних судржављана без посебних рачуна и намјера, да протестирају уопће против рушења православних цркава, а не само против „засебних акција”, које та рушења врше, те да стану на пут злочинствима почињеним против њихове кршћанске браће, и то стога, јер су то злочинства, а не зато, јер се средствима насиља отежава покатоличавање несретних Срба.

Сада разумијемо, наглашавају православци, зашто се није још до сада нашао у НДХ ниједан католички бискуп, који би био приправан устати у одбрану православних кршћана до крајности, те ставити на коцку свој положај, па ако треба и своју личност. Такво апостолско јунаштво и хероизам били би, не само потребни ради части католичке цркве, већ штовише, осигурало би за будућност углед католицизма на Балкану. У додиру са најразличитијим представницима српског јавног мишљења, видјели смо, да је Србе разочарао, не само поступак хрватског епископата, већ и досадашње пасивно држање Ватикана.

Насилно покатоличавање српских маса, убијање и мучење православних свећеника и владика, рушење њихових цркава и самостана, које се врше у Хрватској, тобоже и у интересу католицизма, задире без сумње и у интересе врховног вођства католичке цркве. Срби су очекивали да ће Света столица, као чуварица угледа католичке цркве подићи свој глас прије или касније и јавно осудити крваве прогоне, који се врше у католичкој земљи у име католицизма над православним кршћанима(...) Срби се питају из којих разлога Света столица сада шути на страшну трагедију српске православне цркве. Једина одлука Свете столице за коју су Срби дознали и која се њих тиче, је одлука Свете Конгрегације за Источну цркву, од 17. јула 1941. године, потписана од кардинала Еугена Тисерана. Одлука говори о прелазима православних у католичку вјероисповијест, те препоручује хрватским бискупима, да не праве православнима сметње, ако се ријеше при прелазу на Источни обред умјесто Латинског, јер да ће то користити правилном развитку католицизма у Хрватској, гдје постоје толике наде у преобраћање непресаједињених (...)

Брига за католичку цркву, којој смо од срца одани, даје нам слободу да изразимо о томе веома важном питању своје озбиљно и дубоко промишљено мишљење. Уколико познајемо прилике у својој властитој домовини, сматрамо да је потребно слиједиће:

1. Света столица требала би првом згодном приликом јавно осудити и жигосати крваво прогањање народа и српске православне цркве у НДХ.
2. За вријеме док у Хрватској траје страховлада, требала би Света столица забранити у НДХ сваки прелаз из православне у католичку цркву.
3. Ако појединци православне вјере и унаточ начелној забрани хоће да приђу католичкој цркви, нека се прелаз обави само на темељу посебне дозволе Свете столице, која треба да ријеша сваки случај посебно.
4. Света столица требала би савјетовати хрватским бискупима да у јавној одбрани православних кршћана и њихових свећеника, наступају са одлучношћу и са апостолском куражи која не преза ни пред крвавим жртвама ...”

Словеначке католичке старешине замолиле су надбискупа Јосипа Ујчића да њихову промеморију достави Светој столици, али није познато да ли је он то учинио. Међутим, све то било је познато Ватикану, који ниједном није осудио крваво прогањање српског народа и Српске православне цркве. Ватикан није забранио масовна прелажења са православне у католичку веру у НДХ, већ их је чак и подстицао.

Загребачки надбискуп Степинац, маја 1943. године, пише папи Пију XII промеморију у којој га моли да се својим угледом заложи да се одржи Независна Држава Хрватска. Јер, када би ње нестало, пропао би и овај велики резултат прелаза са православља на католицизам, како он каже, 240.000 Срба!

И заправо у овој чињеници и јесте суштина заједничких интереса Ватикана, католичке цркве у НДХ и усташтва у вези са покатоличавањем Срба, односно, њиховим похрваћивањем.

Загребачки надбискуп др Алојзије Степинац, као председник Бискупских конференција, водио је бригу о покатоличеном српском живљу који се налазио по концентрационим логорима. Тражио је од усташких власти да се православни и они који су прешли на католичку веру одвоје од Јевреја. Поред тога, тражио је да се омогући свештеницима рад у концентрационим логорима, као и слобода исповедања католичке вере у њима.

Овај текст доказује да из структура Римокатоличке цркве постоје отворени ставови који се супротстављају ономе што је Ватикан наложио „Цркви у Хрвати“. Наравно, овај глас је дошао од стране римокатоличких свештеника које су Немци истерали из Словеније, а које је примила Србија. Дакле, без обзира што се ради о Словенцима и њиховим свештеницима, а сви су римокатолици, када су их из Словеније протерали Немци, њих нису примили у Независној Држави Хрватској, већ су заштиту за свој живот и егзистенцију тражили и пронашли код Срба. Та чињеница сама по себи много говори.

Овај текст се наводи да би се утврдило да су ти исти Словенци, односно њихови наследници, 1991. године насилно кренули у сецесију и растурање СФРЈ и то по налогу Јована Павла Другог, који их је и материјално помагао да би оружјем и насилно растурили СФРЈ. Сетимо се да су Словенци, односно њихова сецесионистичка власт на челу са Миланом Кучаном, те 1991. године започели са серијом злочина и то према ненаоружаној деци која су се налазила на одслужењу војног рока. Други разлог је што је Јовану Павлу Другом било добро познато да су Словенце током Другог светског рата спасили Срби. Срби су спасили римокатолике, односно православци су чували и спасили римокатолике. Такав случај још увек није регистрован, да римокатолици спасавају Србе православце. Наравно, изузимају се појединачни и изоловани случајеви којих је било, али су појединачни и од изузетка не сме да се ствара неко правило. Правило је оно што представља масовно понашање. Дакле, Јован Павле Други је био свестан и добро је знао да Србин православлац никада неће да дигне руку или да прогања римокатолика, јер Срби имају осећај за верску толеранцију и зато су увек на територији Србије римокатолици уживали, а и данас непрекидно, уживају сва грађанска права. Ако су то могли у Другом светском рату, онда су то имали загарантовано и у мирнодопском периоду. Дакле, пошто је све то добро познато Јовану Па-

влу Другом, онда као природна и предвидива последица онога што је уставитвом покренуо Јован Павле Други су злочини над Србима, а највећи злочин је учинио опет папа исто као што је то урадио Пије XII.

14. 17. На страницама 255 и 256, под насловом „Изјава фра др Радослава Главаша о покатоличавању Срба” налази се текст:

Прочелник вјерског одјела” усташког „Министарства правосуђа и богоштовља” фра др Радослав Главаш, приликом саслушања после ослобођења Загреба изјавио је:

„...Пријелаз православаца на католицизам вршио се из страха пред покољем. Неки су само на тај начин спасили главу, а касније су се опет вратили у пријашњу вјеру. Неки су страдали упркос пријелаза или паче због пријелаза, као у Босанској Крајини, од муслимана (...) У неким крајевима су оперирале усташке јединице на крвав начин. То је изазвало паничан страх међу православцима, па су се јављали за пријелаз. „Понова” (Државно равнатељство за понову – прим. аутора) је одмах на та мјеста слала проповиједнике и активирала мјесне жупнике, да се пријелаз чим прије обави. Тако је одиста и било. Посебна пажња обраћала се дједи, а посебна одраслима (...)

Да се што више интензивира пријелаз, уприличена је и једна депутација прелазника поглавнику, који им је свраћао пажњу на њихово хрватско подријетло. Тога се сјећам из новина. Свакако су бискупи знали за ове пријелазе и одобрили их, а Шимрак (бискуп крижевачки) је свом силом настојао привући што више православаца и примио их без икаква реда и начина. Код неких бискупа појавила се можда сумња, да су ти пријелазе ипак неваљали и недопустиви, јер бивају из страха. Стога су то питање изниели папином делегату Марконеу, да он пита Рим о том предмету. Колико се сјећам, из Рима је дошао неки одговор, који је, према причању Јуричева, јер тога документа нисам никад видио – одобравао пријелазе из страха, односно, изазване оружаном силом (...)

Сада је почео рад на масовним пријелазима, а у том послу су се истакли др Шимрак, на кога су се тужили мени Јуричев и Медић, да прима без икаква реда. Мислим да су Јуричев и Медић имали код себе онај допис, односно, упуту Ватикана (...) Сада су наравно и они, а и бискупи имали покриће, и рад на прелажењу је почео убрзаним темпом, да се обустави, односно, умањи крајем 1942, кад је ојачао партизански покрет. Нагађам такођер, да је дошла из Рима и упута у погледу православних цркава, у којима је требало обављати богослужења, јер је и то било предметом дискусија, а наједанпут су почели употребљавати православне цркве, само су изнијели из њих православне олтане и благословили их. Та је упута вјероватно била у истом допису из Рима о ком је било говора горе више (...) Како рекох, било би нужно пронаћи дописе из Рима, који се тичу вјерских пријелаза, који су сигурно постојали (...) Ја сам бар чуо за њих, као и за то, да су бискупи дали свећенству упуте у погледу пријелаза, а то ће бити јамачно послуже добивених упута из Рима. Посебно се вриеди за Шимрака, који је стајао у добрим односима с легатом Марконеом и изгледа добио пуне овласти од њега да преузима и имовину...” (175: „Тајни документи”, 99)

Из изјаве фра др Радослава Главаша се види да је постојала директива Ватикана за покатоличавање православних Срба. Не би се могло ни замислити да читав хрватски епископат „онако хладнокрвно и без скрупула” уђе у такву злочиначку акцију да није постојала директива од Ватикана, па и самог папе Пија XII, чији је легат опат Марконе био непосредни руководилац у акцији покатоличавања Срба православаца. Иначе, др Алојзије Степинац је истицао да усташка НДХ брани и католичку Италију од православља.

Ово је још једно сведочанство о смишљеном систему покатоличавања Срба који долази из Ватикана. Да би се отклониле све заблуде, по налогу Јована Павла Другог покатоличавање Срба у Хрватској је нарочито активирано на подручјима изван Републике Српске Крајине где живе Срби као једна врста потребе да се сачува радно место, имовина и спречи протеривање. Тај број свакако није импозантан, јер историјско памћење је учинило своје па су се неки Срби одмах иселили из Загреба и других насељених места која нису обухваћена оружаним сукобима, јер су знали да после домовнице, уколико се не склоне, следи клање и пиканирање. У том смислу се, као својеврстан пример, увек наводи породица Зеџ која је заклана у свом стану у Загребу. Други Срби, који нису успели да се иселе или нису имали где да беже, протерани су од стране нових усташа уз аплаузе и одушевљење њихових компшија римокатолика. Све то се дешавало док је председник Владе самозване Републике Хрватске био Стјепан Месић, данас председник Хрватске.

Све је то била природна и предвидива последица наредбе коју је дао Јован Павле Други, који је оружјем и преурањеним признањем дао сагласност да се спроведу злочини над Србима.

17. 18. На страницама од 256 до 259, под насловом „Покатоличавање православних Срба у НДХ по казивању Павелићевих савезника” је текст:

О присилном, геноцидном покатоличавању Срба на територији Брчког, сведочи вербална нота немачког посланства у Загребу Министарству вањских послова НДХ:

„У ноћи 2. децембра 1941. сви мушкарци српске националности у Брчком били су похапшени и одведени у мјесто Гуња. Тамо је од њих захтјевано да пређу у католичку вјеру. Било је приведено око 300 лица. Усташки органи, који су из Загреба били упућени у Брчко, физички су малтретирани те људе. Сви они који нису хтјели да се покрсте били су задржани у Гуњи у затвору, док су остали били враћени у Брчко. Представници 200 ухапшених Срба дошли су код среског начелника и јавили му да су спремни да пређу у католичку вјеру, последије чега су били отпуштени да се врате својим кућама (...) Сви Срби, који нису пристали да пређу у католичку вјеру, одведени су из Брчког у непознатом правцу. О њиховој судбини ништа се даље не зна”.

„Дана 17. децембра ове године, срески начелник Вјећеслав Монтани, позвао је из свих српских села општине Обудовац по 20 људи да дођу у Брчко и саопштио им да се у року од 8 дана имају одлучити да ли ће прећи у католичку вјеру или не. Том приликом један жандармеријски старјешина, чије име није познато, обавијестио је људе да бирају између три могућности: или прећи у католичку вјеру, или ће бити протјерани, или ће бјежати у шуму. Међутим, у случају да се одлуче за бјежање у шуму, куће ће им бити спаљене, а сви чланови породице, који се буду затекли у кући, биће поубијани”.

Немачки посланик Зигфрид Каше закључује своју „дипломатску ноту“: „Познато ми је да су сви ти људи одлучни да не пређу у католичку вјеру, па макар их то стајало живота”. (176. Немачко посланство у Загребу, вербална нота, Пол. 2, Нф. 3. Серб - 69/42 од 12. 1. 1942, Министарству вањских послова, Загреб, бр. В. Т. 5/42 од 20. 1. 1942, МУП Тајништво министра др Артуковића, Тај. бр. 873 - I - А - 1942, Загреб, 4. фебруара 1942; др М. Булајић, н. д., I, стр. 382)

Немачка служба безбедности у Загребу послала је извештај СС руководству у Берлину, 17. фебруара 1942. године, у којем, поред осталог, стоји:

„Акција присилног превођења православног живља у католичанство, коју су тадашње хрватске власти увеле, још више је допринела заоштравању ситуације. Ова кампања вршена је уз терор, а они који би се томе супротставили безобзирно су прогоњени. На крају треба споменути да је католичка црква, примењујући насиље приликом покрштавања подстицала усташки злочин. Усташе су помагале католичкој цркви приликом покрштавања”. (177. Живојиновић-Лучић, Варварство, 739)

Вести о покатоличавању Срба у НДХ стизале су званичним путем и у Италију. Конзулат Краљевине Италије 15. октобра 1941. године у извештају Министарству спољних послова саопштава:

„У извјештају (...) упозорено је на критике које су упућене на рачун црквених власти у Хрватској у вези прекрштавања Јевреја и православних у католичанство, како би се избјегле невоље и прогони са којима се они суочавају. Треба додати сада да је пропаганда у прилог прекрштавања била појачана у послједње вријеме (...) Из обавијештења, која су дошла од усташког повјереника за Босну и Херцеговину проистиче да су читава села прешла у католичанство, док захтјеви православних за прекрштавањем из великих градова нису били бројни (...) Власти, цивилне или црквене, сматрају да се не ради о прекрштавању из опортунизма, већ да је то повратак старој вјери, која је била наметнута од стране Срба-освајача ...” (178. Исто, 764)

Лазо М. Костић у књизи „Хрватска зверства у Другом светском рату према изјавама Павелићевих савезника” наводи делове мемоара, извештаја многих немачких и италијанских аутора, који су већином били припадници немачке или италијанске војске на тлу НДХ. У тим текстовима има доста података о насилном покатоличавању Срба православаца у НДХ. На пример, Валтер Хаген, односно Вилхелм Хетл, у својој књизи пише: „... Пошто се, по старој традицији, изједначује хрватство и католичка вера, као и Српство и православна вера, то почеше православне да терају да пређу на католичку веру. Ово принудно прекрштавање беше управо форма по којој се вршило хрватизирање.” (179. Лазо М. Костић, н. д., 25)

Др Еуген Герстенмајер (после рата био је 15 година председник Бундестага у СР Немачкој) у извештају немачком Министарству спољних послова у Берлину, наводи: „... Усташе су приморале десетине хиљада Срба у Хрватској да пређу у католичку веру. Оним православнима, који су се томе противили, масовно је пререзано грло (ово треба буквално схватити), или им је сва имовина одузета и онда су без ичега протерани из земље... ” (180. Исто, 28 - 29)

Др Јозеф Матл, капетан Абвера у Београду, у књизи „Источноевропски приручник” пише: „(...) Тежак положај је настао у питању прелаза православних на католичку веру. Православна црква није била призната од НДХ (...) Прелаз је у највећој мери вршен од државних органа, при чему се нису устручавали да употребе насиље (...)” (181. Исто, 30 - 31). Др Матл наглашава да је то покатоличавање било против канонских прописа.

Проф. др Јозеф Матл у својој другој књизи пише: „(...) Хрватски режим поглавника А. Павелића подупирао је католичку цркву, али је ту цркву морално оптеретио тиме, што ју је увукао у кржаве националистичке ексцесе и у принудно католизирање православних, делом уз добровољну колаборацију католичког клера, делом под притиском (...)” (182. Исто)

Вернер Брокдорф у књизи „Колаборација или отпор” наводи: „(...) Са загребачким наредбама о олакшању при промени вере надошла је била ера нижег клера, који је развио махом крваву мисионарску ревњивост. Пре свих других, ред францискана је нарочито делао руку под руку са усташама и наметнуо српском народу репресалије које су неминовно морале да воде до масовних прекрштавања. Прелаз у католичанство беше за хиљаде православних спасење од неизвесне судбине, ако не и од саме смрти. Већ 1941. године су хиљаде Срба конвертирале (...) Усташе и католички клер беху погрешног мишљења да је са принудним католичењем решено и питање народности; јер је у првом реду Загребу било стало до тога да пределе у којима су Хрвати били слабо насељени хрватизују. Црквени проблем је био само део вала хрватизирања, који је од стране усташа био вршен са пуном грубошћу и нечувеним терором против српског становништва. Крајњи циљ је био један и по милион Срба у НДХ или иселити или ликвидирати (...)” (183. Исто, 81)

Курт Центнер у књизи „Илустрована историја отпора у Немачкој и Европи”, пише: „(...) Стотине људи код Мостара су били повезани и бачени у бујну Неретву, јер су се успротивили да их крсте католички. И другде су хришћани друге вере жицом везивани, стрељани и бацани у реку. То се догађало на рекама Уни и Сави (...)” (184. Исто, 73 - 74)

Др Франц Боркенау у књизи „О европском комунизму” пише: „(...) Усташка одељења би се појавила у српским селима и захтевала од српских становника – уколико их не би одмах поклали – да сместа пређу у римску веру. Тако би већ самим тим од Срба постали Хрвати (...) Велика већина несрећних западних Срба одбијала је да изврши тај прелаз (у римску веру), јер је њима православна вера била све и свја. Где би се то десило, издата је била наредба, да се сви сељаци сакупе у цркви. Онда би била замандаљена црквена капија, ватра потпаљена, и људи, и жене, и деца, нестали у ватри (...)” (185. Исто, 90)

Јирген Холткамп, у немачком илустрованом часопису „Штерн” („Звезда”), у броју од 1. октобра 1965. године, даје обиман приказ књиге Карла Фалконија „Ћутање Пија XII.”, под насловом „Буди католик – или умри!”, у коме пише:

... Католички Хрвати проверише (преобратише), предвођени францисканим свештеницима, између 1941-1945. године 240.000 православних Срба; убише око 700.000 Срба, Јевреја и Цигана (...) Врховни поглавар цркве, чије је име злоупотребљавано приликом уморства, није ниједну реч о томе изустео. Папа Пије XII је ћутао о томе шта се у Хрватској дешава (...)

Православни Срби, који су хтели да измакну уништењу морали су, хтели или не, да се на силу прекрсте. Или Рим или уништење – то је била за њих алтернатива!

Изговор и официјелна етикета под којима је српска мањина уништена беше преображај српско-православних шизматика у римокатолички обред (...)

Хрвати су имали расну теорију посебне врсте: ко прими католичку веру, од тога часа важи као добар Хрват, иако је пре био Србин. Прелаз у хрватску господску класу био је свакако забрањен српским свештеницима, интелектуалцима и вишем слоју који је нешто поседовао. Они су имали да ишчезну. (...) (186. Исто, 10-124)

Владислав Хори, односно Хори Ласло, Мађар, и Мартин Бросат, Немац, аутори су књиге „Хрватска усташка држава 1941 - 1945”, у којој, поред осталог, наводе:

(...) Присилно преверавање православног становништва у католицизам које су Хрвати вршили, и терор с њим повезан (...) све то такође у великој мери доприноси поштрењу ситуације (...) Католичка црква је својим мерама конвертирања и принудом на то форсирала усташке злочине, јер се код спровођења мера конверзије послужила усташама. То јој је тим лакше пошло за руком, што је хрватско становништво фанатично католички расположено (...) (187. Исто, 140–141)

Нема сумње да су немачки и италијански аутори навели читав низ нових података о спрези усташке власти и католичке цркве у НДХ, под покровитељством папе Пија XII о покатоличавању Срба православаца у НДХ, драстичним методама у покатоличавању итд.

Ова објективна казивања Павелићевих савезника најбоље демантују писања др Фрање Туђмана, загребачког надбискупа др Фрање Кухарића и других католичких великодостојника у „Лијепој нашој”.

У тексту се износе конкретни докази да су сви, почев од Павелићевих савезника (фашиста и нациста), па до јавности изван Независне Државе Хрватске били добро обавештени о насилном покатоличавању, које, додуше, није богзна шта значило, с обзиром да је Србима било намењено истребљење. Усташе и клер који подржава усташтво усталичио је на територији Хрватске Јован Павле Други управо да би вршили геноцид, а што се тиче овог текста – верски геноцид.

14. 19. На страницама 260 и 261, под насловом „Православни свештеници жртве усташког злочина” налази се текст:

„Немачки генерал Александар Лер (1885 - 1947), који је руководио нападом авијације на Београд априла 1941. године, приликом саслушања, на питање зашто је 6. априла 1941. порушио Београд, који је био проглашен за отворен град, одговорио је:

– Сада (...) могу слободно да кажем да је то била заповест мог фирера. Наредио ми је да порушимо Београд, да разбијемо Југославију. У првом налету требало је да срушимо Народну библиотеку Србије, па тек онда оно што је за нас војнички интересантно.

– Зашто баш Библиотеку?

– Зато што је у тој установи сачувано оно што је вековима чинило културни идентитет тог народа.

– И шта је још фирер наредио?

– Да уништимо српску интелигенцију и да обезглавимо врх Српске православне цркве и то у првом реду патријарха Дожића, митрополита Зимоњића, епископа жичког Николаја (Велимировића), као и калуђере и монахиње српских манастира.

– Зашто?

– Зато што су ти манастири кроз векове били персонална управа српског народа и доказ његовог битисања на тим просторима. Због аскетизма и самоодрицања били су пример понашања. Тек када уништимо Библиотеку и њих, Срби се неће имати око чега окупљати”. (1. Н. Б. „Шести април: Једно сведочење”, НИН, бр. 1982, Београд, 5. април 1987, стр. 29; др М. Булајић, н. д, I, стр. 287)

Главна препрека за кроатизовање православних Срба било је православно свештенство у НДХ, па је католичка црквена хијерархија у НДХ сматрала да то свештенство треба збрисати са лица земље. Усташка држава је преузела да изврши тај задатак. Католичка црква у НДХ је то прећутно одобравала, али и подстицала. Усташе су православне свештенике прогласиле за стожере Српства, па према томе, и за противнике католичанства и хрватства. Та мржња према Српској православној цркви и њеном свештенству подигнута је на ниво државне идеологије. Хајка на Српску православну цркву отпочела је са загребачке радио-станице (Круговалне постаје), која је оптуживала патријарха Гаврила Дожића, Српску православну цркву и српски народ, нарочито као творце и носиоце комунизма у Југославији.

Терор и убијање српских православних свештеника почели су одмах после проглашења Независне Државе Хрватске. Многе усташе су стицале каријеру истичући се у клању православних свештеника, који су одбили да се одвоје од свог „стада” или нису стигли да то учине благовремено.

Миле Недељковић у књизи „Срби граничари” наводи да је приликом стварања НДХ на тој територији било 577 православних свештеника. Од тог броја усташе су убиле 187 свештеника, 30 монаха и два вероучитеља. У Србију је пребегло 18 свештеника, док су 338 депортована, а двојица одведена у немачко ратно заробљеништво. Према Недељковићевим подацима, на тлу усташке државе није остао ниједан православни свештеник.

У време проглашења НДХ, Српска православна црква је на тој територији имала осам епархија: Загребачку, Захумско-херцеговачку, Зворничко-тузланску, Дабро-босанску, Далматинску, Горњокарловачку, Пакрачку и Бањалучку. Поред ових епархија, у НДХ су се налазили делови Београдско-карловачке митрополије северно од реке Саве и Дунава. (2. Љубомир Дурковић Јакшић, „Разарање организације Српске православне цркве за време Другог светског рата”, Зборник „Српска православна црква” 1920 - 1970, стр. 181 - 183)

Од осам епископа, усташе су убиле тројицу, а тројицу депортовале у Србију, од којих су двојица умрла од последица усташког терора док су били на дужности у својим епархијама, а један епископ је био интерниран у Италију.

У току 1941. године Српска православна црква у НДХ је имала огромне губитке. Усташке власти су прво поубијале више црквене великодостојнике, а после и остале свештенике.

Према до сада прикупљеним подацима наводимо имена убијених православних свештеника Српске православне цркве на територији НДХ са основним подацима”.

У наставку текста набројани су сви православни свештеници који су убијени на територији Независне Државе Хрватске. То је још један у низу доказа за геноцидне политике Ватикана. Исти такав је и став Јована Павла Другог, иако га је прикривао својим екуменским изјавама, које су представљале Србима добро познате лажне Латина. О прогону православних свештеника са територије Хрватске од 1991. године, и тамо где није било оружаних сукоба, постоје докази. Сви су били протерани или су морали да беже како би се спасили од усташа – крсташа Јована Павла Другог. Са територије Републике Србије није био протеран ниједан римокатолички свештеник, мада су сви подржавали и помагали власт Фрање Туђмана. Ово се посебно истиче у елаборату да би се констатовала истина и утврдило да је Јован Павле Други био наредбодавац за све злочине који су извршени на територији бивше Југославије од 1991. године.

14. 20. На страницама од 311 до 316, под насловом „Хрватска православна црква”, налази се текст:

Оснивач странке права у Хрватској, Еуген Кватерник (1825-1871), негирао је постојање српског народа у Хрватској и Славонији и проглашавао га за јуначки и честити хрватски православни народ. (1. Мирјана Грос, н. д., 149)

У његовом дневнику налази се и реченица „Штукнух му потребу патријархата хрват. православне цркве”, што се може сматрати зачетком идеје о стварању „хрватске православне цркве”. Неки су касније сматрали да је то значило и стварање аутокефалне хрватске православне цркве. (2. Јурај Коларић, „Православни”, Загреб 1965, стр. 171) Термин „хрватска православна црква” други пут се појављује почетком фебруара 1902. године у једном загребачком листу у коме се захтевало „нека се створи и оснује Хрватска православна црква”. После неколико дана у листу Антуна Радића „Дом”, објављен је коментар тога текста:

Хрватска православна Црква

Велике једне новине у Загребу писале су ових дана укратко речено ово: Нека се створи и оснује Хрватска православна Црква. Бит ће добро, да вам разложим, што је то и што то значи, јер би тај глас могао и до вас доћи, па не бисте знали, што вам је о томе мислити. А ево, што је то:

Како знате, наш хрватски народ није једне вјере: једни смо римокатолици, други су наши православци, а трећи су турци или муслимани.

Ово није мала ствар. Спомените се што сам вам једном казао: није ли то право чудо, што овога ево нашега 'Дома' не чита ниједан православни сељак? Није чудо, него је то жива истина и велика наша невоља. Ми се мучимо и трудимо, да народ упутимо, да му очи отворимо, да дође до једне мисли; а кад тамо – велик дио народа и не чита, неће да чита, што ми пишемо, јер то није његово! Његовим језиком писано – а није његово!

Али што треба даље разлагати, тако да можеш рећи: двије вјере – два народа, и готово би рекао: два непријатеља. То се особито види код нас Хрвата, јер је нас ето вјера раздвојила и растројила, паче нас још и данас раздваја. То сте стално већ чули, јер о томе наше новине пишу. Тко год је православне вјере, тај неће да буде Хрват, него Србљин. То иде толико далеко, да већ мајке Хрватице рађају синове Србље, и то просто овако: мати је, рецимо Хрватица католичке вјере, а отац је Србљин православне вјере: дјеца, особито мушка, бит ће Србљи, који ће се свом душом борити против Хрватима, који су за то, да се Хрватској даду њезине правице. А има примјера, да и од оца Хрвата дјеца буду Србљи, ако је мати огњевита православна Србкиња. Има напокон и оваких примјера: крстили дијете у православној цркви, али дијете послјије дошло к својој памети, па мисли овако: – зашто бих ја био зато Србљин што сам православне вјере, и ако се Црква и та вјера зове српско-православна? Зашто бих ја био Србљин и против Хрватима, кад сам рођен у Хрватској и кад су ово око мене сви сами Хрвати, и кад говорим истим језиком, и кад видим да су хрватски непријатељи уједно и моји непријатељи”. Е, али се на њега диже вика, када дође међу остале православне: – Па како би ти био Хрват, кад смо сви ми Србљи, а и ти си наше србско-православне вјере!

Видећи све ово, дошли су неки људи на ову мисао: добро, нека сватко држи своју вјеру, како му драго; али тко хоће да буде Хрват, нека буде. И не само то, него и ово: кад православни Србљи имаду своју српску православну Цркву; Србљи српску, Хрвати хрватску! Буде ли тако, онда ће православни Хрват и остати Хрват, јер неће морати у србску Цркву! И то би вам била та „Хрватска православна Црква”.

Да ово боље размиете, треба казати ово: данас има на свиету грчка православна Црква, руска православна Црква, румуњска православна Црква, бугарска православна Црква, србска православна Црква, па зашто не би могло бити хрватска православна Црква!

Али видим, да право не разумете. Видите ли, да риеч „Црква” пишем великим словом, а не „црква” – малим словом. Зашто то? Зато: „Црква” је друго, а „црква” опет друго. Кад се каже „црква”, може се мислити двоје, и то: или се мисли она зидана црква, у коју иду људи, и онда се пише просто „црква” (мало ц); или се мисли на све оне људе који спадају под једнога највишега православног поглавара, и то се онда каже Црква, али се обично пише великим словом: руска Црква, грчка Црква итд.

А зашто се не каже: талијанска католичка Црква, француска католичка Црква, шпањолска католичка Црква, чешка католичка Црква, хрватска католичка Црква итд.? Зашто се каже само католичка Црква, или још римокатоличка али никако другачије?

То вам је оно, што је у овој ствари главно, тј. ово: сви народи и државе, који су католичке вјере: Талијани, Французи, Шпањолци, Чеси итд. сви спадају под једну највишу главу, тј. под римског папу; сви су они заједно једна католичка Црква. А у православној вјери није тако, него у њој има више глава (поглавара), и свака је за себе глава, тј. није подложна оној другој глави. Глава грчке Цркве на пр. није подложна глави руске Цркве итд., то се другим рјечима каже, да су православне Цркве „самоглаве”, или како се грчки каже: оне су автокефалне, свака је за себе своја, јер свака има сама своју главу.

По том би човјек рекао, да православне Цркве нити нема, тј. нема једне православне Цркве, кад нема једне главе. „Има” кажу православни. „Има једна православна Црква, а глава јој је Исус Крист”. То баш и јесте она разлика, по којој се православни диеле од католика. Једни кажу да је Цркви глава Исус Крист на небу, а други кажу да је Цркви глава римски папа као намјесник Исуса Христа на земљи.

Сад мислим, добро разумиете, што би то било, кад би се основала хрватска православна Црква. Споменули смо да има Хрвата, који су православне вјере. Сад пазите: православни Грк има своју грчку Цркву, православни Рус има своју руску, православни Румун румунску, православни Србљин србску, а православни Хрват он нема своје Цркве, него мора у србску православну Цркву. Сваки у своју, само Хрват у србску! А како су у руској Цркви Руси, у грчкој Грци неће ни у србској Цркви бити Кинези, него ваљда Србљи, није ли тако?! Зашто би се онда звала србска, ако у њој нису Србљи? Нема дакле друге, него и православни Хрват треба да постане Србљин!

А то наши људи неће, него помислише: а како би било, да и ми, који смо православни Хрвати, створимо своју хрватску Цркву, кад већ сваки православни народ има своју, па како су у руској Цркви Руси, у србској Србљи, у хрватској Цркви нека буду Хрвати!

То су ето разлози, ради којих су неки наши људи дошли на ту мисао.

То су ето разлози, мислим, ништа се не може приговорити. Али има ту других ствари, ради којих све то није лако и учинити, како је лако разлагати. Чујте само ово, како су у тој ствари прошли Бугари пре 25 година:

Грчка Црква имала је власт у циелом грчком царству. То су царство освојили пре 400 година Турци-Османлије, па је од тога постало турско царство. Тому своме царству приклопили су Турци и некадашње бугарско царство, и тако су и Бугари дошли под грчку Цркву. То је Бугарима било тешко, што су под грчком Црквом и под грчким поповима, па су хтјели да оснују своју бугарску Цркву, тј. да би имали посебну своју црквену главу и своје попове, а да не буду подложни грчком патријарху у Цариграду.

Па знате ли што се је догодило? Кад већ није било куд камо, јер је султан (турски цар) допустио, да си Бугари поставе своју црквену главу, грчки патријарх прокуне Бугаре и избаци их (изопћи) из православне Цркве. И тако Бугари данас додуше имаду свога екзарха (намјесника) у Цариграду, који није подложен патријарху, али су проклети од друге православне главе. А хоћете ли знати и више казат ћу вам и то, да ни Русу није право било, што су се Бугари отргли од грчкога патријарха.

Судећи по том, што би било, да православни Хрвати стану тражити своју „хрватску православну Цркву”? Ништа од тога не би било. Рецимо, да се нађе (што није могуће) много народа и још који православни епископ (бискуп), који би хтио основати хрватску Цркву, то би било прво, да би га србски патријарх проклео и избацио из православне Цркве. А даље није вриедно ни говорити. Беч и Пешта били би против, а ни извана не би било помоћи, јер би и Рус био против. Рецимо, да би то свакако хтјела хрватска влада, не знам што би било; ваљда ништа, јер данас није вриеме, да се Цркве оснивају.

Дакле, ти си зато, да православни Хрвати буду и даље у србској Цркви, па да тако, од њих постају Србљи”. На то ћу вам одговорити кад доспијем”. (3. „Дом, лист хрватском сељаку за разговор и наук”, Загреб 1903)

Пажљивом анализом коментара, објављеног у листу Антуна Радића „Дом”, могу се извести следећи закључци:

1. Антун Радић стоји на гледишту да су сви становници Хрватске Хрвати, без обзира на њихову вероисповест – католици, православни и муслимани. Радићево гледиште налази се на линији учења др Анте Старчевића и Еугена Кватерника о политичком народу.

2. Политичка схватања Антуна Радића, једног од вођа Хрватске сељачке странке, код хрватског сељака стварала су уверење да су Срби у Хрватској његови вечити непријатељи.

3. Антун Радић са истомишљеницима, уз јаку подршку католичке цркве и хрватске власти, предлаже стварање Хрватске православне цркве, како би временом српски народ био интегрисан у хрватски, односно преко те цркве кроатизован.

Клерофашистима је било сасвим јасно да кроатизација НДХ не може да буде потпуна ако у њој постоји Српска православна црква, како је својевремено писао др Иво Пилар: „Све док постоји Српска православна црква, Српство и његова држава су неуништиви и не могу бити у својим стремљењима ограничени нити простором, нити временом, нити пак, сазнањем реалних могућности”. (4. Л. В. Зидланд (др Иво Пилар), „Јужнословенско питање и светски рат”, Беч, 1918, стр. 309)

Приликом друге посете загребачког надбискупа Степинца поглавнику Павелићу априла 1941. године, поглавник му је, поред осталог, рекао да неће бити толерантан према Српској православној цркви, јер то за њега није црква, него политичка организација (...) (5. „Тајни документи”, 31)

У НДХ је постојало посебно министарство које се звало Државно равнатељство за понову, у којем је било специјално одељење – Вјерски одсек. У делокруг Вјерског одсека спадала је ликвидација православних црквених општина, цркава и покатоличавање православних Срба. Петог маја 1941. године донет је први законски акт НДХ против Српске православне цркве – наредба којом је престала да постоји Српска православна црква у НДХ (6. Младен Цолић, „Такозвана НДХ 1941”, „Делта-прес”, Београд 1975, 183)

Италијански књижевник Авро Манхатан у књизи „Католички клер данас” наводи да је у току првих неколико месеци постојања НДХ било уништено преко 250 православних цркава, било рушењем, претварањем у католичке или у „нове објекте” друге намене.

У време проглашења НДХ, православна црква на територији те нове државе имала је осам епархија: Загребачка, Захумско-херцеговачка, Зворничко-тузланска, Дабро-босанска, Далматинска, Горњокарловачка, Пакрачка и Бањалучка. Поред ових епархија, на територији НДХ налазили су се и делови Београдско-карловачке митрополије северно од реке Саве и Дунава. (7. Љубомир Дурковић Јакшић, „Разарање организација СПЦ за време Другог светског рата”, Зборник СПЦ 1920 - 1970, стр. 11 - 183)

Поглавник Павелић је 27. јануара 1942. године издао законску одредбу о успостави Хрватског државног сабора, који се састао 23. фебруара 1942. године читањем поглавникове посланице. Трећег дана заседања Сабора говорило се о верским приликама у држави. У контексту верских односа у НДХ, поглавник др Анте Павелић је о православљу, поред осталог, рекао:

„Ми имамо један велики дио народа, који је католичке вјере. Имамо муслимана, имамо евангелиста. Имамо пучанства које је у православљу. Државни је интерес, да у држави не буде никаквих неспоразума, а најмање вјерских трзавица.

Једна ствар, која је толико пута у хрватској домовини имала своје реперкусије, а и зле, јест питање православне цркве. Не вјере, јер је вјера кршћанска, већ црква. Црква је православна. Ми смо у домовини имали грчко-источну цркву. Грчко-источна се звала зато, јер су били припадници православља у нашој земљи подвргнути грчком патријарху, који се за њих бринуо само толико што је од бискупа, да их помаже, добијао велике награде...

Није истина да Хрватска држава настоји да православне преведе на католичку вјеру. То није политика. То је пуштено свакоме на вољу. Ја сам особно написао окружницу (то је ноторна лаж – прим. аутора) и замолио да се то достави надлежним областима, да области воде евиденцију о прелазу, не само на католичку, већ и на муслиманску и евангеличку вјеру, и да издају дозволу само онда, ако се освједоче, да је то поштен човјек и ако то ради из увјерења (...) У тој сам окружници изричито навео, да се има свим средствима спријечити, да би тко год у томе погледу било какво насиље духовно или физичко вршио (?!). Ја допуштам, да се успркос томе догодило какво насиље, али ако се догодило, то није направила држава, то није направљено с вољом и пристанком државе, него је то направио један човјек, који је, или то радио изван својега права, или пак, ако је то радио у своме дјелокругу рада, онда је тај дјелокруг прекорачио (...) У православље не дира нитко, али у хрватској држави не може бити Србске православне цркве (...) Кажем још једном, не може бити србске, а не може бити ни грчко-православне. Зашто? Зато јер су свугдје на свиету православне цркве националне цркве. Србска православна црква јест саставни дио србске државе, Србије (...) То може бити у Србији, то је могло бити и у несретној Југославији, али у хрватској држави то не може и неће бити (...) Нећемо дозволити, да било која црква постане једним политичким средством напосе упереним против опстанка хрватског народа и хрватске државе. Зато ће паметни људи, људи којима је до народних пробитака, а којима је и до вјерских пробитака, знати се снаћи, знати сакупити главе и проучити, промислити и то питање на задовољство православља, а на задовољство народа и на пробитак хрватске државе риешити”. (8. „Хрватски народ”, 1. марта 1942)

Мада се Павелић позивао на начело да је брат мио ма које вере био, у усташкој пракси требало је тог брата најпре насилно однародити, како би од Србина постао Хрват, како би могао бити припадник Хрватске православне цркве.

Из текста се закључује да је у Независној Држави Хрватској по питању православне цркве манифестовано не само незнање, него и отродоксна лаж.

Лажима, које су својствене за Ватикан, у Независној Држави Хрватској пришло се проблему опстанка и будућности Српске православне цркве. Она је једноставно декретом уништена по налогу Ватикана. Готово идентична ситуација је данас у Македонији и Црној Гори, где су се поред Српске православне цркве појавиле две самозване православне цркве, а све уз помоћ Ватикана.

14. 21. На страницама од 316 до 318, под насловом „Оснивање Хрватске православне цркве” је текст:

При Хрватском државном сабору постојао је Одбор за правосудне и богоштовне послове, који је на седницама расправљао о разним проблемима законодавне природе, између осталог и о законском регулисању власништва имовине бивше Српске православне цркве и њених организација на територији НДХ. Усташка власт у Загребу је организовала групу поверљивих православних Срба у којој су били Петар Лазић, Василије (Васо) Шурлан, Душан Јакић и Теодор Букадиновић, који су саставили молбу за дозволу за оснивање нове црквене општине. У име те групе молбу су потписали Васо Шурлан, свештеник из Земуна и Петар Лазић из Загреба и упутили је Министарству правосуђа и богоштовља 3. априла 1942. године. (9. Исто, бр. 394, од 4. 4. 1942, стр. 4)

На основу молбе, поглавник Павелић издао је 3. априла 1942. године Законску одредбу о Хрватској православној цркви, која гласи:

Законска одредба о Хрватској православној цркви

Чл. 1. На подручју Независне Државе Хрватске оснива се Хрватска православна црква, која је самосвојна (аутокефална).

Чл. 2. Устројство и дјелокруг Хрватске православне цркве уређује се Уставом, који потврђује поглавник Независне Државе Хрватске.

Чл. 3. Проведба ове законске одредбе повјерава се министру правосуђа и богоштовља.

Чл. 4. Ова законска одредба задобива правну моћ данашњим даном...”

На основу ове законске одредбе др Мирко Пук, министар правосуђа и богоштовља, одобрио је стварање прве црквене општине Хрватске православне цркве.

Први председник прве црквене општине Хрватске православне цркве у Загребу био је Петар Лазић. Црквена управа посетила је поглавника и захвалила му се на стварању нове црквене организације – Хрватске православне цркве. (10. Исто, бр. 396 од 9. 4. 1942, стр. 1)

Свештеник Васо Шурлан истог дана упутио је позив православним свештеницима да сарађују у стварању Хрватске православне цркве (11. Исто). Позив је емитован преко радио-станице (круговалне постаје) Загреб, а штампан је у скоро свим листовима у НДХ. Позив гласи: „Овиме умољавам све православне свећенике на подручју Независне Државе Хрватске, да би ми изволили чим прије јавити мјесто свога боравка, у сврху споразумијевања за састанак, који бисмо одржали ради договора о црквеним пословима.

Обавиест нека изволе управити у наслов: Црквена опћина Хрватске православне цркве, Загреб, Илища број 7.” Прва црквена литургија је одржана у цркви Светог Преображења у Загребу. Литургију је служио свеште-

ник Васо Шурлан у присуству већег броја државних и војних великодостојника. (12. Исто, бр. 398 од 11. 4. 1942, стр. 3)

На основу чл. 2. Законске одредбе о оснивању Хрватске православне цркве направљен је Устав цркве, чији је текст контролисао лично поглавник. Др Анте Павелић је 5. јуна 1942. године потписао Устав Хрватске православне цркве. (13. Исто, бр. 444 од 7. 6. 1942, стр. 1)

Истога дана, на основу чл. 3 Законске одредбе о оснивању Хрватске православне цркве, а на предлог министра правосуђа и богоштовља, поглавник НДХ др Анте Павелић је именовао „преосвећеног архиепископа Григорија Ивановича Максимова Гермогена митрополитом загребачке митрополије Хрватске православне цркве са седиштем у Загребу. Гермоген је био архиепископ јекатеринославски и московски, руски калуђер-емигрант са пребивалиштем у манастиру Хопово у Фрушкој гори. (14. Исто)

Поглавник НДХ др Анте Павелић примио је, 29. маја 1942. године, митрополита Гермогена у својој резиденцији у Загребу. На пријему су били Гермогенов лични пратилац и секретар Милош Оберкнежевић, јеромонах Платон, свештеник Васо Шурлан, Петар Лазић и Мирон Федерер. У овом куртоазном разговору, било је речи и о даљем раду Хрватске православне цркве. (15. „Хрватски народ”, бр. 437 од 30. 5. 1942, стр. 1)

Према Уставу Хрватске православне цркве, подручје НДХ било је подељено на четири епархије: Загребачка митрополија са седиштем у Загребу, епархија Петровачка са седиштем у Босанском Петровцу, епархија Бродска са седиштем у Босанском Броду и епархија Сарајевска са седиштем у Сарајеву.

Именовање архијереја за остале епископије остављено је за касније.

Свечано устоличење митрополита Загребачке митрополије Хрватске православне цркве било је 7. јуна 1942. године у цркви Светог Преображења у Загребу. Церемонијал је преносила радио-станица (круговална постаја) Загреб. Присуствовали су представници усташке власти, док су две чете војника и војна музика одавали почаст гостима. Свештеници су певали песме за поглавника и НДХ. Свечану литургију, уз пратњу, служио је лично митрополит Гермоген. (16. Исто, бр. 445 од 9. 6. 1942, стр. 2)

Митрополит Гермоген положио је заклетву код поглавника Павелића 8. јуна 1942. године у присуству многих чланова владе и усташке власти. Гермоген се заклетвом обавезао да ће верно служити НДХ и њеном поглавнику. (17. Исто, стр. 4)

У стварању Хрватске православне цркве значајну улогу су имали немачки обавештајци у НДХ Ханс Хелм, Адалберт Кунгел и Марбот Шумахер. (18. Вељко Ђурић, н. д., 177 - 179)

Из текста се јасно закључује да је под притиском формирана Хрватска православна црква која је у суштини морала да послужи стварању још веће преваре како би се лакше окончао геноцидни план који се спроводио над Србима.

14. 22. На страницама 318 и 319, под насловом „Разлози стварања Хрватске православне цркве” је текст:

Више аутора, на разне начине, писали су о разлозима стварања Хрватске православне цркве. Неки су сматрали да је оснивање Хрватске право-

славне цркве био само тактички маневар поглавника Павелића и надбискупа Степинца, који су настојали да православне Србе у НДХ одвоје од матице Србије. Први део плана – геноцид над Србима је био у великој мери већ до тада извршен; други део – покатоличавање православаца је био у току, док је за најтврдокорније православне Србе била смишљена замка – оснивање Хрватске православне цркве. (19. Др Милан Булајић, н. д., I, стр. 392 - 398)

Хрватска православна црква је „само средство за прикривање злочина”. (20. Виктор Новак, н. д., 599 - 804)

Хрватска православна црква је била средство за реализацију ватиканског сна о католичком Балкану и у крајњем случају денационализацију српског народа.

Суштина Хрватске православне цркве јесте у „заваравању међународне јавности, а иначе за контролисање још преосталих, непокрштених Срба ...” (21. Живојиновић – Лучић, „Варварство”, 696 - 699)

У тексту „Српска црква у тзв. НДХ”, у поглављу „Хрватска православна црква”, пише: „... Срба има још у држави. Требало их је учинити безопасним, заправо денационализовати и асимилирати у Хрвате на некакав безболнији начин!” (22. Душан Кашић, СПЦ 1920 - 1970, Београд 1971, стр. 202)

Фердо Чулиновић стоји на гледишту да је Хрватска православна црква требало да послужи само као средство за кроатизирање православних Срба, који су преживели усташки геноцид.

Др Ђоко Слијепчевић у вези оснивања Хрватске православне цркве каже: „Била је то у сваком погледу једна велика лаж и политичка смицалица Павелићева. Он је ту цркву искоришћавао за заваривање међународне јавности...” (23. Ђоко Слијепчевић, н. д., књ. III, Келн, 1971, стр. 111)

Фикрета Бутић и Иван Јелић пишу: „... Једно од најзначајнијих обиљежја унутрашње политике Независне Државе Хрватске представљао је однос према Србима (...) може се с правом закључити да се ствар према њима није стварно промјенила. Ипак, почетком 1942. долази до неких покушаја да се ублажи дотадашњи терор. Узроци тих претпоставки усташких врхова су поколи Срба (који су) највећим дијелом увјетовали њихово приступање НОП (...) Одговорни политички фактори Независне Државе Хрватске налазили су рјешење српског питања у стварању тзв. Хрватске православне цркве, која је имала да врши улогу посредника између цркве и српског становништва”. (24. „Путеви револуције”, бр. 1 - 2 за 1963, Зборник радова Института за историју радничког покрета Хрватске, 343)

Један од разлога за оснивање Хрватске православне цркве било је „заваравање међународне јавности, а иначе за контролисање преосталих, непокрштених Срба (...) Православци су у великој већини ту цркву схватили како треба и нису јој се приближили”. (25. „Тајни документи”, 118)

Међутим, Ватикан је у оснивању Хрватске православне цркве видео пут к верској унији и нестанку шизме у Хрватској. Ако би ова ствар успела, био би то, како је јављао Никола Рушиновић Младену Лорковићу 9. маја 1942. из Рима, за Ватикан најдрагоцјенији дар који Хрватска може поклонити Светој столици. Из Ватикана су препоручивали да се, у крајевима где има православних, створе „грчко-католички центри” и да се рад на овоме повери др

Јанку Шимраку, унијатском епископу крижевачком, за кога тврде да је најбољи познавалац за вјерска питања на Балкану. (26. Исто)

14. 23. На страницама од 319 до 321, под насловом „Признање Хрватске православне цркве” налази се текст:

Да би Хрватска православна црква могла постојати морала је да добије признање осталих православних цркава, у првом реду васељенског патријарха из Цариграда и Српске православне цркве из Београда, која је била мајка - црква. Такође, Хрватска православна црква требало је да добије и међународно признање. У том циљу митрополит Гермоген је молио за пријем код поглавника Павелића ради давања помоћи у вези признавања Хрватске православне цркве од држава које су биле ратни савезници НДХ. (27. Архив Митрополије Хрватске православне цркве, Загреб, док. 192 од 10. 7. 1942)

Руска црквена општина из Сарајева је била прва страна организација, која је митрополиту Гермогену честитала ново постављење и оснивање нове цркве. (28. Исто, док. 4, Сарајево, 8. 6. 1942) Исто је учинио и козачки атаман из Сарајева. (29. Исто, док. 9, Сарајево, 19. 6. 1942)

Митрополит Гермоген је, 27. јула 1942. године, преко Министарства иностраних послова НДХ, тражио канонско признање од васељенског патријарха из Цариграда, као и слање епископа и свештеника, којих није било у НДХ, јер су били делом убијени, а делом депортовани у Србију. (30. Исто, док. 329 и 330, Загреб, 27. 7. 1942)

Однос Ватикана према Хрватској православној цркви био је сасвим јасан, с обзиром на вековну политику Ватикана према православљу на Балкану и источној Европи. Папски легат у НДХ Рамиро Марконе пише кардиналу Маљонеу 8. маја 1943. године:

„... У фебруару и марту протекле године поглавник је, видјевши да је немогуће брзо преобраћање дисидената, намјеравао да створи Хрватску шизматичку (православну – прим.) цркву са једним митрополитом: црква је створена, али је шизматичка хијерархија у Београду није признала, а митрополит је екскомунициран ...” (31. Иван Цвитковић, „Ко је био Алојзије Степинац”? Сарајево 1986, стр. 116)

Поводом оснивања Хрватске православне цркве Ватикан званично није реаговао. Међутим, из извештаја посланика НДХ при Ватикану Николе Рушиновића, упућеног Младену Лорковићу, јасно се види став Ватикана:

„... Признање православне цркве (...) примљено је јако добро. У том Св. столица гледа пут к вјерској унији и нестанак шизме. То би за њих био најдрагоцијенији дар који Хрватска може поклонити Св. столицу (...).” У наставку извештаја Никола Рушиновић пише и о мишљењу кардинала Тисерана о Хрватској православној цркви са доста ироније: „Нијемци су признали Хрватску православну цркву, кад су заједно с нама поклали све свећенике и кад је нестало 350.000 Срба (...).” (32. „Тајни документи”, 118)

Усташка НДХ је вршила притисак на митрополита Гермогена да тражи признање нове цркве од ратних савезница НДХ Румуније и Бугарске, што је он и учинио. Према тврђењу Вељка Ђ. Ђурића, одговори нису сачувани. Могуће је да су били позитивни, али само у усменом облику. (33. Вељко Ђурић, н. д, 184) Гермоген је упутио писмо и Синоду Руске православне цркве у еми-

грацији, а митрополит Атанасије је упутио то писмо Синоду Српске православне цркве. (34. Записник Синода СПЦ, бр. 1638 и 1639/зап. 357)

Митрополит Гермоген је затражио признање и од Синода Српске православне цркве у Београду. Синод је анализирао говоре министра правосуђа и богоштовља др Пука и поглавника Павелића и утврдио да је реч о процесу похрваћивања свих Срба у Хрватској. Зато је Синод Српске православне цркве, на седници 17. априла 1942. године, закључио да се не може признати оснивање Хрватске православне цркве, као акт заснован на канонима, из следећих разлога:

„1. Што се тиче проглашења автокефалности Хрватске православне цркве, није надлежна, ни компетентна државна власт, утолико пре, што је црква божанска установа, и што поглавник Независне Државе Хрватске, који је овај акт обавио, не припада чак ни православној вери;

2. Што ова автокефалност није израз воље тамошњег православног народа, нити његове јерархије, која је уништена, а православно становништво присиљавано да пређе у римокатоличанство;

3. Што не постоје ни остали канонски услови за оснивање православне цркве...”(35. Записник Св. Архиепископског Синода СПЦ за 1942, Си. 1150/зап. 222)

Поред тога, Синод је донео одлуку да о свему обавести епархијске јереје, председника српске владе Милана Недића, а преко њега и немачку окупациону управу, која треба да брине о заштити интереса Српске цркве у НДХ.

Међутим, одлука Синода није могла да се у потпуности спроведе, јер су то спречиле немачке окупационе власти. Наиме, одлука није могла да буде достављена православним црквама – Великој Цариградској, Румунској и Грчкој цркви, јер су немачке власти ставиле приговор на текст писма упућен овим црквама, као и на текст одлуке Синода, тражећи да се делови, који се односе на прогоне Српске цркве и српског народа, избаце.

Такође, одлука Синода о оснивању Хрватске православне цркве није могла да буде објављена у „Гласнику Српске православне цркве”, јер је немачка цензура забранила њено штампање. (36. Исто, бр. 1638 и 1639/зап. 357) Сходно одлуци Синода Српске православне цркве, и Синод Руске заграничне цркве одбио је да призна Хрватску православну цркву. Тражио је да се против митрополита Гермогена, члана Синода, покрене судски поступак пред црквеним судом због тешког канонског прекршаја, да му се забрани да обавља богослужење, као и да се он искључи из Синода Руске заграничне цркве. (37. „Гласник СПЦ”, бр. 4 од 1. 4. 1946, стр. 54)

Преживели свештеници Српске православне цркве, иначе борци партизанских јединица, средином новембра 1942. године одржали су скупштину у Српској Јасеници на ослобођеној територији. Усвојена је Посланица, у којој, између осталог, стоји:

„... Српски народ и његово свештенство остаје непоколебљиво у редовима народноослободилачке партизанске и добровољачке војске Југославије, и позива остале родољубе и борбене народе Југославије и свештенство осталих вера, да им се придружи у светој Народноослободилачкој борби (...) Кроз све векове ропства није српски народ доживео такве злочине, паљења и покоље стотина хиљада српског живља, као што су носиоци „Нове Евро-

пе” – фашисти, учинили за ових двадесет месеци окупације Југославије. Исто тако одбацујемо белогардејског избеглицу, самозваног митрополита Гермона, Павелићевог поглавара православне хрватске цркве, који је саблазан и понижење за православље. Овај став наше скупштине једино одговара традицији Светосавске цркве...” (38. Споменица православних свештеника, жртава фашистичког терора и палих у НОБ, Београд 1960, прилози)

Посланицу су потписали „војни свештеници” партизанских јединица, који су осудили оснивање Хрватске православне цркве као најобичнију усташку творевину.

Интересантан је и проглас ЦК КП Хрватске, Повјереништва за Славонију, крајем априла 1942. године, у којем стоји:

„... Он (Павелић – прим.) је донио одлуку о оснивању некакве Хрватске православне цркве. Он хоће да вас помоћу православних попова, који су спремни на издају свога народа, позове у православне цркве, оне исте које су усташке банде нападале и рушиле, у којима су усташке банде звјерски убијале српски народ, па и честите православне попове (...) Браћо Срби! Комунистичка партија вас опет позива да се не одазовете на позив оних попова који вас зову у Хрватску православну цркву. Такви попови су издајници вашег народа ...” (39. Павле Грегорић, НОБ у сјевероисточној Хрватској 1942, „Сјећања и документи”, Загреб 1978, стр. 100)

Занимљиво је да је мали део католичког свештенства, које је било симпатизер НОП-а, одржао неколико конференција, али ни на једној није осуђено оснивање Хрватске православне цркве као усташке творевине. (40. Цирил Петешкић, „Католичко свећенство у НОБ 1941 - 1945”, стр. 249)

Из текста се препознају слогани које је користио и Јован Павле Други: „Нова Европа” и „највећи дар Хрвата папи и Ватикану”. Дакле, Јован Павле Други се ни реториком не разликује од Пија XII, а он је био злочинац који је избегао кривичну одговорност за ратне злочине и који је у Нирнбергу морао први да седне на оптуженичку клупу.

14. 24. На страницама од 325 до 330, под насловом „О одговорности за геноцид над српским народом” је текст:

За физички и верски геноцид над српским народом у НДХ одговорни су римски папа Пије XII, Ватикан, Немачка и католичка црква у НДХ на челу са загребачким надбискупом др Алојзијем Степинцем.

Римски папа Пије XII је био упознат и са физичким и верским геноцидом над српским народом у НДХ. Као поглавар Католичке цркве ништа није предузео да се геноцид спречи. Позната је једна од Божјих заповести: не убиј! Али, римски папа је ћутао. Зашто? У питању је био хомо дуплекс, човек двоструког морала! Ватикан је ћутао, јер се имао на кога угледати - на свога верског поглавара.

Поглавар Хрватске католичке цркве др Алојзије Степинац није се разликовао од својих претпостављених – римског папе и папске Курије. Степинац је подржао стварање монструозне усташке НДХ и њену легализацију, што је по југословенским законима и међународном праву представљало злочин велеиздаје. Прихватио је дужност викара усташке војске, залагао се за покатоличавање православних Срба, а ништа није предузимао поводом

истребљења Срба православаца. Не може се правдати да за то није знао. Навешћу само један пример из кога се види да је надбискуп Степинац био обавештен о злочинима који се врше над Србима, и то од мостарског бискупа др Алојзија Мишића, који му је о томе писао у писму 7. новембра 1941. године. У писму бискуп Мишић наводи места где су Срби убијани, колико њих, и на који начин. Али, надбискуп Степинац је ћутао. Не само тада, већ читаво време рата. После рата, осуђеног надбискупа Степинца Ватикан је именовао за кардинала.

И већина католичких свештеника је учествовала или одобравала физички и верски геноцид. Није се чуо глас протеста од стране католичке цркве у НДХ. Ниједан усташки католички свештеник-кољач чак није укорен, а камо ли шта друго!

Кад год се поведе реч о усташком геноциду у НДХ, многи у Хрватској сматрају да је хрватски народ оптужен за геноцидност. На тај начин као да се ставља тачка на даљу расправу. Јер, према неким схватањима, народ је недодирљив, пошто само појединци могу чинити злочине, али народ никако! Петар Џацић наводи да је народ бивао поштеђен осуде, чак и када је у огромној већини фанатично служио рушилачким циљевима, као немачки народ у Другом светском рату. (1. Петар Џацић, „Нова усташка држава”, 44)

Међутим, до сатанизације Срба у Хрватској је дошло током дуге историје. Сматрало се да су Срби криви за све недаће и несреће које су задесиле хрватски народ, да су Срби „реметиљачки фактор” итд. У сатанизацији Срба у Хрватској пресудну улогу су одиграли католичка црква, расистичке теорије др Анте Старчевића, политика Аустро-Угарске и Коминтерне.

Ипак, за усташке злочине морално су криви сами Хрвати и муслимани, јер је међу њима било много оних који су ћутали, иако су знали шта се дешава. Народ као целина треба да сноси одговорност за недела и злочине које су починили његови припадници. Међутим, треба разликовати оне који су криви и који су вршили злочине од оних који су само морално одговорни!

Епископ Атанасије Јевтић поставља питање: „Шта учинише они да спрече истребљење своје браће, која им ништа није на жао учинила? Да ли су били у могућности да то спрече? Јесу! Никад усташама не би пошло за руком да учине оно што су учинили да муслимани и Хрвати нису свесно остали по страни. Неколико првака у Стоцу било је у могућности да дигну муслиманску масу, па да се усташе ни живи не чују.

Само један пример: у Мостару су усташе пред Видовдан ухапсиле, међу осталим Србима, одличног Србина Мују Пашића, судију Округног суда, па је тих дана и он требало да буде убијен. Па шта учинише муслимани? Сви листом, и српске и хрватске оријентације, скочили су и Мујо Пашић је спасен и истог дана пуштен кући ...” (2. Атанасије Јевтић, „Великомученички Јасеновац”, 213, Сведочење Михаић Десимира, рођеног у Стоцу, Архив Св. Синода за 1941 - 1944)

Други пример: почетком јануара 1992. године преко ТВ Сарајево епископ зворничко-тузлански, господин Василије, упознао је јавност да је Српска православна црква одлучила да подигне споменик муфтији Мухамеду Шефкету еф Курту. Спомен обележје овом предратном старешини тузлан-

ске исламске заједнице биће постављено у центру Тузле, у парку испред Епископије и Саборне цркве. Биће то, у ствари, захвалност овдашњих Срба родољубу и добротвору, муслиману, који је ишао у тешким ратним временима чак у Загреб код др Анте Павелића и др Андрије Артуковића да спасе своју сабраћу Србе.

Наиме, муфтија Курт је сазнао од Рагиба Чапљића, муфтије из Рогатице, да усташе припремају велики погром над тузланским Србима, да намеравају да сруше православну цркву, виђеније Србе одведу у Јасеновац и попале куће у насељу Српска варош. Сазнавши за усташки план, муфтија Курт је заједно са Хасанагом Пашићем, градоначелником Тузле до окупације и ветеринаром Обрадом Мичићем отишао у немачку крајскоманду и протестовао против тога. Одговор је био да усташе сва наређења добијају из Загреба.

Муфтија Курт је са групом утицајних муслимана јануара 1942. године отпутовао у Загреб. Поглавник Павелић их је саслушао и упутио министру унутрашњих послова др Андрији Артуковићу. Са овим усташким зликовцем било је много убеђивања. Али, на крају, када је муфтија Курт поставио ултиматум – да ће се сви муслимани дићи у одбрану Срба, Артуковић је одговорио: Идите кући, вашем захтеву биће удовољено!

Тако је и било. Близу 6.000 тузланских Срба православца, почетком 1942. године, нису постали жртве усташке каме. Истина, касније их је доста депортовано у концентрациони логор Јасеновац, али ипак много мање него што су усташе планирале пре муфтијиног протеста у Загребу.

Сахрана муфтије Курта 23. јуна 1963. године и данас се препричава у Тузли. Од Мајевице до Озрена и Спречког поља слио се народ у Тузлу, највише Срба, да још једном захвале великану за човекољубиво и братско дело.

Приликом сахране муфтије Курта, угледни прота Ђорђе Јовановић је рекао: „... У твом дјелу спасења људи није био само твој широки човјекољубиви поглед на свијет, него велика и дубока спознаја да на овом тлу, у овом граду, живи народ једног језика, једне крви и једних предака, крошња једног великог стабла ...” (3. Благоје Комљенић, „Добро се добрим враћа: православци подижу споменик муфтији”, „Политика” од 19. 1. 1992, стр. 12)

Да је било више оваквих Хрвата и муслимана, као што је био муфтија Курт, сигурно би број жртава усташких злочина био знатно мањи.

По завршетку Другог светског рата две католичке цркве у Европи, немачка и хрватска, суочиле су се са дилемом: у којој мери признати сопствену одговорност за геноцид над Јеврејима, односно Србима.

Канцелар Савезне Републике Немачке Вили Брант, у име целог немачког народа, покајнички је клекнуо пред спомеником жртава варшавског гета, у нацистичком логору смрти Освјенћиму (Аушвицу), преузимајући на себе, као у античким трагедијама, одговорност и кривицу за злочине својих сународника.

У Нанкингу, у Меморијалном холу жртава геноцида јапанских милитариста над кинеским становницима Нанкинга 1937/38. године, делегације Јапанаца, са венцима, клањале су се сенима жртава које су њихови сународници убили на најбруталнији начин.

Немачка католичка црква, после тридесетак година, коначно је разрешила дилему – признала је своју кривицу, иако она сама није учествовала у геноциду.

Немица Хелга Кронер је написала: „Најновија политичка историја наше земље је затамњена систематским покушајима да се збрише јеврејски народ. Упркос узорном понашању појединаца и група, већина нас у време национал-социјализма чинила је црквену заједницу коју је бринула опасност по сопствене институције. Ми смо окренули леђа прогоњеном јеврејском народу и ћутали о злочинима који су вршени против Јевреја и јудаизма. Многи су постали кривци из самог страха за своје животе. Ми се осећамо посебно несрећни због чињенице да су чак хришћани учествовали у овим прогонима. Поштена намера сопствене обнове зависи од признања кривице, коју носи наша земља и наша црква”. (4. Др Милан Булајић, н. д., IV, стр. 909)

Шта је урађено у Хрватској? Нико није дигао глас против покоља Срба у НДХ. О томе др Милан Булајић пише:

„Оно што је заиста у тој целој ствари најтужније јесте да нико у Хрватској, ни као појединац, ни као организација, није дигао свој глас против покоља Срба. Нема књижевника, културног радника, који је до почетка оружаног устанка дигао свој глас. Нико није протествовао, ни у име Бога, ни у име цркве. Ни у име културе, уметности или науке у Хрватској, нико није дигао свој глас против клања Срба”. (5. Исто, књ. 3, стр. 12 - 13)

Зашто се о невиним усташким жртвама геноцида није смело говорити? Жртве нису идентификоване и достојно сахрањене, многа су стратишта била забетонирана, без обележја и истине о жртвама и злочинцима. Али, требало је све заборавити, ширећи лажно братство и јединство. Ко се усудио да говори или пише о геноциду, сматран је националистом који шири националну мржњу. У Пакрацу, на месту где је некада била православна црква, у којој су у лето 1941. године усташе поклале око 400 жена и деце, када је једна Српкиња, мајка др Смиље Аврамов, припалила свећу невиним жртвама усташког геноцида, судија за прекршаје ју је новчано казнио због раширивања националне мржње!!! (6. Разговор аутора са др Смиљом Аврамов 1987. у Београду)

Зашто хрватска интелигенција ћути о усташком геноциду над Србима у НДХ? Најбољи одговор на ово питање дао је академик др Јован Рашковић:

„До данашњег дана хрватска интелигенција није се одредила према том геноциду. Један део те интелигенције умањује злочин, други настоје да га потпуно укину, избаце из свести и једног и другог народа (...) Трећи се, пак, понашају као да се то никада није догодило. Из свега можемо закључити да ово скривање геноцида представља позив историји на рецидив, односно, неку врсту препоруке да се геноцид једанпут понови”.

Закључак академика Рашковића је сасвим тачан. Његове речи су пророчанске. Данас смо сведоци да нова усташка власт у „лијепој нашој” спроводи нови геноцид над Србима у Хрватској уз свестрану подршку Немачке, Аустрије, Мађарске, Италије, Ватикана и Европске економске заједнице (ЕЕЗ).

Потпредседник Сабора СР Хрватске Стјепан Сулиманац почетком јула 1990. године је предложио да се јама Јадовно на Велебиту забетонира, тако

„да је никада нико више не може користити”. (7. „Политика” од 7. 7. 1990, стр. 7) (у ову јаму је бачено око 30.000 невиних Срба – прим. аутора).

Почетком јула 1990. године мимикрички председник Савеза комуниста Хрватске - странке друштвених промена, Ивица Рачан, позива на „симболичан почетак” грађанског помирења у Хрватској, које би требало да се одржи на месту покоља у Глини и месту стрелјања усташа крај јаме Јазовка на Жумберку.

Наиме, у православној цркви Велика Госпојина у Глини, почетком августа 1941. године усташки кољачи су на крволочан начин заклали око 1.800 невиних Срба са Баније и Кордуна. Крај Јазовке на Жумберку стрелјане су усташе које су у периоду 1941 - 1945. године клале мушкарце, жене, децу и старце само зато што су Срби.

Језуитски предлог Ивице Рачана Срби у Хрватској су одмах одбацили, јер нису хтели да учествују у том „балу вампира”, морбидној манипулацији са невиним и закланим људима, чије самртничке јауке још памте.

У целом послератном периоду, нарочито првих деценија, усташтво и злочини усташа били су табу тема о којој књижевници нису писали. Трбало је да прође много времена, па да и та тема нађе своје место и у књижевности.

За разлику од Хрватске, у другим нашим републикама књижевни приступ теми усташтва био је другачији, јер је био ослобођен предрасуда. У ствари, сви писци су били ослобођени тих предрасуда и комплекса, осим Хрвата. Посебно су били неоптерећени српски писци из Босне и Херцеговине, јер је на тој територији било сувише много жртава усташког геноцида над српским становништвом.

Већина хрватских писаца прећутала је НДХ. Чиме се може тумачити такав став? Миливоје Марковић одговара да се то може тумачити „или лојалношћу или припадношћу усташкој идеологији” и констатује:

„...За озбиљнији аналитички, па чак и психолошки приступ том феномену можда је интересантније зашто се темом усташтва нису бавили ни они писци који су били учесници у рату или су били симпатизери ослободилачког покрета. Ако су већ устали против тог морбидног покрета, ако су схватили да је вршио најмрачније злочине против недужних људи, онда је нејасно зашто се и на књижевном плану нису борили да свет усташке апокалипсе доведу до оних понора до којих га је довела историјска стварност ...”

Марковић на крају закључује: ... Већина хрватских писаца већ пет деценија одбија да књижевним средствима каже каква је била судбина Срба, Јевреја, па и Хрвата, који се нису слагали са политиком НДХ. А та истина, и поред упорног ћутања хрватских писаца, није угушена”. (8. Миливоје Марковић, „Усташтво у литератури”, „Политика” од 19. и 20. фебруара 1991, стр. 21. и 23)

Станко Ласић у тротомној књизи „Крлежологија или повијест критичке мисли о Мирославу Крлежи” показује да су усташе за време своје владавине срушиле све вредности које је стварала „тисућгодишња” хрватска култура и цивилизација. (9. Исто, „Политика” од 17. 2. 1991, стр. 24)

Миливоје Марковић наводи да се књижевна интерпретација усташтва испољава на три начина:

Прво, о усташтву у његовом најбруталнијем значењу писали су они хрватски писци који су га доживели не само као несрећу свога народа, већ и као несрећу човечанства уопште. То су били Иван Горан Ковачић, Владимир Назор, Антун Барац, Густав Крклец, Владимир Поповић, Ото Шулц, Јуре Франичевић Плочар, Јосип Барковић, Војин Јелић, Драган Божић и можда још понеко.

Друго, у току рата највећи број истакнутих писаца, међу њима и Мирослав Крлежа, једноставно су ћутали, а у послератном времену писали су о рату, али као о универзалној појави. Писали су о људским патњама и страдањима чији су виновници били Немци, Италијани, домобрани, четници, али никако и усташе, који су били креатори насиља и чија се владавина заснивала на најбруталнијем геноциду.

Треће, најпотпунији књижевни приказ остварили су писци из Босне и Херцеговине и Србије. Они су на стваралачки начин отворили најстрашнија и најсвирепија жаришта усташке НДХ, јер су сматрали да је то њихов историјски и морални задатак, обавеза према жртвама. Они нису имали комплекс кривице као већина хрватских писаца, њих су мотивисали таласи гнева и побуне, јер се над њиховим очевима, децом, браћом, сестрама, комшијама, вршио најсуровији и најбруталнији масакр, бестијално су клани, убијани маљевима, бацани у јаме, живи бацани у ватру итд. (10. Исто, „Политика” од 15. и 16. фебруара 1991, стр. 20. и 24)

Ћутање хрватских писаца и заобилажење теме усташких злочина представља негирање сопственог моралног и уметничког бића. Остаје питање: како живети у самообмани?

У току 1941. и 1942. године Српска православна црква је упутила три меморандума немачким командантима Србије фон Шредеру и Данкелману, у којима се документовано, са именима, местима и датумима, говорило о покољима Срба у НДХ. Сврха меморандума је била да се умоле немачки команданти да захтевају од Павелића да прекине са покољима српског народа, а затим да се обавести међународна јавност о овим стравичним страдањима.

Иако је београдски лекар Милош Секулић меморандуме пренео до Лондона и Вашингтона, свет није сазнао истину о страдањима Срба у НДХ, искључиво захваљујући Ватикану, Коминтерни, руководству НОП-а и неким члановима југословенске избегличке владе, пре свега оним из Хрватске и Словеније. У заташкавању и умањивању усташких злочина над Србима предначио је Луј Адамич. Наводе у меморандумима је стављао под сумњу, приписујући ауторство тих докумената Гестапоу.

Тадашњи југословенски амбасадор у САД Константин Фотић уручио је меморандуме америчком председнику Рузвелту, који је на англоамеричкој конференцији у Вашингтону марта 1943. изјавио да „Хрвате треба ставити под старатељство”, као „незрели и нецивилизовани народ”. (према „Америчком Србобрану” од 3. марта 1943). (11. Др Веселин Ђуретић, „Савезници и југословенска ратна драма”, V издање, књ. I, стр. 423)

Међутим, Велика Британија није прихватила Рузвелтов предлог. Сем тога, бивша НДХ је прешла из табора поражених у табор победника захваљујући стварању нове Југославије и њеном шефу Јосипу Брозу Титу. У новој

Југославији, на територији бивше НДХ, није извршена денацификација, па је дошло до рецидива усташтва у току 1990 - 1993. године. Амбасадор Константин Фотић је проглашен за непријатеља, а др Милошу Секулићу је забрањен повратак у Југославију”.

15.

Књига „Србија и Ватикан 1804 - 1918”, аутор др Љубомир Дурковић Јакшић, издавачи „Српска православна епархија жичка и Српска православна епархија шумадијска”, штампа Штампарско издавачко предузеће „Бакар” Бор, 1990. године; у оквиру предговора објављен је на страницама од 5 до 11 текст:

„Грозни су одношаји међу нама и Ватиканом, крвљу су написани они листови наше повјести, и ми их морамо држати завијек отворене пред очима својег народа, да га криви пророци не преваре и не уведу у нове напасти, у несреће горе”, писао је 1881. римокатолички свештеник Људевит Вуличевић бискупу Штросмајеру.

„Срећна вакта за оне који образа немају”, често је говорио митрополит скопски Јосиф после Другог светског рата.

„Они што хоће да што пре забораве спремни су да понове”, записане су речи у логору у Дахау.

Када је Србија, на матичној земљи српског народа, васкрсла почетком XIX века, била је најправославнија земља у свету, и у њеном ослобођењу није учествовао ни један једини римокатолик. Међутим, после су почели долазити страни радници, међу којима су били и римокатоличке вероисповести. Васкрсла Србија, без обзира на веру и народност, примила их је и према раду и владању одобравала им послове. Често им је поверавала најодговорније и најповерљивије положаје у земљи.

О овоме се најбоље може стећи уверење прегледом спискова службеника у Шематизму Србије, који је издаван сваке године од 1852. Ту се налазе имена и многих римокатолика. Према томе, ваља навести од истакнутих странаца, примера ради, следеће личности, које су заузимале високе положаје: Тодор Хербез, министар финансија (1859 – 1860); Иполит Монден министар грађевина (1862 – 1865); Драгутин Франасовић министар иностраних дела (1886 – 1888) и министар војни (1886, 1893 - 1895); Ђура Хорватовић министар војни (1886 - 1887); Сима Лозанић професор Велике школе (од 1872 - 1905), први ректор Универзитета, министар народне привреде (1894 - 1895), а неко време и посланик у Лондону; Јован Ђаја, министар унутрашњих дела (1892); Фрања Зах први управник Војне академије (од 1850) и помоћник министра војног; Матија Бан, професор Велике школе и први шеф за информације. Од научника могу се истаћи Јанко Шафарик и лекар Аћим Медовић, а затим многи службеници, учитељи, наставници, лекари, инжењери, итд. На крају треба нагласити да се кнез Михаило оженио римокатоликињом Јулијом, којој је у Двору подигао капелу и плаћао посебног свештеника да у њој служи, а краљ Милан се оженио такође са Наталијом. Поред тога, православна Србија је чак поверила римокатолику др Лују Бакотићу, рођеном у Сењу, да припреми преговоре са Ватиканом о конкордату закљученом 1914. и да је заступа код папе.

И тек што су Срби постигли прве успехе у уређењу своје отаџбине, Римокатоличка црква, под заштитом Аустрије, поставила је захтеве да јој се обезбеди слободна мисија, односно да православне Србе приводи под власт папе, било преласка на римокатолицизам, било преласком у унију.

О насртању Римокатоличке цркве, односно Ватикана (1. О Ватикану значајна је књига Вјекослава Цврљеа „Ватикан у савременом свијету”, објављена у Загребу 1980, и о његовој ударној снази путем мисије књига Игнација де Лојола „Начела језуита”, која се појавила 1987. у Београду), на православне Србе доста је проучавано. Овде се с правом могу истаћи научни радови: Никодима Милаша (2. Никодим Милаш, „Славенски апостоли Кирил и Методије и истина православља. Поводом римског покрета 1880 - 81. год. против Православне цркве”, Задар 1881 (друго издање у Београду 1985), исти, „Православна Далмација”, Н. Сад 1901 (друго издање у Београду 1970)), Станоја Станојевића (3. Станоје Станојевић, „Борба за самосталност Католичке цркве у Немањинској држави”, Београд 1912), Михаила Гавриловића (4. Михаило Гавриловић, „Исписи из архива Ватикана”, који се чувају у Архиву САНУ у Београду, бр. 9260), Јована Радонића (5. Јован Радонић, „Римска курија и јужнословенске земље од XI до XIX века”, Београд 1950), Виктора Новака (6. Виктор Новак, „Магнум кримен”, Загреб 1984, друго издање у Београду 1986, треће у Немачкој) и Љубомира Дурковића (7. Љубомир Дурковић-Јакшић, „Аустрија и питање јурисдикције над римокатолицима у Кнежевини Србији 1851 - 1860”, Историјски гласник, Београд, 12, 1956, 44 - 56), не наводећи најновије радове који се објављују на основу проучавања о геноциду над Србима и њиховој цркви, нарочито у току Другог светског рата.

Архимандрит Нићифор Дучић, који је био добро упознат о методу насртања Римокатоличке цркве, дао је о томе свој суд, написавши 15. септембра 1898: „Рим је увек био грозна чума за наш народ”, коме су се Срби одупирали, како је то написао 21. септембра и г. митрополит Србије Инокентије: „Мудре су зверке ови Латини, али и ми Шумадинци имамо мозга, па нећемо на њихов лепак”. (8. Ови судови ће се наћи у наведеним текстовима овога рада).

Када је епископ Милаш, у своме делу „Славенски апостоли Кирил и Методије и истина православља”, 1881. оштро осудио бискупа Штросмајера за организовање ходочашћа Словена у Риму и упорни рад, којим је хтео да учење словенских апостола изокрене као да су они у име Ватикана радили да православне Словене, наводно „шизматике”, „отпаднике”, „грешнике” поврате у крило под власт папе, поглавара „истинске” цркве.

И истакнути римокатолички проповедник, родом из Цавтата, Људевит Вуличевић је у писму из Трста од 8/20. септембра 1881. осудио противсловенски и противправославни рад бискупа Штросмајера. Он му је тада, између осталог, написао:

„Вјеруј ми, пресвијетли бискупе, да ти се је боље манути славјанских и некатоличких предјела, и да је боље Србе и Славјене оставити у оној вјери у којој су се родили, јер кад би се они подвели ватиканској власти изгубили би сузнање своје силе и свијест свог народа, духовно би погинули. Изгубили би ону мужевну цјелоћу коју Рим кроји у људима.

Погледај мало у повјест, прегледај одношаје римског папе са Славјанима, и увјерићеш се, да горега душманина до Ватикана ми нисмо имали. Виђи повјест ових Славјана близу којих ја живим. Папа их је због вјере издесетио ножем или ватром, и папи су помагали немачки цареви (...).

Грозни су одношаји међу нама и Ватиканом, крвљу су написани они листови повјести, и ми их морамо држати вабијек отворене пред очима својег народа, да га криви пророци не преваре и не уведу у нове напасти, у несреће горе (...).

Нећеш ми рећи да су друга сад времена, јер бих ти одговорио да је ватиканска окрутност свеђ иста; оно што није у дјелу јест у моћи и ћуди: ни тигар свеђ не прождире, али је свеђ готов да прождире (...).

Очито је, да Ватикан започе борбу са Православном црквом, и ти хоћеш да му будеш посредовањем. Увјери се, да вас Славјани, чланови оне Цркве, познају толико им је доста да се од вас знају чувати. Ђе сте били до сад? Ђе су били ватиканци када су се попови и калуђери ове цркве борили за народ свој? Јесу ли они своје крви пролили и слили с нашом? Они бијаху у вијећу наших непријатеља, у вијећу крвопија, да би згазили и угушили све оне што хлепе за слободом". (9. Хришћански весник 1881. 47-58. Подвлачење у тексту је моје)

И поред овога упозорења истакнутога римокатоличког проповедника, бискуп Штросмајер је отворено наставио истицати да му је крајња жеља да оствари оно што нису довршили, како он то каже словенски апостоли Ђирило и Методије. Зато је, у Новој цркви у Ђакову, приликом њеног освећења „Првостолнику” Св. Петру, 18. септембра/1.октобра 1882. и то на дан у који је пре тридесет година био доведен у тамошњу Стару цркву, у проповеди изказа своје животно темељно опредељење, између осталог рекавши:

„Ми Славени нећемо извршити великог оног посланства у Европи ни у Азији, ако нисмо једно. Све невоље наше долазе нам од неслоге наше. Једино јединство могло би нас спасти, паче по јединству могли бисмо у живот привести и све оне основе, које нам провидност Божја као пред очи ставља. Садашње доба наличи оному прије хиљаду година. Непријатељи наши били би нас тада сатрли јер бијасмо несложни, јер бијасмо оруђе у непријатељским рукама. Али у то кобно доба бануше нам с Истока свети апостоли Ђирил и Метод, говорећи нам нашим језиком, и они нас ујединише... Данас пријечи јединство незнање и завист... Имаде их, а и ти су већина, који мисле, да би јединство цркава промијенило обичаје Источне цркве..., да би разнародило народе (Славене), али ти су на кривом путу. Ми бисмо се, баш обратно, јединством вратили онамо, гдје смо били за Ђирила и Метода, јер раскол није њихово ни словенско дјело... Јединство, слога и љубав нашега народа била ми је и јест ми и сада једина и највећа жеља на овом свијету. Ја сам за то јединство, за ту слогу и љубав вазда мислио, вазда радио, па ма да су ме многи ради тога криво судили и осудили. А за то јединство народа нашега ја сам приправан и живот свој жртвовати. Народ нам је сиромашан, бију га тешке невоље, народ нам неима пријатеља, али све ће се дати помоћи, ако дођемо до слоге и љубави, ако дођемо до јединства. И ја, када се будем растајао с овим свијетом, последња ће ми молитва бити за јединство народа мога...

Свемогући вјечни Боже, смилуј се мому доброму народу и уједини га”. (10. Ријеч (Загреб) 7. XI 1926. Подвлачење у тексту је моје)

Овде бискуп Штросмајер, на језуитски начин, говори о „нашем” народу, „мом” народу, а никако да каже како се тај народ зове, има ли име. Међутим и кад говори о јединству не каже ко и са ким, па се једва може наслутити да је реч о Источној цркви, која, ако се уједини с оном коју не спомиње, Римокатоличком црквом, неће изгубити „обичаје”, а то је познати позив за прелаз у унију, све што је у православној цркви, само да призна папу; и то му је јединство за које се залагао бискуп Штросмајер. Дакле, то је заиста био животни циљ дволичног бискупа Штросмајера на ходу Западне цркве и Источне цркве, па је због те дволичности био критикован са словенске стране, посебно са српске, где је хтео насилно да отвори широм врата Римокатоличкој цркви.

Кад сам ја, као ђак пољских истакнутих историчара и правника римокатоличке вероисповеди, код којих сам се научио о методу истраживања и доласка до истине, проучавао југословенско-пољске односе, нарочито у XIX веку, ушао сам у суштину бити:

1) о односима Ватикана према православнима на Балкану, на првом месту на српској земљи, која му је била најближа;

2) о неуспелој нади родољубивих Пољака, који су на многим бојним пољима проливали крв за слободу своју и других, да ће им Ватикан помоћи у борби за ослобођење Пољске, поробљене и поцепане, и

3) о атиканском искоришћавању тих Пољака и уз помоћ француских лажариста у Цариграду, у покушајима увођења уније код појединих словенских племена па и код Срба, којима су родољубиви Пољаци свесрдно помагали у учвршћивању њихове отаџбине (11. Љубомир Дурковић-Јакшић, „Југословенско-пољска сарадња”. 1772 - 1840. Н. Сад 1971; то исто на пољском у „Вроцлаву” 1977); исти, „Мицкијевич и Југословени”, Н. Сад 1988 (то исто на пољском у „Познању” 1984)) и одвраћали југословенске римокатолике од настојања рада на уједињењу под заставом бечког двора (12. Исти, „Гајев покушај да издаје Народне новине ћирилицом”, „Историјски часопис”, 4. 1954. 35 - 95; исти, „Прилог проучавању пропагандног рада за ослобођење и уједињење Југословена 1861 - 1862. Историјски записи”, 1. 1964. II - 44; исти, „Бранислав. Први југословенски илегални лист” 1844 - 1845, Београд 1968)

Не би било праведно, а још мање разумљиво, а да се овде не нагласи, да Ватикан није био бољи ни према тим истим Пољацима, јер је он увек био и остајао на страни Аустрије, односно Аустро-Угарске, против које су се Пољаци борили, јер им је поробила део отаџбине. Он их није узимао у заштиту чак ни за време последњег рата, када су, као и Срби били, подвргнути геноциду. Једноставно, ћутао је све време (13. М. М. Scheinman, „Watykan w Europie Zachodniej” (Wrzesien 1938-czerwiec 1941), Książka i Wiedza (Warszawa) 1953, 77 - 90; Kazimierz Piwarski, Kuria Rzymska a polski ruch narodowo-wyzwoleńcza 1794 - 1863, Kraków 1955; исти, „Watykan a faszyzm (1929 - 1939)”. Książka i Wiedza (Warszawa) 1960, 210. 225; J. Jurkiewicz, „Watykan a Polska w okresie międzywojennym (1918 - 1939)”, Warszawa 1901; Henryk Olszewski, „Historia doktryn politycznych” i prawnych, Poznań 1973; Jerzy Wusocki, „Konkordat polski z 1925 roku”, Poznań 1977. (види чланак Ф. Илешиа

„Конкордат између Пољске и Ватикана”, објављен у „Новом животу”, књ. 21, стр. 19); Zygmund Zielinski, „Papstwo i papeiże dwóch ostatnich wieków”, Poznań 1986; Tadeusz Weodarezyk, „Konkordaty”, Warszawa 1986; Edward J. Palyga, „Polsko-Watykanske stosunki dyplomacyjne”, Warszawa 1988)

Према томе, борба Срба и Пољака против Германа, уз које је била Римокатоличка црква, донела им је исту судбину, мада су ови остајали чврсти православци, а други римокатолици. Срби су имали одвратност према аустријској завојевачкој политици, коју су помагали хрватски римокатолици и у време Првог светског рата, када је учињен покушај да се, рушењем на Ловћену Његошеве задужбине-цркве, угаси српска православна свећа (14. Др Љубомир Дурковић - Јакшић, „Његош и Ловћен”, Београд 1971; исти, „Његош и Ловћен током првог светског рата”, „Гласник СПЦ” 1988, бр. 9), а у краљевом Двору у Београду, подижући римокатоличку цркву, угаси српско огњиште (15. Авала, Београд, 20. октобра 1918) и зато су Срби Немце називали погрдно Швабама. О томе је најбоље дао суд велики пољски писац и верни римокатолик, који је од 1864. до 1866. као емигрант боравио у Србији, Зигмунт Милковски, звани Теодор Томаш Жеж. Он је судио, да је српском свештенику лако било народ држати у православљу, на основама патриотизма, основи отпора против „настојања мисије католичких, протегованих од Аустрије”, свештеника, јер је „протекција та неутрализовала мисионаре настојања”. Поред тога, Срби су у мисионарима видели преко њих ширење омрзнутих „Шваба”, о којима су с колена на колена преносили казивања како су их користили у ратовима против Турака, варали их, а затим предавали у плен муслиманским тлачитељима. Пишући о овоме, Милковски је истакао:

„Зато, под њиховим крилом скривајући се, римокатолицизам је изазивао код (Срба) одвратност, не с уверењем о предности православља, већ из осећања и изазивања патриотских, дубоко у души људи трајно укоренењих. Патриотизам код Срба је сила створена, жива, готова у сваком моменту да се докаже (...) Према томе, Срби с правом Немце погрдно називају Швабама. (16. Teodor Tomasz Jeż, „Od kolebki przez życie”, Kraków 1937, 308)

Пошто се епископ Милаш уверио да је бискуп Штросмајер имао главни задатак да у име Римокатоличке цркве, која се, по речима Пољака Милковског, скривала под заштитом „Шваба”, искривљујући учење словенских апостола Ђирила и Методија, наметне Словенима унију, тј. да их наводно као „шизматике” врати учењу словенских апостола, верних пастира Ватикана, а не Цариграда, који их је и послао да брани Словене од германске напасти, вођене уз помоћ представника црквених власти из Рима, написао је и 1881. објавио своје дело „Словенски апостоли Кирил и Методије и истина православља”, и том приликом је казао зашто је то учинио, нарочито истакавши:

„Изазвани, ми смо се латили да пишемо о истини православља. Следећи начелу вјерске толеранције и сношљивости, ми смо писали, не да кога умудрујемо, него да одбранимо православље од напада; покренути смо били оним чим је покренут био блажени патријарх Фотије, кад је папи Николи I писао: „Non contradicenti stidio, sed defendenti voluntate”. (17. Милаш, „Словенски апостоли Кирил и Методије и истина православља”, 370. Подвлачење у тексту је моје)

Приликом писања поговора за друго издање овога епископа Милаша непревазиђеног дела, ја сам на страни 394. у напомени констатовао следеће:

„На крају, када се буде давао коначни суд о Милашу и његовој борби против свих оних снага које су деловале против православља, Срба и Словена уопште, у образложењу тог суда мора се неизоставно ценити делатност тих снага, не само пре Милаша и за време његово, него и у Првом и Другом светском рату, када су оне биле дошле до пуног изражаја, чије се последице монструозна криминална дела: разарање организације Српске православне цркве, убијање епископа и свештеника, рушење и паљење цркава и манастира, насилно превођење на римокатоличку вероисповест (а потом често и убијање истих), масовно убијање, одвођење у логоре и тамо зверско ликвидирање, итд. Ово све не сме се изоставити, ако се хоће дати непристрасан суд о Милашу, који је у својим радовима упозоравао и на страховите последице непријатељских снага, које су на крају, у току ратова, извршиле незапамћене злочине о којима сведоче јаме по Херцеговини, Лици и Кордуну, Огулинска црква, Манастир Моштаница, Јасеновац и други логори, који једино чине историју тзв. „Независне Државе Хрватске”, која се прославила у делу „Магнум кримен”.

Велики број после рата суђења и пресуда, објављених књига, расправа и чланака о јамама и логорима, о извршењу геноцида над Србима и њиховој Цркви у тзв. Независној Држави Хрватској, и то све у име Христа, по учењу Римокатоличке цркве, са благословом Ватикана, а под окриљем германског оружја, стоје као крунски докази за моје горње констатације. Међутим, неки припадници Римокатоличке цркве и народа, из кога су настали и деловали починиоци геноцида, место стида и да заговарају молитву да се то више никад не понови, они су у хору напали моју констатацију, на првом месту прочелник Катедре екуменске теологије Богословског факултета у Загребу др Јосип Турчиновић (18. Др Јосип Турчиновић, „Екуменски инцидент”, Кана (Загреб) 11. XI 1986, стр. 47-48; Маринко Цулић, „У поводу нове књиге др Љ. Дурковића-Јакшића. Прекрајање повјести”, „Вечерњи лист” (Загреб) 25. XII 1986; Ненад Ивановић, „Открића православља”, „Данас” 2. XII 1986), а затим и други, сви служећи се фразима а не документима.

Познати творац апсолутистичке монархије у Француској, и први министар краља Луја XIII кардинал Ришеље рекао је: „Дајте ми шест редова из било ког написа, ја ћу у њему наћи разлог да обесим писца”. Према томе, стојећи на позицији да се не говори о геноциду над Србима, уништавању њихове цркве и прекрштавању, већ да се заборави у интересу екуменије, само на основу неколико речи из мога суда о геноциду, поменути писци изrekli су ми оптужницу за екуменски инцидент. А за приказивање геноцида, који је епископ Милаш предвидео да ће до њега да дође ако се не прекине подржавање насртања Римокатоличке цркве на нашим просторима, а ја за њим сам констатовао да је био у праву јер се то и остварило, неко верно чедо Римокатоличке цркве, кријући се под иницијалима Б. С., сарадник римокатоличког листа „Глас Концила”, у чланку „Где је истина о геноциду” изазивачки је поставио питање:

„А кад су и како католици у тој Србији добили сва грађанска и вјерска права” (20. Б. С., „Где је истина о геноциду”? „Глас Концила” Загреб 26. октобра 1986).

Изазван овим провокативним, бескрупулозним и бестидним питањима, сетио сам се мудрог, искусног и правичног митрополита скопског Јосифа, који је у току рата замењивао патријарха Гаврила, кога су антисрпске и антиправославне коалиционе силе држале у немачким логорима, и пратио с болом у срцу последице геноцидних радњи над Србима, па је после рата често изговарао речи:

„Срећна вакта за оне који образа немају, тј. припадници Римокатоличке цркве, која је стајала и учествовала у тзв. Независној Држави Хрватској, створеној и одржаваној немачким оружјем. Један од тих припадника Римокатоличке цркве не стидећи се поставља питање грађанских и верских права римокатолика у Србији после ослобођења од Турака, место да се бави каква су права имали Срби у његовој тзв. Независној Држави Хрватској.

Тај изазов, од стране овог бездушника и бестидника, навео ме је да изнесем истину о положају римокатолика од 1804. до 1918. у Србији, аутономној до 1878, а затим сувереној (коју је сувереност Аустро-Угарска ограничавала са протекторатом над римокатолицима), и на крају у проширеној од 1912. Тражећи ту истину, старао сам се да је докажем са што више непобитним доказима, са оригиналима, да они говоре место мене, како би се мој суд могао на основу њих и проверити. (21. Датуми су наведени по старом календару, јер је тако било у Србији. Архивска грађа понајвише се налази у Архиву Србије (АС)).

И када сам се одазвао том изазову, у години када се прослављала шестогодишњица Косовског боја и распламсавања српске свести, коју су на Србиновом огњишту били запретали стари и нови крвници, с правом, постављам питање Б.С., сада грађанину на територији бивше тзв. Независне Државе Хрватске, да одговори: које су последице укидања православним Божјег и грађанског права на веру и живот у тзв. Независној Држави Хрватској, и у име Христа благосиљане тога од представника папе Марконе (22. Carlo Falconi, “Le silence de Pie XII 1939 - 1945”, Milan 1965) и хрватског бискупа Степинца? (23. Бранимир Станојевић, „Алојзије Степинац, злочинац или светац”, Београд 1985; Paris Edmond, “Genocid in Satellite Croatia 1941 - 1945. A Record of Racial and Religious Persecution and Massacres”. Translated from the French by Lois Perkins; издао Амерички институт у Чикагу после 1958).

За потребе овог елабората користи се само овај текст, којим аутор на почетку свог научног дела износи предмет доказивања, да је и у периоду од 1804. до 1818. године, када су се Срби борили за слободу и државност, Римокатоличка црква над Србима и православцима спроводила геноцидну политику. У књизи се хронолошки износе докази сталних насртаја, који се често манифестују правим „богатством начина деловања и средстава” од историјски доказаних лажи, прекрајања истине, извртања историјских чињеница и сл., с тим што је основни мото деловања Ватикана исти онај који је делимично остварен за време Независне Државе Хрватске. Дакле, закључни коментар ове књиге је познат и готово идентичан ономе што су га изнели многи аутори који су у овом елаборату заступљени са више текстова и цитата. Ова

књига је симболично присутна у погледу текста који се наводи, али она је цела комплетно препуна конкретних доказа систематског вршења злочина над Србима. Пошто је цела књига доказни материјал, она се не цитира у целисти, већ се само наводи да садржи доказе који потврђују ставове који су садржани у цитираном тексту. За овај елаборат је она значајна зато што представља доказ и да је Јован Павле Други имао свест и вољу да својим деловањем оствари, односно да изузетан допринос реализацији вековне политике Ватикана према Србима и православљу. За разлику од својих претходника папа, он је у свему показао изузетну упорност и решеност да у том погледу буде најуспешнији од свих својих претходника, што је показао у односу на друге територије, где се римокатолицизам ширио и освајао. Потпуно предвидива и природна последица те и такве активности Јована Павла Другог су ратни злочини, на које је он не само пристао, него их је подстицао, па и наредио, јер је имао заштиту најмоћније силе, САД, са чијим председником Реганом је и склопио такав ђаволски споразум. Зато одговорност Јована Павла Другог не може да се замени одговорношћу било ког другог лица. То што се Пије XII извукао од кривичне одговорности за злочине које је прихватио током Другог светског рата, чињеницом да је подржавао фашисте, нацисте и усташе, не значи да се одговорности може ослободити Јован Павле Други.

16.

У књизи „Доживљаји и путовања до слободе”, аутор Владимир Новак, издавач „Издавачко предузеће Аугуст Цесарец”, Загреб, штампа „Задружна штампа”, Загреб, 1979. године, на страницама од 95 до 97, под насловом „Доживљаји и путовања до слободе” објављен је текст:

Онога страшнога дана, 24. просинца 1941. године дотјерана је у логор Јасеновац група од око 300 људи. Међу њима је био и 20-годишњи загребачки радник Хадић. По народности Хрват, доведен је у бараку К. Чим је дошао у бараку, срушио се на под од умора, исцрпљености, страха и ужаса. Доживио је нервни слом од злочина који је видио. Неколико затвореника прискочило му је у помоћ и подигло га на један празан лежај. Кад се је мало опоравио, друговима око себе испривовиједао је сузних очију: – Дотјерали су нас у овај логор из разних крајева Хрватске, а ја сам дотјеран из Загреба. Тјерани смо трчећим кораком у овај логор Јасеновац. Пуно је старијих људи остало уз цесту лежати заувјек. Утјерали су нас пред зграду заповједништва, гдје смо стајали око један сат. Затим се је пред нама појавио неки часник, наводно заповједник Милош. Један од његових часника приступио је пред наше редове и почео прозивати: Срби на ону страну, Жидови тамо, Цигани онамо, муслимани овамо, Хрвати онамо. У почетку нисмо знали зашто нас одвајају по народностима.

Мало даље, у средини дворишта горјела је велика ватра од читавих бучкових и храстових цјепаница. На огромном ражњу био је велики вол. Помислио сам одмах да се припрема прослава Божића, Крстова рођења, с обзиром на присуство једног католичког свећеника међу тим часницима. Био сам у мислима за своје родитеље у Загребу, припремају ли се они за Божић, како је био обичај у мирно доба. Из тог сна пробудиле су ме громогласне заповједи усташког заповједника логора Милоша: – Усташе, за мном, кољи! Он

је почео први: пререзао је врат најближег несретника једним потезом ножа. Остали часници, и онај свећеник, и они млади усташе навалили су на недужне људе само зато што су друге народности. Настало је клање пред нашим очима – ножем највише, па кундаком и метком. Ми, Хрвати, морали смо са стидом у срцу и души гледати то звјерство, немоћни да било шта учинимо. Долазила ми је слабост гледајући пререзане вратове, пробушена цријева, избачене очи. Зашто су нас поштедјели? Такав злочин ми у Загребу – нормални грађани, нисмо могли ни замислити. Па ти су људи моји вршњаци! Тко ли их је тако одгојио! Која их је мајка родила? Зар и они полазе у цркву! И то су учинили уз благослов оног католичког свећеника, у част Крстова рођења. Пред нама је остало лежати више од двије стотине људи. Сада сам на своје очи видио што је национализам и фашизам. Постао сам старији за десет година. Послије тога злочина отпремили су нас, свједоке тог клања, овамо, међу вас, премда би било боље да смо остали на дворишту с оним несретним жртвама. Гризе ме савијест и кривња што припадам истом народу као и они кољачи, премда их мрзим и одричем се таквих Хрвата-кољача.”

То је била истинита и грозна приповијест младог Хадића.

С њим је дошао још млађи друг Копрић, стар око 18 година, а већ је видио највећи могући злочин у своје младом животу! Сутрадан је био католички Божић, 25. просинца 1941. године. Спремали су се да свечано прославе свету ноћ. Вртјели су вола на ражњу. Заточеници су у баракама гледали одсјај те велике ватре, промрзли и устрашени, и слушали бучне пјесме пијаних усташа. Страховали су од тог весеља. Што ће им донијети слиједећи дан?

Ујутро су усташе пошли са својим свећеником у цркву. На службу божију. Био је хладан зимски дан. Они затвореници који су били боље обучени пошли су на шетњу испред барака на ливаду. Зубато зимско сунце слабо је гријало. Међу њима су били другови из дјетињства Томо и Ладо. – Имам бритву и шкаре, ја се не бих дао мирно заклати, говорио је Ладо, а Томо је потврдно одобравао. Разговарали су о могућности организираног одупирања томе клању и мучењу, међутим то је врло тешко, јер је ту било и комуниста, али и мачековаца, југовића, криминалаца. – Боље је скочити и у хладну Саву него се дати под нож – закључио је Томо.

Полаганим су кораком затим пошли у бараку. Могло је бити око подне, можда и нешто касније. Очекивали су грахову или купусову јуху. Одједном су зачули вику, псовке, пуцњаву од оне стране доњих врата гдје су недалеко, преко жице, бараке Срба, Жидова и других несретника. Чули су се повици, запомагање, трчање око барака. Усташе, пијане од божићног вина и ракије, с ножевима на пушкама тјерали су и мрцварили избезумљене људе. А било је и чуда у том клању.

Пред очима људи из бараке К на бодљикаву жицу високу 4 метра пењала су се два човјека, заточеници српске бараке. Бјежали су од смрти, усташких ножа, клања. Руке су им биле кржаве од рана са бодљикаве жице. Пењали су се брзо, очи су им хтјеле искочити од страха пред смрћу. Бјежали су међу Хрвате у бараку К. На срећу, успјели су! Попели су се на врх жице и скочили са преко 4 метра висине. Били су то отац и син. Отац је био човјек нижег раста, просиједе косе и бркова, по занимању професор, наводно из Кар-

ловца. Све је учинио да спаси свог 15-годишњег сина Вељка. Прихватили су их затворенци бараке К, прави Хрвати комунисти, и сакрили их на своје лежајеве. Логорник Матија није смио за њих знати.

На тај Божић 1941. године поклано је око три стотине нових жртава из српских барака. Тако су јасеновачке усташе прославили велики вјерски римокатолички благодан, Крстов рођендан.

Сутрадан је Ладо с ону страну жице, близу економије, видио два добро позната му друга из Загреба: браћу Рафаела и Морица, загребачке бријачке раднике. Били су гробари. Носили су мртве људе на дрвеним носилима. Покушао их је утјешити: – Не клоните духом, само да одржите тјелесну кондицију. Можда ћемо издржати све ове страхоте и дочекати боље дане. Али то је био последњи Ладин разговор са браћом Алтарац. Видио их је гдје су још два дана носили она мртва тијела на голему хрпу крај зграде економије. Прогутао их је логор смрти.

Након два дана што су били сакривени у бараци К логорник Мате је довео усташе у бараку, а они су одвели оца и сина, професора Вељка и петнаестогодишњег сина Вељка. Надживјели су само два дана крваву прославу Крстова рођења!"

Из ове књиге се цитира само овај кратак текст као доказ зверстава која су вршили усташе и свептеници Римокатоличке цркве у Независној Држави Хрватској. Књига је издата као сведочанство Хрвата очевица 1979. године у Загребу. Сви су у Хрватској знали ко су усташе. Фрањо Туђман их је поново довео на власт по налогу Јована Павла Другог, те претходно знање несумњиво потврђује да је тај папа управо желео и био свестан да се као природна и предвидива последица морају појавити и масовни ратни злочини од стране оних који следе наредбе Јована Павла Другог. Инсистирање Јована Павла Другог да се Туђманова Хрватска призна, мада зато није био испуњен ниједан услов, јер насилна сецесија је забрањена у међународном праву, био је не само подстрек, него и наредба да се злочинима остваре интереси Ватикана на Балкану, а пре свега у односу на Србе и православце.

17.

Књига „Православна црква и римокатолицизам (од догматике до аскетике), приређивач Владимир Димитријевић, издавач „Лио” Горњи Милановац, штампа „Артпринт” Нови Сад, 2002. године, на страницама од 332 до 346, под насловом „О унијаћењу на простору Српске православне цркве” објављен је ауторски текст епископа Атанасија Јевтића:

По промислу Божијем, српски је народ настањен на балканској раскрсници, где је у вековима историје био изложен сусретима и додирима, али и сукобима са другим суседним народима. Срби су примали хришћанство у временима када су на Балкану, ондашњем Илирику, управо настајале претензије римског патријархата за приматом и превлашћу над балканским и осталим хришћанским крајевима и црквама. Христијанизација Срба ишла је постепено, зато су Срби имали прилике да се искрено одреде коју ће хришћанску традицију изабрати и којој и каквој организованој цркви припадати. Иако су извесни делови српских земаља припадали западном делу Илирика, где се пред Велику шизму Запада (1054. године) и после ње протезала

јурисдикција римског патријархата, Срби су се ипак сви једнодушно и недвосмислено определили за аутентично хришћанство апостолских цркава православног Истока. Али управо зато су били у потоњим вековима изложени све агресивнијим покушајима римокатолицизма да им се наметне папска унија, тј. присилно и лажно присаједињење, а у ствари потчињење римском папи и његовој римоцентричној еклисиологији.

А да је еклисиологија Римске цркве у време расцепа са Источном црквом постала и остала римоцентрична и папоцентрична, насупротив апостолско-саборној еклисиологији древног хришћанског Истока и источних патријаршија, видно је већ из првих насртаја појединих римских папа на древне Источне цркве и ранохришћанску евхаристијску, помесно-црквену и саборну еклисиологију, нарочито у време Св. патријарха Фотија Великог (9. век), посредног или непосредног просветитеља и крститеља скоро свих Словена а међу њима и Срба, и затим у време настанка западне шизме и крсташких похода (11 - 13. век).

После оне познате папистичке екскомуникације Цариградске патријаршије и читаве цркве Истока у либелусу од 16. јула 1054. године, и многих клевета на православље изнетих у том антибогословском и антиеклисиолошком тексту, Римска је црква, нажалост, наставила с покушајима да православном Истоку наметне своју апсолутистичку, римоцентричну власт, као и своја новачења у хришћанској вери и своје западне обреде и црквене обичаје.

Конкретно, тзв. унија започиње са познатим Латеранским концилом 1215. године, под Папом Инокентијем III када су у Риму постављени, уместо постојећих равославних патријараха на Истоку, марионетски унијатски „патријарси“ за Цариград, Антиохију и Јерусалим, који су потчињени римском папи а локално је дозвољена употреба и других, нелатинских, црквених обрета и језика (Nefele, Concilengeschichte, т. V, 885).

Са оваквом унијатском еклисиологијом, која је стављена у основу све касније унијатске делатности и идеологије римокатолицизма, јединство цркве Христове није више сагледавано у јединству вере (истине) и Свете евхаристије, дакле у заједници (литургијском општењу) свих локалних епископоцентричних цркава са Христом и у Христу, него у јуридичкој потчињености свих епископа и патријараха, па дакле и свих локалних али католичанских (пуних, интегралних, саборних) цркава, једино римском епископу и римској локалној цркви, што никада нити је било нити прихваћено у апостолско-светотачком црквеном, литургијско-канонском предању цркве. У новије време Римокатоличка црква пристаје и на тзв. *intercommunio* са источним православним црквама, без обзира на недостатак стварног и пуног јединства у вези и благодати Духа Светога, али само под условом потчињености свих римском папи, чиме је центар јединства цркве Христа Богочовека смештен негде изван и изнад евхаристије, дакле изван и изнад самога Христа и Духа Светога, изван Свете и Једносупштне Тројице, чија је жива слика црква Божија.

Српска православна црква, као аутокефална архиепископија, организована је од Светога Саве, који је, управо после поменутог Латеранског концила, добио јерархијску аутокефалију од цариградског патријарха (1219. године), иначе тада избеглог испред латинских крсташа и унијатске јерархије из

Цариграда у Никеју, чиме је први српски архиепископ показао да прихвата и признаје само древноисточни апостолско-светоотачки начин организовања и заједништва црква Божијих. У сложеном времену и контексту јаким римокатоличких, и црквених и политичких, утицаја и притисака, Св. Сава је тако организовао нове српске епископије да би српски православни народ заштитио од унијаћења. Нарочито епископије у Зети и Хуму (у приморским крајевима) штитиле су православне Србе од унијаћења, све до почетка 15. века, када су те епископије биле принуђене да узмичу и мењају своја седишта, све док неки од тих крајева са српским православним становништвом нису били изгубљени за православље присилном унијом, као што је то било са Конављем и Стоном на Пељешцу, па и са мањим деловима Бококоторског и севернијег Јадранског приморја. Отпор православних Срба и у тим крајевима је ипак трајао врло дуго, тако да је папа Климент VI у свом писму од 22. фебруара 1344. жалио се да је Стон још заражен „клетом српском шизмом”, а својим приморским бискупима истицао као главну дужност да се боре „против кужног отрова шизматика и јеретика”. Пре њега слично су се жалили и барски надбискуп Гијом Адам и француски краљ Филип VI на српског краља Милутина, који је био познати противник лажне уније у Лиону (1274. г). У отпору против унијаћења извесни српски владари уносили су у своје државне законе чак и одредбе о забрани наметаног унијаћења Србима (Душанов Законик из 1346, чл. 2. и 4; Закон о рудницима деспота Стефана из 1412, чл. 20). Последњи српски деспот, пред пад Србије под Турке, Ђурађ Бранковић (1427 - 1456. г), отказао је учешће српске државе и цркве и на Базелском и затим на унионистичком сабору у Ферари-Фиренци, рекавши: – Ја сам сусед са Латинима (римокатолицима) и често сам са њима имао сусрете и разговоре, и знам их добро; нећу ни писати нити слати представника на концил. (Сиропулос, *Memoires*) Римокатоличким пак достојанственицима који су га лично покушали наговорити на унију, одговарао је: – Цео свој живот сам провео у вери својих предака; ако би је сада променио, моји поданици (Срби) помислили би да сам умом пореметио, мада су ме до сада сматрали мудрим човеком. (Историја Српског народа, II, 247, СКЗ 1982)

Са доласком Турака у српске земље, Српска православна црква је тешко страдала од унијатских притисака, који су долазили са више страна: од босанских фрањеваца, приморских бискупија, млетачких и аустријских католичких државних власти и наравно из самог Ватикана, који је преко својих мисионарија и визитатора стално ловио православне по Илирику и уопште по Истоку, нарочито од времена појаве реформације, када је римском контра-реформацијом требало надокнадити западне папске губитке придобијањем православних народа на Истоку за унију са Римом. У том циљу је 1622. г. у Риму основана позната „*Congregatio de propaganda fide*”, као и пропагандни центри и колеџи у Риму за школовање питомаца са Истока и слање истих на унијатске мисије по православном Истоку. Добро је позната сва тужна и трагична историја односа римске Курије и српског и других православних народа на Балкану и северније од Саве и Дунава. Лажне и насилне раније уније у Флорентији 1439. године и Брест-Литовску 1594. сваковрсно су надале коришћене од ватиканске машинерије у правом крсташком походу на православ-

не народе и Цркве на Истоку ради унијаћења, где су Срби и Српска црква били увек први на удару. Споменућемо овде само неке од тих тужних догађаја и датума ради илустрације и веродостојности реченога. (О унијаћењу код Срба објавили су велики број података Еп. Никодим Милаш 1901. године у студији „Православна Далмација” и Јован Радонић у документованом делу „Римска курија и југословенске земље од 16. до 19. века” 1950. г., а ватиканска документа из архива „Конгрегације за пропаганду вере” објавио је Марко Јачов недавно у два тома у издању Српске академије наука 1983. и 1986).

После поробљења српских земаља од Турака (крај 15. века) релативно брзом обновом Пећке патријаршије (1557. године) под способним патријархом Макаријем Соколовићем (1557 - 1574 г), који је возглављивао око 40 епархија Српске цркве све до аустро-угарских и румунских предела далеко на северу, у великој мери спречено је унијаћење православних Срба. У овим временима српско православље се у домаћим и страним текстовима назива „грчка вера”, „српска вера”, „јерусалимска вера” и слично, а од стране римокатолика се скоро увек карактерише као „шизма”, а сви следбеници као „шизматичи”. Тако, апостолски (папски) визитор Петар Масарек извештава Конгрегацију у Риму (1623 - 24. године) да је „неизбројив број шизматика у Србији, Бугарској, делу Босне и Угарској, који живе у неизбројивим насељима”, и даље (2. IV и 10. X 1640. године). Мисионар Франческо де Леонардис моли папу и Конгрегацију за још већи број мисионара ради унијаћења Срба, јер „на подручју од Цариграда до Истре и Хрватске од свих хришћана пет шестина сачињавају Срби (православни)”.

Срби и Српска црква били су изложени двоструким притисцима: од Турака муслимана и од западних хришћана римокатолика. Па ипак, када су западне хришћанске земље ратовале против Турске, Срби као народ и као црква радо су стајали на страну хришћана, а против нехришћана Османлија. У рату Аустрије са Турском (1593 - 1606. г.) српски патријарх из Пећи, Јован Кантул (1592 - 1614), водио је преговоре са папом Климентом VIII (1592 - 1605), ради помоћи Србима да се ослободе од Турака, али је папа своју помоћ условљавао примањем уније, што је српски патријарх одбио енергично. На великој народној скупштини Срба у манастиру Морачи, 13. децембра 1608, написао је писмо са војском херцогу Карлу Емануелу, у којем српски вођи кажу да су готови да овог хришћанског владара приме за свога краља, али да ће они као православни „увек бити за велику вјеру (православље), зато у наше стране нећемо ми језуита ни никога другога који би пук христијански обраћао на закон римски (на унију), зато после би могло бити великих скандала међу народом” (српским) (Ђ. Слијепчевић, Историја Српске православне цркве, I. 417, Минхен 1962).

У време следећег српског пећког патријарха, Пајсија Јањевца (1614 - 1648), због уопште лично мирнијег тона и става овога патријарха, појачана је пропаганда и делатност папских мисионарија и визитатора на терену Српске цркве, од мора до Пећи и Београда, али је патријарх Пајсије у свом синодском писму папи Урбану VIII, од 2. новембра 1642. године, показавши поштовање и толерантност међуцрквеног хришћанског дијалога, јасно изнео свој критички став према новим погрешним учењима Римске цркве, указујући на

крају писма на „предање Апостола и Св. отаца и самога Господа, под којим једино и може бити једно стадо и један пастир” (Оригинални србуљски текст код М. Јачова, „Списи Конгрегације... I”, 580 - 582, САНУ 1986). Српски патријарх није затворио врата разговорима о истинском сједињењу цркава, али у Риму нису били задовољни његовим критичким ставом према унији и римској еклисиологији.

У међувремену, римска унијатска агресија спровођена је над православним Србима нарочито у Приморју, од Боке до Задра и Трста, и у крајевима данашњег Жумберка, Загреба и Вараждина у Хрватској. Ево неких докумената о томе (углавном из архиве Конгрегације у Ватикану).

17. 8. 1624. године Конгрегација из Рима писмено опомиње которског бискупа да настоји да унијати православна српска села која су на територији те бискупије.

Конгрегација тражи то исто и од нинског бискупа код Задра (17. 12. 1624) и препоручује му за помоћника при унијаћењу Срба, мисионара Винченца Пасквалија. Овакве је препоруке Конгрегација упућивала и другим римокатоличким бискупима у Приморју и Хрватској, као и државним властима Млетачке и Аустрије. А да су бискупи и друго особље уз њих извршавали те препоруке види се из даље документације. Почнимо с југа Приморја, од Скадра и Котора.

25. октобра 1623. године, скадарски бискуп Доминик Андријаши поунијатио је „305 душа шизматика”. Которски бискуп и његови помоћници настоје тих година да поунијате православне Србе на територији те бискупије, а которски бискуп извештава, 20. 6. 1627. године, Конгрегацију да је са острва Хвара превео на унију 20 Срба. Истовремено, латински свештеник Антонио Касалари врло се трудио да унијати Србе у Кртолима, Луштици и Паштровићима, па зато бива наименован за мисионара у бискупијама Барској и Которској. Међутим, са унијаћењем Срба Паштровића није уопште ишло лако, јер су на унију пристајали само неки клирици, док цео српски народ није. Од 1635 - 37. године ишло је у Паштровиће више мисионара, али није било много успеха. Мисионар Франческо де Леонардис је тим Србима предлагао да само прихвате „исповедање римске вере које је утврђено на Флорентинском сабору, а да могу задржати свој обред”, али Срби нису прихватили ни такву унију, мада су тактизирали и чак слали делегацију за Рим, која међутим није отишла даље од Венеције, јер су је Паштровићи убрзо повукли. Унијатска офанзива Римске цркве на Паштровиће и Боку продужена је и надаље зато што се тиме „отварају врата за унијаћење Црне Горе, Зете и других крајева Србије, који су препуни шизматика”. Из Котора је покушано унијаћење и српског епископа на Цетињу, затим у Мајинама и дубље у старој Херцеговини.

У Херцеговини, нарочито око Требиња и Мостара, покушавана је унија и раније, нарочито после унијаћења суседног Конавла, али су Срби у залеђини херцеговачког Приморја остајали непоколебиви у православљу. Ипак, унијатски притисци су били велики, па је 1644. године мисионар Ђузепе Марија Буналди поунијатио неколико српских породица (преко 100 лица) у Требињско-марканској бискупији. Нешто пре тога, 1641. године, провинцијал фрањевац у Босни, фра Мартин, пише Конгрегацији у Рим да он по Босни

ради на унијаћењу православних Срба. У босанско-херцеговачком приморју, дубровачки надбискуп такође ради на унијаћењу православних Срба, па тако 12. маја 1692. извештава Конгрегацију да је многе шизматике Србе поунијатио, а протерао са своје територије два српска епископа, пребегла од Турака. Тако исто 18. 8. 1641. године пише апостолски мисионар за Далмацију Ђовано Пасквали да и он у турском делу Далмације редовно посећује Србе и преводи их у римокатолицизам или унију.

И сплитски надбискуп Стеван Козма пише Конгрегацији 12. 9. 1685. године да, пошто је млетачким заузимањем једног дела турске територије, омогућено унијаћење тамошњих Срба, он је лично поунијатио тамо многе Србе појединачно. Слично раде и макарски и трогирски бискупи, почев од 1644. па све до 1707. године, бар према објављеним документима, па су њиховом унијатском делатношћу, у којој нису бирали средства, дозвољена и недозвољена, многи православни Срби поунијаћени, а српски упорни и отпорни калуђери и свештеници били су одатле прогнани. Сплитски надбискуп Антун Качић, иначе питомац Конгрегације из Рима, писао је (30-тих година XVIII века) да „православни Срби у Далмацији не смеју бити православни него морају бити или латини или унијати”.

На далматинском приморју од Шибеника до Задра и Нина, где живе православни Срби у веома великом броју и, као и у Далматинској загори у позадини, била је током XVII и XVIII века велика римокатоличка офанзива ради поунијаћења верника Српске и цариградске православне Патријаршије. Тако 15. априла 1625. године, задарски надбискуп Отавиани Гарздор пише Конгрегацији да је из јурисдикције филиделфијског архиепископа (из Венеције) само у Шибенику поунијаћено 60, а у Задру 190 грчких и српских породица. Када су се под крај XVII века многи нови Срби (око 10.000) доселили са турске територије на млетачку, задарски надбискуп Парциги тражи од Конгрегације (23. 7. 1688. године) мисионаре да му помогну да те досељенике поунијати. Отпор православних Задрана и Срба из Равних Котара трајао је дуго и углавном успешно, али је услед бруталних притисака било и примања уније. 17. маја 1722. године забележена је народна скупштина Срба Задрана са које су упутили писмени протест против насиља надбискупа Змајевића над њима, који не допушта слободу православне вере и све Србе тужака млетачким властима као „шизматике и бунтовнике”. Слично је са Србима поступио у то време и шибенски бискуп Донадони.

Нинска бискупија и њени бискупи такође су предњачили у насилном наметању злогласне уније православним Србима тог дела Приморја, о чему сведоче објављени документи, већ од 1637. године па до пред крај XVIII века. Нински бискуп тражи из Рима (5. 10. 1680. године) мисионаре да му помогну у унијаћењу Срба, које назива „најгори шизматички народ”! Нински бискуп Парчић пише, 20. априла 1693. године, да он упорно ради на унијаћењу многобројних Срба на терену своје бискупије (има их, по њему, 7.363, са својих 15 свештеника и епископом Атанасијем Љубовићем).

Организованим унијатским акцијама шибенског, задарског, нинског и сењског бискупа, Срби у Далмацији су током XVIII века доживљавали велика насиља и прогоне због одбијања уније. Године 1730. шибенски бискуп се

жали да га српски свештеници и народ не примају у „канонске визитације”, и тражи подршку и папе и млетачких власти, јер жели да се православним Србима наметне за црквеног пастира. Срби су давали јак отпор таквим понижењима, па је водећи бенковачки парох Симеон Кончаревић био због тога протеран 1730. године, а када је касније успео да постане српски православни епископ за Далмацију, опет је био 1753. године насилно удаљен од свога православног народа. (Умро је касније у Русији). Прогањани су и затварани српски свештеници и калуђери, Србима су одузимане цркве и даване римокатолицима, или је у српској цркви морао обавезно бити и латински олтар, где служе и римокатолички свештеници. Услед великих унијатских притисака на Србе у Далмацији, дошло је до учесталих жалби Срба Венецији, па је Млетачка влада издала 31. 12. 1761. године декрет о признању слободе православнима, али је Римска курија најоштрије напала млетачку владу због тога, па је декрет убрзо опозван. О насилно наметнутој унији православним Србима у Далмацији у XVIII веку пише епископ Никодим Милаш следеће горке редове: „Православни Далматинац, када се сјети начина како се унија у његову средину спроводила и шта је све било за вријеме и после уније, гроза га хвата, срце му се стеже и невољна суза за својим мученицима, очевима и дједовима на очи му наилази... Свјежа је у памети далматинског православнога успомена страдалаца својих за вјеру који чамише и у Задарској кули *Vovo d' Antona* и у Мљетачким *Pozzsi*, и који мученичком смрћу засвједочише своју оданост православној цркви” („Славенски апостоли”... стр. 18-20, Задар 1881.).

После млетачке владавине у Далмацији дошла је аустроугарска (крајем 18. века), која је накратко прекинута француском владавином (1805-14), када је православним Србима било нешто лакше. Међутим, од 1810. год. у Далмацији се појављује самозвани сарајевски епископ Бенедикт Краљевић, пореклом Грк, авантуриста сумњивог морала и превртљиве вере, који од аустријске власти буде признат за православног епископа далматинског. Он убрзо почиње подмуклу акцију за увођење уније у Далмацији и у том циљу доводи унијатске свештенике и учитеље међу православне Србе. Срби су му пружили снажан отпор, бојкотујући и њега и његове свештенике на службама у црквама. Године 1821. Срби се жале цару Францу I у Беч истичући да: 'чврсти и постојани у нашој вјери (православној), одлучили смо изгубити своје имање и живот пре него што допустимо и најмању измјену у догматама наше вјероисповести' (Житије Герасима Зелића, књ. III, 179, Београд 1900.). Услед насталих немира међу Србима у Далмацији, аустро-угарске власти су коначно 1828. пензионисале Краљевића, а Далматинска епархија поверена је српском карловачком митрополиту и тако је добила православне епископе. Ипак, притисци за унијаћење настављени су и половином 19. века, о чему говори потресна приповетка Симе Матавуља „Пилипенда”, и из које се види да су римокатолици покушали српску сиротињу у сиромашној Далмацији буквално да купе житом и храном за „упис у царску веру”, али је већина српских сиромаша и то одбила речима: „Ја се уздам у мога српскога (X) Риста”.

Ипак, највећи унијатски притисци на православне Србе били су у Хрватској и Славонији, на простору данашњег Жумберка и око Карловца, Загреба и Вараждина. Наиме, између 1530. и 1540. године избегло је из Србије и Босне преко 3.000 православних Срба испод Турака и они стигну у Горски Котар и Белу Крајину, тј. на простор између српских манастира Гомирја и Марче и даље до Лепавине. Били су то Срби ускоци, који су као добри борци ту прихваћени и постали бранитељи од Турака у познатој Војној крајини. Њима је око 1578. пребегло и митрополит дабробосански Гаврило Аврамовић, егзарх пећког патријарха, са више калуђера, који су основали српски манастир Марчу код Иванграда (близу Загреба). Њега су наследили други српски епископи, па је 1607. г. од пећког патријарха Јована Кантула овим Србима постављен Симеон Вретанијски (тако су тада названи ови крајеви). На њега је римска пропаганда и државна сила тада навалила, те је он 1611. год. морао ићи у Рим, где је изгледа пред папом изјавио да прихвата унију и као седиште му је додељен манастир Марча. Полуунијатски став Симеона Вретанијског пресечен је доласком, после Симеона (1630), за епископа Максима Предојевића, коме је цар Фердинанд наредио да иде у Рим на хиротонију, но он је то избегао и примио посвећење од пећког патријарха Пајсија. И Максим и његови наследници у манастиру Марчи и Жумберку вешто су одолевали унијаћењу, све до епископа Гаврила Мијакића (1663-70), који буде утамничен од аустријских власти, те умре у тамници у Шлеској 1686. Чим је он затворен, већ 1670. г. у Марчу је доведен унијатски епископ Павле Зорчић, а сви марчански монаси, који су се унији снажно одупирали, похапшени су (маја 1672. г.) и послани оковани на Малту на вечиту робију, где су и умрли као исповедници православља.

О многим покушајима наметања уније овим „вретанијским” Србима и српским манастирима Гомирју, Марчи и Лепавини постоје многи документи тога доба, па наводимо само неке од њих. 1. 11. 1625. извештава Конгрегацију Алберт Песлер о Србима насељеним пре 60 година на територију Аквилејског патријархата и Загребачке бискупије, и предлаже како да се они унијате, а од Бечког двора тражи да одатле протера српске православне свештенике и доведе римокатоличке. Исте године и тршћански бискуп извештава папског нунција у Бечу о 20.000 православних Срба у крајевима око Гомирја и о раду на њиховом унијаћењу. То исто тражи и љубљански бискуп (31. 12. 1615), те Конгрегација у Риму одобрава унијаћење и тражи од Беча прогон српског свештенства и постављање латинског, које ће Србе „са шизме превести на унију и у послушност Римској цркви”.

Следеће, 1626. године загребачки бискуп извештава о унијаћењу Срба у Жумберку, али каже да тамо још има и Срба неунијата, које српски калуђери буне против уније, па извештава да су неки од тих калуђера зато претучени и протерани. Бечки двор је одговорио лукаво: да је и он за унију, али постепено, јер су Срби у Хрватској и Славонији „одбрамбени зид ових крајева од Турака, и опасно је (насилно унијаћење) да се не би одметнули Турцима”. На унијаћењу Срба у Жумберку и карловачком и вараждинском генералату рађено је и читав следећи век и слани су им свакојаки мисионари и клирици, док су српски епископи, свештеници и нарочито монаси из манастира Гомир-

ја, Марче и Лепавине прогањани, затварани и на сваки начин спречавани од православног служења Србима – „Рашанима, друкчије названим Власима”. Године 1641. Загребачки бискуп Рафаило Леваковић договорио се био са хрватским баном и војним и другим старешинама (Драшковић, Франкопан, Ердеди, Зрински, Шварцемберг) да свакако поунијате Србе у Хрватској и Славонији, у чему су му војне и друге старешине понудиле „сву неопходну помоћ”. Русински унијатски епископ Методије Терлецки пише из Вараждина Конгрегацији у Рим (5. 4. 1644) да је у унијатској мисији код Срба око Гомирја поунијатио калуђера Василија Огњановића и наговарао у манастиру Марчи епископа Максима Предојевића да иде у Рим и прими унију. Већ смо споменули како су коначно прошли српски монаси манастира Марча.

Овакво стање сталних притисака на Србе у Хрватској и Славонији настављено је све до Велике сеобе (1690) и доласка пећког патријарха Арсенија III Чарнојевића, са већим бројем православних Срба, када је патријарх тражио и добио гаранције од бечког двора о поштовању свих српских народних и црквених права. Но и те гаранције биле су врло често гажене и негиране, тако да ни патријарх Арсеније није успео да манастир Марчу преузме од унијатских наметнутих епископа, који су и после Павла Зорчића с аустријском војском устоличавани. Ни наследници Чарнојевића, патријарх Арсеније IV и карловачки митрополити Мојсије Петровић и Павле Ненадовић нису успели да спасу манастир Марчу (који је изгорео 1739. године), нити да спрече коначно унијаћење Срба у Жумберку.

Како се српски народ одупирао унији у карловачком генералату показује народна представка, упућена патријарху Арсенију IV из тога краја (писана 20. 3. 1742), која гласи: „Откад је први унијатски епископ Павле Зорчић примио унију, свагда и сви после њега до садашњег унијатског епископа Теофила Пашића чинили су насиље и мучитељски, а не учитељски приморавали нас на унију, а највише наше калуђере Гомирце, тако да их доста има по галијама и по тамницама и по мору, а везање, одвођење, робљење и затварање (калуђера) нашег манастира Гомирја нико не може изразити. А када је садашњи унијатски епископ Пашић дошао у наш народ на иншталацију са војском и истрагом, донео је собом претњу од царског двора (из Беча), да ће свако ко би се показао противан речју или делом унијатском епископу Теофилу Пашићу, бити без сваког суда кажњен смртном казном, све имање ће му се одузети, а породица ће му се из генералата прогнати. Сва господа (властела) ових крајева и сав римски (римокатолички–хрватски) народ, кога има више него нас, паште се (настоје) да ову царску претњу у дело спроведу. Многи наши људи су ради унијата Пашића били целу годину у Карловцу оковани и љутим робовањем и затвором мучени, а неки су у тамници и помрли. И доиста, да није наш манастир Гомирје устао против Пашића и дао трошак за процес, као што је увек давао трошак и труд, учећи нас вери хришћанској и бранећи од унијата, заиста би заувек сви остали унијати”. (Објавио Руварац, „Српски Сион” 1904, стр. 712-713)

Године 1758. Срби Жумберчани, њих 31, у име „читавог становништва жумберачког подручја, грчког (православног) обреда, непоунијаћених”, подносе „вапијућу жалбу” карловачком владици, где изјављују: „Сада видимо да

јавно над нама врше садашњи поунијаћени свештеници насиље над нашом вјером, јер они отворено употребљавају насиље против наше вјере и источњачке цркве, те нас покушавају одвратити од наше вјере и цркве, а ми имамо у виду наше претке и саму нашу несаломљиву вјерност у којој желимо да продужимо и убудуће живјети и мријети; па ни живи ни мртви не мислимо одустати од наше источњачке цркве и вјере, нити мислимо промијенити нашу вјеру". (Јохан Хајнрих Швикер, „Хисторија унијаћења Срба у Жумберку", Беч 1874, на немачком). Писмо је спроведено бечком двору, али успеха није било. Бруталном војном силом Аустрије унија у Жумберку коначно је наметнута Србима 1769. године, што и данас знају многи Жумберчани, мада су већином похрваћени, изгубивши свој и верски и национални идентитет.

Са коначним наметањем уније православним Србима у Жумберку нису престали унијатски притисци на остале православне Србе у Хрватској и Славонији. Тако, у време када је аустријска војска протерала Турке из Славоније, Барање и Срема (у аустријско-турском рату 1683-1690, када су и многи Срби устаници учествовали на страни Аустрије), одмах иза аустријске војске ишли су римокатолички бискупи, као некада за крсташком војском у православној Византији, и насилно спроводили унију над српским живљем Хрватске, Барање, Славоније и Срема. Већ 18. јануара 1690. године у језуитској цркви у Печују у Барањи, преведено је у унију 15.000 православних Срба. Они су били присиљени да признају папу и друге новотарије Римске цркве у вери и уређењу цркве. Када је у ове крајеве пристигао српски патријарх Арсеније II, он је предузео све што је могао да ове поунијаћене Србе поврати у православље, што му је највећим делом и успело. Патријарх Арсеније је имао исте муке и у Срему и Славонији да спречи даље наметање уније Србима од агресивних римокатоличких бискупа и мисионара. Он и његов новопридошли српски живаљ, који је избегао из Турске после пораза аустријске војске 1690. године, убрзо су увидели да им је по питању слободе вере било боље под Турцима неголи под новим господарима светог Римског царства.

У манастиру Лепавини у вараждинском генералату на Србе је настаљен притисак ради поунијаћења, па је тако 1717. године на вратима овог српског православног манастира убијен игуман Кодрат Лепавински. Убио га је агресивни унијатски бискуп из већ освојене Марче, Рафаило Марковић, који је настојао да преотме од Срба и манастир Лепавину, а игуман Кодрат га није хтео признати за свог епископа, па је зато пао као православни мученик на вратима свога манастира (који је иначе ту постојао још од 1555. године). Притисци на Србе да се поунијате у вараждинском крају били су толики да је ускоро дошло до српске народне побуне у вараждинском генералату, која је угушена у крви. Један од српских народних православних бораца против уније био је прота Никола Поповић, али он је од аустријских власти затворен 1726. године у Копривницу у затвор, а царска наредба из Беча од 15. септембра 1727. године наређивала је да се цела ствар око побуне православних Срба комисијски испита, али да се не може допустити да уз постојеће унијатске епископе буду и неунијатски, тј. православни српски. Дословно је писано да уз „уните или послушнике и синове свете Римске цркве" не може бити и „деце и питомаца свете Источне јерусалимске цркве грчког закона"

(Душан Кашић, „Отпор Марчанској унији и Лепавинско-северинска епархија”, Београд 1986, 32-28).

Српским православним епископима и патријарху Арсенију IV избеглом са својим народом из Турске у Аустрију (1737), као и његовим наследницима карловачким митрополитима, било је забрањено да посећују своје епархије и православни живаљ. Када је преотет манастир Марча и спречен сваки даљи долазак српског епископа у тај крај, онда је Српска црква одлучила да уместо те бивше епархије (епископије) оснује нову, која је названа Лепавинско-Северинска, и за њу је изабран епископ Симеон Филиповић, али је он одмах по доласку на епархију био од римокатолика и унијата оклеветан и од аустријске власти ухапшен и спроведен у затвор у Копривницу, где је убрзо и умро, без икаквог суда, 1743. године. У ово време оснивања ове нове српске православне епархије у Северину 1734, Сењски бискуп Иван Бенцони послао је два своја свештеника са писмом карловачком генералу Штубенбергу у којем пише: „Да се улазак новоме шизматичкоме владици у границе Модрушке бискупије не отвори. Ако би, међутим, шизматик припуштен био, присежемо (заклињемо се) Богу и вашој екселенцији да то неће бити без крви, и нас двојица које гледа овде ваша преузвишеност први ћемо закопати своје шаке у чекињасту браду младога шизматика те одбити га силом, следећи Христовој опомени: добар пастир душу своју полаже за овце своје” (Д. Поповић, „Срби у Војводини” 11, 213, Нови Сад 1959). Под притиском унијатске римокатоличке агресије и ова српска епархија у Северину морала је бити укинута већ после 15 година.

У време владавине Аустријом Марије Терезије (1740-1780) за православне Србе било је стање још теже. Ултра-католичка царица забранила је српском свештенству, епископима, па чак и карловачким митрополитима да не смеју спречавати ни ометати унијаћење Срба. Терезија је већ 1741. потврдила закон Пожунског сабора, где се у 46. члану каже: „У Тројединој краљевини осим римске вере неће се трпети ниједна друга вера” (Р. Грујић, „Пакрачка епархија”, 87, Нови Сад 1930). Царица је лично писала папи Пију VI 26. јула 1776: „Да ће свету унију (међу Србима) на сваки начин да помогне, а оне који су у њој остали да ће свим могућим средствима да утврди”. (Ј. Радонић, ’Римска курија’... 626)

Време владавине Марије Терезије било је време правог прогона Српске цркве и њеног свештенства и монаштва, нарочито српских манастира као чувара православља у народу, о чему постоје многобројна сведочанства савременика. За њено време (између 1750-1760) покушано је и насилно спровођење уније у Ердељу у Трансилванији (данашњој Румунији), где су живели православни Румуни и Срби а потпадали под Српску карловачку митрополију. Унија у Ердељу није успела, али је у борби за православље пало неколико мученика и исповедника Срба и Румуна (Св. Висарион Сарај, Св. Софроније и Св. Опра).

Принуђивање православних Срба на унију попустило је са издавањем Toleranc-Patenta цара Јосифа II од 25. октобра 1781. године, али то није значило и престанак даљих покушаја наметања уније Србима на терену Аустро-Угарске монархије, који су трајали и кроз цео 19. век. У Хрватској католич-

кој цркви и до данас постоји Крижевачка бискупија (седиште у Крижевцима између Загреба и Вараждина), намењена унијатима и унијаћењу православних и зато се та бискупија протеже на све просторе Хрватске, Славоније и Војводине где год има старијих или где би могло бити нових унијата, што значи да се Римска црква на српским православним просторима ни до данас није одрекла злогласне уније и унијаћења.

Што се тиче простора централне Србије, и ту је Римокатоличка црква покушавала да православним Србима где год и кад год је то било могуће, наметне „проклету унију”, како ју је називао српски православни народ. У северним крајевима Србије, још у 13. веку, у време владавине српског краља Драгутина, било је покушаја преко римокатоличке Мађарске да се Србима у Срему, Мачви и крајевима источне Босне Усора и Соли наметне унија. Касније, када је Београд био под Мађарима, било је појединачних и групних унијаћења православних Срба у Београду, што није престајало ни са турском окупацијом Београда. Са продорима аустроугарске војске, у 17. и 18. веку, у Београд и Србију долазили су и римски бискупи и мисионарији и Србима у Београду и Србији покушавали наметнути римску унију. Тако на пр. године 1713. пише Конгрегацији у Рим Београдски бискуп Лука Натали да је „превео у крило Римске цркве много шизматика” (Србе) и „више јеретика” (М. Јачов, „Документи Конгрегације”). После Пожаревачког мира 1718. г. између Аустрије и Турске, када је Аустрија остала у деловима Србије заузетим од Турака, одмах су у те делове Србије послати римокатолички мисионари да шире унију међу православним Србима. Римокатолички бискуп у Београду развио је посебно јаку акцију унијаћења Срба, па је српски народ окупљен на сабору у Београду 1732. послао протестну представку бечком двору, износећи неправде и насиља која им се чине од римокатолика. Народ истиче да је аустријска католичка власт и Римска црква рађе и лакше трпела лутеране, калвинисте и Јевреје неголи православне Србе (Ј. Радонић, „Римска курија”... 496-497).

Унијатски насртаји Римокатоличке цркве на православне Србе у Србији и у осталим српским крајевима нису престајали ни током 19. века, а у нашем 20. веку довели су до крвавог геноцида над православним српским народом и његовом светосавском црквом на терену злогласне усташко-фашистичке Независне Државе Хрватске током последњег рата (1941-1945), када су и римски папа Пије XII и загребачки надбискуп Алојзије Степинац благосиљали нацифашистичке и усташке погроме над невиним православним народом и свештенством у Југославији, као и даље у Чехословачкој и Русији (Украјини).

О страдањима и жртвама православних Срба током усташког геноцида над Србима под немачко-италијанском окупацијом познато је већ широм целог света, о чему постоји и обимна литература на више светских језика, тако да се на томе овде не бисмо задржавали. Напомињемо само да је мучено и убијено четири српска православна епископа, око 220 свештеника и близу милион верника, од којих само 700.000 у злогласном логору Јасеновац. У десетак српских цркава убијани су и спаљивани верници, а само у Глини 1.200 Срба заклано је у храму. Поручено је и општењено на стотине српских црка-

ва и манастира, а покрадено или уништено велико црквено, културно и уметничко благо Српске цркве на терену злогласне НД Хрватске.

Но, не мањи грех Римокатоличке цркве Хрватске био је у присилном прекрштавању православног српског живља у Хрватској, тако да је, с благословом Ватикана и хрватских бискупа на челу са кардиналом Степинцем, прекрштено 250.000 православних Срба и на терену НД Хрватске створена марионетска полуунијатска „Хрватска православна црква”. Унијатско својатање насилно покрштених под окупацијом Срба у Хрватској наставила је Хрватска католичка црква и пар деценија после рата, јер је нехришћанска особина римског унијатског менталитета позната и по томе да све што насилем освоји за унију и папство, то никада више не напушта нити се тога одриче.

Нажалост, вековна мржња римоцентричног тоталитарног менталитета према православљу уопште, и посебно према православним Србима, није била присутна само код загребачког надбискупа Степинца (који је у свом личном дневнику записао поводом 27. марта 1941. следеће редове: „Дух бизантизма је нешто грозно да је само Свемогући и Свезнајући Бог у стању парирати интригама и подвалама тих људи... Шизма (тј. православље) је највеће проклетство Европе, скоро веће него протестантизам. Ту нема морала, нема начела, нема истине, нема правде, нема поштења”). Од те мржње и агресије према православној цркви није био слободан ни познати Ђаковачки надбискуп Јосип Јурај Штросмајер (1815-1905), кога Римокатоличка црква на простору Југославије стално истиче као „пример екуменизма” још у 19. веку (о овоме видети најновију студију Љ. Дурковић-Јакшић, „Србија и Ватикан 1804-1918”, Краљево–Крагујевац 1990).

После Другог ватиканског концила Римокатоличка црква у Југославији била је почела, иако не одмах, један толерантнији и екуменскији однос (мада увек на римски начин схватаног екуменизма, тј. увек римоцентричног и папоцентричног). Међутим, то није дуго потрајало. Данас је Римокатоличка црква у Словенији и Хрватској, а нарочито ова последња, поново агресивна и крајње нетолерантна према православним Србима и Српској цркви на тим теренима, тако да је то практично прекидање свих хришћанских односа, који су иначе претпоставка за хришћански екуменски дијалог у љубави и истини.

Претходни текст врло прецизно, хронолошки и с позивом на доказе показује историјски аспект унијаћења Срба, не само на територијама под влашћу Аустроугарске и Турске, већ на свим територијама где се налазе Срби. Освајање простора и покатоличавање православних Срба је трајна активност, која је практично започета и пре поделе из 1054. године. Карактеристично је да, одмах иза војске, која је под неком врстом контроле или саучесничтва са папом, иду римокатолички мисионари, који у први план стављају унијаћење. Унијаћење је увек насилно и брутално, готово идентично као и за време усташке власти у Независној Држави Хрватској. Из текста се прецизно закључује да су Срби са својим православним храмовима током историје били трајно настањени на целој територији данашње Хрватске и да су брутално унијаћени. Процес унијаћења, као одраз покатоличавања је био истовремено процес хрватизације српског живља.

У односу на историјски ток унијаћења и планиране циљеве, за процес који је отпочео избором Јована Павла Другог, карактеристично је да је циљ био не само да се повећа број римокатолика на територији данашње Хрватске, него и да се српско питање реши смањењем броја Срба са 12 процената укупне популације на мање од 3 посто. Дакле, Јован Павле Други је наставио са политиком класичног и очигледног геноцида над Србима, јер је настојао да се, и номинално и процентуално, смањи број Срба и тако оправда избацивање Срба из Устава СР Хрватске као конститутивног народа.

Дакле, злочини су природна и предвидива последица активности Јована Павла Другог. Зато Јован Павле Други никада није изговорио ниједну реч којом би заштитио Србе. Његове екуменске изјаве су биле провидно „млађење сламе”, којим се невешто прикрива суштина политике и наредби које је издао усташком режиму Фрање Туђмана.

18.

У књизи „Нема крста без три прста – Треба ли да се Срби поклоне папи”, аутора Владимира Димитријевића; издавач „Очев дом”, Београд, 2003. године, објављено је:

18. 1. На страницама 9 и 10, под насловом „Зашто Ватикану треба Исток”, текст:

„Ватикан је на самрти; он већ читаво столеће умире на Западу. Стање у Римокатоличкој цркви горе је него икад. Довољно је погледати статистике које на то указују. Ево података из 90-их година XX века.

Надбискупија чикашка, највећа римокатоличка дијецеза у земљи, губи једног свећеника на сваких 18 дана. У Кливеланду, дијецеза је изгубила 25 свећеника током првих месеци године, а није добила ниједног” („Wall Street Journal”, 13. новембар 1990)

„Средње старосно доба свећеника је преко педесет година, а око 2000. биће око седамдесет година. Број сјемеништараца спао је са 48 хиљада 1965. на 1300 средином 1988. Према садашњим статистикама, сада има преко 11 стотина жупа без жупника”. („Liguorian”, август 1990)

„У деценији пре Концила, Римокатоличка црква у Ирској достигла је врхунац утицаја. Кад је Концил отворен, један од осам средњошколаца био је кандидат за свећенство (...) Године 1989. посвећења за жупно свећенство било је свега 72 (1958-400)”. („The Catholic World Report”, септ. – окт. 1992)

Број часних сестара у Америци спао је са 180.015 године 1964. на 97.751 у 1992. години. Број религиозних братстава спао је са 189.311 у 1962. години на 62.546 у години 1992. Број дечјих крштења опао је са преко милион и триста хиљада 1962. на 950 хиљада 1985. године. И тако даље. Према студији нарученој од надбискупије Сан Франциска, главни разлог што сваке године 60 до 100 хиљада Хиспаноамериканаца напусти Римокатоличку цркву је незадовољство њеним догматима и стањем свештенства. Од почетка осамдесетих до почетка деведесетих, вели Рихардо Чавез, управитељ одељења за Хиспаноамериканце Католичке конференције Калифорније, римокатолицизам је напустило око пет милиона Хиспаноамериканаца („Daily News”, 7. април 1991).

У Јужној Америци, традиционалној тврђави верности Ватикану, још је горе. Прелазак из римокатолицизма на друге конфесије све је израженији. У Доминиканској Републици увећао се три пута од шездесетих до деведесетих година XX века, повећао се за 500 посто у Ел Салвадору и Костарики, а преко 700 посто у Гватемали.

Римокатолички часопис „The Wanderer” (1. април 1999) нуди следеће податке:

Преко 1900 римокатоличких жупа (парохија) у свету је угашено;

Само око 40 посто римокатолика у САД верује да Христос реално присуствује у хостији. Исповест је скоро нестала из парохијског живота.

Према томе, папи је потребна „свежа крв” Истока, потребни су му народи који још нису духовно сасвим мртви, али, који у незнању, сиромаштву и беди не могу а да не наседну унијатској пропаганди потпомогнутој огромном количином новца. Оно што се губи на Западу, треба добити на Истоку; ако не може у Америци, може у Русији. Ако Ирска попусти, можда би Србија могла да буде „правилно усмерена”. Једном речју, римокатолички папизам, после векова унијатских претензија, сада има најживотнију неопходност да се „регенерише” на Истоку, међу „варварима” који су остали да тамо живе после уклањања гвоздене завесе. (Према: „World Orthodoxy’s Sister Church/Vital Statistics”, у часопису: „Orthodox Christian Witness”, 21/1999)”

Под насловом „Прво одредиште: Румунија” је текст:

„Папа је решио да свој поход на Исток почне од Румуније, чија црква представља једину православну цркву неког романског народа. Договор државних и црквених власти у Букурешту подразумевао је причу по којој ће Румунија, после папине посете, бити много ближа „европским интеграцијама” и НАТО-у. И 1999. папа путник је крочио на тле православне земље, први пут од 1054. године.

Још на аеродрому, председник Румуније Емил Константеску је поздравио папу, поручивши да су православна и римска црква „два плућна крила Европе”. Патријарх Теоктист је рекао папи да је на тле његове земље ступио „с благословом Божјим”. Папа је присуствовао православној литургији, на којој је патријарх изразио жаљење што се још увек не могу причестити заједно. Патријарх је био на римокатоличкој миси коју је служио папа.

Народ је углавном био заведен причама о томе како је Румунија „мост између Истока и Запада” и одушевљено је клицао: „unitate” („уједињење”). Италијанска штампа је објавила да је један од закулисних циљева посете био да се одобривољи патријарх московски и све Русије Алексеј да би папу примио на тле Трећег Рима, што би свакако била највећа победа ватиканске дипломатије од када постоје сукобљени погледи и заоштрени односи Запада и Истока.

Но, када је папа отишао, ништа није било ни од брзог уласка у НАТО, ни од уласка у Европску унију. А вера је наружена, и Бог православног румунског народа, Бог многих мученика за крст пострадалих од паписта, одбачен је у име земаљских интереса којима се црква ставила у службу.

У наведеном тексту се износе конкретни подаци о стању у Римокатоличкој цркви. Карактеристична је сразмера да, онолико колико опада инте-

ресовање за римокатоличку веру, толико расте утицај и значај Ватикана на глобална кретања у области политике. Дакле, без обзира што опада интересовање за свештеничку службу, монаштво, црквено криштење и бракове, Ватикан ништа не губи, већ свакодневно одржава или јача своје присуство у глобалном политичком животу. Произлази да Ватикану и његовој кардиналској кисти верници нису ни потребни, односно довољан је и најминималнији број као својеврсно покриће да се Ватикан бави верским и црквеним питањима.

Ватикан је такав положај обезбедио пре свега финансијском самосталношћу, односно чињеницом да је оснивач банака, да је средства инвестирао у програме који доносе профит, а пре свега захваљујући активностима које имају за циљ остварење интереса кардиналске касте.

Јован Павле Други је изабран за папу не само ради реализације политике Ватикана према Истоку, већ и да би повратио верски углед Римокатоличке цркве у масама, модернизовао Римокатоличку цркву, очувао средства и позиције Ватикана. Те циљеве је својом активношћу Јован Павле Други делимично успео да оствари, а нарочито у делу који се односи на политички значај и утицај у креирању светске политике. До тога је Јован Павле Други дошао компромисима и бруталном трговином, у којој готово да није било места за вернике.

Губитак верског утицаја Јован Павле Други је покушао да надомести освајањем простора који му је био на располагању пошто је успео да разори велики број држава.

18. 2. На страници 11 под насловом „Кружење око центра” је текст:

Основна папина идеја, да посети православне земље (пре свега Русију), да би тиме означио своју победу над Истоком, јавила се одавно, али кружење Ивана Павла II је схватило да би се то могло остварити тек поводом јубиларне, 2000. године. Један од начина да се искористи јубилеј је био „ходо-чашће путевима Светога Павла”, па је у фебруару 2000. Иван Павао II посетио Египат. Ту је упутио поруку мира „муслиманима и кршћанима”, позивајући све црквене заједнице да развијају „блиске и братске односе у милосрђу и доброј вољи”. Једна од кључних папиних посета била је манастиру Свете Катарине на Синају, чији монаси, вековни чувари православља, нису ни хтели да виде папу, а камоли да с њим учествују у молитви. Архиепископ Синајске горе Дамјан, који је, очито под притиском власти, папу морао да прими, учинио је то преко воље, и без нарочитих почести: понтифекс је примљен само као путник–поклоник... Није могло бити ни речи о богослужењу у манастиру на гори на којој је Мојсије примио заповести Божје (извор: Ејуб Штитковац: „Папа у Египту: Уздржаност и страх монаха”, „Репортер”, 8. март 2000).

Занимљива су и папина „кружења око Русије”. Прво је био у Грузији, где га је позвао лично Горбачовљев најбољи политички друг – бивши КГБ-овац, председник Шеварнадзе. Грузијска православна црква је била веома одлучна: иако га је патријарх Илија примио, није му било дозвољено да уђе у олтар саборног храма у Тбилисију, а првојерарх Грузијске цркве је забранио свим својим свештеницима и верницима да присуствују папској миси.

Године 2001, 22. септембра, папа је стигао у Казахстан у четвородневну посету. Мису је служио на руском, на тргу „Мајка Отаџбина”. Била је подигнута стилизована полујурта, где су стајали папа и његови прелати. Сви су били одевени у орнате извезене казахстанским орнаментима, које су шиле часне сестре кармелићанке чији се самостан налази у Караганди (извор: „Итар-Тасс”: „В столице Казахстана Папа римский совершил мессу на русском языке” 23. 9. 2001). Папа се срео са председником Казахстана Нурсултаном Назарбајевим и његовом породицом, као и са студентима Евроазијског универзитета „Лав Гумиљов” (извор: „Итар-Тасс”: „Папа римский завершил визит в Казахстан и прибыл в Армению” 25. 9. 2001).

После тога, 25. септембра, папа Иван Павао II, је по први пут посетио Јерменију. На аеродрому га је поздравио председник Роберт Кочарјан и поглавар Јеремениске цркве (монофизитске) Карекин II. По подацима католика, у Јерменији их има 150 хиљада, мада се сматра да тај број није већи од 20 хиљада.

И тако папа „кружи” око Русије, која је главни циљ његовог понтификата. За сада му није успело да крочи на тле највеће православне земље света, али он, очито, нема намеру да одустане.

У тексту се износе подаци о активностима Јована Павла Другог из којих се може утврдити да је „кружио” око Русије, без обзира што није био радо виђен гост. То је та упорност која је пратила Јована Павла Другог, очигледно школованог и припреманог „глумца”.

18. 3. На страницама од 15 до 19, под насловом „Папина посета Грчкој” је текст:

Почетком 2001. многе информативне куће пренеле су вест да је председник Грчке Константин Стефанопулос у току своје званичне посете Италији позвао римског папу да посети Грчку. Сви су били зачуђени, чак и грчки новинари који су пратили делегацију. Није било јасно да ли је позив раније припремљен, или је до њега дошло спонтано.

Све се збило на следећи начин. На крају разговора с папом, који је трајао око пола сата и у коме је, између осталог, било речи и о грчко-турским односима, кипарским проблемима и религиозним питањима, Стефанопулос је изненада рекао Ивану Павлу II: – Ви сте жељени гост у Атини. Само треба да кажете кад желите да остварите своју посету. Папа, који је до тада много пута настојао да посети Грчку, макар као „ходочасник путевима Светог Павла”, и коме се противила читава православна Грчка, и сам је био помало затечен, па је захвалио и рекао: – Размислићу о томе. Тражио је да му се објасни званични став Грчке цркве... Ватиканска штампа је одмах сутрадан објавила да је Стефанопулос упутио папи званичан позив (*formale invito*), али није речено кад ће папа на њега одговорити.

Међутим, заменик министра иностраних послова Грчке Григорије Ниотис, који је пратио Стефанопулоса, истакао је да то уопште није био формални позив, него да је реч о личној председниковој иницијативи. Грчка влада тај позив није упутила, било је речено. Сам Стефанопулос је изјавио да је папу позвао као шефа државе Ватикан, а не као поглавара цркве.

Георгије Папандреу, председник Владе, изразио је своје слагање са позивом упућеним папи, и истакао да је реч о дипломатском гесту, који нема везе са црквом.

Наравно, Ватикан није хтео да иде у Грчку без одобрења Атинске архиепископије. Њен поглавар, архиепископ атински и све Грчке Христул, је изјавио: „Кад папа негде иде, он има двоструки статус, то јест и статус шефа државе и поглавара Римокатоличке цркве. Ако жели да примени то исто кад је Грчка у питању, он треба да се обрати и цркви и држави”. Пошто обраћање Ватикана још није стигло, говорио је архиепископ, то питање Синод није ни разматрао.

Тада је почео велики притисак државне власти на цркву, чији су узајамни односи већ одавно ушли у веома тешку фазу. Власт већ годинама покушава да цркву потисне на маргине друштва, а најснажнији притисак је остварен тако што је Папандреуова влада избацила одредбу о вероисповести из личних докумената, што је изазвало праву буну Грчке цркве и народа и захтев да се владина одлука стави на референдум. Иако је црква сакупила милионе потписа, довољних за покретање референдума, ништа није вредело. Било је и огромних протеста: само у Солуну је против социјалистичко-масонске владе демонстрирало 120 хиљада људи... Али, ни то није помогло... Папа је, сматрали су аналитичари, позван да би се на Цркву опет извршио притисак, и да би се остварила још једна победа сила секуларизације.

И држава је успела. На састанку Синода (12 архијереја) 7. марта 2001. донета је одлука да се папи не одбије захтев за сусрет са атинским архиепископом. Чим је Синод обзнанио своју одлуку, кренули су протести: од епископа, преко свештенства и монаштва, сви су тражили две ствари – сазивање ванредног Архијерејског Сабора и ново одлучивање о прихватању папе и престанак злоупотребе тзв. „црквене дипломатије”, која иде на штету православног свести Грка. Огласили су се митрополит фтиотијски Николај, митрополит нафпактоски Јеротеј, митрополит китроски, катерински и платамонски Агатоник, митрополит арголски Јаков, митрополит идроски, Спеца и Егине Јеротеј, итд. Огласио се и Кинос Свете Горе Атонске, као и многа свештеничка удружења и безбројна монашка братства. Наравно, старокалендарци су све то назвали „издајом православља”. Почела су и свеноћна бденија, са молитвама да Бог спречи папин долазак.

Највећа молитва је било свеноћно бденије 27. априла 2001. у манастиру Светог Дионисија Олимпијског, на које су се сабрали монаси из свих крајева Грчке. На крају богослужења, читани су текстови Светих отаца о јереси римокатолицизма. У манастир на Олимпу Светогорци су донели мошти многих светих, ради духовног оснажења присутних.

Овде доносимо и неколико реакција представника црквене јавности Грчке на синодско попуштање притиску власти.

Митрополит дринуполски Андреј је 16. марта 2001. упутио писмо Синоду, у коме вели: „Ваше Блаженство, Ваша Високопреосвештенства, саопштавам вам да одлучно протестујем против садржаја јучерашње одлуке Синода. Зато што се, дипломатским језиком, у суштини даје „зелено светло” папиној посети Атине, и учешћу Грчке цркве у одговарајућим манифестација-

ма тим поводом. Указујући високо поштовање поглавару и властима цркве, ипак чврсто верујем и говорим да дипломатији није место у цркви, која зна и говори само једним језиком – језиком истине”.

Митрополит Јеротеј (Влахос), један од најснажнијих богослова – аскета савременог грчког православља, 17. марта се огласио следећом опоменом: „Неки погрешно говоре о католичкој цркви, јер реч „католичанска” (саборна) припада православној цркви, исто као што се и појам цркве не може применити на државу Ватикан... Пошто ван цркве нема Светих Тајни, папско свештенство и сам папа за нас православне нису свештена лица. Другим речима, код њих је прекинуто апостолско прејемство”.

Митрополит фтиотијски Николај је Синод упозорио да папина посета међу верницима изазива велику саблазан и смутње. Молећи их да поново размотре своју одлуку, он је записао: „Без обзира на све добре намере... средства масовног информисања покушавају да изокрену чињенице и да надувају све што служи злом циљу – да се покаже како православна Грчка и представници њене цркве признају водећу улогу „религиозног лидера” хришћанства – на велику тугу и разочарење свих православних, а нарочито наше једноверне браће на Северу, коју римокатолицизам и унија нарочито муче. Не падајмо у замку и не дајмо им оружје којим ће нас победити и поделити”.

Савез клирика Грчке цркве је изјавио: „Папа је – једини нежељени лидер јер папство је доносило и доноси Грцима и православљу уопште толико несрећа колико нико други... Папа, „дворога звер из Рима”, не долази у Грчку као поклоник, него као провокатор...

Усрдно призивамо клир и народ да се уздрже од било каквог изражавања поштовања према непокајаном и изазивачком папи... Нико од оних који носе мантију да не прими нежељеног папу!” Касније се овај Савез огласио још једном: „Две хиљаде година после Христовог доласка папа глуми корифеја, светског вођу читавог хришћанства... Богохулство!”

„Свегрчки савез богослова” је приметио: „Попуштање пред притиском папе изазива огорчење, али и протест православних. (...) Наравно, православна теологија поштује свачије супротно мишљење, па и мишљење јеретика и атеиста. Али не верује наивним тврдњама о тобожњим папиним добрим намерама”.

Светогорци су одлучно констатовали, у свом писму које су потписале управе свих 20 великих манастира: „Папа је онај који носи маслинову гранчицу, али који ипак није извадио свој мач из тела светог православља. Због чега онда учтивост и деликатност с наше стране?... Да бисмо били пријатни и „савремени” у очима Европе, треба ли да занемаримо духовну самосвест верујућих и јединство светог православља? „Када бих угађао људима, не бих био слуга Христов” (Гал. 1,10)... У нашем материјалистичком добу преовладава мишљење да сви треба да прихвате све. То је менталитет „Њу ејџа”. „Све религије су подједнако добре, према томе, нема места за фанатизам и нетолеранцију!” „Да ли је, због тога, могуће да се придружимо таквим помодарским панрелигиозним погледима? Зар није боље разочарати људе, него Господа славе?”

Један од најснажнијих гласова упутили су монаси и монахиње 169 грчких манастира (укупно 1750 монашких лица): „Без обзира на нашу добру веру и благо расположење, не можемо да појмимо смисао и циљ одлуке (Синода, нап. прир.), у коме се види упорно старање да се умањи значај целе теме...

Познато је да се „православна црква никад није бојала изазова”, како се исправно примећује у синодском саопштењу. Али, никад им се није ни предавала...

Поред свега осталог, није небитно и то, да никакав папа никад није посетио Грчку... Занимљиво је да је наша православна црква толико била „самозатворена у ђорсокаку”, из кога је тек сад решила да изађе. Или можда наши Оци нису били гостољубиви и нису имали љубави?

Једна ствар је саосећање са жртвама и следбеницима јереси, а сасвим друга указивање почастима јересијарсима, у датом случају – папи”...

Упркос свим противљењима, папа је дошао. Архиепископија атинска је покушала да се држи достојанствено, па је одбила да дозволи папи да пољуби православно грчко тле по изласку из авиона (овим симболичким гестом, папа ставља до знања да је земља на коју ступа „под његовом јурисдикцијом”). Грчки унијати су на послужавник са црвеним и белим ружама, гранчицом маслине (символом мира) ставили и комад грчке земље.

Папу је у дворишту председничке палате у Атини дочекао председник Стефанопулос. Интониране су химне Ватикана и Грчке, а Стефанопулос је истакао папине успехе као верског поглавара. Изразио је жеље за јачањем међудржавних односа, нормализацијом односа православља и римокатолицизма, као и наду у светски мир и прогрес. Папа је узвратио на француском, тврдећи да је веома срећан што „ходочасти” по оним местима куда је ходао Свети апостол Павле. Атина је место где је настала једна од првих хришћанских заједница Европе, место где је дошло до плодносног сусрета хришћанства и хеленистичке културе, што је изменило дотадашњу слику Европе. Позвао је Европљане да „познају саме себе” и потраже своје корене „у класичном хеленистичком наслеђу”. Обраћајући се Стефанопулосу, истакао је да је мисија Грчке да гради мостове „између европског Истока и Запада”, у чему жели да учествује и Римокатоличка црква Грчке.

Папа је посетио Ареопаг, на коме је проповедао Свети Павле, а мису је служио у затвореном простору спортске хале, за неколико хиљада посетилаца са личним позивницама. Служби на отвореном, која је папин обичај, супротставила се Атинска архиепископија. Мере обезбеђења приликом папине посете биле су невероватне: на хиљаде полицајаца и агената, уз барикаде постављене где год је папа пролазио, биле су довољан знак шта православни Грци мисле о „pontifex maximus”-у.

У сусрету са архиепископом Христодулом, папа је изразио жаљење због грехова прошлости, и свега онога што су римокатолици учинили православнима: „За све случајеве, у садашњости и прошлости, у којима су синови и кћери Римокатоличке цркве згрешили, случајно или намерно, према својој браћи православцима, нека нам Господ опрости”. Такође, папа је изразио жаљење због тога што су латински кршћани разорили Цариград 1204. године.

Најважнији папин дипломатски успех био је заједничка изјава коју су потписали он и архиепископ Христодул, „стојећи пред Ареопагом, са кога је

Свети Павле, велики апостол народа, проповедао Атињанима Једнога Истинитога Бога, Оца и Сина и Светога Духа”. У тој декларацији је изражена благодарност Богу због сусрета и општења са првојерархом Грчке цркве; помнути су трагични расколи међу хришћанима; осуђено насиље, прозелитизам и фанатизам у име вере. Уочено је да развој науке није праћен дубљим поимањем смисла живота, као и да технолошки и економски развој не припадају свим људима подједнако, нити им доносе бољи стандард, него у њима ужива мањина. Треба отворити срца према ближњима који су неоденути и гладују. Осуђени су ратови, покољи, мучења и страдања људи у свету, а папа и архиепископ су се заложили против рата, а за поштовање људског живота и достојанства, као и солидарност међу људима. Изражена је нада да ће током Олимпијаде 2004. у Грчкој бити обустављени ратови и тероризам. Било је речи и о глобализацији, коју папа и архиепископ помно прате, надајући се „глобализацији братства” у Христу. Европска унија је похваљена због уједињавања, под условом да не негира националну самосвест, традиције и идентитет, али је изражена забринутост због секуларизације у појединим државама, која значи порицање хришћанског наслеђа тих држава.

Светогорци су најоштрије осудили заједничку изјаву папе и архиепископа, и изјавили своју запањеност њоме, јер је, како су истакли, незамисливо да један православни епископ и један јеретик потписују заједничке формалне изјаве. Истакли су да је садржај посланице неприхватљив и са богословске тачке гледишта...

Али, папа је свој циљ постигао. Грчка црква је учинила компромис који је бацио сенку на њену вишевековну борбу за веру, још од доба Светог Фотија и Марка Ефеског. Заборављено је да је Свети Марко поручивао својим истоверницима и сународницима да беже од паписта као што се бежи од змија. Победила је екуменска толеранција. Као извори података коришћени су: 1.) Према извештајима агенција: „Папа тражио опроштај за грехе католика према православцима”, „Политика”, субота 5. мај 2001. 2) Сергеј Говорун: „Кто заинтересован в визите папы в Греции” 3) Владимир Телиженко: „Резакции на визит папы в Афины”.

У овом тексту се износе конкретне чињенице којима се доказује да Јован Павле Други није бирао средства да оствари постављене циљеве. Дакле, ни противљење и свест о томе да није пожељан нису му били довољан разлог, већ је практично потпуно свестан отишао у посету, јер му је жеља за потчињавањем православног Истока била далеко важнија и од евентуалне опасности да могу наступити немири.

На тај начин је Јован Павле Други приступао послу и када је била у питању територија бивше Југославије. Њега нису интересовале последице. Он је био опредељен и његова страна је морала да победи, ако је потребно и чињем ратних злочина.

18. 4. На страницама од 25 до 27, под насловом „Делатност римокатолицизма у савременој Русији: унијаћење у име ’демократије’ и ’људских права’”, је текст:

– Руска православна црква будно прати и одговорно се суочава са изазовом римокатоличког прозелитизма на својој канонској територији. На зва-

ничном сајту Московске патријаршије о томе се може наћи исцрпан извештај, одакле преносимо поједине чињенице (www.russianorthodox-church.org.ru).

Проповедајући на територији Руске цркве, римокатолички бискупи и свећеници не чине то више међу својим традиционалним стадом – Пољацима, Литванцима, Немцима, него се окрећу Русима, позивајући се на „мисионарску природу Цркве” и реч Христову упућену апостолима да треба ићи и „научавати” све народе (Мт. 28,19), о чему је расправљао један од најпознатијих папских мисионара у данашњој Русији, фра Бернардо Антониони, који је у руским католичким новинама „Светлост Еванђеља” рекао да треба правити разлику „између проповеди, мисије и прозелитизма”, афирмишући право своје цркве да проповеда где год је то могуће („Светлост Еванђеља”, 37/2000.)

Руска црква упозорава на следеће:

1. Русија није паганска, него земља крштена пре хиљаду година, у доба Светог кнеза Владимира. Највећа православна држава на свету, са изузетном црквеном и духовном културом, она свакако није Кина или Индија. Ако католици Русију сматрају мисионарском територијом, онда они ни не верују да је православна црква – црква у правом смислу те речи.

2. „Христијанизација” пост-совјетске Русије од стране Ватикана је злоупотреба чињенице да је руски народ отргнут од својих корена захваљујући суровом прогону цркве који је спроводио совјетски режим (по званичним подацима руске државне комисије, комунисти су, од свог доласка на власт, побили око 200 хиљада свештеника и монашких лица Православне цркве!)

3. Руска црква се не боји да ће римска акција „испразнити православне храмове”, како је изјавио надбискуп Тадеуш Кондрушевич, него не жели коначно захлађење односа између православног Истока и римокатоличког Запада. Обе стране имају традиционалне територије на којима обављају пастирски рад. Међутим, кардинал Валтер Каспер, задужен од папе да унапређује „јединство кршћана”, у свом интервјуу датом католичким новинама („Civiltà cattolica”, 16. марта 2002) истиче да је расправа о канонској територији и прозелитизму заснована на „идеолошким темељима”, оптуђујући Руску цркву за еклезиолошку херезу зато што не препознаје „мисионарски аспект” Римске цркве и погрешно проширује појам прозелитизма.

Руска црква ставља до знања да је оваквим ставовима Ватикан коначно показао да не верује у пуноту црквености православља, јер је после Другог ватиканског концила појам „канонске територије” био усвојен и међу римским мисионарима, који су се, макар привидно, трудили да не иду на туђе пастирско поље.

У руском документу се каже и ово: „Враћајући се теми ’слободе избора’ коју неки Руси користе да би изабрали католицизам, треба рећи да проблем прозелитизма не лежи у чињеници да неки више воле католицизам или постају римокатолици – на крају крајева, то је право сваког понаособ – него у чињеници да католичка мисија оне који оклевају наводи на такво решење. Питање прозелитизма не припада ни области световног права, ни области људских права, него области међухришћанске и међуцрквене етике. Мисионарска активност католика у Русији је вапијуће насиље над том етиком. То се нарочито види из активности католичких монашких редова.”

Римокатолика је у данашњој Русији много мање него пре большевичке револуције 1917. Тада, за време православне монархије, постојале су две бискупије, у Могилеву и Тираспољу, а сада их је четири. То значи да је циљ Рима у Русији мисија међу људима који по пореклу и култури припадају православном наслеђу.

Ватикан манипулише и са бројем својих верника у Русији. Секретар за штампу папске државе, Наваро Валс, помиње 1,3 милиона верника. Надбискуп московски Кондрушевич говори о 500-600 хиљада истих. Додуше, Кондрушевич је 2002, кад су нове бискупије осниване, устврдио да само у Москви има 65 хиљада католика, мада се на мисама у највећим папским храмовима за Божић и Ускрс не може избројати више од хиљаду људи. Римска црква смера да у древном Пскову подигне катедралу високу 40 метара, а у том граду има само 100 верника!

С обзиром на стање међу свећенством на Западу, Ватикан би да Русе регрутује за нове жупнике у Европи. Неки самостани Запада већ имају руске искушенике. На свом састанку са бискупима из земаља бившег СССР-а, папа Иван Павао II је нагласио потребу да жупници буду из народа коме ће да мисионаре. Надбискуп Кондрушевич је у часопису „Светлост Еванђеља” (11/2001) нагласио да је католичка црква „крајње заинтересована да има руско, а не странско, свећенство, које ће се старати о католицима у Русији, и да ће учинити све што је могуће у том правцу”.

Под насловом „Риму су потребни руски свећеници и редовници” је текст:

Један од задатака Ватикана је да из Русије добије што више свећеника и редовника за уморну (од римокатолицизма!) Европу. Приликом свог сусрета са бискупима земаља бившег Совјетског Савеза, папа Иван Павао II је (9. фебруара 2001) рекао да је неопходно радити на стварању локалног свећенства које „дубље разуме менталитет великог народа коме припада”. Бискуп Јиржи Мазур, „поглавар” источног Сибира, већ припрема програме за обучавање локалног свећенства, да не би имао потребу за мисионарима са стране.

То се види и по броју духовних школа и сјеменишта (семинарија) основаних у постсовјетској Русији. Пре револуције, када је римокатолика у царству било много више, сјеменишта су постојала само у Санкт Петербургу и Саратову, а сад Ватикан има своје школе и колеџе и у Москви, Калињинграду, Астрахану и Новосибирску. Фра Бернард Антониони, руководилац колеџа Томе Аквинског, каже да је ту од 20 до 30 посто студената православног порекла, а у Калињинграду је било 89 православних и 28 католика међу студентима.

Самоувереност ватиканција иде дотле да је надбискуп Кондрушевич, поводом издавања римокатоличког катехизма (објавио га Руски центар језуита у Медону, Француска), изјавио: „Заиста, руска теолошка и религиозна терминологија почела је да се обликује тек у последњих неколико година, и то захваљујући раду наших колеџа и сјеменишта”. То вели надбискуп у земљи која је од свог крштења користила словенске преводе Свете браће Кирила и Методија, и која је имала великане религиозне философије попут Франка, Иљина, Берђајева, браће Трубецкој, Карсавина, или теологе попут Георгија Флоровског и Александра Шмемана.

Руска црква истиче да на Западу никад није подигла ниједну духовну школу за обраћање традиционалних римокатолика, и да је Институт светог Сергија у Паризу био усмерен ка припадницима беле емиграције, а не ка прозелитизму”.

Подаци које садржи наведени текст доказују не само интересовање, већ и изузетно активан приступ Ватикана покатоличењу Русије. Прозелитски однос Ватикана је очигледан. И поред изјава о екуменизму и о двама црквама као плућним крилима истог организма, Јован Павле Други у пракси је организовао наступ Ватикана као освајачки поход папиних крстапа. Карактеристика деловања Ватикана, од када је на челу Јован Павле Други, је брутално освајање простора и врбовање верника на тим територијама.

Будући да је спреман на све, не чуди његова активност на територији бивше Југославије од 1991. године, када су као последица наступили и ратни злочини.

18. 5. На страницама 31 до 33, под насловом „Помесне цркве подржавају Московску патријаршију” је текст:

Реакције помесних православних цркава на римокатолички прозелитизам у Русији и насртај на канонску територију Руске цркве све су озбиљније и снажније. Још фебруара 2002. године патријарх антиохијски Игнатије је у току разговора са представником Руске цркве архимандритом Јелисејем, изјавио да је дубоко забринут због одлуке Ватикана о оснивању бискупија у Русији и стварању црквене провинције на туђој канонској територији. Патријарх Игнатије је изјавио како осуђује те акције, сматрајући их озбиљном препреком на путу дијалога православних и римокатолика, о чему ће, рекао је, саопштити и папи Ивану Павлу II. Он је изјавио да би православне цркве требало да заједнички реагују на ту одлуку Ватикана.

Почетком марта 2002. огласила се и Српска православна црква, која је изјавила своју подршку Руској цркви у вези са решењем Ватикана о промени својих структура на територији РПЦ. Синод се обратио и папи римском, обавештавајући га да је узнемирен због развоја односа између православне и католичке цркве. Посланица подсећа на давне проблеме који су били изазвани „активношћу унијатских и гркокатоличких заједница у Источној Европи”, као и „покушајима да се да легитимитет тим заједницама, који оне не могу имати ни са историјске, ни са богословске тачке гледишта”. Такве заједнице српски епископи назвали су трагичним плодом погрешног односа Рима према православљу. Решења Ватикана у Русији су такође „трагична грешка”, која „на много деценија уназад враћа целокупан комплекс односа између православне и католичке цркве”. Ствара се утисак да католике и папу више не занима толико „дијалог и зближавање са православном црквом”. Решења Ватикана „нису далековида”, и треба их поново размотрити.

Православна црква Чешке и Словачке огласила се јула 2002. и саопштила да одлука Ватикана изазива сметњу за јединство хришћана. Чешка Црква у том поступку Ватикана види појачање прозелитских активности. Ако Ватикан не измени своју одлуку, „православне цркве ће екуменску делатност Римокатоличке цркве поимати као дипломатско маневрисање ради ојачања сопствених позиција”. Ако сагласност око овога не буде постигнута, сматра-

ју чешке владике, између цркава ће се јавити „велико неповерење и узајамна отуђеност”.

Руска црква је објавила да су је подржале и Румунска, Пољска и Александријска црква. Патријарх Румуније Теоктист је у писму папи римском рекао да поступак Ватикана у Русији представља „препреку доброј сарадњи” православне цркве и римокатолика. Папа и патријарх Александрије Петар VII је назвао такав потез Ватикана апсурдом, а у писму папи изјавио своју „недоумицу и огорчење”. Митрополит варшавски и све Пољске Сава је приметио да се чак и неки представници Ватикана не слажу са овим кораком. И патријарх бугарски Максим је писао папи и осудио његов поступак као препреку узајамном зближавању православних и римокатолика. У писму патријарху Алексеју II истакао је важност заједничких напора у борби против „католичке експанзије” и изразио подршку Руској цркви у „заштити интереса православља од прозелитских тенденција Ватикана”.

Крајем августа се огласио и цариградски патријарх Вартоломеј, изјавивши у свом писму руском патријарху: „Веома смо се огорчили због неумесне и произвољне иницијативе Римокатоличке цркве у вези са административном организацијом римокатоличких заједница које се налазе у Русији на епархијском нивоу, и то без претходних консултација са најсветијом Руском православном црквом, мада такви небратољубиви кораци на територији њене канонске јурисдикције подривају узајамно поверење у званичном теолошком дијалогу, али и распаљују негдашње подозрење, смањено захваљујући дијалогу љубави, у узајамним црквеним односима”. Цариградски патријарх је рекао да ће о свом ставу обавестити врх Римокатоличке цркве. Као извори података за овај текст наведени су:

1) ОБЦС МП: Патриарх антиохийский Игнатий полагает, что поместные церкви должны вместе противостоять экспансии католицизма, 2) Сербская православная Церковь считает действия Ватикана в России „огромной ошибкой”, Итар-Тасс/Pravoslavie. Ru, 12. 3. 2002. 3) Православное общество поддерживает позицию Руской Православной Церкви в отношении Ватикана, Итар-Тасс, 30. 5. 2002, www.pravoslavie.Ru. 4) Православная Чешская Церковь считает, что решение Ватикана учредить свои епархии в России повредит единству христиан, Итар-Тасс/Pravoslavie. Ru, Pravoslavie.Ru. 16. 7. 2002. 5) ОБЦС МП: Москва, 2. 10. 2002. Pravoslavie Ru.

У тексту се износе протести православних цркава које су препознале неприхватљиву делатност Ватикана на територији Русије. За Ватикан никада ништа није било свето осим власти папе. Историја Ватикана је препуна доказа лицемерја и покварењаштва, а нарочито праксе да се једно званично заступа, а ради се све што представља искрену жељу папе. Тако је било и на територији бивше Југославије од 1991. године. Без обзира на јавне изјаве у којима се могу пронаћи речи екуменизма, залагања за мир и слично, Јован Павле Други је имао и прикривене циљеве, наредбе и налоге, те су природна последица његовог деловања ратни злочини, који су извршени за њега и у његово име.

18. 6. На страницама од 37 до 41, под насловом „Срби и папска јерес” је текст:

Срби су од почетка Светим Савом били опредељени да буду бедем Православног Истока о који ће се ломити сва копља крижарских похода пап-

ских; зато су највише и страдали, приневши Богу милионе мученика за веру Христову. Двоумице о томе ко су паписти није било уопште: Завида, отац Немањин, сина свога крстио је по православном обреду чиме се вратио из Рибнице, где је једно време био у изгнанству, у Рашку, свој завичај – Немања је у Рибници био крштен по латинском обреду. Да је Завида сматрао да су православље и папизам иста вера, не би сина свога поново крштавао. Свети Сава је, одлазећи у Никеју, и добијајући автокефалност Србске Цркве од Мајке – Цркве Цариградске, презирући моћ папе који је у то време, преко Латинског царства, владао већим делом Византије заувек ставио до знања Риму: „Срби, мој народ, Христови су, не папини”. Није се слагао са својим братом Стефаном који је круну затражио од папе; зато га је он, као архиепископ, поново крунисао на Спасовдан, 1221. године, у заједничкој им задужбини Жичи. Сви светородни Немањићи били су одлучно против латинске јереси: зато се Свети краљ Милутин борио против византијског цара – унијате Михаила Палеолога и одолевао насртајима папиних војски. У законнику цара Душана, као и у другим законским документима онога времена, јасно је речено да римокатолици који живе и раде у Србији и на територијама србских владара имају право на своје храмове и на своје свештенство, али су биле веома строге казне за оне латинске жупнике који би неког православца превели у папску јерес. Последњи владар слободне србске државе, деспот Ђурађ Бранковић, умни страдалник, одбио је да пошаље представнике на саборе у Фиренци (Флоренцији) и Ферари (када је заблестао атлант православља, Свети Марко Ефески, бранећи ортодоксију од уније са Римом). То је образложио чињеницом да је веома дуго сусед лукавих Латина, да их добро познаје, и да од сјединења у истини неће бити ништа. Када му је нуђено да прими папску веру и добије помоћ Запада, говорио је да га његов народ сматра несрећним, али мудрим човеком; ако би примио туђу веру, сматрали би га несрећним лудаком. То Ђурађу Бранковићу непријатељи православља до данас мењају. Познати филокатолик и „космополита” Мирко Ђорђевић због таквог поступка Ђурађа Бранковића пореди са, ни мање ни више, Слободаном Милошевићем. Мученик деспот је одбио унију јер је био „изолациониста”. („Данас”, 5-6. фебруар 2000)

У доба ропства под Турцима паписти су на све начине настојали да поунијате „шизматике”, у чему су понегде и успели (унијаћење западне Херцеговине, Жумберка итд). Отпор православних је био велики – најлепши књижевни опис таквог отпора дао је Симо Матавуљ у „Пилипенди”; сличан овоме по снази и узвишености је опис одбијања Вука Исаковича да прими унију, који иде дотле да пред слаткоречивим бискупом у Осеку негира и постојање „Бога” (таквог, лажног, папског), пре но што ће се одрећи вере својих отаца (овај је опис понудио Милош Црњански у „Сеобама”). Због свега овога, Срби су морали страдати; кулминација патње због вере дошла је у двадесетоме веку, у коме су и Први и Други светски рат по мученички православни народ Балкана значили распеће какво не памти дотадашња историја. Небеса су се поново отворила мученицима Христовим.

Однос Срба према папизму у овом столећу богословски су најсилније образложили свети сведоци сунца правде, владика Николај Велимировић и

отац Јустин Поповић. Овај потоњи је, својом књигом „Православна црква и екуменизам”, постао познат у читавом свету православних као нови отац цркве, који стоји раме уз раме са Светим Фотијем цариградским и Светим Марком ефеским. Дубина увида оца Јустина била је очито плод вишњег благоговља; само се тако може објаснити снага и уверљивост његових речи, после којих једино глув човек неће чути глас светоотачке свеистине, да у питањима вере нема и не може бити компромиса. Показавши и доказавши да сав Запад грезне у тами човекопоклонства (а прво човекопоклонство Запада је паполатрија, и први човек-идол Запада, после пада римске империје, је папа), отац Јустин Поповић је свима ставио до знања да Исток Христов не сме да се одриче Богочовека ни по коју цену, јер ће му се, у супротном, дан заувек претворити у ноћ без освета.

Владика Николај Велимировић је најзаслужнији Србин у делатној борби против папизма пре Другог светског рата. Када је власт Краљевине Југославије 1937. године хтела да потпише издајнички конкордат са Ватиканом, овај смели епископ је, уз остале архијереје српске, повео богомолничку Србију у одбрану Светосавља и конкордат је пао, упркос чињеници да је министар полиције у то време био римокатолички жупник Антон Корошец и да су убијани, хапшени и премлаћивани људи који су се конкордату супротстављали, а патријарх српски Варнава чак, по свему судећи, отрован.

Владика Николај, у младости и сам занет српским пијемонтизмом и југословенством, веома је брзо увидео да је версајска Југославија духовна гробница његовог народа. Да би се угодило јеретицима римске вере, краљ Александар Карађорђевић је пристао да не буде миропомазан по православном обреду и тако није добио свеумудрујућу благодат Духа Божијег којом би могао да влада и одлучује. Срби су, у име југословенства, које је код веома малог броја Хрвата и Словенаца било искрено, учени да су православље и римокатолицизам једно те исто, а поред Савиндана, у школама српским је славлен и „Штросмајеровдан”, због тога што је ђаковачки надбискуп Јосип Јурај Штросмајер био велики претеча идеје „југославенског ујединења” (он је сте био за Југославију, али под Аустро-Угарском, у којој би Срби заувек били поунијашени). Зато је Владика Николај писао да је Југославија била „пркос Христу и Светоме Сави”, и да је уништила душу Српства до те мере да касније комунистима није било тешко да је дотуку. Због ове духовне свести, епископ охридско-битолски и жички био је најомрзнутија личност међу римокатолицима словенске крви. Када су усташе створиле ендехизију, сарајевски „Католички тједник” је одмах, 12. и 23. маја 1941. године, донео два текста пуна страшног беса усмереног на Владика Николаја и његову мисију међу Србима. Напали су га као антипаписту и човека који је тврдио да је Запад у атеизам упао због латинске јереси; тврдили су за њега да је агент и плаћеник Енглеске, који ради за њене интересе; оптуживали га да је хтео да у православље преведе и србизира Словенце и Хрвате; на крају, радовали су се његовом затварању и онемогућавању његовог деловања, по личном наређењу Адолфа Хитлера.

Други светски рат је за Србе значио ужас над ужасима: римокатолицизам је своје борбено лице показао преко усташког покрета, који је свим си-

лама настојао да спроведе план по којем трећину Срба треба побити, трећину протерати, а трећину наметнути папизам. Било је, наравно, часних људи, од верника до бискупа, који су се таквом лудилу супротставили; али духовни вођ хрватског римокатолицизма, Алојзије Степинац, благословио је постојање и деловање Павелићеве државе-кланице, ако ничим другим а оно чињеницом да је постао војни викар усташке војске. Хрватска, као „предзиђе кршћанства”, морала је бити очишћена од „шизматика” и „Бизантинаца”. И крв православних, причешћених Христом истинитим, потекла је потоцима.

О свему томе најпотресније богословско-песничко сведочанство оставио је Свети Николај Жички у својој служби „Ђердан од мерџана” (ниска од корала), служби светим новомученицима србским пострадалим за веру Отаца од руку папопоклоника.

Данас су неки Срби, по ко зна који пут у новијој „југословенској” историји, спремни да верују да папа жели да се с нама „сједини у љубави”. Има Срба (чак и епископа), који мисле да су поступци цариградских патријараха Атинагоре, Димитрија и садашњег Вартоломеја (који су се грлили и љубили са папама Павлом Шестим и Иваном Павлом Другим) нешто што би сви требало да следимо. За то време, прозелитски јуриши се настављају. Надбискуп београдски Франц Перко, који се у Србији залагао за екуменизам и толеранцију „међу својима” говори сасвим друго. Тако је 14. листопада 1995. у Постојни, на Другом сусрету бискупијанских Каритаса за област земаља Алпе-Јадран, пред представницима католицизма из разних земаља рекао и ово (препричала „Информативна католичка агенција, Загреб”, у свом билтену од 19. листопада 1995): „У доба ослобађања од Турака у 19. столећу Срби су водили много ратова са силним окрутностима. Повјесничари (поименце Димитрије Туцовић) биљеже како су сами српски устаници мрцварили љешеве својих погинулих бораца, резали им уши и носеве, и затим их показивали еуропским новинарима као пример турске окрутности. Стога је доиста потребно опрезно примати тврдње које одонуд иду у свијет о страшним покољима и окрутностима како у овом рату, тако и у прошлом, нпр. кад је ријеч о силно умноженом броју жртава у концлогору Јасеновац.” За нетрпељивост Срба према римокатолицизму, Перко је оптужио комунистичку пропаганду, која је од Степинца направила ратног злочинца. „Да се католичка црква у Хрватској у оно доба кајала због усташких злочина, то не би – сматра Перко – придносило помирењу, него би било схваћено као признавање кривње за оправдање освете.”

Српска црква је у календар унела новомученике – епископе пострадале од усташког зла, вођеног идејом „крижарског рата”: Петра, Саву и Платона, које су усташе убили, и Доситеја, који је умро од последица њиховог мучења. Два свештеника, Ђорђе и Бранко, такође мучени од усташа, ушли су у српски светачник. У календар је унет и Новомученик Вукашин из Клепаца, који је усташа што га је у Јасеновцу мрцварио, да би старца на крају заклао, са светачким миром рекао: „Само ти, дијете, ради свој посао”. Заиста, онима који међу Србима мисле екуменистички, предлажемо да замисле доба у коме би се стварно ујединили православље и римокатолицизам, и у коме би свеци били заједнички. У том случају, у рају би се нашли, како они који су испуни-

ли све заповести Христове, Платон, Сава, Петар, и Доситеј, Вукашин из Клепаца и безброј других новомученика србских, али и Алојзије Степинац, папин „блаженик”.

Владика Николај је говорио да се Срби никад не смеју светити за оно што су доживели у Другом светском рату од бивше браће Хрвата. Они треба да на светој јасеновачкој земљи подигну спомен-храм, и да се заувек сећају страдалника својих, погинулих због крста са три прста. Нажалост, света земља јасеновачка више није у српским рукама, а било је и Срба злочинаца који нису слушали Светог владику, па су кренули да се свете. Наш народ је данас најпрезренији и најпониженији народ на свету, осуђен да гледа како га протерују са вековних огњишта, одузимају му комад по комад земље и гоне га у непостојање. Томе смо, умногоме; сами допринели, одричући се Христа и Светог Саве. Па ипак, наде има, јер има живог и истинитог Бога, Бога правде и љубави. Треба да му се вратимо свим срцем и свом душом, никад се више не одричући своје вере, у чему нека нам помогну и свети српски новомученици, познати и непознати, унети у календар, и они чија имена сам Господ зна.

Срби имају бар два разлога да, после свих полома и падова, благодаре Богу: један је тај што су народ чије су владике, свештеници и верници постали Христови мученици, а други је тај што немају „свеце” попут Алојзија Степинаца. Да Господ благослови да тако и даље буде!

У овом тексту аутор износи скраћену, али врло концизну, историјску генезу како су Срби успели да очувају своју православну веру. У тексту су наведени пресудни датуми као сведочанство, односно историјска ретроспектива свих настрада Ватикана. Карактеристични су делови који се тичу наше стварности, као што је на пример изјава Франца Перка. Он доводи у питање број жртава у Јасеновцу и то тврдњом да су Срби склонили да жртве – своје умрле накнадно масакрирају и то представе као злочин својих противника. То је изјава човека који ужива гостопримство у Београду! Да ли се може замислити ситуација да један православни свештеник у Туђмановој Хрватској и данас, након свих оружаних сукоба, сме да изнесе истину о српским жртвама, а да и даље буде присутан на територији те Хрватске?

Верска подела је присутна а експанзионистичке тежње Ватикана могу да се остваре само брутално, насиљем и ратним злочинима чим се појави и најмања прилика за то. Та прилика је била створена подстицањем усташке власти Фране Туђмана на насилну и оружану сецесију. Јован Павле Други је подстицао, и први признао Хрватску и природна и предвидива последица тог његовог поступка су ратни злочини над Србима.

18. 7. На страницама 41 до 47, под насловом „Како се Иван Павао II учио љубави према Србима”, је текст:

У веома занимљивом тексту „Успомена на моје сусрете с папом Иваном Павлом II” умировљени бискуп Фране Франић из Сплита сећа се својих сусрета са садашњим понтифексом. Сећања је објавио угледни хрватски католички часопис „Црква у свијету” бр. 2/2000. Први сусрет бискупа Фране и папе десио се када су обојица били чланови комисије II ватиканског концила за израду пасторалне конституције „Црква у савременом свијету”: „Двије су би-

ле главне теме наших разговора: о положају цркве према комунизму у Пољској и тадашњој Југославији и њезином националном саставу”. Бискуп Франић је „просвећивао” помоћног бискупа краковског Карола Војтилу. Да цитирамо: „Пољски бискуп Војтила мислио је да у Југославији не влада комунизам, него нека врст социјализма, јер да би се дошло из Пољске у Југославију, требало је добити исте документе као када се иде у било коју западну капиталистичку земљу. Бискуп Војтила је био увјерен да је Југославија чисто православна држава, са српским становништвом: дакле, једна велика Србија. Он се тада није запитао зашто се та држава зове Југославија, а не Србија. Тада сам мало боље схватио политику Велике Србије, коју су ширила велепосланства и конзуларна представништва Југославије, састављена готово искључиво од Срба. Наравно да сам у дневним разговорима настојао информирати бискупа Војтилу о правој ситуацији у Југославији, с обзиром на комунизам и с обзиром на национални и вјерски састав. Он није имао појма о 7 милијуна католика у Југославији и 4 милијуна муслимана, ни да у Југославији постоје федералне републике Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Македонија, Црна Гора, двије аутономне покрајине: Војводина и Косово, и, наравно, федерална Република Србија. Бискупу Каролу то је било нешто тако чудно као откриће Америке. На тај начин он је открио, а да му ја нисам требао посебно наглашавати, како су сви ти народи, осим српскога, у Југославији подвргнути политици однорођивања, посрбљавању и поправослављивању, у једну ријеч, да је Југославија тамница свих њезиних народа, под тиранијом српскога народа.

Очито да будући папа никад није заборавио Франићеве поуке из доба II ватиканског концила. Догађаји из доба распада СФРЈ о томе сведоче”.

Из текста се јасно препознаје да је још за време Другог ватиканског концила Војтила добио погрешно предзнање о Југославији. Када је то Србија била федерална? Колико је то посрбљено католика и других у бившој Југославији? Ово су две круцијалне лажи које су усађене Војтили. Прву не треба ни коментарисати, јер је у супротности са општепознатим чињеницама, а за другу треба истаћи да сигурно нико не би могао да пронађе ниједног становника бивше Југославије који је посрбљен, поготово у време власти комуниста Јосипа Броза. Комунистичка идеологија је увек била атеистичка, а посрбљавање, како истиче овај бискуп, без преласка на православље је немогуће. Овај бискуп-лажов заборавља да су у Србији протеривани православни свештеници, да су забрањиване литије и да су православни верници били под притиском. Трећа, врло значајна лаж је да је дипломатска служба бивше Југославије била у рукама Срба. У структурама власти бивше Југославије (по националности) на најодговорнијим местима се налазило најмање Срба, зато што је наводно претила опасност од великосрпског национализма. То је једна флоскула која се по налогу Ватикана и Коминтерне провлачи почев од 1918. године. На тој платформи су од 1918. године до 1941. године заједнички деловали усташе и комунисти. То се појавило и 1990. године као припрема за трагичне догађаје. Подсетимо се на склоност и стил рада Ватикана да своје активности представља туђим, и да диже повику на другог за оно што се ради по налогу Ватикана. Ватикан растура државу, али за то оптужује Србе.

Да ли су ова прва сазнања Војтиле о Југославији била одлучујућа за формирање његовог злочиначког става према Србима православцима није ни толико битно, јер у суштини он касније као папа и није могао ништа друго да ради осим оно што је записано у тзв. генетском коду Ватикана према Србима.

Папа међу Србима: да или не?

Римски папа Иван Павао II је човек који већ годинама путује по свим крајевима света, трудећи се да поврати пољуљани углед Римокатоличке цркве. Поред земаља трећег света, њему је нарочито стало да посети две православне земље – Русију и Србију са Црном Гором, да би тиме означио могућност освајања нових духовних области.

Балкан је папи веома битан. Он је већ два пута посетио Туђманову Хрватску, и као „миротворац” је дошао у пост-дејтонско Сарајево. Посетио је по први пут после 1054. једну православну земљу, Румунију и тамошње унијате, али срео се и са румунским патријархом Теоктистом; у плану му је и посета Скопљу, и то на позив тамошњег државног врха. Жеља му је, и то поодавно, да крочи и на тле Светог Саве, и тако доврши своју мисију „продора на Исток”, а све под стегом „хришћанске љубави” и идеје о уједињењу православља и римокатолицизма, снажно прокламоване приликом сусрета са цариградским патријархом Вартоломејем, 1995. године у Риму.

Какав је однос овог папе словенског порекла према православном Словенству?

У својој књизи „Кључеви садашњег крвопролића” угледни римокатолички публициста Малахи Мартин ставио је до знања читаоцима да је Иван Павао II од свог устоличења свим силама радио на рушењу Совјетског Савеза и блока источних земаља само да би касније имао отворени пут ка „несједињеним” и „шизматичима”, које треба привести у послушност Ватикану, користећи притом изразе пуне „екуменске љубави” и „толеранције”. У ту сврху, Иван Павао II се састао са Михаилом Горбачовом, који је од њега веома радо прихватио читав низ основних идеја за „перестројку”, процес у коме је Русија (иако дуго времена под именом Совјетског Савеза, то је ипак била Русија) остала без својих територија, политичке и војне моћи. Ово би можда личило на тврдњу параноичних „теоретичара завере” да сам Горбачов, човек који је продао Русију под власт криминално-космополитског режима, није у „Њујорк Тајмсу” од 9. марта 1992. објавио чланак „Мој сарадник – папа” у коме, између осталог, пише и ово:

„Водио сам интензивну преписку са папом Иваном Павлом II од када смо се срели у Ватикану децембра 1989. године. Мислим да се наш дијалог наставља (...) Спреман сам да признам да су његове речи укључивале многе идеје које су биле сагласне са нашим. Блискост између нас, о којој сам управо говорио није била само лична, него и интелектуална. Оно што сам увек дубоко уважавао у папином мишљењу и идејама – то је њихов духовни садржај, њихово стремљење да се помогне нова светска цивилизација. Поред тога што је папа, Иван Павао II је још и Словен”.

Горбачов даље наставља:

„Сада се може рећи да је све оно што се у Источној Европи десило последњих година било немогуће без огромних папиних напора и улоге коју он

има у политици на светском плану. Мислим да су веома битни кораци које смо предузели у својој земљи имали значаја у развоју односа са Ватиканом; нарочито смо схватили неопходност веза између Руске православне цркве и Римокатоличке. То је олакшало успостављање веза између наше земље и Ватикана. (...) Уверен сам да су акције које предузима папа Иван Павао II нешто што има огроман значај. Већ сам говорио о његовој високој духовности. Био сам такође запањен његовим људским квалитетима. Речју, он је велики човек: не бих хтео да преувеличавам, али, колико ја видим, папа је извор огромне енергије и изазива велико поверење. Папа Иван Павао II играће велику политичку улогу сада, кад су у европској историји наступиле дубоке промене”.

Борис Јељцин, који је Горбачова наследио у акцији коју бисмо могли назвати продајом Русије за тридесет сребрњака, такође је успоставио присне односе са папским тронем, посећујући Ивана Павла II у Ватикану, учлањујући се у „папину масонерију”, Малтешке витезове, као и примајући папине сугестије у вези са Законом о слободи савести усвојеним 1997. Русија је изложена невиђеној римокатоличкој пропаганди: по први пут у историји, у Сибиру је постављен бискуп Новосибирска, језуита Јозеф Верт. Језуити се за бискупе постављају углавном на мисионарским територијама.

Набрајање разлога због којих би долазак римског папе у земље Светог Саве био недопустив захтевало би читаву студију. Било како било, читаоца треба подсетити на то да би са папом Иваном Павлом II у Србију и Црну Гору дошле све папе, од оснивача инквизиције до Пија XII, који је, руком Алојзија Степинца, благосиљао србоубилачку каму, и чија је ватиканска врхушка омогућила усташким челницима да, преко „пацовских канала”, побегну од људског суда и правде. Са папом би на наше тле крочиле све заблуде папизма, смрад ломача, од средњевековних до јасеновачких, сва лаж унијатства и насилног католичења, од Марче и западне Херцеговине до црногорског приморја. Са папом би стигло оно што је Достојевски звао горим од атеизма – хришћанство без Христа, хришћанство земаљско-политичких интереса, које би својим лажним миротворачким осмехом задало бол свакој православној души. Папа би био спреман да прича о миру сатима, само да уђе у зграду српске Патријаршије.

Но, емоције на страну. Да видимо какав је однос папе и Ватикана према Србима од када је на нашем тлу избила ратна несрећа.

Ево шта о томе каже епископ бачки господин Иринеј:

„Ти односи (Српске цркве и Ватикана, нап. аут.) су, колико их ја осећам, доста оптерећени једностраним и неправедним приступом Ватикана као државе према српском питању у претходној Југославији, југословенској кризи, насилној сецесији Словеније и Хрватске, државности сецесионистичких република и природи трагичних међуетничких сукоба на нашем тлу. Ватикан је први, пре Немачке, а да и не говоримо о осталим земљама Западне Европе и Америци, похитао да призна Словенију и Хрватску, мада је било очигледно да такво признавање по хитном поступку не отклања него приближава опасност од страшног рата. Ватикански радио је годинама ревносно ширио тезу о „српској агресији”, без осећања – које није било страшно многим са-

весним и упућеним западним новинарима – за сложеност и трагичну природу читавог сукоба. Чак је и сам папа Јован Павле II, поводом уласка војске Републике Српске у Жепу и Сребреницу, говорио о „поразу цивилизације” и „срамоти човечанства”, али ништа није изјавио док су редовне хрватске јединице из разних оружја тукле бескрајну колону несрећних избеглица и њихове нејачи из Крајине, 1995. године”. (НИН, 20. јуна 1997)

Радио Ватикан је (дакако, са папиним благословом) за сва зла на Балкану оптуживао Србе. Када је Клинтон, упркос одлуци међународних институција прећутно одобрио кршење ембарга на достављање оружја босанским муслиманима и Хрватима, ватикански „круговал” је коментарисао:

„Клинтон је знао за увоз оружја у Босну и Херцеговину унаточ ембаргу, али је одлучио да то не спријечи, супротно понашању међународне заједнице која је, баш увођењем ембарга на оружје, спријечила жртве великосрпске агресије у оправданој самоодбрани. Међународни чимбеници нису поступили праведно према жртвама и нису послушали папине позиве да се заустави рука која убија (рука босанских Срба, наравно, нап. аут.) Ако је Клинтон прекршио договор у корист жртава, онда је ембарго кршење најосновнијег права на самоодбрану, па је развидно, заправо, гдје је основна кривња, али се о њој шути”. („Јавност”, 25. маја 1996)

Папа који би хтео да дође у Београд се најдиректније залагао за бомбардовање Срба у Републици Српској, рекавши у јесен 1995, када је наше свенародно страдање почело, да је „потребно објавити рат рату”.

Папа који би требало да дође у Београд се у најновијем, косовском сукобу заложиио само за то да се НАТО бомбардовање заустави за католички Ускрс, и да на Косову престане „братоубилачки рат”. Ватикански план за Косово подразумева да југословенске власти обуставе војне и полицијске акције у јужној српској покрајини, да НАТО обустави бомбардовање како би отпочели преговори о аутономији, да се пошаље хуманитарна помоћ и поштују права цивила у рату, да се одржи мировна конференција на којој би учествовале и земље – суседи СРЈ, да Уједињене нације и „специјализоване агенције” уђу у мировни процес и да ОЕБС преузме већу улогу у смиривању напетости (НИН, 6. мај 1999)

И овај план, макар на први поглед бољи од ултимативних захтева НАТО-империје, није ништа друго до покушај да се СРЈ одузме право сувереног одлучивања о својој територији. Што се „специјализованих агенција” за посредовање у „мировном процесу” тиче, можда Ватикан мисли на организације типа братства „Светог Еуђидија”, које је својевремено учествовало у договору Милошевић – Ругова о повратку Арбанаса у школе и на факултете.

Због оваквог папског лицемерја, велики пријатељ нашег народа, књижевник Петер Хандке, објавио је *urbi et orbi* да напушта Римокатоличку цркву.

Оно најстрашније је што би са папом у Београд дошао и кардинал Алојзије Степинац, духовни отац Анте Павелића и ендехазије, кога је папа у јесен 1998. прогласио „блажеником”. Још 1994. када је први пут посетио Загреб, папа је упутио хвалоспев хрватској нацији која је „врло рано успоставила однос јединственога заједништва са Светом столицом, што се развијало и продубљивало тијekom стољећа”, због чега је и Хрватима додељен наслов

„најчвршћег стуба и предзиђа кришћанства”. Говорећи о историји Хрвата у XX веку, папа је рекао:

„Хрватска је у овом нашем стољећу била захваћена драмом која се одиграла на Балкану између два свјетска рата, а потом, након Другог свјетског рата у збивањима која се тичу југославенске федерације и њезине касније кризе”. (Ниједном речју није споменуо злочине ендехазације у Другом светском рату!)

И још: „Чврсти лик цркве у Хрвата у тим десетљећима патње био је загребачки надбискуп, кардинал Алојзије Степинац, који је, неустрашивом одважношћу, свједочио приврженост Еванђељу и вјерност Апостолској столици”. И још: „С њим су заједно били толики други пастири све до наших дана који су, с хрватским пуком, знали дијелити његове патње, хранећи у својим вјерницима пламен вјере и наде”. („Јавност”, 24. септембар 1994)

Хрватима је те, 1994. године, на растанку поменуо: „Драги Хрвати, имајте храбрости опростити и прихватити ближње. Очито, опростити не значи одустати од законских средстава правне државе, којој је дужност водити истрагу против починитеља злочина”. (То јест, против Срба, којима Туђманова Хрватска суди и ове, 1999. године, држећи по својим тамницама многобројне жртве проглашене за ратне злочинце). Те, 1994. године папа је отворено ставио до знања зашто је похитао да призна сецесију Словеније и Хрватске и то у наopakим авнојевским границама:

„После Другог свјетског рата Југославија је била уређена као заједница Јужних Славена. Циљ федерације је да се поједини народи уједине у једну државу. Свака од њих у одређеним околностима и под одређеним условима може изићи и организовати се као самостална држава. Свака од република које су настале као плод тог процеса имају право на властито суверенитет који не може бити занијекан од међународног поретка”. (23. септембар 1994, „Аргумент”)

Ни приликом прве, ни приликом друге посете Загребу, папа није рекао ни реч о усташким злочинима, о учешћу осамсто римокатоличких свећеника у усташким војним формацијама, чији је „војни викар” био Степинац, о данашњем протеривању на стотине хиљада Срба из Хрватске, о хиљадама срушених и уништених српских кућа, о крви невиних која вапије до неба. Није проговорио о хиљадама српске деце која су, оставши у хрватским градовима, била принуђена да посећују католички „вјеронаук” и преведена на римокатолицизам („Новости”, 24. март 1995. године). Папа, „миротворац”, благословио је Хрвате да се бране. Тако је ревносни служитељ Ватикана, Живко Кустић, у „Гласу Концила” записао:

„Нитко, па ни папа, хрватској држави не нијече право да се служи средствима обране, да агресоре и побуњенике и присилно сузбије” („Јавност”, 22. октобар 1994)

Због хрватске „обране”, Срба више нема ни у Лици, ни у Книнској Крајини, а, ако се овако настави, неће их бити ни у западном Срему и Барањи.

Ко је до сада позивао папу да посети нашу земљу?

Некадашњи министар иностраних послова (сада представник СРЈ код Уједињених нација) Владислав Јовановић, од стране власти, и Вук Драшко-

вић, као представник опозиције. Све је то било 1994. Неки сматрају да је патријарху Павлу, који је у марту ове године посетио Словенију и Хрватску, ова посета омогућена због тога да би се Српска црква одобровољила и одобрила папи да посети Србију и Црну Гору.

Епископ шабачко-ваљевски Лаврентије је, после екуменске „молитве за мир” у Асизију 1994, барем према тврдњама Радио Ватикана, рекао да је „и Београд спреман да пружи добродошлицу Јовану Павлу Другом, али не сада, док траје ембарго”. („Јавност” 24. септембар 1994)

У интервјуу датом „Вечерњим новостима” 24. марта 1995. године митрополит загребачко-љубљански Јован је рекао:

„Нико нема право да ограничава папу да посети своје вернике, било где, па ни у Београду, али се мора знати да једна таква његова посета изазива и значајне последице. Јер, ако папа намерава да дође као протагониста мира, онда је природно да да изјаву која ће оставити миротворни утисак”.

Гласови ове двојице архијереја су, међутим, остали усамљени.

Треба чврсто веровати да Српска православна црква неће упутити позив римском папи, нити ће му, ако дође у Београд на позив режима коме је стало до медијске пропаганде, упутити добродошлицу. Јер, долазак папе који је Степинца прогласио свецем, био би увреда Србима који су страдали од усташког ножа и унијаћења у II светском рату, као и онима који су пали као жртве „Бљеска” и „Олује” наших трагичних деведесетих. Била би то увреда Владике Николају и оцу Јустину, који су светосавље бранили од заблуда папизма, била би то увреда владикама–новомученицима Платону, Сави, Петру и Доситеју, које је Свети архијерејски сабор, заједно са закланим свештеницима Ђорђем и Бранком и старцем Вукашином из Клепаца, 1998. унео у свтачник Српске цркве јер пострадаше од верних следбеника Степинца и Пија XII. Може ли патријарх српски, који је исповедио светост епископа и верника уморених и закланих од усташа, примити онога који је за свеца прогласио духовника усташких крволока?

Наравно, питање је реторско. Одговор је јасан: не може и неће. Јун 1999.

Ово је текст који је аутор објавио 1999. године. Он садржи ретроспективу изјава којима се доказује не само утицај, него и изузетан допринос Јована Павла Другог, који је креирао и растурао државе у Европи. О томе сведочи Горбачов, па и Јељцин, самом чињеницом да је постао члан Малтешких витезова.

Творац концепта наводно српске агресије је Јован Павле Други. По налогу Јована Павла Другог бомбардована је Република Српска, само зато што Срби нису прихватили да од 1991. године иду на кланицу коју им је наменио Јован Павле Други. Јован Павле Други је наредио и решење за Косово и Метохију. Све што је наредио Јован Павле Други морали су Клинтон и сви други да ураде. Исто као што је наредио усташама Фрање Туђмана да прогањају Србе са територије која одговара границама ватиканске творевине зване Независна Држава Хрватска. Своју мржњу према Србима православцима Јован Павле Други је реализовао делом и рукама усташа и муџахедина. Само наоружавање усташа је, по њему, племенито, јер је Јован Павле Други био сигуран да прогон и клање Срба није злочин.

18. 8. На страницама од 48 до 53, под насловом „Римски папа и рат против Срба” је текст:

Папа Иван Павао II, доследни непријатељ православног Словенства, није могао да се уздржи, а да не учествује у разарању бивше Југославије и комадању живог ткива српског народа и његових територија, које је, захваљујући вољи светских моћника и свесрдној сарадњи српских комуниста, почело деведесетих година двадесетог века. Историчар Милан Булајић, на основу озбиљне анализе чињеница, у својој књизи „Разбијање југословенске државе 1991/1992 – злочин против мира”, тврди: „Одлуку о коначном разбијању југословенске државе покренуо је Ватикан – Света столица, меморандумом државама КЕБС-а 26. новембра; договорен је на састанку папе Јована Павла II са немачким министром Х. Д. Геншером 29. новембра у Ватикану – да се оствари прије католичког Божића, 23. децембра 1991.”

На првим вишестраначким изборима у Хрватској победила је Хрватска демократска заједница на челу са др Фрањом Туђманом, који је, скупа са својом партијом, одржавао извршне везе са усташком емиграцијом. Дванаест хрватских бискупа, на челу са кардиналом Фрањом Кухарићем, отворено је подржало ХДЗ. Радио Ватикан тим поводом је саопштио: „Црква је на вријеме схватила важност догађања и припремила је вјернички народ, упозоравајући да нам је вјерничка и грађанска дужност изићи на изборе и да се глас мора дати оним кандидатима и странкама које, према вјерничкој свјести, гарантују слободу исповиједања вјере и слободу развоја сваког појединца”. Три дана после избора, на Бискупској конференцији Југославије, ријечкосењски надбискуп Антун Тамарут повезао је победу ХДЗ-а са Ускрсом те године и са победом „истине над лажју, љубави над мржњом, правде над неправдом”. Поводом референдума за отцепљење Хрватске од Југославије (и то у авнојевским границама, што је значило и отцепљење оног простора на коме су вековима већину чинили Срби), „Глас Концила” је писао: „Можемо мирне савјести рећи да је Југославија, свака досадашња и садашња Југославија, за Хрвате и за католике негативно искуство. Од почетка је у Југославији заправо неприкладно бити по народности Хрватом и по вјери католиком. Било је раздобља кад је то могло бити мање неугодно, али никад није постало угодно. Одријешито хрватско опредјељење одувјек се у Југославији сматрало државном опасношћу. Католиштво се у обје Југославије третирао као туђинска идеологија. Посљедица тако схваћеног и у пракси провођеног југословенства је све мањи број Хрвата у Југославији и у самој Републици Хрватској све неповољнији положај католичке цркве”. То је био отворени позив да се 19. маја 1991. на Туђмановом референдуму гласа за отцепљење. Када је 86 посто пунолетних грађана изашло на референдум и када је 94 посто изашавших гласало за сецесију, римокатолички свећеник Тончи Трстењак преко Радио Ватикана је кликтао: „Нити окорјели оптимисти нису прије два тједна, кад је расписан такав референдум, могли предвидјети тако једнодушан глас свих Хрвата”. Трстењак је такође поручио да ће те, 1991. „благдан Духова остати као најљепши дан у повијести Хрвата” јер је то „дан будућности и одлучности да своју судбину узму у своје руке”.

Све је било као и 1941. године. Др Милан Булајић вели: „Као што је надбискуп Степинац 1941. поздравио долазак на власт усташког поглавника Павелића и хрватске мужеве у влади прве државе Хрватске, тако је загребачки надбискуп Фрањо кардинал Кухарић 1990. поздравио долазак на власт у најављеној другој држави Хрватској хадезевског врховника Туђмана и „нових људи” који ће „исписати нову страну повијести Хрватске” и „промијенити положај Цркве”.”

Године 1941, 18. маја, папа Пије XII примио је у посету поглавника Хрватске др Анту Павелића; педесет година касније, 25. маја 1991. папа Иван Павао II примио је у посету врховника Хрватске, др Фрању Туђмана. Круг се затворио. Иако је аудијенција код папе била „приватна”, Туђмана је примио и монсињор Анђело Содано, вршилац дужности папиног државног секретара. И иза посете Павелића и иза посете Туђмана стајао је ватикански хрватски завод Светог Јеронима. Ректор Завода, монсињор Мађарец, поздравио је 1941. Павелића; ректор завода, монсињор Ратко Перић, поздравио је 1991. Туђмана, рекавши да он „усобљује и уобличује све оне тежње, настојања и жеље Хрвата кроз повијест да дођемо до своје слободе и самосталности. (...) Ми данас не примамо политику, него хрватску домовину и демократију, која је прошле године провалила незауостављивом снагом, а кулминирала претпрошле недјеље у референдуму хрватског народа, који се у цјелини одређелио за слободну, самосталну државу Хрватску”. Монсињор Перић је захвалио врховнику због његових значајних личних напора уложених у настанак нове државе: „Ми вам такођер захваљујемо на свему ономе што сте учинили за лијепу нашу домовину својим повијесним, знанственим, стручним радovima, својом патњом и затворима, и својим водством хрватског народа. Желимо и од Бога молимо да Вам дадне снаге да сигурном руком водите хрватску лађу по овом узбурканом мору у луку мира, слободе и благостања. Бог вас поживио”.

Др Фрањо Туђман је, после посете папи, изјавио нешто слично ономе што је Миле Будац изјављивао за време II светског рата. Врховник је рекао: „Да се на овај начин није поклопило настојање католичке цркве и програм Хрватске демократске заједнице, до готово потпуног прожимања, све оно што смо постигли у успостављању демократије, тога духовног јединства и препорода хрватског народа, а што је на својствен начин чудо, не би било могуће”. (Интервју „Гласу Концила”)

Године 1991, 26. новембра, државни секретар Ватикана упутио је Меморандум са захтевом за признавање Словеније и Хрватске као независних држава свим чланицама Конференције о европској безбедности и сарадњи. Ту се, између осталог, вели: „Света столица, пред огорченим борбама које се воде у Хрватској, позива заједницу држава да поново размотри потребу поштовања права на независност народа Хрватске и Словеније и народа који би желели да остварују то право; Света столица је мишљења да је дошло вријеме да се међународно признају Хрватска и Словенија и то прије божићних празника. Народи тих двеју република су слободно и демократски изабрали независност”.

Др Наваро Валс, портпарол Ватикана, изјавио је да је „Света столица од почетка кризе радила на два начина: дипломатским путем, и честим интервентима папиним: дипломатским је путем Света столица предлагала рјешење кризе међународним признањем односних република, а папа је стално и са боли излагао разлог и увјете по којима се настали проблем може ријешити тако да се поштују све стране и право на самоодређење”. („Глас Концила”, бр. 52/1991)

Папа и Ханс Дитрих Геншер, министар спољних послова Немачке, постигли су договор да Ватикан и Немачка (сетимо се: Хитлерова Немачка је у Другом светском рату била главни савезник Павелића) први признају Хрватску и Словенију, вршећи тако притисак на остале земље Европе и света, које треба да поступе исто.

У свом предавању о „црквеној дипломатији” („Глас Концила”, бр. 7. 1994) бискуп дувањски др Ратко Периф, вели да је папа 26. XI 1991. „позвао представнике држава КЕБС-а и том приликом им уручио „меморандум” у којем је затражио да те земље признају Хрватску, а кад је уочио да се оне колебају, онда је учинио искорак и 13. сјечња 1992. на темељу јавно изнесених увјета признао Републику Хрватску и касније 20. коловоза Републику Босну и Херцеговину”. Један од „увјета” био је „поштивање мањинских права”. Млада „хрватска демократија” у то доба је масовно прогањала Србе. Живко Јузбашкић, једини Србин у хрватској влади оног времена, у интервјуу „Недељном Вјеснику”, датом почетком 1992. вапио је: „Минирање кућа, пословних просторија и аутомобила, пљачка станова и новчане уцјене, насилно уселјавање у станове и куће, разна малтретирања до убојстава на најзвјерскији начин, све се то чини да се створи одређена психоза страха, због чега многи напуштају своје домове и иселјавају из Хрватске. Нажалост, то се догађа чак и у Загребу. Тако, на примјер, из мјесних заједница Козари Пут и Козари Бок (подручни уред Пешченица – Загреб) под притиском је до сада иселило више од десет тисућа грађана српске националности, остављајући своју тешком муком стечену имовину. Све су то били претежно радници. Знају се извршиоци свих тих дјела, али до сада нису приведени суду, па они и даље овдје воде своје осветничке ратове и дијеле своју „правду” (...) У разредима неких школа нагло су нестали Срби, односно родитељи своју дјецу уписују као Хрвате. Барем је сада требало ову школску дјецу поштедјети националног изјашњавања. А што рећи о све чешћим појавама мијењања имена и презимена и промјене националне припадности код одраслих грађана?” Папа је, преко својих људи у Хрватској, за све ово знао; признајући Хрватску, а касније и унитарну, на исламском фундаментализму Алије Изетбеговића засновану, Босну и Херцеговину, у сваком од ових зала је учествовао, као и његов претходник, Пије XII.

У то време, после Светог архијерејског сабора Српске цркве у јануару 1992. огласио се и патријарх српски господин Павле. У свом писму патријарх српски подсећа папу не само на то да је први признао „сувереност и независност Словеније и Хрватске”, него да је, поред државног механизма Ватикана у подстицању других земаља на сличан корак, користио и „организам, структуре и институције Римокатоличке цркве”, у којој он није само „први по

части епископ или патријарх, него је, теоретски и практично, њен први свештеник и њен стварни, апсолутни поглавар”. Као шеф цркве и државе, папа је двоструко одговоран за тај чин „пред Богом и пред историјом”.

У свом писму, патријарх српски није оспорио Хрватима и Словенцима право да живе у својим државама, али је подсетио на чињеницу да Срби из српских Крајина никад нису били грађани хрватске државе, све до стварања нацистичке ендехазије 1941. И додаје патријарх српски: „Најновија независна Хрватска, по речима њеног председника др Фрање Туђмана, не искључује НДХ и период 1941-1945. (са страшним геноцидом против православних Срба) из континуитета хрватске државности. Ту чињеницу она показује и на делу, све до ових дана. Стога са најдубљим жаљењем морамо да констатујемо и то да је Ваша Светост безрезервном подршком за васпостављење те државе узео на себе – и пренео на стотине милиона римокатоличких верника у свету – одговорност за сва она средства и све оне методе који су коришћени, и сада се користе, од стране носилаца власти, војске и полиције сада већ међународно признате хрватске државе. Такође и одговорност за сваку сузу свакога српског и хрватског детета које је у трагичном рату у дојучерашњој Југославији остало без дома, без детињства, а веома често и без оба родитеља, као и за сваки уздах свакога Србина и Хрвата, православног или римокатолика, верујућег или саблажњеног, који је сада избеглица или душевни и телесни инвалид, или убица, или жртва, или све то у исто време”. Патријарх Павле је папу упозорио да се усудио да „благослови и освешта и средства која су употребили носиоци младе хрватске демократије, историјски наследници нацистичког злочинца Павелића, при чему су не малог учешћа узели и многи клирици Римокатоличке цркве у Хрватској”. Патријарх сматра да се, посредно, оваквом погрешком каква је признавање Хрватске у авнојевским границама доказује да је догмат Првог ватиканског концила о папиној незаблудивости – нетачан.

Папа је на ово писмо одговорио да је његово признавање Хрватске било само „средство притиска способно да рат приведе крају”, као и то да позива на екуменску молитву и дијалог.

Папина екуменска стремљења наставила су се 1994, приликом посете Хрватској и клечања на Степинчевом гробу, као и у јесен 1998, када је Степинца прогласио „блажеником”.

Недавно је код нас изашла књига Марка Аурелија Ривелија „Надбискуп геноцида Монсињор Степинац, Ватикан и усташка диктатура у Хрватској, 1941-1945”. („Јасен”, Никшић, 1999) Описујући беатификацију Степинца у Госпином светилишту у Бистрици, када је једна девојчица из Дубровника папи предала сребрну фигурицу у виду готске кулице у којој се налазио један Степинчев прст, Ривели вели: „Одмах послје тога у светилишту се скида свилена тканина која покрива портрет новог блаженога: Степинац, означен као „слуга Божји” и „мученик вјере”, овјековјечен је између загребачке катедрале и базилике Светог Петра. (...) Предсједник хрватске државе, бивши комуниста Фрањо Туђман, придружује се понтифексу на олтару. У светилишту се проламају моћне ноте хрватске националне химне, коју вјерници пјевају из свег гласа; кардинал Анђело Содано и остали прелати слушају хим-

ну, држећи десну руку на срцу. Светилиште опседају десетине хиљада вјерника (по неким процјенама, свих триста хиљада). Јован Павле II се обраћа маси жалосним гласом: „Блажени Степинац није пролио своју крв у уском значењу те ријечи: његова смрт узрокована је дугом патњом, последњих петнаест година његовог живота бијаху непрестано низање патњи” (...) О годинама усташке диктатуре и о балканском холокаусту Јован Павле II не каже ни једну једину ријеч”. У закључку на крају књиге, Ривели додаје, говорећи о сарадњи Римокатоличке цркве са усташама: „Највећу одговорност имао је примас Хрватске, монсињор Алојзије Степинац; повезан са усташком аристократијом, члан Сабора Независне Државе Хрватске, поглавар свих капелана усташких убица, одликован од Павелићеве диктатуре. Понеки кориснољубиви животописац је записао да је Степинац понекад „протестовао”, али не постоји никакав документовани траг о било каквом протесту, о било каквом одлучном акту, о било каквој одлучној интервенцији загребачког надбискупа у циљу супротстављања усташким покољима. Језуита Петер Гумпел, извјеститељ о проглашењу Степинаца за блаженога, тврди: „Имамо доказе да је барем дванаест пута (Степинац) у катедрали протестовао против нацизма. У Југославији нико није направио више за Жидове од Степинаца”. Ако и допустимо да је примас Хрватске католичке цркве „дванаест пута протестовао” против нацизма, није познато да је икада протестовао против поглавника. Ако и допустимо да се монсињор Степинац ангажовао да спаси неког Јеврејина од прогона, језуита Гумпел се претвара да не зна да су усташе извршиле балкански холокауст првенствено зато да би истријебили Србе православце: у ствари, није позната ниједна Степинчева интервенција у одбрану Срба из Хрватске, који за Гумпела, језуиту проглашавача блаженога, уопште не постоје.

Истина, потврђена ван икакве сумње, лежи у томе да будући блажени, монсињор Степинац, није ни прстом мрдноу да би зауставио етничко-вјерски геноцид. Монсињор Степинац није искористио ни трунчицу своје несумњиве моћи да призове разуму бискупство и свештенство који су били обузети екстремним национализмом и који су служили као оруђе тиранске хегемоније. Није се никад обратио хрватским католицима да се држе пете Божије заповијести: Не убиј! Хрватска католичка црква бијаше и сама „суоснивач” хрватске нацифашистичке државе, до краја заинтересована да Хрватску претвори у земљу једне вјере”.

Мирко Вид Млакар, у свом тексту „Блажени Алојзије” („Европљанин”, 12/1998) указује на значај беатификације Степинаца за Хрвате: „Беатификацијом кардинала Степинаца хрватски католици добили су једну задовољштину, па (...) је Степинац сад све мање национална икона, а све више мученик за људска права”. (Подвлачење наше, нап. аут.)

Дела папе Ивана Павла II сасвим су доследна инквизиторској логици папизма. Он је прво признао право Хрватске да се отцепи од Југославије, и то у авнојевским, антисрпским границама, не осврћући се на историјску истину, нити пак на чињеницу да ће, као и 1941. Срби у новој Хрватској бити прогњани и грађани другог реда. Одмах после тога уследило је уношење Степинаца у римокатолички светачник и као националног свеца Хрвата, али и као

„борца за људска права”. Идеолог усташких кољача тако је постао духовни отац савремене Хрватске, светац њене државности. Оно што је за Србе Свети Сава, за Хрвате је постао Алојзије Степинац.

Није нимало случајно да је после Туђманове смрти и доласка на председнички положај Стипе Месића, Кухарићев наследник, загребачки надбискуп Јосип Бозанић у званичној честици упућеној Месићу поручио да на њега „призива благослов Божји и заговор блаженог Алојза Степинца”.

Срби православне вере то треба да памте. Ако им неко са папине стране нуди екуменску руку помирења, сећање на „блаженог Степинца” ће им помоћи да схвате колико је понуда искрена. Фебруар 2000. године.

И из овог текста се закључује да је непогрешива коинциденција догађаја од 1991. године са догађајима из 1941. године. Јован Павле Други је покренуо, наредио и признао исто оно што и фашистички папа Пије XII. Иконографија је потпуно иста, али и последице. Последица су ратни злочини по трећи пут над Србима. То је желео, о томе имао свест и то је наредио Јован Павле Други. Као што је Пије XII стварао „нову Европу” 1941. године, тако је и Јован Павле Други 1991. године завршавао процес стварања „нове Европе”. Увек када се приступи неком пројекту стварања уједињене, или јединствене Европе, ратни злочини и геноцид над Србима су препознатљив и крвљу натошљени пут којим корача римски папа.

18. 9. На страницама од 67 до 69, под насловом „Какве свеце нуди ’сестринска црква’”, је текст:

Заиста, као што примећује Ђакон Андреј Курајев, богословске доктрине би се можда и могле усагласити на неким комисијама, али – шта ћемо са идеалима светости православља и римокатолицизма? Јер, кад би се Запад и Исток сјединили, онда би у календару били и „блажени” Алојзије и Свети Платон Бањалучки... Јер, папа Иван Павао II је за свога понтификата, беатификовао и канонизовао мноштво ликова римокатоличке повеснице за које бисмо могли рећи да су, у најмању руку чудни... Није реч само о Алојзију Степинцу.

Рецимо, недавно је у светачник унет оснивач „папине масонерије”, „Оруса Деи”, Хозе Матија Ескрива де Балагвера, нови Игнацио Лојола. „Orus Dei” је организација која је стајала иза низа диктатора у Латинској Америци, организација сурове дисциплине налик на ону у тоталитарним култовима. Нови „светац” је својим младим следбеницима поручивао и ово: „Буди инструмент. Велики или мали, деликатан или простачки (...) Твој задатак је да будеш инструмент”... И још: „Ти си један јадни инструмент (...) Не треба оставити инструмент да зарђа”. „Orus Dei” и даље функционише, и испуњава задатке свог оснивача, који га је предао у потпуну покорност папи.

Нови блаженици су и Пије IX, који је на I ватиканском концилу увео догмат о папиној „незаблудивости”, и Иван XXIII, који је сазвао II ватикански концил да би тај догмат, уз екуменистичку реторику, потврдио.

Наравно, ту је и папа Пије XII, Алојзије Степинац. О њему Џон Корнвел у књизи „Хитлеров папа” пише као о човеку који је неформално, али свесрдно, подржао ендехазују, и прстом није мрдноу да заустави насиље над Србима у доба Анте Павелића. Још 1939, када је надбискуп Степинац довео код

папе групу ходочасника, папа је Хрвате ословио старим називом, „предзиђе кршћанства”, и изразио своју жељу за напредак и бољу будућност. Његов надбискуп је, чим се срео с Павелићем, забележио да му је поглавник рекао да неће бити толерантан према Српској цркви, јер то није црква, него „политичка организација”. Папа је знао за злочине према Србима. Британски изасланик у Ватикану, Озборн, преводио му је извештаје Би-Би-Сија, од којих је један, из фебруара 1942, гласио овако: „Најгори злочини се врше у близини загребачког надбискупа. Крв браће тече као река. Православци се силом покрштавају у католичанство. И ми не чујемо глас надбискупа да изражава протест. Уместо тога, извештава се о његовом учешћу у нацистичким и фашистичким парадама”. Ватикан је у јулу 1941. знао за насилна покрштавања Срба, јер је ватиканска Конгрегација за источне цркве тражила да се не примају они који би да постану католици из „погрешних разлога” (као што је избегавање ножа и маља). Кардинал Тисеран је усташком дипломати Рушиновићу рекао да се зна да је 350 хиљада Срба нестало 1942. Али, Пије XII је и даље примао усташе: јула 1941. сто чланова загребачке полиције; 6. фебруара 1942. усташку младеж; 1943. изразио је, пред усташким послаником Лобковићем, своје задовољство Павелићевим писмом и жаљење што још није почео поход против правог непријатеља – большевизма...

Још једног папиног јерарха чека беатификација: то је негдашњи врхбосански надбискуп Јосип Штадлер. Кардинал Крешченцио Сепе је посетио Босну и Херцеговину од 6. до 10. јуна 2002. као папин секретар Комисије за евангелизацију народа. У Сарајеву је посетио „мисијску средишњицу” Римокатоличке цркве и, после говора о ранама минулог рата, поручио је окупљеним фратрима и часним сестрама да треба да помогну другима да сретну Крстово лице у „религиозно плуралистичном друштву”. И додао је да је босанска римокатоличка црква мученица, али да је папа истакао да наступа пролеће евангелизације. Многи су се после Сепеове посете упитали ко треба да буде евангелизован, с обзиром да су римокатолици у Босни добро организовани и верни својој заједници. Али, све је постало јасно када је Сепе као образац мисије истакао кардинала Јосипа Штадлера, чији је поступак за беатификацију покренуо сарајевски кардинал Винко Пуљић. Сепе је за Штадлера рекао да је био „горљиви пастир, препознатљив по светости и многим иницијативама делотворне љубави”.

А шта је Штадлер уствари радио као оснивач реда часних сестара „Служавки малога Исуса”? Рођен 1843. у Славонском Броду, студирао у Риму, професор у Загребу, за надбискупа врхбосанског именован је после Берлинског конгреса 1878, када је Аустро-Угарска стигла у Босну у „миротворачку мисију”. Од самог почетка, као верни син Рима и Беча, радио је на борби против српског православља. То је доба када је укидана ћирилица, затваране српске школе, потискиване књиге из Русије и Србије... На сарадњи са окупационим шефом Земаљске владе, грофом Мирошевским, Штадлер нуди српском митрополиту Сави Косановићу прелазак на унију с Римом, што овај одлучно одбија. Долази до полемике са Штадлером и великог притиска Беча на српског владику, који се 1885. повлачи, немајући снаге да се избори с Римом и Хабзбурзима. Било је то доба борбе за бошњаштво и бошњачки језик, са једним јединим циљем: Србе што више отуђити од цркве Истока.

Штадлер је умро 1918. године, дан после стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, која му није била по вољи. Политички опредељен као праваш франковачке оријентације, Штадлер је дочекао процес за проглашавања блаженим. О њему кардинал Винко Пуљић вели да је „милост која се незаслужено претвара у благослов“; именујући велечасног Паву Јуришића за постулатора беатификације, Пуљић је посредно свима ставио до знања да очекује да ће Босна и Херцеговина добити свог „блаженог“ Алојзија.

Ако је тако, поставља се једно питање: шта ће православни Срби у друштву таквих „светаца“ и њихових беатификатора“?

За овај текст аутор је користио следеће изворе: 1) Хуан Гојтисоло: „Светац, фашиста и развратник“, „Le Monde Diplomatique“, октобар 2002; 2) Џон Корнвел: „Хитлеров папа – тајна историја Пија XII, Службени лист СРЈ, Београд, 2000; 3) Живица Тузић: „Рим опет нуди унију“, „Глас јавности“ 24. јун 2002.

Из текста се јасно препознаје да Јован Павле Други за свеце проглашава оне који су најпознатији по злоделима над Србима. То је, уосталом, препознатљив стил Јована Павла Другог. Једно прича а супротно ради. Прича о екуменизму, а за свеце и представнике аутентичне наводно државотворне политике проглашава само оне представнике и свештенике своје цркве који су познати као највећи зликовци против српског народа. Стално прича о миру и позива на мир, а не осуђује своје устапе. Све прозива за злочине, али не и оне који су по његовој наредби извршили злочин против мира и друге злочине.

18. 10. На страницама од 107 до 109, под насловом „Римокатолицизам потискује православље на Косову“ је текст:

Две главне цркве које се налазе на Косову су Римокатоличка и Српска православна. Није их тешко разликовати. Српске православне храмове лако је препознати по око њих начичканим НАТО-тенковима, окружене бодљикавом жицом, барикадама од врећа с песком и до зуба наоружаним војницима, који легитимишу оне што улазе у храм.

Никаких стражара и барикада нема око римокатоличких цркава.

Шездесет хиљада католика, који чине 4 посто становништва провинције, нашли су дуго очекивани простор и могућност развоја. У исто време, некад доминантна Српска православна црква налази се на сталном удару агресије албанских муслимана, који је поистовећују са деценијском државном дискриминацијом. Пошто су већина косовских католика – Албанци, међу њима и муслиманима нема националне мржње која раздваја православне Србе и муслимане – Албанце.

У недавном интервјуу који је дао католички бискуп Марко Сопи у својој резиденцији у другом по величини косовском граду, он је живим бојама насликао будућност цркве у пострадалој области, где се под вођством НАТО-а и администрације УН постепено успоставља поредак.

„Ако се економски услови побољшају, наш број ће расти. Стопа рађања је висока, и наш број ће расти, само ако останемо овде“, рекао је Сопи, приметивши да је просечан број деце у католичким и муслиманским породицама четворо или петоро. Привредно побољшање може да привуче још око 40

хиљада косовских католика, који имају своје жупе у Хрватској, Аустрији, Немачкој и Детроиту, примећује он.

Ватикан, очито, такође верује у косовске католике. Крајем јуна провинцију су прогласили апостолском администратуром, а Сопи је одређен за папског администратора. Папске администратуре су претходнице пуноправних бискупија у оним областима у којима није уведена епархијална структура. Пре тога Косово је било део Бискупије скопске у Македонији, земљи која је 1991. добила независност од Југославије. Ако се тренутна тенденција појача, римокатолицизам ће потиснути српско православље са његове доминантне позиције на Косову.

Око 150 хиљада Срба побегло је са Косова прошле године, од када су снаге НАТО-а обезбедиле повратак албанских избеглица. Остало је око 100 хиљада православних Срба, који живе у непријатељском и опасном окружењу.

Бискуп Сопи, добродушан човек заповедничког држања, вели да је бекство Срба са Косова било природан процес. Једно је морало бити јасно: Срби су побегли у Србију „не само зато што су их прогнали Албанци”, вели он, додајући да су се Срби „понашали веома лоше у последњих десет година, а нарочито за време рата, па је било сасвим природно да се боје за свој живот”.

У току 78 дана НАТО-бомбардовања и рата Срба против косовских Албанаца, Сопи је остао на Косову скупа са 36 својих жупника и 70 часних сестара. Он каже да католици нису били дискриминисани због своје вере.

Ипак, муслимански лидери кажу да је 217 џамија у региону било оштећено. Православни говоре о преко 80 разорених храмова и манастира (сада их је знатно више, нап. ред.)

Наоружана новим могућностима за свећенике, обећањима да ће западне католичке организације направити први у историји Косова католички деџи вртић и основну школу, уз срдачне односе са политичким хегемонима – косовским Албанцима, католичка црква има намеру да крене у делатност невиђену од краја XIX века, када је, за време отоманских господара, почело масовно подизање храмова.

Поред демографске динамике, изазване одласком Срба и великом плодношћу католика, поједини верују да ће католичка црква расти просто зато што је привлачнија.

„Католицизам је цивилизованији, и народ Косова се у то уверио”, вели Пол Кукели, 55-годишњи католички сељак, који је изашао да попуши цигарету у току мисе на којој је обављано посвећење за свећеника, у престоници Косова, Приштини. „Ми се окрећемо Европи. Несумњиво је да ће католичка црква расти”.

Бахтир Хамза, други католик који је изашао да предахне за време двочасовне службе, у којој је учествовало на десетине свећеника и три католичка бискупа са Балкана, рекао је да је он сам био реткост на Косову: муслиман који је постао католик. Када се обраћао, Хамза, 44-годишњи књижевник, наишао је на противљење својих суграђана муслимана јер је решио да свој дом претвори у римокатоличку цркву. Хамза каже: „Ја верујем да је сваки Албанац у суштини католик. Они су били принуђени да постану муслимани због Турака. То је била катастрофа која је снашла албански народ”. Без обзира на

непријатељство суседа, Хамза се заклео: „Од свог дома направићу цркву да бих се борио против примитивизма ислама”.

Не би се могло рећи да његове погледе дели окружење. Бискуп Сопи наглашава како се мучно одвијао његов покушај да после рата уприличи међурелигијски сусрет између великог муфтије Реџепа Боје, српског православног епископа Артемија (Радосављевића) и њега.

По речима Андреаса Шолгимија, косовског саветника за религијска питања при Организацији за европску безбедност и сарадњу, католици и муслимани су одавно успоставили пријатељске односе у региону. Он се позива на лично искуство, причајући о свом присуству на два верска празника у косовској престоници Приштини.

„На полноћи у католичкој цркви за Божић било је око 2-3 хиљада муслимана”, рекао је Шолгими, додајући да су му касније, када се око 100 хиљада муслимана сабрало да обележе крај Рамазана, „рекли да је тамо било око 500-600 католика”. Година 2000. Френк Баум.

Аутор је у овој књизи објавио текст Френка Баума, који примећује да су на Косову и Метохији, након бомбардовања и протеривања Срба, створени идеални услови за мисионарење римокатолика. Покатоличавање је стални процес који се одвија на Косову и Метохији. Ако се има у виду да је 1913. године Албанију створио Ватикан, да је током Другог светског рата окупациона сила Италија у Шиптарима имала идеалне савезнике који су вршили прогон Срба, да је Тито 1946. године забранио да се Срби врате на Косово и Метохију, онда је јасно да је Јован Павле Други са свих страна окружио Србију, како би искоренио Српство и православље. Зато с правом може да се изнесе констатација: где су Срби, ту је и папин благослов да се Срби убијају, а то може да ради ко хоће, јер за Јована Павла Другог и није злочин убити Србина.

19.

У књизи „Усташко-окупаторски злочини у Лици 1941-1945”, аутора Гојка Везмара (издавачи „Музеј жртва геноцида” Крагујевац и Удружење Срба из Хрватске – Српско културно друштво „Зора”, Београд, штампа „Динез-експорт-импорт” Београд, 2004. године) објављен је:

19. 1. На страницама 5 и 6, текст:

Књига „Усташко-окупаторски злочини у Лици 1941-1945” је резултат вишегодишњег истраживања о карактеру и обиму фашистичких злочина у Лици у Другом свјетском рату. Највише простора заузима проблематика усташког геноцида над српским народом, што чини срж и поенту цјелокупног сазнања о масовном и драстичном терору у Лици у ратном периоду од 10. априла 1941. до 15. маја 1945. године. Основна карактеристика ове опсежне едиције јесте да садржи укупна и релевантна сазнања за свих осам котара Лике у све четири године рата, те да је у њој методом личне и појединачне идентификације жртва истражен и утврђен укупан број од 16.535 жртва фашистичког терора међу цивилним становништвом, од којих је 15.453 Срба или 93,46 посто укупних жртва.

Географски простор радње представља округ Лика, раније познат као Личкокрбавска жупанија, с осам котара: Доњи Лапац, Кореница, Удбина, Грачац, Госпић, Перушић, Оточац и Бриње. То је цјеловито географско-хисторијско подручје између Велике и Мале Капеле, Бихаћке котлине, Зрмање и Велебита с изласком на море крај Карлобага. На том простору површине 5.563 км² живјело је 1931. године 174.370 становника, од којих 96.468 Срба и 77.745 Хрвата. Личка географска и микрокултурна обиљежја имају и села опћина Дрежница и Плашки, али су политичком подјелом редовно уврштана у друге регионе, тако да нису обухваћена ни овом књигом.

Лика је, поред Кордуна и Баније, једна од регија Хрватске која је у току Другог свјетског рата претрпјела највеће цивилне жртве, поготово у редовима српског становништва. Таква масовност и ригорозност терора с типичним одликама усташког геноцида, резултат је низа неповољних фактора, од којих су најзначајнији: вјерска нетолерантност прерасла у националну мржњу, изворност, масовност и радикалност усташког покрета у Лици, те присуство талијанског и њемачког окупатора као залеђа убилачком механизму Независне Државе Хрватске.

Коријен вјерских сукоба сеже у далеку прошлост црквеног раскола источне и западне кршћанске цркве. Сеобом Срба у Лику поремећене су те фиксне границе, а православље продрло дубоко на простор католичке јурисдикције. Није се радило само о доминацији над вјерницима, већ над територијем с којег се прикупљала даћа. Прва три стољећа вјерске размирице остале су на нивоу цркава и нису продирале у народ. Постојале су претпоставке да ове сеобе не значе судар цивилизација у корист јаче, као што се то збило два-три пута раније, доласком Римљана и сеобом народа, већ да ће завршити њиховом интеграцијом. Међутим, стварањем нација и националних партија у 19. стољећу, вјерске су разлике послужиле као основа за распиривање националних страсти у борби за остварење ужих себичних интереса економског и политичког карактера.

Најекстремнија међу њима била је усташка организација, посебно јака и масовна у Лици. Формирана као антисрпска и антијугословенска, заснована на начелима сепаратизма, реваншизма, екстремног национализма, антикомунизма и фашизма, отпочела је с разарањем идиле и идеје о заједничком животу. Рјешеност усташа да истријебе српски народ није нигдје била тако радикална, осорна и масовна као у Лици, Кордуну, Банији, западној и источној Босни и Херцеговини. Не само да су незајажљиво и острашћено вршили масовне покоље и погроме, већ су код хрватског народа упорно и непрестано разбуктавали националну мржњу, подстрекивали га на уништење свега што је српско, на тотално затирање имена и цјелокупне прошлости тога народа. Била је то уобразиља усташко-фашистичке и клерикално-римске идеологије, да је усташама и њиховој Независној Држави Хрватској додијељена мисија одбране западне цивилизације и Римокатоличке цркве од православља и комунизма. Усташе су се упињали до апсурда да вежу комунизам за српско име, не зато што би Срби требало да буду већи комунисти од Хрвата, него да их демонизирају и ускрате им не само било чију заштиту, већ и елиминирају сваку људску самилост.

Неоспорна је чињеница да су усташе свој злочиначки наум припремале и остваривале уз помоћ и залеђе фашистичких окупатора. Међутим, обим и карактер злочина геноцида који су демонстрирали често је саблажњавао и њихове наредбодавце. Колико год су трупе окупатора нанијеле знатне жртве народу Лике, оне су у односу на број жртава и острашћену егзекуцију од стране усташа биле не само мање, него и „сиромашније” за сумануте натуралистичке сцене усмрћења. Апсурд је тим већи што су Нијемци, а поготово Талијани, спутавали и осуђивали драстичност усташа у немилосрдном затирању људских живота. Талијани су чак за један краћи период и зауставили масовне покоље усташа, реокупацијом II зоне, у чијем саставу се налазила и Лика.

Поред великог броја људских жртава, Лика је у Другом свјетском рату доживјела и страховита материјална разарања. Овдје је фашизам у пуној мјери манифестирао своју злочиначку ћуд, народноослободилачки рат силну енергију народа у отпору и борби за опстанак и слободу, а рат опћенито праву трагедију и несрећу за цивилно становништво. Због стратегијског положаја Лике између јужне и сјеверне Хрватске и надомак јадранске обале, у њој су биле стациониране бројне окупаторске снаге, најприје талијанске, а од августа 1943. и њемачке. Уз њих и њихову подршку, ту су настале многе квислиншке снаге – усташа, домобрана, оружника, наоружаних цивилних усташа, четника и других. Отуд тешке и исцрпљујуће борбе, које нису поштедјеле ниједан кутак Лике, вођене без престанка све четири године рата. Све је то утицало на свакодневни губитак људских живота, како од стрељачког оружја у нападу на села, тако и од силне артиљеријске ватре и бомбардирања по селима, по збјеговима и колонама избјеглица. Колико је само немоћних старијих људи, жена и дјеце помрло од зиме, глади и разних зараза. Цијела Лика је у том рату претрпана надгробним хумкама, натопљена крвљу, исцрпљена и осиромашена.

Ово је текст којим аутор уводи читаоца у тему коју је студиозно обрадио. Он једну злочиначку појаву назива правим именом – геноцид над Србима. Судаћи по критеријумима које примењује МКСЈ, у периоду од 1941. до 1945. године на подручју Лике усташе су извршиле очигледан геноцид. Под тим називом овај период није одређен у делу историјског контекста оружаних сукоба на територији бивше Југославије од 1991. године у пресудама МКСЈ. Обично се наводи да је било злочина над Србима у Другом светском рату, али више као историјски податак, односно оправдано сећање Срба, па да је услед тога готово нормално и предвидиво да су Срби имали разлога да од 1991. године врше злочине над Хрватима. То је својеврсна замена теза, која има за циљ да спречи не само извођење доказа пред МКСЈ на околности историјског контекста сукоба, већ да се прихвата стање настало после геноцида над Србима као нормално, редовно и законито. Дакле, у питању је својеврсно амнестирање усташа и Ватикана за злочин геноцида над Србима од 1941. до 1945. године, а самим тим и избегавање утврђивања да између Независне Државе Хрватске, као творевине Ватикана и фашизма, и Туђманове Хрватске постоји не само идеолошка, него и свака друга веза, односно континуитет једне злочиначке државе.

У овом елаборату наведени су докази који не само да доказују постојање континуитета да се путем геноцида над Србима остварује државотворност Хрвата, већ и признања, почев од Туђмана, његових новоустапа, па све до Јована Павла Другог и Ватикана, да је Независна Држава Хрватска 1991. године следбеник Павлићеве Независне Државе Хрватске. Дакле, у питању је идентична Независна Држава Хрватска, створена или обновљена у процесу стварања „Нове Европе”, односно неког „новог светског поретка”, исто као што је то урађено 1941. године. Сетимо се да су 1945. године неки размишљали и предлагали да се Хрватска и Хрвати ставе под међународни протекторат, јер своју државотворност и не знају за нешто друго да користе осим да врше злочине над Србима.

Историја је показала да и најмања аутономност Хрвата, односно Хрватске значи геноцид над Србима. Ваљда није потребно доказивати да сваки колективитет има право да се самоорганизује и брани од злочинаца који припремају и покушавају да окончају геноцид који су започели још пре неколико стотина година. Ваљда је обавеза оних који брину о међународном миру да спрече да се оствари последњи чин процеса који се назива геноцид над Србима.

У пресудама МКСЈ се историјске чињенице и конкретни догађаји на територијама где је било оружаних сукоба изврћу толико безобзирно, да се практично пише нова историја, које није било. Због те и такве „виртуелне историје”, која се ствара у МКСЈ, потребни су овакви елаборати са великим бројем доказа историјског контекста геноцида над Србима. Геноцид, за који се у овој књизи представљају оригинални докази, ничим не може да се побие, као што не може да се спере љага не само са утицаја, него и директне одговорности Ватикана у чије име су Хрвати вршили злочине и зато што су Ватикан чували од православља и комунизма. У овој књизи се налазе и докази који показују да је све што је урађено над Србима од 1941. до 1945. године, а то је геноцид, поновљено и од 1991. до 1995. године, уз коришћење неких нових средстава, пре свега медија и ојачаног утицаја Ватикана преко Јована Павла Другог. Циљ је исти, а резултати далеко погубнији. Срба је све мање и Јован Павле Други може да се поноси да је остварио хиљадугодишњи сан Ватикана. За разлику од 1945. године, када су се још и чули гласови међународне савести који су прозивали Пија XII да је био фашистички папа, данас се Јован Павле Други велича, мада између Павлића и Туђмана не постоји никаква разлика.

19. 2. На страницама од 57 до 59, је текст:

б) Хушкачки говори: Депресивније од геноцидних уредаба дјеловали су пријетећи хушкачки говори Мила Будака и других усташких челника главног усташког стана, а и покрајинских функционера усташког покрета. Суштина тих говора, као и свеукупне ратне пропаганде, била је да лажима, сатанизацијом Срба, хомогенизира хрватски народ, да се исти поистовјети с усташким покретом и програмом мјера војних и цивилних органа НДХ. С друге стране, требало је заплашити, и демобилизирати српски народ којем су пријетње усташких хушкача и усмјерене.

Најзлогласнији хушкач и србомрзац у Лици био је књижевник, усташки доглавник и идеолог покоља српског народа Миле Будак, родом из Св. Рока, опћина Ловинац. Сви његови хистеријски говори, пуни мржње и презира према бићу и историји српског народа, завршавали су ријечима: „Бјеж’те пине преко Дрине!”, „Србе на врбе!” и сличним суманутим бесмислицама. Навешћу само неке од тих говора, са зборова у Лици, углавном оне које су личке усташе потицале на злочин.

На збору у Ловинцу 31. маја 1941. Миле Будак позива земљаке на обрачун са Србима и при том их поучава да „...није довољно стабло одсјећи, већ и коријен треба ишчупати”, „... све редом”, „...од године до стотине”. (33. Лука Павичић, „Опћина Ловинац између два рата и у устанку 1941. године”, ХАК, Зб. 13, књ. 1, Карловац 1984, стр. 396)

Говор је имао стравичан епилог. Усташе из Св. Рока и осталих ловиначких хрватских села упале су већ 8. јуна у село Рончевиће и побиле 21 лице, међу којима 6 стараца и седморо дјеце. Био је то први масовни покољ Срба без разлике на спол и доб жртава. Три дана касније, 11. јуна похапсили су 18 мушкараца из села Расоје, од којих су 13 након мучења убили недалеко од села Радуча. (34. Исто, стр. 397)

Говор Мила Будака 2. маја у Госпићу потакао је госпићке усташе на још масовнија хашпења и одвођење на стратишта. Говорећи са балкона опћинског суда, он је обећао својим истомишљеницима да се намјерава „...један дио Срба побити, други иселити, а остале ћемо превести у католичку вјеру и тако претворити у Хрвате”. (35. В. Новак, „Magnum crimen”, Загреб 1948, стр. 605-608) Одмах по одржаном говору, усташе су нагрнуле у госпићки затвор и групу Срба затвореника потрпале у камион, одвезли и ликвидирали бацањем у Мацолину јаму недалеко од села Јањче. (36. ХАК, Ли-1, бр. 1622. Изјава Мате Антуновића из Мушалука, стражара у госпићком затвору)

Мјесец дана касније, када су се такви говори размахали по цијелој Лици, Миле Будак је 2. јуна на збору у Перушићу открио праву намјеру усташке емиграције коване у логорима Италије, да „Павелић није створио државу да у њој Хрват Хрвата коље”. Јасно, да се то није односило на Србе. Као највећи идеолог истребљења и изгнанства Срба, он је готово сваке недеље држао говоре по различитим мјестима дилем Хрватске. У свим својим говорима као нпр. Католичкој акцији у Крижевцима 17. јуна, у Пакрацу 20. јула, у Вуковару 8. јула, у Иванцу 3. августа, у Косињу 26. јула, наглашавао је да су Србе у Хрватску довели Турци, да су их Хрвати примили као госте, „а ми их”, како рече 8. јула у Вуковару „нисмо успјели да асимилирамо”. (37. „Хрватски народ”, 9. јул 1941)

Обраћајући се представницима Католичке акције, он изјављује: „Православци су дошли у ове крајеве као гости, а сад им ми то гостопримство отказујемо... Истина, многи неће моћи отићи, али ће зато хтјети прећи у нашу вјеру.” (38. „Католички лист” бр. 26, 26. јун 1941) Србе је најчешће називао православцима, упозоравајући да су Хрватима највећи непријатељи православци свих класа и бољшевици”. (39. „Католички тједник”, 17. август 1941) Ту изјаву дао је на прослави годишњице Карловца 13. јула 1941. На збору у Иванцу обећавао је да ће усташе све учинити да Хрватска заиста постане домовина „...католичка и муслиманска.” (40. „Хрватски народ”, 4. август 1941)

Другог јуна, на дан католичког духовног понедељка одржани су бројни говори по многим личким мјестима: Оточцу, Перушићу, Госпићу, Плитвичким језерима, Брињу и више других мјеста. Најсвечаније је тај дан обиљежен у Оточцу. Ту је Јуре Францетић, каснији командант црне легије у Босни, помпезно дочекао главног говорника Ивицу Фрковића, министра шумарства у влади НДХ. Збору су присуствовали и Талијани са својом глазбом, па се ту нашао и командант пука дивизије „Ре”, пуковник Франческо Соду (Francesco Soddu), а отворио га усташки повјереник, у ствари логорник Крунослав Локмер, адвокат. Јурица Фрковић је захвалио грађанима Оточца што су још за бившег режима успјешно крили усташе „попут брижне мајке”. (41. „Хрватски народ”, 4. јун 1941)

Јурица Фрковић, усташки повјереник за Лику заједно с Мимом Росандићем одржао је говор у Госпићу и запријетио да ће „непокорне Хрвате” побаци као „глазуру” по лешевима Срба и тако заравнати све бездани Велебита. (42. Исто. У Брињу је говорио др Ловро Сушић, предратни адвокат у Огулину, тада министар у Павелићевој влади, а у Плитвичким језерима Јуре Францетић)

Јуцо Рукавина, један од организатора Велебитског устанка 1932, и војнице НДХ, изјављује у Дрнишу 12. јуна да „...све што је српско, претворићемо у огањ и пепео. Нема и не може бити мира са Србима. Унишћимо њихове домове прије него они униште хрватску државу.” (43. Ђ. Јованић, н. дј., стр. 104)

Мате Могуш, поп удбински, био је највећи хушкач на српско биће на подручју Крбавског поља. Он је 13. јуна на народном збору у Удбини јавно хушкао против Срба с обећањем извршиоцима злочина ријечима: „Досад смо за католичку вјеру радили молитвеником и крстом, а сада је дошло вријеме да радимо пушком и револвером. Па ако будете тако радили, уживат ћемо плодност мутилићких бара”. (44. В. Новак, н. дј., стр. 610) Сваки усташки говорник тих дана, поред ликвидација Срба, спомињао је и иселење, неки чак прекрштење, али овај католички духовник ни мање ни више, већ од прве, позва усташе на тотално истребљење Срба и у пљачку њихове кроз генерације стицане имовине.

Најзлогласнији хушкач на православне Србе на котарима Доњи Лапац и Кореница, које су укључене у велику жупу Крбава и Псат, био је Виктор Гутић, стожерник у Бања Луци и главни повјереник НДХ за западну Босну.

Он је још 1939. заклео 70 усташа у Петричевачком самостану и обавезао их да ће у случају преокрета извршити превратничку власт и по тач. 3 усташког превратничког покрета „извршити свако наређење стожерника, затим да ће српске погане и цигањски живаљ, све до једног човјека побити, неке јавно, неке тајно”. (45. AVII, рег. бр. 17/1, ф. 5, кут. 114) Од многобројних његових злочиначких изјава с изљевом органске мржње према Србима, навешћу само најбезумније. У једној од њих каже: „...и код нас, ускоро, друмови ће пожелети Србаља, али Србаља више бити неће. Издао сам драстичне наредбе за њихово потпуно економско уништење, а слиједе нове, за потпуно истребљење. Не будите слаби ни спрам једнога. Држите увијек на уму да су то гробари и уништавајте их гдје год стигнете, а благослов нашег поглавника и мој неће вам узмањкати”. (46. В. Новак, н. дј., стр. 605-608. Овдје, а још више у ли-

сту „Крајина” објављен је већи број оваквих небулозних изјава овог крволока)

Да би изазавао што већу панику међу Србима, он другом приликом изјављује: „Срби нека се не надају ничем и за њих је најбоље да се иселе, нека их нестане из наших крајева и наше домовине”. (47. АХ, ЗКРЗ, Зх. 21052, Елаборат „Истребљење Срба на територију Независне Државе Хрватске”). Једна од најмонструознијих и најубитачнијих изјава Гутића, сигурно међу најмрачнијим изјавама челника усташког покрета, била је 28. маја 1941. Све додашње злочине он назва пуком ситницом и најави: „Сви непожељни елементи биће у нашој Крајини у најкраћем времену и року уништени, тако да ће се ускоро затрти њима сваки траг, а једино што ће остати, биће зло сећање на њих”. (48. Исто)

С обзиром да у овој књизи аутор износи конкретне доказе о злочину геноцида над Србима у Лици од 1941. до 1945. године, за потребе овог елабората узет је овај текст који представља оно што МКСЈ сматра „говором мржње”, само зато што се и проф. др Војиславу Шешелу предочава одговорност за наводни говор мржње. Апсурдност оптужби против проф. др Војислава Шешелу не треба ни доказивати, јер „говор мржње”, без обзира шта се под тим подразумевало, не могу да буду речи којима је проф. др Војислав Шешел, као опозициони политичар, упозоравао на буђење фашизма, усташтва и нови геноцид који се спрема над Србима.

Ова књига представља изузетан допринос сагледавању континуитета политике Ватикана и помаже утврђивању истине. Без помоћи, подршке и наредби Јована Павла Другог никада се не би ни појавили оружани сукоби на територији бивше Југославије од 1991. године. Он је својим делима амнестирао усташе и државу Хрватску за геноцид над Србима од 1941. до 1945. године и понављајући га од 1991. до 1995. године доказао одговорност Ватикана за све злочине над Србима, који су и за њега криви само зато што су Срби. Страдалници су Срби, без обзира да ли су верујући људи, односно да ли су православци или атеисти. Тај критеријум Јован Павле Други није применио према другим народима, осим према Србима и Русима. Зато је Јован Павле Други први који мора да се нађе на оптуженичкој клупи, јер од њега ни теоријски нико није ни могао да изврши већи и/или више злочина.

20.

У књизи „Ватикан и неофашизам”, аутора Алигијера Тондија, (издавач „Свјетлост” Сарајево, штампа „Графичар” Тузла, 1957. година), објављен је:

20. 1. На страницама од 5 до 24, је текст:

У овој књизи сакупљени су чланци које сам објавио у „Unita” од 17. до 25. маја 1952. године. Расположиви материјал дозвољавао ми је да их проширим; али, прегледајући их поново, одлучио сам да их, осим неких лакших дотјеривања, оставим у првобитном облику. У додавању других података постојала је опасност да се поремети њихов логички ред, који дозвољава да се у брзој синтези сакупе разбацани елементи и да се ставе у хомогене оквире.

Чињенице које износим – било као очевидац, или које сам прикупио непосредно, из прве руке, од учесника – представљаће можда незнатан фрагмент политичке активности Ватикана, и могло би изгледати недопуштено да

се из њега извуку опћи закључци. Али, то би била грешка. Ако међу протагонистима сусрећемо људе другостепене важности, постоје такође и они првога реда: на примјер Луиђи Ђеда (Luigi Gedda), предсједник италијанске Католичке акције. Остављајући по страни његову личну вриједност – која би, према мишљењима прикупљеним већим дијелом у кругу високих црквених старјешина, била сасвим осредња, он је са званичне и јавне тачке гледишта представљао, а можда још и сада представља, у френетичним иступима најреакционарнијих група у земљи, евентуалног наследника De Gasperiја на путу потпуне клерикализације Италије.

Али Ђеда, како се то лако може открити из чињеница које износим, није издвојена и независна личност. Иза њега појављују се други људи, интелегентнији и моћнији, који диригују судбином и политиком цркве, којима се Ђеда (иако против воље и мрштећи се, јер су они често подрезивали крила његовим политичким аспирацијама) покораво, како ме је и он сам обавјештавао, „као пас на ланцу”.

Осим тога, ове чињенице имају не баш обичан значај, уколико манифестују карактер душевног стања и религиозне и политичке активности садашњих црквених управљача. Вриједност једног хисторијског догађаја не суди се према трајању, већ према битној садржини. Постоје догађаји – а ови које износимо такве су природе – који откривају једно морално и идеолошко стање које није, и које не може бити импровизирано, већ које показује узроке и разлоге перманентне нарави. Управљачи цркве не могу одједанпут да се осјећају спремни да ступе у савез, а заправо ступају у њ, са онима који до католицизма, а прије свега до кршћанства не држе ништа, већ су га, у дјелима и у идејама, побијали и побијају: на примјер либерали и фашисти. Руководиоци цркве не склапају одједном политичке и идеолошке уговоре са „екскомуницираним”, тј. са припадницима масонерије, према тексту црквеног канона 2335 Закона канонског права. (1. (стр. 7) „*Nomen dantes sectae massonicae aliusve eiusdem generis associationibus quae contra Ecclesiam vel legitimis civiles potestates machinantur, contrahunt ipso facto excommunicationem Sedi Apostolicae simpliciter reservatam*”)

Овај члан црквеног закона је у пуној снази; ипак је и црква чинила све да склопи савез са партијама и покретима који су њене властите принципе осуђивали, али с којима се налазила на терену политике друштвене реакције. Истина је да је ова игра била од великог значаја: радило се о побједи у административним изборима, а прије свега, о побједи у Риму. Будући да Кршћанска демократија (2. (стр. 7) – у нашој штампи се обично назива Демокршћанска странка) није била способна да сама тријумфује (а многобројне чињенице су то показале), требало се удружити с неким, начинити компромис са непријатељима догме и истовремено и са својом властитом савјести, укратко, створити један јединствени заједнички фронт са онима које црква назива својим најљућим противницима. „Циљ оправдава средства”. Иако је овај принцип осуђиван са становишта католичког морала, руководиоци ватиканске политике употребљавају га у пракси када им је то згодно.

Све то, дакле, није дошло изненадно. Ради се о једном комплексу импресионарајућих симптома који превареним масама сладуњавим ријечима, по-

тресним ужасима, примамљивим обећањима откривају како се иза овог дивног става крије изглед који противрјечи овим ријечима, ужасима и обећањима.

Али за нас ово „откриће” није такво. Чак и да нисмо познавали догађаје изнијете у овој књизи, из историје знамо какво је опћенито и стално држање клерикалне политике: ступати у савез чак и са отвореним непријатељем кршћанске идеологије, супротстављати се стално потлаченим класама и онима који их бране, све то добро скривено под кринком, час сладуњавом, час громогласном и типокалитичном. Примјер оваквог метода имамо у изборним говорима оца Rikarda Lombardija, језуите, одржаним на ватиканском радију између 12. и 17. маја 1952. и штампаним у дјелу под насловом „Позив на узбуну: спасити домовину”. Јасна али не и спасоносна политичка пропаганда непрестано је била испуњена и мотивирана незграпним теолошким аргументима и „надахнутим” позивањем у помоћ Дјевице, слатког укуса и воштаног мириса. На примјер: „Нека нам Света Марија помогне у овом чину грађанске дисциплине да се спаси домовина од великог непријатеља данашњице. Нећемо комунизам, гласајмо за центар”. (стр. 10) И ниже, на истој страни: „24. мај, уочи избора, празник је Марије спаситељице кршћана, и ми ћемо га дочекати деветницом ружарија. (1. (стр. 9) Деветница ружарија — деветодневна побожност у католичкој цркви, оп. прев.)”

Из тих разлога, садашње договарање између Ватикана, Католичке акције и Кршћанске демократије с једне стране, фашиста и масона с друге, није нас изненадило и није нам открило ништа ново. Клерикалци настављају да маневрирају на начин на који су увијек маневрирали. При томе не намјеравам нипошто да заподјевам религиозне полемике. Свако нека вјерује шта хоће. Апсолутно поштовање. Чак је, може се рећи, лако одгојити у нама поштовање према онима који, поштено, без задњих мисли, вјерују и који се приклањају кршћанској идеји.

Али чињеница је да су руководећи слојеви цркве спроводили од Константиновог едикта (313) па даље, то јест одмах чим су завршени прогони — политику која је у супротности са кршћанском идејом. Дакле, да би се средиле и протумачиле чињенице изнесене у овој књизи, и да би се показало како се оне ни у чему не удаљују од честог и мало похвалног обичаја који је клер слиједио на политичком плану, корисно је, макар укратко, подвући оне епизоде које у непрекидном ланцу указују на ово понашање.

У току читавог низа компромиса и вјештих сплетака са западном и источном римском империјом, и са режимима који су слиједили, црква је стекла огромна богатства и коначно „свјетовну власт”. Уколико се тај процес ширио и усавршавао, црквена се хијерархија, да би задобила наклоност владајућих слојева, све више морала служити религијом као политичким инструментом, држећи у покорности потлачене класе помоћу религиозних аргумената (као што се догађа данас у Италији, гдје се масе натјерују да гласају за Кршћанску демократију страхом од пакла и екскомуникације) и побивајући без престанка сваки покушај враћања цркве на једноставност и на еванђеоско убоштво. Врло богата, сама црква имала је апсолутни интерес да држи у потчињеном положају радне класе, сиромашне и робове, који су се у феудалном систему мучили на њеним огромним посједима и, да би то задр-

жали, црквени сталежи су се користили, поред свјетовне власти, незнањем и религиозним терором.

Калуђерство, које је у почетку представљало реакцију и опозицију овим неславним обичајима, и које је помоћу вјерне праксе „еванђеоских вијећа” жељело враћање цркве на првобитну једноставност, поставши и само одско-ра богато, није више представљало озбиљну сметњу, и на крају се уклопило у опћи оквир.

Сви они који су чинили потешкоће, који су хтјели да се боре, били су смр-вљени, чак живи спаљени. Тако, на примјер, Арналдо од Брешије (1155), Ђо-акино од Фиоре (1130-1201), Ђовани од Парме (1208-1289), Ђерардо од Сан Донино (Фиденца – 1200-1276), Албигези (XIII стољеће), „сиромашна браћа лоларди” (XIV стољеће), Ђовани Виклиф (1320-1384), хусити (XV стољеће), протестантске мањине, и тако даље. Нисмо ми измислили ове ствари, већ их биљежи историја. Уосталом, будући да узрок овој појави треба тражити у економским условима црквеног реда и у привилегијама које одатле происти-чу, и како су и међу „херетичарима” постојале аналогне околности, став пре-ма потлаченим класама је био исти: доста је да помислимо на најсвирепије репресалије што су их извршили протестанти над масама сиромашних сеља-ка у Њемачкој у вријеме Лутера. Овај је „реформу” заиста коначно бацдио у наручје њемачким кнежевима.

Исту ствар налазимо и у модерно доба. Црква се бори против францу-ских револуционара, сврстава се у изопачени и конзервативни дио друштва, спријатељује се са најназаднијим владама, са протестантском Пруском, са „просвјетитељема” и масоном Метернихом, са „херетичарем” царем Русије, склапа „Свету Алијансу”, (која није имала апсолутно ничег светог, већ је би-ла језгро егоистичких и крвавих репресалија, антикршћанска), супротста-вља се свим снагама јединству наше домовине, позивајући Аустријанце и Французе да се боре за њу против Италијана.

Чим су се појавиле социјалистичке доктрине и започели покрети радни-ка, црква се устремила против њих. Тиме се бави Пије IX у многим докумен-тима, а нарочито у Syllabusу и у енциклики Quanta cura (обје публициране 8. децембра 1864).

Тиме што је опала свјетовна моћ цркве, није ипак опала њена основна, економска моћ у нашој земљи и у свијету. Штавише, Ватикан је у Италији смишљао одмазду. Због тога, што је и природно, политичка линија није мо-гла бити друкчија него што је била раније. Уздржљивост од политичког жи-вота, на коју је црква била присилила италијанске католике од времена Пи-ја IX (став изричито потврђен од Леона XIII у енциклики Non expedit, 1886), није била сигурно мотивирана интересима духовног реда, већ надом да се на тај начин политички живот нове владе неће моћи одржати. Када је таква на-да, током чињеничког искуства, ишчезла, најприје тајно, затим отворено, стварањем Народне странке, Ватикан је дозволио католицима да приступе гласачким кутијама и законодавним скупштинама. „...Почев од 1900, а под покровитељством Пија X, постепено се одвијало приближавање католика парламентарном животу упоредо са слабљењем енциклике Non expedit. Ова је, постепено губећи важност у изборима од 1904. и 1909, готово искључиво

у корист либерално-конзервативних и демократских кандидата, била доиста укинута на изборима од 1913, објављеним од Ђолитија са скоро опћим правом гласа. Тада је такозвани Пакт Ђентилони... дао први пут прилику да се у скупштини формира једна група од 19 депутата католика – некатоличких депутата” (1. (стр. 13) S. Jacini; „Storia del Partito popolare italiano”, Ed. Garzanti, 1951, пп. 8-9 „Хисторија Италијанске народне странке”. Овај је процес коначно завршен, као што смо раније споменули, када је Народна странка званично конституирана.

Мало прије пада свјетовне моћи, збио се необичан догађај: родила се „католичка социологија”. Кажемо необичан, и заиста је чудно да црква, у времену од скоро двије миленије (2. (стр. 13) Двије хиљаде година, оп. прев.), није никада мислила о томе и одлучила се тако касно. Узрок томе је лако схватити. Црквени руководиоци се у ствари брину само о својим привилегијама: док ове бране апсолутистички режими, бескорисно је измишљати доктрине и практичне лијекове, дјела за економско и социјално побољшавање положаја радних маса. Напротив, ово је, за економско-политичку организацију цркве, готово штетно: мислити на одбрану права и интереса била би опасна ствар. Клер би морао да се одрекне већим дијелом својих користи; штавише, интервенције ове врсте изазвале би грешке против принципа на које се ослања црква.

Када су пали апсолутистички и успостављени парламентарни режими, изглед ствари се мијења на радикалан начин. Сада је требало да црква мисли сама, са својим средствима, на одржавање своје власти, и она то чини са католичким партијама, које за своје функционирање имају потребу за једним политичким, економским и социјалним садржајем. Овдје се пак ради увијек о „бацању прашине у очи”. У ствари, црквени руководиоци се не ослањају на пролетаријат већ на владајуће капиталистичке класе. Социјална теорија служи одвраћању маса од правих намјера црквене хијерархије. Важно је да се задобије власт.

Као организатор католичке социологије званичног карактера и смјера важи особито Леон XIII (енциклика *Regum novarum*, 15. мај 1891); њега слиједи и надопуњавају Пије XI (енциклика *Quadragesimo anno*, 15. мај 1931) и садашњи папа.

Карактеристика ове социологије пружа рјечит примјер за оно што смо досада илустрирали. Умјесто да призна немогућност помирења класа у борби, измирења између вука и јагњета, због егоизма богатих и њихове конзервативности „по сваку цијену”, ова социологија осуђује борбу класа, и подупиरे, као и фашизам, „сарадњу класа” и досљедни „корпоративизам”. „...Пожељна је, пише један од ових теоретичара, Де Гоби, обнова хијерархије класа у друштву и њихове досљедне политичке функције, јер то одговара моћној војсци будуће кршћанске демократије”. (1. (стр. 14) L. De Gobbi: *Sociologia Cristiana* (Кршћанска социологија), са предговором F. Vita, професора Католичког универзитета у Милану, Падова, 1945, стр. 117)

Осим тога, након многих похвала у односу на учествовање радника у предузећу, Де Гоби примјећује: „У таквој уговорној форми у савршеном споразуму са капиталистом, иако му је потчињен, радник ће се уздићи...”. Дакле,

капиталиста озго, а радник оздо: ипак... склад међу њима. А ова је, уистину, хијерархија међу класама, коју Де Гоби жели да би кршћанска демократија била јака. (1. (стр. 15) De Gobbi: цит. дјело, стр. 136)

А Леон (Лав) XIII (енц. *Regum novarum*, погледати Социјалне енциклике папа, Рим 1942, стр. 138) говорио је: „... Највећа незгода је у томе да се претпоставља једна по природи непријатељска социјална класа другој... Ствар толико супротна разуму и истини, да напротив... природа хоће да у грађанском друштву хармонизирају међусобно ове двије класе и да из тога резултира равнотежа. Једна класа има апсолутну потребу за другом: нити капитал може да буде без рада, нити рад без капитала”.

Чудновато је како је ова економска, социјална и политичка доктрина, о којој сви разбијају главу, и поред вјековног искуства, заоштрена у настанку индустријализма, остала тако тврдоглава да не види и не разумије оно што свако дијете може да види и да разумије, наиме да проповиједа не само могућност колаборације међу класама, већ да чак прокламира да је постојање класа природна чињеница, то јест Богу по вољи.

Пије XII у Божићној посланици 1942. године каже: „Покретана увијек религиозним мотивима, црква је осуђивала разне системе марксистичког социјализма и осуђује их и данас...”.

Али, да ли је истина да су мотиви били увијек религиозни? А није ли такође истина да Леон XIII у горе цитираном пасусу прокламира апсолутну нужност капитала? Зашто се црква толико придржава коегзистенције класа? Зашто јој је толико стало до постојања капитализма? Ипак, не ради се о догмама или о стварима које би и најмање засијецале у домен вјере. Напротив, искуство показује да нема могућег рјешења ако се тврдоглаво иде овим путем. А онда? Клерикална хијерархија – одговарамо – ради на описан начин зато што је то логична традиција коју је она увијек слиједила и мора још да слиједи, с обзиром да је она заузета бригом не да врши реформе и да налази лијек за економику и за друштво, већ да сачува и повећа стечене позиције.

Због тога се у свјетлости ових налаза разумије зашто је католичка хијерархија била тако благонаклона према фашизму и – зашто не рећи – такође према нацизму, а данас према Сједињеним Државама Америке. То је обична линија, обична техника, јер су и мотиви обични. Међу католицима, првенствено код клера, не постоји политички идеал који би се разликовао од партикуларних клерикалних интереса: зато присуствујемо, као што сам ја присуствовао, чудноватој појави код језуита Понтификалног (1. (стр. 16) папског, оп. прев.) грегоријанског универзитета у Риму, који су 1948. године гласали, неко за Кршћанску демократију, неко за М. С. И. (1. (стр. 17) М. С. И. – *Movimento sociale italiano* (Италијански социјални покрет, тј. италијански неофашисти), оп. прев.), неко за *Uomo Qualunque* (2. (стр. 17) Фашистичка странка, оп. прев.). Било то поштено или непоштено, гласа се, изгледа, за онога ко боље гарантира клерикалне интересе.

Политичка линија коју је црква слиједила вијековима остала је непромијењена. То показује садашње договарање са фашистима и масонима. Народна странка је започела да преговара са фашизмом. Међутим, најприје је тражила савез са либералима и чак... са социјалистима! (3. (стр. 17) „S. Jacini: Sto-

ria del Partito popolare italiano”, cit. cap. VIII, „Dal primo ministero Facta alla marcia su Roma”. (Цит. глава VIII, Од првог министра Факта до марша на Рим)

27. октобра 1922. пао је други Фактов кабинет; 29. је краљ дао Мусолинију задатак да образује владу, у коју су ушли народњаци Тангора, Кавацони, Васало, Милани, Гронки, Мерлин. 2. новембра исте године упутио је Алчиде Де Гаспери, предсједник парламентарне групе Народне странке (Partito popolare), министрима и подсекретарима народњацима једно писмо, у коме је, између осталог, казао: „Вама и другим одличним колегама који су усвојили сарадњу у влади, не само у смислу солидарности, већ зато што дијелимо са вама мишљење о ономе што је у овим моментима заједничка дужност према домовини, јамчимо најширу и најискренију подршку”. А Il Popolo – највећи орган П. П. И, у чланку „Ублажити времена” (6-7. април 1923), примјећује и савјетује: „Поштовани Мусолини је успио да зграби узде државе, и изван његове партије нико ко није лудак не помишља да му их истргне. Политичка борба у правом смислу ријечи мирује и ишчезла је; он има, дакле, пред собом много времена за извршење дјела рестаурације, за које се припремио. Земља му мора пружити потребно вријеме; особито му не треба урачунати дане ишчекивања и повјерења...” (1. (стр. 18) Jacini, cit. дјело, стр. 161)

За вријеме двадесетогодишње владавине фашиста, споразум између Ватикана и режима био је готово савршен. Изузев неких малих сукоба 1931. године, због неких политичких сплетки Католичке акције, црква је без гуњња дозволила распуштање својих властитих омладинских организација и бранила владу на све начине. Ватикан није протестирао када је, 1926. године, била распуштена Народна странка: штавише, прије похода на Рим издато је циркуларно писмо упућено италијанској католичкој хијерархији, у којему се наређује да свећеници морају заузети „неутрално” држање у политичкој борби. Већа помоћ фашистичком покрету није се могла дати.

„На шта се жалимо?” – примјетио је отац Пијетро Таки-Вентури, језуита, на једној конференцији којој сам присуствовао, а коју је он држао „сколастичарима” Исусовачког друштва током зиме 1939. у улици Семинарио 120 у Риму. „На шта се жалите? Иако је фашизам уништио католичка удружења, ми улазимо данас свуда, у тамнице, у касарне, у школе, а држава без наших трошкова и труда прикупља за нас људе и омладину. Ипак, можда овакво стање ствари неће трајати дуго; због тога користимо вријеме које пролази”. Треба се сјетити да је Таки-Вентури био Мусолинијев духовни савјетник и најугицајнији човјек у фашистичкој партији и у Ватикану.

11. фебруара 1929. закључени су Латерански уговори, и „римско питање” је било завршено. 13 фебруара, два дана касније, папа је, у присуству професора и студената Католичког универзитета у Милану, изјавио да је Мусолини човјек „кога нам је упутило провиђење”.

Помоћ и наклоност, и то не само духовну, које су Ватикан, клер, католици поклонили фашистичком режиму приликом етиопског рата, били су управо изванредни: бискупи који су давали и криж са груди, свете посуде поклоњене за рат, распламтјели говори кардинала Шустера. Он је 25. октобра 1935, обраћајући се трупама које су одлазиле у Абисинију, опомињао: „Са Богом, сви једнодушно на дјело. Вршимо нашу дужност патриота и католика.

То је важно надасве у овом моменту када италијанска застава носи на абисинске висоравни тријумф божјег крста”.

Мотиве овог брака између Ватикана и фашизма објаснио је, уосталом, добро кардинал Хинслеј (Hinsley), вестминстерски надбискуп (умро у Лондону 17. марта 1943), главар енглеских католика, који је октобра 1935. говорио: „Иако ја из принципа не одобравам фашизам, треба рећи да, ако би фашизам у Италији пропао, ништа не би спасило ову земљу од хаоса, а са њим би пропале и ствари божје”. (1. (стр. 20) J. Steel: „The Future of Europe” („Будућност Европе”), New York 1945, стр. 224-25)

Исто тако у Немачкој. „У периоду од 50 година до Хитлеровог доласка, једна од најутицајнијих грађанских партија била је католичка партија Центар, која је учествовала у свим министарским комбинацијама од времена револуције у новембру 1918. до 1933. и коју је представљао у првом Хитлеровом кабинету фон Папен, један од њених лидера” (2. (стр. 20) M. M. Scieinman: *Il Vaticano tra due guerre*”, Roma 1951, стр. 153 (Шајнман: „Ватикан између два рата”). Фон Папен сноси одговорност за долазак национал-социјалистичког режима у Немачкој. Он је био тај који је натјерао Хинденбурга, незадовољног радом Шлајхера и других, да повјери власт Хитлеру. „Дионичари централног органа ове партије (Центар), дневника „Германиа”, били су принчеви, барони, банкарџи; главни дионичар био је фон Папен. Најеминентнији руководиоци партије су били Брининг и шеф католичких синдиката Штегервалд. Предсједник је био помамни конзервативац свећеник Кас, човек доста близак папи (лични пријатељ Пија XII)” (3. (стр. 20) M. M. Scieinman: *цит. дјело*, стр. 155).

Као данас Кршћанска демократија у Италији, тако се онда Центар заузимао за стварање католичких радничких синдиката, додуше не ради помагања њихових интереса, већ за разбијање јединственог фронта радника, да би их лакше побиједили. У марту и септембру 1930, Брининг је израдио финансијске програме у којима су биле предвиђене јаке редукције зарада и потпора незапосленима, те смањивање плата ситним чиновницима. Међутим, повећавање царина на жито проузроковало је пораст цијена.

Још гори закони, на терет радника и неимућних, били су изгласани у јуну и августу 1931. Разговарајући са представником „Асошијетед преса” (Associated Press), Хитлер је напоменуо: „Ми смо усвојили три четвртине ванредних Бринингових декрета”. Бринингову владу су називали „владом глади”. Фон Папен је наслиједио Брининга 1. јуна 1932. и припремио (он, католик) долазак Хитлера (30. јануара 1933), у чијој је влади био државни вице-канцелар.

„Крајем марта 1933. почели су преговори између Каса, Брининга и Хитлера ради колаборације Центра са фашистима. Један од услова за подршку Хитлеровог режима, кога је подупирао Кас, био је закључење конкордата са Ватиканом. Хитлер је радо пристао... 23. марта, у једној владиној изјави, Хитлер је потврдио да је његова намјера била да закључи конкордат. Послије ове изјаве фракције Центра и Народне странке Баварске гласале су у прилог давања неограничене власти Хитлеру... У једном свом говору у Рајхстагу, Кас је изјавио: партија Центра „пружа у овом часу руке својим доскорашњим су-

парницима” у име „националног спаса”. Довршивши своју мисију, поравнавши пут за фашистичку диктатуру, партија Центра је 5. јула 1933. прогласила своје распуштање. Истовремено је била распуштена и Народна партија Баварске”. (1. (стр. 22) М. М. Scheinman: цит. дјело, стр. 165-66)

Сигурно је да су се Ватикан и немачка хијерархија жалили када је нацизам постао противник црквене својине и привилегија клера; али, увијек по-тајно, разборито, настојећи да Хитлер схвати велику, непроцјењиву корист што му је црква савезник. Осим тога, Ватикан, плашећи се сваког покушаја тражења права од стране радника, није хтио да се завади са Хитлером. Због тога, као што извјештава америчка ревија „Вањски послови” („Foreign Affairs”, јануар 1938, Њујорк): „Ватикан жели да избјегне свако држање које би се могло протумачити као његово учествовање у антифашистичком фронту... Ватикан није интервенирао са већом снагом против Хитлера из страха да би једна таква интервенција могла довести до индиректног подупирања болшевизма”.

Наше историјско истраживање овдје не може бити у потпуности продубљено. Ради се о једном брзом, али садржајном осврту на политику црквених кругова од Константиновог едикта. У овој панорами уоквирује се политика Ватикана у Италији и у иноземству послје Другог свјетског рата. Није никакво чудо што се црква, чија „власт није од овог свијета”, данас брине само о освајању земље и то чини – невјероватно, али истинито – оправдавајући политичке сплетке доктрином Еванђеља, наиме поукама које осуђују ове сплетке.

Није никакво чудо што је црква у савезу са масонским и протестантским владама, непријатељима радника, који су чак бучни противници католицизма (на примјер Сједињене Америчке Државе, које чак одбијају да пошаљу амбасадора у Ватикан, које организују увредљиве демонстрације на рачун Свете столице). Црква ћути, јер ове владе бране њене земаљске привилегије.

Није чудо што, излажући се опасности компромитације, Ватикан, без обзира што је Кршћанска демократија „његова партија”, помишља да је замијени једним „фронтом” организованим између Католичке акције, масона и фашиста. То је проста техника. Када сам у неким црквеним срединама – а могао бих цитирати мјеста и имена – слушао велечасне прелате како пјевају хвалоспјеве атомској бомби, како говоре да је рат био једина нада за цркву, како вичу да би једне ноћи требало похватати све опозиционе посланике, итд., када сам слушао како критикују Де Гасперија зато што је, кажу, сувише слаб, неупотребљив за остварење плана као што је овај о коме сам сада говорио, када сам, укратко, слушао ове ствари, а то нису биле бесмислице, већ веома озбиљни приједлози веома озбиљних особа – нисам се чудио. Питао сам се, није ли црква увијек тако радила.

Из свега тога извукао сам потребне закључке. Било је немогуће то не учинити. Немам намјеру да их икоме наметнем. Ко чита, нека их, ако хоће, извуче, незаинтересирано, према својој властитој савјести. Алигијеро Тонди.

Ово је текст којим аутор, некадашњи језуита, уводи читаоце књиге у тему да се Ватикан ни после 1945. године није одрекао фашизма. Ватикан и све његове папе непогрешиво следе логику очувања свог богатства и поново ус-

постављене световне власти. Ватикан своју религију намеће само као политички инструмент.

Мада се књига односи на период пре него што је Јован Павле Други изабран за папу, она је интересантна као доказ који показује шта то руководи Јована Павла Другог. У наставку представљања ове књиге наводе се само они детаљи који помажу да се схвати идеолошка поставка политике Јована Павла Другог према Србима и православцима. Дакле, као матрица понашања Ватикана јавља се савез са сваким, па ако треба и са црним ђаволом, само да се очува богатство и световна моћ Ватикана. У том погледу Јован Павле Други је превазишао све своје претходнике. Како су његови претходници, папе, били спремни на злочине, онда је, према сразмери успешности у понтификату, Јован Павле Други у погледу злочина превазишао све своје претходнике.

20. 2. На страницама од 87 до 93 је текст:

Ово би били, ако сам добро разумио, спекулативни разлози који су утицали на ваше обраћење ка комунизму. Али ви сте обећали да ћете ми казати и практичне, експерименталне разлоге.

Одговор: Сасвим тачно. Као што знате, ниједна наука није права ако не објашњава чињенице, ако није у сагласности са чињеницама. У низу година религиозног живота видио сам да између идеја које су нам проповиједали и одговарајућих радњи постоји непремостив антагонизам. Извјесно вријеме сам вјеровало да се ствар може приписати једној непоправљивој људској болести: доктрини првобитног гријеха. Али мало-помало сам се увјерио у супротно. Грешке се не налазе у природи човјека, већ у нелогичности теорије која претендује да је интерпретира. Била би бесмислица оптуживати тијело када му слабо скројено одијело не би добро стајало. Кривица је до одијела, а не до тијела.

Хисторија цркве је један сплет у којему, поред жртава које задивљују, али су ријетке, одвојене од теорије која доминира, избијају бескрајне биједи, окрутне борбе, религиозни ратови, ратови сваке врсте, масакрирани протестанти, валдежани, папе које позивају стране армије, тамнице, сила да би се одржала њихова моћ. Све су то познате чињенице. Политичка техника, која се на ријечима одриче владавине овим свијетом, али је, супротно томе, тражи у дјелима, по сваку цијену.

Узевши за примјер Италију, да не идемо далеко, могли смо већ видјети каква је вриједност такозване „католичке социологије” и, још више, католичке савјести. У име Еванђеља, Ватикан и доктрине којима се служи, помоћу једне терористичке пропаганде, која улива страх и ужас од комунизма, уз помоћ Англо-Американаца, капиталиста и масона, добили су на изборима од 18. априла. Ради се о једном збуњеном, неразумном гласању, извршеном под притиском једног бесмисленог страха.

У то вријеме, иако моје пристајање уз комунизам није било још дефинитивно, гласао сам за Тољатијеву партију. Побједа демокршћана и папинских људи дала ми је ипак могућност да направим последњи покушај. Био је то посљедњи покушај, „exregimentum crucis”. Напокон су католици, као што су се надали, имали власт. Да их видимо на дјелу. Никада, од 1870. до данас, црква

није имала, што се тиче савремене опреме јуридикчких института, тако велику и апсолутну моћ. Да видимо, рекох, шта они знају да ураде. Да видимо католичку науку на дјелу, у друштву, на оном пољу, значи, на коме су се католици, од Леона XIII па надаље, показали као мајстори.

Тумачења нису потребна. На одстојању од четири године свако може просудити. Политика болесна и пркосна, груба, недостојна. У иностранству је Италија продата за тањир сочива Англосаксонцима, као месо за топове, у апсурдном уговору да води један још апсурднији рат, рат против Русије и уистину демократских народа, који нам не желе никакво зло, који се боре за мир у цијелом свијету. Колоније изгубљене, част погажена. Исцрпени до гладовања од иноземства, са парадоксалном економијом, која је наметнута у протекционистичке сврхе да би се задовољили интереси других.

Унутрашња политика тиранска, неправедна, изнад свега неспособна и егоистична. Народне масе разбаштињене, миловане ријечима, капитализам на дјелу. Безбројни скандали. Велике пљачке. У Риму, престоници католицизма, безбројне масе које су сведене на услове живота животиње. Социјалне реформе изграђене на непоштењу, обећања неостварена или лукаво остварена у корист посједника. Прашина у очи. Владине дужности подијељене нестручним људима, једној клици трговаца народним интересима. Глас истинских бранилаца разбаштињених, глас комуниста, свјесно пригушен прстачким и лукавим секташким духом. Резултат: свуда скандали и незадовољство.

И вјерујте, ове најтеже примједбе нису плод само личног увјерења. Са свих страна сам прикупио ове критике, и много су оштрије од овога што говорим сада; слушао сам их из уста језуита, еминентних свећеника, руковођаца Католичке акције. То је једна општа осуда.

Ако данас Италију нагоне да понови покушај од 18. априла, то се догађа због непоштења, у непоштењу. Сви то знају. Само интерес и ужас који владају у Ватикану, из страха да ће потпуно изгубити власт у нашој земљи, тјерају у апсурдан и кобан покушај.

Замјера се због хапшења свећеника и прелата у Чехословачкој, Мађарској и ко зна гдје. Али се ту ради о двосмислености. Комунизам се не бави питањем религије. Совјетски устав прокламира слободу савјести и култа, и то извршава. Могао сам изблиза проучити, с обзиром на мој положај у цркви, праве мотиве, уосталом, добро познате у Ватикану, ових осуда и ових процеса. Поведен је поступак и осуђени су људи који су створили завјеру и који су организирали оружану акцију против легитимних, конституираних влада да би их срушили и предали власт у руке Англосаксонаца. Испитане су и доказане чињенице, ма шта говорио „*L'Osservatore Romano*”. Злочини које је требало казнити на други начин, али се тежило благости и више но што се могло, преко граница вјероватности, у знак поштовања према хабиту и званичној мисији ових људи”.

Хтио бих вам на крају поставити још једно питање. Какав је био допринос средине у којој сте живјели толико година у односу на ваше приступање комунизму?

„Одговор: Можда желите да знате какав је утицај на моје мишљење извршила језуитска средина. Ушао сам у Друштво 7. фебруара 1936. у двадесет осмој години, већ са лауреатом и као активни професионалац, са изграђеном

свијешћу. У оваквим условима, а такође и због мог карактера, нисам лако могао подносити сугестије. Напротив, реагирао сам увијек пажљиво. Ипак, нисам био одсјечен од средине, већ сам се, напротив, њоме служио ради помоћи и ослонаца у рјешавању проблема који су ме од почетка занимали. Али бескорисно, дапаче опасно. Прије свега, знајте да међу језуитима не постоје права пријатељства: сваки ради за себе, мисли за себе. Чак и у најповољнијим случајевима, одмах се види да се ни у кога не може поуздати. Као што знате, језуити су обавезни да поткажују своју браћу вишим старјешинама Друштва. Свако повјерење овдје може бити опасно, и јесте опасно. Живи се животом непрекидних сумњи. Све се ради у сјени. Осим тога, циљ Реда је да осигура свим средствима доминацију Ватикана у свијету. Човјек, индивидуа, само је број.

У таквој атмосфери, опрезност није никада сувишна. На примјер, баш ових дана, одмах након мог изласка из Друштва, сазнао сам да су ме тражили, чак и помоћу полиције, као лудака! Наравно, да би ме затворили поново у неку душевну болницу и тамо ме закопали и тако запушили моја уста заувјек. Разумије се да Католичкој акцији не може бити и није јој стран овакав срамни поступак. Почине прогон.

Да се вратим на наше питање и наставим о језуитској средини – схваћајте да вам се душа брзо гуши; човјек се осјећа сам, и заиста је сам.

Када су ме спопале прве сумње, разговарао сам са наставницима Грегоријане. Будући да су ми наводили уобичајене аргументе, чији недостатак ми је не само био познат, већ је изазвао моје сумње, покушавао сам и даље да тражим објашњења. Реакција је била лоша: најприје су се љутили, затим су постали сумњичави и опрезни. Како је било могуће да ме нису увјерили? Морао сам да се увјерим. Боље би било да се молим, и то много: зато што се радило о „нападу ђавола”, а тај напад је требало одбити без дискусије, и тако вољом ућуткати питања ума.

Убрзо сам ушутио. Покушао сам чак да сам себе одвратим од властитих циљева. Понављао сам себи да ништа не разумијем. Али је немогуће борити се против логике: она је неумољива.

Међутим, из исте средине у којој сам живио долазили су други одлучујући елементи који су допринијели мојој еволуцији. Ако су се Кршћанска демократија и Католичка акција могле изродити, ово се на сваки начин не би смело догодити у једном религиозном реду, гдје се тражи да се Еванђеље примјењује у највишем опсегу и чисто: нарочито у реду као што је Исусовачко друштво. Но, било је сасвим друкчије. Владала је хипокризија, пријатељства није било, човјечност најоскуднија. Болесници рђаво лијечени, напуштени. Никакве топлине. Разговори и односи стереотипни. Форма, и ништа друго до форма. Живот луксузан и богат, трпеза раскошна, сјајна љетовалишта. Отац Ломбарди који проповиједа жртве, социјалну правду, живи ипак у вили Малти, то јест у резиденцији какву немају ни краљеви. Сиромасима се, међутим, даје по десет лира, и то не баш сваки дан. Теоријски рад, доконе дискусије, политичке преокупације, духовна охолост. Жива мисија је занемарена: методи старински, љеност, незаинтересираност. Бескорисно дискутирати. Јединствен и највиши циљ: постигнуће и осигурање ватиканске свјетске моћи.

Истина, овдје се служе два господара; али копрена хипокризије којом се настоји покрити право лице већ је провидна за све. Из прве руке, „de visu”, могао сам констатирати са болом ова хибридна и невјероватна зближавања: савез између највиших Кристових представника и фашиста, пустолова одвратног капитализма. Нада успјеха постављена је не на Крстов криж, већ на америчко оружје. Очеви и бискупи који желе долазак у Италију старога бича, стране војске, рата, истребљење комуниста, атомске бомбе.

Ово су темељни разлози који су условили моје прилажење комунизму. Послије дугих борби, затворен између тјескобних и загушљивих зидова једне не само духовне тамнице, разбио сам једним енергичним ударом тај затвор. И најзад вам могу рећи да сам срећан, миран, јер се налазим у сјајном, најчистијем свјетлу истине.

Овај текст је део интервјуа који је аутор дао након што је напустио језуитски ред. Његово сведочење доказује заблуделост и одржавање у заблуди језуита који функционишу као својеврсна машина (без душе) за испуњавање и реализацију жеља и интереса Ватикана. Вероватно нема већег доказа лицемерја и дволичности Ватикана и његових папа. Такви односи су владали и за време понтификата Јована Павла Другог, и тада је постојала спремност свих организационих структура Ватикана да дисциплиновано и беспоговорно следе папу, исто као што су следили оног познатог фашисту Пија XII.

20. 3. На страницама од 111 до 114 је текст:

Студиј социјалних и политичких проблема који, темељећи се на објективним елементима, проучава садашње стање католичке цркве у свијету, треба да истакне двије чињенице: политичку моћ цркве на Западу и, истовремено, њену осјетну духовну слабост. Ступањ праве, суштинске моћи католицизма, који потиче из унутрашњег слагања појединаца, није био никада тако низак као данас: у англосаксонским земљама обраћења су у равнотежи са отпадничтвом; у Француској су народне и грађанске класе готово изгубљене; у Италији ни 20 посто од укупног становништва не присуствује миси о прописаним празницима и не испуњава обавезу годишње исповиједи (у Риму ни 15 посто). Због тога је, у ситуацији таквог опадања духовног утицаја цркве, од посебног интереса да се испитају средства помоћу којих она изражава и одржава своју политичку моћ.

Међу најкориснијим инструментима помоћу којих Ватикан осигурава ову политичку моћ, од почетка протестантизма до наших дана, Исусовачко друштво игра, без икакве сумње, прворазредну улогу.

Основана од Игнација Лојоле (1491 - 1556), одобрена први пут од Павла III (*Bolla Regimini Militantis Ecclesiae* (1. (стр. 112) Була „О управљању борбене цркве”, оп. прев., 27. септембра 1540), организација језуита у суштини се не разликује од других свећеничких „религиозних редова” (гдје, наиме, неки чланови, чак велики дио њих, постају свећеници: цан. 488, н. 4), утолико што је та заједница одобрена од црквених власти, у којој чланови, према самим законима те исте заједнице, полажу „јавне” завјете (цан. 488, н. 1). То је „ред” (а не „конгрегација”), јер су у њему „јавни” завјети такође и „свечани” (цан. 488, н. 2).

Од свог настанка Друштво броји двадесет седам генерала реда, и сваки је према томе, како устав утврђује, „доживотни”.

У XVIII вијеку су језуити претрпјели најтежу кризу. Због свога политичког уплитања, били су избачени 1759. из Португалије, 1762. из Француске, 1767. из Шпаније, 1768. из Краљевине двију Сицилија и Малте, 1769. из Парме. 21. јула 1773. папа Клемент XIV је укинуо Исусовачко друштво и наредио да се Фиорентинац генерал Лоренцо Рићи (Lorenzo Ricci) затвори у кулу Sant' Angelo.

У доба укидања, Језуитски ред је бројао 49 покрајина (подијелених у шест асистенца), 61 новицијат (1. (стр. 113) Новицијат – вријеме искушења, припремања за редовничко звање, оп. прев.), 669 завода (collegi (2. (стр. 113) Само условно преводимо термин collegi са изразом завод. Collegi су школе које поред питомца редова похађају и екстерни ученици, тј. свјетовњаци, за разлику од семинарија, које посјећују само питомци редова, оп. прев.), 24 дома за завјетовање, 340 резиденца (3. (стр. 113) Резиденца – кућа мања од манастира, нижег ранга од манастира, оп. прев.), 171 семинариј, 1.542 цркве, 271 мисија, око 24.000 редовника.

7. августа 1814, послје четрдесет и једне године тајног живота, Пије VII поново је успоставио Друштво у првобитном стању булом Sollicitudo omnium ecclesiarum (4. (стр. 113) Брига о свим црквама, оп. прев.). Уосталом, већ 1801. године он је поништио декрет Dominus ac Redemptor noster (5. (стр. 113) Наш Господ и Откупитељ, оп. прев.), којим је Клемент XIV прогласио укидање реда, мотивирајући то потребом мира у то доба, будући да је већ био извршен задатак у борби против херетичких покрета.

Без обзира на његова огромна богатства, Друштво је „просјачки” ред, то јест такав који не смије да посједује непокретна добра, већ треба да живи од поклона и потпоре вјерника, те од несигурне милостиње (Пије V. Dum indefessae (1. (стр. 114) Док неуморна, оп. прев., 7 јула 1571).

Како је све то очевидно у супротности са чињеницама, и како Друштво, помоћу читавог низа „погодних” опроштаја и вјештине и довитљивости умовања, тражи да оправда властито „просјаштво” (и када, да наведемо само један случај, посједује у Риму огромне зграде, међу којима и раскошну Вила Малта, улица di Porta Pinciana 1. – гдје, између осталих, станују оци Ломбарди и Ротонди), може се видјети у званичним коментарима његовог устава”.

У овом тексту се даје скраћена верзија историје Исусовачког друштва. У историји је било тренутака када је друштво распуштано и забрањивано зато што је учествовало у политичком животу и изазивало немире. Нема ни говора да је то друштво сиромашних. Ради се о још једном организационом облику који се стално припрема за погодан историјски тренутак, када испољава активност стварања услова и непосредног деловања на реализацији наређења папе.

20. 4. На страницама од 115 до 118. је текст:

Културно образовање језуита је изванредно строго; уколико неко није примљен на једном једином од такозваних кључних испита (из спекулативне филозофије, те из основне теологије и догматике), ако нису посриједи посебне околности, он није припуштен „свечаним завјетима”, што за њега значи

да не учествује у битним стварима Друштва и, досљедно томе, да не може обављати највише службе Реда (Устав Исусовачког друштва и извод Института; види нн. 342; 357; 357бис; 360; 442; 449; 722, дио 1°, 1; 736, дио 2°; 738, дио 1°; 803, дио 1°; 807, дио 1°, 810, дио 1°).

При таквом стању ствари, међу језуитима се врши одабирање које се спроводи постепено, то јест у приближном размаку од 17 година, и које осигурава Реду избор изванредно способних људи. Не треба, међутим, сматрати да овај период пролази само у студијама; редовито, пошто је завршена филозофска припрема, језуита ступа у непосредан контакт са практичним радом Реда три, па чак и осам година прије него што ће се дати на изучавање теолошких дисциплина (нн. 123, дио 2.; 295, дио 1. и 2.; 398, дио 3.; 428, дио 2). Припадници Друштва се унапређују за свећенике на концу треће године теологије, то јест отприлике једанаест година од дана уласка у Ред: доба од 33 године, о којем се толико говори, није уопће прописано (нн. 363; 364).

Али оно што највише значи у образовању језуита је психолошка припрема. Она се изводи према посебним погледима које је утемељач Игнацио Лојола тражио у служби коју је његов ред био позван да обавља у цркви. Језуита је ослобођен сваке литургијске обавезе; не постоје молитве које се врше у заједници (изузев „Литанија” које трају четврт сата, и читају се само једанпут дневно, прије првог или другог главног obroка, а ради се о обичају који треба укинути, у пуној супротности са духом Реда); „бревијар” (1. (стр. 116) Књига молитава, лекција и пјесама за свећенике, оп. прев.) свак чита за себе; не постоје „самостанске мисе” ни друге колективне обавезне литургије. Сваки потчињени зависи само од старјешина Реда, није везан за „дом” гдје станује и може бити премјештен по вољи главара Реда.

Укратко, ради се о војсци способних, спремних људи, који нису везани за вањске форме, подложних гвозденој дисциплини, „лешинама” и „старачким штаповима” у рукама главара (правило 36). Карактеристика језуита је апсолутна, „слијепа” послушност вољи претпостављених, која „негира свако супротно мишљење и расуђивање” (правило 35; види такође правило 31-38), која захтијева да потчињени одаје чак и најинтимније тајне властите савјести (правило 40) и да то чини сваке године са највећом ревношћу. То очевидно води уништавању личности, али таква је намјера коју Друштво има према појединим члановима. То је чекић који удара без престанка: и ако одгој овакве врсте има за посљедицу пресахнуће стваралачког духа појединца (Друштво као да нимало не држи до гласовитих умјетника и писаца), да би га супротно томе учинило најприкладнијим да слиједи „четврти завјет” што га Ред налаже онима који полажу „свечане завјете”, а чији дух прожима цјеловити склоп организације: то је апсолутна послушност папи.

Да ствари стоје тако, то видимо такође из историје, која за четири вијека живота овога реда описује његово непрестано мијешање и улажење у различите сплетке ватиканске политике и дипломатије. Света столица је упућивала језуите у дворе и међу групе које су одлучивале судбином нација, у својству исповједника и људи од повјерења императора, краљева, кнежева. Сјетимо се дјела Игнација Лојоле, директног и индиректног савјетника утицајних људи свога времена: Франческа Борђије (Francesco Borgia), трећег ге-

нерала Реда, пријатеља Карла V; Пијетра Канизија (Pietro Canisio, 1521 - 1597) и његових односа са императором Фердинандом; Франческа Ла Шез (Francesco La Chaise, 1624 - 1709), исповједника Луја XIV итд., а у наше доба остаје нам да наведемо људе нижег ранга, али не и мање утицајне од претходних: Пијетро Таки-Вентури (Taschi-Venturi), човјек Мусолинијева повјерења; отац Лопез, исповједник и савјетник Алфонза XIII, краља Шпаније; отац Рикардо Ломбарди, који је, почевши од својих првих разговора па до завршних у „изборним“ радио-вијестима од 12. и 17. маја прошле године, преузео функцију официјелног политичког агитатора.

Исусовачко друштво, са својих 1.112 периодика, 2.500 годишњих публикација (књига и брошура), са својих 15 универзитета и више него 400 виших и средњих института, са својих 56 вањских мисионарских друштава, зацијело је највећи инструменат политике пенетрације Ватикана у свијету.

Сам број чланова, институција, публикација и места где језуити испуњавају своје обавезе показују да папа има своју опасну војску и обавештајну агенцију, какве нема ниједан владар у свету. Тај механизам је користио и Јован Павле Други приликом растурања бивше Југославије од 1991. године.

20. 5. На страници 119 је текст:

„Унутрашња и најјача помоћ у политичком утицају Ватикана у свијету, данас и у прошлости, како смо то већ истакнули у прошлом поглављу, долази без сумње од стране Исусовачког друштва”.

Ово је констатација човека који је неколико десетина година припадао овом језуитском реду и коме је лично познато коју политичку моћ има папа захваљујући деловању овог реда. То су констатације из 1950. године, али ако се има у виду да је Јован Павле Други био најуспешнији папа, онда може само да се претпостави колика је била јачина и значај овог реда у време када је, по наређењу Јована Павла Другог, растурана бивша Југославија.

20. 6. На страницама од 119 до 121 је текст:

Сврха језуитског одгоја јесте уништење личности субјекта и то не у пасивном смислу, што не би ничему служило, већ у активном до највишег степена, то јест лишвавајући појединца његовог карактера и његових идеја да би га заодјенули и прожели карактером и идејама какве Ред жели. Средства која се употребљавају јесу „законодавне организације”, „културни апарат” (који утиче на интелект личности), „средина”, „сугестивни механизам”, заснован на религиозном и мистичном елементу, који утиче на осјећање и вољу. Испитајмо их редом, један по један.

Почнимо са „законодавним организацијама”. Будући да се сврха састоји у организирању једне врло дисциплиноване и врло ефикасне војске и у циљу остварења ове намјере, ослањајући се на уништење и вјештачку замјену природне личности чланова, језуитска законодавност мора стремити нужно ка „апсолутизму”. Заиста је тако. Генерал је апсолутни поглавар, теоретски потчињен највишој Конгрегацији Реда. Практично, ако је то човјек од ауторитета - као што је то на примјер био отац Владимир Ледоховски – он ради по својој вољи: свако противљење је тешко, немогуће, захтијева велику храброст, готово је увијек бескорисно, испуњено опасностима. „Ледоховски се,

говорио ми је отац Роберто Лајбер (Leiber), интимни секретар Пија XII, када су његове снаге биле очевидно недовољне против воље Друштва, обратио папи, тражећи лажно у име самог Реда исправљање и укидање Института Реда, иако је, напротив, Друштво тражило супротно, изражавајући ауторитативно свој захтјев”.

Док још нисам био свећеник и док сам студирао теологију, генерал је често долазио у Палату Боромео (улица Seminario, 120- Рим) да посјети и да надгледа „сколастике” (тако су нас звали) Исусовачког друштва. Он је стигао изненада, улазио у собу без куцања, претраживао по сандучићима, премјештао покућство и запљењивао разне предмете. Једног дана, послје подне, сједио сам за писаћим столом и читао „La ginestra” („Жуковина”) од Леопардија. Изненада уђе генерал. Устадох запрепашћен. Он ми приђе и видје да проучавам стихове. Поблиједи, чак позелени у лицу, а затим поцрвени. Истргне ми књигу из руку и разговјетно изговори храпавим гласом: „Пјесме се не смију читати; више нећете читати такве ствари”. Окрене се нагло и изађе без поздрава. Остао сам збуњен и згадило ми се толико непојмљиво незнање, које је, између осталог, у апсолутној супротности са основним начелом кршћанске љубави. Рекох у себи: „Овај човјек је лудак”. Сличних догађаја могло би се још навести.

Али ово су маленкости. У ствари, моћ генерала је готово безгранична, и често се изроди у одвратну тиранију. Ова служба је доживотна; и он именује, по свом личном и неприкосновеном нахођењу, све старјешине (они које именују провинцијали морају имати placet. (1. (стр. 121) Placet – потврда, одобрење, оп. прев. од генерала)

Због тога у Друштву долази до формирања клике или клијентеле која стоји у служби генерала.

Из текста се види да не постоји разлика између ове папине војске и војске легионара или оних које називају „пси рата”. Беспоговорна дисциплина у којој нема места за личност. Такве војнике је имао Јован Павле Други када је уништавао бившу Југославију.

20. 7. На страници 124 је текст:

Једна таква организација је, дакле, најприкладнија да изазове посљедице и постигне циљеве које намјерава да оствари Друштво.

Настава коју Друштво пружа својим члановима (у психолошком и едукативном оквиру који проучавамо) представља најефикаснији фактор у уништавању личности језуита.

Судећи по овом тексту, вероватно је с правом Стаљин постављао питање са коликом војском командује папа.

20. 8 На страницама 124 и 125 је текст:

Међу ортодоксним доктринама језуити слиједи оне најсигурније, најопробаније, то јест оне које највише одговарају духу Свете столице. Нико не може унијети нове доктрине (чак и ако то дозвољава католичка вјера) и, у сваком случају, свако мора бити спреман да подвргне властити суд мишљења Друштву; осим тога, нико не смије употребљавати, осим најопрезније, некатоличке књиге, због опасности да не изгуби вјеру; а нити смије да их хвали, већ радије треба да хвали католичке ауторе (н. 319)”.

Ово су докази индоктринације, односно челичења исусоваца за најо-
крутније послове. Систем је да се уништи личност и дух појединца и од њега
направи машина која није у стању да преиспитује, већ да све што долази из
хијерархијске структуре прихвата као догму, односно беспоговорну наредбу.
Такве људе је имао на располагању Јован Павле Други када је растурао бив-
шу Југославију – оспособљене манипулаторе јавним мњењем, који су иза мо-
литви носили смрт.

20. 9. На страницама 128 и 129 је текст:

„Због тога правила Друштва обавезују језуиту да медитира сваки дан, по
један сат, о „вјечним истинама” више или мање на описани начин, то јест не
толико ради тога да се увјери интелект, већ да се побуди, покрене и коначно
одлучи воља. Ради се о једном врло ефикасном систему молитве који би уни-
штио природну индивидуалност личности и замијенио је потпуно другом,
фиктивном индивидуалношћу, која би у највећој мјери била прилагођена ци-
љевима Реда, роб Ватикана. Друштво придаје толику важност надзору над
сваким језуитом помоћу за то одређених повјереника како би се свакоме од
њих осигурало да сваког јутра медитира по један сат у самоћи.

Текст описује начин припремања папиних војника који су задужени за
најпрљавије послове, а свакако и злочине, који су увек били саставни део ак-
тивности папа, а нарочито Јована Павла Другог.

20. 10. На страницама 133 и 134 је текст:

А ево, осим тога, неколико пасуса узетих из наведеног „Писма” Светог
Игнација „о врлини послушности”: „Можемо дозволити да нас друге религи-
је (схвати: религиозни редови, примј. аутора) претекну у постовима, бдије-
њима и другим суровостима живљења...; али у правој и савршеној послушно-
сти, те у одрицању властите воље и властитог расуђивања силно желим... да
буду ненадмашени они који у овом Друштву служе Богу нашем Господу, и
који се због тога сматрају синовима Друштва: не гледајући никада особу ко-
ју слушамо, већ у њој Христа, нашег Господа, ради кога слушамо. Јер, стар-
јешина се мора слушати не због тога што је он старјешина који се одликује
разборитошћу и добротом и што је украшен сваким другим даром Господ-
њим... Нити га, напротив, треба престати слушати уколико он оскудијева у
разборитости и способности да савјетује, зато што је он старјешина и што
представља онога који има непогрешиво знање, који ће сам надокнадити оно
што недостаје његовом свећенику”. Ето, дакле, прибјегавање „чуду”, да би се
оправдала бесмислица.

И још: „Треће, лагано и сигурно средство (да би се постигла савршена
послушност), које су употребљавали Свети оци да би покорили разум, састо-
ји се у претпостављању и вјеровању на извјестан начин, као што је то уоби-
чајено у стварима вјере, да је све оно што наређује старјешина наређење од
Бога нашег Господа и његова најсветија воља, и у слијепој, безусловној, хи-
трој и спремној вољи, жељној да слуша, да приступи извршавању свега оно-
га што је наређено.

Текст показује како се школују фундаменталисти. Готово да нема раз-
лике у односу на фундаменталисте других вероисповести који су спремни да

сваки злочин оправдају љубављу према Богу. Таквих, домаћих и увезених, је било на претек на територији бивше Југославије од 1991. године, а препозна-тљиви су по томе што су вршили злочине над Србима.

20. 11. На страницама од 135 до 146, текст:

Међу примјерним „црквеним заводима”, у којима аспиранти за свеће-нички чин разних нација примају свети одгој, доста је познат црквени завод у Риму. У свему их има 37 (39 ако урачунамо Француско понтификално сје-мениште и Ломбардијско понтификално сјемениште Св. Амброзија и Карла).

Циљ ових „завода” може се, између осталог, разабрати из датума њихо-вог оснивања. То је једно рјечито и упечатљиво истраживање. Сваки је „за-вод” био створен онда, када се, с обзиром на губљење ауторитета Ватикана у овој или оној нацији, осјећала нужна потреба да се тамо упуте људи способ-ни да га поново успоставе. На примјер, германски „завод” је конституиран 28. октобра 1552; енглески 23. априла 1578; ирски, основан 1628. добио је ново уређење 14. фебруара 1826; шкотски је створен 5. децембра 1600; етиопски се родио 1. октобра 1919, али је био обновљен 12. фебруара 1930. (када је већ го-динама фашистичка влада остваривала „пенетрацију” у Абисинији); литван-ски завод Св. Казимира угледао је свјетлост 1. маја 1948; руски је установљен 15. августа 1929. Други су, углавном, били створени онда, када им се, пошто је установљен територијални клер у разним крајевима, већ омогућило да се не одржавају више као мисионарска мјеста (на примјер, сјеверноамерички је отворен 1859. канадски 1888. итд.). Случајеви, који изгледа да излазе ван овог правила, у ствари му не измичу. Неки „заводи” само су проширење других, претходно основаних; остали су били основани касније, онда када су то до-звољавали технички, економски и други услови.

Међу „институтима” о којима је сада било ријечи, има један који врло ак-тивно служи политичким сврхама Ватикана и открива их онима који их ни-су познавали или нису били убијеђени. Мислим на Руски понтификални за-вод Св. Терезије од Малога Исуса (отворен, рекосмо, 15. августа 1929). Ова врло значајна организација има сједиште у Риму (Улица Карло Катанео 2) и њом управља Исусовачко друштво. Садашњи ректор је отац Густав Ветер (Аустријанац, припада „Римској провинцији” Језуитског реда; рођен је 4. ма-ја 1911; ушао у Друштво 7. децембра 1936; изрекао „свечани завјет” 2. фебру-ара 1948). Претходни ректор био је отац Филипо де Регис (припада „Провин-цији Велике Пољске”); он је управљао Руским заводом од 21. септембра 1945. до 15. августа 1949, а тога датума га је на власти замијенио Ветер.

Исусовачко друштво управља у Риму, осим Руским заводом, још и Ори-јенталним понтификалним институтом, Институтом Св. Ђована Дамашена (Damasceno), Пољским понтификалним заводом, а сви су слични по циљеви-ма руском. Изостављамо навођење осталих организација интернационалног карактера којима углавном руководе језуити, јер намјеравамо да се ограни-чимо на обиљежавање оквира који обухвата рад Друштва на оријенталном сектору.

Да су се Ватикан, и према томе, Исусовачко друштво, ограничили, у по-менутих институтима, да поучавају у светој науци, и једино то, ништа им се не би могло замјерити; радило би се, доиста, о служби која припада битној

мисији цркве, чак јединој њеној мисији (јер друге, очевидно, не би требало да има).

Али ствари не стоје тако. Да бисмо то доказали, не желећи ипак да кажемо све, будући да заинтересирани очигледно то не признају, треба поступати на основу индиција и вањских доказа.

Међутим, чланови клера који су смјештени у Руском заводу су мистериозне особе (не говорим о језуитима који њиме руководе и чија права имена су ипак сакупљена у каталогу штампе „Римске провинције” Друштва).

Једном сам имао намјеру да напишем чланак о Руском заводу, за који бих се послуже побринуо да се штампа у ватиканском часопису „Ecclesia” (1. (стр. 138) „Црква”, оп. прев.); за то су ми биле потребне двије или три фотографије питомаца тога „завода” да их уклопим у текст чланка, а затражио сам их од оца Леона Худорна, секретара Понтификалног грегоријанског универзитета, који их је чувао у свом уреду, то јест у картотеци питомаца поменутог универзитета; заиста неки питомци Руског завода студирају на Грегоријани. Треба имати у виду да сам тражио фотографије, а не анаграфске податке (који ми, очевидно, нису били важни), и увјерио сам Худона да би он сам могао да се побрине за штампање слика, а да оне и не прођу кроз моје руке. Било их је немогуће добити, чак и под овим условима. Худон примијети престрављено и категорички: „Зар не знате, оче, да ови људи стављају живот на коцку?” „Живот?” – упитих. „Али зашто? Зар они нису свећеници као што смо ја и ви?” „Јесу свећеници, и нису свећеници”, одговори Худон.

У годишњаку питомаца који посјећују Понтификални грегоријански универзитет (Рим – Piazza della Pilotta, 4) можемо видјети да бискупије питомаца Руског завода нису познате. Ипак, у Чехословачкој, у Пољској, итд., постоје савршено организоване бискупије. Који су бискупи што шаљу ове особе у Рим, то је немогуће сазнати. Ствар, сама по себи, не би изазвала чуђење да је, у поменутом годишњаку, прећутана бискупија у сваком појединачном случају, али је управо супротно; симптоматична је ствар да се то не прећуткује за многе и многе клерике који припадају бискупијама с оне стране „завјесе”.

Ево, на примјер, неких имена ових „студената авети”: Krainik Paolo, Cseri Giuseppe, Pic Antonio, Dulpire Bernardo, Arranz Lorenzo Michele, Gelati Dario, Kozina Carlo, Salo Vello, Szaradi Laszlo, Видов Божидар (1. (стр. 139) Крајиник Паоло, Чери Ђузепе, Илк Антонио, Дулпире Бернардо, Аранц Лоренцо Микеле, Ђелати Дарио, Козина Карло, Сало Вело, Саради Ласло, Видов Божидар). Руски завод се не бави само светим стварима. Језуита отац Ледит (Канађанин, од мајке Русиње) годинама је руководио у заводу „пропагандном службом” за недјељни лист „Lettres de Rome” („Писма из Рима”), оба тијела, очито политичка, усмјерена антисовјетски и антикомунистички.

Писма из Рима су се распродавала прије свега у Француској и Шпанији. Чуо сам од неких језуитских старјешина, на примјер од Шмидера (Schmieder), који се сада налази у Јужној Америци, и чија би историја, кад би се испричала, била врло чудновата, да је „Писма из Рима” материјално помагала фашистичка влада.

То је последња индиција (и, овог пута, чак демонстрација, непосредни доказ). Године 1949, кад сам био језуита и боравио на Понтификалном грегоријанском универзитету, добио сам задатак од црквених власти да прихватим званично руководство једнога посла који је већ био у току, са дјелокупом с оне стране „гвоздене завјесе”. Радило се углавном на координацији политичке активности, коју су вршиле разне организације избјеглица Пољака, Руса, Мађара, Чехословака, Литванаца, Естонаца, Летонаца, итд. Ови људи су, уосталом, од извјесног времена били под заповједништвом језуита Гуљелма Шмидера (Guglielmo Schieder), Марчела ван Кутсема (Marcello van Cutsem), Филипа де Региса (Filippo de Regis), Густава Ветера (Gustavo Wetter), Андреја Урусова (Andrei Ouroussouf), итд. ?

„Централни уред” за овај посао налазио се стално у Риму, при Collegium russicum (Руски завод), под најневинијим насловом „Комитет за помоћ избјеглим Русима у Италији”; отворен за публику два пута седмично: понедељком и четвртком; „избјеглице” су овдје врвјеле да би, вјероватно, примиле помоћ у новцу и потпору у природи. Осим тога, овдје постоји један прилично обиман каталог са именима Руса, Пољака, Чеха, Мађара, Литванаца, Словака, Естонаца, Летонаца, Италијана, Француза, Енглеца, итд. Уз свако име се налазе подробни биографски подаци. Постоји затим архив за чување прикупљених периодика, летака, окружница, дописа, докумената разне врсте који су везани за разноврсну активност којом се уред бави.

Садашњи руководиоца је језуита Теофил Хорачек. Са црквеног становишта он припада „Провинцији Велике Пољске”. Према мишљењу свјетовних људи, који у Италији и у иностранству диригују тајном антикомунистичком дјелатношћу у служби Ватикана, Хорачек је способан човјек, антисовјетски настројен, вјешт, добар познавалац прилика у земљама „с оне стране завјесе”, упоран и плаховит, неријетко у препирци са свјетовним шефовима организације. Отац Гуљелмо Шмидер, њемачки језуита кога је Хорачек требало да наслиједи, у односу на професора Ди Ђиролама (садашњи директор Агенције за информације ЦИП, припада заводу „Università pro Deo”, којим управља Морлион, доминикански свећеник), био је далеко вјештији да пронађе новаца, затим изванредан у сакупљању тајних вијести. Ствар је истинита и ја бих, пошто сам савршено познавао Шмидера и био његов сарадник, могао то посвједочити.

Активност поменутог уреда и „организација” којима он руководи је многострука. На примјер, заједно са неким иностраним „избјеглицама” разних националности, повезаним са италијанским фашистима и нацистичким остацима у Њемачкој, језуити се, по наредби црквених власти, баве организацијом и координацијом разних антисовјетских и антикомунистичких „група”, које су конституиране од избјеглица и које постоје специјално у иностранству. Циљ им је да одреде и развију активност у политичке и војничке сврхе: прије свега постићи то да се током времена сруше владе „с оне стране завјесе”.

Очигледно да сада није прилика да се открију и опишу поступци и замке којима се служе језуити да би постигли ове циљеве. Вјероватно ћу то учинити у повољном моменту; а посједујем и документа којима могу да поткријепим евентуалне изјаве.

С обзиром на поменути посао, треба знати да се „групе” избјеглица, у Италији а особито у иностранству, могу у грубим потезима подијелити на двије струје: једна је атеистичка, масонска, под контролом Сједињених Држава, а друга је оних који „вјерују”, у служби Ватикана. Ову посљедњу чине отпадници, католици, и они, а њих има много, који се плаше побједе Англосаксонаца, због потчињавања земаља „с оне стране завјесе” интересима Америке.

Ако у другим и најразличитијим тачкама постоји савршен склад између Ватикана и Сједињених Држава, овдје, напротив, имамо несклад. Ватикан страхује да не би у будућности био свједоком „протестантизације” Русије, Чехословачке, Пољске, Мађарске, итд.

Дужност је, дакле, језуита, као и „избјеглица” који им помажу, и у томе да у организацијама које зависе од Ватикана уједине и оне који гравитирају ка англосаксонској сфери. Намјера Свете столице је јасна: сутра, пошто буду здробљени комунисти, политичку власт у Русији и другдје заузеће садашње „избјеглице”.

Стога, имати их збијене у песницу већ сада, значи осигурати Ватикану политичку доминацију од Берлина до азијских обала Пацифика. Као што се лако види, улог у игри је велик. Тиме се објашњавају одговарајући напори.

Међу антимарксистичким и антимилитаристичким „групама”, покорним црквеном старјешинству, можемо именовати:

1. Руски антикомунистички центар (РАТЗ)
2. Више монархистичко вијеће (ВМС)
3. Руско антикомунистичко удружење (РАО)
4. Савез Андрејевске заставе (САФ)
5. Комитет удружења власоваца (КОВ)

Међу групама овисним од Англосаксонаца, које језуити помоћу инфилтрације настоје да учине послушним Светој столици, наводимо:

1. Национални радни савез (НСТ)
2. Руски народно-државни покрет (РОНДД)
3. Савез борбе руског народног покрета (РБРНД)
4. Савез борбе за ослобођење народа Русије (СБОНР), итд.

Језуити настоје да употребе ове групе у свом дјеловању против СССР-а и народних демократија и повјеравају свећеницима специјалне функције саботаже.

Постоје, осим тога, многи мали и неки велики „центри” с ове и с оне стране „завјесе”, којима управљају свећеници језуити, са сличним намјерама.

Да би се остварила инфилтрација, штампају се разни часописи. Да поменемо на руском језику лист „Russkaia ideia” (1. (стр. 144) „Руска мисао”, оп. прев; власник: Комитет за помоћ руским избјеглицама у Италији, при Руском понтификалном колегију, улица Carlo Cattaneo (Карло Катанео) 2, Рим); „Otovsitudu” (2. (стр. 144) „Одасвуда” (са свих страна), оп. прев.) (лист за политичке информације, резервисане или тајне, растура се у мало примјерака, намијењених политички утицајним људима. Дирекција: Улица Карло Катанео 2, Рим). „Руска мисао” се штампа у Немачкој, управо у Минхену.

Колегиј редакције „Руске мисли” је овако састављен: отац језуита Теофил Хорачек (улица Carlo Cattaneo 2, Рим), отац Ђовани Гречел (Kaulbachstrasse, 31/A., Минхен), професор Анатолиј Михајловски (Printzwegengplatz, Минхен), Борис Наумов (Feldmoching, Немачка), итд.

Језуити настоје да ове публикације, чисто политичког карактера, дијеле, заједно са ледима, прогласима итд. и међу трупама такозваних земаља „с оне стране завјесе” у циљу поткопавања дисциплине војника према законитим старјешинама.

Финансијска средства дају руководеће црквене организације, банке и приватници. Неке установе додјељују сталне мјесечне додатке, други извори дају новац нередовно. Сваког мјесеца може се сакупит и неки милион. Поједине „организације” опскрбљују се свака за свој рачун, али ипак не на штету изванредних помоћи из „центра”.

Новац је потребан не само за штампање летака, часописа, прогласа, итд., него и ради давања новчане помоћи „агентима” који морају развијати своју активност у иностранству и живјети мјесецима „с оне стране завјесе”.

Што се тиче судских поступака, на процесима против кардинала Миндсентија, неких бискупа и свећеника, сви смо знали, из разлога које је лако разумјети, да се радило о завјереницима, о политичким личностима. Директиве највишег значаја издавале су више власти. Неке мање значајне потицале су од нас. Већ смо навели имена неких језуита који су умијешани у те завјере. Листа није завршена.

Ето службе којој се посвећује владајући клер; то су они исти који касније скидају са себе одговорност када их оптужују да се мијешају у политику и да наговарају свећенике и бискупе „с оне стране завјесе” да стварају завјере против влада тих земаља.

Говорећи са језуитом Андрејем Урусовом (Andrei Ouroussof), рекао сам му да је била срамота тврдити у *Osservatore Romano* (1. (стр. 145) „Римски посматрач”, оп. прев.) и у америчким црквеним публикацијама за отворене шпијуне да су „мученици вјере”. Урусов се поче смијати: „Шта бисте хтјели да пишете, ви, оче, рече ми. „Да ли бисте хтјели објавити да су они шпијуни и још нешто горе?”

Данас је у политици Ватикана згодно имати мученике. Али, мученика је увијек тешко наћи. У овом случају се производе. Међутим, људи у то вјерују и појачавају мржњу против комунизма. У томе је игра цркве. А то је, вјерујте, добра игра”.

„Али то је”, примијетих, „непоштена игра!”

Он је иронично завртио главом: „Ви сте, оче, наивни. Ви који радите то што радите, морали бисте знати боље него ма ко други да је владајућа црква увијек била тако уређена”. „А Исус Крист”, запитах.

Насмија се. „Не мислимо на Исуса Христа. Ако бисмо мислили на њега, морали бисмо завршити на крсту. А данас је вријеме да на крст приблијемо друге, а не да се попнемо сами”.

Ето једног примјера „еванђеоског” рада којим руководе језуити с оне стране „завјесе”. Могли бисмо навести још и друге случајеве, но нама се чини да су и ови наведени сами по себи довољни.

У овом тексту се износи сведочење из структура Ватикана на основу кога се закључује да постоји свест да те активности немају додирних тачака са религијом и жеља да се оне обављају у организацији Ватикана, да би се постигли циљеви који такође немају додирних тачака са религијом. Дакле, одавно постоји та склоност и не чуди што је у том погледу био најуспешнији Јован Павле Други.

20. 12. На страницама 149 и 150 је текст:

А у доба Конкордата, док је (13. фебруара 1929.) Пије XI називао Мусолинија „човјеком кога нам је Провиђење послало у сусрет”, „Католичка култура” је, коментаришући резултате избора у прољеће 1929, када се готово у свим изборним окрузима гласало на отвореним листићима, писала: „Права новина ових избора била је у живом учествовању католика, подстакнутих савјетима бискупа и централног одбора Католичке акције, како би био свечанији плебисцит у корист владе, која је, ослободивши се секташких сплеткарења и скучености називи – либералистичке школе, била тако мудра да је омогућила толико жељени крај неслагањима...” (6. априла 1929). Уосталом, температура је досегла „четрдесет”, када је декан Светог колегија, кардинал Ванутели (Vannutelli), дошао дотле да каже господину Страту, дописнику листа „North American News Paper Alliance” (1. (стр. 150) Сјеверноамерички новински савез, оп. прев.), да је „Мусолини, човјек кога је послало Провиђење, као што је казао Свети отац, најприје спасио Италију од страшне трагедије большевизма, а затим, у сарадњи са кардиналом Гаспаријем и са санкцијом папе и краља Виторија Емануела, успио да постигне обнављање срдачних односа између Италије и Свете столице. Ја сам велики обожавалац поштованог Мусолинија, државника гвоздене воље и супериорног ума, који је наслиједио дух и римску величину” (из Напуљског јутра – *Mattino di Napoli* – 13. марта 1930).

Овим текстом се пружа још један доказ о кључној подршци Ватикана легализовању фашизма у Италији. Наравно, опет са елементима религиозног („божји дар”), за оно што нема никаквих додирних тачака са религијом. Ватикан је одувек много више био центар световне власти и у том смислу креатор глобалне међународне политике. У том погледу Јован Павле Други је био далеко напреднији и ефикаснији. Нит која га спаја са претходницима је да је, због заштите интереса ватиканске касте, увек подржавао ретроградне политичке идеје и злочиначку праксу таквих режима. Зато и не чуди што је током кризе у бившој Југославији Јован Павле Други изабрао опет погрешну – усташку страну и новог поглавника Туђмана, а природна последица су и злочини над Србима.

20. 13. На страници 151 је текст:

Када је фашизам започео напад на Етиопију, језуити су одмах настојали да му дају етичко и политичко оправдање не устручавајући се да га дефинирају као „свети рат”. Језуита Антонио Месинео („Католичка култура”, г. 2056, 15. фебруара 1936) писао је: „Нико од великих претеча католичке мисли није дефинирао рат као нешто у суштини рђаво, нити је порицао право да се прибегне оружју да би се казнио нападач и успоставио ред, онда када

су сва мирољубива средства да би се одржао мир пропала; нико није безусловно осудио територијалну анексију као последицу праведног рата”; а мало прије тога подвукао је: „Сви су бранили исти принцип: рат је праведан, а према томе и насилна анексија, када она поприма карактер неопходног средства да се казни нападач, да се освети нека неправда, затражи задовољење неправедно повријеђеног права и успостави поредак праведности.

У тексту се износи мишљење језуита о рату. Рат није ништа суштински рђаво. Како онда да се уклопи овај став Ватикана из уста једног од војника папе, са оним што је чинио Јован Павле Други. Јасно је да и Јован Павле Други, када наводно еванђеоски шледира за мир, суштински подржава рат. Ако се има у виду и селективан приступ жртвама, онда је мозаик склопљен и свима је јасно да је Јован Павле Други желео, имао свест и наредио да се врше злочини над Србима на територији бивше Југославије од 1991. године.

20. 14. На страницама 153 и 154 је текст:

Други документ о овом грозничавом заносу извлачимо из „парада” „борбе за жито”. Дванаестог јануара 1938, 72 бискупа и 2.340 жупника кренули су у палату Венеција да би били примљени код дучеа, који их је наградио на Конкурсу за жито. Када је Мусолини ушао, устали су аплаудирајући одушевљено. Надбискуп Ногара је одржао говор у коме је, поред осталог, рекао: „Дуче! задобили сте толике битке; задобили сте и битку за жито. Нека вам помогне Господ, ми га молимо, и допусти вам да задобијете све битке, које ви водите мудро и енергично за напредак, величину и славу кршћанске Италије”. А жупник дон Меноси, узевши ријеч одмах послје Ногаре, рече: „Екселенцијо! За вашу особу, за ваше дјело обновитеља Италије, за фашистичку владу, свећеници Италије дозивају и дозиваће у помоћ благослов Господа и вјечну ауреолу мудрости и крепости римске. Дуче! Слуге Господа, оци сељачког народа указују вам одано част. Благосиљају вас. Свечано вам изјављују вјерност. Духовним усхићењем, гласом и срцем народа кличемо: Поздрав дучеу! Нама! (1. (стр. 154) фашистички поздрав, оп. прев.).

Двадесетог октобра 1939, Пија XII је објавио енциклику *Summi Pontificatus* (2. (стр. 154) Свим првосвећеницима, читавом понтификату, (оп. прев.) у којој је инострана штампа („The Times”, „Politiken”, „Social-demokraten”, „Dagens Nuheter”, „La Prensa”, итд.) вјеровала да чита осуду фашистичког тоталитаризма. Због реакције Ватикана и Исусовачког друштва „Католичка култура” је, руковођена од оца језуите Ф. Пелегрини, непосредно и енергично притекла одмах у помоћ (6. априла 1940. п. 2155), пишући да је „требало разликовати”. Међутим, папа је говорио „избјегавајући исте двосмислене изразе диктатура и тоталитаризам”. Затим, „у истој енциклици има једна страница која указује високо поштовање Италији таквој каква је она данас.

Као и тада, тако и од 1991. године римокатолички свештеници су клицали новом поглавнику Фрањи Туђману. Као што их је 1936. године у Италији и 1941. године у Независној Држави Хрватској, папа послао да кличу дучеу и поглавнику, тако их је и 1991. године Јован Павле Други натерао да кличу новом поглавнику Фрањи Туђману. Као што су последице клицања устапама и нацистима биле ратни злочини и геноцид над Србима, тако је и последица налога Јована Павла Другог да сви кличу и величају нову устапску власт

Фрање Туђмана наставак геноцида над Србима на територији бивше Југославије од 1991. године.

20. 15. На страницама од 157 до 165 је текст:

Године 1940. Ватикан је био присни пријатељ Мусолинија и фашизма. Већ 1940. Сједињене Државе биле су заиста противник Мусолинија и његове владе. А 1940. године у фебруару Ватикан је изузетно спреман дочекао господина Мирона Тејлора (Miron C. Taylor), Рузвелтовог изасланика. „Један од циљева за којим је ишао Тејлор био је у томе да сакупи што је могуће више информација о опозицији према нацизму и директној саботажни против немачке ратне машине на окупираним територијама Европе, а осим тога о моралу цивилног становништва и наоружаних снага у Рајху, у Италији и у земаљама које су приступиле тројном пакту. Дакле, од почетка рата, Ватикан није престајао да буде поуздано обавјештаван о унутрашњој ситуацији у разним предјелима Европе, осим СССР-а. Свећеници најмањих сеоских парохја, као и они из великих градских центара, слали су бискупима својих дијецеза (1. (стр. 158) бискупија, оп. прев.) прецизне извјештаје који су, на овај или онај начин, сви стизали у Рим. Осим неког ријетког црквеног достојанственика, нико није знао како су они успјевали да пређу границе толиких земаља. Без бојазни да ћемо се преварити, можемо тврдити да је једна огромна множина информација стављена на расположење Тејлору, који их је одмах достављао председнику Рузвелту. Нема сумње да је на нашу пропаганду (то јест пропаганду Сједињених Држава, примј. аутора), одређену за иностранство, дубоко утицало ово поуздано познавање унутрашње ситуације европских земаља. Захваљујући томе било је могуће на најпогоднији начин прилагодити нашу тактику стварању психолошких реакција, са којима смо рачунали да ћемо поткопати ратну снагу непријатеља”.

Тако је писао К. Чанфара (2. (стр. 158) С. Cianfara, „La guerre et le Vatican” („Рат и Ватикан”, Париз 1946, стр. 407-408), католик, амерички новинар. По његовом мишљењу, дакле, док се приказивао као пријатељ Мусолинија, Ватикан је снабдијевао непријатеља вијестима, и то у описаном обиму. Премда сви знају шта су били фашизам и нацизам, ипак, изгледа, нема никога ко у држању Свете столице, које описује Чанфара, не би видио баш ништа неприкладно у односу на функције које би она морала имати. Ова Чанфари-на обавјештења не би, уосталом, имала велику вриједност кад би била потврђена само његовим свједочанством. Али није тако. Потврду за то могао сам добити од многих познатих личности руководећег клера, и то у још тачнијим и подробнијим терминима него што су они које је могао дознати и изнијети Чанфара. Ради се, осим тога, о стварима до краја мистериозним, штавише мирољубивим у ватиканским круговима. А мирољубив је и разлог ове тајне помоћи коју је Света столица пружила Американцима. Заиста, црквени руководиоци су већ тада били увјерени да од фашизма нема више ништа, да је то организација којој пријети смрт. Због тога се требало, и то хитно, приближити противнику, али не говорећи о томе, да не би на се навукли ко зна какве непријатне посљедице од стране Мусолинијеве владе. Отуда очевидно излази да је Ватикан помагао непријатеље фашизма, не зато што се није слагао с владом која је, ипак, свакоме изгледала покварена и развратна – шта-

више, он ју је подупирао свим снагама и, да би избјегао незгоде, показивао се као да је још подупире – већ прије зато да би очувао и обезбидио властите политичке интересе ослањајући се на онога ко је у овом моменту био најјачи. У том смислу може се слободно рећи да је Ватикан био спреман да се баци у ма чије наручје. То је била почетна цијена коју је Ватикан платио Сједињеним Државама да би од њих добио помоћ и савез.

Вјешти и добровољни агенти таквога савеза били су свакако, у првом реду, језуити. Америчка их влада, иако је масонска и у суштини атеистичка, штити и цијени.

Због тога је моћ Исусовачког друштва у Сједињеним Државама велика. „Године 1820. је било у Сједињеним Државама 88 језуита. Године 1850. било их је 395, да би достигли број од 1.666 у 1900. години и 2.494 у 1915, раздијелени у четири покрајине. Од 1930. до 1940. године лицеји и универзитет у Мериленду и Њу Јорку дали су 900 свећеника, од којих половину Друштву. Од свршетка рата ступило је у новицијат око 130 бивших бораца. На универзитету Макит у Милвокију (Marquette - Milwaukee) (8.404 студента) био је у 1950. години 51 студент посвећен божанској служби: 18 у дијецезанским сјемеништима, 19 у новицијатима Друштва и 13 у другим религиозним редовима” („Romana”, публикација истоимене провинције Исусовачког друштва, година V, март-април 1952, н. 2, шп. 32 - 33).

Почетком 1949. године у Сједињеним Државама било је 16 језуитских универзитета: у Сиетлу, Споукену, Лос Анђелесу, Сан Франциску, Санта Клари, Чикагу, Синсинатију, Кливленду, Детроиту, Сакраменту, Вашингтону, Милвокију, Омахи, Ст. Луису, Њу Орлеансу, Њу Јорку. У овом посљедњем граду Исусовачко друштво управља највећим католичким универзитетом на свијету, то јест Фордемским универзитетом (Fordham University). Тај универзитет је додијелио Де Гасперију лауреат правних наука *honoris causa* (1. стр. 161) из почаста; напр. доктор х. ц., који добива докторску титулу као признање за научни рад без полагања испита).

„Предсједник Труман је недавно позвао оца Патриција Јенсија (Patrizio Yancey), језуиту провинције Њу Орлеанс, на савјетовање Националног научног института који се састоји од 16 васпитача и 7 личности познатих на научном пољу. Циљ овог института је да подстакне стварање једне националне политике за покретање значајних истраживања и научног образовања” („Romana”, цит. мјесто, п. 33).

Прије кратког времена Фордемски универзитет је основао „Институт за руске науке”. Један од наставника је језуита Андреј Урусов, бивши руски кнез.

Урусова врло добро познајем. Он се мијешао у мноштво политичких сплетки. За вријеме њемачке окупације Италије био сам више пута позван код њега на тајне, мистериозне разговоре са особама нимало достојним поштовања. Тражили су од мене податке о разним личностима. Рекао сам да не знам, више сам волио да ћутим. Неки Урусовљеви пријатељи били су Нијемци, други Руси. Изгледа да су били нацисти. Један од ових разговора одвијао се, сјећам се, у Риму, у улици Семинарио 120. Будући да је чинио више него што треба, Урусову су задавали бриге чак и виши главари Реда, од којих је, међутим, како ми је говорио, добио налог да се бави политичким питањима.

Разумљиво је, дакле, колико је богатство Исусовачког друштва у Сједињеним Државама: милијарде капитала. Живот америчких језуита је веома раскошан. Готово сваки отац има властити аутомобил, а ради се о луксузним колима. Служитељске послове у храмовима Реда већим дијелом обављају црнци. Гдје је то могуће, језуити имају телевизијске пријемнике (уосталом, има га и Понтификални грегоријански универзитет у Риму). У колегијама Друштва оци организирају балове и друге свечаности.

У овој атмосфери политичка акција је више него природна. Амерички оци су ме увјеравали да је политичка и економска помоћ Реда у корист Свете столице значајна. Један од њих ми је изјавио: „Главни разлог садашњег срећног споразума између Ватикана и Бијеле куће састоји се у сталном дјеловању које је Друштво развило посљедњих година”. Не оклијевамо да повјерујемо у то.

Када је кардинал Спелман дошао у Рим, поводом уласка у Свети колегиј, отишао је са другим кардиналима на Понтификални грегоријански универзитет. Пљескали су му у аули универзитета и напољу, на тргу, уз повик: „Живио папа”, који је изражавао наклоност према њему.

Сигурно да између Ватикана и Сједињених Држава не тече све глатко како би се могло вјеровати. Зна се да протестантске масе у Америци гледају пријеким оком на блиско пријатељство између Свете столице и владе њихове земље. Због тога се у Риму боје сјеверноамеричке надмоћности која наговјештава могућност „херетичке” превласти у Италији и у свијету.

„Ако би у току једног срећног рата – говорио ми је господин Фалани, из Државног секретаријата – Американци успјели да постану господари свијета, прије свега Италије, у којој заправо већ сада господаре, економски услови Ватикана и католичанства постали би врло несигурни и тешки. Сада нас Америка снабдијева доларима колико год желимо, зато што смо јој потребни као политичка снага. Сутра би се, напротив, протестанти докопали свега”. „А шта ћемо онда”, запитах. „Тражићемо – одговори – некога да тучемо Америку, као што данас тражимо Америку да тучемо комунизам. Можда ћемо се ослонити на Енглеску, можда на Немачку. Ко то може рећи? Засада се бринемо како ћемо живјети”.

А језуита отац Лајбер, специјални папин секретар, говорио ми је: „Током времена Америка ће бити можда опаснија од комуниста, јер њих води једна људска идеја, а она, напротив, мисли само на своје интересе. Али сада папи изгледа преча комунистичка опасност. Ипак, од Сједињених Држава примамо много новца, а он нам је потребан. Кардинал Спелман нас помаже свим снагама, а такође и Бијела кућа”. „Ви, оче, – примјетих – кажете 'ипак'. Зашто 'ипак'? Није ли добро што нам шаљу доларе?” „Не – рече Лајбер – не. Било би боље да нам не шаљу ништа. Штавише, било би много боље када се црква не би бавила ни Америком, ни Русијом, ни ма ким другим, већ када би, слободна од сваког, изнад сваког, вршила своју духовну службу. Али данас то није могуће”. „А зашто није могуће?” „Зато што би – одговори – требало имати вјере, вјеровати у обећања Исуса Христа и, вјероватно, поћи на крст као и он. Али сада нико више не вјерује у то; и нико не жели да иде на крст”.

Свакако смо већ видјели знакове будуће олује која би се могла оборити на Ватикан када би Сједињене Државе завладале свијетом, посебно Италијом. На примјер, Мирон Тејлор био је 18. јануара 1950. године нагло позван од своје владе у домовину, само зато што је Ватикан био противан томе да евангелички (читај: протестантски) духовни пастири врше чисто религиозну дјелатност међу становништвом римских Кастела, нарочито у Фраскатију. Двадесетог октобра 1951. предсједник Труман је објавио именовање генерала Кларка за амбасадара Сједињених Држава при Ватикану. Вијест је у Риму примљена са задовољством католичке хијерархије. Напротив, у Америци маса је урлала бјесомучно против папе и Труман је морао повући именовање.

Текст садржи конкретне доказе, односно исказе аутора о чињеницама које су му лично познате, с обзиром да је био високо котиран у реду језуита. Да би Ватикан очувао своје богатство и политички утицај, папе су спремне на све. Тако је и Јован Павле Други склопио споразум којим је добио сагласност од Регана да може уништити и освојити делове територија бивше Југославије. Злочини су радње којима је Јован Павле Други остварио интересе и поштовао споразум са САД.

20. 16. На страницама 184 и 185 је текст:

Криза свећеничког позива је врло тешка. Узроци ове појаве морају се приписати – као што бива увијек у оваквим случајевима – погрешном правцу дјеловања које врши првенствено клер, и које је у Француској (слично ономе што сусрећемо у Италији, Шпанији и у осталом свијету) усмјерено првенствено на политичке сврхе, наравно у служби Ватикана. Ова се пракса – која се остварује у сваком мјесту гдје католицима полази за руком да се некако учврсте – у Француској све више заоштравала и удаљавањем маса од цркве.

Исусовачко друштво и Доминикански ред могу се убројати међу најмоћнија оруђа ватиканске стратегије на француској територији; овај последњи дјелује неопрезно, наочиглед и отворено, док Друштво, напротив, скривено и са највећом ефикасношћу.

Да бисмо положили тачан рачун о неким чињеницама које испитујемо, а које се односе на политичку акцију поменутих религиозних редова, нарочито Исусовачког друштва, треба да знамо да су клер и француски католици били увијек, у суштини, противници републиканског устава своје земље, а присталице монархистичког легитимизма; ово зато што би, према циљевима и њима досљедним наређењима Рима, краљ боље осигурао и подупирао интересе Ватикана, супротстављајући се, између осталог, „лаичким” партијама (наиме, противним томе да клерикалне, „ултрамонтане” снаге постану арбитри политике и судбине Француске).

Текст доказује да Ватикан стално мешетари како би изазвао кризу у којој би се најбоље снашао. Тако је Јован Павле Други радио и када је у питању била бивша Југославија од 1991. године, а ратни злочини могу пре свега њему да се ставе на терет.

20. 17. На страницама од 194 до 201 је текст:

Међу творцима мисионарске мреже – две танке решетке којом Ватикан, управљач најглавнијих нити, обухвата свијет – најактивнији је и најмоћнији Језуитски ред.

Ево прегледа имена „мисија” које је Ватикан повјерио Исусовачком друштву.

Америка: Аљаска, Јамајка, Белице, Тарахумава; Баранка-Бермеја, Британска Гијана, Сан Франческо Саверио.

Африка: Форт-Лами, Кисанту, Кванго, Солзбери, Лусака, Фианарантсоа, Тананарива.

Индија: Ахмедабад, Бомбај, Калкута, Каликут, Мадурa, Патна, Ранчи.

Џејлон: Гале, Тринкомалија.

Кина: Кингсјен, Сјенсјен, Таминг, Хаичоу, Сучоу, Јангчоу, Анкинг, Пенгпу, Вуху.

Јапан: Хирошима.

Индонезија: Џакарта, Семаранг.

Океанија: Каролина.

Мисије у којима сарађују језуити: 35.

Мисије уступљене домаћем клеру:

Мадагаскар: Мјаринарива.

Индија: Мангалора, Поона, Тричинополи, Тутикорин.

Кина: Хајмен, Нанкинг, Шангај, Сучоу, Јунгњен.

Језуитско особље у мисијама: 3.973 (свећеника: 412 националних, 2.090 страних; богослова: 500 националних, 410 страних; браће лаика: 218 националних, 343 страних).

На овом подручју (као, уосталом, на свим другим) језуити увелико премашују друге католичке организације, па и најбројније. На примјер, Капуцини броје 825 мисионара; Конгрегација Светог Духа 1.197; Доминиканци 664; Фрањевци (Мала браћа) 1.774; Лазаристи 521; Мисионари Светог Срца Исусовог 470; Друштво Светог Јосипа од Мил Хила 557; Иностране мисије Париза 735; Бијела браћа 1.797; Редентористи (откупитељи, оп. прев.) 695; Салезијанци 1.374; Конгрегација Пречистог Срца Маријиног 865; Друштво афричких мисија 585; Друштво Божанске Ријечи 991, итд.

У Африци и Азији Ватикан броји 46 универзитетских центара, са укупно (у 1950, години) 49.072 студента (2 у Африци са 146 питомаца; 32 у Индији са 20.016; 11 на Далеком истоку са 27.493; 1 на Блиском истоку са 1.417). Од ових 46 центара језуити руководе са 15; свјетовни клер – 4; Друштво Божанске Ријечи – 3; Ирска кршћанска браћа – 2; Кармелићани – 1; Доминиканци – 1; Салезијаници – 1; Облате (сестре помоћнице, оп. прев.) Пречисте Марије – 1; Иностране мисије Париза – 1; разне женске религиозне конгрегације – 17.

Језуити напосе руководе Универзитетом Св. Јосипа у Бејруту, у Либану (6 факултета са 1.417 питомаца: 701 на праву, 56 на политичким наукама, 84 на техници, 464 на медицини, 56 на филозофији и теологији, 56 на оријенталној књижевности); новим универзитетским заводима у Индији (са 11.441 студентом); с два универзитета у Кини (I' Aurore (Зора) у Шангају са 870 питомаца и Тсијентсиншким универзитетом са 827 питомаца; Токијским универзитетом (1.154 студента на економском, филозофском и факултету за књижевност), I' Ateneo у Манили, на Филипинима (490 студената); Newman College у Мелбурну (201 студент).

Међу најважнијим новинама и ревијама језуити управљају са 12 (1 дневник, 4 недјељна листа, 5 мјесечних, 2 двомјесечна).

Политички карактер мисионарских тијела, особито језуитских, разабире се лако из њихових публикација. Наше испитивање ограничићемо на мјесечну ревију „Gentes”, орган Исусовачког друштва, штампан у Риму, чији је циљ да уводи образоване људе, а нарочито омладину, у „тачна” објашњења разних мисионарских проблема, у духу Ватикана.

Ради се о једном правом приручнику за рат. Организација борбе за искористивање комунизма и рушење Русије овдје је доминантан, сталан, бјесомучан мотив, не дипломатски скривен између редова, већ грубо изражен. О мисионарском, еванђеоском раду или се никако не говори, или само узгред. Помијешане фразе, убачене час ту час тамо, не обмањују никога.

Доносимо неке значајне наслове: „Устанак на Средњем истоку” (јуни 1952), „Ирански петролеј” (јуни 1951), „Јапан данас и сутра” (мај 1952), „Прогони у црвеној Кини” (април 1951), „Трагедија Вијетнама” (новембар 1951), итд.

А ево неких поднасловова: „Комунизам је уперен на Азију”; „Искоришћавајући у рекламне сврхе резултате нове индустрије у Сибиру, али скривајући бруталне методе, Русија се представља азијским народима као симбол једне сиромашне нације која се извлачи из биједи властитим средствима”; „Завјера у малајској дунгли”; „Уцјена од 80.000 долара за комунистичког вођу”; „Пукови у дунгли”; „Вишеструки рат у Бурми”; „Комунистички препад у Индији”; „Четврта Труманова тачка и Колумбов план били су замишљени ради одупирања комунизму у Азији. Католичке мисије пружају једно боље рјешење” (из јунског броја 1952).

У новембарском броју 1951. „Трагедија Вијетнама”, читамо: „Пет година герилског ратовања”; „Држимо извјестан број градова, бар засада. Око утврђења, зона сигурности не пружа се 100 метара у кругу. У сред дана Вијетнамци стоје једва на 200 метара од тврђавице”; „Почетак рата”; „Рат без фронта”; „Герилски рат, модерна армија”; „Сви и све за рат”; „Генерал Де Латр де Тасињи”; „Француски Мак Артур”; „Помоћ УСА и још нешто друго, (сиц!)”.

Фотографије у овој ревији су чудновате. Наводимо неке текстове: „Вијетмински затвореници заробљени од једног сјеверноафричког одјељења (читај: Мароканаца)”; „Оклопна кола, снабђевена радијом, прелазила су рижина поља, итд., да би притекла у помоћ позицији коју су нападали Вијетминци”; „Њ. В. Бао Дај предаје заставу једном вијетнамском пуку, који је одређен за антигерилску борбу против Хо Ши Мина. И Бао Дај захтијева независни и снабђевени Вијетнам” (примјећујемо да је Бао Дај, краљ марионетске владе коју су створили Французи; Бао Дај је био одмах признат од Ватикана); „Прије него што се поворка (тенкова) стави у покрет, потребно је увјерити се, помоћу противминског апарата, да пут није био миниран прије пола сата. Можда на 200 метара у бамбусовом шикарју банда Вијетнамаца (то јест, националиста који се, с правом, боре против француског угњетавања) с прстом на обарачу чека експлозију”; „За вријеме штрајкова априла 1951, у Абадану, полиција је итервенисала тенковима. Оружје и муниција су амерички”; „Против герилаца дунгле, Енглеска је у Малаји увела одјеле добровоља-

ца оточја Фици. Овдје војник са Фиција Савенака Пе, бриљантни ногомешташ, покушава да постане и одабрани стријелац”.

Омот свеске намијењене мисијама Аљаске (јануар 1952) доноси фотографију једне војне авионске америчко-канадске базе!

Како се све то слаже са Еванђељем – особито са мисионарским апостолатом који би морао да буде величанствено остварење концепција Еванђеља – напросто је неразумљиво.

Али ова, иако врло озбиљна документација, тек је ситница. Отац језуита Ермано Хек (Ermano Hecк, председник агенције Фидес, потпредседник „Секретаријата за мисије”), кога сам једном у Collegio Massimo у Риму упитао за објашњење овог ратнохукачког и пријетећег тона, кратко је одговорио: „Драги оче, треба да се прилагодите. Данас се Крист више не пропагира са крстом. И ми језуити то знамо врло добро”.

Говорећи о рату против националиста Вијетнама, језуита Еугенио Пелегрино пише: „У заплетеној ситуацији Вијетнама позвана је католичка заједница због тога што је католичка. Осим тога, и као појединци и као група, управо зато што су кршћани, вијетнамски католици не могу се издвојити од учешћа у борби у којој се кује сутрашњица домовине”.

„Један млади вијетнамски свећеник је организовао младе католике у одбрамбене екипе. Сврха ових удруживања била је да сачува омладину од атеистичког комунизма, образујући их као свјесне католике и искрене патриоте (у служби Француске, примј. аутора), и, у исто вријеме, помоћу војничке организације”. И наставља: „Од часа када је велечасни Ле Хуу Ту, 1945. године, преузео свој викаријат у Фат Дијему (названом „католичка престоница”, у Тонкиншкој делти, примј. аутора), потпомагао је и одбранио своје Друштво (наиме оно тајно-војничко о коме је говорено раније, прим. аутора), од кога је намјеравао да направи примјер католичког живота”. Ова војничка и терористичка организација католика била је центар онога што се звало... „уточиште мира”(!). И, нека се зна, бискуп Ле Хуу Ту учествовао је у Хо Ши Миновој влади (то јест, легитимној влади, док је у потаји радио све да би је срушио) са титулом „великог савјетника” („Гентес”, новембар 1951).

Велечасни Рибери, изванредни папински посланик у Кини, био је прогнан 5. септембра 1951, између осталог зато што је покренуо Маријину легију, „илегалну и реакционарну” организацију. Питао сам језуиту Кардила да ли је „Легија” имала заиста такав карактер. Одговорио је, устежући се: „Илегална и реакционарна, то кажу комунисти. Сигурно је то организација која има и војничке сврхе. Шта ћете? Данас се треба борити свим средствима”.

Поменути отац Кардила пише („Гентес”, јуни 1952): „Једини начин да се туку комунисти је у стварању једног правога националног фронта (у Малаји), заборављајући свако расно трвење”. Љутио се на изјаве повољне за комунизам од стране политичких људи који нису марксисти (које он, уствари, није никада видио нити познавао), нпр. индијског амбасадора у Москви, Радакришнана, који је „дошао догле да изјави да је комунизам спас свијета”; Нехруа, који је „осудио интервенцију ОУН у Кореји, одбио колективно потписивање мира са Јапаном, први признао режим Мао Це Тунга у Кини”; индијске ко-

мисије упућене од стране Нехруа у Кину, која је признала „да је религиозни прогон против кршћана у 99,9 посто америчка пропаганда, а да нова демократска влада рјешава на најбољи начин унутрашње проблеме Кине, који су идентични с проблемима Индије”.

Расправљајући о средствима за „мирну” одбрану мисионарског апарата на Средњем истоку, језуита Кардило никада не спомиње проповијед Еванђеља, већ, напротив, пише да се „иницијативе могу свести на три: организација слободних синдиката, четврта Труманова тачка и Колумбов план”. Ја сам искрено вјеровало да би једина одбрана била крст.

Овај текст је значајан доказ да Ватикан религиозна питања злоупотребљава да би вршио световну власт. Јован Павле Други је наследио целокупну капиларну мрежу у којој људи у мантијама и лаици опредељени за римокатолицизам обављају шпијунске и деструктивне послове којима се чувају интереси Ватикана. Дакле, Ватикан има исконску потребу да ствара, каналише и решава кризе, што доказује деструктивни политички карактер којим се чувају интереси. Ратни злочини су саставни део те активности. Јован Павле Други је у том погледу превазишао све своје претходнике и зато треба да сноси одговорност.

20. 18. На страницама 206 до 210 је текст:

На примјер, *longa manus* (1. (стр. 206) *Longa manus* – дуга рука, оп. прев.) Ватикана, директно или преко Института за религиозну дјелатност, или помоћу других средстава, врши контролу или се шири над мноштвом индустријских, банкарских, осигуравајућих, итд. „организација”. Међу њима помињемо: Монтекатини, Вискоза, Кемијско друштво Анијене, Умбриско друштво кемијских производа, Централа, Електрично и електро-хемијско друштво Кафаро, Јадранско електрично друштво, Римско електрично друштво, „Едисон”, Јужно електрично друштво, Опће електрично друштво Сицилије, Национално друштво за развитак електричних предузећа, С.Т.Е.Т, Т.Е.Т.И, Италијанско анонимно друштво југоисточних жељезница, Италијанско друштво за жељезнице Југа, Друштво папских млинова Пантанела, Друштво за прехранбене индустрије Рима, Друштво предузећа средње Италије, *la Società acqua ria antica marcia*, Картијере Бурго, Италијанско анонимно друштво за регионално карбонизирање дрвета, Л.А.И, Генерално осигурање у Трсту, Осигурање против несрећа, Институт националног осигурања, Животно осигурање, Осигурање против пожара, Осигуравајуће друштво „Земља”, Савез „Секуритас Есперија”, Римска банка, Трговачка банка, Банка „Светог Духа”, Банка „Скарети”, Банка „Уго Натали”, Римски кредитни институт, Кредитни институт за корисна јавна предузећа, Кредитни конзорциј за јавне радове, Римски институт непокретних добара, „Некретнина”, „Изођена”, Анонимно друштво западних четврти „Монте Марио”, Грађевинско друштво нове Фраскате, Совимар, Грађевинско друштво „Конђилијационе”, Друштво некретнина, Торинска филијала, Атезијанско друштво некретнина, Друштво некретнина Новаре, Друштво некретнина Адријане, Конзорциј покретне и непокретне својине Напуља, Друштво непокретних добара Ређије, Народни економски институт у Милану, Грађевинско друштво трга Гранде у Ђенови, Друштво некретнина Пизе, Институт за јавне грађевине Рима,

Грађевинско друштво Биљи у Милану, Римско друштво за градилишта, Грађевинско друштво палате Бенко у Ђенови, Римско друштво за некретнине Пинтурикио, Финансијско друштво за реконструкцију, Друштво за пословање великих хотела, итд.

Дакле, Ватикан је врло богат, и врло су богати многи религиозни редови; напротив, стотине парохија и мноштво свећеника, чији се приходи своде на мисе, то јест на седам до девет хиљада лира мјесечно, трпе биједу, чак тешку биједу. Велики приходи Ватикана и неких „религиозних породица” потичу данас више од индустријских акција и ренте од некретнина, које доносе много више него ренте од земљишта. Будући да су ријетке привилегиране дужности које пружају могућности за стицање богатства и уживање у претјерано високим свећеничким приходима, него се, напротив, сигурно, и још више него сигурно, јавља неутјешна перспектива мршаве егзистенције, нека врста жртве, данас је мало људи који се усуђују да изаберу „свјетовни” црквени сталез, а породице не виде више велику корист у посвећивању синова „каријери” која, остајући на нивоу нижег клера, не би могла да донесе користи родитељима. Многе бискупије имају потпуно празна сјеменишта: Бова, Кјузи, Фраскати, Остија, Орте е Галезе, Порто е Санта Руфина, Тарквинија е Ђивитавекија, итд. Многе друге нису имале „младомисника” прошле године: Ампуријас е Темпио, Пијана дељи Албанези, Агриђенто, Амелија, Фолињо, Орвијето, Ријети, Урбанија е С. Анђело ин Вадо, Монополи, Мура Лукано, Фабријано е Мателика, Каљи е Пергола, Кава е Сарно, Остија, Орте е Галезе, Велетри, Аквапенденте, Бањоредо, Ђивита Кастелана, Сењи, Бова, Никастро, Каријати, Кајацо, Аћера, Гвастала, Монтепулђијано, Коле Вал д’ Елза, итд. Ови подаци узети су из службених докумената Свете столице.

„Новицијати” религиозних редова готово су празни, међу језуитима – гдје се криза, опћенито, мање осјећа него на другим мјестима – број „новајлија” је од двадесет година уназад до данас сведен на петину. Осим тога, од оних који улазе у „новицијат” остаје мали дио. Ова чињеница, што је и природно, задаје бригу главарима редова и религиозним конгрегацијама: многи састанци старјешина и признатих очева били су организовани у сврху изучавања проблема и изналагања средстава. Позиван на ове састанке, учествовао сам у дискусијама. Обично се признавало да се нешто могло учинити; ипак, интересантно признање, „радикалне мјере нису постојале, с обзиром да савремено друштво, из разлога које није лако одредити, који су конститутивне, интелектуалне и психолошке природе, ради мање на фаворизацији религиозног увјерења а тиме и свећеничког позива него друштво у прошлости”.

Једнака, ако не и тежа, криза постоји и у женским редовима и конгрегацијама. Ове су чињенице, особито посљедња, биле предметом још озбиљнијих расуђивања црквених власти, него оне које се односе на „свјетовни” клер, зато што би „религиозни позив”, који укључује, бар по теоретској линији, „највеће одрицање од земаљских добара” – пружио најрјечитији доказ католичке декаденције у Италији.

Према мишљењу многих а да напоменемо, говоримо о убијеђеним католицима – римско политиканство супротно еванђеоској науци, богатство Курије и високе црквене хијерархије и „скандал” клерикалних партија, има-

ли су за последицу удаљавање маса од организације, у којој људи не вјерују да могу наћи истински наставак религиозне посланице.

Дакле, одувек се као константа јавља ватиканско богатство којим се оправдава све и религија постаје политички сегмент очувања и увећања богатства. Зато и не чуди стагнација на религиозном плану. Мада се овај текст односи на период пре 1952. године, он указује на дугогодишњи тренд у Римокатоличкој цркви. Тај тренд је био и 1991. године, а Јован Павле Други је подстицањем злочина на територији бивше Југославије од 1991. године имао намеру и да ојача саму структуру Римокатоличке цркве. Уосталом, цела историја Ватикана је саздана од најкрвавијих злочина.

21.

У књизи „Првена симфонија” (друго допуњено издање), аутора Кристијана Г. Раковског, издавач „Ривел Ко”, Београд, штампа „Репортер” Сопот, 2001. године, објављен је:

21. 1. На страницама 246 и 247 је текст:

Ипак, овом „царству слободе”, још увек квари рачун Христос. Ако га је Запад и убио, он се још увек „копрца” тамо негде на Истоку. Ако папа Јован Павле Други (Војтила) и може, говорећи о Јерусалиму (15. 9. 1982. године) да каже: „Јерусалим може постати град човека” (Антихриста – ето, поред броја човека (666), сада, захваљујући папи, знамо и његов град), православни патријарси још увек дижу руке пут неба молећи се Духу Светоме.

Превара је тотална, али суптилна. Нови светски поредак преко своје намере разматује духовни make-up религијског синкретизма „... не би ли и верне преварио”.

Медијски гледано, све је спремно да „икона” господара света уђе у свајачији дом, буде поштована, вољена, обожавана. Јер – он ће донети слободу, достојанство, једнакост, хуманизам. Он ће донети рај на земљи. Једини који смета то је онај који не дозвољава једнакост, ни слободу, ни јединство. Онај који не дозвољава да добро и зло буду једнаки, да светлост и тама исто вреде, да истина и лаж буду исто. Зато на њега хуле и његов „намесник на земљи” и рок-звезде, и научници и филозофи мира, и књижевници, и ратници, и радници, и ... сви!

У овом тексту се износи истина да је Јован Павле Други умислио да је Бог и да је њему све дозвољено. Многи аутори који су писали о Јовану Павлу Другом наводе да је током дугог понтификата показао склоност, али и схватање и понашање да може све, као да је божанство. У том својству је наредио и све учинио да растури бившу Југославију, а саставни део те његове активности, која нема никакве везе са религијом, били су злочини у његово име.

21. 2. На страницама од 248 до 251 је текст:

Програмирано поништавање дела српског народа (и највећи егзодус једног народа у Европи после Другог светског рата) завршено је у периоду између 2. и 5. августа 1995. године, када је хрватска војска освојила територију Републике Српске Крајине. Тако је цивилизацијско варварство изнова себи доделило улогу водећег арбитра у политичкој пракси, поспешено пре свега

интересима (америчко-европска коалиција) и ревитализираним историјским анахронизмом (ватикански холокауст).

Интерес САД налагао је залагање за некадашње титоистичке републике (по традицији римокатоличке регије), које су се у процесу сецесије издвојиле из Југославије (Хрватска и Словенија), пре свега због ватиканског патернализма ових регија а сходно важној улози Ватикана у глобалном процесу распада комунизма. Такође, политички интерес је налагао и фаворизовање уједињене Немачке као темељне силе спровођења американизације Европе. То је и разлог што је Немачка (како то истиче француски генерал Pierre-Marie Gallois у књизи *Le soleil d' Allah aveugle l' Occident*, 1995) у распарчавању Југославије имала оперативни задатак. Штавише, у оба светска рата Хрвати и Словенци су били савезници са Немачком; у оба светска рата Срби су за милитантни германизам представљали несаломљив слободарски дух који је понизио немачку империјалну одмазду. Немачка тако покушава да у миру (економским и политичким престижом) добије све оно што није могла у светским ратовима. Она диктира услове Европској заједници по свим питањима, па тако и у случају признавања Хрватске и Словеније. Постоји и додатни, трауматско историјски разлог интереса немачке политике за Балкан: освајање Истока (*Drang nach Osten*). Несумњиво, америчко несналажење у „балканском лонцу” последица је ослањања политике на Немачку која има своје историјске интересе на Балкану, па је авантура америчког новог светског поретка допринела компромитацији владајуће америчке администрације, унижавању преторијанских УН и фаворизацији демократског хуманисте с бичем, а никако решавању балканског, односно српског питања.

Не мање, Ватикан, који цео балкански простор третира као Јужни Илирик и католичку дијацезу, у распарчавању Југославије је увидео могућност стварања сопственог политичког капитала. Зато је Ватикан, уз сва патолошка кршења људских права према Србима у Хрватској, признао нову новосташку (фашистичку) политику хрватског председника Фрање Туђмана, иначе комунистичког генерала.

Политика римокатоличке организације вековима је вршила терор над православним Србима, а у Другом светском рату благосиљала геноцид над српским становништвом (опширније о томе у књизи из 1987. „*The Vatican's holocaust*” by Avro Manhattan). Немачки генерал Ulrich von Hassel сматра да је у Независној Држави Хрватској (1941-1944) пострадао на најбестијалнији начин 1,8 Milionen Serben”. Зверске злочине починиле су хрватске усташе самостално или као усташе католичко-муслиманске коалиције (Хрвати и муслимани из Босне). То је разлог што најгеноциднијом творевином Рудолф Ј. Римел сматра НДХ. („*Power, Genocide and Mass Murder*” Washington University, *Journal of Peace Research*, vol. 31. No 1, 1994. pp - 1 - 10)

Жестоком прозелитизму Срби су перманентно излагани још од времена папоцезаристичких претензија да се хришћанска Европа претвори у римокатоличку Европу. Сходно таквом програму Сабор у Франкфурту је 794. године осудио одлуке VII васељенског сабора, а 809. године Сабор у Ахену догматизује јеретике. Историјска православофобија и србофобија римокатоличке организације једини је разлог што је и у рату Хрвата против Срба

1991-1995. године, папа имао одлучујућу улогу. О тој савременој „католичкој акцији” документовано сведочи француски публициста Jacques Merlino у књизи „Les certies Yougoslaves ne sont pas toutes bonnes a dire” (1993).

Међународна заједница је на принципијелно непринципијелан начин решавала права Срба и то једностраном политичком методологијом: прво се Срби доведу у ситуацију да прихвате споразум који гарантује њихова права, а потом тај исти споразум деструира међународна заједница. То се догодило са Венсовим планом у Републици Српској Крајини, то се понавља са Дејтонским споразумом у Републици Српској. Хронологија политичког живота Републике Српске Крајине најбоље ће илустровати фарсичну и волшебну политику међународне заједнице у решавању југословенске кризе. Напросто, политички интерес је налагао поништавање права српског народа у два републикама бивше Југославије (Хрватска, Босна и Херцеговина), чије су комунистичке и административне границе земље Запада прихватале као државотворне границе католичког народа у Хрватској и муслиманског народа у Босни и Херцеговини. Посебно је Босна представљала, и представља, важно упориште америчке спољне политике. Наиме, САД су ублажавале своју ригидну политику спрам Либије, Ирака и делом Ирана (па тако и периферизирале своју подршку Израелу – моћном антимуслиманском полигону) фаворизујући Босну, то јест потпомажући муслимански фундаментализам. Међутим, историјски анахрони апетити римске папистичке организације и политика интереса довешће Европу и САД у конфронтацију, будући да европске државе не теже, макар и контролисаној исламизацији дела свога континента.

И у овом тексту се износе општепознате чињенице из којих произлази и злочиначко деловање Јована Павла Другог. То што је Јован Павле Други значајно утицао на стварање МКСЈ не значи да он може искључити своју кривичну одговорност.

21. 3. На страницама 252 и 253 текст:

На тај начин је хрватском председнику Фрањи Туђману омогућено да спроведе завршну анихилацију српског народа у садашњој Хрватској. Дабоме, уз помоћ међународне заједнице; о новцу за набавку оружја хрватске војне одбране одлучује Нил Харис у америчкој амбасади у Бону, иако у Хрватској није угрожен хрватски, већ српски народ. Фрањо Туђман није крио своје намере (24. 2. 1990. године као председник странке ХДЗ, изјавио је да „Независна Држава Хрватска није била само пука квислиншка творба и фашистички злочин, већ и израз повјесних тежњи хрватског народа) као што није крио ни своја уверења. У својој књизи „Беспућа повјесне збиљности” (1990) овај квази-историчар отворено је заступао антисемитизам, што ће на каснијим политичким промоцијама искористити за лидерску крилатицу: „Поносан сам што моја жена није ни Српкиња, ни Жидовка”.

Нова хрватска држава је одмах преузела симболе раније НДХ, из доба озлоглашеног гаулајтера и злочинца, ондашњег поглавника НДХ Анте Павелића. У повратне србофобичне хрватске државе из Устава избациле српски народ и кренуле у државни терор над њих, спадају и застава „шаховница” монета „куна” и забрана српског писма „ћирилице”.

Текст показује да је Јован Павле Други наредио стварање усташке творевине, а знао је и пристао на поновљени геноцид над Србима.

21. 4. На страницама 255 и 256 је текст:

Истовремено у јеку распарчавања Југославије и поларизовања политичке и националне кризе државни секретар САД (на крају посете СФРЈ, 21. 6. 1991.) изјављује да САД подржавају „целовиту и демократску Југославију” понављајући закључке из Декларације Европске заједнице, према којој „уједињена демократска Југославија” има велике шансе за интеграцију у Европу. Колико су овакви ставови били политички неодмерени и део еквилибристичког сценарија, потврђују: медијски геноцид над Србима, позив папе Јована Павла Другог да се 800 милиона католика моле за спас Хрватске, а потом економске санкције за српски народ од Републике Србије и Републике Црне Горе, као и резолуције Савета безбедности.

Текст доказује да је Јован Павле Други успео да промени став САД, и то за само четири месеца. Од подржавања јединствене Југославије, САД су одлучиле да следе став Јована Павла Другог и да признају независност Словеније и Хрватске, до које су ове републике дошле оружаном сецесијом мимо међународних стандарда. Сви су унапред знали да ће уследити злочини разуларених усташа по налогу Јована Павла Другог.

21. 5. На страницама 306 и 307 је текст:

Кад су Барбија коначно вратили у Француску 1982. године да му се суди као ратном злочинцу, Еуген Колб, пензионисани пуковник америчке војне контраобавештајне службе, је објаснио Барбијеве услуге. Његове „вештине су биле преко потребне... његов рад је био усмерен против илегалне француске комунистичке партије и покрета отпора”, које су амерички ослободиоци прогнали због (почињеног) насиља.

Пошто су Сједињене Државе настављале посао који су нацисти престали да раде, било је сасвим логично да се запосле специјалисти у гушењу покрета отпора. Касније, кад је у Европи постало тешко или немогуће сачувати ове корисне момке, они су васкрсли у САД или у Латинској Америци, често уз помоћ Ватикана и фашистичких свештеника.

Где су фашизам, нацизам и усташе, ту је и Ватикан. О томе сведочи наведени текст. Јован Павле Други није имао разлога да се понаша другачије у односу на своје претходнике на челу Ватикана.

22.

У књизи „Прво опредељење Словенаца за Југославију”, аутора Јанка Плетиерског, (издавач Издавачко предузеће „Нолит”, Београд, штампа „Бигз” Београд, 1976. године), објављен је:

22. 1. На страници 19 текст:

Клерикална гласила изван Крањске нису ишла Шуштершичевим ратнохушкачким стопама. Мариборска „Стража” је поводом скупа ВЛС у Љубљани објавила само кратку белешку која утврђује: „Огроман утисак је на присутне начинио говор председника Покрајинског сабора др Шуштершича.”

Вероватно, није случајно да је овај извештај наглашавао Шупттершичеву функцију у власти, а не његову функцију председника СЛС (Всесловенске људске странке). Уводник „Страже” југословенска идеја и Велика Србија, у следећем броју, признаје да је већина становништва Босне и Херцеговине била против анексије, а као један од фактора политичке кризе наводи непаметно поступање заједничке владе. Наглашава, додуше, да су Словенци и Хрвати одани Хабсбуршкој монархији и да нису пријемчиви за великосрпске идеје, али захтева решење аустријског и југословенског питања „у границама права и у правним културним границама.” Основна снага која у Аустрији треба да реши национално питање јесте католичанство. (9. „Стража”, 6. јул 1914, бр. 38. и 10. јул 1914, бр. 39)

За овај елаборат цитирани текст је значајан јер показује да ниједно политичко питање које се тичало Словеније није могло да се реши без сагласности Ватикана. Одувек је Ватикан одлучивао да ли ће на некој територији да постоји нека држава. То је по ко зна који пут потврдио и Јован Павле Други инсистирањем да се Словенија призна, мада је Кучанова власт 1991. године извршила злочине над војницима на одслужењу војног рока у Словенији. Довољно је поменути око 50 младих војника ЈНА који су били без муниције, а Кучанови територијалци су их заробљене стрељали. За тај злочин никада нико није позван на кривичну одговорност. То су вероватно прве жртве Јована Павла Другог.

22. 2. На страници 23 је текст:

После аустроугарске објаве рата Србији Шупттершичева СЛС је рат поздравила са великим одушевљењем, а Словенац је свим силама доприносио распаљивању мржње према Србији. После проглашења мобилизације, али пре објаве рата, Словенац је 27. јула 1914. штампао антисрпску хушкачку песму „Бојни гром”, чију су трећу строфу касније често наводили као доказ срамотне политике Словенске људске странке („С канони вас поздравимо ви Срби; дом хладен вам поставимо об врби...”) („Топовима поздрављамо вас Србе; хладни дом вам дижемо уз врбе...”) Бискуп Јеглич је рат примио као неизбежност и свим срцем прижељкивао победу Аустрије. (19. Јеглич, 5. август 1914)

Текст доказује да се словеначки свештеници нису ни у чему разликовали од оних свештеника који су активно радили на стварању усташког покрета. Поставља се стварно питање откуд мржња словеначких свештеника према Србима. Одговор је јасан и састоји се само у томе да су словеначки свештеници верно следили став Ватикана, а мржња је условљена тиме што су Срби православци. За то је добро знао Јован Павле Други и зато је подстицао Словенију на отцепљење, које, уз примену оружја, једино може да значи понављање злочина над Србима.

22. 3. На страницама од 73 до 79 је текст:

Помисао на могућност пораза и расула Аустро-Угарске, а уједно и забринутост због Италије, утицала је и на општу словеначку клерикалну политику. На бискупа Јеглича и на Шупттершича такође. Из те помисли потиче меморандум папи крајем марта 1915. који представља заједничку акцију оба

крила Словенске људске странке и хрватских клерикалаца (бискуп Махнич).

Текст меморандума није познат. Најранији извод налазимо у Јегличевом дневнику, 31. марта 1915: „Пре неколико дана донео ми је управник (Задружног савеза) Травен обимни меморандум хрватског и словеначког народа упућен светом оцу. Треба да га потпишу хрватски и словеначки бискупи (Марибор и Трст нису узети у обзир) и представници разних верских, социјалних и политичких друштава. Описује се верност Хрвата Риму, описују њихова политичка и од Беча призната права, описују се неправедни притисак од стране Мађара и голема опасност од Српства, за коју су заслужне аустријске дипломате. Моли се: у случају, који се жели, да Аустрија победи: све хрватске земље и словеначке покрајине да се политички уједине у оквиру Аустрије, да нас не би угњетавали Немци и Мађари. Словенци да се придруже, јер су католички народ, чврсти у вери и у моралном животу, те добро организовани, па би католички елемент у тој скупини ванредно ојачали. А ако би, на нашу жалост, Аустрија пропала: онда да Словенци и Хрвати сачињавају посебно хрватско краљевство.” Јеглич напомиње: „То је строго поверљиво. Ја сам изразио жељу за неким исправкама. А потписао сам радо, јер нама Словенцима прети потпуно уништење. Како сада говоре Немци, и то аустријски, бечки, само Немачку величају итд., може се закључити да ће нас још горе угњетавати, ако останемо у савезу с њима. Па и у верском погледу слабо бисмо се провели. Али шта се може: човек снује, а Бог одређује. Молити се морамо и веровати у њега, па ће он ипак све тако уредити да за нашу вечност буде добро.”

Меморандум не оставља сумњу о аустријском патриотизму, односно о жељи за победом Аустрије, али је уједно и доказ свести о великој опасности за национални опстанак и Словенаца и Хрвата у случају аустријске победе и победе немачког империјализма. У том случају аутори меморандума виде решење у концепту хрватско-словеначке државе, свакако у оквиру предратних државних граница. А у случају победе Антанте, коју не желе, предлажу државну самосталност хрватско-словеначког краљевства, које би искључивало придруживање Србији.

У свом предавању Корошец је казао да је меморандум настао пре свега због опасности од италијанских аспирација на словеначку и хрватску територију. Меморандум су, по његовим наводима, саставили и о њему дискутовали у Љубљани Крек, Корошец, Шуштершич, Јеглич, Махнич и Далматинци Дулебић и Вуковић. (114. Југославикус (Ф. Ерјавец), „Борба Словенаца за Југославију”, Београд 1934, 33.) Корошец је, према сећању, садржај меморандума овако означио: „...у њему смо оцртали тадашњи положај и молили смо Светог оца да својом дипломатијом утиче тако да Словенци и Хрвати остану заједно. А ако некуд паднемо, тамо где паднемо, да паднемо заједно.” (115. Корошец, 221)

Ускогрудом и конзервативном концепту меморандума, његовој анти-православној ноги, не треба се много чудити, с обзиром на његове главне потписнике – бискупе, као и адресанта – папу. Занимљивије је оно што се скривало у позадини.

Наиме, управо тих дана Крек је, без Шуштершича и без његова знања, учествовао на још једном хрватско-словеначком састанку! Реч је о састанку

хрватских и словеначких свештеника, те др Матка Лагиње, као јединог лаика, у марту 1915. у Ријеци. На том састанку је донета одлука да се упути меморандум папи, и њега су у Рим однели фрањевац Милошевић и капуцин Шкриванић. Депенс руског амбасадора у Риму од 9. (22) априла 1915. упућена руском министру спољних послова Сазонову у Петроград сведочи о тој акцији. (116. Милан Ђорђевић, „Србија и Југославија за време рата 1914-1918”, Београд 1922, 75-76; Мандић, 161)

По наводима депеше, у Рим су дошли фрањевачки провинцијал Далмације Милошевић и нећак фрањевачког провинцијала Хрватске Шкриванић. Са обојицом је разговарао већ поменути руски новинар и агент Сватковски. На темељу његовог извјештаја, амбасадор пише: „Они кажу да све југословенске странке теже потпуној и коначној ликвидацији Аустро-Угарске. Шкриванић, капуцин са Ријеке, где је антиклерикал Супило биран као њихов противник, потпуно одобрава програм Супилова. Словенски осећаји католичког духовништва толико су силни да излазе потпуно у сусрет признању православне династије. Пре месец дана био је на Ријеци скуп виђених клерикалних политичара из југословенских земаља, изузев Шуштершича, с којим су све везе прекинуте, и босанских клерикала, који нису стигли. Скуп ових клерикалних политичара поставио је захтев, да хрватске и словеначке земље, при свакој комбинацији, остану једна нераздељена целина. Скуп је у тајности изнео општу жељу, да Хрвати и Словенци уђу са Србима у једну југословенску државу под династијом Карађорђевића. Италију сматрају као главног непријатеља, јер он тежи да раздели јужне Словене.”

Очигледно је да хрватски свештеници нису саопштили Сватковском прави разлог свог доласка у Рим, јер депеша не помиње да су донели меморандум упућен папи. О тој чињеници писао је тек 1942 (!) године некадашњи сарадник бискупа Махнича др Фран Бинички.

Сећања Биничког осветљавају суштинске стране ријечног састанка и његових закључака, па их је зато потребно опширније размотрити. У поглављу које говори о догађајима за време светског рата најпре описује како је у контактима између представника хрватског католичког сениората др Рудолфа Екерта (Eckerta) и др Петра Рогуље (познатог Крековог пријатеља) са бискупом Махничем, провинцијалом конвентуалаца на Цресу Јозом Милошевићем и Биничким дошло до договора да се сачини меморандум папи Бенедикту XV „у корист Хрватске”. „Кад је све било готово, позове Махич на састанак све угледније. Међу њима дође дон Фране Булић, др Матко Лагиња, др Крек, итд. Бискуп прочита и разложи споменицу, у којој се отац кршћанства моли, нека на мировној конференцији заговара праведне захтјеве хрватског народа. Остане ли Аустро-Угарска монархија, Хрвати и Словенци траже своју владу у Загребу, неовисну о Бечу и Пешти. Пропадне ли монархија, Хрвати и Словенци бирају себи владара посве слободно. Касније Милошевић додаде и трећу могућност, да се Хрвати могу сложити и с другим изван монархије. Споменицу су имали потписати сви хрватски и словенски бискупи, те прочелници свих организација. Ради потешкоћа се одустало од тога, па потписа Махнич сам... Махничеву споменицу однесе у Рим О. Милошевић и О. М. Шкриванић. Папа прими врло љубазно изасланике и обећа да ће

за хрватски народ учинити све што узмогне, ако га пусте на мировну конференцију. Успут спомену папа О. Милошевићу, да је Русија издала Хрвате. Провинцијал се састаде са др Антом Трумбићем и упозори га на ту издају не одајући од кога ју је дознао. Др Трумбић не хтједе у први мах вјеровати, јер му је руски посланик то тврдокорно нијекао... На Ријеци нам након повратка исприча О. Милошевић све опширно... Трумбић изјави О. Милошевићу жељу, да и који свећеник пође у свијет, понудих се одмах ја... О. Милошевић обећа одмах 1000 круна, тако и бискуп Махнич, који науми избити мјесечну потпору од надбискупа Бауера. Но кад сутрадан одох к предстојнику Кадифу по путницу, затражи страшљивац свјedoцбу двојице лијечника. Морадох на Ријеку. Кад ја у капуцински „хотел“, рекоше ми, да је Италија навијестила рат Аустрији, и да је граница затворена...” (117. Фран Бинички, „Моје тамновање”, Загреб 1942, 12-14)

Из успомена Биничког проистичу пре свега две значајне чињенице. Оне потврђују аутентичност онога што је Сватковски сазнао о ријечком састанку, као и податак да су присутни допуштали могућност уједињења са Србијом, иако Бинички то веома срамежљиво изражава, а побуду приписује Милошевићу. Значајно је што не помиње да се тада било ко од присутних противио, што би, иначе, пред усташки умереним читаоцима веома радо учинио, само када би то могао да тврди. Други значајни податак јесте да је састанку присуствовао и Крек. Заједно са наводом Сватковског да је Шуштершић био намерно искључен. Нов податак је и да су се Милошевић и Шкриванић састали у Риму с Трумбићем, и то управо због папине опомене у вези с јадранским питањем. Да су потражили и Сватковског, то Бинички никако не помиње. Занимљив је и податак да је, на Трумбићеву иницијативу, Бинички био спреман да оде у иностранство и тамо политички делује, и да је ту намеру одобравао, па и материјално хтео да подупре, и бискуп Махнич. Садржај меморандума папи, како га приказује Бинички, у суштини се слаже са садржајем меморандума по наводима Јеглича и Корошеца. У једном и другом је основни нагласак на јединству и целовитости хрватско-словеначких земаља и у случају опстанка и у случају распада Аустро-Угарске монархије. О трећој могућности, уједињењу са Србијом, присутни су разговарали само усмено.

Меморандум папи, уз Крекову сарадњу, најпре је био сачињен у Ријеци, а касније поднесен на одобрење и Јегличевом и Шуштершичевом кругу у Љубљани. Приказали су га као иницијативу бискупа Махнича, не говорећи при том да га је Крек већ одобрио. Из Љубљане га је однео Махнич, па преко поменутих изасланика из Ријеке упутио у Рим.

Оба посланика су по заједничкој замисли посетили папу, који је, међутим, био прилично уздржан, није веровао да ће и њега позвати на мировну конференцију, јер је знао за противљење Италије (Лондонски пакт је, на захтев Италије, садржавао посебну одредбу да се Ватикан не позове на мировну конференцију). Папа је сигурно хтео да спречи сваку могућу симпатију Хрвата према Србији, па је зато двојицу изасланика упозорио да је „Русија издала Хрвате” на Јадрану. Управо због тог упозорења, два изасланика су потражила Трумбића, а вероватно из истих побуда и Сватковског. Изјавили су да се круг који се састао у Ријеци слаже са акцијом југословенске емиграције око Супила и Трумбића. Сасвим јасно су казали и шта је узрок те, за повр-

шног посматрача неочекиване, чињенице да су, наиме, католички Хрвати и Словенци спремни прихватити не само уједињење са Србијом, већ и њену православну династију Карађорђевића. То је био пут да се обезбеде основни национални интереси Хрвата и Словенаца и да се сачува недељивост и целовитост њихове националне територије од главног непријатеља, од Италије, која хоће да те територије распарча.

Из сачуваних докумената и сећања не може се поуздано рећи колико су поједини учесници састанка у Ријеци, међу њима и Крек, заиста мислили на могућност и нужност уједињења са Србијом. Можда су два изасланика, у разговору са Сватковским, тежњу за таквим уједињењем преувеличавала, у жељи да царску дипломатију придобију против италијанских прохтева.

Може ли се, према свему томе, тврдити да је почетком марта 1915, суочен са опасношћу да ће расулом поражене Аустро-Угарске словеначко приморје припасти Италији, Крек пристајао на спасоносну идеју о уједињењу словеначких и хрватских земаља са Србијом, под династијом Карађорђевића, у државу коју би Антанга свакако признала као савезничку и зато јој јемчила неокрњену народносну границу према Италији? Ово се, наравно, не може тврдити, јер не знамо ни за једну непосредну Крекову изјаву у том смислу. Чињеница је, међутим, да је Крек учествовао на састанку на којем је та идеја била једнодушно прихваћена. То је вероватно био и основни разлог што се југословенски политичари, који су се скоро истовремено састали у Трсту – међу њима и Лагињин страначки друг Спинчић – 18. априла 1915, одлучили да убудуће на те састанке позивају и Крека. Ријечко саветовање представља такође ширу позадину која чини да познати податак о Крековој подршци Трумбићевој акцији не виси више у ваздуху.

Могућност да се италијанска опасност отклони југословенским уједињењем мимо Аустрије изгледала је у то време тако спасоносна да је прихвата део свештенства код Хрвата и, заједно с њим, по свој прилици, и Крек. Уласком Италије у рат та је могућност потиснута у други план, јер је Италија постала савезница Антанте, а победа Антанте јемство за остварење њених захтева у погледу словеначких и хрватских земаља. Тако су политичке одлуке ријечког састанка – као и одлуке тршћанских састанака постале готово заборављена епизода. Без те епизоде, међутим, не би се могли потпуно разумети догађаји и оријентације у југословенској политици у словеначким и хрватским земљама године 1917. и касније, а особито планови Креково-Корошечког правца у словеначком клерикалном табору.

У тексту се износе подаци који доказују политичку улогу и значај свештенства у свакој „католичкој држави”. Ватикан је преко своје обавештајне службе увек знао пре свих шта следи и шта ће се на глобалном плану дешавати. Лондонски пакт, ма колико био повољан за Италију, био је неприхватљив за Ватикан, и то не само због забране да Ватикан учествује на мировној конференцији, него и због тога што је признавао државотворност Србије на етничком простору где вековима живе Срби.

22. 4. На страници 84 је текст:

О првом састанку Хрватско-словеначког клуба који је одржан у току рата, 28. октобра 1915. у Марибору, јавност је тада сазнала само по веома скре-

саном уводнику „Словенца”. Цензура је дозволила да се објави само онај део чланка који говори да је председник Корошец изразио непоколебиву верност хрватско-словеначког народа цару и хабсбуршкој кући, да је захвалио јединицама које ратују и сетио се чланова клуба који су пали на бојишту. Поменуо је умрлог професора Мандића и изразио симпатије према члану клуба Рошкару, „који је на почетку ратних збивања морао много да препати”.

У заплешеном делу чланка најзначајнији је став који говори да се „Клуб изјаснио да од сада, као и досада, стоји на становишту уједињења хрватског и словеначког народа у једну државно-правну заједницу у оквиру Хабсбуршке монархије”. (126. AVA, 24093/MI ex 1915, 5657/ MI ex 1916)

Никада Словенци нису искрено желели Југославију, а прихватили су је касније да би се спасили од италијанског и аустроугарског утицаја. За овај елаборат је значајна спрега политике и свепштења. Очигледно је да је утицај Ватикана у свему овоме био од пресудног значаја.

22. 5. На страници 85 је текст:

Не осврћући се на разлике које су се појављивале између два крила клерикалне странке у односу на садржај захтева за хрватско-словеначким уједињењем, аустројске власти су те захтеве у целини сузбијале. Кад је 19. децембра 1915. Врховна команда армије (АОК), на основу једне анкете, изрекла оптимистички суд о аустројском патриотизму Словенаца, због италијанске опасности, то је изазвало жестоке приговоре немачких високих управних чиновника, који су се трудили да докажу непоузданост Словенаца и појединих словеначких политичара, међу којима Крека и Шуштершича, упозоравајући управо на тријалистичке тежње, јер те тежње садрже идеју о етничкој сродности са Србима и непатриотско потпомагање братимљења Словенаца са Хрватима. Крањски поглавар Атемс је у тој полемици 16. августа 1916, између осталог, написао: „...пита се да ли је са истинском патриотском идејом уопште спојиво оснивање неке југословенске државне творевине у оквиру Монархије, која би сигурно пре или после хтела да постане политички потпуно независна, а дотле би стално значила слабљење Монархије.” (128. AS, 27505/MI ex 1915, 18267/MI ex 1916)

Дакле, идеја југословенства није била искрена, већ само етапа у којој се злочинци спасавају одговорности до неког новог историјског тренутка. Историја је показала да је тај тренутак наступио 1941, па 1991. године и увек је Ватикан имао одлучујућу улогу у креирању државноправног статуса Словеније. Зато не чуди ангажовање Јована Павла Другог 1991. године.

22. 6. На страницама 89 и 90 је текст:

Страх од победоносног германства и мађарског насиља нагони чак и конзервативне словеначке клерикалне елементе да траже заједничко политичко решење с Хрватима, иако је јасно да је такво антидуалистичко решење последње на које би владајући фактори у Монархији били спремни.

Паралелно са овим саветовањем долази до занимљивог путовања бискупа Махничца у Беч. На пропутовању он се, од 5. до 7. новембра 1915, задржао у Загребу, где је разговарао са Спинчићем. Овај о томе записује: „Рекао ми је да ће у Љубљану, да се договори с осталим бискупима митрополије Горич-

ке, те са Креком и још некима, да пак сви бискупи, сваки посебице даде своје изјаве, при чему имало би бити главно, да сви захтијевају уједињење хрватских и словеначких земаља монархије Хабсбурга.”

Текст доказује да је свештенство Римокатоличке цркве у Словенији следило манир Ватикана и увек се више бавило световном политиком него религиозним питањима. Југославија им је од почетка била успутна станица ради спасавања од одговорности, али и нова стратешка позиција и припрема за дан када ће по налогу Ватикана да се отцепе.

23.

У књизи „Концентрациони логор Јасеновац 1941-1945” - књига 1, друго издање, аутор Антун Милетић, издавачи: „Народна књига” Београд и „Сломен подручје Јасеновац”, штампа ГРО „Култура” ООУР „Слободан Јовић”, Београд, 1986. године), објављен је на страницама 515 и 516 текст:

Допис Министарства правосуђа и богоштовља НДХ од 6. новембра 1942. министру унутрашњих послова НДХ у којем се тражи обавештење о попу Фрањи Рихару који је одведен у логор Јасеновац. (1. Архив VII, а. НДХ, к. 215, рег. бр. 29/4)

„Независна Држава Хрватска, Министарство правосуђа и богоштовља, број в.т. 930./1942.

Предмет: Рихар Фрањо, жупник интерниран у Јасеновцу, да ли је још на животу. (2. Рођен је 8. 4. 1909. у Дуброви код Љубљане. Поред њега у концентрационом логору Јасеновац убијени су 17. 10. 1942. још следећи словеначки свећеници: Франц Гроблер, рођен 25. 11. 1892. у Св. Јурију код Табора; Фране Кач, рођен 23. 11. 1907. у Ползели; Јанез Кодрич, рођен 1. 3. 1897. у Студеницама; Алзелм Полак, рођен 8. 4. 1883. у Животицама у Моравској; Јанез Ранчигај, рођен 12. 8. 1893. у Гомилском код Цеља, затим Јакоб Сем, убијен септембра 1942. и Фране Орешник, убијен 9. 1. 1945. године (Антон Рангаша, „Страхоте у Јасеновцу”, „Вроне Зарје”, Љубљана, 1959, стр. 144-50; Ђирил Петешкић, „Католичко свећенство у НОБ-у 1941-1945”; ВПА Загреб, 1982, стр. 121-08)).

Загреб, 6. студенога 1942.

Министарству унутрашњих послова, на руке г. министра, Загреб.

Загребачки надбискуп (3. Алојзије Степинац) као ординариј своје надбискупије управио ми је допис од 2. студенога 1942. број 159/Пр. који гласи:

„У травњу ове године притворен је и интерниран у Јасеновац жупник Фрањо Рихар из Горње Стубице. Ми смо увјерени, да је невин осуђен јер је своју дужност испунио како му је било наложено од духовне области и није крив што су други били немарни и закаснили на мису заказану точно у 9 сати. Међутим, какогод било, ова духовна област имаде право затражити обавијест, да ли је поменути жупник још на животу или није, да знаде у случају, ако је још жив одредити гледе жупе и његове имовине, а у случају да није жив да свећеници ове надбискупије изврше своју дужност што је имаду према свакоме умрлом свећенику.

Стога ми је част умолити вас, господине министре, да у својству нашег ресорног министра затражите информације о поменутом жупнику од надлежних фактора и доставите их овој духовној области.

Овим поводом моли се насловно равнатељство, да ми саопћи да ли је наведени жупник Фрањо Рихар још на животу, а ако није, кад је умро/дан смрти његове.

Ствар је журна обзиром на потребне наредбе надбискупа у погледу уређења жупе Горња Стубица у духовном и материјалном правцу.

За дом спремни, М.П. министар правосуђа и богоштовља (4. др Андрија Артуковић. До тада је био министар унутрашњих послова) др Андрија Артуковић”.

Мада је ова књига обимна јер садржи конкретне доказе усташких зверстава над Србима, у којима су учествовали и свештеници Римокатоличке цркве у Независној Држави Хрватској, за овај елаборат је изабран само овај текст. Текст показује са каквом се хладнокрвношћу приступа појму жртве. Степинац само тражи информацију. Њега не интересује разлог, истина, правда или шта је са његовим свештеником. Поједини римокатолички свештеници су страдали само зато што нису могли да се помире са усташком идеологијом, а нису могли ни да прихвате да њихова црква подржава злочине. Страдали су, јер су се оглушили о папину наредбу. Ако се овако поступало према својима, онда може само да се претпостави шта је учињено са Србима православцима.

Књига је обимна и готово да не може да се заобиђе ниједан од података који се у њој наводи.

24.

У књизи „Мисија Ватикана у Независној држави Хрватској – 1” (аутор др Милан Булајић, издавач НИП „Политика”, издавачка делатност Београд, суиздавач „Juvex international konsulting korporation”, Београд, штампа „Рујно” Ужице, 1992. године), објављено је:

24. 1. На страницама од 58 до 60, под насловом „Покушај дијалога са Ватиканом” нази се текст:

Председник Председништва СФРЈ Цвијетин Мијатовић, приликом посјете Ватикану 1981. позвао је папу да посјети Југославију. Папа је прихватио позив. Приликом посјете председника Савезног извршног вијећа, Бранка Микулића Ватикану речено је да ће до посјете доћи „кад сазру услови”. Папа је у међувремену посјетио многе земље и државе у којима је католичка заједница врло малобројна (скандинавске земље, Кореја, Индонезија, муслиманске земље).

Приликом посјете цркви и Заводу св. Јеронима у Риму, поводом 400-годишњице градње ове цркве, папа Јован Павле II говорио је о „болном искуству” хрватске цркве: „Знак је тог искуства сигурно лик кардинала Степинца, као и толике друге браће и сестара ваше цркве.”

Потврђујући континуитет политике Степинца, папа Јован Павле II је говорио да је настојао више пута доћи у Југославију, „али ми до сада није било могуће.” „Тако се за сада задовољавам да сваки дан молим, и не само за ваш народ, у нади да ми се пружи прилика да тамо дођем. Ваша земља није далеко, дапаче, ближе је него моја домовина, а зацијело је много ближа него Кореја, Индонезија и Маурицијус.” (1. (стр. 58) Иван Павао II свећеницима Хр-

ватскога завода: „Сваки дан молим у нади да могу походити вашу земљу”, „Глас Концила” број 45, 5. студеног 1989, стр. 3)

На питање када ће доћи, зашто папа још не долази у Југославију кардинал Кухарић одговара: „На то питање не могу одговорити хрватски бискупи, јер то питање овиси о онима који носе одговорност за јавни живот. Дакле, овиси о томе када ће Влада сматрати да је сазрело вријеме за његов посјет... да се прими папу у једну земљу треба створити климу, климу која је у складу с достојанством његове особе, његове службе и његова послања. Да ли је та клима код нас створена?”

„Мислим да овим пропагандним поступцима, који се већ у задње двије-три године посебно снажно одразују као напади и на католичку цркву, не само у Хрвата, него и на саму Свету столицу, како се то каже, на Ватикан, да не стварају климу, ведру, смирену климу за папин поход. Дакле, морат ће се ипак та клима промијенити. Ја сматрам да би се папин поход могао одвијати заиста у поштовању, у складу с његовим смислом, и да би могао имати позитивне одјекне на цијелу нашу заједницу, за све односе, и економске односе и националне односе, јер папа куда год долази, с полазишта еванђеоских начела, увијек навјешта мир, праведност, помирење, достојанство људске особе, људска права. То би и нама рекао, ако дође” (2. (стр. 58) „Кардинал Кухарић о папину посјету Југославији: –Треба створити климу која је у складу с достојанством његове особе”, „Глас Концила”, број 45, 5. студеног 1989, стр. 3).

У папин (не)долазак умијешан је и предсједник Одбора за односе с вјерским заједницама Сабора СР Хрватске, Зденко Свете, бивши амбасадор СФРЈ при Светој столици, коме је приписано да је рекао: „Папа није могао доћи и зато што је кроз цркву у Хрвата дошло до националистичких тенденција.” Слиједило је објашњење неауторизованог текста, који је објавио „Глас Концила”, да је рекао „да се папино недолажење у своје доба покушавало оправдати и неким наводно националистичким испадима цркве у Хрвата”, што значи да предсједник Свете није тврдио „да је такво тумачење утемељено и оправдано.” (3. (стр. 58) „Што је предсједник Свете рекао о папину (не)доласку”, „Глас Концила”, број 5, 4. вељаче 1990, стр. 2)

„Мјестобуститељ патријаршког трона”, митрополит загребачко-љубљански, високопреосвештени Јован, сагласан да је папин долазак у Југославију ствар државних органа, изјавио је:

Што се тиче Српске цркве, ми смо га очекивали у Јасеновцу. Битно је, разуме се, да поглавар Римокатоличке цркве осуди геноцид над Србима у минулом и садашњем времену. Нама, разуме се, није стало до вербалне осуде, већ да се у њој нађу и чин покајања и гаранција да се зло неће поновити. То би донело олакшање у нашим све више затегнутим односима. Ако папа долази у мисију мира, у име те мисије природно је да осуди сва зла међу људима и народима. Није, дакле, битна посета, већ оно што правдољубиви и богољубиви људи очекују. Расцепкани и разбијени, не можемо честито прећи ни преко кућног прага, а камоли да закорачимо у савремену Европу, чији смо географски део.”

Митрополит др Јован Павловић говори да су све наше нације „бивале кињене и општећиване и све се боје да их нетко у име друге нације не експло-

атира, прогања”. Износи мишљење да се Хрвати „с правом боје унитаризма, његових штетних посљедица”.

„Али нити један јужнослављански народ није у новијој повијести био изложен геноциду, осим Срба. Чак ни нацисти, који су и у овим нашим крајевима иницирали ’коначно рјешење’ за Жидове и Роме и који су вршили масовна стријељања Срба (нпр. Крагујевац, Краљево), нису тако поступали с другима. Словенце, чију су земљу укључили у свој ’Лебенс-раум’ јесу прогањали, покушавали дијелом асимилирати, масовно изгонити у Србију, Хрватску, али нису њима пунили јаме и крематорије само због тога што су Словенци.”

Митрополит закључује да „тај страх од геноцида утиснут у памћење српског народа не може бити избрисан тек тврдњом да се клањамо свим жртвама, да се миримо, да идемо заједно у Европу, мада такав однос може бити искрен, без лукавости”.

Значајно је размишљање митрополита Јована због чега не долази до дијалога са католичком црквом:

„Помишљам да овдје није проблем у папи. Он је Пољак, сам је трпио од нацизма, зна шта је геноцид. Не би му, мислим, било тешко учинити те гесте достојанствено и на начин да му нитко разуман не би могао приговорити.

Проблем је у томе што водство католичке цркве у Хрвата није никад осудило усташку власт као геноцидну, издвојивши њезине планске злочине од злодјела других. И бојим се, ако се крене путем који је најавио фра Дука у Блајбургу, па се повуче знак једнакости између онога што се тамо догодило и Јасеновца и других губилишта током четворогодишње усташке страховладе, да од помирења неће бити ништа, што може имати страшне посљедице.” (1. (стр. 59) „Митрополит господин др Јован Павловић – Никад нисмо имали крсташку стратегију”, „Недјеља”, бр. 16, Сарајево, 10. 6. 1990)

Академик Владимир Дедијер, предсједник Раселовог суда и члан Раселовог суда Кристофер Фарли (Christopher Farley) упутили су 6. септембра 1986. писмо папи Јовану Павлу II (2. (стр. 59) Владимир Дедијер, „Ватикан и Јасеновац”, „Рад”, Београд, 1987, стр. 43-44) поводом вијести да приликом посјете Југославији одбија да посјети усташки логор смрти Јасеновац, гдје је извршен геноцид над Србима, Јеврејима, Ромима, југословенски оријентисаним Хрватима, Словенцима и другим родољубима.

У писму је речено да је „недавно суђење Андрији Артуковићу, бившем министру унутрашњих послова у Павелићевој нацистичкој квислиншкој влади Хрватске, обелоданило везу између Павелићеве владе и католичке цркве”, да је „Артуковић изјавио на суђењу да је он веран син католичке цркве: као министар унутрашњих послова у Павелићевој влади (која носи највећу одговорност за тај геноцид и друге злочине), за све што је радио прво је тражио мишљење великодостојника католичке цркве у Хрватској”, да „доступни документи потврђују ову Артуковићеву изјаву”.

Указано је да „још увек нису откривени сви злочини који су извршени у Хрватској у току рата”, да је „Бертранд Расел рекао да постоји велика завера у којој Ватикан покушава да прикрије ове чињенице”.

Изражено је увјерење „да бисте геноцид у Јасеновцу једнако снажно осудили, као што је била снажна ваша осуда геноцида у вашој родној Пољској”:

„Позивамо вас да дођете на место тих ужасних злочина (најгорих примера смртних грехова) и да се помолите за спасење душе цркве, пошто се те страхоте не могу ни заборавити ни опростити. Ако обавите ту искрену самокритику, тим чином помоћи ћете многим народима широм света у борби против геноцида. Ако не, људи ће сами извући закључке о Ватикану.

Мада поседујемо много доказа о овим злочинима из немачких и усташких извора и из сведочења преживелих, ипак, недостају нам документи Ватикана. Био би велики допринос истини када бисте отворили архиве Ватикана, и апелујемо на вас да то учините. Са наше стране, спремни смо да оформимо специјалну комисију која би изложила нашу документацију, па вас позивамо да именујете ватиканску комисију да на сличан начин предочи одговарајућу документацију. Тако би се документи могли проверити и упоредити:

Свака држава, када се боји истине, покушава да прикрије документе. Али ово је одлична прилика да Ватикан докаже како, ипак, другачије гледа на истину. Током читавог свог постојања, црква је учила да су „благодат и истина потекли од Исуса Христа (Јован, 1:17). Ако Ватикан сада буде следио пример световних држава, биће то озбиљан ударац принципима које прокламује.

Године пролазе без одговора. Хрватска католичка црква, односно њени гласноговорници, фронтално нападају Дедијерову књигу „Ватикан и Јасеновац”, нападајући и штампарске грешке, а уопште не помињу него игноришу Дедијерова конструктивна и с пуним поштовањем писана писма Његовој светости папи Јовану Павлу II од 5. априла 1984. и 9. септембра 1986.

Послије неуспјелих покушаја успостављања дијалога истине с Каптолом, генералним викаром, бискупом др Ђуром Кокшом; главним и одговорним уредником католичког тједника „Глас Концила”, Живком Кустићем, кардиналом др Франјом Кухарићем, дошао сам до закључка да треба ићи даље – у Ватикан и покушати успоставити дијалог са представницима Свете столице”.

У овом тексту аутор износи аутентичну преписку из које се закључује да је комунистичка власт нудила гостопримство Јовану Павлу Другом и да готово није било никакве сметње, без обзира што су тумачи његових речи и схватања покушавали да представе да није било позива или да је комунистичка власт постављала неке услове. Јован Павле Други је избегавао долазак, јер би остало забележено да није посетио Јасеновац и да је лагао. Након успостављања усташке власти Франје Туђмана „стекли су се услови” да посети оружјем отцепљени део бивше Југославије, али да никако не посети Јасеновац, мада је био на неколико десетина километара од тог највећег српског града под земљом.

И поред бројних писама, апела и предлога да се отворе архиве и сазна истина о улози Ватикана у геноциду над Србима Јован Павле Други је ћутао, а само неколико година касније је доказао да је ћутање било одобравање злочина над Србима.

24. 2. На страницама од 61 до 63 је текст:

Одмах по доласку у Рим, 12. јуна 1990. јавио сам се амбасадору СФРЈ при Светој столици. Подсјетио сам га на разговор 28. марта. Потврдио је да је у вези моје посјете добио инструкцију савезног секретара Лончара. Поновио

сам замисао разговора и мишљење о корисности, не само за научни пројекат на којем радим, већ и за односе Југославија – Ватикан.

Амбасадор Маштруко, на моје велико изненађење, разбио је одмах све илузије: Ватикан не занима дијалог истине. На суговорника у Ватикану за такве разговоре не треба рачунати. Папа не даје интервјуе. Све што има он каже у својим изјавама – енцикликама и у саопштењима за „Osservatore Romano”. Они раде свој посао. Сматрају да је црква вјечна, све друго је пролазно.

У овом тексту аутор износи чињенице да Ватикану није ни стало до истине. Не жели Ватикан ни да помене злочине над Србима, јер очигледно за њих то и нису злочини.

24. 3. На страницама 64 и 65 је текст:

Падре Јосеф Метзлер ме врло љубазно примио истог дана, 12. јуна у 12 часова и 35 минута. Предао сам му писмо (2. Ambassade de la République Socialiste Fédérative de Yugoslavie près le Saint-Siège, No. 110, 12. 6. 1990) амбасадора СФРЈ и визиткарту. „Нема проблема. Одмах ћемо вам издати пропусницу за Арshivio Segreto Vaticano за вријеме колико вам је потребно. Мјесец дана? Није важно, може се обновити.”

Када сам почео да говорим о научном пројекту на коме радим и помену период Другог свјетског рата, као да се падре Метзлер пробудио: „Али, архиви су отворени само до 1922. године. Архиви се отварају по периодима понтификата. Слиједећи ће бити 1922-1939. (Понтификат Пије XI) Када ће то бити, ни папа не зна. Изузетака нема!”

Покушао сам да објасним да сам дошао ради дијалога истине и провјере докумената и чињеница с којима располажем. Пошто то није имало никаквог утицаја на саопштену догму, поставио сам питање ако се та правила од 1922. односе на „Archivio segreto”, да ли је могуће добити на увид јавна документа, саопштења за јавност, штампу, фотографије.

Падре је и даље хладно говорио о недодирљивости докумената из периода послје 1922. и да архив нема „јавна документа”.

Питао сам, упорно, гдје могу тражити документа из периода Другог свјетског рата, с ким могу разговарати. Покушао је да ме упуте на објављена документа Свете столице из Другог свјетског рата („Actes et documents du Saint Siège relatifs á la seconde guerre mondiale”), „Osservatore Romano”. Одговорио сам да сам све томове наведене збирке већ проучио.

Разговор је био завршен. Добио сам дозволу за преглед документације до 1922. године.

Ово је сведочење аутора којим се доказује како Ватикан чува архивске податке. Не дозвољава Ватикан да се сазна истина. Зато је проф. др Војислав Шешељ захтевао да Претресно веће изда обавезујући налог којим би се обезбедили докази о учешћу Ватикана у злочинима над Србима.

24. 4. На страницама 76 и 77 је текст:

Какав дијалог можемо водити ако католичка црква не одговара, ако Ватикан и загребачки Каптол неће да отворе своје своје архиве. Навео сам, примјера ради:

– Извјештаји председника Бискупске конференције др Алоџија Степинца папи Пију XII од 17. маја 1941. по бискупу Salisu Seewisu, од 3. децембра 1942/но. 267/БК-1941, А. Ђ. С. 228/42/ и други.

– Извјештаји апостолског изасланика, опата Ramiroa Marconea, државном секретару кардиналу Маглионеу од 24. августа 1941. по тајнику Giuseppe Masucci; одговор кардинала Маглионеа од 3. септембра 1941, извјештај поднијет крајем јуна 1942. и други.

– Извјештај тајника апостолског изасланика Masuccia и тајника загребачког надбискупа др Стјепана Лацковића, о посјети међународне комисије усташком логору смрти Јасеновац, 6. фебруара 1942.

– Посјета маршала Јосипа Броза Тита Ватикану, 9. августа 1944.

Упознао сам га кроз копије писама са ставом узорног кардинала Кухарића да не прихвата дијалог, да се позива на „ауторска права“ на документа загребачког Каптола.

У тексту се изнесе прецизни подаци о документима које је аутор тражио да би утврдио чињенице значајне за научни рад. Наравно, црква у Хрвата, као и Ватикан нису ни имали намеру да отворе архиве ради утврђивања истине. За овај елаборат је значајно да Ватикан има разлога када крије документацију. Јован Павле Други није дозвољавао да се сазна истина, јер је у то време планирао нови геноцид над Србима.

24. 5. На страницама 461 и 462, под насловом „Одговорност Ватикана за политику Степинца у усташкој НДХ“ је текст:

У конкордатима је предвиђено „Света столица се не противи да се духовници, због злочина или других преступа којима су се огрешили о прописе кривичног закона“, ставе пред редовни суд. Према томе, бискупи и свећеници католичке цркве кривично су одговорни, као и друга грађанска лица.

Разлика је, разумљиво, у поступку према свештеним лицима: „Приликом хапшења и затварања кривца треба поступати с потребним обзирима које захтева поштовање према духовном сталезу. Ако пресуда изречена против духовника гласи на смрт или на робију преко пет година, треба увек доставити бискупу судска акта и дати му прилике да саслуша кривца у циљу да би могао, уколико то буде потребно, донети одлуку и о црквеној казни, која би се имала изрећи против истог кривца. Ако би то захтевао бискуп, исто се тако има поступити и у случају да осуда гласи на мању казну. Казну робије издржаваће духовници увек у заводима, но одвојени од осталих грађанских лица. Ако би били осуђени због преступа или иступа, казну ће издржавати у манастиру или у којој другој црквеној кући.“ (2. (стр. 461) Конкордат између Свете столице и Аустрије, члан XIV, Збирка, Исто, стр. 17)

И конкордат између Свете столице и Краљевине Југославије, који је 25. јула 1935. у Ватикану потписао Еугенио кард. Пачели (касније папа Пије XII), предвиђена је надлежност грађанских судова државе у којој служе: „Грађанске власти, које по својој надлежности подигну кривичну тужбу против неког свештеника или редовника обавестиће о томе надлежну црквену власт, упознајући је с оптужбом и са поступком примењеним против црквеног лица стављеног под суд. За време целог поступка, судске власти ће се старати о томе да се заштити духовни карактер оптуженог, сем ако га надлежна црквена власт не би била вратила у световно стање.“

Југословенски конкордат иде даље и предвиђа обавезу црквених власти да против окривљеног свештеног лица покрене канонски поступак: „Кад свештено лице, које врши неку јавну службу, буде, због злочина или преступа, стављено под суд од стране надлежне власти, онда ће његов црквени старешина такође против њега повести одговарајући канонски поступак, суспендујући га, у међувремену, од његове функције, кад тежина случаја и одредбе канонског права то буду захтевале.”

И даље: „Црквени старешина ће, сем тога, приступити свргавању кривца, сваки пут кад закључци канонског поступка буду подударни са закључцима грађанског поступка.”

„Ако би владање неког црквеног службеника било такво да би постало претњом за јавни поредак, грађанске власти ће доставити до знања црквеној власти основе оптужбе и обратиће се истој да би се постигло смењивање реченог службеника.”

„Када се, по томе питању, црквени старешина не сложи са грађанским властима, случај ће се изнети пред једну мешовиту комисију образовану од представника Министарства правде и представника епископата, који ће се придржавати правилника установљеног по заједничком споразуму између реченог министарства и југословенског епископата.”

„Ако је, у случају напред размотреног, у питању неки бискуп, онда ће влада испитати ствар непосредно са Светом столицом.” (1. (стр. 462) члан XIII, „Пројекат југословенског конкордата и важећи конкордати”, 1937, стр. 63-64)

Папа Јован Павле II приликом посјете Oswięcim (Аушвицу) изјавио је пред лицем цијелог свијета:

„Одговорни за рат нису само они који га потичу, већ и они који не подуму све што је у њиховој моћи да га спријече”; „Против онога који пријети онима који желе живјети у миру је државно ... црквено ... па и природно право, према начелу: што зажелиш себи, то чини и другоме. Против њега је, напokon, и божанско право, јер ... у (Божјој) заповиједи: не укради забрањује сваку врсту отимачине, а у заповиједи: не убиј свако насиље. Никада се ниједан народ не смије развијати на рачун другогa, уз цијену његовог поробљавања и подјармљивања, уз цијену његовог искорјењења и смрти!... Ако у овоме што сам рекао има горчине ... нисам то рекао да неког оптужим. Рекао сам да подсјетим”.

У вези са овом изјавом папе Јована Павла II Ђирил Петешкић констатује: „Јавне и одлучне црквене осуде планираног уништења Срба у НДХ није било. Напротив, католички је епископат ишао тако далеко да је усташку власт покушао лишити одговорности, приписујући прогоне Срба у НДХ неодговорности занесених појединаца, највјероватније тзв. „дивљих усташа” о којима нпр. свједоче НДХ-ашки документи 1941. из Херцеговине”.

„Католички епископат у НДХ сноси, слично њемачком епископату за прогоне Жидова, тешку одговорност за прогоне Срба. Ако је садашњи папа Иван Павле II осудио због сукривње оне који нису подузели све што је у њиховој моћи било да се спријече нацистички злочини у логору Oswięcim (Аушвиц), осудио је аналогно и сукривњу оних који нису подузимали све што су могли против прогона Срба у нацистичкој НДХ.”

Ћирил Петешаћ закључује да „ни тобожње јавне осуде прогона Срба, које су ту и тамо улиједиле у бискупским окружницама клеру или у проповиједима, нису спречиле наставак прогона до свршетка Другог свјетског рата, што доказује да те осуде нису биле довољно јавне, ни довољно гласне и, према томе, да нису биле адекватне. Само на овакве закључке наводи ме читање писама кардинала Маглионеа, визитатора Марконеа и надбискупа Степинца, као и избор од 34 доказна документа из ватиканске истраге 1943. године. Степинчево писмо, од 24. свибња 1943, најречитији је доказ о пуној основаности оптужбе против епископата католичке цркве у НДХ.” (2. (стр. 462) Ћирил Петешаћ, „Ватиканска истрага против Степинца (16)”, „Довољно доказа о кривици”, „Вјесник”, Загреб, 11. III 1982, стр. 10)

Биограф надбискупа Степинца, Павао Јесих, генерални духовник Католичке акције у загребачкој надбискупији и просакриста Првостепене цркве у Загребу, описује како Степинац „неколицини свећеника који су се прихватили усташких дјеловања налаже да их се одрекну и да се повуку. Уосталом, од преко пет стотина његових свећеника (загребачке надбискупије - пр.) петнаесторица су у првом жару положили усташку присегу, а поврх тога још њих око двадесетак било је склоно усташком покрету. Сви остали су били одлучно против режима.” (3. (стр. 462) Павао Јесих, „Црвена ружа на олтару”, стр. 253 - 254)

Ћирил Петешаћ наводи да је „Јесихова књига доспјела у руке и кардиналу Степинцу у Крашићу”, (4. (стр. 462) „Степинчеви биографи”, Ћирил Петешаћ, „Ватиканска истрага против Степинца”, „Вјесник”, Загреб, 25. II 1982) али Степинац „није негирао Јесихово писање о петнаесторици свећеника загребачке надбискупије заклетих усташа, и о двадесеторици других склоних усташком покрету”.

У тексту се износе чињенице којима се доказује да Јован Павле Други нема исти критеријум када су у питању жртве злочина у Другом светском рату. За Аушвиц налази речи осуде и извињења, а о Јасеновцу не сме ни да помисли. Није тема овог елабората пуко пребројавање жртава злочина по неким критеријумима, или упоређивање између жртава, што је крајње непримерно, али мора да се примети да Јован Павле Други има потпуно други критеријум и вредносни суд када су у питању жртве Срби и када су у питању злочинци усташе.

Никада Јован Павле Други није признао, није се извинио, није осудио и није утешио, да би превентивно деловао да се геноцид над Србима не понови. Увек је Хрватску, без обзира на државотворни облик, и своје свештенике на територији бивше Југославије штитио и самим ћутањем, некоментаришањем или одбијањем да се изјасни, мада га је стручна јавност позивала да не прави разлику. Тада је било јасно да Јован Павле Други припрема своје усташе, готово исте оне које је имао Пије XII. Стварно би било нелогично да се Јован Павле Други извини и огради од деловања његових свештеника у Независној Држави Хрватској, када их истовремено припрема да понове, или окончају раније започети геноцид над Србима. Јасно је да је Ватикан од 1945. године чувао нацисте и фашисте као осведочене зликовце који су му потребни за борбу против Русије, не само у доба хладног рата, него нарочито након

растурања источног блока. По истом аршину он је скривао и чувао усташе од 1945. године ради крсташких терористичких напада на Југославију, али и за завршни ударац у разбијању бивше Југославије, које је очигледно почело 1991. године. Од његових усташа и није могло друго да се очекује него да извршавају наредбе Јована Павла Другог и врше злочине над Србима.

Дакле, канонска одговорност свештеника не важи када су у питању злочинци у мантијама који припадају цркви у Хрвата.

24. 6. На страницама од 475. до 480. текст:

По налогу Краљевске владе Југославије – Министарства иностраних послова (5. (стр. 475) Министарство иностраних послова Кр. Југославије, Пов. бр. 168, од 8. маја 1941. Кр. посланство Југославије у Швајцарској, Пов. бр. 453, Берн, 12. маја 1941) југословенски посланик при Светој столици, Нико Мирошевић – Сорго, уложио је протест код државног секретара Ватикана у вези стварања Независне Државе Хрватске на окупираном подручју југословенске државе:

„У неколико дана који су услиједили за изненадном и неоправданом агресијом Њемачке против Југославије, њемачка војска је окупирала један дио Бановине Хрватске као и њен главни град Загреб. Анте Павелић, већ годинама плаћеник у служби страних влада, онај исти кога су француски судови осудили на смрт због убиства краља Југославије Александра, користећи заштиту непријатељских окупаторских снага, прогласио је 'Независну државу Хрватску', уз саучешће групе лица која немају никакав мандат од стране хрватског народа.

Пред притиском непријатеља законити представници хрватског народа у саставу Краљевске југословенске владе, као и законити представници аутономне власти Бановине Хрватске, повукли су се у иностранство.

Према општеприхваћеним начелима међународног права, војна окупација једне територије ни у чему не мијења њен легални статус и ни на који начин не чини правну основу која може оправдати заснивање новог статуса на окупираној територији. Према томе, прокламовање 'Независне Државе Хрватске', наметнуто од стране окупаторских војски, лишено је сваког правног основа и представља акт насиља.

Краљевско посланство Југославије има част да упозна Државни секретаријат Његове светости да Краљевска влада Југославије енергично протестује против овог маневра Владе Рајха и указује на ништавост свих аката извршених приликом стварања те хрватске државе, који једино имају за циљ територијално и национално комадање Југославије.” (1. (стр. 477) Вербална нота Кр. посланства при Св. столици, бр. 146, Рим, 17. маја 1941)

Државни секретар кардинал Маглионе је записао на примљеној ноти: „потврдити пријем!” („accusare ricevimento”). (2. (стр. 477) „Actes et documents du Saint Siègе”, А. Е. С. 4001/41, ориг., вол. 4, Doc. 354. La Légation de Yugoslavie à la Secrétairerie d'Etat, Види Doc. no 351, фн. 2.)

Питање од битног значаја је зашто Света столица, врховни поглавар католичке цркве, папа Пије XII није осудио бруталност нацистичко фашистичке агресије, у којој је страдало и доста католика југословенских држављана. Зашто то није урадио, када се често позива на позитивно међународно право?

То није формално питање, на које Света столица мора да одговори.

Јер, на ноте сличног садржаја које је Краљевска југословенска влада упутила влади Сједињених Америчких Држава и влади Велике Британије, добијени су одговори са сасвим одређеним ставовима – да се не признаје разбијање југословенске државе, да се осуђује стварање „Независне Државе Хрватске” на окупираном подручју Југославије, уз подршку народу Југославије.

Формално признавање Краљевског посланства Југославије при Светој столици претпостављало је осуду разбијања државног суверенитета и стварање „државних” творевина на њеној сувереној територији.

Али, то би значило, у исто вријеме, и осуду „Независне Државе Хрватске”, што, очигледно представља разлог ускраћивања осуде.

На овакво саопштење, у име Владе Сједињених Држава одговорио је 28. маја 1941. Самнер Велс (Sumner Welles) (3. (стр. 477) Foreign Relations of the United States, 1941, 860X.01/332, стр. 980 - 981):

„Господине, част ми је потврдити пријем ваше ноте од 12. маја 1941. у вези са стварањем такозване Независне Државе Хрватске. Констатујем да Краљевска југословенска влада жели да изрази свој најодлучнији протест против тог незаконитог поступка њемачког рајха и сматра неважећим и ништавним све радње у вези са стварањем такозване Независне Државе Хрватске, чији је једини циљ распарчавање националне територије Краљевине Југославије.”

„Позивам се и на вашу ноту од 24. маја 1941. у вези са споразумима који су недавно потписани у Риму 18. маја ове године, којима се Италији уступају саставни дјелови националне територије Краљевине Југославије. Примите к знању да Краљевска југословенска влада протестује против овог новог кршења свог интегритета и против подјеле хрватског народа, који преко својих законитих представника у Краљевској влади наставља борбу за ослобођење Југославије, која обухвата цијелу хрватску територију, и признају Његово величанство Краља Петра II за свог јединог законитог владара”.

„Желим да вам захвалим што сте били љубазни да ми изложите своја гледишта, као и да поновим огорчење ове владе и америчког народа због инвазије и распарчавања Југославије од стране разних држава чланица Тројног пакта.”

То су званични акти осуде разбијања југословенске државе и признања њеног државног интегритета.

Само три дана после доласка усташког поглавника покренута је акција за признавање Независне Државе Хрватске од стране Свете столице. Председника Бискупских конференција посјетила је његова усташка веза др Миле Будак, сада усташки министар богоштовља и наставе:

„Замолио је надбискупа да би десигнирао једног свећеника који би пошао у Рим до Светог оца да му изложи становиште нове хрватске владе према цркви католичкој и да би дошло што прије до успоставе нормалних дипломатских односа са Светом столицом.

Надбискуп се мало зачудио, јер није уобичајно да један свећеник разговара или иде као делегат Светом оцу мимо бискупа. Надбискуп је мирно одговорио да нема ништа против тога, само мора упозорити, да ће Света столица ипак тражити мишљење Епископата, па нека се не чуде томе.

Кад је надбискуп запитао кога жели послати, рекао је о. Томислава Поглаена Д. И. На то је надбискуп одговорио да то не може ићи без провинцијала, па да ће зато позвати провинцијала је ли споразуман с тиме. Министар се задовољио и отишао. Надбискуп је добио дојам да се је Поглаен и сам на неки начин понудио влади.

Позвао је провинцијала Грима, који, кад је чуо о чему се ради, отишао је министру Будаку, а овај га је одвео поглавнику. Провинцијал је упозорио поглавника, да овај начин не би био подесан и да не може слати Поглаена. А онда, изгледало би то као неко неповјерење према надбискупу, што не би било добро. На то је поглавник одговорио да ће особно говорити с надбискупом.

Провинцијал је премјестио Поглаена по казни одмах у Сарајево.” (1. (стр. 478) Дневник Алојзија Степинца (Љ. Бобан), „Данас”, бр. 444, Загреб, 21. 8. 1990, стр. 67)

Загребачки надбискуп, на основу сагласности поглавника, предузима мјере за међународно признање квислиншке Независне Државе Хрватске, прије свега од стране Ватикана. У вези са тим у свом дневнику 27. IV 1941. биљежи:

„Из Београда је стигао у Загреб аудитор нунцијатуре за пут у Рим. Навратио се је надбискупу на пролазу и том приликом му је надбискуп разложио ситуацију и замолио да оде код Светог оца, те му усмено све разложи, кад је поштански саобраћај немогућ. Надбискуп је препоручио најтоплије, да до успоставе односно признања *de facto* Државе Хрватске са стране Свете столице дође што прије... Након разговора са аудитором нунцијатуре отишао је надбискуп до поглавника и саопћио му, да је подузео кораке да дође до првог контакта између Свете столице и Независне Државе Хрватске. Поглавник је позорно слушао.” (2. (стр. 478) Биљешка је писана руком церемонијара Цветана, „Тајни документи...”, стр. 32)

Послије двије недјеље стигао је одговор Светог оца папе Пија XII, о чему биљежи Степинчев дневник:

„Из Рима се вратио аудитор нунцијатуре у Београду и свратио се к надбискупу да му реферира о разговору са Светим оцем. Рекао је да је Свети отац пажљиво слушао, а онда рекао аудитору, нека каже надбискупу, да пошаље писмени реферат у Рим што прије. Том згодом рекао је Свети отац, да би иницијатива за успоставу дипломатских односа морала доћи са стране владе, а Света столица није до сада ништа примила.” (3. (стр. 478) Књига IV Степинчева дневника, стр. 216; „Тајни документи...” стр. 32)

Загребачки надбискуп Степинац је, 17. маја 1941. „по бискупу Салису послао Светом оцу један опширан реферат.” (1. (стр. 479) Књига IV Степинчева дневника, стр. 233, 17. V 1941) Бискуп Seevis Salils отпутовао је у Рим у саставу „хрватске државне делегације, на челу с усташким поглавником Павелићем”.

Усташки поглавник Павелић је поступио по предлогу надбискупа Степинца, на основу поруке папе Пија XII и упутио Светом оцу писмо на латинском језику:

„Свети оче,

Кад је дакле блага провидност Божја дала, да преузmem кормило својега народа и своје домовине, чврсто сам одлучио и жарко желим, да хрватски народ, вјеран својој славној прошлости, остане вјеран и у будућности Св. апостола Петру и његовим наследицима, а наша домовина, прожета еванђеоским законом, постане Крислово краљевство. У том заиста великом дјелу живо молим помоћ Твоје светости. А таквом помоћи сматрам најприје то, да Твоја светост врховним својим апостолским угледом призна нашу државу, затим да се удостоји што прије ми послати својега замјеника, који ће ми помагати твојим очинским савјетима, те напoкон да мени и народу мојем удијели апостолски благослов. Клечећи до ногу Твоје светости љубим посвећену десницу као најпослушнији син Светости твоје...”

У писму усташки поглавник Павелић напомиње да је Светој столици већ послан „Службени лист”, којим се званично обавјештава о проглашењу Независне Државе Хрватске.

Смисао овог писма је истицање дубоких католичких осјећања, апсолутне привржености и синовске оданости папи, да је Независна Држава Хрватска настала у јубиларној католичкој години, да је кроз тај „прст Божји” и папа заслужан за остварење Независне Државе Хрватске. (1. (стр. 480) „Тајни документи...”, стр. 33)

Британски „Foreign Office”, већ 26. априла 1941, обавјештава посланика при Светој столици D'Arcy Osborneа о притисцима на Ватикан „да успостави дипломатске односе са новом државом Хрватском” и даје налог да учини све што може у Ватикану да се у овом правцу ништа не предузима. (2. (стр. 480) „...pressure likely to be put on the Vatican to establish diplomatic relations with the new state of Croatia. – Please do what you can to instil resolution in Vatican to take no action in the sense suggested.” From Foreign Office to Berne, P. 4423/297/92 (шифра), No. 521, Department No 2, 26. април 1941.)

Лични изасланик предсједника Сједињених Америчких Држава при Светој столици, Tittmann, у извјештају Стејт департменту, од 3. маја 1941, потврђује вијести „да Италија врши притисак на Свету столицу да призна нову државу Хрватску успостављањем дипломатског представништва у Загребу”. Иако је Ватикан ову вијест демантовао, „не би био изненађен ако би од Свете столице било тражено да предузме такву акцију”. (3. (стр. 480) Phillips - Secretary of State, Washington, Rome, May 3, 1941, no 635. „However, I should not be surprised were the Holy See to be urged to take some such action”.)

Министарство иностраних послова, које се тада налазило у Јерусалиму, средином маја 1941. преко посланства у Лондону, скреће пажњу посланству при Светој столици:

„Овде стигле вести да је став Ватикана према самосталној Хрватској благонаклон и да може доћи до признања исте од Ватикана.

Запажено је да се овдашња католичка штампа држи резервисано, тј. није осудила формирање Хрватске и Павелића. Вашингтон извештен.” (4. (стр. 480) Архив Југославије, 103 – 65 – 287, шифровани телеграм, Пов. бр. 541, 1. V 1941. (Љубо Бобан, књ. 1, стр. 11, фн. 2))

Текст преноси садржај оригиналне преписке из које се утврђује противљење признању Независне Државе Хрватске као, и у то време, нелегално и супротно међународним актима формиране квислиншке и злочиначке творевине на делу окупиране територије Краљевине Југославије. Из текста се закључује не само да постоји благонаклон став Ватикана према усташкој творевини, него и фактичко признање злочиначке државе.

24. 7. На страницама од 728 до 730, под насловом „Аудијенција код папе усташе Ивана Вернера, градоначелника Загреба”, је текст:

Описујући свој службени боравак у „вјечном граду”, усташа Иван Вернер, градоначелник Загреба говори о прослави друге годишњице Независне Државе Хрватске у Заводу св. Јеронима и о аудијенцији код св. оца папе Пија XII:

„На дан обљетнице проглашења Независне Државе Хрватске, 10. травња, била је свечана света миса захвалница у заводу св. Јеронима, којој је осим нас присуствовало циело особље посланства, на челу с др. Павловићем, отправником послова, јер је др. Перић био службено одсутан у Загребу, кнез Лобковиц, наш опуномоћени изасланик у Ватикану, као и цијела хрватска колонија. Свету мису је служио ректор Преч. др. Мађерац с великом асистенцијом ... Ректор Преузв. др. Мађерац провео нас је циелом овом зградом и био нам је тумачен. Необично дубок дојам оставио је у нашим срцима час, кад смо у великој дворани овог завода угледали велику уљену слику нашег поглавника...

За читавог нашег боравка у Риму била нам је свима врућа жеља видјети Кристова намјестника, Св. отца папу Пија XII. То нам је успјело заслугом Његове преузв. кнеза Лобковица...” (3. (стр. 728) „Загребачки начелник у вјечном граду”; Загреб, 23. травња (код аутора).

Усташки опуномоћеник, кнез Ервин Лобковиц, извјештава министра иностраних послова НДХ, да је папа Пије XII примио у аудијенцију, 11. априла 1943, градоначелника Загреба, Ивана Вернера, иако је захтјев постављен тек по његовом доласку у Рим, „гдје до задњег часа ни посланство при Квириналу није о тој посјети ништа знало”. „Било је стога тешко затражити аудијенцију, која је морала узети у обзир остали распоред посјета.” „У Ватикану не одобравају”, наставља Лобковиц, „без збиља особитих важних разлога, аудијенције, које се траже с одређеним термином. К тому је баш папа призвао од своје болести, те је морао риешавати многе заостале послове. Уза све то, успјело је изходити аудијенцију чак у недељу, кад папа иначе редовито не прима. Тако је тајник овог уреда Wurster могао у недељу 11. травња предвести загребачког градоначелника и његову пратњу у Ватикан.”

Иван Вернер посебно напомиње: „У усташкој одори, са знаковима начелника града Загреба, отишао сам на аудијенцију”. Пријем усташког градоначелника у усташкој одори, са знаковима, са пратњом, не може се сматрати приватним, по суштини! При томе треба узети у обзир извјештај усташког опуномоћеника Лобковица усташком министру иностраних послова:

„На пролазу је гарда исказивала све почасте, а стража швицарске гарде наступила је постројена на улазу у Клементинску дворану. Такве су почасте уобичајене у врло ријетким случајевима, па их никако нисмо очекивали. Још

мање се могло очекивати, да папа додели аудијенцију у 'Дворани малога приестоља', које се налази одмах до његове радне собе. У тој дворани иначе прима суверене." (1. (стр. 729) Erwein Lobkowitz - др Младену Лорковићу, брф. 38/43 ВТ, 14. травња 1943)

Лобковиц напомиње „да се прије Св. оца појавио његов maestro di camera, мсгр. Arborio Mella di Sant 'Eliа, који је назвао добродошлицу. Очито су краткоћу аудијенције хтјели надокнадити иначе неуобичајеним почастима, како би показали да против нас ништа немају. Свакако је сам папа одредио да се начелника прими, како ми је рекао мсгр. Монтини, његова десна рука.”

„Папа је дошао тачно у 11.00, како је било на позиву означено. (2. (стр. 729) Иван Вернер наводи да је пријем био у 11.45)

Вернер пише да су га дочекали клечећи. Поздравио је нашу скупину на хрватском језику са „Живјели!”, затим се (са) свима руковао и свакоме даровао по једну сребрену круницу. Онда се посебно обратио градоначелнику на њемачком језику, благословивши њега и његову обитељ. Ту је градоначелник прекинуо Св. оца и замолио га за благослов граду Загребу, на што је папа додао:

– Нека у мој благослов буде укључено све што ви желите да се укључи. На то се папа повукао, а да се није уплитао у никакви разговор, очито у страху да се пређе на политичко поље.

На одласку биле су опет начелнику и пратњи исказане војничке почести од племићке тјелесне страже, од ватиканских оружника, папинске и швицарске гарде.”

У програму посјета највишим великодостојницима Ватикана, усташки опуномоћеник посјетио је и кардинала Pizzarda, префекта Св. конгрегације за науку и свеучилишта, за кога каже да је „познат као врло амбициозан човек”, да се „његово име много спомињало код последњег избора папе”, наводно, да је био међу озбиљнијим кандидатима”. И кардинал Pizzard је примио латинска издања „Усташких начела”, „Сиву књигу” и књигу усташког поглавника „Страхоте заблуда”. С тим у вези, важно је шта је овај уважени кардинал саопштио усташком изасланику, тајном папином коморнику Ервину Лобковицу:

„Кардинал види садржајни положај у свијету као нешто пролазно и мисли, да ће садашња карта Европе доживјети великих промјена. Увјерен је, да Хрвате у сваком случају треба одијелити од Срба. Иначе је најсклонији Дунавској конфедерацији, као ријешењу проблема средње и југоисточне Европе.” (3. (стр. 729) Уред изванредог опуномоћеника, бр. 51/43 ВТ, Рим, 10. липња 1943)

У циљу спасавања усташке Civitas Dei, према службеним извјештајима усташког опуномоћеника Лобковица, у Ватикану су боравили загребачки надбискуп др Алојзије Степинац од 26. маја до 3. јуна 1943; мостарски бискуп др Петар Чуле од 30. маја до 6. јуна, који је поднио извјештај „у прилог Хрватске”. У циљу „извјештавања Свете столице, најавио је долазак и сењски бискуп др Виктор Бурић”. „До сада је свега дошло у Рим пет бискупа, па је тако високи постотак у Ватикану изврсно одјекнуо, јер одаје ревност и приврженост Св. столице.”

Ипак, мађарски посланик при Светој столици, барон Апор, поставио је питање усташком опуномоћенику, преко свог црквеног савјетника монс. Лутора, „што то хоће у Риму толики наши бискупи”.

Право стање односа Свете столице и усташке Независне Државе Хрватске показује сусрет у Ватикану између апостолског изасланика у Загребу, опата Рамира Марконеа, и усташког изванредног опуномоћеника, кнеза Egrweina Lobkowicza, папиног тајног коморника:

„Приликом свог недавног боравка у Риму, посетио ме мгр. Марконе. Он ми је, међу осталим, изјавио слиједеће:

Надбискуп Степинац је у главном позитивно извијестио о Хрватској у Ватикану.

Опажа се, да су у Ватикану Хрватској све склонији и све боље обавештавани.

Надбискупу Степинцу, да је било савјетовано у Ватикану нека настоји бити у што срдачнијим односима с хрватским државним властима.

Кардинал – државни тајник Маглионе изјавио је Марконеу, да се са жаљењем боји за судбину Хрватске државе након овог рата. Познато је да је кардинал Маглионе још недавно о Хрватској имао сасвим негативно мишљење.

Марконе ми је надаље рекао, да је папа послао посебни благослов нашем поглавнику приликом његовог имендана. На тај су начин некако узвратили све оне срдачне брзојаве, које је поглавник у разним пригодама упућивао папи. У Ватикану су били у великој неприлици, јер, с обзиром на непризнавање, нису могли поглавнику упутити какву честитку.” (1. (стр. 730) Уред изванредног опуномоћеника, бр. 51/43, Рим, 10. липња 1943)

Дакле, фактичко признање злочиначке творевине је извршено, а свештеници цркве у Хрвата су често ишли по мишљење у Ватикан. Ватикан је добро знао за размере геноцида над Србима и не само ћутањем, него и изјавама о одвајању је допринео да се појача злочинима против Срба. Све што је Ватикан радио од 1941. до 1945. године готово да се хронолошки поклапа са оним што је у погледу бивше Југославије радио Јован Павле Други од 1991. до 1995. године.

25.

У књизи „Мисија Ватикана у Независној Држави Хрватској – 2”, аутора др Милана Булајића (издавач НИП „Политика”, издавачка делатност Београд, суиздавач „Juvex international konsulting korporation” Београд, штампа „Рујно” Ужице, 1992. године), објављен је:

25. 1. На страницама од 912 до 916 текст:

На гробу кардинала Алојзија Степинца у загребачкој катедрали пише: „А у љубави хрватског народа не дам се од никога наткрилити”. То је био наслов проповиједи кардинала Кухарића у загребачкој катедрали, 10. фебруара 1983. (1. (стр. 912) Проповијед кардинала Кухарића „У љубави хрватског народа не дам се наткрилити”, Исто, стр. 97-103) То је политика са одређеним циљем „предзића католицизма”.

Слиједећи корак је изјава кардинала Кухарића да је дошао до увјерења да је надбискуп Степинац „укључен на особит начин у мистериј мучеништва којим се потврђује увјерење и чврстоћа савјести”. „То је увјерење цркве у Хрвата. То је увјерење цијеле католичке цркве. То потврђују сви велики папе овога нашега времена за редом, од Пија XII до Ивана Павла II.” (2. (стр. 912) Проповијед кардинала Кухарића „Бранитељ човјекове савјести” загребачка катедрала, 10. вељаче 1984, стр. 110)

Сви други садржаји, који се сервирају јавности, о надбискупу Степинцу, су према оцјени кардинала Кухарића „далеко од истине и праведног суда” и зато се „ми вјерници морамо осјетити пониженима и увријеђенима”. Кардинал се у проповиједи обраћа вјерницима у загребачкој катедрали:

„Како се ми вјерници, као и сви људи добре воље, жељни мира у истини, можемо осјећати кад читамо у новинама написе, гледамо на телевизији емисије, видимо на филмовима призоре који увијек изнова понављају старе оптужбе о кардиналу Степинцу и његову времену, које очито не иду за тим да се утврди повијесна истина, него да се држи непрестано на оптуженичкој клупи он и црква у хрватском народу. Издају се и такве књиге које се настоје проширити у што шири круг читалаца, па и самих вјерника. Оптужница се чак и проширује новим неистинама и има за циљ оцрњивати не само кардиналову особу, него и шири круг хрватских вјерника.”

Питање је како ће се у ове оцјене уклопити ова књига, без обзира на све покушаје дијалога, одбијене молбе за отварање докумената, без обзира и на ово детаљно приказивање ставова узоритог кардинала.

Узорити кардинал унапријед одбацује и осуђује припреме документарног филма о козарачкој дјечи Хрвата Лордана Зафрановића, јер очекује да ће у томе филму бити „поновљене те криве оптужбе, те клевете које нас у срце рањавају”. „Није ли то тешко непоштовање и самих невиних жртава ако се у њихово име оптужује недужне”!!! (3. (стр. 912) проповјед „Правда ће се и мир загрлити” (усп. Пс 85/84/, 11) Загребачка катедрала, 10. вељаче 1987. Исто, стр. 149-150) У претходној проповиједи 1986, кардинал је признао да је „у раздобљу од 1942. до 1944. прихваћено око 7.000 дјеце, највећим дијелом српске народности”, да је „висока смртност те дјеце посљедица стања у каквом су дјеца била повјерена њези кршћанске љубави, па ни највећа пажња није могла свима спасити животе”. (4. (стр. 912) Проповијед „Живот положити за браћу”. (1 Ив, 3, 16), загребачка катедрала, 10. вељаче 1986, Исто, стр. 140)

Кардинал одлучно одбацује све клевете католичких часних сестара „које су у оним тешким годинама у Јастребарском његовале козарачку дјецу”. (5. (стр. 912) Исто, стр. 150. Истина у вези са судбином козарачке дјеце и одговорности за њихову трагичну судбину је од таквог значаја да простор не дозвољава озбиљну полемику. Аутор је том питању посветио посебно поглавље у књизи „Усташки злочини геноцида и суђење Андрији Артуковићу 1986. године”; „Најтежи облик усташких злочина геноцида — масовно убијање дјеце”, књига 2, стр. 247-305) и „Злочини геноцида над дјецом” (књига 4, стр. 767-793). Посебно су значајна истраживања Драгоја Лукића „Рат и дјеца Козаре” („Књижевне новине”, 1990, Београд, страна 391); види Душко Томић „Путевима смрти козарачке дјеце” (Национални парк „Козара”, Приједор, 1990, страна 205)

Зашто стављати католичку цркву у стање „понижености и увријеђености”, зашто на сто повијести не ставити документа оптужбе и одбране, позвати сведоке историје и заједнички утврдити истину, јер је истина у интересу свих, Хрвата и Срба, католичке и православне цркве.

Намјесто тога узорити кардинал проглашава „вријеме шутње”, јер „у даним околностима шутња је такођер достојанствена одбрана”. Таквој тактици се даје и божанско објашњење: „Тој је шутњи утекао и сам наш Господин Исус Крист који на апсурдне оптужбе, каже Еванђеље, ништа не одговараше (Мт. 26,62; Мк. 14,61). Тако је поступао и надбискуп Степинац на оптужничкој клупи 1946. године. Кардинал Кухарић 1988: „Исусу Крису, божанском суцу повијести повјеравамо и одбрану његова вјернога слуге загребачког надбискупа Алојзија.” (1. (стр. 913) проповијед кардинала Кухарића „Ево ти мајке!” (Ив, 19, 26) загребачка катедрала, 10. вељаче 1988, Исто. стр. 154)

Шта, онда, повијесничари имају да раде! Како судове овоземаљске повијести супротставити божанском суцу!?

У проповиједи 1989, „Истина ће вас ослободити” (Ив. 8,32) кардинал Кухарић изјављује у загребачкој катедрали да је „у небо вапијућа неправда кад се надбискупа Степинца оптужује као мрзитеља и потицатеља на злочине против других народа”. „Кршћански је љубио свој хрватски народ, али је и дјелотворном љубављу настојао помоћи и припадницима других националности колико год му је то било могуће.” Кардинал најављује да, унаточ свим недаћама, немирима и неслободама у бројним земљама с ауторитативним системом власти, „настаје све уочљивији процес ослобађања од наметнуте шутње и страха”. Кардинал упућује поруку „свима с најбољим наканама да помогнемо окренути нову страницу повијести из прошлости у будућност, али у будућност освијетљену истином и излијечену помирењем”. (2. (стр. 913) Исто, стр. 168-171)

„Колике су клевете посијане у свијет и стално се сију да хрватски народ и католичка црква са Светом столицом оцрњују пред свјетском јавношћу. Имао сам у руци рекламни летак на њемачком језику у којем се тврди да је за вријеме Другог свјетског рата истријебљено 800.000 православних Срба од продужене руке католичке цркве. Католичка се црква противила сваком злочину с које год он стране био почињен, а њој приписати злочин појединаца или групе људи заиста је против сваке правде. То је нечовјечно!”

Кардинал наводи други примјер да је у једној књизи, тисканој 1988. године оvdје у Загребу, прочитао тешку „оптужбу против сестара милосрдница поводом жалосног случаја православног митрополита Доситеја”. Према наводима кардинала „он је у Загребу био по налогу власти затворен”, „на интервенцију надбискупа Степинца био је ослобођен и било му је допуштено да оде у Београд”. „У међувремену због болести био је кратко вријеме смјештен у болницу сестара милосрдница у Виноградској. Писац је у својој књизи записао ово: Умјесто лијечења, милосрдне сестре су га страшно мучиле и понижавале. Од њих је сваки дан био бичеван и тучен, тако да му је сва брада била почупана.” (1. (стр. 914) Исто, стр. 169, 170)

Кардинал „из обзира не наводи ни аутора ни књиге”, тврди да је „неистина очита”. У овој књизи су сакупљена свједочанства, налази лекарских кон-

зилијума о стању здравља и физичким озлиједама митрополита Доситеја. Чињенице истине на сто историје, узорити кардинале! (2. (стр. 914) Види, ова књига, стр.)

Кардинал Кухарић позива да „треба мирно, заиста знанствено, истинољубиво, поново анализирати и оптужницу против кардинала Алојзија Степинца и оптужницу против католичке цркве и католичких бискупа и свећеника”. Истовремено, као више пута раније, не чекајући предложене знанствене анализе, тврди да су „напади на католичку цркву почели снажно одмах послје рата”, „по линији идеологије која је цркву сматрала сувишном, која је вјеру сматрала непотребном”, да је то било на линији праксе која се читавала у Совјетском Савезу, одмах након Октобарске револуције. (3. (стр. 914) „Криво нас оптужују”, „Данас”, Загреб, 21. 2. 1989, стр. 30)

Политику Степинца католичка црква уклапа у таласе напада на „стаљинистичку линију”, на идеологију која је у то вријеме испољавала кризу слома. На питање да ли сазријевају услови за својеврсну ревизију пресуде загребачком надбискупу Степинцу, како би се оцртали оквири те ревизије, кардинал Кухарић одговара:

„Чињеница је да је осуда загребачког надбискупа Алојзија Степинца била тешки ударац нашој цркви и велика увреда цркве, не само у нас, него и цијеле цркве у свијету. Постоје многа свједочанства о осуди тог процеса који је у демократској свјетској јавности убројен међу процесе стаљинистичког модела”. (4) (стр. 914) Кардинал Фрањо Кухарић, „Божји је порука и појам мира и помирења”, „Вјесник”, Божићни интервју, недеља 24. XII 1989, стр. 9-10)

Битно је да кардинал сада иступа отвореније, да није ријеч о осуди надбискупа Алојзија Степинца из Крашића, већ о одбрани свих који су проводили „политику Степинац”, укључујући и сарајевског (врхбосанског) надбискупа др Ивана Шарића, који је много отвореније од прије рата сарађивао са усташама, пјевао оде поглавнику усташа, сарађивао са Њемцима (5. (стр. 914) Види о надбискупу врхбосанском др Ивану Шарићу прије Првог свјетског рата, послје стварања прве југословенске државе, у Независној Држави Хрватској, стр.):

„Недужан је био осуђен и мостарски бискуп Петар Чуле. (6. (стр. 914) Види о бискупу др Петру Чуле у току Другог свјетског рата и усташке Независне Државе Хрватске, стр.) Осуђени су били многи свећеници, редовници, толики људи у процесима који данас не би издржали пред судом праведног и правног поступања. Било је тешко вријеме које је сатирало многе недужне, било због идеолошке искључивости, било из осветничке страсти. Процес надбискупу Степинцу био је политички процес с оптужницом која није имала темеља...” (7. (стр. 914) „Божји је порука и појам мира и помирења”, Исто)

Прихватамо да је било вријеме које је „сатирало многе недужне”, да је било идеолошког и политичког притиска. Али, зар узорити кардинал не може ништа, ама баш ништа рећи о кривици или бар одговорности загребачког надбискупа Степинца. Да ли користи истини о Степинцу изједначавање са сарајевским надбискупом др Иваном Шарићем, за кога постоје много одређенија документа о личној одговорности, са мостарским бискупом др Петром Чуле, који је закључио писмени уговор са италијанским генералом о сарадњи против побуњеног становништва?!

Док је „године 1946. болшевизам означио почетке своје страховладе монтираним процесом осудивши га невина на 16 година робије, године 1990. нова је демократија означила рађање именујући његовим именом улице и тргове у више мјеста широм домовине”. (1. (стр. 915) Живко Кустић, „Степинчево доба”, Загреб, 1991, стр. 5) То је година побједи на вишестраначким изборима Хрватске демократске заједнице, отвореног прокламовања Независне Државе Хрватске, разбијања југословенске државе. „Предзиће кршћанства постаде предзићем демократије” (2. (стр. 915) Коментар „Гласа Концила”, „Презиће демократије”, бр. 5, Загреб, 5. вељаче 1991, стр. 2) – нова тактика у остварењу старог циља разбијања југословенске државе!

„Степинац – знак времена” видео касета са текстом главног и одговорног уредника католичког тједника „Гласа Концила”, Живка Кустића предата је од редитеља Јакова Седлара лично папи Јовану Павлу II. Луксузна брошура „Степинчево доба”, истог аутора, са, у новим условима нескривеном, ревизијом историје добила је широк публицитет. Кардинал Кухарић пише у предговору: „Никада црква у Хрвата није прихватила праворијек осуде кардинала Степинца. Сматрала је то монтираним процесом, који је желио нанијети одређени пропагандни ударац самој католичкој цркви. Никада ни хрватски народ у том, рекао бих, вјерничком слоју није прихватио ту осуду. Увијек сам заступао стајалиште – ако је објављена оптужница, онда се мора објавити и одбрана. Ту сам одбрану кроз своје хомилије, проповиједи, настојао образложити свакога 10. вељаче. Сад је наступила демократија, а демократија значи да није само право оптужбе да оптужује, него и одбране да се брани. Према томе, сад очекујемо да ће бити дана пуна могућност да се коначно Степинцу приступа објективно и да црква изложи своје просудбе о њему и да отклони све оне оптужбе које су га сврстале у ред злочинаца, јер то је, сматрам, срамота за ову цивилизацију.”

На питање „Хоће ли се сада процес кардиналу Степинцу поништити?”, кардинал одговара да је то „сада ствар владе”, разумије се, хадезеовске. Али, кардинал више не тражи међународни суд „званствене објективности, политичке неовисности и етичке одговорности”. Он развија нову тезу, да је било много процеса, да су стотине свећеника прошли кроз затворе, да је много вјерника оптужено, „унапријед осуђено за чине које нису ни помислили учинити”. „Према томе, требала би доћи једна опћа декларација којом би се сви ти процеси, који нису утемељени на чињеницама, на кривњи, него су били дио политичке пропаганде, притиска и прогона, да се, једноставно прогласе ништавним.”

Узорити кардинал не каже ништа како ће се утврдити, у име истине, да ти процеси „нису утемељени на чињеницама”. Очито је да не жели обнављање процеса, јер би на њих требало изаћи са доказима, отворити архиве Ватикана и загребачког Капгола.

„Већ тридесет година сваког десетог вељаче ова је наша катедрала препуна вјерника. Већ се тридесет година на часном гробу кардинала Алојзија Степинца моли. Црква у Хрвата није никада посумњала у његову надлежност. Хрватски је народ у својој великој већини сачувао повјерење и поштовање према њему као човјекољупцу и родољубу. Сви папе, од Пија XII,

до садашњег Св. оца Ивана Павла II гајили су љубав према њему, увјерени да је био бранитељ Божје части, слободе цркве и достојанства људске особе с њезиним неотуђивим правима. Католичка га црква у цијелом свијету сматра свједоком вјере и вјерности...”

На другој страни, „извјесна га пропаганда трајно и упорно оптужује за оно против чега се свом душом, храбро борио, а то је злочин против човјека”. Кардинал наводи примјер тешке неправде „да је његова слика стављена у јасеновачки музеј да га се тако прикаже као сукривца злочина” и сматра да је „такав повијесни фалсификат тежак напад на правду и на достојанство људске особе.” (1. (стр. 916) Проповијед кардинала Кухарића, „Нада не постићује” (усп. Рим 5.5), загребачка катедрала, 10. вељаче 1990, Исто, стр. 181 - 182)

На педесету годишњицу стварања усташке Независне Државе Хрватске, геноцида над православним Србима, Јеврејима, Циганима, југословенски оријентисаним Хрватима пада тридесет прва годишњица смрти надбискупа Алојзија Степинца. „Степинчева ’91.” у Загребу, Крашићу и Риму, обиљежена је темом „Степинац – симбол криво оптуженог народа” а стварање нове независне државе Хрватске значи практично разбијање југословенске државе. Кардинал Кухарић тврди да је надбискуп Алојзије Степинац изведен на оптужничку клупу зато што је тражио пуну слободу хрватског народа и тако постао „и симбол тешко и криво оптуженог народа”.

„У прогону слуге Божјега Алојзија Степинца нису играли улогу само идеолошки мотиви због противјерских одређења одређене тоталитарне власти; радило се о његовом родољубљу. Када размишљамо о томе у садашњој ситуацији, ствар нам постаје још јаснија. Није ли се против хрватског народа баш у задње вријеме распламсала тако снажна опорба, и тако жестока пропаганда да се хрватски народ проглашава геноцидним, тако злим да заправо не би имао никаква права да живи? Мржња је набујала до толике мјере да се позива на насиље против Хрватске и против демократске власти. А зашто? Зато јер хрватски народ сматра својим неотуђивим правом да буде равноправан с другим народима, да буде слободан у свом суверенитету, да не сметано живи у свијету више него тисућугодишње државности, да сарађује с другима без икаква притиска и тлачења с било које стране. То је право свакога народа на Земљи, и то право зајамчено је свим међународним декларацијама јер се само на поштивању тога права може градити мир међу народима.” (2. (стр. 916) Спомен-мисе 10. фебруара 1991. предводили су у Загребу кардинал Фрањо Кухарић, у Крашићу бискуп Ђирил Кос, у Риму кардинал Аугустино Иноценти, предстојник Конгрегације за свећенике. „Глас Концила”, бр. 7 (470), Загреб, 17. вељаче 1991, стр. 1. и 3)

Кардинал Кухарић тврди, узимајући надбискупа Степинца као симбол „криво оптуженог народа”, да се Хрватима не признаје „право на своју повијест ни на свој идентитет, ни на свој териториј – своју домовину, ни на свој језик”, „на само постојање”. Кардинал проповиједа да се цијели народи не могу оптуживати за злочине. Питање је коме доказује истине које су сваком разумном човјеку јасне, ко је прогласио хрватски народ геноцидним. Али, злочини геноцида се морају утврдити, злочинци казнити, одговорни покајати. То је хришћанско начело, најбољи начин супростављања одмазди, да се злочини не понове.

Управо ове јубиларне године злочина геноцида, бискупи у Хрватској се не ограничавају на проповиједи у својој цркви, већ упућују посланице иселјеницима, стављајући и њих у „криво оптужени народ”: „Они који су на прежалосном суђењу безобзирно вријеђали надбискупа Степинца, усудили су се и хрватско иселјеништво прогласити отпадом хрватског народа.” (3. (стр. 916) Бискупска посланица за иселјенички дан 1990, „Глас Концила” бр. 52, Загреб 30. децембра 1990)

У овом тексту је изложена хронологија и генеза рехабилитације Степинца. Цео процес рехабилитације је праћен позивањем кардинала Кухарића на истину и правду, мада црква у Хрвата и не помишља да отвори своје архиве. Подржан од Ватикана, кардинал Кухарић је припремао терен за догађаје који ће добити најкрвавију варијанту почев од 1991. године. По налогу Јована Павла Другог, кардинал Кухарић је будио и рехабилитовао усташтво, и то провереним средством: манипулацијом религиозним питањима за политичке неоусташке поруке.

Да свештеници цркве у Хрвата не знају за меру у измишљању и лажима, доказује и Кухарићево залагање за људска права. Наравно, при том мисли само на људска права злочинаца које рехабилитује. За њега не постоје људска права Срба. У сваком Кухарићевом јавном наступу препознају се мисли, жеље и свест Јована Павла Другог.

25. 2. На страницама од 917 до 934, под насловом „Разбијање југословенске државе 1991. године” је текст:

У отвореној намјери интернационализације кризе југословенске државе, (1. (стр. 917) Коментар „Наши бискупи упозоравају свијет”, „Глас Концила”, бр. 12, Загреб, 24. ожука 1991, стр. 2) хрватски бискупи су 1. фебруара 1991. упутили отворено писмо свим бискупима свијета. У писму се говори политички прихватљивом терминологијом „опасности насилног наметања комунистичке диктатуре”, али у основи на антисрпској линији:

... Црква која има тешко повијесно искуство из прве и из друге Југославије, гледа на нове политичке оквире за којима се тежи на основу осамостаљења народа као на могућност слободнијег дјеловања и мирнијег суживота у плуралистичком друштву, укључујући и економске односе.”

Коначно се јасно пред свијетом иступило, у име католичке цркве, против југословенске државе, прве и друге, сваке југословенске државе, за осамостаљење, за разбијање југословенске државе. И даље:

„Суочени смо, међутим, са жилавим отпором демократским промјенама. Отпор се очитује кроз политички програм који се залаже да се очува социјализам комунистичког типа, да Југославија остане централистички организирана, да се доминација српског интереса не доведе у питање. Снаге које заговарају тај програм јесу водећи српски политичари, официрски кадар (у великој већини српски) и нажалост, неке водеће личности у Српској православној цркви. Комунистичка идеологија, великосрпске тежње, војна сила, тако налазе заједничке циљеве којима теже и стога се тврдо супротстављају западној културној традицији, републикама изразите западноевропске традиције.”

Сасвим одређено је речено да се остварењу старе замисли о разбијању југословенске државе и стварању католичке независне државе Хрватске супротстављају „српски интерес”, Српска православна црква. Отворено се говори да републике са претежно католичким становништвом – Хрватска и Словенија, припадају „западној културној традицији”, за разлику од „грко-источњака” (2. (стр. 917) Хрватски бискупи упутили писмо свим бискупима на свијету: „Опасност насилног наметања комунистичке диктатуре, Загреб, 1. вељаче 1991. Писмо су потписали: кард. Фрањо Кухарић, надбискуп загребачки; монс. Анте Јурић, надб. сплитско-макарски; монс. Винко Пуљић, надб. сарајевски; монс. Антун Тамарут, надб. ријечко-сењски; монс. Маријан Облак, надб. задарски; монс. Срећко Бадурина, бискуп шибенски; монс. Антун Богетић, бискуп поречки; монс. Јосип Бузанић, бискуп крчки; монс. Иво Гугић, бискуп которски; монс. Фрањо Комарица, бискуп бањалучки; монс. Ђирил Кос, бискуп ђаковачки и сријемски; монс. Славомир Микловић, бискуп крижевачки; монс. Желимир Пуљић, бискуп дубровачки; монс. Слободан Штамбук, бискуп хварски; монс. Павао Жанић, бискуп мостарски; монс. Ђуро Кокша, помоћни бискуп загребачки; монс. Иван Премђа, над. коађутор задарски; монс. Марин Сракић, помоћни бискуп ђаковачки), православних Срба. Ипак, у оквиру политичких манипулација стаје став о „заједничким циљевима комунистичке идеологије, великосрпске тежње и православне хришћанске цркве”!

Бискупи пишу свима бискупима свијета да у Југославији „Србо-комунисти” (терминологија клеро-ушашка из времена ушашке НДХ) и православна црква, воде „несмиљени пропагандистички рат, који се, с посебном вулгарношћу, обара на католичку цркву, и домаћу и опћу, на Светог оца особно, на Ватикан као симбол свега зла”. Радећи на овом рукопису морао сам брижљиво и детаљно пратити све што је везано са Ватиканом и католичком црквом у Југославији и Хрватској, али оваква тврдња о вулгарном нападу на све што је католичко не одговара истини. У ствари, католичка црква, и у овој посланици свим бискупима свијета, напада:

„И свјетовна и, што нас посебно жалости, црквена српска штампа упорно понавља једну монструозну формулу пред којом памет стаје. Пише се, наиме, и јавно говори да су се против српства заједно уротили Ватикан, Коминтерна, исламски фундаментализам, Ција. Чак и чланови хијерархије у својим службеним изјавама не бирају ријечи када треба оптужити католичку цркву, уза сва наша настојања да и у овој, тешко погоршаној екуменској клими, пажљиво бирамо ријечи, и када морамо одбити оптужбе пазећи да не повредимо особе и хришћански бит православља”.

Бискупи обавјештавају све бискупе свијета да се „мржња према католичанству већ толико распалила у масама” да се та мржња повезује „с тежњом Словеније и Хрватске за самосталношћу”.

На крају, бискупи наводе да би била „посебна утјеха када би се остварио посјет Светог оца нашој цркви”. „Но, унаточ опетованим службеним позивима владе, протукатоличке снаге то онемогућавају све до сада. И то је један од ријечитих знакова положаја наше цркве у оваквој Југославији.”

Положај католичке цркве „у оваквој Југославији” треба сагледати са становишта да Света столица никада није преиспитала своју одговорност за страдања православних Срба, Јевреја, Цигана и југословенски оријентисаних Хрвата у току Другог свјетског рата. Напротив, све папе, од Пија XII до Јована Павла II подржавали су, како је више пута у проповиједима истицао кардинал Кухарић, политику Степинца.

Папа Пије XII примио је, 18. маја 1941, у приватну аудијенцију усташког поглавника Анту Павелића, министра унутрашњих послова Андрију Артуковића и друге усташке главешине, у пратњи бискупа Salisa Seewisa. Папа је одбио да прими августа 1944. члана Националног комитета ослобођења Југославије. Патријарх Српске православне цркве, Гаврило Дожић, оптужио је 1945. папу Пија XII да ни прстом није макнуо да спријечи геноцид над Србима у Независној Држави Хрватској.

У вријеме најновије створене кризе југословенске државе, папа Јован Павле II је у недјељу у подне, 27. јануара 1991, „са свога прозора изнад мноштва на Тргу св. Петра угледао више хрватских застава и велик напис Croatia, заврши проповијед ријечима: Види се и напис Хрватска, те желим зајамчити хрватској браћи да свакодневно молим за њихов народ и њихову домовину.” (1. (стр. 919) „Глас Концила”, коментар „Предзиђе демократије”, број 5, Загреб, 3. вељаче 1991, стр. 2)

Лондонски Би-Би-Си у емисији на српскохрватском језику средином априла 1991. извијестио је да је папа Јован Павле II на свечаности у Ватикану, када је ректору Загребачког свеучилишта, професору Звонимиру Шепаровићу враћен златни ректорски ланац, 1945. тајно изнесен из Југославије и положен у Заводу св. Јеронима (2. (стр. 919) Ректор загребачког свеучилишта у вријеме усташке НДХ, пуковник др Стјепан Хорват је златни ректорски ланац са медаљоном на коме је на полеђини од бијелог злата утиснут грб НДХ са словом „У”, оставио на чување у Заводу св. Јеронима), осврнувши се на ситуацију у Југославији, говорио о потреби измирења концепције државног и народног суверенитета, што би се, према тумачењу извјештача Би-Би-Сија могло схватити као његово изјашњење против отцјепљења Хрватске и Словеније. (3. (стр. 919) „Дневник”, „Борба”, Београд, 18. април 1991, стр. 7)

Ректор Звонимир Шепаровић је на конференцији за штампу демантовао тумачење Би-Би-Сија, категоричком тврдњом да се „Свети отац папа у разговору уопће није читовао о томе треба ли очувати интегритет Југославије.” „Папа није против отцјепљења Хрватске”, изјавио је др Шепаровић, „он је, говорећи о хрватском народу примат дао народном, а не државном суверенитету”. „Приликом аудијенције, ректор Шепаровић је предао папи Јовану Павлу II Апел за Хрватску, који је потписало неколико културних институција из ове републике, у којем се протестује против ’милитантних прокомунистичких и великосрпских напада на Хрватску’.” (4. (стр. 919) „Политика експрес”, Београд, 20. април 1991. стр. 3)

Словенска бискупска конференција, на свом засиједану 11. децембра 1990, изјаснила се за „самосталну Словенију”, за разбијање Југославије, поводом одлуке Скупштине Републике Словеније да се у Словенији 23. децембра одржи плебисцит:

„Црква, како њезино водство, тако и кршћани и вјерници, из вјерности својем повијесном послању заузима се за потпуну равноправност, слободу и самосталност Републике Словеније. Заузима се да би се политичко рјешење постигло на миран начин у отвореном дијалогу без пристрасности и било каква насиља. Право, које законито захтијевамо за себе, признајемо такођер свим другим народима.

За политичко рјешавање, с обзиром на своје духовно послање, црква није надлежна. То је задаћа владе, предсједништва, скупштине и политичких странака. Наша је искрена жеља да би сви политичари у јавности наступали јединствено у бризи за будућност Републике Словеније и словенског народа без икаквог себичног интереса.

Словенска бискупска конференција подупире парламентарну одлуку за плебисцит, јер је то потпуно у складу с моралним начелом о праву на самоодлучивање и с начелом демократије. Одлука за самосталну Словенију, што ћемо је потврдити својим судјеловањем на плебисциту и гласовањем, изузетно је важан чин за будућност словенског народа. Иако смо свјесни да наш пут у будућност неће бити лаган и да ће захтијевати велика заузимања за духовну, друштвену и господарску обнову, одлучно одбацујемо свако ширење малодушности, страха и незнања. Поштен и искрен чин и судјеловање свих становника Словеније, поуздање у своје снаге и Божју помоћ – једини је прави пут у будућности.” (1. (стр. 920) „Глас Концила”, бр. 52, Загреб, 30. децембар 1990)

Југословенској јавности објављена је изјава папе Јована Павла II поводом хрватског покорничког ходочашћа за мир, 21. априла 1991, у Госпино светиште у Реметима. Поздрављајући групу хрватских вјерника окићених у више црвено-бијело-плавих барјака и огромним натписом „Croatia”, папа је на италијанском изрекао:

„Док поздрављамо Краљицу Неба, позивамо вас данас да сједините своју молитву с мојом за народе Југославије, различите по култури, вјери, повијести и језику у тражењу нових односа слободе, једнакости и правде, у поштивању права људи и народа.

Управо данас хрватски народ иде на покорничко ходочашће у светиште наше Госпе Реметске („Мајка Божја Реметска”), у близини Загреба, да би молило за мир и слогу у Хрватској и у цијелој земљи.

Дјевици, називаној именов вјерна одјетница Хрватске, повјеравамо ову нашу браћу да би знали у цијелом југословенском друштву бити творци мира. Нека свима народним скупинама буде осигурано поштивање њихових самобитности, и нека сви нађу заједно ход према заједничком добру.

Упућујемо, на крају, хитан позив вјерницима ове љубљене земље – кршћанима и муслиманима – да, у име Бога, заједничкога Оца, знаду ујединити се у обновљеној обавези стварања повољних увјета за суживот у узајамном поштивању и љубави.” (2. (стр. 920) „Папа поводом хрватскога покорничког ходочашћа за мир: За поштивање самобитности”, „Глас Концила”, бр. 17/881, Загреб, 28. травња 1991, стр. 1)

У условима све теже кризе српско-хрватских односа у југословенској држави, када су почеле падати дневно жртве, добронамјерни су тумачили ову изјаву папе Јована Павла II као подршку очувању јединства и интегритета

Југославије, на начин како то чине Сједињене Америчке Државе, Европска заједница и други. Надбискуп и митрополит београдски, др Франц Перко је, међутим, дао тумачење да се папа „у поменутој изјави није заузимао ни за јединствену Југославију, ни за њен распад”. (3. (стр. 920) Др Франц Перко, НИИ, бр. 2105, Београд, 3. мај 1991. стр. 6)

Кардинал Кухарић проповиједат 1991. да је демократија отворила врата „и повијесној историји”: „Тиме је дана могућност да се у нашој домовини пишу књиге о кардиналу Алојзију Степинцу у историјској објективности тако да садашњи и будући нараштаји могу имати истинит увид у његово вријеме и у његов живот и дјеловање.”

У истој проповиједи узорити кардинал је „упозорио на тисуће исписаних страница једноумне пропаганде и других начина оцрњивања надбискупа Степинца, чему су многи у неким срединама и повјеровали”.

„Није ли извор свега тога једна дубока мржња, не само на његову особу него и на цркву, па и на хрватски народ, јер му је он припадао и јер му је жељео слободу и мир као и сваком другом народу у овим просторима и под небеским сунцем”, поставио је питање садашњи загребачки надбискуп. (4. (стр. 920) Проповијед кардинала Фрања Кухарића „Степинац – симбол криво оптуженог народа”, загребачка катедрала 10. вељаче 1991, „Глас Концила”, 7/470/, Загреб, 17. вељаче 1991. стр. 1, 3)

Ставови католичке цркве за разбијање југословенске државе, који су тајно развијани за вријеме прве југословенске државе, примијењени кроз подршку усташкој Независној Држави Хрватској, у хадезевској Републици Хрватској се отворено износе. Поводом референдума 19. маја 1991, који је заказао председник др Фрањо Туђман, за разбијање друге југословенске државе, католички тједник „Глас Концила” отворено пише:

„Поштујући свачију слободу политичког одређења не можемо крити пресудно значење хрватског и католичког искуства у свих седам десетљећа обје Југославије. Наравно да је могуће замислити неку идеалну Југославију. Замишљали су је Штротмајер и многи добронамјерни наивни католички и некатолички Хрвати. Но политичке одлуке не доносе се на темељу никад остварених и према искуству неостварених снова. Можемо мирне савјести рећи да је Југославија, свака досадашња и садашња Југославија, за Хрвате и за католике негативно искуство. Од почетка је у Југославији заправо неприкладно бити по народности Хрватом и по вјери католиком. Било је раздобља кад је то могло бити мање неугодно, али никад није постало угодно. Одрјешито хрватско одређење редовито се у Југославији сматрало државном опасношћу. Католиштво се у обје Југославије третирао као туђинска идеологија. Посљедица тако схваћеног и у пракси провођеног југословенства је све мањи број Хрвата у Југославији и у самој Републици Хрватској, све неповољнији положај католичке цркве...”

На тако одређеним ставовима католички тједник закључује да би био „гријех обнављати неуспјеле експерименте уз цијену толиких губитака” и без околишења препоручује „да ће вјерничке савјести у овом референдуму без много двоумљења потицати да се на плавом листићу заокружи „за” а на црвеном „против”. Да не би било неспоразума, уз коментар „Гласа Концила”, на истој страни објављен је „Проглас”, који одређује питање:

За плави листић:

– да Република Хрватска као суверена држава може ступити у савез суверених држава с другим републикама; да Хрватска има и свој међународни субјективитет и своје оружане снаге.

На црвеном против:

– или пак да остане у саставу Југославије, која би била федеративна јединствена држава; да тој јединственој југословенској држави припада и међународни субјективитет и да она има јединствене оружане снаге.

Католички тједник признаје права вјерницима да могу „другачије обликовати савјест”, „слободу савјести”, за што их нико не смије осуђивати, али себи задржава право „просвјетљивати за исправније обликовање савјести”! Поред „споменутог неупоредиво негативног искуства с досадашњом Југославијом, вјерничка би нас савјест ипак морала наводити да радије дајемо глас суверености република као држава него централистичком уређењу.” Да би се ова својеврсна политичка „вјерничка савјест” убједљивије представила као обавеза, „Глас Концила” указује на „расвјетљење Еванђељем и прожета Духом Светим у документима II ватиканског концила, који учи: Грађани пак појединачно или удружени, нека се чувају да не би дали превелику моћ јавној власти.(ГС 75)

Иако се у истом коментару позива на учење католичке цркве, у истом документу: „Гдје пак јавна власт прелази границе своје надлежности те тлачи грађане... нека им буде слободно бранити своја права и права својих суграђана против злоупотребе те власти...” (ГС 74), католички тједник у парализаној власти југословенске државе 1991. говори о „разорној моћи централистичке власти у Југославији ових трагичних дана”, а православне Србе који су устали у заштиту својих основних права од хадезеовских специјалаца назива „оружаним одметницима и хајдучима против законских органа власти” нове независне државе Хрватске! (1. (стр. 921) „Концилски наук за референдум”, коментар, „Глас Концила”, католички тједник, број 20, Загреб, 19. свибња (маја) 1991, стр. 2)

Закључак је – „Незаобилазна одлука”: „Референдум је показао да је грађанима Хрватске, особито хрватском народу, искуство обје Југославије толико негативно да трећа више не може доћи у озбир.” „Глас Концила” истиче да су могуће „игре” око нове југословенске државе, „које су не само испод правне, уставне разине, него и крајње неетичке”. Полазећи од изгледа да ће „зацијело још” бити таквих „игара”, католички тједник потеже стари аргументат: „та зар нису убили Радића кад нису имали више аргумената”! (1. (стр. 922) види напријед) „Али народ је сада у пријеломним временима одговорио и врло увјерљиво показао своје расположење и став, а то је једина реална снага”! (2. (стр. 922) „Незаобилазна одлука”, коментар „Гласа Концила”, број 21, Загреб, 26. свибња (маја) 1991, стр. 2)

Ни хадезеовска нацистичко-сецесионистичка групација деведесетих година XX вијека не крије своје католичко-клерикалне смјернице. Папа Јован Павле II примио је 25. маја 1991, као што је то учинио папа Пије XII 18. маја 1941. примајући усташког поглавника Независне Државе Хрватске, хадезеовског врховника нове независне државе Хрватске, др Франју Туђмана.

„Након аудијенције код папе, председник Туђман посјетио је монс. Ангела Содана, вршитеља дужности папина државнога тајника. Тај посјет значио би становиту необичност у ватиканском церемонијалу јер папин државни тајник обично не прима одличнике које је папа примио у приватну аудијенцију, него само оне које је папа примио у службени (државни) посјет. Аудијенција председника Туђмана код папе била је формално приватна, јер Република Хрватска досад није субјект међународнога права. О садржају разговора папе и председника Туђмана није из Ватикана издано приопћење јер се таква приопћења издају само кад је аудијенција службена, а не кад је приватна.” (1. (стр. 923) Томо Вукшић, „Папа примио председника Републике Хрватске”, „Глас Концила”, број 22, Загреб, 2. липња (јуна) 1991, стр. 3)

Тако се понашао и папа Пије XII приликом „приватне” аудијенције усташког поглавника др Анте Павелића, 18. маја 1941, прије 50 година и недељу дана, јер ни тада, на основу позитивног међународног права усташка Независна Држава Хрватска није била субјект међународног права!

Иза посјете хадезеовског врховника Ватикану стајао је католички Завод Св. Јеронима у Риму, као што је то био случај 18. маја 1941. приликом посјете усташког поглавника НДХ др Анте Павелића, када су се на Заводу св. Јеронима вијориле усташке заставе, када је скинут грб Краљевине Југославије:

„Одмах након разговора с папом председник (Туђман - пр.) је дошао у папински хрватски завод св. Јеронима, гдје је са својом пратњом остао на ручку. Том приликом га је поздравио ректор Завода монс. Ратко Перић (2. (стр. 923). Др теол. Ратко Перић, рођен у Туку, Ровишће (надбискупија Загреб), заређен 29. 6. 1969, Присоје, Жупник, Требиње, Васе Мискина 2. Ректор Завода св. Јеронима, Рим. (Професор фундаменталне теологије, источне теологије, екуменске теологије, психологије религија на Високој теолошко-филозофској школи Врхбосанске надбискупије у Сарајеву), који је нагласио да се Завод кроз цијелу своју повијест заузето и неуморно залагао за очување идентитета хрватског народа и за његову територијалну цјеловитост”.

Монсињор Перић је посебно подвукао да „овај Завод носи наслов папинске Хрватске”, као што је то чинио монсињор Међерец 1941. године, наводећи „два значајна догађаја” у последње вријеме, „више јединствена него ријетка”: „Први, с обзиром на ово ’папински’, био је 21. листопада 1989, кад нас је посјетио папа Иван Павле II у поводу 400. обљетнице градње Сикстове цркве св. Јеронима”; „други догађај, с обзиром на оно ’хрватски’, јест овај данас, кад нам долазите ви, господине председниче, први представник хрватског народа, који уособљује и уобличује све оне тежње, настојања и жеље Хрвата кроз повијест да дођемо до своје слободе и самосталности.” (3. (стр. 923) У име Хрвата који живе у Риму, врховника Туђмана поздравио је Звонимир Павлинић „и уручио овећу своту новца који су прикупили Хрвати из Рима с молбом да буде предана обитељима полицајаца који су недавно изгубили животе бранећи домовину”; „академска сликарица с. Пија Паћен уручила је др Туђману на дар свој рад: председников портрет”, Исто)

У вези са посјетом папи Јовану Павлу II хадезеовски председник др Фрањо Туђман је говорио о „сурадњи с католичком црквом”:

„Да се на свој начин није поклопило настојање католичке цркве и програм Хрватске демократске заједнице до готово потпуног прожимања, све оно што смо постигли у успостављању демократије, тога духовног јединства и препорода хрватског народа, а што је на својствен начин чудо, не би било могуће.” (4. (стр. 923) Интервју „Глас Концила”, Загреб, Томо Вукшић, Исто)

Кардинал др Фрањо Кухарић је са своје стране дао пуну и снажну подршку хадезевској акцији разбијања југословенске државе – декларација Сабора Републике Хрватске „о успостави суверене и самосталне Републике Хрватске” од 25. јуна 1991. (1. (стр. 924) Изјава кардинала Фрање Кухарића на дан проглашења суверенитета и самосталности Републике Хрватске, 25. липња 1991, – „Потврђена воља народа”, „Глас Концила” бр. 27/891/, Загреб, 7. јула 1991, стр. 1) на исти начин како је то његов претходник загребачки надбискуп и предсједник Бискупских конференција, др Алојзије Степинац дао проглашавању усташке Независне Државе Хрватске 1941. године.

У циљу подршке разбијању југословенске државе сазвано је изванредно засиједање у Загребу Бискупске конференције Југославије, 27. јуна 1991. на исти начин како је то учињено у подршку усташкој Независној Држави Хрватској на Бискупској конференцији 17 - 20. новембра 1941. године:

„Оспоравање уставних одлука Хрватског сабора у име досадашњег уставног поретка СФРЈ, било војном силом ЈНА, било приватно наоружаним скупинама, противно је моралу, поштивању људских права и права народа на самоодређење. Стога такве поступке осуђујемо и позивамо међународну јавност да их и она одлучно осуди...”

Бискупи говоре о „насиљу над законито израженом вољом народа”, без обзира на кршење важећег Устава Југославије. Још више, бискупи употребљавају појам „остатака досадашњег уставног поретка”. На тој основи бискупије се стављају у положај судија, који поново сматрају да се налазе на опелу разорене југословенске државе:

„Велика морална љага пада на носиоце и заштитнике насилних поступака који руше демократски успостављени сустав (!). Част остаје на страни угњетених, а одговорност за жртве с правом се приписује нападачу и тлачитељу.”

У томе правцу бискупи јавно усмјеравају своје вјернике „да досљедно устрадају” на разбијању југословенске државе. (2. (стр. 924) Изјава католичких бискупа у Југославији – „Неморал војног насиља”, „Глас Концила”, Исто)

Огласила се, а ко ће други, и комисија „Праведност и мир” аустријске Бискупске конференције, сјутрадан 28. јуна 1991. Поводом догађаја у Југославији, „веома оштро” осуђен је одговор југословенске војске на проглашење независности Словеније и Хрватске. Предсједник комисије, бискуп Кунтер је оцијенио „крајње неприхватљивим ријечи којима је било најављено да ће сваки отпор бити силом скршен”, да овом осудом изражава вољу велике већине аустријских католика „који с гнушањем одбијају повратак тенковског комунизма”. Да би се прикриле стварне намјере, аустријски бискуп указује на неке „изван југословенске владе”, „што су својим ставовима подупрле централну југословенску власт у непоштовању слободно изражене воље народа Словеније и Хрватске”. „Католици Аустрије су у овим тренуцима више него солидарни са својим сусједима”, закључује аустријска комисија „Правед-

ност и мир”! (3. (стр. 924) комисија „Праведност и мир” аустријске бискупске конференције – „Одбијамо повратак тенковског комунизма”, „Глас Концила”, бр. 27, 7. јула 1991, стр. 3)

Врховни понтиф католичке цркве, Свети отац, је zaloжио и свој непогрешиви ауторитет током разбијања југословенске државе, на велики празник Св. Петра и Павла, 29. јуна 1991:

„Моја се мисао данас особито управља драгим пучанствима Хрватске и Словеније. Осјећам се близу онима који оплакују своје мртве, рањенима, онима који живе у болу и страху. Понављам још једном да се не могу и не смију гушити законске тежње народа, и желим тако охрабрити све иницијативе к тражењу праведних рјешења, јединих који могу јамчити мир и братски суживот међу народима. Стога изнова апелирам на власти свих република Југославије да покажу конструктивну вољу за дијалогом и далековидну мудрост. Ове жеље за добро и мир за све народе Југославије повјеравам материнском заговору Маријину и заговору светих апостола Петра и Павла.” (4. (стр. 924) Папа Иван Павао II о употреби војне силе у Словенији и Хрватској – „Дијелим патње народа”, „Глас Концила”, Исто)

Истог дана Његова светост папа Јован Павле II упутио је телеграм предсједнику Савезног извршног вијећа, Анти Марковићу:

„Вијести о тешким борбама и жртвама у Хрватској и Словенији дубоко брину Свету столицу, као и цијелу међународну заједницу. Желим најодлучније уздигнути свој глас тражећи обуставу употребе силе и стварање увјета који ће омогућити поновну успоставу дијалога међу свим заинтересованим странама, дијалога који ће настојати тражити нове односе међу различитим националним скупинама, тако да се задовоље њихове законите тежње и да се осигура суживот и складна сурадња међу њима. Надам се да ћете ви, господине предсједниче, хтјети учинити све могуће да се избјегне опасност погоршања прилика и да се погодује праведну и миротворну рјешењу кризе коју проживљује Југославија. Дијелим патње народа, а обећајем да ћу се молити Богу за све ваше сународњаке”.

Од осталих власти република Југославије, папа Јован Павле II се истог дана обратио само предсједнику Словеније, Милану Кучану, и предсједнику Хрватске, Фрањи Туђману. У телеграму Фрањи Туђману Његова светост изјављује:

„Вијести о новим чинима насиља и губицима људских живота у Хрватској за Свету су столицу узроком тешке узнемирености. Изражавам своју солидарност с патњама пучанства те републике и уздижем свој глас за охрабрење свих иницијатива које иду за обуставом употребе силе и за стварањем увјета погодних дијалога међу различитим националним скупинама. Молим Бога да све надахне осјећајима поштовања и братства како би се очувало законите тежње појединих страна и како би грађански мир брзо био поновно успостављен.” (1. (стр. 925) Брзојави солидарности кардиналу Кухарићу – Према измиреној заједници слободних народа у новој Европи, „Глас Концила”. Исто)

Католичка штампа и пропаганда су повели широку акцију, преко милионске пастве вјерника, у подршку сепаратистичким мјерама за разбијање ју-

гословенске државе од стране Хрватске и Словеније. Објављено је „на стотине брзојава из домовине и иноземства”, упућених „у данима војног терора” кардиналу Кухарићу, „у којима велики и мали људи, у име своје и својих заједница које представљају, изражавају своју солидарност с трпећим народом који се бори за своју слободу, обећавајући своју потпору молитвама и дјелима”: Католичка акција Штајерске на челу с председником дипл. инг. Heinegom Herzogom; Бискупска конференција Чешке и Словачке; Charles Amarin Brand из Strasbourgа у особно име и у име Бискупске комисије дванаест европских земаља. Посебно је издвојена изјава Немачке Бискупске конференције, надбискупа Карла Лехмана, у којој је, између осталог, речено:

„С великом бригом Њемачка бискупска конференција прати догађаје у Југославији, нарочито у Хрватској и Словенији, које су прогласиле своју независност, а сада су изложене војном притиску Југословенске народне армије. Жалимо за људима који су у том сукобу изгубили живот.

Хрватски народ, као и сусједни словенски, тражи легитимно остварење своје референдумом изгласане самосталности. С цијелом вашом домовинском црквом, која у тешким временима снагом вјере подупиरे свој хрватски народ, моли и црква у Њемачкој да Хрвати срчано и разборито могу корачати путем према измиреној заједници слободних народа у новој Еуроци. Нека вам Блажена дјевица, мати Божја Марија, својим заговором измоли Божју заштиту.” (2. (стр. 925) Исто. Надбискуп Келна, кардинал Joachim Meissner, у телеграму „симпатије и солидарности” дијели „забринутост” узоритог кардинала Кухарића „за добро свога народа којему се одриче право на самоодређење”; „Глас Концила”, бр. 28, Загреб, 14. јула 1991, стр. 5)

Вриједно је забиљежити и телеграм солидарности председника Бискупске конференције Сједињених Америчких Држава, надбискупа Cincinnatiја, монс. Daniela E. Pillarczyka, који се позива на посјету од прије неколико мјесеци, делегације америчких бискупа, предвођене надбискупом Theodorom E. McCarrikom:

„Видјевши на лицу мјеста плодове тих нових религиозних и политичких слобода, сада дијелимо ваше тјескобе пригодом страшних људских патњи проузрокованих нападом Југословенске армије да силом и пријетњом силе угуши тежње словенскога и хрватскога народа.”

Значајно је да амерички надбискуп Pillarczyk у телеграму наводи да је упутио „надлежним владиним органима оvdје Вашингтону снажну и јасну изјаву бискупа Југославије од 27. јуна 1991”. Тиме се, вјероватно, поред осталих утицаја, објашњавају промјене и недоследности у ставовима председника Буша, посебно критика и пријетње у вези акција Југословенске народне армије.

На крају, председник Бискупске конференције Сједињених Америчких Држава увјерава хрватског кардинала Кухарића „у наше трајне молитве, у нашу солидарност и моралну потпору док тражите праведно и мирно рјешење ове кризе”. Он моли кардинала Кухарића „да саопћи наше молитве и нашу забринутост својој браћи бискупима, нарочито надбискупу Алојзију Шопштару и другим бискупима Словеније” (1. (стр. 926) „Позиви, потпоре, просвједи и апели из домовине и свијета против војног и четничког тероризма”

– Предсједник БК САД надбискуп Vinvinnatija монс. Daniel E. Pallarczyk, „Глас Концила”, бр. 28. Загреб, 14. јула 1991, стр. 5)

Аналитичко сагледавање ових изјава уз призиве „заговора” Блажене дјевице Марије, омогућавају коментари загребачког католичког тједника „Гласа Концила”, који полази од увјерења „да повратка нема” да се треба „ослободити напасти враћати Југославију у више или мање неодређено претходно стање”. У коментару „након невиђеног злочина, 7. јула 1991”. констатије се да је тешко „у овом и оваквом повијесном тренутку јасно примјенити начела кршћанског морала и хуманистичке етике” (!), да „ни међудржавно право није озбиљно рачунало с оваквим случајевима” (!?), да је догађај „превише трагичан а понашање оних који су га скривили толико неодговорно да је неприлично употрежити израз трагикомедија”: „Ријеч је о нечему много страшнијем, о срамној окрутности и невиђеној бахатој неодговорности људи за које је међународна јавност држала да их треба сматрати законитим носиоцима државних служби и партнерима међудржавних разговора.”

Коментатор католичког тједника, на таквој основи треба да је „неки од тих људи”, „послали су редовну војску вишенационалне југословенске државне заједнице против суверених народа у државама Словенији и Хрватској, које су још увијек у истом државном савезу”.

Из писма надбискупа Saint Paula и Minneapolisa, монс. John Robert Roacha, у својству предсједника Међународног вијећа за контакте Америчке искупске конференције види се да загребачки надбискуп, кардинал Фрањо Кухарић са њим одржава редовне телефакс везе:

„Пишем вам како бих изразио трајну заузетост ове Конференције за догађаје у вашој земљи. Особито нас жалости сазнање о толиком досегу тероризма против хрватског народа, како то ваш данашњи телефакс припођује Конференцији.

Међу извјештајима о појачаном грађанском рату ми и надаље дијелимо ваш вапај за помоћ, као и онај хрватских бискупа, упућен одговарајућим државницима и тиску. Службеници америчког Министарства вањских послова изражавају велико занимање за улогу цркве у проналажењу праведног завршетка садашњих сукоба.

Ми тражимо и друге прикладне кораке које би католичка конференција Сједињених Држава могла подузети.

Као што вам је прије неколико тједана писао надбискуп Daniel E. Pallarczyk, предсједник наше Бискупске конференције, и даље нас забрињава настојање да се силом угуше тежње Хрвата и Словенаца за самоодређењем...” (2. (стр. 926) „Законите тежње Хрвата и Словенаца за самоодређивање”, „Глас Концила”, бр. 35, Загреб, 1. септембра 1991, стр. 5)

Овако организована активност за разбијање југословенске државе универзалне католичке цркве, која наступа као држава преко својих дипломатских представника (нунција и пронунција) и имала је утицаја на владе појединих држава. У условима разбијености и блокаде југословенске државе, православна црква по својој духовној филозофији и организованости није се могла супротставити као противтежа.

„У тренутку кад је војска, што се службено још зове народном, послана против народа који је свој и њезин суверен, није постојало врховно заповједништво те војске, па нитко није могао издати такав налог. Ипак је војска кренула, извршила грозно крвопролиће, послала у смрт не само становити број законито наоружаних бранитеља народне слободе и суверености, него такођер много ненаоружаних грађана, жена и дјеце. Војници су пуцали по мирним пролазницима, чак по болници. Својим су државним оружјем штитили и још увијек штите наоружане разбојнике што прогоне, обесправљују, убијају, рањавају и протјеравају Хрвате у њиховој властитој домовини и држави. Та је војска починила неизмјерљиву штету привреди, прометницима, настамбама. Злочине је снимила телевизија и видео их је цијели свијет.” (1. (стр. 927) „Глас Концила”, број 27, Загреб. 7. септембра 1991, стр. 2)

У борби за истину аутор сматра да би се у оваквој ситуацији требало обратити налазима представника и посматрача Европске економске заједнице и Конференције за европску безбједност и сарадњу (КЕБС). У интересу објективности вриједно је поменути податке Црвеног крста Словеније, познате у вријеме писања коментара „Гласа Концила”: „Мртвих има 39 припадника армије, четири припадника територијалне одбране Словеније, два милиционера, пет цивила и десет странаца”; „заробљена 2.333 припадника Југословенске армије, 131 припадник савезне милиције и два цивила”; „рањена су 163 припадника армије, 69 припадника територијалне одбране Словеније, 22 милиционера, 38 цивила и један странац”. (2. (стр. 927) Из Црвеног крста Словеније, „Политика”, Београд, 7. 7. 1991. стр. 6)

На основу утврђених чињеница јавност и историја ће утврдити истинитост наведених оптужби католичког тједника, иза којих стоје врховништва сецесиониста и католичке цркве, у односу на изјаву Савезног секретаријата за народну одбрану „да је Југословенска народна армија извршила своје уставне функције обезбеђења државних граница и заштите територијалне целovitости и интегритета СФРЈ, на основу одлуке надлежних савезних органа”.

Ријеч је о историјским и судбоносним оцјенама да ли је Југословенска народна армија, практично једина преостала брана разбијања југословенске државе, повукла „злочиначке потезе за спречавање законитог осамостаљења такођер Републике Хрватске и других република”, како тврди католички тједник, или је Југословенској народној армији био наметнут „сукоб са оружаним снагама које угрожавају опстанак савезне државе СФРЈ, на чију су се одбрану управо обавезали сви припадници ЈНА”, да би одбијање извршења тих задатака „по свим објективним критеријумима представљало издају земље”, како тврди Савезни секретаријат за народну одбрану. (3. (стр. 927) Саопштење Службе за информисање ССНО, „Политика”, Београд, 6. јул 1991, стр. 12)

Католички „Глас Концила” унапријед одбацује да је била ријеч о ратним злочинима, већ „о злочиначкој злоупотреби војне силе на подручју властите државе против властитога народа”. Ништа није речено о томе да је ЈНА у извршавању задатака, на основу устава југословенске државе „била суочена са бруталном применом, ничим неизазване, силе нелегалних оружаних састава Словеније, која се са уставноправног становишта може квалификовати као оружана побуна”.

Поред подршке оружаном побуни за разбијање југословенске државе, Бискупске конференције Аустрије (Комисија „праведност и мир“!), Католичке акције Штајерске, Бискупске конференције Њемачке и других католичких организација, подршка је дошла и од других страних фактора, који су заинтересовани за разбијање југословенске државе, не само кроз моралну подршку и „молитве“, већ и илегалним увозом модерног убојитог оружја, и слањем инструктора прљавог рата.

Када се пролије људска крв и падну главе невиних људи, двадесетогодишњих војника југословенске армије, у цивилизованом свијету се питање одговорности не може мимоићи. Са тог становишта морају се размотрити саопштења Српског лекарског друштва „да санитарској и здравственој служби није дозвољаван правовремени приступ за указивање помоћи рањеницима у току оружаних сукоба у Републици Словенији“ и да је она тако онемогућавана да даље обавља своју професионалну дужност, због чега су изгубљени млади животи. Мора се поставити и питање примјене међународног хуманитарног права, Женевских конвенција о ратним заробљеницима (употреба „дум-дум“ метака, пуцање у потиљак војницима за вријеме примирја, итд.). У томе смислу није прихватљива тврдња католичког тједника да је „у овом и оваквом повијесном тренутку“ тешко „јасно примјењивати начела кршћанског морала и хуманистичке етике“.

О каквом „кршћанском моралу и хуманистичкој етици“ је ријеч, најсликовитије објашњава католички тједник „Глас Концила“, поводом папинске енциклике „*Centesimus annus*“ (о стотој годишњици објављивања прве енциклике о социјалним питањима „*Regnum novarum*“ папе Лава XIII) Јована Павла II у којој је истакао да „криза марксизма не докида у свијету стања неправде и тлачења“:

„Ми који живимо на подручју донедавне Југославије имамо се, нажалост, прилике о томе увјерити. Особито због тога што овдје марксизам није био ни изворни ни главни, него је готово од почетка стављен у службу великог српства. Након што марксизам у свему свијету ишчежава, србијански га властодршци покушавају одржати и у држави и особито у тзв. Југословенској народној армији. И та подударност упозорава да је та армија у служби баш те власти. Очито је да су покушали сачувати марксистичку идеологију, немајући је пред свијетом чиме надомјестити. Одрекну ли се, показао би се голи шовинизам, идеологија крви што хоће истријебити сваку другу крв да би сама посједовала земљу. Но, како вријеме пролази, комунистичка маска је све провиднија. Мјесто камуфлаже идеологијом преостаје примјена голе силе. Милитаризам. Не успију ли еуропски и свјетски мировни напори, с пратећим економским посљедицама за непослушне, ту силу уразумити, преостат ће нам само крвава борба – ‘до истраге наше или ваше’. (1. (стр. 928) Коментар „Чудо мира“, „Глас Концила“, католички тједник, број 28, Загреб, 14. јула 1991, стр. 2)

Узорити кардинал др Фрањо Кухарић, у пратњи помоћних бискупа монс. Ђура Кокше и монс. Јурја Језеринца, предводио је свечано богослужје на празник Св. Ђирила и Методија, 5. јула 1991, у загребачкој катедрали, „за све погинуле, рањене, отете и заробљене у овим тешким и тјескобиним

данима обране хрватске домовине и њезине слободе”. „Мисном слављу за мир, уз представнике Хрватског сабора и града Загреба, назочан је био и предсједник Републике Хрватске др Фрањо Туђман са супругом.” На миси у загребачкој катедрали, 7. јула 1991. појавио се и Ото фон Хабсбург, сада у својству предсједника међупарламентарне Европске народне партије (ЕВП) за средњу и источну Европу! (2. (стр. 928) „Глас Концила”, бр. 28, Загреб, 14. јула 1991, стр. 6)

Високи представници католичке цркве ниједном ријечју не помињу права и положај православних Срба „у хрватској домовини”. Тако су се представници католичке цркве, на челу са надбискупом Степинцем, понашали 1941-1945. у усташкој Независној Држави Хрватској.

Ријеч је о отвореној „политици Степинац” – разбијања југословенске државе, послје педесет година, 1990/1991, када је дошла на власт Хрватска демократска заједница (ХДЗ), послје изјаве предсједника странке, др Фрање Туђмана, на првом сабору, да је Независна Држава Хрватска била израз повијесних тежњи хрватског народа; када је за страначки симбол узета „шаховница” на хрватској застави, што је први пут учињено у усташкој НДХ.

Хрватска демократска заједница је, доласком на власт уз отворену подршку клера католичке цркве, по хитном поступку донијела нови Устав Републике Хрватске, децембра 1990, на основу којег су Срби изгубили статус народа и постали национална мањина. На мјесто „хрватско-српског” и „српско-хрватског”, службени језик у Хрватској постао је „хрватски језик”. На мјесто латиничног и ћириличног писма, службено писмо је само латиница, с тим да се као изузетак може увести „ћирилично или друго писмо, под увјетима прописаним законом”! Срби у Хрватској немају своје школе нити образовне установе, своје новине ни телевизије, чак ни културне центре.

Једна од првих одлука хадезеовских власти у Хрватској било је преименовање Трга жртва фашизма у Загребу у Трг хрватских великана. Тргови и улице добијају називе кардинала Алојзија Степинца, Миле Будака и других клеро-фашистичких личности. У Сплиту је основана усташка странка и 10. травња (априла) 1991. обиљежен дан образовања усташке Независне Државе Хрватске. Хрватска странка права затражила је да се у хадезеовску Републику Хрватску пренесу посмртни остаци усташког поглавника, др Анте Павелића, и да се „достојно сахране”. У хадезеовску Републику Хрватску се враћају или у њој повремено бораве усташки геноцидни злочинци. Образовано је друштво „Хрватски домобрани”, по имену регуларне војске усташке НДХ. По примјеру Адолфа Хитлера са нацистичком партијом и др Фрањо Туђман, први у послјератној Европи, наоружава своју Хрватску демократску странку.

У цркви Св. Антуна, у селу Вукманић, код Карловца, хадезеовска хрватска власт открила је спомен-плочу „погинулим и несталим Хрватима у II свјетском рату”, на којој се налази неколико имена геноцидних злочинаца, усташких кољача, међу којима и Драган Мујић, организатор покоља код Иванић Јарка 1941, гдје је убијено око 400 православних Срба. „Свечаности су присуствовали представници Сабора хадезеовске Републике Хрватске.” (1. (стр. 929) „Прогон Срба у Хрватској 1990/91. – документи”, стр. 12)

По примјеру усташке Независне Државе Хрватске, свуда се уводе хрватски називи. За само неколико мјесеци многа предузећа су преименована са хрватским предзнаком као: Хрватска телевизија, Хрватски радио, Хрватска електропривреда, Хрватска пошта и телекомуникације, Хрватске цесте, Хрватске шуме, Хрватска жељезница, Хрватска водопривреда, Хрватско новинарско друштво, Хрватско друштво филмских радника, итд. Југословенска академија знаности и умјетности у Загребу, која носи то име од оснивања 1866, преименована је у Хрватску академију знаности и умјетности. У систему усташко-гебелсовске пропаганде од посебног значаја је оснивање Хрватске информативне новинске агенције (ХИНА).

Активисти Српске демократске странке (СДС) у хрватским средствима информисања проглашавани су за „терористе”, „разбојнике”, „бандите”, „четнике”. Многе српске вође су привођене у станице милиције, хапшене, саслушаване, тучене и малтретиране од стране хрватских специјалаца (међу којима има доста Албанаца са Косова, плаћеника).

Хадезеовски активисти и „специјалци” су почели нападати и на Српску православну цркву, њене храмове, парохијске домове, свештена лица (свештеник у Петрињи, Драган Глумац, повређен је од стране хрватске полиције у октобру 1990; свештеник на служби у Слуњу, Брацо Сенчанин, ухапшен је 1. априла 1991, без разлога саслушаван и малтретиран, итд.).

У мјестима гдје су Срби у мањини (Загреб, Задар, Шибеник, Сплит, Дрниш и др.) од Срба службеника траже се писмене изјаве лојалности врховништву ХДЗ. У селу Бршадин, 1. маја 1991. убијен је Стеван Илић, само зато што је кроз село носио српску заставу. У то вријеме на улазу комбината „Борово” постављен је напис „Србима улаз забрањен”; у неколико загребачких угоститељских објеката (Дубрава) појавили су се написи „Забрањено за Србе и за псе”. (2. (стр. 929) Исто, стр.13)

Посебан облик хадезеовског притиска на Србе у Хрватској читује се кроз уништавање њихове имовине, минирање, рушење, каменовање српских кућа, пљачкање, паљење. На јадранској обали руше се српске куће, поред хрватских које остају недирнуте, само због националности власника. Уводе се посебни виши порези на куће чији су власници Срби из Србије. Положај Срба у Хрватској почетком деведесетих година умногоме подсећа на положај Јевреја у нацистичкој Њемачкој почетком четрдесетих година овог столећа!

У многим српским селима – Борово Село, Тење и друга мјеста на подручју Вуковара долази до оружаних обрачуна хрватских специјалаца и редарственика са српским становништвом. Према подацима Покрајинског секретаријата за информације Војводине, до 13. јула 1991, регистровано је 11.867 избјеглица из Славоније, Барање и западног Срема (1. (стр. 930) „Све више српских породица пристиже из Хрватске, до јуче регистровано 11.867 избјеглица”. „Политика”, Београд, 14. јул 1991, стр. 6) који су уточиште потражили у овој покрајини, бјежећи преко Дунава. То су готово искључиво жене, дјеца и стари, јер су мушкарци остали да бране своје домове.

Бискупи у Хрватској, на челу са узоритим кардиналом др Фрањом Кухарићем, ни ријечју не помињу православне Србе у хадезеовској демократији, демократији Civitas Dei. Његова светост папа Јован Павле II није ни у молитви поменуо православне Србе 1991.

У вријеме када је број српских избјеглица са територије Републике Хрватске удвостручен, око 40 хиљада, предсједник Каритаса Бискупске конференције, монс. Владимир Станковић, апелује за помоћ за „хрватске обитељи које су протјеране са својих огњишта у Книну, у Славонији, на Банији”. (2. (стр. 930) „Апел Каритаса Бискупске конференције за помоћ избјеглицама у Хрватској”, „Глас Концила”, бр. 29/893/, 21. јула 1991, стр. 1) Број избеглица бескућника растао је тако брзо да је до петнаестог прекида оружаних сукоба и доласка мировних снага Уједињених нација на кризна подручја у Србију стигло преко 200 хиљада, а ако се додају избјеглице на подручју Босне и Херцеговине – преко три стотине хиљада. По Међународној конвенцији о спречавању и кажњавању злочина геноцида – то је злочин геноцида.

Широм Републике Хрватске, католичка црква организује „јавне молитве за војнике”, не за легалне војнике Југословенске народне армије, већ за паравојне организације Републике Хрватске. На „260. завјетном загребачком ходочашћу на Марију Бистрицу”, узорити кардинал Кухарић кривицу што се „на тлу хрватске домовине ратује” баца на Устав Југославије, иако је правни основ створен хадезеовским Уставом Републике Хрватске:

„Сви се позивају на устав: и Савезна влада и Предсједништво и армија. А ми питамо: по којем то уставу се смију и могу догађати таква насиља и таква крвопролића. По којем то уставу је наметнут терористички и освајачки рат на подручју Хрватске? По којем то уставу је тероризам заштићен? По којем то уставу гину законити бранитељи реда и мира? По којем је то уставу спаљено, уништено насељено хрватско село Ђелије? По којем се то уставу пуца по жетеоцима на хрватским њивама? По којем је то уставу жупа Глина лишена службе Божје већ три тједна и жупнику забрањено да излази из свога стана?... По којем се то уставу лове таоци? А сви се позивају на устав.”

Кардинал Кухарић идентификује католичку цркву са хрватским народом, без помена православних Срба са овог подручја: „Црква је одгајала хрватски народ Еванђељем да буде миротворан, да никада не осваја туђе и да са сваким живи у миру и поштовању, без обзира на националну, вјерску или политичку припадност. Црква је увијек пророчки учила и одгајала душу хрватског народа да је могуће с њиме живјети у миру, равноправности и слободи”. Он поставља питање зашто се само хрватском народу „ускрађује мир”, „зашто се напада његова законита слобода” и не дозвољава да живи „на свом тлу и у својој домовини у миру и у миру са свима”! (3. (стр. 930) „260. завјетно загребачко ходочашће на Марију Бистрицу – Зашто се хрватском народу ускрађује мир?”, „Глас Концила”, бр. 29. 21. јула 1991, стр. 10) Кривица је на српском народу, кога сада називају „терористима” и све више „четницима”!

Коментари „Глас Концила” помажу да се отвореније схвати позадина оптужби кардинала Кухарића. Овај католички тједник у истом броју са Кухарићем говори о „хајдучији”, „србијанском режисеру” акцији „партизанских комесара”, позива свијет да напакон схвати „да ово није ни грађански рат ни исконско сукобљавање етничких скупина, ни борба кршћанства с исламом или католичанства с православљем или Истока са Западом, односно Европе с Азијом; него да се поробљени настоје отети организираном изабљивању”, „да они који су десетљећима били повлашћени живјети од туђег рада насто-

је по сваку цијену сачувати повлашћени положај”. „Глас Концила” скреће пажњу свјетске јавности да у најновијим збивањима у Југославији није ријеч о „претјераном национализму”, чак ни о „мањку екуменизма међу кршћанским црквама на овом подручју”, иако се „националне и вјерозаконске припадности злорабе за збијање редова и продубљивање супротности”.

„Хрвати нису прогоњени зато што су Хрвати, него зато што их хрватска свијест држи заједно у отпору против туђинског поробљавања (!?). Поробљивачима и окупаторима не смета ни католицизам, зато што католици на свој начин у Бога вјерују и на свој начин моле, него зато што је католичка црква у народу најотпорнија снага која чува самосвијест и свијест слободе, због чега тај народ није могуће до краја потчинити туђинским интересима.”

У условима интернационализације југословенске кризе, када је разбијање југословенске државе оцијењено као „пуцање шавова” Европе, нарушавање принципа о непромјенљивости граница КЕБС-а, опасан је преседан за Савез Совјетских Социјалистичких Република, без обзира на подршку католичке Аустрије и Мађарске, па и уједињене Њемачке.

Католичка црква у Хрватској и Словенији је осјетила неизвјесност остварења сецесионистичких циљева према сопственој замисли. Преко католичког тједника, док „Католичка црква оклијева”, изјављује да ће „што год се догодило, остати са својим народом у његовој патњи”. Још одређеније: „Неће се сложити ни с којим умјетним, макар како вјешто, можда чак и формално законито договореним рјешењем. Неће се понашати као господарица народа и његове домовине која би у његово име могла трговати са земљом и с људима. Не дође ли до ријечи народ, и црква ће с њиме у шутњу. Да поново с њиме проговори.” (1. (стр. 931) Коментар „Док Европа прогледа”, „Глас Концила”, католички тједник, број 29, 21. јула 1991, стр. 2)

Произлази, без икакве сумње, да о интересима хрватског народа, чак и када је ријеч о „формално законито договореним рјешењима”, одлучује католичка црква, његова светост римски папа!

„Невоља је, пак у томе што је у таквим приликама врло тешко актуелизирати јавно мњење у смјеру потицања и прихваћања доиста могућих рјешења”, одговара католички тједник на питање „Што сад Црква може?”. „Црквени дјелатници који на свој посебни начин могу утјецати на јавно мњење, како изравно на вјерничке заједнице, што их сачињавају политички одговорни грађани, тако и у више-мање службеним или неслужбеним сусретима с утјецајним људима из свијета средстава јавног приопћавања, дипломатије и црквених водстава – у оваквим су приликама у великој мјери онемогућени служити добру свога народа.” (2. (стр. 931) „Глас Концила”, бр. 30/894/, 28. јула 1991. коментар, стр. 2.)

Значај историјског момента показује неуобичајено често укључивање врховног понтифика. У недељу 21. јула, у *Catel Gandolfu*, папа је у подневном говору, након молитве поздрава Анђелова, поново позвао на мир у Југославији, „особито мир у Хрватској”:

„Хтио бих још једном управити своју мисао к оближњој Југославији, из које уједно с више разведравајућим вијестима гледе стања у Словенији, пристижу одједи тешке напетости и терористичких чина што сију смрт у Хрват-

ској. Насиље не може довести до рјешења осјетљивих проблема односа међу различитим пучанствима те земље, особито међу Хрватима и Србима. Дана нас се више него икад од одговорника тих двају народа захтијева разборитост и мудрост да би се устројношћу и добром вољом наставило тражити споразуме који ће јамчити права и задовољити праведне тежње једних и других. Оружани сукоб ширих размјера међу тим двама народима био би, наиме, узалудна катастрофа за Југославију, која би могла имати тешке одјеке у Европи; ту катастрофу треба избјећи под сваку цијену. Нужно је промицати покрет смирења међу српским и хрватским пучанством, како би, пребројујући неповјерење и супротности из прошлости, могли доспјети до разоружања својих срдаца и размијенити загрљај мира.

Тај покрет помирбе морао би бити подупрт молитвом која извире из кршћанске вјере. Позивљем стога кршћане, католике и православне, оне љубљене земље да се знаду признати браћом у Крису и да из заједничке вјере извуку снагу за превладавање подјела и супротности..." (1. (стр. 932) Нови папин апел за мир код нас: „Хрвати и Срби требају разоружати срца”, Исто)

Захваљујући католичком тједнику, кроз његове коментаре могуће је схватити суштину поруке врховног понтифика, смисао „разоружања срдаца”. У коментару наведеног папиног говора „Глас Концила” истиче „допринос јасноћи политичких односа у прилог мира”, „што он напoкoн без икаква двоумљења говори о Хрватима и Србима као посебним, различитим народима”, „да Југославије заправо више нема, да је по вољи у њу заточених народа никада није ни било”.

Говорећи младим Хрватима 26. јула, папа је истакао како се њихова домовина, што значи Хрватска, „унатoч великим тешкоћама залаже за обрану слободе и демократије”. Католички тједник поздравља овај став папе Јована Павла II као „први допринос цркве хрватском достојанству и самобитности пред очима свјетске јавности” – „Што папа каже далеко се чује и добро се памти”. (2. (стр. 932) „Ипак су наоружана срца”, коментар, „Глас Концила”, бр. 31, Загреб, 4. августа 1991, стр. 2)

О каквом „разоружању срдаца” се ради показује велика репортажа католичког тједника „С ратом захваћене Баније”, изјаве глинског жупника Влада Богдана, да је став српских „четника” да „католиштво нема право да овде живи!” (3. (стр. 932) Мијо Габић, „Католиштво нема право да овде живи”, „Глас Концила”, бр. 30, Загреб, 28. јула 1991, стр. 10-11) или публицитет „свједочанства младића пребјеглих” – дезертера из Југословенске армије: „Био сам у затвору само зато што сам Хрват”. (4. (стр. 932) „Глас Концила”, бр. 32, Загреб, 11. августа 1991. године)

У исто вријеме узорити кардинал др Фрањо Кухарић на фрањевачком јубилеју у Ливну, 28. јула, обраћа се само православним Србима: „Браћо Срби, ми вас љубимо у Исусу Крису и у име те љубави молимо вас и заклињемо – одустаните од насиља”. Ове ријечи изговорене су у мјесту у коме су усташе геноцидно у току рата побиле 1.587 православних Срба, међу којима од 6 дана до 6 година 248, од 6 до 18 година у јаме је бачено 425 невиних душа. У српском православном селу Голињево ни пиличника није остало, побијено је 256 православних Срба. Узорити кардинал у Ливну истиче: „Истина ће отје-

рати лаж као што вјетрови растјерују дим!". У име те истине не говори о жртвама геноцида, за фра Срећка Перића, који се налази на првом мјесту листе 56 усташких злочинаца овог краја, за кога се тврди да је јавно позивао усташе на злочин геноцида против православних Срба, да најприје убију његову сестру која се удала за Србина, па да онда дођу на опроштај код њега, кардинал тврди да је невин! Само двије недјеље послје фрањевачког јубилеја у Ливну, 11. августа, патријарх Српске православне цркве Павле и шест православних епископа одржали су у Ливну архијерејску литургију и парастос над откопаном костима жртава усташког геноцида. На том тужном парастосу није се појавио узорити кардинал и ниједан представник католичке цркве.

Такав поступак, очигледно не би био у складу са политиком Степинац католичке цркве, што показује и апел јавности, који су бискупи с подручја Републике Хрватске упутили јавности 30. јула 1991: „Хрватска се налази у несрећи намјетнутог рата”!

„По нашем суду узрок тих страдања је у томе што одређене снаге одбацују демократски парламентарни пут за рјешавање отворених политичких питања у Републици Хрватској као и у читавој Југославији. Посизање за оружјем и за насилним наметањем властитих политичких циљева потхрањује, на жалост, мржња, а очитује се у окрутним поступцима према заробљеницима и рањеницима укљученим у одбрану домовине.

Гажење етичких норми и међународних конвенција, чији је потписник и Југославија, најбоље показује безобзирност и самовољу напада који сију пустош и затор. То су прави злочини против човјечанства. Ми их пред цијелим свијетом проказујемо и осуђујемо.” (1. (стр. 933) Апел хрватских бискупа јавности од 30. септембра 1991, „Глас Концила”, бр. 32, Загреб, 11. августа 1991, стр. 1)

Бискупи износе становиште „пред цијелим свијетом” да се ради о „одбацивању демократског парламентарног пута за рјешавање отворених политичких питања”, прокламују да је „одбрана Домовине и њених демократских институција право и дужност законите власти”. Произлази да су на оптужничку клупу опет стављени православни Срби, јер се не помиње њихово право на „одбрану” својих легитимних права. Бискупи говоре о садашњем „злочину против човјечности” и гажењу међународних конвенција. Југославија је и потписник Конвенције Уједињених нација о спречавању и кажњавању злочина геноцида, али католичка црква никада није затражила примјену те конвенције на усташке злочине геноцида против православних Срба, Јевреја и Цигана. Никада није позвала на одговорност католичке свећенике за које је доказано учешће у усташким злочинима геноцида. У овој драматичној ситуацији бискупи траже међународну интервенцију, апелују „на државнике и међународне установе Европе и свијета да се хитно и активно заложу за мир и демократско рјешење политичке кризе код нас”, позивају „опћу цркву, браћу у епископату и све вјернике да нам се у молитви придруже и дјелотворно подрже”.

Хрватски бискупи су дан прије почетка засиједњања Сабора „одлучили да посјете предсједника Туђмана и пренесу му ставове Бискупске конференције, у дискрецији, да не би испало како се бискупи директно петљају у политику”. (2. (стр. 933) Дарко Павичић, „Цркве у вртлогу рата”, „Данас”, бр. 497, Загреб, 27. 8. 1991, стр. 20)

„Бискупи о томе нису извијестили јавност”. Дискрецију је разоткрио предсједник Републике Хрватске, др Фрањо Туђман, „у свом саборском говору споменуо је да га је походило изасланство хрватских католичких бискупа” (3. (стр. 933) Коментар „Гласа Концила” – „Није било узалуд”, бр. 32, 11. 8. 91)

Посјета хрватских бискупа хадезеовском врховнику, др Фрањи Туђману 1991, на челу са загребачким надбискупом др Фрањом кардиналом Кухарићем, подсећа на посјету хрватских бискупа, послвије Бискупске конференције 1941. усташком поглавнику, др Анти Павелићу – на политику Степинаца стварања *Civitas Dei* на рушевинама југословенске државе.

На тој линији главна препрека је Југословенска народна армија, о којој католички тједник пише: „Двојбе више нема – поступке једног дијела армије, која није ни југословенска ни народна, треба назвати правим именом – на дијелу је армијски рат против хрватског народа!”, „тзв. Југословенска народна армија убија хрватске младиће, уништава обитељске куће, цркве, школе, амбуланте”, „за Хрватску и хрватски народ, након свега, она је само непријатељска, окупацијска и злочиначка”. (4. (стр. 933) Томислав Вуковић, „Чуђење ’тампон-генерала’”, „Глас Концила” бр. 31, Загреб, 4. август 1991. стр, 3)

Католички тједник на насловним странама пише о „стравичним” страдањима и разарањима о „покољу на Банији”, под насловом „Геноцид с предумишљајем”!!!, о „четничким отмицама за живи штит по Садамову моделу” „гомиле злочинаца кољача”! У Жупањи, на концелебрираној миси приликом сахране погинулих хадезеовских гардиста жупник Иван Варошић је, у име бискупа Ђирила Коса, у проповиједи истакао да су они пали у „обрани домовине”, да „такву жртву Бог награђује вјечношћу у своме дому”: „Хрватски синови као сјеме сију се у земљу. Вјерујем да ће донијети плода. Увијек је крв мученика била сјеме новог живота. У то и сада вјерујемо! Подршка у име Бога!” (5. (стр. 933) „Крв мученика – сјеме новог живота”, Исто, стр. 1, 6)

Бискупска конференција је упутила поруку Српској православној цркви о „приправности на судјеловање у заједничкој молитви и заједничком залагању за пострадале и отварање перспективе достојне Крстових ученика”. (6. (стр. 933) Апел хрватских бискупа јавности, 30. септембра 1991)

Синод СПЦ је позитивно одговорио на овај позив, јавност је обавијештена да је постигнут договор да се Патријарх српски господин Павле и кардинал др Фрањо Кухарић, предсједник Бискупске конференције Југославије, поново састану 8. августа 1991. у Бањалуци. У узвратној посјети патријарха СПЦ, послвије сусрета у Сремским Карловцима 7. маја 1991, тема разговора је актуелна политичка ситуација у Југославији и ратни сукоби у Хрватској. (1. (стр. 934) „Политика експрес”, 6. август 1991)

У разговору за аустријску католичку новинску агенцију кардинал Фрањо Кухарић изјављује да оружани окршаји на граничним подручјима Хрватске представљају „бруку за читаву Европу”, да су за све заоштренију ситуацију „одговорни и криви” „српски екстремисти”, који „желе бранити сустав, идеологију и цивилизацију која је различита од оне у Хрватској. Они нападају хрватска села чији становници „или су опкољени или су већ избјегли”. Само у регији Баније, која припада загребачкој надбискупији, седам је жупника морало напустити своје жупе да би спасило голи живот”. Кардинал је изја-

вио да се „продубила мржња између народних скупина, премда не и између водства цркава” и у том контексту најавио „своју намјеру да успостави контакт са српским православним митрополитом у Загребу да би заједнички размотрили могућност увођења дијалога за мир”. (2. (стр. 934) Изјава кардинала Кухарића „Kathpresu”, „Брука за читаву Европу”, „Глас Концила”, бр. 31, Загреб, 4. августа 1991, стр. 3)

Радио Ватикан је у то вријеме извјестио о почасту коју су „католички вјерници у источној Херцеговини одали жртвама Другог свјетског рата на достојан начин”! Радио Ватикан је поменуо и парастос неколико хиљада жртава усташког геноцида над православним Србима у српском селу Пребиловцима на истом подручју (само из тог села од око хиљаду становника побијено је, заклано и бачено у јаму Шуманци преко 800 православних Срба, жена и дјеце, само једног дана, 6. августа 1941, око 500), када је 4. августа патријарх СПЦ господин Павле благословио темеље православне цркве. На овој комеморацији није био ниједан представник католичке цркве, а Радио Ватикан подвлачи да је том приликом „изравно оптужен хрватски народ”, што буди сумњу „да се не ради само о градњи храма мученицима”, већ „заправо о градњи још једне од граничних тврђава Српства”! (3. (стр. 934) „Свет о збивањима у Југославији”, „Политика”, Београд, 7. августа 1991) Заборавља се да је управо стравичан геноцид над православним Србима Пребиловаца и у другим мјестима овог дијела Херцеговине био усмјерен на помјерање граница „предзића католицизма” (Antemurale Christianitatis)!

У овом тексту је изнета не само хронологија догађаја у вези насилног отцепљења Словеније и Хрватске, већ и све активности цркве у Хрвата, пре свега кардинала Кухарића, али и обраћања јавности Јована Павла Другог. Хронологија догађаја показује невероватну симболику, која није случајна. Сличност до идентичности. Готово у датум све је исто те 1991. године као што је било „већ виђено” 1941. године. Почев од враћања чувене ректорске медаље Загребачког универзитета, са усташким симболима, до чињенице да је црква у Хрвата била више укључена и експонирана у борби за сецесију од било ког активног политичара.

Све што је урађено било је по налогу Јована Павла Другог, а праћено познатим ватиканским стилем који је у сукобу са историјом. Решеност цркве у Хрвата да се изврши сецесија била је екстремна до претње о будућем „ћутању цркве” ако се политичким разговорима и у складу са међународним документима и уставним системом Југославије пронађе неко друго средство за очување мира и опстанак Југославије. Дакле, Јован Павле Други је био противник опстанка Југославије, без обзира на облик уређења. Он је према договору са Реганом добио право да слободно растура Југославију, а у том контексту насилна сецесија је била пут за који се определио. Он се определио за крвави пут по сваку цену и зато треба да сноси одговорност за све злочине, јер су учињени по његовом налогу.

25. 3. На страницама од 935 до 941, под насловом „Посјета монсињора Жан Луи Торана, секретара за односе с државама Ватикана”, је текст:

„Монсињор Жан Луи Торан секретар за односе с државама у Државном секретаријату Његове светости папе Јована Павла II стигао је у Загреб 5. ав-

густа 1991. у пратњи монсињора Антониа Франка. Дошао сам у име Светог оца прије свега како бих изразио његову солидарност с бискупима у Југославији који проживљавају са својим вјерницима ову врло драматичну ситуацију – изјавио је монс. Торан за Хрватску телевизију. На конференцији са бискупима, уз учешће кардинала Кухарића и дипломатског представника Свете столице при Влади Југославије, пронунција Габриела Монталва, секретар папе Јована Павла II за односе с државама изјавио је:

„С дубоким осјећајем носим вам поздраве и благослов папе Ивана Павла II који ме послао да кажем вама бискупима различитих народа што су окупљени у СФРЈ како је близу свакоме од вас у ово доба кушње.

Његова светост сјећа се у својој молитви патња ваших вјерника и дијела с вама вашу пастирску скрб. Та је забринутост сада усредоточена на стање односа између Хрвата и Срба, као што је донедавно била усредоточена на веома тешке догађаје у Словенији.

Свети отац желио је овоме посјету дати изричито црквено обиљежје: очитовати солидарност римскога бискупа с мјесном црквом која трпи и стрепи од још трагичније политичке и друштвене ситуације неголи је садашња.” (1. (стр. 935) Говор надбискупа Торана нашим бискупима: „Света столица вам је ближа него икада”, „Глас Концила”, бр. 33, Загреб, 18. августа 1991, стр. 3)

Монсињор Торан је изложио став Светог оца о сложености прилика у Југославији, „мозаика антиинтегрираних народа, различитих по повијести, језику, култури и религији”. У ствари, кад су у питању хрватски и српски народ, ради се о разликама у религији, прије свега, „након изјаве о независности Словеније и Хрватске и чињеница које из тога излазе, папа је дигнуо још захтјевнији и снажнији глас осуђујући употребу силе, с молбом да утихне оружје, те да се створе повољни увјети за дијалог”. То, практично, значи да православни Срби положи оружје пред „законитом” влашћу хадезеовске Републике Хрватске. А „Свети отац и Света столица придружили су јавним позивима дискретну дипломатску дјелатност, увијек усмјерену двоструком циљу:

1. да се у Југославији постигну увјети за дјелотворно поштовање права и легитимних тежњи народа, слободно изражених демократским изборима;

2. избјећи прибјегавање употреби силе као средству за потврђивање властите воље.”

Монсињор Торан је нагласио да је то био основни задатак дипломатског представника Свете столице, монсињора Монталва „и у приватним разговорима Светога оца и његове узоритости кардинала државног тајника с предсједницима Словеније и Хрватске, као и у другим сусретима одржаним с личностима двију република у Одјелу Државног тајништва Свете столице за односе с државама. О каквој дипломатској офанзиви на највишем нивоу се ради, монсињор Торан својим ријечима каже:

„То је чинио Свети отац у јавним интервентима, то је чинио представник Свете столице на сједници високих функционера КЕСС-а (КЕБС-а - пр.) у Прагу, као и на сједници националних мањина у Женеви прошлога мјесеца, а то сам чинио и ја, сазвавши у понедељак 27. српња амбасадоре земаља Европске заједнице при Светој столици.”

Изасланик папе Јована Павла II отворено говори: „Уз вредновање подузетих иницијатива да замукне оружје у Хрватској и да се покрене политички дијалог међу супротстављенима, од њих сам захтијевао да позову своје владе да размисле о слању посматрачке мисије на то мјесто, а потом, буде ли то потребно, мировне снаге како би се осигурало поштовање прекида ватре, увјета неопходног за преговарачка тражења праведних рјешења садашњих проблема.” Да не би било сумње у смисао његове посјете Југославији, монсињор Торан подвлачи:

„Мојим посјетом Свети отац жели још једном рећи католицима у Хрватској да су му увијек блиски и да их никада не заборавља. Њихова су трпљења позната и њихов глас се чује.”

Преносећи поруку папе Јована Павла II да оружје „треба да умукне по сваку цијену”, јер „крик сваке жртве насиља, било које народности и религије, допире до Крisticoва срца, па стога и до срца његова намјесника”, монсињор Торан напомиње да „тима Света столица не изједначава нападаче и нападнуте, онога који се брани и онога који по сваку цијену жели наметнути свој закон”. Објашњавајући став Свете столице „да је дијалог најбоље средство за утврђивање права”, значајно је, монсињор Торан подвлачи да се ради о истом ставу који је Света столица заступила „поводом рата у Заљеу” (Ирак), што чини „и сада за Југославију”.

Полазећи од става да „ваља осудити, свакога тко је одговоран”, да се пастири заједнице која трпи и на трагичан начин сноси посљедице оружаных сукоба с правом солидаришу са својим народом.

„Али ви сте надасве пастири. То сте у редовито доба, а још више сте дужни бити у временима кушње. Пастири у цркви – често понавља папа – не намјеравају предлагати конкретне нацрте за рјешење друштвених проблема. Ми пастири молимо ’да нас сватко сматра службеницима Крisticoвим и управитељима отајстава Божјих’ (1 Кор 4,1). Ми настојимо навјештати ’у свако доба, било то згодно или незгодно’ (2 Тим 4,2) поруке Еванђеља, која је прије свега порука љубави којом се признајемо дјецом истога Оца и, стога међусобно браћом.

Ту поруку католици Хрватске и цијеле Југославије управо у тешком политичком, а особито у социјалном смислу. У таквим приликама Провидност позива католике у Југославији да буду свјedoци братства. Браћа смо, па према томе једнаки! Не можемо се дијелити на два табора: ми и други.”

„Светој столици познате су повијесне околности које отежавају односе између католика и православних у Југославији”, напомиње монсињор Торан, да не буде сумње. Али Светом оцу је најважније да се „јасно покаже међународном јавном мњењу да је садашња криза политичке нарави, али не вјерске или етничке, како се то тврди на различитим странама.” (1. (стр. 937) Говор надбискупа Торана нашим бискупима, „Глас Концила”, бр. 33, Загреб, 18. август 1991, стр. 6)

Италијанска новинска агенција АГИ протумачила је ове ставове Свете столице да је ватикански „министар вањских послова монс. Торан пренио хрватским бискупима поруку да избјегну претјерану идентификацију с Туђмановом аутономистичком политиком”. Католички тједник се пожурио да об-

јасни да „из свих релевантних записа и одговорних извора излази да монс. Торан ништа такво није рекао хрватским бискупима”, да то „не би било у стилу ватиканске дипломације”, да то „није ни требало”, јер „већина хрватских католика жели оно што жели већина хрватског народа и свих држављана Републике Хрватске, а то је да Хрватска буде што прије међународно призната, слободна и суверена држава. То, наравно, не искључује различите могуће међудржавне савезе са сусједним државама, о чему ће одлучивати суверена воља политичког народа. Али тешко је схватити некога тко би мислио да је могућа трећа Југославија. Државна творба која би се тако некако звала била би само србијанска окупација”.

„Ни Света столица не би могла савјетовати хрватским католицима да се за тако нешто заузимају или да то прихвате. Никакви предмнијевани циљеви свјетскога мира и кршћанског екуменизма не могу тражити од једнога народа и једне државе да се до те мјере одрекне самога себе. Кад би Света столица тако нешто Хрватима сугерирала, потврдила би злослутну сумњу да је тај народ у својој повијести више жртва за пробитке католиштва на Балкану него што му је то католиштво еванђеоски послужило за његове пробитке.” (2. (стр. 937) Коментар „Гласа Концила” – „Што је монс. Торан рекао о Југославији”, „Глас Концила”, бр. 33, стр. 2)

Католички тједник са задовољством констатује да је „сам монс. Торан, долазећи у папино име, овом приликом распршио све сумње о наивном или ненаивном заузимању Ватикана за јединствену Југославију. У потврду такве оцјене „Глас Концила” наводи ријечи монсињора Торана: „Југославија је ваљда најразроднија творевина у европској повијести. То се може устврдити и за неке републике од којих је састављена” и закључује:

„Традиционално опрезни и обзирни ватикански дипломат није се, дакле, скањивао јавно устврдити да је Југославија умјетно сачињена од дијелова који не припадају заједно. Друга реченица, формално неодређенија и дискретнија, може се односити само на ону републику (Србију - пр.) која никада у повијести није постојала у садашњим својим границама, која једина од свих република у склопу досадашње Југославије има барем трећину сасвим инородног неславенског становништва, у којој се у најновије доба поново усуђују истицати своју националну свијест многобројни неасимилирани Власи... Говорећи хрватским бискупима, монс. Торан могао је ту републику не именовати, али им је у Хрватској проговорио сасвим отворено.”

„Глас Концила” признаје „да политичко рјешење хрватског државног осамостаљења није у компетенцији католичких бискупа”, али сматра да су они „дужни разумјети и слиједити тежње народа служећи му да своје законите тежње што успјешније оствари”, подвлачећи:

„Хрватским је, пак, католицима и те како драго чути да Света столица доиста спознаје неодрживост југословенске државне творбе. Та и тако јасно изречена спознаја морат ће наћи излаза и на различитим разинама и у многим државама гдје је дјелатно присутна ватиканска дипломација.”

С обзиром на такве ставове Ватикана, католички тједник закључује да ће „и хрватско државно врховништво зацијело одсад одређеније рачунати с тим и баш таквим утјецајем у свијету и у домовини”.

Тиме се објашњава да је секретар у Државном секретаријату Његове светости папе за односе с државама службено посјетио министра за вањске послове Републике Хрватске у Загребу, проф. др Звонимира Шепаровића, прије званичне посјете савезном секретару за иностране послове у Београду, Будимиру Лончару.

На крају посјете Загребу, навечер у препуној загребачкој првостолници монс. Торан предводио је с кардиналом Кухарићем, пронунцијем Монталвом и свим надбискупима и бискупима и педесетак свећеника свечану мису благодана Преображења Господњег. Обраћајући се представнику папе Јована Павла II кардинал Кухарић је рекао:

„Ваша присутност овдје у катедрали града Загреба, који је духовно, религиозно и политичко средиште читавога хрватског народа, знак нам је оне бриге и љубави коју Свети отац Иван Павао II осјећа према нама у овој тешкој ситуацији када је Хрватској наметнут рат који умнажа погинуле, рањене и истјеране из њихових мирних домова и драгих села.” (1. (стр. 938) „Мировна мисија Свете столице у Хрватској”, „Глас Концила” бр. 33, стр. 2.)

Послије размјене мишљења и усаглашених ставова, монсињор Торан је у Београду, у пратњи апсолутног пронунција Габриела Монтава, 7. августа 1991, посјетио је патријарха Српске православне Цркве господина Павла. (2. (стр. 938) У разговорима су учествовали митрополит загребачко-љубљански Јован, епископ жички Стефан, зворничко-тузлански Василије, сремски Василије, бачки Иринеј и средњоевропски Константин.) Циљ своје посјете монс. Торан није објаснио жељом Светог оца „да пошаље једног од својих сарадника у Југославију да изрази његову солидарност са свим народима ове земље који пролазе кроз велике муке”. На дугој радној сједници у Загребу обавијестио је браћу католичке бискупе да им је „Свети отац у овој кушњи врло близу и да је дошао да чује њихове судове”. Свима са којима се сусрео у Загребу рекао је „да рат не може бити рјешење проблема”. „Свети отац је лањске године, када је започео рат у Заливу, изјавио да рат не може ријешити проблеме, јер рат ствара проблеме. Понављам и рећи ћу министру иностраних послова (Југославије) да Свети отац више воли једну годину преговора него један дан рата”.

Представник Његове светости папа Јована Павла II обавијестио је Његову светост патријарха СПЦ Павла о забринутости католичких бискупа, да за цијело вријеме тог разговора није чуо „ниједну ријеч мржње или огорчења на њихову субраћу Србе”, да су „више пута поновили да се у Југославији не ради о вјерском рату”. Узимајући у обзир изложене ставове, монс. Торан је изнио мишљење „да је вријеме за дијалог и за мирно рјешење проблема”. Став према југословенској држави изложио је представницима Светог архијерејског Синода СПЦ на другачији начин у поређењу са ставовима у Загребу:

„Света столица, прије свега Свети отац и пронунције у Београду настојали су увијек да свијет схвати проблеме у Југославији. Југославија је саставни дио Европе. Она је активни члан Конференције европске безбједности и сарадње. Ова Конференција има свој међународни кодекс, који садржи принципе које требају слиједити владе у свим земљама у рјешавању проблема који се јављају у друштву. Света столица је позивала свијет, прије свега

Европу, да у том правцу дјелује на федералне власти као и на власти појединих република.”

Изложивши на тај начин проблем Југославије на политичком плану, монсињор Торан је поставио питање улоге цркава, свих хришћана – католика и православних. На томе је, наводно, Свети отац посебно инсистирао пред његов одлазак за Југославију. „Ако је у нормалним приликама хришћанско свједочење јако важно, у тешким кризама као што је ова кроз коју пролази Југославија хришћанско свједочење је нужно. Када сам разговарао са европским амбасадорима и политичарима, увијек су ми постављали питање: „А шта раде цркве?!” „Ради тога, и на међународном плану очекује се то екуменско свједочење”.

Послије тога, монсињор Торан је прешао на питање сусрета представника Бискупске конференције Југославије и Светог синода Српске православне цркве. Када је заказан нови сусрет, свијет је показао велико интересовање, Свети отац је поздравео да је то потребно („*bela cosa*”). У постојећим условима цркве су позване да проповиједају толеранцију, поштовање других, дијалог. „У понедељак вече, када смо стигли у Загреб, из разговора са кардиналом Кухарићем схватили смо колико Бискупска конференција очекује од овог састанка и да му придаје велики значај”.

„Међутим, јуче послје подне, морам вам рећи, када смо били на другом засиједању са бискупима, стигла је порука из Београда у којој се саопштава да се сусрет предвиђен за четвртак одгађа. Монсињор Монталво и монсињор Франко свједоци су колико је било разочарење и жалост свих бискупа.”

Монсињор Торан је говорио и о ширим задацима цркава у оквиру процеса уједињавања Европе. У име Светог оца преноси увјерење Свете столице да је сада, када су пале препреке у Европи, дошло вријеме за еванђеоско свједочење свих оних који се називају мученицима Христовим. „Наш је дојам да цијело европско друштво много очекује од цркава да се поново изгради морал у државама гдје је прије владао марксизам. То је вријеме да сви заједнички исповиједамо једнога Господина, једнога Бога и једно крштење.”

Патријарх Павле је захвалио на порукама Његове светости папе Јована Павла II и изразио спремност заједничког свједочења људи једне вјере и једне крви. На постављено питање монсињора Торана о разлозима одлагања састанка заказаног за 8. август у Бања Луци, навео је изјаве кардинала Кухарића, које је у међувремену дао. На директно питање надбискупа Торана о којим се изјавама ради, јер му је познато да је кардинал Кухарић био спреман да иде на састанак одложио је због тога друге обавезе, спремио говор, итд., патријарх је одговорио да су те изјаве објављене у штампи и свима познате (претпоставка је да се ради о изјави кардинала Кухарића да је рат наметнут Хрватској, вјероватно и о изјави Радио Ватикана да је православни храм мученицама у Пребиловцима „још једна од граничних тврђава Српства”, од које се кардинал није оградил!).

У име папе Јована Павла II монсињор Торан је инсистирао да се примат да овом екуменском дијалогу, преносећи спремност Бискупске конференције за разговоре са патријархом. „Својим ушима сам чуо од бискупа да су спремни да иду на било које мјесто, само да се одржи тај сусрет. Цивилне вла-

сти у Југославији и свијету придају велику важност овом екуменском дијалогу”. Очигледно, успостављању дијалога са Српском православном црквом у постојећим условима југословенске кризе Света столица је придавала изузетан значај. Монсињор Торан је говорио о историјској одговорности, да се дијалог мора јачати новим идејама. Утисак је да у политичком рјешавању југословенске кризе Света столица увиђа да не одговара конфронтација Српске православне цркве и католичке цркве у Хрвата. Заједничке фотографије Његове светости патријарха и узоритог кардинала пред свјетском јавношћу стварају повољнију слику.

Патријарх Павле заступао је потребу ширег дијалога у коме би учествовала и Европска конференција цркава. Прихватајући идеју ширег дијалога, монсињор Торан, међутим, инсистира да би тај дијалог изгубио у својој вриједности ако претходно не би дошло до дијалога између католика и православних у Југославији.

Епископ Иринеј Буловић се залагао у овом разговору за дијалог који се не би бавио само постојећом ситуацијом у Југославији, већ цјелином односа између католичке и православне цркве. Подвукао је да Српска православна црква жели дијалог и да у том погледу постоји одлука Сабора СПЦ.

Разлика схватања о природи дијалога између двије хришћанске цркве дошла је до изражаја кроз излагање монс. Торана шта под дијалогом подразумемијева. Он је, на примјер, предложио да католички и православни свештеници посјете села која су страдала у оружаним сукобима, рањене и болесне. Кроз заједничку молитву на дјелу би се показао екуменизам, остварење зајета Светог Павла да се свим људима чини добро.

Митрополит загребачко-љубљански, господин Јован, као један од главних учесника у досадашњим разговорима између двије цркве, отворио је права питања дијалога између Римокатоличке цркве у Хрватској и Српске православне цркве. Он је отворено истакао да су односи између двије цркве „јакко оптерећени догађајима у Другом свјетском рату”:

„И поред свега тога, ми смо покушали 1984. године, приликом освећења цркве у Јасеновцу, да позовемо узоритог кардинала Кухарића да присуствује тој свечаности, да се искористи прилика својеврсног измирења цркве и народа. Нажалост, тај сусрет није успио. Дошао је само изасланик, преузвишени бискуп Кокша.”

Митрополит Јован је процијенио „да је пропуштена шанса, која би сигурно имала утицаја да отклони многе непријатности које данас доживљавамо”.

„Касније је дошло до формирања комисије за дијалог између Српске цркве и Римокатоличке, која је имала до сада свој несретан ток, због тешкоћа које су се одразиле и на дијалог.

Ми смо настојали да превазиђемо све те проблеме. Услиједила је кореспонденција између Светог архијерејског сабора и Његове узоритости кардинала Кухарића.

После је уследила и посланица Бискупске конференције бискупима света, која нас је мало погодила, јер не можемо да се сложимо са онаквим изјавама.”

Из изложеног, митрополит Јован је извео закључак „да су то све проблеми који се протежу од 1941. до 1991. године и да ће бити потребна врло озбиљна истраживања научних радника да се дође до пуне истине”. Нагласио је да је Српској православној цркви „стало да дође до пуне истине, да се у том контексту сагледа и садашња проблематика”, да се „ради о националним правима, у оквиру међународних конвенција, да се она поштују и у Хрватској не би дошло до ових сукоба.”

Овдје је монсињор Торан прекинуо митрополита Јована изјавом да „све то Света столица жели”, али да за то „има више тешкоћа”, „да то намеће још више потребу директног дијалога”, „Идемо напријед”, рекао је изасланик папе Јована Павла II завршавајући разговор, без одговора на питања која је покренуо митрополит Јован, која су остала без одговора у кореспонденцији између Архијерејског сабора СПЦ и Бискупске конференције. Обратио се патријарху Павлу „да не би хтио дуљити овај наш сусрет” и захвалио „на братском пријему”. Тиме је овај разговор нагло завршен, уз израз наде Његове светости патријарха Павла да ово неће бити последње виђење и спремност за разговоре у будућности.

Католички тједник „Глас Концила” ни друга католичка штампа о овим питањима није обавијестила јавност ни своје вјернике. Пренијето је да је аустријска католичка агенција Kathpress објавила „као средишњи резултат разговора да су се вођства Српске православне цркве и Света столица сложили да се сукоб у Југославији мора рјешавати без оружаног насиља и искључиво преговорима.

„Kathpress је из Патријаршије сазнала да је сусрет протекао у врло позитивном и отвореном озрачју. Осим о политичкој ситуацији, црква, при чему су у последње вријеме замјетна видљива побољшања, што су поздравили и надбискуп Торан и патријарх Павле. У томе се назире важан принос за разумијевање међу народностима. На том сусрету папин министар вањских послова потврдио је потпору Свете столице сусрету између патријарха Павла и кардинала Кухарића, као и друга екуменска настојања у том смјеру – сазнаје Kathpress.” (1. (стр. 940) „Мировна мисија Свете столице у Хрватској”, „Глас Концила”, Загреб 18. августа 1991, стр. 2)

Послије разговора, на крају посјете, са савезним секретаром за иностране послове, Будимиром Лончаром, изасланик Његове светости папе вратио се у Рим. У изјавама поводом посјете Југославији, како јавља Kathpress, није било ријечи о односима црква, већ држава о рјешавању југословенске државне кризе, са нагласком да је мировна иницијатива папе Јована Павла II примљена ријечима „великог поштовања”, да у Југославији „повратак на прошлост више није могућ” (2) (стр. 940) Исто)

Текст садржи аутентичне доказе злочиначког концепта који је осмислио Јован Павле Други. Једно мисли, друго прича, а треће ради. Зато Јована Павла Другог треба увек тумачити по траговима његових дела, а не по изјавама, размишљањима и позивима на религиозне детаље, јер је све то злоупотребљавао и користио да би прикрио своју злочиначку делатност. Трагови његове активности на изазивању кризе и наводно решавању кризе су ратни злочини који су вршени са позивањем на њега и у његово име. Непосред-

но, злочинци су знали да ће их увек штитити њихов наредбодавац Јован Павле Други, исто као што је Пије XII штитио усташе Анте Павелића. Он је био гаранција и сигурност за сваког ко је спреман да изврши злочин над Србином и православцем.

25. 4. На страницама од 941 до 944, под насловом „Папа позива међународну заједницу да помогне Хрватској”, је текст:

„На основу извјештаја секретара за односе с државама, монсињора Торана, папа Јован Павле II је приликом посјете Мађарској отвореније изнио своје ставове о разбијању југословенске државе. На миси у Печују, 17. августа 1991, на којој је присуствовало око двадесет хиљада мађарских Хрвата и 1.300 ходочасника из Хрватске са кардиналом Кухарићем, помоћним бискупом Ђуром Кокшом, ђаковачким бискупом Ђирилом Косом, помоћним бискупом Марином Сракићем, бањалучким бискупом Фрањом Комарицом, суботичким бискупом Janos Péntzesom и зрењанинским бискупом Laszlo Huzsvagom, папа је на хрватском језику рекао:

„Срдачно поздрављам кардинала Кухарића, загребачкога надбискупа, и друге бискупе који су дошли из Хрватске заједно с бројним вјерницима. Још једанпут вас увјеравам да сам близу вашим законитим тежњама, понављајући свој апел међународној заједници да вас помогне у овом тешком часу ваше повијести.”

Папа је изразио наду да ће једног недалеког дана доћи такођер к вама”. (3. (стр. 941) Иван Павао II Хрватима на миси у Печују – Папа позива међународну заједницу да помогне Хрватској”, „Глас Концила” бр. 34, Загреб, 25. августа 1991, стр. 1)

Католички тједник „Глас Концила” донио је ову изјаву папе Јована Павла II на првој страни под насловом „Папа позива међународну заједницу да помогне Хрватској”, уз напомену да је „папиној миси у Печују прибивао и Ото Хабсбуршки са својом обитељи”. (4. (стр. 941) Исто) Торински дневник „Stampa” протумачио је ову изјаву да „папа жели да иде у Хрватску, али у независну Хрватску”, да папа „никад досад није на тако директан начин позивао проблем независности Хрватске и могућност своје посјете тој земљи.” (5. (стр. 941) „Папа се изјаснио”, „Политика”, Београд, 19. август 1991)

За разумијевање политике Ватикана као државе и Свете столице као универзалне католичке цркве важно је утврдити чињенице и међусобно их упоређивати. Порукама које су послје аудијенција код Светог оца преносили шефови сецесионистичких држава Словеније, Милан Кучан, и Хрватске, др Фрањо Туђман, у Југославији се није вјеровало, јер су званична саопштења Ватикана била сасвим другачије интонирана. (6. (стр. 941) Никола Бурзан, „Папа на хрватском”, „Борба”, Београд, 20. август 1991, стр. 14)

Очигледно да је папа Јован Павле II једно обећавао и говорио Туђману и Кучану, а другачија становишта саопштавао јавности. У „Мисији Ватикана у Независној Држави Хрватској” читалац може наћи бројне примјере, све до разговора секретара за односе с државама, монс. Торана са патријархом Павлом и члановима Синода Српске православне цркве, све на линији континуитета политике Степинчевог разбијања југословенске државе и стварања католичке Civitas Dei.

И на миси у Szombathelyu (Суботишту), папа Јован Павле II срдечно је поздравио „кардинала Фрању Кухарића”, загребачког надбискупа, и помоћнога бискупа загребачке надбискупије Ђуру Кокшу, и хрватске ходочаснике који су дошли из Мађарске, Хрватске, Аустрије и Словачке да би се сусрели с Петровим насљедником”. (1. (стр. 942) „Папа у Мађарској”, „Глас Концила”, бр. 35, Загреб, 1. септембар 1991, стр. 4) Када су саслушали проповијед кардинала Кухарића 4. августа 1991. у загребачкој катедрали, шпански репортери су закључили да је кардинал „жудио и скоро вапио за хрватском осветом над српским ’терористима’”, што је звучало као позив на крсташки рат. Колико је познато, кардинал Кухарић није демантовао ове извјештаје. Монсињор Торан је, додуше, у разговору са патријархом Павлом увјеравао да су бискупи увјерења да се сада у Хрватској не ради о вјерском рату. Митрополит загребачко-љубљански, господин Јован је прокоментарисао ову проповијед: „Несхватљиво је да се кардинал тако политички ангажује и да се користи таквим грубим изразима о Србима у Хрватској”, којима „ни Уставом нису загарантована основна људска права”. (2. (стр. 942) „Политика експрес”, Београд, 15. август 1991, стр. 8)

Поред изјава папе Јована Павла II кардинала Кухарића и писања католичког тједника „Глас Концила”, представници католичке цркве су инсистирали да дође до јавног сусрета кардинала Кухарића и патријарха Павла. Љубљански надбискуп и митрополит, Алојзиј Шуштар, је у том смислу 15. августа упутио писмо патријарху Павлу, у коме се износи саосјећање за све „жртве војних напада и терористичких акција” и „с тисућама избјеглица на објема странама”. (3. (стр. 942) Писмо словенског надбискупа водству Српске православне цркве. Надбискуп Шуштар пожурје остварење одгођеног сусрета православних и католичких бискупа”, „Глас Концила”, 25. 8. 1991) Конференција Европског савеза цркава, која је требало да се одржи на иницијативу Европског савеза у Ђакову, одложена је до сусрета патријарха Српске православне цркве и предсједника Бискупске конференције Југославије.

Док митрополит Јован истиче да је циљ СПЦ „да кроз теолошке сусрете дође до научне истине о односима Срба и Хрвата, да свет за њу сазна, а да ми, верујући људи утичемо на јавно мњење и људе који воде политику да поведу рачуна о ономе што чине”, о бројним жртвама крвавих сукоба између Срба и Хрвата, великом броју повријеђених и много напуштених домова, католички тједник обавјештава своје вјернике да „великосрпски терористи убијају новинаре и сниматеље”, јер би „могли постати свјedoци великосрпског геноцида над недужним Хрватима, Мађарима, Албанцима, чак и над многим Србима”. (4. (стр. 942) „Зашто убијају новинаре?”, „Глас Концила”, 25. 8. 1991, стр. 3) У истом броју на истој страни, католички тједник, у вези са увјерењем да су католичка и православна црква „у својој тисућљетној подијелености придонијеле све оштријем супротстављању и непомирљивости двају народа”, тврди да „католичка црква у Хрвата и на цијелом овом простору није заказала у екумензиму”: „Тијеком толико десетљећа ријечју и тиском, с проповједаоница и у учионицама, ова наша црква суставно учи и одгаја своје вјернике у поштовању и љубави према православнима, према њиховој цркви и свим заједничким и осебујним вриједностима њихове кршћанске ба-

штине". (5. (стр. 942) „Уз неизбјежан сусрет хрватског кардинала и српског патријарха – О чему се католици и православни могу договорити?" „Глас Концила", исто)

На насловној страни крупним словима: „Хрвати – Госпина војска мира" (6. (стр. 942) „Глас Концила", исто). „Јунак вијести" у Хрватској је „велечасни Дука, снимљен како у војничкој униформи с пиштољем о појасу врши своју свећеничку дужност". (7. (стр. 942) Иван Звонимир Чичак, „Крист на жалу", „Данас", бр. 496, Загреб, 20. 8. 1991, стр. 25)

Нови сусрет патријарха Српске православне цркве Павла и предсједника Бискупске конференције кардинала др Фрање Кухарића одржан је 24. августа 1991. у Славонском Броду (8. (стр. 942) „Молитва за мир", „Политика", Београд, 25. 8. 1991, стр. 6), у фрањевачком самостану. Делегацију СПЦ у храму Свете Тројице поздравио је ђаковачко-сремски бискуп, Ђирил Кос, подсећајући на ријечи бискупа Штросмајера, који се залагао за јединство црква, слогу и љубав народа који живе на овим просторима. (1. (стр. 943) Делегацију Српске православне цркве сачињавали су патријарх Павле и чланови Св. архијерејског синода митрополит загребачко-љубљански Јован, епископ жички Стефан, епископ зворничко-тузлански Василије, епископ сремски Василије, епископ далматински Николај, епископ горњокарловачки Никанор, епископ бачки Иринеј и епископ осјечко-пољи и барањски Лукијан. Делегацију Бискупске конференције Југославије сачињавали су: предсједник, др Фрањо кардинал Кухарић, надбискуп ријечко-сенски Антон Тамарут, надбискуп задарски Маријан Облак, бискуп ђаковачко-сремски Ђирил Кос, бискуп шибенски Срећно Бадурин, бискуп дубровачки Желимир Пуљић, загребачки помоћни бискуп др Ђуро Кокша, ђаковачки помоћни бискуп Марин Шракић и бискуп крчки Јосип Божанић)

По договореном протоколу, као приликом разговора у Сремским Карловцима, послје поздрава домаћина епископа сремског Василија, требало је да слиједи затворени састанак на коме се врши усаглашавање текста за јавност, прихваћеног од обе цркве, са потписом патријарха и кардинала. На почетку разговора у Славонском Броду, послје заједничке молитве против рата и за мир, љубав и узајамно разумијевање међу народима, када су се делегације сакупили у трпезарији фрањевачког самостана, новинари нијесу напустили просторије, као у Сремским Карловцима. Кардинал Кухарић се пред новинарима обратио Његовој светости патријарху – у ствари новинарима, а да о томе није обавијестио делегацију Српске православне цркве:

„Ваша Светости,

Вама, високопреосвештеној господи епископима, у име присутних надбискупа и бискупа упућујем искрени поздрав добродошлице за овај сусрет нас, апостолских насљедника, који баштинимо заповијед Господина нашег Исуса Христа: „Пођите дакле и учините мојим ученицима све народе крстећи их у име Оца и Сина и Духа Светога и учећи их чувати све што сам вам заповједио" (Мт 28, 19)...

Еванђеоски мир укључује у себи све вриједности: праведност, слободу, поштовање права и достојанства сваке људске особе и склад међу људским заједницама, како год биле различите, на темељу истине, правде и одрицања

од било каквог насиља, еванђеоски мир искључује сваку мржњу и насиље да се другоме наметне право јачега...

Нажалост, како смо баш у ово вријеме удаљени од таквог свијета мира! С прошлог сусрета у Сријемским Карловцима упутили смо заједнички, у Божје име, позив на мир, на поштен дијалог, а против сваког насиља. Међутим, пошто је прохујао рат кроз Словенију, наметнут је Хрватској с одређеним циљевима и поприма све шире размјере и све округлије начине”.

Такав „наметнути рат Хрватској”, рекао је даље кардинал Кухарић „јесте највећа несрећа за људе и народе”. „Рат убија, пролијева крв и сузе, разара. Извор су му увијек нека мржња и похлепа да се туђе освоји, да се другога потлачи. Рат је проклетство повијести и већ би једном требао бити искључен из људских односа ако се људи позивају на цивилизацију, то значи напредак у човјечности.” Кардинал понавља питање које је монсињор Торан, секретар за односе с државама Његове светости папе, поставио у разговорима са патријархом Павлом у Београду: „Што цркве могу учинити, црква православна, црква католичка, да се обустави крвопролиће и успостави мир?”

О овом говору, који је кардинал Кухарић раније припремио, поменуо је монсињор Торан инсистирајући у разговору са патријархом Павлом да до овог сусрета дође. Став о „наметнутом рату Хрватској” кардинал Кухарић је изнио у разговорима у Загребу са монсињором Тораном. Смисао је да се на страну која је „наметнула рат” – „српским терористима”, пребаци одговорност за страдање народа – погибију, рањавања, избјеглиштво.

И наведени текст показује да је Јован Павле Други просто „кружио” око бивше Југославије и подстицао оружану сецесију Хрватске на челу са новом усташком влашћу Фрање Туђмана. Наравно, и овај текст демаскира стратегију и тактику Јована Павла Другог да, с позивом на неке религиозне разлоге које користи као обичне флоскуле (мир, толеранција, братољубље, Христ, и сл.) проналази изговор за суштински деструктивно понашање. Религиозне појмове је злоупотребио и искористио као политички факт за световно деловање. Он је фиктивно и лукреативно слао једну слику, а свим својим потенцијалима био налогодавац деструкције СФРЈ, са свешћу и жељом да се злочинима над Србима и православцима остваре циљеви Ватикана.

25. 5. На страници 945 је текст:

„Папа Јован Павле II се у Мађарској изјаснио за право на самоопредјељење хрватског народа, али није ништа рекао о праву на самоопредјељење Срба у Хрватској, јер Срби у Југославији нијесу национална мањина. У томе смислу је и порука папе председнику Председништва Југославије, Стјепану Месићу, непосредно послје сусрета патријарха Павла и кардинала Кухарића, 27. августа 1991. године:

„Желим још једном увјерити Вашу екселенцију да Света столица подржава све напоре и све иницијативе које имају за циљ да се одложи оружје и врати на политички и дипломатски терен тражење рјешења за постојеће тешке проблеме. Више него икад потребно је да републички органи власти хитно испоштују међународне обавезе које је потписала Југославија, а посебно VIII принцип финалног акта из Хелсинкија који се односи на једнака права и самоопредјељење народа.” (1. (стр. 945) Папина порука Месићу, „Вјесник”, Загреб, 28. августа 1991)

„Тезу да је рат наметнут Хрватској, разуме се, ми као Српска православна црква и припадници српског православног народа не можемо да прихватимо, али у моменту када је изречена нисмо могли да реагујемо, јер су поздравни говори били припремљени”, рекао је митрополит загребачко-љубљански господин Јован у вези са изјавом загребачког надбискупа кардинала Кухарића. „Били смо на неки начин изненађени што је кардинал као домаћин сусрета изнео једну такву оцену ситуације и посредно оптужио народ коме ми, као његови гости, припадамо”, истакао је епископ Иринеј Буловић.

У тексту је пренет ток сусрета кардинала Кухарића и патријарха Павла. Мада је договорен протокол сусрета, кардинал Кухарић је и ту прилику злоупотребио како би у присуству представника медија саопштио став цркве у Хрвата на који практично нико није имао могућност да одговори, самим тим састанак је у старту обесмишљен. Опет се показала стара латинска поквареност, која је нарочито долазила до изражаја у наступима Јована Павла Другог, али која је истовремено и стил рада свих унутар Римокатоличке цркве.

25. 6. На страницама 946 до 966 текст:

„Шта је узорити кардинал подразумијевао под тврдњом да је рат наметнут Хрватској – објашњава католички тједник, јер о „томе нема ријечи у извјешћу са сусрета у Славонском Броду”, јер су „апостолски наслједници из једне и друге цркве” остали „достојанствено обзирни”. „Глас Концила”, без обзирности износи да је „очито да Република Србија силом настоји проширити своје границе на рачун Републике Хрватске. Очито је да из граничних подручја, гдје измијешани живе Србе и Хрвати, прије почетка оружаних сукоба дио српског пучанства наоко без повода бјежи у Србију или у сусједна српска подручја. То је редовито знак да ће доћи до агресије и да је њих нетко на то унапријед упозорио. Онда почињу напади оружаних српских снага, руше се хрватски домови, рањавају и убијају цивили да преостатак крене у панично избјеглиштво”. Католички тједник без резерве тврди да су то „чињенице које се могу утврдити, које већ регистрира свјетска јавност, и које не претпостављају никакво одређено политичко опредјељење”. А што се тиче хришћанске православне цркве, „Глас Концила” не пише у стилу екуменизма:

„Српске православне новине 'Православље' на цијелим страницама билеже нападе на Српску православну цркву у Хрватској. То су редом по зидовима исписане увредљиве ријечи какве се могу наћи и на другим зидовима у градовима и селима, понеко разбијено стакло од неутралног починитеља који може бити провокатор, неколико службених претреса православних црквених простора због дојаве о ондје похрањеном експлозиву или чак наоружаним људима – што је у ратно доба нормално ако се обавља у складу са законом и што, на жалост, није сваки пут дало негативне резултате. Истодобно, српски четници и српска, некоћ југословенска војска ватром из земље и зрака дословно уништавају неке хрватске католичке цркве на угроженом подручју, док православне у њиховој непосредној близини остају неоштећене. И ону једну православну, за коју се зна да је страдала, минама су погодили српски агресори.

'Православље', као и други београдски тисак, бранитеље хрватског државног подручја увријежено назива усташама, премда су то законите оружа-

не снаге Републике Хрватске која у Сабору и у Влади нема ниједног члана усташког покрета – који, уосталом, већ четрдесетак година и не постоји. Истодобно се четнички покрет јавно обнавља, његове војводе улазе у српски парламент и братиме се са српским свештенством.”

Католички тједник без резерве тврди „да по Уставу и по законима Срби у Хрватској, и Српска православна црква, имају осигурана сва људска и народна права, да нигдје ни у чему нису угрожени”! Послије свега што је овдје и другдје речено, тврди „да католичка црква у Хрвата свјесно и суставно одгаја свој народ да на мржњу не узвраћа мржњом, да се брани, али да се не освећује”. (1. (стр. 947) Коментар „Гласа Концила”: „Обзирни епископи и бискупи”, бр. 35, Загреб, 1. септембра 1991, стр.2.

Када кардиналу Кухарићу није успјело да на сусрету са патријархом Павлом пред домаћом и свјетском јавношћу одбрани став да је „Хрватској наметнут рат”, само 48 сати послије сусрета, Радио Ватикан је саопштио да је то био „догађај који ће се брзо заборавити”, који није ништа друго до „устук формалности протокола да би се вратило гостопримство и да би се испунили захтјеви и притисци неких вањских чимбеника (!?) који још нису схватили да Српска православна црква нити сања о екуменским односима са сестринском католичком црквом”, да чак „не преза ни од практичног одобравања терора најгоре врсте над припадницима католичке цркве, тко год они били” и да је „потпуно ускладила у последње вријеме своје дјеловање с оним четничким терористима и наоружаним большевицима југо-армије”. (2. (стр. 947) А. Антонић, „Реаговања Ватикана на разговоре патријарха Павла и кардинала Кухарића”, „Политика”, Београд, 30. 8. 1991) Радио Ватикан иде тако далеко да саопштава да сусрет није одржан у Ђакову, како је било првобитно предвиђено, јер „сријемско-ђаковачки бискуп Ђирил Кос оправдано није желио укаљати свијетлу успомену оца екуменизма и свог славног претходника Јосипа Јураја Штросмајера”! Држећи истину у неправди, Ватикан не помиње да се састанак у Ђакову није могао одржати из разлога безбједности, да је кардинал Кухарић предлагао да делегација Бискупске конференције сачека делегацију СПЦ на административној граници Републике Хрватске, да је делегација СПЦ путовала у Славонски Брод преко босанске територије!

Истог дана, званични ватикански дневник „L Osservatore Romano” истукао је са тврђњом да је „читава Хрватска у пламену због заједничке офанзиве србијанских побуњеника и југословенске војске.” То је на линији телеграма који је државни секретар Његове светости папе, Анђело Содано, који је раније примио хадезевског врховника и предсједника Републике Хрватске у званичну посјету, упутио предсједавајућем Министарског савјета Европске заједнице, Ван ден Бруку, позив „међународне заједнице да свим средствима настоји зауставити оружане сукобе” у Хрватској. У том телеграму, значајно је да државни секретар изражава наду „да ће се успјети наговорити поједине републике (!) да убрзају процес државног преуређења”. Ову дипломатску изјаву објашњава Радио Ватикан да је „то у првом реду Србија”, којој предвиђа „тотални крах” и свођење Србије на њезину праву мјеру из 1914. године” (3. (стр. 947) исто)

У писму Бискупске комисије *Justitia et pax*, од 4. септембра 1991, говори се о „наметнутом рату и особито упозорава на злочине против цивилног становништва” „у рату који се води против Републике Хрватске како би јој се отео териториј. Армија користи, истиче се у писму, и оружје забрањено међународним конвенцијама, а често се злоупотребљава знак Црвеног крста. Настојања Европске заједнице да успостави примирја наилазе, према писму бискупа, на отпор Србије и Црне Горе, а савезни органи потпуно су немоћни, те војска свој ратни план самовољно проводи даље, што показује да је нарушено битно начело демократске државе да војне власти и полиција буду под влашћу легалних цивилних власти; федералне власти блокирале су у раду, јер у савезном Предсједништву Србије има три члана па са Црном Гором може спријечити сваку дјелотворну одлуку.

„Излаз из блокираности био би у међународној потпори демократским процесима и легитимитету демократски изабраних власти у републикама, што укључује и признање њихова међународнога субјективитета”. (1. (стр. 948) „Солидарност цркве у Еуропи”, „Глас Концила”, бр. 38, 22. септембар 1991, стр. 3)

Бискупи у закључку писма истичу „да би највећи допринос за превладавање тога, за савремену Еуропу срамотног стања било међународно дипломатско признавање Словеније и Хрватске”, чиме би међународна заједница, која се залаже за мирно рјешење југословенске кризе, за разлику од одбијања сарадње појединих субјеката у Југославији, добила аутентичне и поуздане сараднике и сабесједнике за успоставу мира и даљи развитак демократских процеса у складу са међународним конвенцијама и начелима!

На ову бискупску поруку одговорио је предсједник папинске комисије *Justitia et pax* кардинал Roger Etchegaray:

„Добро сте описали патње хрватског народа и њене узроке. Још вам једном желимо изразити, а по вама и субраћи бискупима, особито у Хрватској, те читавом Божјем народу у тој нацији, нашу солидарност, наше трајно заузимање, а такођер вас желимо обавијестити о нашим молитвама у овој веома тешкој кушњи.” (2. (стр. 948) Писмо од 11. септембра 1991)

У одговору предсједника конференције европских комисија Праведност и мир, ирски бискуп Jerome Connolly саопштава да је секретаријат конференције у току два протекла мјесеца „послао свим националним комисијама текстове различитих порука о приликама у Југославији који су нам стигли из црквених извора, особито од комисије Праведност и мир у Хрватској”. „Националне комисије употријебиле су их да дођу у везу са својим владама, медијима у њиховој земљи, њиховим црквама и другим скупинама”. Бискуп Connolly пита да ли постоји још који начин да Конференција европских комисија „Праведност и мир” помогне католичкој цркви у Хрватској. (3. (стр. 948) „Глас Концила”, бр. 38, 22. септембар 1991, стр. 3)

Папа Јован Павле II покренуо је свјетску акцију разбијања југословенске државе, позивом од 5. септембра свим католичким бискупима на цијелом свијету да му се са свим католичким вјерницима придруже у молитви 8. септембра на благодан рођења Маријина. „Вијест о том јединственом папину позиву, каквога хрватска повијест још никада није забиљежила, а који уз рели-

гиозну има и изузетну дипломатску важност, приопћио је сам папа загребачком надбискупу кардиналу Франђи Кухарићу у писму у коме истиче да „у овим часовима боли и несигурности желим прије свега изразити своју солидарност и обитељима погинулих и рањених, са свима који престрашени бјеже и посебно с цијелим хрватским народом који је немоћан да заустави катастрофу”. (4. (стр. 948) „Цијела католичка црква моли за мир у Хрватској”, „Глас Концила”, бр. 37, 15. септембар 1991, стр. 1)

Средишња миса у Хрватској одржана је у првостолној цркви у Загребу, „на којој су били назочни и високи представници хрватских државних власти на челу с предсједником Хрватског сабора др Жарком Домљаном и предсједником хрватске владе др Франђом Грегурићем”, „а коју је изравно преносио Хрватски радио, предводио је први бискуп цркве у Хрвата кардинал Франђо Кухарић. Уводећи у мису подсјетио је на папину велику гесту те позвао да се у молитву посебно укључе погинули бранитељи домовине, 22 жртве покоља у Четковцу и сусједним селима, рањени хрватски војници, затворени бранитељи који су изложени тешким мучењима, те за прогнане са својих огњишта. Иако се у папиној поруци говори о „миру и слози за све народе у разним републикама Југославије”, ни ријечи о српским православним жртвама, рањеницима и избјеглицама, већ о „двадесет двије невинне жртве које су мучили и убили четнички злочинци потпомогнути армијом”. (1. (стр. 949) Подравска Слатина, „Опроштај од двадесет и два мученика”)

Кардинал Кухарић у проповиједи 8. септембра рекао је, између осталог: „Рат је окрутан и немилосрдан на тлу наше лијепе домовине. Рат наметнут, рат освајачки, рат против слободе; рат који извири из дубоких извора мржње. Рат је то који је потицала лаж против истине, како каже апостол Јаков у својој посланици.”

Узорити кардинал подсећа да је „прије пола стољећа такав један рат залио крвљу цијелу Европу”. Ни ријечи о усташким злочинима геноцида над православним Србима „прије пола стољећа”. Кардинал проповиједа да се ради о освајачком рату, „ђаволској мудрости”, „лудости и несрећи”, „злу и злим на дјелу”, а што се тиче хадезеовских бојовника, муповаца и гардиста, то је „законита обрана домовине, обитељи, слободе”, што представља „право и морални чин”.

„Реците преплашеним срцима – Будите јаки, не бојте се!” Највиши морални ауторитет данас у свијету и сувремени пророк мира папа Иван Павао II упућује и нама данас то охрабрење! Колико је уживљен у нашу трагичну ситуацију и колико суосјећа с нама у нашим патњама доказује својим позивом цијелој цркви католичкој у цијелом свијету да данас, заједно с њиме, моли за мир у Хрватској...

Својим позивом на молитву цијеле цркве уприсутнио је, можемо казати, Хрватску у сваки кутак земаљске кугле, у свако вјерничко срце и оних људи који за Хрватску можда никада нису чули!”

Кардинал Кухарић указује на шири свјетски значај југословенске кризе: „Мир за који молимо, није само у томе да зашуте оружја, да престане разарање и убијање. Мир на који папа позива и за који цијела црква заједно с њиме моли је мир који Бог обећаје и дарива онима који га с искреним срцем траже!”

Ове уопштене ставове објашњава католички тједник „Глас Концила” да чињеница да је „голема католичка црква с готово милијарду вјерника широм глобуса одржала свој Свјетски дан молитве за Хрватску” значи „Молитвом признату Хрватску”. (2. (стр. 949) „Молитвом призната Хрватска”, коментар „Гласа Концила”, бр. 37, 15. септембар 1991, стр. 2)

„У свакој католичкој цркви на свим континентима људи су у недјељу 8. рујна чули папину поруку у прилог мира у Хрватској. Била је то прилика да сви сазнају, јер многи доиста нису знали да Хрватска постоји као држава, гдје се налази, да се бори против наметнутог јој рата, да се брани од последњег остатка повампиреног большевизма у спрези с такођер повампиреним хегемонизмом српске државе. Од тога Свјетског дана молитве за Хрватску стотине милијуна просјечних људи доиста знају да се у Хрватској не води тек неки етнички сукоб каквих посвуда има него да је то, по свему судећи, последњи крвави сраз истрошеног большевичког империјализма с демократијом која расте из коријена библијске човјечности. Тако је папа начином који је само њему доступан уписао Хрватску у свијест и у скрб човјечанства...”

Католички тједник говори о приговорима неких „огорчених Хрвата” „католицима што наводно својим миротворством онеспособљавају хрватски отпор”, не пропуштајући да обиљежи ставове православне цркве као „тешку злопоруку црквене структуре с претварањем вјере у политичку идеологију.”

Поводом „Мисе за Хрватску”, 8. септембра у Београду је пред апостолском нунцијатуром одржан протестни збор у организацији Удружења Срба из Хрватске због пристрасног односа Ватикана према збивањима у Југославији. (3. (стр. 949) Ј. Церовина, „Осуда папине подршке Хрватској”, „Политика”, Београд, 9. септембар 1991) Док се противакција православља углавном ограничила на протестни скуп, патријарх Српске православне цркве проповиједа: „На нама би било проклетство да смо убијали друге, рушили њихове цркве, само зато што нису истог имена, вере, писма и народности. Не бисмо имали образа да подигнемо главу и погледамо својим прецима у очи”.

„Не дај Боже да се од нас тражи да оснивамо независну своју државу – велику или малу Србију, по цену да будемо нељуди. У том случају боље је да нестанемо него да укаљамо своје име и име својих предака. Али то не значи да као овце треба да идемо на клање, да са нама ради ко шта хоће. Борићемо се за слободу, своје домове, своје гробове, али као људи”, рекао је српски патријарх Павле у манастиру Радовашници под Цером, наглашавајући да у овај крај долази послуже обиласка манастира Житомислића, Ливна, Гламоча, Пребиловаца и многих других мјеста гдје су Срби и њихова нејач живи и мртви вођени на стратишта.” (1. (стр. 950) М. Мијушковић, Б. Перић, „Не каљајмо имена предака”, „Политика експрес”, 15. октобар 1991, стр. 9)

Моћна католичка црква води организовану међународну акцију. У Загребу је водио разговоре с хрватским бискупима генерални секретар Вијећа европских бискупских конференција, Ivo Führer; секретар Конференције европских цркава (КЕК), Jean Fischer и православни теолог др Herman Goltz. (2. (стр. 950) Разговор с тајником Вијећа европских бискупских конференција Ivom Führerom”, „Глас Концила”, бр. 37, 15. 9. 1991, стр. 5.)

„Catholic New York” 5. септембра објављује уводник „Хрватски кардинал тражи спољну помоћ” (3. (стр. 950) „Croatian Cardinal Asks Outside Help”, „Catholic New York”, 5. септембар 1991, no, 49, стр. 6)

Њујоршки кардинал Џон О’ Конор у истом листу на цијелој страници са својим потписом износи писмо кардинала Кухарића Европској заједници од 27. августа 1991. и писмо упућено свим бискупима свијета; писма др Стевана С. Сеснића и Владимира Краљевића, које је 10. септембра упутио предсједнику Бушу. Кардинал О Конор наводи ставове административног савјета Националне конференције католичких бискупа Сједињених Држава, који сачињавају 50 бискупа, у коме се говори о жестоким нападима на народ Хрватске и непријатељским актима и неријешеним кризама које пријете Словенији и Хрватској. „Ми се солидарисемо са загребачким кардиналом Фрањом Кухарићем, љубљанским надбискупом Алојзијем Шуштаром и свим југословенским бискупима у овом времену искушења.” (4. (стр. 950) Cardinal John J. O’Connor, From My Viewpoint: „Matters of Urgency, Here and Abroad”, „Catholic New York”, 19. 9. 1991, стр. 5)

Предсједник Италијанске бискупске конференције, кардинал Camillo Ruini, потврдио је да је по монс. Вјекославу Миловану примио текст апела хрватских бискупа и у телеграму кардиналу Кухарићу изражава „свим хрватским бискупима дубоку солидарност талијанских бискупа и моју особну у овим тешким приликама – насиља над моралним начелима, људским правима особа и народа Хрвата”.

„Желим увјерити Вашу узоритост да сам вам близу молитви и да ће Талијанска бискупска конференција, у уској повезаности са Светим оцем, учинити колико је у њезиној моћи да се поновно успостави мир у правди и праву”. (5. (стр. 950) „Глас Концила”, бр. 37, 15. 9. 1991)

Предсједник Чешкословачке бискупске конференције, спишки бискуп монс. Франтишек Тондра и потпредсједник прашки надбискуп Милисав Влк у свом телеграму кардиналу Кухарићу пишу:

„Од очевидаца информирани смо о приликама у вашој земљи. Запрепашћени смо многим бруталним нападима на хрватска села и градове, над растјеривањем и масакрирањем мирног пучанства, особито католичких вјерника, над толико прогнаних свећеника и оштећених цркава. Силно нас боли да Еуропа и остали свијет тако дуго тако мало чине за надзирање...” (6. (стр. 950) „Глас Концила”, бр. 37, 15. 9. 1991)

На Конференцији о европској безбједности и сарадњи 3. септембра о трагедији у Југославији, гдје има „превише мртвих и превише разарања”, говорио је монс. Алаин Лебеаупин (7. (стр. 950) исто) на сједници Изванредног одбора у Прагу. На засиједанју Конференције у Москви 11. септембра, говорио је секретар Ватикана за односе с државама, монс. Торан, који је доказивао да су у Југославији оспорена права народа на самоопредјељење! (1. (стр. 951) „Глас Концила”, бр. 38, 22. 9. 1991, стр. 5)

На 21. пленарној сједници Вијећа европских бискупских конференција, одржаној под предсједништвом миланског кардинала Мартинија од 12. до 14. септембра у Truggiu код Милана, „једна од средишњих тема разговора била је ратна ситуација у Хрватској”. На сједници је учествовао крчки бискуп

монс. Јосип Бозанић, који је на „миси за судионике сједнице и друге вјернике одржао свједочанску проповијед“:

„Долазим из Хрватске, нације веома искушане унутарњим ратом који је насилно наметнут и туђ. У мојој земљи не прође ниједан дан без рањених, закланих и палих, број који се непрестано повећава. Жртве су голоруке особе, већином цивилно становништво: старци, дјеца, жене и мајке. На примјер, у граду Врлици (у сплитској надбискупији) југославенска федерална армија уништила је Завод за ментално заостале, већином дјецу, који су остали у згради препуштени на милост и немилост; неки су од њих умрли, док су материјална добра, у првом реду медицински те други санитарски материјал, покрадени од стране побуњеника. Свакодневно стижу вијести о масакрима извршеним на невином становништву. Руше се куће, приватни станови, школе, дјечји вртићи, болнице, чак и самостани, споменици велике старине, цркве”.

Монс. Бозанић наводи да је до 9. септембра „у Хрватској срушено или изван употребе укупно 54 католичких цркава и самостана”, док су пострадале само „двје православне цркве”! „Око 180 тисућа људи било је присиљено напустити своје домове тражећи помоћ у другим мирнијим дијеловима или прелазећи границу и одлазећи у иностранство”. Ништа није речено о броју и условима живота српских избјеглица! Он говори о „братоубилачком шуровању у Хрватској против Хрватске са стране тешко наоружаних хушкача”, које „представља за Европу и цивилизирани свијет тежак етички и морални испит” и поставља питање: „Докад ће бити допуштено држати се у надмоћној суздржаности’ и оставити читав хрватски народ и његову земљу да буде жртва бијесне силе, да буде жртва сваковрсног насиља, пљачке, разарања и најокрутнијих убојстава” и наставља:

„Чудно је да се усуђује убијати, масакрирати, уништавати наш народ и наша добра употребљавајући најтеже смртоносно оружје. Чини се да су према унапријед одређеном сценарију омиљени циљ напада симболичне зграде као што су цркве, звоници, самостани и други споменици католичке цивилизације којих има у великом дијелу у садашњем саставу државе Југославије.

Католичка црква предвођена бискупима у читавој Југославији снажно подиже свој глас позивајући на осјећај солидарности, заједништва и међусобног разумијевања вјерника католика и њихових пастира у Европи и у свијету за снажну и благовремену помоћ у жалосним околностима у којима се налазе њихова субраћа и сусестре у Хрватској.” (2. (стр. 951) „Рат у Хрватској – етички је испит за свијет”, сједница Вијећа еуропских бискупских конференција о Хрватској, „Глас Концила” бр. 38, 22. 9. 1991, стр. 3)

Комисија за Праведност и мир Словеначке бискупске конференције упутила је са своје стране 13. септембра одговорним Европске заједнице позив са потписом др Антона Стреса:

„С обзиром да се стање у Хрватској погоршава а насиље у тој држави све је веће, Комисија Праведност и мир Словенске бискупске конференције поновно изражава не само своју највећу забринутост, него штовише разочараност због недјелотворности средстава за којима је досада посегнула Европска заједница да би спријечила настављање сукоба.

Јавно мњење има потпуно право што је увјерено да не преостаје за стварну промјену стања ништа друго него дипломатско признање Хрватске и Словеније са свим последицама. Упркос томе неки се европски одговорни политичари задовољавају с позивима и декларацијама, за које би морали знати да их нитко неће послушати. У међувремену пак недужни цивилни грађани умиру, рањенике сакате и убијају, села дословно срањују са земљом, уништавају цркве и све што би могло свједочити о хрватској прошлости, на градове падају бомбе...

Зато се питамо, колико је још мртвих потребно да би се та Европа, толико поносна на своју хуманистичку цивилизацију коначно одлучила на какав стварни и дјелотворни корак. То питање постављамо свима одговорницима за европску политику. (1. (стр. 952) „Еуропа, колико је још жртава потребно?“, „Глас Концила“, бр. 38, 22. 9. 1991. стр. 1)

Поново се, неубичајено, јавио врховни понтиф, папа Јован Павле II, 15. септембра, на благодан Госпе од Седам Жалости, у недјељном подневном говору у Castel Gandolfo, „браћи и сестрама у Хрватској који трпе страшне часове због рата што окрвављује њихову домовину“. Папа подвлачи, отворено, „нека сви знаду да им је црква близу у овоме тешком часу њихове повијести“. Он се обраћа и „још једном моли одговорнике југословенске владе да усједну докрајчити тај трагични и бесмислени сукоб“, јер се размирице међу народима не рјешавају оружјем. Папа је још једном затражио страну интервенцију у Југославији, „владатељима свих земаља које љубе мир да обнове своје напоре за допринос докрајчењу једнога неправедног и окрутног рата“. „Обраћам се особито европским земаљама које се не могу угнути тешкој одговорности што је имају пред том драмом“, закључио је папа Јован Павле II. (2. (стр. 952) Папин Ангелус за Хрватску, „Еуропа је одговорна за нашу драму.“ Исто)

На шта је Његова светост папа мислио објашњава католичким вјерницима службени коментар „Гласа Концила“:

„Хрватски народ изложен је изравном истребљивању. Толико свакодневних жртава, убијених и рањених, толико рушевина и толико збојегова није било ни у турско доба ни у доба II свјетског рата – осим у дуго затајиваним страхотама његова довршавања на нашем тлу. Нема више никакве сумње да је Југославија битно протухрватска творевина, да су Хрвати као народ и Хрватска као држава од почетка у њој намијењени ишчезнућу. Југославија не како су је сањали хрватски сањари, него како су је наумили и пошли остваривати србијански политичари, не може бити довршена и утврђена док у њој има људи који се зову Хрватима те се не одричу својих народних и државних права. У свим досадашњим варијантама Југославија је само маскирани прекривач под којим треба остварити Велику Србију.“

Католички тједник иде даље и нацистичким нагласком тврди да се „стварна мала Србија вођена тако усмјереним политичарима већ полдрук стољећа није почела привикавати на живљење у властитим границама – од властитог рада и властитих средстава“. Не устручава се навода да се ради „о злочиначком менталитету и актуалном злочину“, јер „баш оне“ снаге што су хтјеле Југославију као Велику Србију чине све, укључујући и најстрашније

злочине и геноцид, да онемогуће сваку будућу Југославију”. У складу је са таквом клеронацистичком пропагандом теза да „Хрватска није злочин да би се злочином бранила”: „Страшно је и помислити а камоли чути да би икоји борац за хрватску слободу из освете запалио српску кућу, убио српско дијете, било којег ненаоружаног Србина или Српкињу, да би мучио и убијао заробљенике и рањенике. Хрватска ће унаточ најстрашнијим увјетима опстати и бити знаком будућега свијета баш зато што одбацује таква средства борбе за опстанак. Црква у Хрвата, која на то упозорава и то свједочи, усуђује се народу који се не окаља у Божје име јамчити побједу”! (3. (стр. 952) „Да се народ не окаља”, коментар „Глас Концила”, бр. 38, 22. септембар 1991, стр. 2)

Само послје неколико дана, 18. септембра, у општој аудијенцији, након катехетског дијела говора тумачења вјерских истина о цркви, папа је још једном „позвао на молитву за мир” у Хрватској, поводом споразума о прекиду ватре дан раније у Игалу, који је назвао у кондиционалу („sarebbe stato raggiunto”).

Сјутрадан, приликом пријема 80 канадских ветерана у Castel Gandolfu, папа је „још једном читовао своју забринутост због рата у Југославији”. Стање у Југославији, рекао је, протуслови надама што су се биле појавиле у људским срцима због позитивног развитака односа између Истока и Запада, посебно наглашавајући увјерење „да је II свјетски рат посве завршен”!

Чак, приликом пријема мјесног начелника и општинских вијећника, по обичају прије повратка у Рим на крају љетовања у Castel Gandolfu, 21. септембра папа је „том пригодом опет читовао своју забринутост за мир у Еуроци, због рата у Југославији”.

Цијели Ангелус Јован Павле II посветио је у недељу 22. септембра питању мира, особито у Хрватској, упућујући „најискренију молитву за мир у Југославији”:

„С дубоком жалошћу ваља признати да ријеч дата за престанак сукоба није одржана. Дошло је стога вријеме да устврдимо да оно што се догађа у тим земљама није достојно човјеком, није достојно Еуроци.”

Пошто је на тако неубичајен начин ударио шамар Европској заједници, папа се „у овом драматичном тренутку” обраћа на „све међународне установе и све особе добре воље, које су у стању зауставити овај рат, да учине сваки могући напор да би се стало на крај братоубилачким насиљима која крвљу залијевају цијеле народе”. За коју страну се залаже, папа не крије: „Дијелим дубоку бол са часним хрватским бискупима док гледају како се распршује њихово стадо, како се руше цркве и како се уништавају толике установе и културна добра.” (1. (стр. 953) „Иван Павао II – неуморно за мир у Хрватској”, „Глас Концила” бр. 39, 29. 9. 1991. стр. 3)

И фрањевачки генерал у Риму, о. Herman Schalück, упутио је 20. септембра „писмо мира и солидарности” свој фрањевачкој браћи и сестрама у ратом порушеним предјелима у Југославији: у коме је, између осталог, речено: „Жалимо због смрти толиких невиних грађана и разарања толиких домова. Особито осуђујемо смишљена и намјерна разарања болница, мушких и женских самостана и црквених добара од југославенске војске. Та војна дјела само отежавају и продубљују горчину која већ предуго живи у вашој земљи.” (2. (стр. 953) „Глас Концила”, бр. 40, 6. октобра 1991, стр. 3)

О значају дипломатије Ватикана у разбијању југословенске државе, за остварење сецесионизма Хрватске, увјерљиво говори коментар католичког тједника „Црквена дипломација и мир у Хрватској“:

„Важно нам је уочити да је у овом случају надасве важну улогу играла католичка црква, управо дипломација Свете столице. Та најстарија, најјискуснија, најмиротворнија, а материјалним помагалима најсиромашнија дипломација (!) која има своја скромна а врло утјецајна представништва у већини држава које су чланице ОУН, ових је тједана, особито последњих дана сасвим очито развила врло широку дјелатност за обуставу рата у Хрватској и за остварење права народа мирним путем.

Након што је недавно на најцрквенији начин Иван Павао II покренуо свјетско јавно мњење у корист угрожене Хрватске и за добро свих народа на подручју досадашње Југославије, последњих је дана употребљавао сваку прилику да то још јаче истакне. У сриједу 18. и четвртак 19. рујна папа је у генералним и посебним пригодним аудијенцијама назочним говорио о Хрватској, и њезином страдању и њезиним правима; очито није говорио да чују само ти назочни него да поновно одјекне у дипломатској јавности.

Сазнајемо за необично живе контакте између хрватског Епископата и Свете столице. Бискуп Срећко Бадурина, председник Комисије „Justitia et Pax” наше бискупске конференције барем је три пута водио разговор са врховима црквене дипломације, управо с папиним министром вањских послова монс. Тораном.

Знајући све то, било је сасвим наравно чути председника Републике Хрватске др Франју Туђмана да у интервјуу 22. рујна извјести како је уочи последњег примирја примио одговарајућу мировну поруку од Свете столице...” (3. (стр. 953) Коментар „Гласа Концила”, бр. 39, 29. 9. 1991. стр. 2)

Сплитски надбискупи и свећеници, њих готово стотину, придружили су се међународној офанзиви Ватикана за разбијање југословенске државе, потписали су писмо које су 19. септембра послали свим бискупским конференцијама Европе, Канаде, Сједињених Америчких Држава, Аустралије, као и владама европских држава:

„Против наше домовине Републике Хрватске некада југословенска а у међувремену чисто српска армија, Србија и српски екстремисти у Хрватској воде окрутни освајачки рат. У својој помахниталој освајачкој и разарачкој мржњи ове мрачне снаге хоће на подручју распале државе успоставити Велику Србију”...

Наводећи да су катедрале у Осијеку, Бакову и Шибенику знатно општећене, у писму се наводи да „са свим оружјима добро наоружани последњи комунисти у Европи не желе само силом срушити младу демократију у Хрватској него и физички уништити наш народ, његову културу и повијест”. Агресори нису демократи. Они не желе дијалог и преговоре осим ако ће суговорник/жртва унапријед потписати властиту капитулацију. Садам Хусеин за то је најизразитији примјер”. На крају апела сплитских католичких свећеника хришћанском свијету тражи се да се ставе „одлучније на страну жртве, да се једном заувјек оконча ова помахнитала агресивна освајачка политика у Европи”, да се заузме „за међународно признање Хрватске и Словеније”. (1. (стр. 954) „Последњи комунисти у Европи газе наш народ”, исто.)

И надбискуп Горице, монс. Antonio Vitale Bommarco, фрањевац конвен-туалац (рођен на Цресу) на Ватиканском радију подржао је 18. септембра предлог „да треба признати независност народима у Југославији, најприје двама народима који су независност затражили.” (2. (стр. 954) „Морамо рећи Србима: а Косово?”, „Глас Концила”, бр. 39, стр. 3)

„Њујорк тајмс” је тих дана запазио да хрватски бојовници носе као знак распознавања католички крст, да би се разликовали од православних Срба. (3. (стр. 954) Alan Cowell, „A ‘Pause’ That Vanished In the War of Theatrics”, The New York Times, International, 23. септ. 1991)

Роберт Д. Каплан, у истом листу, на тему „Папа и грађански рат у Југославији” запажа да је папа Јован Павле II учинио 17 интервенција за мир у Југославији, да је „рат у Југославији довео Ватикан у изузетно осјетљив положај”. Каплан указује да „Света столица мора изаћи из сјенке – не само да помогне, већ и да рашчисти прошлост”.

„Римска католичка црква, поред тога што је средишна тачка националног отпора у Хрватској, у историји је играла улогу која је довела да садашњег крвопролића у Југославији. Загребачка надбискупија је у априлу 1941. јавно поздравила стварање нацистичке марионетске државе Хрватске, чији је унутрашњи апарат безбједности био одговоран за покољ Срба у истим граничним подручјима гдје се поново воде борбе.”

Каплан поставља питање зашто папа, који је путовао на све четири стране свијета, никада није посетио католике у држави – која се налази у сусједству Италије и Ватикана. По његовој оцјени ради се о двије велике препреке – молитва на гробу загребачког надбискупа, кардинала Степинца у катедрали у Загребу, и посјета усташком логору смрти Јасеновац. „Црква мора примити кривицу за оно што се десило у току II свјетског рата, осуђујући данашњу агресију Србије”. Само на тај начин, по мишљењу Каплана, папа може употријебити стварну снагу, коју нема Европска заједница, да умири екстремисте у Хрватској и да смири Србе. (4. (стр. 954) Robert D. Kaplan, „The Pope and the Civil War, A papal visit could help peace in Yugoslavia”, „The New York Times”, 24. септембар 1991)

Католичка црква у Хрватској данас отворено одбацује сваку одговорност за злочине геноцида у НДХ у току Другог свјетског рата, да су савремени међунационални сукоби између Хрвата и Срба „у ствари само наставак онога што је 1941. почело”. „Глас Концила” без околишања тврди да Српска православна црква „без икаква повијесног контекста лансира грубу оптужбу за геноцид „каквог још никад није било” над српским народом, његовом црквом, културом и власништвом”. Навод да је више од милион српског становништва било убијено, десетине хиљада кућа спаљено, разорено више од 500 православних цркава и парохијских кућа, католички тједник цијени да је „у духу новокомпониране београдске повијести у служби политичко-империјалистичких апетита”. Примјер мучења загребачког православног митрополите Доситеја док није изгубио разум, „с повијесном истином нема никакве везе”. У вези усташког логора смрти Јасеновац, покајања за извршене злочине геноцида над Србима, Јеврејима и Циганима, католички тједник супротставља тврдњу да је „Јасеновац био логор до 1947.”, да треба проговори-

ти о Блајбургу и бројним „јазовкама” широм Хрватске, да је „једино хрватски народ ако се успореде предратни и први поратни попис становништва, изашао из раздобља с мањим бројем чланова”! (1. (стр. 955) „Српско-хрватско питање по СПЦ”, „Глас Концила”, бр. 39, стр. 5)

Да се не ради о ставу уредника католичког тједника показује најновији интервју кардинала Кухарића у коме тврди „да је за вријеме рата католичка црква по својим највишим представницима пружила отпор насиљу и да је јавно осуђивала насиље, с било које стране оно долазило”. Отвореније него раније, данас кардинал Кухарић тврди да је надбискуп Степинац био „у то вријеме окупације, нацизма и рата један од најхрабријих бискупа Европе”. „Нитко није тако храбро говорио против расизма, национализма, насиља, нитко се није тако у вријеме рата критички односио према тадашњој хрватској власти као он, па, ипак је оптужен да је судионик злочина”. То је, према узоритом кардиналу, „пропаганда против истине”. „Зато би требало једноставно тражити истину и точно установити жртве, али и крвнике. Он је био одлучан против сваке диктатуре и тоталитаризма”. Кардинал предлаже:

„Треба ставити ствари на своје мјесто и осудити сваки злочин у којем је повријеђен човјек само зато што је припадао вјерској заједници и што је имао своје политичко увјерење. Ако је зато прогоњен, ако је зато убијен, онда је он невина жртва. Све те невине жртве заслужују поштовање, без обзира чије биле и на чијој страни, али не смије се никада уопћавати, јер у сваком је народу било ексцеса и људи који су можда екстремно мислили, екстремно поступали, злорабили своју власт и повриједили права других...”

Кардинал Кухарић поново износи становиште да „црква мора стајати на страни истине и на страни праведности, правде” и да са тог становишта мора бити против „агресије” на хрватском подручју. „То није никакав повинизам, као што нам знају предбацивати они који уопће не разумију ситуацију”.

„Зато ми захтијевамо и поштовање граница. Зашто граница? Јер, границе су стварност. Оне ограђују један простор на којем живи одређени национални идентитет, народ који сматра то подручје својом домовином. Према томе, треба поштивати и чувати своју домовину, бранити је, али и поштивати туђу. Стога је могуће да границе буду границе сусрета, да буду границе пријатељства ако се поштују и ако се поштује онај народ. Али ако се оне желе мијењати у корист једнога, а на штету другога, онда су границе сукоба, границе рата.” (2. (стр. 955) Дарко Павичић, „Фрањо Кухарић”, „Данас”, бр. 503, Загреб, 8. 10. 1991, стр. 27 - 29)

У споменици о (над)бискупским границама, коју је објавила Комисија „Justitia et Pax” Бискупске конференције Југославије у Загребу 4. септембра 1991. доказује се да „садашње границе Републике Хрватске”, „доиста нису произвољне”, да нијесу „само авнојевске”, него да су „многа старије међудржавне границе, утврђене на мировним конференцијама крајем 17. и почетком 18. стољећа, почевши од оне у Сријемским Карловцима 1699.”, да су „те границе стога дуго биле признате међе између троједине Краљевине Хрватске у Хабсбуршкој монархији и Босне и Херцеговине у Турском царству. Изједначајући границе (над)бискупија и на тој основи доказујући „међународно-правни темељ за садашње границе Републике Хрватске”, католичка цр-

ква отворено иступа са ставом о стварању католичке државе (Civitas Dei)! На тој основи католичка црква износи став „да у процесу раздруживања споменутих република, односно у одређивању нових државних односа на овом тлу, треба поштовати садашње републичке границе, а нипошто улазити у преговоре на темељу насилно створених другачијих разграничења.” (1. (стр. 956) „Споменица комисије „Justitia et Pax”, „Древне су хрватске црквене и државне границе”, „Глас Концила”, бр. 41, 13. 10. 1991)

Таква клерохадезеовска савремена неоусташка политика институционализирана је и кроз установљење „Фонда кардинала Алојзија Степинца” за обнову ратом порушених хрватских светишта, 24. септембра 1991, под покровитељством кардинала Фрање Кухарића. (2. (стр. 956) „Глас Концила”, бр. 40, 6.10.1991, стр. 3)

Радио Ватикан је покренуо напад на епископа Лукијана, одмах пошто га је патријарх Павле рукоположио у Даљу, тврдећи да је „четничким кољачима и армијским болшевицима поручио да што прије ослободе Вуковар који би потом требао постати његово сједиште”. (3. (стр. 956) Дарко Павичић, „Цркве у вртлогу рата”, „Данас”, бр 497, Загреб, 27. 8. 1991, стр. 21)

На тој линији загребачки „Данас”, без екуменско-дипломатских рукавица, безобзирно је ударио:

„Оно што се данас догађа у Српској православној цркви ће у повијести остати забиљежено као 'кршћански криминал'. Напросто не постоји други израз за оно што је СПЦ приредила у Даљу 18. коловоза, када је обновљена осјечко-пољска и барањска епархија, истоме Даљу у којем су осамнаест дана прије, заједничким снагама, федерална војска и српски терористи савњивали са земљом све што је хрватско. Човјек стјече дојам да је хрватска земља чишћена од Хрвата како би се могла прогласити нова српска епархија! Архијерејску литургију и устоличење новог епископа обавио је сам патријарх српски Павле заједно с епископом сријемским Василијем, западно-европским Константином, бачким Иринејом, зворничко-тузланским Василијем, банатским Атанасијем и митрополитом црногорско-приморско-скендеријским Амфилохијем”.

За разлику од Радио Ватикана, према „Данасу”, нови владика Лукијан „позвао је избјеглице да се врате на своју српску земљу, јер су овдје живјели њихови преци, па они ту морају остати” те поручио „непријатељима српског народа да на овим просторима пуне Србе да мирно и достојанствено живе”. (4. (стр. 956) Дарко Павичић, „Цркве у вртлогу рата”, „Данас”, бр 497, Загреб, 27. 8. 1991, стр. 21)

Да ли се ради о „кршћанском криминалу” одговор треба потражити у историјским чињеницама. Патријарх Арсеније III Црнојевић, пошто је прешао у аустријске земље у вријеме велике сеобе, настојао је код бачког двора да што повољније ријеши питање свог и црквеног материјалног обезбјеђења. „Пошто је државна благајна стално била оскудна, цар Леополд је 1695. одлучио да уместо сталне наплате у новцу, патријарх може убирати десетак од Срба које је превео у Монархију. Но, ускоро се показало да је на тако широком подручју, од Драве до Будима, тешко скупити тај десетак, па је цар изменио ранију одлуку и из коморске касе обећао патријарху 3.000 форинти го-

дишње. У време Ракоцијевог устанка државна каса се толико испразнила да не само што није могла у току шест година исплаћивати горњу суму, него су двор и војска код патријарха начинили дуг од 20.000, а са шестогодишњим десетком – 38.675 форинти. На име тога дуга цар Јосиф I уступио је, 15. VII 1706, патријарху Црнојевићу даљско властелинство, не прецизирајући да ли у вичито или привремено власништво.” (5. (стр. 956) Димитрије Руварац, „Српска митрополија карловачка око половине XVIII века. Ср. Карловци 1902. стр. 161-164; Славко Гавриловић, „Даљско властелинство Карловачке митрополије у XVIII столећу”, Матица српска, Зборник за друштвене науке, св. 46/67, стр. 21 - 22)

Даљско властелинство је, најзад, 1868, коначно проглашено за патријаршијско-народно-црквено добро. (6. (стр. 956) Исто, стр. 167 - 168, односно стр. 22)

„У време турске власти на подручју каснијег даљског властелинства постојала су села: Даљ, Борово, Трновац (Бело Брдо), Церић, Мариновци, Кечни и Ловас. Из каснијих пописа, 1697. и 1706. сазнајемо да је Даљ у турско доба био велико и важно насеље, да је имао 200 турских, 25 српских и 6 хрватских кућа. У Борову је било 100 српских кућа, у Трновцу 30, Мариновцима 12, Кечину 30 и Ловасу 15 српских кућа...”

Држећи истину у неправди, загребачки „Данас” оптужује и Његову светост патријарха Павла, за кога каже да се чинило „да је у избору новог српског патријарха, након дуге Германове болести, заиста био Дух Свети, те да патријарх Павле подсећа више на свеца него на човјека”. „Али временом се показало да је и садашњи српски патријарх подлегао невјероватном барбарству, које је, чином попут овога даљског, и благословио.”

„Све то што се догодило у Даљу не треба примити као свршен чин, јер Српска православна црква неће се зауставити само на проглашењу нове епархије. Како ће, примјерице, нова епархија одисати екуменизмом ако је у своме почетку кренула од истребљења Хрвата...”

Аутор чланка у „Данасу”, Дарко Павичић, не напада само новог епископа Лукијана, већ и владiku шибенског Николаја, пакрачког епископа Лукијана, епископе „јастребе” Амфилохија Радовића и Атанасија Јевтића и митрополита загребачко-љубљанског Јована, јер се СПЦ у Хрватској „одрекла свега што има везе с Хрватском”. „СПЦ је продала душу врагу препустивши се дражима великосрпске политике и заједно с Републиком Србијом кренула у освајачке походе.” (1. (стр. 957) Дарко Павичић, исто, стр. 21)

Свако зло носи и неко добро – отвориле су се карте, није потребно доказивати шта се мислило под неким језуитским изјавама. У том истом загребачком „Данасу”, који је критикован од клерохадезеоваца, огласио се и велечасни Лука Винцентић, отвореним писмом „Оцу Атанасију Јевтићу”. (2. (стр. 957) Лука Винцентић, жупник у Трнави, Нашашће св. Крижа (1845) рођен 24. марта 1939, Штитар, заређен 29. 6. 1964, Ђаково)

Он о себи каже да спада „у оне кршћане који се труде прихватити плурализам (вјерски, национални, културни, политички, итд) као израз људске слободе, или другим ријечима као обogaћење шароликог свијета”. „Јежим се на ону паушалну примједбу о ’бизантизму’, као *sui generis negativa positio* о православљу, јер особно дубоко осјећам Бизант у најбољем смислу ријечи

дијелом кршћанске европске културе и свјетоназора. Плашим се оних који инзистирају на 'правој вјери', јер сматрам да је управо избором кршћанства, увјерење темељни избор сваког човјека (што треба максимално пропагира-ти). Нација ми није апсолутна категорија, а најмање она којој би требало подвргнути своје кршћанство." Свећеник Вићентић додаје да није толико „идеалиста” да би замишљао цркву изван „политике”, али чврсто брани став да се „политика” и „вјера” морају толико разликовати да ће свакоме бити ја-сно што ради црква, а што држава. (3. (стр. 957) „Данас”, бр. 495, Загреб, 13. 8. 1991, стр. 36 - 37)

Велечасни Винћентић је прихватио учешће у јавној дискусији на трибини Студентског културног центра у Београду о књизи аутора „Усташки зло-чини геноцида и суђење Андрији Артуковићу 1986. године”, 9. јануара 1989. Његово учешће на овој трибини отворило је наду у почетак дијалога истине. Он је изјавио да стоји на „стајалишту да црква католичка међу Хрватима иначе мора да испитује свој став према Другом свјетском рату, односно свој став према усташама”. „То нема дилеме. То је јасно, оно што се каже, као сун-це, да треба да се испитују ти проблеми, да се црква (само) каје ако је било грешака, а било их је, нормално, било је и зла и треба да се преиспитују. На том становишту стојим. То захтијева хуманизам опћи, моје кршћанско увје-рење, то захтијева, на крају, толики број невиних жртава. Јер, не можемо на-просто да пређемо тако мирно преко тога.” (4. (стр. 957) Милан Булајић, „Усташки злочини геноцида”, књ. 4, стр. 1221-1228) Велечасни Винћентић је с правом заступао да се не тражи само од католичке цркве преиспитивање. Он с правом указује да треба узети у обзир и друга документа, када се ради о односима Ватикана и НДХ, и документа исусовца Лутифера, која показују да су у Ватикану била подијељена мишљења, да није био само кардинал Ти-серан против НДХ. Винћентић је ишао и даље, дозвољавао је да је загребач-ки надбискуп, др Алојзије Степинац подложен критици у вези са његовим поступањем у току Другог свјетског рата, у односу на НДХ, што се темељи-то разликује од проповиједи узоритог кардинала Кухарића, који о Степинцу говори као узору – свецу!

Али, послје доласка на власт хадезеовских сепаратиста, догађаји су кренули путем који је онемогућио сваки дијалог грађанског рата, крвавих су-коба Хрвата католика и православних Срба у Хрватској. Велечасни Винцен-тић се определио на линији „политике Степинац” кардинала Кухарића да је Хрватској „наметнут рат из државе Србије, ужасан рат који је већ однио неколико стотина живота. Не мјерим их ни по националности, ни по вјери, ни по невиности”; „на тисуће избјеглица бјежи са својих огњишта”. Велеча-сни Винћентић у „отвореном писму оцу Атанасију Јевтићу”, напомиње да је био један „од ријетких критичара неодговорног односа цркве у Хрвата спрам ХДЗ-а, начелно, а не због „усташоидности”, како ви тамо из Србије, а и не-ки наши Срби, именују ову политичку странку која је побиједила на првим демократским послјератним изборима у Хрватској”. Он се, додуше, не сла-же „с националном еуфоријом коју је Хрватској понудила та странка (по-крет)”, јер то води „у суспензију демократије”!

Велечасни Винцентић отвара карте – напад на Србију и православну цркву, са платформе да цијени „сву ону часну српску прошлост која је изграђивала на добро, и ишчувала српско биће”; „међутим, постоји једна империјална константа модерне српске политике – тамо већ од стварања кнежевине – краљевине, која жели од Србије учинити балканску велесилу, иако за тако нешто не постоје објективни увјети. Начин је врло једноставан: кроз „југословенство” покорити („присајединити”) народе који су драговољно ушли у Југославију (тима не нијечем одређене макиначије у организовању версајске Југославије), а све под прагматичним безобзирним циљем: сви Срби у једној држави.”

„Ја сам ту иритантну политику недавно на једном мјесту (у бившем „Гласу Славоније”, а у садашњем ГС-у) назвао ’политиком крпеља’, тј. напрезање ’Србијице’ (Србије у оквиру европског значења) да попут ситног крпеља, сишући туђу крв, израсте у значајну силу чије амбиције иду далеко изван Балкана. Та сулуда идеја – данас апсолутно анакрона у Европи – у сподоби од Милошевића, који жели да доврши такво ’месијанство’, разбуктала је грозну мржњу у Титовој Југославији (по концепцији Титовој, федералној) и напосто развијела је у парампарчад.”

За живота прве и друге Југославије, према Винцентићу, „све је у српској политици било у функцији српског империјализма: повијест, православље, ’југословенство’, дипломатија, економија, војска, полиција..., све о чему су људи из те политике зинули”.

„Обична је лаж да су Срби највише живота уложили за Југославију; а кад су и гинули, гинули су они најобичнији, и не знајући за замишљену од својих политичара Велику Србију, тј. ’југословенство’ као проширену Србију.

Обмана је Гаврило Принцип (тко у цивилизованом свијету слави бомбаше?), војни порази се претварају у величајне побједе, случајни ратни савези се уздижу у политичку памет, војни пропагандистички материјал постаје ’неприкосновен’ свједок...”

Једини стварно братски загрљај између „Срба-Србијанаца” и других народа на тлу Југославије био је у Другом свјетском рату „и кад су оформили антифашистички блок и кад су се сви скупа на тај начин и тих година нашли руку-подруку с цивилизарним свијетом”.

„Но, то је потрајало кратко, побједничком НОВ-у прилазило је све више четника, орјунаша, србокомуниста и сл. и на брзину су се ’наплатили’ за НДХ убијањем тисућа, понајвише, хрватских живота, ни кривих ни дужних; онда су се морали притајити (због мноштва околности) и на ситно освајати положаје у државним структурама”.

„Данас они који су још живи и њихови синови, и то не таје, грабе и чисте хрватски териториј, с државом Србијом и дијеловима ЈНА. Та бивша ЈНА издала је властите народе, јер је огроман дио своје моћи подвргла великосрпском плану и пландовању, иако је од свих народа узиман порез за школовање армијског кадра, куповање монструозне ратне технике и издржавање бројног особља...”

Велечасни Винцентић се не устручава да отворено каже да се све то ради „да би се што перфектније провео геноцид над хрватским народом у ис-

точној Славонији, Книну и Банији”. Уколико би се рекло у име правде да је „и друга страна гријешила”, велечасни закључује: „за геноцид нитко никаквог оправдања нема”! Са становишта хришћанске вјере он поручује да „нитко жив не зна гдје је разлика између српског православља (светосавља) и српске експанзионистичке политике. Доминира напросто појава: тамо гдје је Српска православна црква, тамо је и држава Србија (а не вјерујући српски народ).

Усташком геноциду над православним Србима (Јеврејима и Циганима) велечасни Винцентић супротставља, на основу политике симетрије одговорности, српске четнике и православне попове који су чинили исто зло над не-српским становништвом: „Није ли геноцид прешућивати геноцид само зато што је српско дјело?” Он се окомио што до сада из Српске цркве нико није написао ниједан редак „о поповима кољачима, четницима, српскоправославним паликућама, убојицама браће и сестара по Српству”.

„Жао ми је што ово морам навести, али сам јако близак констатацији да се утјецајнији дио Српске православне цркве управо трси да ’своје стадо’ свесрдно заштити од било каквог утјецаја са стране Запада и Европе, екуменског покрета, дијалога и сл, јер тако се, страшно ми је то рећи, понављам – лакше може властити народ хомогенизирати на мржњи према онима ’који нису наши’”.

У исти кош велечасни Винцентић трпа „националбољшевика Милошевића са српском државном кликом, плус југонационалистичка армија, плус српски добровољци с традиционалном заставом Српске православне цркве” и закључује: „Велик дио српског народа је духовно оболио, јер безгранично мрзи”!!! У овој реченици је све речено!

Када је саслушао проповијед папе Павла VI приликом отварања Другог засиједања Сабора, којом приликом је изјавио: „...овдје пред свима бискупи-ма признајем да смо у прошлости гријешили против љубави; свађали смо се с браћом других цркава, било је и мржње. Ево ја их молим да нам опросте, а и ја са своје стране опраштам свима, ако су, можда, нас мрзили и презирали” – бањалучки бискуп Алфред Пихлер је 20. децембра 1963. упутио вјерницима Божићну посланицу у којој је, поред осталог, изјавио:

„И ми бисмо, драга браћо, на овај благодан љубави требали рећи нешто слично. Управо у овој земљи су у прошлом рату многа наша браћа православне вјере погинула зато што су православци. Они који су их убијали имали су у џепу католички крсни лист. Звали су се католици. И ти кршћани убијали су друге људе, такођер кршћане, зато што нису Хрвати и католици. Ми болно признајемо ту страшну заблуду тих залуталих људи и молимо нашу браћу православне вјере да нам опросте као што је Крист на крижу свима опростио. Уједно и ми опраштамо свима, ако су нас можда мрзили или нам неправду учинили. Данас пред колијевком Исуса Христа нека се избришу сви дугови и нека завлада љубав...” (1. (стр. 959) Бискупски ординаријат Бања Лука, Бр. 1269/63)

У створеним условима у Југославији Ватикан не пропушта ниједну прилику да докрајчи разбијање југословенске државе. Државни секретар Његове светости папе, кардинал Ангело Содано, у великом интервјуу њемачком

листу „Die Welt”, 1. октобра 1991. истиче да Света столица настоји да се што прије постигне међународна сагласност за признање независности Хрватске и Словеније. (2. (стр. 959) „Савјест и образ Еуропе”, коментар „Гласа Концила”, бр. 41, Загреб, 13. октобра 1991, стр. 2)

Ватикан се поново удружио са Њемачком, из различитих интереса на разбијању југословенске државе.

Послије свега што је учињено у протекла четири мјесеца офанзивног наступа на разбијању југословенске државе клеро-хадезеовских снага, папа Јован Павле II примио је 3. октобра 1991. други пут председника Републике Хрватске, др Фрању Туђмана „у приватну аудијенцију”. Пред одлазак у Ватикан хадезеовски врховник је изјавио да ће на том сусрету захвалити Светом оцу за молитве за престанак рата у Хрватској „те да ће га упознати с најновијим приликама у Хрватској”.

Јавност је обавијештена да су се поглавар католичке цркве и председник Републике Хрватске задржали у полусатном разговору „у четири ока”. Затим је председник Туђман разговарао са државним секретаром Његове светости, кардиналом Ангелом Соданом и државним секретаром за односе са државама Жал Луј Тораном. Директор уреда за штампу Ватикана, др Navaro Valls, саопштио је да је господин Туђман желио обавијестити папу и Свету столицу о драматичној ситуацији у Хрватској и затражити помоћ Свете Столице за успостављање мира у овом крају. Света столица је, разумије се, обећала уложити напоре за постизање мира и помоћ међународне заједнице (сецесионизму Хрватске). По повратку у Загреб председник Туђман је изјавио:

„Папа Иван Павао II добро је упознат што је хрватски народ у повијести морао и сада мора трпјети. У разговору с њиме, као и послјег с првим човјеком ватиканске дипломатије државним тајником кардиналом Соданом – мислим да га тако могу назвати – министром вањских послова Жал Луј Тораном, који је трајао више од сата могао сам са задовољством спознати да Света столица познаје сву нарав збивања у Хрватској. Зна тко су агресори, зна како и зашто хрватски народ води борбу. Под великим су дојмом не само људских жртава, него и разарања која су захватила сакралне објекте и повијесне културне споменике свјетске и националне категорије те разарања школа и насеља. С особитим задовољством примио сам к знању изричиту изјаву да Ватикан не само упућује молитве за мир, јер је за Свету столицу, за Светог оца, од првобитне важности успостава мира, и молбу да ми, вођство Хрватске и хрватски народ, учинимо све да би се тај рат окончао на миран начин. А такођер и изричиту изјаву да ће Ватикан у духу своје политике мира, али и признања права народа да одлучују сами о својој судбини, да се одупиру агесији, да ће Ватикан радити да се постигне консензус што већег броја земаља око признања Републике Хрватске. При том ће са своје стране утјецати са својим моралним ауторитетом да се најважнији чимбеници свјетске политике придобију за то да се по сваку цијену нађе начин спречавања даље ратне ескалације и проналажења мирног рјешења...” (1. (стр. 960) „Глас Концила”, бр. 41, Загреб, 13. 9. 1991, стр. 1, 4)

Значајно је да је на дан када је папа примио хадезеовског врховника др Фрању Туђмана, у четвртак 3. октобра 1991, надбискуп загребачки кардинал

др Фрањо Кухарић говорио за италијанску емисију ватиканског радија. На питање о разлозима заоштравања борбе између Хрвата и Срба, кардинал је одговорио:

– Посриједи је агресија. Дакле, Хрватска се брани. Сад се не зна тко има власт у рукама, јер Председништво не функционише, не функционише федерална влада, постоји генералски државни удар, ето.

Новинар ватиканског радија питао је да ли је посриједи прави рат, рат међу двијема државама, двијема нацијама, како тврди председник Словеније Кучан, а не грађански рат, кардинал је потврдио:

– То је истина.

На питање шта су учиниле Европска заједница и међународна заједница, Кухарић је критички одговорио:

– Нису учиниле ништа. Не могу бити пророк, али нам нема много наде.

На питање да ли постоји нека будућност за Југославију, кардинал Кухарић је био сасвим одређен:

– Нема неке будућности. Југославија као да више и не постоји. Југословенска држава је разбијена – то је најважније достигнуће, иако у таквим условима нема наде ни за кога. Разговори у Ватикану су протумачени у Загребу као отворено иступање Свете столице на страни сецесионизма Хрватске, „да Ватикан с тзв. тајном дипломацијом води акцију за признавање суверености Словеније и Хрватске”, да папа Јован Павле II, „који се отворено сврстао уз Хрватску”, „тражи да група земаља а не једна по једна одмах признају Хрватску и Словенију”. „Света столица је спремна одмах признати Хрватску и тражи земље истомишљенике. Због тога је Туђман задовољнији резултатима разговора које је водио у Ватикану него онима у главном граду талијанске републике.” (1. (стр. 961) Силвија Томашевић, „Ватикан на страни Хрватске”, „Данас”, бр. 503, Загреб, 8. 10. 1991, стр. 43.

Хрватски кардинал је стекао увјерење да је југословенска држава разбијена – то је за њега највеће достигнуће, иако у таквим условима нема наде ни за кога, осим за амбиције Ватикана на Балкану. Разговори у Ватикану протумачени су у Загребу као отворено иступање Свете столице на страни сецесионизма Хрватске, „да Ватикан с тзв. тајном дипломацијом води акцију за признавање суверености Словеније и Хрватске”, да папа Јован Павле II, „који се отворено сврстао уз Хрватску”, „тражи да група земаља а не једна по једна одмах признају Хрватску и Словенију” – разбијање југословенске државе. „Света столица је спремна одмах признати Хрватску и тражи земље истомишљенике. Због тога је Туђман задовољнији резултатима разговора које је водио у Ватикану него онима у главном граду талијанске републике”. (2. (стр. 961) Силвија Томашевић, „Ватикан на страни Хрватске”, „Данас”, бр. 503, Загреб, 8. 10. 1991, стр. 43) Тако је папа поступао и 1941/1942, али поред подршке земаља истомишљеника – осовинско-нацистичких квислинга, није дочекао признање међународне заједнице.

Послије овако отворене и снажне подршке Свете столице слиједила је одлука Сабора хадезеовске Хрватске, од 8. октобра 1991, по којој Република Хрватска „раскида државноправне везе на темељу којих се заједно с осталим републикама и покрајинама творила досадашња СФРЈ”. Узорити кардинал је с том одлуком изјавио:

„Одлука Хрватског сабора 8. листопада 1991. о потпуној самосталности Републике Хрватске сигурно спада у најзначајније повијесне одлуке за хрватски народ и све грађане Хрватске...” (3. (стр. 961) Иван Микленић, „Кардинал Фрањо Кухарић говори за 'Глас Концила': 'Самостална Хрватска – остварење повијесне и правне логике’”, „Глас Концила”, бр. 42, Загреб, 20. октобра 1991, стр. 1)

Кардинал Кухарић је дао и „научно-повијесно” образложење од „готово четрнаест стољећа”, да је „Хрватска кроз стољећа живјела у кругу еуропских држава и народа као хрватско краљевство и онда када није имала краљева своје крви, али персонална унија с угарским краљевима послје Раста convente (1102), као касније и с аустријским царем послје 1527. јамчила је Хрватској државност”. Најважнији је закључак да је „у југословенској заједници од њезина почетка то било изгубљено”!

Највиши прелат католичке цркве у Хрватској понавља став да је „Хрватској наметнут освајачки рат којему је циљ не само освајање Хрватске него и уништење хрватског народа”, јер се „тај рат води на подручју Републике Хрватске”, „бомбардују хрватски градови, премда у њима живи и пучанство других националности”. Он тврди „да се с хрватске стране ипак увијек нуди дијалог, да се позива на мир” у условима „35 жупа које су уништене и из којих су морали отићи вјерници и повући се свећеници”, „а готово у свим тим жупама цркве су тешко оштећене, а неке и порушене”. Ево како дословно кардинал приказује прилике у Хрватској:

„Тај рат постаје тим окрутнији што га надахњује национална и идеолошка мржња. Зато се немилосрдно разарају хрватски градови, уништавају се хрватска села; тисуће дјецe само у мученичком Вуковару изложено је не само смрти од бомби и граната него и од глади и болести. Окрутно се муче, или чак убијају, заробљеници; систематски се прогоне Хрвати из својих домова, који се онда пљачкају и пале; руше се болнице и школе; разарају се творнице, па тисуће и тисуће радника остају без посла и круха; посебан је феномен, који се у таквом стилу није можда никада догађао у повијести, да се систематски и намјерно руше католичке цркве, самостани, жупни станови, капеле. Те су цркве или тешко оштећене или потпуно срушене. Оштећене су и неке православне цркве у нападајима, али систем рушења је примијењен на католичке цркве. Рушене су и онда кад није било борбе, кад су људи и обрана напустили мјесто.”

Кардинал категорички одбија оптужбе пропаганде „да су на торњевима католичких цркава митраљеска гнијезда”, да је то измишљено „да би се на неки начин оправдало рушење цркава”. Он тврди да се број тих објеката „пeње већ више од 200” и да „очитује страшну мржњу рушитеља”. „Кад томе додамо културне споменике и десетке тисућа обитељских кућа и станова, па већ 250 тисућа прогнаника, а да и не говоримо о толиким погинулима”, јер „човек ипак долази на прво мјесто”, кардинал Кухарић поставља питање пред цијелим свијетом: „У име каквих права, у име којег устава и у име којег народа смије се чинити такав геноцид над хрватским народом и свим грађанима Хрватске?” Ни Туђман ни Парага се нијесу усудили да отворено замијене тезе да је намјесто геноцида над Србима извршен геноцид над Хрватима!

Кардинал Кухарић иде даље и изјављује да „овај рат није само против наше слободе, он је против слободе уопће, он је против човјека и против Бога (!)”. „Пропала идеологија и митови њиме изражавају сав свој бијес. То је рат против човјечанства и свих права и свих начела. Наша је слобода залијевана крвљу”. На основу свега, кардинал „просвједује против тога насиља пред свијетом и повијешћу”!! (1. (стр. 962) Исто, стр. 3)

Узорити кардинал се не ограничава на проповиједи и политичке изјаве, већ развија и непосредну политичку акцију. Поводом наводног „покушаја атентата на председника Туђмана”, одмах се огласио кардинал:

„Поводом јучерашњег нападаја на Банске дворе, којему је био циљ ваш живот као и повијесно средиште хрватске самосталности, изражавам вам искрено саосјећање. Суосјећам у патњи и оних који су тим нападајем погођени и повријеђени. Тај нападај изражава намеру да се хоће уништити хрватски народ. Смртоносном разарању хрватских градова: Вуковара, Осиека, Винковаца, Дубровника, Шибеника, Задра, Госпића, Оточа, Петриње, Сиска, Карловца и других нападач кани придружити и Загреб...” (2. (стр. 962) „Након покушаја атентата на председника Туђмана Кардинал и Председник размјенили писма”, „Глас Концила”, бр. 42, Загреб, 20. октобра 1991, стр. 6.)

Јавности је саопштено да је „Република Хрватска предложила цркви оснивање војног викаријата за душебрижништво хрватских војника”, да је помоћни бискуп загребачки монс. Језеринац задужен од бискупа да буде координатор пастве међу војницима, да су „замољени бискупи и редовнички поглавари да дају на располагање одређени број свећеника који би били у духовној служби бранитеља који су стално изложени смртној опасности”. Папа Пије XII је почетком 1942. именовао загребачког надбискупа Алојзија Степинца за војног викара усташке војске Независне Државе Хрватске и италијанских окупационих снага на подручју Хрватске и Далмације.

Кардинал др Фрањо Кухарић се фотографише за хадезеовском војском, „Глас Концила” објављује 20. октобра 1991. фотографију: кардинал Фрањо Кухарић у разговору са хрватским бранитељима још у слободној Петрињи!

Католички тједник „Глас Концила”, као обично, отвореније у уредничком коментару на тему „Црква и хрватска државност” саопштава да од 8. листопада године 1991, када је „најзаконитијом вољом народа” Република Хрватска постала „неовисна држава”, „Југославија више не постоји”. „Држављане Републике Хрватске не веже више никакав југословенски закон”. „Досадашње југословенске путовнице и динаре хрватски држављани привремено употребљавају, али тим документима и платежним средствима не даје ауторитет југословенска држава, него важе ако их и докле их хрватска држава жели употребљавати мјесто својих властитих докумената и новца. Наши људи у иностранству немају више никаква разлога ни оправдања да кажу како су из Југославије...” (3. (стр. 962) Коментар „Црква и хрватска државност”, „Глас Концила”, бр. 42, Загреб, 20. октобра 1991, стр. 2)

„Једна од најизравнијих, премда нипошто најважнијих, посљедица новог државног уређења јест и немогућност даљег постојања Бискупске конференције Југославије. Та установа, односно тај црквени скуп више се не може тако звати. Наравно, у пријелазном раздобљу вјеројатно је могуће упо-

требљавати стари печат, можда и назив, али у јасној свијести да то више није оно што је било, да мора добити ново име и нови начин организирања и дјеловања...”

У оправдању крсташког рата, католички тједник пред вјернике поставља питања: „је ли гријех убити нападача; је ли гријех и треба ли исповиједати спонтане осјећаје мржње на ратног нападача?” и одговара:

„Они који бране народ и домовину као војници, гардисти, полицајци, или на који други начин, требају себе сматрати службеницима сигурности и слободе народа и промицатељима мира...”

Убијање неправедног нападача допуштено је и није гријех ако је то уистину последње средство обране, након што се све друго покушало...

Што се пак спонтаних осјећања мржње на ратног нападача тиче, њих није потребно исповиједати јер оно што се у нама спонтано јавља, без наше кривње, није никакав гријех...” (1. (стр. 963) Наши разговори: „Је ли гријех убити нападача?”, Исто)

Кардинал Кухарић хадезеовске бојовнике, муповце, гардисте, зенге и друге назива „бранитељима који, према томе, имају право да убијају без гријеха! Послије именована војног викара – бискупа војног у хадезеовској војсци, све јединице добијају војне душебрижнике. Католички тједник у истом броју објављује изјаву гардисте Јоза Матковића да није „видио ниједног борца који није око врата имао круницу или крижић”: „Док су гранате падале држали смо криж у руци и молили”! (2. (стр. 963) „Разговор с рањеним гардистом Јозом Матковићем”, „Глас Концила”, бр. 42, стр. 12)

Степен ангажованости клера католичке цркве у разбијању југословенске државе показује организовање тридесетосатног „молитвеног маратона” у дворани Економског факултета у Загребу, у петак и суботу 11. и 12. октобра, под мотом „Охрабри се, народе мој, завапи Богу”: „Смјењивала су се мисна славља, предавања, медитације, мољење крунице, спонтане молитве, а све то уз духовне шансоне и дјела мајстора класичне гласбе”. Са ове „молитве” упућени су телеграми Светом оцу папи Јовану Павлу II и предсједавајућем Вијећу министара Европске заједнице. (3. (стр. 963) „Тридесетосатни вапај за мир”, Исто, стр. 6)

Упоредо са овим активностима у Хрватској развијана је организована међународна активност католичке цркве. Папа Јован Павле II је искористио општу аудијенцију 9. октобра и обратио се „назочним ходочасницима из Хрватске на хрватском језику”:

„Најсрдачније поздрављам све вас из Хрватске. У овим тако трагичним данима на посебан сам начин близу немоћним људима ваше домовине и свим жртвама апсурдног рата...” (4. (стр. 963) „Папа хрватским ходочасницима – ’Близу сам свим жртвама апсурдног рата’” Исто, стр. 4)

Градишћански бискуп Стефан Ласло, предводећи еухаристијско славље у оквиру „Хрватске недјеље”, 6. октобра у Жељезну позвао је све одговорне у политици, друштву и цркви да учине све да се заустави геноцид у Хрватској. (5. (стр. 963) Градишћански бискуп Стефан Ласло: Стоп геноциду у Хрватској, Исто, стр. 5)

Европски одбор Бискупске конференције Енглеске и Велса објавио је 12. октобра изјаву о Хрватској коју је потписао предсједник одбора надбискуп Биргимана, Maurice Couve de Murville у којој је, поред осталог, речено:

„То је сукоб са Србијом, чији грађани чине главнину савезне војске, која још гаји бојовни атеизам комунистичког подријетла. Тврди се да је сукоб настао ради заштите права српске мањине у Хрватској, али уистину ратовање је надахнуто територијалном похлепом, што иде за стварање Велике Србије.” (6. (стр. 963) „Европски одбор Бискупске конференције Енглеске и Велса” „Глас Концила”, бр. 42, стр. 5)

У писму предсједника Савјета за дијалог при Словенској бискупској конференцији, професора др Јанеза Јуханта, које је упутио 11. октобра холандском министру иностраних послова Хансу ван ден Бруку, речено је, чак:

„Гледе средстава и метода тога рата чак су и ваши проматрачи установили да је ријеч о борби вукова против овце. К томе треба додати да су ти 'вукови' опремљени најмодернијим уништавајућим средствима и да се не држе ни 'вучје етике ратовања'. Нису ли досадашња средства еуропске и свјетске политике била управо држање вука и овце у истом кавезу и чекање на крај борбе.” (1. (стр. 964) „Зашто држите вука и овцу у истом кавезу?”, исто, стр. 9)

Одржавању борбеног притиска католичке цркве у одлучујућој бици за разбијање југословенске државе послужило је и редовно засиједање Бискупске конференције (Југославије?), одржано у Загребу 15. и 16. октобра 1991. Папа Јован Павле II није пропустио ни ову прилику да упути писмо хрватским бискупима, у коме даје посебну подршку мировној конференцији у Хагу „око међународног притиска на међународно признање неовисности Словеније, Хрватске и других република које ће то затражити”. У овом писму папа изричито пише: „Ви ме вашим писмима чините судиоником ваше бриге пастира заокупљених судбином ваших вјерника, а ви сте тумачи патње вашег народа.” (2. (стр. 964) Писмо папе Ивана Павла II хрватским бискупима, „Не престајем од Бога молити дар мира за хрватски народ”, „Глас Концила”, бр. 43, 27. октобар 1991, стр. 1, 5)

Папа Јован Павле II истиче да дубоко цијени „сусрете с патријархом и представницима хијерархије Српске православне цркве и заједничко заузимање става у корист мира, а против рата”. У истом броју „Гласа Концила”, на истој страни, Томислав Вуковић пише да „Српска православна црква подупире и благосливље армијско-четничке освајачке походе”. У чланку „Анатомија великосрпских освајања” он пише да „монструми под звијездом петокраком и кокардом починили су у досадашњем рату у Хрватској стравичне злочине над хрватским народом, који се могу једном ријечју назвати – геноцидом”, са циљем „уништити не само материјална и културна добра него и биолошки истријебити хрватски народ с намјером стварања етнички чистог српског простора”, што је било циљ „и тијеком балканских ратова (1912-1913) када је Србија, између осталог, окупацијом Санџака, Албаније и Македоније настојала проширити териториј и добити излаз на море”. (3. (стр. 964) Томислав Вуковић, „Анатомија великосрпских освајања”, „Глас Концила”, бр. 43, Загреб, 27. октобра 1991, стр. 5)

Степен развоја клерикализма у Републици Хрватској показује саопштење да је „нова академска година, која почиње упркос наметнутом рату, за загребачке свеучилиштарце започела сазивом Духа Светога у загребачкој катедрали”: „У назочности студената који су готово потпуно испунили катедралу у уторак, 15. листопада навечер свечани сазив Духа Светога предводио је кардинал Фрањо Кухарић заједно с (над)бискупима судионицима јесенског сабора БК те професорима Католичкога богословног факултета Свеучилишта у Загребу и његових института на челу с деканом др Томиславом Шаги-Бунићем”. „У свечаном литургијском и академском чину судјеловали су представници хрватске владе те професори и високи представници Загребачког свеучилишта на челу с ректором др Маријаном Шуњићем. У „пригодној проповиједи” кардинал Кухарић је, поред осталог, „истакнуо како су вјера и знаност стољећима ишле заједно, свака са својим истинама и својим спознајама”! (4. (стр. 964) „Академска година почела у катедрали”, исто, стр. 3)

Са Бискупске конференције, на којој су учествовали апостолски пронунциј монс. Габриел Монталво и тршћански бискуп Лорензо Беломи, делегат Италијанске бискупске конференције, која је преношена преко Хрватске радио телевизије, објављена је „Изјава” и извјештај „Страдање Цркве у Хрватској”. У честици бискупа папи Јовану Павлу II поводом 13. годишњице његовог избора, истакнуто је да се Свети отац заузима „за праведну ствар хрватског народа као нитко досада”, да би „признање Хрватске и Словеније, као и осталих република које то желе” представљало „велику помоћ и пут да се крвопролиће заустави и да свану дани праведног мира за све”. (5. (стр. 964) „Приопћење за тисак с јесенског Сабора Бискупске конференције – Рат отежао дјеловање цркве”; „Први наступ бискупа на Хрватској телевизији”; „Честитка наших бискупа папи Ивану Павлу II – „Заузимате се за праведну ствар хрватског народа као нитко досада”, „Глас Концила”, исто, стр. 3)

Кулминацију клеро-нацизма представља свакако „миротворно-молитвени скуп” „Хрватска пред Богом за мир”, одржана у згради Централног комитета Савеза комуниста Хрватске, сада Странке демократских промјена, у „коцкици” на Сави, у суботу и недјељу, 26. и 27. октобра 1991. У вези са овом манифестацијом „духовне борбене готовости”, „која прелази оквири обичног скупа и претвара се заправо у врхунац покушаја успостављања духовно-политичког јединства у Хрватској”, Иван Звонимир Чичак у загребачком „Данасу” пише:

„Вјерујем да су многи читаоци и гледаоци, запањени, протрљали уши и очи на ту вијест, али то је тако, па било коме криво или право.

Очито, становите су политичке снаге, прецизније речено црква, овај пут не као духовна него као политичка категорија и снага, СДП као странка која наслеђује бивше комунисте новијег доба, те ХДЗ као наследник старог комунистичког модела политичког дјеловања, одлучиле да учине све не би ли јавност увјерили у апсолутно јединство свих снага у Хрватској”. (1. (стр. 965) Иван Звонимир Чичак, „Црвени кардинал”, „Данас”)

У интересу објективности, ваља навести приказ ове манифестације у католичком тједнику „Глас Концила”:

„На скупу што га је приредила молитвена скупина која има искуство и с изгоном ђавола, а коју окупља каноник др Томислав Иванчић, судјеловао је и кардинал Фрањо Кухарић, којег је дочекао и поздравио Ивица Рачан, предсједник Странке демократских промјена.

Првога дана смјењивали су се молитвени и медитативни садржаји, те наступи познатих загребачких теолога, културних и јавних радника. Након наступа збора Collegium pro musica sacra на тему „Како видим мир” говорили су др Здравко Томац, потпредсједник Хрватске владе и књижевници Тито Билопавловић и Богдан Малешевић. „Убијају нас претпотопне хорде, плачкаши”, рекао је Билопавловић и истакао да ово што нам се данас догађа има своју претповијест у процесу у којем је новокомпонирана гласба потискивала класичну, врхунски домети духа замјењивани сурогатима. Гранате које данас падају по Дубровнику нужан су плод тога процеса. Књижевник Малешевић рекао је како је могуће имати само онакав мир какав нуди и даље Крест. „Затим је у дворани припремљен олтар. Крж, калежи, мисне књиге у амбијенту који је познат из телевизијских пријеноса партијских скупова доимали су се за ово вријеме помало нестварним. Кардинал Кухарић, који је предводио концелебрирану мису, у проповиједи је истакао да вјерници морају у сваком човјеку тражити исконску Божју слику...”

Потпредсједник владе Републике Хрватске, др Златко Томац говорио је, у вези недавног састанка са кардиналом Кухарићем, о рату у коме се Хрватска налази, „да Европи и свијету јасно треба ставити до знања да су дужни зауставити ово зло јер ће бити суодговорни, да је овај скуп у „црвеној катедрали”, „одраз хрватске повијести”.

Скуп, на коме су молитву крунице предводиле сестре доминиканке, франевачки богослови провинције св. Ђирила и Методија и сестре служавке Малог Исуса, закључен је мисом коју је предводио монс. Јурај Језеринац, помоћни загребачки бискуп, који је у проповиједи истакао „да су и досад кроз повијест стварани планови о поробљавању народа под изликом да им се доноси благодање, али су такви планови увијек на крају пропадали.” Амин! (2. стр. 965) „Хрватска пред Богом за мир”, „Глас Концила”, бр. 44, Загреб, 3. новембра 1991, стр. 1, 5)

Иван Звонимир Чичак износи мишљење да „колико год то можда у овом тренутку неке и дјеловало као добро и корисно, дугорочне политичке анализе показат ће да се ради о правој политичкој катастрофи која ће по Хрватску вјеројатно имати врло штетне посљедице, иако бих желио да нисам у праву, а да они јесу”. Он је то назвао „синдромом раног Степинца”, с тим што се сада у „Црвеној катедрали” није знало „тко је носилац црвеног кардиналског знака”, јер на то мјесто овога пута претендирају чак тројица – Туђман, Рачан и Кухарић”. Чичак инсистира „да се утврди и морална и људска и политичка одговорност за оне који су судјеловали у злочинима, из чега онда произлази и политички став да такве особе не могу обављати јавне функције, а понајмање политичке, на којима и даље одлучују о судбинама људи као што су одлучивали и онда кад су своје руке крварили нашом крвљу.”

„Духовна клима у Хрватској све више отвара просторе чудесним догађајима у којима уважени интелектуалци, досад звани као миротворци и хума-

ности, хистерично урлају: Убијајте их! На улицама града Загреба, точније, у загребачкој Дубрави, почели су и интерни обрачуни ХОС-а и Гарде, а непознати гардист излази из кукуруза у Горици и убија једног од тројице продавца а након тога поново нестаје у кукурузу. Цивили се узимају као таоци а земља, осим што је у ратном сукобу с вањским непријатељем, све више отвара прозоре и интерном грађанском рату. Тај и такав грађански рат нећемо спријечити лакировкама и новим духовним уравниловкама којима се прикрива стварно стање ствари.”

„Као католик и члан цркве”, закључује Чичак, „одувијек и занавијек одговоран и према својој цркви и према своме народу, сматрам потребним упозорити да служење мисе у политичке сврхе и на овакав прозиран начин представља теологизацију политике и политизацију религије. И то на најригіднији начин!” (1. (стр. 966) Иван Звонимир Чичак, Исто)

У тексту се износи прецизна хронологија догађаја, изјава, саопштења и коментара. Лако може да се утврди да су црква у Хрвата, њени свештеници, Ватикан са својим званичницима, а нарочито Јован Павле Други, скоро свакодневно јавно вршили притисак на међународну заједницу да призна Хрватску и Словенију и изврши војну интервенцију. Наравно, све то је обојено ставом да је Србија извршила агресију, да болшевици намећу власт и зачињено другим неистинама из познатог репертоара флоскула уперених против Срба.

Став Јована Павла Другог у Хрватској је протумачен тако да је дозвољено свако зверство против нападача, а јасно је да се мисли – против Срба. Сличним изјавама Јован Павле Други је најдиректније позвао и дао налог да се настави са геноцидом над Србима.

25. 7. На страницама од 971 до 974 је текст:

Портпарол Ватикана, др Navarro Valis, објаснио је у интервјуу на ватиканском радију „да је Света столица од почетка кризе радила на два начина: дипломатским путем, и честим интервентима папиним: дипломатским је путем Света столица предлагала рјешење кризе међународним признањем односних република, а папа је стално и с боли излагао разлоге и увјете по којима се настали проблем може ријешити тако да се поштују све стране и право на самоодређење.” (1. (стр. 971) Др Navarro Valls о признању Хрватске, „Глас Концила”, бр. 52, 29. 12. 1991, стр. 4)

Пред свјетском јавношћу Света столица је износила став да признање католичке Хрватске и Словеније „није усмјерено против ниједне странке којих се то тиче”, да „Света столица постојано жели очувати добре односе са свим републикама Југославије”. (2. (стр. 971) „L'Osservatore Romano”, 21. 12. 1991, стр. 1)

„Глас Концила” обавјештава југословенску јавност да „није ријеч о томе да се папа заузима за неку тобоже будућу католичку државу у склопу своје политичке визије нове Еуропе, него се овдје ставља на кушњу савјест свих људи који вјерују не само у Бога него и у човјека, али у човјека по библијској, а не стаљинистичкој мјери”. (3. (стр. 971) Коментар: „У заједници Еуропе”, „Глас Концила”, бр. 50, 15. 12. 1991, стр. 2)

Кардинал Кухарић то схватање преводи на практичну честитку: „Срџтан Божић бранитељима домовине и слободе који часно, без икакве мржње и жеље за осветом, поштујући право сваког човјека и вршећи праведност према свим људима, врше своју родољубиву службу, жељни мира а не рата.”!! (4. (стр. 971) Кардинал Франо Кухарић: „Народ који је у тмини ходио свјетлост видје велику” (Из 9,1), „Глас Концила”, бр. 51, Божић, 1991, стр. 2)

Сукоб између двије хришћанске цркве избија пред јавност: Свети архиепископски синод Српске православне цркве одлучио је да не учествује на засиједану ватиканског Концила 8. децембра 1991. Отворено је речено да су догађаји у Југославији у току године нарочито показали да са стране католичке цркве не постоји искрена жеља за развијањем екуменских односа. Прије тога, исти став је заузео и патријарх Руске православне цркве господин Алексеј, који је оптужио Ватикан за „безочну кампању покрштавања људи у простору Совјетског Савеза”. На засиједане Концила отишао је само Васељенски патријарх да у име православних цркава уручи папи оштри протест поводом става Римокатоличке цркве у православним земљама (5. (стр. 971) А. Цвијић, Одлука Светог Синода Српске православне цркве; „Православни не иду у Ватикан”, „Политика експрес”, 27. 11. 1991) Русији, Грчкој, Румунији.

Митрополит загребачко-љубљански, господин Јован, био је одређенији да се ради „о крсташком походу на православље”. На питање да ли се у Хрватској ради о вјерском рату католика и православца, одговорио је „да је ово у суштини рат на националној основи”, јер се на првом мјесту ради о „правним проблемима”: „До њега је дошло после доношења новог Устава Републике Хрватске, за који можемо слободно рећи да је хрватски устав, јер је избрисао, одбацио сва легитимна права српског народа као сувереног, државотворног народа у Хрватској. (6. (стр. 971) Митрополит загребачко-љубљански, после бекства из Загреб: „Бога не можемо преварити”, интервју Љиљана Хабјановић-Ђуровић, „Дуга”, бр. 464, Београд, 7. 12. 1991, стр. 21)

Ипак, Високопреосвештени Јован је навео да „хрватски оружници носе крунице око врата, на маскирним оделима, да би се пред модерном Европом приказали као модерни крсташи, јер на југословенској застави још стоји петокрака, па су они борци против комунистичке звери”, иако се зна „да тај симбол сада више не значи оно што је значио”. „Ето, на другој страни је крст, па убија и масакрира”, закључује господин Јован и додаје да „дон Јуре у својим Писмима сеоског жупника учи своје бојовнике да пуцају без мржње, јер мржња је грех, а убити човека, могли бисмо да закључимо, по овом кршћанском науку, није грех.” (7. (стр. 971) Исто)

Патријарх српски, господин Павле, био је одређенији у апелу православним црквама у вези „трагичних неспоразума и сукоба међу народима у Југославији и на Балкану”, до којих је „долазило и због упорног настојања Римске цркве да Балкан, који највећим делом насељавају православни народи, сматра подручјем своје мисионарске делатности”. Наведено је да је усташки „кризни штаб” општине Славонска Пожега 29. октобра 1991. „издао наредбу о депортацији српског становништва с подручја насеља: Облаковац, Вучјак Чечевачки, Јемуновац, Шњеговић, Чечевац, Копривна, Расна, Посиковски, Кујник, Орљавац, Црљенци, Слобоптина, Миливојевци, Подсреће,

Вранић, Њежић, Пожешки Марковац, Клица, Озраковци, Пољанска, Кантровци, Горњи Врховци, Лучани и Ољаси. Српским становницима ових села је наређено да у року од 48 сати од ступања на снагу ове наредбе напусте своја вековна огњишта. У противном, запређено им је депортовањем у концентрациони логор у Старој Липи. Због оваких и сличних мера хрватског државног тероризма, преко 200.000 Срба било је присиљено да напусти своје домове и оде у избеглиштво. Са њима су ову злу судбину поделили и њихови архијереји и свештеници. Епископа славонског Лукијана, који столује у Пакрацу, нове хрватске власти су лишиле слободе без икаквог правног основа, да би га из тог незаконитог заточеништва пустиле на слободу тек на интервенцију наше православне браће и међународне јавности. Остали православни архијереји на тлу данашње Хрватске били су принуђени да напусте територију коју контролишу хрватске војне власти.

„Најстрашније је што хрватски оружници опет врше несхватљива зверства над незаштићеним Србима. Муче, касапе и убијају ратне заробљенике, недужне цивиле, па и децу.

Упоредо са државним прогоном Срба у Хрватској масовно се уништавају православни храмови и друге светиње. Према непотпуним подацима, у Хрватској је похаран, оштећен или уништен 71 храм, односно сакрални објекат. Поред осталих, тешко је оштећен и оскрнављен Епископски двор у Пакрацу, са ризницом и библиотеком, јер су га запосели хрватски бојовници и у њему поставили митраљеска гнезда.” (1. (стр. 972) Патријарх Српски, Синбр. 3244/зап. 2142, 13. 12. 1991.)

Коначно, Ватикан је кренуо на одлучујући удар за разбијање југословенске државе. Монсињор Пиеро Пенакини је обавијестио јавност, 13. јануара 1992. да је Света столица упутила ноте владама република Словеније и Хрватске, обавештавајући их да им признаје сувереност и независност. У исто вријеме, „нота је упућена и београдској влади, којом се она обавјештава да поменута одлука никако није уперена против Југославије”, да апостолски пронунције у Београду монсињор Габриел Монталво наставља „своју мисију представника Свете столице у Југославији”. (2. (стр. 972) „Пре Европске заједнице Ватикан је признао Словенију и Хрватску”, С. Александрић, „Политика”, Београд, 14. 1. 1992)

Ватикан је овим актом први пут прекинуо своју дугу и стољетну традицију да последњи призна нову државу. Тако је поступао са првом југословенском државом Срба, Хрвата и Словенаца 1919. године. Било је случајева да је Ватикан деценијама одбијао да усклади црквену политику са стварним стањем у појединим државама. Значајно је да се у разбијању југословенске државе – признању католичке Хрватске и Словеније Ватикан нашао само са Њемачком. Намјера је очигледна – покушај утицаја на одређење посебно европских држава које, на основу бриселског договора од 16. децембра 1991. треба да се определијеле кроз два дана – 15. јануара 1992.

Приликом предаје ноте, којом се влада Југославије обавјештава о одлуци Свете столице, представник Савезног секретаријата за иностране послове, подсекретар Милан Вереш, изразио је апостолском пронунцију Монталву жаљење југословенске владе због ове једностране одлуке, „којом се у су-

штити признаје сецесија и која стога представља флагрантно кршење принципа и одредби међународног права, Повеље Уједињених нација и основних докумената КЕБС-а, као и директно мијешање у унутрашње ствари Југославије”. Речено је да је овај акт „негирање пуног суверенитета, територијалног интегритета и међународног субјективитета Југославије”. Представник југословенске владе је посебно истакао „да је штетно што се такав корак предузима у тренутку кад се тежи стабилизацији прекида ватре у Југославији и када још није завршен процес преговора југословенских фактора у преуређење односа у земљи”. Наглашено је да овакав корак „није у складу са ставовима резолуције Уједињених нација, којима се захтијева да се све чланице УН уздрже од акција које могу да онемогуће или одложе мирно рјешење југословенске кризе”. „Тим актом Ватикан је преузео и посебну одговорност за будуће односе са Југославијом”, закључио је представник југословенске владе. (1. (стр. 973) „Политика експрес”, Београд, 14. јануар 1992)

И док Ватикан сматра корисним да апостолски прунције, Габриел Монталво, остане у Југославији – у Београду, за хадезевског врховника Туђмана, југословенски амбасадор при Светој столици, проф. Ивица Маштруко, из Хрватске пошто је од папе Јована Павла II примио високо одликовање, обавио је свој посао. (2. (стр. 973) „Због чега Ивица Маштруко није више амбасадор Југославије у Ватикану?”, „Политика експрес”, Београд 10. 1. 1992)

Председништво Југославије је опозвало амбасадора Маштрука. (3. (стр. 973) Исто) Поводом одлуке Свете столице, предсједник Републике Хрватске др Фрањо Туђман истог дана, 13. јануара 1991. упутио је папи Јовану Павлу II слиједећу поруку:

„Ваша светости, част ми је изразити вам најдубљу захвалност на одлуци Свете столице да и формално призна суверенитет и самосталност Републике Хрватске. Тим се чином отвара ново раздобље у хрватској повијести и у билатералним односима Свете столице и Републике Хрватске.

Посебно нас радује што је Света столица, као највећа морална снага свијета, међу првима признала независност Републике Хрватске. То нас још више обавезује да се досљедно заузмемо за мир, суживот и благостање свих грађана Републике Хрватске у духу екуменизма и миротворства које ви, Свети оче, неуморно промичете. Чврсто вјерујемо да ће политичко признање Републике Хрватске послужити заустављању окрутнога, агресивног рата против Хрватске, а тиме и донети стабилност и сурадњу у овом дијелу Еуропе”.

Предсједник друге независне државе Хрватске у истој поруци обнавља „позив Вашој светости да посјети Хрватску”. „Ваш посјет Хрватској, за који сада више не постоје ни формалне запрете, увелико би припомогао остварењу тих племенитих циљева.” (4. (стр. 973) „Захвала предсједника Туђмана Светом оцу – Обновљен позив папи за поход Хрватској, „Глас Концила”, бр. 4, 26. јануар 1992, стр. 5)

Предсједник Републике Хрватске, др Фрањо Туђман на сасвим другачији начин се обраћа поглавару Српске православне цркве.

Патријарх Павле је 22. фебруара упутио писмо предсједнику Туђману, у име Светог архијерејског синода, у коме указује „на неподношљив и по много чему, погоршан положај српског православног народа и његове цркве у данашњој Хрватској”:

„На територији коју контролише садашња хрватска власт, Срби су лишени основних људских права и елементарне животне сигурности. Њих у данашњој Хрватској може свако да убије, а да за то уопште не одговара. Чак се и у јавним гласилима под државном контролом такви злочини над српским народом представљају као спонтани излив оправданог хрватског гнева. Под притиском свега тога многи угледни Срби у Загребу и другим местима под хрватском контролом су, попут породице Зец, побијени, док су други наводно нестали без трага и гласа”.

У писму је даље речено да је „ова елементарна животна несигурност и погибел српског народа у Хрватској”, тешко погодила и његову цркву. „Због тога сва четири епископа Српске православне цркве не столују у седиштима својих епархија, која су под контролом садашње хрватске власти”. Као најтежи, наведен је примјер епископа славонског Г. Лукијана, „чији је двор у Пакрацу запосела хрватска војска, због чега он у двору није могао да врши своје дужности”. „Сличну судбину доживело је и око седамдесет наших свештеника који су били принуђени да напусте своје парохије и поделе тешку судбину свог избеглог народа”.

„Упоредо са прогоном Срба и наше цркве у Хрватској, масовно су уништавани православни храмови и друге светиње. Према непотпуним подацима, у Хрватској је похаран, оштећен или уништен 71 храм, односно сакрални објекат. (1. (стр. 974) Види: „War Damage sustained by Orthodox Churches in Serbian areas of Croatia in 1991”, Cultural and Spiritual Genocide of the Serbian People, Београд, фебруар 1992, страна 88)

Поред осталих, тешко је оштећен и оскрнављен епископски двор у Пакрацу, са ризницом и библиотеком, јер у њему је хрватска војска поставила митраљеско гнездо.”

Патријарх Српске православне цркве тражи од предсједника друге независне државе Хрватске гарантовање слободе вјероисповијести, на основу Завршног акта из Хелсинкија и Паришке повеље, моли „да свим православним архијерејима, свештеницима и верницима, тј. целокупном српском православном народу у Републици Хрватској гарантује личну безбедност и сношљиве услове за живот у слободи, миру и елементарној сигурности укључујући и повратак из избеглиштва и прогонства”. (2. (стр. 974) Преписка патријарха српског господина Павла и предсједника Републике Хрватске др Франја Туђмана, „Борба”, Београд, 21-22. март 1992. стр. 4)

У одговору од 18. марта 1992, послје скоро мјесец дана, предсједник Туђман изражава чуђење, јер у писму „осим тешких, али и неточних, па и неаргументираних оптужби и тврдњи које су прије свега уперене против хрватских власти, али и против хрватског народа (!), нема ни ријечи, ни спомена, ни израза суђути за све оне патње, страдања и разарања кроз која су хрватски народ, али и сви грађани Републике Хрватске прошли у наметнутом и освајачком рату против Хрватске, против свега што је хрватско и католичко”.

Предсједник Туђман пише да из писма произлази да Његова светост српски патријарх није дословно обавијештен „о свим догађајима у Републици Хрватској, о свим патњама, прогонима и убијањима не само војних особа, него и цивила, дјецe, жена и стараца – да су 600.000 хрватских прогнаника, да

је више порушених католичких цркава и светишта, да су затварани, малтретирани и мучени католички свећеници само дио језовите слике окрвављене, разорене и опљачкане Хрватске”. „Ваша тврдња да ни један римокатолички свећеник није био присиљен напустити своју жупу бјелодана је чињеница да заиста обавијести које до вас допиру не само да нису точне, него су смишљено лажне”!

Патријарх је писао о „положају Римокатоличке цркве у Србији, у којој надбискуп Франц Перко без тешкоћа столује и креће се у Београду, као што то чине и остали римокатолички бискупи у Србији”, те да му није познато „да је иједан римокатолички свештеник био принуђен да напусти своју жупу” у Србији!

У тексту се, поред познате хронологије деловања против Срба, износи и чињеница да је Јован Павле Други приликом признавања Хрватске и Словеније прекршио сва правила и праксу Ватикана. Ватикан је обично последњи који признаје неку нову државу, или успоставља односе са новом влашћу. Међутим, када су у питању биле Хрватска и Словенија, Јован Павле Други је пожurio не само да буде први, него и да се изјасни неколико дана пре дана одређеног за изјашњавање. После тог геста Јована Павла Другог, све државе Западне Европе просто су морале да изврше признање, независно од става да је оно супротно свим међународним документима. Јован Павле Други и Немачка не само да су наметнули признање, него су утицали и на друге државе да заћуте над злочинима које је усташка власт Фрање Туђмана чинила над Србима у име и за рачун Јована Павла Другог.

25. 8. На страницама 975 до 979 је текст:

У вези са овим писмом загребачки парох Миленко Поповић подсећа председника Туђмана „да је још пре ратних сукоба митрополит загребачко-љубљански Јован нападнут на загребачкој главној железничкој станици”. „Хулигани су господину Јовану чупали браду и вређали га најпогрднијим речима, а да нико од бројних грађана није ни покушао да их у томе спречи”, додајући „да је г. Јован био нападнут”, на улици усред Загреба и у септембру, кад је последњи пут боравио у овом граду”. Поред славонског епископа Лукијана, који је био привремено заточен у Славонској Пожеги, „и епископ горњокарловачки Никанор заједно са свештеницима морао је да напусти Карловац и да с бројним верницима спасава живот бежећи на Петрову гору, док га је локална штампа прогласила четником и сарадником терориста. Епископ далматински Николај – наводи даље Поповић – недавно је покушао да се врати у Шибеник, али је од стране хрватске власти био малтретиран уз отворене претње убиством.

Бројни су и примери страдања свештеника СПЦ: свештеник из околине Вировитице, Рајко Срдић, био је затваран и пребијан; свештенику из Каштелеа Ђури Суши хрватски оружници су вадиле здраве зубе; затварани су и премлаћивани и свештеник из Задра Ђуро Скочић, Стеван Јаковљев из Нових Пављана код Бјеловара, свештеник из Великих Зденаца Ненад Обрадовић и други.

На православни Божић 1992, подсећа загребачки парох Миленко Поповић, наоружани гардиста упао је у православни храм у центру Загреба и истјерао вјернике пријетећи им ликвидацијом!

На основу закључака ванредног засиједања Светог архијерејског Сабора Српске православне цркве, одржаног 16. и 17. јануара 1992, патријарх српски, господин Павле упутио је писмо папи Јовану Павлу II у коме је изражено дубоко жаљење и протест због његовог једностраног и нехришћанског односа према етничким, грађанским и историјским правима српског народа и његовом хришћанском достојанству. (1. (стр. 975) Р. А. „Туђман је знао за нападе на СПЦ”, „Политика”, Београд, 22. март 1992, стр. 7)

У писму је речено да је олаким признањем Туђманове Хрватске папа примио одговорност за сва она средства и све оне методе који су коришћени и који се сада користе од стране носилаца власти у Хрватској – методе војске и полиције, као и за сваку проливену сузу сваког српског и хрватског дјетета, који су у трагичном рату у дојучерашњој Југославији остали без дома, без дјетињства а веома често и без родитеља.

На крају писма речено је да је тим својим актом папа дефинитивно доказао духовну и богословску неодрживост догмата I ватиканског сабора о папској незлаблудивости, јер човјек који је прихваћен у Римској цркви да је незлаблудив по себи, а не по сагласности цркве, као што се каже у одлуци I концила, и који у исто вријеме учини такву вапијућу погрешку, тешко да може бити сматран, без обзира на све његове историјске претензије, непогрешивим или незлаблудивим. Самим тим продубљује се вјековни јаз између православног Истока и католичког Запада. Све то, по мишљењу Амфилохија Радовића, митрополита црногорско-скендеријског, потврђује оправданост вјековног става православног Истока о неприхватању папских претензија над Васељеном и самог учења о непогрешивости римског папе. (2. (стр. 975) „На крају ванредног заседања Светог архијерејског сабора Српске православне цркве у Београду”, „Политика” 19. јануара 1992)

На писмо српског патријарха Павла, од 17. јануара 1992, одговорио је римски папа Јован Павле II тек 15. фебруара. У писму поглавар Римокатоличке цркве тврди да не одговарају истини „претпоставке да је папа постао као поглавар државе Ватикан и, у том својству одлучио да призна независност Хрватске и Словеније, не осврћући се на права српског народа”, да се он кроз апеле за мир залагао за поштовање права свих народа, за дијалог (апел у недељу 21. априла 1991. и др.). Рат је, нажалост, срушио ту могућност. Његова светост не каже ништа ко је изазвао рат, шта су узроци рата. Значајно је признање да је признање Хрватске и Словеније „било само средство притиска способно да рат приведе крају”, уз услов поштовања демократије и „права националних мањина”, запостављајући да се ради о праву српског народа на подручју југословенске државе! Папа Војтила подсећа да је „Словен по рођењу”, на своје писмо од 11. октобра 1991. и позиве на екуменску молитву и дијалог!

Неуобичајено у међународној пракси насљедника Петровог пријестола и Свете столице, папа Јован Павле II је свом писму приложио документацију „Криза у Југославији” у циљу доказивања да Ватикан не сноси никакву одговорност за трагични развој догађаја у Југославији. (1. (стр. 976) „Crisis in Yugoslavia – Position and Action of the Holy See, Ватикан, фебруар 1992.) Зна-

чајно је да се Света столица у овом документу позива на Устав Југославије из 1974. и залаже за рјешење путем конфедерације на основу слободног одређења.

Анализа хронологије приказане у документу „Криза у Југославији” показује да је офанзива Ватикана за међународно признање католичке Хрватске почела иступањем представника Свете столице 29. јануара 1991. на састанку КЕБС-а у Бечу. Сјутрадан, 30. јануара папа се обратио групи хрватских вјерника. Слиједили су јавни иступи папа Јована Павла II 21. априла, 8. маја, разговори са македонском делегацијом 24. маја. Том приликом је у вези рада Ђирила и Методија истакнута теза о „два културолошка круга – источни и западни”.

Послије 25. јуна 1991, на самом почетку ратних операција, послије декларације Хрватске о независности, ставови Свете столице су изложени јавно у „Osservatore Romano” 28. јула о „Будућности Југославије”. (2. (стр. 976) „Acta Diurna”)

Сјутрадан Свети отац је упутио телеграме предсједнику југословенске владе, Анти Марковићу, предсједнику Хрватске Фрањи Туђману и предсједнику Словеније Милану Кучану. Истога дана папа је говорио о југословенској кризи ходочасницима на Тргу Св. Петра, одржао молитву „за мир међу народима Хрватске и Словеније”. Свети отац се молио за Хрватску на великој аудијенцији 3. јула, послије молитве 21. јула говорио је о Југославији, односно о ситуацији у Хрватској и Словенији. О томе је говорио и групи младих људи из Хрватске 24. јула.

Секретар за односе са државама Његове светости, монс. Жан Луј Торан, 29. јула 1991, позива на разговор амбасадоре земаља чланица Европске заједнице и предлаже упућивање посматрача из неутралних земаља укључујући и оне из КЕБС-а, по потреби и мировних снага Уједињених нација – интернационализовање југословенске државне кризе. Послије тога, 5. и 7. августа монсињор Торан креће у мисију, одржава мису и проповијед у загребачкој катедрали. По повратку монсињора Торана у Ватикан, Света столица упућује 26. августа поруке предсједнику Предсједништва Југославије, Стјепану Месићу, а кардинал државни секретар Анђело Содано, предсједнику Министарског савјета Европске заједнице, Хансу ван ден Бруку!

Глобална акција Свете столице обиљежава хитан апел Светог оца 5. септембра „свим католицима свијета”, телеграм кардиналу др Фрањи Кухарићу и проглашење 8. септембра за „свјетски молитвени дан за Хрватску”. Тога дана је папа Јован Павле II одржао говор и молитву у Вићенци.

Лична ангажованост папе Јована Павла II узима размјере без преседана у вези са било којом другом земљом на свијету. Он иступа 15, 18, 19. у Каstell Гандолфу и 22. септембра на Тргу Св. Петра; 6. и 9. октобра говори о „рату у Југославији”. У писму кардиналу Кухарићу обавјештава: „подржавамо мировну конференцију у Хагу и радимо на изградњи договора за признање независности Словеније и Хрватске и других република које су то затражиле, у складу са Финалним актом из Хелсинкија, који су потписале државе чланице КЕБС-а”. Слиједило је иступање папе 20. октобра, добродошлица хрватским ходочасницима 23. октобра, обраћање хрватским мајкама 26. октобра.

На хитном састанку Комитета високих функционера КЕБС-а у Прагу 10. октобра, представник Свете столице је сматрао потребним да посебно истакне „да југословенска тренутна криза нема основа у религиозним разлозима”, још више „да у овој земљи постоје различите цркве, али сестринске...”!

У новембру 1991. Свети отац је сматрао потребним да у говору вјерницима из Хрватске, 13. новембра посебно истакне разарања Дубровника и Вуковара. Папа је иступао 17, а на пријему 20. новембра били су „хрватске избјеглице и рањеници из Вуковара”. И посјету генералног секретара УН, Переза де Куљара, 23. новембра папа је искористио да говори о положају католика у Хрватској.

На састанку на врху шефова држава и влада Европске заједнице у Матриху 8. децембра папа Јован Павле II лично искористио је да у молитви говори о бомбардовању у Хрватској. И посјета једној од римских парохија 15. децембра искоришћена је да папа говори о католицима у Хрватској. На Божић, 25. децембра са балкона Базилике Св. Петра папа је говорио пред 80 хиљада вјерника о страдањима католика у Хрватској.

Ватиканска дипломатија је пратила активност Његове светости: државни секретар Анђело Содано је дао интервју хамбуршком „Die Welt” 30. септембра и 2. октобра, меморандум свим амбасадорима КЕБС-а 26. новембра. Биро за штампу Св. столице издао је 20. децембра посебни коминике о југословенској кризи. Делегација предсједника Специјалног европског савјета Бискупских синода упутио је 8. децембра 1991. Поруку свим политичким лидерима Европе. Послије признања Хрватске и Словеније, 13. јануара 1992, секретар иностраних послова Ватикана, Жан Луј Торан је на састанку Савјета министара иностраних послова КЕБС-а, 30. и 31. јануара, резимирао ставове Свете столице о југословенској кризи!

Ускоро послје признања друге независне државе Хрватске, овога пута *de iure*, од стране Ватикана, 14. фебруара 1992. Сабор Републике Хрватске усвојио је „декларацију о осуди политичког процеса и пресуде кардиналу Алојзију Степинцу”. У декларацији је речено да међу „хиљадама хрватских људи који су својом жртвом и дјелом храбро свједочили о вјековним тежњама хрватског народа, Сабор посебно истиче и изражава захвалност кардиналу Степинцу који је неправедно осуђен, чиме је нанесена неправда и увреда хрватском народу”. У објашњењу је речено да је „на монтираном политичком судском процесу невино осуђен стога што је одбио, по налогу комунистичких властодржаца провести црквени раскол и одвојити католичку цркву и Хрвате од Рима и Ватикана с далекосежним циљем уништења католичке цркве као вјековног чувара и заштитника очувања идентитета и слободе хрватског народа”; што је „дјеловао и против насиља и злочина комунистичке власти исто као што је дјеловао у вихору и окрутностима Другог свјетског рата у заштити прогоњених неовисно о њиховом народносном поријеклу или вјерском свјетоназору”. Декларација закључује:

„Иако хрватски народ и католичка црква никад нису признали осуду надбискупу Степинцу, хрватски Сабор, као највише представничко тијело хрватског народа, исправља повијесну неправду и увреду хрватском народу. Осудом монтираног процеса и осуде надбискупу Степинцу Сабор истодобно

осуђује и политичке процесе бројним невино осуђеним свећеницима, редовницима и вјерницима, осуђујући на тај начин и протународни комунистички режим.” (1. (стр. 978) „Политика”, 15. фебруар 1992)

Из декларације произлази да је рехабилитован, без суђења, не само загребачки надбискуп др Алозије Степинац, већ и остали католички свећеници, којима је судио „протународни комунистички режим”. То значи и усташа кољач фра Мирослав Филиповић Мајсторовић и многи други на дугој листи у прилогу ове књиге! Хадезеовски Сабор усвојио је и „декларацију о осуди ухићења и уморства Андрије Хебранга”, секретара Комунистичке партије Хрватске! Сабор је изразио признање свима „који су своје заузимање за слободу, демократију и социјално праведну Хрватску државу плаћали губитком слободе и живота у тисућама монтираних суђења у комунистичкој и омрзнутој Југославији”. (2. (стр. 978) Р. Арсенић „Тесна сарадња католичке цркве и врха хрватске власти, „Политика”, Београд, 27. јануар 1992)

Друга независна држава Хрватска, на тај начин, рехабилитовала је не само надбискупа Степинца и секретара КП Хрватске Хебранга, већ и све свећенике, редовнике, вјернике - усташе и домобране који, иначе, слободно долазе и добијају положаје у Хрватској.

У овој књизи, у два велика тома, изнијета је документована анализа „Мисије Ватикана у Независној Држави Хрватској” и одговорности католичког клера за злочине геноцида над православним Србима, Јеврејима и Циганима. Зато се аутор ограничава на коментаре трећих:

Загребачки „Вечерњи лист” пише: „Својим стајалиштем да је умјесто ревизије процеса и рехабилитације покојнога кардинала достатно поништити тај стаљинистички процес, католичка црква у Хрватској помогла је држави да се не уплиће у подручје повијесне знаности, а себе ослободила непотребна спектакла, који би неки настојали искористити против цркве у Хрвата.”

Члан хрватске владе и предсједник Хрватске социјално-либералне странке, Дражен Будиша, отворено се успротивио начину рехабилитације надбискупа Степинца, изражавајући сумњу да владајућој ХДЗ није стало до истине о Степинцу, већ да јој он служи у предизборне сврхе:

„Ријеч је о политичком потезу који није у интересу ни католичке цркве ни правне државе. Мислим да је прави мотив рехабилитације Алојзија Степинца покушај владајуће странке да – као у прошлој предизборној кампањи – за властите страначке интересе употрејеби и ауторитет католичке цркве и њен углед. Држим да је то супротно духу праведности који је водио кардинал Степинац.” (3. (стр. 978) Р. А. „Контроверзе око рехабилитације кардинала: интервју Дражена Будише „Глобусу” – „Алојзије Степинац с исказницом ХДЗ; „Политика”, 12. фебруар 1992)

Може се са доста сигурности говорити да је Хрватска демократска заједница добила изборе не само уз моралну (са олтара) подршку, већ и уз обилну финансијску помоћ. У међувремену је ојачао савез између хадезеовског врховника др Фрање Туђмана и католичког митрополите др Фрање кардинала Кухарића. Заједничко разбијање југословенске државе, кроз признање друге независне државе Хрватске од стране Ватикана још више је утврдило овај својерсни клеро-нацизам!

Високопреосвештени митрополит загребачко-љубљански, Јован (Павловић) је прихватио тезу коју је аутор изнио на научном скупу у Српској академији наука и умјетности: „Ако желимо да сазнамо праву истину и, како је то више пута наглашавала Римокатоличка црква, да се изврши ревизија процеса, онда би најбољи пут био да се то обави на нивоу међународног суда чија би неутрална комисија, посебно ангажована за то, прегледала постојећу документацију и архивску грађу. На основу тога, требало би окончати тај процес и доћи до истине и видети да ли је кардинал Степинац крив или није”.

„Била би велика неправда ако је човек невин да буде оптужен, али би исто тако неправда била и према жртвама да, ако је крив, буде проглашен невиним. Према томе, веома је битно за наше односе на релацији Српске цркве и Римокатоличке цркве у Хрвата, и уопште за збивања у Југославији, без обзира хоће ли или неће бити нека нова Југославија, да се ово питање објективно разреши. Ми ћемо се сретати, људи ће комуницирати, и та тема ће се неизбежно коментарисати, а историја која о томе тражи свој одговор, незадржива је у доласку до истине.”

Предуслов за утврђивање истине, и према митрополиту Јовану, је „да Ватикан отвори своје архиве и ту грађу стави на располагање историчарима и научницима”, да се отвори „архива која је у Загребу била скривана” (1. (стр. 979) „Митрополит загребачко-љубљански Јован о одлуци Хрватске да рехабилитује Степинца: Истина тражи нови процес”, Анђелка Цвијић, „Политика експрес”, 24. јануар 1992).

Како је Римокатоличка црква, односно Ватикан заснован на највећим историјским лажима – о Константиновој даровници, Петровом гробу у Риму и слично, тако је и целокупна активност Јована Павла Другог поводом признања Хрватске и представљање пута се дешава у Хрватској лажна, срачуната да те лажи незаблудиви папа претвори у истину. Он је узрок свих злочина над Србима. Он је наредио злочине, јер тако и толико незаблудели је гаранција да ниједан злочинац, који је у његово име и за његов рачун чинио злочине неће одговарати. За Јована Павла Другог су сви његови злочинци анђели. Уосталом, он је и наложио оснивање МКСЈ да би се осудили Срби – жртве, а спасили усташе – папини злочинци. Доказ за то су и флоскуле које су користили Јован Павле Други и Ватикан када су растурали бившу Југославију, а исту терминологију је прихватио и користи МКСЈ. Да ли то Ватикан преко МКСЈ обезбеђује и световну незаблудивост Јована Павла Другог?

25. 9. На страницама од 1.013 до 1.016 је текст:

Прегледом томова збирке Свете столице „Акта и документа”, који се односе на Други свјетски рат, нађено је 37 документа о преписци и дипломатским интервенцијама Свете столице у прилог Јевреја из Југославије, посебно Хрватске: највише Јевреја покатоличених-покрштених, из мјешовитих бракова, укључујући седам интервенција Посланства Краљевине Југославије при Светој столици. Нађено је и десетак интервенција код владе Италије у вези ексцеса италијанских окупаторских трупа, укључујући неколико интервенција Посланства Краљевине Југославије при Светој столици и надбискупа Степинца у вези понашања италијанских окупационих трупа у његовом родном Крапићу. Нађена су и три документа у вези интервенција за

заштиту Словенаца. Али, ниједан документ у вези заштите православних Срба, осим успутних савјета да се према њима не понаша окрутно.

Занимљив је документ збирке Свете столице „Пројекат расподјеле помоћи свештеника Сјеверне Америке жртвама рата. Износ од 200.000 америчких долара требало би расподијелити:

ратним заробљеницима у Италији и Њемачкој	35. 000
пољским и другим избјеглицама	25. 000
Словенцима	15. 000
Хрватима	5. 000
Литванцима	10. 000
Малтежанима	10. 000
Белгијанцима	10. 000
Холанђанима	10. 000
Французима	10. 000
Грцима	15. 000
Финској дјеци	5. 000

Срби се не помињу, ни долар помоћи није предвиђен! (1. (стр. 1013) Le délégué apostolique à Washington Cicognani au cardinal Maglione: Projet de distribution du don des évêques nord-américains en faveur des victimes de la guerre. Тел. нр. 1078 бис, А. Е. С. 2631/43, Washington, 16. април 1943, „Actes et documents”, док. 154, стр. 257)

У извјештају Генералног конзулата Сједињених Америчких Држава у Истанбулу, од 23. фебруара 1943, у поглављу „Крваве руке католичког клера у Хрватској”, речено је да је „католички клер у Хрватској, Херцеговини и Далмацији проводио интензивну пропаганду за усташки покрет чак за вријеме постојања бивше Југославије. Годинама су сазивани такозвани еухаристички конгреси, који су били само по имену религиозни, а у ствари нијесу били ништа друго до екстремно-политичке демонстрације.”

„Послије пада Југославије, католички клер је тијесно сарађивао са усташама у масакру Срба. Не може се рећи да се радило о неколико појединаца, ту и тамо. Напротив, према броју свећеника инволвираних и мјестима акције, непобитно је утврђено да су свећеници проводили ове злочине према методолошки припремљеном систему и плану.” (1. (стр. 1014) American Consulate General, Istanbul, Turkey, No. 183. /P-171/, February 23, 1943, стр. 18)

Амерички Генерални конзулат у Истанбулу наводи само „неколико примјера”:

Сарајево

„Његова ’Еминенција’ др Иван Шарић, врхбосански надбискуп, заклето анти-Србин одавна; непосредно послије пада Србије овај човјек је написао поему у част Павлића, глорификујући његове напоре на уништењу Срба. Хрватске новине из тог периода су пуне овим поемама. Његов утицај је већи у акцијама усмјереним против Срба у Босни. Његова десна рука је свећеник Брале из Сарајева (2. (стр. 1014) Божидар Брало, рођен 28. XII 1907, Брина, срез Ливно, заређен 26. III 1932. Уредник „Католичког свијета”), који је лично руководио овим акцијама као високи усташки функционер.”

Ливно

„Др Срећко Перић (3. (стр. 1014) О. др рер. оријент, Фрањевачка класична гимназија Високо, рођен 19. IX 1896, Црни Луг, котар Босанско Грахово, заређен 30. V 1920) свећеник у Ливну, бивши католички свећеник у Нишу (у Србији), проповиједао је са црквеног олтара да све Србе без изузетка треба поклати (strangled), почевши са његовом сестром која се удала за Србина. Послије масакра он ће свима опростити све, јер се убиство не сматра гријехом ако је у интересу католичке цркве. У ствари, срез Ливно је страшно опустошен...”

Огулин

„Иван Микан (4. (стр. 1014) Иван Микан, жупник у Огулину, рођен 14. III 1875, Светице, котар Карловац, заређен 1. VIII 1897) свећеник и каноник цркве у Огулину је шеф крвавог терора, заједно са главним префектом Јурицом Марковићем. У затвору среског суда у Огулину било је стотине Срба. Свећеник Микан лично обилази сваког дана затворе и туче Србе са жилом псујући усташе што нијесу довољно досљедни у свом раду. Он је наредио пљачку српског манастира у Гомирју, што су усташе врло савјесно провели. По његовом наређењу калуђери из манастира су одведени у логор гдје су сви побијени”.

Брчко

„Фра Анто (5. (стр. 1014), О. Анто Тепелук Кларић, капелан, рођен 5. VII. 1910. Домањевац, котар Брчко, заређен 20. VI 1937) свећеник у Трансмунисици (6. (стр. 1014) Тремошница, Доборски деканат, Толишки архијаконат), организовао је усташки рој (detachments) у свом селу и протјеривао Србе гдје год је могао да их нађе у сусједним селима. Довео их је у своје село, гдје их је држао у баракама цијеле дане без хране и воде, мучећи их дивљачки, сам или са другим усташама.”

Книн

Шимић Вјекослав (1. (стр. 1015) О. Вјекослав Шимић, жупник Врхпоље, рођен 17. VIII 1905, Тучепи, котар Макарска, ОФМ (фрањевац), заређен 21. VII 1929), „калуђер у манастиру Книнско Поље, клао је Србе својим рукама”.

Нашице

„Сидоније Шолц, калуђер (монк) фрањевачког манастира у Нашицама, превјеравао је Србе у католицизам грубом силом. Цијела српска села депортирана су по његовом наређењу зато што су одбили да промијене своју вјеру.”

Костајница

„Гвардијан католичког манастира стајао би на мосту док су усташе клали Србе прије него што би их бацали у ријеку Уну. Он их је наговарао да их убијају.”

Славонски брод

„Католички свећеници Гунцовић (2. (стр. 1015), монс. др Јосип Гунчевић, професор катехета реалне гимназије у Славонском Броду, рођен 15. III 1895, Грижићи, котар Сл. Брод, заређен 9. VI 1918) и Марјановић Драгутин (3. (стр. 1015) Драгутин Марјановић, управник жупе Трнава, Ђаковачки деканат, рођен 31. V 1909, Давор, котар Нова Градишка, заређен 21. I 1933) држали су положаје у полицији и наређивали хапшење Срба, који су касније мучени и убијани у њиховом присуству.”

Глина

„Герман Частимир (4. (стр. 1015) Херман, Херменегилдо, ОФМ, рођен 6. VIII 1907, папа, (Мађарска), гвардијан манастира Чунтић, руководио је масовним убиствима. Његова је била идеја да се неколико ноћи Срби убијају у православној цркви у Глини.”

„Није могуће на овом простору навести чак ни приближан број имена католичких свећеника инволвираних у овом терору. Само слиједећи могу бити поменути:

Еуген Пуљић, (5. (стр. 1015) О. Метод Пуљић, Широки Бријег, рођен 24. XI 1912, Вашаровићи, котар Љубишки, заређен 23. V 1937), католички свећеник у Херцеговини, који је лично заклао српског свештеника који је био његов колега у истом селу;

католички свећеник у Петрињи (6. (стр. 1015) у Петрињи 1939. жупник Мијо Разум, рођен 2. VIII 1882. Коњшчица, котар Самобор, заређен 16. VII 1905)

свећеник у Доњој Долини, срез Босанска Градишка;

свећеник у Дивуши, срез Двор, Анте Ђуричић;

свећеник у Карловцу;

мисионар у Окучанима;

свећеник Асталош у Даљу, срез Осиек (7. (стр. 1015) Јосип Асталош, жупник у Даљу, осјечки деканат, рођен 20. X 1897. Осиек, заређен 1. VII 1921);

свећеник Биљешковић у Приједору;

свећеник Никшић у Слуњу (8. (стр. 1015) Иван Никшић, управник жупе Грачац, рођен 17. VI 1910, Ђаково, заређен 9. VII 1933);

свећеник Могуш Мате у Удбини (9. (стр. 1015) Мате Могуш, управник жупе Удбина, рођен 2. V 1912, Генералски Стол, котар Огулин, заређен 23. VI 1935);

фрањевац у Високом;

свећеник у Врбовском;

др Виолини у Брчком (10. (стр. 1015) др теол. ет јур. кан. Илија Виолини, жупник у Брчком, рођен 23. XI 1879, Албаџина, Италија, заређен 29. VI 1902);

професор катехета Зубић у Вуковару; (11. (стр. 1015) О. Силвестер Зубић, рођен 29. IV 1909, Ђурдевац, заређен 25. VI 1933);

свећеник Орлић у Суњу (1. (стр. 1016) Јосип Орлић, жупник у Суњи, рођен 25. IX 1893. Петриња, заређен 25. VII 1917);

свећеник у Риџица;

фрањевци у манастиру Синк;

свећеник у Ловинцу;

свећеник у Горњем Богићевцу;

свећеник Матица Фрањо у Новој Градишки – само су неколико оних који су се посебно издвајали изазивањем масакра, прогона и насилног превођења у католицизам.

У закључку извјештаја Америчког генералног конзулата у Истанбулу речено је да се из изложеног види „да је католички клер, представљен ’духовним милитантима’ (ecclesiae militantis), примјењујући макијавелистичке принципе извршио своју дужност одушевљено, дужност коју су дуго жељели и очекивали”.

„Надбискуп загребачки Степинац, и други бискупи дали су унапријед своје благослове за ова акта.”

Посебно се говори о превођењу Срба у католицизам, насилном превођењу до кога је дошло послје првог таласа терора. „Католички свећеници свих редова и рангова посебно су се истицали у овом поступку. Несрећни српски народ попуштао је ту и тамо, надајући се да ће на тај начин спасити своје животе. Али тако није било. Жеља је била да се српски народ понизи. У том циљу организоване су извјесне церемоније. Људи су морали да демонстрирају своју радост враћања вјери „очева”. Припремане су делегације у Загребу у знак захвалности и лојалности Павелићу. Павелић је чак пољубио вођу једне такве делегације. Каснији догађаји, међутим, показали су каква је била стварна намјера ове преваре. Ниједно село није ни на какав начин користило од ових превођења, баш као што касније није прављена никаква разлика између преведених и непреведених. Том приликом чуле су се саркастичне примједбе, као: „Вук длаку мијења, али ћуд никада”.

Направљен је и осврт на блеф „Хрватске православне цркве”, који је почео богослужењем у православној цркви у Загребу на Ускрс 1942. у захвалност цркве Хрватској.

„У међувремену све српске цркве у Хрватској су биле уништене и спаљене, а манастири тако опљачкани да су остали само голи бијели зидови. Остаци српских светаца у манастирима Фрушке горе избачени су напоље, а манастири опљачкани...”

На питање „Колико је убијено”, амерички конзул одговара да се „боји да помене број”, мисли да је боље питати „колико је Срба остало”, и закључује: „Ми се надамо – послје вијека заједничког живљења, можда ћемо поново достићи услове који су постојали 6. априла 1941”.

У тексту се цитира оригинални документ администрације САД. Ако су тада САД знале истину, онда је сасвим сигурно да администрација САД зна истину и поводом деловања Јована Павла Другог, али и истину о договору који је Реган постигао.

25. 10. На страницама 1.019 до 1.021, под насловом „Писмо католика Метковића бискупу Бонефачићу”, налази се текст:

Послје масовног покоља Срба „под тополлом” и на другим мјестима и послје извршених насилних прекрштавања припадника српско-православне вјере на католицизам, неки католици из Метковића, увидјевши сву злочиначку дјелатност усташа и његовог духовног вођа фра Владе Билобрка, упутили су писмо сплитском бискупу др Квирину Бонефачићу, не знајући шта је он одговорио на телеграм који му је у вези са прекрштавањем упутио фра Билобрк. (1. (стр. 1019) Види поглавље „Католички клер за вријеме италијанске окупације Далмације”) То писмо гласи:

„Пресвијетлом господину др Квирину Бонефачићу, бискупу сплитском. Пресвијетли, да вас упознамо са личношћу фра Владе Билобрка, жупника и декана метковског деканта.

Нема примјера подлости, покварености, злобе, егоизма, лицемјерства и злочиначких нагона који би се могли концентрисати у души и срцу једног човјека, као што су се све те покварене особине концентрисале у души и срцу

једног човјека, а тај је човјек главом и брадом фра Владо Билобрк, жупник и декан у Метковићу.

Тај до сржи покварени тип, покривен свећеничком мантијом, под којом се крије најпогрднија душа ове крајине, искористио је свој положај свећеника, искористио је своју полуинтелигенцију, искористио је католичку цркву, искористио је крст и све светиње, да би своје садистичке, перверзне, покварене и злочиначке нагоне провео у дјело.

Иако не директно можда, наглашавамо можда, а ово индиректно, крвавим рукама од својих жртава из Метковића, Опузена и Комина, он и дан данас тим истим рукама подиже крст и са иронијом, извргавајући руглу на тај начин цркву и ријеч Божју, проповједа са олтара као најневиније јагње мир и љубав према ближњем.

Гдје је тај мир и љубав према ближњем била 1941. год, мјесеца јуна до августа?

А гдје му је тај мир и љубав према ближњему и дан-данас?

Покварена душа фра Владе Билобрка добро зна што је пред Богом и свијетом згријешила, а његово срце тврђе је од камена, он у својим злочиначким нагонима и дјелима, која су сва извршена са његовим знањем и одобрењем, чак шта више и хушкањем руља и моралних пропалица са његове стране, не осјећа сузе, бол и јаде оних невиних православних и југословенских жртава, за чију смрт је он одговоран.

Таквог звијер-човјека не могу да потресу сузе дјеце која су остала без родитеља, сузе сестара за браћом, сузе мајке за јединцима. Не, њега то ништа не смета, јер у његовој души, која се добро оцртава на његовом тамно-мулатском и браздама испросјецаном лицу, на типичном лицу Ломброзовог деликвента, у тој његовој души нема ни трунке племенитости, ни трунке милости, ни трунке човјечности.

Тај фра Владо, десна рука тадањег логорника Анте Вујице, који Вујица као потпуно ограничени и некултуран тип, био је само слијепо оруђе у рукама луцифера фра Владе, не само да је одговоран морално за сва усташка недјела и злочине, који су се догодили у неретванској крајини, него се он сматра главним кривцем за сву невино проливену крв.

Он и само он је крив, што су жене остале без мужева, сестре без браће, дјеца без родитеља и старе мајке без синова. Он је крив за сву срамоту и мржњу коју је на себе навукао католички клер и црква. Он је крив за сва она присилна прелажења православаца у католицизам. Он ће бити крив за масовни прелаз католика у православље, јер је својим радом, својом перфидном и сатанском душом изазвао, не само код православних Срба, гнушање и презир према њему и свему ономе што он представља, него још више је изазвао гнушање и презир код свих оних честитих Хрвата, који су били очевици грозних злочина и убистава извршених над невиним жртвама.

Профанисао је цркву, профанисао је вјеру. Достатна је једна његова изјава пред овлашћењем убицама, па да сви католици са правом напусте католичку вјеру, а та његова изјава учињена је убицама пред покољ и клање у јуну 1941. г. и гласи:

–Убијате и кољете Србе, ја ћу вас исповједити, ја ћу вам опростити гријехе.

Или поступак другог подлог мангупа, фра Мартина Гудеља Валаге у Опузену, гдје су егзекуције и масовна масакрирања вршена, он је сачекивао крволоке и целате те са ријечима: „Живјели браћо”, нудио их је ракијом. Батине које је послѣје тога фра Мартин Гудељ Велага добио у Сплиту, само су мала и блага опомена за оно што чека њега и фра Владу крвника.

Чека и фра Мартина и село Леквичић, среза Имотског, да му се одужи за све почињене преваре, дугове, обешчашћене дјевојке, као и за ону коју је са собом повео и има у Опузену. Са радом таквих фра-животиња католичка црква ништа добила није, напротив изгубила је и изгубити ће у скором времену још више, што ни сањати не може.

Ми се католици чудимо, што надзорне власти црквене до данас ништа подузеле нису да се таква два разбојника уклоне из цркве и са олтара, да бар донекле заштите углед, достојанство и светост Сакраманта, који су оскврнути појавом таквих деликвената у црквама и на олтарима.

Двије године стрпљиво чекамо на увиђавност и ред од стране претпостављених хијерарха, али до данас ништа подузето није да се такви злочини рашчине и приведу праведној и заслуженој казни.

Пресвијетли господине бискупе,

Сва недјела ваших потчињених помно се биљеже, задњи је сат да подумете све да се ти звјерови уклоне из цркава, то захтијева правда, то захтијевају костури оних жртава невиних, то захтијевају сирочад и дјеца тих мученика, а то захтијевају и сви честити Хрвати који усташе нису.

Не уклоните ли ви њих, уклонићемо их ми Хрвати, а на који начин, то су сасвим наше ствари.

Због њих не желимо да ми, који смо чистих руку, који наше руке нисмо окрвавили братском крвљу и који смо невини, да изгубимо наше животе и да за њихов кривични рад носимо одговорност пред Богом и људима.

Надамо се да ћете доста чути приликом вашег боравка у Метковићу о раду те двојице злотвора, те да ниједног часа оклијевати нећете, те да и Богу и свијету пружите ону сатисфакцију коју земаљска и Божја правда тражи.

Зар се може и даље трпити:

1. Да један свећеник буде саучесник у грозним убиствима, а послѣје тог да својим крвавим рукама дијели народу св. Причешће?

2. Да један свећеник за којег је ноторно, да је могао и морао спасити на стотине људских живота, баш он је порадио да ти животи буду поништени, а што је најгоре, масакрирани на најгори зулукаферски начин?

3. Да један свећеник искоришћава материјално и морално биједно стање и околности у којима су се налазили православци, те их присиљава на прелаз у католицизам, под пријетњом масакрирања?

Зар такав тип инквизитора мисли, да је стекао заслуге за католичку цркву. Не, напротив, он је постигао само то да све оне које је покрстио из дна душе мрзе католичку цркву и њен клер, јер су сви прешли на католицизам силом, из страха а не из увјерења. Сви су прешли само зато, јер су знали да у особи фра Владе пред собом имају немилосрдног крвника садисту. Постигао је и то да много Хрвата католика намјерава у згодном моменту иступити из католичке цркве, баш због његовог подлог, недостојног и кривичног рада.

4. Зар се може трпити да тај злотвор и крвник и даље као декан заступа вас, Пресвјетли, у деканату метковском? Ако ту срамоту и понижење и даље трпити можете, ви изволите, а нама немојте замјерити ако о вама промјенимо наше мишљење и став према вама.

Из свега овога, као и из других информација које ћете добити у Метковићу и околини о недостојном раду фра Владе и фра Мартина, ми смо увјерени, да ћете се ипак одлучити уклонити из цркве такве људе који служе на штету и срамоту Бога, нас и вас. Ти и такви типови су узрок свему злу, које нас честите и неокрвављених руку чека да платимо за такове крвнике зајам, којег су они узели у крви од наше браће.

Sapienti рауса католици котара Метковић

Један примјерак доставља се и Светој столици у Рим. (1. (стр. 1021) Овај документ се налази у приватној архиви Луке Поповца, аутора књиге „Усташки злочини геноцида у доњој Неретви”.

Лука Поповац сматра да се из садржаја и стила писма католика котара Метковић упућеног бискупу Бонефачићу „може закључити да су га састављали интелектуалци и да је међу њима било и правника. То се види по помињању Ломбросове теорије (Lombroso Cesare, талијански психијатар 1836-1909), која повезује узроке злочина са наслијеђеном тјелесном конституцијом злочинаца, као из и завршетка писма са латинском синтагмом „Sapienti рауса” тј. мудро доста.

О писму аутора Лука Поповац износи лично мишљење „да је иницијатор, а вјероватно и писац писма био метковски адвокат др. Нико Бјеловучић. Он је био у руководству метковског органа ХСС и народни посланик у Скупштини Југославије. Припадао је демократском крилу странке. Кад је почело усташко дивљање, оградио се од њиховог поступка, а његова супруга је са још неколико метковских жена јавно протестовала на тргу у Метковићу кад су усташе извршиле масован злочин над Србима „под тополом” код Опузена 27. и 28. јуна 1941. године. У рукопису нисам могао изричито да наведем др Бјеловучића као иницијатора и могућег писца писма бискупу Бонефачићу, јер до писма нисам дошао док је др Бјеловучић био у животу, да би то код њега провјерио. Нажалост, сада у Метковићу таквих људи нема.”

Лука Поповац закључује да је из писма видљиво „да је оно састављено, а ваљда и послато, двије године после извршеног усташког геноцида над Србима у доњој Неретви убијањем и прекрштавањем, које је вршено од јуна до половине септембра 1941. године. За главног кривца означава се фра Владо Билобрк, метковски католички жупник. Помиње се и жупник из Опузена дон Мартин Гудељ Велага, али је изостало означавање злочинаца, такође католичких свећеника: дон Раде Јерковића, катехете из Метковића, који је учествовао у прекрштавању припадника православне вјере у селу Глушци; дон Петра Антића, жупника у Сливну, који је прекрштавање православаца вршио у селу Кремена и Михаљ и фра Николе Шабића, жупника у Западној Плани, чије је хушкање на Србе подстакло неке мјештане Плине да убију Николу Тркуљу и његовог малољетног сина Миодрага (Драгана) у насељу Стаблина”.

У закључку, Лука Поповац поставља питање „зар је требало чекати двије године да се схвати какви су тешки злочини почињени у доњој Неретви и ко су главни кривци и извршиоци” и указује да је писмо послато у вријеме „када су западни савезници дубоко закорачили на Апенинско полуострво и Италија капитулирала”.

Цитирано писмо показује да су сви знали за усташке злочине. Злочинце су подстицали свештеници цркве у Хрвата, односно папини свештеници, а то је изазивало револт и оних који се нису нашли у првом налету на удару усташа. Историја ће показати да је и 1991. године било људи који нису могли да прихвате терор усташа Фрање Туђмана, а нарочито терор у градовима и на територијама где није било оружаних сукоба (Загреб, Ријека, Вировитица, и др.). Дакле, природна и предвидива последица налога Јована Павла Другог су и злочини на тим територијама.

25. 11. На страницама 1.027 и 1.028, под насловом „Појава Госпе у Међугорју на мјесту гдје несахрањене жртве злочина геноцида над Србима леже у јами Шурманци”, објављен је текст:

На питање новинара Милана Николића о откривању „чудне коинциденције између усташких покоља и појаве Госпе у Међугорју”, одговорио сам, према његовим биљешкама:

„Док сам проучавао архиве по Херцеговини, а не заборавите да је Чапљина, према усташком плану геноцида донијетом још прије рата, била један од центара тог страшног плана, остао сам зачуђен коинциденцијом да се Госпа појавила 24. јуна 1981. године, а тог дана прије четири деценије били су покољи у Берковићима, Ржаном долу, Међугорју и другим мјестима. У чисто српском селу Пребиловци, усташе су од хиљаду становника побиле 800, од тога 296 дјеце до 14, а 64 до двије године! Све су их бацили у јаму Шурманци, која се лијепо види са брда на којем се појавила Госпа. Док свуда по Међугорју воде асфалтни путеви, фри-шопови, говори се о аеродрому, до Шурманца се може доћи само пјешке. Постоји спомен-плоча, али најстрашније је што је јама запечаћена. Нико је није отварао и истраживао. У њу су бацане мајке с дјецом у наручју. Једном сам био позван за предавача на 'пловећем универзитету' по Медитерану. Група америчких професора ми је рекла да је у програм њихове посјете Југославији укључено и Међугорје. Питали су ме шта је то. Објаснио сам им уз краћи историјски преглед. Били су запањени. Позвали су ме да пођем са њима и тако сам Међугорје посјетио као Американац. Добили смо богат материјал с Госпиним изјавама да је она намјерно изабрала ову жупу и да с њом има посебне планове. Стратегија да не може бити јаснија! А њен творац је фрањевац Зовко, осуђиван што је дјецу учио фашистичким поздравима. Два фратра Зовко са овог подручја били су усташки кољачи који су убијали у Госпино име, јер је Госпа била симбол усташтва и 'краљица Хрвата'. Немам ништа против вјерског туризма, али нека се уреди Шурманци као Међугорје, па ко хоће и вјерује у људскост нека се поклати и сјенима тих мученика”. („Историја, злочини, судбине”, НИН, бр. 1959, 17. јул 1988)

У „одјецима” на овај интервју, НИН је објавио писмо Ђура Екмечића, родом из српског села Пребиловаца, коме су усташе убиле петоро браће и

сестара од 2 до 17 година и маћеху, села „из кога су усташе по врховној заповести Артуковића убиле више од 800 Срба, већином жена и деце”:

„Они су свирепо лишени живота тако што су живи бацани у Шурманачку јаму. Пре бацања у јаму, усташе из села суседних Пребиловцима, над овом нејачи извршили су нечувена иживљавања и мучења: све лепше девојке па чак и девојчице од 12 година силоване су пред мајкама, а дојенчад су прободана камама да не плачу, или су трескана главама о зидове сеоске школе. Из Пребиловаца је потпуно истребљено 50 комплетних породица. Сем тога, цело село је после истребљења српских житеља насељено усташким породицама из околине Чапљине, Љубушког и Међугорја.”

Екмечић, даље, наводи да „и поред тога што су усташки злочини почињени у Пребиловцима били у оптужници против Артуковића којом је тражено његово изручење од САД, зверства извршена над мојим Пребиловчанима” на суђењу у Загребу „нечијом заслугом нису ни поменута, тј. избачена су из оптужнице”, и износи мишљење „да неко у овој земљи треба да одговара за ову највећу правосудну срамоту и подвалу”.

„Прашина која се, изгледа вешто режирано, годинама диже око тзв. појаве Госпе у Међугорју није толико компромитујућа што се Госпа ’јавља’ неколико километара од Шурманачке јаме (чије жртве ’игнорише’), колико то што су непосредни извршиоци тамошњег злочина десетине и десетине мештана из Међугорја, Бијаковића и Шурманаца. Овај крај се ’прославио’ тиме што је НДХ дао 80 часника и десетине најистакнутијих кољача у логорима Јасеновац и Стара Градишка.”

Он додаје да „поред посмртних остатака пребиловачких жена и деце, у Шурманачкој јами почивају кости и хиљаде Срба из Босне, који су до Шурманаца довожени железничким композицијама”. „И они су као пребиловачка нејач живи гурнути у понор где су данима самирали”.

И овај аутор закључује да су Јован Павле Други и Ватикан стрпљиво припремали завршни чин растурања бивше Југославије. Још 1981. године је створена фатаморгана о привиђењу у Међугорју. Јован Павле Други је знао да му је тако нешто потребно, као што је Мусолинију и Пију XII била потребна Госпа, али не у Француској, већ у Италији. Уосталом, поводом Госпе из Међугорја ескалирао је скандал у Ватикану, о чему су изнети подаци у овом елаборату. Као што се злочинац враћа на место злочина, тако се и ова фатаморгана појављује баш ту где се налазе велика стратишта Срба које су побиле усташе уз благослов Ватикана.

25. 12. На страницама 1.029 и 1.030 је текст:

Док се за „поклон Госпи” и остварење њених порука граде асфалтни путеви, мотели, фри-шопови, снимају играни филмови, на телевизији и радију дају „документарне репортаже о Међугорју”, пут до усташке јаме Шурманци („Голубинка”, „Арарова јама”), гдје се налазе хиљаде жртава, највише жена и мале дјеце, које су живе бацане у стравични понор смрти само зато што су православни „шизматички” Срби, остао је до дана данашњег стаза којом се може ићи само пешице. Над забетонираном јамом подигнут је обелиск висок 12 метара са натписом:

„Слава палим жртвама које су усташе, слуге окупатора у љето 1941. године звјерски мучили, убили и у ову јаму бацили.”

Није речено ко су „пале жртве”, није утврђен број жртава, није наведен ни црни дан, 6. август 1941, када је колона од око 500 жена и дјеце из српског села Пребиловци доведена у шест вагона и жива побацана у ову јаму.

Исти споменик са истим натписом стоји над усташким јамама на Бивољем брду, Ржаном долу и Пандурици, Горњој Кукауши и Доњој Кукауши...

Као да се заборавило на ријечи друга Тита, које је изговорио одмах после ослобођења. Говорећи о усташким злочинима геноцида у логору смрти Јасеновац, он је рекао: „Масовне жртве пале у овом логору представљају саставни дио фронта народноослободилачке борбе и отпора народа и народности Југославије фашистичкој окупацији.”

Генерациски је гријех оставити ове невинне жртве несахрањене у усташким јамама-стратиштима, не утврдити њихова имена и на достојан начин та мјеста не обиљежити. Норвежани су у селу Ос подигли споменик на коме стоји натпис: „Овде је покопано 27 Срба, стрељаних 17. јула 1942.”, а после утврђивања имена жртава намјеравају подићи нови споменик, на коме ће бити уклесана њихова имена. У Југославији примјер за углед је споменик жртвама усташког злочина геноцида над Србима у Чемерници, код Вргинмоста на Кордуну, гдје су на двадесетак мермерних плоча уклесана имена 1.016 жртава, којима је додата мала мермерна плоча са још 13 имена накнадно идентификованих. За усташки злочин геноцида, који је извршен у исто вријеме када и у Пребиловцима, уклесан је јасан натпис – порука будућим генерацијама:

„Август 1941. године, вријеме стравичног рата и неизвјесности, дани масовног истребљења српског народа. Представници злочиначке усташке државе позваше на овом мјесту, гдје се налази зграда општине Чемернице, окупише 3. августа одрасле мушкарце села Батинове Косе, Буковице и Чемернице. Окупљене људе усташе одведоше у Вргинмост, похапсише и одвезоше у Глину, гдје их у православној цркви, ноћу, између 4. и 5. августа 1941. године, мучише и усмртише ножем, маљем и кундаком. Овај злочин у низу других на Кордуну и Банији оста у историји као несхватљив ужас...”

Драги родитељи, сестре, браћо, баке, дедови, знани и незнани сродници и пријатељи, ви падосте као невинне жртве прљаве политике изрода људског рода, као борци за слободу, слогу и радост за наше љепше и сретније сјутра.

Нека се никада не забораве ваше патње и наша бол!”

Текст показује да је Јован Павле Други у својој доктринарној незаблудивости повредио историјско памћење на жртве злочина. Сетимо се шта је написано на уласку у логор Дахау – да онај ко је спреман да заборави, спреман је и да понови. Дакле, Јован Павле Други није заборавио, чим је дозволио и наредио да се понови, односно оконча оно што је започето. Ако је Пије XII био папа фашиста, онда је Јован Павле Други папа оличење злочина геноцида над Србима.

25. 13. На страницама 1.034 и 1.035, под насловом „Сава Косановић о случају Алојзија Степинца” је текст:

Сава Косановић, министар без портфеља у влади ФНРЈ, у разговору са америчким амбасадором Џорџом Аленом (George Allen), 9. маја 1951. рекао

је да му је познато „да је он интервенисао за Степинца, а знам и из мог рада у Америци, шта је све скопчано с тим”:

„Ја сам још крајем 1946. Трумановом личном амбасадору у Ватикану, Мајрон Тејлору, рекао да је Степинчева казна симболичка и да за нас није важно колико ће он стварно од казне одлежати. То понављам и сад. Али је једно искључено: нико се код нас не би могао сложити с тим, да Степинац буде ослобођен и да у ком било својству остане у земљи. Морамо водити рачуна о његовом стварном учествовању у рату против Југославије заједно са Павелићем, о повређености народа, нарочито Срба, а, ја мислим, и о једном знатном делу протестаната у Америци, који су од 1947. били јако ангажовани у овој питању.

По мом личном мишљењу – ја сам за случај јако заинтересиран и због развоја у земљи, и због акције, која је вођена у Америци – не би било сад некаквих нарочитих потешкоћа да се Степинац пусти на слободу, али под уветом да напусти земљу. Нико од нас не може захтевати, да се трпи – кад би остао овде у неком манастиру – да буде употребљаван за демонстрације, процесције и уопште политички, тако да нас у једном часу примора да га поновно ухапсимо. Успут сам нагласио, да је била погрешка, која нам је нанела штету, оно што је Зилиакус пред неколико месеци изјавио у Лондону, као да је ослобођење Степинца један српски проблем. Степинац није кажњен на никакав захтев Срба, него зато што се огрешио о законе, не само СФРЈ, него већ априла 1941. и о законе Краљевине Југославије.

Додао сам, да ја лично мислим, да би најбоље било, пошто знам расположење Труманово, Ачисоново, Тејлорово, као и Аленово, да би Американци на подесан начин ову ствар могли да изведу са Ватиканом, тако да се осигура одлазак Степинца из земље у случају да га ослободимо. Наравно, потребно је да ово буде најстрожије поверљиво, да публицитет не поквари ствар пре него буде готово.

Ален се, приметио сам, јако изненадио на ово. Прва му је реакција била зашто би било потребно уопште разговарати са Ватиканом, кад би једноставно могли Степинца пребацити у Трст. Ален није знао да ми то по нашим законима не можемо учинити са својим држављанином. Ален ме је запитао би ли могао послати строго поверљиву депешу лично Ачисону, у којој би рекао: према његовим најпоузданијим информацијама, не постоје тешкоће за пуштање Степинца на слободу уколико Ватикан пристане да га прими.

Рекао сам да ово може учинити, али треба да дода да је ово искључено, ако остаје у Југославији. Због тога би корисна била, ако су заинтересовани, њихова подесна интервенција. Ален ће ово одмах учинити. Мило му је да је на ово упозорен. Ален је додао, ако Ватикан не би ово учинио, ми би били у ствари лишени сваке обавезе...” (1. (стр. 1034) Сава Н. Косановић, „Југославија је била осуђена на смрт”, Загреб – Београд, 1984, стр. 109 - 110)

Амерички амбасадор је 23. маја 1951. обавијестио министра Саву Косановића о разговору с америчким свештеником Мак Доном, секретаром Нунцијатуре у Београду, који је премјештен у Сједињене Америчке Државе, кога ће примати папа и државни секретар Ватикана:

„Ален га је питао шта мисли о случају Степинца и би ли Ватикан учинио корак да Степинац оде из Југославије ако буде пуштен из затвора. Мак До-

но му је рекао, да је маршал Тито, пред ваљда три године, казао бискупу Херлеју да ће Степинац моћи отићи из земље ако га Ватикан прими. Ватикан је стајао на становишту да је то питање лично Степинца, а не Ватикана. Зна се да је Степинац своједобно лично отклањао тако помиловање. Сад, међутим, они не знају какав је став југословенске владе и би ли влада сада исто учинила.

Ален му је на то казао да би он био спреман да код југословенске владе испита расположење за помиловање Степинца, ако је Ватикан вољан да даде Степинцу сугестију да отиђе. Иако Ватикан сматра да је то лично питање Степинца, свакако је јасно да ће Степинац учинити онако, како му Ватикан сугерира. Због тога је потребно да Ватикан даде Степинцу на знање да би му било мило да он овако поступи. Ален је рекао даље, да Мак Доно рекне у његово име државном секретару и папи, да је његова (Атенова) и оцена, да ово апсолутно треба учинити. Корисно је због општег умирења атмосфере у свету, корисно је да престане повлачење у штампи паралеле између Степинца и Миндсентија, а по његовом мишљењу, Степинац у затвору не користи ништа католичкој вери. Јавно мишљење света, нарочито Америке, повољно би примило да се ово питање ликвидира. Америчкој влади би било мило да се у овоме југословенској влади олакша.

Мак Доно је рекао да они сад не знају какво је расположење Степинчево, немају с њим никаквог контакта. Пожалио се да се дозволило и квекерима, и другим протестантима, па новинским дописницима, да га посете, само не представницима католичке цркве. И због тога не знаду како би му и евентуалну сугестију саопштили.

Ален је на то рекао, да је он спреман и за ово са своје стране учинити све, да се овакав састанак омогући, ако ће Ватикан дати Степинцу горњу сугестију. Ален је још тражио да му одмах преко америчке амбасаде у Риму депешира резултат разговора. Ја сам му са моје стране рекао да мислим, да је учинио добро и да не мислим, да би било неких нарочитих потешкоћа за његову интервенцију код нас.

Ален ме је запитао, да ако би Ватикан био, како он каже, тако глуп да ово не искористи, би ли Ачисон могао у поверљивом разговору обавестити сенаторе о овоме што се хтело учинити са југословенске стране, а што Ватикан, ваљда, није хтео да помогне.

Рекао сам да мислим да ово не би било добро одмах учинити, јер није zgodно да изгледа као да се југословенска влада намеће Ватикану. Али да мислим да би било добро ово дати Ватикану на знање, тј. да ће Ачисон то саопштити сенаторима, ако Ватикан не интервенира.

Ален се са тим сложио. Он мисли да би америчко јавно мишљење у овоме случају било на нашој стани, јер би Степинац испао као флагелант, који сам себе хоће да мучи.

Свакако, овај разговор са Мак Доном водио је Ален по инструкцијама из Вашингтона у вези са мојим првим разговором с њим, а можда је и пут Мак Доноа удешен према овоме. Ален је у разговору неколико пута нагласио како зна, да би било мило и председнику Труману и Ачисону да се Степинчево питање реши.

Из текста се закључује да је Ватикан желео да од Степинца направи жртву. Очигледно је да је Ватикан процењивао да, ако издејствује ослобађање Степинца и његово пребацивање у Италију, да онда Ватикан признаје Степинчеве злочине, а ако Степинац буде од стране Ватикана отписан онда остаје, уз одговарајућу пропаганду, да је Степинац жртва. Дакле, Ватикан је жртвовао Степинца, јер је имао стратешке циљеве за будућност. Ватикану није био потребан Степинац злочинац, али му је био потребан као жртва комунистичке власти за дан када неки нови папа, а то је, показало се, био Јован Павле Други, одлучи да растури СФРЈ. Тако монструозне планове на дуги рок може да осмисли само Ватикан. То показује историја Ватикана.

25. 14. На страницама од 1036 до 1038, под насловом „Рад католичке цркве у САД у корист НДХ пре, за време и после рата”, налази се текст:

У Сједињеним Америчким Државама, у Чикагу (1. (стр. 1036) „Хрватски католички гласник”, 4851 Drexel Boulevard, Chicago 15, III „Хрватски франџевци у САД”, директор др Давид Зрно, уредник фра Силвије Грубишић.) од 1941. излази „Хрватски католички гласник”. У разматрању односа католичке цркве према усташком покрету и Независној Држави Хрватској, овај лист представља изванредан показатељ и извор обавјештења:

Десети траван 1941, када је Славко Кватерник у име усташког поглавника Павелића, под покровитељством нацистичке Њемачке и фашистичке Италије, прокламовао квислиншку, геноцидну Независну Државу Хрватску, за „Хрватски католички гласник” значи „хрватски ускрс”:

„Хрватски се народ у заробљеној домовини, прогнанству и исељеништву с поштовањем, љубави, поносом и надом сјећа десетого травња тисућу деветсто четрдесет и прве, кад је непосредно пред благе дане Господњега ускрснућа ускрснула и његова стара и славна држава Хрватска, која је основана прије тринаест вјекова... На тај велики дан растргнути су тешко ланци ропства од плавог Јадрана...

Злоба и поквареност нису у стању промијенити повијестну чињеницу, да је Независна Држава Хрватска успостављена против намјера и воље Хитлера и Мусолинија. И један и други чимбени савезник били су вољом хрватског народа стављени пред готов чин, који су из обзира према свјетској јавности били присиљени признати. Исто тако, хрватска се државна политика и дипломација за вријеме рата нису заснивале на пријатељству с националсоцијализмом и фашизмом, како то трубе бездушници, него само на љубави према властитој слободи и на непријатељству према комунизму, који смо с правом сматрали највећом опасношћу за се и за све човјечанство.

Четири године независног живота значиле су слободу, срећу, понос и културни размах хрватског народа. Хрват је имао слободу мисли и вјероисповијести, збора и договора, пера, киста, дилијета и тиска, стварања и објелодањивања. Од травња 1941. до свибња 1945. сторено је на разним народним подручјима више него за 22 године ропског живота под Београдом. Шта би тек било, да се млада држава Хрватска није читаво вријеме налазила у претешком одбранбеном рату! Ми, који смо имали срећу живјети и радити у Независној Држави Хрватској кроз све вријеме од њезине успоставе до запоједнућа, остат ћемо трајно поносни, што смо је доживјели и што смо барем

четири године потпуно слободно дисали...” (2. (стр. 1036) „Хрватски Ускрс”, „Хрватски католички гласник”, год. 13, бр. 13, април 1954, стр. 135-136)

Становиште „Десети травањ – хрватско ускрснуће”, као „симбол новог ускрснућа”, „Хрватски католички гласник” понавља, и то у уводницима (3. (стр. 1036) „Десети травањ – хрватско ускрснуће”, „Хрватски католички гласник”, год. 14, бр. 4, април 1955, стр. 126 - 127)

По овом схватању, за „израз воље хрватског народа” није битно „тко је у Европи владао или рат водио 1941. године.”

„Хрватски је народ десети травањ учинио својим националним благоданом, јер он је год. 1941. значио стварно ускрснуће хрватске државе, а од год. 1945. постао је симбол поновног ускрснућа. Сваке године на овај дан Хрвати ће диљем свијета оживљавати и успомене на 1941. год. и обнављати завјет борбе и молитве за поновну успоставу државе Хрватске... Не видјети у десетом травању израз хрватске душе и утјеловљене идеала хрв. народа значи не припадати хрватском народу...” (4. (стр. 1036) „Десети травања”, „Хрватски католички гласник”, год. 15, бр. 4, април 1956, стр. 101)

Незадовољан односом истомишљеника према овим схватањима, „Хрватски католички гласник” тражи да хрватски прваци запитају себе на „Десети травањ” шта су учинили „за ослобођење хрватског народа испод туђинског јарма”. Одмах уводничар одговара: „Наши прваци нијесу ни покушали нешто озбиљно учинити за свој народ”. (5. (стр. 1036) „Наш Десети травања”, „Хрватски католички гласник”, год. 16, бр. 4, април 1957, стр. 103)

У вријеме капитулације Италије, када се могла сагледати пропаст усташке католичке Независне Државе Хрватске, 3. септембра 1943. у Сједињеним Америчким Државама, у Чикагу (Sherman Hotel), образовано је Врховно вијеће америчких Хрвата. Ово „ново репрезентативно тијело” имало је за циљ „водити пословање у здравом дијелу исељене Хрватске и по могућности заступати интересе Старе Хрватске”.

У напорима за спасавање усташке НДХ, водећу улогу је имала хрватска католичка црква. Састанак 2. маја 1944. одржан је у црквеној дворани Св. Павла у Кливленду. Поред пет одборника Врховног вијећа америчких Хрвата, на разговорима су учествовали старјешина хрватских фрањеваца у Сједињеним Америчким Државама, 16 хрватских жупника, представници Хрватске католичке заједнице, пет уредника и издавача хрватских новина и часописа у Америци, представници Хрватске сељачке странке и представници других 20 друштава који су се одазвали позиву. Учеснике састанка поздравио је домаћи жупник, велечасни Ј. Мишић. Сједницу је отворио предсједник Вијећа Иван Стипановић.

На почетку састанка донијета је одлука да Врховно вијеће америчких Хрвата престаје да постоји. За предсједавајућег је изабран К. Кухарић, за потпредсједника Н. Мааг, а за записничара фра С. Грубишић. У току вијећања је закључено „да након што су попуцале вериге бивше државе, у које је преко два деценија хрватски народ био окован, гдје је био угњетаван и прогоњен, нитко нема право тражити, да се поновно у ропске ланце веже”, да хрватски народ „има богомдано право да живи у својој самосталној и независној држави”. „Сви, који раде друкчије, не настоје изразити жеље хрватског народа, него раде против њих, подло, себично и издајнички.”

Послије усвајања резолуције, изабрано је „ново представништво исељене Хрватске”: за предсједника Иван Стипановић, за потпредсједнике Иван Крешић и Јосип Краја, а „тајнички послови дати фра Силвију Грубишићу”. Пошто је постигнут суштински циљ промјене програма, организација је узела стари назив – „Врховно вијеће америчких Хрвата”.

„Хрватски католички гласник” „Свестрано поздравља закључак оног кливленског састанка, жели сваки успјех ВВАХ и ставља на срце својим читаоцима, да увијек стоје на страни овога хрватско-америчког представништва, и да не падну у комунистичке замке те тако издаду домовинску љубав према Старој Хрватској”. (1. (стр. 1037) „Састанак у Кливленду” „Хрватски католички гласник”, год. III, јун 1944, стр. 174 - 175)

У Кливленду је 18. октобра 1944. одржан састанак „истакнутих исељеника”, „преко 60 делегата из различитих мјеста”. „Након дугог расправљања дошло се је до закључка, да се позову сви здрави елементи исељене Хрватске, да се придруже „Покрету америчких Хрвата за демократску и слободну Хрватску”, како су се присутни сложили и крстили нову организацију”.

За предсједника новог одбора изабран је фра Љубо Чувало, који је дошао у Америку концем 1935, жупник из Ембриџа, држава Пенсилванија; за потпредсједника Никола Филиповић, Шерон, Пенсилванија; а за секретара Рудолф Ерић из Акрона.

Предсједник Покрета америчких Хрвата за демократску слободу Хрватске, Љубо Чувало (2. (стр. 1037) „На ноге, Исељена Хрватска!”, „Хрватски католички гласник”, год. III, новембар 1944, стр. 327), фрањевац, извјестио је о резултатима овог састанка лично папу:

„Свети оче!

Ми Хрвати, настањени у Удруженим Државама, окупљени у својим католичким жупама, Хрватској католичкој заједници и другим вриједним друштвима, састасмо се на састанак у граду Кливленду, Охајо, дне 18. листопада 1944, гдје смо се преко својих правилно изабраних и опуномоћених заступника једнодушно сложили да се обратимо на цивилизирани свијет, а да би се поштедио наш народ у драгој нам Хрватској од даљњега ратног пустошења.

Стога сматрам својом светом дужношћу, да се у вези с горњим закључком обратим на вас, Свети оче, у име оних заступника, односно у име Хрвата католика, који бораве у Удруженим Државама, да бисте учинили све, што вам је могуће, да заштитите хрватски народ, који живи у земљи, што је столјећима њему припадала и његовим хрватским именом била називана. Обраћамо се на вас молећи вас, да настојите сачувати наш пук од уништења; да устанете на обрану његових вјерских и националних права онако како су га ваши славни предчасници бранили у прошлости, онда кад су се Хрвати дизали на обрану свете католичке вјере и заслужили да буду названи 'Fortissimum antemurale christianitatis – најчврши бедем кришћанства'. Тако нас је назвао блажене успомене ваш предчасник Лав Десети. Тим се именом наш народ увелико поноси.

Молимо, да ових црних дана нитко не крњи права хрватскога народа ни његове домаје. Нажалост, бојим се да ће оне силе, које су у супротности с кришћанством и његовим учењем, различитим средствима којима распола-

жу и под којекаковим изликама утаманити праве хрватске вође, те завести у нашој рођеној груди каос и безвладу. Допусти ли се то, Свети оче, онда ће тај прави бранич католичке вјере бити сатрт, наш ће народ бити растјеран; његове ће традиције заувјек окљастрити, да народа коначно нестане.

Надаље вас молимо, Свети оче, да обавијестите хрватски народ, да његови синови и кћери у далекој земљи неће мировати, да неће одступати од права, која хрватском народу правно и историјски припадају. Тражит ћемо од свјетских вођа, да се Хрватима даде слобода и да им се призна независност, те да свако успоштује њихове вјерске и културне традиције.

Молимо и нећемо престати молити за ваше здравље и срећу, Свјети оче. Молимо такођер, да божанска помоћ буде уз друге добронамјерне државнике, да их надахне Дух Свети у овој најстрашнијој кризи људске повијести, па да се заведе прави и трајни мир, тако да из трвења и мука овога ужаснога рата ускрсне истинска обитељ народа.

Препонизни слуга Ваше светости.” (1. (стр. 1038) Ambridge, Па., 22. студеноса 1944, „Хрватски католички гласник”, год. IV, јануар 1945, стр. 18 - 19)

Апостолски делегат у Сједињеним Америчким Државама, надбискуп Ђикоњани (Cicognani od Laodicea), обавијестио је фра Љуба Чувала, писмом од 3. марта 1945, да је Државни секретаријат Ватикана потврдио пријем горњег писма – „изјаве лојалности и вјерности Светом оцу од стране руководиоца и чланова Покрета америчких Хрвата за демократску слободу Хрватске” (2. (стр. 1038) прави назив: „Movement of American Croatians for the Democratic Freedom of Croatia” – „Покрет америчких Хрвата за демократску и слободну Хрватску”) која је „предата Његовој светости”.

У поруци Државног секретаријата Ватикана, коју је пренио апостолски делегат у Вашингтону, речено је да је „суверени понтиф, чија је очинска брига за добро његових вољених католичких Хрвата врло снажна”, са посебним задовољством примио резолуцију чланова Покрета (3. (стр. 1038) Apostolic Delegation, United States of America, No. F. A. 169, March 3, 1945, 3339 Massachusetts Avenue, Washington 8, D. C.)

„Хрватски католички гласник” је донио, касније, вијест да је папа у говору поводом свог имендана, 2. јуна 1945, посебно нагласио „тужне вијести” које стижу из „Словеније и Хрватске”. (4. (стр. 1038) „Св. оцу папи жао Хрватске”, „Хрватски католички гласник”, год. IV, бр. 7, јул 1945, стр. 226-227)

Папа Пије XII примио је, 9. септембра 1945, у „сали Клементина”, поред осталих, и скупину од три стотине Хрвата, који се налазе у Риму, било отприје било као избјеглице. Папа је том приликом рекао „да од свег срца благосивље не само присутне Хрвате „него и цијели хрватски народ, који толико мора трпјети, да би остао вјеран Криту, цркви и папинству”, „На акламације од стране Хрвата одговорио је на крају у хрватском језику Живјели моји Хрвати!” (5. (стр. 1038) „Хрвати у аудијенцији код Св. оца папе”, „Хрватски католички гласник”, бр. 12, децембар 1945, стр. 433)

Из текста се јасно закључује колики је злочинац био Пије XII. Када сви осуђују усташе, римокатоличке свештенике као саучеснике у геноциду и Независну Државу Хрватску као серијску машину за убијање Срба, Пије XII не само да је забринут него Хрвате представља као жртве, као да је неко над

њима вршио геноцид од 1941. до 1945. године. То је проблем незаблудивих папа – што могу да мењају стварност и да пишу неку своју историју. Ако се слушају папе, онда су Срби створили Јасеновац и друга стратишта а жртве су Хрвати усташе.

Та склоност ка серијским лажима, пракса да се на основу која је лажна гради историјско ментални фелер, односно болест мишљења, је просто карактерна особина појединих (већине) римских папа. После Пија XII, велики мајстор те својеврсне болести засноване на осећају незаблудивости је Јован Павле Други. И он, исто као и Пије XII у устапама Фрање Туђмана не види злочинце који се позивају на своје злочиначке родитеље из Другог светског рата, већ жртве насиља које спроводе Срби.

И данас су Срби највеће избеглице, највише их је протерано са кућних огњишта, немају где да се врате, спаљени су им домови, а и ако се врате, одмах их хапсе власти успостављене након „Бљеска”, „Олује” или Дејтонског споразума. Зар због једног, наводно незаблудивог, а у ствари лажова и злочинца, треба да трпи српски народ, да не сме да подигне глас и саопшти истину. Зато је потребан овај елаборат, да би МКСЈ имао приликуе да чује и другу страну и њене аргументе, а не само једног незаблудивог који тражи да га сви прихвате као Бога на земљи.

25. 15. На страницама 1039 и 1040 је текст:

Када је влада ФНРЈ скоро шест година последије бјекства из Југославије дознала да се усташки министар Андрија Артуковић налази у Сједињеним Америчким Државама и 31. марта 1951. обновила захтјев за његову екстрадицију, на основу Конвенције о издавању криваца из 1901, први се у заштиту овог ратног злочинца јавио из Мадрида сарајевски надбискуп др Иван Шариф, са католичким свештеницима проф. др Бранком Марићем, проф. др Грацијаном Распудићем, Бруном Распудићем и Еугениом Белуханом. У писму је речено да сви потписани знају Андрију Артуковића као „перфектног џентлмена”, „исправног и часног карактера”. (3 (стр. 1039) „They all know Dr. Andreas Artuković as a perfect gentlemen; furthermore they know him as a straight-forward and honorable character.”)

У образложењу своје молбе за заштиту ови свештеници објашњавају америчкој влади да је „југословенска влада комунистичка-атеистичка”, чији је програм „ликвидација” свих непријатеља, који остварује путем оптужби „ратних злочинаца” или „непријатеља народа”, при чему под појмом „ратног злочинца” подразумјева свако лице које јој се сјутра може супротставити. С обзиром на то да се „Хрвати у југоисточној Европи сматрају најјачим противницима комунизма”, југословенска влада је усредредила све своје разорне снаге против Хрвата. У том циљу маја 1945. убијено је више од 100.000 хрватских војника, чији је једини „злочин” био „што су се храбро борили против комунизма у току четири године, само у одбрану својих кућа и независности своје вољене земље”. У истом циљу убијено је стотине хрватских свештеника и бискупа. „Молимо сјетите се случаја примата Хрватске, Његове еминенције др Алојзија Степинца, загребачког надбискупа.”

„То значи, да др Андрија Артуковић неће бити предат југословенској влади нити правди, већ само да буде убијен. Зато, ми хрватски свећеници,

свечано протестујемо против изручења др Артуковића комунизму. Ради тога сматрамо нашом људском и светом дужношћу да вас замолимо да интервенишете код ваше владе. Сви ми тражимо од вас да заштитите др Андрију Артуковића и да не дозволите да буде изручен комунизму, као остали 'ратни злочинци', као жртва југославенске комунистичке владе. Ми се дубоко надамо, да ће Ваша екселенција чути нашу молитву и да ће ваше добро срце саосјећати са њим и са нама. Молимо вас помогните америчку владу, коју ми високо цијенимо". (1. (стр. 1040) Његовој екселенцији г. Stantonu Griffisu, америчком амбасадору, Мадрид, FS of the US, 868.413/6-2351, XR 611.6825)

И наведени текст представља доказ основне тезе како се католички свештеници безобразно и зликовачки боре да Андрију Артуковића представе жртвом терора. Да ли ико нормалан може да поверује да је Андрија Артуковић од 1941. до 1945. године водио борбу против комунизма. Какве везе са комунизмом имају Срби који су на позив усташке власти ишли да промене личне карте, па сви завршили у Јасеновцу. Овај текст доказује ко су и шта су римокатолички свештеници цркве у Хрвата били некад, а ако се имају у виду претходни цитати, онда је јасно да никаква разлика не постоји ни код Кухарића и његове братије која је разбијала Југославију и усташе враћала на власт, да би наводно кроз самосталност добили изговор за нови геноцид над Србима. Свакако је извршен геноцид ако са 12 процената број Срба спадне на мање од 3 посто, па због кривичних прогона и тих 3 посто свакодневно проклиње дан кад је поверовао да може да се врати у срушене куће.

Та врста цинизма, која просто извире из карактерних особина свештенства цркве у Хрвата је стање болести које мора да се констатује.

25. 16. На страницама 1040 до 1042, под насловом „Меморандум 143 хрватска католичка свећеника из 1952, којим се тражи поновно успостављање НДХ”, је текст:

„Хрватски католички клер Сједињених Америчких Држава и других дјелова слободног свијета”, 143 католичка свештеника, на челу са сарајевским надбискупом Иваном Шарићем, упутили су 1952. „разним владама, водећим државницима и вјерским вођама, публицистима и новинским агенцијама” Меморандум „у погледу вјерских прогона и истинитог статуса Хрватске и њеног народа”, „заједно са историјским синопсисом њихове борбе за независност и националну слободу”. (2. (стр. 1040) Memorandum To Various Government, Leading Statesmen and Religious Leaders, Publicists and News Agencies Regarding the Religious Persecutivns and True Status of Croatia and its People Together with the Historical Synopsis of their Struggle for Independence and National Freedom, submitted by the Croatian Catholic Clergy of the United States of America and other Parts of the Free World)

„Потписани клер је свјестан” да „овај облик протеста не спада у праву област свјештеничке дјелатности”, кажу они да би оправдали своје мјешање у политику на радикалан сепаратистички начин. На почетку Меморандума католички свештеници тврде да су Хрвати, на основу Вилсонових принципа о праву на самоопредјељење, користећи распад Аустроугарске крајем Првог свјетског рата, двије недјеље прије примирја, 29. октобра 1918, прокламовали националну независност. Версајским уговором, међутим, створена је вје-

штачка творевина Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, унаточ протеста и молби хрватског народа, чиме је окончана ова независност кратког живота.

У Меморандуму се говори о терору југословенске државе двадесетих година, прогону интелектуалаца и религије. Имајући такво стање у виду, „разумљиво је одбијање Хрвата да бране Југославију 1941”. „Користећи распад њихове неприродне и непријатељске владе, они су прокламовали Независну Државу Хрватску априла 1941.”

„На овом мјесту користимо прилику да исправимо владајуће погрешно мишљење да су силе Осовине довеле до стварања Независне Државе Хрватске. Историјска је чињеница да је хрватски народ прокламовао своју независност прије него су се Њемци, Италијани и ратни режим појавили на хрватском тлу. Прокламација независности је била спонтани израз цијелог хрватског народа и није уопште имала везе са каснијим развитком и политичким импликацијама.”

За основаност оваквог става хрватски клер се позива на изјаву „доктора Алојзија Степинца дату на сопственом суђењу”: „Цио хрватски народ се једногласно изјаснио за хрватску државу, а ја бих био недостојан човјек када не бих разумио осјећања хрватског народа који је био робље бивше Југославије”.

Ослањајући се у свом ставу на ауторитет надбискупа Степинца, он објашњава да су „српски националисти и империјалисти под водством Драже Михаиловића и комунистички партизани под Титом, углавном Срби, повели неправедне и смишљене нападе на нову хрватску државу од почетка њеног постојања 1941. Михаиловићев циљ је био уништење хрватске државе и поновно успостављање изгубљене српске супремације над Хрватима у оквиру граница Југославије. На свом суђењу у Београду 1946. он је свједочио да је његов главни циљ био уништење хрватске државе. У том циљу он је чак добио оружје од Њемаца преко генерала Недића, тадашњег премијера српске владе под њемачком окупацијом. Српски четници су сарађивали и са Њемцима и са Италијанима у хрватским покрајинама против Хрвата и убили на хиљаде хрватског цивилног становништва, укључујући дјецу и старе. Кампања комунистичких партизана под Титовим водством против младе хрватске државе није била мање окрутна и крвава. Прикривајући своју праву природу под плаштом ослободилачког покрета, њихов циљ је био успостављање комунистичке диктатуре одмах послје окупације цијеле територије Југославије од стране Титових снага. Камуфлиран под именом Народноослободилачка војска и Народноослободилачки фронт, давао је утисак националног ослободилачког покрета разних политичких и социјалних партија и група. Број Хрвата који су му приступили био је мали. Сам Тито је једном приликом изјавио да је имао само неколико хрватских партизана и, што је значајно, да је и та мала снага била од Хрвата са приобалних подручја окупираних од италијанских фашистичких снага. Срби су, на другој страни, у маси приступили комунистичком покрету.”

„Када се Титов режим осјетио сигурним, отпочео је кампању са циљем ликвидације свих својих противника. Он се са свим својим бијесом бацио против Римокатоличке цркве, њених вођа, вјерских и лаичких, као и против многих муслиманских вођа. Крајем прољећа 1945. број убијених хрватских

римокатоличких свештеника достигао је 230. Ова брутална убиства навела су предсједника Рузвелта на закључак да народи Југославије треба плебисцитом да одлуче да ли желе или не да живе у тој држави.”

Хрватски католички свештеници доказују у свом Меморандуму да су Хрвати били принуђени у току Другог свјетског рата да се боре како против фашиста, тако и против комуниста да би очували не само своју независност, већ и своју егзистенцију, да су се све борбе водиле на хрватској територији, да су Срби ушли у хрватску земљу и принудили Хрвате да воде одбрамбени рат.

„Вођа хрватских католика и метрополита Хрватске, загребачки надбискуп (сада кардинал) Степинац, осуђен је на 16 година затвора јер је одбио да се поклони комунистичкој тиранији и што се определио да говори у одбрану своје прогоњене цркве.” Сличну судбину су доживјели мостарски бискуп Петар Чуле и више од 200 хрватских католичких свештеника и вјерника, као и велики број мухамеданског клера.

У Меморандуму се наводи да су римокатолички бискупи др Јосип Царевих и др Јанко Шимрак убијени, а да је бањалучки бискуп Јосип Гарић умро у изгнанству у Грацу. Природу Меморандума показује и протест да сарајевски надбискуп др Иван Шарић још увијек живи у изгнанству.

У Меморандуму се наводи да је у току „комунистичке окупације Хрватске” убијен и вођа Хрватске православне цркве, владика Гермоген!

Наведен је и „покољ из маја 1945.” 150.000 разоружаних хрватских војника и цивила код Блајбурга у Аустрији и код Марибора и Цеља у Словенији.

Није заборављено да се укаже да је први свјетски рат изазвао „млади српски фанатик који је убио аустријског надвојводу Франца Фердинанда у Сарајеву 1914.” и да стварање Југославије изазива стални страх од рата и губитка независности код народа балканских земаља.

Закључна порука је јасна: „Историјска борба хрватске нације за независност доказује њену одлучну вољу за успостављање демократске и суверене државе Хрватске, која ће гарантовати своју вјерску слободу и културни развој. Према томе, ми, чланови клера, сматрамо својом светом дужношћу да учинимо све да се на ову чињеницу скрене пажња свијета: хрватски народ не жели да буде дио било које југославенске државе, у било ком облику”. Слиједе 143 потписа.

Текст доказује да су католички свештеници после 1945. године настојали да обнове фашистичко-нацистичку творевину, усташку Независну Државу Хрватску. Мало је њима било злочина од 1941. до 1945. године. Незадовољни су што није завршен геноцид над Србима и зато траже помоћ. Присетимо се да траже помоћ у оном тренутку када Ватикан шаље наоружане усташе у ФНРЈ као своје крсташе. Дакле, Ватикан је усташтво сачувао, очувао, развио, вратио, финансирао, обучио и наредио усташама да доврше геноцид над Србима. У томе је изузетно ажуран био Јован Павле Други.

25. 17. На страницама од 1043 до 1046, под насловом „Хрватски католички свештеници штите Андрију Артуковића у САД 1951. године”, је текст:

У име Хрватског фрањевачког комесаријата, свете породице хрватских фрањевачких отаца у Сједињеним Америчким Државама, провинцијал др Васил Венделин упутио је 7. септембра 1951. писмо предсједнику Сједиње-

них Америчких Држава, у коме му скреће пажњу „да је др Андрија Артуковић, бивши министар хрватског кабинета, ухапшен од стране федералних власти 29. августа за лажну оптужбу убиства на захтјев југославенске комунистичке владе, која тражи његово изручење”. С обзиром на то да би „изручење г. Артуковића комунистичкој Југославији... сигурно значило убиство”, он тражи да предсједник „одбије изручење”, поред осталих, из слиједећих разлога:

– „Г. Артуковић је политички избјеглица, а не злочинац. Оптужбе против њега су злонамјерно измишљене од његових политичких непријатеља, посебно Титове комунистичке тајне полиције, озлоглашене УДБ-е.”

– „Г. Артуковић је увијек био бескомпромисни противник комунизма. Он је добар и побожни хришћанин”, „идеалиста-патриота, који је цијелог свог живота радио за слободу и независност своје хрватске државе”. „То је прави разлог зашто Тито и његова комунистичка влада и неки србијански југословенски политичари желе да га ликвидирају.”

– „Екстрадиција г. Артуковића би створила опасан преседан и довела у опасност све политичке избјеглице.”

Послије детаљног излагања осам разлога, фрањевац др Васиљ Венделин, „као демократски Американац хрватског поријекла и католички свећеник”, тражи да предсједник одбије екстрадицију „у интересу демократије и правде”, увјеравајући га да ће му за то бити захвални „сви Американци хрватског поријекла и све хрватске политичке избјеглице”, „ако наредите његово неодложно ослобођење”. (1. (стр. 1043) Croatian Franciscan Commissariat of the Holy Family, 485 Drexel Blvd, Chicago 15, Illinois, September 7, 1951, Department of State. NARA, 611.6826/9-751 CS/H)

У име цркве Христа краља (Crist the King Church) из Акрона (Охајо), пастор М. Г. Домладовац, у писму предсједнику Хари Труману, наводи да је др Андрија Артуковић „био члан владе Независне Државе Хрватске, државе која је постојала од 1941. до 1945.”, коју су „поздравили сви Хрвати, јер се према њима страшно поступало од стране Срба у предратној Југославији”. Он, чак, тврди да су се, „у циљу очувања своје слободе, у току ових 4 године, Хрвати морали борити против србијанских четника, Италијана, Њемаца и коначно Титових комуниста”. Он моли предсједника да не дозволи да се „наше добро америчко име” укаља изручењем овог човјека Титовим слугама”. (2. (стр. 1043) Crist the King Church, 759 Grant Street, Akron 11, Ohio, NARA 033960, 611.6826/9-2451, September 24, 1951)

Обраћајући се предсједнику Труману, „у име чланова римокатоличке хрватске цркве Светог Тројства у Амбриџу” (Holy Trinity R. C. Church), држава Пенсилванија, у име чланова Хрватске католичке уније Америке (Croatian Catholic Union of America) и ложе Св. Јосифа, огранак бр. 24. Ц. Ц. Уније у Ембриџу, који представљају велики број чланова, свећеник Серафин Виштица и његов помоћни свештеник Крунослав Панђић изјављују да су овлашћени да затраже од предсједника „да употријебите своје добре услуге за спречавање екстрадиције овог политичког избјеглице”. (3. (стр. 1043) St. Augustine R. C. Church, 6768 W. Rogers Street, West Allis, 14, Wisconsin, Sept. 8, 1951, NARA, F790003-0522)

Отац Блаж Јерковић, пастор римокатоличке цркве Св. Аугустина, Вест Алис, држава Висконсин, пише познатом антикомунисти, сенатору Макартију (McCarthy), не само у име своје парохије већ и у име парохије и чланова Хрватске католичке уније Америке, три ложе које представљају 3.500 чланова, који су га „овластили да тражи предузимање свих мјера за спречавање екстрадиције овог политичког избјеглице”. (4. (стр. 1043) Holy Trinity R. C. Church, 415 Melrose Avenue, Ambridge, Pa, NARA, 611.6826/10-1951, October 6, 1951)

У овим писмима се огледа унапријед договорени садржај наступања у име Хрватске католичке уније Америке. И у једном и у другом писму на исти начин се изражава потпуна сагласност са гледиштима оца Сјепана Лацковића, бившег секретара загребачког надбискупа Алојзија Степинца, сада у Њујорку, и оца Силвија Грубишића, изложеним у чланку који је објављен 8. септембра 1951. у „Catholic Herald Citizen of Milwaukee”, да је једини гријех Андрије Артуковића „што се борио против комуниста и њиховог режима у Југославији”. У свим писмима се отворено изражава забринутост, ако успије овај захтјев за изручење, да ће то отворити могућност „употребе истог метода за изручење било ког политичког избјеглице, који је сада безбједан у САД и његове ликвидације, јер, како ми дубоко вјерујемо, они желе да ликвидирају овог човјека.”

Врховни одбор (Supreme Board) Хрватске католичке заједнице у Сједињеним Државама Америке, на састанку одржаном у Герију, држава Индијана, 12. октобра 1951, поводом прославе своје 30-годишњице, „озбиљно је разматрао питање захтјева југославенског Титовог режима да се др Андрија Артуковић, истакнути хрватски противник комунизма, депортира у југославенски затвор”. У резолуцији која је овом приликом усвојена речено је:

„У име Хрватске католичке заједнице САД и хиљада њених чланова, лојалних грађана Америке, спремних да све жртвују, чак и своје животе за америчку слободу и демократију, протестујемо против захтјева југославенског комунистичког режима да се др Артуковић депортује у Југославију.”

У пет тачака образложења понављају се „разлози” наведени у претходним писмима, да је ријеч о „чисто политичким оптужницама”, да је „југославенски комунистички режим” најприје тражио „депортацију” др Артуковића на основу политичких разлога, па када у томе није успио, промијенио је оптужбе за „убиство и злочин”, „које он никада није скривео”. Одбацује се примјена Конвенције о изручењу криваца, која је закључена 1902. између САД и Краљевине Србије, јер Артуковић није држављанин ни Србије ни Југославије.

Текст ове резолуције је 16. октобра 1952. упућен предсједнику САД Хари Труману, са потписима главног предсједника. Л. Ц. Самарције, и главног секретара, Georgea Rumusacaka. (1. (стр. 1044) Croatian Catholic Union of U.S.A. - A Fraternal Benefit Society (Хрватска Католичка Заједница у С. Д. Америке), 125 West 5th Avenue, Gary, Indiana, NARA F790003-0572, 611.6826/10-1651 CS/H, October 16, 1951)

У том смислу су писали писма и апеле многи свештеници, чланови Хрватске католичке заједнице (ложа број 60 из Лос Анђелеса, држава Кали-

форнија, (2. (стр. 1044) NARA F790003-0505, 611.6826/9-1951 CS/MC. Our Lady of the Sacred Heart of Jesus, Croatian R. C. Church, 108 Ridge Road, Lackawanna 18, New York, писмо од 7. новембра 1951. упућено James C. H. Bornbrtght, Actinc Asst. Secreiry for European).

Бивши секретар загребачког надбискупа, коме су југословенске власти дозволиле да легално напусти Југославију са представником Ватикана Масучијем, пише у име „Хрватске Р. Ц. цркве” („Our Lady of the Sacred Heart of Jesus”), из Лакаване, држава Њујорк, помоћнику државног секретара за европске послове у Стејт департменту. Поред достављања чланака из усташке штампе у САД, он понавља предлог из писма од 5. октобра 1951. за стварање „неке врсте информационог центра састављеног од хрватских расељених лица, стручњака у разним областима”, неке врсте обавјештајног центра за потребе америчке владе, који би служио „нашој новој земљи као и нашој старој, која је сада распета”. (3. (стр. 1044) Affairs, State Department, Washington 25, D. C, NARA F790003-0607, 611.6826/11-751 CS/R)

Конгресмен из Калифорније Ут, гдје је живио усташки министар унутрашњих послова, др Андрија Артуковић, под лажним именом Alois Anich, предложио је у Представничком дому Конгреса Сједињених Америчких Држава посебан закон (Х. Р. 2789 од 20. јануара 1955), којим би се усташки министар ослободио оптужби „комунистичке” Југославије и као угледан странац примљен у америчко држављанство. У подршку овог предлога изнио је препоруке, поред осталих, неколико угледних католичких свештеника. Поред свештеника Роберта Роса из Калифорније (Црква Благословеног Сакраментa – Blessed Sacrament Church), препоруке су дали католички свештеници избјегли из Независне Државе Хрватске:

– Стјепан (рев. Stephen) Лацковић, бивши секретар надбискупа Алојза (Aloysius) Степинца из Загреба – 108 Ridge Road, Lackawanna, N. Y;

– проф. др Louis Ivandić, који је пратио усташког министра Андрију Артуковића у бијегу из Аустрије у Fribourg (Швајцарска), 1449 Rossini Boulevard, Windsor, Ontario, Canada;

– Берто Драгићевић, као свештеник који је познавао усташког министра у току рата (за вријеме НДХ) 1941-1945. Конгресмену није речено да је фра Берто Драгићевић био командант усташке сеоске милиције у Ракитну (срез Посушје), познате по многим злочинима, да је као сатник – духовник I домобранске добровољачке бојне одликован од усташког поглавника Павелића „Војничким редом жељезног тролиста IV ступња” (тек. бр. 1260 – ЖТ – 24. II 1944).

– Писмо групе хрватских католичких свештеника, који бораве у Шпанији, преко амбасадора САД у Мадриду:

Бруно Распудић, проф. др Graciano Raspudić, самостан у Мостару, проф. др Бранко Марић, Еуген Белухан, уредник усташког „Хрватског народа” и надбискуп сарајевски др Иван Еу. Шарић, о коме је у овој књизи доста написано, из San Francisco el Grande 18. Мадрид, 18. јуна 1951.

Текст показује како Ватикан води акцију широких размера, с обзиром да делује планетанро. Која је количина лажи изнета у овим писмима и апелима није потребно напомињати, али мора да се наведе да је све то цитира-

но у овом елаборату да би се приказао континуитет деловања римских папа. Текст помаже да се препозна стил Јована Павла Другог. Он се држи максиме да више пута јавно изнета лаж претендује да постане истина. Током оружаног сукоба на територији бивше Југославије од 1991. године победу је однела лаж, а као резултат тога јавља се фрустрација актера од истине. У том смислу МКСЈ треба да да простор истини, а она је општепозната – између Независне Државе Хрватске и сепаратистички створене Хрватске Франје Туђмана не постоји разлика, а сличност се види чак и у датумима, симболици и митоманији.

25. 18. На страници 1053 је текст:

Поред ових писмених препорука католичких свећеника усташком министру др Андрији Артуковићу, које су у цјелини презентирале Представничком дому Конгреса САД, конгресмен Ут је обавијестио чланове Представничког дома да је примио препоруке и од других католичких свештеника, именованим и презименом:

- George Vrdoljak, садашњи боравак Sudbury, провинција Онтарио, Канада; др Иво Сиврић, St. Louis, Монтана; Марио Матић, Artesia, Калифорнија, из Чикага; др Васиљ Венделин; др Игнатус Јурковић, из Бјелимића код Коњица; проф. др Круно Панцић, из Дриновци, Љубушки; Celestin Raguz.

Сви ови католички свештеници су тврдили да су усташког министра Андрију Артуковића познавали из времена Независне Државе Хрватске 1941 - 1945, да је ријеч о добром католику, борцу против комунизма, да није био сарадник нациста, штавише да је помагао борбу Америке и њених савезника! (1. (стр. 1053) Congressional Record, вол. 101, Но. 129, 29. фебруар 1955, стр. 10451-10459)

Да је лаж бесконачна, показују ови текстови. Када би се дао макар један доказ да су усташе биле у оружаном сукобу са Италијанима или Немцима, неко би можда и могао да поверује у текст овог писма. Међутим, истина је другачија. Када су то усташе биле савезници са САД у периоду 1941. до 1945. године? Дакле, од Константинове даровнице до данас, а тако ће бити и у будућности, Ватикан и његове папе све заснивају на лажима. Зато све јавне изјаве Јована Павла Другог које се односе на територију бивше Југославије, а поготово на оружане сукобе, морају да се третирају као лажи.

25. 19. На страницама 1054 и 1055 је текст:

Педесета годишњица бискупског посвећења преузвишеног др Ивана Ев. Шарића, свечано је обиљежена 1958. у круговима хрватске католичке цркве у Шпанији и Сједињеним Америчким Државама. За сарајевског надбискупа и метрополиту врхобосанског речено је да га је папа Пије Х именовано за насловног бискупа цезарополитанског и помоћног бискупа врхобосанског 27. априла 1908, а свечано је устоличен за надбискупа 18. јуна 1922. због заслуга на вјерском подручју, папа Пије XI именовано га је за асистента папског пријестоља и римског грофа 11. децембра 1931. Везе са усташком емиграцијом је одржавао приликом посјета Сједињеним Америчким Државама 1926. и 1934, које године је посјетио и Аргентину.

Иако је за вријеме НДХ најтјешње сарађивао с усташама и подржавао њихове злочине геноцида над Србима и Јеврејима, имао блиске односе са Павелићем, коме је испјевао посебну оду и тијесно сарађивао са њемачким окупатором (2. (стр. 1054) истиче се да је носилац највећих одликовања Хрватске (НДХ), Аустрије, Мађарске и Њемачке. Види: М. Булајић, „Усташки злочини геноцида и суђење Андрији Аруковићу 1986. године”, књ. 1, „Одговорност и саучесништво надбискупа врхбосанског др Ивана Шарића у злочинима геноцида”, стр. 768-780), стране јавности је представљен као жртва „безбожног комунизма”: „Од окупације Хрватске по Титовим комунистима године 1945. и по савјету хрватских бискупа налази се одсутан из земље, јер га је комунистичка странка означила као своју прву жртву”. Најприје се склонио у Аустрију, затим долази у главни град Шпаније Мадрид, као гост мадридског бискупа и патријарха западних Инда монсињора Еје у Гагауа.

Из Мадрида, 1951. године, први иступа у одбрану усташког министра Андрије Артуковића, а против захтјева владе Југославије за његово изручење. (3. (стр. 1054) Види одговарајуће место у овој књизи)

„Свети отац папа Пије XII упутио је преузв. др Шарићу красно писмо, у којем му честита јубилеј и шаље свој апостолски благослов. Апостолски нунциј Antoniutti предао је свечару комеморативну медаљу папе Пија XII”. Међу многобројним честиткама налази се и честитка др Грегорија Рожмана, љубљанског бискупа, затим „хрватских редовника и свећеника, као и свих хрватских вјерских и политичких организација”. (4. (стр. 1054) „Златни бискупски јубилеј сарајевског надбискупа дра Ивана Ев. Шарића”, „Хрватски католички гласник”, год. 17, бр. 7, јули 1958, стр. 207-209)

Када је федерални судија у граду Лос Анђелесу, Теодор Хок (Theodore Hoske), 15. јануара 1959, у вези са захтјевом владе ФНР Југославије за изручење ратног злочинца Андрије Артуковића, донио рјешење да се тај захтјев као недоказан одбацује, „Хрватски католички гласник” је ту одлуку одушевљено поздравио:

„Овај праворијек праведног, непристрасног и слободног америчког суда тријумф је не само за др Артуковића, који је поднио безброј душевних и тјелесних мука за свој потлачени хрватски народ и његова права од заклетих хрватских непријатеља, него је ово заиста тријумф за цијели хрватски народ, како онај потлачени у домовини, тако и све расијане Хрвате диљем свијета.

Одлука г. Коске-а плуска је у лице београдским властодршцима, четницима, свим српским и југославенским организацијама и људима, који су тражили главу др Артуковића и за то трошили огромне своте новаца за разне брошуре, новинске чланке по америчким часописима и новинама, као и путем радија и телевизије, те разних америчких новинских коментатора. Др Андрија Артуковић коначно је, хвала Богу, побједио, а с њиме је побједила и хрватска оправдана ствар.

Случај др Андрије Артуковића неће ући само у анале америчке правне повијести, него и у хрватску повијест ради свога правног и повјесног значења. Сви искрени хрватски родољуби, посебно хрватско свећенство у Америци, Уједињени амерички Хрвати и друге хрватске родољубне организације и појединци у Америци, Канади и диљем свијета, као и заробљени хрватски на-

род у домовини веселе се овој победи правде и истине и из дубине срца кличу: Хвала Богу! Бог нам те још дуго поживио, драги наш Андрија!" (1. (стр. 1055) „Др Андрија Артуковић ослобођен”, „Хрватски католички гласник”, год. 18, бр. 2, фебруар 1959, стр. 48- 0)

Текст доказује да је коалиција створена одмах након Другог светског рата. Међутим, Артуковићу је ипак суђено и његово злочиначко деловање судски доказано. Додуше, са закашњењем и лукреативно, да би могло да буде и подстицај за нови геноцид који је наредио Јован Павле Други.

25. 20. На страницама од 1059 до 1128 објављени су подаци о свештеницима цркве у Хрвата који су окрвавили своје руке.

26.

У књизи „Унија: Политика римокатоличке цркве према православним Словенима” (приређивач др Зоран Милошевић, издавач „Институт за политичке студије”, Београд, штампа „Заслон-принт”, Шабац, 2005. године), објављен је:

26. 1. На страницама од 226 до 230, под насловом „Верско мисионарење уз помоћ политике” текст:

Следећа теза с којом нас суочава Стаматовић јесте омиљена пропагандна прича „дукљана” и „цркве у Хрвата”, тзв. Дукљанске академије наука и умјетности, те тзв. Црногорске православне цркве (коју већ признаје Римска црква, али ниједна православна црква) и новодукљанских медија јесте прича о Немањићима као окупаторима и узурпаторима Дукље-Зете. Наравно, и овде аутор са лакоћом излази на крај са овом мисионарско-идеолошком лажи. Суштина тезе није у чињеницама да су Немањићи, па и Свети Сава, некакав окупатор Црне Горе, већ у жељи да се данашњи Црногорци одрекну прошлости и прихвате виртуелну прошлост коју им ствара идеологија римокатоличанства, а то је да су данашњи Црногорци различит народ од Срба, да су их Срби угњетавали, те да данас треба без икаквих емоција да се отресу српског угњетача и прихвате „нова сазнања” да су они црвени Хрвати и да је њихова природна вера римокатоличанство, а не као до сада православље. (1. У интервјуу антисрпским новинама „Данас”, дон Бранко Сбутега изражава јасан став да римокатолици и Римокатоличка црква не виде Србију и Црну Гору заједно. Он предлаже да се ови ентитети уважавају као различити ентитети, „јер јесу различити”. Додуше, постоји један „мали” проблем, како сам дон Сбутега примећује, „велика већина у Србији то не разликује и велика мањина у Црној Гори то не разликује”, али је важно да то он разликује. Иначе, дон Бранко Сбутега из Котора, екстремни римокатолик, потомак је српске, римокатоличке породице. Његовом деди Његош је посветио једну песму, а велики владика и песник је радо одседао у дому Сбутега када је одлазио на путовања. Данас потомци ове некада национално свесне породице причају оно што им се суфлира из Загреба и Рима. Види, „Данас”, 25-26. децембар 2004, стр. 7)

Овом тезом, дакле, јасно је, не треба да се бави наука, већ православна теологија. Разлог за укључивање у православне теологије лежи у чињеници да римокатолици мисионаре политиком, па је и најбољи одговор онај који

дође из крила Српске цркве. Да је ово потребно, говори и следећа дукљанско-римокатоличка теза – да је српски национални осећај у Црну Гору унет преко православља. (Треба нагласити да ову лаж римокатолички мисионари користе и у Белорусији и Украјини, само што тамо говоре да је руска свест у Белорусију, односно Украјину унета преко православља, али исти мозак, иста, римокатоличка, верска и мисионарска позадина се одлично запажа).

Други део, условно речено, бави се црногорским усташама, Комунистичком партијом као творцем доктрине о црногорској нацији, рађању (црногорске) нације, самарењу Ловћена, демонтажи Цетиња као полазне основе за стварање дукљанске идеологије, те атацима на Митрополију црногорско-приморску (стварањем тзв. Црногорске православне цркве и покушајима отимања храмова од легалне цркве за нову псеудо цркву). (2. Самозвани поглавар „Црногорске православне цркве”, коју не признаје ниједна православна црква, али је зато признаје Римокатоличка, Михајло Дедеић, посетио 9. априла 2003. године Вуковар, где је рекао „Као поглавар обновљене Црногорске православне цркве, дошао сам се поклонити и положити вијенац овим мученицима, који нису само ваши него и наши мученици.” После ових цитата „Глас Концила” упознаје читаоце да је „доиста постојала у прошлим столећима црногорска аутокефална (потпуно самостална и неовисна православна црква). Наравно, нема везе што то не знају ни саме православне цркве, важно је да служи сврси разбијања Српске православне цркве. (Види, „Поход црногорскога митрополита Михајла, „Глас Концила”, Загреб, бр. 20, 18. свибња 2003, стр. 27)

Стаматовић сугерише да све што римокатолички мисионари и њихови политички експоненти оличени у тзв. Дукљанској академији наука и умјетности, тзв. Црногорској православној цркви, дукљанским медијима и Мили Ђукановићу представља безобзирно силовање историје са циљем стварања новог народа који ће се звати црвеним Хрватима, у државном смислу припојити се хрватској држави, говориће хрватским језиком и ићи ће у нову, тзв. Црногорску православну цркву која ће бити потчињена папи, тј. бити унијатска црква.

У овом тексту аутор износи чињенице које се односе на процес унијаћења који иде преко Црне Горе. Очигледно је да су присутна најмање два правца деловања. Први, који екстремно потенцира црногорску државност и други, постојање Црногорске православне цркве, и став да Српска православна црква на територији Црне Горе представља одраз великосрпског експанзионизма. Мада су обе тезе историјски погрешне, подржава их Римокатоличка црква. Одавно је позната склоност Ватикана да на историјски доказаним лажима заснива своје деловање. Циљ деловања у Црној Гори је да се међусобно раздвоје Србија и Црна Гора, да се Србија сведе на територију Београдског пашалука, а сви Срби изван тог пашалука покатоличе или поунијате. Тај процес одавно траје, а Јован Павле Други је томе дао изузетан допринос.

Аутор анализира феномен унијаћења и даје историјски приказ тог процеса. Злочини над православним Србима су били саставни део тог процеса.

26. 2. На страницама од 231 до 261, под насловом „Дипломатска активност босанскохерцеговачких бискупа на слабљењу Републике Српске (у периоду од 2002. г. до 2004. године)“ је текст:

Подсећање

Иако у стручној јавности постоји знатан број добрих студија и анализа о плановима анексије Босне и Херцеговине (али и о отимању Црне Горе и Војводине) од стране некадашње „Тројединице“ и садашње Велике Хрватске, ти радови остају глас вапијућег у пустињи, глас који се не чује, глас који нема ширу (потребну) друштвену подршку.

У литератури се може систематски пратити како је хрватска званична и незванична политика, подржана у намери, често тајно и вођена Римокатоличком црквом, да Босну и Херцеговину припоје Хрватској. (1. Део сазнања везаних за овај проблем изнели смо у нашем раду „Чија је Босна; Лазо М. Костић и римокатолички прозелитизам у Босни и Херцеговини“, Градишки зборник, бр. 3, Градишка, 2001) У овој намери, између осталог, користе се и измишљеном причом (митом) како је последња босанскохерцеговачка краљица, Катарина Косача, наводно тестаментом (оригинал овог документа никада није пронађен) у наслеђе своју државу, БиХ, оставила Светој столици, тј. Ватикану. Другим речима, власник Босне и Херцеговине је Света столица, тј. Хрватска, којој ова даје Босну и Херцеговину. При томе се говори да је то на основу тога што је краљица била Хрватица. Наравно, и ово је нетачно, пошто је Катарина била Српкиња, али римокатоличке вере.

„Хрватска геополитичка мисао, од илирског покрета до данас, трајно, систематски и стрпљиво, гради хрватски политички и државни пројекат на две „виртуелне“, тешко доказиве, историјски демантоване, али за хрватске геополитичаре тим више, митске „непријепорне“ чињенице: о „хрватском државном и повијесном праву“, и о историјском, етничком и геополитичком праву на Босну и Херцеговину.“ (2. Момчило Љ. Суботић, „Хрвати и Босна, геополитичке замисли у Хрватској према Босни и Херцеговини“, „Бели анђеос“, Шабац, 2002, стр. 101. До сличних резултата дошао је и Исмет Овчина, „Босна и Херцеговина и бошњаци у националној идеологији банске Хрватске (1878-1914)“, докторска дисертација, Факултет политичких наука, Сарајево, 2003) Ова идеја је присутна и код савремених хрватских политичких делатника, на пример, много популарисаног Петра Вучића, који је, на жалост, поримокатоличени Србин и „тазе“ Хрват. Вучић поставља питање, како је могуће, с обзиром на изглед Хрватске као потковице, да се један етникум тако формира на природан начин. Стога Вучић конструише како се средњевековни хрватски етникум формирао до Дрине. (3. Петар Вучић, „Политичка судбина Хрватске. Геополитичке и геостратешке карактеристике Хрватске“, „Младост“, Загреб, 1995, стр. 286) Не улазећи, дакле, дубље у анализу ставова Петра Вучића (који су очигледно засновани на фалсификатима и политичким амбицијама), који покушава на све начине да веже Босну и Херцеговину за Хрватску, желимо да укажемо да ова намера данашње велике Хрватске. (4. (синтагму „велика Хрватска“ користимо да би означили да се већ ради о неправедном и неоправданом асимиловању територија Далмације и Славоније у Хрватску, које јој ни етнички ни политички никако не припада-

ју. Хрватска у етничком и историјском смислу обухвата само део територије око Загреба (без овог града, који припада Славонији)) има снажну потпору у „цркви у Хрвата”, тј. у Римокатоличкој цркви, која на овој идеји предано ради свим политичким средствима. Мотиви су, наравно, мисионарске природе. Наиме, већ одавно је уочено да поримокатоличавањем од Срба постају Хрвати. Ширењем хрватске државе на српске територије, оне су убрзо, милом или силом, поримокатоличаване, а народ претапан у Хрвате. (5. О томе, између осталог, видети и нашу књигу „Црква и политика”, ИПС, Београд, 2003, стр.) Овај заједнички рад хрватске државе и Римске цркве до сада је увек давао резултате. (6. О овом питању свакако је незаобилазна студија Лазе М. Костића, „Спорне територије Срба и Хрвата”, „Досије”, Београд, 1990) Тако је од једне безначајне покрајине Хрватске створена велика Хрватска. Србима је отета Далмација (7. Словеначки политичар Змаго Јелинчич води акцију, уз подршку италијанских политичара, да се Јадранско море преда стварним власницима. „Ово што сада постоји је велика Хрватска коју су у Другом свјетском рату и након њега заједнички, геноцидом и отимањем српске и словеначке територије у Далмацији и Истри створили хрватске усташе и хрватски комунисти. Сталне хрватске претензије на туђе територије и злочини који су у то име почињени захтијевају заједнички одговор Словеније, Србије и осталих „осакаћених” држава у циљу враћања отетог и наплате ратне штете од Загреба”. – „Хрватска никада није имала море а право на Јадран полаже и БиХ”, („Ново Ослобођење”, С. Сарајево, 2. и 9. март 2004) и Славонија, а сада је на дневни ред дошла Босна и Херцеговина, али и Војводина и Црна Гора. (8. Види, др. сци. Agneza Szabo, град Травник (2), „Наша огњишта”, бр. 12, Томиславград, 2000, стр. 32.; Зборник радова: „Рим” не мирује, о старим и новим покушајима Римске цркве да потчини православне”, „Бели анђеоло”, Шабац, 2003.; Андре Бар, „Свети Сава, слава и гусле, верска агесија Аустрије и Римске цркве на православне у Босни и Херцеговини од 1878. до 1903. године”, „Бели анђеоло”, Шабац, 2003.)

Колико је за Србе опасан овај план Хрватске и Римокатоличке цркве, показује и следећи цитат П. Вучића. „Од хрватских политичких савезника очекује се да истерају Србију из Босне и Херцеговине, да распарчају српске земље, да изврше десрбизацију Балкана, Србију сведу на Београдски пашалук, а затим је демилитаризују и ставе под патронат међународне заједнице”. (9. Петар Вучић, „Политичка судбина Хрватске”, стр. 81) Ради овог циља, којим би се створили услови за несметано ширење Хрватске по српским земљама, Хрвати ће трајно радити на стварању и одржавању антисрпског блока међу суседним земљама, као и међу националним мањинама у самој Србији. (10. Момчило Љ. Суботић, „Хрвати и Босна”, стр. 105)

Иста политика, како ћемо видети, препознаје се и у дипломатским активностима босанскохерцеговачких (и хрватских) бискупа.

Шта открива писање „Гласа Концила”

Дипломатска активност босанскохерцеговачких бискупа веома је жива, упорна и добро припремљена. Према доступним подацима, само је бањалучки бискуп Комарица у протеклих осам година имао више стотина разговора с представницима међународне заједнице. (11. Бискуп Комарица примио

проматраче Еуропске уније, „Глас Концила”, Загреб, бр. 10, 2004, стр. 4) Све ове активности нису медијски пропраћене. Другим речима, ван нашег видо- круга остаје значајан део дипломатских активности босанско-херцеговачких бискупа који чине део легитимне тајне дипломатије, која, за сада, остаје недо- ступна истраживачима. Међутим, оно што је евидентно јесте успех дипло- матских активности босанскохерцеговачких бискупа, пре свега на измени политичког стања у БиХ у своју корист. Начело деловања ватиканске (римо- католичке) дипломатије може се сажети у следећој реченици: „Деловати бр- зо и добро”, тачније „не пропуштати пригоду која се указала и која се можда неће поновити”. (12. Нунциј Никола Етеровић, „Глас Концила”, Загреб, бр. 16, 2003, стр. 15) Снага ватиканске и римокатоличке дипломатије огледа се и у томе што ова црква има дипломатске односе са 175 држава које покрива њених 106 дипломатских представника. (13. Исто.)

Табела: БиХ у 2002. години у „Гласу концила”

Тема	Број чланака
Верска и унутарцрквена збивања	60
Политичка питања	32
Угроженост Хрвата	26
Дипломатска активност БХ бискупа	26
Нове хрватске књиге о БиХ	23
Култура	16
Ханс Иван Мерц	14
Верско образовање	11
Честитке	4
Надбискуп Штадлер	2
Медији	2
Петар Барбарић	1
Надбискуп Шарић	1
Остало	2
Укупно:	220

Табела: БиХ у 2003/04. години у „Гласу концила”

Тема	Број чланака
Верска и унутарцрквена питања	62
Дипломатска активност БХ бискупа	38
Угроженост Хрвата римокатолика у БиХ	39
Нове хрватске књиге о БиХ	23
Ханс Иван Мерц	18
Политика у БиХ	16
Остало	16
Медији	10
Посета папе БиХ	10
Култура	6
Верско образовање	6
Штадлер	5
Повратак Хрвата у БиХ	5

(Само)рекламирање бискупа	4
Екуменизам	4
„Дринске мученице”	3
Мисионарство	3
Честитке	2
Укупно:	272

„Глас Концила” се током 2002. године бавио мноштвом тема, при чему, наравно, није заобилазио политичка питања, а у оквиру тога ни дипломатске активности босанскохерцеговачких бискупа.

Из анализе тема о којима је писано уочљиво је да „Глас Концила” највише пише о политичким питањима која се тичу „Хрвата католика”. Тако су у 2002. години ове римокатоличке новине Босни и Херцеговини посветиле 220, а 2003/04. 272 прилога. Увид у ово писање открива одређене тенденције, намере и жеље Римокатоличке цркве. Између осталог, интересантно је да се рубрика „Нове књиге” (што захтева и посебну анализу и осврт) користи за промовисање, односно упућивање читалаца на књиге у којима су заступљени екстремни ставови, а о којима још увек није корисно писати у „Гласу Концила”. На тај начин, већина неоусташких памфлета налази простор у овој рубрици. Наравно, сви ови памфлети, или по „Гласу Концила” књиге, пишу о Босни и Херцеговини као хрватској стечевини. На тај начин, „Глас Концила” избегава да директно саопштава овакве ставове (који би наишли на осуду већег дела међународне јавности, босанскохерцеговачких муслимана и нарочито Срба). Слично је и са светачком политиком. (14. До сада је РКЦ прогласила 10 светаца из „реда хрватског народа” (анализа показује, међутим, да су седам од десет ових светаца етнички поримокатоличени Срби). Поред ових десет, у поступку беатификације (проглашења светима) још је неколико личности. На пример, споменути надбискуп Штадлер, Петар Барбарић и „дринске мученице”. Свака од ових канонизација открива конкретну политику РКЦ према Босни и Херцеговини. О Барбарићу видети: Ante Puntigam D. I., Петар Барбарић 1874 – 1897, друго, проширено издање, приредио Мирослав Ванино Д.И., Загреб, 1936) Афирмација личности попут Штадлера (који је активно радио на томе да се Босна и Херцеговина припоје Хрватској), који је у поступку беатификације – проглашења за свеца, стално је присутна.

У анализираном периоду највише пажње „Гласа Концила” имао је Ханс Иван Мерц, по оцу Немац, по мајци мађарски Јевреј, а који се од стране Римокатоличке цркве и Ватикана лажно представља као Хрват. И његова афирмација ишла је овим путем, путем који изражава жељу да се Босна и Херцеговина припоји Хрватској. (15. Види: Зоран Милошевић, „Ко је Ханс Иван Мерц, новоблаженик Римске цркве”, „Бели анђео”, Шабац, 2003. Затим, Изјава постулатора у вези с очекивањем беатификације Ивана Мерца: Мерц је осамнаест година живео у Бањој Луци, „Глас Концила”, бр. 4, 2003, стр. 2. Из изјаве се види да је проглашење Мерца блаженим у Бањој Луци „особна папина жеља”. Затим, та беатификација је помоћ „напаћеној месној цркви”, али и свим тамошњим Хрватима. „Осим тога, очекиваном беатификацијом у Бањој Луци Мерц ће изврсно повезати хрватске католике у обје државе”)

На том трагу је и намера да се прогласе блаженима тзв. дринске мученице, које су, наводно, у току Другог светског рата у Горажду, на Дрини убили припадници Југословенске војске у отаџбини (четници). (16. Према информацијама припадника ЈВО (четницима), које је писац овог рада добио од једног припадника, истина је сасвим другачија. „Часне сестре са Каловитих Брда су у децембру 1941. године одведене у тада слободно Горажде, са намјером од стране устаника, конкретно мајора Дангића, Тодоровића и народног хероја Тома Мајкаловића, да их замијене за дјецу сирочад и ретардирану дјецу из дома за рехабилитацију на Каловитим Брдима. Дјеца су претходно већ била одведена од стране усташа, а касније се испоставило да су већ била убијена у том моменту. Часне сестре су биле ослобођене након обећања усташа да ће дјеца бити враћена, али то наводно нису могли јер је жељезничка пруга Сарајево-Добој била у прекиду. Испоставило се да су устаници били обманути. Часне сестре су пуштене на интервенцију Франца Ксавера Меска, словеначког католичког свештеника, који је био заједно с њима на Каловитим Брдима, у намјери да побјегне у Србију. Франц Ксавер Меско је телефоном контактирао загребачки Капитол, који је издејствовао њихово пуштање преко власти у Београду.

Часне сестре су преживјеле рат, а дјеца, нажалост, нису. Ватикан је гебелсовском замјеном теза окривио жртве, а злочинце проглашава светим. За вашу информацију, ја сам лично срео неке од сестара послје рата, а у неким архивама постоје подаци о томе”. Из анализе писања о „дринским мученицама” (17. „Игроказ и концерт”, „Глас Концила”, бр. 2, Загреб, 2003, стр. 11) јасно се уочава тенденција да се због њих Дрина прогласи границом хрватских земаља.

Дипломатски рад босанско-херцеговачких бискупа на урушавању Републике Српске

Све ово, међутим, само је део споменутог плана да се Босна и Херцеговина припоји Хрватској, а важан сегмент ове политике је и слабљење Републике Српске, као значајне бране намерама Римске цркве и хрватске државе. Због тога су босанскохерцеговачки бискупи, пре свих кардинал Винко Пуљић и бискуп Комарица, водили интензивну и упорну дипломатску активност.

Да би компромитовали Републику Српску и омогућили њен нестанак, босанскохерцеговачки бискупи су у претходном периоду користили причу о Републици Српској као злочиначкој творевини коју је створио, и Устав написао, ратни злочинац Радован Караџић. (18. „Кардинал примио британског велепосланика, „Глас Концила”, бр. 15, 2002, стр. 2” „Кардинал је нагласио како је РС настала на злочину, проведено је етничко чишћење које траје и данас, а устав тог ентитета створио је ратни злочинац Радован Караџић”. У истом сусрету кардинал Винко Пуљић је поновио лаж „како је хрватски народ најстарији на овим просторима и уопће не треба постављати питање његова опстанка”. Видимо, дакле, на конкретном примеру како римокатолички кардинал и надбискуп користи лажи у блађењу Републике Српске. Нити је у РС спроведено етничко чишћење, нити је Радован Караџић осуђени ратни злочинац, нити су Хрвати најстарији народ „на овим просторима”. Шта,

потом, рећи за садашњу велику Хрватску?! Јасно је да је она настала на неколико геноцида над Србима. Међутим, очекивати од једног римокатоличког великодостојника да се држи истине, а не интереса очигледно је сувишно.)

Међутим, у анализираном периоду прича се мења, тако да се главна битка одвија у доказивању да је Република Српска пре осам година протерала „Хрвате католике” из бањалучке регије и Посавине. Други део дипломатских активности босанскохерцеговачких бискупа ишао је у смеру проглашења Хрвата конститутивним народом на целом подручју Босне и Херцеговине, а трећи, у смеру приказивања Републике Српске као ентитета који није мултиетнички. На основу тога они инсистирају на потреби да се у државним институцијама спроведе у дело начело конститутивности народа које омогућава привилегован положај, у сваком погледу, Хрвата. (19. У једном документу босанскохерцеговачких фрањеваца тврди се да „садашње уређење БиХ отежава живот свима који су мањина у појединим подручјима и сметња је повратку хрватског народа и других народа у њихове домове”. – Изјава провинцијског капитула „Босне сребрене”: „БиХ не смије не смије бити унитарна ни двојака држава”, „Глас Концила”, бр. 29, 2003, стр. 8.)

Извештај о посети бискупа Комарице Бриселу и Холандији, са провокативним насловом „Тражење помоћи за обесправљене” (20. „Глас Концила”, Загреб, бр. 9, 2002, стр. 8), дословно гласи: „Бањалучки бискуп др Фрањо Комарица боравио је у уторак 19. вељаче у Бриселу. Имао је више сусрета, а одржао је и два предавања. Сусрео се, у тајништву COMESE-а (Конференција бискупских конференција земаља Европске уније) с генералним тајником монс. Noëlom Trenogom и његовим сурадницима. У одвојеним сусретима разговарао је с новим координатором Пакта стабилности др Ерхардом Бусеком, новим предсједником Комисије Еуропског парламента за југоисточну Еуропу Дорис Пак, велепослаником БиХ при Еуропској унији Зденком Мартиновићем, те с велепосланицом РХ у Краљевини Белгији Љерком Алајбег. У свим разговорима главна тема је била актуална ситуација у БиХ, посебно у ентитету РС, потешкоће око провођења Анекса 6 Дејтонског споразума, тј. повратак имовине, и Анекса 7, повратак и останак прогнаника и избјеглица. Бискуп Комарица је молио за помоћ, посебно материјалну, како би се барем смањила тешка и неизвјесна ситуација много десетина тисућа избјеглица и прогнаника који још увијек нису у свом родном крају, а нису нашли нову домовину.

У средишту Међународне организације за миграције (ИОМ) бискуп Комарица је одржао запажено излагање о теми „Људска права, цивилно друштво и помирење на Балкану” у оквиру отворене дискусије на којој су судјеловали представници Еуропске комисије, Еуропског парламента, ОХР-а, Свјетске банке, Пакта стабилности, те већи број еуропских велепосланика. Такође је одговарао на већи број питања назочних судионика.

На позив Закладе Конрада Аденауера, са сједиштем у Бриселу, бискуп је одржао предавање о теми „Залагање за трајни мир у БиХ” те одговарао на многа питања великог броја чланова из разних еуропских институција који имају своје сједиште у овом граду.

Прије доласка у Брисел бискуп Комарица је три дана боравио у Низоземској на позив бискупа из Харлема Јозефа Мариануса Пунта. Имао је више сусрета, предавања и богослужја код домаћих вјерника католика и евангелаца, а предводио је мисе наших исељеника и у три низоземска града. За све наше исељенике на подручју Низоземске брине се фра Павао Доминковић.

Бискуп је свагдје говорио о актуалној ситуацији католика (и других) на подручју бањалучке бискупије и БиХ те молио помоћ за оне којима помаже Каритас Бањалучке бискупије. Многи наши људи занимали су се за могућност повратка у Босанску Посавину и бањалучку регију.

По повратку, бискуп је изјавио: „Унаточ потешкоћама на које увијек изнова наилазимо, не смијемо се уморити у тражењу помоћи за људе који су обесправљени, презрени, заборављени или трпе на души или тијелу. Исус нас на то потиче”.

Важнији дипломатски сусрети Босанско-херцеговачких бискупа у 2002. години:

- Учесници разговора, функција учесника разговора и тема разговора
- Комарица; Мићо Мићић; бискуп РКЦ; министар за расељена и избјегла лица у Влади РС; — Опструкција повратка Хрвата у РС
- Комарица; Мићо Мићић; бискуп РКЦ; министар за расељена и избјегла лица у Влади РС; — Извињење министра бискупу
- Комарица; Хелмут Хутер; бискуп РКЦ; шеф посматрачке мисије ЕУ у БиХ; - Положај Хрвата у РС
- Опортунизам власти РС
- Комарица; Cliffird J. Bond; бискуп РКЦ; амбасадор САД у БиХ; — Положај Хрвата у РС— Помоћ за Хрвате
- Комарица; Frederick Rack; бискуп РКЦ; амбасадор Холандије у БиХ; — Повратак и проблеми Хрвата у РС
- Комарица; Соња Мосер-Stargach; бискуп РКЦ; Специјални изасланик Већа Европе; — Повратак и проблеми Хрвата у РС
- Комарица; Georg Bordet
- Paul Martin; бискуп РКЦ; досадашњи и нови шеф ОХР-а канцеларије у Бањој Луци; — Опструкција власти РС према Хрватима-повратницима
- Избори у БиХ
- Помоћ Хрватима у БиХ
- Комарица; Сам Хансон; бискуп РКЦ; амбасадор Канаде у БиХ; — Положај и проблеми Хрвата у РС
- Улога Исламске верске заједнице у рату
- Повратак избеглица
- Ширење мржње од стране ВЗ
- Помоћ Хрватима
- Комарица; Ерхард Бусек; бискуп РКЦ; координатор Пакта за стабилност; — Актуелна ситуација у РС
- Помоћ Хрватима
- Комарица; Пат Кокс; бискуп РКЦ; председник Европског парламента;
- Актуелна ситуација у РС
- Помоћ Хрватима

Комарица; Дорис Пак; бискуп РКЦ; председник комисије Европског парламента за југоисточну Европу; – Актуелна ситуација у РС

- Помоћ Хрватима

Комарица; Francois de Goöshriand; кардинал РКЦ; генерал СФОР-а; – Некоректно извештавање међународних представника о РКЦ у БиХ и њеним представницима

- Формирање од стране међ. заједнице опозиције званичним црквеним властима
- Повратак Хрвата у РС
- Исељавање Хрвата
- Улога Међурелигијског већа у БиХ

Пуљић; Тадеуш Мазовјецки; кардинал РКЦ; ?; – Тренутна политичка ситуација у БиХ

- Изградња нових римокатоличких храмова
- Повратак Хрвата у РС
- Људска права

Пуљић; Хајди Таглиавини; кардинал РКЦ; амбасадор Швајцарске у БиХ; – Повратак Хрвата у РС

- Имплементација одлука Уставног суда о конститутивности свих народа у БиХ
- Рад римокатоличких школских центара

Пуљић; Тан Клиф, кардинал РКЦ; амбасадор В. Британије; имплементација одлука Уставног суда како РС не би остала једнонационална

- РС као злочиначка творевина
- Устав РС творевина ратног злочинца Р. Караџића
- Повратак Хрвата у РС

Пуљић; Томас Клестил; кардинал РКЦ; председник Аустрије; – Равноправност народа у БиХ

- Повратак Хрвата у РС

Ратко Перић; Волфганг Петрич; Бискуп РКЦ; Високи представник међународне заједнице у БиХ; – Сукоб бискупа и високог представника због изазивања мржње и подршке Перића хашким осуђеницима за ратне злочине

Пуљић; Тадеј Лаберник; кардинал РКЦ; змбасадор Р. Словеније; – Стање РКЦ у БиХ и повратак Хрвата у РС

- Дејтонски споразум
- Опструкција власти РС повратка Хрвата

Комарица; Педи Ешдаун; Бискуп РКЦ; високи представник међународне заједнице у БиХ; – Незадовољство бискупа одсуством подршке хрватским захтевима

Пуљић; Мијо Анић; кардинал РКЦ; министар одбране ФБиХ; – Тренутна питања одбране

- Афера са оружјем у хрватском делу Мостара
- Именовање новог министра финансија

Пуљић; Cliffird Bond; кардинал РКЦ; амбасадор САД у БиХ; – Положај Хрвата у БиХ

- Градња цркве у Сарајеву

- Повратак имовине
- Инфраструктура за повратнике – Хрвате
- Пуљић; Педи Ешдаун; кардинал РКЦ; високи представник међународне заједнице у БиХ; – Хрвати као носиоци економске снаге БиХ
- Изградња цркве у Сарајеву
- Римокатолички школски центар
- Побољшање односа међународне заједнице са Хрватима
- Пуљић; Звонко Миљан; кардинал РКЦ; министар правде у Влади БиХ;
- Исламизација римокатолика у затворима БиХ
- Пуљић; Влада В. Британије – представник Stephen Wordsword; кардинал РКЦ; шеф Одељења за југоисточну Европу; – Положај Хрвата у БиХ
- Страх за будућност Хрвата у РС и БиХ
- Пуљић; Драган Човић; кардинал РКЦ; члан Председништва БиХ; – Будућност и перспективе Хрвата у БиХ
- Питање повратка Хрвата у БиХ
- Равноправност народа у БиХ

Као што видимо из свих табела, разговори босанскохерцеговачких бискупа са представницима међународне заједнице, као и представницима европских и светских центара политичке моћи, своде се на основних седам захтева (повратак Хрвата у РС, помоћ Хрватима, положај Хрвата у РС и ФБиХ, опструкција власти РС према Хрватима, сукоби Хрвата и представника међународне заједнице, имплементација уставних промена о конститутивности народа и стално праћење „актуелног” стања у РС), који се, повремено, проширују новим. За босанскохерцеговачке бискупе најважније питање је како увећати број римокатолика у БиХ. У том смислу они прижељкују да одсељени Хрвати поново буду враћени у БиХ. На шта су све спремни босанскохерцеговачки бискупи да би остварили споменути циљ, говори податак да они у овим разговорима тврде да је исељеним Хрватима у земљама Западне Европе веома лоше, горе него у БиХ. Такође, босанскохерцеговачки бискупи злоупотребљавају чињеницу да се део босанскохерцеговачких Хрвата иселио из БиХ (при чему се прећуткује властита улога у том исељавању), истичући да су их протерале власти РС, а сада не дозвољавају тим људима да се врате.

Истовремено, од скоро свих саговорника захтева се помоћ за Хрвате, и то како да се они приволе па повратак, тако и за њихово материјално збрињавање. Индикативно је и то да босанскохерцеговачки бискупи раде на томе да Хрвати стекну привилегован економски положај у БиХ. Наиме, да је и то могуће, претпостављало се, с обзиром на систематско спречавање од стране међународне заједнице да се развијају поједини делови РС, али и сва нехрватска подручја БиХ. Тако у једном разговору (21. Кардинал Пуљић примио Педија Ешдауна „Глас Концила”, бр. 39, Загреб, 2002, стр. 2) кардинала Пуљића и Педија Ешдауна, високог представника међународне заједнице у БиХ, покренуто је и питање да Хрвати буду мотор, главна снага економског развоја БиХ.

Важнији дипломатски сусрети босанско-херцеговачких бискупа у 2003. години

- Учесници разговора, функција учесника разговора и тема разговора
- Пуљић; Виктор А. Ткаченко; кардинал РКЦ; заменик шефа мисије ОЕБС-а у БиХ; – Повратак Хрвата у РС и БиХ
  - Улога међународне заједнице у (не)враћању Хрвата у РС и БиХ
- Пуљић; Удо Јанза; кардинал РКЦ; ВД шефа мисије УНХЦР-а у БиХ; – Повратак Хрвата у РС и БиХ
  - Пуљић; Humphreys; кардинал РКЦ; шеф делегације ЕУ у БиХ; – Стање РКЦ у БиХ
    - Тешкоће повратника Хрвата
    - Функционисање државе
  - Пуљић; Нико Лозанчић; Крдинал РКЦ; председник ФБиХ; – Веронаука у државним школама
    - Позиција римокатоличких школа у БиХ
    - Повратак Хрвата у РС и ФБиХ
    - Питања очувања националног идентитета Хрвата у БиХ
  - Пуљић; Дражен Будиша; кардинал РКЦ; председник ХСЛС Р. Хрватске; – Избори у Хрватској
    - Однос према држави БиХ
    - Положај Хрвата у БиХ
    - Повратак Хрвата у БиХ и РС
  - Пуљић; Драган Човић; кардинал РКЦ; Члан председништва БиХ; – Посета папе Бањој Луци
    - Римокатолички дан на Купресу 19. септембра 2003.
    - Giuseppe Leanza; Мирко Шаровић и Сулејман Тихић; надбискуп РКЦ, апостолски нунциј у БиХ; чланови Председништва БиХ; опроштајна посета
    - Пуљић; Јосип Врбошић са сарадницима; кардинал РКЦ; амбасадор Р. Хрватске у БиХ; – Помоћ Владе Р. Хрватске
      - Договор око наставка помоћи РХ Хрватима у БиХ
      - Јачање културних, привредних и других институција Хрвата у БиХ
    - Пуљић; McCarrick; кардинал РКЦ; кардинал РКЦ; ?
    - Пуљић; Chiarini; кардинал РКЦ; генерал; – Безбедност римокатолика
      - Повратак избеглица
      - Папина посета Бањој Луци
    - Пуљић (напомена: начин комуницирања писмо); Педи Ешдаун; кардинал РКЦ; високи представник међународне заједнице у БиХ; – Напади и инциденти против католика у Сарајеву и др. местима ФБиХ
      - Проблеми Хрвата – римокатолика у Брчком
    - Пуљић; Владимир Кузнецов; кардинал РКЦ; заменик и виши саветник високог представника П. Ешдауна; – Напади и инциденти против католика у Сарајеву и др. местима у ФБиХ
      - Проблеми Хрвата – римокатолика у Брчком
    - Пуљић; Мирослав Николић; кардинал РКЦ; министар одбране ФБиХ; ?
    - Пуљић; Ивица Рачан са пратњом; кардинал РКЦ; председник Владе Р. Хрватске; – Тренутна ситуација у БиХ

– Неправде према Хрватима
Комарица; Robert Weecroft; бискуп РКЦ; шеф мисије ОЕБС-а у БиХ; –
Изјава бискупа БиХ о недовољној ефикасности међународне заједнице, посебно у спровођењу Анекса 7
– Папина посета Б. Луци
– Интензивирање напора на лечењу ратних рана
– Нерешено питање уставноправног положаја Хрвата у БиХ
Комарица; Драган Чавић; бискуп РКЦ; председник РС; – повратак Хрвата у РС

Босанскохерцеговачки бискупи су често провоцирали ситуације да би своје интересе наметнули представницима међународне заједнице као приоритетне. Тако је бањалучки бискуп др Фрањо Комарица 16. септембра 2003. године примио вођу мисије ОЕБС-а у БиХ, америчког амбасадора Roberta Weecrofta, заједно с представницима Канцеларије ОЕБС-а у Бањој Луци. У разговору који је трајао више од сата било је говора о Изјави босанскохерцеговачких бискупа са недавног њиховог заседања у Травнику, о недовољној ефикасности међународне заједнице, посебно у спровођењу Анекса 7 Дејтонског споразума (повратак прогнаника и избеглица). Амбасадор се, према „Гласу Концила”, сложио са свим тачкама о којима је било речи и нагласио „да питање хрватског народа у БиХ још није ријешено”, додајући да „без Хрвата у БиХ нема Босне и Херцеговине”. (22. бискуп примио водитеља мисије ОСВЦ-а у Босни и Херцеговини, „Глас Концила”, бр. 39, 2003, стр. 4)

Такође, уочљиво је да босанскохерцеговачки бискупи рекламирају своје школске центре код међународних представника у БиХ како би их представили пожељним за уписивање што већег броја неримокатоличке деце, а тиме обезбедили да их временом похрвате и провере. Уз овај део иде и потпуно нетачна тврдња како су Хрвати мирољубиви.

Важнији дипломатски сусрети босанско-херцеговачких бискупа у 2004. години

Учесници разговора, функција учесника разговора и тема разговора
Комарица; Виктор А. Ткаченко; бискуп РКЦ; заменик шефа мисије ОЕБС-а у БиХ; – Мирољубиво држање Хрвата за време рата
– Ратна трагедија Хрвата
– Одлуке канцеларије ОЕБС-а којима су десетине римокатолика протерани из Бање Луке
Пуљић; Архе Фрајхер фон Китлиц и Отондорф; кардинал РКЦ; амбасадор СР Немачке у БиХ; – Асимилација Хрвата у БиХ
Комарица; Michael В. Humphreys; бискуп РКЦ; шеф делегације Европске комисије за БиХ; – Ситуација и стање римокатолика у БиХ
– Штетно понашање домаћих власти према Хрватима
– Разлози за невраћање Хрвата у БиХ
Иво Санадер; Комарица; председник Владе Р. Хрватске; бискуп РКЦ; – Повратак Хрвата у БиХ
Комарица; Werner Wnenda; бискуп РКЦ; заменик високог представника П. Ешдауна; – Мирољубивост Хрвата
– Права Хрвата у РС

– Опструкција власти РС повратка Хрвата
Комарица; Clift; бискуп РКЦ; бмбасадор В. Британије; – Проблеми римокатолика у Бањој Луци и РС

– Неправде према Хрватима у РС

– Разлози невраћања Хрвата у РС

Комарица; посматрачи ЕУ; бискуп РКЦ; посматрачи ЕУ у БиХ; – Извињење посматрача ЕУ РКЦ због стања римокатолика и њиховог неповратка у РС
Успех, после свега?

Из последња два текста „Гласа Концила” који су нам доступни у 2004. години (до 20. марта) види се успех дипломатских акција босанскохерцеговачких бискупа. Због значаја, цитираћемо оба:

„Бањолучки бискуп Фрањо Комарица примио је у четвртак 26. вељаче у просторијама Бискупског ординаријата представнике Проматрачке мисије Еуропске уније за Босну и Херцеговину Petera Krahl, из аналитичког одјела главног уреда у Сарајеву, и Sebastiena Willema, шефа бањолучког уреда. Будући да је, према ријечима Р. Krahl, „у тијеку процес претварања ентитета Републике Српске у мултиетничко друштво”, њих занима „точан број Хрвата повратника у Републику Српску и евентуални разлози поразно ниске стопе повратка с којим међународна заједница у БиХ никако није задовољна”.

Истакнувши најприје да је кроз више од 8 протеклих година, у стотинама разговора с представницима међународне заједнице упозоравао на драматичну ситуацију католика на подручју шире бањолучке регије, бискуп је својим гостима предочио најновије службене црквене податке о броју католика – углавном Хрвата – у жупама своје бискупије на подручју ентитета РС, оних који су успјели остати цијело вријеме рата, као и повратника. Према тим подацима, од 25. вељаче о. г., у 32 жупе на подручју сјеверозападног дијела РС живи само 6752 католика, што није ни десетина пријератног броја. Предочио им је такођер и најновије податке о веома малом броју католика – мање од 5000 – који тренутно живе на подручју РС у 38 жупа Врхбосанске надбискупије и Требињско-мркањске бискупије. „Је ли то мултиетничка Република Српска у којој осам година након рата, заједно са свим повратницима – углавном старијим људима – има нешто више од 5 посто пријератног католичког пучанства”, упитао је бискуп и навео много конкретних примјера политичке, правне и материјалне опструкције повратка католика Хрвата и других од стране представника власти ентитета РС, уз знање и одобрење представника међународне заједнице БиХ. – Не могу и овога пута у име истине и правде не оптужити досадашње локалне политичаре, као и неке утјецајне представнике међународне заједнице у БиХ због њихова дискриминаторског става према католицима. И једни и други били су главна кочница повратку Хрвата у бањолучку регију и Босанску Посавину, напосе у годинама непосредно након рата када је за повратак постојао голем интерес код прогнанника и избјеглица”, нагласио је бискуп.

Р. Krahl се сложио с „драматичним и утемељеним тврдњама бискупа Комарице” надававши да је, „према службеним подацима поврат имовине у РС готово у потпуности завршен”. Бискуп је одговорио да „поврат имовине, који је за католике ажуриран тек у другој половини прошле (2003) године, не

значи и стварни тј. одрживи повратак, јер не постоји никаква брига локалних политичара за повратнике, нити економски увјети за њихов нормални живот”. Још је бискуп споменуо да „постоје психичке баријере код неких прогнаника да се врате, јер су у њихову родном крају неријетко на власти људи који су проводили или подржавали њихово протјеривање”. Такођер је извјестио своје суговорнике да се нитко не брине о често врло драматичном стању многих прогнаника и избјеглица који се налазе у земљама Еуропе и других континената и осјећају се као јефтина роба коју су безобзирно продали политичари.

„Бојим се да је вријеме у којем се могло говорити о већем повратку Хрвата у РС, нажалост, прошло”, устврдио је бискуп и надодао да „на простору ентитета РС, вољом свјетских моћника, дефинитивно нестаје повијесно најстарији народ – хрватски, а с њим и католичка црква која је од свих вјерских заједница на том простору с најдубљим коријенима. Ми смо се упорно трудили да у нашем крају не дође до рата, никога нисмо угрозили, били смо и јесмо спремни на опраштање и помирење, а за све то нас се безобзирно искорјењује”. „То је срамота за Еуропу на почетку 21. стољећа кршћанске ере”, истакнуо је бискуп Комарица и запитало своје суговорнике „јесу ли етничко чишћење и закон јачега нови модел у стварању новог локалног или еуропског поретка”.

На тврдњу својих суговорника како је представницима међународне заједнице познато да се он заузима и за права некатолика, бискуп је одговорио: „То је моја дужност и као човјека и као вјерника и као католичког бискупа”. Проматрачи Еуропске уније замолили су бискупа да се и даље заузима за обесправљене, а ако има неке конкретне пројекте за помоћ повратницима које нису прихватиле ни локалне власти ни друге међународне организације, да их њима достави како би их могли даље просљедити”. (23. „Бискуп Комарица примио проматраче Еуропске уније”, „Глас Концила”, бр. 10, 2004, стр. 4 (подвлачење 3. М))

Иако је у овом иступу бискуп Комарица користио мноштво лажи, од којих су најочигледније и најбизарније оне „о повијесно најстаријем народу – хрватском” у Републици Српској, те „католичкој цркви с најдубљим коријенима”, необавештени представници међународне заједнице подлегли су сталним и упорним притисцима босанскохерцеговачких бискупа и признали одговорност. Изјава ОЕБС-а о томе, у интерпретацији „Гласа Концила”, гласи:

„Представници ОСЦЕ-а признали одговорност”

„У уторак 24. вељаче примио је бискуп др. Фрањо Комарица у свом Ординаријату представнике ОСЦЕ-а у БиХ: Petera Daluа, замјеника директора Регионалног центра, и Renatu Frech, вишег сужбеника за људска права.

У тросатном информативном разговору главна тема је била чита трајна опструкција актуелних домаћих власти као и утјецајних представника међународне заједнице повратку и опстанку прогнаних католика на подручју шире бањолучке регије и Босанске Посавине у Републици Српској. С много конкретних података о несхватљивом понашању службених представника власти у РС у протеклих осам година, као и у подржавању таквог понашања од стране и самог ОСЦЕ-а и других међународних представника и диплома-

та, које је у многобројним разговорима и писменим апелима упорно упознавао о драматичном стању прогнаних католика с подручја ентитета РС, бискуп Комарица је својим сговорницима дао бројчано стање католика с почетка ове године на подручју цијеле РС. Представљајући бројчано стање католика у појединим жупама, бискуп је рекао: „Број од 6563 католика у 32 жупе Бањолучке бискупије, 4668 католика у 30 жупа Врхбосанске надбискупије, те 230 католика у 8 жупа Требињско-мркањске бискупије – дакле у 70 жупа само 11.461 од 220.000 католика, колико их је било прије рата – доиста је злочин и домаћих политичара и њихових помагача из редова међународне заједнице. То је срамота не само за Босну и Херцеговину, него и за Еуропу. Свјесно и плански потпуно искоријенити Католичку цркву с подручја гдје је она опстала кроз многа стољећа, остат ће за будуће генерације као срамотна љага нечовјештва и уништења католиштва у овом дијелу еуропског континента, гдје су се они својим мирољубивим понашањем трудили око заједничког живота с другима и око учвршћивања највећих вриједности еуропске културе и цивилизације.”

Бискупови сговорници су се углавном сложили с његовим приговорима, наводећи да су „за такво трагично стање католика у РС у првом реду криви домаћи политичари, али и представници међународне заједнице који су могли и требали више учинити”. Надодали су да је и „економска ситуација у земљи веома тешка и да се због тога неки од прогнаника не одлучују вратити у свој крај”. Бискуп Комарица је инсистирао да се „помогне онима који упорно желе остати у свом родном крају и који се у њега, унаточ политичким и правним баријерама те изостанку материјалне помоћи, желе вратити”, а не да се као изговор „увијек изнова спомињу они који су били присиљени, не ријетко као бијело робље било гдје у далеком свијету наставити живјети без неких основних људских права, као што је право на домовину, на имовину у родном крају, идентитет и сл. и који се с тугом и незадовољством у срцу морају дефинитивно растати од својих вишестолетних коријена”. Бискуп Комарица је својим сговорницима уручио и писану „промеморију” у којој моли канцеларију ОСЦЕ-а у Бањој Луци да се одлучније заузме око расвјетљавања случаја киднапираног жупника из Нове Тополе код Босанске Градишке Ратка Гргића, затим за коначну додјелу одавно траженог грађевинског земљишта за жупну цркву и жупну кућу у Дрвару, које су порушене, те за враћање барем једне одузете црквене зграде за потребе не само католика, него и некатолика – као што је то већ урађено и с одузетом имовином Српској православној цркви и Исламској заједници.

Високи представници ОСЦЕ-а узели су са собом све потребне документе које им је бискуп Комарица уз споменућу проблематику предочио и обећали бискупу да ће „видјети шта се може учинити”. (24. „Глас Концила”, бр. 10, 2004, стр. 4)

У својим намерама да поништи Републику Српску, као гаранта заштите српског народа у БиХ, да би обезбедио, истовремено, Хрватима трајни статус привилеговане жртве, бискуп Комарица „заборавља” да је пре осам година он лично позвао Хрвате да напусте бањалучку регију. Кривицу за то не носе власти Републике Српске, које су Хрватима и бискупу, да би у свету са-

чувале углед новостворене републике, гарантовале безбедност. Међутим, реакција Комарице, свакако не без одобрења Ватикана, била је супротна. Комарица је био на челу одлазеће колоне. О томе постоје и телевизијски снимци и сведочанства мноштва људи, Срба и Хрвата, али и припадника међународне заједнице. Очигледно је да је код бискупа преовладала мржња према Србима и Републици Српској, што је, потом, посведочио у низ иступа етикетајући Војску РС као четничку, РС као геноцидну творевину итд.

Избегли Хрвати постали су миљеници римокатоличких влада, које су им обезбедиле смештај и посао у својим државама, а посебно Владе Хрватске, која им је давала куће и имања протераних Срба из Хрватске. (25. Очигледно, имали су где да се сместе, пошто је према најнепристраснијим подацима из Хрватске протерано 460.000 Срба, 3.975 убијено, док је 2.805 нестало. Истовремено, поримокатоличено је 20.000 српске деце, што на својерстан начин сведочи о „толеранцији” римокатолика у Хрватској. Види: „Ново Ослобођење”, „С. Сарајево”, 24. фебруар 2004, стр. 12 - 13. И сама римокатоличка штампа признаје да иселјени Хрвати нису незбринуте. Тако у „Гласу Концила”, бр. 6, 2003. године, на стр. 8. имамо признање да је највећи део ових лица из добојске регије „осигурао егзистенцију на подручју Хрватске или у иностранству...”.) Ти Хрвати су се брзо снашли и опоравили и сада им не пада на памет да се врате у родни крај, где је извесност новог рата свакодневна.

Следећа обмана јесте тврдња да су Хрвати у Босни и Херцеговини најстарији народ. Ова очигледна лаж пласирана је из најмање два разлога. Први је идеолошки. Овај став ће се цитирати у „научној” литератури хрватских аутора као крунски доказ о праву Хрвата на БиХ. Међутим, озбиљна историјска наука ово не може прихватити као озбиљну тврдњу. Други разлог је довођење у заблуду представника међународне заједнице како би прихватили да Хрватима обезбеде у БиХ посебне привилегије и права у односу на Србе и муслимане. Ово, нажалост, има ефекта, пошто је лично Педи Ешдаун издвојио Хрвате као носиоце економског развоја БиХ. Другим речима, економска помоћ и економска сарадња Европске уније и САД предвиђа се, углавном, са Хрватима, али не и са Србима, истински најстаријим народом Босне и Херцеговине.

Истовремено са тражењем привилегованог положаја за Хрвате у БиХ и делатности на блађењу Републике Српске и њених политичких представника одвија се рад на спречавању повратка Срба протераних из Хрватске. У тексту Стипана Буњеваца објављеном у „Гласу Концила”, који више личи на извештај војног, него хришћанског новинара, каже се да је „Након ослободитељских војних акција г. 1995, којима је хрватска власт вратила окупирана подручја и напослету остварила толико нужну територијалну цјеловитост, срушивши митове о Србији до Вировитице, Карловца и Карлобага, о праву свих Срба да живе у једној држави..., међународна заједница упорно сваке године Хрватску подсећа на потребу повратка српских избјеглица. Неки пут то чини одмјерено, с уважавањем господарских, али и свих других потешкоћа с којима се у тим процесима Хрватска сусреће, но, често су ти захтјеви неодмјерени и бахати и уцјењивачки.” (26. Стипан Буњевац, „Чињенице о избјеглим Србима”, „Глас Концила”, бр. 12, 2004, стр. 4)

Већ из овог увода се види невероватна дволичност. Просто да човек не поверује да су ово објавиле новине једне признате и поштоване хришћанске цркве. Док се за своје вернике тражи и немогуће, потпуна и бесконачна амнестија и толеранција, не уважавају се права и потребе некатолика.

Наравно, крај приче није овде. Аутор тврди да нема смисла притискати Хрватску да врати избегле Србе, пошто истраживања показују да они не желе да се врате (а како би, кад их по повратку чека паљење кућа, хапшење и осуда „због петстогодишње окупације” Хрватске). „Према најновијој анкети Комесаријата за избјеглице, 39 посто избјеглица у Србији жели се самостално интегрirati у тамошње друштво, 15 посто их жели смјештај у социјалне установе, 18 посто жели робно-новчану помоћ, а њих 11 посто није се изјаснило ни за једно од рјешења. Тек њих 7 посто жели повратак у родни крај или исељење у треће земље”. (27. Исто) То је за „Глас Концила” довољан аргумент да међународна заједница треба да одустане од притисака на хрватску власт да омогући повратак српских избјеглица. Наравно, све ово не важи за избегле Хрвате из БиХ и РС. (28. Интересантно је да је аустријска римокатоличка фондација „Coudenhove-Kalergi”, којом председава познати римокатолички политичар снажног антисрпског усмерења, др Алојз Мок, одликовала 2002. године бискупа Фрања Комарицу због залагања за „мир и слободу за све људе, као и за међусобно разумијевање и толеранцију међу народима”. Види: Високо еуропско одликовање бискупу Комарици, „Веритас”, Гласник св. Ангуна Падовинског, бр. 1, Загреб, 2002, стр. 4)

Према томе, јасно је да дрскости босанскохерцеговачких бискупа нема краја и да са њима мора да се нађе одговарајући језик.

Закључак

Наша анализа дела приказаног дипломатског рада босанскохерцеговачких бискупа на рушењу Републике Српске, кроз писање „Гласа Концила”, показује да се Римокатоличка црква у дипломатском и практичном раду максимално ангажовала на избацивању Срба из Босне и Херцеговине, умањењу њиховог политичког значаја и утицаја, нарушавању угледа у међународној заједници (29. исти проблем постоји и у хрватско – „бошњачким” односима. Наиме, према тврдњама бившег помоћника федералног министра за науку Пере Маријановића, „бошњаци” стварају негативну слику у међународној заједници о Хрватима), а све са намером да се ове српске покрајине припоје данашњој (великој) Хрватској. Овим би се створила велика сила на Балкану, која би била снажан ослонац Римској цркви у даљем продору на југ Балкана. Или речима Петра Вучића: „Од хрватских политичких савезника очекује се да истерају Србију из Босне и Херцеговине, да распарчају српске земље, да изврше десрбизацију Балкана, Србију сведу на Београдски пашалук, а затим је демилитаризују и ставе под патронат међународне заједнице”. Видимо, дакле, да и цивилни и црквени део хрватског друштва заједнички раде на истом циљу, циљу припајања БиХ Хрватској и свођења Србије и Срба на безначајан народ Балкана који ће се временом претопити у Хрвате. Снага хрватства, јуче, данас и сутра, је управо у овој сарадњи. Држава, обично, обраћа само пажњу на пројекте из цивилног друштва, а црквене превиђа.

Мада ова књига садржи аналитичке текстове аутора о процесу унијаћења Срба на територији бивше Југославије у дужем временском периоду, за

потребе овог елабората цитирана су само два текста, која доказују да је и после злочина над српским народом Јован Павле Други наставио са дипломатским и другим акцијама које за циљ имају не само унијаћење, него и мирно-допско етничко чишћење Срба. Чињенице римокатоличким свештеницима ништа не представљају. Они су спремни да слажу док трепну. Они се ни на шта не базирају, јер им циљ, истребљење Срба и православаца, дозвољава да се користе свим средствима. На основу цитираних текстова утврђује се коришћење лажи, а сви текстови у овом елаборату доказују и коришћење ратних злочина као средства.

Др Зоран Милошевић је аутор врло интересантних текстова о Ватикану. Он феномен римокатолицизма посматра научно, у оквиру своје професије и провереним научним методама долази до чињеница из којих извлачи закључке.

27.

У књизи „Друштвена доктрина Римокатоличке цркве”, аутора др Зорана Милошевића, (издавач Институт за политичке студије, Београд, штампа „КИЗ центар” Београд, 2001) објављен је:

27. 1. На страницама од 37 до 45 текст:

2. Организација Римокатоличке цркве

О организацији Римокатоличке цркве тешко је говорити. Веома мало студија је посвећено анализи организације Цркве, што је посебно изражено на православним подручјима. Римокатоличка црква испољава занимање за све области људског деловања и тај интерес следи и организацијски: школе, универзитети, институти, банке, дипломатија... све је у организацији Римокатоличке цркве. Осим тога она има мноштво монашких (црквених) редова који се разликују између себе по неговању одређених идеја, вредности или дела неког светитеља.

У оквиру локалне цркве верници и свештенство се организују у жупе (парохије). Више жупа чини викаријат, деканат или округ. Од ових се формирају бискупије.

Организациона шема Римокатоличке цркве је следећа:

– Бискупски синод

Саветодавни орган папе којим се манифестује колегијалност бискупа окупљених око папе, Петровог наследника.

Синод има сталног секретара.

– Кардиналски збор

Саветодавни орган папе. Првог јануара 1971. имао је 126 чланова, а 101 је имало право бирати папу. Од 126 кардинала, 38 је било италијанске народности, а остали припадају другим државама, тј. нацијама (44). Садашњи папа је унео одређене реформе у кардиналски збор, али до прецизнијих података нисмо успели доћи.

2. 1. Најважније институције Римокатоличке цркве

– Папски или државни секретаријат (Segreteria di Stato, Palazzo Apostolico, 00120 Citta del Vaticano).

Непосредно помаже папи у вођењу цркве. Има следећа одељења: за писма упућена папи; папска канцеларија; одељење за информисање и документацију; одељење за одликовања и церемоније, одељење управе, одељење за статистику, одељење за редакцију службеног листа (Acta Apostolicae Sedis) и Годишњака, те друге службе.

Секретаријат има државног секретара.

– Савет за јавне црквене послове (Segreteria di Stato, Palazzo Apostolico, 00120 Citta del Vaticano)

Одржава везе са државним властима широм света. У оквиру Савета делује посебна комисија за Русију. Савет има секретара.

– Конгрегације

1. Конгрегација за верска питања (Piazza del S. Uffizio 11, 00193 Roma), основни задатак ове конгрегације јесте да брине за чување правог Христовог учења у цркви. Конгрегација има посебну теолошку комисију у своме саставу.

2. Конгрегација за бискупе (Piazza Pio XII, 10, 00193 Roma); поставља бискупе, формира бискупије, решава питања бискупија. Конгрегација има префекта (обично један од кардинала). У Конгрегацији делују две посебне комисије, комисија за бригу о исељеницима и комисија за Латинску Америку.

3. Конгрегација за источне (унијатске и православне) цркве (Via della Conciliazione 34, 00193 Roma); бави се питањима источних цркава. Конгрегацију води префект, обично један од кардинала.

4. Конгрегација за свете тајне (Piazza Pio XII, 10, 00193 Roma); бави се питањима светих тајни, води је један од кардинала који има звање префекта.

5. Конгрегација за свештенике (Piazza Pio XII, 3, 00193 Roma); бави се питањима која се тичу свештеника. Води је кардинал-префект.

6. Конгрегација за установе (Piazza Pio XII, 3, 00193 Roma); бави се питањима која се тичу редовних усанава и њихових припадника. На челу се налази префект, кардинал.

7. Конгрегација за ширење вере (Piazza di Spagna 48, 00187 Roma); бави се мисионарским питањима. На челу је префект, кардинал.

8. Конгрегација за Литургију (Piazza Pio XII, 10, 00193 Roma); уређује питања у вези са литургијом римског и других латинских обреда. На челу је префект, кардинал.

9. Конгрегација за питања светаца. Припрема проглашења светаца и блажених и уређује питања реликвија. На челу је префект, кардинал.

10. Конгрегација за римокатоличку наставу. Уређује област семеништа и римокатоличких високих школа. На челу се налази префект, кардинал.

Секретаријати

1. Секретаријат за јединство хришћана (Via dell'Erba 1, 00193 Roma); секретаријат води председник, обично у звању кардинала, а има и специјалне саветнике.

2. Секретаријат за нехришћане (Piazza S. Calisto 16, 00153 Roma); води га председник, обично у звању кардинала, а има саветнике и архивара.

3. Секретаријат за неверујуће (Via dell'Erba 1, 00193 Roma); води га председник који има специјалне саветнике.

Савети

1. Савет за лаике – води га један од кардинала који има звање председника савета и

2. Папска комисија „Iustitia et Pax”. На челу је председник, обично један од кардинала.

Канцеларије

1. Апостолска канцеларија;
2. Привредна префектура;
3. Управа имовине Свете столице и
4. Префектура апостолске палате.

Папски судови

1. Апостолска пенитенциарија;
2. Света римска рота и
3. Апостолска сигнатура.

Папске комисије и друге установе

– Комисија за студије Библије;
– Комисија за кодификацију законика источних цркава (унијатских цркава);

– Комисија за ревизију и поправљање вулгате;

– Комисија за неовулгату;

– Комисија за ревизију црквеног законика;

– Комисија за филм, радио и телевизију;

– Комисија за Латинску Америку;

– Комисија за новине;

– Комисија за тумачење декрета II ватиканског концила;

– Комисија за црквену археологију;

– Комисија за чување историјских и уметничких споменика Свете столице;

– Папски универзитети (Источни завод и Теолошки факултет);

– Папске академије;

– Римски викаријат;

– Комисија за државу Ватикан;

– Радио Ватикан;

– Reverenda fabbrica di S.Pietro;

– Biblioteca apostolica vaticana;

– Archivio segreto vaticano;

– Tipografia poliglotta vaticana;

– Libreria editrice vaticana,

– L'Osservatore Romano и

– Pontificia Opera di Assistenza.

Посебан облик организовања предвиђен је код монаштва, у које су укључена оба пола. Римокатоличка црква их дели на редове. Специфичност редова је у њиховом полагању посебне заклетве да ће одређени део из верског учења цркве максимално неговати и усавршавати. Познати су, нпр., Исусовци који су положили заклетву на верност папи. (70. Исто, Енциклопедија живих религија, стр. 266)

2. 2. Религиозни редови и заједнице Римокатоличке цркве

Мушки монашки редови:

1. Августински асумционисти;
2. Дружба браће светог Фрање: саверијанска браћа;
3. Алексијанска браћа;
4. Дружба безгрешног срца Маријиног (побожна браћа);
5. Дружба јосефита од Герардске горе: јосефитска браћа;
6. Дружба Исуса и Марије (едисти);
7. Мисионарска (Мисијска) дружба (винценцијанци или лазаристи);
8. Мисионарски синови безгрешног срца Маријиног;
9. Ораторијанска браћа;
10. Дружба мисионара из Маријанхила;
11. Дружба милосрдних свештеника;
12. Ресурекционисти;
13. Регуларни клерици светог Павла (барнабити);
14. Мисионари светога Карла;
15. Дружба светог Васиља (Василијинци);
16. Дружба светог Крста;
17. Паулинска браћа;
18. Дружба светих знакова Христове муке: стигматска браћа и свештеници;
19. Дружба светог Спаситеља (редемпционисти);
20. Дружба Светог Духа;
21. Клерици св. Вијатера (вијатеријанци);
22. Дружба монаха пустињака из Калмаделија;
23. Синови Божијег провиђења;
24. Школска браћа Маристе;
25. Синови Марије оздрављења болесних;
26. Браћа хришћанских школа (хришћанска браћа);
27. Дружба синова пресветога Срца Исусовог (веронска браћа);
28. Установа милосрдне љубави (росмијанци);
29. Установа мисије тешитељице;
30. Мисионари из Мил Хила;
31. Дружба регуларних Маријиних клерика под називом „Дружба безгрешног зачећа Блажене Деве Марије”;
32. Мисионари Наше Госпе из Ла Салета;
33. Мисионари пресветога Срца;
34. Дружба мисионара Свете породице;
35. Ред августинаца роколектора;
36. Ред кармелићана (кармелити);
37. Ред Каргузијана (каргузијанци);
38. Ред босоногих кармелићана (дикалцести);
39. Ред цистеријанаца строгог правила (траписти). Остали цистеријанци имају обична правила;
40. Ред Блажене Деве од Милосрђа (мерцедеријанци);

41. Ред мале браће (фрањевци);
42. Ред мале браће (капуцини);
43. Ред мале браће – конвентуалци (минерити);
44. Ред болничара св. Јована од Бога;
45. Области Марије Безгрешне;
46. Ред проповедника (доминиканци);
47. Ред премонстратенаца (норбертинци);
48. Ред пустињака св. Августина (августинци);
49. Ред св. Крста;
50. Ред св. Бенедикта (бенедиктанци);
51. Ред св. Василија Великог;
52. Ред св. Камила (камилијанци);
53. Ред св. Фрање (фрањевачка браћа и различите заједнице фрањевачких сестара);
54. Области св. Фрање Салешког;
55. Области св. Јосипа;
56. Ред сервита Блажене Деве Марије (сервити);
57. Ред св. Павла првог пустињака (паулинска браћа);
58. Ред Пресветог тројства откупитеља заробљеника;
59. Ред адуната: покорна фрањевачка браћа;
60. Дружба римокатоличког апостолата (палетинци);
61. Ред обожених редовника клариста Мајке Божије добрих школа (пијаристи);
62. Салезијанци Дон Боска;
63. Дружба божанског спаситеља (салваторијанци);
64. Дружба Божијег спаситеља (салватеријанци);
65. Дружба Божијег звања;
66. Дружба синова Свете породице;
67. Дружба Исусова (исусовци или језуити);
68. Дружба Маријина (маристи);
69. Дружба афричких мисија;
70. Дружба мисионара из Витлејема;
71. Маријина дружба из Монтфортана (монтфартански оци);
72. Свети ред цистеријанаца (цистеријанци);
73. Оци пијаристи: слуге Светог Духа;
74. Дружба св. Сулпица (сулпицијанци);
75. Дружба светих срдаца;
76. Дружба св. Едмунда;
77. Дружба Јосипа од Пресветог срца (јозефити);
78. Дружба св. Павла;
79. Саверијанци – мисионарски оци;
80. Трећи ред св. Фрање;
81. Дружба мале Исусове браће;
82. Мисионари кларетинци и
83. Дружба Божије речи (вербити).

Женски монашки редови:

1. Кларисе;
2. Магдаленке;
3. Ред похода Маријина;
4. Урсулинке;
5. Кћери Марије Помоћнице;
6. Кћери божије љубави;
7. Клањатељице крви Христове;
8. Мале сестре Исусовог брата Карла од Исуса;
9. Маријине сестре;
10. Сестре Наше Госпе;
11. Бачке сестре Наше Госпе (само на тлу Југославије) и
12. Истарске жупске сестре (само на тлу Р. Хрватске).

Римокатоличка црква има 404.000 свештеника. Најмање их је било средином осамдесетих, 402.000. Од тада се бележи мали раст.

Табела: Број свештеника Римокатоличке цркве

	1975.	1980.	1987.	1990.	1993.	1996.
Африка	17.314	17.346	18.871	20.399	22.500	24.679
Америка	121.549	120.132	119.258	118.882	119.668	120.082
Азија	25.632	27.136	30.134	33.855	36.689	39.404
Европа	25.5316	243.319	228.511	224.606	220.496	215.062
Океанија	5.729	5.667	5.469	5.431	5.207	5.109
Укупно:	425.540	413.600	402.243	403.173	404.560	404.336

Извор, *Annuaire Statisticum Ecclesiae* 1980., стр. 78; 1992, стр. 74; 1996., стр. 78.

Дакле, у Америци делује 30 посто свештенства РКЦ, у Азији 10 посто, Африци 6 посто, Аустралији/Океанији 1 посто, а у Европи већина, тј 53 одсто.

Према подацима је јасно да на једног свештеника, у просеку, има 2.461 римокатолик. Од тога у Африци 1:4.947; Америци 1:3.971; Азији 1:2.281; Аустралији и Океанији 1:1.617 и у Европи 1:1.258.

Римокатоличка црква има и низ установа, институција и сл. које се баве питањима вере и друштвене доктрине. Те институције организоване су у Конгрегације и секретаријате.

3. О Секретаријату за јединство хришћана и Конгрегацији за источне цркве

Године 1860. установљен је Секретаријат за јединство хришћана. „*Chato-lisa unio*” (Католички савез) је установа која је заживела 1921. године у Бечу са основним циљем да помогне Украјинцима да дођу до јединства с Римокатоличком црквом. Године 1924. установу је потврдила римска Конгрегација за источне цркве, и њен рад проширио се и на друге православне хришћанске народе. Из Аустрије, Римокатолички савез се проширио и у друге европске државе и Северну и Јужну Америку.

Данас, Римокатолички савез има своје главно средиште у Фрибургу у Швајцарској, а своја покрајинска седишта у Аустрији, Немачкој, Аргентини и Бразилу. У свим наведеним државама објављује се Ујединитељски часопис,

а европски излази на немачком језику у Вицбургу под насловом „Der Christliche Osten”. (71. Dr Fr. Grivec, *Rerum orientalium*, Okrožnica papeža Pija XI o proučavanju vzhodnega krščanstva, Bogoslovna Akademija v Ljubljani, Љубљана, 1929, стр. 3, говори да је папа Пије XI, љубитељ источног хришћанства и да је ради тога одлучио да се умеша у његову реорганизацију, тј. да исто потчини себи. Да би то постигао, захтевао је од својих сарадника да уче словенске језике и одлазе на терен).

Конгрегација за источне цркве установљена је 1917. године (1. маја). Постојала је од 16. века (1573), мада под другим именима и, већином, повезана са Конгрегацијом за ширење вере. Од 1917. године Конгрегација се посвећује само тзв. унијатским црквама. Води је, под надзором папе, кардинал префект (до 1977. секретар) са читавим низом помоћника. Своје седиште има близу Трга св. Петра у Риму. Конгрегација је основала и бројне источне заводе: Источни институт (1917), Грчки завод (1956), Руски завод (1920), Руски женски манастир (1956), Украјински завод (1932), Румунски завод (1937) сада *Damasenum*, за све свештенике источних обреда, Јерменски завод (1940-1943.)...

Национални заводи намењени су васпитању богослова и свештеника, као и лаика, који желе да се посвете раду међу Русима, Украјинцима, Грцима, Јерменима, Румунима...

Осим тога постоје и институције за ширење вере, сузбијање атеизма, школе и факултети за школовање кадрова и научно-истраживачки рад, штампарије, радио станице, болнице, ватиканска банка и још мноштво других институција укључујући и обавештајну службу (мрежу), (72. У организацији Римокатоличке цркве потребно је правити дистинкцију између цркве, Свете столице и Ватикана. Види, Viktor Papež, „Katoliška Cerkev, sveti sedež, Vatikan”, „Družina”, Ljubljana, 19. 11. 1995) дипломатску службу итд.

Следећи појам који је везан за организацију Римокатоличке цркве јесте Ватикан. Многи изједначавају појам Римокатоличке цркве и Ватикана. Ватикан је државна организација цркве која је класична теократска држава. На челу Ватикана, као и Римокатоличке цркве налази се папа. Званично, Ватикан је најмања независна држава на свету (109 јутара), основна 1929. године Латеранским пактом, смештена у Риму на десној обали Тибра. Владавина је поверена папи као поглавару Римокатоличке цркве, мада стварну управу врши папска комисија за Ватикан (три кардинала и секретар) и гувернер коме помаже централни савет састављен од управника централних служби (секретаријат, споменице, музеји, галерије, техничке службе). Ватикан има сопствене судове. Унутрашњу безбедност и јавни ред обезбеђују четири тела: почасна гарда и дворска гарда (имају углавном церемонијалну улогу), швајцарски гардисти (113 припадника) и жандармерија (184 полицајца). Иако држава има своју заставу, своје марке, своју валуту и развијен систем комуникација, званични језик је италијански. Сталне дипломатске везе одржавају се са преко педесет земаља, и то у складу са политиком коју заговара највише црквено и државно вођство, премда је држава Ватикан формално одвојена од Свете столице (Римокатоличке цркве), оне се спајају у личности папе, који је и владар државе и поглавар цркве. Световно управљање овом државом првенствено служи томе да Светој столици обезбеди потпуну независност у

црквеним и политичким питањима. (73. О Ватикану професор Живојиновић у својој знаменитој студији „Ватикан и први светски рат 1914-1918, друго, допуњено издање, Службени лист СРЈ, Београд, 1996, стр. 19. записао је: „На његовом челу налази се једна личност, скоро по правилу Италијан, али је химну написао Француз (Шарл Гуно); службени језик је латински, али се, по правилу, сви служе италијанским. Ватикан је ковао свој новац, али се махом служи италијанским новцем. У рукама папе налазе се сви атрибути власти – извршне, законодавне и судске. Под његовим духовним и често политичким надзором налазило се преко четири стотине милиона католика широм света. Због тога су многе државе и владари одржавали дипломатске односе са папом. У том погледу његов положај је био јединствен у свету. Његове титуле, службене и приватне, су импресивне. Будући да је апсолутиста, са папом се није могло лако разговарати, али га је свет могао лако видети. Његови прерогативи су били неограничени у свим питањима организације, култа, дисциплине и политике. Доносио је коначне одлуке и за њих није био ником одговоран”. Критички осврт о „институцији” папе дао је А. Десанктис, „Папа није наследник светог Петра”, „Братство Св. Саве”, Сарајево, 1932)”.

Аутор у тексту износи организацију Римокатоличке цркве и посебно организацију државе Ватикан. У овом елаборату се то наводи да би се добила представа о томе чиме све руководи Јован Павле Други и шта све значи његова активност. Дакле, он је на челу нечега што му омогућава планетарну власт, и то не само духовну, која је одавно само изговор, већ пре свега световну. Када се на челу те и такве организације нађе опасан човек, који сматра да је незаблудив, по доктрини и самом чињеницом да носи препознатљиву униформу прелата, онда су ратни злочини и крвав пут, којим се креће непосредно или путем својих изјава, природна и предвидива последица.

За овако велику организацију потребна су огромна средства. Али, будући да је у току константни пад броја верника, свештеника и популарности Римокатоличке цркве, онда се средства траже на другом месту, а не код верника који би добровољно финансирали своју цркву. Јован Павле Други је средства за своје активности обезбеђивао у различитим савезима. Зато не чуди врлудасти пут црквене доктрине Јована Павла Другог. Он је имао не само побуду, потребу, интерес и жељу, него и наредбу да следи према територији бивше Југославије вековну политику Римокатоличке цркве, нарочито у тренутку када је могао да постигне договор и обезбеди сагласност за растурање Југославије и обезбеђење продора римокатолицизма.

Целокупна машинерија приказана у овом тексту била је максимално активирана по наређењу Јована Павла Другог за растурање Југославије, а саставни део поштовања његове наредбе су злочини над Србима и свима који му се нађу на путу.

27. 2. На страницама 124 до 126 је текст:

2. Синдикати

Иако је савремена друштвена доктрина инсистирала и на повезивању у удружења између радника и послодаваца, по струкама, професијама и сл, иста се нису нешто посебно развила, и у том погледу аутори доктрине очекују шта ће будућност донети. Сасвим је другачија ситуација када се ради о

удруживањима чији су чланови само радници – синдикати! Синдикати су постајали све разгранатији и све моћнији (а различите политичке странке су се бориле да их ставе под контролу) и њиховој активности и постојању припада велика заслуга за решавање социјалног питања, бар у најразвијенијим државама. Данас синдикати у многим државама представљају најуспешнији облик самоорганизовања, пошто се не баве само питањима зарада радника него и ширим проблемима запослених у одређеном друштву.

Синдикално организовање имало је променљиву подршку савремене друштвене доктрине Римокатоличке цркве. Примера ради, папа Лав XIII је у својој енциклици *Regum novarum* предвиђао слободу удруживања у друштва чији би чланови били само радници, али на предлог ондашњег балтиморског бискупа црква је често ускраћивала право радницима на синдикално удруживање. Још и више, папа је тачно предвидео када се може употребити сила против радника. (13. „Када је држава организација која располаже могућношћу примене силе, то је Лав XIII предвидио да силу и углед закона држава треба употребити:

- када запрете нереди ради побуне радника;
- ако радници попусте у својим дужностима;
- ако у радионицама прети погибел ђдоредном понашању и
- ако послодавци тлаче раднике неправедним теретима”.

Ивица Маштруко, „Класни мир католичанства”, стр. 37, *Regum Novarum*, у поглављу „Посебни задаци државе” тачке 30 - 33. предвиђа горе цитиране мере. Нпр. у тачки 31. папа негира радницима право да због мале плате штрајкују „препуштајући се добровољном нераду”. „У таквим тешким ситуацијама држава мора посегнути да ова врста нереди не прави даљњу штету власницима предузећа, али и самим радницима”) Потоње енциклике исправиле су овај агресивни третман радника и радничких синдиката. (14. *Quadragesimo anno*, 30-31)

За папе Лава XIII и Пија XI смисао и задатак синдиката је одбрана радника и омогућавање да радници дођу до материјалног богатства и потребне духовности. (15. Исто, 32) Папе су посебно истицале да материјално благостање није довољно и да раднику треба омогућити и духовни живот. То значи да раднику треба дати да развија све своје људске способности, међу којима образовање, култура и религиозност нису нимало неважни. Насупрот, тврде папе, духовни и верски живот може умногоме допринети добром уређењу међуљудских односа који су примерени достојанству човека као личности и духовног бића. „Ако буду правила религије имали за основу, неће бити тешко уредити међуљудске односе међу људима за миран суживот и материјално благостање”. (16. Исто)

Папа Пије XII на почетку свог понтификата, новембра 1939. године, истакао је начелно право радника на синдикално организовање. (17. A.F.Utz/J.F.Grener, нав. дело, стр. 1428)

И Други ватикански концил потврдио је право на синдикално организовање, и посебно нагласио да ваља заштитити синдикалне активисте од злостављања и прогањања. (18. *Gaudium et spes*, 68,2) Новост коју је инаугурирао Концил јесте схватање синдиката као начина да радници узму учешћа у

управљању предузећима. Тиме је Други ватикански концил проширио улогу синдиката са одбране права радника и бриге о материјалном и духовном благостању и на партиципацију радника у управљању предузећима. „У тако уређеној партиципацији, уједињеној са напредовањем стручног и социјалног образовања, код свих ће расти свест у погледу својих властитих задатака и одговорности. Последица тога ће бити осећај како у складу са својим могућностима и личним способностима заиста учествују у обликовању целокупног процеса рада, привредном и социјалном напретку и бризи за опште благостање”. (19. Исто)

Папа Јован Павле II је често говорио о синдикатима заузимајући се за слободу синдикалног организовања. Папино схватање синдиката одговара класичном поимању. Задатак синдиката је да се бори за побољшање општег положаја запослених, при чему „борба” синдиката никако не сме да се схвати као „класна борба”. Улога синдиката је да људе удружује, а не да их супротставља. (20. *Laborem exercens*, 20,1-3)

Значајно је да виђење синдиката очима папе Јована Павла II има тенденцију увећаног уважавања интереса приватних предузетника и власника капитала, те опште ситуације коју, заповеда папа, синдикати морају уважавати. Поред тога папа синдикату поставља још једну границу – политику!

Синдикати, пише Јован Павле II нису политичке странке и, такође, не смеју постати њихова продужена рука. Али раздвајање синдикалних и политичких активности није увек тако једноставно. Историја синдикалних покрета, укључујући пољску „Солидарност” на коју је садашњи папа имао итекакав утицај, пуна је примера веома добре сарадње између одређених синдиката и политичких странака, пре свега левих. Овде се догађа и преклапање синдикалне и политичке борбе. Пошто је у савременој друштвеној доктрини Римокатоличке цркве политика дефинисана као брига за опште благостање, а побољшање положаја радника припада заједничком благостању „у том смислу и делатност синдиката припада, несумњиво, подручју политике, а она је брига за заједничко благостање”. (21. *Laborem exercens*, 20,5. Упор. Leonardo Boff, *Crkva, karizma i vlast*, Стварност, Загреб, 1987. стр. 46.)”

У тексту се износи однос Римокатоличке цркве према организовању радника у синдикате. Ти ставови трпе одређене промене, како у погледу чињенице ко је папа, тако и у погледу времена када су доношене одређене енциклике, а нарочито у зависности од тренутног интереса Ватикана. Овај текст само у једном делу дотиче Јована Павла Другог, а цитиран је због чињенице да је он био творац и у сваком погледу отац покрета „Солидарност” у Пољској, преко кога је политички деловао. Дакле, *Regum novarum*, ставови и начела нису обавезивала Јована Павла Другог. „Солидарност” је могла да делује на начин који би сигурно довео до осуде од стране Римокатоличке цркве и Ватикана, а да у то време актуелни папа деловање „Солидарности” представи као врхунски домет борбе за људска права и изражавање католичке свести радника.

На основу овога закључује се какав је човек Војтила и какав је био Јован Павле Други, државник, поглавар и светски политичар. Дакле, лаж му је била средство деловања. На територији бивше Југославије Јован Павле Дру-

ги је успео да лаж максимално искористи како би и ратним злочинима над Србима остварио оно што је зацртао.

27. 3. На страницама од 182 до 185 је текст:

„Садашњи папа Јован Павле II је у енциклици *Redemptoris missio* (1991) поновио ставове напред приказаних докумената уз напомену да црква мора деловати разумно на подручјима мас-медија, а не само да их употребљава. (22. За папу Јована Павла II „речи су природно оружје у служби одређене акције”. Вид Становник, нав. дело, стр. 179; Анализа рада електронских медија (радија и телевизије) приликом папиних путовања дала су занимљива опажања; а то су: електронски медији нису помогли пастирском циљу папиног путовања. Сусрет између људи није могуће успоставити уз помоћ медија, па ни сусрет између папе и покрајинске цркве. Посебно је директан пренос Божије службе сметао пастирском делу папине посете. Зашто? Медији, посебно ТВ, давали су мешавину информација и Божије службе, при чему је пренос почињао 60 секунди пре почетка службе. Camere су пратиле папу како долази хеликоптером, како посећује болницу, како се сусреће са представницима других вера... да би гледалац када почне литургија искључио телевизију. Друго, ТВ је од папе направила медијску звезду и идола, стварајући култ личности. Пренос литургије био је споредан догађај, а камере су пратиле папу чак и када седи и жмури те су се гледаоци питали да ли папа медитира или спава за време литургије, истовремено читање Светог Писма обично су сматрали споредним. Види, Paul Leannet, *Papež na elektronski pričnici*, „*Znamenje*”, Maribor, 1, 1987, стр. 69-72; John A. Coleman, „*Sociologija medijev*”, „*Znamenje*, Petrovče”, 3-4, 1995, стр. 34-41)

Развој теолошке социологије медија и њено сврставање у редовне римокатоличке школске програме дало је нов импулс и истраживању медија. Тако Грегори Баум (*Gregory Baum*) даје осам „језгровитих теза” за рад са полазницима римокатоличких богословија.

1. теза: Сва средства масовне комуникације јесу конструкти

Мас-медији нису голо огледање спољашње стварности. Они су производи који имају своје посебне циљеве, и за нас је скоро немогуће да их не прихватимо као верни наставак стварности. Задатак критике је да укаже на комплексност мас-медија и осветли њихову суштину, које свештеници морају бити свесни.

2. теза: Мас-медији су исконструисана стварност

Свако ствара у свести конструкцију, слику о томе шта је свет и како функционише. Међутим, то је модел који потиче од осмишљавања које смо упознали преко унапред изграђених мишљења, интерпретација и тумачења, што значи да ми не конструишемо нашу стварност него медији.

Медији откривају поглед који интерпретира свет. Ова основна мисао нам помаже да разумемо да ми хришћани нећемо да медије употребљавамо само за посредовање религиозних информација нити за посредовање религиозних тема него за нешто много веће: да уз њихову помоћ посредујемо „поглед” на свет који одговара Јеванђељу.

3. теза: Публика даје значај медију

Ово значи да нисмо само пасивни пријемник, него да и поред свега дајемо свој допринос. Појаснимо. На комуникацију се, пре свега, одазивамо са

својим властитим проблемима или својим друштвеним положајем или својом критичком свешћу. Ако се верник идентификује са Јеванђељем Исуса Христа, онда ће на посебан начин „читати” проповед, позоришну представу, вести или документарни филм. Ова језгровита теза говори о слободи коју осећа читалац, слушаалац и гледалац мас-медија.

4. теза: Мас-медији имају комерцијалне импликације

Образовање за медије укључује спознање о економској основи производње информација и о томе како та економска основа утиче на садржај, технику и ширење медија. Морамо бити свесни чињенице да је производња информација посао који мора донети зараду. Важно је знати да се власништво над медијима концентрише у рукама појединаца, а важно је уочавати и међусобну испреплетеност власничких односа.

5. теза: Мас-медији преносе идеолошке и вредносне поруке

Образовање за медије садржи у себи и стицање свести о идеолошким последицама и вредносним системима медија. Идеолошке поруке које садрже ТВ филмови скоро да нису приметне јер су усклађене са вредностима владајуће културе. Ако те филмове гледају људи који припадају другој култури, њихова идеолошка утемељеност много им је јаснија. За људе који припадају тој култури потребан је интелектуални напор да филмске поруке идеолошки декодирају.

Пета теза хришћанима отвара могућност да стварају речи, програме и поруке које критички суочавају гледаоца, слушаоца и читаоца са вредностима доминантне културе и да на тај начин отварају и упозоравају на алтернативе. (23. Занимљива је констатација када је у питању професија новинара од стране припадника Римокатоличке цркве. Наиме, у новинарству се разликује новинар и извршилац задатка. „Новинарство је, наиме, професија која се, као и свака друга, мора придржавати одређених законитости и која има тачно одређене обавезе и према чињеницама и према читаоцу, односно слушаоцу и гледаоцу. Излазак пред јавност с одређеним садржајем увек, а поготово у новинарству, повлачи за собом и моралну и правну одговорност према истини и према јавности. Садржаји који не одговарају истини, чињеницама, обмана су односно неистина, а онај ко их шири, губи веродостојност у професији, поготово ако би то чинио новинар, и пред јавношћу. (...) Новинар који поштује законитости новинарске професије неће оклевати и својим „потрошачима” саопштити исправку онога што је нетачно објавио, па ће његови „потрошачи” ипак (макар исправка никад нема снагу првог саопштења податка) моћи сазнати истину, а знаће и то да му могу веровати, јер ако му се и поткраде грешка, он ће је исправити јер му је објективно информисање, тј. служење истини важније од личног престижа.

Извршилац специјалног задатка, за разлику од новинара, никад не одговара јавности него само своме претпостављеном”. (Види, Феномен Дарка Павичића у хрватском медијском простору, „Новинарство или извршавање специјалог задатка?”, „Глас Концила”, Загреб, бр. 24, 2000, интернет издање)

6. теза: Медији имају друштвене и политичке консеквенце

Веома важан аспект образовања „за медије” јесте стицање свести о разноразним друштвеним и политичким последицама које медији узрокују.

Медији утичу на мењање начина живота породице и начина и садржаја забаве у слободном времену, стварају узорак према којем омладина формира међусобне односе и формира став према друштву. Често одређује и начин како да људи решавају и да се суочавају са властитим политичким питањима.

7. теза: Облик и садржај у мас-медијима се најчешће преплићу

Начин комуницирања је важан и има своју сопствену граматику, због чега на сасвим посебан начин кодификује стварност. То је разлог да су се хришћани питали да ли су мас-медији примерени проповедању Јеванђеља, односно да ли мас-медији мењају свето у профано. После дугог проучавања црква се одлучила да подржи ширење хришћанства уз помоћ медија. Проблем је, међутим, остао нерешен.

8. теза: сваки медиј има јединствени естетски лик

Декодираније и разумевање мас-медија није довољно. Образовање и васпитавање за мас-медије помоћи ће нам да знамо уживати у њиховој лепоти, привлачним облицима и ефектима. Уметничка димензија комуникације заслужује да је ценимо и да јој одајемо признање. Ова језгровита теза даје нам шансу за креативност. (24. Gregory Baum, „Cerkev in družbena obžila”, „Znamenje”, Petrovč, 1-2, 1994, стр. 70-72)“.

У тексту се изнесе чињенице о врсти и начину припрема римокатолика за коришћење мас-медија. Овоме свакако треба додати и претходно цитиране текстове других аутора, у којима су изнети конкретни подаци о броју медија који су под контролом Римокатоличке цркве, а нарочито о активностима исусоваца и Опус Деиа. Најзначајније и најутицајније медије или држи у својим рукама, или има утицај на њих Римокатоличка црква. Зато никога не треба да чуди интензитет којим су Срби сатанизовани, па и данас тешко може да се пробије један информативни зид и промени слика која је у свету формирана од 1991. године о Србима. Колико ли је лажи Јован Павле Други успео да представи као истините информације!

Злоупотреба медија у служби Јована Павла Другог, била је функцији скривања злочина који су извршени по наређењу Јована Павла Другог.

27. 4. На страницама од 190 до 193 је текст:

4. Упутство за наступ пред ТВ камерама

Пошто Римокатоличка црква поклања све више пажње медијима, она је израдила и упутство како да се римокатолици припреме за наступ пред ТВ камерама. Упутство је поучно, те га преносимо.

Потребно је знати да је наступ пред ТВ камером – било у студију или изван њега – намењен само једном гледаоцу, који нас код куће гледа у својој дневној соби. Тек када смо потпуно убеђени да нас камера преноси само у једну собу, можемо се природно понашати у телевизијској околини. Тада ћемо занемарити камеру и потпуно се уживети у свој дијалог или разговор. Тек када се привикнемо на телевизију као медиј толико да нам се камере чине сасвим нормалним, бићемо природни и моћи ћемо гледаоцу да се представимо у својој правој вредности. Телевизија је „интимни медиј”, иако гледалаца има на милионе.

За наступ пред телевизијским камерама потребна је телесна и духовна припрема:

1. У телесну припрему спада избор одела, које се бира у складу са садржајем емисије или свог позива (свештеник, војник, спортиста имају овде посебне привилегије и обавезе). Боја одела мора бити таква да не отежава слику. То значи да изразите дречеће комбинације боја нису примерене. Понекад ће техничари у студију скренути пажњу на одело које није примерено, што треба уважити. Привезака, ланчића и мноштва прстенова морамо се одрећи, да не би изгледали као на сајамском „штанду”. Такав накит даје одраз и смета утиску и камери. Добра телевизија није дужна да поштује индивидуалне особине наступајућег госта до те мере да би му дозволила наступ у некаквој „борбеној” опреми.

Маска за наступ на телевизији је потребна. Пред телевизијском камером не смемо се угланцати (разним кремама и намазима) да не би гледаоци на нашем челу видели сунчев одсјај, или сјај капљица зноја.

2. Духовна припрема је, свакако, важнија. Морамо знати шта желимо пред ТВ камерама да кажемо. Можда ћемо морати свој наступ код куће и вежбати неколико дана раније. Импровизације не сме бити. Постоји само планирана импровизација. Пред ТВ камером не смемо урадити ништа против и нагло. Ради тога је за сваки ефектан наступ потребна припрема. Морамо се припремити, између осталог, и зато јер телевизија намеће челичну временску дисциплину (овде су неопходне вежбе слободног говора, одвајање суштинског од споредног; говорне доскочице су у интимном разговору пред телевизијском камером сувишне).

Ако у ТВ студију водимо емисију морамо о проблему знати све и нешто више. Ако смо пред ТВ камером питани говоримо само оно што заиста знамо.

4. 1. Култура тела

Пред ТВ камером се понашамо тако како се понашамо у властитој околини. Не сме се испољити претерана салонска углађеност. Са ТВ камером ми смо постали гости у нечијем дому и треба да се понашамо уљудно. Уз помоћ телевизије ушли смо у дневну собу људи и ако говоримо као солист није погодно да тело држимо као да нас портретише неки уметник или фотограф. Телом се морамо окренути према камери, очима гледати у објектив (а асистент у студију објасниће који је објектив прави).

Кажу да су очи огледало душе и логична употреба очију је кључ за успешан наступ на телевизији. Пажња! Не употребљавајте наочаре за сунце, а на јаком сунцу не снимајте, не гледајте горе када размишљате јер то је одраз напетости, нервозе. Такво понашање обично неугодно делује на гледаоца. Шарање очима наоколо ствара утисак да говорите још некоме на левој или десној страни што даје утисак да занемарујете гледаоца у дневној соби. Ако гледате доле то даје утисак да гледате у своје белешке (можете имати тезе које режисер мора показати). Укратко, када говорите гледаоцу гледајте у камеру и не шетајте погледом унаоколо. Део секунде када престанете говорити изузетно је важан; тада изразите добру вољу према особи којој сте говорили.

Ако, пак, у студију или на слободном простору говорите неколицини људи, онда гледајте саговорнике, а ТВ камеру занемарите. Тада ТВ камера више није ваш саговорник.

Веома је важно ваше држање. На столици (фотели и сл.) седимо тако да се можемо нагињати напред, посебно када желимо нешто да нагласимо. Не посежимо за непримереним наслоњачима и сл. ради којих нас камера „гледа одозго” и ствара утисак „препотентне личности”.

Ноге су прича за себе. У последње време практикује се само да се ноге прекрсте, а појединци који би да изгледају што опуштеније и да представе домаћу атмосферу показују и своје умазане ципеле. При класичном наступу, дакле у културном наступу можемо бити сасвим довољно опуштени ако ноге прекрстимо али не да их подигнемо у ТВ камеру, а најбоље је ако знамо да седимо тако да имамо оба стопала на поду у тзв. трећој „б” позицији.

Руке, по правилу, никада не стежемо грчевито, осим при молитви. Руке су, поред очију, у мимици лица најважнији део комуникације без речи. Покрети руку су део изражавања мисли (и то се такође може увежбати). Нагли и брзи покрети изнад висине груди (брадавица) откривају унутрашњу узнемиреност и живчаност. Руке никада не кријемо!

Глас мора уважавати основна правила радија и телевизије. Говоримо само једној особи. Ко зна да одржи равномерну јачину гласа, на правој природној висини, неће наступити безлично, него ће стварати мисли и повезивати их са изреченим ставовима.

За добро изражавање потребно је да се много чита. Најбоље је да се узме неки класични роман и чита десет минута са гласом којим иначе говоримо у соби. Првих десет дана осећаћемо се веома лоше, потом ће се „отворити” и жељени учинак је ту. За одржавање говорне кондиције потребно је и после прочитаног романа наставити са вежбама неколико пута недељно.

Микрофон морамо имати увек на око 30 цм од уста. Глас се дефинитивно образује тек у простору и онај ко говори са микрофоном на устима одузима најважнији део свог гласа. Данас се више не учи микрофонски, него говор за јавну употребу којег преноси микрофон. Свакако, има гласова који нису примерени за радио односно телевизију, али са говорним вежбама и овде се може штошта научити.

Говорне вежбе садрже: вежбе дисања, вежбе разгибавања уста, грла и усне шупљине, вежбе изговора појединих речи и колективне вежбе, вежбе за опуштање, вежбе читања и писања, вежбе слободног говора. Све то, када је телевизија у питању, повезује се са вежбама наступа у мноштву варијанти.

Човек који се чешће појављује на телевизији морао би да научено одржава у кондицији и свакодневно по 15 минута вежба како би остао у психофизичкој кондицији. (39. „Cerkev v sedanjem svetu”, Љубљана, 3-4, 1997, стр. 78-79.).

Текст износи како се представници Римокатоличке цркве припремају и школују за наступе у медијима. Није познато да тако нешто практикују представници других традиционалних цркава. Зашто се представници Римокатоличке цркве припремају за медијске наступе? Да ли медији треба да их представе какви су или да се публика превари представљајући их какви треба да изгледају да би се што боље продао њихов „производ”? Шта је њихов производ?

Јасно је да је тај производ Јован Павле Други, као незблудиви наследник планетарних лажи. Све је лажно што је икада дошло из уста Јована Павла Другог, а када је искрен – показују се крвави трагови његове планетарне активности.

27. 5. На страницама од 214 до 219, под насловом „Визија Европе у друштвеној доктрини Римокатоличке цркве” налази се текст:

1. Појам Европе

Појам Европа у географском значењу јавља се крајем VII века пре Христа и означавао је подручје Грчке, потом је обухватао цело полуострво повезано са Азијом. Херодот је источне границе Европе видео на Дону. Данас се Европа распростире до Урала. У I веку наше ере Европа је обухватала Средоземље, а скандинавске државе као и подручја севера између Балтика и Дона нису била позната Европи нити убрајана у Европу. (1. Encyclopedia Universalis, VI, стр. 755-761)

Године 395. дошло је до раздвајања Источног и Западног царства, а 476. године Западно царство нестаје пред налетом варварских племена. У тим немирима појам Европе нестаје. (2. F. Rode, „Cerkev, narodi in demokracija”, стр. 17)

После продора Арапа у Шпанију, реч Европа поново се јавља. Исидор млађи назива војску Карла Мартела, који је 732. године зауставио поход Арапа, европском војском. Ови догађаји, на кратко, обликују европску свест и солидарност која достиже свој врхунац са освајањима Карла Великог, којег је папа Лав III крунисао за цара, а песник га 800. године назива „оцем Европе”.

У периоду пре и после Карла Великог, словенски народи прихватају хришћанство доприносећи да се појам Европе шири и на подручја на којима су живели Словени. Папа Јован Павле II у једном свом предавању из 1982. године тврди да се појам Европе ширио са границама продора Јеванђеља. (3. Исто)

Прихватањем хришћанства од стране кнеза Владимира Кијевског појам Европе шири се и на Русију. Венчања која су се догодила у том периоду показују да је Кијевска Русија саставни део европског политичког система. (4. Исто)

Постепено је појам Европе замењен речју хришћанин – хришћански свет. (5. Морамо рећи да је хришћанство дало Европи посебну слику и да је у свест Европљана уградило основна начела људскости (хуманитета), а посебно појам трансцендентног. „Škofovska sinoda o Evropi”, „Katoličani v Evropi”, стр. 10)

После пада Константинопоља под турску власт (1453) и напредовања истих на Балкану, појам Европе поново се изједначава са хришћанским (слободним) светом. За хришћанске писце тог доба битка са Турцима била је битка Европе против Азије.

После руског ослобађања од ропства под Татарима, Русија почиње да се повезује са Европом тако да појам Европе добија нове садржаје. Од XVIII века па надаље, појам Европе добио је садашњи садржај. Међутим, Европа се не схвата као јединствена целина, него као троделна: Источна, Западна и Средња. Та подела има дугу традицију и чврсто је укорењена у свест људи.

Наиме, подела Европе зачета је поделом Римског царства 330. године, када је Константин за главни град свог царства узео уместо Рима Константинопољ. Његов наследник је потврдио поделу 395. године разделивши царство између синова. Од тог тренутка обликују се два света које је удаљавала историја, култура, економија, политика... Део Европе који се формирао између ова два дела царства стекао је посебан идентитет који многи римокатолички аутори опредељују као Средња Европа. (6. F. Rode, нав. Дело, стр. 40)

2. Визија Европе папе Јована Павла II

Једна од сталних тема папе Јована Павла II јесте Европа, без обзира на поделе које су биле актуелне. Мисли о Европи, тачније своју визију Европе папа је изложио већ на првом путовању у Пољску јуна 1979. године. Убеђен да се у његовој личности садржи духовно јединство хришћанске Европе која је наследница двају великих предања Истока и Запада, папа сматра да му је Бог лично дао посланство да говори пред свом црквом, Европом и светом о овим народима и становништву, које тако често заборављамо. (7. Исто, стр. 22; Није потпуно јасно чија је идеја уједињена Европа. Наиме, један посланик француског парламента навео је да је идеја потекла из редова демохришћана, не наводећи име аутора. Види, „Кршћански демократи in Европа”, „Дело”, Љубљана, 24. март 1990, стр. 2; Да је садашњи папа посебно запослен у инсистирању на јединству Европе показују сви његови говори на путовањима, говорима и проповедима, а посебно је тако нешто заговарао у Стразбуру приликом говора европским посланицима 11. октобра 1988; Алојзиј Шустар, „Nekaterne naloge Cerkve in kristjanov v Evropi”, „Kristjanova obzorja”, Љубљана, 2, 1989, стр. 114) Бог га је изабрао да у заједницу цркве уведе разумевање говора и језика који се још увек чине чудним ушима, наученим на романске, германске, енглеске и келтске гласове. Нови језици јесу Словена језици. (8. Documentation Catholique, 1767, Париз, 1979, стр. 611-612. Папа активно ради на концепцији Европе како се она види у Римокатоличкој цркви. Тако је од 28. новембра до 14. децембра 1991. године у Риму одржана посебна епископска (бискупска) седница о Европи. Бискупи (епископи) западне, средње и источне Европе окупили су се под папиним покровитељством да би „протумачили пут нове евангелизације старог континента”. Види: Škofofovska sinoda o Evropi/Ekumenski svet Cerkva/Svet Škofovskih konferenc Evrope, Katoličani v Evropi, Cerkveni dokumenti, 49, 1992, стр. 3)

Истим тоном говори и апостолско писмо *Egregiae virtutis*, од 31. децембра 1980. године, које као заштитнике Европе, поред светог Бенедикта (9. Свети Бенедикт је „отац западног монаштва и отац западноевропске културе”. Родио се 480. године у Нурсију, у старој племићкој породици у времену када је пропало Западно римско царство. Иза себе је оставио књигу правила, која је послужила као основ за стварање нове заједнице, а почиње речима „Моли се и ради”. Edmund Bohm, „Свети Бенедикт, духовни архитект Европе”, *Communio*, „Кристјанова обзорја”, Љубљана, 1, 1992, стр. 26), узима и свету браћу Гирила и Методија. „Европа”, тврди папа Јован Павле II је по свом географском појму наслеђе два тока хришћанског наслеђа, а придружују му се и два различита облика културе, која се истовремено допуњују. Свети Бенедикт, чији утицај није захватио само Европу, пре свега Западну и

Средњу, налази се у самом центру тока чији је извор Рим, центар наследника св. Петра. Света браћа Ђирило и Методије из Солуна наглашавају, пре свега, допринос старе грчке културе, а после и достигнућа цркве из Константинопоља и источног верског наслеђа које је прихватило духовност и културу народа и људи на источном делу европске целине. (10. *Documentation Catholique*, 1801, Париз, 1981, стр. 110-111)

Сличну поруку папа је упутио и у енциклици „Апостоли Словена” коју је потписао 2. јуна 1985. Приликом прославе хиљадугодишњице Кијевске Русије, папа Јован Павле II у апостолском писму *Euntes in mundum* од 25. јануара 1988. поново наводи исте ставове инсистирајући да Европа има јединство вере и културе. „Кнез Владимир је схватио”, истиче папа, „да је постојало јединство цркве и Европе, ради тога није одржавао само контакте са Константинопољем, већ и са Западом и Римом, чији је бискуп био признат као онај који председава заједницом све цркве.” (11. Исто) Према Никановој хроници, кнез Владимир и тадашње папе Јован XV и Силвестер II разменили су легате.

Касније је папа Гргур VII кијевском кнезу, писмом од 17. априла 1075, доделио краљевско звање, чиме је државу ставио под заштиту светог Петра. Све напред наведено папа сматра основом за јединство Европе. Напредак секуларизације, материјализма, хедонизма и ниҳилизма у Европи папи служи као повод да поново позове Европљане да „дођу себи”, да Европа поново буде само своја, да открије своје изворе и оживи хришћанске вредности које су јој у прошлости омогућиле славну историју и присутност на другим континентима, где је имала позитивну улогу. (12. *Documentation Catholique*, 1841, Париз, 1982, стр. 1129)

О потреби европског јединства и њеног глобалног развоја папа је говорио и Европском парламенту у Стразбуру 11. октобра 1988. Услов за постизање јединства и напретка папа Јован Павле II види не у одбацивању религије, односно хришћанства и његовог виђења државног уређења, него у његовом повратку и прихватању. Наравно, уз додатак да не мисли на клерикализацију државе, него поштовање принципа раздвајања вере и државе. (13. Ф. Роде: Нав. дело, стр. 25) „Ново виђење Европе и европске духовности мора се заснивати на уважавању три принципа: истине, слободе и заједнице (истина, слобода, заједница)”. (14. *Katolíčaní v Evropi*, стр. 4) Истовремено, „поредак који Европа треба да гради мора се заснивати на савременој друштвеној доктрини Римокатоличке цркве, односно три стуба те доктрине: начелу поштовања достојанства људске личности и људским правима; начелу субсидијарности и начелу солидарности”. (15. Исто, стр. 5) Римокатоличка црква посебно се укључује у изградњу уједињене Европе, укључујући у пројекат црквену организацију (клер), црквене (лаичке) организације и римокатоличка удружења. (16. Лиза Гаврић: „Католичка црква и социјалпартнерство у предузећима”, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 1960, стр. 6)

2. 1. Европа у говору папе Јована Павла II Великог посланицима Европског парламента

У папином говору одјекивали су његови већ познати ставови о Европи, о њеним заједничким коренима у хришћанству, о потреби изградње европ-

ског идентитета, о потреби измирења нација и изградњи друштва будућности, друштва чије ће основе бити мир и сарадња. У том смислу Римокатоличка црква даје подршку таквом пројекту. „Да би пројекат ојачао, народи Европе”, истиче папа у говору председницима држава, „морају све вредности црпети из заједничког извора и исте вере – хришћанске”. (17. Јанез Павел II, „На рушевинама бабилонског столпа”, стр. 102)

И ако се Римокатоличка црква изјаснила за Европу грађана, остале су и неке сумње, тачније празнине (пре свега око мултиконфесионалности и једнаких верских права и слобода), за које црква очекује решење у духу власти доктрине. Отворена питања, дакле нерешена, а тичу се верских питања, у оквиру ЕЕЗ и Римокатоличке цркве јесу следећа:

– Како се одупрети искушењу злоупотребе, тек остварене, слободе вероисповедања?

– Како да братски живимо са онима који су се доселили у римокатоличке крајеве, а њихових цркава и вероисповедања до сада није било у градовима и селима?

– Како међусобну (верску) конкурентност да преусмеримо у заједничку мисионарску делатност? (18. „Katoličani v Evropi”, стр. 70.)

О заједничким коренима Европе папа је говорио члановима Европског већа које је основано да подстиче приближавање народа европског континента и изградњу мира на основу правде, очувања људског друштва и цивилизације, чврсто остајући на позицијама моралних и духовних вредности хришћанства. Веће је тада славило тек четврту годину постојања, али су задаци постављени пред њега веома озбиљни. Веће, дакле, треба да људима старог континента, тако немирне историје, укаже на заједнички идентитет. Међутим, наведени процес започет је између 1860. и 1870. године, када је у односу на националност усвојен нов став: народи, а не династије јесу легитимни. Овај став није прихватила Римокатоличка црква, па је познато да се Гргур XVI ставио на страну руског цара у пољском устанку 1830. године и у револуцији 1848. Сви аустријски бискупи стали су на страну младог цара Франца Јосефа. Деценијама је папски „non expedit” забрањивао сарадњу католика са италијанском државом. После 1870, када је наступила Трећа република, француски римокатолици су подржали повратак монархије... (19. F. Rode, „Cerkev, narodi in demokracija”, стр. 56-57) Данас, када се Европа, не без утицаја Римокатоличке цркве, определила за интеграције и напуштање принципа националног суверенитета, Римска црква је свесна да се налази на свом терену и свесрдно помаже такву политику. Европа грађана, а не нација идеал је и Римокатоличке цркве. Зато се прихвата регионализација држава и стратегија која подржава регионални, а не национални идентитет.

Библијско схватање човека, сматра папа, омогућило је Европљанима да развију високо поштовање достојанства личности. То је важна вредност, чак и за оне који нису религиозни. Црква тврди да у човеку обитава свест, која је место одговорне слободе. У том расту било је много застрањења, при којем су и хришћани имали своју улогу. Било је егоизма, уздизања заједница, нација, раса, тоталитарних идеологија, а посвуда је практични или теоријски материјализам презрео људску духовну природу и до неподношљивих граница умањео разлоге да живи.

Европско веће преузело је на себе обавезу да брани наведена достигнућа, истиче папа настављајући да говори о породици, чију је стабилност и равнотежу довео у питање скорашњи европски развој. Посебну улогу у декадентцији породичног живота имали су: рад жене, стамбени проблеми, миграције, ширење погледа на свет који умањује вредност љубави и удаљује од заједничког живота, умањује сталну везу. Породица се расипа, смањује се број становника, што је за папу очигледни знак кризе. Европљани би требали поново да се врате вредностима породичног живота који ће омогућити увећани наталитет.

Папа је напоменуо да му је познато да Веће предлаже Повељу о достојанству радника и наставио да говори о кризи запослења тражећи да се поведе рачуна о незапосленима али и о неразвијеним европским регијама.

Ако Европа жели остати верна својој традицији и коренима, нагласио је папа, мора знати окупити живе снаге овог континента, поштујући посебности сваког краја, али и поново налазити заједничке корене у заједничком духу. То ће јој омогућити да и даље Европа има утицаја широм света, као што је то имала вековима раније.

Света столица је поздравила европску интеграцију, а одувек је подржавала изградњу Европе. То чини и сада. (20. Иван Павао II у посјету европским установама, „Обновљени живот”, Загреб, 1, 1989, стр. 71-73)

Како би требало да изгледа Нова Европа?

Нова Европа се заснива на следећим елементима: живети на основу историје, поштовање различитости, поштовање вишејезичности, једнакост, изградња европског система безбедности, демократија са етиком, Европа заснована на регионалном принципу, устав који ће створити европског грађанина и нови лик Европе. (21. „За ново Европу”, „Kristjanova obzorja”, Љубљана, 1, 1991, стр. 16-18).

У тексту се износи ауторов став о томе како Европу замишља Римокатоличка црква и, наравно, Јован Павле Други. Сви аутори који су писали на ову тему закључили су да је Јован Павле Други велики противник граница и разлика на националној основи, али само селективно. Несумњиво је да је Европу пројектовао као подручје којим ће владати једна влада, једна економија и једна вера. Та једна вера је за Јована Павла Другог и конгломерат вера и цркава које постају једна ако њега прихвате за врховног верског поглавара. Ако се има у виду његова незаблудивост и лична опседнутост да је он Божји дар на земљи који треба да обави мисију, онда не чуди што, у селективном приступу, све ставове тумачи двојако. Зато се нико и не чуди што је Јован Павле Други био наредбодавац за све злочине на територији бивше Југославије од 1991. године.

Мора да се зна да је бивша СФРЈ била, за разлику од других држава са једнопартијским системом, у далеко бољим односима са ЕЕЗ и да је имала статус посматрача и специјалне привредне односе. Свакако је била држава која је 1990. године била ближа ЕЕЗ, али очигледно Јован Павле Други није желео да комплетна држава уђе у састав Европске заједнице, већ само онај њен део где га верници признају за врховног верског поглавара.

У жељи да створи уједињену Европу по мери Ватикана, Јован Павле Други је наредио и да се изврше злочини против православних Срба. Зато и данас делује лицемерно када неко, или свака шуша, условљава Србе ако желе да постану чланови Европске уније, тек за неколико десетина година, да морају да се одрекну свог бића, сагоре, самоуниште се и прихвате све и свашта. Добри познаваоци европске политике одавно упозоравају да је решење за све проблеме Срба православца да се поунијате, покатоличе или одрекну своје Српске православне цркве, чиме добијају великог савезника – Ватикан, коме нико не сме да се супротстави.

Све што је Јован Павле Други износио као свој став о „новој Европи” никада није желео да примени и прихвати као став према простору где су Срби и православци. За територију бивше Југославије он је наменио потпуно супротну концепцију. Хрвати и Словенци и сви други који на неки начин припадају Римокатоличкој цркви су увек у праву и добри, а Срби су као појединци и као народ лоши. Демократско је све што долази из Словеније и Хрватске и са оне територије где власт заступа интересе Римокатоличке цркве, а све што се дешава на простору где су Срби у већини није демократско, већ диктаторско и болшевичко. Зато и не чуди његов став да злочин према Србима и православцима није злочин, већ одраз борбе за људска права и демократију, наравно, европског типа, коме и он тежи. Његов концепт „нове Европе” суплтински се поклапа са концептом „нове Европе” Пија XII којим је најавио и подржао фашизам, нацизам и драго му усташтво.

27. 6. На страницама од 220 до 237, под насловом „Друштвена доктрина Римокатоличке цркве и православље”, налази се текст:

1. Раскол и удаљавање у вери и схватањима друштвених питања

Раскол јединствене хришћанске цркве на православну (источну) и римокатоличку (западну) догодио се 1054. године. Раскол се догодио као последица уношења *Filique* („и од Сина”) током VII века у западну верзију Символа вере (13. Символ вере (Никејски) гласи: „Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог,

и у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божјег, јединородног, од Оца рођеног пре свих векова; Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог; рођеног, а не створеног, једносушног Оцу, кроз кога је све постало;

који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао с небеса и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве, и постао човек;

и који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен;

и који је васкрсао у трећи дан, по Писму;

и који се вазнео на небеса и седи са десне стране Оца;

и који ће опет доћи са славом, да суди живима и мртвима, и Његовом царству неће бити краја;

и у Духа Светога, Господа, животвореног, који од Оца исходи, који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, који је говорио кроз пророке;

у једну, свету, саборну и апостолску цркву.

Исповедам једно крштење за опроштење грехова.

Чекам васкрсење мртвих и живот будућег века. Амин.” (Календар за просту 1999. годину, издање Светог архијерејског синода СПЦ, Београд, 1999)

Важно је нагласити да пракса установљена расколом и даље траје. Римокатоличка црква с времена на време, не тако често, али зато доследно званично објављује официјелни (службени) катехизис у коме, сходно времену и приликама у којима свет живи, саопштава своје званично учење. Нови катехизис са потписом папе Јована Павла II објављен је 1992. године (ми смо га опширно цитирали). Његова оцена од стране православних богослова јесте негативна (...што се тиче Римокатоличке цркве, она и у овом свом најновијем Катехизму као званичном документу, доследно се држи свих, кроз дугу историју уведених новотарија у вери и учењу).

Види, Радомир Поповић, „Нови катехизис против вере Отаца”, „Свети Кнез Лазар”, Призрен, бр. 3, 1994, стр. 141) (утврђеног на сабору у Цариграду 381. године). (14. Енциклопедија живих религија, стр. 202) Тим изразом је речено да Свети Дух исходи од Оца „и Сина”, што је касније послужило западним теолозима да утемеље папство, проглашавајући га „Христовим намесником на земљи”, као и обавезу да се сви други епископи и цркве потчине римском бискупу, односно цркви. (15. Радомир Поповић, нав. дело, стр. 142, каже да је ово управо погрешно учење о филокве просто изазвало духовну потребу у западној цркви и „приморало је Латине да уведу стварне посреднике између Бога и људи”, односно римске папе, заменика (викаријус) Божјег на Земљи. Овом новотаријом крше се: библијска вера, учење Отаца цркве, канони 3. Другог, 28. Четвртог и 36. Шестог Васељенског сабора.)

Сама објава раскола, према речима епископа Калистера Вера, обављена је на следећи начин: „Једног летњег послеподнева, године 1054, како је служба у цркви Св. Софије у Цариграду требало да почне, Кардинал Хумберт је, са два папска посланика, ушао у здање и упутио се према олтару. Нису били дошли на молитву. Ставили су Булу изопштења на олтар и изашли. Како је пролазио кроз западна врата, Кардинал је отресао прашину са својих стопала рекавши: „Нека Господ погледа и суди”. Бакон је, потресен, истрчао за њим и молио га да повуче Булу. Хумберт је одбио, и она је остала бачена на улици.” (16. према: Протојереј Алексеј Јанг, „Журба у загрљај”, „Византијско огледало”, Ниш, 1997, стр. 9)

Овај догађај, како смо већ напред навели, обично се узима да означи почетак великог раскола између православног Истока и латинског Запада. (17. исто)

После овог догађаја две цркве су се током наредних векова све више удаљавале, како догматски тако и политички, а разлике су, према владици Николају Велимировићу, у следећем:

– Латини држе да је папа непогрешив, и да сам он у име Христа влада црквом, што није у духу изворног хришћанства;

– Латини причешћују народ само у једном виду, тј. дају вино, а не и хлеб. Дају крв Христову, а не и тело. Код њих се само свештеници причешћују у оба вида. Код православних је: како свештеници, тако и народ;

– Латини су забранили брак свештеницима. Међутим, ми знамо да је било и апостола жењених. Сам апостол Петар био је жењен човек, што се види из: Матеј 8,14.

– Латини су покварили пост. У посне дане они дозољавају све да се једе осим меса. А пост је почетно слово у вери православној. Православна црква држи пост како се држало од почетка у хришћанству;

- Латини су забранили други брак хришћанима. То је велика заблуда;
- Латини држе посне дане уторак и суботу. Они у ствари немају пост. (...) Зашто уторак и субота, ми не разумемо. Православна црква држи пост у среду и петак. У среду зато што је у тај дан Господ издат од Јуде и што су Јевреји донели смртну пресуду Христу, а у петак зато што је то страшни дан распећа Господа на крсту; код Латина иконе не значе ништа. То су обичне слике...;
- Латински попови служе се свим средствима у пропаганди, чак отровом и мачем. Они су јавно истакли као правило: циљ оправдава средство. А то је неморално и за турску веру, а камоли за хришћанску. Православна црква верује да је истина јача од свега и да истина и чистота морају победити. Зато православна црква не агитује лажима ни бакшишима, а још мање злочинима;
- Папа се прогласио светским владарем. Добио је опет светску државу, држи војску, кује новац, има полицију, тамнице, осуђује на смрт. (...) Дакле, он је ћесар! Страшно;
- Христос је прао ноге ученицима, а папи се љубе ноге, ко пред њега изађе! И то је заиста страшно;
- Сви апостоли носили су браде. Тако и сви светитељи. У раније време, док се римска црква није оделила од православне, и папе су носиле браде и свештеници римски. А после поделе папе и попови његови брију се као год пагански стари Римљани. (18. Николај Велимировић, „Римска вера”, Сабрана дела, књ. X, стр. 287-290)

Аргументовано је о овоме говорио и велики руски мислилац Достојевски, који у свом делу „Велики инквизитор” говори о томе да је у Шпанију дошао Христос и суочио се са Великим инквизитором, кардиналом Римокатоличке цркве. Тај сусрет је заправо саопштавање читаоцима у ком се смеру кретала Римокатоличка црква. Цитирамо део тог разговора.

„Потајни циљ трећег предлога кушачевог Христу састоји се у кушачевој пламеној жељи да наведе Христа да прими сва царства овога света као средство помоћу кога би остварио свој план о спасењу рода људског, то јест да Царство небеско заснује на трулим темељима земаљских царстава. Христос је одбацио кушачев предлог и метод у име Божјег метода, у име заснивања свог Небеског царства на Богу као на темељу.

Велики инквизитор осуђује Христа што је одбио трећи, последњи кушачев предлог, јер је тиме осудио своје царство на потпуни неуспех и уништавање. Зашто си одбацио тај последњи дар – пита инквизитор Христа. Да си примио тај трећи савет моћног духа, ти би створио био све што човек на земљи тражи: дао би му пред ким да се клања, коме савест своју да открије и на који начин да се најзад сви људи уједине у један општи и једнодушни мравињак, јер, потреба свеопштег уједињења је трећа и последња мука човечанства. Човечанство је одувек у целини својој тежило да свој живот удеси неизоставно васионски, свесветски. Много је било великих народа са великом историјом; али, што су виши били ти народи, тим су били и несрећнији, јер су јаче од других осећали потребу свеопштег сједињења људи. Велики завојевачи, Тимури и Џингискани, пролетали су као вихор по земљи тражећи да освоје васиону; али и они су, премда несвесно, изражавали ону исту велику потребу човечанства – потребу васионског и свеопштег уједињења. Да си

примио мач и ћесарски плашт, ти би основао светско царство и светски мир.

Пошто је Христос одбацио сва три кушачева савета, помоћу којих би се човечанство, по мишљењу великог инквизитора, могло једино усрећити и пошто је инквизиторов Рим примио кушачеве савете и на њима изграђује зграду човечанске среће, то Христу нема више места у инквизиторском царству. Његово присуство је не само непотребно, него и опасно. Инквизитор говори Христу: И што си ти сад дошао, да нам сметаш? (...) Оно што имам да ти кажем, све ти је већ познато, ја то читам у очима твојим. И зар ћу ја сакрити од тебе тајну нашу? Можда ти баш хоћеш да је чујеш из мојих уста? Е па ево ти, чуј је: ми нисмо с тобом, него с њим (тј. кушачем), ето ти наше тајне! Ми већ одавно нисмо с тобом, него с њим.” (19. Јустин Поповић, „Достојевски о Европи и словенству”, Београд, 1981, стр. 79-81)

Иако су имале заједничке корене, две цркве су формирале посебна друштвена учења (доктрине), која су, и поред свега, имала и одређене сличности па и истоветности. Другим речима, највећа разлика између православља и римокатолицизма јесте у приступу друштвеним питањима и политици. Римокатоличка црква се уплела у политику и жели световну светску власт, док православни то подручје остављају лаицима, желећи да им буду само соживота.

Уважавајући напред речено, важно је сагледати какав је однос савремене друштвене доктрине Римокатоличке цркве према православљу.

2. Од загрљаја и екуменизма ка унији као лажном јединству (потчињавању)

Званична римокатоличка друштвена доктрина, у ужем и ширем смислу речи, веома мало је изјављивала о православљу. Ако погледамо основних 18 докумената који чине језгро савремене друштвене доктрине Римокатоличке цркве, уочићемо да нема ни помена о православнима. (20. Спомена има у енцикликама папе Пија IX који је 1848. године позвао целу источну цркву да га призна за врховног старешину. И да узгред нагласимо да је у римокатоличкој периодици дуго постојала тенденција да не признају назив који себи православни дају. „Између три гране хришћанства, само православни, противно католицима и протестантима, имају жалосну привилегију да им се често не признаје назив који себи дају”, пише Марко Марковић, „Римокатоличка избегавања назива православна црква”, „Истина”, Книн, бр. 5, 1990, стр. 21. Називе које користе римокатолички аутори у речницима су: Грчко-руска црква; Грчка црква; Византијска црква; Источна црква итд.

Бискупски синод одржан 1971. године (Institia in mundo III – 64) такође посвећује пет реченица економској сарадњи и препоручује сарадњу са одвојеном браћом у циљу напретка народа и учвршћивања мира.

Нешто је опширнији и конкретнији био Други ватикански концил, који је у документу *Gaudium et spes* (2,28) између осталог затражио од римокатолика да поштују и љубе противнике.

Чак се ни у енциклици посвећеној словенским апостолима Тирилу у Методију Римокатоличка црква не одређује према православнима и православљу. (21. Види, Јанез Павел II, „Okrožnica apostola slovanov”, *Cerkveni dokumenti*, Љубљана, 27, 1985) Због тога извори за анализирање овог питања морају да се траже на другом месту, пре свега у пракси, односно у историјско-

политиколошким студијама и делима, мада и овде римокатолици следеју праксу да што мање пишу и говоре о православљу и православнима, а ако то и чине, то је у негативном контексту, контексту ратнохушкача, освајача, хегемониста, геноцидног племена итд. (Словенији, Хрватској, Босни, Косову и Метохији).

Према налазима Николе Бижаце папе су (и црквено учитељство Римокатоличке цркве) све до Пија XI задржале изразито негативан став наспрам верника других религија. Одређени помаци уочени су тек деценијама касније, а који претходе Другом ватиканском концилу. Међутим, и ти помаци су веома мали, мада значајни. (22. Никола Бижаца, „Однос црквеног учитељства према религијама прије II ватиканског сабора”, „Црква у свијету”, Сплит, бр. 3, 1998, стр. 254-260)

Одмах после раскола 1054, Рим је желео да очисти Запад од грчких „јеретика”, па су стога настали прогони свију Грка. (23. Радослав Грујић, „Политичко-верска активност Ватикана на Балкану кроз векове”, стр. 15)

Када су крсташи пролазили кроз грчке земље чинили су страхоте (Солун 1185. г, Цариград 1204. итд). „Не само да су православне грчке светиње, цркве и манастире пљачкали, бешчастили и палили, него су и ситну децу и жене дивљачки секли, убијали и у самим хришћанским црквама. А затим, тек што се у Цариграду покољ стišао, папа је послао свога легата да Цариградску патријаршију силом подвласти папској јурисдикцији и сасвим је полатини. А када су се томе енергично опрли многи представници Православне грчке цркве, папа је дао позатварати ове православне цркве и манастире, а калуђере и свештенике њихове побацао је у тамнице, па шта више неке од њих и живе дао спалити.” (24. Исто, стр. 16-17)

Нежељени догађаји стигли су и на Свету гору Атос, где је у манастиру Зографу (постоји предање приказано у фрескослици) како је једном приликом од латинског насиља пало као жртва 26 калуђера атоских, које су Латини живе спалили у пиргу (кули) тога манастира само зато, што су се противили латинској јереси. (25. Исто, стр. 18)

Римокатоличка црква није одустала од својих прозелитских и унијатских намера ни неколико векова касније. Наиме, примећујући да се много Грка школује у Италији, 1577. године оснива у Риму специјални колегијум за грчке младиће *Collegium graecum*, чији циљ је био да се ти младићи верски придобију и постану мисионари и заговорници римокатолицизма. (26. Исто, стр. 20)

Године 1622. папа Гргур XV у Риму оснива Конгрегацију (Друштво) за ширење римокатоличке вере, *Congregatio de propaganda fide*.

Ова делатност Римокатоличке цркве имала је за последицу стварање тзв. Католичке-источне цркве која је у јединству с Римокатоличком црквом. Њихов број и преглед, правни положај у оквиру Римокатоличке цркве итд. показује да се овде ради о прозелитизму и културном империјализму, јер поунијађени православци су врло често верски и национално асимиловани (пример Крижевачке унијатске бискупије, која је по уједињењу у Краљевину СХС имала 400.000 верника, а сада их је свега 49.000).

Католичке источне цркве које су у јединству с Римокатоличком црквом (отете испод јурисдикције православља) су:

1. Маронитско-католичка црква, око 3,3 милиона верника (Либан, Сирија, Кипар, Египат, Бразил, САД, Канада, Аустралија);
2. Итало-албанска католичка црква, око две бискупије и око 62.000 верника (Сицилија и Јужна Италија);
3. Калидејско-католичка црква, око 634.000 верника (Ирак, Иран, Сирија, Либан, Турска, Израел, Египат, Француска, САД);
4. Сиро-малабарско-католичка црква, око 3 милиона верника (Индија);
5. Коптско-католичка црква, око 182.000 верника (Египат);
6. Арменско-католичка црква, око 158.000 верника (Либан, Сирија, Ирак, Турска, Египат, Иран);
7. Сирско-католичка црква, око 104.000 верника (Либан, Сирија, Ирак);
8. Етиопско-католичка црква, око 133.000 верника (Етиопија, Еритреја);
9. Сиро-маланкарско-католичка црква, око 296.000 верника (Индија, нарочито Керала);
10. Мелкитско-католичка црква, око 1,1 милиона верника (Сирија, Либан, Израел, Египат, Јордан, Америка, Европа, Аустралија);
11. Украјинско-католичка црква, око 4,9 милиона верника (Украјина, САД, Канада, Бразил, Аргентина, Аустралија, Западна Европа); поглавар кардинал Мирослав Иван Лубахивски, велики надбискуп Лвова и Украјинаца (Лвов, Украјина);
12. Рутенско-католичка црква, око 1,8 милиона верника (Румунија, САД, Канада);
13. Грко-католичка црква, око 2.350 верника (Грчка, Турска);
14. Бугарско-католичка црква, око 25.000 верника (Бугарска);
15. Словачко-католичка црква, око 430.000 верника (Словачка, Чешка, Канада);
16. Мађарско-католичка црква, око 280.000 верника (Мађарска). (27. Јуре Зечевић, Преглед и статистика свих источних цркава, „Црква у свијету”, Сплит, бр. 3, 1995, стр. 329-331)

Зашто је унија, тј. унијатство неприхватљиво?

Као прво, мора се размотрити тзв. теорија грана, према којој су све цркве и хришћанске вере плод једног стабла које се временом разгранало. Према овом учењу, свака грана је потекла из заједничког стабла и корена и представља носиоца хришћанске истине.

Ако размотримо унијатство, уочићемо да Римокатоличка црква онима који је прихвате дозвољава да задрже свој „источни” обред. Међутим, они признају папу за свога поглавара. Другим речима, овде се ради о питању врховне власти, а не верском питању. При томе, која је црква сачувала праву веру, није важно. „Мали је број људи данас у свету, који зна и верује да је једино православна црква сачувала аутентичан лик Богочовека Христа и богатство Његовог учења које нам је предато у Светом предању, преко Светог писма, светих апостола и њихових наследника. Отуда наша црква која се још назива Једном, Светом и католичанском (саборном), једина има право да себе назива православном...” (28. Сава Јањић, „Екуменизам и време апостаси-

је”, стр. 5) А Александар Каломирос о том питању каже: „Они траже јединство, а равнодушни су према истини; траже спољашње зближење игноришући унутрашње размирице; они траже слово, а равнодушни су према духу.” (29. Алаксандар Каломирос, „Против лажног јединства”, стр. 13) Овим се признаје да је једна, света, саборна и апостолска црква коју исповедамо у Символу вере, престала да постоји; да је била „распарчана” у многе „цркве” које више нису саборне, то јест, католичанске, оне више не садрже целу благодат и истину, као помесне православне цркве, него имају већи или мањи део благодати. Сходно томе, они мисле да истина више не постоји на земљи и да је Христос дошао узалуд. Јер у збрци од истине и лажи немогуће је поново открити истину коју је Христос дошао да сведочи. Отуда је немогуће поново открити Христа који је сам Истина. (30. Исто) Међутим, ово је лажна дилема јер по речима јеромонаха Саве Јањића „Православна црква која је вековима одолевајући разним јересима успела, да очува неоскврњено исповедање богочовечанске вере, коју нам је предао Господ Христос преко светих апостола и Светих отаца.” (31. С. Јањић, нав. дело, стр. 7) Када се ради о унијатству важно је, дакле, уочити да се овде не ради о истини и враћању истини, него о питањима власти. Према томе, за праве хришћане ово је лажно питање и лажни пут ка јединству.

Православље је, говоре чињенице, негативно вредновано од стране савремене друштвене доктрине Римокатоличке цркве. Римокатолици (и протестанти) су избацили и током деценија неговали широко распрострањену науку о потреби раздвајања саме (хришћанске) цивилизације на њен супериорни и инфериорни део. (32. Владика Николај Велимировић је уочио ову тенденцију у Западној Европи и посебно код миљенице Римокатоличке цркве – Аустрији (за коју је сматрао да није изузетак у антиправослављу него врхунац ове „философије”) Види, Аустрија – маска, Сабрана дела, књ. III, стр. 20) На пример, када су се словенски робови подигли против Турске, тај устанак је у Европи дочекан молитвом „Нека би Свемогући дао победу отоманском оружју” (33. Епископ Николај Велимировић, „Устанак робова”, Сабрана дела, књ. III, стр. 36-37) Истовремено, „Хабзбуршки генерали су у походу на Србију 1914. објавили рат нижој источној византијској цивилизацији.” (34. Академик Милорад Екмечић, „Сусрет цивилизација и српски однос према Европи”, Нови Сад, 1997, стр. 7) Наравно, одобрење за први рат дао је лично папа (35. Др Љубомир Дурковић-Јакшић, „Србија и Ватикан 1804-1918”, Епархија жичка, Краљево-Крагујевац, 1990, стр. 501 и 502) У једном разговору државног секретара Ватикана са једним дипломатом забележене су од стране последњег и ове речи: „Наравски, припоменуо је кардинал, каква је штета, да Србија већ давно прије није поништена” (klein gemacht), јер би онда било то могуће много лакше учинити, без тако великог ризика недогледних могућности, него данас. Ова изјава одговара и мишљењу папе, који је на име у току последњих година више пута изразио своје сажаљење што је Аустро-Угарска пропустила да казни (zachtigen) свог опасног суседа на Дунаву. А нешто даље пише: „Папа и Курија виде у Србији прождрљиву (fressende) болест, која постепено продире до мозга Монархије, те је мора са временом растројити!!), а бискупи су унапред дали опрост грехова војницима.

(36. „Када је Србија, на матичној земљи српског народа, васкрсла почетком XIX века, била је најправославнија земља на свету, и у њеном ослобођењу није учествовао ни један једини римокатолик”. Др Љубомир Дурковић-Јакшић, „Србија и Ватикан 1804-1918”, стр. 5)

Оваква политика, наравно, има своју предисторију коју је добро описао Никодим Милаш (37. Никодим Милаш, „Православна Далмација”, Нови Сад, издање књижаре А. Пајевића, 1901), а чија је суштина насилно унијаћење и покатоличавање. „Прогонства су била жестока, што су за вјеру своју православни Далматинци трпили од римских свештеника. Били су моћни, руку им је пружала политичка власт, те су зато са полазишта интолеранције и могли гонити православне.” (38. Др Никодим Милаш, „Славенски апостоли Кирил и Методије и истина православља”, САС СПЦ, Београд, 1985, фототипско издање из 1881, Задар, стр. 19) У Дубровнику, сведочи Милаш, „што се народ није хтјео покорити римским поповима, спаљена је била једина црквица, што су православни имали, у њој је заједно и сав народ погорео, а нове цркве никако им нису хтјели допустити да граде.” (39. Исто, стр. 19-20) Слична ситуација је била и другде где су римокатолици имали већину и подршку власти. (40. О томе видети др Душан Кашић, „Отпор марчанској унији”, „Православље”, Београд, 1986. и нашу књигу „Политика и теологија”, „Градина”. ЈУНИР, Ниш, 1994, стр. 86 и даље) Ни када су умирала од глади, римокатолици нису хтели пружити кору хлеба православнима ако нису хтели примити унију. О једном таквом понашању сведочи и Симо Матавуљ у својој чувеној приповеци „Пилипенда”: „...а среска власт набави доста жита и поче га дијелити на два начина: католицима на почек (бива на отплату на оброке у новцу, након нове љетине), православнима пак поче поклањати кукуруз, под погодбом да сваки кућни старјешина који буде примио исхрану мора пријећи у унијатску вјеру.” (41. Симо Матавуљ, „Приповјетке”, „Просвета”, Београд, 1969, стр. 58) И када је дошло до уједињења Јужних Словена у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, у „мираз” је нова држава добила 400.000 унијата (42. Jože Pirjavec, Jugoslavija 1918-1992, nastanak, razvoj ter razpad Karadorđevićeve in Titove Jugoslavije, Založba Lipa, Koper, 1995, стр. 13), који су се касније махом утопили у Римокатоличку цркву.

Већина аутора која се бави овим питањем сматра да је Римокатоличка црква утемељила овакво размишљање, посебно њен мислилац Жосеф де Метр, истичући супериорност западне цивилизације над „вечно непроменљивим истоком”. (43. Исто, стр. 47) Екмечић наглашава да без познавања његовог учења, а посебно дела о папи, које је он објавио 1819. није могуће схватити право порекло целе поплаве литературе о сусрету неједнаких цивилизација на реци Дрини. (44. Исто, стр. 49. „Југославија, то је Балкан, каже се обично. У стварности, ријека Дрина дијели српску републику од хрватске републике. Тек полазећи од ове ријеке почињу да се формирају балканске планине и пролазе кроз Србију, док се Алпи који пролазе кроз Хрватску простиру цијелом дужином хрватске обале Јадрана. Иста та ријека дијелила је некад Римско царство од варварског свијета Истока; касније, она је дијелила средњовековно хришћанство на двије одијељене области. Још и данас Дрина је та која гради границу у исто вријеме између балканских планина и Алпа,

између православног хришћанства и хришћанства католичког, између католичког хрватског народа и православног народа српског.” R. P. Theodore Dragoun, o.p. Recteur National de la Mission Catholique Croate en France:... Према, Милан Булајић, „Мисија Ватикана у независној држави Хрватској I”, „Политика”, Београд, 1992, стр.8) Ову тезу проширио је немачки римокатолички историчар Јакоб Филип Фалмерајер тако што ју је поставио на расну основу, иницирајући, на тај начин, лавину нове нетолеранције према православнима. И када би се нека држава довољно осетила моћном и кренула ка Балкану и Истоку за своје оправдање агресије увек је полазила од ових основа лишавајући жртве права на живот (јер су инфериорни, а то, признаћете, изазива код супериорних осећај да њихово убијање није лоше, него чак добро дело). У политику је ове идеје први преточио протестант Адолф Харнак 1913. године. (45. Исто, стр. 77.; Познати руски богослов Павле Евдокимов, „Христос у руској мисли”, манастир Хиландар, 1996, стр. 36-37, осврће се на Харнака реченицом „Адолф Харнак само очитује сопствену неспособност да схвати мистичку перспективу Грка.”)

О непријатељству Римокатоличке цркве према православнима и политици православних државника сведочи и професор Живојиновић, указујући на ту чињеницу у своме делу „Ватикан и Први светски рат 1914-1918.” (46. Драгољуб Живојиновић, нав. дело, стр. 328) „Кардинали у конклави су изражавали своје неповерење и оптуживали Русију да је била одговорна за избијање рата; сукоб између зараћених блокова су сматрали, у суштини, верским ратом, тврдили су да је агресија православља претрпела постојању и ширењу католичке цркве и уверавали све присутне да је дужност читаве католичке хијерархије и верника да се супротставе тој претњи.” (47. Исто) Даље, победа Русије представљала би пораз католичанства и довела до превођења Пољака и житеља Галиције у православље. „Такво веровање се одржало у Курији и међу католицима уопште у току наредних година, а кампања против Русије и православља, организована у Ватикану, водила се широм света најразличитијим средствима.” (48. Исто)

Савремена друштвена доктрина и на њој заснована политика Римокатоличке цркве у том периоду изазивала је сталне сукобе са Русијом (посебно у Пољској, Галицији, Украјини, на Балкану, тј. махом у средњој Европи). „То је било природна последица настојања Ватикана да православни елеменат у том делу Европе приведе, по речима Пија XII у „широко отворени загрљај” католичанства. Средство за постизање тог циља били су Пољаци и унијатска црква, чија је делатност, нарочито у Галицији и западној Украјини, представљала камен смутње и сукоба.” (49. Исто, стр. 329. Важно је нагласити да је унијатска хијерархија, на чијем челу се дуго времена налазио надбискуп Лвова, Андреј Шептички, отворено ковала завере против Русије и иступала као агент Аустро-Угарске и Немачке.)

Непријатељска делатност Римокатоличке цркве према православнима посебно је појачана сазнањем да су савезници у Првом светском рату обећали Русији Цариград. (50. Исто, стр. 338) Ватикан је сматрао да ће Свети синод тамо пренети своје седиште и да би то био крај ширењу римокатолицизма, због чега су радили против таквог развоја догађаја. (51. Исто, стр. 342)

Ни период после Првог светског рата није био испуњен срдачним односима две цркве. Агресивна политика покатоличавања православних која је кулминирала познатим покољима на подручјима која су потпала под римокатолике, и која су извршили римокатолици над православнима, Јеврејима и Циганима (52. Види, „Документи о протународном раду и злочинима једног дијела католичког клера”, Загреб, 1946), опште је позната чињеница.

Наиме, и само прихватање уједињења у Југославију (што је значило одрицање од Аустро-Угарске) за Римокатоличку друштвену доктрину било је болно питање. Ипак, преовладало је уверење да ће убрзо по уједињењу уследити „нова жетва”, тј. прелазак православних на унију. „За југословенску римокатоличку хијерархију 1918. године била је пожељна једна југословенска држава и, између осталог, због ширења римокатоличких пансловенских идеја међу православцима. Утицајни католички клер је очекивао да ће југословенско уједињење пружити прилику римокатолицима и за прозелитски рад, а уместо монархије, чија је судбина била неизвесна, нова држава би постала центар за превођење правој вери. (53. Љубодраг Димић, Никола Жутић, „Римокатолички клерикализам у Краљевини Југославији 1818-1941, прилози за историју”, Војноиздавачки и новински центар, Београд, 1992, стр. 25)

Пошто су надања римокатолика о „великој жетви” пропала, уследили су догађаји који су православне завили у црно. Други светски рат донео је велико страдање православних од стране римокатолика у Хрватској и Босни и Херцеговини. Према подацима америчких обавештајних служби (без војника и несталих у време бомбардовања), Павелићеве усташе убиле су 600.000 Срба са знањем Ватикана.

Али, поред убијања било је присутно и проверавање: 3. маја 1941. у НДХ је донета „Законска одредба о пријелазу с једне вјере на другу”. Овај закон „Католички лист”, орган загребачке надбискупије, је срдачно поздравио:

„Као црквено пасторално гласило не можемо мимоићи одредбу министра богоштовља и наставе, којом је поједноставио прописе пригодом вјерских прелаза. Тиме је, као и другим мјерама омогућено, да су се у кратко вријеме исправили они болни губици у бившој Југославији, када су толики њезини синови, а још више кћери, за вољу женидбе напустили дједовску вјеру. Ти се сада враћају у крило цркве. Не истичемо то ради каквих прозелитских намјера, већ из чистог осјећања праведности. И овдје се осјећа, што значи имати властиту државу”. (54. Католички лист, бр. 21 - 22, Загреб, 3. VI 1941; према, Милан Булајић, „Мисија Ватикана у Независној Држави Хрватској”, стр. 417)

Покатоличавање, протеривање и убијање православних остао је програм до краја Другог светског рата, а све са знањем Ватикана и папе. (55. О томе видети исто дело Булајића, стр. 427. и даље. Сима Симић, „Ватикан против Југославије”, стр. 129-130, пише да је НДХ практично била призната од Ватикана и да су ове две државе имале успостављене дипломатске односе: „У низу примера повезаности и сарадње између представника усташких власти и папске Курије, деловања опата Марконеа, као папског легата у НДХ, имала је изузетни значај и степен одговорности. Када се узме у обзир, да је ово деловање „неколико мјесеци” било отклоњено од јавности уопште, онда се боље могу разумети политички мотиви папе Пија XII у погледу слања опата

Марконеа у Загреб и ватиканске комбинације са НДХ на Балкану.

Ко је и зашто је био опат Марконе у НДХ?

На ова питања одговорили су усташки министар иностраних послова Младен Лорковић и лично опат Марконе.

А) На трећој седници усташког сабора, 23. фебруара 1942. у свом извештају о спољној политици, М. Лорковић, помињући међународни положај и признање НДХ, осврнуо се свега једном реченицом и на Ватикан. (...)

Св. столица заступљена је за сада неофицијелно по Његовој преузвишености Марконеа, као што и ми код Ватикана имадемо свога посматрача. (...)

Б) У поздравном телеграму надбискупу И. Шарићу, честитајући му „златни јубилеј”, опат Марконе се представио широј јавности као „Delegatus apostolicus”)

Према званичним подацима само је у цркви у Глини заклано преко 500 Срба; у цркви села Драганића усташе су затвориле 360 људи, жена и деце и све их у једном дану заклали, итд. итд. (56. Ратна страдања православних храмова 1991. Београд, 1992. стр. 10-11) За време Другог светског рата припадници „супериорног” дела хришћанства (тј. римокатолици и протестанти) у Југославији су уништили 456 православних храмова. (57. Исто, стр. 12)

Сличну политику наставиле су и папе после Другог светског рата када су били у питању православни и њихово страдање у Совјетском Савезу. (58. О томе видети код Ратибор Ђурђевић, „Продор јудео-масонерије у Римокатоличку цркву”, „Ихтус – Хришћанска књига”, Београд, 1997, стр. 229, који каже да је „Доброћудни (!?), али окренут овоземаљском, папа Јован XXIII стао на страну бруталних совјетских убица милиона хришћана.”)

3. Слом комунизма и продор римокатолицизма на Исток

Слом комунизма је на Западу оживео осећање тријумфализма, које је праћено ренесансом идеологије о супериорној западној цивилизацији, а од 1989. године Европа се поново дели на латинску и православну, тј. супериорну и инфериорну. Нажалост, традиција мржње према православнима код римокатолика је обновљена, овај пут много више него икада, захваљујући моћи електронских медија. Довољно је рећи са каквом је брзином Ватикан признао сувереност Словенији и Хрватској и то на српску Нову годину. Стратегија савремене друштвене доктрине Римокатоличке цркве по питању односа према православнима остала је традиционална: потчинити православне!

Новост у свој овој пропаганди је што се број сарадника на овом послу из редова Срба умножио. Неки од припадника различитих „грађанских” удружења на пример, изузетно помажу да се православље компромитује на Западу, а што медији и „озбиљне” публикације одмах преносе. (59. У том смислу посебно је интересантан текст Ивана Чоловића, „Vrnitev srednjega veka v modernu”, Mohorjevičev kolendar 1999, „Mohorjeva družba”, Celje, 1999, стр. 208-214)

Римокатоличка црква дала је подршку оним снагама које су настојале да разбију СФР Југославију, подржала је сецесију Словеније, Хрватске и Босне. Та подршка била је конкретна: економска, политичка, медијска... Наиме, према писању италијанске штампе, папа Војтила је финансијски помагао Хрватску да се наоружа током рата (40 милиона долара). (60. Танјуг, „Свети рат Војтиле”, „Политика”, 23. 11. 1999, стр. 7) Овим новцем финансирано је про-

теривање Срба из Хрватске, рушење цркава и манастира, односно осамостаљивање Босне и Херцеговине и успостављање цивилизацијске границе на Дрини.

Према документу који су штампали Министарство за информације Републике Србије, и други, само 1991. године у Хрватској је уништено 96 православних богомоља (61. „Ратна страдања православних храмова 1991”, стр. 27 и даље), српско становништво је протерано из Хрватске, а Римокатоличка црква и не спомиње да се они врате, него преостале православце покатоличава.

Поред евидентног унијатизма и прозелитизма (о чему сведочи број „унијатских цркава”), та чињеница се не признаје. Тако аутор који је прешао из православља у унију са папом у својим текстовима прожетим мржњом према бившој вери, а које римокатоличке ревије радо објављују, пише: „У том смислу не износе се никави конкретни докази, оцјене су необјективне и некритичке па губе на својој озбиљности и критичкој тежини. Иначе, с католичке стране, ова врста политике осуђена је с највишег мјеста (Балдански документ мјешовите православно-католичке комисије из 1993. и енциклика *Ut unum sint*).” (62. Марко П. Ђурић, „Од вјерске толеранције до узајамне сарадње”, „Црква у свијету”, Сплит, бр. 4, 1988, стр. 376) Потом, исти аутор тврди да су православни нетолерантни, нетолерантнији од ислама: „Управо захваљујући својој толерантности, коју није познавао православни Исток, ислам је брзо потчинио себи источне провинције Бизантског царства... Будући да овдје није било вјерске, а с њом ни друге толеранције, многи су ове исламске освајаче доживјели као своје ослободитеље од бизантског притиска и православне ортодоксије.” (63. Исто, стр. 379) Али, каква је то толеранција када се цркве претварају у џамије, а, истовремено, највећа православна богомоља није смела бити већа од најмање муслиманске куће – о чему и данас постоји сведочанство, рецимо у Нишу, где је православна црква укопана у земљу да би била мања од најмање муслиманске куће у граду. Свакако да ови ставови не би заслуживали пажњу, јер нису научно релевантни по питањима о којима говоре, да нису злонамерни и политички интонирани, односно да не откривају једну политику – политику према православнима.

Нешто даље исти аутор се пита какав је допринос православног Истока развоју толерантне свијести, и даје одговор да тога доприноса нема (64. Исто, стр. 384) заборављајући да православни Исток не зна за верске ратове, спаљивање вештица, инквизицију...

У другом раду исти аутор, у истој ревији, говори о томе да православље развија најгоре особине код људи, пасивност и послушност, да православље не доприноси развоју демократске свести итд. (65. Види, Марко Ђурић, „Однос цркве и државе у свијетлу једне аксиологије”, „Црква у свијету”, Сплит, бр. 2, 1996, стр. 196, 188, 189)

Међутим, негативан став према православљу и православнима није карактеристика само бивших православца, него и преданих римокатолика. (66. О томе видети, Ернст Бенц, „Величина и слабост православља”, у зборнику, „Православље између неба и земље”, стр. 63 и даље)

Др Ђуро Кокша, загребачки бискуп, у разговору за једну ревију изнео је низ нетачности и злонамерности када су у питању православни, где је између осталог тврдио да Срби желе да забораве Јасеновац: „Torej: Jasenovac je že od prej stvar, na katero hočejo Srbi povsem pozabiti. Govorijo, da je v Jasenovcu umrlo več Hrvatov kot Srbov” (Дакле, Јасеновац је питање на које поодавно Срби желе да сасвим забораве. Кажу да је у Јасеновцу умрло више Хрвата него Срба.)” (67. Ђуро Кокша, загребачки шкоф, „Религија је једно, нација је друго”, „Трећи дан”, Љубљана, шт. 8, 1991, стр. 12) На сличан начин размишља и надбискуп Алоџиј Турк, који је изнео „занимљиве” тезе о томе да су Срби били римокатолици и да није познато када су и зашто прешли на православље; потом да се у ратовима вођеним на простору некадашње СФРЈ ради о агресији Срба, итд. (68. „Razmišqawe ob tragediji vojskovanja na Hrvaskem”, intervju sa gospodom nadškofom Alojzijem Turkom, „Третји дан”, Љубљана, шт. 4, 1992, стр. 11-12) Дакле, како мисле поунијађени православни, тако и бискупи. Превише да би се могло тумачити случајном омашком уредника ревија.

У том смислу нарочиту пажњу заслужује пројекат проф. Вернера Вајденфелда, чији су резултати саопштени у зборнику радова чији је он приређивач, а који је имао два издања („Demokratie und Marktwirtschaft in Osteuropa”, „Verlag Bertelsmann Stiftung”, 2. Auflage, 1996). Овај наводни „научни” пројекат, а заправо стратегија одузимања људскости жртви, прожет је скоро 99,9 одсто антиправославним расположењем, а посебно антируским, антибелоруским и антисрпским садржајима. Заправо ради се о „утемељивању” тезе да се у овим државама на власти налазе фашисти, и то вољом народа (!). (69. Одличан осврт са елементима анализе ове антиправославне књиге дао је (због чега заслужује сваку похвалу) Никола Живковић, „Демократија и тржиште”, „Хришћанска мисао”, Београд, 4-5-6-7-8, 1997, стр. 59-61. Најчешћа методологија коју примењују противници православља јесте „анализа идејних садржаја православља”, што је, како видимо, и некоректно и неплодно). На истом је трагу и аутор из „братске” републике Словеније, који је у својој књизи „Религија и политика” сакупио све најцрње мисли о православнима и од тог материјала склепао књигу. (70. Видети, Марјан Спрке, „Religija in politika, Spremembe u deželah prehoda”, Znantveno in publicistično središče, Љубљана, 1996)

Оваква пропаганда римокатолика против православља и православних није прошла незапажено код православних интелектуалаца и црквених великодостојника. Тако, на пример, поштовани српски православни владика Иринеј Буловић (коме се не може замерити да је антиекуменски расположен) даје опис и оцену циљева Новог светског поретка и његових заговорника: – Њен идеолошки „новоговор” и пропагандни арсенал крилатица и флоскула о „демократији”, „вредностима западне цивилизације”, „заштити људских права” (свуда, само не у двориштима својих вазала!), „мировним операцијама” (!) и тако редом, намењен је само „светој простоти” многомилionског телевизијског гледалишта и осталих медијских потрошача, док се у поверљивим документима државних администрација и, барем накнадно и селективно, у стручној литератури ствари углавном именују правим именима,

о чему сведочи тако добро обавештен и веродостојан сведок какав је Ноам Чомски. Та стратегија састоји се, укратко речено, у следећем: како да неких шест одсто становника ове планете (или, пре ће бити, само одређена олигархија међу ових шест одсто) на неодређено време, по могућству *ad infinitum*, задржи контролу над више од деведесет одсто светских богатстава и ресурса, а паралелно и глобалну политичку превласт”. (71. Епископ бачки Иринеј, „Нови светски поредак – покушај православног богословског виђења и тумачења злокобног империјалног експеримента нашег доба”, „Смисао”, Београд, бр. 7, 1999, стр. 21)

Слично размишљање пронашли смо још код једног аутора које је записао поводом осам векова Хиландара, а тиче се како нас самих, тако и пропаганде освајача и неолибералних и римокатоличких идеолога: „Несумњиво је данас, једнако као и јуче, опасно бити непозната земља. Нико не може оповргнути чињеницу да ономе народу о коме нико ништа не зна може приписати кошта жели. Међутим, као да је из видокруга српског посматрања и вредновања измакла једна друга крупна опасност по српски народ. Ријеч је о тешким и трајним посљедицама које проистичу из тога што у представама о српском народу царују неистине, предрасуде, полуистине и псеудоистине.” (72. Митар Миљановић, „Продубимо наше памћење”, „Васељена”, часопис Универзитета у Српском Сарајеву, бр. 6, 1999, стр. 15)

А оправдање сумњама даје и Ноам Чомски (уједно и објашњење зашто западњаци, једнако и неолиберали и римокатолици, обезличавају и руже православне), који је у својој књизи „Шта то у ствари хоће Америка” записао и следеће: „Западна и Источна Европа су некад биле у колонијалном односу: у ствари, руско супротстављање таквом односу је било један од узрока хладног рата. Сад се стари однос поново успоставља, али се води и велика битка око тога ко ће имати примат у тој трци пљачке и изабљивања. Да ли ће то бити Западна Европа на челу са Немачком (тренутно у вођству), или Јапан (који још чека са стране да види колики су профити), или Америка (...).” (73. Ноам Чомски, „Шта то (уствари) хоће Америка”, „Чигоја”, Београд, 1999, стр.)

И да ли је, потом чудно, када римокатолици имају негативан однос према православнима?

Према истраживању спроведеном међу хрватским римокатолицима о ставовима према верницима Српске православне цркве, сваки други верник је неповерљив према православнима (исто толико је и поверљивих), док тек сваки четврти мисли да их треба поштовати као људе. Православнима уопште не верује 8,2 посто римокатолика, равнодушних је 6,2 посто, а избегава их 6,8 посто анкетираних римокатолика.

Табела : Да ли бисте за брачног друга изабрали верника – верницу српске православне цркве, ако вас у погледу других особина задовољава?

Старост	Да	Не	Не знам
од 18 до 30 г.	6,0%	66,8%	26,6%
Од 31 до 40 г.	4,8%	85,5%	8,4%
Од 41 до 50 г.	5,4%	75,3%	19,4%
Од 51 до 60 г.	7,4%	77,8%	13,6%
61 и више г.	5,8%	73,1%	17,3 %

74)

Уочавајући политику која се води према њима, православни су реаговали тако што су створили негативно расположење према екуменизму. (74. Невен Дувњак, „Резултати анкете проведене међу вјерницима”, „Црква у свијету”, Сплит, бр. 2, 1999, стр. 176)

Патријарх Алексеј II каже: „У овом тренутку у нашој цркви, нажалост, постоји снажно расположење против екуменизма – мешетарење секти и псеудомисионара који су преплавили Русију, да би куповали људске душе, поистовећује се са правим екуменским контактима између цркава.” А на питање да ли је посета папе Русији могућа патријарх је одговорио: „Препреку томе чини стање у Западној Украјини, где се нама одузимају православни храмови. Верници се протерују из цркава, иако се после Другог Ватиканског сабора православне цркве називају сестринским црквама. Истеривање, нажалост, тече даље.” (75. Интервју патријарха московског Алексеја II дат немачком часопису „Фокус” 7. јуна 1999. године, „Свети Кнез Лазар”, Призрен, бр. 2, 1999, стр. 152-153).

Аутор износи сувопарне чињенице, кроз историјску генезу односа римокатолицизма према православљу. Верски и религиозни моменти, који су изнети у овом тексту, мада значајни за међусобни однос две цркве, користе се у овом елаборату не да би се доказивало која је од цркава права, ко је од кога отпао, када и зашто. То није предмет овог елабората, али на основу чињеница изнетих у овом тексту може да се утврди да је увек кроз историју Римокатоличка црква протеривала, прекрштавала, унијатила и вршила злочине над православцима. Историјски осврт само доказује да је Јован Павле Други следио тај ватикански код у тренутку када су се појавиле околности да се за да још један ударац православљу. С обзиром на временски период понтификата Јована Павла Другог, околности, однос снага, утицај, значај и моћ коју је приграбио, он је новим средствима спроводио вековну политику римских папа. Ако су крсташи клали и палили, за време власти Јована Павла Другог његови крсташи – усташе су средствима која им је он обезбедио наоружавани и подстицани да наставе са геноцидом над Србима. Дакле, он је регрутовао, наоружавао, подстицао, наређивао и „говором мржње”, како то воли да каже МКСЈ, учествовао у удруженом злочиначком подухвату, и баш онако како то формулише МКСЈ, непосредно извршио злочине над Србима. Наравно, све са осећајем да као поглавар супериорне цивилизације може и злочинима да мисионари новим пространствима које треба да освоји.

Из доктрине Римокатоличке цркве произлази да, ако власт, народ, становништво и једна територија признају врховну власт Јована Павла Другог, онда је ту место цивилизованом поретку и цивилизованим људима, али ако неко не признаје за Бога Јована Павла Другог, који је сам себе прогласио за дар Божији, који уједињује Европу и све хришћане, онда је цивилизовано и легитимно те појединце, народе и територију уништити. То је доктрина Јована Павла Другог, који је своје деловање као поглавар цркве и монарха једне квази-државице усмерио на то да буде световни владар, а саставни део те политике је крилатица да је свако средство дозвољено да би се остварио тај циљ.

Зато за све злочине на територији бивше Југославије од 1991. године мора да се оптужи Јован Павле Други, јер од њега нико други не може бити кривично одговорнији за њихово извршење.

28.

У књизи „Црква и политика”, аутор др Зоран Милошевић, издавач Институт за политичке студије, Београд, штампа „Заслон-принт”, Шабац, 2002. године, објављен је:

28. 1. На страницама 33 до 38, под насловом „Православље и друштвене реформе”, текст:

Православље и Запад: од мржње до поштовања

Православље је, више или мање, негативно вредновано на Западу. Римокатолици и протестанти су осмислили и током деценија неговали широко распрострањену науку о потреби раздвајања саме (хришћанске) цивилизације на њен супериорни и инфериорни део. „Хабзбуршки генерали су у походу на Србију 1914. објавили рат нижој источној византијској цивилизацији.” (10. Академик Милорад Екмечић, „Сусрет цивилизација и српски однос према Европи”, Нови Сад, 1997, стр. 7) Наравно, одобрење за први рат дао је лично папа (11. Др Љубомир Дурковић-Јакшић, „Србија и Ватикан 1804-1918”, Епархија жичка, Краљево-Крагујевац, 1990, стр. 501 и 502) У једном разговору државног секретара Ватикана са једним дипломатом забележене су од стране последњег и ове речи: „Наравски”, припоменуо је кардинал, „каква је штета, да Србија већ давно прије није поништена” (klein gemacht), јер би онда било то могуће много лакше учинити, без тако великог ризика недогледних могућности, него данас. Ова изјава одговара и мишљењу папе, који је наике у току последњих година више пута изразио своје сажаљење, што је Аустро - Угарска пропустила, да казни (züchtigen) свог опасног суседа на Дунаву. А нешто даље пише: „Папа и Курија виде у Србији прождрљиву (fressende) болест, која постепено продире до мозга Монархије, те је мора са временом растројити”), а бискупи су унапред дали опрост грехова војницима. (12. „Када је Србија, на матичној земљи српског народа, васкрсла почетком XIX века, била је најправославнија земља на свету, и у њеном ослобођењу није учествовао ни један једини римокатолик.” Др Љубомир Дурковић-Јакшић, „Србија и Ватикан 1804-1918”, стр. 5)

Већина аутора која се бави овим питањем сматра да је Римокатоличка црква утемељила овакво размишљање, посебно њен мислилац Жосеф де Метр, истичући супериорност западне цивилизације над „вечно непроменљивим истоком”. (13. Исто, стр. 47) Екмечић наглашава да без познавања његовог учења, а посебно дела о папи, које је он објавио 1819. није могуће схватити право порекло целе поплаве литературе о сусрету неједнаких цивилизација на реци Дрини. (14. Исто, стр. 49) Ову тезу проширио је немачки римокатолички историчар Јакоб Филип Фалмерајер тако што ју је поставио на расну основу, иницирајући, на тај начин, лавину нове нетолеранције према православнима. (15. Када је почео процес демонтаже СФРЈ, аутора овога рада посетили су пријатељи (он Словенац, она Српкиња) који су се вратили са летовања да би упитали да ли је тачно то што пише „Младина”, да Срби при-

моравају жене на обрезивање. На срећу, и сам сам прочитао тај несрећни текст и консултовао пријатеља са Медицинског факултета у Београду, који је демантовао такву праксу, рекавши да постоји случај такве праксе само код једног афричког племена. Али да брак није био словеначко-српски питање о истинитости писања „Младине” не би било постављено, него би било прихваћено као истина!) И када би се нека држава довољно осетила моћном и кренула ка Балкану и Истоку, за своје оправдање агресије увек је полазила од ових основа лишавајући жртве права на живот (јер су инфериорни, а то, признаћете, изазива код супериорних осећај да њихово убијање није лоше, него чак добро дело). У политику, ове идеје први је преточио протестант Адолф Харнак 1913. године. (16. Исто, стр. 77. Познати руски богослов Павле Евдокимов, „Христос у руској мисли”, манастир Хиландар, 1996, стр. 36-37 осврће се на Харнака реченицом „Адолф Харнак само читује сопствену неспособност да схвати мистичку перспективу Грка.”)

Слом комунизма је на Западу оживео осећање тријумфализма, које је праћено ренесансом идеологије о супериорној западној цивилизацији, а од 1989. године Европа се поново дели на латинску и православну, тј, супериорну и инфериорну. Године 1993. познати амерички политиколог Семјуел Хантингтон објављује своје чувено дело „Сукоб цивилизација”, које је на трагу стандардне идеје о инфериорним и супериорним цивилизацијама. „Хантингтонов есеј је више израз америчке савремене политике него што би био утемељен на било кавим научним достигнућима” – оцењује Екмечић. Било како било, ова теорија нашла је плодно тло и међу стратезима НАТО-а, тако да део пропаганде против Срба почива и на овим предрасудама.

Међу стручњацима који немају политичке амбиције ситуација није таква. Ернст Бенц, на пример, види и врлине и мане православља, што је и изложио у делу „Величина и слабост православља”. „Његова се величина састоји у томе што је сачувало пунину староцрквеног католицизма. То вреди за сва његова животна подручја”. (17. Ернст Бенц, „Величина и слабост православља”, у зборнику „Православље између неба и земље”, стр. 60) У Литургији је сачувано староцрквено схватање и староцрквена пракса службе Божије. Даље, сведочи Бенц, ова црква сачувала је изворну свест о екуменизму и саборности. (18. Исто)

Њен католицизам није униформан и заснива се на принципу да сваком народу треба дати Свето писмо, Литургију и православну доктрину на његовом властитом језику, што је, наравно, допринело раној еманципацији православних народа који су, утемељивши културу (језик, писмо итд.), стекли културне основе суверености као претпоставке политичкој. Потом, ту је и православни универзализам.

Слабости православља, према Бенцу, су следеће: државна црква, национализам (филетизам), осамостаљивање Литургије и напуштање „света”. (19. Исто, стр. 63-65) Набројане величине православља нису једине. Екмечић запажа да је Византија са својом културом утемељеном на православном хришћанству успела да сачува римско право; да сачува античке хеленске списе; остварена је велика византијска уметност, а Византија је основала и велику хришћанску цркву. М. Екмечић, нав. дело, стр. 18)

Познати социолог Макс Вебер био је још одређенији када је у познатој полемици са колегом и римокатоличким (демохришћанским) политичарем Е. Трелчком написао и следеће:

„Руско хришћанство је било и јесте чак и данас, у својим специфичним изразима у великој мери древно хришћанство. Ако неко обрати пажњу на неку ауторитарну цркву, покушаће да открије у којој инстанци је уложена последња непогрешива моћ која може одлучити да ли нека особа припада цркви или не... Ми знамо да је у католичкој цркви то данас папа, ми знамо да је у лутеранској цркви то „Реч”, Свето писмо, и они чија је дужност да га тумаче.

Ако сад упитамо Грчку (православну) цркву ко инкорпорира ту инстанцу, званичан одговор је...: „Црквена заједница сједињена у љубави”. (20. Андреас Е. Бус, „Макс Вебер и Азија”, „Градина”, Ниш, 1994, стр. 119)

Дакле, морамо рећи да је однос православља и Запада сложен, да у политичкој сфери православље представља сталну инспирацију моћницима да крећу на православне народе сматрајући их инфериорним иако су то, скоро увек, плаћали милионима људских живота (Наполеон, Хабзбурзи, Хитлер...). Православни су увек налазили начина да се одупру овим нападима плаћајући своју слободу великим жртвама. Међутим, како ова антиправославна пропаганда није стална, него се јавља у већини случајева пред ратове, то се може поставити и хипотеза да је митогено тумачење цивилизација о инфериорности православља поуздан индикатор да се спрема нови рат.

Насупрот томе, лаички социолози религије, посебно они који нису политички везани за римокатолицизам и протестантизам, уочавају врлине и мане православља, али и жељу православних да будућим поколењима предају веру какву им је оставило заједничко предање, а која није подлегла притисцима да се прилагођава човеку и политичарима. Ради тога, иако стално нападана, Православна црква је, како то лепо рече Вебер, древно хришћанство.

Православни теолог Сергиј Булгаков овај однос са неправославнима објаснио је на следећи начин. „Карактер православаца одређује се, у основним цртама, смирењем и љубављу. Одатле она доброхотна скромност, искреност и једноставност која је толико неспојива са духом прозелитизма и господарења (*compelle intrare*), својственом римском католичанству. Православље не убеђује и не заводи, оно плени и привлачи, то је његов начин деловања у свету.” (21. Протојереј Сергиј Булгаков, „Православље”, Књижевна заједница Н. Сада, Нови Сад, 1991, стр. 227-228. Колико су ове речи тачне, говори више података о нехтењу превођења на православље људи који су у невољи. Тако је митрополит Јосиф одбио жељу представника Словенаца размештених у Србији да пређу у православље као знак захвалности за пажњу и гостољубивост. Митрополит је то одбио рекавши да Црква не жели да се окористи њиховим тешким положајем, а када се ослободе и врате својим домовима нека размисле и одлуче према вољи. Види, „Lavrentije, Šabsko-vačevski episkop, Premiščevati in delovati”, „Друштво 2000”, Љубљана 84-85, 1995, стр. 70. Да ово није случајно, говори и податак о одбијању руских православних мисионара да на брзину покрсте „урођенике” јер потребно је да урођеници осете милостиву љубав Христову, а када их Господ очара сами ће тражити да

приме хришћанство. П. Евдокимов, нав. дело, стр. 56. Колико је ово различито од римокатоличког схватања хришћанске љубави, види се и из тога што су трон српског краља Петра I Карађорђевића у Београду претворили у римокатолички олтар, а двор у римокатоличку цркву!)

Али, шта са оним који ово схвате као слабост и инфериорност православља? На ово питање нема једноставног одговора.

У овом тексту се износе чињенице на основу којих се може утврдити став који шири Римокатоличка црква о православнима и који обавезује или утиче на став сваког појединца римокатолика. На основу доктрине о инфериорности православља, односно Срба, Јован Павле Други је наредио чињење злочина над Србима од 1991. године на територији бивше Југославије, јер за њега Срби и не могу бити жртве, нити лица којима он пружа заштиту. Вероватно он Србе и не третира као људска бића и зато геноцид над Србима за њега и није злочин.

28. 2. На страницама 42 до 50, под насловом „Нација – спона између породице и човечанства”, је текст:

Нација је за православне историјска категорија, конкретно – историјска, а не апстрактно-социолошка. Она је плод сасвим оригиналне отворености. За Берђајева „највише су у праву они који одређују нацију као јединство историјске судбине.” (38. Н. Берђајев, „Филозофија неједнакости”, стр. 75) Истовремено, национална свест штити истински живот, живот вредности и смртоносних будућих уништавања. За Берђајева држава није карактеристика која одређује нацију, али свака нација тежи да оствари своју државу, да је учврсти и ојача. То је здрави инстинкт нације. Држава без националног језгра и националне идеје нема пред собом стваралачки живот. (39. Исто, стр. 85)

Стефан Цанков, бугарски православни богослов, наводи да је православна црква постала мајка православних нација, као и да се у цркви нација признаје и негује као природна и историјска датост, односно као нешто индивидуално, самосвојно. (40. Стефан Цанков, „Црква и нација на православном истоку”, у зборнику „Хришћанство и политика”, „Бели анђеос”, Шабац, 1998, стр. 96) Истовремено, 1872. године сабор Цариградске васељенске патријаршије осудио је тзв. филетизам, тј. подвајање раса и националне спорове (национализам) и на тој основи цепање цркве. (41. Исто, стр. 97)

„Али, нација може бити и постати, као што је речено, и носилац добра и божанскога. Јасно је да, као у свему људском, налазе приступа нацији више и ниже силе и норме. (...) Већ у низу социјалних категорија људског живота стоји нација као спона између породице и човечанства.” (42. Исто)

Јединство и/или интеграција

Сваки говор о државно-националним интеграцијма међу православнима неминовно мора да се одреди према библијској причи око Вавилонске куле и пометености језика.

Будући да је Вавилонска кула била чудо технике, али „чудо” које није било индиферентно према религији, већ је носило антирелигијску, богохулну поруку, због тога је постала незаобилазна парадигма на основу које су тумачени и вредновани сви потоњи слични покушаји. Прича се завршава тако што Бог, „желећи да спречи остварање ове замисли и постави границу бого-

хулном самоузношењу човечанства, меша језике, тј. за вечна времена успоставља закон националног уситњавања и мноштвености националних језика и култура. У овом акту Божје промисли садржи се, с једне стране, признање да безбожна охоло техника, која је снажно дошла до изражаја у замисли о подизању Вавилонске куле, није случајна већ неминовна и природна последица саме чињенице једнообразне, национално-недиференциране општечовечанске културе, а с друге стране, указивање на то да само национално ограничене културе могу бити ослобођене духа празне људске охолости и водити човечанство богоугодним путевима.” (43. Николај Сергејевич Трубецкој, „Вавилонска кула и пометеност језика”, „Градина”, Ниш, 4, 1991, стр. 6)

У том смислу Трубецкој је критичан према западном начину делања и стварања „сфера утицаја”, (нео)колонијализмом, европеизацијом, цивилизацијом, концесијама, итд, које га подсећају на Вавилонску кулу. Јер западњаци и само хришћанство користе за доминацију и хегемонију „На тај начин Христова заповест да се сви народи науче, крстећи их ва име Оца и Сина и Светог Духа, у суштини остаје неиспуњена. А она није испуњена у знатној мери управо стога што се мисионарство преобратило у оруђе европеизације, у средство за успостављање једнородне општечовечанске културе чију смо богохулну суштину настојали да разоткријемо у претходном излагању.” (44. Исто, стр. 13-14)

Уместо наметања једнообразне културе Бог, како каже епископ Атанасије Јевтић, жели јединство свег рода људскога. (45. Епископ Атанасије Јевтић, „Хришћанска визија Европе из православне перспективе”, „Богословље”, Београд, 1-2, 1991, стр. 50) А како спојити јединство и националну самобитност?

На ово питање Јевтић даје следећи одговор: Али, Бог је такође хтео много народа, и у Божанском плану Његовом садржано је и њихово заједничко историјско живљење у суседству, у одређеним границама времена и простора. Дакле, у нашем историјском заједничком суживоту више народа и нација у Европи, не само да нема ничег лошег, него, напротив, ту треба видети Божју вољу и задатак заједништва у разноликости, јединства у различитости. (46. Исто) Поједностављено речено, ради се о томе да уједињавање Европе, да би задовољило православље, мора ићи у смеру (кон)федерације народа, а не никако у смеру регионализације и грађанске Европе. У ту сврху међу православнима се развија посебна „теологија јединства”, додуше као опозициона теологија. (47. О томе опширније код Митрополита Јована Зизјуласа, „Јединство цркве у светој евхаристији и у епископу као основни историјски проблем”, „Беседа”, Нови Сад, 1-4, 1993, стр. 95)

Званично, највиши степен јединства постиже се заједничком Литургијом, а не политичком интеграцијом и стварањем наднационалних творевина и борбом за моћ. И Петар Ћебић запажа да, када су интеграције у питању, православни говоре само о духовном јединству међу хришћанима, (48. Петар Ћебић, „Екуменизам и вјерска толеранција у Југославији”, НИРО „Младост”, Београд, 1988, стр. 145), док се остала питања не постављају.

И питање саборности „као општи метафизички принцип устројства бића” наводи на закључак да мишљење политичких интеграција различитих

нација има сасвим други редослед и пут. Јер, према мишљењу словенофила, римокатолици су „хармонизацију” јединства и мноштва свели на безусловни ауторитет „јединства”. (49. О томе опширније код Л. Е. Шапошњиков, „Учење о саборности у схватањима раних словенофила”, у зборнику „Православље између неба и земље”, стр. 128)

Србија – изнад Истока и Запада

Хипотеза да Србија, тј. Балкан (православни) мора да се дистанцира и од Истока (муслимана и будиста) и од Запада (римокатолика и протестаната) историјски је заснована, а међу православним теолозима постала је „популарна” захваљујући епископу Николају Велимировићу и архимандриту Јустину Поповићу. Суштина ове тезе је у следећем:

„Балкан се налази у географском смислу између Истока и Запада, а идејно стоји изнад Истока и Запада.

Која је то идејна сила што спасава Балкан да не буде и идејно између, него га уздиже изнад Истока и Запада?

То је вера православна и само вера православна. Сви остали чиниоци, као земљописни положај, култура, наука, муслиманство, политика, земаљске тежње и аспирације, држе Балкан између Истока и Запада. Вера православна пак уздиже га изнад Истока и Запада, и само вера православна.” (50. Владика Николај Велимировић, „Изнад Истока и Запада”, Сабрана дела, књ. V, Диселдорф, 1977, стр. 794)

Идеја да се православни уздигну изнад Запада и Истока постављена је почетком двадесетог века. Њено првобитно јављање следи у 1903, потом 1911. годину, 1923-24, да би тек после Другог светског рата (1956. г.) била дефинисана у делима двојице српских богослова, владике Николаја Велимировића и архимандрита Јустина (Поповића). Од њих су идеју преузели руски (пре свега они из Руске заграничне цркве у САД) и други богослови и проширили је дилемом православља, мада не потпуно и без критичког аспекта. (51. Протојереј Александар Шмемен, утицајни руски богослов, мислио је другачије. И он је трагао за начином да се превлада онај страшни расцеп између Истока и Запада, до кога је дошло у средњем веку. Према њему, проблем није у бежању и тражењу трећег пута, него једноставно православно у себи (унутар себе) треба да се помире и са „источним” и „западним”. Нажалост, то је опозиционо мишљење и с обзиром на источну политику Ватикана још ће дуго тако и остати. Види, протојереј А. Шмемен, „Историјски пут православља”, „Светигора”, Цетиње, 1994, стр. 375-376)

И Николај и Јустин проблем су у основи поставили као дилему, пише Д. Суботић: Православље између Истока и Запада и православље изнад Истока и Запада. Другим речима, проблем се сводио на однос православља и римокатолицизма, који се налазе на вододелницама двеју култура, вера и цркава, сусрећу и додирују на овим балканским просторима (52. Драган Суботић, „Православље изнад Истока и Запада у богословској мисли Николаја Велимировића и Јустина Поповића”, у зборнику „Шта нам нуди православље данас?”, приредила Г. Живковић, „Градина”, Ниш, 1993, стр. 112), истичући да је богочовечанска философија основна богословска вредност православља, што представља алтернативу народима на Западу утонулим у потрошачки

менталитет, неприкосновени ауторитет папе у Риму, отуђене од праве хришћанске вере, које се једино сачувало у патњама и подвижништву православних теолога и монаха.

Слично Николају, и Јустин Поповић је у делу „Филозофија и религија Ф. М. Достојевског” писао да „Обоготворење човека и човечанства је најстрашнија болест Европе; у њој је социјализирана идеја човекобога. Здравље православља је – Богочовек и богочовечанство. Европа је човекоцентрична; православље је Христоцентрично. Тајна Европе је – човек; тајна православне Русије је Богочовек. Достојевски је открио и преживео искрено и мученички обе тајне”. (53. Јустин Поповић, „Филозофија и религија Ф. М. Достојевског”, Сремски Карловци, 1923-24, стр. 188)

Историјски посматрано теза има сасвим реалну политичку подлогу много пре двадесетог века, а налази се у учењу Светога Саве, тј. Светосављу (српском православљу). Пошто се замонашио и живео међу Русима, Грцима, Бугарима, Мађарима, Арнаутима итд, научио је да воли људе разних националности, али и да реално сагледа политички положај Балкана, посебно Срба. Због тога духовни наследници Светога Саве његово православље и политичке идеје називају Светосавље. А „Светосавље је вера и философија живота прилагођена људима овог поднебља који се, с муком али храбро, одржавају на овој жеравичкој вододелници Истока и Запада, народа који не желе сасвим да припада ни анархичном Истоку нити вештачки организованом Западу, људи који желе да се уздигну изнад источног мистицизма и западног римокатолицизма...” (54. Жарко Гавриловић, „Светосавље на жеравици размеђа Истока и Запада”, „Глас Цркве”, Шабац, 2, 1986, стр. 31)

Једна друга анализа бави се дубље овим питањем, тј. како је Растко (Свети Сава) гледао на западни, а како на источни свет.

Самим тим што се определио за православље, Свети Сава је изабрао народну и духовну самосталност. То је продубљивао уклањајући грчко свештенство и доводећи српске свештенике и монахе и уводећи ћирилске натписе на фрескама по српским манастирима. Византија је Сави била узор у свему.

Када је реч о Савином ставу према Риму, мишљења научника се битно разликују и своде се углавном на два: противнички и пријатељски.

„У Савино време свакако је познато било”, пише Миодраг М. Петровић, „како у Србији тако и у византијском свету, да је римски папа Адријан II (867-972) подржао мисионарски рад словенских просветитеља свете браће Ћирила и Методија; да је одобрио да словенски језик буде богослужбени језик, словенским народима; да је лично хиротонисао Методија; да су ученике свете браће рукоположила два римска епископа. Исто тако, морало је бити живо и предање о противљењу католика мисији Ћирила и Методија и да су архиепископа ухапсили римокатолички свештеници у Панонији...” (55. Миодраг М. Петровић, „Црквенодржавна идеологија Светога Саве”, у зборнику „Српска Византија”, Београд, 1993, стр. 62)

Сави су добро позната била недела Латина у Цариграду, Солуну, у Св. Гори, нарочито из времена док је обитавао у Хиландару. Њему су врло добро познати били крсташки походи римокатоличког света са Запада на Исток, који су се сводили на разарање православља.

С друге стране, међутим, Сава је знао да се и после великог раскола у цркви 1054. године тражило решење за измирење и поновно црквено јединство Истока и Запада, мада су Византинци били озлојеђени због рушилачких похода Латина. (56. Исто, стр. 63)

Какав је Савин, дакле, званичан црквеностановни став према римском папи? Одговор гласи: онакав како су црквени оци одлучили на васељенским саборима, тј. да римском епископу припада првенство части. О томе говори 3. канон Другог васељенског сабора у Цариграду 381. године, што је потврђено 28. каноном Четвртог васељенског сабора, одржаног у Халкидону 451. г. и 36. каноном Шестог васељенског сабора, званог Трулског, 691. године. (57. Исто, стр. 64)

Сава је одржавао коректне односе са папом, његов отац је затражио и добио краљевску круну од папе, а Сава шаље епископа Методија са скупоценим кандилом за гроб апостола Петра и Павла и писмом римском папи, којим га обавештава о свом посвећењу за архиепископа Српске цркве. Сава тражи од папе благослов како би венчао брата свога на краљевство. (58. Исто)

Када се све сабере, Сава је од византијског цара преузео игумански жезл да стално буде у Хиландару, од папе је стекао право на крунисање српских владара, а од цариградског патријарха право на хиротонију и црквену самоуправу у Србији. Сва та права учвршћивала су државност и црквеност Србије, што на својеврсни начин говори о црквенодржавној идеологији Светог Саве.

Сава је, како видимо, радио на учвршћивању државности и црквености заснованој на свести и самосвојности српског народа која ће учврстити идентитет Срба, а што ће бити основ да се издржи петстогодишње ропство под Турцима и избегне асимилација.

Анализирајући поступке Светога Саве, потоњи српски богослови, имајући на Истоку ислам, а на Западу хришћанство, које се удаљило од заједничке баштине и надасве агресивно у жељи да потчињава, кренули су у тражење решења за српски и друге православне народе. Немајући у залеђу Византију, већ Турску, а испред себе моћни и надмени Запад, решење је нађено не у приклањању Истоку или Западу, него уздизању изнад ова два опасна суседа, наравно у духовном смислу. Дакле, бити веран православљу, тј. изворној Христовој вери, док се у окружењу нешто не промени.

У политичком смислу иницијатива је препуштана политичарима и они су је решавали тако што су ширили Србију ка старим границама из Средњег века, све до стварања Југославије, чије формирање је подржала и Српска православна црква, али убрзо је изразила и кајање. Савремене тезе, иако ретке, пошто српски богослови ретко залазе на политичко подручје, крећу се у смеру оживљавања политичких концепција из времена Карађорђа, а то је стварање Савеза слободних народа Балкана, који би, потом, ступио у савез са православном Русијом. (59. Владика Николај Велимировић, „Српски народ као Теодул”, Сабрана дела, књ. V, стр. 681) Ни овај план, наравно, није једногласно прихваћен од српских архијереја. На пример, епископ Лаврентије (60. Видети интервју са владиком у мојој књизи „Секте и демократија”, Виша хемијско-технолошка школа, Шабац, 1999, стр. 92-100) радије би на За-

пад, у ЕУ, али последњи догађаји све прозападне људе у Србији, па тако и у цркви стављају на тешка искушења. Другим речима, све оне бајке о демократији, људским правима, правној држави, цивилном друштву, итд. које су годиле и православним (српским) ушима, под налетом НАТО бомби отрезниле су многе (не)критичне прозападњаке. Јер, ако се рат у Словенији и Хрватској, па донекле и Босни могао оправдавати правом, људским правима и сл. у овом случају таква су настојања крајње сумњива.

Сан о „добром Западу” и НАТО-у као „одбрамбеном” савезу дефинитивно је разбијен. Не само међу православнима, него и хиндуистима, будистима и другима, а (међу набројанима) већ се поставља питање ко је следећа жртва НАТО-а. А страх код непротестаната и неримокатолика од НАТО-а није добра препорука за Запад.

Аутор овог елабората имао је велику дилему да ли да цитира овај текст. Судаћи по начину рада МКСЈ, с правом се поставља питање да ли овај текст треба да буде у елаборату, јер стварно се отвара дилема да ли могу да га схвате они који деле правду у том и таквом МКСЈ. Да ли могу да схвате да постоји народ који од своје цркве не тражи да му буде световна власт. Да ли могу да схвате цркву и народ који не желе да буду ни на Западу, ни на Истоку, већ изнад Запада и Истока. Да ли могу да схвате да постоји црква која не жели да прекрштава у стању нужде и било какве неизвесности у којој се нађе појединац. Да ли могу да схвате да постоји црква и народ који је за све облике сарадње и пријатељства и добре односе са свима, али који изнад свега воли своју слободу и који не може да пристане на утапање и ишчезавање и који не прихвата нечовекољубље. Један мали народ не може да прихвати да га неко претапа и зато има природну потребу да се брани и одбрани, како би сачувао свој вредносни систем у коме може да функционише. Никада мале државе и мали народи не могу да освоје или поробе веће државе и народе.

Јован Павле Други у активностима које се односе на територију бивше Југославије од 1990. године покушао је да докаже да су Срби и Србија извршили агресију чак и на оним територијама где никада није било Срба. За све су криви Срби, па и када их избацују из Устава СР Хрватске, мада су били конститутивни народ. Врхунац његовог цинизма је позивање на Устав СФРЈ када је у питању избор Месића, али и негација тог истог Устава када је у питању оружана сецесија Хрватске под усташком влашћу Фрање Туђмана. Једноставно, двоструки стандарди незаблудивог Јована Павла Другог, кога је, по његовом мишљењу, послало Божанство да уједини Европу, омогућили су му да медијски и политички Србе представи као монструме које свако може убијати, односно да није злочин убити, прогањати и чинити било коју другу пакост над Србином. Толико година после оружаних сукоба на територији бивше Југославије, захваљујући пре свега деловању Јована Павла Другог, и данас су само Срби расељени и не могу да се врате у своје прадедовске домове, а ако се и врате, изложени су прогонима, хапшењу и другим зверствима. У Хрватској, сада по мери Јована Павла Другог, Срба је некада било 12 посто, и после страшног геноцида током Другог светског рата, а данас, после геноцида те Хрватске коју је признао Јован Павле Други, Срба нема ни 3 посто. Србија, коју је осудио на пропаст Јован Павле Други, и данас је задржала своју мултиетничност.

Јован Павле Други је имао злочиначке намере према Србима и зато је наредбодавац за све злочине на територији бивше Југославије од 1990. године. Он је формирао злочиначка удружења по систему подјармљивања комплетне структуре Римокатоличке цркве, утицајних појединаца из онога што називају међународном заједницом, неких из структура НАТО и медија које држе под контролом Опус Деи и Друштво исусоваца, а устапе Фрање Туђмана и све снаге сецесионизма су непосредно извршиле злочине над Србима, како би се остварио злочиначки циљ који је Јован Павле Други договорио са Реганом.

28. 3. На страницама 81 до 98, под насловом „О српско-хрватским националним и верским односима – манипулација с Хрватском” је текст:

„Само започните једном са Римом. Већ сте преварени.” Јохан Волфганг Гете.

Хрватска национална идеја показала се као трагична за српски народ и српски национални идентитет. (1. У изворе српског идентитета поједини аутори убрајају православље, самосталну Српску православну цркву, постојање српског расејања, специфичан положај и улогу Србије и српског народа на Балкану, неговање културе слободарства итд. Живојин Ђурић, „Народна сувереност и демократски преображај Србије у 19. веку”, Институт за политичке студије, Београд, 199, стр. 31-33) Методологија поримокатоличавања и хрватизације Срба варирала је од времена до времена, од локалне до глобалне стратегије, често прерастајући почетне замисли и оквири. Почетне мере према Србима сводиле су се на једноставну примену државне силе којом би се протерали православни свештеници и монаси, а затим наметали римокатолички. Затим је следила гола сила, паљење цркава, укључујући и народ који би се затекао у цркви, а временом се прешло и на перфидније начине мисионарења, тј. коришћењем тзв. великих и модерних (политичких) идеја којима би се заразили, прво интелектуалци, па за њима и остали народ.

О значају идеја и манипулација идејама постоје значајна истраживања и схватања. Тако нас Политичка енциклопедија обавештава да се у историји и политичкој теорији под идејама подразумевају не само „апстракције” или само имена за ствари и процесе, већ и субјекти друштвено-теоријског процеса. Према томе, идеје означавају реално, не у концептуалном виду, већ у његовој рационалној супстанцијалности о којој Хегел говори. Идеје имају друштвени и политички значај, ако и уколико доприносе сазнању стварности и њеном мењању путем инспирисане или вођене акције људи. (2. Политичка енциклопедија, „Савремена администрација”, Београд, 1975, стр. 324) Дакле, идеје по својој друштвеној функцији и значењу су материјална снага и оружје борбе за одређене циљеве, али су, истовремено, и оружје критике и сазнања. „Идеје су резултат разума, знања и маштовитости човека. Оне су акт дијалектичке игре науке и поезије, реализма и утопизма”. (3. Исто, стр. 325) Идеје, чији је циљ политичке природе изражавају се посебним језиком чија је функција да прикрије праве намере оних центара моћи који стоје иза популаризованих идеја. „Баш тај идеолошки језик пронађен је да заспе и прикрије стварност, тако да, ако хоћете доћи до саме ствари, морате имати нови језик, или очистити стари од идеолошких наслага”. (4. Ђуро Шушњић, Религија (I), стр. 449-450)

Идеје се вреднују од стране људи не само с обзиром на садржај, већ и с обзиром на функцију коју врше у индивидуалном и колективном животу. Другим речима, критеријуми за вредновање идеја су двојаки: гносеолошки и социјално-психолошки. То значи да се нека идеја може оцењивати не само с обзиром на то да ли се она слаже са групним и личним искуствима, интересима и потребама. Треба, дакле, правити разлику између научно прихватљиве истине и социјално-психолошки прихватљиве истине. Једна научно прихватљива идеја не мора да буде прихваћена од стране групе људи ако је у супротности са њиховим искуствима, интересима и потребама. Једна, с научног становишта неистинита идеја, може да буде широко прихваћена од стране групе људи, ако је у сагласности са њиховим искуством, интересима и потребама. (5. Ђуро Шушњић, „Рибари људских душа, идеја манипулације и манипулација идејама”, „Младост”, Београд, 1984, стр. 36)

На пример, наш познати социолог Ђуро Шушњић описивао је и анализирао манипулативну страну „испаљених” идеја у јавности: „Људи нису свесни, или нису довољно свесни, да њихов свакодневни живот надзиру моћне групе,... испаљују кишу пажљиво одабраних и организованих симбола... Основна сврха ових духовних радијација састоји се у подешавању људских душа, а основна последица у савијању њихове воље за самоодређењем”. (6. Ђуро Шушњић, „Рибари људских душа”, стр. 6) Све ове манипулаторе идејама у циљу придобијања некакве користи или сламања идентитета народа и индивидуа, аутор је метафорично назвао „рибарима људских душа”. Свој статус „рибара људских душа” многи дугују заправо повлашћеном положају у друштву и државној организацији, а који имају приступ информацијама и средствима општења, односно ствараоцима јавног мњења. За успешан посао потребно је, наравно, познавати и технике убеђивања. Због тога се догађа „да је оно што зовемо слободан избор већ неко други уместо нас припремио.” (7. Исто, стр. 13) Уверени у своју моћ и нашу немоћ осуђени смо да слушамо убеђења пре него сазнања. (8. Исто, стр. 15)

Врсни мајстори на подручју манипулација и „рибарења људских душа” јесу свештеници Римокатоличке цркве. Паралелно са радом на хуманитарној, просветној, верској мисији, политичком подручју итд., представници ове цркве развили су и праксу манипулације идејама као облику мисионарења. На том путу Римокатоличка црква морала је монополисати подручје идеја, што је учињено кроз формулу папске непогрешивости. Оно што каже црква је непогрешиво и верник нема алтернативу. Због тога је још увек актуелна идеја нашег нобеловца Иве Андрића који је у „Травничкој хроници” записао: „Није највећа будала онај који не умије да чита, него онај који мисли да је све оно што прочита истина.” Следбеници прецизно профилисаних идеја, презентованих од одређених ауторитета и ширених од унапред одређених људи, постајали су жртве које су се лишавале своје воље и самоодређења. Постајали су, другим речима, оно што је носилац „испаљене” идеје желео.

Тако је било и са Србима који су падом српских држава под турску власт бежали ка западу да избегну заробљавање и исламизацију. Измучени, изгладнели, препуштени сами себи, пре тога лишени својих свештеника и монаха, дочекивани су од римокатоличких свештеника и мисионара и поримо-

католичавани. При томе се настојало да им помуте властиту (само)свест о пореклу како се не би повратили у пређашњу веру. Све је то резултирало гуљењем народне свести или њеним потискивањем. Срби су били

„Неутврђена подријетла, рођени и одгајани као Греци, заробљени и присиљени постати Османлије, они су, у тренутку избављења из ропства, примали трећу – католичку вјеру. Разлоге скретања у кривоверје испитаници објашњавају подријетлом и одгојем (православље), животом у граничним, ратним подручјима, страхом од смрти и притиском освајача (ислам).” (9. Ловорка Чоралић, „Хрвати у процесима млетачке инквизиције,” Хрватски институт за повијест, Загреб, 2001, стр. 55) Национална трагедија је била близу потпуности. Документа говоре о милионима поримокатоличених Срба који су у наредним вековима претопљени у Хрвате. Наш познати научник Јован Цвијић писао је својевремено о овој појави: „Од преласка Јужних Словена у хришћанство и поделе на западну и источну цркву, није међу њима никад било толико промене вере као у турско време. Јер пред овом епохом Балканско је полуострво било хришћанско.” (10. Јован Цвијић, „Из друштвених наука”, „Вук Караџић”, Београд, 1965, стр 300) Цвијић наводи да су многи православни и богумили западних земаља преобраћени у римокатоличку веру. Било је и унијаћења, и ти су често прелазили даље на римокатоличку веру. „А католички бискупи, жупници, фрањевачки ред изјављују да је папа врховни поглавар обеју цркава, да су православни шизматици, а они права вера и раде на сједињењу цркава са папом. У земљама под Аустријом осећа се иста тежња код неких аустријских владалаца и загребачких бискупа. У Босни и Славонији, фрањевци, главни представници католичке цркве, развијају велику прозелитску ревност јер, кажу, њихова је прва дужност ’обраћење иноверника на католичку виру.’” (11. Исто, „Фрањевци наводе многобројне примере, према којима су на хиљаде православних превели на католичанство. Њиховом сарадњом чак 1831. год. прешли су на „католичко сједињење” попови села Кричка и Баљка, у Петровом Пољу, у Далмацији заједно са сељацима, а у исто време и „различите обитељи у варошима Дрнищу и Врлики”. Али они сами тврде да „помињу само оне у већем броју, а предуго би било кад бисмо и поједине билежили”. Ј. Цвијић, нав. дело, стр. 302)

Четрдесетих година XIX века говорило се о 1.840.000 Срба – римокатолика (а само 810.000 правих Хрвата). Да ли су ту урачуната претходна поримокатоличавања, и ко то уопште може израчунати? Јован Цвијић је о овом процесу поримокатоличавања записао: „И збиља је много више православних покатоличено него што се то може потврдити записима и историјским изворима”. (12. Ј. Цвијић, нав. дело, стр. 302-303. Према Цвијићу, за римокатоличку веру је у Босни вероватно највише учинио Анђео Звјездовић, који је био православне вере и тек је као младић прешао на римокатолицизам и доцније постао старешина фрањевачког реда у Босни. Упор. Јевто Дедијер, „Поријекло босанско-херцеговачког становништва”, у зборнику „Православље, вријеме и Босна”, „Бели анђео”, Шабац – Српска православна црквена општина Добој, 2002) Зар је чудо што су Срби православци у тим Србима римокатолицима, када су их назвали Хрватима, гледали браћу? Ово се манифестовало и у чињеници да је српски језик преузет од Хрвата и да њиме фак-

тички говоре и данас, иако су покушавали да се језички сепарирају. Ову чињеницу планери у Риму вешто су (зло)употребили и (не)свесну српску слабост према „Хрватима” као браћи по крви окренули против њих самих.

Идеја која је, дакле, послужила Римокатоличкој цркви да изманипулише Србе јесте идеја хрватства. (13. „Може се слободно рећи: ”, пише Ђуро Шушњић, „тамо где је изворна религија у повлачењу, наступа клерикализам и национализам”. Религија (I) „Чигоја”, Београд, 1998, стр. 449) Само тако Срби-римокатолици остајали су одани Римској цркви. Дакле, сећање на српске корене и православље водило је, у потенцијалном смислу, напуштању Римокатоличке цркве. (14. Испоставило се да су само они Срби који су остали везани за Српску православну цркву успели да очувају свој народни и национални идентитет) Да се то не би догодило, Римокатоличка црква је кренула у стварање новог националног идентитета поримокатоличеним Србима. О овој страни хрватске идеје биће речи у редовима који следе.

Бог и Хрвати!

На писање ове студије подстакли су нас актуелни догађаји у Војводини, Црној Гори, Босни и Херцеговини и на крају, Србији. Догађа се исти сценарио какав се догодио у данашњој Великој Хрватској. Латинизација, хрватизација српске културе и политике достиже размере када се мора реаговати. Очигледно је, дакле, да се римокатолички клерикализам поново јавља у својој најагресивнијој форми. (15. „Па откуда онда нетрпељивости, мржња и сукоб? Очигледно да они не долазе из вере, него из недостатка праве вере. Долазе из верске идеологије која се повезује са световним интересима”, у нашем случају Хрватима. Ђуро Шушњић, Религија I, стр. 450) Спој верске идеологије и хрватства даје изузетно агресивни клерикализам и шовинизам који нужно резултира верским прозелитизмом, а када он није могућ, користи се и геноцидом и протеривањем Срба са њихових вековних огњишта. Зар је, потом, чудно када Хрвати у свом нарцисоидном заносу, заштићени од моћног Ватикана, кличу: Бог и Хрвати!

Српски народ је (био) изложен до сада трима идејама осмишљеним од стране Римске цркве, а евидентно је да су две које већ посматрамо као историју, илirsка и југословенска, за Србе биле фаталне. Трећа се јавља у новије време – идеја европејства, а већ је уочљиво колико делује разарајуће на српску културу, народ и државу. Повлачењем историјске и политичке паралеле између ових идеја желимо да покажемо да су те три идеје, заправо, сестре близнакиње, рођене од исте мајке, Римокатоличке цркве, а са истим циљем: разарање православља и поримокатоличавање Срба, те њихово национално асимиловање и претварање у Хрвате.

Дошло је, дакле, време да се осмишљавају нови путеви за очување националног идентитета. Решења има, али да ли и (политичке) воље да се спасемо губљења властитог идентитета, односно поримокатоличавања и хрватизације?

Поримокатоличавање и хрватизација Срба и српских земаља

Прва анализа и размишљање

„Дошао сам у столицу покатоличенога Српства” (Руски генерал Гурко 1890. о својој посети Загребу).

Историја хрватско-српских односа недовољно је позната савременим Србима. Разлога је, наравно, више. Наука није могла да каже истину због политике „братства и јединства”, која је дала Хрватима велику Хрватску какву никада нису имали. Та политика полазила је од фикције да постоји некаква српска хегемонија над Хрватима и другим народима на Балкану, а која се мора сузбити, пре свега, одузимањем српских земаља, асимилацијом Срба и разбијањем Србије на три дела. (1. Централни део Србије, према овом плану, треба такође разбити. Под плаштом регионализације заправо се припрема, по први пут, федерализација Србије. Види, Мирјана Стефановска, „Разградња Србије”, „Хришћанска мисао”, „Свечаник”, часопис за теолошка, културна и друштвена истраживања, Београд, бр. 5-8, 2001, стр. 23-25) Србе као народ и нацију треба похрватити и поримокатоличити. Последице те политике осећамо и данас.

Однос Срба према овом питању до Другог светског рата, како сведочи Василије Ђ. Крестић, био је прилично уједначен. „Сви Срби, без обзира на то да ли су били више или мање спремни на трпљење и попуштање, учавали су где се крило зло у односима с Хрватима. Схватили су да су Хрвати од Илирског покрета и све време потом тежили асимилацији и хрватизацији Срба у Хрватској, Славонији и Далмацији, стварању велике и етнички чисте, а колико је могуће више католичке хрватске државе. Већина Срба била је спремна да пружи отпор таквим настојањима Хрвата, али није била сагласна у избору средстава и начину пружања отпора”. (2. Василије Ђ. Крестић, „Знаменити Срби о Хрватима”, „Прометеј”, Нови Сад, 1999, стр. 7) Значајно је напоменути да је у ово време посејано међу Србима и семе идеализма и неопрезности, које је у пуном замаху деловало за време комунизма. „Међу знаменитим Србима”, пише В. Крестић, „било је и оних који су, занети слогом, братством, југословенством, заједничким животом у заједничкој држави, били спремни не само на максималне уступке Хрватима, већ и на фалсификовање историјских чињеница. На такве фалсификате, ради остваривања југословенске мисли, били су спремни и многи потоњи историчари, који су приказивали односе појединих знаменитих Срба с Хрватима.” (3. Исто, стр. 8)

Знаменити српски научник, емигрант др Лазо М. Костић један је од ретких аутора који се бавио овом темом. Међутим, његове студије су тек накнадно присутне у нашој јавности, односно тек од 1990. године, што је неизмерна штета. „Ако су Срби иког прихватили као свог најмилијег, ако су иког тетошили, ако су иком толико опраштали да су и на истине о себи (свјесно) заборављали – онда су то били Хрвати. Ако се Срби упитају ко им је у њиховој балканској историји највише зла нанио – опет је одговор: Хрвати. Ако је у српској „науци” икоме кроз прсте прогледавано – онда је то, поново, чинила првенствено у односу на Хрвате. Ако су се игдје српски национални интереси запостављали и губили, онда је то опет само у хрватском националном програму. Ако се и о чему у последњем вијеку није међу Србима смјела знати истина, то је „недвојбено, била истина о Хрватима.” (4. Милош Ковачевић, „Истина о Хрватском (не)пријатељству према Србима”, предговор књизи Лазо М. Костић, „Вековна раздвојеност Срба и Хрвата”, „Добрица књижа”, Нови Сад, 1999, стр.7)

И сам Лазо М. Костић тврди да Срби и Хрвати нису били један народ, односно да нису били блиски. „Ми се вековима, Срби и Хрвати, нисмо познавали, нити смо имали ишта заједничко. Кад смо се помешали, настао је између нас лом, настао је ресантиман, који је некад био латентан, да избије на површину и букне чим му се укаже прва погодна прилика.” (5. Лазо М. Костић, „Вековна раздвојеност Срба и Хрвата”, „Добрица књига”, Нови Сад, 1999, стр. 11)

Упозорења Србима, када је у питању однос према Хрватима (и римокатолицизму) било је више. Међутим, посебно је интересантно оно које је својевремено упутио протојереј Димитрије Руварац књигом „Ево, шта су нам криви”. Дело је било и научно и политички утемељено и правовремено објављено... (6. На дело Д. Руварца упозорио је Василије Ђ. Крестић 1997. године радом „Актуелност дела Димитрија Руварца „Ево, шта сте нам криви”, објављеном као предговор Руварчевој књизи која је као репринт доживела друго издање. Рад је Крестић штампао 1999. и у књизи „Знаменити Срби о Хрватима”, „Прометеј”, Нови Сад, 1999, стр. 143-158) Међутим, прота Руварац од надобудних српских политичара опијених југословенством није послушан. Наиме, стратегија новопронађене хрватске нације била је опробана. „Попут Мађара, Хрвати су прихватили институцију хрватског политичког или дипломатичког народа. Помоћу те институције Србе је требало учинити Хрватима, требало их је асимилovati. Полазна основа хрватске политике, коју је подразумевала установа хрватског „политичког” народа, била је да су сви становници Хрватске, без обзира на националну и верску припадност, у политичком смислу Хрвати.”

Да би остварили постављени циљ, да би Србе „претопили” у Хрвате и да би створили велику и етнички чисту хрватску државу, Хрвати су примењивали сва, често и брутална средства. Притисак на Србе из године у годину је повећаван, а достигао је врхунац 1894, када су се две најјаче хрватске опозиционе странке, Странка права и Неовисна народна странка, тзв. обзораши, споразумели и прихватили заједнички програм.” (7. Василије Ђ. Крестић, „Актуелност дела Димитрија Руварца „Ево, шта сте нам криви!”, стр. 5) Реагујући на ове притиске, новосадска „Застава”, гласило Српске народне радикалне странке, писала је о овој антисрпској хрватској политици. Тада су обзораши тражили да им Срби кажу шта су им Хрвати криви. На тај позив реаговао је Д. Руварац и написао серију чланака које је потом штампао као књигу. Интересантно је да Обзор никада није одговорио на ставове Д. Руварца. (8. Исто, стр. 7) Иако је Руварчева књига изашла 1895. године, за Србе као да је време стало. Хрватски насртаји нису се умањили. Напротив! Протеривањем, поримокатоличавањем и иселјавањем Срба са територије данашње велике Хрватске (Далмације, Хрватске и Славоније) апетити Хрвата нису задовољени. Напади на Босну и Херцеговину, Црну Гору, Војводину и централну Србију изводе се, као што је то рађено својевремено, и са Србима у Далмацији, Славонији и Хрватској. тј. данашњој великој Хрватској.

Пошто ова политика није од јуче, већ има свој вековни континуитет, погледајмо, дакле, из шире друштвено-политичке и историјске перспективе о каквом се пројекту ради.

**Поримокатоличени и хрватизовани Срби чине окосницу хрватске нације
„Милиони Срба посташе римокатолици и претворише се у Хрвате”
Руски писац Никола Дорунов, „Државе и народи”, стр. 105.**

Ако погледамо политичку мапу Балкана пре настанка Краљевине Југославије, видећемо да је данашња Хрватска (службено се називала Троједна краљевина Банска Хрватска, Далмација и Славонија) била састављена од три покрајине које су имале своје парламенте. Када су политички представници Банске Хрватске под утицајем праваша покушали да присаједине Далмацију и Славонију Банској Хрватској, представници ових држава су то глатко одбили. Хрватско име им није ништа значило, с правом. У националном смислу становништво Далмације је било мешавина Срба, Италијана и нешто Хрвата (чакаваца). Становништво Славоније је у већини било српско, а остало је било мађарске, немачке, румунске, чешке, словачке, тусинске, итд. националности. Ово стапање различитих нација у хрватску и давање (агресивног) духа, дело је Римокатоличке цркве. „...у процесу формирања хрватске нације”, пише академик Милорад Екмечић, њена црква представља основну институцију. Она је створила руку, перо и хартију за писање те историје”. (9. Милорад Екмечић, „Црква и нација код Хрвата”, Зборник о Србима у Хрватској, САНУ, Београд, 1999, стр. 7) За Екмечића, Хрвати су, попут немачких католика и протестаната, црквена нација (Kirchenvolk). И заиста, када је око 1790. године заживела идеја о националној ренесанси, поставило се питање који народи живе на Балкану. Према тадашњим критеријумима, основа за национално разликовање био је језик. Главна поука из читања дела Ј. Ј. Русоа и Ј. Г. Хердера, оновремених носилаца рационалистичке филозофије у Европи, било је „убеђење да нацију сачињава језик, или дијалекатска заједница једног језика.” (10. Исто, стр. 8)

Тако су странци почели да трагају по балканском мраку изазваном османлијским освајањима. „Прву и најтрајнију систематизацију распореда нација према њиховим језицима су крајем XVIII и почетком XIX века учинила два католичка научника – Ј. Добровски и Ј. Копитар. Први је, после распуштања Исусовачког реда, којем је припадао, 1773. почео да истражује распоред и порекло словенског народа. У главном делу, објављеном 1788, о најстаријим насебинама и ширењу словенског језика, цело штокавско наречје на Балкану сматрао је српским. Његов словеначки пријатељ Ј. Копитар је, до 1811, ту слику довршио. Слагали су се у томе да је изворни хрватски језик из раног средњег века било чакавско наречје, тада у употреби само на простору северне Далмације, Хрватском приморју око Ријеке и деловима Истре. У преписци коју ова два католичка калуђера воде, види се да им задаје муке питање граница између српског и хрватског језика. Српски језик покрива големо балканско подручје на којем, по њиховом мишљењу, тада живи око пет милиона људи, а обухвата Србију, Македонију, Црну Гору, Босну, Херцеговину, Далмацију, Славонију и Јужну Угарску.” (11. Исто, стр. 8-9)

Први извештаји о становништву на територији данашње Велике Хрватске, кајкавце (Загорје и Загреб) су определили као Словено-Хрвате (Словенци-Хрвати), становнике неких делова Далмације као Србо-Хрвате (Срби-римокатолици). (12. Постоји више извора који указују да је поримокато-

личавање Срба на подручју данашње велике Хрватске било добро организовано и масовно. Наиме, последице губљења властите државе и потчињеност Турцима деловале су разорно на Србе и условила масовна иселјавања и померања становништва. Као илустрација размера српске трагедије нека послужи мишљење Ловорке Чоралић о деловању млетачке инквизиције. „Особе које излазе пред суд инквизитора у Млецима промјениле су стјецајем околности на које нису могли утјецати – чак три вјере.” Ловорка Чоралић, „Хрвати у процесима млетачке инквизиције”, стр. 55) Увид у имена људи којима је било суђено и њихово територијално порекло јасно говори да се радило о Србима. Ловорка Чоралић све њих приказује као Хрвате. Други, још ауторитативнији извор, који потврђује сазнање да су Срби масовно поримокатоличавани доласком на територију данашње Хрватске, јесте сам Ватикан. Наиме, Српска академија наука и уметности је објавила документа Конгрегације за пропаганду вере у Риму који недвосмислено, именом и презименом, селом и градом, говори о броју поримокатоличених Срба. Наравно, говори се и о методама. Најчешће, у првој фази поримокатоличавања, Римска црква је преко Беча протерала православне свештенике и монахе, а онда том народу наметала своје свештенике, најчешће Србе који су се поримокатоличили и школовали у Риму. (Види, Марко Јачов, „Списи Конгрегације за пропаганду вере у Риму о Србима 1622-1644, САНУ, Београд, 1986) Са овим се слагао и сењски бискуп Мартин Брајковић (али и споменути Матија Катанчић, бискуп Иван Ангуновић, итд.). Бискуп Брајковић је 1700. године класификовао становништво Хрватске на: а) Србе православне вере, б) Србе римокатолике и в) Хрвате. Године 1877, када је прављена статистика Краљевине Угарске, историчар Швинкер се осврће на Брајковића, те и сам означава Шокце и Буњевце као Србе римокатоличке вере. (13. Псуњски, „Хрвати у светлу историјске истине”, стр. 69)

Према Павлу Јосифу Шафарнику који, наравно, није био Србин, и његовој студији „Словенски народопис”, Хрвата је било свега 810.000, Срба 5.240.000, од чега 1.864.000 римокатоличке вере и 550.000 исламске вере. У Босни и осталим деловима тадашње Турске, Шафарик и његови следбеници (Пипин и Спасевич, први Рус, а други Пољак) нису нашли Хрвате. (14. Јован Илић, „Величина, географски положај и гранично-контурни изглед авнојске Хрватске”, у зборнику „Срби у Хрватској”, Географски факултет, Београд, 1993, стр. 29) Славонски историчар, иначе римокатолички свештеник Матија Катанић (1750-1825) не сматра све становнике римокатоличке вере на територији која је 1941. године прозвана „Независна Држава Хрватска” Хрватима. Катанић тврди „да су Далматинци, Босанци и Славонци исте етничке структуре као и Срби и да се ови етнички умногоме разликују од правих Хрвата, а да је хрватско име овим крајевима једино аустро-угарским притиском наметнуто, мада се ови народи никада нису тако осећали.” (15. Псуњски, „Хрвати у светлу историјске истине”, „Н. Пашић”, Београд, 1994, стр. 8) Са овим мишљењем сагласни су и Стојан Новаковић, знаменити српски историчар, али и Ватрослав Јагић, хрватски историчар. Оба споменута аутора изнела су својевремено мишљење да у средњем веку и епохама које су му следовале, нису „Срби и Хрвати, узети у етнографском смислу, имали ни истоветност религије ни истоветност културе”. Чак су „прошли векови, а да нам нису пре-

зентирали ни покушај, оглед, ма какву политичку манифестацију, из којих би се видела бар тенденција ка јединству, или заједници културе и моралних интереса.” (16. Према, Лазо М. Костић, „Вековна раздвојеност Срба и Хрвата”, стр. 13)

Данас су ти етнички Срби, по вери римокатолици, претопљени, као што видимо, у Хрвате, и представљају главну супстанцу данашње хрватске нације. (17. И сами римокатолици су свесни ове чињенице. Наиме, на подручју некадашње СФР Југославије постоје само три изворна народа: Словенци, Срби и, условно, Хрвати. Реакција „Гласа Концила” на такве изјаве римокатоличких надбискупа то и показује. Наиме „О Ускрсу 2002. многи хрватски вјерници прочитали су с не малим изненађењем патерналистичку изјаву председника словенског надбискупа Франца Родеа, изречену за ускрсни троброј ’Југарњег листа’, а по којој је готово неупутно да је простор бивше Југославије – наравно без Словеније – без обзира на државна осамостаљења, и даље јединствена цјелина”. Надбискуп Роде је у праву пошто заиста овај простор чине Срби, али на разне начине отуђени од корена. Због тога је логично да овај простор буде једна целина. (Види, „Тко гура Хрватску у ’балканску кичму?’”, „Глас Концила”, Загреб, бр.14, 7. травањ 2002, стр. 2, коментар уредништва) Међутим, овај процес поримокатоличавања и хрватизације није заустављен. Напад Хрвата и Римске цркве на Србе да се одрекну свог имена и прихвате хрватско одвијао се континуирано у неколико циклуса. Већи напади, на Србе и њихову имовину били су 1895, 1898, 1902, 1908/9, 1914-18, 1941-45, али и од 1992. до данас. Пре 1895. године тај процес се одвијао, углавном, неометано. „Само пак, јачање и ширење процеса кроатизације врло активно је обављала католичка црква, затим тадашњи водећи интелектуалци, политичке вође, Хрватски сабор и др. Ширење кроатизације потпомагала је и аустро-угарска власт”. (18. Јован Илић, нав. дело, стр. 41) Међутим, кључна улога, према изворима, припадала је Римокатоличкој цркви.

М. Екмечић наводи два разлога која су омогућила да Римокатоличка црква буде успешнија од Српске православне цркве и да на тај начин, прво верски, а затим и национално отуђи Србе на подручју данашње велике Хрватске. На првом месту је њихово боље образовање, а на другом бројност римокатоличког свештенства. „Језуитски калуђер Атон Пунтигам, 1909, вели да за католичке сељаке религија представља сунчеву светлост. „Заиста је питање да ли би их модерна култура могла учинити бољим и срећнијим”. Они се два пута дневно колективно моле Богу. Српски сељаци у истом селу, вели Пунтигам, изгледају као стадо без пастира. У дневној молитви, они се моле да их Господ спасе од шумара, жандара, ’швапског суда’, ’безбожних католика’ и ’страшне браће’ фрањевачких калуђера.” (19. М. Екмечић, нав. дело, стр. 12-13) И Јован Цвијић је дошао до идентичног закључка: „Као што је познато, црква светога Саве је много мање утицала на формирање верског човека него католичка.” (20. Јован Цвијић, „Из друштвених наука”, стр. 305)

„Та ми знамо да нијесмо Хрвати него Срби, ама не смијемо од Рима звати се Србима”

Што се тиче бројности римокатоличког свештенства, то је било евидентно. „У свим југословенским подручјима, сем у Срему, католичко све-

штенство је било далеко бројније него православно. Светски рекорд у броју свештеника држала је Далмација почетком прошлог века, где постоји 13,7 *per milla* црквених људи у народу. Коју годину касније, у Хрватској је било 1,46 свештеника на хиљаду душа (на 805.417 верника загребачке дијецезе долази 1.172 свештеника 1865). У том погледу су испред Хрвата једино Словенци, код којих, исте године, постоји 1,70 свештеника на хиљаду верника. Средином тог века, у Кнежевини Србији је било 0,91 свештеник на хиљаду верника. У Босни је, 1857, процењивано да је било 329 католичких свештениких лица на 209.000 становника (1881). У исто време, у Босни, Херцеговини и новопазарском Санџаку, где су Срби сачињавали сталну релативну већину становништва (око 43 посто православних према око 18 посто католика 1879), они имају само 48 цркава, на 331 парохију долази 341 свештеник. Од њих је само 30 било образовано, а остало су били обични сељаци који су боље познавали молитве, постове и обреде. Није била реткост да православно верник никада у животу није отишао у цркву, јер је у турској држави није имао нигде у близини.” (21. Исто, стр. 13) Но, оно што је, према мишљењу М. Екмечића, важније од броја свештеника јесте политичка идеологија коју црква развија, пошто је она значајнија за питање одгајања националне свести него што је број свештеника у друштву. „У том погледу, постоје три фазе развоја католичке политичке идеологије, које су оставиле видљиве трагове на процес изградње хрватског националног идентитета: реформни католицизам 1780-1815; либерални католицизам 1830-1870, са обновама 1905-1918; социјални католицизам (од 1905. „Католичка акција”) од 1870 до данас.” (22. Исто, стр. 13-14. Поделе на фазе које користи М. Екмечић не слажу се са социолошким виђењем политичке идеологије Римокатоличке цркве. Наиме, према социолошкој науци постоје две фазе. Прва је средњовековна, а друга од 1891. и енциклике *Regum vocationum*. Види, Зоран Милошевић, „Друштвена доктрина Римокатоличке цркве”, Институт за политичке студије, Београд, 2001)

Први покрет није имао одјека код хрватског свештенства, пошто пре 1818. године нема јединствене црквене, ни државне организације. Тек после 1853. загребачки бискуп је постао надбискуп. У овој фази поримокатоличени Срби нису превођени у хрватство него им је сузбијано Српство, пошто је оно подсећало на корене, на православље, а тиме је и пут повратка матици био извештан. Можда је најбоља илустрација овог стања следећи догађај. Наиме, дон Јаков Групковић (1833-1911) навео је Штросмајеру догађај са Франњом Рачким. Када је овај почео да „навија на босанско хрватство, старјешина самостана издерао се на Рачког: – Ај, бога ти, махните се ви тога хрватства. Ви ћете с тим вашим хрватством упропастити и Србе и Хрвате! Та ми знамо да нијесмо Хрвати него Срби, а ма не смијемо од Рима звати се Србима”. (23. Никола Милованчев, „Дон Јаков Групковић (1833-1911), Свештеник, педагог, филолог и национални радник”, Зборник о Србима у Хрватској, САНУ, Београд, 1999, стр. 65)

Други покрет је нашао одјека и значајно је допринео да Срби-римокатолици у завидној мери изгубе свест о свом српском пореклу. Ради се о илирској идеји и покрсту, који, на жалост, није последња антисрпска и антиправославна идеја „зготовљена” у ватиканској политичкој кухињи. Недовршен по-

сао наставила је идеја југословенства, а данас (за Србе у Републици Српској, Црној Гори и Србији) идеја европејства.

У наставку, објављен је текст из „Вечерњих новости” од 19. 6. 2002. године.

Билећа – Против праунук основао ХДЗ

Преци првог председника Хрватске демократске заједнице БиХ Давора Периновића почивају на билећком православном Староградском гробљу у Подскоју.

У ограђеном и уређеном делу православног гробља, код шест чемпреса, почивају: Даворов отац – професор др Меленко Периновић (1909-1983), деда Владимир Периновић (1880-1951) и прадеда Ђорђе Периновић (1853-1925). Прадеда првог председника ХДЗ БиХ, чак 47 година обављао је свештеничку службу. (Р. Г.).

У овом тексту се износи на чињеницама заснован аналитички рад аутора који потврђује тезу о насилном покатоличавању Срба, које није било могуће без Римокатоличке цркве. Илирски покрет и југословенство су покрети којима су се од Срба стварали Хрвати. Ватикан је готово створио, развио и наметнуо хрватство на рачун Срба. За стварање хрватства било је неопходно да се Србима отме језик, национални идентитет, а основа за отимање је било покатоличавање и унијаћење, или у противном геноцид над Србима.

Јован Павле Други, као наследник и верни следбеник идеје уништавања православља наредио је да се од 1990. године настави са геноцидом над Србима. За те злочине мора да се утврди његова одговорност.

29.

У књизи „Демократија или христократија – Света столица између рата и мира”, аутора Зорана Милошевића, издавач „Филип Вишњић”, Београд, 1997. године, објављен је:

29. 1. На страницама 13 до 20 текст:

„Када је држава признала Римокатоличкој цркви постојећу природу политичког субјекта у међународној политици, де факто је омогућила и њен политички ангажман, као целине и као локалне цркве и то не само у међународним и међудржавним односима, већ и у односима унутар националне државе.” Зденко Ротер (*Cerkev in država v Jugoslaviji 1945. do 1973*)

Настанак и развој доктрине

Римокатоличка црква (1. Иако Римокатоличка црква себе назива „католичком црквом”, што значи планетарном, васељенском и саборном, она то није. Ван њене јурисдикције налазе се православна и протестантска црква, као и хришћанске деноминације, секте и култови. Додатком „Римо” поставља се у реалне просторе властите јурисдикције) у односу на друге хришћанске верске заједнице, пре свега православну цркву) (2. Источне, тј. православне цркве, пре свега, градиле су људску духовност, однос према Богу. Социјални и политички рад био је у другом плану и ради тога немају доктрину као што је поседује Римокатоличка црква) разликује се поседовањем разрађене, на теоријском и оперативном нивоу, друштвене доктрине. Колико је ово подручје важно за Римокатоличку цркву сведочи и чињеница да вероучитељи, свештеници и теолози имају обавезу да поред верске, вернике учвр-

сте и у друштвеним истинама. (3. Аурелије Аугустин; *De civitas Dei*, „Кршћанска садашњост”, Загреб, 1982. стр. LXI и 17) говори на небиблијски и нелитургијски начин, инсистирајући на присуству зла у свету, које се мора савладати политичким средствима (Божијом државом). Сам појам Божије државе одређује двојако: земаљски, јер она живи у вери и стрпљивом очекивању, и небески, пошто ће једном на небу славити победу и уживати мир). Доктринарни аспект западног хришћанства још више добија на важности ако имамо на уму став Римокатоличке цркве да она поседује суверено право не само у погледу религиозних, него и других, друштвених питања. (4. Матевж Гренко: „Однос словенскога (традиционалнога) католицизма до дружбе (цркве) ин дружине”, „Знамење”, Марибор, 6/87, стр. 541) Право Римокатоличке цркве на бављење политиком углавном је правно прихваћено, чак и нормирано декларацијама Уједињених нација и конвенцијама о правима човека. (5. Радован Самарџић: „Религија у политичким сукобима у Југославији”, Војно дело, Београд, 4-5/92, стр. 264-265) Иако су неке политичке теорије настојале да оповргну право Римокатоличке цркве на политичку делатност, оно је са становишта демократских друштава сасвим легитимна делатност. (6. Петер Ковачић-Першин: „Vpliv cerkvene socialne doktrine na politiko”, „Друштво 2000”, Љубљана, 61-62/92, стр. 53) Стога савремене државе успостављају са Римокатоличком црквом, односно Ватиканом, дипломатске односе. А када дипломатски односи буду успостављени, Римокатоличка црква наступа као политички субјекат, како на међународном, тако и на националном плану. (7. J. Keller: „Narava in vsebina katoliške socialne doktrine”, у зборнику: *Katoliška socialna doktrina*, Љубљана, 1969, стр. 14. и 31, указује да став како је човек неограничено зависан од Бога садржи експлицитни захтев за подређивањем (човека) у целини директивама црквене хијерархије. Ко то не чини, изневерава Бога. Наводи, такође, да су енциклике обавезујуће за сваког римокатолика.)

Иако је тачно да до сада црквено учитељство Римокатоличке цркве није ништа прогласило догмом или неприкосновеном истином што припада њеној савременој друштвеној доктрини, оно је, ипак, римокатолицима непрестано указивало да морају своју свест и понашање ускладити са друштвеном доктрином цркве. (8. Тоне Јакопич („*Ali sem res politik in kako to, da sem?*”, „*Cerkev v sedanjem svetu*”, Љубљана, 3-4/96, стр.74) показује како је то чинио од младости до зрелих дана.)

По нашем мишљењу, постоји хијерархија међу прихваћеним начелима доктрине. Неки имају предност у односу на друге, мада се инсистира на целини. То је случај и када су у питању верске истине, али и начела друштвене доктрине. Према наведеном критеријуму црква је увек и свуда давала предност начелу солидарности, супсидијарности, персонализма, начелу против либерализма... Други ниво садржи делове савремене римокатоличке друштвене доктрине који чине тзв. пророчке (9. Leonardo Boff, јужноамерички теолог ослобођења, у својој књизи, занимљивог наслова: „Црква, харизма и моћ” показује како пророци спашавају цркву, заједно са харизматама, верницима и клером који се у својој делатности не ослањају на спољашњу, физичку моћ и власт. Они који то чине (ослањају се на физичку власт и моћ) копа-

ју гроб живој активности цркве. Види Макс Ипавес: „Aktualnost Ćiril-Metodove ideje”, „Друштво 2000”, Љубљана, 84-85/95, стр.75) и критичке изреке, уз чију помоћ црква установљава (констатује) чињеничке прилике у друштву, критикује односе у друштву и негира „погрешке” у погледу друштвеног уређења. Трећи ниво простире се на подручје прагматских иницијатива уз чију помоћ Римокатоличка црква тражи, предлаже или препоручује конкретне начине друштвеног деловања неке друштвене институције, моделе друштвених односа и слично. (10. М. Греко: „Odnos slovenskoga (tradicionalnega) katolicizma do družbe (cerkve) in družine”, стр. 542; Године 1991. Римокатоличка црква је прославила сто година друштвене доктрине иако је она далеко старија. Види Виљем Пангерл: „Ćas sodobnih socialnih vprašanj”, „Cerkev v sedanjem svetu”, Љубљана, 7-8/91, стр. 28-29) Другим речима, ради се о мисаоном обрасцу (парадигми) који заступа став „да је вера без политике мртва”. (11. Хуберт Фајхтебан: „Ali se cerkev vgača v politiko?”, „Дружина”, Љубљана, 9. јуни 1985. стр. 2) Ради тога и сам Катехизис Римокатоличке цркве садржи основе друштвене доктрине (12. Katekizem Katoliške cerkve, „Slovanska Skofovska konferenca”, Љубљана, 1993) сматрајући да и ова област припада посланству цркве. „Навештавање и остваривање римокатоличке друштвене доктрине убраја се у посланство цркве. То јасно истичу папе, Други ватикански концил и разне синоде.” (13. Алојзиј Шуштар: „Knjigi na pot”, предговор за књигу „Družbeni nauk cerkve”, „Mohorjeva družba”, Цеље, 1994, стр. 5) Пије XI у енциклици *Quadragesimo anno* – поводом четрдесетогодишњице *Regnum Novarum* (Нове ствари) истиче баш ово начело: „Већ је Лав XIII снажно истакао да имамо право и дужност да о овим стварима, социјалним и привредним, дакле, судимо са врховним ауторитетом” (14. *Quadragesimo anno*, 41), а све ради увођења људи у луку вечне среће. У документима Другог ватиканског концила, између осталог, каже се да „литургија не исцрпљује све делатности цркве” (15. Други ватикански концил: Документи, „Кршћанска садашњост”, Загреб, 1980, II издање, стр. 15. и 97), другим речима, делатност цркве је и литургија (верске истине) и политика (друштвена доктрина), на основу које се заснива вера у наговештено краљевство Божије.

Сличне закључке изводе и други аутори. „Ако говоримо о римокатолицизму у друштвеном смислу, морамо пре свега поћи од хипотезе (...) да је римокатолицизам по својој природи социјално-политички усмерен”. (16. Матевж Гренко: „Politični model slovenskega katolicizma”, „Друштво 2000”, Љубљана, 52-53/90, стр. 131) Понекад се у државама где доминира римокатолицизам толико претеривало да је операционализација друштвене доктрине Римокатоличке цркве доводила до стапања, својеврсне симбиозе између римокатолицизма и државе, што је за последицу имало појаву секуларистичког покрета. У том смислу важан је и екстремни марксистички став који је ишао толико далеко да је покушавао да чак ограничи или у потпуности сузбије политичку делатност цркве.

И данас, иако се црква прилагодила времену у којем делује, имамо стална упозорења, на свим нивоима хијерархије, верских медија, и сл. да римокатолик најпре мора да савесно и предано следи црквено учитељство, тј. папе, бискупе и жупнике, а затим да никада не сме да раздваја своје занимање од

вере. (17. Тоне Стрес: „Идеолошки протекционизам?“, „Дружина“, Љубљана, 25. 10. 1981, стр. 3) Да би наведени ставови били остварени, Римокатоличка црква организује вернике у удружења, покрете, академије наука и уметности, лекарска верска удружења, политичке странке (18. Римокатоличка црква се упушта у политику када ствара странке или се везује за неку од политичких странака. То су углавном демохришћанске или народне партије на Западу, које понегде носе име демократска или неко друго (Хрватска демократска заједница). Види А. Стрес: „Kdaj se cerkev vmeša v politiko?“, „Дружина“, Љубљана, 20. мај 1984, стр. 2) и др., пошто се утицај на власт, односно њено освајање не може остварити искључиво преко проповедаоница. У неким ситуацијама организује се и илегални рад (19. Ђирил Петеша, „Што се догађа у католичкој цркви у Хрватској“, „Стварност“, Загреб, 1972) вели: „Цркву је одувек водила идеја да влада, а не да служи (стр. 8), убацивање тзв. кртица у друге политичке партије, медије, банке и сл., а ни оружане групе нису ван игре. Све се то чини ради освајања или очувања власти у име римокатоличких друштвених начела или, како бискупи воле да кажу, ради „очувања моралног реда“).

Иако је Римокатоличка црква у свом теолошком наслеђу имала добро разрађену друштвену доктрину, која је била основа феудалног друштвеног уређења, била је затечена наглом индустријализацијом, техничким напретком, развојем науке, световних политичких концепција и др. Световне политичке снаге наступиле су агресивно рушећи стару феудално-хришћанску парадигму, али и остављајући за собом велике социјалне и политичке проблеме. На радништво дуго није обраћана пажња ни од стране световних институција и политичара, а нити од црквених, све док сами радници нису властитим организацијама скренули пажњу на себе. (20. Peter Hablethwaite („Je Poljska lahko model za vesoljno cerkev?“), „Знамење“, Марибор, 1981, стр. 247) анализира како су се западне цркве последњих тридесет година између себе оптуживале ради кривице за експлоатацију трећег света, неотпор Хитлеру, губљење радника.)

На измаку 19. века сударила су се два обновљена програма за решавање, не само радничког питања, него и ширих социјалних проблема: црквеног и комунистичког.

Нове револуционарне организације, са револуционарном супстанцом, наступиле су не само против распојасаног и неодговорног капитала и капиталиста, него и против цркве. Те тенденције и данас су актуелне. Новине које су доносиле револуционарне политичке организације биле су изразито антихришћанске и антицрквене, тако да су многи хришћански мислиоци актуелизовали средњовековни модел уређења света као истински „хришћански идеал“. „У уџбеницима ових писаца наилазимо на места где са дубоком носталгијом жале због пропадања хришћанског средњег века...“ (21. Антон Трстењак: „Кршћанство и секуларизација света“, „Знамење“, Марибор, 1975, стр. 132)

Црква се дуго опирала новодобној доктрини развоја (чини то и данас, мада на радикално другачији начин). Папски документи од Dum acerbissimas Гргура XVI (1831-1846), (22. папа Бенедикт XIV је 1745. објавио енциклику

Vix peruenix у којој је говорио о социјалним питањима помињући нестајање феудализма и рађање новог капиталистичког система. Види Ивица Маштруко: „Класни мир католичанства”, „Погледи”, Сплит, 1981, стр. 29), па све до познатог Syllaba Пија IX (1846-1878), изражавају тежњу Римокатоличке цркве да се снагом ауторитета брани и одбрани средњовековни хришћански поредак. Напади либералних снага, марксистичких и других световних политичких организација на Римокатоличку цркву, папе и папску државу приморали су је на дефанзиву. На Првом ватиканском концилу папа Пије XI покушао је да обнови црквени ауторитет на свим нивоима. Једна од мера је и одлука да је папа непогрешив. (23. „Družbeni nauk cerkve”, стр. 13)

Папа Лав XIII (1878-1903) издао је више докумената о социјалним, политичким и идејним питањима тадашњег света. У окружници *Quad apostolici muneris* поново одбацује социјалистичке теорије које проповедају једнакост свих и негирају приватно власништво. Карактеристично је да његов претходник, папа Пије IX 1846. године, у енциклици *Aeterni Patris* (1879) подстиче да се уместо релативистичких, позитивистичких и материјалистичких филозофских праваца пређе на студије трајних вредности Томизма. (24. Тома Аквински (око 1225 -1274), доминикански фратар, по општем уверењу, један од водећих хришћанских филозофа и теолога у средњем веку. Канонизован 1323. године. Утицај Томе Аквинског порастао је у 16. веку, али је он тек у 19. веку стекао репутацију средњовековног мислиоца *par excellence*). Поред енциклике *Arcanum divinae sapientiae* из 1880. године, која је посвећена питању брака и породице, за друштвено-политичка питања изузетно је значајна окружница *Immortale Dei*, посвећена питањима хришћанског друштвеног и државног уређења. У њој се истиче да је сваки државни облик добар, али под условом да се не супротставља римокатоличком учењу, односно ако омогућује да сваки грађанин не остварује само своја права, већ и да врши своје дужности.

Веома је важна и енциклика о слободи (*Libertas praestantissimum*) из 1888. године. У њој се говори о достојанству човека као слободног бића. Схватање слободе у овој окружници се скоро у потпуности разилази са поимањима ондашњих и данашњих нерелигиозних и либералних мислилаца. Папске осуде закона (декларација) о људским правима (25. Када је француска Народна скупштина донела декларацију о људским правима Римокатоличка црква, тј. папа Пије VI (1775-1779) декларацију осуђује, прво интерно, а 1971. и јавно! Основна људска права, слобода вере и штампе, као и изјаве о једнакости свих људи означене су као супротне основним начелима цркве. Исто је учинио и папа Лав XIII. Видети нашу књигу „Политика и теологија”, „Градина”, ЈУНИР, Ниш, 1994, стр. 78) и слободама ова окружница, иначе, поново актуелизује.

Папске енциклике из 19. века не означавају почетак савремене друштвене доктрине Римокатоличке цркве, нити су увршћене у документа доктрине, мада се у цркви и те како уважавају. Вероватно је њихова експлицитност у осуди људских права, слобода, једнакости и др. постала препрека за грађење политичке доктрине. Такви категорички ставови не допуштају политичко прилагођавање конкретної политичкој ситуацији. Њихов изостанак из доку-

мената доктрине не значи да се њих Римокатоличка црква одрекла. Напротив!

Енциклика папе Лава XIII *Regum novarum*, објављена 1891. године, узета је за почетни документ савремене друштвене доктрине цркве. Њен значај, као и важност касније Пијеве окружнице *Quadragesimo anno* (1931) признат је не само од црквене већ и од световне јавности. Тако је, на пример, амерички Сенат, на иницијативу председника Рузвелта, оба документа, једногласно, уврстио међу службене акте Сената. (26. О. Schiling: „Die sozialen Encycliken Leons XIII, und Pius XI”, Франкфурт, 1991, предговор, стр. 2)

Припрему енциклика *Regum novarum* папа Лав XIII поверио је познатим стручњацима, водећим римокатоличким теолозима и социолозима. (27. А. Томине: „Основна начела хришћанског социјализма”, Љубљана, 1931, предговор, стр. 8) Потом, папа је прикупио научноистраживачка искуства многобројних свештеника, социолога, теолога, филозофа, економиста и других стручњака из многих римокатоличких држава. Примера ради, у Белгији је деловао Перин (+1905) који је 1871. године објавио књигу „Богатство хришћанских друштава”. У Немачкој наилази на одличан одзив међу припадницима радничког слоја активност бискупа Вилхелма Е. фон Кетлера (1811-1877), познатог под надимком и „раднички бискуп”. Он је, већ 1869. године, у фулдском реферату захтевао реформу друштвених установа, а у години изласка енциклике *Regum novarum* немачки парламент већ је усвојио закон о заштити радника. Сам папа Лав XIII назвао је Кетлера „својим великим претходником”. Поред бискупа Кетлера, од велике помоћи била су и искуства бискупа Менинга из Енглеске, Гибсона из САД и других. Свој допринос енциклици *Regum novarum* дала је 1804. године установљена „Фрајбуршка унија” која је обједињавала рад римокатоличких социолога и социјалних политичара европских држава који су се бавили социјалним питањима. Енциклика *Regum novarum*, дакле, плод је дугогодишњег теоријско-практичног рада, дело је стручњака за друштвена и политичка питања, врских познавалаца латинског језика.

Енциклика *Regum novarum*, поред увода (Радничко питање и његови узроци) садржи два поглавља: „Погрешна средства – одбацивање социјализма, где се расправља о социјализму, „људској природи и власништву”, „личности и власништву”, „породици и власништву”, „Угрожености јавног реда”. Друго поглавље даје решење у светлу хришћанства.

После *Regum novarum* издате су енциклике *Quadragesimo anno* (28. Алојзиј Шустар („Mir je naloga vseh”, „Друштво 2000”, Љубљана, 84-85/95, стр. 48), наводи да папе нису осудиле фашизам јер је црква тек са Мусолинијем постигла споразум (1929) око Ватикана, те да би била лудост ићи у спор са њим. „Истина је да папа Пије XI није дао никакве изјаве против фашизма”.) *Mit brennender sorge* (О положају Римокатоличке цркве у Немачкој); *Divini redemptoris* (Божији спаситељ); *Mater et magistra* (29. Када је папа Јован XXIII 1961. године издао енциклику *Mater et magistra*, млади Рима су демонстрирали узвикујући паролу: „Мати – да, учитељица, не!” Овим су изражавали незадовољство мешањем цркве у политику. Види Јоже Пуцел: „Svoboda vestiziv za Cerkev”, *Communio* „Кристјанова обзорја”, Љубљана, 3/93, стр. 213) (Мати и учитељица); пасторална конституција *Gaudium et spes* (Радост и на-

да); *Populorum progressio* (О раду за развој народа); *Pacem in terris* (Мир на земљи); Апостолско писмо *Octogesima advenies* (Поводом седамдесетогодишњице); Бискупски синод 1971: Друга генерална скупштина *Iustitia in mundo* (о правди у свету); *Laborem Exercens* (о људском раду); *Sollicitudo rei socialis* (о бризи за социјално питање); *Centesimus annus* (поводом стогодишњице).

Набројани документи чине основу савремене друштвене доктрине Римокатоличке цркве. Овоме ваља додати најразличитија упутства, говоре папа, документа појединих бискупских синода, радове и тумачења енциклика познатих римокатоличких теолога и социолога, итд. Све то заједно заокружује савремену друштвену доктрину Римокатоличке цркве. (30. Постоји и низ неслужбених (алтернативних) доктрина у оквиру Римокатоличке цркве: теологија ослобођења, црна теологија, феминистичка теологија, покрет – црква од доле итд. Карактеристично је да су ове алтернативне теологије, односно доктрине бујале после Другог ватиканског концила, и да их је папа Јован Павле II сузбио и натерао у илегалу. Види Mohrina Hesse: „Сociјални наук теологије освоботиве”, „Знамење”, Марибор, 1/90; Ђулио Гирарди: „Кршћанска вјера и историјски материјализам”, „Стварност”, Загреб, 1986)

Суочена са неодобравањем да се вера користи у политичке сврхе (клерикализам) (31. Вјекослав Цврље: „Ватикан у савременом свијету”, „Школска књига”, Загреб, 1980, стр. 57, вели да је папа Пије XII присталица клерикалне опције за уређење Европе.) Римокатоличка црква мора да се непрекидно бори за (изборено) право на политичку делатност. Ради тога папе и бискупи често понављају став да Римокатоличкој цркви мора бити дозвољено да се бави политиком. И Други ватикански концил подвукао је да жели да задржи право на бављење политиком: „Увек и свуда мора цркви бити осигурано право да заиста слободно проповеда веру, научава своју доктрину о друштву, неометано испуњава своје задатке међу људима и исказује морални суд, и то, такође, и у погледу проблема на политичком подручју...”. (32. *Gaudium et spes*. 76, 5)

У тексту се износе конкретни докази о политичком ангажовању Римокатоличке цркве, Ватикана и његових папа. Бављење политиком није ограничено само на међународни и међудржавни ниво, већ и на ниво националне државе. Сви верници Римокатоличке цркве су обавезни да слушају и поступају по одлукама папе и свештеника те цркве. Из текста се утврђује, а на основу цитираних доказа, да је Јован Павле Други фактички ставио ван снаге све енциклике које се нису уклапале у његов концепт владања и значајног уплитања у световну сферу. Јован Павле Други је у читавом систему Римокатоличке цркве, али и у укупном друштвеном систему где постоје римокатолици, све римокатолике потчинио својим интересима. Као непогрешив, био је у прилици да сваки свој захтев наметне у виду наређења организационим структурама и обичним верницима. Осим тога, за деловање је имао и политичке организације под контролом Ватикана.

29. 2. На страницама 22 и 23 је текст:

Пије XII изричито уводи назив доктрине. Тиме она добија мање значај посебне теолошке дисциплине, а више обележја политичке идеологије римокатолицизма. (Са уочљивим идеолошким наступом прекида папа Јован

XXIII и Други ватикански концил, а њему се враћа папа Војтила.) Доктрина Римокатоличке цркве, дакле, има двојни значај: она је теолошка дисциплина, односно део моралне теологије, а истовремено је и истакнута политичка доктрина цркве као дела друштвене структуре.

Доктрина као политичка идеологија је оно што је поново оснажио Јован Павле Други, по угледу на свој узор Пија XII. Дакле, у овом елаборату Јована Павла Другог треба више посматрати као државника и политичара који планетарно делује, а његове одлуке за поједине државе могу да значе и обавезујући налог.

29. 3. На страници 27 је текст:

Папа Јован Павле II такође истиче позваност хришћана, клера и цркве, да учествују у политичком животу: „Хришћанин никада не сме да одваја своје друштвене професионалне активности од верске. Само укупан хришћанин може помоћи изградњи друштва које ће се темељити на истини и достојанству људске личности. Црква има право да искаже свој суд о друштвеним питањима... Хришћани морају верно следити црквено учитељство и никаквих историјских разлога нема да би могли оправдати недоследности”. (59. „Меје različnost določa edinnost”, „Дружина”, Љубљана, 8. 11. 1981, стр. 3) Према М. Гренку, наведене речи папе Јована Павла II значе да римокатоличка савремена друштвена доктрина увек ствара потребу за присутношћу римокатолицизма у политичком животу. (60. Матевж Гренко: „Моћ in nemoč slovenskega političnega klerikalizma”, „Знамење”, 2/90, стр. 195)

Надбискуп (београдски) Перко током свог свештениковања и бискуповања дао је више противречних изјава које се односе на клерикализам. Према једној изјави, за њега клерикализам представља спој цркве и власти (61. Франце Перко: „Клерикализам и клерикализам”, „Дружина”, 27. 9. 1981; Упор. Ф. Перко: „Ločitev Cerkve od države v samoupravni družbi”, „Знамење”, 1972), а који црква одбацује. Другом приликом Перко се слаже са дефиницијом клерикализма (искоришћавање вере у политичке сврхе), а пошто то Римокатоличка црква не чини, говор о клерикализму је празна прича. (62. Ф. Перко: „Duhovniki v naši družbi”, „Дружина”, 23. 6. 1985. стр. 7).

Из текста се утврђује став Јована Павла Другог да верници и поводом обичних ствари морају поступати дисциплиновано. Из текста се закључује да поједини високи свештеници Римокатоличке цркве не могу прецизно да дефинишу клерикализам. Зато не чуди њихово деструктивно деловање у складу са наредбама Јована Павла Другог чак и на територији Републике Србије.

29. 4. На страницама 28 и 29 је текст:

Другачији приступ користи Срђан Врцан, који сасвим исправно, појам клерикализма веже за Римокатоличку цркву: „У том смислу требало би упозорити да се клерикализам јавља само у одређеним конкретним религијама с веома особитим средствима”. (71. Срђан Врцан: „Од кризе религије к религији кризе”, „Школска књига”, Загреб, 1986, стр. 174) „Клерикализам у римокатоличком кругу јавља се као саставни део негативних реакција католичанства и Римокатоличке цркве на успостављање модерних друштава после Француске револуције.” (72. Срђан Врцан: „Религија и клерикализам у увје-

тима савремене друштвене кризе”, у зборнику „Религија и друштво”, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1988, стр. 261)

Клерикализам одлучније ступа на сцену тек у модерном свету (73. Вјеслав Цврље, „Ватикан у савременом свијету”, стр. 4, наводи речи познатог теолога, исусовачког патера Роберта Туџа, директора ватиканског часописа „*Civilita Cattolica*”, које дају нови однос између државе и цркве: „Кршћанин који прави политику нека мисли на домовину, а не на цркву. Онај који се прије свега залаже за интересе цркве и за њу се бори, развија клерикализам, а не нову и праву кршћанску политику”), у условима секуларизације, лаицизације привредног, политичког и културног живота, као реакција цркве на ове појаве и са видном намером да поврати пређашње стање. У ту сврху Римокатоличка црква осавременила је сопствену друштвену доктрину и испробала неколико стратегија како би на нов начин парирала новим противницима и друштво повела у правцу који она сматра исправним.

У тексту се цитирају ставови аутора који одређују клерикализам у практично значењу. Циљ клерикализма је да црква, а у случају Римокатоличке цркве њен папа, оствари интересе, а пре свега да буде незаобилазна у политичкој сфери. Када је постигао споразум са Реганом да може слободно да растура бившу Југославију, Јован Павле Други је усмерио католичко свештенство да помаже и подстиче усташе како би се остварили интереси Ватикана: што мање Срба или њихово покатоличавање.

29. 5. На страницама 31 и 32 је текст:

„Папа је окупљеним новинарима говорио о праведном, одбрамбеном рату против „српских агресора”, односно о војној акцији против истих (...) Одбрамбени рат папа је правдао римокатоличком друштвеном доктрином о праведном рату”, Јуриј Залокар („*Cerkev in zahodna agresija na Jugoslavijo*”).

„Римокатоличка црква, односно Ватикан, у садашње време нема војску, осим симболичну. (1. Не можемо мимо чињенице да је Карол Војтила присутан у целом свету и да масе кличу некоме ко нема војску, топове и авијацију и никакве територијалне претензије (!). Одушевљено кличу духовном вођи... Види Jean Delumeau: „*Prihodnost kršćanstva in sedanjost cerkve*”, „Знамење”, Марибор, 1984, стр. 327) Некада је Ватикан имао властиту војску, а и знатан утицај војске европских феудалаца. (2. Од 15. века, сем немачког цара Фридриха III нема ниједног владара који је спреман да крене у крсташки поход. Види Антон Трстењак „*Kršćanstvo in sekularizacija sveta*”, „Знамење”, Марибор, 1975, стр. 132) Сада Римокатоличка црква има утицај на војску тамо где су демохришћанске или народне партије на власти. (3. Војни ординаријати представљају значајну контролну институцију у државама које контролише Римокатоличка црква. Види А. Антонић: „Војни аспекти политике Ватикана”, „Војно дело”, Београд, 1-2/94, стр. 24-25.) Да би савез државе и цркве успешно функционисао, потребно је да Римокатоличка црква одобрава војну службу и рат дајући примере из Библије. Према Мојсијевом петокњижју, војник је сваки одрасли мушкарац (Јеврејин), сваки рат је „свети рат”. (4. Андрија Гамс: „Библија у свету друштвених борби”, „Научна књига”, Београд, 1988, стр. 38) Карактеристичне су у том смислу следеће реченице из Петокњижја: „Кад те Господ Бог твој одведе у земљу у коју идеш да је наслиједиш и отјера испред тебе народе многе (...)

И преда их Господ Бог твој теби, и ти их разбијеш, потри их, не хватај с њима вере, нити се смилуј на њих;

Нити се пријатељи с њима: кћери своје не даји за сина њихова, нити кћери њихове узимај за сина својега” (В Мојсије 7.1-3). (5. Библија, Превод Даничић -Карадић. Један читалац Светог писма запитало је познатог римокатоличког теолога да ли је могуће да Бог изговара овакве милитантне речи? Теолог је одговорио: „Ова претерана агресивност није Божији глас, већ с људском ограниченошћу и слабошћу исказан разговор са Богом”. Види Руди Концилија: „Živeti z Bogom danes”, Љубљана, 1990, стр. 102 и 105)

Полазећи од оваквог традиционалног уверења многи аутори закључују да је прави исход оваквог рата и праксе Римокатоличке цркве геноцид! Зато су верски ратови крвави, немилосрдни и истребљивачки. (6. Види, Вера Вратуша-Жуњић: „Развој, религија и рат”, Институт за социолошка истраживања Филозофског факултета у Београду, Београд, 1995, стр. 115 и даље) Али, све то не би било могуће без милитантних свештеника. (7. Према мишљењу већине, јер смо свакодневно трпели хрватски шовинизам, мржња је подстакнута хрватском нетрпељивошћу, а не само надуваном српском политиком превласти. Тад је редовник, сабрат Хрват, Загорац, који са Србима није могао имати непосредног искуства експлодирао: „Ако би данас дошло до рата, ја бих лично само клао, клао Србе”. Петар-Ковачич-Першин: „Реквијем за моју браћу”, „Градина”, Ниш, 1/94, стр. 102)

Улазак крсташа 1099. године у Јерусалим парадигма је и за све потоње ратове. Један историчар овако описује оргијање хришћанских војника у Светом граду: „Неки од наших војника обезглављивали су непријатеље; други су их гађали стрелама тако да падају са стубова; трећи су их бацали у ватру, како би се што дуже мучили. Али све је то ништавно у поређењу са оним што се догодило у Соломоновом храму. У њему су војници јахали у крви до колена и узда. Овде су поклали скоро десет хиљада муслимана. Јевреје су запалили заједно са синагогом у којој су се затекли. После покоља војници су ушли у куће, присвојили имовину и населили се у њих. Поред тога, хришћански племићи и простаци парали су стомаке побијених и превртали по цревима тражећи златнике које су Сарацени, док су били живи, прогутали својим безвредним грлима”. (8. Reymond (Agiles): Historia Francorum, према: R.H.Vainton, „Christian Attitudes Toward War and Peace”, Neshwille/New York, 1960, стр. 113)

У тексту се цитирају текстови других аутора и наводе писани докази о геноцидном схватању рата под окриљем Римокатоличке цркве. Када један папа одлучи да путем рата освоји неку територију, онда је оружаном насиљем геноцид. Када је Јован Павле Други подстицао и наредио усташама Фрање Туђмана да остваре оружану сецесију Хрватске од 1990. године, он је наредио да се настави са геноцидом над Србима. Зато сада у Хрватској има мање од 3 посто Срба, који живе у нељудским условима, а те 1990. године било их је више од 12 одсто укупног броја становника СР Хрватске. Геноцид је начин на који изводе оружану дејства они који поступају по наредбама Јована Павла Другог. Овлашћење да растура бившу Југославију Јован Павле Други је себи дао на основу договора са Реганом.

29. 6. На страници 33 је текст:

Хиполит је око 235. године покушавао да војно питање реши на следећи начин: хришћани не могу да се јављају на војнички посао, али војник, који жели да постане хришћанин, може и даље да остане у том занимању под условом да се уздржава од сваког паганског верског деловања које је повезано са послом, и да се одупире наређењима да убија људе. Последњи услов, наравно (у трећем веку) није могао да се одржи. (9. „Nemški in francoski škofi o miru”, Црквени документи, Љубљана, 1984, стр. 18-19) Истовремено, није се могло ни ефикасно супротставити паганској критици, која је тврдила да хришћани уживају мир који обезбеђује држава, а сами не желе да преузму обавезе његовог одржавања и даље надоградње.

У овом тексту аутор износи податке о генези става хришћанства према војној служби и рату.

29. 7. На страници 34 је текст:

Према Августиновом тумачењу, покретање рата било је дозвољено ако рат служи миру као крајњем циљу; ако је рат усмерен против учињене неправде; ако рат захтева законита власт, и ако рат није у супротности са Божијим плановима. (12. „Nemški in francoski škofi o miru”, стр. 20)

И у овом тексту аутор износи податке о генези става хришћанства према војној служби и рату.

29. 8. На страницама 35 и 36 је текст:

Иако је наслеђени дух западне цркве био довољно милитантан, папа Гргур VII (15. Гргур VII (1073-1085) учио је да се духовна власт налази изнад световне, из чега је извео закључак да је папа изнад владара и да их може одстранити са власти. Увео је целибат. Метод Бенедикт, „Папежи од Петра до Јанеза Павла II”, „Мохорјева дружба”, Цеље, 1987, стр. 30) дао је нове подстицаје за његову још већу милитаризацију и централизацију. Замисли папе Гргура VII у дело је спроводио и папа Урбан II. Гргур VII је највише утицао на кидање традиционалног односа према рату. Сматрао је да је црква „хришћанска легија” у којој су лаици ратници, да је једини њихов задатак да се боре и да постоје само зато да затиру непријатеље цркве и све оне који покушавају да поткопају хришћански поредак. (16. Т. Мастнак: нав. дело, стр. 32-33)

И у овом тексту аутор износи податке о генези става хришћанства према војној служби и рату.

29. 9. На страницама 36 и 37 је текст:

Испољена бруталност ка другима узроковала је изузетно негативну представу о Римокатоличкој цркви у свету. Ханс Кинг, иако римокатолик, сведочи: „Али, Римокатоличка црква је због своје поновне окошталости, жеље за влашћу, хијерархичности, због својег учитељства које није способно научити, и због гажења хришћанске слободе све више изложена ватри јавне критике”. Даље Кинг вели: „Поглед на савремено тржиште књига то јасно потврђује. У Немачкој су хитови књиге које описују криминалну историју хришћанства (К. Дешнер) или тематизују фатални однос цркве према сполности (U. Ranke-Hajneman, G. Dencler). Међународни хит већ је подуго

књига која досеже свој врхунац у тези о потреби убиства папе Јована Павла II, с провокативним насловом „У име бога” (Д. А. Јелоп). Можда та књига и није занимљива због хипотезе коју заступа. Занимљива је због тога јер свуда на свету постоје милиони људи, који одређеним круговима Римокатоличке цркве приписују баш то, у „име бога”, мрачне финансијске манипулације и везе са злочиначким организацијама (што нажалост јесте тачно), па чак и употребу насиља и убистава...” (22. Hans Küng: „Kredo, razlaga vere za naš čas”, „Знамење”, Петровче, 1995, стр. 184-185) Исти став изражава и амерички социолог Брајан Вилсон, који користи запажену насилност Римокатоличке цркве да би се изјаснио у корист других религија као цивилизацијски кориснијих. (23. Зоран Милошевић: „Цивилизација православља”, Византијско огледало, Ниш, 2/95, стр. 31) „Дочим на Истоку постоји велика толеранција према различитим религијским идејама и праксама у разноврсним филозофским школама, чак толика да би се готово могло рећи како се на Оријенту сматра управо пожељном бројност религија, а на западу је превагу однела искључивост.” (24. Brajan Vilson: „Култура и религија: исток и запад”, „Култура”, Београд, 65-66-67/84, стр. 89) Исти закључак изводи и Ханс Кинг, уз нагласак да религије које имају пророчки значај садрже конфликтност, док индијске, па и кинеске религије имају облик мудрости. (25. Hans Küng: „Световни мир, световне религије – световни етос”, „Знамење”, Петровче, 5-6/94, стр. 18) На тим основама почиња и потреба да се успостави нова планетарна религија – религија „новог светског поретка”. (26. Зоран Милошевић: „Нова доба – религија нове световне уредитве”, „Знамење”, Петровче, 5-6/93, стр. 1-14)

Злочиначка прошлост, односно историјска генеза злочина у режији и извођењу Римокатоличке цркве изазива пажњу. То није питање помодарства или атрактивности теме, каква је насиље, већ израз тежњи обичних људи да схвате и сагледају тај злочиначки мистицизам Римокатоличке цркве. Злочин је саставни део деловања Ватикана, а за то постоје бројни докази, и то не само за период далеке прошлости, већ и садашњости. Зато злочин који је наредио Јован Павле Други није ништа ново, нити изузетак, већ правило поступања у ситуацији када се склопе околности које погодују Ватикану. Та ситуација је настала постизањем договора између Регана и Јована Павла Другог, који је себи дао овлашћење да ангажује своје војске против Срба.

29. 10. На страницама од 38 до 42 је текст:

Насиље као смишљена и организована делатност у Римокатоличкој цркви стално је средство јевангелизације (покатоличавања) широм планете. (29. Жан Делимо, „Католицизам између Лутера и Волтера”, стр. 174, бележи како су крајем XVI века најпроницљивији апостоли вере увидели да стил покрштавања треба да варира у зависности од народа који ваља покрстити. Дело De procuranda Indorum salute (1588) оца Хосеа де Акосте, језуите из Перуа, сведочи о тој свести. На дно етнографске лествице смешта варваре, где се користи и сила.) Аустралијанка Ана Петеле-Греј, на једном симпозијуму, навела је податке о страдању њеног народа уз свеколико саучесништво Римокатоличке цркве: „Преко 60.000 људи мога народа изгубило је живот. Њихови извори били су отровани. Били су нападнути и на стотине их је било стрелано. Читава племена умрла су од козица. Жене и деца били су силовани и

полно злоупотребљени. Мушкарцима су ножевима резали полне органе. Бебе су до рамена затрпавали у песак и потом су им секли главе... Црква је била саучесник при убијању мог народа и због одузимања деце од мајки да би их окупљали у мисионарским центрима, како би од њих начинили другоразредне белце, да би им служили". (30. Карл Вебер, „Знамење”, Марибор, 3/90, стр. 201)

Почетак Првог светског рата Римска курија је дочекала с одушевљењем, које су делили и локални бискупи и надбискупи (одобрење за напад на Србију дао је лично папа). Бискуп Јеглич је 11. августа 1914. године испратио словеначке војнике који су ишли у напад на Србију следећим речима:

„Мужеви! Како узвишен, како свет, како Богу угодан је бој у који сте позвани! С вама је правда, с вама је Бог, Господ војних чета! Мужеви! У средњем веку одјекивао је кроз цијелу Европу поклич: Тако Бог хоће! И хиљаде су остављале своје домове и пошле да ослободе Јерусалим из руку неверника. Поклич: Тако Бог хоће! дигао је и вас у свети бој за предоброг цара, у казнени бој против несавјесних злочинаца. Дакле, напријед! С вама је Бог, напријед с одличним војсковођама, напријед к славној победи!” (31. В. Новак, „Magnum crimen”, стр. 26)

После ових говора свештеника „љубави” ти „богом надахнути” војници починили су злочине у Мачви и Подрињу, слика достојна „ослобођења” Јерусалима. (32. Командант 9, корпуса (аустроугарског) упућеног на Србију, између осталог, пише у наредби (август 1914): „Рат нас је довео у земљу коју насељава становништво надахнуто фанатичном мржњом против нас... Према таквом становништву погрешно би било показати човечност и доброту срца, чак је и штетно...”)

Егон Ервин Киш у књизи „Запиши то, Киш” (у дневничким белешкама од 9. августа (недеља) 1914. године о припремама за напад) пише: „Регимента је марширала око четири километра (од Бијељине, где се претходно налазила – О. К.) до једне чистине, где се одржавала миса за војнике. Дивизијски свештеник држао је проповед у којем је саопштио да је папа Пије X свим војницима дао опрост од греха”.

Завршетак Првог светског рата донео је на политичкој карти нову државу: Краљевину Југославију! Клерикалци су одмах започели да је руше под геслом: нећемо мир – хоћемо правду (Рестаурирање Аустроугарске монархије). У шибенском „Католику” (број од 23. августа 1936) штампан је текст под насловом „Правда а не мир!”, у којем се, између осталог каже: „Проповеда се мир, јер је то у интересу оних који су ратом туђе земље добили. Али за мир нису они који су окљаштени или бачени у склоп државних творевина у којима се не задовољавају, јер им није добро...”. (33. „Клерикална пропаганда за рат”, „Јавност”, Београд, бр. 36, 1936, стр. 784-785) И заиста, за време Другог светског рата покушано је да се дотадашња политичка карта мења у корист интереса Римокатоличке цркве, због чега је црква благословила Независну Државу Хрватску!

Ради покатоличавања православних од стране Независне Државе Хрватске, Света конгрегација за Источну цркву послала је упутство (17. јула 1941, Прот. 2116) загребачком председнику бискупских конференција (34.

Драгољуб Живојиновић у интервјуу за НИН, бр. 1983, 1. 1. 1989. вели: „Римокатоличка црква била је увек заинтересована за нове душе, а нове душе се могу наћи само у оним верама које су незаштитене, као што је био случај са Србима на Балкану.“), у којем се каже: „Света конгрегација за источну цркву свраћа позорност Вашој преузвишености да римокатолички жупници у Хрватској буду потакнути од својих преузвишених бискупа (надпастира), да у случају пријелаза несједињених (отпадника) не спријече њихово природно враћање на источни обред кад се ради о онима, који су прије били чланови католичке цркве (заједнице) источног обреда, али су под пријетњама и притиском православних (ортодоксних) одустали од католичке вјере. Ако Ваша преузвишеност предочи ту потребу својој часној браћи (бискупима) у Хрватској, стећи ће поновну заслугу тим својим драгоцјеним доприносом за правилан развој католицизма, гдје постоје толике наде за обраћање несједињених...“ (35. Сушта супротност је понашање православних јерарха. За време Другог светског рата представници прогнаних Словенаца у Србији дошли су код патријарха Гаврила како би прешли у православље. Старац им је одговорио: „Црква се не жели користити вашим тешким положајем. Када се ослободите и вратите својим домовима, размишљајте и одлучите се како желите“. Лаврентије, шабачко-ваљевски епископ: „Premišljivati in delovati“, „Друштво 2000“, Љубљана, 84-85/95, стр. 70 (Pogovarjal se je Zoran Milošević)) Шеф верског одсека усташке војске такође је показао умешност у усмеравању покатоличена православних. Фра Јурић је то радио на следећи начин: „У овој земљи не може да живи нитко осим Хрвата, јер ово је земља Хрватска, а тко се неће покрстити, ми знадемо куд ћемо с њим. Ја сам у овим горе крајевима давао очистити, од пилета све до старца, а ако буде требало, учинит ћу и овдје, јер данас није грехота убити ни мало дијете од седам година, а које смета нашем усташком поретку... Немојте мислити што сам ја у свећеничкој одори, али да знате да је, кад је потребно узем стројницу у своје руке и таманим све до кољевке, све оно што је против усташке и државне власти“ (36. Документи о протународном раду и злочинима једног дијела католичког клера, Загреб, 1946, стр. 59)

За време Шпанског грађанског рата (1936-1939) римокатолички клер се понашао изразито нејеванђељски. Фашистичка ревија „Gerarchia“ донела је чланак о тим догађајима: „Клер, пак, није мислио на друго него како ће од богаташа да добије пара, да њима зида луксузне зграде сумњивог укуса и сумњиве користи, те да побољша властите позиције“. Занимљиво сведочанство оставио је и римокатолички свештеник, иначе Баск, Хуан Гарера Моралес, наводећи за „Хералдо де Мадрид“ речи познате Ла Пасионарије, која је изнела да се католичко свештенство Баска са неописивом храброшћу бори на страни владе. Моралес на то вели: „Да је и остало католичко свештенство скупа са својим бискупима, у варошима и у селима, проповедало крсташки рат рат мира и љубави, да је осудило братоубилачки покољ и да је позвало вернике да поштују легалну владу, побуњенички покрет не би ни постојао. Али, ми сви знамо за мржњу којом је католичко свештенство побијало републику у Шпанији, а знамо и делатност која се вршила у црквама и проповедаоницама. Ми смо, након побуне, видели бискупе и свештенике који су ме-

ђу вернике делили пушке као да деле посвећени хлеб (...) и није истина да народ прогони свештенике зато што су свештеници, већ зато што у својим црквама држе складишта муниције и оружја, којима се наваљује на народ”. (37. „Национална слобода и интереси цркве”, „Јавност”, Београд, бр. 39, 1936, стр. 845-846)

Други светски рат наговештен је и нападом фашистичке Италије на Абисинију (Етиопију). Том приликом светске агенције су пропратиле реакцију Ватикана, односно папе, када су Италијани освојили главни град те државе: „Вест о уласку Италијана у Адис Абебу саопштио је Св. оцу папи један од његових личних секретара.

Њ. св. Пије XII изјавио је да је задовољан што су Италијани ушли у абисинску престоницу, пошто сматра да је тиме дошао крај нередима и опасности којој су били изложени Европљани у Адис Абеби”. (При томе, наглашавају агенције, Европљана у Адис Абеби пре уласка италијанске војске није било!?).

Позната француска ревија „La Phalange” објавила је чланак у којем се, између осталог, каже: „Прави хришћани не воле рат. Међутим, ми видимо да италијански свештеници, почевши од највиших достојанственика па до најскромнијих сеоских жупника, изјављују категоричку оданост Дучеу, те дају дарове у злату отаџбини, као и остали грађани. Зашто? Зато што они разумеју да је итало-абисински рат био скован од вековних непријатеља Рима, те да тај рат у ствари представља верски рат, у коме Италија брани хришћанство...”. (38. „Црква и рат у Африци”, „Јавност”, Београд, бр. 19, 1936, стр. 426-427; Векослав Грмич („Vzgoja brez nasiqa – v službi miru in varstva okolja”), „Знамење”, Петровче, 3-4/92, стр. 2-4) истиче да се у римокатоличкој васпитној пракси (школама) примењује насиље, што је било извор његовог ширења према лаицима. Чак су неки есесовци и ратни злочинци имали фанатичне католике за очеве.)

Што је најгоре, и поред тога што је највиши врх Римокатоличке цркве већ 1941. године наслућивао исход рата, црква је склонила многе фашисте и ратне злочинце, односно веће делове комплетних војних јединица испред налета ослободилачких савезничких армија. Марк Аронс и Џон Лофтус су описали „пацовске канале” којима су злочинци нестајали. Ватикан је, дакле, склањао одане људе за нека друга времена, за која је слутио да ће доћи. (39. Mark Arons/Džon Loftus, „Пацовски канали”, „Glosarijum”/ „Arsvalea”, Београд, 1991, стр. 99. и даље) И заиста, после педесетогодишњег затишја и свеобухватних припрема започет је „праведни рат” за „ослобађање” римокатоличких народа од оних који су „туђе земље добили”, али и рат за разбијање СФР Југославије. „Одлуку о коначном разбијању југословенске државе покренуо је Ватикан – Света столица, меморандумом државама КЕБС-а 26. новембра” (40. Милан Булајић, „Разбијање југословенске државе 1991/1992 – злочин против мира”, ЦКЗ, Београд, 1994, стр. 104) 1991. године”.

Текст доказује да рат, оружје и насиље представљају сталне активности Ватикана. Јован Павле Други је у том погледу био најуспешнији папа. Као незаблудив, утицао је на све вернике и све своје војне структуре над којима је имао фактичку власт, преко цивилних органа власти у појединим државама,

где су на власти странке под контролом Ватикана, да по његовој наредби наставе са геноцидом над Србима од 1990. године.

29. 11. На страницама од 43 до 45 је текст:

„Да би се превладао рат, сматрао је папа, требало је приступити верско-моралној обнови (46. Драгољуб Р. Живојиновић, „Ватикан, католичка црква и југословенска власт 1941-1958”, „Терсит”. „Просвета”, Београд, 1944, стр. 11-12) наводи да се о злочинима над Србима у НДХ знало и на највишим местима Ватикана. Међутим, Ватикан је уместо интервенције да се злочини зауставе, прибегао пропагандном лишавању сваког хуманог изгледа жртве (као и 1991-1995), како би убијање имало оправдање и успоставио нови поредак на следећим принципима: правима малих народа, правима националних мањина (47. Римокатоличка црква одбацује нацију као препреку за интеграцију, па стога и националне мањине није признавала све до Другог светског рата. Види Зоран Милошевић, „Odnos rimskokatoliške cerkve so slovenske manjšine v Italiji in Avstriji”, „Друштво 2000”, Љубљана, 73-74/94, стр. 132-143), праведној расподели земаљског богатства, обезбедити гаранције за мир и обезбедити слободу цркви (у новом поретку који се ослања на морална начела нема места прогањању вере и цркве).

И следеће године, истим поводом, папа Пије XII је развио мисли о рату и ратним страхотама: папа је истовремено саопштио и римокатоличко виђење мирног заједничког живота народа на планети. Наиме, сваки друштвени заједнички живот који заслужује да се тако назове, рађа се из воље за миром и тежи ка миру, оном „мирном заједничком живљењу и поретку”, у којем је, према св. Томи Аквинском, суштина мира. Дакле, да би се стекао и одржао мир, мора се живети у одређеном поретку (48. Радијски говор, Божић, 1942, А-5), а да би поредак био плононосан мора, сматра папа, почивати на заједничком животу у поретку који подразумева уважавање да је Бог први узрок и последња основа индивидуалног и социјалног живота, да поредак омогућује развој и испуњавање људске личности, да је поредак одговарајуће правно уређен; и на заједничком животу у миру који обухвата склад између мира и поступака и свет рада (повратак раду).

Потом је папа навео пет основних захтева за одржавање реда и мира у људском друштву (заједници): достојанство и права човека, одбрана (заштита) социјалних ћелија, посебно породице, почаст и обавеза рада, обнова правног поретка, схватање државе у хришћанском духу. (49. Исто, I, 6-17, и II 18-36)

Настављајући да размишља на тему рата, Пије XII нагласио је и одговорност хришћана за светски рат: „Велики део човечанства – и не бојим се рећи, и велики део оних који се зову хришћани – је у одређеном смислу заједнички одговоран за погрешан развој, за штету и за низак морални ниво данашњег друштва.

Садашњи светски рат са овим свим што је с њим повезано, како његови непосредни и посредни услови, његов наступ, његове материјалне, правне и моралне последице, не представља ништа друго него пропаст”. (50. Исто, С 37-38)

Папа се поново огласио преко радија за Божић 1944. године и изнео размишљања о природи и условима успешне организације за мир. Таква организација, сматра папа, мора уважавати следеће:

– Јединство људског рода и заједнице народа („До које тачке буду представници и пионири демократије у својим одлукама уважавали став да апсолутни ред, који непрестано помињемо, укључује у себе као морални захтев и некакву круну друштвеног развоја и јединство људског рода и породице народа – од признања овог начела зависи будућност мира”), (51. Радијски говор, Божић, 1944, III), противљење нападачком рату као методу за решавање међународних конфликта, заједнички орган (тело) за чување мира, из статута органа треба искључити свако неправедно бреме, школовање у трпљењу и кажњавање злочинаца.

Потом је папа наговестио да ће Римокатоличка црква ићи у „крсташки рат љубави”. Тиме је контроверзни папа Пије XII, вољом биологије, заокружио своју политичку делатност, а на трон св. Петра ступио је Јован XXIII”.

То су ставови „фашистичког папе”, које је идеолошки пресликао Јован Павле Други.

29. 12. На страницама од 47 до 49 је текст:

Други ватикански концил (1962-1965) бавио многим темама, а све ради осавремењавања друштвене доктрине цркве. Дух који је манифестован на Концилу многи су оценили као екуменски (57. Папа Павле VI, који је покренуо нови дух у Римокатоличкој цркви, у пракси се није разликовао од својих претходника, чак је ишао и корак даље. Његов екуменизам није се много разликовао од екуменизма Јована Павла II. Све сусрете папе са православнима изводе тако да они имају у загрљају православне патријархе. „Суштина је његова: мајка Римска црква раширених руку чека да јој се врате у наручје заблудели синови – одељења браћа”. Епископ Артемије, „Римски екуменизам”, „Свети Кнез Лазар”, Призрен, 1/94, стр. 109), толерантан и дијалогски. Иако су то у појединим елементима, прејакe, пребрзо изречене оцене, ипак се радило о напретку, тенденцији да се измени окоштали милитантни дух Римокатоличке цркве. Концил се zaloжио за то да рата уопште више не буде, а тежиште у борби за политичке циљеве усмерио је на стратегију ненасилног деловања. Истовремено, наглашено је да се природа рата све више мења, тако да сада имамо прикривене уместо отворених ратова. Насиље и застрашивање у основи су прикривеног рата, па савест човечанства захтева од оних који примењују такве одлуке и законе да то не чине, иначе крећу путем злочина. „Ко слуша овакве захтеве, нема права на изговор следе послушности.” (58. *Gaudium et spes*, В 1, 79) Међутим, истовремено Концил одобрава „праведни рат”. „Дакле, рат још увек није одстрањен из људског деловања. Докле год постоји војна опасност, докле год немамо одговарајуће међународне власти којој би на услузи стајале одређене снаге, све до тада владама, које су исцрпеле могућности политичког погађања, не може се порећи право на одбрану. Државницима и свима који носе део одговорности за безбедност народа који им је поверен, припада обавеза да се отворено забаве проблемом.” (59. Исто, 79, 4) Они који се пак посвећују одбрани домовине кроз војни позив, треба да имају на уму да служе безбедности и слободи народа и да ефикасно доприносе успостављању мира. Потом Концил наглашава да се рат све више трансформише у тотални (и против цивила, привреде и др.), те да се због тога мора промишљати у новом духу. Документи Концила рат об-

рађују кроз пет питања: страхоте и злочиначка нарав рата и даље се повећавају с порастом научног оружја; рат се мора промишљати на нов начин, јер од одговора садашњег човека зависи будућност; црквени Концил има наведено на уму и зато осуђује тоталне ратове; Концил сматра да свака војна активност која тежи да уништи целе градове или покрајине с њиховим становништвом, без разлике, јесте злочин против Бога и против човека, злочин који треба одлучно и без оклевања осудити, а посебна опасност од садашњег рата је у томе што они који поседују тзв. научна оружја могу учинити страшне злочине, као и у томе што приморавају човечанство да прихвати најстрашније одлуке. Да се то у будућности никада не би догодило, бискупи сабрани из целог света захтевају да државници и војници имају стално пред очима одговорност пред Богом и човечанством. (60. Исто, 80)

После Концила, папа Павле VI није се посебно бавио питањима рата, али су настале нове организације које су имале задатак да парирају световним (римокатолички мировни покрети, и слично). Тек је папа Јован Павле II почео да отвара ратно питање, значајно мењајући политички курс Ватикана и Римокатоличке цркве, уз подршку САД. (61. Папи се достављају подаци сателитског осматрања свих подручја, посебно му се достављају подаци о стању у Јужној Америци, а Ција је пратила рад главних протагониста јужноамеричке теологије ослобођења. Достављају му се подаци о стању у Русији, бившој БиХ итд. Јован Павле II „брифинге” Ција добија и кад је на одмору у папском летњиковцу у Кастел Гандолфу, у близини Рима, или другде. Поред тога, САД брину и о личној безбедности папе, наравно уз помоћ специјалне јединице италијанских карабињера. Види А. Антонић, „Сиви вукови – Ција – Ватикан”, „Епоха”, Београд, 14. 10. 1992, стр. 35) Његова мисао да је развој ново име за мир (62. *Sollicitudo rei sociales*, II-10) постала је основ његове делатности, али и политичке помоћи римокатоличким народима (кредити и развој). Он тиме жели да одстрани рат из римокатоличких држава, пресели га изван тих простора и покаже да је римска вера супериорнија од осталих.

На основу ставова званичника из Римокатоличке цркве, може се закључити да ова црква оправдава „праведни рат”. Неопходно је, међутим, уочити разлику између речи праведни и одбрамбени (рат). Прва формулација је прилично растегљива и може се злоупотребљавати, док друга има сасвим конкретно значење. Историја најбоље показује шта је све било „праведно” за Римокатоличку цркву: Први светски рат (праведан због освете надвојводе Фердинанда за убиство), италијанско – етиопски рат (због заштите Европљана!?)... Али, имајући у виду негативно искуство са ратовима, јер су они доносили смањење политичке моћи Римокатоличке цркве (нпр. губитак Пољске, Чешке и Словачке, Мађарске итд. после Другог светског рата), разумљиво је што се инсистира на стратегији ненасилног деловања, јер њоме, у миру, црква враћа изгубљену моћ и позиције. Дакле, стратегија ненасилног деловања основни је чинилац свеколиког опоравка моћи Римокатоличке цркве.

Наведени текст је значајан за овај елаборат, јер показује како је Јован Павле Други у пракси схватио значај рата, односно оружаних сукоба, с обзиром на искуство из пређашњих, током којих су се папе јасно изјашњавале о циљевима и покушавале да их дефинишу са гледишта доктрине Римокато-

личке цркве. Дакле, Јован Павле Други је водио „рат”, односно наредио насилну сецесију Словеније и Хрватске уз помоћ оружја, а глуму свог ненасилног деловања је спровео причом о људским правима и демократији. Из овог елабората се закључује да је он први, главни и сигурно најодговорнији за злочине и наставак геноцида над Србима од 1990. године.

29. 13. На страницама од 49 до 54 је текст:

Са пољским, чешким, словачким, мађарским, словеначким „пролећима” обзнањена је дуго припремана стратегија ненасилног деловања Римокатоличке цркве. Израдили су је стручњаци - теолози и социолози који су се посветили изучавању рата. (63. Види „Pismo teologa iz Vzhodne Evrope”, „Кристјанова обзорја”, Љубљана, 184/89, стр. 381-382) „Пролећа” су показала да је Римокатоличка црква израдила оперативну стратегију ненасилног деловања, коју примењује у римокатоличким и другим државама, а за то је припремила и одговарајућу организацију. (64. „Češka, Slovačka in Mađarska pomlad”, „Словенски језуити”, Марибор, 137/90, стр. 124. наводе да су постојали тајни бискупи, језуити који се нису између себе познавали, а деловали су у циљу обарања режима. Само је јануара 1990. године деловало таквих 104 језуита, а маја већ 154 члана. Њих је папа посебно похвалио) Тако су догађаји у наведеним земљама показали присуство тајних структура Римокатоличке цркве које су деловале по свим правилима илегалног рата, као и постојање убачених агената у медијима, институцијама, универзитетима итд. Та организација изграђује се и у неримокатоличким државама ради њиховог проверавања. (65. Лојзе Кракар, „Zbogom obljubljenemu zemaljskemu raji”, „Кристјанова обзорја”, Љубљана, 26/91, стр. 367-378) наводи да је имао задатак да успостави организацију Римокатоличке цркве (тајну) у руским земљама. У наведеном тексту говори о свом путу. Представљао се као европски књижевник, имена саговорника и домаћина не наводи, осим као X, Y... Градове и села која је посетио није наводио већ их је означавао грчким алфабетом, за придобијање локалног становништва користио је поклоне (техничка роба, западна пића итд.)

Када се нека власт не допада Римокатоличкој цркви, она настоји да је уклони и доведе људе који су присталице римокатоличке савремене друштвене доктрине. За то се користи стратегија ненасилног деловања, а у каснијим фазама не преза се ни од насиља. Људи задужени за спровођење смене власти користе следеће фазе у стратегији ненасилног деловања: анализа стања, избор циља, прве преговоре, позив на јавно мњење, слање ултиматума и непосредну акцију.

Анализа стања обухвата претходно познавање ситуације. Ако се догоди да они који воде акцију погрешно познају чињенице, то наноси велику штету покрету. (66. Римокатоличка црква има своју обавештајну службу; „Католичка обавештајна мрежа”. Поред тога, и свештеници су обавезни да све сазнато у оквиру службе (чак и исповести), посебно од људи блиских властима, доставе Римској курији. Види Иван Бабановски, „Деловање (политичко) верских заједница у СФРЈ”, „Идеје”, Београд, 2/88, стр. 161)

Стога треба кренути у истраживање и прикупити документацију о чињеницама како би се осигурала поузданост свих информација. Важно је анали-

зирати структуру власти и односе између различитих партија и појединаца, како би се установило ко има стварну власт; потом врлине и мане људи из центара моћи; затим њихове међусобне односе, послове којима се баве, психолошке и стручне портрете, породицу и пријатеље, итд. Важно је познавати поступке који ће бити примењени у сукобу.

Ова анализа мора да омогући такво познавање ствари да би одлуке биле политички исправне, а које ће утицати на избор савезника.

Избор циља је значајан јер без њега нема анализе стања, а од добро изабраног циља зависи успех или пораз покрета. Због тога треба изабрати тачан, издвојен и могућ циљ! У избору циљ мора се водити рачуна о правима противника и оставити му могућност, ако је икако могуће, да његово прихватање услова не значи срамоту или осрамоћење појединцу, партији или држави. Циљ се мора приказати као позитиван прилог будућности целе заједнице.

Први преговори са противником обављају се у директном контакту (не уз помоћ других) и пре него што се јавност увуче у конфликт. Спор се покушава решити дипломатским средствима, далеко од очију јавности. На том састанку противник се упознаје са закључцима до којих се дошло анализом стања о томе који су захтеви покрета, а уз то се наводи циљ који се намерава постићи. Од тог тренутка треба избегавати све што би изазивало мржњу или презир према противнику. Исто тако, мора се избећи свака претња на рачун саговорника, јер би то деловало учвршћујуће у односу на испољене страхове. Напротив, потребно му је скренути пажњу да се много мање губи ако се прихвати промена стања него ако се задржи статус кво. Први преговори морају омогућити сукобљеним странама и да се боље упознају. Чврстина и одбијање попуштања нимало не делују оснажујуће ако се ослоне на систематски презир према противнику. Поверење има далеко већу предност.

Када преговори западну у безизлазност – а ретко се догађа да се већ на првим преговорима може постићи било какав споразум – онда их треба обуставити али не и дефинитивно прекинути.

Према основном начелу стратегије, време преговора мора бити и време припреме за одмеравање снага. (67. Jean Marie Muller, „Стратегија ненасилног деловања”, „Кршћанска садашњост”, Загреб, 1986, стр. 114-116)

Позив на јавно мњење следи уколико преговори не обезбеде успех. Тада се „неправда” обзнањује јавности преко свих средстава информисања на које покрет има утицај или је њихов власник. Потребно је смислити максимум „публицитета”, у техничком значењу те речи, односно омогућити да се изађе у јавност како би се она упознала са циљевима покрета. Публицитет садржи и замке које се морају избећи. Према јавности би требало деловати тако што ће се истаћи њена одговорност да се пропуштањем ангажмана делује против будућности и властитих интереса. Мора се избећи окривљавање јавности за постојеће стање. Требало би све учинити како би јавност постала свесна „неправде” али да јој се не намеће кривица због постојећег стања. Окривљавање више онемогућује него што покреће деловање.

После стварања „медијског догађаја” предузимају се акције, организују манифестације, тако да „чак и зидови проговоре” (графитима и лецима). Током манифестације избацују се паролe, којих не сме бити много. Паролe се не смеју уносити по свом нахођењу. (68. Када је један италијански активиста организовао демонстрације мировњака против рата у Вијетнаму, скуп је кренуо из Милана у Рим. Идући, групе су узвикивале „Цонсоне, врати се својим крвама!” Многи сељаци су љутито коментарисали: „Зар краве нису важне!”) Методе јавног манифестовања обухватају: саопштења, петицију, поворке (69. Папа Јован Павле II директно је позвао жене да организују поворке како би утицале на своје владе ради обустављања даљег иселјавања римокатолика из Бања Луке („Политика”, Београд, 29. 8. 1995)), марш и ограничени штрајк глађу.

Слање ултиматума после неуспеха преговора постаје обавезно – противнику дати рок после кога се даје сигнал за непосредну акцију. Са ултиматумом почиње одмеравање снага. Он је средство силе, а не уверавања. Највероватније је да ће противник одбити да попусти пред оним што треба назвати претњом и што он сматра недопустивом уценом. Ултиматум треба тако формулисати да уједно представља и позив јавном мњењу на акцију.

Непосредна акција се примењује после неуспеха преговора и представља неизбежно одмеравање снага. Тада се употребљавају средства присиљавања. Јавне манифестације не треба прекидати. Када се сукоб заоштри, неопходно је предвидети могућност забране манифестације. Вође покрета морају предвидети способност манифестаната да се сукобе са снагама полиције, али држећи се ненасилних начела и метода. Ако се то не може, манифестације ваља обуставити, јер уколико се претворе у насиље долази до аргумената за срамоћење покрета. Повлачење понекада омогућује припремање будуће офанзиве.

У непосредној акцији примењују се следеће методе:

– директна акција несарадње (Хартал – санскритска реч, која означава дан општег штрајка, када се од становништва захтева да напусти радна места, улице и просторије за разоноду). На хартал се понекад одлучује на самом почетку директне акције, а понекад на крају;

– враћање титула и ордења, што је симболичан чин, али ако га учине значајне личности он може имати великог одјека у јавности;

– бојкот (некуповање одређене робе, недолазак у одређене трговине или објекте);

– штрајк, којим се показује неспремност на сарадњу и паралише привреду; ако су штрајкови масовни, они имају снагу покрета;

– колективно ускраћивање пореза, ТВ претплата и слично, чиме се означава прекид солидарности са заједницом. Важно је ако се тим чином ускраћују средства за одржавање „неправде” због које се иде у сукоб;

– оспоравање савешћу (70. Тај облик сукобљавања веома је развијен у Римокатоличкој цркви и заслужује више пажње. Види Јоже Пуцел, „Svoboda vesti – izziv za Cerkev?”, *Communio* „Кристјанова обзорја”, Љубљана, 33/93, стр. 204; Joachim Gilka, „Blagor tistim, ki delajo za mir”, *Communio* „Кристјанова обзорја”, Љубљана, 25/91, стр. 222) осмишљава се у два правца (пр-

во, у случају агресије, они који су убеђени у ненасилни метод треба да убеди суграђане да су нормални грађани иако бирају пут ненасиља. И друго, тим методом се може оспоравати владина политика у одређеном тренутку, посебно ако се ради о акцијама војске);

– неограничени штрајк глађу, који више нема за циљ протест против неправде, јер они који га примењују иду до краја у својим захтевима до остваривања циљева;

– општи штрајк, који обухвата престанак рада у свим делатностима привреде и непривреде, чиме се паралише целокупан живот у земљи;

– директна акција као последња фаза у којој се иде на директно конфронтирање са противником, при чему ће влада да хапси, малтретира или примењује друге методе одмазде према манифестантима. Чине је следеће акције: Sit-in (дословно: седети унутра) као најпознатији метод директног наступања који подразумева заузимање просторија које су власништво супарника, да би се седењем у њима наметнули као саговорници и изнудила права која противник не жели да да; опструкција која се састоји у спречавању слободног саобраћаја јавним путевима; грађанско противправно присвајање (узурпација) које означава позив да се остане на радном месту и контраделовањем руши законита власт (изнутра), у коме се случају следе наређења не државног врха, већ вођа покрета отпора; противправно присвајање владиних функција и паралелна управа, која се спроводи када је власт пољуљана и када даљим акцијама треба да се руши или када је изванредан њен пад. Тада се формира влада (влада националног спаса, фронт спаса итд.), чиме власт дефинитивно прелази у руке римокатолика или њихових експонената. Избори се организују у условима када су све полуге власти у жељеним рукама, чиме је обављено пола посла. Тада следе нове пароле упућене држављанима да је време за мир, а у миру се моли и ради”.

У овом тексту се износе детаљи ненасилног мењања власти која не одговара критеријумима папе, и освајања власти која одговара Римокатоличкој цркви. Да не буде забуне, ова техника се готово не разликује, осим у неким ситним детаљима, од стратегије и технике обавештајних и других служби оних држава које желе да владају земаљском куглом. У овом елаборату цитирано је довољно текстова који показују каква је организациона структура Римокатоличке цркве и свих њених обавештајних и дипломатских служби.

Све то је искористио Јован Павле Други када је растурао бившу Југославију, а саставни део акције су били и злочини над Србима.

29. 14. На страници 54 је текст:

Уочљиво је да Римокатоличка црква, користећи искуства вођених ратова, све више пажње посвећује посредном вођењу ратова (72. Понашање НАТО-а и савезника у рату против Републике Српске Крајине и Републике Српске засновано је на историјском искуству Старог завета. Протеравши становништво са територије онемогућен је герилски рат, што је до сада била рак-рана за америчку армију), преко туђих војних снага. Пошто је уништена средњовековна црквена држава, данашњи Ватикан нема властиту војску, осим симболично. Међутим, Ватикан и дан-данас има утицај на државну по-

литику неких држава, па тако и на војску конкретне земље. Римокатоличка црква тренутно је способна да води стратегију ненасилног деловања, која је могућа, пре свега, у државама где су римокатолици већина, мада је у стању да делује и у неримокатоличким државама.

Дакле, свака држава у којој су на власти странке под контролом Ватикана или друге странке, на које утиче Ватикан преко својих полуга ненасилног деловања, дужне су да употребе оружану силу на захтев папе. То је остало непромењено и Јован Павле Други је то максимално користио током кризе и сукоба на територији бивше Југославије од 1990. године. За злочине тих армија и усташа најодговорнији је наредбодавац свих злочина – Јован Павле Други.

29. 15. На страници 55 је текст:

Мир представља ефикасно средство владања, јер ко пружи или обезбеди мир, у већини случајева добија поверење народа да њиме влада. (73. Томаж Мастнак, „Kristjanstvo in muslimanstvo”, „Znanstveno in publicistično središče”, Љубљана, 1996, стр. 9) Мир је услов за већину људских делатности, па и за рат. (74. Радмила Накарада, „Слом Југославије – нови изазов међународним мировним покретима”, у зборнику „Потиснуто друштво”, „Екоцентар”, Београд, 1995, стр. 473, вели: „Мировни покрети су показали зачуђујући степен равнодушности према распаду Југославије”.)

Текст је цитиран због извора података за ове две реченице. По налогу Јована Павла Другог сви мировни покрети су морали да зађуте када је у питању разбијање бивше Југославије. Дакле, мировне покрете је Јован Павле Други потчинио свом циљу. Толико је био јак, сиљан и значајан у међународним односима, да су сви мировни покрети практично ћутањем пристајали на злочине који су чињени уз благослов Јована Павла Другог.

29. 16. На страници 56 је текст:

У римокатоличком културном кругу веома је рано започела активност за вером надахнутим миром. Први „мировни покрет” (у данашњем значењу те речи) догодио се у још јединственом хришћанству, а на подручју данашње Француске, 875. године, под вођством бискупа Гија Анжевинског. (79. Т. Мастнак, „Kristjanstvo in muslimanstvo”, стр. 11) Овај и потоњи „мировни покрет” вртели су се око три тачке (божијег мира): заштите цркве и црквених поседа; заштите црквених достојанственика, свештеника и монаха, и заштите, не толико кметова и сиротиње, колико њихове стоке.

Овим текстом се приказује како изгледају мировни покрети под покровитељством Римокатоличке цркве, односно почеци мировних покрета римских папа.

29. 17. На страницама од 57 до 59 је текст:

Зашто су црквене власти почеле да се баве миром? Традиционално социолошко и политиколошко тумачење тог времена указује на „феудалну анархију” – дезинтеграцију традиционалних структура власти – посебно Каролиншког царства и слабљења краљевске моћи, као разлог зашто су црквени оци преузели бригу око сасвим световних питања. Када се каролиншки

правни систем распао, власт су почели да грабе јачи племићи, односно феудалци, узимајући правду у своје руке, покрећући бесконачне приватне ратове и ширећи насиље, правну несигурност, итд. Да би могли да ратују недостајала су им средства, до којих су долазили плачком црквених поседа, кметова, трговаца... Насиље је постало обележјем овог доба! У јеку оваквог безаконја и насиља чуо се вапај за миром, најдрагоценијим и најнедостижнијим од свих божијих дарова. (80. За мир је одговарао краљ, а мировни покрет је говорио да је за њега одговоран Бог, односно црква, при чему је одузимао власт краљу.) Пошто краљ није могао да обезбеди мир (краљевски мир) - *rex regis*, бискупи су почели да остварују *rex Dei* - божији мир. (81. Унутрашњи мир у хришћанству постиже се (срчаном) молитвом и даром Божијим. Молитвом се постиже смирење и чишћење срца од свих негативних жеља, страсти и сл.)

Нетрадиционално тумачење овог периода заступа хипотезу да се рат водио око црквене имовине, односно око тога ко има право да располаже црквеном имовином: црква или световна власт. На основу тога ови аутори заступају став да је *rex Dei* био неопходан пошто је црква успела да поврати свештенички надзор над имовином која јој је припадала, а потом и да наметне своју власт као важнију и пречу од световне.

Трећи разлог за „мировни покрет” проистекао је из потребе да се уреди лаичко друштво које се расцепило на војнике и пољопривреднике (наоружане и ненаоружане). Кључни моменат је обликовање хришћанског витештва које је плод вишевековног трагања за регулисањем питања рата и хришћанских војника. Витез је постао правна особа, а ступајући у нови мировни поредак он се подређује и законима. „Мировном покрету” припала је улога да определи место војника у друштвеном поретку, односно да одреди и улогу насиља у друштву. Ако је забрањено вршити насиље над свештенством, кметовима, трговцима, над неким мора бити дозвољено! Отуда се мир схвата као уређење (примене) насиља! Црквени оци су се постарали о томе зашто и како да се употреби оружје. На тај начин свештенство је успоставило надзор, али и сарадњу, са војничким сталежом, чиме је остварен божији мир, односно примирје.

„Мировни покрет” није се, дакле, супротстављао рату. Претњама духовним казнама којима су располагали црквени оци, сада се придружују аргументи оружја и рата против снага које не прихватају нови поредак (ред). Непослушнима су бискупи лично објављивали рат и водили војску против њих. (82. Т. Мастнак, „*Kristjanstvo in muslimani*”, стр. 19)

Када је црква постигла мир међу сукобљеним западним феудалцима, војницима и кметовима, поставило се питање: може ли се насиље искоренити из друштва као стална претња миру и животу? Одговор је био позитиван и садржавао је два елемента: духовни (теолошки) и социолошко-политиколошки. Наиме, мир се постиже Христом, односно молитвом код оних који су склонили овом начину комуникације и пацификације нагона, и друго, усмеравањем насиља према паганима, јеретицима, шизматицима и другима изван римокатоличке заједнице. (83. Папа Гргур VII је 1078. године је војни позив уврстио међу занимања које није могуће обављати без чињења греха.) Цр-

квена историја пуна је примера преусмеравања насиља из заједнице ка шизматичима, паганима... Новац стечен пљачком иновераца, идолопоклоника и других делом је завршавао и у (велелепим) црквама, односно у каси цркве.

Савремена друштвена доктрина Римокатоличке цркве сматра да је и данас могућ мир на планети ако се уваже следећи захтеви: достојанство и права човека, заштита социјалне јединице, посебно породице, поштовање и захтев за радом, обнова правног поретка и схватање државе у хришћанском духу. (84. Пије XII, Радијски говор, Божић, 1942, Б 23-26)

Римокатоличка црква се веома рано почела занимати проблемима друштва, које је решавала у духу хришћанских принципа. Преузимањем одговорности за мир црква је преузимала и велики политички терет. Решења која је, при том, наметала имала су различит степен прихваћености, односно ефикасности. Нека споменута решења („извоз насиља“) заиста су оригинална, али и трагична. Некада су усвојена решења умела да се „обију од главу цркве“. Међутим, црква је увек до сада умела да се снађе. Рачун су, обично, плаћали шизматици.

Из текста се закључује да није грех извршити злочин над неримокатолицима и да је то грех који се опрашта. На тој доктрини Јован Павле Други је засновао наредбу да се и злочинима над Србима оствари самосталност Словеније и Хрватске, а самим тим разори бивше Југославија.

29. 18. На страницама 71 и 72 је текст:

Гргур XVI у чувеној енциклици „*Mirari vos*“ од 15. августа 1832. г, проклео је слободу савести, мисли и штампе, називајући их лудилом. (...) Још је јаснији и одређенији став заузимао његов наследник, папа Пије IX. Овај потоњи је у својој енциклици „*Quanta cura*“, из г. 1864. осудио основно начело сваке демократије“. (Александар Табаковић, „Католицизам и демократија“)

Против демократије

Демократија је постала знак распознавања овог времена, лозинка за ступање у одређени круг држава, мода и идеологија, али и мета усмеравања људских заједница, друштава и држава. Иако хришћанство, односно црква и демократија, како пише Алберињо Ђусепе (*Alberigo Giuseppe*) имају, свака за себе, хиљадугодишњу историју, оне су се среле тек у новије време. Сусрет није био нимало срдачан. (1. „Од папске енциклике 1884. „Најплеменитијем народу о уређењу домаћег друштва и цивилног друштва“ нађен је одговор како да се католичка заједница у демократској држави задржи под контролом цркве и одвоји од суштине демократске политике. Препоручено је да католици стварају мрежу верских удружења и организација, која ће окупити већину народа. Тако ће се у демократској држави створити унутрашња држава коју води црква.“ Ова пракса доминантна је и данас. Отуда имамо двојно значење појмова, нпр. цивилно друштво. Види Милорад Екмеџић, „Србија између средње Европе“, „Политика“, Београд, 1992, стр. 14) „Дуго је било конфликтних ситуација, и тек последњих деценија могуће је запазити опрезно приближавање“. (2. *Giuseppe Alberigo*, „*Ekleziologija in demokracija*“, „Знамење“, Петровче, 1-2/93, стр. 18) А колико је Римокатоличка црква била опрезна, говори и податак да у свим папским енцикликама, упутствима Конгре-

гације за верска питања (бивше инквизиције) и другим службеним документима које смо прегледали нема изричите употребе речи демократија. Нема је чак ни у документима које је усвојио Други ватикански концил. (3. Окружница о „Светом Духу” (Dominum et Vivificantem) папе Јована Павла II (1986) даје негативан поглед на данашњи свет. Сама окружница није писана у дијалошком духу и са дијалошким изразима. Види Векослав Грмич, „Na rob okrožnice pape Janeza Pavla II.” Dominum et Vivificantem, Časopis za kritiko znanosti, Љубљана, 89-90/86, стр. 85, Упор. Векослав Грмич, „Pomen kritike v cerkvi”, Časopis za kritiko znanosti, Љубљана, 101-102/87, стр. 148-154) „Последњи Концил, такође, није нигде употребио реч демократија, али веома јасно и одлучно стоји на њеној страни” (4. Антон Стрес, „Med bogom in cesarjem”, „Дружина”, Љубљана, 1989, стр. 49), вели Антон Стрес. Употребљавају се други појмови који тек асоцирају на демократију, мада, опет измењеног садржаја – дијалог и плурализам.

Појам демократије не припада класичним предметима римокатоличке савремене друштвене доктрине, али ни теологије уопште. Иначе, демократија за римокатоличку теологију означава владавину народа, његову надлежност у свим питањима политичког живота државе и друштва и доношење одлука већином гласова. Демократија, такође, схвата и као супротност монархији. (5. Шарл Морес, „О повратку европске цивилизације на варварство”, у зборнику „Десна Европа”, „Велвет”, Београд, 1994, стр. 34) Традиционални римокатолицизам супротстављао се вековима демократији и демократизацији друштва, пошто је процењивано да она садржи дезинтеграционе елементе за хришћанство. Измењене друштвене прилике, односно јачање демократских снага, приморале су Римокатоличку цркву да је „прихвати”, али само као „хришћанску демократију”. (6. Милан Звер, „Ројмоваве демократије v slovenski katoliški misli med obema vojnama”, „Друштво 2000”, Љубљана, 35-36/87, стр. 145-146. Упор. Н. Бердајев, „Филозофија неједнакости”, „Медитеран”, „Октоих”, Будва – Титоград, 1990, стр. 134 Берђајев тврди да је демократија нездраво стање народа.)

У тексту се износи генеза схватања Римокатоличке цркве о демократији. Јован Павле Други сматра да демократија постоји само тамо где су на власти странке које он подржава, или оне које су му потчињене.

29. 19. На страницама 73 и 74 је текст:

Демократија је собом носила и секуларизацију која је у либералној држави одвојила цркву од државе, веру од политике. А политичка (парламентарна) демократија исказује законитост да, мерено вером, појам плурализма (демократије) манифестује унутрашњу тежњу за секуларизацијом. (13. М. Звер, „Samoupravni korporativizem in korporativno samoupravljanje”, „Друштво 2000”, Љубљана, 48/49/90, стр. 154) Пошто је црква, посматрано организацијски, само систем међу системима, а односи међу системима опет се исказују на политичком подручју (14. Јанез Погачник, „Duhovnik in (politični) izziv časa”, „Cerkev v sedanjem svetu”, Љубљана, 1-2/91, стр. 24), то значи да црква учествује у политичком животу настојећи да сруши модел постојећег система. То води или ка забрани, односно ограничавању црквене поли-

тичке активности, или секуларизацији друштва како би се одвојила вера од политике и омогућило другим системима (лаичким) да се политички оформе, ојачају, стекну равноправност и искажу у политичкој борби.

Римокатоличка „хришћанска демократија” као специфична црквена демократија наступа као критика одређених политичких појава двадесетог века. Повратак неверника (атеиста) у црквено наручје може да омогући само божија моћ. Она се неће јавити ако будемо више модерни, већ ако се будемо понашали више хришћански. Само тада ће из модерног живота нестати оно што је противверско и тада ће завладати „права хришћанска демократија”. (15. Матевж Гренко, „Katoliška načela – podlaga idejnega in političnega delovanja”, „Знамење”, Марибор, 4/86, стр. 309) Ради тога у основама програма Римокатоличке цркве налазимо залагање за „хришћанску демократију” која би требало да замени грађанску парламентарну демократију. Тек тада ће демократија бити у складу са божијим законима. И заиста, тамо где је победила „хришћанска демократија” (фашистичка Шпанија, јужноамеричке и азијске диктатуре) долазило је до реконструкције или укидања грађанских демократских институција. (16. Исто, стр. 312) Тамо су владале римокатоличке партије, уз благослов бискупа и папа, као носиоци тоталитаризма и симболи проамеричких и проевропских интереса. (17. Исто. Види А. Табаковић: „Католицизам и демократија”, II део, „Језуити и папски декрети”, „Јавност”, Београд, бр. 27, 1936, стр. 605) У владавини римокатоличке савремене друштвене доктрине либерализам је веома оцрњен. Према налазу М. Гренка то је, пре свега, зато што се либерализам супротставља римокатоличкој доктрини. (18. Матевж Гренко, „Katoliška socialno-politična misel na slovenskoem”, „Знамење”, Марибор, 1/87, стр. 11)

Појава милитантног, а тиме, свакако, и антидемократског католицизма веже се за 1931. годину, тачније за појаву окружнице *Quadragesimo anno* (19. Пошто је амерички Сенат прихватио енциклике *Regum novarum* и *Quadragesimo anno* као своја службена документа, Академик Михаило Марковић („Фашизам и нови светски поредак”, Војно дело, Београд, 3/95, стр. 61-74) указује на сличности „новог светског поретка” који настоји да обезбеди трајну доминацију САД и праксе фашизма, ваља се запитати колико су наведене енциклике одговорне за фашизацију америчке спољне политике!? Јер, као што су фашисти желели да постигну доминацију (пре свега над Словенима), тако и САД и њене организације, од левице до деснице, увек подржавају „милитантну идеологију демократизације, понекад под називом људских права или директном употребом војне силе.” Види Џефри Т. Бергер, „Нови светски поредак”, „Белетра”, Београд, 1994, стр. 28) са којом је јавности представљена и чувена Католичка акција (иначе међу римокатолицима присутна још од 1904. године). Папа Пије X, наследник Лава XIII, мање се, наиме, бавио положајем радника и социјалним питањима, али је зато ударио темеље новој клерикалној организацији познатој под именом Католичка акција, чији је задатак био да оствари сарадњу лаика с акцијом црквене хијерархије и да служи цркви у одбрани хришћанских принципа на друштвено-политичком подручју. (20. Вјекослав Цврље, „Ватикан у савременом свијету”, „Школска књига”, Загреб, 1980, стр. 21) На челу Католичке акције формал-

но је сам папа. Међутим, она има Централну хунту („Giunta centrale“) у Риму, а резиденцијални надбискупи и бискупи у појединим земљама чине делове хијерархије. Својом идеологијом и захтевима за социјалним организацијама индустријских радника и сељака покрет је утицао на све битне фазе израстања модерног фашизма у Европи. Покрет је толерисан углавном у тоталитарним државама. (21. М. Екмеџић, „Србија између средње Европе и Европе“, стр. 15; Виктор Новак (Magnum crimen, Пола вијека клерикализма у Хрватској” МСМХЛШ, Загреб, стр. 309) наводи тумачење Католичке акције језуите Фридриха Мукермана: „Папа зове на нови крсташки поход Католичке акције. Он је вођа који носи заставу Крстусова Краљевства. Не ради се само о Цркви, ради се о држави, о науци, о умјетности. Католичка акција треба да обухвати Универзум. Папински суверенитет је највиши на земљи, највише и најсветије добро човјечанства, и зато тај суверенитет мора имати право и дужност да све друге области владања држи у оградама које су им постављене...“) Католичка акција имала је задатак да продире у јавни живот и да се бави христјанизацијом народа и држава. Ради тога борци Католичке акције морају наступати као уређена војска, у збијеним четима, са челичном дисциплином. Крајњи резултат енциклике *Quadragesimo anno* и Католичке акције, тамо где су успели да продру до државних власти, био је тоталитарни римокатолицизам који је, већином, како смо већ истакли, сарађивао са фашистичким снагама, што је допринело даљњем умањењу угледа Римокатоличке цркве, али и хришћанства уопште.

У овом тексту се наводе чињенице које помажу схватању хришћанске „демократије“, Католичке акције као облика политичког организовања лаика, како би били под контролом папе, новог светског поретка, коме теже папе и својеврсне фашизације спољне политике ради остваривања новог облика тоталитаризма, који превазилази националне границе. То су процеси које је максимално развио Јован Павле Други. У оквиру тих процеса препознаје се поновно успостављање усташтва на територији Хрватске, коме, као покретачка снага, Јован Павле Други наређује вршење злочина над Србима. То је хришћанска „демократија“ Јована Павла Другог, која као заштитника добија нови светски поредак: глобализам, као облик планетарног тоталитаризма.

29. 20. На страницама од 75 до 78 је текст:

Одбојни однос Римокатоличке цркве према демократији није никакво изненађење, јер црква своје устројство заснива на божијем Провиђењу и Откровењу, а не на политичкој вољи народа. Бог установљава цркву и открива истину у којој нема „демократске расправе“, пошто је Бог изнад свих и сваког, па и изнад демократске расправе и политичког изјашњавања. (22. Кардинал Ратцингер одбацује демократију која носи вредности, а залаже се за демократију (хришћанску) која носи истину! Joseph Ratzinger, „Pomen verskih in nravnih vrednot v pluralistični družbi“, *Communio* „Kristjanova obzorja“, Љубљана, 4/92, стр. 351) Кардинал Јозеф Ратцингер, префект Конгрегације за верска питања (бивше инквизиције) у свом раду „Демократизација цркве“ јасно вели да се црква конституише као харизматска, мистична, а не као демо-

кратска институција. Ово, другим речима значи да харизма није демократски него духовни принцип. То је дар који, дакле, долази од Бога и не може га дати нико од доле (из заједнице, друштва или државе, односно странке, институције и сл.). (23. J. Ratzinger, „Demokratisierung der Kirche?“, у: Ratzinger/Maier: „Demokratie in der Kirche, Möglichkeiten, Grenzen, Gefahren, Werdende Welt 16, Limnourg, Lahn Verlag“, 1970, стр. 26-27) Према томе, црква није „демократија“ него „Христократија“. (24. M. Volf, „Demokratisierung in Karisma“, „Знамење“, Петровче, 1-2/93, стр. 27) Уколико би се у цркви увела демократија, односно владавина и једнакост верника са представницима црквене хијерархије, то не би имало ничег заједничког са Христовим краљевством. Ни сам Исус Христос није могао да врши власт, јер власт припада цркви, односно одређеној категорији људи, тачније папи, бискупима и жупницима. (25. Витко Мусек, „Демократизација цркве“, „Знамење“, Марибор, 1975, стр. 440-441) заговара принцип да сва власт од Бога не може да се директно пренесе на Петра, односно да је сва власт у Цркви од Петра, пошто се наследник Јуде није одређивао Петровом вољом него вољом свих апостола. Тај чин се обавио гласањем апостола, што је у супротности са данашњом праксом.) Бирање бискупа (апостола) обављао је сам Христос, а сада њих бира папа. Постоји, међутим, озбиљна примедба да је бирање апостола који је требало да замени Јуду био посао свих осталих апостола а не Христа, чији је био само први избор. Према овој логици нове бискупе требало би да бирају остали бискупи, а не папа. Овакав начин избора бискупа имао би демократску легитимацију. Бискуп влада без одобрења верника и независно од њихове воље, пошто се они морају покоравати њему, а не он њима. Самим тим је јасно да у овако устројеној организацији не може бити демократије.

Ипак, у Римокатоличкој цркви имамо и данас расправе међу теолозима и социолозима о томе да ли ауторитет у цркви захтева црквену „демократију“, „аристократију“ или „монархију“. (26. Joseph Ratzinger, „Das neue Volk Gottes, Entwurf Verlag“, 1969, стр. 18. Упор. Joseph Ratzinger, „Theologische Prinzipienlehre Baustellen zur Fundamentaltheologie“, „Erich Wewel Verlag“, 1982, стр. 55) Оно о чему је постигнута сагласност у оваквим расправама јесте то да су теолошка традиција и црквени ставови на страни заговорника монархијског принципа. Исказано речима А. Стреса, ова истина гласи: „Основну линију вере и праксе дао је наш Установитељ и он и даље остаје онај од којег долази – преко цркве – спасење. Отуда демократским могу бити разна људска удружења али не и црква, коју је установио Спаситељ а не људи“. (27. А. Стрес, „Demokratisierung in der Kirche“, „Дружина“, Љубљана, 2. 2. 1986, стр. 2)

Развој савремене демократије ишао је током који је Римокатоличкој цркви наметао опрез. Демократија се прво раширила на подручјима где је доминирала протестантска и англиканска верска традиција. „Три таласа демократизације збила су се у модерном свету. Први, који је трајао сто година, од 1820. до 1920, имао је своје корене у америчкој и Француској револуцији и био је углавном северноамерички и европски феномен.“ (28. Семјуел Хантингтон, „Религија и трећи талас“, Трећи програм, Београд, 92-93/92, стр. 194) Корене ове демократије Хантингтон види у економском развоју и религији протестантизма. (29. Тезу је први аргументовао Макс Вебер („Протестантска

етика и дух капитализма”, „Веселин Маслеша” – „Свјетлост”, Сарајево, 1989, стр. 70))

„Историјски, протестантизам и демократија били су међусобно повезани. Први демократски импулс у западном свету дошао је са пуританском револуцијом у седамнаестом веку. Огромна већина земаља која је постала демократска била је у седамнаестом веку протестантска.” (30. С.Хантингтон, „Религија и трећи талас”, стр. 194) У својој студији из 1979. Кенет Болено, на пример, закључује да „што је већа сразмера протестантске популације, то је већи ниво демократије, насупротив томе католицизам је био повезан са одсуством демократије или са ограниченим, односно касним демократским развојем”. (31. Исто, стр. 195) Овакви супротстављени ставови према демократији стварали су између Римокатоличке цркве и протестантизма неповерење и јаз. Следећи, веома снажан разлог за римокатоличко одбацавање демократије били су људи који су ширили демократију. (32. Већина присталица демократије били су припадници окултних друштава (Розенкројцерско братство, масонске организације, Теозофско друштво, Антропозофско друштво, окултни институти...). Познато је да је окултизам желео да уништи хришћанство: „Магови су, у жељи да униште хришћанство, извршили радикални преокрет преоблачећи се у филантропски појавни облик који је имао свој израз у политичком окултизму, а манифестовао се као револуционарна пракса из 1789”. Жолт Лазар, „Окултизам данас”, изд. аутора, Нови Сад, 1991, стр. 44; Марко С. Марковић, „Истина о Француској револуцији”, „Образ”, Београд, 1995, стр. 14. и други аутор, Француз пореклом, слаже се са напред реченим: „Већи број тих чаробњака биће везан за Француску револуцију”. Жан-Пјер Силмон, „Магија”, II издање, „Дечје новине”, Горњи Милановац, 1990, стр. 18) Већина присталица демократије седамнаестог, осамнаестог па и каснијих векова били су љути противници цркве! (33. Револуција хоће једнакост, тј. укидање свих сталежа, класа и корпорација, свих постојећих највиших власти, изједначавање у друштву. Она тражи одвајање цркве од државе, једнакост свих култова, третирање хришћанске цркве као обичног приватног друштва, без значаја за нацију и државу”. Љубомир Тадић, „Традиција и револуција”, Српска књижевна задруга, Београд, 1972, стр. 10) Иако неки од њих нису напуштали верска убеђења, нити су били атеисти, због њихове привржености демократији били су изложени римокатоличком опрезу. Према нашем мишљењу, кључ разумевања налази се у догађајима пред Француску револуцију, за време трајања револуције, као и у постреволуционарном периоду.

Француску револуцију поједини аутори (нео)марксистичке оријентације именују још и револуцијом против цркве, наравно Римокатоличке као политички најмоћније. У мисаоном обрасцу (противника хришћанства) страдање монарха (краља или цара) сматрало се страдањем (уништењем) и државне вере. Отуда гиљотинирање француског краља (34. Иван Крталић „Сукоб с десницом”, стр. 205) пише: „Идејни зачетници Француске револуције Дидро, Хелветиус, Лаланд и други били су чланови масонске ложе „К деветоро сестара”. Али они нису изузетак. Пред револуцију било је у Француској 629 масонских ложа... Но, када је краљ Луј XVI послан на гиљотину, европски су краљеви окренули леђа масонима (...) Масони су били зачетници идеје без

Бога и идеје о раздвајању цркве и државе”) није било само антимонархистички, односно демократски чин (35. Michael Vovelle, „Револуција против цркве; Од разума до највишег бића”, „Комунист” – Графички завод Хрватске, Београд – Загреб, 1989, стр. 26) уклањања важне препреке у успостављању демократског поретка, већ првенствено антихришћански и антицрквени акт (крунисање је обављала црква). Революционари су својим политичким програмом успостављали ново божанство – разум! Те идеје француски филозофи Волтер и Монтескје донели су из Енглеске заједно са идејом о политичкој слободи. (36. Шарл Сењобес, „Упоредна историја европских народа”, „Дерета”, Београд, фототипско издање, 1991, стр. 300) „Религија” заснована на разуму настала заслугом неких енглеских богослова названа је „Природном религијом”. Нова религија поткопавала је хришћанско учење о односу човека и Бога, одричући постојање ђавола. „Природна религија” одбацивала је сва хришћанска учења и веровања која су дошла са истока, задржавајући само идеје Сократових ученика. (37. Исто) „Природну религију”, коју је увела у моду енглеска аристократија, шириле су у високом друштву у Европи ложе слободних зидара чији су чланови били племићи и официри, у Немачкој су је прихватили кнежеви и књижевници, а у Русији су је у високо племство унели немачки владари. (38. Исто, стр. 301)

У овом тексту даје се историјски осврт на настанак савремене демократије, која датира од Француске буржоаске револуције. Под утицајем либералне, масонске и протестантске мисли, схватање демократије је било удар на Римокатоличку цркву. То виђење новог уређења друштва морало је да се сукоби са традиционалним, у коме је доминирала Римокатоличка црква као политички чинилац. Наравно, ново стање је изазвало жестоко противљење Римокатоличке цркве, која је почела да губи позиције самим прокламовањем принципа одвојености цркве од државе. Римокатоличка црква никада није прихватила ту врсту маргинализације.

Овај текст се цитира у елаборату као доказ да су скоро сви аутори који су писали о погледима Римокатоличке цркве на друштвена кретања закључили да Римокатоличка црква никада није прихватила маргинализацију, а да на феномен демократије увек реагује својим концептом христократије. Христократија је мењала манифестационе облике: од оспоравања демократије и значаја човека као појединца, па и читавих група у друштву које је уређено по правилима римокатоличке цркве, преко забрана учешћа на изборима, па све до оснивања странака под контролом Римокатоличке цркве и позивања цркве на демократију и људска права. За време понтификата Јована Павла Другог, христократија је доживела не само доктринарне промене, већ и фактички израз којим је он доказао да је био највећи борац против демократије. Вероватно никада није деловало офуцаније коришћење речи „демократија” и „људска права” него када је о томе анђeosки нарицао Јован Павле Други.

29. 21. На страницама 81 и 82 је текст:

Лаичка удружења која желе благослов папе или бискупа за политичко, културно и друго деловање (у име хришћанства), морају усвојити основни и јединствени критеријум који је прописао папа: сваки хришћанин позван је на светост. У том смислу је свако удружење хришћанских лаика обавезно да по-

стане оруђе светости у цркви, да подстиче и охрабрује за теснију везу између практичног живљења својих чланова и њихове вере; да негује одговорност за исповедање хришћанске вере, да хришћани-лаици аутентично тумаче, прихватају и проповедају истину о Христу, цркви и човеку – све у послушности према црквеном учитељству; да негују синовски однос према папи и бискупима (заједништво са папом и бискупима изражава се у спремности прихватања учења доктрине и папских смерница); да се баве мисионарском делатношћу и да испуњавају дужности у људском друштву тумачећи савремену друштвену доктрину цркве у служби свеукупног достојанства човека. (57. Јанез Павел II, „Kršćanska združewa in njihovi kriteriji,” „Kristjanova obzorja”, Љубљана, 18/89, стр. 300-301)

У тексту се износе критеријуми и услови који морају бити испуњени да би неки папа подржао неко удружење грађана. Произлази да је христократија критеријум. Ова доктринарна гледишта су важна, јер је у периоду свог понтификата Јован Павле Други подржавао само оне облике демократије који су римокатоличка христократија. Пошто демократија, по гледишту Јована Павла Другог, није могућа у државама где су православци, а нарочито није могућа тамо где су Срби, онда не чуди што је наредио уништавање бивше Југославије. Он је преко странака које су на власти успео да нареди не само медијску сатанизацију Срба, него и сваку лаж да представи као чињенично стање које би оправдало уништавање Срба. У таквим околностима, он је могао и прилично неприметно да делује и издаје наредбе да се настави са геноцидом над Србима, којима и не признаје људска права.

29. 22. На страници 82 је текст:

Јасно је, дакле, да основни и јединствени критеријуми у први план истичу папу и бискупе који дају душу удружењима, странкама и синдикалним организацијама, а да је демократија тиме потчињена ставовима папе и бискупа. (58. Целокупна Европа требало би да постане „ватиканска”, што симболишу три имена: Аденауер, Шуман, Де Гаспери (сви демохришћански политичари и примерни римокатолици). После папе Пија XII, папа Јован XXIII и Павле VI увидели су неодрживост непосредног надзора над странкама и допустили су више слободе римокатоличким удружењима и лаицима, тако да је веза између цркве и њих постала мање уочљива. Види Ј.Р., „Cerkev in hrišćanska demokracija”, „Знамење”, Марибор, 6/87, стр. 571)

Сам папа, иначе, у зависности од тога коме се обраћа, уме да говори и у духу нехришћанске демократије, као што је то учинио 11. октобра 1988. године у Стразбуру (из разлога прилагођавања свету, потребе комотнијег прихватања доктринарних ставова или – због тактичке игре!?) у говору посланицима Европског парламента: „Ова ваша заједница, која је била центар европског уједињења све од почетка европског угљарског и челичарског удружења (59. Жан Моне (Jean Monnet) аутор је идеје којом се кључне гране француске и немачке индустрије подређују заједничком надзорном органу, како би државама била одузета могућност припреме и почињања новог рата против друге стране. Шуман је идеју Жан Монеа даље развио и применио у пракси. И поред отпора добио је сагласност Аденауера и француске владе тако да је, 9. маја 1950. године, у Кеј д Орсеју (Quai d’Orsej), пред представни-

цима светских медија свечано изјавио (што је деловало као бомба): „Француска влада предлаже да сву француско-немачку производњу угља и челика подреди заједничкој вишој власти – организацији у коју могу приступити и друге европске државе”. Види *Der Schuman - Plan, Vertrag über die Gründung der Europäischen Gemeinschaft für Kohle und Stahl*, H.Sahm, Франкфурт. М., стр. 17-20. Код нас је о овоме опширно писао НИИ, Хари Штајнер, „Како се рађала европска заједница”, НИИ, Београд, 24. септембар 1988, стр. 46. Упор. Предраг Симић, „Трећа Европа”, „Међународна политика”, бр. 979, 16. јануар 1991, стр. 28-29. Није неважан ни податак о религиозној, односно теолошкој позадини и природи идеје настанка Европске заједнице: „У том смислу не можемо преко чињенице да су најважнији иницијатори уједињења Европе били изразито римокатолички политичари Италије, Француске, Белгије и Немачке”. А јасно је да су они своје визије црпели из римокатоличке друштвене доктрине. Види Антон Стрес, „*Kršćanski duh iz ustanova v demokratični Sloveniji*”, у зборнику „*Slovinci in prihodnost*”, „Нова ревија”, Љубљана, 1993, стр. 285. У истом раду на стр. 289. Стрес указује и на потребу да се Римокатоличка црква мора навићи на живот у демократском друштву) и од потписа Римског уговора, успостављена је на општим изборима. Ради тога она ужива све већи углед и ауторитет, оправдано се намећући својим сународницима као установа која ће усмеравати њихову будућност ка демократској заједници држава, како би што чвршће повезала њихове привреде...” (60. Говор Јанеза Павла II у Европском парламенту, Стразбур, 11. октобар 1988, „Кристјанова обзорја”, Љубљана, 14/88, стр. 301)

Ако се овај став папе Јована Павла II аналитички упореди са ставовима његових претходника, долазимо, заправо, до два различита приступа проблему демократије и демократизације уопште. Папа Павле VI слови као човек који је цркву отворио за демократске процесе, а папа Јован Павле II као човек који је овај процес вратио на традиционални пут.

Текст је цитиран као доказ како је и овај аутор закључио да је Јован Павле Други доктрину Римокатоличке цркве вратио на традиционални пут, чији је узор Пије XII. Зато многи аутори не примећују неке нарочите разлике у активностима Јована Павла Другог у односу на деловање његовог узора, Пија XII, осим оних логистичких, које су просто резултат нових техничких средстава и нових савеза у које је ступио Ватикан.

29. 23. На страницама 83 и 84 је текст:

Уочљиво је да папа Јован Павле II, за разлику од излагања у енцикликама, у јавним иступима понекад користи појам демократије. Он чак упућује лаике да уважаје реалност на земљи и крену у политичку борбу на основу наметнутих демократских правила и тако покушају да придобију власт за римокатолике, наглашавајући притом и потребу да пред неверницима и нехришћанима буду пример љуских и јеванђелских вредности. (63. *Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda o kršćanskih laikih, Cerkevni dokumenti*, Љубљана, стр. 41, 1989, стр. 61)

Приликом путовања у СР Немачку, папа Јован Павле II имао је, 19. новембра 1980. године, између осталог, сусрет са 2.500 уметника и новинара. Њима је у говору указао на чињеницу да се, почевши од 1800. године, ство-

рио расцеп између цркве и културе, цркве и друштва. То се догодило због напредујуће секуларизације. „Међусобном отуђењу кумовало је критиковање цркве и хришћанства и религије уопште. Црква је постала неповерљива према модерном духу” (64. Алојзиј Шустар („Mir je naloga vseh”, „Друштво 2000”, Љубљана, 84-85/95, стр. 47) потврђује да је Римокатоличка црква имала списак забрањених књига (Index librorum prohibition) и да он више не постоји. Изјава је, међутим, делимично тачна. Она се одржава интерно, помоћу правила појединих монашких редова, закључује папа. Нови однос између цркве и света, цркве и културе, цркве и уметности, започео је са Другим ватиканским концилом. Овај однос можемо означити као наклоњеност, отвореност, дијалог. (65. „Janez Pavel II v. Sr Nemčiji”, Cerkevni dokumenti, Љубљана, стр. 11, 1981, стр. 31-32)

Дакле, демократија се јавља као средство да римокатолици придобију власт за папу. Наравно да је Јован Павле Други подржавао ту врсту демократије да би очувао и оснажио своју власт. У тој својеврсној симбиози не чуди што су се и усташе, које је Ватикан деценијама скривао, чувао и припремао за мисију која је почела јавно да се спроводи од 1990. године, појавиле као борци за демократију и људска права. Тако се, поимањем демократије Јована Павла Другог, долази и до ратних злочина као његове демократске тековине.

29. 24. На страницама од 84 до 87 је текст:

У самој Римокатоличкој цркви (која није јединствена, како се обично мисли) теолози и социолози под појмом дијалога схватају могућност, шансу полицентричности, могућности већег утицаја покрајинских цркава на глобалну црквену политику. И заиста, нешто од полицентричности је и функционисало до доласка на чело Римокатоличке цркве папе Јована Павла II. Повратак пирамидалности укинуо је дијалогску полицентричност и реafirмирао дефиницију цркве као „уређеног борбеног реда” (acies ordinata) који се бори за своје циљеве, понекад и нејеванђелским средствима. (67. Јоже Рајхман, „У сјенци Концила након двадесет година” (Концилске идеје у постконцилском времену), „Погледи”, Сплит, 3/85, стр. 13-14. Упор. Ивица Маштруко, „De dialogo cum non creditibus”, „Погледи”, 3/85, стр. 38. „Нисмо уверени да је до застоја дијалога дошло само због неспремности једне (атеистичне) стране на сарадњу.”)

И тако скучени простор за разговоре и утицаје на црквену политику умањује се до неподношљивости. Такав закључак произлази из анализа које је објавио римокатолички часопис „Civita cattolica” (за 1985. годину), у којима се расправља о „Концилу, постконцилу и параконцилу”. У часопису се наводи седам до осам ставова које је Концил инагуирисао, односно посебно истакао. „Тема о дијалогу налази се на претпоследњем месту.” (68. Срђан Врцан, „Концил и католичка црква у искушењима сувременог доба”, „Погледи”, Сплит, 3/85, стр. 20-26) Имамо, дакле, пред собом једно схватање по које се дијалог јавља као успутна и периферна појава у оквиру концилских хтења.

Демократија и дијалог не припадају класичним појмовима римокатоличке теологије и друштвене доктрине. Да ли се, с обзиром на значај проблема, ради о забуни и недоречености, пошто садашњи папа и бискупи често истичу своју наклоност и оданост демократским принципима?

Познато је да Римокатоличка црква сматра да држава мора дати предност „правој религији” (мисли се несумњиво на римокатолицизам). Ширење других религија и идеологија у римокатоличкој држави само је рушење јавног морала. (69. Марко Кершеван, „Контроверзе у концилским документима и постконцилским интерпретацијама”, „Погледи”, Сплит, 3/85, стр. 36) Према томе, дијалог са другим религијама и идеологијама, према схватању римокатоличког црквеног учитељства, могућ је само уколико води ка утапању, сједињењу неримокатоличких религија и идеологија са римокатолицизмом. Овакав циљ, наравно, није лако а ни једноставно остварити. За његово остваривање потребно је много римокатоличке спретности и умешности. Зато се на тактичком нивоу користи углавном, следећа методологија: тамо где је римокатолицизам слаб захтева се слобода деловања, све у име божјих начела, док се, истовремено, тамо где је римокатолицизам јак у име тих истих начела пориче право другима на слободу деловања. (70. Исто, стр. 36) Наведене ставове, у веома екстремном смислу, заступао је садашњи папа Јован Павле II у енциклици *Redemptori Hominis*. (71. Исто, стр. 37)

У савременом добу ниједан политички систем, ниједан важнији покрет, ниједна важнија политичка странка, па ни сама Римокатоличка црква не смеју експлицитно да се идентификују са антидемократским вредностима и системима, без обзира на то што се сматра да је демократија нехришћанског, односно окултног порекла. Од субјеката политичког живота захтева се оданост демократији као што се на роби ставља етикета квалитета. Оданост демократији тражи се првенствено унутар субјекта као гаранција да ће се тако поступати и када се освоји власт у држави. Отуда се и сама Римокатоличка црква мора прилагодити оваквом понашању (што она, несумњиво, и чини), а што, опет, не значи да успостављена правила не би одбацила уколико би стекла довољно моћи. Али, док се тако нешто не оствари, Римокатоличка црква ће и даље убеђивати вернике и све људе добре воље да „у залагању за људска права, друштвену правду, демократију (...) римокатолици и њихова црква, као целина и институција, врло су препознатљив чинилац.” (72. Драго Оцвирк, „Solidarna cerkev”, у зборнику „Slovensci in prihodnost”, стр. 269)

Захтев да Римокатоличка црква прихвати демократију све се више преноси на унутрашњу црквену организацију. (73. Делегати салзбуршке бискупске скупштине предложили су да се бискупи бирају на десет година. Избор би вршили свештеници и парохијске скупштине. („Predlog o voltivah Škofov”, „Družina, Slovenski katoliški tednik”, Љубљана, 20. октобра 1996, стр. 2)) У првом плану нису више односи између цркве и демократске државе (у којима је црква претрпела политички пораз и принуђена је на прилагођавање), већ ново уређење црквених структура – „демократизација цркве”. (74. Wolfgang Siebel („Demokratična cerkev?”, „Знамење”, Цеље, 1972, стр. 33) наводи да римокатолици који се залажу за демократску цркву организују „Katholikentag von unten – Дан католика од доле” нудећи алтернативне програме. Они су подстакли социолошка истраживања којима су показали да 56 одсто Немаца не прихвата папску непогрешивост, а чак 72 одсто целибат. Упор. Hans Küng, „Cerkev od zgoraj – cerkev od spodaj”, I део, „Знамење”, Марибор, 1981, стр. 52; Јанко Бохак, „Eugen Dremerman Kjerkegord iz Padeborna”, „Теме”,

Ниш, 1-2/92, стр. 88-95 (превод наш); Тоне Долган, „Utrinki iz Cerkve v Evropi in Srednji Ameriki”, „Tretji dan”, Љубљана, 5/96, стр. 40-41. Овај аутор даје статистику колико је где верника потписало петицију „Ми смо црква”. Само у Немачкој учинио је то 1,845.141 верник.) Заговорници демократизације цркве (демократска црква била би гарант и сведок демократије у лаичком друштву) прерастају, постепено, у прави покрет. Припадници овог покрета реагују на свако снажење црквеног централизма, пирамидалности, ауторитарности и монолитног фундаментализма. (75. Неки од вођа покрета за демократизацију цркве истакнути су активисти Светског парламента религија, који се залаже за уједињавање свих религија у једну светску религију.) Садашњи папа Јован Павле II успео је, међутим, уз подршку неких световних центара да овај покрет умногоме ослаби и ућутка.

Дакле, демократизација Римокатоличке цркве није могућа. Јован Павле Други је полицентризам претворио у пирамидалну структуру, са својом апсолутистичком влашћу. Дијалог и демократију је подредио односу снага слаб-јак. Пошто је 1990. године закључио да је довољно јак, а имао је и постигнут споразум са Реганом, Јован Павле Други је у име своје демократије и дијалога наредио вршење ратних злочина над Србима.

29. 25. На страницама од 94 до 96 је текст:

У политичкој историји и пракси начело субсидијарности било је тумачено и под другим именима. Пред Други светски рат начело субсидијарности је познато као самоуправно начело или самоуправа. У Краљевини Југославији начело самоуправе заговарали су римокатолички идеолози у циљу слабљења централних власти и задобијања што веће самосталности одређених политичких субјеката. Алеш Ушеничник је, појашњавајући начело субсидијарности, писао: „Начело о помоћној улози виших организација у односу на ниже уједно је самоуправно начело, супротност апсолутизму и централизму”. (13. Јожко Пире, „Aleš Ušeničnik in znamenava časov”, „Дружина”, Љубљана, 1986, стр. 50) А пре Ушеничника, А. Госар, посланик у парламенту Краљевине Југославије, одлучно је тврдио „да је начело самовладања, односно самоуправе једно од основних услова правог заједничког уређења”. (14. А. Госар, „За nov družbeni red”, стр. 117) У СФРЈ за ову идеју наставио је да се бори Едвард Кардељ у оквиру концепта социјалистичког самоуправљања.

У новије време начело супсидијарности налази свој израз у актуелном концепту регионализма. „Решење које се намеће – свеједно да ли је реч о изградњи школе, о вођењу борбе против шпекуланата и загађивача на локалној разини, о чишћењу наше реке или о побољшању прометне мреже. (...) Но, тај систем који се нечујно шири читавом Европом налази своје место и своју формулу у регији: (...) Нормални простор грађанске акције не може бити више племе, а етатизирана нација не може никада то бити.” (15. Дени де Ружмон, „Будућност је наша ствар”, „Књижевне новине”, Београд, 1989, стр. 270)

Јасно је да се овде ради о веома озбиљним, дугорочним и судбинским питањима, које намеће римокатоличка савремена друштвена доктрина. Писац поговора за цитирану књигу Ружмона бележи: „Тај, персоналистички пут је извесно био најтежи јер није имао никакве подршке у конкретној друштве-

ној и политичкој стварности Европе. У питању је један специфични, хришћанством и нео-томизмом прожет, пут идеализма...” (16. Драгош Калајић у поговору наведене књиге, стр. 363)

Шта о регионализму као „грозду општина”, удружења и сл. мисли Жорж Помпиду, бивши француски премијер, са искуством политичког практичара: „Не само да се најезим кад чујем израз „Европа регија”, већ морам рећи и то, да они који га користе чине необичан повратак уназад. Била је већ једном Европа регија. Био је то средњи век и феудални поредак”. (17. Дени де Ружмон: нав. дело, стр. 341)

У СФРЈ идеја римокатоличког регионализма, односно супсидијарности унета је у предлозима Бориса Вукобрата о стварању регионалног уређења у Југославији. Из предлога је настала читава студија „Државност и регионализам”. (18. Са поднасловом „Расправа о пројекту Бориса Вукобрата”, Отворени универзитет, Цетиње, 1994, Суботица, 1995) Предлог су подржале оне политичке снаге које се залажу за самосталну, односно Војводину републику – европску (не српску) регију. (19. Бошко Ковачевић, „Суноврат и обзорја”, Независно друштво новинара Војводине, Отворени универзитет, Суботица, 1995, стр. 77)

Није неважно подсетити на то шта је о овим предлозима написао у Краљевини Југославији др Радмило Г. Белић, мучен питањем супсидијарности, самоуправе и регионализма. „Има извесних националних стремљења која, иако теоријски и историјски могу бити објашњива, постају врло опасна кад се упореде са националним стремљењима која истовремено, али у супротном правцу, постоје у суседним државама. (...)

Једно од таквих стремљења (...) јесте национални регионализам. (20. Дана је унитаризам присутан на планетарном нивоу стварањем надвлада и сектора који јој припадају: војске, монетарног система, светског суда... што се назива „глобално село” или „нови светски поредак”.) (...) Немачко-француско ривалство није ли се коначно завршило у корист Француске делом баш због француског националног унитаризма супротстављеног немачком националном регионализму...” (21. Радмило Г. Белић, „Национални регионализам и немачко-италијански фашизам”, „Јавност”, Београд, бр. 49, 1937, стр. 918-919)

Начело супсидијарности, очигледно се у политичкој пракси појављује и оживљава у различитим појавним облицима: једном је то самоуправа, други пут регионализам, трећи пут супсидијарност. Очигледно је да се ради, ако не о идентичним садржајима, оно бар о садржајима који су повезани и воде ка истом циљу. Такође је очигледно да се ради о једном старом политичком концепту који је постојао у Европи када је папска држава била довољно моћна да га наметне Европи. И последње, мада не и најмаргиналније, јесте то да се преко начела супсидијарности (самоуправе, регионализма) ради на деструкцији нације и националне државе, а тиме и на одвајању делова територије и њиховом присвајању другим државама.

Из текста се закључује да је концепт регионализма, као нова терминолошка ознака супсидијарности, коју заступа Јован Павле Други, не само начин остваривања интереса Ватикана, него и права борбена формација према малим народима, којима је стало да сачувају свој идентитет. Ако се има у

виду историјско искуство Срба са политиком Римокатоличке цркве, онда је потпуно јасно зашто Срби имају насупну потребу да очувају свој етнички простор у оквиру једне државе и једне власти. Увек када су Срби били раз-дељени и живели у различитим државама, доживљавали су покатоличавање, унијаћење и истребљење. Јован Павле Други, као велики заступник „нове Европе”, непогрешиво је асоцирао да долази време, такође, „Нове Европе” из периода Пија XII. Готово све је исто, а то су показали и догађаји. За овај елаборат је важно да је Јован Павле Други обновио и наставио оно што је било прекинуто 1945. године. Он је наредио да се настави са геноцидом над Србима у бившој Југославији, а признање Словеније и Хрватске је било његов налог да се обнове геноцид и злочини за које суди МКСЈ.

29. 26. На страницама од 97 до 114 је текст:

„Иако је папина личност тако привлачна, не смемо затварати очи пред опасношћу да се са њим лагано догађа рестаурација клерикалног система који је у прошлости нанео толико зла”. Жан Делиман („Prihodnost kršćanstva in sedawost cerkve”)

У наметању савремене друштвене доктрине Римокатоличке цркве догађају се и неке новине. Наиме, све се више потврђује да се она не може наметати свету ако црквени великодостојници, посебно папе, седе у Ватикану и емитују своје поруке путем радио и ТВ емисија и проповедајући у црквама. Новина коју је увео папа Јован Павле II јесте да је он изменио праксу статичког проповедања инструментализујући, у ту сврху, и своја путовања. (1. Папина путовања имају и негативан учинак. Да би могао да путује, укинуо је редовне аудијенције за шефове одсека, па је тако за њих постао скоро недостижан. Види Р. Водоб, „Кардиналски избор о реформи Курије”, „Знамење”, Марибор, 1/86, стр. 80-81) Тако, посетом конкретним државама он обави мноштво значајних политичких активности, подржи или не подржи одређену политичку снагу или црквену фракцију, идејну и теолошку оријентацију верника, провери функционисање свештеничких и политичких римокатоличких организација или, чак, постави темеље некој организацији која треба да у будућности доведе римокатолике на власт (ради се о организацијама као што је пољска „Солидарност”). (2. С. Чук, „Papež Janez Pavel II”, „Ognjišće”, Копер, 5/90, стр. 30. прилога) При томе, магична снага вере умногоме му олакшава посао. (3. Све дилеме око вере, њеног смисла итд. лепо је објединио и исказао познати руски књижевник Лав Николајевич Толстој у спису „Па шта да радимо?”, код нас штампаног у „Публицистички списи 1885-1909”, „Просвета”, Београд, 1969)

Уочавајући ову новину, све више политиколога и социолога почели су, уз помоћ политиколошких и политичких кључева, да разјашњавају енигму папиних путовања. Мноштво чланака и књига написано је уз помоћ баш политиколошких и политичких кључева. Отуда су новинари запитали папу: „Да ли негирате политичко тумачење својих активности и путовања?” Јован Павле II је одговорио: „Не могу никоме забранити да моја путовања тумачи са политичким кључем. Међутим, једноставно речено, таква интерпретација је погрешна, пошто је циљ мојих путовања пастирски. Путујем по свету који има своје структуре и политичке дилеме, међутим, политику препуштам

политичарима”. (4. „Politična razlaga mojih potovanja je zmotna”, „Tretji dan”, Љубљана, 5/96, стр. 39) Дакле, где је истина?

Јован Павле II: папа „борбе и вере”

Папа Јован Павле II (Karol Wojtyła) родио се 18. маја 1920. године у Пољској. (5. Метод Бенедикт, „Papeži od Petra do Janeza Pavla II”, стр. 266) Године 1978. изабран је за папу. Пре тога, 456 година папе су биле искључиво Италијани, а сада је на чело Римокатоличке цркве дошао Словен, Пољак Војтила. Година 1978. у римокатоличком свету позната је као година „трију папа”. (6. С. Чук, „Papež Janez Pavel II.”, стр. 29) Контрроверзе око тих догађаја још нису разјашњене, а дилеме и даље трају. Рекло би се да папа Јован Павле II не може без таквих догађаја. Поједини аутори приписују му да је у младости сарађивао са нацистима, па се, да би избегао одговорност, склонио у Римокатоличку цркву. „Почетком 1940. године један млади пољски трговац, запошлен у хемијској компанији (I. G. Chemical Company), продавао је нацистима цијанид који се користио у Аушвицу (Auschwitz). Он је, такође, као хемичар учествовао у производњи гаса којим ће се у злогласном концентрационом логору извршити помор милиона Јевреја и припадника осталих народа. Уплашен за свој живот, он је после рата потражио уточиште у католичкој цркви (култу) и крајем 1946. године постао је њен свештеник. Године 1958. постао је најмлађи пољски бискуп. Занимљива је историја његовог папинства. Након само тридесет дана после устоличења, његов претходник је потајно убијен (7. Марко С. Марковић („Православље и нови светски поредак”, „Образ”, Београд, 1994, стр. 68-69, наводи сазнања Давида Јелопа да је Војтилин претходник убијен јер је припремао „чистку”), да би он преузео папство као папа Јован Павле II. (8. Тони Аламо додаје и следеће: „Данас овај човек управља моћном организацијом у Америци која се назива Јеврејска федерација (Jewish Federation) као и једним од многобројних огранака названом Католичка обавештајна мрежа (Cult Awareness Network), чије су жртве како хришћани, тако и припадници осталих религијских заједница. Папина обавештајна мрежа није ништа друго него наставак Хитлеровог Министарства вере (Ministry of Cults),... Многи Јевреји су одустали од подршке папиној Јеврејској федерацији. Рабин Аврам Купер (Abraham Cooper), али и декан Симон Визентал Центра (Simon Wisenthal Center) се одрекао места у комисији федерације. Многи други јеврејски лидери су следили његов пример, нарочито од тренутка када се сазнало за директну умешаност Јеврејске федерације у акције ПЛО-а... Данас је један од најважнијих саветника Ото Амброс (Oto Ambros), ратни злочинац осуђен на нирнбершком процесу”. (Тони Аламо, „Дијаболични папа”, „Хришћанска мисао”, Београд, 1-2/93, стр. 36)) пише протестантски теолог Тони Аламо.

Кардиналски збор изабрао је, 16. октобра 1978. године, за 264. папу Римокатоличке цркве пољског кардинала Војтилу, који је узео службено име Јован Павле II. Његовим доласком на чело цркве настале су несумњиво значајне промене у политици те цркве према другима, посебно према православним народима Европе и народима тзв. трећег света. Његов политичко-религиозни портрет показује одређену сагласност између његове личности и врста промена које је наметнуо властитој цркви, али и свету.

После самог чина избора, иза ватиканских зидина, већ је створена представа о профилу новог папе. Тако је, наводно, на питање новинара какав ће тон дати Војтила својој владавини следио одговор: Војнички! (9. Папа Јован Павле II веома брзо се суочио са отпором Римске курије његовом начину рада. „Курија је средство и помоћ римског папе, има инструменталну природу која је препознатљива и оправдава њено постојање. Зависна је од папе, он јој даје власт”. ... Папе већ дуго нису тако оштро и одлучно браниле своју власт, иако под маском службе „јединству и истини”. Опширније: Р. Водеб, „Кардиналски збор о реформи Курије”, стр. 81) А познаваоци биографије Карола Војтале из времена његовог бискуповања у Пољској наглашавају да је он „папа борбе и вере”. (10. Андреј Новак, „Папа Карол Војтила, политички портрет и биографија”, „Цанкарјева zaloжба”, Љубљана/Загреб, 1984, стр. 60) „Сараднике и пријатеље такође бира према том начелу. Војтилин круг била је особито скупина борбених католичких интелектуалаца, конзервативних националиста, што се окупљају око друштва „Знак” и краковског „Tygodnik Powszechny”. (11. Исто, стр. 61) Папа је, сведочи Новак, јака личност која влада чврстом руком, руком која се не тресе. Не дозвољава да му заповедају, слуша савете, али тешко дозвољава да на њега утичу када се за нешто одлучи (а обично се одлучи веома брзо). Истовремено, људи који раде у Римској курији кажу да Јован Павле II жели да одлучује лично, такорећи о свему, и о стварима које би иначе морао да препусти другима. (12. Исто, стр. 85) У времену које је обухваћено анализом истраживачи су уочили следеће папине особине: склоност тријумфализму, неколективном одлучивању, несклоност дијалогу с другим црквама. (13. Да, тачно је да папа Јован Павле II схвата екуменизам као потчињавање других хришћанских цркава Римокатоличкој, што је сам посведочио у књизи „Прећи праг наде”, „Народна књига”, Београд, 1994, стр. 156, где вели: „Католичка црква се радује када друге хришћанске заједнице обзнањују са њом јеванђеље, јер зна да је пуноћа начина спасења њој поверена”. Дакле, друге цркве су непотпуне, а тиме и недовољно спасоносне и Христове!)

Наклоњеност милитантним (14. Вјекослав Цврље, „Концилска одређења и постконцилска међународна политика Ватикана”, „Погледи”, Сплит, 3/85. (страна није видљива услед лошег фотокопирања). „Он нуди своје идејне концепте који су оптерећени духовно-религиозним претензијама за хегемонистичком и мисионарском наднационалном и наткласном улогом цркве у свим друштвима и земљама у свету, тражи и партнерство у лаичком друштву и држави, с изразитом тежњом да црква буде врховни арбитар у свим друштвено-политичким питањима. При томе наступа с паролама о људским правима”. Jean Delumeau („Prihodnost kršćanstva in sedanjost cerkve”, „Знамење”, Марибор, 1984, стр. 328) пише да нема сумње да је Карол Војтила по васпитању и значају конзервативан, као што је и монс. Ромеро, који је 1977. именовао више бискупа доказаних милитантно-конзервативних ставова римокатоличким организацијама, каква је и „Заједница и ослобођење” (Comunità e Liberazione), склон је духовном колонијализму и противник је плурализма. Све то није утицало на доносиоца предлога, а потом и одлука да се папа прогласи човеком године. Између осталих, учинио је то и познати немачки

лист „Die Welt” (15. А. Бујак/М. Малински: Иван Павао II „Кришћанска садашњост”, Загреб, 1980, стр. 151) амерички „Time” итд. (16. „Vsa papeževa življenja”, „Третји дан”, Љубљана, 4/96, стр. 33) Папина аутентичност своди се на измене формалних ствари, што је видљиво и из образложења предлога: „Иван Павао II надомјестио је застарјели церемонијал људским, неусиљеним понашањем и показао се горућим заговорником људских права. Но, за човјека године га је предложило нешто више: постао је осјетним симболом религиозне обнове у свијету”. (17. А. Бујак/М. Малински: нав. дело, стр. 151) Другим речима, иако папа није много унапредио морал и није постигао квалитативно нова решења у односима богати – сиромашни, постао је човек године због тога што је успео да обнови веру, а да не такне у питање моралног оправдања експлоататорског светског трговинског система (18. „Папа објективно отежава процес еманципације земаља у развоју”, вели Вјекослав Цврље, „Концилска опредељења и постконцилска међународна политика”, страна непозната услед лошег копирања) (што иначе римокатолички бискупи чине), а што, опет, указује да се иза свега крију неки други интереси.

Трећи свет: Враћамо вам Библију

Три месеца после избора за папу, Јован Павле II кренуо је први пут у иностранство – у Мексико. Од тада су његова путовања медијско-политички догађаји које гледају стотине милиона људи. Социолози су уочили ту посебност и већ су, реагујући на новину израчунали да је папа од 1980. године десет одсто времена провео на путу, односно да је прешао толико километара да би могао да обиђе двадесет пута земљину куглу, или да два пута оде на Месец и назад. (19. С. Чук, „Papež Janez Pavel II”, стр. 29)

Зато је стекао надимак „путујући папа”. Међу световњацима вероватно најстрожу оцену о папи дао је немачки социолог Хорст Хорман, назвавши га (у својој књизи) „Светим лудаком”. (20. Даље од Хормана, свакако, иде адвентистичко тумачење Даниловог пророчанства. Они сматрају да је папа Антихрист (у откровењу Јовановом каже се да он – Антихрист – има број 666). Кад се саберу бројне вредности латинских слова у тој титули, добија се тачан Антихристов број: 666 (V I C A R I V S F I L I I D E I 5+1+100+0+0+1+5+0+0+1+50+1+1+500+0+1=666) Православни одбацују тај „доказ” јер сматрају, између осталог, да не могу све папе бити антихристи. Види Лазар Милин, „Црква и секте”, књ. 6, Београд, 1982, стр. 277)

Римокатолицизам није само вера, религија и институција, он је и политика, (21. Види Ј. Јухант – Р. Валенчић, Дружбени наук цркве, „Мохорјева дружба”, Цеље, 1994) и то не локална. Неки римокатолички аутори чак тврде да би римокатоличка вера и црква биле мртве да нема политике. Одмах се, дакле, намеће и питање шта папа на путовањима проповеда: веру или политику. Чини се, ипак, да папина путовања имају доминантно политичке циљеве, а тек у безначајном делу и верске. Јер, Римокатоличка црква и јесте позната по томе што политичким средствима успоставља и шири своју веру.

За првих шест година папствовања, Јован Павле II обавио је више од 20 путовања (са посетом Тунису 14. априла 1996. године укупно 70). (22. „V deželni mišensev”, „Дружина”, Љубљана, 17-28. априла 1996, стр. 2. Иако је Тунис муслиманска држава, у њој има и римокатолика, већином странаца на ра-

ду. Римокатоличка црква овде нема семеништа, приступ јавним медијима итд. Ипак, влада има потребу за њиховим присуством. Наиме, око 20.000 римокатолика води школе, болнице, привредна предузећа... Само у школама уче 6.000 ученика које васпитавају у немуслиманском духу.) Ниједан папа пре њега није мобилисао толико људи и средстава јавног информисања као он. Више од стотину проповеди и говора које је одржао указују на веома ограничен репертоар тема. У суштини, то је понављање традиционалних начела савремене римокатоличке друштвене доктрине. „Тенденције његовог говора – како у теолошким, тако и у друштвено-политичким питањима – никако нису усмерене ка настављању развоја реформи (23. Peter Hebblethwaite („Je poljska cerkev lahko model za vesoljno cerkev?“), „Знамење“, Марибор, 1981, стр. 246 и 250. пише: „Парадокс да не може бити скоро већи: 18. октобра 1978. папа је објаснио да је независан од полске традиције (у говору дипломатама) да би већ 3. јуна 1979. године говорио како га је традиција негована у Пољској обликовала до највећих дубина. А та традиција је антиправославна, антируска... Појам обнова који Војтила употребљава нема ништа заједничко са појмом *aggiornamento* који је употребљавао Јован XXIII), већ ка утврђивању тобоже неограничених позиција црквеног учења. (24. Супротан став има хрватски социолог Никола Скледар. Он каже: „Што се догматско-теолошких схватања папе тиче, ту се он, наравно, креће строго у оквирима службене теологије црквеног учења како је она дефинисана документима Другог ватиканског концила. У конкретним социјално-политичким питањима еластичнији је, времену примеренији, па као такав савременом свету и човеку прихватљивији. Папа Јован Павле II залаже се за нови међународни економски поредак, за реформу међународног трговинског система...“ У религијском смислу папа Јован Павле II, сматра Скледар, заступа неоконзервативну постконцилску струју у цркви, која тендира централистичкој, интегралистичкој „цркви одозго“ која све више наглашава „вертикалну напредност хоризонтале“. Никола Скледар, „Доктринарни профил папе Ивана Павла II“, „Теме“, Ниш, 1-2/90, стр. 136-137) У том наступу папе, међутим, учествују се две противречности: 1) модерна, привлачна и јавно успешна форма његовог наступања, те традиционални, несензационални садржаји његових порука, и 2) као ниједан папа пре њега, Јован Павле II говори против политичких функција цркве – пре свега свештенства, а један је од најисполитизованијих папа нашег века“. (25. Адалберт Кримс, „Феномен Војтила (Papežev dinamični konzervativizam)“, Часопис за критику знаности, Љубљана, 71-72/84, стр. 17)

Када су нобеловац Габријел Гарсија Маркес и председник чилеанске хришћанскодемократске странке Габриел Валдес посетили папу, између осталог и због положаја сиромашних у Јужној Америци, као и проблема у вези са теологијом ослобођења, папа није хтео да чује оно што су посетиоци наумили да кажу. Прекрстио је руке и хтео да прекине посету – сведоче Валдес и Маркес. Једноставно, папина друштвена доктрина, коју је морао да усвоји као свештеник и развија као бискуп и папа, није му дозвољавала разумевање другачијих визија (које нуде теологије ослобођења). Отуда многи социолози сматрају да папа заговара једнострану слику света, односно искључиво решења која нуди савремена друштвена доктрина Римокатоличке цркве.

Од распуштања црквене државе 1870. године, пуних 90 година, због срамоте коју је Светој столици нанела италијанска грађанска револуција, није дан папа није напустио Рим. Тек је папа Јован XXIII, чији је изричито задатак био да отвори врата и прозоре Римокатоличке цркве модерном свету, после скоро сто година, напустио „ћоше за дурење папа”, које су сами, иначе, изабрали. Време папских путовања око света започело је с Павлом VI, који је, између осталог, обишао Израел, Индију, Сједињене Америчке Државе, Португалију, Колумбију, Уганду и Филипине. Папа Јован Павле II дакле, није први папа који је путовао у мисију, али је први папа који живи од тих путовања.

Јован Павле II своја путовања увек означава као „пастирска”, односно као средство духовног пастирства. (26. В. Цврље („Концилска одређења”..., стр. 300-301) наводи ставове припадника теологије ослобођења који су против северноамеричких мисионара у Јужној Америци јер су пропагатори америчког начина живота који је знатним делом резултат експлоатације.) Али, то је сумњиво већ и на основу увида у сусрете које папа има по земљама чији је гост. Он, наиме, осим са бискупима, има директне сусрете још само са политичким руководством. „Верници при посетама представљају, заправо, само декор испред којих тече употребљив, режиран (управо тако као и обредно љубљење бетонске полетно-слетне стазе аеродрома у главном граду сваке државе), шоу-програм, јер је и стискање руку и љубљење деце већ унапред испланирано. И пренатрпани програм, који често предвиђа само неколико часова за једну државу са више милиона римокатолика „наглом оцу” једва дозвољава могућност да добије стварни утисак о држави и људима или да се позабави пастирским питањима државе домаћина.” (27. Адалберт Кримс, „Pastoralna potovanja kot sredstvo politike”, Часопис за критику знаности, Љубљана, 71-72/84, стр. 22)

Садржинска и логистичка основа путовања већ је унапред у Ватикану брижљиво припремљена, уз сарадњу апостолског нунција и представника бискупске конференције земље домаћина. Посете делују убедљиво, чак и спонтано, захваљујући глумачким способностима Карола Војтале, који игра веома убедљиво унапред припремљене улоге (познато је да многи политичари узимају часове глуме код професионалних режисера и глумаца): више стотина проповеди и говора које је обавио садржински нису донели ништа ново; међутим, њему полази за руком да остави утисак као да конкретно говори за присутне људе, те да је тему изабрао специјално за њих. Дејство његовог говора, дакле, није у садржини, већ у његовој личности и његовом наступу, који имају одређени магнетизам за масе и медије. Стил који папа користи у извођењу својих мисионарских путовања, са становишта духовног пастира, благо речено, није одговарајући, али је делотворан (28. Антон Трстењак („Kršćanstvo in sekularizacija sveta”, „Знамење”, Марибор, 1975.) пише „Коначно није без историјске развојне симптоматике чињеница да је Христов заменик у 5. веку преузео упитну титулу Pontifex maximus, коју је, прво, носио пагански свештеник, а после њега римски цар у Риму! Овим је све више преузимао наслеђе световних владара...”) инструмент у објављивању и пропагирању црквене и „државне” спољне политике.

Јован Павле II упутио се 28. јануара 1979. године у Мексико да би отворио Трећи пленум латиноамеричке бискупске конференције (CELAM III). (29. Латиноамеричка бискупска конференција била је позната по заговарању теологије ослобођења, која се у анализи друштвене стварности ослања и на марксистичке поставке, пре свега на класну борбу. Види Ђулио Гирарди, „Кршћанска вјера и историјски материјализам”, „Стварност”, Загреб, 1988. стр. 147-162) Латиноамеричка црква је од времена шпанског освајања у 16. веку увек била на страни власти. Међутим, на бискупској конференцији у колумбијском градићу Меделину, 1968. године, извршен је историјски заокрет. У закљученом документу се, између осталог, каже: „Веру у Исуса Христа црква мора потврђивати са убеливом солидарношћу према сиромашнима. (30. Неразвијени свет, дакле, познат још у стручној литератури као „трећи свет” обухвата око 50 одсто планете и представља 46,3 одсто светског становништва. *Sollicitudo in gea socialis*, 14.) То значи, желимо присвојити њихове проблеме и битке те говорити у њихово име. Наша вера се мора конкретизовати жигосањем неправде и тираније те бојем против несносних услова живота”. (31. М. Пантелић („Промена менталитета”, НИН, бр. 1845, 11. мај 1986, стр. 47) наводи Бофове речи да је циљ теологије ослобођења „спречавање тлачења народа”).

Та изјава, као и сличне изјаве дате касније, није се допала конзервативним круговима. (Дуго је трајала напетост пре него што су бискупи одлучили да прихвате наведени документ. На тако нешто натерала их је стварност оличена у другим верским заједницама које су преузимале социјално старање о сиромашнима, чиме су изазвале велике конверзије верника. Ради се, пре свега, о сектама. Дакле, да би очували стадо, бискупи су морали и да послушају своју савест, и да крену у акцију, па макар се конфронтирали са влашћу и Ватиканом.) Ватикан и латиноамерички диктатори, од почетка сукоба имали су за циљ да ревидирају, на новом пленуму, усвојени меделински документ. Тако је у мексичком индустријском граду Пуеблу текао CELAM III у знаку конфронтације између конзервативног и напредног крила латиноамеричке цркве, па се са стрепњом очекивао став новоизабраног папе (32. Адалберт Кримс, „*Pastoralna rotovanja kot sredstvo politike*”, стр. 12) према том спору.

На сам дан отварања бискупске конференције папа Јован Павле II проповедао је свештеницима и монасима о Маријином светом путу у Гвадалупу. Опомињао је на опозиционо понашање и друштвено-политички радикализам, да би потом наставио: „Будите свештеници и монаси, а не социјалне или политичке вође или функционери какве световне снаге. Зато понављам: не умишљајте да служите Јеванђељу ако покушамо нашу свештеничку харизму разводнити са претераним интересом за опширно подручје световних проблема”. (33. Исто, стр. 24) Тиме је указао на основни правац свог говора у Пуеблу. Потом је пред бискупима осудио неке нове интерпретације Јеванђеља (теологају ослобођења) (34. Hans Küng („*Vizija cerkve v prihodnost*”, „Знамење”, Марибор, 6/87, стр. 499), пише да црква мора бити солидарна и братска заједница којој није стало до тријумфализма. „Самокритички нека призна своје велике омашке у Латинској Америци, Кини, Индији и Африци и другде.”), које уносе пометњу у црквене и лаичке редове. Нагласио је да је у су-

протности са црквом веровање да је Христос деловао политички, да се борио против римске превласти и власти и да се уплео у класну борбу. То Адалберт Кримс коментарише на следећи начин: „Ако помислимо да се у цркви говори о Христовом наслеђу, онда нам постаје јасно шта је папа мислио у погледу латиноамеричке цркве. Никакве политичке активности, никакве борбе против америчког империјализма и против владајуће олигархије, одрицања од класне борбе”. (35. А. Кримс, „Pastoralna potovanja...”, стр. 24)

Прва дужност бискупа, према папином схватању, јесте да бди над чисто-том учења, да се бори против атеизма, као основног узрока нечовечности, без обзира на карактер власти – наравно, осим ако није атеистичка. У вези са тим уочавају се бар две нелогичности. Прво, проглашавање атеизма основним узроком нечовечних друштвених односа за римокатолике у Јужној Америци, која изузетно пати од римокатоличких диктатора, не значи ништа друго него отворено подржавање оних који крше људска права у име борбе против атеизма и комунизма. Друго, како је добро приметио Гирарди, то значи да латиноамеричка црква нема право на посебност, да се не уважавају локалне прилике – историјске и конкретне, а све у име става да људска мисао не може судити Божијој речи, јер она суди човековој. „Тако нас послушност Божијој речи лишава права да мислимо, бранећи посвећену истину од људског погледа. Ту је разлог, на примјер, отпору цркве према Аристотеловој знаности, прије, а послје према науци о природи, Галилејевој астрономији и Дарвиновој биологији, одбијању знанственог проучавања Библије и, на концу, актуалан отпор хуманистичким знанственим дисциплинама попут психоанализе и социологије религије.” (36. Г. Гирарди, „Кршћанска вјера...”, стр. 53-54) Ту папа заборавља да само слободни људи могу слободно да изаберу и Бога – све друго је насиље и хегемонија. „Само људи способни за човечанску љубав могу љубити Бога”, вели с правом Гирарди, и додаје: „Као што је љубав Божија без људске љубави лаж, тако је и објављена истина без људске истине лаж”. (37. Исто, стр. 57, упор. Leonardo Boff: „Kaj so teologije tretjega sveta”, „Знамење”, 2/89, стр. 147-154)

Седам месеци после одласка из Пољске ради преузимања папске столице, 2. јуна 1979, папа Јован Павле II враћа се у домовину. Како је то било прво папино путовање у комунистичку државу, оно је изазвало огромно интересовање, пре свега медија (управо су медији и започели стварање култа непобедивог папе – иако су новинари ангажовани у том процесу, према анализи Адалберта Кримса, махом били нерелигиозни или чак атеисти). Говорило се о продору у совјетску државу, а кардинал Франц Кенинг пророковао је „потрес чак до Урала”. (38. Касније је М. Горбачов у једном интервјуу италијанским новинама, који је пренела „Дружина”, признао да је „перестројку” осмислио Ватикан, а да су остали „историјски” процеси приликом папиног боравка договорени у Пољској.) Главни папин мото био је: „Поновно уједињење Европе на хришћанским основама”. (39. Да је уједињена Европа од Атлантика до Урала, замисао Римске цркве, тј. Ватикана, показали смо у нашем раду: „Уједињена Европа – операционализација католичке друштвене доктрине?”, у „Политика и теологија”, „Градина” – „Јунир”, Ниш, 1994) У том духу текли су и његови говори. Заговарање хришћанске јединствене

Европе папа је увек повезивао са осудом атеизма. (40. „Јер, религија је исто-времено признање божанствености Бога и божанствености самог човека. Религија је налажење Бога у себи, себе у Богу, а атеизам је не само неверовање у Бога већ, неминовно, и неверовање у човека, неверовање у самог себе, неверовање у своју апсолутну вредност и своју апсолутну вечност”. (Борис Вишеславцев, „Етика преображеног ероса – Срце у хришћанској и индијској мистици”, „Логос”, Београд, стр. 165)) Већ првог дана посете Пољској изговорио је молитву (на Тргу победе у Варшави): „Молимо да снаге атеизма – снаге смрти – не буду снажније од снага живота, светлости вере”. (41. У својој књизи Адалберт Кримс, „Karol Wojtila, Papst und politiker”, Pahl-Rugenstein, Келн, 1986. поновио је раније тезе изнете у разним часописима, пре свега „Action kritisches Christenien” (Беч). Између осталог, он тврди да источна политика Јована Павла II носи снажан печат пољских прилика. Таква политика је сагласна америчкој политици, што сведочи о снажном утицају америчке политике у Ватикану.) Медији, посебно немачки, позитивно су коментарисали папине изјаве, закључујући да „још ниједан политички лидер није Совјетском Савезу негирао право на Источну Европу”. (42. Исто, стр. 41)

„Путујем у срце огромног континента – Африку, која је од мисионара прихватила бакљу хришћанске вере.” Тим речима се папа Јован Павле II опростио 2. маја 1980. године на римском аеродрому пре него што је кренуо на свој пети велики пут у иностранство, у шест афричких држава. (43. Од времена колонизације, државе у развоју изложене су суровој експлоатацији коју су успоставиле индустријске државе. У освојеним државама колонијалисти су свуда уништавали постојеће самоснабдевање, а богатства односили у матичне државе. Производњу хране, власничке односе, и друго радикално су преусмерили у властиту корист и корист државе освајача, тако да су уместо система самоснабдевања, који је био развијен у трећем свету, увели систем велепоседа, како би производили кафу, чај и сл. за домовину колонијалиста. Wolfgang Kesler, „Bogati postajajo bolj bogati”, „Знамење”, Петровче, 3-4/92, стр. 57) Иако је сада познато да је у прошлости постојала тесна веза између колонијализма и римокатоличког мисионарства (44. В. Цврље („Ватикан у савременом свијету”, „Школска књига”, Загреб, 1980, стр. 19) каже: „Прва четири столећа експанзија католичке цркве ишла је руку под руку с економском, политичком и културном експанзијом буржоаских класа Западне Европе. Са стајалишта азијских и афричких народа та је експанзија значила прави јуриш против њихова начина живота, а уједно и против њихових основних интереса) папа је у свакој прилици хвалио мисионаре као праве јунаке афричког континента. Према његовом убеђењу, храбри мисионари нису имали ниједну другу бригу осим духовног благостања Африканаца. Дакле, иако су историјске чињенице биле другачије, папа је увек убеђивао слушаоце да је у Африци Свето писмо понуђено и слободно прихваћено. Међутим, сами Африканци имају другачије мишљење, које потврђује афричка народна пословица: „Када су дошли белци имали смо земљу ми, а они Библију. Данас имамо ми Библију, а они земљу”. (45. А. Кримс, „Pastoralna potovanja...”, стр. 24)

На том континенту папа је говорио искључиво као бели, европски човек. Реч колонијализам или апартхејд ниједном није изустео. Међутим, веома често је говорио о хришћанском идеалу моногамије и о хришћанској породици. И остале теме које је начињао биле су европски обојене: атеизам, слобода вере, свештенички целибат, планирање рађања, побачаја итд.

У Киншаси је, уз велико одобравање масе, жигосао корупцију. Међутим, најкорумпиранијег управника француског и белгијског капитала, бруталног мучитеља Мобута, који се дан пре папиног доласка венчао у цркви, удостојили су да за време празничне божије службе потресно клечи на почасном месту.

Када се 12. маја 1980. године папа вратио у Рим, изјавио је: „Истински сам осетио велику радост, при томе што сам истим народима посредовао Божију реч као што су је пре сто година посредовали мисионари.” (46. Исто. Познати социолог Макс Вебер римокатоличку варијанту хришћанства није сматрао изворним хришћанством. На једном месту је забележио: „Руско хришћанство је било и јесте чак и данас, у својим специфичним изразима у великој мери древно хришћанство. Ако неко обрати пажњу на неку ауторитарну цркву, покушаће да открије у којој инстанци је уложена последња непогрешива моћ... У Римској цркви то је папа, код протестаната то је „реч”, Свето писмо, а у православљу је, према изворном схватању, црквена заједница, сједињена у љубави”. Андреас Е. Бус, „Макс Вебер и Азија”, „Градина” – „Јунир”, Ниш, 1994, стр. 119) Тиме је, нехотице, проблематику свог путовања сажео у кратку формулу да посланство још увек схвата као пре сто година.

Бразил је сада са више од 100 милиона римокатолика највећа римокатоличка земља на свету. У тој држави папа је боравио од 30. јуна до 11. јула 1980. године. У Бразилу су постојали тешки политички сукоби, не само између цркве и војног режима, већ и унутар саме цркве. Још 1964. године, када је путем срушена народна влада, већина бискупа је аплаудирала спаситељима од комунизма. Затирање и социјалне последице „бразилског привредног чуда” после неколико година довели су до радикалне измене мишљења, што је произлазило из римокатоличке базе и нижег свештенства, које се, коначно, није зауставило ни код виших црквених чиновна. Већ 1971. године све бискупске скупштине заузеле су став против бразилског модела. Најкасније до 1977. године та критика (теологија ослобођења) постала је опште добро бразилске бискупске скупштине, тачније њене већине, јер мањина од око петнаест одсто (од 348 бискупа), сагласна је са службеном владином доктрином националне обнове и безбедности. У свом говору бискупима, који је сматрао најважнијим између 68 говора и проповеди у Бразилу, Јован Павле II се позабавио баш тим расколом у бразилској скупштини, рекавши: „Оно што вас повезује снажније је од свега што би вас могло расколито или одвојити. Ако ми дозволите да говорим из угла личног искуства као члан неке националне скупштине, нећу оклевати да кажем да свака манифестација бискупске скупштине изазива већи утисак, говорим о присном, дубоком и трајном учинку за који није обавезно да изазове пажњу, колико се више у њој огледа јединство као душа колегијалности бискупа. Бискупска скупштина на којој се не осећају сви бискупи као чланови сиромаси. Зато је потребно разумети и позицију мањине.” (47. А. Кримс, „Pastoralna potovanja...”, стр. 25)

Тај папин став бискупи, а и медији, разумели су као подршку мањини и као критику већини у бразилској бискупској скупштини. То убеђење потврдио је и сам папа, позивајући бискупе да буду, пре свега, највиши богослужитељи и учитељи истине, а не политички и привредни стручњаци. „Вама као бискупима потпуно је јасно да вам је забрањено све што служи као политичко нагињање на коју страну, или било каква зависност од ове или оне политичке идеологије, односно овог или оног система.” Потом их је позвао да поштују уставну власт, што значи да бразилска црква мора поштовати војну диктатуру и да јој је политички отпор забрањен. Нешто касније, Ватикан је преко службених докумената (енциклика) осудио теологију ослобођења као супротстављену божијем науку, а њеним протагонистима изрекао казне ћутања, затим удаљавања са факултета итд. На крају, папа је поручио сиромашнима: „Сачекајте да богате почне пећи савест, добровољно ће вам уступити део свог богатства”. Зато није чудно што је један владин званичник, на крају папине посете, изјавио да његова влада у потпуности стоји иза речи високог госта и наговестио излазак брошуре с насловом „Јоао а Јоао” (Јован и Јован), у којем ће компаративно штампати говоре Јована Павла II и бразилског председника Јоаоа (Јована) Баптиста Фигуреида, како би се увидело њихово начелно сагласје. (48. Исто)

На путу по Јужној Америци папа није наишао само на разумевање. Индијански покрет Тупац Катари (Кечуји) уручио је, преко својих представника, папи Јовану Павлу II писмо у којем је писало: „Ми Индијанци Анда и Америке закључили смо да је добро искористити вашу посету како би вам вратили Свето писмо које нам за пет стотина година није донело ни љубави, ни мира, ни правде. Узмите, дакле, молимо, Свето писмо опет назад и дајте га нашим тиранима јер они записана морална правила требају више од нас. Откако се Кристофер Колумбо овде искрцао наметали су нам неку културу, неки језик, неку веру и некакав систем вредности што је, све заједно, европско. Неки су тумачили да је Свето писмо међу њих дошло као колонијални пројекат. Оно је било идеолошко оружје колонијалног напада”. (49. Leonardo Boff, „Vog grihaja pred misionarjem”, „Знамење”, Марибор, 3-4/92, стр. 102)

Пре него што је дошао на Филипине, папа је добио писмо од 72 филипинска свештеника, у којем је између осталог, писало: „Плашимо се да ће се ваша посета показати као велика фарса, пуна спољног сјаја, али безначајна”. Потом су свештеници изражавали страх да ће папино „пастирско путовање” доделити благослов тиранској страни у филипинском сукобу. И поред тога, папа је 18. фебруара 1981. године стигао у Манилу, главни град Филипина, где га је дочекао римокатолички диктатор Фердинанд Маркос. (50. С. Чук, „Papež Janez Pavel II”, стр. 29)

Филипини су држава у Азији са римокатоличком већином, а црква је подељена на присталице и противнике диктатуре. Свештенике и монахе који бране право сиромашних, влада и неки бискупи оптужили су да се мешају у политику и подржавају субверзивне елементе, па чак да су и комунисти. Прва проповед коју је папа Јован Павле II одржао у Манили била је намењена, између осталог, свештеницима и монасима, којих је било око 6.000 у катедрали. Папа је поновио формулације које је већ употребио у Мексику и Брази-

лу: „Ви свештеници и монаси нисте социјалне или политичке вође или представници неке световне организације. Зато не смете своју харизму разводњавати претераним интересом за опширно подручје световних проблема”. (51. Knut Walf, „Varljiva enotnost s pomočjo rimskega centralizma”, „Знамење”, Марибор, 1984, стр. 59. После тога, готово по правилу када би папа најавио одлазак у неку земљу многи верници и верске организације Римокатоличке цркве протестовали су против његовог доласка у њихову земљу. Тако је и са европским посетама, осим на Истоку, где се отимају за приоритет угошћавања папе.)

Посебан значај придаван је папиној посети острву шећерне трске Негросу. Радници на тамошњим плантажама припадају најексплоатисанијој групи становништва: 58 одсто радника не прима ни минимални доходак, а 80 одсто нема никакве социјалне сигурности. Папа Јован Павле II означио је да је неправда ако у истом друштву неке групе имају благостање и моћ, док широки слојеви становништва не могу да обезбеде средства за одговарајуће издржавање својих породица. Осврћући се на власнике плантажа, додао је: „Прави хришћански изазов нуди се онима који поседују земљу и њоме управљају. Знам да су многи између вас, као власници плантажа или колонисти, искрено забринуте за добробит својих радника, а црква се, свесна своје одговорности, осећала дужном да вам увек изнова предочава идеал љубави и правде”. Потом је папа наставио да објашњава да речено значи поштовање законских права сваке заједнице како би се обезбедио мир као услов општег благостања и да насиље не може бити решење. Многе је тај папин приступ разочарао. Зато су сложено закључили да папа има исти модел за сав „трећи свет”. Богатима је покушавао да пробуди савест (иако су довољно доказали да је немају); сиромашне је упозоравао да се клоне насиља и класне борбе, као и марксистичке идеологије, а напредном свештенику забрањивао је политичку активност. Самокритика је била потпуно одсутна када се радило о „трећем свету”. (52. Charles Foubert, „Filipini: protislovlja v papeževih besedah in dejanjih”, „Знамење”, Марибор, 2/81, стр. 176. Медији су, иначе, прећутали папину посету поморској бази војске Сједињених Држава „Субац”, где је био гост у Главном штабу Седме америчке флоте на Пацифику. Папа није проговорио ни о 30.000 војника САД у америчким базама на Филипинима (шта они ту раде и кога штите?))

На папу Јована Павла II, 13. маја 1981. године, извршен је неуспешан атентат. Свој спас испред хитаца атентатора приписао је делу Божије мајке из Фатиме и обећао да ће на годишњицу атентата кренути на поклонички пут у Португалију. Папа је, иначе, повезао датуме – дан (13. мај) када је на њега покушан атентат и дан из 1917. године када се у Фатими, наводно, први пут појавила (приказала) Марија. Иначе, његов пут у Фатиму је заиста сјајно организован и превазишао је изразе личне захвалности попримивши значајна политичка обележја. На политичку димензију тог путовања указао је амерички дневник „International Herald Tribune”, 11. маја 1982. године, који је писао да папа неће изјавити ништа необично. Међутим, чињеница да говори у Фатими, антикомунистичком центру, његовим речима даће посебан значај. Педесет година, наглашавао је часопис, светилиште у Фатими је центар Ри-

мокатоличке црквене опозиције према комунизму. Они се наслањају на „другу тајну”, када се 1917. године Мадона приказала тројици чобана, рекавши им да ће мир доћи када се Русија преобрати у веру, иначе ће ратови избити и догодиће се прогон цркве, а папа ће много трпети. Од тада је Фатима позната и ван Португалије као центар десног римокатолицизма и црквеног антикомунизма. За време фашистичке диктатуре, која је трајала с изразитим римокатоличким предзнаком и подршком бискупа, Фатима је била њено духовно оправдање. Међутим, ни после пада фашизма значај Фатиме није измењен. Ту су почињали десничарски римокатолички крсташки походи против наговештених државних реформи, молило се за изборе и победе десних странака над левим странама итд.

Папа је на општој аудијенцији говорио о борби између сила добра и зла, и о претњи злих сила које извиру из атеизма. То је многе политикологе и социологе религије навело да нагласе „чудну” подударност у формулацијама председника Сједињених Америчких Држава Роналда Регана и папе Јована П. Следећа посебност папиног боравака у Португалији јесте његово отворено оправдање португалског колонијализма, и то због тога што су Португалци ширили римокатоличку веру и спроводили јевангелизацију, коју поштује сав римокатолички свет. Он се због тога захваљује португалском народу јер су од прашума Амазона, до севера Јапана, преко Африке и Индије, португалски мисионари проносили Христово име. Чак је нагласио да португалским језиком и сада говори неколико држава Африке и Далеког истока и цео Бразил. Међутим, папа је ћутао о томе шта су све у тим државама, где се сада говори португалски, учинили „у име Христа”, од трговине робљем, преко уништења домаће привреде, уништења читавих заједница и њихове културе, до покоља!

Од 31. октобра до 9. новембра 1982. године папа је боравио у Шпанији, и то је био његов најдужи боравак у некој од европских држава. Формални повод је обележавање 400-годишњице од смрти Терезе Авилс. Римокатоличка црква у Шпанији била је једна од главних ослонаца Франкове фашистичке диктатуре. Папа је у посету Шпанији дошао неколико дана после велике изборне победе Социјалистичке радничке странке, чиме је посета добила додатни политички значај. Наиме, први пут после грађанског рата Шпанија је добила социјалистичку владу, чији се шеф изјашњавао као атеиста.

Поред бројних тема (развод брака, заштита од трудноће, побачај, социјално партнерство, положај слободног предузетништва, одбацивање класне борбе, итд), чија је политичка обојеност била несумњива, пажњу је привукло папино лично посвећење 29 чланова „Божијег дела” (Опус Деи) у свештенике.

„Божије дело” је у време шпанског фашизма била једна од привредно и политички најутицајнијих римокатоличких организација у Шпанији. На врхунцу своје моћи имала је осамнаест министара у Франковој влади. И сада има знатан утицај, пре свега у медијима, на универзитетима, у банкарству и у сектору привредног власништва. Папа Јован XXIII и Павле VI нису марили за „Свету мафију” (наслов књиге француског аутора Ивона де Валента). (53. Папа Јован Павле II 17. маја 1992. године на Тргу св. Петра у Риму, прогласио је Ескриву за блаженог оснивача „Божијег дела”. Како је било при-

медби на ту кандидатуру, оне су решене тако што комисија није саслушала њихове подносиоце. Види А. Ј. Josemaría, „Ескрива је нови блажени”, „Дружина”, Љубљана, 3. мај 1992, стр. 2. Најверодостојније виђење (изнутра) „Божијег дела” (које се социолошки може сврстати у тајна друштва) дао је Клаус Steigleder. Опус Деи, „Стварност”, Загреб, б.г. Општа запажања су да организација развија ауторитарност, жељу за освајањем света, секташку методологију, дух инквизиције, манипулацију итд. Књига је потресно сведочанство о врбовању малолетника и о методама њихове индоктринације, начину инфилтрирања у медије, школски систем, политичке и финансијске институције. Међу припадницима „Божијег дела” има и Срба.) Међутим, за време понтификата Јована Павла II „Света мафија” се неслуђено развила. Око 45 дана пре доласка у Шпанију Јован Павле II уздигао је „Божије дело” у личну прелатуру Римокатоличке цркве, а убрзо потом установитеља те организације прогласио је свецем. Зато се „Божије дело” није случајно свесрдно ангажовало око организовања и пропаганде посете Шпанији.

У Шпанији је папа говорио о својој омиљеној теми: јединственој Европи на хришћанским основама од Атлантика до Урала. Његову посету углавном су финансирали римокатолички верници добровољним прилозима. Свештенство их је позвало да допринесу посети Светог оца и решавању најхитнијих проблема Римокатоличке цркве у свету. После обрачуна трошкова папине посете преостало је око милион немачких марака (5,5 милиона аустријских шилинга), о чијој је употреби одлучивао лично папа. Он је тај износ поклонио издавачком заводу „Божијег дела” који издаје римокатолички часопис под називом „Ја”, а његови коментатори су многи пропагатори бивше Франкове диктатуре. (54. „Napetosti med Cerkvijo tretjega in prvega sveta”, „Друштво 2000”, Љубљана, 17-18/91, стр. 139. „Црква преузима функцију конкретног историјског тоталитета. Оправдава и заговара постојећи друштвени поредак, који народ у одређеном времену осећа као тлачење, крајње искоришћавање и неслободу”.)

Шездесет друго путовање папа је наменио простору бивше Југославије. Услед противљења Српске православне цркве посета се свела само на Републику Хрватску, док је посета Словенији остварена нешто касније. Још пре посете Хрватској папа је (појединцима, групама, удружењима и странкама) давао подршку подсећајући на мит јагелонског појаса – мит који се састоји у уверењу да су некадашње „јагелонске земље” (Пољска, Мађарска, Хрватска) и данас позване да спасу римокатоличку веру, као што су некада у повијести „спасавале римокатолички свет”. (55. Ивица Маштруко, „De dialogo cum non credentibus”, „Погледи”, Сплит, 3/85, стр. 43) Ватикан је међу првима признао одвајање Словеније и Хрватске од СФР Југославије и све време давао политичку и материјалну подршку таквим настојањима. Овом посетом папа је потврдио све оно што је рађено у прошлости ради учвршћивања суверене и независне Хрватске унутар „повијесних граница”. Приликом боравка папа је и званично потврдио да оно што се дуго слутило да спрема - проглашење Алоџија Степинца за свеца. (56. Недељко А. Анчић, „Папа Иван Павла II у Хрватској”, „Црква у свијету”, Сплит, 3/94, стр. 213-214. Кардинал Pietro Rolazzini, префект Конгрегације за питања светаца је поводом двадесетпетогодишњице смрти кардинала Степинца водио службу задушницу за покојника.

Учесницима службе папа је лично послао телеграм у којем је, између осталог, написао да је Степинац „живи спомен на верно сведочење вере”.)

Ка будућности

Папина посета Словенији донела је поновну поделу народа. Папа је, на име, само одао признање антикомунистичким борцима – домобранима и Римокатоличкој цркви (57. Зденко Ротер („Cerkev in država v Jugoslaviji 1945-1973”, стр. 8) пише: пуцали су са црквених торњева оружјем које им је дао, прво италијански, а потом немачки окупатор. Од народа су захтевали да партизанима не дају храну, преноћиште и другу помоћ, све у име хришћанске вере), не спомињући колаборацију ових снага за време Другог светског рата са Немцима и Италијанима. Све погинуле антикомунисте окарактерисао је као мученике. Овим је дао подршку садашњем клерикализму у политици која из њега следи.

Римокатолички аутори, убеђујући јавност да је папина посета позитиван чин, говоре да је папа Словенцима отворио пут у будућност и поред тога вратио веру у Бога и животне вредности, уклонио је страх и манипулације и упутио их у смеру човечанске и хришћанске зрелости и одговорности и допринео да Словенија неколико дана буде центар светског интересовања. Није дошао да рашчишћава нашу прошлост већ да осуди друштвени систем те прошлости. (58. Рафко Валенчић, „Duhovne raseženosti papeževoga obiska”, „Дружина”, Љубљана, 21. јунија 1996, стр.2) У другој анализи читамо да је пре, за време папиног боравка, и доцније посета имала две димензије: пастирску и државну.

„Што се тиче наше самосталности, и тиме политичке димензије исте, папа се побринуо да се укаже на неколико важних детаља, који ће бити за Словенију судбоносни. Све време папа је Словенце убеђивао да је самосталност добро изабран пут.” (59. „Pogovor z dr. Ivanom Štuhecem”, „Третји дан”, Љубљана, 5-6/96, стр. 30)

У овом дугом тексту наводе се цитати многих аутора који доказују цинизам Јована Павла Другог. Све што је радио представљао је ставом хришћанске цркве, мада су у питању крајње контраверзни и међусобно противречни ставови. Од локације до локације, као прави политичар проналазио је себи драге интересне групе. Увек су то оне које владају или располажу великим новчаним средствима или богатством. Анализом његових говора, активности и начина деловања долази се до закључка да је, под плаштом непогрешивости папе, био опасан човек са још опаснијим намерама. Колонијална и фашистичка прошлост је за њега била исправан пут Римокатоличке цркве. Из свих цитата просто избија сазнање да је био пре свега политичар у акцији да себи обезбеди доживотну власт.

Војничка дисциплина и тоталитаризам које је наметнуо, за природну и предвидиву последицу имали су буђење усташтва и злочине над Србима, зато што су православци.

30.

У књизи „Пацовски канали” (аутори Марк Аронс и Џонс Лофтгус, издавачи „Глосаријум” Београд и „Arsvalea” Београд, штампа „Слободан Јовић”, 1991. године), објављен је:

30. 1. На страницама 54 и 55 текст:

Амерички официри су закључили да је Ватикан „највећа појединачна организација укључена у нелегална кретања емиграната” кроз Италију и преко ње, и да је оправдање Свете столице за „њен допринос у том нелегалном промету једноставно пропагирање вере”. Јер била је жеља Ватикана да помогне свакој особи, без обзира на националност или политичка убеђења, све док та особа може да докаже за себе да је католик... Ватикан даље оправдава свој допринос жељом да убади, не само у европске већ и у латиноамеричке земље, људе свих политичких убеђења, све док су она антикомунистичка, а у корист католичке цркве. (1. Винсент Ла Виста, „Illegal Emigration Movements in and Through Italy”, 15. мај 1947, УСНА, РГ 59, FWI 800.0128/5-1547)

Обавештајни официр Стејт департмента Винсент Ла Виста извештавао је да је Ватикан „створио притисак и пренео терет” на католичке земље у Јужној Америци, посебно на Аргентину, али и на Мексико, Кубу и друге. Ово је резултирало „иностраним мисијама ових земаља чији су ставови скоро подстицали улазак бивших нациста (нарочито) и пређашњих фашиста у њихову земљу као и припадника других политичких групација, под условом да су антикомунисти”.

За време истраге, обавештајна мрежа САД је наишла на прегршт „добротворних и милосрдних организација у Риму које се баве, или се сумња да се баве, нелегалном емиграцијом” под покровитељством Ватикана. Ла Виста је разговарао с многим црквеним званичницима, који су учествовали у тим акцијама, закључујући да они делују „под благонаклоним покровитељством Ватикана”:

Не треба ни да се напомиње, све те агентуре које дејствују у спрези с Ватиканом или под његовом заштитом финансирају се из ватиканских фондова. Није учињен покушај да се докучи износ тих фондова, њихово порекло или начин њихове дистрибуције, али писац ових редова сматра да се знатне суме троше на подстицање оваквог рада. (2. Ибид)

Ла Виста је био квалификован да извуче овакав закључак, пошто је истраживао мрежу незаконитог прања нацистичког новца које се одвијало после Другог светског рата. Сличне тврдње су непрестано износили и други истраживачи. Ловац на нацисте настањен у Аустрији, Симон Визентал, дао је овоме и назив „Римски пут”. Он тврди да је Ватикан водио систематичан кријумчарски систем да би нацистичке масовне убице извукао из Европе. (3. Разговор са Симоном Визенталом, Беч, 21. фебруар 1985)

Ова књига је веома значајна, јер је, 1991. године, напоскон објављена једна потпуна студија са бројним доказима да је Ватикан организовао канале за пребацивање и спасавање нациста, фашиста и усташа, и то оних који су окрвавили руке у најтежим злочинима. За потребе овог елабората вероватно би било корисно да се цитира цела књига, препуна конкретних доказа који оптужују Ватикан и папу Пија XII. Међутим, због ограниченог простора, из ове књиге се цитира само неколико текстова који садрже доказе и констатације не само аутора књиге, него и актера тих догађаја. У наведеном тексту управо се наводе званични докази и ставови САД.

Ако је Ватикан могао од 1945. године систематски да спасава злочинце које је папа подржавао током Другог светског рата, онда се намећу најмање два закључка која су у функцији овог елабората. Ватикан штити све оне који су чинили злочине уз благослов Ватикана и припрема их за дан када ће да наставе започети посао. Овде се антикомунизам тих фашиста, нациста и усташа користи само као изговор, али он, у контексту услова да су у питању римокатолици, добија на посебној тежини као доказ два претходно наведена циља.

Тај посао је наставио Јован Павле Други и такве злочинце је вратио у Хрватску, не као антикомунисте, већ пре свега као доказане агентаторе и терористе, односно крсташе који наступају са позиција римокатоличког фундаментализма.

30. 2. На страницама од 56 до 78 налази се део текста:

После Другог светског рата, отац Драгановић је вешто користио благонаклоност с којом се Ватикан односио према Заводу Светог Јеронима како би изградио један потпуно „професионалан” систем за кријумчарење нациста. Уз помоћ других хрватских свештених лица, фанатично националистички опредељених, Завод је постао главни штаб за функционисање пацовских канала. Рођен 1903. године у Брчком, у Босни, Драгановић је био одгајан у духу хрватског католичанства. По завршетку образовања у Сарајеву и Бечу студирао је теологију, да би био рукоположен 1928. Године 1932, Драгановић је отишао у Рим да студира на Папском институту за оријенталистику и Језуитском грегоријанском универзитету. Тамо је остао до 1935. године, радећи у ватиканским архивима. Потом је постао секретар бискупа Ивана Шарића у Сарајеву, који је у рату стекао глас „делата” за време крвавих усташких покоља над Србима. (33. Ове појединости о Драганићевој младости извучене су из његове изјаве југословенским властима, 26. септембар 1967; у вези с бискупом Шарићем види Харингтонов СИС меморандум од 9. марта 1948, „Activity of Bishops Rožman and Šarić”, ослобођено за јавност према УС ФОИА)

Драгановић се вратио у Рим августа 1943. године, као представник усташа и Црвеног крста Хрватске. То му је омогућило да отвара путеве бекства за нацистичке ратне злочинце. Имао је подршку надбискупа Хрватске, Алојзија Степинца, који је Драгановића упознао с утицајним личностима у Ватикану. Захваљујући томе, могао је да се креће у вишим круговима, да се редовно среће с државним секретаром Маљонеом, па чак и с папом Пијем XII. Осим тога, одржавао је тесне везе с дипломатама Осовине у Ватикану, за које ће се касније показати да су од непроцењиве вредности.

Драгановић је почео да утиче на Британце у корист подунавске конфедерације. Почетком 1944. године је проследио једну опширну белешку британском амбасадору у Ватикану. Пренео је предлоге које су сачинили високи усташки министри у Загребу. Мада се из овог почетног контакта ништа није изродило, Драгановићева веза с Лондоном је цветала и после рата.

Отац Драгановић је успоставио веома присне односе с високим ватиканским личностима, нарочито с помоћником државног секретара Монтинијем, који му је помогао да добије право приступа Папској комисији за помоћ избеглицама. До 1944. године већ је био спреман да отвори свој пацовски ка-

нал. У великој мери се ослањао на Папску комисију за помоћ, од које је прибављао личне исправе у значајном броју. Иако су многе од тих исправа, можда већина, издаване стварним избеглицима, хиљаде таквих папира су помогле бегунцима да успешно умакну правди. (34. СИС индексна картица, и капетан Давис, недатирана белешка, „Consolidated Interrogation Report od Dr Krunoslav Stepano Draganović”, Драгановићев досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 2, 41 - 6; необјављени рукопис Стивена Клисолда; Разговор с Миланом Симчићем, Рим, 12. мај 1989; недатиран извештај италијанске тајне полиције, приложен меморандуму Министарства иностраних послова од 20. августа 1944, Архив Министарства иностраних послова, „Affari politici (Jugoslavia), 1948”, Буста 33, фасциоло 3, Attività di jugoslavi contrari di Tito in Italia; Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембар 1967; и Богдан Крижман, „Павелић у бјекству”, „Глобус”, Загреб, 1986, где се наводи „Хрватска ревија”, Минхен, 1975, година 25, број 4, стр. 655-664)

Један од најзначајнијих Драгановићевих колега из световних кругова је био председник Интермаријума, Миха Крек, челник католичке словеначке Народне странке, и близак пријатељ Ференца Вајте. Крек је радио за британску обавештајну мрежу. (35. Меморандум од 20. децембра 1947. од Вилфорда Кулбертаону, приложен уз меморандум Стејт департмента од 31. децембра 1947. од Мадрида Вашингтону, из Вајтиног ФБИ досијеа, ослобођено за јавност према УС ФОИА, документ 0009. Ради једног доброг приказа Вајтиних и Крекових односа види писма првонаведене другонаведеној личности, Рим, 16. март 1947, и Инсбрук, Париз, Рим, 12. децембар 1946, прилог меморандуму Стејт департмента од 10. априла 1948. од Рима Вашингтону, УСНА, РГ 59, 111.20А/4-1048. Такође види Драгановићеву изјаву југословенским властима, 26. септембар 1967) Гауен је забележио да је Крек „познат по широком кругу познанстава и веза”, а да му је један од главних асистената Котник Циро, бивши дипломата Краљевине Југославије акредитован у Ватикану. Котник, који је у Италији преко двадесет (20) година, има изграђен ланац корисних веза. Тако, у појединачним случајевима, Крек шаље Котника у Римску квестуру (полицију) да „среди папире” за странце у Риму који имају неког значаја за Крека. То је Котнику релативно лако, пошто је он уважени познаник др Анђела де Фјореа (Dr Angelo de Fiore), који води Ufficio Stranieri (Одељење италијанске полиције за послове странаца). (36. Гауонов СИС извештај од 23. јуна 1947. Вајтин досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 49-51. Такође види недатиран извештај италијанске Тајне полиције, приложен меморандуму Министарства иностраних послова од 20. августа 1944. Архив Министарства иностраних послова, „Affari politici (Jugoslavia), 1948”, Буста 33, фасциоло 3, Attività di jugoslavi contrari di Tito in Italia)

Драгановићеви властити контакти досезали су до самог врха италијанског Министарства унутрашњих послова. Та двојица су имали још нешто заједничко: везе у Ватикану на високом нивоу. Крек је оперисао преко словеначког генерала асистенције језуитског реда, монсињора Антона Прешерна. Управа стратегијских служби је известила да је папа дао Креку и Прешерну „приватну аудијенцију” новембра 1944. године. Према италијанској обавештајној служби, Прешерн је био челник једне моћне групе Словенаца уну-

тар Ватикана, која је примала „велику помоћ од Енглеза”. (37. ОСС извештај од 8. фебруара 1945. УСНА, РГ 226 113566; извештај италијанске тајне службе од 6. јула 1945. и недатиран извештај италијанске тајне полиције, приложен меморандуму Министарства иностраних послова од 20. августа 1944. Архив Министарства иностраних послова, „Affari politici (Jugoslavia), 1948”, Буста 33, фасциоло 3, „Attività di jugoslavi contrari di Tito in Italia”; и Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембар 1967)

Међу осталим британским агентима у Интермаријуму били су бивши нацистички министар иностраних послова Румуније Грегориј Гафенку (Gregorij Gafencu); Казимир Папе (Casimir Papée), пољски амбасадор у Ватикану; његов земљак Миз-Мишин (Muz-Mysin), који је у овој групи био стручњак за контрашпијунажу у Риму; монсињор Иван (Џон) Бучко, „духовни вођ украинског покрета отпора”, који је такође имао изузетно добре везе у Ватикану; и Фердинанд Дурчањски (Ferdinand Durčansky), бивши словачки министар иностраних и унутрашњих послова и ратни злочинац за којим је била расписана потерница. Чак су и православни Срби били заступљени у Ватикану, преко др Косте Чукића, који је био „задужен за комуникацију с Французима”, према извештајима италијанске обавештајне службе. (38. Кауанов СИС извештај од 23. јуна 1947. и СИС списак Интермаријумових челника, Вајтин досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 49-51. и 55; меморандум од 20. децембра 1947. од Вилфорда Кулбертаону, приложен уз меморандум Стејт департмента од 31. децембра 1947. од Мадрида Вашингтону, из Вајтиног ФБИ досијеа, ослобођено за јавност према УС ФОИА, документ 0009. За појединости у вези с Дурчињскијем види Ција Биографски извештај од 18. новембра 1949, досије Ција прибављен према УС ФОИА, стр. 11)

Већина челника Интермаријума били су бивши фашистички лидери који су радили или за британску или за француску тајну службу, мада је ту био и приличан број совјетских агената. Не треба ни напомињати да је СИС наводио Ференца Вајту као највишу личност Интермаријума и његовог главног пропагатора током 1946. и 1947. године. (39. Меморандум од 20. децембра 1947. од Вилфорда Кулбертаону, приложен уз меморандум Стејт департмента од 31. децембра 1947. од Мадрида Вашингтону, из Вајтиног Еф-Би-Ај досијеа, ослобођено за јавност према УС ФОИА, документ 0009; извештај италијанске Тајне службе од 6. јула 1945. Архив Министарства иностраних послова, „Affari politici (Jugoslavia), 1948”, Буста 33, fasciolo 3, Attività di jugoslavi contrari di Tito in Italia)

Гауена је запањила чињеница да многе челне личности Интермаријума воде и разне комисије за емиграцију под покровитељством Ватикана, иначе наведене у Ла Вистином извештају. У врху тог списка био је бискуп Худал из Аустријског комитета, који је организовао прва бекства док је Интермаријум још био у процесу стварања: отац Драгановић, монсињор Прешерн, бискуп Бучко и отац Галов, сви су они били активни у операцијама кријумчарења нациста које је организовао Интермаријум. (40. Appendix A за Винцент Ла Виста, „Illegal Emigration Movements in and Through Italy”, 15. мај 1947. УСНА, РГ 59, FW 800-0128/5-1547)

Виљем Гауен је, разумљиво, био прилично сигуран да ће развијањем својих односа с Вајтом доспети до најнижих слојева мутних вода које су прекри-

вале Интермаријум. Зато је посетио седиште месне полиције и „израдио да му Италијани врате Вајтина документа а потом је наставио истрагу о Интермаријуму која је водила у низ различитих канала”. (41. Гауенов СИС извештај од 5. марта 1948. Вајтин досије, прибављен према УС ФОИА, стр. 30-3)

Вајта је објаснио да је по доласку у Рим у септембру 1946. године брзо „успоставио везе с различитим круговима унутар Ватикана”, посебно с језуитима, међу којима је утицајан био један од челника Интермаријума, монсињор Прешерн: они су „увек подржавали моју борбу”. Као што је већ изложено, октобра 1945. године Управа стратегијских служби је идентификовала језуите као кључне ватиканске агенте укључене у „програм продора” у територије под комунистичком окупацијом. (42. Види извештај из октобра 1945, УСНА, РГ 226, Records of the Office of Strategic Services, XL 24218)

Ово је цитат дела текста који је објављен на наведеним страницама. У елаборату се наводи јер садржи доказе за опште закључке о активности Ватикана на формирању регионалне уније, или једне државе под великим утицајем Ватикана. То је пројекат Интермарум, а данас је његов синоним регионализација по систему Подунавске уније. У тај пројекат за будућност укључен је и део спасавања и склањања усташа које организују и воде Ватикан и римокатолички свештеници из Хрватске. У тексту се наводе чињенице о активности свештеника Драгановића, а он је заступљен готово на свакој страници ове књиге као главна личност Ватикана која је спасила све усташе, а нарочито оне који су вршили геноцид над Србима. Дакле, не само склоност, него и интерес Ватикана је да спасава злочинце који су у његово име вршили злочине над Србима. То је и тада било у складу са доктрином Ватикана. Својеврсни одговор на ову књигу је други пацовски канал, који се у делу А. Антонића назива Ватикански тунел. То је процес којим је Јован Павле Други наредио да се усташе – злочинци врате на место свог злочина да би завршили започети посао.

30. 3. На страницама 80 до 95 налази се део текста:

Немогуће је засигурно знати прецизне појединости поглавничког бега из домовине. Оно што знамо је да је побегао из Загреба у Аустрију преко словеначког града Марибора на југословенско-аустријској граници. Свакако, и Павелићу и Титу наклоњени извори слажу се да је врховништво у тоталној паници бежало да сачува главу пред комунистичким снагама.

Павелић је имао много разлога за бригу и страх, а међу њима ужасне покоље Срба, Јевреја и Цигана током претходне четири године. Пола милиона недужних цивила је погубљено под његовим заповедништвом. Многи су били уклоњени с овог света применом најмрачнијих средњовековних метода: очи су им копане, удови одсецани, црева и други унутрашњи органи чупани из живих тела. Неки су поклани као да нису људи, вратови су им целом ширином пресецани специјалним ножевима. Други су умирали од удараца маљевима у главу. Још је много више њих који су, једноставно, живи спаљени. (2. Детаљнија историја раста усташког покрета, његових терористичких активности током 1930-их година и страшних зверстава почињених у време рата може се наћи у Mark Aarons, Sanctuary! Nazi Fugitives in Australia, Heinemann Australia, Melbourne, 1989, стр. 57-63. Помало пристрасан, мада углав-

ном тачан приказ може се наћи у Edmond Paris, „Genocide in Satellite Croatia, 1941-1945”, „The Serbian Thought”, Melbourne, 1981)

И поред свега, Павелић се надао да ће га у Аустрији добродошлицом сачекати водећи људи цркве и британских снага, као истакнутог католичког челника у борби против „атеистичког болшевизма”. Уосталом, британска обавештајна мрежа је пре рата одржавала блиске односе с његовом подземном терористичком мрежом, чак и после атентата на југословенског краља Александра у Марсељу 1934. године. Павелић је такође знао да Света столица гледа на Хрватску као на „границу хришћанства”; још од лета Господњег 700. трајао је један нарочит однос између Хрвата и папе. (3. Магјерец, Хрватски Завод светог Јеронима у Риму: јубилејске прославе (1453-1953) стр. 177-80)

Независно од ове снажне историјске повезаности, Павелић је био свестан да Пије XII и његови врховни саветодавци гаје крајње благонаклон став према његовом милитантном католицизму. Током рата Павелић је силом, под претњом смрћу, покрестио десетине хиљада српских православаца. У ствари, зверства су се већ увелико одвијала у оном тренутку када је Пије XII примио поглавника у приватну аудијенцију, крајем априла 1941. године.

Бирократе у британском Форин офису су реаговале с гневом на то што „папа прима једног злогласног терористу и убицу, описујући Пија XII као „највећу моралну кукавицу нашег доба”. Под притиском да оправда овај пријем, Ватикан је неубудљиво објашњавао да је Павелић примљен само у личном својству, не као поглавник хрватске државе. Нису могли да занемаре једног католичког „државника” као што је Павелић, узвраћао је Ватикан. Али Форин офис је био „заиста запрепашћен” и погођен што Ватикан макар и на тренутак тако гледа на њега”. (4. Руком писане напомене од 5. јуна и 26. маја 1941, ПРО ФО 371 30174 и 30226; и меморандум од Апостолског делегата Форин офису од 23. маја 1941. и меморандум од Идна упућен Озборну, британском амбасадору при Светој столици, 24. мај 1941, ПРО ФО 371 30174) Британски амбасадор при Светој столици нашао се у тешкој позицији када је поменуо ту ствар лично пред вечитим волшебником Пијем XII:

... Њему човек прилази с гневом у души и негодовањем на уснама, (али) немогуће је не бити разоружан његовом једноставношћу, људскошћу, наклоношћу и искреношћу, као и разорном комбинацијом његове светости и шарма. С њим је тако лако разговарати, он тако предано слуша, тако отворено узвраћа, а смеши се тако очаравајуће и лако да пажљиво припреман став достојанствене осуде и замерке једноставно ишчили из човека. (5. Озборнов извештај Форин офису, 13. јун 1941. ПРО ФО 371 30174)

Папа је назвао Павелића „много опањкаваним човеком”. Пије XII није могао да верује да је он био укључен у атентат у Марсељу, иако је Павелић био осуђен *in absentia* (у одсуству) пред француским судом. Циници у Форин офису су се слагали да је папа „свакако личност која очарава”, али су свом амбасадору отворено казали да је чин примања Павелића „нанео више штете папином угледу у нашој земљи него ма који други чин од почетка рата”. (6. Руком писана белешка од 10. јула 1941. уз меморандум од Форин офиса Озборну, 21. јул 1941, ПРО ФО 371 30174)

Било је то лицемерје најгоре врсте! Пре рата, британска обавештајна служба је искористила Павелића, упркос његовој незгодној репутацији терористе и убице. Сада је, међутим, папу требало без милости осудити само зато што га је примио у посету. Наравно, времена су се изменила, а Павелић је сатирао стотине хиљада недужних у оквиру Хитлеровог дивљачког расног рата. Зар да Свети отац остане по страни и посматра тако језива дела без подизања гласа хришћанског милосрђа?

Један млади Југословен, по имену Бранко Бокун, веровао је да се то не може догодити. Бокуна је послао у Рим један од челника југословенске обавештајне мреже са задатком да затражи интервенцију Ватикана како би се зауставио покољ у Хрватској. Опремљен великим досијеом докумената, исказа очевидаца, па чак и фотографија масакра, Бокун је коначно успео да уђе у Државни секретаријат Ватикана септембра 1941. године.

Желео је да преда своје материјале монсињору Ђованију Монтинију, државном подсекретару за редовне послове, али није успевао да добије аудијенцију. Бокуну су казали да остави досије и да поново дође кроз једну недељу, с обећањем да ће „монсињор пажљиво размотрити ту ствар”.

Ово се догађало у јеку најгорих зверстава, а Павелић је био предузео кораке да утиче на став Ватикана. Одаслао је оца Керубина Сегиућа у Рим да сузбија све шири талас ужаса у многим католичким круговима због покоља у Хрватској. Сегиућ је убрзо открио да на усташки режим многи гледају као на „руљу варвара и људождера”. Сместа је затражио аудијенцију код Монтинија, а у свом дневнику је забележио да тај ватикански чиновник тражи „пуна обавештења о догађајима у Хрватској”, потврђујући још да су „клевете” већ стигле до монсињорових ушију. (7. Фалкони, „The Silence of Pius XII”, стр. 307)

Изгледа да је отац Сегиућ убедљиво деловао на Монтинија. Када је Бокун поново дошао да претресе свој досије уз прецизно доказивање „клевета”, кратко му се „у поверењу” обратио Монтинијев секретар. Бокуну је једноставно речено „зверства описана у вашој документацији су дело комуниста, али су злонамерно приписана католицима”. Бокун је поседовао доказе али није имао приступ Монтинију, док Сегиућ није имао никакве тешкоће у изношењу своје стране те приче. (8. Бокум, „Spy in the Vatican”, стр. 21-3)

Нема нимало сумње да је Монтини био добро обавештен о стварној ситуацији, пошто је у неколико прилика укорио представника Хрватске при Светој столици. Док би Монтини почињао оштрим речима, такви састанци су без разлике закључивани уверавањима да ће Свети отац помоћи католичкој Хрватској. (9. Фалкони, „The Silence of Pius XII”, стр. 308, 335-6)

Папино лично држање у односу на убилачког усташког вођу било је више од благонаклоног пренебрегавања. Када се поглавник обратио за нову аудијенцију код Светог оца, у мају 1943. године, добио је уверавање државног секретара Маљонеа да „нема никаквих тешкоћа у вези с поглавниковом посетом Светом оцу, осим што не може да буде примљен као суверен”. Сам Пије је обећао да Павелићу поново да лични благослов. (10. Ибид., стр. 330. и 350) До тада је Света столица већ поседовала обиље доказа о зверствима која је починио његов режим.

Ватикан доследно брани своју политику, истичући да је Павелићевој држави ускраћено званично признање од стране Ватикана. Међутим, високи ватикански званичници, укључујући Пија XII, редовно су примали његовог „неофицијелног” дипломатског представника, који је себе називао „хрватским амбасадором”. Папа је такође наставио да прима друге високе званичнике и делегације, одвраћајући при том поглед од њихових небројених жртава. (11. Paris, „Genocide in Satellite Croatia, 1941-1945”, стр. 167, 221; Бокун, „Spy in the Vatican”, стр. 46; и Фалкони, „The Silence of Pius XII”, стр. 344-351)

О Павелићу се све добро знало. У једној прилици, неком италијанском фашистичком новинару је био обезбеђен сусрет и разговор с поглавником. Запажајући нешто што је изгледало као велика чинија пуна острига, он је питао Павелића да ли су то шкољке с далматинске обале. Био је пренеражен када му је диктатор одговорио да је у посуди двадесет килограма српских очију које су му послале његове верне усташе. (12. Curzio Malaparte, *Caputt, Harborough*, Лондон, 1960, стр. 200)

У једној другој ситуацији, Павелић је био на разговорима код Хитлера у Берлину. У чудној замени улога, замерио је фиреру на „попустљивом” поступку према немачким Јеврејима, хвалисајући се да је, за разлику, он већ у потпуности решио „јеврејско питање” у Хрватској, док су у Трећем рајху неки од њих остали у животу. (13. Види приказ у Хилберг, „The Destruction of the European Jews”, стр. 711-8)

Али када је Хитлеров живот окончан, Павелић није могао да буде сигуран да ће му и најнепоколебљивији подржаваоци из редова цркве пружити заштиту. Нестао је без трага као да га је прогутао неки пејзаж у Аустрији. Следећих месеци британски и амерички обавештајци су чешљали области под својом управом. Форин офис и Стејт департмент су непрестано говорили Титовој влади да ће Павелић бити враћен, како би му се судило као ратном злочинцу, чим буде нађен, али све што су открили биле су сенком обавијене гласине.

Комунистичка влада у Београду се са скепсом односила према сталним порицањима Запада. Тито је имао борбом прекаљену и изузетно ефикасну обавештајну мрежу на делу у Аустрији, која је пратила кретање усташа. Јула 1945. године њихов амбасадор у Лондону је казао Британцима да је Павелић „заробљен од стране трупа фелдмаршала Александера (Alexander), и... сада је у делу Аустрије под управом британске армије”. Крајем августа Југословени су поновили тврдњу да је Павелић „затворен у Целовцу (Клагенфурт), Аустрија, од стране британских трупа”. (14. Нота од 3. јула 1945, ПРО ФО 371 48890; и Нота Амбасаде Југославије, Лондон, Форин офису, 30. август 1945, ПРО ФО 371 48892)

Форин офис је био непопустљив у тврдњи да Анте Павелић није никада био у њиховим рукама, и уверавао је неповерљиве Југословене да се улажу „крајњи напори да би се открила садашња кретања др Павелића”. Њихова „енергична настојања” нису уродила „никаквим сазнањима осим да се за Павелића и даље шушка да је у пределу Салцбурга, на дан 26. септембра”. (15. Нота Форин офиса Амбасади Југославије, Лондон, 9. октобар 1945, ПРО ФО 371 48892; и Телеграм из Беча Форин офису, 28. октобар 1945, ПРО ФО 371

48893) Салцбург чак није био у британској зони, већ у делу који су окупирали Американци.

Било је још много трагова које су Британци требали да прате. Српски четнички официри су тврдили да је Павелић „прерушен у калуђера у једном самостану у Клагенфурту”. Југословени су такође износили да је он у „некој вили недалеко од Клагенфурта”. Британци су спровели „темељито претраживање” читаве области „без резултата” и најзад су закључили да бегунац мора да је у рукама Совјета. Писмено су се обратили министру иностраних послова Вишинскију (Vyshinski), али су примили негативан одговор. (16. Телеграм од Форин офиса Казерти, 12. септембар 1945, ПРО ФО 371 48892; Телеграм из Београда у Казерту, 15. октобар 1945, ПРО ФО 371 48893; Телеграм од Београда Форин офису, 27. август 1945, ПРО ФО 371 48892; Телеграм из Казерте Форин офису, 10. октобар 1945, ПРО ФО 371 48893; писмо Вишинскију од Френка Робертса из Британске амбасаде, Москва, 15. октобар 1945, ПРО ФО 371 48893; писмо Форин офису од Савезничке комисије за Аустрију (Британски елемент), 2. децембар 1945, ПРО ФО 371 48894; и писмо Форин офиса амбасади Југославије, Лондон, 3. јануар 1946, ПРО ФО 371 48894)

Југословени су покренули жучну кампању у штампи, тврдећи да су Британцима пружили „прецизна обавештења у смислу града и улице” где Павелић живи „у потпуној слободи”. Форин офис је закључио да је време да се „мало узврати палбом”, па се писмено обратио југословенском амбасадору тврдећи да је југословенска кампања у штампи „у потпуности без основа”. (17. Телеграм од Београда Форин офису, 14. децембар 1945, ПРО ФО 371 48894; Колвилова белешка од 22. децембра 1945, ПРО ФО 371 48894; Телеграм од Београда Форин офису, 14. децембар 1945, ПРО ФО 371 48894; и писмо Форин офиса амбасади Југославије, Лондон, 19. децембар 1945, ПРО ФО 371 48894)

Југословенски амбасадор је остао упоран, тврдећи Британцима почетком јануара 1946. године, да је Павелић „прерушен у калуђера”. Питао је зар је могуће да Британци „немају никакав утицај на Ватикан”. Тито је очигледно био убеђен да су Британци у дослуху са Светом столицом у циљу заштите усташког поглавника. Форин офис је узвраћао с потпуном недужношћу, показујући прстом на све друге стране. Чак су упитали своје америчке савезнике да ли су можда они заробили Павелића, да би добили само још један негативан одговор. (18. Колвилова белешка од 10. јануара 1946, ПРО ФО 371 59399; Телеграм Форин офиса Вашингтону, 10. јануар 1946, ПРО ФО 371 59399; и Телеграм Вашингтона Форин офису, 14. јануар 1946, ПРО ФО 371 59399)

Током читаве 1946. године две стране су се лоптале тврдњама и порицањима. Југословенски комунисти су упућивали дипломатске ноте и усмераваали своју штампу да покреће још хистеричније кампање. Порука је још увек била иста: Запад може да нађе Павелића уколико то тамо стварно желе, али они то одбијају, зато што се он и његове присталице користе у крсташком рату против Тита. (19. Види телеграм Београда Форин офису, 9. јун 1946, ПРО ФО 371 59408, ради примера притужби у југословенској штампи; за илустрацију трајне службене кампање види, на пример, ноту Амбасаде Југославије Форин офису од 2. августа 1946, ПРО ФО 371 59415)

Британски одговор је такође постао ствар која се понавља; „нарочити напори” су били чињени да се уђе у траг Павелићу, који „ни у једном тренутку није био затворен од стране Британаца, нити су његова кретања икад била знана ма којој институцији британске власти”. Американци су се придружили овим наглашеним порицањима наводећи да су власти „у зонама САД и Британије марљиво трагале” за Павелићем „без успеха”. (20. Писмо Британске амбасаде, Београд, југословенском министру спољних послова, 21. август 1946, ПРО ФО 371 59417; и писмо Валворта Барбура (Walwort Barbour), вршиоца дужности шефа Одељења за јужноевропске послове у Стејт департменту САД, упућено Џ. К. Менсу (J. C. Mance), 7. октобар 1946, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/9-2546)

Како се 1946. година ближила истеку, навршавало се осамнаест месеци од када је Павелић прешао аустријску границу и наизглед без трага нестао. Кад се проучава службена документација, пада у очи да она поприма знатно другачији тон крајем новембра. Одједном је Павелићева загонетка била решена. Један високи британски политички саветник је известио да „постаје све јасније да се многи од важнијих квислинга скривају под окриљем цркве”, песимистично наговештавајући да ту мало шта може да се уради „уколико се Ватикан не наговори да активно сарађује”. (21. писмо од 21. новембра 1946. упућено Форин офису, ПРО ФО 371 59423)

Британци су били открили да се пет тражених Југословена налази „тренутно у Институту за оријенталистику у Риму”. Био је то папин институт специјализован за источноевропска питања, с повластицом потпуне екстериторијалности. Форин офис се прибојавао да би се „створио веома несрећан утисак ако би британске власти одлучиле да ухапсе те људе на ватиканској територији без икаквог претходног упозорења ватиканским властима”. Они су предложили Американцима да заједно кажу Титу да „пошто ти издајници бораве на ватиканској територији, они су ван наше јурисдикције, а влада Југославије треба да се обрати Ватикану, где има акредитованог дипломатског представника”. Американцима је потпуно одговарало да се придруже овом безочном предлогу. (22. Писмо Британске амбасаде, Вашингтон, Стејт департменту, 9. новембар 1946, и одговор Стејт департмента, 20. новембар 1946, УСНА, РГ 59, 860X.00/11-946; и писмо оца Роберта Грејема, 22. јануар 1990)

Најзад су британске бирократе имале кога да криве за Павелићев нестанак. Они су 18. децембра запазили да изгледа „све вероватније да је Павелић у Италији а да су његова кретања можда позната др Драгановићу... и ником више”. Британци су били прикупили детаљне обавештајне податке, из којих се видело да је отац Крунослав Драгановић, секретар хрватског Завода Светог Јеронима, главни организатор пацовских канала које познати ратни злочинци користе за бекство у мрежу Запада. Форин офис је веровао у тврдњу британске армије да „није вероватно да је Павелић у Аустрији од почетка британске окупације, осим можда у пролазу”. Они су били сигурни да Драгановић чува одговор на питање поглавничког нестанка. (23. Нота од 18. децембра 1946; и Телеграм из Беча Форин офису, 14. децембар 1946, ПРО ФО 371 59423)

Ако може да се верује Драгановићевој личној верзији у вези с његовим односом према Павелићу, он је сматрао да је диктатор окрутан масовни убица, један од „најопаснијих људи” које је срео у читавом свом животу. Годинама касније, Драгановић је упорно тврдио да је за време рата непрестано интервенисао код усташког вођства, преклињући за животе Јевреја, Срба, па чак и комуниста. (24. Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембар 1967) Свештеник је тврдио да се увек руководио заповешћу о хришћанској љубави, без обзира на веру, политичка убеђења или националност. Хвалисао се да му је ово својевремено угрозило и властити живот, пошто су усташе биле снажно против његовог милосрдног рада и енергичних интервенција. Драгановић је наглашавао да је притужбе улагао и код Павелића лично. (25. Ибид.)

Нека независна, неутрална, потврда Драгановићеве приче не постоји. Уколико је она тачна, баца необично светло на његову послератну одлуку да помогне овом масовном убици, кога је с правом оптуживао за уништавање невиних Срба, Јевреја, Цигана и других. Обавештајна мрежа Запада је ипак била сигурна да су ова двојица били изузетно блиски после рата и да Павелић никада не би могао да клизне кроз њихове разапете замке без Драгановићеве милосрдне помоћи.

Специјални агент Виљем Гауен, и његове колеге у римском одељењу Контраобавештајног корпуса армије САД, открили су да је њихов британски савезник све време лагао: они су знали веома много о Павелићевим кретањима. До овог се дошло почетком 1947. године, када је америчка обавештајна мрежа покренула властиту интензивну операцију да пронађе Павелића. (26. Види, на пример, индексни регистар у ком се износе ставови Огранка за ратне злочине Начелства правне службе од 5. новембра 1945, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109) Када су истраживања која је спроводио СИС закључена, установљено је да је југословенска обавештајна мрежа била у потпуности у праву.

Према „поузданим изворима”, Павелић је заиста био прешао преко аустријске границе и стигао до британских линија, где је био заштићен од стране Британаца током две недеље у просторијама које су Британци одузели за војне сврхе и сада пажљиво чували. Због несигурности његовог боравка и пошто је био сметња раду британске команде, он је напустио те просторије али је остао у британској окупационој зони најмање још два или три месеца, али и даље у контакту с британском обавештајном службом. (27. Гауенов и Каниљин извештај од 29. августа 1947, Павелићев досије при СИС, прибављено према УС ФОИА, стр. 2-6)

Овим је потврђено оно што је Ференц Вајта говорио Гауену о појави да Тајна обавештајна служба регрутује усташе непосредно након обуставе непријатељства. Гауенов колега, специјални агент СИС Роберт Мад (Robert Mudd), такође је радио на овом случају. А 30. јануара 1947. године је известио да је бивши поглавник побегао из Југославије и да се сакрио у Клагенфурту, где „има стан и вилу”, управо као што су претходно тврдили четници и комунисти. Овај извештај је представљао још један доказ о укључености католичке цркве.

„Априла 1946. године Павелић је напустио Аустрију и стигао у Рим у пратњи само једног усташког поручника, по имену Доксен (Dochsen). Обојица су били обучени као римокатолички свештеници. Тамо су се сакрили у једном заводу у Виа Бакомо Бели бр. 3.” Павелићев сапутник био је у ствари Драгутин Дошен, бивши високи официр у поглавничковој личној телесној гарди. Британци су открили да је Дошен „звезда водила Светог Јеронима (Драгановићев штаб)”. (28. Белешка од 16. јула 1947, и писмо мајора Вивијана Стрита (Vivien Street), Рим, Форин офису, 5. јуна 1947, ПРО ФО 371 67380)

Мадов достављач је веровао да се Павелић сакрио у неком заводу под покровитељством Ватикана у Риму, само аутори нису успели да потврде ову тврдњу. Достављач је такође известио да је Павелић набавио шпански пасош „на име Дон Педро Гонер”, припремајући се за коначно бекство, вероватно у Шпанију или Јужну Америку.

Међутим, средином 1946. године, Павелић се побојао да је преблизу будним очима које га прате па се, уместо да напусти Европу, вратио у Аустрију.

Мад је упутио свог достављача „да продре у усташку обавештајну мрежу”, како би извештавао о њиховим путевима бекства: „та мрежа се пружа на линији Грумо-Рим-Венеција-Трст-Љубљана-Загреб. Читава ствар се води под заклоном римокатоличког клера, чији су свештеници у тим самостанима скоро сви хрватског порекла... Усташка организација у Италији је у овом тренутку чврсто испреплетена група која још одржава своју „сатну” организацију, још објављује своје листове и још се занима за исте циљеве које су прокламовали пре рата и за време рата... Жижна тачка читаве обавештајне и друге активности је самостан Светог Јеронима, у Виа Томачели 132 у Риму. (29. Мадова белешка од 30. јануара 1947, СИС извештај од Каниље и Цапале од 15. марта 1947, и индексни регистар од 14. априла 1947, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109)

Из једног веома поверљивог извора, америчка обавештајна мрежа је, маја 1946. године, открила да поглавник живи „близу Рима у једној згради која је под јурисдикцијом Ватикана”. (30. Подсетник од 10. маја 1946, у ком се износе виђења Извора П, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109) То је било убрзо пошто је Павелић први пут стигао у Рим из Аустрије, а сада се зна да је поглавник, попут Ференца Вајте, у ствари нашао скровиште у Кастелгандолфу, где се налази папина летња резиденција. Изгледа да је пут многе нацисте водио у Кастелгандолфо, пошто је Павелић био смештен с једним бившим министром нацистичке владе Румуније. (31. Хуберт Бутлер, *Escape from the Anthill*, The Lilliput Press, Mullingar, 1985, стр. 282; и документ комунистичке обавештајне мреже, „Поглавников боравак у Риму и одлазак у Аргентину”)

Обавештајна мрежа САД је примила још сензационалнију информацију из свог поверљивог извора, који је тврдио да „Павелић одржава честе тајне састанке с монсињором Монтинијем, државним подсекретаром Свете столице”. (32. Подсетник од 10. маја 1946, у ком се износе погледи Извора П, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109) Гауен је управо тада почињао да уклапа делиће Интермаријумове слагалице. Према ономе што је претходно сазнао од Вајте, био је уверен да

је Ватикан дубоко упетљан у нека врло непријатна посла. Обавештења која је Амбасада САД у Риму примила почетком јануара 1947. године, тврдила су да је Павелић претходног месеца био у Светом Јерониму, а да сада путује користећи неколико различитих псеудонима. (33. Телеграм од 7. јануара 1947. из Рима пуковнику Смиту, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109) Наједном се пред Гауеном отворио крупан случај. До краја јануара амерички обавештајни официр је већ био прикупио довољно доказа од „поузданих достављача” да би могао да извести да је Павелић у овом тренутку на екстериторијалном имању ограђеном зидовима на левој обали Тибра, у Лунго Тевере Авентино у Риму. Иза зида имања налази се пет католичких организација... 1) Самостан св. Сабине који припада доминиканском реду; 2) Факултет св. Алесија за римске студије; 3) Витези Сувереног војног реда Малте; 4) Бенедиктински самостан св. Анселма; 5) Школа за дечије образовање коју воде калуђерице. Читав комплекс је смештен на врху Авентинског брега, који... познато је да је испресецан подземним тунелима који повезују појединачне зграде. (34. Гауенов меморандум од 22. јануара 1947, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109. Отац Роберт Грејем потврђује да су ове установе цркве у ствари лоциране у овом комплексу, писмо од 22. јануара 1990)

Пошто је „пажљиво истражио” комплекс, Гауен је закључио да је Павелић вероватно у Самостану св. Сабине, извештавајући да друге „информације од поузданих достављача изгледа да се слажу да трамвајска линија која води испод Авентинског брега дуж Тибра а одатле иде на Циркус максимус, до Колосеума и Виа Кавур, јесте пруга која повезује Павелића и Виа Кавур бр. 210, стан 3, где се налази усташка база која је добро знана у Риму”. Мада ми нисмо успели да потврдимо постојање подземног тунела који је повезивао Павелића с оданим усташким симпатизерима, Гаун је свом извештају приложио и мапу која показује руту за коју је веровао да води до трамвајске пруге. (35. Отац Роберт Грејем нам је испричао да „Старији Римљани с којима сам разговарао не сећају се никакве трамвајске линије која је ишла „испод” Авентина. Наравно, постојала је трамвајска пруга која је тамо кружила”. Писмо од 22. јануара 1990)

Чинило се да је Гауен најзад открио конкретан траг у загонетном Павелићевом случају. Ипак, он је и даље био опрезан, извештавајући да „та информација изгледа вероватна и ствара једну сасвим могућу слику кад се узме у целини”. Међутим, био је убеђен да само „акција усмерена ка знаним Павелићевим контактима као што је Крунослав Драгановић, може коначно да открије Павелићево скровиште и доведе до његовог хватања”. (36. Гауенов меморандум од 22. јануара 1947, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109)

Изгледало је да се замка коначно стеже, а сви прсти, од британског Фортин офиса до Контраобавештајног корпуса армије САД, сада су показивали на оца Драгановића, као човека који може да одведе до Павелића и омогући његово хапшење и изручење. Жижка кампање у југословенској штампи сада је била пребачена у Ватикан. Они су тврдили да је „извесном броју југословенских ратних злочинаца омогућено да емигрирају из Италије под зашти-

том једне ватиканске институције”. (37. Писмо британског политичког саветника, Казерта, Форин офису, 26. фебруар 1947, ПРО ФО 371 67372)

Обавештајна мрежа САД је покренула сложу и обухватну операцију да установи истину, брзо потврђујући да је Драгановић све време у тесном додиру с бившим хрватским диктатором. Према једном извештају, Драгановић је био познат „као друго ја” Анте Павелића, с којим је одржавао присне везе. Збиља, Драгановић је одржавао редовну курирску везу између Светог Јеронима и поглавничког скровишта у Аустрији. (38. Види, на пример, СИС извештај „Павелић, Анте и легитимисти у усташком покрету”, Павелићев СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 3-4; извештаји СИС од 10. октобра и 26. новембра 1946, Драгановићев досије, прибављено према УС ФОИА; стр. 49-54)

Пошто су установили постојање тесних веза између ове двојице, Американци су сазвали тајну конференцију за 11. април 1947. године с циљем да се планира Павелићево хапшење. Били су присутни сви високи обавештајни официри армије САД, стационирани у Риму, чији је задатак био да размотре расположива обавештења и да разраде план за упад у Павелићеву ватиканску мрежу. (39. СИС извештај Мариона Скота (Marion Scott), од 18. априла 1947, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109)

Током следећих недеља, официри СИС су примали информације да се он крије у овој или оној институцији под управом Ватикана. Открили су и још нека бегунчева лажна имена. У том времену су међу његовим најприснијим помагачима из редова цркве били језуити, који су помагали у његовим плановима да напусти Италију удешавајући му пут за Шпанију под именом „Оца Гомеса”, тобожњег „шпанског министра вере”. (40. Види Сажетак информација, Павелићев СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 9; и меморандум капетана Роберта Стјуарта, 20. јун 1947, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109)

Силни извештаји да се Павелић сакрио под окриљем Ватикана приморали су једног високог чиновника Стејт департамента да затражи од дипломата у Ватикану да изврше истрагу. Он је цинично истакао:

Ја познајем и поздрављам хуманитаран став Ватикана према злочинцима који су можда исказали ма какав знак покајања, али ми се чини да Павелићев, посебно непријатан, углед цркве отежава одлуку да му пружи заштиту.

Вашингтон очигледно није „журио” да прими одговор; „овај случај нама није хитан, али бих био захвалан да од вас чујем могуће новости”. (41. Меморандум од 22. маја 1947, УСНА, Myron Taylor Papers, Box 17) У Риму су очигледно прихватили овај миг, пошто им је требало више од два месеца да јаве да нису успели да утврде кретања траженог човека; „Изгледа да се Павелић, као и Килрој (Kilroy), налази свуда. Тако бар наговештавају извештаји десетина тајних пратилаца”. (42. Парсонсов меморандум од 26. јула 1947, УСНА, Myron Taylor Papers, Box 17)

Средином јуна је већ и Форин офис био укључен у лов, с препорукама да се уложи крајњи напори да се Павелић ухвати. Очигледно је да је између Вашингтона и Лондона постојао огроман јаз неповерења. Британци су сумња-

ли да Американци намерно саботирају план инсистирањем да италијанска полиција мора да се укључи у операцију, пошто „с практичног становишта постоји далеко већа опасност да нешто процури или да се у нечем буде неспретан и неефикасан”. (43. Ворнерова (Warner) нота од 19. јуна 1947, ПРО ФО 371 67385)

Усташка обавештајна мрежа је била нарочито ефикасна у Риму, где је имала изузетно добре везе с италијанском полицијом, која је Павелићу била покровитељ током његовог изгнанства 1930-их година.

Британска позиција је била изузетно непоштена. Док је тајна обавештајна служба штитила Павелића, Форин офис се жалио на настојања САД да омете план за његово хватање. Као што ћемо видети, обе владе су биле умешане у подмукле и често супротстављене махинације на вишим нивоима креирања политике.

Средином јула Британци су примили и информацију да Павелић живи „у граду Ватикану” и предложили су здружену операцију ради хапшења. (44. Телеграми од Рима Легхорну, 17. јул 1947, и од Форин офиса Риму, 20. јул 1947, ПРО ФО 371 67385. Види и телеграм Рима Форин офису, 22. јул 1947, ПРО ФО 371 67386) Не много одушевљени, Американци су пристали, под условом да Павелићево хапшење буде „изведено у највећој могућој мери од стране Италијана”. (45. Телеграм Форин офиса Вашингтону, 25. јул 1947, ПРО ФО 371 67385) Британци су поново упозорили на ризик укључивања Италијана, инсистирајући на „најнепосреднијем надзору над читавом операцијом од стране безбедносних власти савезника”. (46. Телеграм Вашингтона Форин офису, 25. јул 1947, ПРО ФО 371 67387)

Стејт департмент је 28. јула издао америчким властима доста млак налог да се укључе „у мери која је неопходна и могућа у Павелићев случај”. (47. Телеграм од 28. јула 1947. од Вашингтона Риму, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/7-2847) Наредног дана је политички саветник САД у Риму пренео ову инструкцију главнокомандујућем савезничких снага, и даље инсистирајући на томе да ће снаге САД само „асистирати италијанским властима у настојањима да се он ухапси у некој погодној прилици изван територије Ватикана”. Његов британски пандан је слично поступио 2. августа. (48. Меморандуми од 29. јула и 2. августа 1947, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109. Види и два телеграма од Легхорна Форин офису, 30. јул 1947, ПРО ФО 371 67387)

У ствари, британски и амерички чиновници су играли неку врсту бирократског шаха. Обавештајни оперативци на терену били су само пиони и у стварности нису схватали правила игре. Британци су се надали да кривицу свале на Американце уколико операција не успе, док су Американци очајнички настојали да присиле Британце да изврше хапшење, како би могли да тврде да они нису одговорни.

У оваквој игри Британци су најзад присилили свог савезника да „надзире то хапшење” и чинило се да је коначно, после више од две године преганњања, све спремно да се акција предузме. (49. Телеграм Форин офиса Риму, 30. јул 1947, ПРО ФО 371 67387) На дан 7. августа амерички заменик шефа Штаба при Команди савезничких снага је напоменуо да ће то бити „крајње

осетљива операција, која захтева сложену координацију између америчких, британских и италијанских власти и очување апсолутне тајности”. (50. УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109)

Тада су прикупљене нове информације о томе где се Павелић тачно налази, и откривено је да се он „крије као бивши мађарски генерал под именом Ђузепе. Носи зашиљену брадицу а коса му је кратко подшишана”. Даље, он живи на имању цркве под заштитом Ватикана, на адреси Виа Ђакома Венецијан бр. 17-Ц, други спрат. Кад се уђе у зграду, иде се једним дугим и неосветљеним ходником. На крају тог ходника се грана степениште, једно на леву а друго на десну страну. Мора да се иде десним. На десној страни собе су означене бројевима 1, 2, 3 и тако даље. Ако се покуца једном или два пута на врата бр. 3, изаћи ће нека неважна особа. Али ако се покуца три пута на врата бр. 3, отвориће се врата бр. 2. Она воде у собу у којој живи Павелић, заједно с чувеним бугарским терористом Ванчом Михајловом и још две особе.

Још дванаестак других људи живи у тој кући. Сви су усташе, а чине Павелићеву телесну стражу.

Кад негде излази, Павелић користи аутомобил с ватиканском (СЦВ) регистарском табличом. (51. Неформална узгредна белешка, 8. август 1947; „Анте Павелић и друге усташке личности” и Гауенов и Каниљин СИС меморандум од 9. јуна 1947, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109)

Вест о поглавниковом скровишту у Виа Ђакома Венецијан са закашњењем је стигла пред италијанску јавност септембра 1948. године, када је штампа објавила сензационалан низ чланака који су се бавили улогом Ватикана у тој афери. Тада је Павелић већ давно био нестао, и можда је негде објашњавао због чега је неко у обавештајној мрежи Запада допустио да прича процури у новине. (52. Чланци у „La Repubblica”, 23, 24. и 26. септембар 1948, Архив Министарства иностраних послова, 1948, Буста 33, fasciolo 2, Processo di Zagabria)

Дванаест месеци пре тога обавештајна мрежа САД је претраживала Виа Ђакома Венецијан 17-Ц. Претпостављали су да је тамо једна од ватиканских библиотека, а нису били у стању да то потврде. Али зато су се уверили да неки високи ватикански званичник штити Павелића: он се редовно кретао наоколо у њиховим службеним аутомобилима. Пошто су на њима биле специјалне регистарске таблице дипломатског кора, западне власти нису могле да их заустављају, чак ни када је Павелић напустио ватиканску територију.

Међутим, чинило се да је све на свом месту; здружена обавештајна екипа је имала само тихо да мотри на Павелића, а када напусти заштиту ватиканског екстериторијалног статуса да га прати док не изађе из аутомобила и да га ухапси. Три недеље су протекле а ништа се није догодило, што је подстакло Лондон да од Рима затражи да „извести о најновијем развоју догађаја”. Још шест недеља је промакло али још никакав одговор није долазио; Форин офис се узнемирио и поново је тражио да му се одговори. (53. Телеграми од Форин офиса Риму, 27. август и 7. октобар 1947, ПРО ФО 371 67387; и телеграм од Тршћанског штаба снага Сједињених Држава, 10. септембар 1947, Павелићев СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 1 - 2)

На крају је пуштено да операција тихо замре. Она наоко чврста одлучност да се ухапси озлоглашени нациста и масовни убица је негде нестала, као што је и сам Павелић наизглед нестало маја 1945. године. Одговори на ову продужену загонетку делом се налазе у три кључна америчка обавештајна документа. Дана 7. јула 1947. године је Бернард Гренан (Bernard Grennan), руководилац операција СИС у Риму, наложио свом агенту за надзор, Гоноу Морени (Gono Morena), да смести Павелића „у притвор чим буде spaжен”. То наређење је пренесено преко помоћника шефа штаба Обавештајне службе Армије.

Једну недељу дана касније, Морена је Гренановом упутству руком додао кратку белешку. Био је примио „нове инструкције”, које је сажео у кратак али више него очигледан коментар:

„Не дирај.”

Ово наређење су Морени пренели Гренан и потпуковник Чарлс Хартман (Charles Hartman), заповедник Контраобавештајне службе армије у Риму. Гренан и Хартман су присуствовали скупу на врху одржаном 11. априла с циљем да се испланира операција, и мора да су били запрепашћени овом изненадном променом смера. (54. Меморандум од 7. јула 1947, и Моренина руком писана белешка од 14. јула 1947, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109) Евидентно је неко много виши у читавом низу већ био одлучио да саботира операцију, чак пре него што је она приведена завршној фази. Ти високи амерички официри су свакако пренели одлуку „не дирај” даље, низ свој ланац командовања. Према свим расположивим доказима, међутим, изгледа вероватно да су првобитну одлуку донели британски обавештајни официри, који су били бегунчеви стварни покровитељи.

Мотив америчке стране за тихо уклапање у одлуку Лондона да се допусти Павелићево бекство био је збиља веома једноставан. Високи чиновници САД су управо тада развијали властиту мрежу бивших нациста, и почињали су да усклађују активности и с Ватиканом и с Лондоном.

Одлука и упутство „не дирај” ступили су на снагу само осам дана пошто је Гауен употпунио свој извештај о траженом мађарском ратном злочинцу Ференцу Вајти и о ватиканској вези. Гауен је 6. јула изнео препоруку да би америчка обавештајна мрежа требало да преузме Итермаријум, преносећи своје погледе „вишим командама како би његов пун међународни значај (могао) да буде размотрен и процењен”. (55. Гауенов меморандум од 6. јула 1947, Вајтин досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 44-8)

Гауен је свакако био докучио у ком правцу ветар дува. Никог није било брига за нацисте, све док су они антикомунисти. Скоро два месеца пошто је донесена одлука о политици „Не дирај”, Гауен и још један официр су поднели подужи извештај о Павелићевом случају. Напоменули су, с великом мером сажалења, да „мада је фанатичан противник Срба и у нешто мањој мери противник православља, Павелић јесте културна особа и социјални либерал”. Морали су да признају, међутим, да је током првих месеци Павелићеве владавине око 150.000 лица српске православне вере побијено – у многим случајевима, а то је ствар документације, њима је било понуђено да се спасу уколико се одрекну своје вере и постану католици.

Тако је, данас, у очима Ватикана Павелић милитантни католик, човек који је грешио, али који је грешио борећи се за католичанство. Управо из тог разлога (Павелић) сада ужива заштиту Ватикана... Познато је да је Павелић у додиру с Ватиканом, који у њему види милитантног католика који се јуче борио против православне цркве, а данас ратује против комунистичког безбожњаштва...

Из наведених разлога он прима заштиту Ватикана, чије гледање на читаво „Павелићево питање” јесте да, пошто хрватска држава не постоји, и пошто од Титовог режима не може да се очекује да ма коме пружи поштено суђење, (Павелић) не треба да се врати садашњој југословенској власти ради тобожњег извођења пред суд. Изручење Павелића би само ослабило снаге које се боре против безбожњаштва а допринело комунизму у борби против цркве. (56. Гауенов и Каниљин извештај од 29. августа 1947, Павелићев СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 2-6)

Агентима СИС-а је ипак било помало нелагодно због оваквог приступа Свете столице, тако да су се својски потрудили да у потпуности објасне Ватиканово оправдавање сопствене неморалне политике:

Павелићеви злочини из прошлости не могу да буду заборављени, али њему могу да суде само Хрвати који представљају једну хришћанску и демократску владу, упоран је Ватикан. Док се за Павелића тврди да је одговоран за смрт 150.000 лица, Тито је агент Стаљина, који одговара за смрт десетина милиона људи у Украјини, Белорусији, Пољској, у балтичким и у балканским државама, у периоду од двадесет пет (25) година. (57. Ибид)

Гауен и његов колега су такође били уверени да Павелића „данас подржава и искоришћава нека сила” али да то није Ватикан. Пошто је Павелић раније био „под заштитом Британаца у просторима одузетим и чуваним од стране Британаца” када је, маја 1945. године први пут стигао у Аустрију, и пошто је знао „понешто од британског обавештајног система”, официри СИС-а су били сигурни да је та сила Велика Британија.

Овај текст је цитиран зато што одражава садржину књиге, која је велика студија са конкретним доказима и изворима података. У тексту се износи чиста фактографија, не само у погледу својеврсне игре између власти у Југославији и обавештајних служби САД, Енглеске и Француске, поводом захтева да се злочинци изведу пред суд, него и зато што у документацији постоје докази да је Ватикан на челу система скривања и чувања најокорелијих усташа, који су заштићени само зато што су римокатолици који су радили по наредбама Ватикана. Да је којим случајем данас доступна архива Ватикана, а она је у ствари папска архива, пронашли би се конкретни писани документи који потврђују основну тезу овог елабората – да је Јован Павле Други наредбодавац свих злочина на територији бивше Југославије од 1990. године.

30. 4. На страницама од 95 до 98 је текст:

Post facto је нађен разлог да би се оправдала политика „не дирај”. Ни Британци ни Американци нису били озбиљни у намери затварања Павелића и његовог враћања Титовој „правди”. Бирократе у Лондону и Вашингтону формално се јесу залагале за овакав смер, али су затварали очи пред активностима својих обавештајних служби. СИС је тада градила велике поли-

тичке, обавештајне и војне операције против Тита. Користећи Павелићеве следбенике, они су хтели да збаци комунистичку владу у Београду. Неки Американци сагласних ставова већ су радили на таквим операцијама без службених санкција. И они су гледали на усташе као на корисно оружје у борби против комунизма и комуниста.

Јасно је, ако би Американци предали челника покрета непријатељу, било би немогуће очекивати оданост обичних усташа. Решење се јасно наметало: „Британци морају бити присиљени да га сами ухапсе и изруче. Коначно, неопходно је решити се Павелића уколико хрватске демократске снаге и снаге отпора икада треба да добију признање Сједињених Држава”. (60. Ибид)

„Решити се”, наравно, значило је бекство, а Света столица је била савршени „набеђени кривац” на чија плећа треба да се свали одговорност за кријумчарење Павелића. Ватикан би највише изгубио ако би он био предат комунистима. Убрзо, пошто је помогао Вајти да напусти Рим, Гауен је написао завршни извештај:

Павелићеве везе су толико високе, а његов садашњи положај је толико компромитујући за Ватикан, да би ма какво изручење (Павелића) задао тежак ударац Римокатоличкој цркви. (61. Гауенов, Каниљин и Моренин извештај од 12. септембра 1947, УСНА, Архив истражне документације, РГ 319, Павелићев досије, ХЕ 001109)

Анти Павелићу је још једном допуштено да нестане „без трага”. Имена његових високих контаката унутар чиновничког апарата Свете столице се још чувају као врхунска тајна. Као што је већ речено, бар један обавештајни извор САД је веровао да је у питању монсињор Ђовани Монтини, папин државни подсекретар за редовне послове и потоњи папа Павле VI. Данашњи високи чиновник ватиканске бирократије, монсињор Милан Симчић, који је у то време био присан колега оца Драгановића у Риму, то пориче.

Иако је Симчић одбацио тврдњу да је Монтини био умешан у поглавничков случај, био је апсолутно сигуран да је Павелић био у тесном додиру са Драгановићем. Симчић је инсистирао на томе да су Драгановић и Монтини такође били изузетно блиски, наговештавајући могућност да је Монтини, будући папа, могао да зна за Павелићево бекство. (62. Разговори са Симчићем, Рим, 12. мај 1989. и 16. фебруар 1990)

Неколико месеци после Гауенове сугестије да се Павелића треба „коначно решити” бегунац је поново искрснуо, у Аргентини, где га је диктатор Хуан Перон (Juan Perón) упустио као „саветника за безбедност”. Има знатних неслагања о томе како је поглавник коначно успео да побегне. Оно што се зна јесте да је напустио Италију 13. септембра 1947. године, да би приспео у Буенос Аирес 6. новембра италијанским паробродом „Сестриере”, којим је путовао под именом Пабло Арањос (Pablo Aranyos).

Почетком 1950-их је Авро Менхетн (Avro Manhattan), опори критичар Ватикана и католичанства, тврдио да отац Драгановић не само да је обезбедио пасош Црвеног крста који је Павелић искористио, припремио му све за пут, већ је лично правио друштво одбеглом ратном злочинцу до Буенос Аиреса и задржао се поред њега дванаест месеци. Иако је био потпуно неупућен у веру и није је подносио, Менхетн је био веома добро обавештен, по-

што је за време рата радио за британску обавештајну мрежу. (63. Авро Менхетн, „Terror over Yugoslavia”, Watts & Co, Лондон, 1953, стр. 117-8, и „Catholic Terror Today”, „Paravision”, Лондон, 1969)

Чак и пре пет година, 1986. године ово је још била „полузванична” прича коју је крчмила југословенска тајна полиција, Удба, у једном низу чланака у сарајевском магазину „Свијет”. (64. Сарајевски „Свијет”, низ чланака о Драгановићу, аутора Сенише Ивановића и Крста Лековића, објављиваних недељно између 13. јуна и 19. септембра 1986) Међутим, у последње време су се појавили нови докази, који наговештавају другачију верзију. Почетком 1990. године ауторима је из Источне Европе прокријумчарен један тајни комунистички обавештајни досије. Мада идентитет тог извора који је служио комунистима није откривен, ко год да је то био, имао је интиман контакт с поглавником, његовом породицом и најближим сарадницима, пошто су укључене и најситније појединости догађаја и разговора. (65. Документ комунистичке обавештајне мреже, „Поглавников боравак у Риму и одлазак у Аргентину”)

Документ потврђује да су се Павелић и Драгановић небројено пута срели, и да је свештеник заиста обезбедио пасош Црвеног крста на име Пабла Арањоса, тобожњег избеглице из Мађарске. Али, према овом извору, њих двојица су имали и неку врсту неспоразума, свађе. Драгановић је предлагао да Павелић напусти Рим ваздушним путем, али пошто су бегунчеви најближи саветодавци то сматрали сувише опасним, свештеник је био искључен из коначних припрема.

У комунистичком полицијском досијеу нема апсолутно ни помена о томе да је Драгановић пратио поглавника до Аргентине. Према том извору, човек за ког се тврди да је обавио завршне припреме био је такође хрватски свештеник, по имену отац Јоле. У стварности је то био отац Јосип Бујановић, још један тражени ратни злочинац који данас мирно живи у Аустралији.

Ова верзија догађаја је у основи потврђена од стране Драгановићевог блиског колеге, монсињора Симчића. У разговору који је магнетофонски забележен, он је отворено признао да је Павелић молио Драгановића да му асистира у бекству. Симчић је упорно тврдио да је Драгановић радио на тајном извлачењу овог потерницом траженог злочинца из Италије. Био је сигуран, међутим, да је Павелић на крају променио план. Рекло би се да је стварно било тако, пошто докази указују на то да је Павелић користио изузетно утицајне везе у италијанској тајној служби да оствари свој бег. Који год да је поступак Павелић применио, нема сумње да му је Драгановић обезбедио заштиту Ватикана пре него што се Павелић укрцао на брод, као и неопходне путне исправе. (66. Разговор са Симчићем, Рим, 16. фебруар 1990; Крижман, „Павелић у бјекству”, стр. 225)

Штавише, Драгановић се био изложио знатним тешкоћама да Павелићу организује дочек у Аргентини. Тло је било веома пажљиво припремљено. Према обавештајној мрежи САД, неки Даниел Црљен је авионом послат у Буенос Аирес уз ватиканску помоћ, с циљем да се „саветује с генералом Пероном у вези организације усташког ’елитног’ покрета у Аргентини”. (67. СИС меморандум „Павелић, Анте, и ’легитимисти’ у усташком покрету”,

Павелићев досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 3-4) Црљен је био један од врхунских идеолога и пропагатора тог покрета, а играо је кључну улогу у подстрекавању покоља Срба за време рата.

Црљенова мисија је свакако била успешна. Павелићево приспеће је само употпунило прелазак скоро читаве његове владе у Аргентину. Међу ветеранима који су чекали да га добродошлицом поздраве били су скоро сви преживели кабинетски министри, као и многи градски функционери, војни и полицијски заповедници. Већина њих су били тражени ратни злочинци, а ипак су измакли правди користећи исте методе као и њихов поглавник.

Драгановићева пацовска линија је била прецизно разрађена и стручна операција. Била је изузетно добро организована и могла је да се побрине за стотине бегунаца одједном. Један од Драгановићевих кључних оперативаца процењује да је чак 30.000 лица спроведено из Аустрије у Рим, даље у Беневу па потом у своје нове домове у Северној и Јужној Америци и Аустралији. (68. Појединости о сезању те кријумчарске операције дали су Иво Омрчанин у разговорима за „Religious News Service”, мај 1986, и Џон Лофтус, 1985) Многи од оних који су одржавали пацовску линију и сами су имали веома мрачну прошлост. Они нису били део некаквог егзотичног СС „братства”. У ствари, скоро читаво људство које је организовало и водило мрежу за кријумчарење били су хрватски католички свештеници.

Овај текст је значајан јер доказује склоност да се и хуманитарне организације злоупотребе за злочиначке активности. Пружати заштиту злочинцима је такође злочин. Та склоност је максимално развијена за време владавине Јована Павла Другог. О активностима свештеника клерофашиста износе се конкретне чињенице и у следећим текстовима. Дакле, римокатолички свештеник није само духовник, него и злочинац, припадник злочиначке организације и врхунски шпијун. Да таква организација постане још ефикаснија, побринула се Ција, која је одлучујуће утицала на избор Јована Павла Другог.

30. 5. На страницама 100 до 123 је текст:

Усташе су били први који су се нашли под Драгановићевом заштитом. Британија и Сједињене Државе су после рата закључиле да су усташка зверства толико страшна да ће сви потврђени припадници бити изручени комунистичкој власти, једино што такав приступ никада није стварно примењен услед драматичне промене у осећањима Вашингтона. (1. Види „United States Policy Toward the Ustashi”, Истраживачки пројекат бр. 61, Division of Historical Policy Research, Стејт департмент, април 1948, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/ 4-148)

Службени историчар Ватикана, отац Роберт Грејем, признаје Драгановићеву улогу. Грејем је испрва оне којима је Драгановић помагао описивао као „хрватске избеглице”, али је онда признао да су многи били припадници усташа. „Нимало не сумњам да је Драгановић био изузетно активан у одвођењу својих хрватских пријатеља усташа”. Али, отац Драгановић, као ни бискуп Худал, није био читав Ватикан. „Сама чињеница да је свештеник, не значи да он представља Ватикан. Била је то само његова операција. Он није Ватикан”. (2. Разговор с оцем Грејемом, 15. април 1985)

Ово објашњење, међутим, нема потпору у чињеницама. Као што је раније изложено, Драгановић је боравио у Риму још од августа 1943. године, а погађао се за Павелића у Ватикану и радио за Црвени крст Хрватске. Павелићев планови за деловање кријумчарске мреже су већ тада били далеко од макли. Обавештајна служба САД је неколико месеци касније известила „да је Павелићева влада набавила шездесет аргентинских пасоша за потребе евакуације. Средства су пребачена у Аргентину”. (3. Извештај од 25. новембра 1943, УСНА, РГ 226, Records of the Office of Strategic Services, ОБ 6362)

Драгановић је био кључни човек у успостављању ове пацовске линије. Остварио је контакте с Пијем XII, као и с високим чиновницима Државног секретаријата Ватикана и италијанске обавештајне мреже. Његова најзначајнија веза била је с монсињором Монтинијем, државним подсекретаром за редовне послове и човеком одговорним за папин милосрдни рад у име избеглица.

Попут бискупа Худала, и Драгановић је наилазио на веома повољан пријем код савезничких власти. Крајем 1944. године Ватикан је захтевао да се Драгановићу допусти да посећује логоре у којима су били смештени његови земљаци. Мада је Драгановић дипломатама Запада био добро знан као фанатичан усташа, обавештајна мрежа Савезника му је дала *carte blanche*. Користећи америчке путне исправе, он се онда одважио из Рима у мају 1945. године. Путујући у америчком аутомобилу обишао је северну Италију и регије око Клагенфурта и Филаха на аустријско-југословенској граници. Тамо је остварио контакте с високим усташким челницима, као и с другим фашистичким свештеницима који су радили на пацовском каналу. (4. Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембра 1967; и изјава Љуба Милоша југословенским властима)

Драгановићева мрежа за кријумчарење је била организована око Братства Светог Јеронима, које је тако названо према Заводу у Виа Томачели 132. Оно је било главна база читаве операције. Управни одбор Братства су чинили монсињор Јурај Магјерец, председник и рекотор Завода; заменик председника и благајник, отац Доминик Мандић, с помоћником Витомиром Налетилићем; и секретар, отац Крунослав Драгановић. Ово братство је убрзо било признато као званичан Хрватски комитет при Папској старатељској комисији, папиној личној организацији за помоћ избеглицама. (5. Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембар 1967)

Била је то моћна основа за ширење мреже. Хрватски комитет је тобоже нудио моралну и материјалну потпору избеглицама. Али, кроз делатност Папске комисије они су одржавали и тесне везе с Међународним црвеним крстом и властима Савезника у Италији. Драгановић је имао нарочито блиске односе с двојицом обавештајних официра Запада, пуковником Ц. Финдлејом (C. Findlay), директором Одељења окупацијских снага за расељена лица и репатријацију, и његовим помоћником, мајором Симкоком (Simcock). Ово се показало драгоценим, пошто су та двојица били изузетно спремни да асистирају свештениковим тајним делатностима.

Драгановић је имао тесне односе и са значајним италијанским званичницима, нарочито с министром унутрашњих послова, др Миљореом (Dr Migli-

oge), који је дириговао италијанском тајном службом и одељењем полиције задуженим за избеглице у Италији. Драгановић је с Миљореом склопио споразум о незваничној помоћи Италије намањеној његовом пацовском каналу, и нарочито о подршци Одељења за странце при Квестури. (6. Ибид)

Кроз паукову мрежу утицајних контаката Драгановић је изградио сложен и разуђен преплет који се пружао кроз Италију, Аустрију и Немачку. Службени Хрватски комитет Папске комисије за избеглице је био у могућности да шаље агенте у посете бројним логорима у којима су се били сакрили одбегли нацистички ратни злочинци. Већина тих агената су били хрватски католички свештеници. Мада су у оквиру свог духовног и материјалног рада помагали болеснима, инвалидима, удовицама и стварним избеглицама, преостајало је и доста времена за помоћ бегунцима. (7. Ибид)

У току рада на истраживању и прикупљању материјала за ову књигу обављено је и неколико посета Заводу светог Јеронима у Риму у потрази за непосредним сведоцима Драгановићевих активности. Садашњи ректор, Ратко Перић, испрва је био хладан, апсурдно тврдећи да Драгановић никада није био значајна појава. Међутим, Перић је предложио да разговарамо с једним свештеником који је стварно тада био тамо. Монсињор Милан Симчић је био један од Драгановићевих најприснијих колега у мрежи кријумчарења. Преко Симчића је успостављен и контакт с оцем Вилимом Цецељом и монсињором Карлом Петрановићем, такође блиским колегама у пацовском каналу. Сви ови хрватски свештеници су слободно и отворено говорили о својим значајним улогама у тој кријумчарској мрежи.

Први свештеник

Операција крујумчарења је започета у Аустрији, где је отац Цецеља био веза с Римом. Цецеља је умро неколико месеци пошто се одазвао позиву на разговор, у ком се живо присећао свог рада на пацовском каналу. Своје последње године провео је у једном сликовитом селу близу Салцбурга, где су га пазиле калуђерице женског самостана Марија Плине. Тада већ старац од преко осамдесет, Цецеља је био јако повијен човек ниског раста, очигледно у слабом здрављу. Још је био неизмерно поносан што је за своју вољену Хрватску одиграо значајну улогу. Мада је замерао усташама што су навукли на Хрвате „зао глас“, није исказивао ни кривицу ни кајање због властитог важног положаја међу усташама.

Цецеља је отворено признавао да је заузимао висок положај војног капелана у ратним усташким снагама. (8. Разговор с Вилимом Цецељом, Марија Плине, 23. мај 1989) У ствари, он је био заменик војног бискупа за усташку милицију (различиту од обичне хрватске војске, која је мало учествовала у зверствима) у чину потпуковника. Био је постављен од стране Павелића лично, октобра 1941. године, а касније је то потврдио његов близак пријатељ, надбискуп (потом кардинал) Алојзије Степинац.

Цецеља се није нимало стидео што га је Титова власт водила на списку као „ратног злочинца број 7.103“. И док је при разговору вођеном 1989. године критиковао усташе, раније је увек био поносан што им је припадао. Десет дана по Павелићевом постављању на власт од стране нациста, званични усташки лист, „Хрватски народ“, објавио је дугачак интервју с Цецељом, под на-

словом „Усташки свештеник Цецеља”. Тај чланак је представљао приказ његових стварних ставова у том тренутку.

Цецеља се хвалисао значајном улогом у илегалним предратним активностима покрета у Загребу, где су се многе подземне усташке вође тајно сајале у његовом жупном дому. Признао нам је своје тајно припадништво усташама, с поносом описујући ритуалну заклетву коју је положио испред две упаљене свеће, распећа и укрштено положених каме и револвера. То му је дало право на узвишени назив „заклетог усташе”, који су само предратни ветерани имали право да користе. Фашистички свештеник је касније поклонио Павелићу своје распеће и свеће као знак оданости. Цецеља је с поносом говорио и о својој водећој улози у организовању 800 сељака за борбу раме уз раме с нацистичким освајачима.

Када је затражено да један свештеник чинодејствује при свечаности Павелићевог заклињања, Цецеља је одушевљено прихватио. Изговарао је свом поглавнику заклетву коју је овај понављао, дајући благослов цркве нацистичком марионетском режиму. Убрзо потом, Цецеља је јавно „с усхићењем поздравио тренутак слободе”, отворено објављујући своје везе с високим министрима усташког кабинета, какав је био Миле Будак. Неколико недеља потом, Будак је јавно обзнанио судбину два милиона Срба у Хрватској: једна трећина је требало да буде побијена, друга депортована, а остатак је требало присилно да се преведе у католичанство. Цецеља, међутим, није нимало изменио свој благонаклони став у односу на Будака. (9. Белешка госпођице Џексон од 22. августа 1946, ПРО ФО 371 59415; Досије Југословенске комисије за ратне злочине број 7103, Архив Југославије, Београд; Stella Alexander, *The Triple Myth, East European Monographs*, Boulder, 1987, стр. 86, 157; југословенски захтеви за изручење од 6. августа 1946, ПРО ФО 371 59415, и 4. септембра 1946, УСНА, РГ 59, 860X.00/9-446)

Цецељини потоњи ставови према усташама су веома загонетни и збуњујући. Из сигурности временског растојања од пола века, он је критиковао своје старе камарате. Али, током виталног периода у ком су они спроводили неке од најгорих покоља и уништавања Другог светског рата, он је био одањи присташа. То се види из његове улоге у Павелићевој званичној делегацији послатој у Рим 1941. године, која је 17. маја примила благослов Пија XII у Ватикану. До тада су диктаторови антисрпски и антијеврејски закони већ били прокламовани и геноцид је био у пуном јеку. Највеће „постигнуће” те делегације било је да се далматинска обала препусти Италији, што тешко да се може сматрати чином хрватског патриотизма. (10. Разговор с Вилимом Цецељом, Марија Плине, 23. мај 1989; и Парис, *Genocide in Satellite Croatia*, стр. 74)

У светлу преовлађујућих услова у Хрватској за време рата, немогуће је да потпуковник отац Цецеља није могао да буде свестан убијања стотина хиљада Срба, Јевреја и Цигана. Ипак, он признаје да је остао на свом месту све док најцрња злодела нису извршена, мада није поменуо високо одликовање које му је доделио вољени поглавник. (11. Досије југословенске комисије за ратне злочине број 7103, Архив Југославије, Београд) Тек је у мају 1944. године најзад напустио свој положај да би отишао у Беч, тобоже да би се бринуо за рањене припаднике хрватских снага. Стваран задатак му је био да при-

према аустријски крак мреже бекства, јер је тамо основао и локални огранак Црвеног крста Хрватске који је обезбеђивао идеалан заклон за његов илегални рад.

У одговорима на наша питања Цецеља је тврдио да је био „члан Централног штаба Међународног црвеног крста за време рата”. (12. Разговор с Вилимом Цецељом, Марија Плине, 23. мај 1989) А у стварности, Међународни црвени крст је одбијао да званично призна Црвени крст Хрватске, мада му је заиста пружао велику меру неслужбене помоћи. Цецељино управљање аустријским одељењем овог тела показало се као животно значајно за дејствовање Драгановићевог пацовског канала. (13. Безбедносна провера за неусељеничку визу, 18. септембар 1957, УСНА, РГ 319, Архив истражне документације, Цецељин досије, ХЕ 006538)

Један амерички дипломата је накнадно ослободио Цецељу свих оптужби у вези са сарадњом с нацистима. Конзул САД у Загребу је тврдио да је он био отеран од стране Павелића у Беч због своје улоге у једној завери против усташа. Међутим, ово се чини невероватним, пошто је Цецеља наставио да редовно путује службеним усташким авионима између Беча, Загреба, Прага и Берлина, припремајући основе за мрежу бекства нациста. Даље, Цецеља је 1944. године примио наређења од Загреба да спроводи интензивну пропагандну кампању међу усташама у Аустрији, нарочито у школама за обуку официра. Уместо да буде један од Павелићевих непријатеља, како је Американац тврдио, он је активно подупирао малаксалу Павелићеву ствар до самог краја. (14. Телеграм из Загреба Вашингтону од 29. маја 1947, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/5-2947; и Разговор с Вилимом Цецељом, Марија Плине, 23. мај 1989)

Око Ускрса 1945, било је већ очигледно да је „независна” хрватска држава осуђена на пропаст. Како је Црвена армија неумољиво напредовала, овај „заклети усташа” у свештеничком руху је напустио Беч и преселио своју базу у Alt Ausze крај Салцбурга, где су се крајем рата скупили многи нацистички бегунци. Ова област око Салцбурга била је, у ствари, једно од главних одређишта његових усташких камарата, који су били присиљени да беже коју недељу касније. Био је на довољно добром положају да им помогне да избегну репатријацију од стране Савезника.

Цецеља је био снабдевен папирима Црвеног крста и америчким документима који су омогућили да слободно путује кроз зону под окупацијом САД. Био је то само пример више да Савезници обезбеђују једном фашистичком свештенику путне исправе, које је он сместа искористио да помогне озлоглашеним масовним убицама да измакну правди. Цецеља је с поносом изјављивао: „Како сам путовао по америчкој зони, остављао сам те мале личне исправе Црвеног крста у свим логорима... Био сам задужен да људима који су изгубили своје папире обезбедим нове.” Уопште није тајио да је помагао бегунцима да промене идентитет – „Имао сам блокове формулара за пријаву Црвеном крсту, помоћу којих је пружан нов идентитет сваком ко је желео да промени име и личну прошлост”. (15. Разговор с Вилимом Цецељом, Марија Плине, 23. мај 1989)

А онда је, 19. октобра 1945. године, ухапшен од стране 430. јединице Кон-траобавештајног корпуса армије САД. Остао је у затвору наредних осамнаест месеци, пошто је СИС био открио да је отац Цецеља доказани „челник усташа у овом региону”. Знали су да он користи Црвени крст Хрватске као заклон за стварне активности: да „штити припаднике усташа у Салцбургу, који су тражени ратни злочинци”. Према помоћнику шефа Штаба Обавештајне службе армије САД у Аустрији, Цецеља је угрожавао „безбедност окупационих снага као и циљеве Војне управе”. (16. Appendix А Личном упитнику, и Безбедносни извештај о хапшењу, оба наводе СИС извештај „Ustasha Activity in Land Salzburg”, од 2. октобра 1945; Индексна картица; Меморандум од 14. фебруара 1947; и Меморандум од 26. фебруара 1947, УСНА, РГ 319, Архив истражне документације, Цецељин досије, ХЕ 006538)

Десет месеци потом, југословенска влада је захтевала да се он изручи као издајник, исправно наглашавајући његове активности у корист усташа за време рата. (17. Белешке од 6. августа 1946, ПРО ФО 371 59415, и 4. септембра 1946, УСНА, РГ 59, 860X.00/9-446) Форин офис је напоменуо да „чињеница да је он био капелник усташких оружаних снага представља довољну оптужбу да би био изручен”. На крају су Британци ипак закључили да је „већина његових дела, чини се, била хуманитарног и неполитичког карактера”. Американци су га испитивали децембра 1945. године, а током наредних осамнаест месеци улагани су крајњи напори да се овај „заклети усташа” ослободи оптужбе”. (18. Белешка од Џексона, 22. август 1946, и Писмо од 31. августа 1946, ПРО ФО 371 59415)

Међу онима који су говорили њему у прилог био је његов стари пријатељ, надбискуп Степинац. За време „представе” од његовог суђења у Загребу октобра 1946. године Степинац је описивао Цецељу као „часног човека, против кога не могу да прозборим ни једну једину реч прекора... кад би сви били као Цецеља, ником ни длака с главе не би отпала”. (19. Како је наведено у Меморандуму од Загреба Вашингтону, од 30. маја 1947, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/Г-3047; и Alexander, The Triple Myth, стр. 157-8) Још један високи црквени великодостојник који се бавио његовим случајем био је амерички бискуп Џозеф Патрик Херли (Joseph Patrick Hurley), који је боравио у Југославији као папин представник. Херли је веровао да су мотиви југословенске стране „чисто политички”, да су само део кампање против цркве. (20. Види Меморандум од Загреба Вашингтону, од 4. јуна 1947, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/6-447)

На основу сасвим неодговарајуће истраге, конзул САД у Загребу је препоручио да Цецеља „не буде предат Југословенима”, пошто је он „свештеник високих моралних стандарда”. (21. Телеграм из Загреба Вашингтону, од 29. маја 1947, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/5-2947) Ова интензивна кампања је пратила одлуку Комисије САД за екстрадицију у Аустрији да се одобри „југословенски захтев за изручење Вилима Цецеље као колаборационисте”. Пре тога су Американци открили да нема довољно доказа да се оправда његово изручење, тражећи од Југословена да свој захтев чвршће заснују.

Са 4. априлом 1947. године, Комисија је већ сматрала да су југословенске оптужбе потврђене њиховим властитим обавештајним извештајима, који

„потврђују Цецељино учешће у колаборационистичким активностима”. (22. Телеграм из Беча Вашингтону, од 4. априла 1947, УСНА, РГ 59, 740.00116-EW/4-447; и Меморандум од 12. марта 1947, УСНА, РГ 319, Архив истражне документације, Цецељин досије, ХЕ 006538) Међутим, овакав налаз је занемарен, а државни секретар САД Џорџ Маршал (Geogre Marshall) је наложио да се Цецеља не преда. Но, било је касно. Усташки свештеник је био пуштен на слободу седамнаест дана пре тога. (23. Телеграм од Беча Вашингтону, од 6. јуна 1947, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/5-2947)

По изласку је Цецеља неко време провео у болници, а онда се вратио кријумчарењу тражених нациста. Када се, 1957. године, пријавио за визу да би посетио Америку, званичан став је био да тврдња да Цецеља „свесно штити и скрива бивше припаднике усташког покрета никада није доказана”. Међутим, обавештајна мрежа САД је била прикупила веома много информација које доводе Цецељу у везу с милитантним усташким активностима.

Четири године пре него што је фашистичком свештенику издата америчка виза, официри САД у Аустрији су забележили да је Цецељин огранак Црвеног крста Хрватске у ствари био под надзором усташа. Они су његове различите испоставе користили као „агенцију за прикупљање информација” за прикривене операције у Југославији и Аустрији. Даље, било је познато да је Цецеља један од главних организатора усташа у Аустрији, где је редовно похађао милитантне скупове и држао ватрене говоре окупљеним верницима и присташама. Касније су га безбедносни органи Аустралије непосредно повезивали с низом терористичких акција које су покретале усташке ћелије у Сиднеју и Мелбурну. (24. Безбедносна провера за неусељеничку визу, 18. септембар 1957, УСНА, РГ 319, Архив истражне документације, Цецељин досије, ХЕ 006538; Индексна картица од 24. јуна 1953, УСНА, РГ 319, Архив истражне документације, Павелићев досије, ХЕ 001109; СИС извештај „Croatian Emigré Activities in Austria” од 28. августа 1953, Усташки СИС досије, ослобођено за јавност према УС ФОИА, стр. 8; и документи Аустралијске безбедносне обавештајне организације, изложени у Сенату Аустралије, 27. март 1973. Разговор с Вилимом Цецељом, Марија Плинц, 23. мај 1989)

У ствари, Американци су имали обиље доказа да је Цецеља непосредно упетљан у сплет тајних нацистичких активности. У разговору који смо водили 1989. године отворено је признао своју улогу у Драгановићевом пацовском каналу. Поносио се што је помагао бегунцима „храном и смештајем, уписивањем и снабдевањем имигрантским папирима, пружајући им прилику да се крећу по свету до Аргентине, Аустралије и Јужне Америке. Папире сам набављао од Црвеног крста”. (25. Разговор с Вилимом Цецељом, Марија Плинц, 23. мај 1989)

Цецеља је био добро информисан о људима које је слао низ пацовски канал у Рим а онда даље, до њихових нових боравишта. „Неки од њих су били високи министри и државни чиновници”, признао је. Даље, био је сигуран да је Драгановић имао одобрење Ватикана за свој рад, тврдећи да је Света столица тражила од њега да се стара о широкооснованој емиграцији „избеглица” из Средње Европе. Драгановић је био „у потпуности овлашћен од Свете столице и био је задужен не само за Хрвате, већ за сваког”, наглашавао је у разговору који смо снимили. (26. Ибид.)

Мада му је смрт била веома близу, Цецеља се живо присећао како је деловао систем за кријумчарење. Горе, у Аустрији, за бегунце би се бринуо његов одељак организације, који им је обезбеђивао новац, храну, смештај и лажне папире који су им били потребни да отпутују из Аустрије у Италију. Доле, у Риму, Драгановић је био у „нервном центру” операције. Он би испословао међународне путне исправе, а преко својих високих контаката с јужноамеричким конзулатима организовао би прибављање неопходних виза, нарочито за Аргентину. Једном седмично Цецеља је позивао Драгановића, који му је говорио колико је места расположиво те недеље. Цецеља би онда слао тачно толики број у Рим. (27. Ибид)

Разговор с бесрамним фашистичким свештеником нас је стварно запрепастио. Његово сведочење је било витална карика у ланцу доказа о пацовском каналу и о његовој повезаности с ватиканском хијерархијом. Досијеа обавештајних мрежа Запада у потпуности потврђују Цецељина сећања. Британци су утврдили да „језгро око ког се одиграва читава усташка активност у Италији... /јесте/... братство светог Јеронима у Риму”. Они су открили да Драгановић не само да је био „мозак у позадини усташког покрета у Италији”, већ је имао и прошлост упадљиво сличну Цецељиној. (28. „Memorandum on the Ustaša Organisation in Italy”, прилог писму од Маклејна Волинцера, 17. октобар 1947, ПРО ФО 371 67398)

Други свештеник

Као и његов близак пријатељ у Аустрији, отац Драгановић је био ратни злочинац за којим је расписана потерница. Југословенска комисија за ратне злочине је забележила да је он био високи званичник одбора задуженог за присилно превођење православних Срба у католичанство. Даље, били су открили његову водећу улогу у насилној реквизицији хране за време крваве офанзиве нациста против партизана на планини Козари, у западној Босни, у лето 1942. године. Била је то иста она офанзива у којој је аустријски председник Курт Валдхајм (Kurt Waldheim) играо истакнуту улогу као нацистички официр. (29. Документ Југословенске комисије за ратне злочине, 29. март 1949, Зх. 9670/11547, Архив Југославије, Београд) Павелић је доделио Валдхајму високо одликовање за заслуге у служби, да би на завршетку рата пошао за њим у Аустрију.

Јула 1947. године Југословени су захтевали Драгановићево изручење, нарочито наводећи његову улогу у офанзиви на Козари, коју је обављао у својству потпредседника усташке „Управе за колонизацију”. Та служба је била саставни део нацистичке машине геноцида, а припремала је Србе и Јевреје за затирање или, уколико су нарочито имали среће, за депортацију. (30. Драгановићево изручење је тражено у југословенској ноти од 26. јула 1947, ПРО ФО 371 67378; неке појединости о раду Управе за колонизацију могу се наћи у једној другој југословенској ноти, од 26. марта 1947, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/3-2547) Мада је тврдио да се противи усташким покољима, да се чак тобоже жалио Павелићу лично, Драгановић није порицао суштину комунистичких оптужби. Када су, априла 1941. године нацисти окупирали Загреб он је био професор теологије на Свеучилишту. Касније је причао да је, када је проглашена „независна” хрватска држава, „бдио у Загребу са сузама

у очима. Мислио сам да је хрватска нација, после осам векова, најзад остварила своје најдубље жеље за независношћу и аутономијом”. (31. Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембар 1967)

Драгановић је у потпуности прихватио Павелићеву државу. Осећао је да је задобио своју слободу када су усташе дошле на власт, и сарађивао је са њима „као грађанин у складу са законима Свевишњег”. Један од задатака за које је признао да их је обављао с великом енергијом био је надзор над превођењем православних Срба у католичанство, у својству члана одбора посебно установљеног у ту сврху. (32. Ибид)

Тврдио је да никада није био стварно присутан у српским селима где су се та присилна покрштавања одвијала. Она су „богослужена” од стране католичких свештеника под будном присмотром до зуба наоружаних усташких полицијских јединица. Претња смрћу је лебдела над таквим свечаним обредима, пошто су српски сељаци били потпуно свесни да су те јединице исте оне које су спроводиле покоље у суседним крајевима. Међутим, постојала је макар једна прилика у којој се отац Драгановић одважио да изађе из своје пријатне канцеларије у Загребу. Он није скривао чињеницу да се налазио на високом положају потпредседника усташког Одбора за колонизацију. Два сведока су потврдила да су свештеници били присутни у крвавој козарачкој офанзиви, када је Одбор за колонизацију играо кључну улогу у јуришима на становништво. (33. Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембар 1967; и изјаве Мошкова и Милоша југословенским властима)

Између Драгановићеве и Цецелине каријере постоји још једна упадљива сличност, јер је Драгановић такође радио на питањима Црвеног крста Хрватске. Августа 1943. године, Павелић и надбискуп Степинац су га послали у Рим. Америчка обавештајна мрежа је запажала да је то „класичан пример гурања узбрдо, пошто је прилично поуздано установљено да челници Независне Државе Хрватске очекују да им црквени великодостојник, преко својих добрих веза у Ватикану, буде оруђе за окретање Хрватске према Западу, а не према Истоку”. (34. Мадов меморандум од 12. фебруара 1947, Драгановићев СИС досије, ослобођено за јавност према УС ФОИА, стр. 311-13)

Мада је Драгановић тобоже послат у Рим због свог пркошења Павелићу, он је признао и да је прихватио постављење за усташког представника у Ватикану. Можда се овим објашњава због чега је и даље имао приступ високим припадницима Павелићевог режима приликом својих редовних посета Хрватској. Као и Цецела, Драгановић је у неколико прилика путовао у Загреб и одлазио из Загреба, у сврху консултација с претпостављеним усташама. Очигледно је постојала усклађена кампања да се таквим фашистичким свештеницима обезбеде добре „параванске” приче, како би им се омогућило да се приказују као жртве усташа док тихо и мирно спроводе задатак изградње подземне мреже за бекство. (35. Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембар 1967)

Драгановић је од усташке владе примио и „знатну новчану потпору” од које је велика сума остала у његовом поседу на завршетку рата. Амерички обавештајци су даље установили да „пошто је он поуздан следбеник Анте Павелића... поверене су му... све драгоцености које су прокријумчариле уста-

ше”. Та средства су била финансијска основа на којој је његов пацовски канал првобитно грађен. (36. „Memorandum on the Ustaša Organisation in Italy”, прилог писму од Маклејна Волинцера, 17. октобар 1947, ПРО ФО 371 67398; и „Consolidated Interrogation Report on Dr Krunoslav Stepano Draganović”, и меморандум од 26. новембра 1946, Драгановићев/Печникаров СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 41-6, 49)

Према британској обавештајној мрежи, при крају рата Свети Јероним је преузео „улогу безбедног уточишта” за усташку емиграцију:

У лето 1945. године Драгановић је лично обишао логоре у којима су били смештени бивши припадници усташких оружаних снага и политичких организација. Убрзо је развио појачану политичку делатност и остварио контакт с врховним представницима усташа. У овоме су му помагали други хрватски свештеници, а тесна веза је одржавана између „Св. Јеронима” и усташких група широм Италије и у Аустрији. Ово је водило формирању политичке обавештајне мреже која је омогућавала „Св. Јерониму” да прикупља извештаје и податке у вези с политичким кретањима међу емиграцијом. Такође је вероватно да су информације из таквих извештаја потом преносене Ватикану. (37. „Memorandum on the Ustaša Organisation in Italy”, прилог писму од Маклејна Волинцера, 17. октобар 1947, ПРО ФО 371 67398)

Трећи свештеник

Изразита карактеристика пацовског канала је била да су већину његових оперативаца чинили хрватски свештеници, од којих су многи били убеђени фашисти. Цецеља и Драгановић су имали мутну прошлост, али је отац Драгутин Камбер био крвави масовни убица. Попут толиких свештеника упетљаних у кријумчарску мрежу, Камбер је имао дуготрајну везу са „Св. Јеронимом”, где је студирао крајем 1920-их и почетком 1930-их година.

Југословенска влада је захтевала изручење оца Камбера априла 1947. године, тврдећи да је он био припадник усташа још од 1936. године. После инвазије сила Осовине, постављен је за врховника усташке управе у вароши Добоју, „и једно од његових првих дела било је да се установи концентрациони логор, на чијем је челу био лично, као заповедник логора. У читавој тој области он је увео нацистичка расна правила, а у складу с њима издао наређења да Јевреји носе жуте, а Срби беле траке око рукава”.

Касније, „он је прогласио да Срби и Јевреји треба да буду истребљени као шкодљиви за усташку државу. У Добоју је спроводио масовна хапшења и протеривања Срба. Многе од жртава су прво допремане у Камберову кућу ради испитивања, да би, по његовим наређењима, потом биле убијане у подрумима те куће. Први који су на тај начин убијени били су српски учитељи и свештеници”. (38. Југословенска нота од 23. априла 1947, ПРО ФО 371 67376; види и југословенску ноту од 7. новембра 1947, ПРО ФО 371 67400; Магјарец, Хрватски завод Св. Јеронима у Риму: Јубилејске прославе (1453-1953), стр. 133; и Manhattan; Terror Over Yugoslavia, стр. 76)

Биле су ово невероватне оптужбе против једног римокатоличког свештеника. Је ли то била само комунистичка пропаганда? Међутим, британски конзул у Загребу се добро распитао и открио да је Камбер заиста „одговоран, до неке мере, за покоље у Добоју”. Даљом истрагом је установљено да

је он био и официр злогласне Павелићеве личне телесне гарде, и да је непобитно „подстицао (тај) велики покољ Срба у Добоју, у Босни”. Британци су даље запазили да је Камбер био „у тесном додиру” са „Светим Јеронимом”. (39. Белешка госпођице Џексон од 15. маја 1947, ПРО ФО 371 67376; и прилог писму од Специјалне комисије за избеглице упућеном Форин офису, од 23. октобра 1947, ПРО ФО 371 67398)

Упркос Драгановићевим блиским везама с фашистичким свештеницима попут Цецелје и Камбера, он је непрестано лагао официре обавештајних служби Запада, тврдећи да уопште није имао никакве везе с покретом. (40. Види на пример „Consolidated Interrogation Report on Dr Kurnoslav Stepano Draganovic”, Драгановићев/Печникаров СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 41-6) И британска и америчка обавештајна мрежа су откриле да је то неистина. Један амерички извештај је закључио да је „његов задатак (јесте) да усклађује и усмерава активност усташа у Италији. Он им обезбеђује моралну и материјалну помоћ” и организује све да их пошље у Јужну Америку.

У овој активности помажу му бројни контакти с амбасадорима и посланствима земаља Јужне Америке у Италији и с Међународним црвеним крстом, као и чињеница да хрватско Братство Завода св. Јероним илирски, у ком он служи, издаје усташама лажне личне карте. С таквим исправама и с одобрењем Папске старатељске комисије за избеглице, чије је седиште у Виа Пјаве 41 у Риму, а којом управљају скоро искључиво усташе, пасоши могу да се прибаве од Међународног црвеног крста, где Драгановић има неки свој начин да их обезбеди. (41. Меморандум од 26. новембра 1946, Драгановићев/Печникаров СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 49)

Четврти свештеник

Да ли је могуће да је један фашистички свештеник могао да има приступ папиној добротворној организацији а да то нико у ватиканској хијерархији не зна? Папска старатељска комисија је, уосталом, била званично ватиканско тело, које је папа установио ради подршке стварним избеглицама. Драгановићеве злоупотребе су морале да буду познате високим ватиканским круговима, пошто су лажне личне карте које је он издавао одбеглим ратним злочинцима биле „штампане на фрањевачкој штампарској преси”. Обавештајци САД су открили да се за ово био постарао отац Доминик Мандић, званични представник Ватикана у Светом Јерониму. (42. СИС белешка од 10. октобра 1946, Драгановићев досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 54)

Мандић је, присетићемо се, био високи члан Братства Светог Јеронима, које је било службено хрватско одељење папине Комисије за помоћ избеглицама. Он је био и високи званичник фрањевачког реда, на положају главног економа, односно благајника. Не само да је омогућио штампање лажних личних исправа за Св. Јероним, него је фрањевачку штампарску пресу ставио на располагање и усташкој пропагандној машинерији. Велики део кампање под покровитељством Британаца вођене у логорима за расељена лица попут оних у Фермију, Модери Бањолију дуговао је успех фрањевачким штампарима. Мандић је лично редовно посећивао те логоре да би држао распирујуће говоре окупљеним усташким бојовницима. (43. Ради неких поједи-

ности у вези с Мандићевом улогом у овој пропагандној кампањи, види Парис, „Genocide in Satellite Croatia”, стр. 260; Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембар 1967; сведочења која је пружио Мимо Росандић приложена уз пошљику од Конзулата САД у Загребу од 4. августа 1948, УСНА, РГ 59, 860X.00/8-448)

Отац Мандић је био пресудна карика у пацовском каналу. Користећи везе с италијанском тајном полицијом, Драгановић је успео да фрањевачке личне карте буду прихваћене „као званична документа на основу којих су издаване италијанске личне карте и пријаве боравка”. Италијани су будно мотрили Драгановићеве активности. Покренули су једну тајну обавештајну операцију и убрзо открили да бројни усташки бегунци користе лажне личне карте које су одштампали фрањевци. Италијани су нашли да су многи тражени ратни злочинци смештени у Светом Јерониму, међу њима и високи чланови Павелићеве владе, али ништа није предузето против Драгановића или италијанских службеника који су му асистирали. (44. Меморандум Министарства спољних послова од 2. новембра 1945, Архив Министарства спољних послова, „Affari politici (Jugoslavia)”, 1946, Буста 1, fasciolo 3, Espoienti del cessato regime ustascia in Italia; и Министарство унутрашњих послова (Римска полиција) – извештај од 9. јула 1946, приложен меморандуму Министарства иностраних послова од 30. јула 1946, Архив Министарства иностраних послова, „Affari politici (Jugoslavia)”, 1948, Буста 33, fasciolo 3, Attivita di jugoslavi contrari al regime di Tito in Italia)

И британски обавештајци су пажљиво пратили ове догађаје, мада су своје информације крили од Италијана.

Постоје необориви докази да су неким од најозлоглашенијих ратних злочинаца на овај начин издате личне карте Св. Јеронима које гласе на потпуно лажна имена, и да им је тако омогућено да прибаве италијанске дозволе за боравак, визе и друга документа која им допуштају да емигрирају. (45. „Memorandum on the Ustaša Organisation in Italy”, прилог писму од Маклејна Волинџера, 17. октобар 1947, ПРО ФО 371 67398)

Агент СИС Роберт Мад је прибавио „необориве доказе” у вези с Драгановићевим активностима. Убацио је сопственог шпијуна у Св. Јероним, и његова јављања су потврдила извештаје италијанских обавештајаца. Италијански агенти су описивали „Св. Јероним” као „јазбину хрватских националиста и усташа. Прича се да су зидови тог Завода прекривени Павелићевим сликама”. (46. Недатиран извештај италијанске тајне службе, приложен меморандуму Министарства иностраних послова од 20. августа 1944, Архив Министарства иностраних послова, „Affari politici (Jugoslavia)”, 1948, Буста 33, fasciolo 3, Attivita di jugoslavi contrari al regime di Tito in Italia)

Монсињор Милан Симчић је у то време радио у „Светом Јерониму”, где је помагао Драгановићу у операцијама „избављења”. С индигнацијом је порицао да је Павелићева фотографија изложена у „Светом Јерониму”, пошто фотографије носилаца цивилне власти нису допуштене у „једној црквеној институцији”. Симчић је признавао да је неким усташама било допуштено да спавају у Заводу, „али то је било само за неколико месеци 1945. године”. (47. Разговор са Симчићем, Рим, 16. фебруар 1990)

Ипак, у фебруару 1947. године Мадов шпијун је открио сасвим другачију ситуацију у самом Заводу. Он је потврдио информације италијанске тајне службе, извештавајући да је „Свети Јероним” „начичкан ћелијама усташких оперативаца”.

Да би ушао у овај самостан, човек мора да се подвргне претресу, чији је циљ да се открију оружје и лична документа; мора да одговара на питања одакле је, ко је, кога познаје, који је циљ његове посете, и како је чуо да у самостану има Хрвата. Сва врата између соба су закључана, а она која нису имају наоружану стражу испред и неопходно је знати лозинку да би се прешло из просторије у просторију. Читаву околину чувају наоружани усташки младићи у цивилној одећи, а непрестано се измењују усташки поздрави. (48. Меморандум од 12. фебруара 1947. Драгановићев/Печникаров СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 38-40)

У разговору који смо снимили Симчић се сложио да су у то време у „Светом Јерониму” спровођене изузетно строге мере безбедности. Мада је порицао да су младићи коришћени за чување зграде били наоружани, тврдио је да је предострожност била неопходна услед непрестано присутне опасности од напада комуниста. „Био сам у опасности и нико није могао тек тако да уђе у ’Светог Јеронима’, пошто су људи унутра били крајње преплашени. Комунисти су нас напали неколико пута, као што је добро познато”. (49. Разговор са Симчићем, Рим, 16. фебруар 1990)

Мадов шпијун је прикупио много информација које су објашњавале снажно занимање комуниста за оно што се одиграва у „Светом Јерониму”. Добио је непосредан увид у калибар оних који су одсели или у „Светом Јерониму” или „у Ватикану”. Шпијун је успео да себи отвори пут до некаквог положаја од поверења, пошто је знао личности које су присуствовале Драгановићевим редовним тајним састанцима. Далеко од ма каквих верских обележја, ти скупови су били чиста политика. Ти људи су више личили на списак најтраженијих и најозлоглашенијих хрватских ратних злочинаца, него на скуп верника:

1. Иван Девчић, потпуковник 2. Вранчић, др Вјекослав, заменик министра иностраних послова 3. Тот, др Драгутин, министар Хрватске државне بلاгајне 4. Сушић Ловро, министар корпорација у хрватској квислиншкој влади 5. Старчевић, др Миле, хрватски министар образовања 6. Рупчић, генерал Драгутин, генерал усташких зрачних снага 8. Печникар Вилко, усташки генерал и заповедник Усташке жандармерије 9. Марковић Јосип, министар саобраћаја у Павелићевој влади 10. Крен Владимир, врховни заповедник хрватских зрачних снага. (50. Меморандум од 12. фебруара 1947. Драгановићев/Печникаров СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 38-40)

Негде септембра 1947. године обавештајци САД су већ били установили да неколицина ових јаким усташких лидера станује са својим поглавником на месту за које се веровало да је једна од Ватиканових библиотека у Виа Ђакома Венецијан 17-Ц (51. Телеграм од 10. септембра 1947, Павелићев СИС досије, прибављено према УС ФОИА, СТР. 2) Међу њима је био и Ловро Сушић, Павелићев министар националне привреде. Он је у своје време тесно сарађивао с нацистима на депортовању хрватских радника на присилан рад у

Немачкој, а касније је служио при крвавој СС дивизији „Принц Еуген”. О Сушићевом изручивању Титовој влади био је постигнут договор августа 1946. године. (52. Види југословенску ноту Форин офису од 25. јула 1946, и одговор Форин офиса од 15. августа 1946, ПРО ФО 371 59415. Такође види југословенску ноту Стејт департменту од 15. августа 1946, УСНА, РГ 59, 860X.00/8-1546)

Драгутин Тот је још једна висока личност на Мадовом списку. Он је био Павелићев министар трговине и индустрије, председник Народне банке Хрватске и, најзад, министар финансија. (53. „Yugoslav Quislings and Possible War Criminals at Terni”, ПРО ФО 371 59400) Џон Колвил (John Colville) из британског Форин офиса, који је касније признао да је намерно допустио многим „фанатичним” усташама да умакну правди, сматрао је да Тот „звучи, и изгледа, покварено”. И Лондон и Вашингтон су пристали да се Тот изручи Југословенима, али је и он склизнуо низ Драгановићев пацовски канал и успео да се докопа Аргентине средином 1947. године. (54. Види ноту од Британске амбасаде, Вашингтон, Форин офису, од 20. јуна 1946, и ноту Форин офиса Амбасади Југославије, Лондон, од 2. јула 1946, ПРО ФО 371 59412. Такође види ранију ноту Југословена од 11. маја 1946, ПРО ФО 371 59406, ради даљих појединости и ради Колвилових и Џексонових коментара од 14. и 17. маја 1946. Појединости о Тотовом бекству у Буенос Аирес могу да се нађу у белешци од Буенос Аиреса Вашингтону од 16. јула 1947, УСНА, РГ 59, 860X.00/7-2347, Микро филм ЛМ 76, ролна 12, квадрати 3328-9. Колвилова исповест о томе како је многим усташама допустио да избегну репатријацију налази се у John Colville, Footprints in Time, Michael Russell, Salisbury, 1984, стр. 212-13)

Вјекослав Вранчић је такође био истакнути ратни злочинац који се окористио заштитом Ватикана. Вранчићева кључна улога у програму истребљења се јасно очитује у његовом постављењу за подсекретара усташког Министарства унутрашњих дела. То тело је било непосредно одговорно за концентрационе логоре и репресивни полицијски апарат. Вранчић је требало да буде предат Југословенима, али је три дана по доношењу те одлуке на загонетан начин „побегао” из британског притвора. Онда се пробио у сигурност „Светог Јеронима”, па га је отац Драгановић отпремио низ пацовски канал. Новембра 1947. године обавештајна мрежа САД је известила да је стигао у Аргентину, под именом Иво Рајчевић, где је постао истакнута личност у оживљавању усташког терористичког апарата. (55. „Yugoslav Quislings and Possible War Criminals at Terni”, ПРО ФО 371 59400; телеграми од 8. и 11. септембра 1946. Од Огранка А у GHQ CMF да се подржи 13. корпус, и од Казерте Форин офису, 13. септембар 1946, ПРО ФО 371 59418; и СИС белешка од 3. новембра 1947, Вранчићев досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 2)

Још један у низу је случај Вилка Печникара, ветерана покрета и организатора Павелићевих предратних терористичких група. За време рата се уздигао до генерала у Павелићевој личној телесној гарди, такође командујући бруталном жандармеријом, која је радила у тесној сарадњи с Гестапоом. И Британија и Америка су биле сагласне да се он преда Титу. (56. Види југословенску ноту Стејт департменту од 19. августа 1946, и одговор Стејт департмента од 3. априла 1947, УСНА, РГ 59, 860X.00/8-1946; Писмо од Британске амбасаде, Вашингтон, Стејт департменту, од 18. септембра 1946. и одговор

Стејт департмента од 15. октобра 1946, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/9-1846 и 860X.00/10-1546; телеграм од Вашингтона Логхорну, од 3. јуна 1947, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/5-2747; и писма од Форин офиса Бечу и Казерти, 17. август 1946, ПРО ФО 371 59415)

Обавештајна мрежа САД је описала Печникара као „противника Јевреја, противника Срба, присташу Аустријанаца, који живи у самостану”. Према овом извештају, Драгановић и Печникар су радили у тесном додиру на реорганизацији усташког покрета. Фашистички свештеник је допустио Печникару и приступ драгоценостима које је он био прикупио за свој пацовски канал. Као што ће се видети, нешто од тих средстава је коришћено и за финансирање једне нове терористичке кампање унутар Југославије, подржане од стране Запада. (57. Меморандум од 5. новембра 1946, Драгановићев/Печникаров СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 53-4)

Сви ови ратни злочинци били су на списку који је доставио Мадов шпијун у „Светом Јерониму”. Али тајна операција је „нагло престала када је постала преопасна за контраобавештајног агента у самостану”. Високи официри и чиновници САД су тражили даље доказе, па је Гауен организовао смелу провалу у Драгановићеву канцеларију, средиште ватиканске операције кријумчарења. Није познато како је ово постигнуто, али резултати су били спектакуларни, пошто је Гауен успео да фотографише велики део Драгановићеве тајне документације. (58. Меморандум од 5. септембра 1947, Драгановићев СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 307.10)

Документи прибављени из Драгановићеве канцеларије били су предати Маду на разматрање. Један од најзначајнијих докумената је био списак с именима Хрвата који су „нахрањени, обучени, смештени и на друге начине збринути у самостану Светог Јеронима”. Поређењем тог списка са списковима тражених ратних злочинаца којима је Запад располагао, Мад је установио да се на њему налазе и „имена неколико дуго тражених југословенских ратних злочинаца чије присуство у самостану и уживање ватиканског покровитељства Драгановић доследно и упорно пориче”.

У ствари, најмање двадесеторица становника Завода били су на „црним листама” Запада. Појединости у вези с овим бегунцима су прибављене из једног од најупечатљивијих досијеа фотографисаних за време провале. Ту је откритивен не само њихов идентитет, већ и псеудоними које им је Драгановић доделио. (59. Ибид) Други документи су садржали детаљна обавештења о Драгановићевом систему за прибављање виза средњоамеричких и јужноамеричких земаља.

Мад је о резултатима Гауенове провале у Светом Јерониму известио септембра 1947. године. Напоменуо је да „фотостатифаксимили личних досијеа и документације хрватског националистичког свештеника Драгановића Крунослава, до којих се дошло у Риму, јасно показују да је умешан у пружање помоћи усташама да побегну у Јужну Америку. Документи указују и на његове везе с усташким вођством, што је чињеница коју је Драгановић лично порицао пред састављачем извештаја. (60. Ибид) Мад је даље известио да „сва ова активност изгледа потиче из Ватикана и пружа се преко самостана Светог Јеронима до Фермија, главног логора за Хрвате у Италији. Изгле-

да да су међу обавештајним оперативцима у самостану Светог Јеронима главни др Драгановић и монсињор Мадарац.” (61. Меморандум од 12. фебруара 1947, Драгановићев/Печникаров СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 38-40. Ова књига је у оригиналу објављена новембра 1990. године (прим. прев.))

Мад је у закључку описао како су усташе смештене у Ватикану путовали између својих станова и „Светог Јеронима”:

...ти Хрвати путују из Ватикана и враћају се неколико пута недељно у аутомобилу са шофером на чијој се регистарској таблици налазе два велика слова ЦД, „дипломатски кор”. Аутомобил напушта Ватикан и оставља путнике у самостану „Светог Јеронима”. Услед поштовања дипломатског имунитета немогуће је зауставити аутомобил и открити ко се вози у њему.

Покровитељство над тим хрватским квислинзима Драгановића дефинитивно доводи у везу с плановима Ватикана да заштити те бивше усташке националисте до времена када буду у стању да им прибаве одговарајућа документа помоћу којих могу да оду у Јужну Америку.

Пети свештеник

Следећа, и последња, станица на ватиканској пажљиво разрађеној пацовској линији била је Ђенова, где се опет један хрватски свештеник старао о путницима. Монсињору Карлу Петрановићу је сада скоро осамдесет година, а у последње три деценије живи у Нијагара Фолзу у Канади. Мада се жали да побољева, а имао је и операцију премошћивања крвних судова на срцу, у доброј је снази и још је веома активан. Када смо га интервјуисали 1989. године, деловао нам је као племенит и добродушан човек. Но, он је после рата био Драгановићев оперативац у Ђенови, где је смештао у бродове стотине одбеглих ратних злочинаца.

Разговор је сниман магнетофоном, а монсињор Петрановић је чврсто побијао да је икада био припадник усташа. Када су, априла 1941. године нацисти ушли у Југославију, Петрановић је био војни свештеник, капелан. На дан када је проглашена „независна” хрватска држава био је стациониран у Топуском, јужно од Загреба. Пошто је чуо за развој догађаја вратио се у Огулин, где је био парохијски свештеник (жупник) још од 1934. године. Огулин и околина насељени су и Хрватима и Србима, и током рата су били поприште неких од најокрутнијих и најмасовнијих усташких покоља Срба. Петрановић је тамо био читаво време рата, али су до њега допрле само нејасне гласине о тим зверствима. (62. Разговор с Карлом Драгутином Петрановићем, Нијагара Фолз, Канада, 17. јун 1989)

На питање о свом ставу према Павлићевој „независној” Хрватској, рекао је: „Веома сам се радовао када је створена”, а упитан о покољима: „Нисам видео ништа”. Када смо га још мало притисли, присетио се да је „чуо гласине да људи умиру, а било је тек два-три Јевреја у Огулину, али не знам шта се са њима десило, једноставно су нестали”. Према Петрановићу, њему су претпостављени наредили да се не меша у политику и, мада је поздравио и прихватио ту нову хрватску државу, тврди да је поштовао ово наређење. (63. Ибид)

У лондонском архиву смо открили документа која посредно противрече монсињоровој верзији. Када су се, јула 1947. године, Југословени обратили

Британцима писаним захтевом за Петрановићево изручење, категорички су тврдили да је он припадник усташа. Навели су да се прикључио покрету одмах по доласку Немаца, после чега је постављан на неколико веома високих и утицајних званичних положаја. У ствари, добио је чин капетана у усташкој војсци, а прихватио је и положај заменика месног усташког челника за Огулин. Насупрот Петрановићевој тврдњи да није био укључен у политику, Југословени су износили да је „он постао веома значајан чинилац у политици локалног усташког режима, који је одлучивао о животу и смрти Срба у Огулину и околној области. Како докази показују, ова политика се састојала од терора над потпуно недужним српским становништвом, а исход јој је био уништење око 2.000 локалних Срба”. (64. Југословенска нота од 21. јула 1947, ПРО ФО 371 67386)

Југословени су ишли још даље, доказујући да је Петрановић организовао и подстицао неколико веома озбиљних ратних злочина. У једној прилици, тврдили су, наложио је хапшење и погубљење седамдесет виђенијих Срба. Други пут је, тврди се, свештеник био одговоран за уклањање пет или шест пацијената Срба из болнице у Огулину, који су побијени „под најзверскијим околностима”. Још један тежак догађај било је убиство др Бранка Живановића, 31. јула 1941. године, „на основу лажне изјаве коју је дао Петрановић”.

Ово се дешавало у лето 1941. године на врхунцу првог усташког налета на Србе. Током тог периода, писало је у југословенском захтеву, Петрановић је помогао да се организује „масовно затварање Срба из Огулина и околине” који су опљачкани и поубијани, „неки у месту Брежно, остали крај села (Св.) Петра”. Још једна оптужба односила се на Петрановићеву улогу у убиству око стотину Срба крајем јула те године. Реч је о покољу спроведеном „у складу с одлуком коју је донео огулински усташки одбор”, у ком је Петрановић био високи утицајни члан. Југословенски захтев за изручење завршавао се тврдњама да је „поред ових злочина, усташки одбор у Огулину, чији је Петрановић био активан функционер, одговоран за слање неколико стотина локалних Срба и Хрвата у усташке концентрационе логоре, што је за већину било кобно. (65. Ибид.)

Иако Петрановић пориче да је имао било какве везе с усташама за време рата, постоје независни докази који подупиру оптужбе југословенске стране. На пример, 1. јула 1941. године, званичне усташке новине, „Нови лист”, објавиле су да је Петрановић постављен „на место побочника у логору за огулинску област”. (66. Како је наведено у „Manhattan”, „Terror Over Yugoslavia”, стр. 77) Управо је то био положај за који су Југословени тврдили да је припадао Петрановићу; он је заиста био другокомандујући, одмах после усташког челника за Огулин.

Кад је упитан о својим послератним активностима, монсињор Петрановић је весело признао да је помогао да „једно две хиљаде људи” напусте Италију из Ђенове. Кад се рат завршио, каже да је био сведок комунистичких покоља над заробљеним усташама. После кратког боравка у Загребу, послат је на југословенско-аустријску границу, где се слободно кретао међу усташама у бегу. Неко време се задржао у Грацу, где су се крили многи злогласни ратни злочинци. У послу који је тамо обављао помагао му је бискуп Фердинанд

Павликовски (Ferdinand Pawlikowski), који је код шефа месне полиције испословао дозволу да Петрановић остане у Грацу.

Оданде се спустио у Трст, где се месни бискуп постарао за његов смештај, а онда отпутовао у Милано, где му је помогао кардинал Шустер (Shuster), да би пред крај 1945. године најзад стигао у Ђенову. Желео је да иде у „Свети Јероним” у Риму, али пошто је тамо све било пуно, остао је у Ђенови и постао Драгановићев месни оперативац.

Петрановић је први контакт с кријумчарском мрежом имао преко свог колеге, ратног злочинца, оца Камбера, који га је повео у једну дугу шетњу по ђеновској луци и убеђивао га да може да помогне. Убрзо потом, Драгановић је лично посетио Ђенову и придобио Петрановића за рад на пацовском каналу. Њему је очајнички била потребна поуздана веза у том кључном италијанском лучком граду, неко на кога би могао да рачуна да ће обезбедити довољно постеља у бродовима за Јужну Америку. Петрановић је пристао да обавља тај посао под једни условом: инсистирао је на томе да му „Свети Јероним” плаћа телефонске рачуне. Петрановић тврди да није примао никакву другу накнаду за свој рад у Ђенови. (67. Разговор с Карлом Драгутином Петрановићем, „Нијагара фолз”, Канада, 17. јун 1989)

Упитан о својој улози у пацовском каналу, Петрановић је објаснио да је она била стварно сасвим једноставна. Драгановић би му се редовно јављао телефоном да каже колико места тражи. Петрановић би претходно већ навраћао у уреду месних бродских превозника и набављао резервације за лежаче у кабинама. Казао би Драгановићу с колико гарантованих постеља располаже, одговарајући број људи би био послат у Ђенову који дан пре укрцавања. Драгановић би пре тога снабдео путнике неопходним путним исправама и визама, тако да је Петрановић требало само да им нађе преноћиште за тих неколико дана, а онда да их спроведе на брод. (68. Ибид)

Неки људи којима је помогао били су, ван сваке сумње, стварне избеглице. Он се нарочито поноси што је помогао глумици рођеној у Мађарској Заси Габор (Zsa Zsa Gabor) да отпутује у Америку, где је направила славну каријеру. Међутим, обавештајци Запада су знали да већина Петрановићевих путника нису филмски глумци жељни славе. Били су потпуно свесни да многи ратни злочинци беже преко Ђенове уз његову помоћ. На пример, фебруара 1947. године је један списак Хрвата послат из Рима у Лондон. Британски обавештајци су се такође инфилтрирали у Завод св. Јеронима, пошто су знали да бегунци убрзо треба да буду отпремљени пацовским каналом у Ђенову, где ће им смештај и другу помоћ „вероватно организовати хрватски свештеник отац Петрановић”. (69. Телеграм од Рима Казерти, од 25. фебруара 1947, ПРО ФО 371 67372)

Британци су тада ставили Петрановића у жижу осматрања, запажајући да он „помаже хрватским емигрантима, нарочито усташама, да утекну у Аргентину”. Током месеци који су уследили уверили су се да Петрановић помаже углавном „евидентираним ратним злочинцима”, и запазили да је хрватски свештеник „вероватно исти као ти хрватски квислинзи”. Тројица који су кратко пре тога побегли уз свештеникову помоћ били су министри Павелићеве владе Стјепан Хефер, Миле Старчевић и Вјекослав Вранчић. Сви су би-

ли скривени у Риму од стране Драгановића, који им је прибавио лажне путне исправе, а потом их послао у Петрановићев милосрдни загрљај у Ђенови. (70. Писмо Форин офиса Тријажној мисији, Клагенфурт, од 14. августа 1947, ПРО ФО 371 67386; белешка Г-2 од 16. јануара 1947, усташки СИС досије, прибављено према УС ФОИА, стр. 47; писмо од Казерте Форин офису, 26. фебруар 1947, ПРО ФО 371 67372; „Memorandum on the Ustaša Organisation in Italy”, приложен писму од Маклејна Форин офису, 17. октобар 1947, ПРО ФО 371 67398; и телеграм из Легхорна Стејт департменту, УСНА, РГ 319. Ради даљих примера ђеновске операције, види писмо од Маклејна Форин офису, 16. мај 1947, од Форин офиса Клагенфурту, 30. јул 1947, југословенске ноте Форин офису од 15. јула и 3. септембра 1947, писмо од Клагенфурта Форин офису, 29. септембар 1947, ПРО ФО 371 67378, 67384, 67385, 67392 и 67393; и телеграм из Легхорна Стејт департменту, 22. мај 1947, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/5-2147)

Монсињор Петрановић данас слегањем рамена одбацује значај посла који је обављао за Драгановића, уз речи да он заправо није био добро организован, свакако не политички обојен, већ да је у питању било „Божије провиђење”. Међутим, имао је врло добре везе међу великодостојницима цркве, а нарочито је то био ђеновски бискуп Сири, још једна висока црквена личност укључена у кријумчарење одбеглих нациста. Обавештајна мрежа САД је открила да је Сири један од главних покретача „међународне организације чија је сврха да пребацује европске антикомунисте у Јужну Америку... Ова општа класификација антикомуниста би очигледно обухватала све особе политички компромитоване пред комунистима, наиме фашисте и усташе и друге сличне групе. (71. Извештај Централне обавештајне групе од 21. јануара 1947, УСНА, РГ 59, 840.5510/1-2447)

Сири је онај исти високи духовник за ког се тврди да је био веза Валтера Рауфа приликом успостављања кријумчарске мреже бискупа Худала. Немало није необично што је његово деловање углавном било усмерено на помагање немачких бегунаца, укључујући Адолфа Ајхмана. Али, он је помагао и Петрановићу, налазећи му се на услузи кад год је могао.

Иако је одржавао властиту организацију, Сири је био у потпуности упознат с хрватском мрежом. Петрановић се присетио једног примера, који је илустровао блискост односа између њега и ђеновског бискупа. Хрват се старао о извесном броју бегунаца којима је било нужно да што пре крену за Аргентину, али није могао да обезбеди довољно постеља у кабинама. Зато је у Сиријево име послао телеграм бродопревозничком уреду у Буенос Аиресу, захтевајући да се за његове путнике обезбеде места. Ово је дало жељени резултат и њима је допуштено да се укрцају. Петрановић је касније обавестио Сирија о овој подвали, али је бискуп, уместо да се наљути, био одушевљен Хрватовом предузимљивошћу. (72. Разговор с Карлом Драгутином Петрановићем, „Нијагара фолз”, Канада, 17. јун 1989)

Петрановић се живо сећао и једне од малобројних прилика у којима је обавештајна мрежа Запада предузимала практичну акцију против његовог деловања. То се догодило почетком марта 1947. године, када је мајор Стивен Клисолд (Stephen Clissold) дошао у Ђенову. Клисолд је пре рата био британ-

ски дипломата у Загребу, а потом је служио као официр за везу с Титовим партизанима. Његова мисија у Ђенови била је да ухапси очекиване усташке ратне злочинце пре него што отплове на броду „Philippa”, једном од пароброда који су редовно повезивали Ђенову и Буенос Аирес натоварени бегунцима.

Клисолд је радио за британску Специјалну тријажну мисију, која је пратила нацисте у бегу. Био је примио поуздано обавештење да ће се једна група ратних злочинаца, који сви путују под лажним именима, укрцати на брод „Philippa” 4. марта. Знао је да ће у тој групи бити Владимир Крен, који се отиснуо под псеудонимом Марко Рубини. Клисолд се у својим мемоарима присећао да су ти људи били „под покровитељством папске Commissione d’Assistenza”, и „да се о њима у Ђенови старао отац Петрановић, Драгановићев поверљиви сарадник”. (73. Stephen Clissold, необјављени рукопис; и телеграм из Рима Форин офису од 22. фебруара 1947, ПРО ФО 371 67372)

На дан када је брод требало да напусти луку, Клисолдови људи су пресрели шеснаесторицу Петрановићевих путника кад су покушали да се укрцају. Један човек, „здепаст и очигледно нејеврејског изгледа”, рекао је да се зове Марко Рубини. Клисолд се сећао да је његов „наступ, испрва кочоперан, постао је додворан и на крају понизан када је признао да је он генерал Владимир Крен, официр бивше југословенске авијације, који је априла 1941. године организовао велику предају и прелазак на немачку страну и за то био награђен заповедништвом над Павелићевим зрачним снагама”. (74. Clissold, необјављени рукопис) Обавештајна мрежа САД је претходно открила Креново име међу високим усташким чиновницима под Драгановићевим старањем. Он је један од малобројних злочинаца који су предати Југословенима.

Кад је чуо да је Крена и још деветорицу задржао Клисолд, Петрановић је отишао код британског официра и наваљивао да „пусти његове људе”. Он се сећа да се Клисолд само насмешио, али није рекао ништа. Сутрадан је Петрановић опет интервенисао код британског официра, говорећи да су „Хрвати врло несрећни у Југославији и да су се зато радовали када је проглашена Независна Држава Хрватска”. То је, очигледно, требало да ублажи ствар у корист оних који су одано служили ствари нацизма. (75. Разговор с Карлом Драгутином Петрановићем, „Нијагара фолз”, Канада, 17. јун 1989)

Била је ово једна од ретких прилика у којима су обавештајци Запада тријумфовали над веома добро организованим и успешним пацовским каналом који су водили отац Крунослав Драгановић и низ припадника хрватског клера. Неколико недеља касније, Британци су извршили препад у самом „Светом Јерониму”, где су ухапсили отприлике стотину људи по напуштању некаквог састанка. (76. Clissold, необјављени рукопис)

Међутим, углавном су операције западњака биле спектакуларно неуспешне. Разлог томе је био врло прост. Нека одељења савезничких власти су, у ствари, сарађивала с Ватиканом, како би омогућили да многи бегунци тихо отплове из Ђенове. Један од дипломата САД је открио да силе Запада „очигледно шурују с Ватиканом и Аргентином како би се људи нечисте савести извукли у рај у овој другој земљи”. Заиста је било тако. И Вашингтон и Лондон су склопили споразуме са Светом столицом да се помогне многим нацистичким колаборационистима да емигрирају преко Драгановићевог система

за кријумчарење. Запад је лицемерно искоришћавао Ватикан као поштовања достојан параван за сопствене неморалне поступке. (77. За један део од мноштва докумената који се баве овом операцијом, види телеграме из Легхорна Стејт департменту, 7. јун 1947, и Стејт департамента Легхорну, 12. јун 1947, УСНА, РГ 319; и телеграме од 12. и 25. јуна 1947, од Београда Стејт департменту, УСНА, РГ 59, 740.00116EW/6-1147 и 740.00116EW/6-2547)

Успешна операција у Ђенови била је изузетак међу иначе неквалитетним акцијама Запада. Гауенова провала у „Свети Јероним” је вероватно открила Кренов псеудоним, што је њега сврстало у шачицу оних који се нису окористили савезничком политиком амнестирања.

Ово је текст који открива све скривалице и сарадњу која је била у функцији спасавања устапа. Текст је толико садржајан да све објашњава. За потребе овог елабората је наведен да би се проникло у организацију и стил рада Ватикана. Томе мора да се дода још један квалитет: нова логистика и велики агилни глумац римокатоличке безгрешности Јован Павле Други. Он није презао да нареди и вршење злочина против Срба.

30. 6. На страницама 124 и 125 је текст:

То је, онда, било његово оправдање за помагање Павелићу и његовим најближим колегама. Међутим, чак је и то било лаж, јер је он свесно помагао многим обичним убицама. Љубо Милош је, на пример, некада био високи функционер у концентрационом логору Јасеновац. Једно од његових омиљених дела било је „обредно убијање” Јевреја. Пошто би транспорт пристигао у логор, Милош би „навлачио бели лекарски мантил, слао стражу да му доведу све оне који су се пријавили за болницу, одводио их у „амбуланту”, постављао уза зид и ударцима ножем секао жртвама вратове, парао и растављао ребра и растварао стомаке”. (80. Један приказ Милошевих злочина може се наћи у Zdenko Löwenthal (ур.), „The Crimes of the Fascist Occupants and their Collaborators against Jews in Yugoslavia”, Савез јеврејских општина Федеративне Народне Републике Југославије, Београд, 1957, стр. 17)

Милош је такође надзирао друге окрутне методе уништавања. Наги логорашци су живи убацивани у разбукталу пећ циглане одмах уз логор, док су други премлаћивани до смрти тољагама и маљевима. Милош сасвим сигурно није био „недужни” хрватски патриота који је само служио Павелићевој влади из осећања „дужности” према својој нацији. Био је обичан садиста и убица, крив за тачно онакве злочине за које је Драгановић сматрао да заслужују казну. (81. Драгановићева изјава југословенским властима, 26. септембар 1967)

Драгановић је ипак пружио своје „хришћанско милосрђе” овом човеку. Нема сумње да је знао за Милошеве ужасне злочине, пошто је касније осуђивао Јасеновац као „најстрашније крвопролиће за које Хрватска уопште зна”. Према Драгановићу, Милош је био „чудовиште, кољач недужног света и обична кукавица”. Он је упознао ово „чудовиште” средином 1945. године у Аустрији, где се злочинац крио под лажним именом, а касније га је видео у Риму. Свештеник је признао да је дао Милошу много новца, али само због тога што се бојао да ће га Милош убити. (82. Ибид)

Међутим, обавештајне мреже Запада су установиле да Драгановић лаже. Открили су да Милош живи у једном италијанском логору и спремали су се да га ухапсе. Драгановићу је то дојавио неко из британске обавештајне службе, па је употребио своју разрађену мрежу да Милоша извуче и склони у сигурност. (83. Види СИС белешку од 10. октобра 1946, Драгановићев до-сије, прибављено према УС ФОИА, стр. 54; и писмо од Казерте Форин офису, 2. новембар 1946, ПРО ФО 371 57729)

Ово се прилично често дешавало. Западни обавештајци су стално изно-ва запажали да Драгановића неко унапред упозорава на њихове операције за хапшење ратних злочинаца. Чак су открили и да је некако добио спискове оних који треба да буду ухапшени, што је указивало на његов утицај у најви-шим круговима обавештајних служби Запада. У ствари, многи кључни офи-цири савезника су били веома спремни да сарађују. Драгановић је редовно посећивао војне и обавештајне штабове у Риму, где би му мајор Симкок го-ворио појединости предстојећих операција за хватање бегунаца. (84. „Memo- randum on the Ustaša Organisation in Italy”, прилог писму од Маклејна Во-линцера, 17. октобар 1947, ПРО ФО 371 67398; и изјаве које су југословен-ским властима дали Мимо Росандић, Бранко Куштро, Ивица Гржета, Јулијо Спаљ и Владко Храниловић)

Када се узме све у обзир, ипак највише копка питање зашто је толико ратних злочинаца којима је помогнуто на овај начин, укључујући и Милоша, касније ухаћено у терористичким акцијама унутар Југославије. Можда је прави разлог Драгановићеве благонаклоности био у вези с Павлићевом по-требом за људима који ће да служе у његовој антититовској армији, која је тада организована уз помоћ Запада.

У тексту се износе не само чињенице о спасавању усташа, већ и подаци како функционише шпијунска мрежа Ватикана. Била је организована стал-на акција Римокатоличке цркве према Југославији. Од када је Јован Павле Други изабран за папу, Ватикан више није скривао активности према Југо-славији. То што је инсистирао на успостављању дипломатских односа са Ју-гославијом, за Ватикан има само медијски значај, а не и онај супстински, ко-ји би значао добросуседске односе. Ватикан никада није престао са деструк-тивном делатношћу према Југославији, а доласком Јована Павла Другог кренула је још већа и опаснија активност у складу са договором који је по-стигнут са Роналдом Реганом.

30. 7. На страницама од 127 до 129 је текст:

У ствари, Драгановић је био нашироко познат међу западним обаве-штајцима као „балканска сива еминенција”. Тим шалљивим именом дуго су га називали и амерички и британски официри, у чијим круговима се Драгано-вић слободно кретао. Ово је потврдио и Симчић, који је био сигуран да Дра-гановић има непосредан додир с британском, америчком и италијанском обавештајном мрежом. (89. Разговор са Симчићем, Рим, 16. фебруар 1990) Бивши британски официр је такође наглашавао да се „скоро може говори-ти о заједничкој диктатури обавештајних мрежа Запада и Ватикана у овом периоду”. (90. Разговор с једним бившим британским официром војне обаве-штајне службе, снимљен под условом да се не износи његово име, Лондон, 5. мај 1989)

Уколико је ова оптужба тачна, Пије XII је дубоко уплетен у једну много ширу заверу него што је Драгановићева мрежа кријумчарења. Ватикан упорно и доследно побија тврдње у вези с укљученошћу својих високих званичника у Драгановићеву мрежу, а нарочито у операције обавештајних служби Запада.

Постоје неки докази који подржавају овакав став. На пример, један британски дипломата у Ватикану је стао у њихову одбрану новембра 1947. године, тврдњом „да Ватикан вероватно не одобрава политичке делатности оца Драгановића и његове клике за разлику од верских. Међутим, Форин офис је ово у потпуности одбио:

Ми потпуно схватамо гледишта ватиканских власти и с неким од њих се и сами слажемо. Иако не можемо до осудимо милосрдан став цркве према грешним појединцима, сматрамо, ипак, да има много доказа који показују да Ватикан допушта подстицање усташа, и тајно и отворено. Та непожељна организација не само да је колективно одговорна за зверства огромних размера у време рата, већ од самог свог настанка користи убиство као нормално политичко оружје. Претпостављамо да постоји огромна разлика између пружања уточишта такозваним отпаћеним словеначким свештеницима, и пружања позитивне помоћи особи као што је Павелић. (91. Пероунијево (Perowne) писмо од 18. новембра 1947, и Волинцеров одговор од 5. децембра 1947, ПРО ФО 371 67402. Ова књига се у оригиналу појавила новембра 1990. године. (прим. прев.))

Са своје стране, Света столица се прилично потрудила да ублажи и баци сумњу на поузданост извештаја западних обавештајаца који су упирали прстом у цркву. На пример, када смо скупљали грађу за ову књигу, ватикански службени историчар, отац Грејем, упозоравао нас је да се не уздамо у веродостојност извештаја обавештајне мреже САД. А Британци су ипак доследно потврђивали америчке информације. Исто важи и за италијанску тајну полицију, која је такође будно мотрила на ту заверу. Врло је тешко поверовати да је обавештајна мрежа Запада тако редовно грешила, и у својим информацијама и у општој анализи. Најзад, они су преко својих агената продрли у само средиште пацовског канала. Американци су отишли још корак даље, и стварно упали у „Свети Јероним” и фотографисали Драгановићеве материјале.

Надаље, два кључна сведока унутар цркве потврдила су умешаност Ватикана. Монсињор Милан Симчић и отац Вилим Цецеља, обојица блиски сарадници оца Драгановића, били су сигурни да високи ватикански званичници знају за Драгановићев рад и да га одобравају.

Данас је Симчић високи ватикански чиновник, који сасвим отворено признаје да је „Свети Јероним” штитио значајне усташке личности и помагао им да побегну. Он је то знао из прве руке, а не из гласина. У два интервјуа, Симчић се присећао да су многи бегунци били смештени, нахрањени и одевени од стране Завода. Отворено је тврдио да се за „најзначајније људе”, укључујући „бивше министре влада, шефове војних формација и раније полицијске челнике, старао посебно др Драгановић”. Симчић је тврдио да је Драгановић имао сложену и разрађену подземну мрежу за те послове, која

је користила радио-поруке и обавештајне контакте. (92. Разговори са Симчићем, Рим, 12. мај 1989. и 16. фебруар 1990)

Управо су усташки бегунци били ти за које је обавештајна мрежа Запада утврдила да се крију у „Светом Јерониму” и у Ватикану.

Људи које је поменуо Симчић не могу да се назову „избеглицама” ни у тренутку највеће маштовитости. По његовом властитом признању, то су били високи политичари и чиновници једне од најозлоглашенијих нацистичких марионетских влада. Симчић је само тумачио, очигледно мирне савести, да задатак „Светог Јеронима” није био „да се доносе ма какви морални судови о људима које смо помагали. Наш посао је био да им омогућимо да побегну, а историја може да им суди касније”.

Из овог текста се утврђује не само Драгановићева делатност, његова злоупотреба хуманитарних организација по одобрењу Ватикана, него и права функција Завода св. Јеронима. Та делатност је била карактеристична и после 1945. године. Ту су се припремали клерофашисти за период од 1990. године.

30. 8. На страницама од 159 до 166 је текст:

Први јавни наговештај да су комунистички агенти продрли у Свету столицу дат је 1967. године, када је отац Крунослав Драгановић изненада нестало иза „гвоздене завесе”. Човек који је познавао сваки детаљ пацовских канала, укључујући и улогу коју су у тамо имали двојица папа, сада се спремао да сазове конференцију за штампу у комунистичкој Југославији. Раније је Пацели имао сталне ноћне море због догађаја у Минхену. Сада је био ред на Монтинија и његове ноћне море.

Мора да је то веома обрадовало Тита. Све се убрзо претворило у спектакларни пропагандни ударац. Драгановић је био у срцу обавештајне мреже Ватикана преко три деценије, а његови односи са претходним папом Пијем XII и са папом на власти, Павлом VI били су веома блиски. Такође је сарађивао са западним обавештајним службама у низу осетљивих операција.

Титу је још више ишло у прилог то што је Драгановић био спреман да учини нешто незамисливо – да отворено обаспе похвалама комунистичку Југославију. До тренутка када се отац Драгановић сусрео са југословенским и страним новинарима, 15. новембра 1967. године, он је већ провео у рукама југословенских власти више од два месеца. „Сива еминенција” Ватикана се самоуверено обратила окупљеним новинарима пре него што су они успели да поставе питања и већина извештача се слаже да је Драгановић у потпуности владао ситуацијом.

Драгановићеви пријатељи међу усташама су били потпуно неприпремљени за овакву представу. Његове раније огорчене оптужбе на рачун српске и комунистичке доминације над Хрватском сасвим су нестале, а замениле су их усхићене похвале упућене „демократизацији и хуманизацији живота” у Титовој Југославији и њеној посвећености дестаљинизацији. (1. „Ослобођење”, 16. новембар 1967, сарајевски „Свијет”, серија чланака о Драгановићу од Сенише Ивановића и Крсте Лековића, објављивана недељно од 13. јуна до 19. септембра 1986) Неколико дана раније, југословенска штампа је објавила Драгановићево писмо упућено окружном тужиоцу у Сарајеву, где

је Драгановић живео потпуно слободно. За Титову Југославију имао је само речи хвале јер „њена независна унутрашња и спољна политика представљају пример и узор за многе народе”. (2. „Вјесник”, 12. новембар 1967)

На несумњиво згражавање многих локалних католика, Драгановић је изјавио да у комунистичкој Југославији цветају верске слободе и да црква слободно испуњава своју мисију. Такође је нагласио да се у земљу вратио „својом вољом и слободно”, и да његов повратак није резултат „отмице, преваре, замке или полицијске завере”, као што је то тврдила усташка емигрантска штампа. (3. „Ослобођење”, 16. новембар 1967)

Међутим, Драгановићев близак повереник и сарадник на пословима око пацовских канала, монсињор Милан Симчић, одлучно је оспорио ове наводе. Почетком 1990. године он је тврдио да се отац Драгановић није својеволно вратио у Југославију, већ да је „ухапшен од стране Удбе (југословенска тајна полиција)”. Према Симчићу, Удба је направила компликован план да намами Драгановића да дође на састанак на југословенско-италијанску границу, где је киднапован средином септембра 1967. године. (4. Интервју са Миланом Симчићем, Рим, 2. фебруар 1990)

Симчић тврди да је мамац био један официр Удбе који је био у далекој родбинској вези са Драгановићем. Тврдећи да се разочарао у комунизам, понудио је да преко Драгановића потајно обавести Американце о деловању Југословенске армије против Атлантског савеза (НАТО). Према томе, Удба га је ухапсила на превару”. (5. Ибид)

Бројне верзије овог догађаја су убрзо почеле да се шире у усташкој емиграцији широм света. По једној популарној верзији, свештеник је у ствари одувек био агент Удбе. Чак се тврдило да је приликом бекства понео целокупну архиву Завода св. Јеронима и да је одмах предао Удби. Други су нагађали да се Драгановић покорио жељама папе Павла VI, који га је замолио да се врати у своју земљу за добробит цркве. (6. Сарајевски „Свијет”, серија чланака о Драгановићу од Синише Ивановића и Крсте Лековића, објављивана недељно од 13. јуна до 19. септембра 1986)

Драгановићев повратак је фасцинирао и југословенске информативне медије, али је полуванична прича „из кругова упућених” објављена тек после скоро двадесет година. Сарајевски лист „Свијет” је 1986. године објавио у петнаест наставака причу бившег официра Удбе и једног новинара, засновану на званичним документима. По њиховој верзији, у целу ствар је заиста био умешан један агент Удбе, али не онако како су то тврдили Симчић и усташка емиграција.

Чланци у „Свијету” открили су да се један официр Удбе по имену „Златко”, почетком 60-их година, спријатељио са оцем Драгановићем и да је одржавао блиску везу са њим прво у Риму, а затим, касније, у Бечу и Пресбауму у Аустрији. Драгановић је изгледа био свестан какав је Златков задатак, али је ипак дозволио себи да га Удба увуче у своју замку. Коначно је, крајем августа 1967. године, наводно одлучио да се врати у домовину.

19. септембра се састао са Златком у једном хотелу близу Трста одакле су заједно отишли мерцедесом југословенске регистрације. Убрзо после тога су прешли југословенску границу, а Драгановић је прво одведен у Београд,

а после неколико дана у Сарајево, где га је Удба држала краће време. (7. Ибид) Један виши хрватски прелат, кардинал Шепер, наговестио је да се ради о прљавој игри и да је Удба подметнула свог агента у ужи Драгановићев круг. (8. Ибид)

У међувремену, западне обавештајне службе су се очајнички трудиле да разоткрију ватикански пацовски канал, а ту су многи трагови водили право до Драгановића. Стари знанци су били ужаснути због могућности да је Драгановић заиста све време сарађивао са комунистима. Реакција једног бившег официра британске обавештајне службе је типична. Као што је већ речено, овај специјалиста обавештајац је установио да је отац Драгановић хладна и неприступачна личност. После свега што је о њему накнадно сазнао, стекао је уверење да је он сигурно радио за комунисте:

Мислим да је имао способност реалног сагледавања ситуације, али ни дан-данас нисам сигуран да ли је заиста био двоструки агент... немогуће је да би се Драгановић,... „сива еминенција” балканских обавештајаца у Ватикану, посебно за Хрвате,... добровољно вратио (тамо) и остао до краја живота. Ја у то, једноставно, не верујем. Отишао је добровољно, није био киднапован... пошто га нису убили, то значи да је био двоструки агент. По мом мишљењу, ту нема места за сумњу. (9. Интервју са бившим официром британске обавештајне службе, дат под условом да остане анониман, Лондон, 5. мај 1989)

Суочен са овим наводима, монсињор Симчић је исказао крајњу неверицу:

Ту нема никакве логике, ничега. Познавао сам га, у душу сам га знао... био је то велики Хрват који уопште није могао да се помири са идејом Југославије. Цео свој живот је посветио борби за слободну Хрватску. Био је противник сваке Југославије, без обзира на политику и режим у њој... Драгановић је био религиозни антикомуниста. Реците ми, онда, како би он могао бити југословенски шпијун, посебно за рачун комунистичке Југославије? (10. Интервју са Миланом Симчићем, Рим. 2. фебруар 1990)

Драгановић никако није био, како то тврди британски официр, хладан и прорачунат, већ „веома наивна особа” коју је један добар комунистички шпијун довео у заблуду. Према Симчићу, „један човек лоше репутације... озлоглашени шпијун” заиста се увукао у канцеларију оца Драгановића у Заводу св. Јеронима у Риму. Његово име је Мирослав Варош. (11. Ибид., неке појединости о Варошу могу се наћи у: Међерец, Хрватски завод св. Јеронима у Риму, стр. 174, 211)

Варошева каријера се веома мало разликује од Драгановићеве. Обојица потичу из Сарајева. Када је Драгановић дошао у Рим 1943. године, ускоро и Варош стиже за њим. И он је, такође, постао активан у усташкој емиграцији. Брзо је успоставио блиске односе са Заводом св. Јеронима, где је радио за Драгановића као дактилограф. Много је писао за разне емигрантске новине и, по наводима комуниста, сарађивао је са бројним западним обавештајним организацијама. (12. Сарајевски „Свијет”, серија чланака о Драгановићу од Синише Ивановића и Крсте Лековића, објављивана недељно од 13. јуна до 19. септембра 1986)

Симчић је сигуран да је управо Варош намамио Драгановића да падне у руке Удбе. Осим тога, управо је он организовао герилске акције у Југослави-

ји. Сигурно је био двоструки агент јер се, после Драгановићевог хапшења, вратио у Југославију и наставио да ради за Удбу. (13. Интервју са Миланом Симчићем, Рим. 2. фебруар 1990) Ако је верзија монсињора Симчића веродостојна, то би значило да је свештеник који је прокријумчарио хиљаде нациста бегунаца и помогао им да остану на слободи, и коме су на том послу пружали подршку папа Пије XII, Монтини и моћне службе савезничких обавештајних организација, преварен и киднапован само захваљујући својој наивности.

Британски официр се, међутим, не сећа ове црте наивности у Драгановићевом карактеру. (14. Интервју са бившим официром британске обавештајне службе, дат под условом да остане анониман, Лондон, 5. мај 1989) У извесном смислу није ни важно ко је овде у праву. Јер и Симчић и британски официр се слажу да су комунисти успешно продрли у ватикански пацовски канал. Да ли је у питању Драгановић или Варош, само је ствар академске расправе. У оба случаја, Тито је знао све о активностима Свете столице и о кључној улози коју је имао папа Павле VI.

У снимљеном интервјуу Милан Симчић је непоколебљиво тврдио да комунисти нису извукли никакве информације од Драгановића. „Био је велики у својој трагедији”, рекао је поносно. „Када су га ухватили и присилили да да неке изјаве, чак и тада се понео као велики човек и заштитио је друге – прихватио је одговорност на себе... Удба није дошла ни до каквих вредних сазнања”. Драгановић је касније кришом упутио писмо Симчићу и поручио му: „Буди миран, моје речи неће угрозити никога.” (15. Интервју са Миланом Симчићем, Рим. 2. фебруар 1990)

Наравно, југословенска јавност није могла да сазна да је Драгановић особа која је била у средишту најзначајније операције коју је Ватикан извео у овом веку. Уместо да се понови пропагандна кампања каква је вођена 40-тих година против Свете столице, ниједан детаљ о улози цркве није јавно обелодањен. Штампана, контролисана од стране комуниста, само је саопштила да је Драгановић „вешто избегао да одговори на нека деликатна питања”. Сигурно је, међутим, да је Удба забранила Драгановићу да саопшти свету оно што зна. Уместо тога, наређено му је да оштро напада усташку међународну терористичку мрежу и да, кад год се за то укаже прилика, хвали Титов режим. (16. „Ослобођење”, 16. новембар 1967)

Треба се сетити да је тај режим жигосао Драгановића као ратног злочинца, организатора сложене мреже за скривање нацистичких бегунаца и као мозак који стоји иза терористичких акција Крижара. Па ипак, када им је коначно пао шака, нису предузели ништа да га казне. (17. „Вјесник”, 12. и 21. новембар 1967) Уместо тога, дозвољено му је да се закљони иза амнестије коју је Титова влада прогласила 1962. године. Очигледно је да је начињен споразум, јер Драгановић је уверавао југословенску јавност да се „државни органи понашају коректно, чак хумано и са уважавањем према мени као човеку и свештенику, због чега им се искрено и јавно захваљујем.” (18. Ибид, 21. новембар 1967)

Касније му је тајна полиција дозволила да се мирно настани у Сарајеву, мада га је брижљиво држала на оку. Одмах се вратио раду у оквиру своје во-

љене цркве и остатак живота је провео ажурирајући општи регистар католичке цркве у Југославији који је објавио 1939. године. (19. Alexander, „Church and State in Yugoslavia since 1945”, фуснота, стр. 238-9) Умро је мирно јуна 1982. године, и мада је Удба одмах запленила велику гомилу његових папира, није уследило никакво уверљиво званично саопштење о разлозима његовог преласка на другу страну.

Упркос изузетном пропагандном ефекту који су постигли комунисти, монсињор Симчић је сигуран да Драгановић није подлегао уцени којој је био изложен:

„Неее,” рекао је одлучно, „Драгановић није био човек који се може уцењивати... сасвим сам сигуран да нису могли да га уцењују... као и да од њега нису извукли ништа значајно.” (20. Интервју са Миланом Симчићем, Рим. 2. фебруар 1990)

Можда је, напослетку, отац Драгановић послат кући као жртвено јагње у оквиру сложеног договора постигнутог између Тита и Ватикана. Корени његове демисије могу се, вероватно, пратити до 1960. године, када се одиграо низ „монтираних процеса” у Југославији. За Драгановића је тада речено да је он организатор илегалне мреже усташких свештеника који раде широм земље. Изгледа да су се његове активности прања новца наставиле несмањеним темпом, јер је наводно опрао милионе динара за пружање подршке субверзивним акцијама те мреже свештеника. (21. Извештаји о овим суђењима могу се наћи у Стејт департменту под називом „Обавештајни извештаји”, број 8230 од 25. фебруара 1960, УСНА, РГ 59; сажети извештаји из југословенске штампе, „Политика” 17, 18. и 19. март 1960, досије СИС-а о Драгановићу са кога је скинут ембарго у складу са УС ФОИА, стр. 37-43; Alexander, „Church and State in Yugoslavia since 1945”, стр. 239-40)

Убрзо после ових сензационалних оптужби, Драгановић се „уклонио” из Завода св. Јеронима и тако наговестио значајно побољшање односа између Ватикана и Југославије. (22. Alexander, „Church and State in Yugoslavia since 1945”, стр. 239) Његов стари пријатељ Вилим Цецеља, који је успешно водио аустријски огранак пацовског канала, јадиковао је, јер Драгановић „више није прихваћен” у вишим ватиканским круговима. У ствари, од тог тренутка је он отворено одбациван и пошто је „био у врху, платио је главом”. (23. Интервју са Вилимом Цецељом, Марија Плине, 23. мај 1989) Према југословенским изворима, Драгановић је у ствари уклоњен из Завода св. Јеронима и нападнут је од стране моћних фракција у крилу Ватикана. Непосредно после тога је загонетни официр Удбе, Златко, ступио у контакт са Драгановићем и вероватно започео поступак његовог „повратка кући”. (24. Сарајевски „Свијет”, серија чланака о Драгановићу од Синише Ивановића и Крсте Лековића, објављивана недељно од 13. јуна до 19. септембра 1986)

Следећих неколико година дошло је до значајног побољшања односа између Свете столице и комунистичке Југославије, што је кулминирало низом разговора на највишем нивоу и потписивањем протокола којим се односи практично нормализују, јуна 1966. године. (25. Детаљни опис оваквог развоја односа може се наћи у: Alexander, „Church and State in Yugoslavia since 1945”, стр. 226-48) Четрнаест месеци касније, отац Драгановић је био код ку-

ће, хвалио је протокол и оспоравао „директно политичко ангажовање свештеника” које је „у прошлости донело (цркви) тако много несреће.” (26. „Вјесник”, 12. новембар 1967)

Можда је Крунослав Драгановић био жртва новог духа који је запахнуо католичку цркву после смрти Пија XII, побољшања за време Јована XXIII и радикалних промена са Другог ватиканског концила. Али, вероватније је да је договор између Тита и Ватикана обухватио и одредбу о његовом повлачењу иза гвоздене завесе и тихој сарадњи са Удбом. Комунистичка тајна полиција је ионако већ све знала, и вероватно је зато Ватикан био присиљен на попуштање. Можда је отац Драгановић морао да плати управо ту цену, чак и добровољно – због ужасних грешака које је направио Ватикан успостављајући пацовске канале.

Помало је чудно да се монсињор Симчић и полузванична Удбина верзија слажу у једној важној тачки – Драгановић се понашао изузетно добро на саслушањима. Према „Свијету”, био је изузетно лукав, потпуно је поразио барем једног вишег официра Удбе, а другог је довео скоро до потпуног очајања. Комунисти су признали да је Драгановић вешто избегавао њихове замке када је веровао да не знају одговор на постављена питања. Али, када је био сигуран да су о нечему добро обавештени, по тим питањима је радо сарађивао. (27. Сарајевски „Свијет”, серија чланака о Драгановићу од Симише Ивановића и Крсте Лековића, објављивана недељено од 13. јуна до 19. септембра 1986)

Међутим, недавно су се појавили нови докази да је он, у суштини, доста признао Удби. Године 1990. је из једног источноевропског комунистичког извора прокријумчарен и ауторима достављен примерак једног Драгановићевог исказа који много открива. По први пут се признање оца Драгановића дато Удби нашло у рукама некога на Западу. Документ носи датум 26. септембар 1967. године и несумњиво је први јасан исказ дат од стране овог свештеника после његовог загонетног повратка. У њему се детаљно описује како је Ватикан успоставио пацовски канал преко Завода св. Јеронима и блиске везе папине Комисије за избеглице са Првеним крстом и обавештајним службама Италије и западних земаља. (28. Драгановићев исказ пред југословенским властима, Сарајево, 26. септембар 1967)

Драгановић је такође открио многе детаље о улози коју је Ватикан одиграо у спасавању Павелићевог ратног плена и у раду илегалне терористичке организације Крижари. Можда је Удба већ знала већину ових чињеница преко Вароша или из других извора. Велики део је могао да открије само лично Драгановић. Чак је и „Свијет” признао да су његове информације помогле Удби да склопи слику о лавиринту усташког емигрантског подземља и његових веза са западним обавештајним службама. Удба је две недеље непрекидно саслушавала Драгановића управо о овим питањима, откривајући све о усташкој дијаспори и тражећи чињенице које допуњавају већ постојећу обимну документацију. (29. Сарајевски „Свијет”, серија чланака о Драгановићу од Симише Ивановића и Крсте Лековића, објављивана недељено од 13. јуна до 19. септембра 1986)

Међутим, чак ни после Драгановићеве смрти, комунисти нису објавили целу причу. Иако је било очигледно да је „Свијет” објавио своје чланке 1986. године на основу извештаја о истрази над Драгановићем, не помињу се кључ-

на питања изложена у овом првом документу. У суштини, Драгановићево признање је пружио комунистима јединствен увид у тајне ватиканског пацовског канала. Биле су то тајне које је Тито одлучио да веома пажљиво похрани, тако да никада касније нису обелодањене, чак ни у Југославији. Ту спада следеће:

- опис блиских веза које је одржавао са ватиканским Државним секретаријатом;
  - детаљан опис кријумчарског система Завода св. Јеронима, укључујући имена свештеника на кључним положајима и формалне односе које су одржавали са папином Комисијом за хуманитарни рад;
  - имена савезничких официра са којима је блиско сарађивао;
  - имена демохришћана са којима је успоставио контакт у Министарству унутрашњих послова Италије;
  - комплетан опис његове улоге у координацији ватиканских пацовских канала за припаднике народа из централне и источне Европе;
  - детаљан опис тајних мисија које је предузео за рачун Ватикана;
  - опис његове улоге у спасавању и кријумчарењу усташког украденог блага;
  - детаљи прања усташког новца у Швајцарској;
  - опис водећих личности, командне структуре и начина рада Крижара.
- (30. Драгановићев исказ пред југословенским властима, Сарајево, 26. септембар 1967)

Верзија коју је Удба лукаво подметнула „Свијету” занемарује све ове аспекте. Додуше, дозволили су да им се омакне један веома занимљив податак: отац Драгановић је такође радио за шефа безбедности Западне Немачке, Рајнхарда Гелена (Reinhard Gehlen), бившег генерала нацистичке обавештајне службе на источном фронту. (31. Сарајевски „Свијет”, серија чланака о Драгановићу од Синише Ивановића и Крсте Лековића, објављивана недељно, од 13. јуна до 19. септембра 1986)

Изгледа да је Драгановић продро у све главне западне службе безбедности. Међутим, ако је Милан Симчић у праву, и ако је Мирослав Варош, а не Крунослав Драгановић Удбин убачени шпијун у Заводу св. Јеронима, онда су комунисти знали све детаље пацовских канала још пре Драгановићевог повратка кући. Ватикан је, вероватно, одавно схватио да је то тако, јер се показало да су Совјети продрли у емигрантске нацистичке групе много пре него што је папа одлучио да се њима послужи. Као и Драгановић, и њихов агент је продро у већину западних обавештајних служби, као и у још неке осим западних...

Из текста се закључује да, како је време пролазило, делатност Ватикана више није била тајна. Једноставно се сматрало да је то пролазна фаза, нешто што остаје за историју. Нажалост, доласком Јована Павла Другог геноцид је обновљен и настављен баш тамо где је, на велику жалост Ватикана, био прекинут 1945. године.

30. 9. На страницама 294 и 295 је текст:

Аустријски досијеи са којих је скинут ембарго потврђују да је послератна аустријска влада подржавала планове Ватикана за оживљавање Интер-

маријума. По једном извору, аустријска веза за Интермаријум био је Курт Валдхајм. (2. Поверљиви разговор вођен 1984. године са бившим обавештајним официром једне западне обавештајне службе. Особа која је означила Валдхајма такође је исцрпно описала италијанско-аустријски део пацовског канала, што је касније потврдио још један извор података који је признао да је јединица ДДУ била прерушена у медицински тим 351. борбене јединице пешадијског пука у Трсту, касније 349. пука у Линцу у Аустрији. Чак је и Валдхајмов претпостављени у аустријском Министарству иностраних послова потврдио да „можда постоји веза између америчке обавештајне службе и Валдхајма”. Изјава Карла Грубера лондонском сервису „Обзервера”, цитирана у „Quincy Patriot Ledger”, 29. април 1986. године) Ако је то истина, онда би се много штошта разјаснило. Валдхајм каже да није био умешан у ратне злочине приликом крвавог масакра на Козари 1942. године, већ да је у то време био далеко одатле и да је радио у немачкој интендантској служби у западном делу Југославије. Прикупљање хране тешко може да се сврста у злочин, али показује да је Валдхајм имао прилику да се тада упозна са оцем Драгановићем, коме је била поверена насилна реквизиција за потребе усташа у западној Босни, у време офанзиве на Козари. (3. Валдхајм је добио усташку сребрну медаљу краља Звонимира са венцем од храстовог лишћа за храброст у бици показану у време вршења службе јула 1942. године. Валдхајм признаје да се управо у то време догодио масакр на Козари, али тврди да је он био 200 км далеко од Козаре. „Њујорк тајмс”, 6. март 1986. „Валдхајм каже да је његова прошлост погрешно протумачена”; видети такође „Шпигл”, 14. април 1986, „Случај Валдхајм: прикривени фашизам у Аустрији”. Међутим, провера оригиналних усташких новина у Југословенском архиву показала је да је Павелић одликовао Валдхајма управо због његове службе у „западној Босни”, што је било подручје додељено оцу Драгановићу од стране усташког Бироа за колонизацију) Валдхајм је оставио добар утисак на Павелића, који га је одликовао сребрном медаљом са венцем од храстовог лишћа за заслуге учињене у то време, на том подручју.

Валдхајмов некадашњи претпостављени је касније потврдио да је требало да обавештајне службе савезничких земаља онемогуће Валдхајма да се запосли у аустријском Министарству иностраних послова. (4. Лондонски сервис „Обзервер”, интервју са Карлом Грубером, пренет у „Quincy Patriot Ledger”, 29. априла 1986. године) Зет Алена Далса је 1945. године дао аустријској влади сасвим искривљени извештај о Валдхајму, у коме се не помиње његова прошлост у војсци. (5. Ибид. (Фриц Молден, Далсов зет, препоручио је Груберу да запосли Валдхајма и проверио је његову прошлост. Молден је био официр ОСС-а у Италији)

Намерно или случајно, Валдхајм је означен као особа подобна за аустријски дипломатски кор у време када је његова влада стално затварала очи пред усташком терористичком мрежом на њеном тлу и чак је дозвољавала припадницима те мреже да отворено регрутују своје присталице у логорима за расељена лица. И сам Драгановић је касније постао држављанин Аустрије пре свог повратка у Југославију.

Комунистичке земље су ћутале о Валдхајмовој прошлости и дале су му гласове који су му били неопходни да би победио свог противкандидата и да би постао генерални секретар УН. Западно-немачка штампа је критички размотрила Валдхајмов досије у УН и сада се пита за кога је он у ствари радио.

У тексту се наводе одавно познати подаци о нацистичкој прошлости Курта Валдхајма. Мада се овај текст односи на период Другог светског рата и неколико година после капитулације Немачке, важно је да се направи логичка веза са текстом који се односи на период понтификата Јована Павла Другог. Сетимо се спорова, па и међународног скандала када је Курт Валдхајм изабран за председника Аустрије. Тада су готово све државе фактички прекинуле дипломатске односе са Аустријом. Једини који је дао апсолутну подршку Курту Валдхајму био је Јован Павле Други. Знао је он кога треба да подржи и које су му снаге потребне за растурање бивше Југославије. Ради политичке стабилности унутар Аустрије, једног од најзначајнијих ватиканских тунела, Јован Павле Други је зауставио спорове и обезбедио неопходну политичку стабилност на граници одакле ће да делује. Та склоност да штити злочинце и оне које је одликовао Анте Павелић је карактеристика деловања Јована Павла Другог када је у питању растурање Југославије.

30. 10. На страницама 297 и 298 је текст:

Авет ватиканских пацовских канала још увек прогања америчке политичаре. У очекивању сигурне победе свог кандидата на америчким изборима 1948. године, Ален Далс је рекао свом пријатељу Френку Вајснеру да настави да пребацује нацисте преко пацовског канала. Већи део посла око припреме лажних исправа за придошлице био је већ у току када је стигла вест да је Труман поново изабран. Далс је та вест сигурно уздрмала. То је значило да ће морати да чека још четири године да стане на чело организације Ција. Вајснер је свакако био престрављен, јер је био свестан да је ватикански пацовски канал његовом заслугом постао илегални канал за досељавања у Америку, под шифрованим називом операција „Црвени камен”.

Први нацистички агенти Интермаријума стигли су у Америку 1949. године, после дугог путовања. Дочекао их је „Кармел Офи (Carmel Offie), службеник ОПЦ-а, коме је посао у Стејт департменту био покриће за шпијунску активност. Он је био задужен да се брине о смештају и исхрани бројних емиграната приспелих у оквиру операције „Црвени камен”. (7. Simpson, Blowback, стр. 121) Офи је пре тога био унапређен и постављен за Вајснеровог помоћника за „послове са емигрантима”. Успео је да запосли неке нацисте као спикере у Радио Слободи и Гласу Америке.

Офију су била позната правила игре. Још раније је помогао Ватикану да чланови „верске мисије” (Худал и Драгановић) добију путне исправе за посету заробљеничким логорима. После тога једно време је радио као политички саветник у Немачкој. И све би с њим било у реду да није било једне ситуације – Кармел Офи је оптужен да је комунистички шпијун.

Офијеви пријатељи и дан-данас поричу да је он био совјетска кртица. „Како би Совјети могли да га уцењују? Па сви су у Вашингтону знали да је хомосексуалац!”. (8. Разговор обављен 1986. године са вишим официром ОПЦ-а при ХИЦОГ-у; видети такође Powers, „The Man Who Kept the Sec-

rets”, стр. 74-5) Сматрало се да су и Филби и Офи најурени из јавне службе само због макартизма. Офи је, после тога, исто као и Филби, добио посао у виду синекуре, а обавештајним послом се бавио узгред. (9. „После одласка из агенције Ција, Офи је радио за АФЛ-ЦИО у Европи. Погинуо је 1972. године у авионској несрећи на лондонском аеродрому”. Powers, „The Man Who Kept the Secrets”, стр. 409, н. 21).

У овом тексту се износе чињенице које доказују да су САД одиграле кључну улогу у заштити нациста и других злочинаца, ради припрема за уништавање Источног блока. У сарадњи са Ватиканом спасени су злочинци за које је Ватикан гарантовао да су потребни, не само ради борбе против комунизма, него и ради будуће етапе освајања српског етничког простора на Балкану. Јован Павле Други је одувек био у овом систему и зато је изабран за папу. Зато је одлучујућу улогу у његовом избору одиграла Ција.

30. 11. На страницама од 298. до 300. је текст:

Када је Ален Далс 1953. године коначно постао први човек агенције Ција, он и Вајснер су били или превише глупи да виде истину или им је било превише неугодно да спознају какав успех су постигли Совјети. По речима једног бившег обавештајца, „завршни ударац” је задат када је Вајснер преузео низ обавештајних мрежа и укључио их у Ција. (10. Costello, Mask of Treachery, стр. 596) По једној процени, око 10.000 нацистичких ратних злочинаца је ушло у Сједињене Америчке Државе после Другог светског рата. (11. Процена Алена Рајана, аутора књиге „Quiet Neighbours” и бившег директора Бироа за специјалне истраге у Министарству правде САД. Он је, такође, аутор Рајановог извештаја о Клаусу Барбију. Али Рајан и даље инсистира да је тих 10.000 нациста ушло у Америку без помоћи владе и да је Барби једини ратни злочинац који је прошао пацовским каналом. Видети Рајанов извештај, стр. 212) Далс није смео да се изложи ризику провере да ли међу нацистима постоје инфилтрирани комунисти, јер би то открило и његову умешаност у илегално досељавање.

Обавештајне службе НАТО-а су 1959. године размотриле грешке које су починиле у борби против комунизма и закључиле да треба да се обустави пружање помоћи емигрантима, јер су „избегличке организације безнадежно оптерећене комунистичким шпијунима”. (12. Извештај из 1959. године који још увек носи ознаку поверљиво био је закаснило признање да се то односи на Геленову организацију. Неки у агенцији Ција то говоре отворено још од 1952. године. Lyman Kirkpatrick, „The Real CIA”, Macmillan, New York, 1968, стр. 152) А да иронија буде већа, НАТО западнонемачка шпијунска веза био је Ханс Фелфе, комунистичка кртица у Геленовој организацији.

Совјетски шпијуни у нацистичким мрежама нису угрожавали само Далсову репутацију, већ би обелодањивање њиховог присуства упропастило и политичку каријеру Ричарда Никсона, републиканског кандидата за председника 1959. године. Никсон је, наиме, дао одобрење за Далсове тајне пројекте у време Ајзенхауерове болести 1956. и 1957. године. (13. Corson, „Armies of Ignorance”, стр. 36-9) После Никсоновог пораза, председник Кенеди је отпустио Далса, и тада је наређено да се „рутински уништи” велики број ОПЦ-ових досијеа. Вајснер је још пре тога извршио самоубиство, а Далс је

издао своју земљу односећи тајну Ватикана са собом. Ција је прекасно сазнала да је због Далсових политичких смицалица изгубила цело десетлеће:

Тек када је Филби пребегао у Москву (1963) и када је истрага о Блантовом случају открила праве размере мреже „Кембриџ“, Џемс Енглтон је наредио да се преиспита подземна мрежа коју Ција има у Европи. Ово је значило да треба поново проверити хиљаде ранијих оцена о оним агентима и изворима информација о којима су МИ5 и МИ6 претходно дали позитивно мишљење. (14. Corson, „Armies of Ignorance”, стр. 596)

Енглтону је поверено да обави то преиспитивање, а то је било исто што и оставити лисицу да чува кокошарник. Он је савршено добро знао шта је пошло наопако. Био је главни стручњак у агенцији Ција за нацистичке шпијуне из Другог светског рата и за њихове везе са Ватиканом. Као шеф контраобавештајне службе у Ција, Енглтон је имао савршену прилику да се постара да политички неугодни досијеји никада не изађу из његове канцеларије.

Наравно, увек је постојао мали број упућених у прљаву тајну о нацистима. Док је Никсон био на власти, Стејт департмент је тајно обавестио аустралијску владу да се у Америци затварају очи пред усташама, јер су корисни за придобијање гласова етничких група „на савезним, државним и градским изборима”. (15. Белешка, аустралијско Министарство иностраних послова, саопштавају се коментари г. Џонсона из Стејт департамента САД. Копију овог документа предао је Сенату аустралијски државни тужилац, 27. марта 1973. године)

Никсонов Стејт департмент је предузео само једну ствар када су у питању нацисти: дискретно је упозорио неколико америчких политичара да не присуствују никаквим хрватским прославама на дан 10. априла, јер то је прилика када усташе славе дан оснивања Павелићеве марионетске државе под Хитлеровим покрићем. Ово упозорење изгледа није нашло свој пут до гувернера Роналда Регана. Он је 10. април прогласио Даном хрватске независности у Калифорнији, а касније се, сад већ као председник, сликао испред Беле куће са истакнутим бившим фашистима и ратним злочинцима из АБН-а. Иако је Јарослав Стетско доживео осуду од стране Стејт департамента и агенције Ција, ипак су га Реган и вође неколико других земаља Запада примали као уваженог госта.

Тешко је поверовати да Џорџ Буш не зна баш ништа о хрватским терористима, јер су управо они отели један амерички путнички авион док је он био на челу агенције Ција. И поред тога председник Буш прави исте „грешке” као Реган: његов штаб за предизборну кампању је одштампао календар у коме је 10. април означен као Дан хрватске независности. Осим тога, особама за које се зна да су фашисти дозвољено је да спроводе програм „прикупљања етничких гласова” у току изборне кампање 1988. године.

Многе политичаре, укључујући и Роналда Регана, са пацовским каналима повезују веома неугодне везе. У Архиву САД постоји филмски журнал из 1950. године који приказује Регана како наивно скупља новац за једну од Далсових група која је служила за прање новца намењеног „борцима за слободу”. Реганов шеф обавештајне службе Вилијам Кејси (William Casey) био је на челу једне такве групе, Међународног комитета за ослобођење, која је по-

магала бегунцима да реше проблеме у новој средини. Можда Оливер Норт (Oliver North) није морао да смишља начин за прање новца у афери са финансирањем „контраша” у Никарагви. Можда је само опонашао начин који су још раније применили Кејси и Реган.

У овом тексту се износе чињенице не само о спрези и сарадњи Ватикана и обавештајних агенција поводом прикривања и чувања злочинаца попут усташа, већ и докази да су и председници САД (Никсон, Реган, Буш) били добро обавештени ко су усташе, а није им сметало да 10. априла учествују у прослави дана државности Независне Државе Хрватске, најмонструозније творевине, индустрије смрти за Србе.

Отворена подршка најкрвавијим злотворима српског народа и споразум са Јованом Павлом Другим значили су да се Србима спрема наставак геноцида. Нема аутора који није приметио ову врсту злочиначког удруживања, које за циљ и последицу има наставак геноцида над Србима. Зашто би човек који сматра да припада нормалној и цивилизованој популацији ишао на прославе које организују терористи, атентатори, и преко свега тога још усташе или они који следе идеологију усташтва. Усташтво не би смело да представља само одраз државотворности једног народа, већ пре свега израз злочиначког деловања против српског народа. Дакле, усташтво и клерофашизам по налогу Ватикана су само у функцији насилног ширења римокатолицизма и хрватизације, на рачун српског народа. Природна и предвидива последица тог деловања су ратни злочини над Србима.

31.

У књизи „Апостасија Српске православне цркве” – „Јудин пољубац”, издавач „Светогорска православна мисија Световазнесењски манастир Есфигмен”, 2004. године, објављен је:

31. 1. На страницама 219 и 220, под насловом „Ватикан на трону Светог Саве”, текст:

Неколико речи унапред

„Срби, мој народ, Христови су, а не папини” (Св. Сава, беседа на Жичком сабору, 1221. г.)

Ове премудре речи нашег светитеља упућене васцелом народу српском давне 1221. године на Жичком сабору, биле су и остале не само поука и завет нашем роду, већ и јавно упозорење непријатељима Христовим папи и Латинима, да се заједно са својом опаком јереси клоне српске државе и српског народа. Овако општар и бескомпромисан став светитеља према вековним непријатељима папистима, није био само плод познања и искуства о опасности коју носе са собом као јеретици и непријатељи православља, него су у исти мах ово биле и пророчке речи премудрости Божије, јер управо данас у наше време оне доживљавају потпуно негативно отелотворење.

Сагледавајући историју српског народа видећемо да је и кроз ране векове свога постојања православна српска држава трпела непрекидне притиске од стране Ватикана и папе. Познати су историјски подаци, да је још у време Св. Саве Ватикан вршио утицај на Балкану, те је и сам отац светитеља Саве – Немања (св. Симеон Мироточиви) још као дете био крштен латинским об-

редом крштења, па га је светитељ касније крстио и миропомазео као православно Помиње се и податак да је повратку из Никеје и добијања аутокефалности Српске цркве, сам св. Сава свога брата Стефана крунисао за цара по православном обреду у манастиру Жичи 1221. године, одбијајући и презирући тако претходни братов захтев од римског папе за добијање царске круне. Наши каснији владари такође су се борили против ове опаке јереси. Тако је нпр. наш краљ Милутин учествовао у борби и поразио Михаила Палеолога – који је у то време примио безбожну унију са латинима, и који је хтео да латинску погубну јерес наметне и другим државама тог времена. У самом законнику цара Душана посебно је познат део који се односи на деловање „латинских жупника” који би били подвргавани тешким казнама ако би било кога православног преобратили у католика. Последњи владар слободне српске државе, деспот Ђурађ Бранковић, одбио је да пошаље своје представнике на саборе у Фиренци и Ферари поводом потписивања уније са латинима, на којима је непоколебљиво и храбро веру православно бранио и одбранио сам св. Марко Ефески. Разлог зашто је деспот Ђурађ Бранковић одбио безбожну унију је, како каже, што је као стари сусед лукавих Латина, стекао добро познавање о њима и схватио да од сједињења у истини неће бити ништа. А када су му латини понудили помоћ у одбрани од Турака, с тим да за узврат прими папску веру, деспот је одговорио да га народ сматра несрећним али мудрим човеком; а када би урадио то што траже латини и примио туђу веру, сматрали би га несрећним лудаком.

Овакве и сличне изјаве наших великана и бораца за очување вере православне, данас су нажалост, тако ретке или су потпуно нестале, чак су ишчезле и на светосавском трону одакле би требало да непрестано звоне и упозоравају верни народ.

Ово је текст који подсећа на неке историјске податке о односу Римокатоличке цркве према Србима. Мада ови ставови трпе нападе и оспоравања, њихови критичари стално испадају смешни, јер догађаји потврђују да Ватикан никада неће променити однос према Србима. У том смислу Јован Павле Други не представља никакав изузетак у односу на своје претходнике. Сви су подстицали, подржавали и наређивали да се злочинима реши српско питање на Балкану.

31. 2. На страницама од 220 до 243 је текст:

1. Покупшјај наметања конкордата

„Из сасвим непознатих разлога и недокучивих узрока, они су направили уговор са црним поглаваром црне интернационале. Тим уговором они хоће да доведу до тријумфа тога поглавара на Балкану, за којим они теже хиљадама година. Против тога црног поглавара и његове језуитске војске борили су се најпре византијски патријарси и цареви. Кад је њихово оружје малаксало, борбу су привхатили наши главни Немањићи на челу са Светим Савом.” (Патријарх-мученик Варнава, из Посланице проклетства)

У намери да вам предочимо суштину историје пада СПЦ одабрали смо да почетак нашег излагања буде везан за појаву конкордата у Србији у прошлом веку. Иако је апостасија (отпадништво) од православља кренула сигурно много раније, ипак је појава конкордата тридестих година прошлог ве-

ка био један од снажнијих удара који је битно утицао на стабилност саме СПЦ. Но покушај његовог увођења није био само испит за светосавску цркву, већ је представљао много већи испит за тадашњу српску државу и њене државне органе. Они су се у самом процесу увођења конкордата, који је трајао скоро петнаест година, показали као врло незрели, корумпирани и богоодступнички. Вероватно је то био испит Богом дан, којим је и цео народ српски стављен на пробу исповедништва православне и светосавске вере. Тај испит је, можемо слободно рећи, једва положио и то захваљујући милости Божијој и великанима православне цркве какви су били тада на челу СПЦ: патријарха – мученика Варнаве Ристића, епископа св. муч. Николаја Велимировића, митрополита Гаврила Дожића, епископа Иринеја Ђирића итд. Но, као што је лошем темељу и надградња лоша, тако и лошем духовном стању аристократије и власти и већем делу верног народа српског, није помогло ни велико исповедништво, ни одбрана цркве ових великана. Чак и поједина њихова страдања нису могла зауставити гнев Божији – Други светски рат и комунизам, који су дошли као последица свега овога.

Треба напоменути да је зло семе конкордата било послано и посејано од стране вековних непријатеља православља и српског народа, и то црног поглавара црне интернационале и његове језуитске војске, како је тада сам патријарх српски Варнава називао папу, римокатоличку веру и њене вернике. Ватикан је и овде, као и много пута пре тога показао своје право јеретичко и сатанско лице, кроз разне видове сплеткарења, интрига и корупције, како би остварио своје вековне претензије – освајање и господарење православним Балканом.

1. 1. Ватиканска селекција и начин наметања конкордата

Конкордат је био само један у низу вековних покушаја да се оствари овај гнусни план Ватикана, који је за ову прилику пажљиво изабрао начин и личности преко којих би требало да загосподари. Избор је пао ни мање ни више, него на председника тадашње владе Милана Стојадиновића, који у то време није крио своју наклоност према тада већ фашистичкој Немачкој и Италији. Говорећи о Стојадиновићевој политичкој оријентацији у том периоду, Родољуб Чолаковић је рекао: „Да би одржао равнотежу у односу према другом европском партнеру Осовине, фашистичкој Италији – Стојадиновић је пошао на склапање конкордата, по коме је католичка црква добила у Југославији такве повластице какве није имала ниједна верска заједница” (1. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994) Да је било обостраног интереса између папе и Ватикана са једне стране и владе Стојадиновића – Корошца – Спаха са друге, говори нам др Драгослав Смиљанић, лекар и политичар. У то време др Смиљанић је припадао Удруженој опозицији и самог Стојадиновића је оцењивао као берзијанца и хазардера. У својим необјављеним списима о конкордатској кризи каже: „Он је одмах прорачунао да ће усвајањем конкордата постићи свој циљ и придобити католичку цркву као предводника пет милиона Хрвата католика. Тиме је мислио да искључи непомирљиву Хрватску сељачку странку са Мачеком на челу и помоћу католичке цркве решити две ствари: хрватско питање и појачање домаћем фашизму”. (2. Исто)

Уловљен у вешту замку прастаре лисице папе и Ватикана, Стојадиновић неуморно ради на успостављању конкордата, пратећи и чекајући праву прилику да га и званично спроведе кроз скупштинску процедуру. О самом начину припреме терена за будуће усвајање овог незаконског акта конкордата, Стојадиновић се служио свиме и свачиме:

„Описујући конкордатску кризу, Стојадиновић каже да се у прво време нико није супротстављао конкордату. И пошто ништа није наговештавало буру која је доцније настала, нови премијер је био уверен да ће се уговор са Ватиканом закључити без икаквих сметњи. Њега је то уверење држало и касније, када је после непуне две године већ потписани конкордат упућен Народној скупштини на ратификацију. Упозорен, у једном тренутку, од свог брата, да ће га опозиција сачекати” на том питању, он је самоуверено одговорио да ће конкордат проћи кроз Скупштину као писмо на пошти.

Стојадиновићева сигурност темељила се на обимним припремама извршеним у вези са конкордатом. Свуда где је постојала потенцијална могућност да се пружи отпор конкордату, Стојадиновић се постарао да обезбеди људе на чију подршку може рачунати. Поред знатног броја новинара и листова који су били у служби или под контролом владајуће странке Југословенске радикалне заједнице, и који су подржавали њене акције, Стојадиновић је главну пажњу усмерио на Народну скупштину и њен Одбор за конкордат. Да би постигао да конкордат успешно прескочи прву препону на свом путу до ратификације, он се постарао да састав тог одбора буде гаранција успеха.

Као што је и сама тадашња Скупштина, у којој је Стојадиновић стварао већину ’присиљавањем и куповањем посланика’ била инструмент режима, тако је и већина њених тела служила истом циљу”. (З. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Из овога је сасвим јасно да лукави латини нису случајно одабрали баш Стојадиновића и његову владу да њима повере свој адски план увођења конкордата, јер су умногоме познавали нарав, способност, поштење и стање сваког појединца и сходно томе тако су и поступали.

1. 2. Одредбе конкордата и прве реакције СПЦ

Иако се конкордат појавио врло рано, негде око 1922. године, тек је 25. 7. 1935. дошло до његовог званичног потписивања између министра правде др Ауера, иначе католика из Сиска, као представника Краљевске владе Југославије и папе у Риму. Сам докуменат је давао велика права католичкој цркви, каква нигде у свету није имала. Погледајмо само неколицину спорних одредби и чланова датих нам кроз тумачења тадашњих угледних правника и функционера:

„Расправе о конкордату нису се више могле задржати у стручним круговима. Појавиле су се и брошуре намењене широј јавности. Стручна анализа конкордата објављена је и у једној свесци библиотеке ’Политика и друштво’. Аутор ове анализе, која је носила наслов: „Пред конкордатом”, био је др Михаило Илић, професор Правног факултета у Београду.

На основу поређења са одредбама Устава о верским слободама и конкордатима које су поједине државе закључиле са Ватиканом, он је дао струч-

ну оцену спорних чланова. Већина примедба тицала се повластица које је конкордат гарантовао католичкој цркви у Југославији.

У члану VII, на пример, поред осталих привилегија предвиђено је било да се од свештеника не могу захтевати обавештења о лицима или о ствари-ма која су они могли сазнати вршећи своје духовничке службе, иако су о томе постојали прописи у грађанском и кривичном поступку. „Јасно је, дакле”, тврдио је аутор ове анализе, „да и сама Римокатоличка црква сматра да јој конкордат пружа више него унутрашњи закон и да се онда самим склапањем конкордата прави разлика међу црквама у корист Римокатоличке цркве. Што се, ипак, томе приступило, постоје свакако какви крупни разлози опорунитета који су претегли у том правцу”.

Према оцени професора Сергија Тројицког, који је у посебној брошури анализирао предложени пројекат конкордата, одредбе члана VII и неке друге, обавезивале су југословенску државу да усвоји римокатолички Code iuris canonici који би, ако би се усвојио, добио својство другог устава.

Најоштрија примедба односила се на члан по коме би католичка црква имала „пуно право да слободно и јавно врши своју мисију у Краљевини Југославији”. Та одредба, вероватно због термина „мисија”, највише је узбудила духове из антиконкордатског табора. У другим конкордатима се то питање решавало констатацијом да ће се католичка вероисповест моћи слободно и јавно исповедати. „Ако се у предложеном пројекту хтело нешто више од тога”, писао је професор Илић, „а да то упућује на напуштање старе формуле и употреба израза мисија – онда горња одредба није могла наћи места у конкордату. Пре свега што се она може протумачити у том смислу да се наша држава њоме карактерише као непросвећена, а затим и стога што је непогодна за утврђивање верског мира који представља важан државни интерес.”

Професор Тројицки је тврдио да је пројекат конкордата дао католичкој цркви мисионарски карактер, као да је Југославија непросвећена незнабожачка земља.

Признавање повлашћеног положаја католичке цркве уочено је и у члану конкордата којим је било предвиђено да ће „брак склопљен у католичкој цркви у складу с одредбама канонског права, чак и у случају мешовите вере, имати, самим тим, грађанска дејства”. Према мишљењу др. Илића, тим чланом се за све грађане који се венчавају у католичкој цркви чини беспредметним евентуално завођење обавезног грађанског брака, јер би само венчање у католичкој цркви обезбеђивало грађанско дејство.

У истом члану налазила се још једна спорна одредба: „У случајевима мешовитих бракова, грађанске власти ће учинити да се на захтев `увређене католичке стране`, поштује јемство дато од стране супружника, да ће сви синови и кћери, без изузетка, бити одгојени у католичкој вери. Циљ обавезивања државе да се постара за поштовање претходно датог јемства од некатоличке стране, био је да се оно што се не чини непосредно постигне на посредан начин”.

Озбиљне критике упућиване су и због тога што је конкордат католичкој цркви признавао „пуну слободу да оснива удружења католичке акције и да њима управља”. Задатак тих друштава, како је стајало у предлогу, био је „да

изван и изнад сваке партијске политике, унапређују верски и морални живот под непосредном зависношћу и одговорношћу католичке хијерархије”. Коментаришући ту одредбу, професор Илић је тврдио: „Немогуће је пронаћи разлог због којег би удружењима ове врсте, и никоме другом, била призната слобода да раде на унапређивању моралног живота”. (4. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Након сазнања да је до потписивања документа конкордата ипак дошло у Риму, Свети архијерејски синод Стојадиновићу и влади упућује писмену представку са детаљно изложеним примедбама на конкордат, у чијем се закључку каже следеће:

„Јерарси православне цркве увек су строго чували и увек ће чувати своје обавезе према држави, али исто тако они морају да чувају и своје обавезе према цркви, коју они представљају. Свесни тога да црква и држава потичу из једног истог извора – воље Божје – и да и једна и друга морају радити за добро народа у пуној сагласности, они ће до краја савесно и свето вршити ту своју дужност без обзира на последице, које би могле наступити за њих лично. Према томе, они знају и то, да ако неки државни закон крњи божански закон цркве, такав закон не може бити израз правне, народне и државне воље, него је само последица заблуде и грешака носиоца власти. А да је то тако и у овом случају са оваквим пројектом конкордата, то јасно и очигледно доказује противречност његове садржине са основним државним законима, који су обавезни не само за приватна лица, него и за све државне функционере, а првенствено за чланове Краљевске владе и Народног представништва. Због тога представници српске православне цркве изјављују, да ако пројект конкордата, овакав какав је, постане закон, они га не могу и неће признати, него ће у таквом случају бити приморани својом светом заклетвом и својом светом дужношћу, да се у заједници са својим свештеницима и паством боре свим расположивим средствима против примене таквог закона у нашој отаџбини.

С обзиром на све горе изложено, Свети архијерејски сабор има част умолити Краљевску владу да се пројекат конкордата парафиран 25.VII 1935. године у Риму – не озакони”. (5. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Стојадиновић и папофили нису равнодушно примили овај акт упозорење СПЦ, знајући ауторитет владика и свештенства који су имали код народа. Међутим, притиснути сталним инсистирањем Ватикана, чији су представници ужурбано већ у новембру 1936. посетили владу, Стојадиновић је одмах на првој следећој седници Савета министара одржаној 23. новембра 1936. обавестио да је, према овлашћењу Краљевског намесништва од 5. новембра исте године, конкордат упућен Народној скупштини на ратификацију. Политичка клима у Скупштини је, међутим, била таква да је конкордат морао да сачека повољније време.

Митрополит црногорско-приморски др Гаврило Дожић и епископи Николај Велимировић и Иринеј Ђирић посетили су као званична делегација СПЦ 5. децембра 1936. Стојадиновића и обавестили га о ставу највишег црквеног тела према конкордату. О садржају тога разговора се каже:

„Јавност није знала садржај поруке коју су три архијереја пренела председнику владе, али се претпостављало да сусрет на високом нивоу није био пријатан, јер СПЦ није скривала незадовољство због неких предложених решења и своју одлучност у настојању да се она не прихвате”. (6. Исто)

Овакав, прави пастирски наступ верних православљу архијереја, није могао а да не изазове јавне револте и изливе гнева код јеретика католика, који су свим силама упирали не би ли се увео конкордат. Многи појединци су у овај пројекат уложили и сав свој политички капитал. Издвајамо реакцију врха католичке цркве у нашој земљи, на тада објављено саопштење са ванредног заседања Архијерејског сабора 31. децембра 1936. у Загребу, где је надбискуп др Бауер рекао следеће:

„Жао ми је што не могу пропустити ову згоду а да не споменем један жалостан догађај. Конкордат између Свете столице и Краљевине Југославије, на коме се радило и расправљало од 1922. године напоскон је потписан 25. јула 1935. Сада, када је објављено да ће конкордат бити предложен за ратификацију на Скупштини и Сенату, устадоше православни и преузвишени епископи те заузеше непријатељски став против ратификације конкордата...”. (7. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Верујемо да је жалост латина заиста била велика, јер и после 14 година сплеткарења и потајног рада на остварењу гнусног плана, превара још није давала очекивани резултат. Међутим, одступници нису губили наду, те је већ на бискупској конференцији одржаној 8. јануара 1937. и поред неслагања неких бискупа закључено и издато следеће саопштење у загребачком „Гласнику СПЦ”:

„Католички епископат констатира да је конкордат између Свете столице и Краљевине Југославије потписан те мирно очекује његову ратификацију”.

1. 3. Посланица проклетства патријарха Варнаве

Након пар дана од ове изјаве са надбискупске конференције у Загребу, тачније 13. јануара 1937, уочи прославе српске православне Нове године о конкордату и свима онима који су учествовали у његовом доношењу јавни суд је изрекао и сам патријарх српски Варнава у Саборној цркви у Београду. Новинска гласила, с обзиром да су била у рукама владајуће структуре, нису објавила нити једно словце из новогодишње посланице патријарха, те је за ширу јавност остала тајна шта је патријарх рекао о конкордату. Из онога што је, рецимо, објављено у часопису „Политика”, могло се закључити да поглавар СПЦ мирно чека његову ратификацију у Скупштини.

А каква је заправо истина, послушајмо од писца књиге. Цитирамо:

„Свакоме ко је прочитао бар један пасус из беседе, било је јасно зашто су Стојадиновић и Коросец прибегли забрани објављивања новогодишњег говора патријарха Варнаве.

Већ у првој реченици поглавар Српске православне цркве је упозорио вернике да не зна како да им честита Нову годину кад су „мрачни облаци” заклонили југословенско небо. Описујући властодршце као „људе без разума и поштења”, који, су „ударили на светосавску православну цркву”, Варнава је патетичним гласом упозорио да су „сви редути у овој слободи и слободној држави уништени и предати”, и да је дошао ред на последњи бедем, на „све-

ту српску цркву”. Верници којима се Варнава обраћао, нису морали да нагађају на какву је опасност архипастир српски мислио кад је тако запаљиво говорио.

„Из сасвим непознатих разлога и ником недокучивих узрока”, истакао је Варнава, „они су направили уговор са црним поглаваром црне интернационале. Тим уговором они хоће да доведу до тријумфа тога поглавара на Балкану, за којим они теже хиљадама година. Против тога црног поглавара и његове језуитске војске борили су се најпре византијски патријарси и цареви. Кад је њихово оружје малаксало, борбу су прихватили наши славни Немањићи на челу са Св. Савом. Кад је српско царство пало на Косову, и сами Турци су се борили против латинске најезде на Балкан. Знали су Турци лажни карактер те интернационале, па јој нису дали на Балкан. Знали су Турци разорно дејство њено унутра у држави, знали су да та интернационала не преза ни од каквих средстава, ни од каквих сплетака и интрига, па нису улазили ни у какав компромис с њом. Православну веру Османлије су понекад и гониле, али су је сматрале за веру и поштовале као веру. Међутим, на ону црну интернационалу гледали су не као на веру, него као на политику. И ето, браћо моја, тој нескрупулсној политичкој организацији данас наши валстодршци широм отварају капије и пуштају је да стане чврстом ногом на Балкан. И то ко и кад? Не какви туђинци, но крштени синови Светосавске цркве. Нека је част Турцима и нека је срам таквим православцима и таквим Србима!”

Објашњавајући да се „црним уговором ударају окви на нашу јадну браћу католике у Југославији”, који по том уговору „постају бесправни робови једног страног суверена”, патријарх Варнава је осудио што римска црквена организација, прво политичка па онда верска, постаје повлашћена у овој држави са правима и повластицама које она нигде у Европи нема и које није имала државна црква у Србији”.

Правдајући се што на стање, против кога диже свој глас, није раније указао, патријарх Варнава је наставио да излива свој духовни гнев:

„Пребацују нам што уносимо политику у цркву! Не уносимо ми политику у цркву, него уносимо отров у цео организам народни они који су изгубили и памет и родољубље и поштење... Ко ће казати народу истину ако не народна света црква? Одакле ће се чути глас Божји и глас пригушене народне савести, ако не из Светосавске цркве? Ја се не бојим овога што сада говорим. Ја се бојим да нисам одоцнио да ово јавим народу. Можда сам ово требао раније рећи. Бојим се одговараћу зато пред судом Божијим. Али све сам рачунао, као и сви савесни људи у овој земљи, да ће се зло прекратити...” (8. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Није тешко претпоставити како су ову посланицу проклетства доживели они на чију је адресу била упућена и сасвим је јасно зашто су се Стојадиновић и остатак папистичке владе постарали да ова посланица нигде не буде пуштена у јавност.

Упркос томе, истина о издаји православља увођењењем конкордата стизала је до верног народа путем проповеди епископа и свештенства, који су, стојећи на амвону и држећи крст у руци, изрицали најтеже осуде на рачун

оних који су се залагали за конкордат, описујући то као верску и националну издају. Притисак и незадовољство у народу се подигоше до те мере да су приликом посете Црној Гори министри и владини народни посланици морали да беже преобучени због револта народних маса.

1. 4. Крвава литија

Кулминација затегнутости односа између световних и духовних власти достигнута је када је конкордат ипак усвојен од стране Скупштине, те му је остала само још једна препрека на путу озакоњења, а то је био Сенат. Дана 19. јула 1937, након одржаног молебана за здравље патријарха Варнаве, из Саборног храма је кренула литија са пет владика: мит. Доситејом (канонизован 1998. као свешт. мученик пострадао од усташа), епископом Симеоном, епископом Платоном (канонизован исто), епископом Савом (канонизован исто) и епископом Иринејем Ђорђевићем, као и мноштвом свештеника и верног народа. У току свог кретања учесници литије су крајње брутално пребијени од стране жандармерије, која је тада, што је врло интересантно, у свом саставу имала искључиво људе католичке вероисповести. Погледајмо како је један од чиновника то описао у свом писму колеги вишем чиновнику, који је тих дана био одсутан из Београда:

„Приликом литије 19. јула дошло је до тешких инцидената између жандармерије с једне, и свештенства и грађана с друге стране. Наиме, по одслуженом молелствију, свештеници, сврстани, формирали су литију и кренули према Народној банци. При изласку из порте Саборне цркве придружило се и грађанство, доста жена, трговаца, виших чиновника, студената, а било је, како чујем, и народних посланика и неколицина угледних политичара.

На углу код Народне банке испречио се дубок кордон жандармерије, али свештенство са рипидама, у званичним одеждама, гурано од народа, који је био иза њих, ишло је напред. Једног тренутка настало је колебање код жандара, били су у недоумици. Тога момента појавио се Драган Јовановић, шеф опште полиције и као човек избезумљен почео је да виче: „Удри по њима! Шта чекате?! Удри...!“ Наравно да је после овога настало батинање. У првим редовима поворке био је Симеон, епископ шабачки, у одежди и свим знацима његовог достојанства, држао је златни крст у руци, тада га је ударио један жандарм кундаком у груди, затим је ударен палицом преко крста, којим је хтео да заштити главу и пао је после још једног ударца, сав раскрвављен на земљу, онесвешћен. Одмах су га свештеници опколили и сместили у кола. Одведен је у Патријаршију и показан успут маси сав огрезао у крви. Можете замислити како је то могло изгледати. Настала је општа туча, лете-ле су камилавке, цепане одежде, чак је исцепана и изгажена светосавска застава. Да би се бранили од кундачења и батинања, свештеници су употребили рипиде и почели њима ударати по жандармима. Заиста, за двадесети век страشان приказ, и мислим у нашој скорашњој историји ни од једног хроничара незабележен.

После ових инцидената, на Патријаршији и на свим црквама у Београду извешане су црне заставе и звона су почела да брује. Свет је узбуђен и шире се најфантастичније вести – да су сви употребљени жандарми били католици – како је то нарочито учињено да би се на тај начин осветило правосла-

ним свештеницима и православљу. Посматрачи ових инцидентата тврде да скоро или никад није жандармерија тако бездушно и немилосрдно ударала по грађанству. Мора да је био жалостан призор... Звона брује и даље... да ли ће их ко чути"? (9. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Овим безумним потезом папистичка влада Стојадиновића је јасно ставила до знања да је спремна да по сваку цену задржи ватикански курс и да неће презати чак ни да се физички обрачуна са црквом и верницима.

1. 5. Тровање и мучеништво патријарха Варнаве

Уочи самог изгласавања конкордата у Скупштини Краљевине Југославије истицали су и последњи тренуци живота патријарха Варнаве, који се нагло разболео и пао у болесничку постелу. Боловао је врло кратко и убрзо је пронађен у свом стану мртав, неприродног положаја тела и израза лица који је говорио о великој патњи и боловима у којима се је упокојио. Исте ноћи тело упокојеног патријарха је по наређењу владе балсамовано и није допуштена обдукција ради утврђивања узрока смрти, док о самом току и развоју догађаја те ноћи говори Мирослав Божовић, виши медицински техничар који је детаље лично чуо од проф. др Ксенофона Шаховића са Патолошко-анатомског института који је и извршио кобне ноћи балсамовање патријарховог тела.

„Сећам се врло добро”, каже Божовић „да је сутрадан после смрти патријарха Варнаве, у Институт дошао професор Шаховић и испричао како је у току ноћи позван са „највишег места”, да са својом екипом дође на Топчидерско брдо да изврши балсамовање патријарха Варнаве. Рекао је да су одмах иза позива стигла кола којима су се он, доцент Игњачев и помоћни радник Мита одвезли у патријархову вилу и тамо у присуству одређених органа извршили балсамовање Варнавиног тела”. Када је један од асистената питао професора да ли су пре балсамовања узели узорак крви, професор је одговорио да то није било могуће, јер су „били присутни други”. Али пошто се у то време јавно говорило да је патријарх отрован, неко од присутних се интересовало да ли су се приликом балсамовања могли приметити знаци тровања, професор Шаховић се уздржао од прецизног одговора”.

Своје сведочење Божовић завршава мишљењем да професор Шаховић, и да је хтео, није могао да узме узорак крви, јер је све рађено у присуству полиције. „А сама чињеница да је балсамовање извршено ноћу и по хитном поступку, потврђује до тада јако распрострањено уверење да је Варнави отров подметнуо неко из његове околине. Они који су то иницирали желели су да балсамовањем (убризгавањем веће количине формалина у вене и у stomачну дупљу) онемогуће да се сазна права истина”. (10. „Српска црква и конкордатска криза”, преузео „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Иако су се трудили да истрагу онемогуће на свим пољима, па чак манипулисањем са лекарима и њиховим налазима, лажним сведоцима и вештацима, затим манипулацијом информацијама кроз штампу и јавна гласила, Стојадиновић и папофили нису успели да прикрију истину. Ту необориву истину о тровању патријарха Варнаве дефинитивно је потврдио и сам проф. доктор Шаховић много година касније, када је јавно на једном предавању признао многобројним студентима у амфитеатру. Један од лично присутних био је и Милош Ђорђевић, виши медицински техничар из Београда:

„На трећој години медицине седео сам у другом реду амфитеатра Патолошког института у Београду, када је предавање држао професор Ксенофон Шаховић, и како је тај наш чувени професор патологије и канцерологије увек био одличан предавач и веома непосредан према слушаоцима-студентима, дословно је рекао:

„Овде први пут изјављујем, јер то пре рата нисам смео, да је патријарх Варнава отрован! То знам, јер сам са мојим асистентима обдуковао пок. патријарха Варнаву и неопозиво утврдио да је патријарх Варнава отрован”. (11. „Српска црква и конкордатска криза”, преузео „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Дозволите да овде само констатујемо да се стара, вековно опробана папска метода тровања, која је скоро увек употребљавана за перфидно ликвидирање православних, није променила. Сетимо се само како су исти латини отровали православне монахе на „Острву цвећа” потплативши куvara да им стави отров у храну. Принцип са тровањем самог патријарха је био скоро исти.

1. 6. Анатема на издајнице православља и пад конкордата

Вест о тровању и смрти патријарха Варнаве дефинитивно је уздрмала како црквену, тако и политичку јавност. Нико у Србији није могао остати равнодушан према једном таквом догађају, те је и код многих политичара била уздрмана савест, што је за резултат имало одбијање конкордата од стране Сената. Напокон је била згажена ватиканска змија и то ничим другим до милошћу Божијом и мученичком смрћу партијарха.

Пре тога треба навести став и одлуку Српске цркве коју је она била донела већ истог дана, 19. јула 1937, када се догодила „крвава литија”. На ванредној седници Св. арх. Сабора је донесена одлука о искључењу из цркве (анатема), свих политичара, министара и посланика православне вере који су гласали за конкордат. Погледајмо један извод из упутства о једнообразној примени санкција према издајцима, посланог свим архијерејима од стране Синода, а које каже:

„Тај став конкретизован је одлуком Светог архијерејског сабора 13. јуна 1937. године, којом је Свети синод овлашћен да изради и епархијским архијерејима достави генерално упутство ради једнообразности у поступању према свима онима који буду ма којим начином доприносили да се пројект конкордата озакони и примењује”.

Упутство које је на основи те и ранијих одлука Архијерејског сабора израдио Синод и упутио архијерејима Српске православне цркве, гласило је:

1. Да надлежни епархијски архијереј сваког народног посланика или сенатора, који је свештеничко лице, па буде гласао за озакоњење пројектованог конкордата при решавању о томе у Народној скупштини и Сенату одмах:

а) стави под забрану свештеног дејства и

б) нареди подручном црквеном суду да се против таког свештеничког лица поведе редовни судски поступак.

2. Да надлежни епархијски архијереј, сваког народног посланика и сенатора православне вере, који буде гласао за конкордат и тиме се огреши о православно црквено учење и црквену дисциплину:

а) одмах лиши свих права и почести у нашој цркви, и
б) изда наређење подручном свештенству да ниједно свештено лице, под ма којим изговором и ради ма ког црквеног обредног или приватног посла не може улазити у дом дотичног посланика или сенатора без нарочите писмене дозволе и благослова надлежног архијереја.

Ове се одлуке архијерејске власти, као извршне, имају у најкраћем року јавно прочитати вернима после прве ванредне свете литургије у свим храмовима у епархији, а нарочито на оној територији (односно срезу) на којој је дотични посланик или сенатор изабран”.

Свети синод је у овом упутству изразио једногласно мишљење и препоруку епархијским архијерејима, да одмах по сазнању да је конкордат изгласан, ако се то догоди, нареди да све цркве и манастири истакну црну заставу на храмовима, и да је на храму држе 15 дана од дана евентуалног изгласавања конкордата”.

Из одлука објављених у „Гласнику Српске православне цркве” види се да су закључци руководства Српске православне цркве стриктно спровођени. На заседању Светог архијерејског сабора, 1. августа 1937, представник Светог синода је званично обавестио највиши црквени орган који су министри и народни посланици „радили на спровођењу конкордата, а и у Народној скупштини дана 23. јула т. гласали за поменути законски предлог о конкордату и тиме се огрешили о Српску православну цркву”, па је митрополит Доситеј, заменик патријарха и администратор Архиепископије београдско-карловачке одлучио да се: „Др Милан Стојадиновић, министар спољних послова и председник Краљевске владе, из Београда и још осам министара православне вероисповести предаду црквеном суду Архиепископије београдско-карловачке, с тим да се именованима, до решења црквеног суда, ускраћују све црквене почести”.

Истом одлуком, због исте кривице и истом суду предати су Стеван Ђирић, председник Народне скупштине, и шест посланика православне вере са територије београдско-карловачке архиепископије.

Међутим, санкција према „јеретицима” тиме није окончана. Колико год је сама одлука о предавању виновника надлежном суду била оштра и непријатна, за оне на које се односила још је непријатнија била препорука како одлуку треба обнародовати и спровести:

„Истовремено одређујемо да надлежни свештеник не може улазити у кућу напред именованих ради вршења свештених радњи без нашег нарочитог претходног одобрења. Ова се наша одлука има јавно прочитати вернима после прве наредне свете литургије, у свим црквама Архиепископије београдско-карловачке и учинити све што је потребно да у цркви тада буде што више парохијана”.

У образложењу се, такође, препоручује да не само свештенство избегава додир са кажњеним лицима „него се трудити да и верни заузму исти став према њима”. На крају је изражено уверење да ће свештенство дата упутства схватити „као своју највећу и свету дужност”. (12. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Ево пред нама правог исповедања вере и правог светоотачког става према јересима и јеретичима, а поврх свега ево правог пастирског старања за верно стадо које јесте суштински разлог и обавеза епископа цркве Христове.

1. 7. Обарање конкордата и реакције католичке цркве

Из сагледавања конкордатске кризе и његовог обарања, а са данашњег аспекта, сасвим је јасно да је најзаслужнији за успех у овој бесомучној борби био сам патријарх Варнава који је, иако упокојен, задао завршни ударац јеретичима и њиховом злоделу. Иако су папофили крајње безумно ликвидирали патријарха, мислећи да ће тако лакше решити свој проблем, нису били свесни да опет по премудрости Божијој несвесно извршавају саму вољу његову, која се огледала у апсолутној победи православља над безумним јеретичима. Брутално отровавши и убивши патријарха српског, несрећни јеретици су убили физички само његово тело, али не и његову душу, која се самим тим мученичким начином страдања овенчала још већим венцем славе Божије и винула попут птице у вечно царство Божије. Папофили и издајнице православља такође су забаоравили и занемарили историјски борбени дух српског народа, који је тада, изгледа, могао бити уздрман и пробуђен једино оваквим потресним догађајем као што је патријархова насилна смрт.

Наравно, све ово није могло проћи без бурне реакције оних који су и подметнули ово „кукавичије јаје”, Ватикана и католичке цркве, од којих се први огласио, нама Србима добро познат злочинац надбискуп Алојзије Степинац, који је у поздравном говору представнику Ватикана у Београду задуженог за увођење конкордата надб. Пелегринетију, у тренутку када се овај враћао у Ватикан да објасни Св. оцу разлоге неуспеха, изговорио следеће:

„Знајте, узорити господине, а то испоручите и Св. оцу, да нас никада неће уплашити бура која се данас са свих страна диже на Петрову лађицу (..)”.(13. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Коначно је после овога и своје крајње огорчење и незадовољство изразила и сама Св. столица и сам поглавар папа Пије XI на свечаном конзорцијуму 16. маја 1937. у Ватикану, где каже:

„Доћи ће дан – а волео бих да то не морам казати, али сам дубоко увјерен – да доћи ће дан, када неће бити мален број душа, које ће зажалити што нису широкогрудо, великодушно и активно примиле тако велико добро као што је оно, које је заступник Исуса Христа нудио њиховој земљи, и то не само ради црквене и верске слоге народа, већ ради социјалне и политичке слоге, мада одлучно одбијамо да политика буде наша ствар, наш посао”. (14. „Затамњена историја”, Милош Милошевић, Београд 1994)

Колико год био уверљив, папа и његова Св. столица нас баш нису уверили да у католицизму и Ватикану нема политике, јер са гледишта данашњих светских и политичких догађаја, мало је места – чак бисмо рекли да их нема, где Ватикан и црна интернационала није умешала своје прсте. Томе смо сведоци и ми данас на нашим просторима.

Овде не можемо да изоставимо паралелу између једног оваквог исправног црквеног става који је црква имала тридестих година, и који је резултирао и самом анатемом и министре и народне посланике и све остале политичаре који су учествовали у доношењу једне противцрквене одлуке, рецимо

данашњег става патријарха и епископа СПЦ који, шта више, дају своју јавну подршку разним антицрквеним и антисрпским политичким странкама и покретима, а да не помињемо сијасет богопротивних закона и регулатива које се данас доносе у Скупштини и на које нико не реагује.

Имајући, дакле, све претходно речено у виду, закључујемо да је и поред свега трагичног што се догодило Српском народу и СПЦ у периоду конкордатске кризе, ипак ово била једна светла тачка у нашој историји, која је заблистала само на кратко да би потом пала у заборав. На том месту се нашла јер су је, нажалост, са намером тамо гурнули први – сами архијереји СПЦ постављени од стране комуниста и партије, а потом и ови данашњи њихови наследници епископи „демократе” – који више воле католике и папу него своје свете претке као што су патријарх-мученик Варнава, епископи Платон, Сава, Доситеј и остали пострадали од усташке руке.

2. Ватикан *Semper idem*

Као почетак односа између СПЦ и римокатолика сматра се управо период који је везан и за сам почетак пада СПЦ у свејерес екуменизма и ССЦ. Иако су односи током Другог светског рата из разумљивих разлога били на нивоу „међусобне неподношљивости”, период комунизма након рата је по ко зна који пут показао своје сатанско лице, стварањем екуменистичко-комунистичке теорије тзв. „братства и јединства” која је била савршена основа за поновни атак Ватикана у освајању православног Балкана. Управо доласком комуниста на власт у Србији, затим постављањем од истих комунистичке црквене јерархије и ступањем у екуменизам и ССЦ, отворила су се велика врата за улазак Ватикана и паписта на светосавско тло, а чега смо сведоци данас. Ево шта се о тим раним зачецима безакоња каже:

„Најчудније је, међутим, то што су први контакти две цркве, после рата, почели након оснивања Секретаријата за јединство хришћана 1959. године у Ватикану. С православне стране истиче се, да се председник Секретаријата, кардинал Беа, као познавалац источне традиције, много залагао да унутар Римске цркве почне дувати повољнији ветар према православном Истоку. Шездесетих година, православни богослови из Југославије одлазе на богословске студије на римокатоличке факултете у Беч, Рим и Немачку. Починје размена предавача. Организују се заједнички симпозијуми теолога. Католичка црква у Аустрији и Немачкој даје своје цркве за богослужења за православне вернике Србе. Истовремено, односи католика и православних у Југославији били су крајње уздржљиви. До првог сусрета патријарха српског Германа и загребачког кардинала Шепера дошло је 25. априла 1968. године у Сремским Карловцима. Кардинала су пратили ђаковачки бискуп Стјепан Бојерлајн и тадашњи помоћни бискуп загребачки др Фрањо Кухарић, а са патријархом су били митрополит загребачки Дамаскин и епископ сремски Макарије. Одјек тог сусрета био је врло велик и позитиван.

Сусрели су се исте године у Београду и Љубљани надбискуп Јосип Погачник, тада в.д. председника Бискупске конференције у Југославији. Касније су сусрети највиших представника постали нормална појава. Најпознатији су редовни 'међуфакултетски екуменски симпозијуми' богословских факултета у Београду, Загребу и Љубљани. О сарадњи често пише штампа ових

верских заједница, а поједине теме разрађују теолошки часописи. 'Мора се констатовати да листови и часописи једне цркве пишу веома објективно о збивањима у другој цркви'". (15. „Српско православље”, С. Релјић и М. Петровић, Београд 1989)

Од тада је, нажалост, кренуло по оној старој српској: „Тиха вода брег рони”, те је тиха и тајна обрада народа уродила плодом. Данас смо сведоци да јеретички папски кардинали и бискупи у виду разних делегација „не избијају” из храмова и манастира СПЦ, а што је још горе и епископи и свештеници СПЦ не остају дужни, те се на све начине труде да се својим присуством на заједничким молитвама у католичким храмовима „реванширају браћи у Христу”. Упоредо са тим безочно занемаривање спасења верског српског народа од епископа СПЦ иде дотле, да имамо скоро масовну појаву да народ, подржан „безумним теологијама” истих СПЦ званичника и тешком материјалном ситуацијом, прелази и прима католичку веру, и то за шпорет „Смедеревац” и метар дрва за огрев. Просто је невероватно колика је небрига епископа СПЦ према верном народу и сиротињи, док је са друге стране велика ревност истог клира СПЦ за куповину луксузних аутомобила, најмодерније опремање епархијских дворова, наплаћивање светих тајни (симонија) и епархијских пореза. А сву ту грамзивост и среброљубље вешто користе лукави „пријатељи” – безбожни паписти, те њихова „сестринска црква”, мало по мало купује сироти верни народ српски, разграбљујући тако стадо Христово, на очи „слепим пастирима”. Најновији овакви догађаји одиграли су се пре само десетак година, а ради се о масовном прекрштавању српске деце у Сплиту и целој Хрватској, на очиглед целе српске и светске јавности која није показала никакву реакцију или макар саопштење. Поводом ових немилих догађаја свештеник СПЦ – Ж. Гавриловић у отвореном писму Синоду СПЦ каже, цитирамо:

Светом архијерејском синоду Српске православне цркве, свим релевантним државним установама Србије и средствима информисања јавности, Београд 2. јун 2003.

О поновном духовном геноциду покрштавања српске деце у Загребу!

Поштована господо архијереји,

Био сам донео одлуку да вам више не пишем никаква писма, јер и она која сам вам до сада написао нису имала никаквог практичног одјека, осим што су навукла вашу мржњу на мене. Међутим, брига за духовно стање нашег народа и за његов опстанак на овим, вековним нашим огњиштима, натерала ме је да вам се поново обратим. Ово тим пре што до сада нисам чуо да је наша црква, држава или нека медијска кућа уопште реаговала на ударну вест „Гласа јавности” (бр. 1.720, од 28. маја 2003), објављену на његовој првој страни, па сам стога сам принуђен да то овим путем, колико-толико, покушам да исправим.

А та вест, под насловом: „Српска деца прешла у католике” гласи: „У Сплиту се од 5.400 Срба, колико их је у овом граду било 1991. године, на последњем попису само девет изјаснило да су Срби, а у Загребу је око 20.000 српске деце из православља прешло у католичанство, рекао је Зоран Пусић из Грађанског одбора за људска права, Загреб”.

Мене је ова вест шокирала и пренеразила, па сам болестан од како сам је прочитао, а вас баш брига за то... У исто то време, док нам Хрвати убијају одрасле људе у Хрватској, не дозвољавају повратак прогнаних, дискриминишу оно мало преосталих Срба у сваком њиховом „катору”, преводе нашу децу у римокатолике, и то не само у Загребу, а кажу да то чини и надбискуп Хочевар у Београду, као што је некада чинио надбискуп Перко – давајући Србима потврде да су прешли у римокатолике, како би сачували своју имовину (куће) на Јадранском приморју које су с муком градили, наше државне велможе устоличују Хрвате на министарска и директорска места овде у Србији. Познат је случај вицегувернера тадашње Народне банке Југославије и садашње банке Србије, Јелачића (није бан Јелачић, можда његов сродник), који је поред два пасоша (хрватског и мађарског) за два дана добио и југословенски, без икакве провере и против националног интереса овог народа, како би могао да постане вицегувернер овде у Србији, да не говорим о многим другим појединцима.

Питам вас све: које и какве положаје заузимају Срби у Хрватској, у БиХ, на Космету, у Македонији, чак и у Црној Гори? Наши преци су висили на коцу, распињани на крст, живи поткивани као да су коњи, од очева данашњих усташа и мудахедина; сетимо се ђакона Авакума, Хаџи Бере, Рувима, Платона Јовановића, Петра Зимоњића и бројних других, а данашњи православни Срби су постали најотуђенији народ у свету, отуђени од своје вере, нације, државе, културе, традиције, и то не само они у држави, него и они у цркви. Ко данас у цркви или држави брине бригу о Србима?

Дакле, у то време, док Хрвати покрштавају нашу децу и преводе из православља у римокатолике, наше црквене велможе се љубе са Бозанићем, Туђманом, Хочеваром, римским папом Војтилом, какав је случај са поглаваром СПЦ недавно у манастиру Бегалици са делегацијом Св. арх. синода и њеном посетом римском папи, са једним нашим епископом, који води групу од четрдесетак својих свештеника у посету римском папи, да им он подели „благослов” и по који златник, а да не говоримо о међудржавној посети наших обезбожених политичара Римској курији и залагање да папа посети Београд и Црну Гору. Знају ли они ко је и колики антихришћанин римски папа?!

Дакле, они нас каменом, а ми њих хлебом, у стилу оне наше народне пословице која има извориште у Светом писму. И све би то било у реду када бисмо, барем, тим нашим хришћанским ставовима изазвали успавану савест код римокатолика: да се пробуди њихова савест за злочине које су нам починили у сва три рата и изазове хришћанско покајање за зла која су нам нанели и која нам још увек наносе, све у нади да ћемо у „браћи” римокатолицима пробудити хришћанску љубав и покајање за злочине које нам чине.

Узгред да напоменем, да ја нисам никада видео толику радост код поглавара наше цркве као ону коју је имао на лицу када се љубио са надбискупом Хочеваром у манастиру Бегалици, као да је он римски папа, а овај му подређен бискупчић или као да му је хтео да каже: Оче! Дело сврших које си ми дао да извршим! (ср. Јн. 17, 4). Ту „идиличну слику пољупца” нашег поглавара са Хочеваром и његовом свитом не желим да прилажем уз ово писмо, јер је она већини наших верника позната. Мање је позната једна друга слика, ко-

ју сам слободан да приложим уз ово писмо, иако располажем са много других сличних фотографија, о новом „Јудином пољупцу” једног нашег епископа пред Саборним храмом у Нишу, који се у време тог „пољупца” поправљао, непосредно пре него што је тај храм запаљен и изгорео у подметнутом пожару одмах после овог „Јудиног пољупца”.

Питање за господу архијереје у цркви

Питам вас, господо у цркви: шта сте учинили да заштитите српску децу од дискриминације, покрштавања, убијања, злостављања овде или у свету?! Уместо тога Ви се љубите са папом и његовим прелатима, сарађујете са онима који нас уништавају, не на нашу заштиту и биолошки опстанак него напротив. Ви љубите руку јеретцима. Епископ, или ма које свештено лице, које љуби руку јеретику или сарађује са њим, или молитвено општи, не само светотајинствено молитвено општи, како уче „модерни” теолози које је комунизам школовао, одлучио је себе од православља, по канонима наше цркве и учењу светих отаца.

Знате ли, господо у цркви: где вам је надлежни епископ чија су деца „покатоличена”?! Намерно сте га преместили да буде митрополит целе Италије, да би непријатељ његово стадо распудио и вуци грабљиви буквално поклали његове овце?! Зар не осећате грижу савести, ни ви ни он, као да сте најамници у цркви, а не пастири цркве Христове? Присетите се речи Господњих: „Најамник, који није пастир, коме овце нису свете, види вука где долази, и оставља овце, и бежи: и вук разграби овце и распуди их” (Јн. 10, 12).

Уместо свега што би требало да чините и да се одупрете истребљењу православних Срба, ви позивате Србе да изађу на гласање и легализујете шиптарску сецесију Космета; шаљете епископе и митрополите на преговоре са папом, да му љубе руку и скуте, а он нам поново одузима децу и преводи их у „јаничаре”, а наши епископи, чак и митрополити седе са њим и његовим прелатима и целатима и „преговарају”. Папа већ заказује посету РС да у самостану Петрићевац изврши беатификацију Ивана Мерца, идеолога усташке организације, у самостану чији су калуђери – фрањевци учествовали у клању и истребљењу православних Срба. Сутра ћете, можда, и ви позвати чак и самог папу себи „у походе”. А папа вам, преко својих прелата и целата, распуђује стадо, покрштава већ крштене Србе у Хрватској, Србији, Космету, Босни и Херцеговини, ствара дивље цркве у Македонији и Црној Гори. Ви се тобоже борите за шачицу православних Македонаца, што није за осуду, а допуштате папи да одвери и однароди стотине хиљада православних Срба у Хрватској, Босни и Херцеговини, по оној народној „да се Власи не досете”! Као да то чините у знак „захвалности” према „светом оцу” што вам је отео паству, а вама помогао да се „курталишете” обавеза жртвовања за своје вернике, заборављајући Христову науку: „Од ове љубави нико нема већу, да ко живот свој положи за пријатеље своје” (Јн 15, 13). Шта ће вам јадни ваши животи и митре, ако изневерите Господа Христа, ако се одрекнете једнога од његових малих (Мт 25, 45)? А и сада то исто недело – покрштавања Срба – чини папа у Београду, Шиду, Шапцу, Ваљеву и по другим градовима Србије, преко својих прелата и целата, док наши великодостојници њега тапшу и улагују му се, а он поступа богохулно и јеретички – покрштавајући право-

славно – крштене Србе да постану „нови јаничари” остатку остатка српског народа, а не чини то некрштеним муцахединима.

Чак, као „приде уз ћар” ви, црквени велокодостојници, вводите у СПЦ „инструменталну музику” преко звона на храму Светог Саве, изграђујете рељефе и барелефе од наших светитеља, какав је случај у Соко манастиру са кипом св. Владике Николаја, кога освећује лично поглавар наше цркве, затим попрсје Светог Саве у порти храма Светог Саве у Београду, што све није у духу православне уметности и што је органски неспојиво са њом кроз векове. Уосталом, зар није још у Старом завету заповеђено: „Не ради себи лика резана нити какве слике од онога што је горе...” (2. Мој. 20, 4 – 5)? Зато није никакво чудо:

а) што радници на градњи овог храма гину, јер раде и празницима; што купола Храма благо тоне; што нова скупо купљена звона прскају, јер Господ даје своје симболе и знаке људима, али људи у цркви: „Уста имају, а не говоре; очи имају, а не виде; уши имају, а не чују” (Пс. 135, 16-17).

Питам се: да ли сте за све ове пропусте и нерад свесни своје историјске одговорности, посебно за нерад и окренутост материјалном животу, за своју недопустиву индоленцију када су у питању интереси православља и заштита православних Срба? Или, како зли језици кажу, да неко у врховима СПЦ ради за интересе Ватикана, ако је СПЦ купљена „Петровим новчићем” да, као Јуда, изда православног Христа у српском народу и прими римокатоличку „прелест и јерес” преко злогласне уније! Неки кажу то отворено да има ватиканских плаћеника у СПЦ, неки прикривено, али се „шлушка” и требало би јавно изаћи са истином пред народ... Знам, исто тако, да бројни представници цркве, свака част малом броју изузетака, нису на висини свог позива, мисионарског служења и задатка, као ни моралног живота који од њих захтева вера православна.

Ако је тако, а тако јесте и то могу доказати, зашто се онда бројни епископи љуте на блаженопочившег оца Тадеја који је казао да је ДБ убацио велики број својих агената у СПЦ да у њој изнутра роваре против црквених интереса и интереса нашег народа, ако то није истина?!...

Па зато вас најучтивије питам: са чим ћемо изаћи пред Светог Саву, пред све наше светитеље, пред свете епископе: Платона, Петра, Саву, Доситеја, Ђакона Авакума и пред хиљаде других, знаних и незнаних, српских светитеља, ако вам непријатељи, као гладни вуци, распуђују ваше стадо, а ви ништа не предузмете да га сачувате! Мислим да добро знате коме је Господ рекао: „Каква је корист човеку ако задобије сав свет, а души својој науди?!” (Мк 8, 36).

... Мислите ли на суд Божији, на суд пред историјом и потомством? Да ли знате „су чим ћете изаћ’ пред Милоша”, пред Светог Саву и, коначно, пред Господа Христа, чијем стаду не служите као пастири него као најамници, мислећи само о својим сопственим, а не о општим, народним интересима?! Ви се богатите, а ваш народ сиромаша, гладује и изумире; ви се ширите и уживате, а ваш народ се скупља, смањује и нестаје; ви владате моћно, чак рекао бих насилно, владате остатком српског народа овде у Србији, не дозвољавајући народу ни „да писне и завапи за помоћ”, а ваш народ робује у суседним државама које су створене на рачун животног простора српског народа, робује и пати баш као у Дежевој и Чаушескуовој Румунији. Имате ли савести

и државничке мудрости да станете пред светог великомученика кнеза Лазара, који је положио главу да би сачувао Косово, које ви и ваши претходници распродајете, а да не поцрвените”. (16. „СПЦ на распећу између Истока и Запада”, Ж. Гавриловић, Београд 2003. стр. 119-127)

Из овог крајње искреног и очајног тона и излагања писма једног свештеника успаваном Синоду и духовно оболелим епископима закључујемо да у суштини испод површине проблематике предаје Ватикану и папи светосавског жезла, постоји много више разлога и узрока, које су као кулминацију свога безакоња, издаје и гнусобе дале отпадање од свега светог, православног и светоотачког и нажалост СПЦ учиниле једном безблагодатном, обичном, световном политичком организацијом са свим њеним политикантским особинама.

Но вратимо се нашој теми и послушајмо шта о односима СПЦ и паписта мисли В. Димитријевић у својој књизи, цитирамо:

„Данас су неки Срби, по ко зна који пут у новијој „југословенској” историји, спремни да верују да папа жели да се с нама „сједини у љубави”. Има Срба (чак и епископа), који мисле да су поступци цариградских патријараха Атинагоре, Димитрија и садашњег Вартоломеја (који су се грлили и љубили са папама Павлом Шестим и Иваном Павлом Другим) нешто што би сви требало да следимо. За то време, прозелитски јуриши се настављају (Ватикан поставља своје бискупе, језуите – мисионаре, у Сибир; јуриша на Украјину, итд). Надбискуп београдски Франц Перко, који се у Србији залаже за екуменизам и толеранцију – „међу својима” говори сасвим друго. Тако је 14. листопада 1995. у Постојни, на Другом сусрету бискупијанских Каритаса за област земаља Алпе – Јадран, пред представницима католицизма из разних земаља рекао и ово (препричала Информативна католичка агенција – Загреб, у свом билтену од 19. листопада 1995): „У доба ослобађања од Турака у 19. столећу Срби су водили много ратова са силним округностима. Повјесничари (поименце Димитрије Туцовић) биљеже како су сами српски устаници мрцварили љешеве својих погинулих бораца, резали им уши и носеве, а затим их показивали еуропским новинарима као примјер турске округности. Стога је доиста потребно опрезно примати тврдње које одонуд иду у свијет о страшним покољима и округностима како у овом рату, тако и у прошлом, нпр. кад је ријеч о силно умноженом броју жртава у концлогору Јасеновац”. За нетрпељивост Срба према римокатолицизму, Перко је оптужио комунистичку пропаганду, која је од Степинца направила „ратног злочинца”. „Да се католичка црква у Хрватској у оно доба кајала због усташких злочина, то не би – сматра Перко – приносило помирењу, него би било схваћено као признавање кривње за оправдање освете”. (17. „Папа у Србији, да или не”, В. Димитријевић, Милановац 2000)

Слушајући овакве, крајње лажне изјаве лукавих злоначалника католика, прост човек просто не може а да не констатује, да су паписти и унутар себе и споља без икакве трунке покајања и разума и да се дефинитивно илузија о „заједничкој љубави” о којој маштаре данашњи СПЦ папофили, развила у једно духовно – патолошко стање које је, нажалост, постало и стање самих духовних лекара – епископа и клира СПЦ.

Из текста се утврђује на шта је све био спреман Ватикан да би покатоличио Србе. У тексту се наводи и претња Ватикана Србима зато што је пао конкордат. Ту претњу Ватикан је остварио већ 1941. године, неколико година након пада конкордата. Идентична ситуација је била и 1990. године, када је Ватикан изнео претњу да ће се Србија свести на Београдски папалук. Као што су након пада конкордата уследили усташки злочини над Србима током Другог светског рата, тако су након претње да ће Србија бити сведена на Београдски папалук уследили злочини над србима од 1990. године. Оба пута је наређење за вршење злочина над Србима издао папа. Године 1941. то је био Пије XII, а 1990. године Јован Павле Други.

31. 3. На страницама од 243 до 248 је текст:

2. 1. Прекретнице у прошлом веку

Иако је доста прошло од времена када је живео Св. Сава па до данас, борба и циљеви латина су остали исти и непромењени, а то је поковање православља и православног верног народа српско Најјаче ударе од стране папе и римокатолика доживели смо ипак у периодима пре и за време Другог светског рата, за које се може слободно рећи да су једна од тежих историјских Голгота и распећа српског народа.

У претходном делу ове књиге дали смо преглед везан за предратни период у коме је папа покушао поробљавање Србије кроз наметање конкордата, а што се самог Другог светског рата тиче и деловању продужене руке Ватикана – НДХ-зије покушаћемо да у овом делу документујемо неке, вама већ можда знане чињенице. Погледајмо шта о том страдалном периоду каже В. Димитријевић:

„Други светски рат је за Србе значао ужас над ужасима: римокатолицизам је своје борбено лице показао преко усташког покрета, који је свим силама настојао да спроведе план по којем трећину Срба треба побити, трећину протерати, а трећину наметнути папизам. Било је, наравно, часних људи, од верника до бискупа, који су се таквом лудилу супротставили; али духовни вођа хрватског римокатолицизма, Алојзије Степинац, благословио је постојање и деловање Павелићеве државе-кланице. Хрватска, као „предзиђе кршћанства”, морала је бити очишћена од „шизматика” и „Бизантинаца”. Када је ушао у православни храм у Глини, пре но што је почео да коље, један од усташа је рекао Србима да су на смрт били осуђени још 1918. године, уласком у државу Срба, Хрвата и Словенаца. И крв православних, причешћених Христом истинитим, потекла је потоцима”. (18. „Папа у Србији, да или не”, В. Димитријевић, Милановац 2000)

Сматрамо да је реч „потоцима” ипак исувише блага јер за оно што се рецимо десило у самом концлогору Јасеновцу, најблажи израз јесте „реке православне српске крви”.

Иако се данашњи папа, поглавар римокатоличке јереси, стидљиво јавно извинио за геноцид учињен над Јеврејима у Другом светском рату, некако је по ко зна који пут прескочио своју „исприку” за геноцид над српским народом. И не само то, него је још 1999. године јавно подржао још једно злодело белосветских слугу сатаниних – бомбардовање Србије. Но овоме лудилу паписта нема краја. Врхунац може се рећи, достиже 3. 9. 1998. године у Марији

Бистрици, када папа лично присуствује и врши „беатификацију” (проглашење за блаженог) надбискупа Алојзија Степинца, највећег усташког злочинца и крвника, кога својевремено памтимо по подршци упућеној усташким злотворима као нпр. речима: „Колико Срба убијете, толико ће вам греха бити опроштено”. Погледајмо шта и о овом догађају каже В. Димитријевић, цитирамо:

„Степинац је светац?

Уношење у римокатолички календар, у јесен 1998, кардинала Алојзија Степинца („беатификација”, проглашавање „блаженим”, што је увод у канонизацију), упркос противљењу многих угледних личности Запада, била је плод жеље римског папе да се одужи својим верним Хрватима, вековном „предзићу кршћанства” пред „Бизантом” и источним „шизматичима”, то јест православнима. Папа Иван Павле Други, упркос помирљивом и екуменистичком речнику, није нимало мањи мрзитељ православног Истока од било ког свог претходника. То је папа који је отворено тражио бомбардовање Срба у Босни и Херцеговини 1995. године („Понекад је потребно објавити рат рату”, рекао је тада).

Ко је био Алојзије Степинац, довољно је познато. Још пре Другог светског рата у свој дневник је записао речи непријатељства према Србима. Када је ендехација почела да постоји, он ју је одмах поздравио надбискупском окружницом, у којој је истакао да се римокатолички пастири у Хрватској придружују „народном веселју и заносу”, „пуни дубоког ганућа и топле захвалности Божијем Величанству”. Тада је изјавио: „Познајући мужеве који данас управљају судбином хрватског народа, ми смо дубоко увјерени да ће наш рад наићи на пуно разумијевање и помоћ”. Свим свештеницима је наредио да служе „Те Оеи”, службу захвалности Богу због успостављања ендехације. Крижарска братства су била редови нарочито активних римокатоличких верника, који су и у Краљевини Југославији деловали са Степинчевим благословом. У њиховом листу „Недјеља”, 27. априла 1941. писало је: „Војска Адолфа Хитлера, вође њемачког народа, била је најсвечаније дочекана у хрватским крајевима јер су срушили ту омражену кућу звану Југославија (...) Да живи поглавник др Анте Павелић”!

Римски папа Пије XII послао је одмах свог легата Рамира Марконеа, који ће му бити повереник за односе са Павелићевим режимом. Исти тај папа поставио је надбискупа Степинца за војног викара „sine titulo” за хрватску војску. Хрватска војска су били домобрани (регуларне јединице) и усташе (ударна песница режима). И једнима и другима духовни отац је био Степинац.

Исте, 1942. године, Степинац је ушао у Хрватски сабор заједно са још једанаест свештених лица Римокатоличке цркве. Степинац је том приликом, пре но што је Павелић крочио у Маркову цркву у Загребу, одржао поздравни говор. Као што у својој студији запажа Ђакон Милорад Лазић:

„Психолошки и морално, А. Степинац је пристао на пуну сарадњу са усташком НДХ тиме што се укључио у фундаменталне структуре режима – војску, као викар, и Хрватски сабор, као његов члан” (М. Лазић, „Крсташки рат НДХ”, „Сфаирс”, Београд 1991).

Сви су следили пример надбискупа. Хрватски језуити, у свом „Гласнику Срца Исусова”, писали су да су се око поглавника „окупили најбољи синови хрватског народа”. Број 3. из 1942. године, поводом дана крунисања папе, дао је слику Хрватске као „Државе Божје” која постоји са папиним благословом. Текст се завршава клицањем: „Папа је нама Крист на земљи! Рим је нама вјечни град! Пије XII је за нас који вјерујемо носилац свију Божијих права, живи господар вјечнога краљевства”.

У фебруару 1944, опет са Степинчевим благословом, изашао је молитвеник „Хрватски војник”, у коме се налази оваква молитва за поглавника: „Боже, кому свака власт и достојанство служи, подај слуги својему поглавнику нашем Антуну, сретан напредак његова достојанства у којем да се Тебе увијек боји. Теби вазда угодити настоји. По Криту Господину нашем Амен”. Ту је била и молитва за усташе после давања „присега” (заклетве), а молитвеник је садржавао поуке од којих се истиче она о обавезној послушности свакој наредби претпостављених. У кратком прегледу „кршћанског” смисла хрватске „повијести” наведена је (као хрватска!) изрека: „За крст часни и слободу златну”! (иако Хрвати кажу „криж”), а међу јунацима је истакнут Јуре Францетић, оснивач злогласне, чудновишне „Црне легије”.

Још 1934. Степинац је у свом дневнику записао: „Да је већа слобода и доволно радника (већина) – Србија би била за 20 година католичка”. Жеља да се Срби покатоличе остварила се кад је основана Павелићева држава. Тада је папина „Света Конгрегација за Источну цркву” Степинцу послала упутство о превођењу „несједињених” (православаца) на папину веру. Степинац је одредио комисију за прекрштавање Срба, који су, по одлуци хрватске владе, одмах по преласку на католицизам, сматрани Хрватима. Људи су мењали своју веру у страху од усташког ножа, штитећи голи живот, мада је Степинац лицемерно упозоравао да нико не треба то да чини под принудом.

Усташтво је и после Другог светског рата сарађивало са Степинцем. Усташе су се криле на Каптолу, и ватиканским „пацовским каналима” бежали на сигурно. На Каптолу је чувана и њихова државна архива; на Каптолу је било и злато које су опљачкали од својих жртава. Све је то Степинац знао, и све то није могло проћи без његове дозволе.

И такав човек, духовни отац ендехазије у којој је убијено око милион људи, од којих највећи број Срба, унет је у римокатолички календар као „блаженик”. Папа га је свим верницима препоручио као новог заступника пред Богом. (наше подвл.)

Усташтво је било дубоко прожето духом римокатолицизма. Идеолог усташки, књижевник Миле Будак, у свом говору у Карловцу, 13. јула 1941, рекао је: „Браћо и сестре! Цијели усташки покрет темељи се на вјери. То је прије свега велика вјера у нашу праведну ствар, велика вјера у Свемогућег који праведнога никад не оставља. На нашој оданости цркви и католичкој вјери темељи се цијели наш рад, јер нас је повијест научила да кад овдје не бисмо били католици, да би нас давно нестало (..).” (19. „Папа у Србији да или не”, В. Димитријевић, Милановац 2000)

А да су циљеви и идеје остали исти и да се без обзира на милионско страдање и патњу српског народа нису битно изменили за протеклих 60 година

потврђује и сам детаљ са „беатификације” ватиканског и усташког „сина погибли”, у коме приступајући папи хрватски надбискуп Бозанић говори:

„Свети оче, као надбискуп загребачки, понизно вас молим да се удостојите убројити међу блаженике часнога слугу Божјега Алојзија Степинца”, позвао је надбискуп Бозанић папу Ивана Павла II, након чега је Петров наследник изговорио формулу беатификације. Реликвијар с моћима блаженога Алојзија Степинца и еванђестал главни су дарови које су у име надбискупија и бискупија Хрватске бискупске конференције уручени папи Ивану Павлу II, након литургије беатификације „кардинала који је оставио неизбрисив траг у хрватској повијести”. (20. „Свети отац у Марији Бистрици”, чланак од 3. листопада, мхт)

Нажалост, господин Бозанић је био врло „скроман” приликом ове своје изјаве, те није поменуо и неизбрисивост трага „блаженог злочинца” у историји православног српског народа, на пример у масовној гробници и мучилишту Јасеновцу итд. Но, на нашу велику жалост, ни ово стравично сазнање о злочинима над српским народом није спречило патријарха српског Павла, да 11. јуна ове 2004. године, „срдечно и с братском љубављу” прими у Патријаршији тог истог надбискупа Бозанића са још гомилом јеретичких жречева и то уз присуство још два епископа чланова Синода СПЦ, Јованом шумадијским и Григоријем захумско-херцеговачким. (21. „Новости”, субота, 12. јул 2004, стр. 3)

Све ово, просто као да је „заборавио”, рецимо и ђакон СПЦ Љубомир Ранковић када је крајње срамно, лицемерно и безочно изјавио: „Најављеним проглашењем Алојзија Степинаца за свеца, Римокатоличка црква показује да води рачуна о свом народу, а ја као човек и свештеник изражавам дивљење према том чину” – и додаје да постоје неке тврдње да је Степинца благосиљао неке усташке злочине над српским становништвом, али да то никада није доказано”. (22. „Ђакон СПЦ о Степинцу”, „Вјесник”, 9. септембра 1999)

Можда би требало да српски народ и породице које су изгубиле своје ближње лицемера и издајника „Ђакон” Ранковића обавесте „телеграмом” о злочинима усташа над српским живљем у току Другог светског рата на подручју НДХ-зије или да му можда сви заједно уплатимо ескурзију за обилазак на стотине српских губилишта, костурница, јама и Јасеновца? Но, на нашу велику жалост, фарисеј Ранковић као „високо школовани кадар СПЦ” све ово наведено савршено добро зна и све му је кристално јасно, међутим, он једноставно као део уиграног система СПЦ само спроводи већ постојећу политику папизма.

Знајући, дакле, само ову мучну историјску чињеницу, може ли човек верујући и родољубив поднети сву количину лажи и лицемерја са којом се данас развијају „љубавни” односи између СПЦ и Ватикана? Можемо ли као православни верници заборавити сву трагедију и распеће доживљено од паписта, а све данашње заједничке молитве љубави и дружења СПЦ са Ватиканом оправдати оном омиљеном екуменском и папофилском заповести Божијом, коју погрешно тумаче: „Љубите непријатеље своје”? Нажалост не можемо, јер је ова заповест искључиво намењена нашим личним непријатељима, а не непријатељима цркве и вере Божије, против којих имамо обаве-

зу да се боримо. Сетимо се само речи Св. Јована Златоустог који баш за оваква супротстављања непријатељима цркве и вере Божије каже: „Не пропуштите да посветите десницу”. Дакле, јасно је да, када се ради о папизму, не говоримо о нашим личним непријатељима, већ о јеретцима (и више од тога) и непријатељима цркве Божије и непријатељима православне вере, а такви, на велику жалост свих папофила, не потпадају под горе наведену заповест Господњу.

Несвакидашња је контрадикторност која се догодила исте 1998. године, када је Синод СПЦ у православно календар унео новомученике који су пострадали управо од усташке руке у периоду Другог светског рата:

„На свом Архијерејском сабору у пролеће 1998. Српска црква је у календар унела новомученике – епископе пострадали од усташког зла, вођеног идејом ’крижарског рата’: Петра, Саву и Платона, које су усташе убили, и Доситеја, који је умро од последица њиховог мучења. Такође, у календар је унет и Новомученик Вукашин из Клепаца, који је усташа што га је у Јасеновцу мрцварио, да би старца на крају заклао, са светачким миром рекао: – Само ти, дијете, ради свој посао. Заиста, онима који међу Србима мисле екуменистички, предлажемо да замисле доба у коме би се стварно ујединили православље и римокатолицизам, и у коме би свеци били заједнички”. (23. „Папа у Србији, да или не”, В. Димитријевић, Милановац 2000)

Да ли то заправо значи, да пошто се СПЦ и паписти декларишу као две „сестринске цркве” и као два „плућна крила”, да би ми Срби требало ускоро да прослављамо и сестринског светитеља блаженог злочинца надбискупа А. Степинца заједно са нашим мученицима Петром, Савом, Платоном, Доситејом, и новомучеником Вукашином из Клепаца – које су усташе убили, а чији је духовни вођа био сам „блажени”?

Поставља се питање: могу ли нас – српски народ – у све то убедити СПЦ и њене владике које бесрамно склапају јединство са непријатељима Христовим – папистима, примајући од њих заузврат прљави, проклети и мученичком крвљу натопљени новац?

Размислите сами!

У тексту се чињенично износи скраћена историјска ретроспектива злочина над Србима. Уједно се прави и поређење са најновијим догађајима од 1990. године, када је Јован Павле Други преузео кормило организованог вршења злочина над Србима.

31. 4. На страницама 262 и 263, под насловом „Папа о Његошу”, налази се текст:

Није наодмет навести и писмо, нешто скраћено, поводом грађења маузолеја на Ловћену и рушења Његошеве капеле, које је 28. децембра 1969. упутио митрополиту црногорско – приморском Данилу Дајковићу папски изасланик Франциско Паловинети:

„Носим вам специјалну поруку Светог оца папе и његову поруку треба лично да уручим, па сам радо прихватио овај напорни пут да се уз његов благослов овјековечи труд и обезбиједи Ваша сагласност и саучешће, што је изричито жеља Св. оца папе, па сам пошао на овај историјски пут који треба да овјековечи вас.

Много се постигло и Св. отац папа је веома задовољан и предложио је да би било најбоље да се скине она капела и смјести у музеј или Његуше, где би одговарала намјени, гдје историја тога времена изумрлог старог народа још једино може да се види.

Свима је јасно да садашњи народ нема више ништа заједничко са некадашњим народом оријентисаним великосрпском идеологијом, која је злоупотребила свој народ, који ето, може се рећи потпуно изумире. Нови народ са новим навикама и новим животом је народ будућности и нових прегнућа, па је вољан Св. отац папа да овај народ свесрдно помогне и да га поврати у праву Христову вјеру, зашто је вољан да даде 500 милиона лира као помоћ за изградњу маузолеја који ти храбри људи тако упорно траже – желе, па ће и папина помоћ много допринијети, па ће само тражити да у маузолеј буду смјештене кости Луције Црногорке (Озане Которске), која је још раније прешла у праву Христову вјеру и до смрти била изложена свим прогањањима, али никад није хтјела да ту вјеру осрамоти и остави.

Зато ће она бити оглашена светицом и жеља би била да се њени остаци похране у маузолеј, зашто ће бити изграђен велики и диван саркофаг који ће красити унутрашњост маузолеја.

Св. отац папа цијениће веома ваше напоре и велику душевну и просвјетну вриједност, ценећи Вашу оданост светој цркви, верујући да ће у вама наићи на сарадника у борби да се успостави у Црној Гори права Христова вјера и осамостали као новорођенче Св. оца папе. Он је вољан да све жртве поднесе и сва средства за то уложи, па једва чека да се освети дивни храм у Титограду и успостави библиотека, доведу мисионари и отпочне помагање тог доброг народа у привођењу правој Христовој вјери. У томе Св. отац папа рачуна на вашу сарадњу и вољан је да вам понуди положај међу својим најближим сарадницима, а да ви руководите свим тим пословима уз загарантовану дискрецију. То је била моја мисија и то би била порука коју сам имао да уручим са још многим другим, па како сам спријечен и како су сада заоштрене многе несигурности од пакости људи, то сам обавијештен да приликом посјете председника од стране Пачинелија и додира истог са извесним храбрим људима Титограда, да се ово сада избјегне и затражи додир или састанак у Загребу или Бакову, како би се избјегло да се предају новчана средства и награде храбрим људима на мјестима која би била подлога непријатности како тих храбрих људи, тако и свег досадашњег успеха и рада.

Изнесећи вам ово молим вас да разумијете велико интересовање Св. оца папе за ваша велика дјела и љубав према својој пастви која треба да се преведе правој Христовој вјери, зашто би ви били најпогоднија личност.

Из жеље да се све најлепше среди, молим да донесете вашу одлуку где би жељели да се лично састанемо и примите све што вам доносим, а ви ми дадете вашу сагласност или могућност, доставите надбискупији Загреб.

С особитим поштовањем, одани покорни вам Паловинети.”

Надам се да овом писму не треба коментар.

У овом тексту се износи још један доказ о недозвољеној делатности Ватикана. Ватикан по сваку цену (и новцем) настоји да преправи историју. Ватикан је био увек спреман на сва средства да би дошао до циља – покатоли-

чења свих на Балкану. Ако је Ватикан био спреман да овако јавно врши не-дозвољену делатност, онда може само да се претпостави шта је све радио скривено. У том смислу Јован Павле Други је превазишао све своје претходнике.

31. 5. На страницама 267 и 268, под насловом „Папа тражи рат против Срба” је текст:

Но, не треба да идемо далеко у прошлост, да се осведочимо о „добрим односима” са „сестринском црквом”. Историчар Милан Булајић у својој књизи „Разбијање југословенске државе 1991/92 – злочин против мира”, тврди: „Одлуке о коначном разбијању југословенске државе покренуо је Ватикан – Света столица, меморандумом државама КЕБС-а 26. новембра; договорено је на састанку папе Јована Павла Другог са немачким министром Геншером – да се оствари прије католичког Божића, 23. децембра 1991”.

Државни секретар Ватикана упутио је 2. новембра 1991. меморандум са захтевом за признање Словеније и Хрватске као независних држава свим чланицама конференције о европској безбедности; „Света столица је мишљења да је дошло вријеме да се међународно признају Хрватска и Словенија и то пре божићних празника”.

У јесен 1995. године, када је требало бомбардовати Србе у Босни, Свети отац је подржао Клинтонову политику и тражио да се објави „рат рату”.

Аутор текст именује Јована Павла Другог као главног наредбодавца свих злочина против Срба.

31. 6. На страницама од 270 до 272, под насловом „Апел из Сопоћана” налази се текст:

У својим закључцима обраћају се молитвеним вапајем Светом архијерејском сабору СПЦ:

1. Подсећамо Сабор на одлуку донету 1997. о иступању из својеретичког Светског савета цркава због тога што је он подложен све већој секуларизацији, бављењу дневном светском политиком, окренут религиозном синкретизму. Такође, ССЦ има чланице које уводе нове обичаје и праксу туђу хришћанском предању Истока и Запада (рукоположење жена за „бискупине” и „пасторине”); толеришу у својим редовима заједнице које легализују против-природни блуд (хомосексуализам и лезбејство).

2. Због свега овога безусловно тражимо да се што пре изврши одлука са Сабора о иступању наше цркве из ССЦ. Неодржива је, као неистинита, тврдња да ми то не можемо учинити, осим у заједници са осталим помесним црквама, с обзиром на то да је свака црква понаособ у ССЦ ушла. Такође није истина (како је тврђено на солунском скупу православних цркава одржаном 1998) да је учешће православних у екуменском покрету засновано на Светом предању. Неодложност и правоваљаност решења о изласку из загрљаја же-невске свејереси потврђује и чињеница да су Јерусалимска, Грузијска и Бу-гарска црква ССЦ напустиле, а Московска патријаршија се повукла у статус посматрача.

3. Тражимо такође да се однос са римокатолицима (који сви свети оци и учитељи цркве, од Фотија Великог преко Марка Ефеског до Јустина Ћелиј-

ског сматрају јересју, а не „сестринском црквом”) врати у нормалне оквире разговора о неопходном, а да се престане са било каквим молитвеним општењем са римокатолицима и папом римским под изговором „братске љубави”. У овом општењу најдаље је отишао епископ шабачко-ваљевски господин Лаврентије, који се са 36 својих свештеника у августу 2000. поклонио римском папи, тражећи његов благослов. Његови свештеници су на православно-антиминису служили у бенедиктинском самостану у Фиренци у коме је 1439. потписана срамна Флорентинска унија, што је догађај без преседана у новијој историји СПЦ. Оправдано очекујемо да ће Архијерејски сабор, следејући светим оцима, испитати повод који је довео до саблажавања верујућег народа. Противимо се финансирању СПЦ од стране инославних заједница које је често условљено „противуслугама” у области компромиса по питањима вере.

4. Свим силама се противимо најављеном папином доласку у посету Светосавској Српској цркви. У случају да се та несрећа ипак догоди (што не дао Бог) и да дође човек који је покренуо распад Југославије меморандумом државама КЕБС-а од 26. новембра 1991, благосиљао бомбардовање Срба у Републици Српској и прогласио блаженим Павелићевог духовног оца Алојзија Степинца, народ ће, као и 1937, у доба антиконкордатске борбе, умети да брани своје духовно достојанство.

5. Настојавамо да се зауставе извесне тенденције на увођењу новог календара у нашу цркву. Треба да останемо верни светоотачком календару који је у цркви присутан вековима, а потврђен је многим одлукама помесних сабора. Питање календара није питање науке него питање канонског празновања Васкрса, очувања богослужбеног круга и постова цркве, што би било поремећено увођењем новог календара. То би неминовно довело до великог раскола у нашој цркви, што се десило у свим оним помесним црквама које су увеле нови календар.

6. Очекујемо да се у СПЦ покрене унутарцрквени дијалог о свим спорним питањима духовног живота и богословља. Због свега овога забринути и ожалосћени стањем у коме се наша Мајка црква нашла тражимо и вапијемо нашим архијерејима да нас чују и услише.

На питање којим путем треба ићи, одговарамо речима светог владике Николаја: „Ми идемо путем Светога Саве, који је ишао путем крста Христова. Савин пут јесте пут националне цркве. Духом Божијим вођен и руковођен Свети Сава је изградио нашу националну цркву да се у њој као у неком добром суду чува животворно пиће Христове науке и Христове силе за српски народ кроз векове и векове. То је један одмерен и умерен суд, ни сувише голем, ни сувише мален. Јер да је сувише голем, пиће би се лако покварило, а да је сувише мален, пресушило би. То јест; ни црквени интернационализам ни протестантски субјективизам, него јеванђелски национализам. Вјеро моја, ко те уби, реци – убише ме са олтара жреци”. (38. „Куда иде СПЦ”, аутор монах Тадија, „Погледи”, јануара 2003).

У тексту се цитира писмо монаха манастира Студеница. Писмо на језгровит начин приказује неприхватљив однос Римокатоличке цркве према Србима.

31. 7. На страницама од 296 до 299, под насловом „Папа” је текст:

„Нико да вашом вјером не господари, ни цар, ни архијереј, (епископ), ни лажни сабор, нити когод други, но – једино Бо Св. Марко Ефески (Посланица наст. ман. Ватопеда)

А и ја теби кажем: ти си Петар, и на овоме камену сазидаћу цркву своју, и врата паклена неће је надвладати”. (Мат. 16.18)

Вековима јеретици из Рима настоје да на основу горе споменутог дела Св. писма докажу „да је Христос установио првенство у свој цркви, да повластица тога првенства закључује у себи највишу, свеопћу, непогрјешиву власт и да је та повластица дарована особно Петру. Ово би састављало темељ свега учења по римским богословима. На томе темељу развијају даље учење, и својим аргуменацијама доказују, да је Петар добивши то првенство, предао га, пошто је сам био епископ Рима, насљеднику своме, римском епископу, који, као такав, по божанственом праву ужива власт над свима епископима, и никакав епископ не може се сматрати него његовим опуномоћеником; његова власт стоји над цјелим епископатом исто онако, као што је Петрова власт била над свима апостолима; он по божанственом праву има преимућство над свим епископима; он је сам средиште и симбол јединства цркве; он сам непогрјешиво храни откривене истине и он има право дати им ово развиће, које нађе за корисно, а врши он то право без опасности да погрјешу; он проглашује нове догмате и сами тај чин његова проглашења достатан је, да покаже, да су ти нови догмати састављали део вјере цркве и да су постојали у предању укривено, и кад он нови догмат проглашује, епископи и вјерни немају него да се потчине његовој непогрјешивој рјечи; сабори не сакупљају се да одостовјере, да ли је заиста постојана и свеобћа та вјера цркве, коју он проглашује, него само за то, да даду већи сјај и величанство томе његову проглашењу; он сам има власт учења, и он проглашује догмате по својој особној власти. Према томе, главни и први услов, да се може бити католиком, то је признавати власт његову”. (60. Др Никодим Милаш, „Славенски апостоли...” стр. 168-169)

Колико је бесмислено ово учење, ми православни добро смо поучени од светих отаца. Овде ћемо се само кратко подсетити.

Св. Амвросије каже: „Господ каже Петру: – На овоме камену сазидаћу цркву моју” – а то значи, на исповједању православне вјере хоћу да вјерни моји буду напућени у живот”.

Блажени Августин пита: „Шта значи то: На овоме камену сазидаћу цркву моју? па одговара: „значи: на овој вјери, на рјечима: Ти си Христос Син Бога живога и још: На овоме камену сазидаћу цркву моју, значи, не на Петру, него на камену његова исповједања”.

Св. Јован Златоусти: „Оне рјечи: на овом камену сазидаћу цркву моју, значе, на овој вјери и на овоме исповједању, и тиме Христос показује, да ће многи још у њега вјеровати”. И још: „На овоме исповједању он је саградио своју цркву и тако је учврстио, да никаква опасност, пак ни смрт није кадра савладати је”. И даље: „Петру је он рекао: Блажен си Симоне, сине Јонин и тиме је обећао своју цркву на његово исповједање сазидати”. И опет: „црква је сазидана на камену, то јест на чврстој вјери”. И најпосље: „Христос каже:

на овоме камену сазидаћу цркву моју. Он није казао на Петру, јер није на чо-
вјеку него на вјери сазидао цркву своју”. (61. Др Никодим Милаш, „Славен-
ски апостоли...” стр. 175-177)

Римску подвалу о тзв. поглаварству римског епископа, помаже нам да
схватимо св. Кипријан: „Нека сваки каже своје мњење, не осуђујући никога,
нити одлучујући од цркве оне који су другог мњења. Јер ниједан није поста-
вљен епископом над епископима, нити може принуђивати своје садругове
грозом да га слушају, јер сваки епископ има једнаку слободу и једнаку власт.
И као што њега један не може судити, исто ни он не може судити друге. Је-
дини судија то је Господ Исус Христос, који сам има власт стављати еписко-
пе, да управљају Његовом црквом и да им суди”.

Такође св. Никифор Цариградски, у својем писму папи Лаву III назива
Петра поглавицом, али даље у истом писму каже: „Нови Рим (то јест Цари-
град) не уступа у вјери Староме Риму, јер је и он основан на темељу пророка
и апостола; а у цркви нема никаква надмоћија између појединих, него су сви
једно у Христу”. (62. Др. Никодим Милаш, „Славенски апостоли...” стр. 203-204)

А на питање, да ли су Римска црква и римски епископ увек имали првен-
ство, св. Филарет Московски одговара: „Мајка свих Цркава... мајка имена
хришћанског, која је изворна црква у цркви васељенској и у њој ужива првен-
ство (по речима Авита, Ер. XXIII) јесте Јерусалимска црква, коју је основао
сам Исус Христос, који је био и њена видљива и њена невидљива глава. Ову
цркву је основао силазак Светога Духа, а раширили су је сви апостоли. Ова
црква је дуже од свих других била под апостолском управом, пре свих других
је процветала у мучеништву и била велика житница из које је семе спасоно-
сног учења било расејано по читавој васељени”. И даље: „Допустимо на час
да римски епископ и буде Петров наследник, главни епископ на свету и, ако
баш хоћеш, видљива глава, поглавар цркве. Погледај што смо учинили. До
краја првог века жив је апостол и јеванђелиста Јован, омиљени Христов уче-
ник, а у Јерусалимској цркви је епископ апостол Симон Зилот, Христов срод-
ник. Да ли то значи да римском епископу дајемо предност и над њима? Убе-
ђен сам да се са овим нећеш сложити. Ако до краја првог века, док су у пра-
вославној цркви живи апостоли, римски епископи немају првенство, откуд
им онда првенство у другом веку?” (63. Св. Филарет Московски, „Једина
истинита црква”, „Светигора” 1999)

Овде бисмо привели крају наше кратко подсећање на главне јереси ко-
је исповеда „сестринска црква” официјелног православља. Но ипак даћемо
само још неке кратке цртице из дела Светих отаца.

С. Марко Ефески:

„Због чега ми помазујемо миром оне између њих (паписта) који се при-
саједињују нама? Због тога што су јеретици! (..) Од њих треба бежати као
што се бежи од змије, чак и горе, као од оних који продају Христа, и тргова-
ца Христом. Јер они, по речима божанског апостола, побожност преобраћа-
ју у добитак”. (1 Тим. 6. 5) (64. Окружна посланица Марка Митрополита
Ефеске митрополије, „Св. Кнез Лазар”, бр 1, 1994. год, превео са грчког др
Радомир Поповић)

Св. Јован Кронштатски:

„Узрок свих лажи Римокатоличке цркве је гордост и признање папе за стварну главу цркве, и то још непогрешиву. Одатле све ропство западне цркве. Ропство мисли и вере, лишеност истинске слободе у вери и животу, јер је папа на све ставио своју тешку руку: одатле лажни догмати, одатле дволичност и лукавство у мишљењу, речима и деловању, одатле разна лажна правила и установе приликом исповедања греха, одатле индулгенције; одатле унакажавање догмата; одатле фабриковања светаца у западној цркви, као и непостојећих моштију, Богом непрослављених; одатле устајање на познање Божје (2 Кор. 10, 5) и све врсте противљења Богу под видом борбе за већу славу Божју”.

„Мржња према православљу, фанатизам и прогони православних, убиства – то је црвена нит кроз све векове живота католицизма. По плодовима ћете их познати. Зар нам је такав дух заповедио Христос? Ко ме се, ако не католицима, лутеранима и реформаторима увек може рећи: Не знате каквога сте ви духа?! (Лк. 9,55)

„Код католика глава цркве уопште није Христос, него папа, и католици за папу ревноју, а не за Христа, и њихова ревност за веру увек прелази у страствени, човекомрзачки фанатизам, острвљени фанатизам, фанатизам крви и мача (ломаче), непомирљивости, дволичности, лажи и лукавства”. (65. „Истина је једна”, Свети оци православне цркве о римокатолицизму, приредио Владимир Димитријевић, „Лио” 2001. год. стр. 173 – 174)

И на крају да закључимо овај подсетник речима нашег бастиона православне вере на рубовима православног Српства, епископа Никодима Милаша, који каже: „Новштина свака, ако ништа друго не чини, ствара схизму у Божијој цркви, која мора једна бити у својој науци. Црква Божија неће моћи никада одобрити поврједе, које се њеној науци наносе. Православни имајући на својој страни најјаче ослоне Св. писма и светих отаца, они ће остати свагда вјерни древности и чврсти у науци своје цркве, а одбијаће и порицаће оно сваки нападај противу те науке, знајући да он потиче не из чистог извора. Православнима су пред очима увјек рјечи светих својих отаца, који их учвршћују у оданости њиховој светој древности и порицању новштина. „Који ће икада сматрати лажнима савјете матере и налоге оца свога? Соломон каже: Сине, слушај рјечи оца твога и немој се противити заповједи материној, и овим он показује, да све оно, што нам је писмом или предањем открио Отац, то јест Бог јединородни Син његов и Дух свети и што чува код себе наша матер црква, све су то свете истине, које се мјењати никако не смију”, каже св. Епифаније, тумачећи једно мјесто из Соломона. И ове рјечи православни добро памте, исто као што памте оне св. Василија великога: „Треба чувати свете древне догмате, који су добили особити значај и важност својом сједином, својом давношћу”, и „Све што је од древности достојно је особитога штовања, јер је све узвишено”. У древној, толико добро учвршћеној науци цркве уважање новости не може произвести него поврједу светој древности и помрачење њене сјајности и чистоте, као што добро казује папа Келестин пишући епископима Галије и корећи их што не престају мислити о новштинама у цркви: „Нека престане већ једном новштина вријеђати древност”. Ове и сличне поуке светих отаца, које се могу приложити безбројним новштина-

ма римске цркве, православни увјек пред очима имају и служе им на заштити древне простоте и чистоте своје свете православне цркве. (66. Др Никодим Милаш, „Славенски апостоли...” стр. 99 – 100)”.

У тексту се износе теолошки ставови о неодрживости фатаморгане о папи као намеснику светог Петра. Мада је и ова лаж Римокатоличке цркве откривена, сви римокатолици доследно инсистирају на њеном одржавању. Из ове лажи следи и фундаменталистичка оданост папи, а не Христу. У овом својеврсном менталном фелеру налази се и узрок свих злочина који су извршени у име папе.

31. 8. На страницама од 302 до 305, под насловом „Папизам као идолопоклонство”, налази се текст:

Папистима је, нажалост, папа важнији од Христа, а њихово човекопоклоничко безумље дошло је до „догмата” Првог ватиканског концила, по коме је „Свети Отац” непогрешив по питањима вере (иако је још у доба у коме је Рим био православан било папа-јеретика – Хонорије, рецимо). У були од 18. новембра 1302. папа Бонифације Осми је устврдио: „Ми објављујемо, тврдимо, одређујемо, проглашавамо да је потчињеност римском првосвештенику за људско биће неопходан услов спасења”. Папа Еуген је 1439. објавио да „римски првосвештеник има власт над читавим светом”, а була папе Павла Четвртог из 1559. онима који су му верни ставља до знања да „римски првосвештеник, који је на земљи заменик Бога и Господа нашег Исуса Христа, има пуноту власти над народима и царствима, и свима суди”.

Ово учење важи и међу савременим римокатолицима. Тако је бискуп Буго 1922. издао књигу „црква” у којој се каже да Христос у причешћу присуствује само „половично”, и да је у тој, најсветијој тајни он „нем”; друга Христова „половина” је – сами папа, кроз кога, тобож, Христос „говори” (несрећни паписти стално заборављају на папе какав је Александар Борџија, један од најкрвожеднијих зликоваца Ренесансе; о осталим „непогрешивима” да и не говоримо). Буго вели: „Идите Исусу, који говори: идите папи (..) Папа је Исус Христос (!) скривен под покровом који посредством људског органа наставља своју друштвену службу међу људима”. Занесени Буго бунца о „слатком осећању које се окуси пред дарохранилицом (где је папистичко псеудо-причешће, „хостија”), и крај папиних ногу”...

Овакав однос према папи омогућио је папама да стекну огромну моћ коју они и до дана данашњега поседују; јер, бити „намесник Христов” и „непогрешив у питањима вере”, имати право да ти кардинал у току мисе љуби колено – зар то не значи осетити се свемоћним и неприкосновеним, сматрати самог себе богом? За православне хришћане то је богохулство у највећој могућој мери јер Христу, истинитом Богу и истинитом Човеку, није потребан никакав „намесник”; Он, као вечни архијереј, кормилари црквом својом која броди према Царству небеском. Дух Свети, дух истине и правде, учи и упућује православне на сваку истину и на сваку правду, па је јасно да у цркви нити има, нити може бити „непогрешив” човек. По учењу светих отаца чувар истине није ни епископ, ни сабор епископа самих за себе, него сав народ Божји, наслеђе Оца и Сина и Духа Светога. И епископ може да погрешити; и сабор епископа може да погрешити; и многи верни могу да погреше. Али Дух Свети,

непогрешиви и свесилни, свагда има своје верне пријатеље и сведоке кроз које у доба заблуда и догматских застрањења блиста истина Откривења да-тог цркви.

За сва недела папизма криве су папе, чији су несрећни следбеници поста-ли човекопоклоници, сматрајући речи папине важнијим од речи Христових. Зато је узалудно очекивати да ће се неки (било који!) папа „покајати” за зло-чине усташа над Србима у Другом светском рату, јер онда би морао да се „по-каје уназад” за све своје претходнике, почев од оних који су дали благослов крижарима да у својем Четвртом рату похарају Византију и да настоје да по-католиче Ромеје. Морао би папа да се каје због инквизиције, због језуитских злодела, због слања војске на Србију и Русију, због унијаћења у Славонији и Украјини, у Белорусији, Румунији; морао би да се каје због прогона светогор-ских монаха; морао би да се каје због река и мора крви које су његови след-беници пролили убијајући православне „шизматике”, протестанте, Јевреје, Црнце, Инцијанце итд. Као што неко примети – то је теоријски могуће, али је психолошки неубедљиво. Јер, како рече Његош: „Крв је људска храна на-опака”, а институција папства због које је толико крви проливано од своје на-опакости се ни до данас није ослободила. Не заборавимо: управо због папи-зма и инквизиције на Западу је настао атеизам, својеврсни страх од „суровог” Бога кога су западњаци видели у поступцима својих папа, кардинала, биску-па и њима подређених. Трагедија западног човечанства је у лажном хри-шћанству, у безизлазу „непогрешивости” једног човека, који „намесникује” Христу, кривотворећи Његов пречисти лик не само на своју, него и на про-паст многих душа папи потчињених. Само из те перспективе постаје нам ја-сно зашто је Запад, та „колевка демократије и слободоумља”, у својим дуби-нама тако „толерантан” и пун мржње према онима који друкчије мисле.

Постоје ли папски свеци?

До пада у папску јерес, сав Запад је био православан, и многи Божји угодници су заблистали следећи Христа, Исток са висине. Италија се просла-вила исповедницима и мученицима раног Хришћанства (мошти светих Пе-тра и Павла и данас почивају у Риму), Светим Амвросијем Миланским, Све-тим Бенедиктом Мурсијским, као и светим римским епископима – право-славним папама (папа значи „отац”) – Светим Григоријем Великим, Светим Лавом Великим, Светим Мартином исповедником итд. У Француској су се јавили пустињаци у Галији, чији је живот описао Свети Гргорије Турски (из града Тура), као и многи благоверни краљеви... Ирска је имала Светог Па-трикија Равноапостолског, који је са острва молитвом протерао змије још у четвртом веку; Шкотска Светог Ајону, Светог Колумбана, Светог Мунга; Енглеска Светог мученика Краља Едварда... Било је православних светаца међу Германима и међу Романима, исто као касније међу Западним Слове-нима (рецимо, међу Чесима – Свети Вацлав и Света Људмила). Сви су они веровали у Бога у кога ми верујемо и исповедали га на начин на који га ми исповедамо, причешћујући се Христом којим се ми причешћујемо и осве-штавајући се Духом којим се ми освештавамо. Али, од кад је Запад отпао од Православне цркве и увео читав низ догматско-канонских новина, страних Светом писму и светом предању, тамо светаца нема. Не значи да нема добрих

и душевних, милосрдних и искрених људи: али светаца нема и не може бити зато што је Дух Свети одступио од оних који су почели да живе и мисле јеретички. Подсетимо се само једне чињенице – папски свештеници не могу да освештају водицу на њихово Богојављење, него су, упркос молитава и обреда, принуђени да је соли да се не би покварила; православни пак, благодаћу Духа Божијег водицу освештавају једном заувек и она се никада не може укварити. За светост је неопходно бити у општењу са Светом Тројицом онаквом какву је открио Логос Божиј, Христос.

Папска јерес уопште ни не зна за обожење нествореним Божјим енергијама којима човек од грудве блата постаје усвојено чедо Небеског оца. Њени теолози верују да је благодет стварна, а не нестворена, и да се светост задобија индивидуалистичким путем, самодовољношћу јурјидичко-моралистичког типа, као и сумњивом „мистиком”. (Тако, рецимо, постоји мистика „срца Исусовог” и „срца Маријиног”, иако Свети оци на саборима изричито забрањују обоготворење било ког дела Христовог или Богородичиног тела) Римокатолички мистичари су увек били у већој или мањој прелести, бавећи се молитвом на пијетистички и сентименталистички начин и примењујући технике молитве које су забрањене од Светих отаца (на пример, Игнацио Лојола је језуитима оставио „духовне вежбе” које се састоје у замишљању слика из Христовог живота, што је пуко фантазирање). Према томе, ни Франциско од Асизе, ни Тереза од Авиле, ни Иван од Крижа нити било који други католички подвижник нису свети у православном хришћанском смислу те речи. Сам процес канонизације код паписта умногоме је сумњив, заснован на правничком и моралистичком приступу, а често је реч о пуком администрирању „светима” одређеног краја или области. Има и трагикомичних примера: тако је Јованка Орлеанка у своје време била спаљена као вештица, а након неколико столећа је канонизована; и Терези од Авиле претила је ломача, а папа је у деветнаестом веку „свевима” прогласио неколико инквизитора, од којих је један за живота био толико омрзнут да је, као свештено лице, и за време мисе у цркви стајао у оклопу и са копљем које је одлагао тек када се причешћивао. Убили су га рођаци једне од инквизиторских жртава: папа га је римокатолицима понудио као „мученика”.

Такође, читање књига које су писали папски писци и мистичари је веома опасно, пошто та дела обилују „духом заблуде”. Дело Томе Камписа „О угледању на Христа” је, како објашњава свети Игњатије Брјанчанинов у „Азбуци духовног живота” (књига објављена и код нас), пуна прикривене гордости која се заклања маском смирења, а везу са Богом своди на распаљено маштање о „љубави” и „милости” Бога према усамљеној души, која ни не осећа потребу за црквом као литургијском заједницом. Нажалост, код нас су биле популарне књиге попут „Спјева о богочовјеку” извесне Марије Волторте, десетотомне збирке фантазија и вулгарно чулног препричавања Еванђеља, које никакве везе нема ни са Светим писмом, ни са Светим предањем православне цркве. црквена заповест: Јеретичке књиге не читати”, најпоузданији је путоказ кад се сретнемо са неким од папистичких дела, јер, како каже Свети Исак Сиријанац, „ништа тако не може да наоружа духа хуле против нас као читање јеретичких књига”.

У тексту се износе општепознати подаци о заблудивости догме из које Јован Павле Други црпи моћ. Да би владао, мора да се промени не само схватање, него и историја. У тексту су наведени и неки свеци који припадају западним територијама Европе, а који су канонизовани као православци. То је важан доказ не само спремности шта се све може историјски изменити, или прећутати, већ и доказ да је Ватикан спреман на све. Зато не чуди одлука Јована Павла Другог да се и злочинима над Србима оствари државност Словеније и Хрватске, као прва етапа у којој Ватикан добија нову стратешку позицију за освајање Балкана, а у перспективи то је олакшање приближавања Русији. Његов циљ је да уништи православље, а пошто су на путу Срби, они морају да нестану.

31. 9. На страницама од 309 до 312, под насловом „Папина екуменистичка теологија” налази се текст:

Прва књига интервјуа коју је икада дао један римски понтифекс зове се „Прећи праг наде”, и иза ње стоји Иван Павао Други. Новинар који је разговарао са папом назива га „врхунским римским првосвештеником” и „наследником Петровим”; чврсто је уверен да папа, „по службеној дужности” мистички опитује Христа. Као наследник једног човека, Петра, коме је Христос поверио сведочење, папа је, према овом новинару, човек – стена за коју се треба хватати у тренуцима сумње. Папа каже да се „не треба бојати кад те људе зову Христовим намесником”, иако изгледа да то није у складу са Еванђељем; говорећи о томе да је сваки бискуп, у извесној мери, „vicarius Christi”, папа се не одриче паполатрије, него је својим ставом о „Петру-стени”, на којој је Христос тобож основао цркву (а Он ју је основао на Петровом исповедању вере у Њега као Богочовека, а не на овом апостолу као таквом) – и даље подржава.

Прикривена гордост овог човека види се још на самом почетку књиге, кад га новинар пита како се и за шта моли папа. Иван Павао Други одговара: „То би требало питати Светога Духа! Папа се моли онако како му Свети Дух допушта да се моли!” Према томе, будући у сталном контакту са „Светим Духом”, папа не може а да не буде „непогрешив”(!). Мада то нигде не каже, јасно је свакоме ко чита између редова. Колико је ово сматрање себе духовносним туђе духу православног смирења, није потребно ни говорити.

Папа критикује западни рационализам који је, по њему, почео од Декарта, а довео до деизма и атеизма. Само противрјечје таквог става види се из његове неспособности да схвати колико је римокатолички схоластицизам допринео рационализму; када је спала тешка образина са „Суме теологије”, појавио се Декарт. Он, очито, није могао да дође ниоткуда. А папа воли Тому Аквинског, и његову теодицеју („оправдање Бога” – типично западно, јурдичко теолошко питање). Он каже да је читава западна цивилизација следила ритам Аквинатовог питања: „Постоји ли Бог?” које се, барем у таквој форми, на православном Истоку никад није постављало. (Са правом каже отац Јустин Поповић да се вера наша разумски не доказује, него душом и телом показује; потреба за „доказивањем Бога” израз је сржне сумње у души). Иако се позива и на предање Источне цркве, папа се држи свих језгрених заблуда римокатолицизма. Тако, на пример, веома често цитира један стих из

папских богослужења, у коме се помиње тзв. „Feliy culpa”, „срећна кривица”, наших прародитеља, због које је човечанство заслужило тако великог Искупитеља. Учење цркве од Истока јесте да ваплоћење Христово није проузроковано само падом прародитеља (да је тако, онда би ђаво имао „позитивну” улогу); напротив, Христос би се ваплотио и да није било пада Адама и Еве, јер је једини начин да се творевина сједини са Творцем да Син Божји постане Син човечји, то јест да Творац постане твар, „неразделно и несливено (догмат Четвртог васељенског сабора). Римокатолици и, наравно, први међу њима, улогу Христа виде само као улогу онога који је победио грех, смрт и ђавола.

Основна особина папизма је човекоугодништво. Док су раније спаљивали све који се, макар најмање, не би слагали са инквизиторском теологијом Рима, сада папа Иван Павао Други тврди да се „семе речи” налази у свим религијама, као и да у свакој религији делује „Дух Свети”. Све религије имају „заједничке сотиролошке корене”, па су молитве у Асизију, у којима су учествовали и будисти и индијански шамани, прави пример тог заједништва. Папа хвали сваку религију. Анимизам је, каже он, хришћанству близак због тога што је вера у божанске претке слична вери у цркву као „заједницу светих”. Кинески Тао је сличан хришћанском Логосу. Чак су и аустралијски урођеници верски напредни, јер „имају религиозну традицију старију од Аврамове и Мојсијеве”. Папа хвали религије Оријента, говори о извесним видовима „хришћанске медитације”: Наравно, о верама монотеистичког типа говори са пуно ентузијазма. Одушевљава га исламска „верност молитви”, која треба да буде „модел за вернике у правога Бога”. Што се Јевреја тиче, они су „старија браћа по вери”, „изванредан народ који у себи и даље носи божански избор”. Хвалећи се асишком молитвом за мир у Босни, папа не заборавља да помене како је младим мухамеданцима у Мароку говорио о вери у једнога Бога. Спасити се, по Ивану Павлу Другоме, може ко како жели – хришћани у цркви, остали – ван цркве. Зато је по њему огроман значај Другог ватиканског концила, чији ниједан докуменат не садржи анатемисање било кога. Екуменизам је „дијалог спасења”, а истина „нема граница”. У толеранцији папа иде толико далеко да каже како „црква” не суди никоме о томе да ли је спасен или не; чак се ни за Јуду издајника „не зна” да ли је у паклу (сис!).

Што се тиче извора своје „толеранције” и „љубави” према православнима, папа истиче да је то особина његовог народа, Пољска (сетимо се само како се та „љубав” Пољака осетила у односу према православним Малорусима и Русима у доба „смутног” времена). Пољаци су, вели папа, као „веома отворени према онима који мисле друкчије”, покренули иницијативу јединства са Истоком, и тако је настала Брест-литовска унија 1596. године, што је довело до стварања „католичке цркве византијско-украјинског обреда” (О Брест-литовској унији видети у поглављу о односу Русије и папизма). По Ивану Павлу Другоме, паписте и православце много шта спаја, па се учења „сестринских цркава” допуњавају, а „дах Духа Светога”, осећа се у разним теолошким комисијама које припремају „ново јединство”. Међутим, Иван Павао Други опет сматра да је папа „намесник Христов”, и сав екуменизам се, кад се разгрне ватрометна реторика, своди на то – признати папу за „видљиву главу цр-

кве”. Ево шта он каже: „У служби Петровој (папској, нап. аут) је, дакле, и служба јединства, која се нарочито тумачи на екуменском пољу”. Ово треба читати на следећи начин: „Јединство хришћана се освтарује у наследнику Петровом”, то јест – у папи (нова вербална формула је маска за стари унијатски садржај).

Смрад папског човекоугодништва смета чак и многим традиционалним римокатолицима, који не могу да схвате како им се препоручује да се у молитви угледају на мухамеданце и кад им се талмудијски јудисти, који Христа сматрају „лажним пророком” од Ивана Павла Другог препоручују као „старија браћа” по вери. (Шта тек могу да кажу кад виде како им се примитивни култ аустралијских урођеника тумачи као „старији” (као да је то битно кад је Истина у питању!) од вере Аврама и Мојсија! Зато није чудо што многи разочарани римокатолици траже веру отаца, то јест православну цркву Божју. Највећа трагедија наших дана је, међутим, у томе што се многи представници православља оглушују о вапај богогладних душа Запада, па иду на ноге папи и тврде како су Исток и Запад „једно у Христу”. Овај бесловесни екуменизам који би хтео да се православни и римокатолици уједине до 2000. године (по чијој жељи?) отворена је издаја Христа и апостолског предања.

Папа Иван Павао Други има хиљадугодишње искуство латинског лукавства у мамљењу наивних и поткупљивању подмитљивих људи са православног Истока. За оне наивне, он пише своје теолошке посланице, у којима истиче лепоту и држање Истока, и нуди „сву своју љубав”, припадницима „сестринске цркве”. У „апостолској посланици” под називом „Ориентале лумен” („Источна светлост”) која је у свет отишла у доба док су Хрвати освајали Западну Славонију и Јасеновац, мамац је до сада најзаслађенији реторички и политички. Да би заварао православне, папа се позива на Свете Кирила и Методија који су, тобож, били „апостоли јединства” Истока и Запада (заборавља се да је сплитски сабор 1059. године Светог Методија прогласио за „јеретика” због богослужења на словенском језику, да је одлуку овог сабора потврдио папа Никола Други).

Уједињење под папом

И у „Orientale lumen” Иван Павао Други говори о сличностима, а не разликама, између Истока и Запада; тврди да пред Христом, на крају другог миленијума, „морамо бити једно” (као да Њему треба руља уједињена у лажи, а не мало стадо чије је јединство Он, Истина).

Папа пише о Светим оцима православља, о обожењу, о апофатици, о мноштву Истока; предлаже римокатолицима да упознају православну веру што дубље. Он истиче значај евхаристије, која је у литургији Истока тако чудесно присутна; помиње православно старчество, исихазам, итд. Истичући значај заједничких молитви са православнима, Иван Павао Други наводи пример цариградског патријарха Вартоломеја Првог, који му је, за римски Велики петак 1994, послао молитвене медитације, говорећи о јединству Истока и Запада у мученицима. После свих ових бајковитих нежности, папа прелази на суштину свога става: „Ако је неко ко жели да постане први позван да буде слуга свима, онда ће се видети како из храбрости ове љубави израста примат љубави” (то јест, примат „Петровог наследника”, папа; нека нам буде опроштено што овде користимо народну изреку – „Ко о чему, баба

о уштипцима”) На крају, кад је признао шта хоће, поменуо унијате у позитивном светлу, као неку врсту моста између Истока и Запада, папа нуди услуге римокатолицизма православнима и своје вернике опет позива на отвореност.

Папски екуменизам је позив у загрљај лажи и смрти. Папа ће учинити све да му се Исток поклони као „првом у љубави”; папа ће се одрећи и „филиокве”, и целибатног свештенства, и ко зна чега још – само да би био „намесник Христов” и „наследник Петров”. Према томе, православни који то не схватају и не желе да схвате далеко су од истине. Најмањи компромис по питањима вере води у вечну смрт, ако се човек претходно не покаје; и ту нема никакве филозофије! Довољно је сетити се примера из житија Светог Пајсија Великог, чији се један ученик Христа одрекао у брбљању са Јеврејином, који му је рекао да Христос није прави месија, него треба да дође други. Не мислећи шта прича, монах је, у својој наивности, казао: „Можда си у праву!” Кад се вратио Светом Пајсију, овај га није препознао – благодат Светог крштења је од непажљивог монаха одступила. Несрећник је молио свог духовног оца да умоли Христа да њега, одступника, поново прими у недра цркве. Свети Пајсије се много потрудио, Христос је неколико пута одбијао да опрости и на крају је, видевши љубав свог угодника према овоме грешнику, благословио повратак заблуделе овце.

Ко буде паписте признао за браћу у Христу, одрећи ће се Светих мученика и исповедника вере Божје, и стаће на страну јеретика и богохулника. С друге стране, ово ћемо рећи по цену да нас сматрају „фанатичима”, православни екуменисти су у овом тренутку и заувек највећи непријатељи свих инославних: уместо да им проповедају Христа Распетога и Васкрслога, и тако их спасавају из канџи демонских (а сваком јереси, кажу оци, руководи један демон), они их чешу по ушима, успављују им савест и бацају у наручје вечној смрти. Једини прави пријатељи инославних су они који их воле нудећи им истину православља, они који их позивају да се од Велијара окрену богочовеку Христу. Сваки други пут води у пропаст.

У тексту се износе теолошки аспекти отпадничтва Јована Павла Другог Он је једини издао књигу интервјуа, као да је поп звезда или светски политичар чија су искуства драгоцене. Мада је овај текст тежак за судије МКСЈ, он је цитиран да би се схватила мржња којом је био опхрван Јован Павле Други, а на теолошком плану и по питању хришћанске филозофије незналица. Сваки сеоски свештеник могао би да држи теолошка предавања Јовану Павлу Другом. Зато су многи аутори који на Ватикан гледају као на црну интернационалу у праву, јер су верска и религиозна питања само изговор да се ватиканска каста богати и влада планетом.

32.

У Књизи „*Vicarius Christi pontifex romanus pontifex maximus servus servorum dei*” (аутор Предраг Р. Драгић Кијук, издавач „Сфайрос” Београд, штампа ГРО „Просвета” Београд, 1989. године), објављен је:

32. 1. На страницама 9 и 10 је текст:

До 1014. године, као што је познато, Рим је исповједао никео-цариградски симбол. Те је године он модифицирао VIII члан истога симбола и усво-

јио је нови догмат о исхођењу Духа Светога, прогласивши да Дух Св. не исходи само од Оца, него и од Сина (Filioque). Хрвати, који су се држали вјеровања словенских апостола Кирила и Методија и који су од времена кнеза Бранимира признали били над собом власт римскога папе и с њим ступили били у спољашњу унију, исповједали су и сада (у XI вијеку) никео-цариградски симбол, и дакле су исповједали православни догмат о исхођењу Духа Светога, исто као и све остале догмате православне источне цркве. Били су дакле по своме вјеровању православни, и само у јерархијском одношају били су зависни од римскога папе. Требало их је сада, у смислу централистичких тадашњих тежњи римских, придружити у свему западној цркви и потчинили их сасвијем Риму. И ово је и учињено на поменутом спљетском сабору (1059), на којем је био проглашен јеретиком св. Методије, којега су науку Хрвати исповједали и који је познат био, између другога, и за постојанство своје у одбрани догмата о исхођењу Духа Св. од самога Оца и за борбу, коју је он имао да издржи са латинским „ијопаторцима”. Овом осудом св. Методија и његовог учења осуђено је било и дотадашње вјеровање Хрвата, и они буду приморани одрећи се тога вјеровања, и примити не само нови догмат о исхођењу Духа Светога, него и све остале нове догмате, који су од XI вијека уведени у римску цркву. Овијем је сада престала она унија, у којој су Хрвати за 180 година били са Римом, и од унијата постадоше сада они и по вјери латини као што су и данас.

У тексту аутор износи чињенице које доказују да под јаком доктринацијом Римокатоличке цркве хрватски верници показују злочиначко расположење према Србима. Ту врсту злоупотребе религије максимално су искористиле римске папе. Стварно делује фрустрирајуће да се Римокатоличка црква проширила на целу планету, а хиљаду година води рат против православних Срба и не успева ни злочинима, истребљењем, покатоличавањем и унијаћењем да их покори римском папи. Ова фрустрација је изузетно деловала на Јована Павла Другог, који је за себе сматрао да га је Бог послао да уједини Европу. Ако се има у виду да је постигао и споразум да може да се иживљава над Србима, онда не чуди што је издао наредбу да се на Србе од 1990. године насрне и злочинима. Текст доказује и велике лажи које је Јован Павле Други промовисао о св. Ђирилу и Методију као симболима Европе. Он их тако промовише, а историјски доказана истина је да је те свеце Римокатоличка црква прогањала и осуђивала. Ко тако и толико може да лаже, спреман је и да се врати на место злочина.

32. 2. На страници 14. је текст:

Убрзо после битке на Косову населише се Срби у југоисточну Славонију, због чега папа Евгеније шаље у Славонију инквизитора римске столице, Јакова де Марчија (1438), да „прогони отуд Србе шизматике или да их обрати на римски закон” (Радослав М. Грујић: „Апологија српског народа у Хрватској и Славонији”, 1909).

Текст доказује праву политику римских папа према Србима.

32. 3. На страницама од 16 до 19 је текст:

Мисионар Франческо де Леонардис обавештава Конгрегацију, у писму од 10. X 1640. године, да су пет шестина становника од Цариграда до Истре

Срби. Де Леонардис, очито, није потпуно у праву, али у много чему јесте. Због сеоба, које су постале њихов усуд, илузија и трагедија, Србима се историја показивала у свој условљености. Положај Срба је био парадоксалан: они су требали Европи и католичкој цркви како би се преко њих одвијао покрет против Турака, а с друге стране католичка црква им је обећавала да ће их у евентуално одсудном сукобу са Турском помоћи у остваривању националне слободе, нормално – ако признају своје заблуде и поунијате се. Без Срба се није могло, као што се и са њима није могло.

Сеобни народ страдавао је троструко: пред Турском, пред папском куријом и пред Европом – чувајући успостављену војну границу (XVI век) која је стављена под управу Ратног савета у Грацу. У приближно истом временском периоду (1612) папа Павле V шаље као „апостолског визитатора” језуита Бартола Кашића да испита да ли је на територији Босне, Србије и Угарске дошло право време да се православци дефинитивно преведу правој вери, тим пре што је Кашић био убеђен да ће, с временом, и Турци напустити своју веру. Планови Рима, међутим, нису се у свим областима развијали подједнако. Након битке на Мохачу (1526), на пример, Срби који су населили угарско-хрватску територију допали су под турску власт (и под том управом остаће све до краја XVII века). Дотле су Срби, коришћени попут одбрамбеног бедема, имали повластице (нису плаћали десетак римском свештенству), као и „други шизматици” – како је то предвиђено посебним законским одредбама, Сигисмундове 1412. до Јована Запоље 1536. Очито је да су и Римска курија и Хабзбуршка монархија имали јасан став према насељеним Србима али су се, из разлога различитих политичких процена, њихове методе разликовале.

Мноштво српских породица се насељава на територију одакле се, пред турским вандализмом, католичко становништво склонило у сигурније крајеве. „Иселише се велике групе Хрвата и Влаха из приморских планина у Истру и на Кварнерска острва. Друга струја Хрвата зауставила се чак у западној Угарској и у Доњој Аустрији” (Јиречек-Радоњић: „Историја Срба”). У првој половини XVI века Срби су већ увелико на територији Крањске и Жумберка (Dr Biederman: „Serben Ansiedlung in Steiermark und in Warasdiner Grenz-Generalate”). Такође, из извештаја изасланика кијевског митрополита (Вељамина Рутског), унијатског монаха Методија Терлецког папи Урбану VIII сазнајемо да су ускоци, граничари населили ондашње градове: Ровиште, Иванић, Крижевци, Копривницу, Јурјевац – односно друго средиште православља. Године 1602. Срби су подигли манастир Гомирје у трећем православном средишту, сењском приморју, и били на територији од Сења до Огулина. Све ће то допринети захтевима хрватског сталежа да Срби (влашки синови) морају „давати хрватској господи оно што дају царским генералима и капетанима”, па би тако слободни српски сељаци имали уобичајен феудално подложни статус, као и „мужи”. Сталешка скупштина (Дијета) у Пожуну, 1586, чак је донела одлуку да се Срби раселе уколико се њихов статус не изједначи према мађарским и словачким сељацима. Ова угарска Дијета је, уствари, инсистирала на једначењу Срба са староседеоцима – према обавезама из Вербецијевог Трипартитума. Сукоб са сталежима све је више прерастао у црквени сукоб иако је Бечки двор (јер су им Срби много значили у

XVII веку) чинио све да својим статутима или држи Србе у потчињености Бечу, или да донетим статутима не дира у верско опредељење граничара. Нормално, разлоге оваквом понашању не треба тражити у верској толеранцији, већ у онда постојећим политичким интересима. Зато је цар Фердинанд и објавио 1630. године тзв. Српске статуте (Статута Valachorum). На сличан начин поступио је и цар Леополд I када је, позивајући народ у Босни да помогне аустријску војску у сукобу са турском империјом, свим сталезима у Босни обећавао (6. септембра 1687) слободу вероисповедања као и друге повластице (*Privilegia iura, religionem et libertatem, salvas, semper et integras*).

Од друге половине XV века па до прве половине XVI века Турци су у Далматинској загори и далматинском приморју остављали праву пустош (1480. је манастир Драговић опљачкан; 1502. манастир Крупа је опустошен, а монаси су пребегли у манастир Крку). Чак и у овом страшном времену, када је Далмација остављена без млетачке и мађарске заштите, а „хрватски разни кнезови” (иначе, што је за наш простор уобичајена појава, „у непрестаној кавзи међу собом”) били немоћни да се одупру турској сили – викару задарског каптола (бискупије) смета што се у „архиђијацези латинској допушта православни обред” – *il rito greco* (в. Н. Милаш: „Православна Далмација”, 1901, стр. 164. и 168). Турцима је, међутим, била важнија територија од верског преваспитавања. Зато је и било могуће да су, у религијском смислу речи, фратри били свемоћнији у Босни (у XVI и у првој половини XVII века) неголи у Далмацији. Млечанима су, пак, Срби који „готово насељавају цио простор” значили гаранцију, представљали праву „тампон-зону” Венецији, па би зато, по генералном провидуру Алвизу Моченигу (1720), њихово повлачење „оставило ненасељену земљу у страшној пустоши” (Станојевић: „Далматинске крајине”, 1987, стр. 17). Српски манастири северне Далмације (Крка, Крупа, Драговић), иако изложени страдањима, изнова су обнављани па се у њима монашки живот није никако гасио. Разлог томе треба видети у свести молитвеника да манастири нису оазе пустиножитеља већ, поред религиозног, и културни и просветни центри народа. Манастири су део памћења историје једног народа као и доказ његовог трајања у историји културе. Да је међу Србима било зографа, књиговезаца, иконописаца и златара сведоче ризнице и библиотеке поменутих манастира (Р. Л. Веселиновић: „Уметност у Срба северне Далмације у 18. в.” – Зборник МС за ликовне уметности, 1982, 18, 199 – 213).

Турци су, због опскрбе и нормализовања стања освојене али и опустошене територије, извршили присилно насељавање северне Далмације српским становништвом. Тако су, у периоду од 1523 – 1527. године, између Зрмање и Цетине, насељени Срби на опустошену и истребљену територију, довођени из Црне Горе, Старе Србије као и из Босне и Херцеговине. Већ 1527. године у својим насељима, селима, Срби су подигли цркве настављајући да живот усадржавају у духовном, јер време у коме су живели, богато неизвесношћу и страдањем, није им нудило од живота више до оптеретљиво сазнање о пролазности и патње. Из тог духовног живота, у православљу, и потиче нераскидива веза између Срба и њихове цркве”.

У тексту се износе подаци који доказују да су Срби доминирали на већој територији Балкана. Такође, текст доказује и да је одувек Римокатоличка црква вршила злоупотребе над Србима са жељом уништавања православља.

32. 4. На страници 22 је текст:

Ако бисмо морали да нешто закључимо о овом периоду дела српске историје онда бисмо цео овај процес могли да окарактеришемо као трајање српског народа под унијатским жигом. Ако томе додамо и историјску извесност османлијске присутности на овоме делу Балкана онда нам је, вероватно, јасан положај српског живља. Недвосмислено: „Обе ове војске, раније основана султанова и после Лутерове буне формирана Дружба Исусова, кретале су се једна против друге. Обе су газиле преко леђа нашег народа, који је био не само „на Дрини ћуприја” него и главна стража на раскршћу Балкана. То су раскршће савремени италијански хуманисти прозвали „светским веригама” (catena mundi). Одржати се на том раскршћу, остати жив на разбојишту између источног и западног царства представљало је превелики задатак. Војници Дружбе Исусове борили су се за своје небеско царство, ширећи латинску унију и гонећи ћирилицу све даље на исток. Тако је ово словенско писмо у повлачењу већ пуна четири века, иако су се босански и словенски фратри још у XVIII веку служили ћирилицом. Све нам то постаје потпуно јасно и разумљиво кад знамо да крајем XVIII в. Матија Антун племенити Рељковић у свом „Сатиру” обавештава читаоца да су наши стари српски знали и српски писали. Том азбуком се служила и канцеларија Дубровачке републике” (Милан Будимир: „Са балканских источника”, 1968, стр. 277. и 281).

У тексту се износе докази српске постојаности на територији некадашње Југославије.

32. 5. На страници 24 је текст:

„Раније уније између папства и Византије (Лионска – 1274; Римска – 1369; Флорентинска – 1439) чиниле су се Риму веома уверљивим (још од 1423. када Јовану VIII, византијском савладару од 1421. године папа Мартин V обећава помоћ у борби против турске најезде под условом да се омогући и испуни унија између Цариграда и Рима), па је у све већим успесима Турака на Балкану Рим видео блискије остварење својих поличких тежњи. Унијањем словенских балканских народа био би завршен процес тенденција Рима да се хришћанство дефинитивно изједначи са римокатоличанством, чиме би и процес антисловенства био осуђен на успех. Зато је православље у Далмацији морало бити изложено католичкој пресији, јер са дефинитивно завршеном унијом над Србима почеће и процес десловенизације. Аутохтоно словенско становништво, према уверењима Римске курије, прелажењем на унију постаје добрим делом денационализовано у прасловенском смислу речи, односно постаје део супериорнијих култура – већ према томе за коју ће се тезу, или културолошку теорију, Рим одлучити. Ова расна теорија Римске курије имаће за последицу силне покушаје да се делу словенског живља наметне стварна истина о његовом пореклу, дакле не словенском већ наводно германском или илирском, визиготском, венетском (иако Плиније тако назива Словене), готском, либурнијском и томе слично.

Текст доказује које су све претње биле присутне и шта је све рађено да се уништи православље.

32. 6. На страницама 30 и 31 је текст:

Минимизирање балканске културе, коју Ватикан синонимно одређује православљем, тенденциозно приказивање Балкана као области у којој трајно влада мрачњаштво и примитивизам, истицање Балкана у свакој прилици као најмање битног дела земаљске кугле за цивилизацијски свет (иако иза тога стоји патолошка потреба доминирања и управљања народима и територијама Балкана) – најбоље показују колико, у историјској истини, треба тражити одговоре на сва збивања којима су испуњене судбине балканских народа последњих осам векова. Иако није подређена, историја балканских народа је добрим делом одређивана у ватиканским одајама. Нормално, данас, када Ватикан постаје све више део проучавања једне цезаропапистичке идеологије, потребно је проучавати сва деловања Римске курије на нашем тлу да би се она ставила у историјски контекст, како би добила, коначно, значење историјске појаве, а не важеће и пратеће сенке.

У тексту се приказује трајни однос Римокатоличке цркве према Србима и православљу. Зато не чуде све оне погрдне речи које су се могле чути и прочитати са страница светских медија поводом Срба и кризе у Југославији од 1990. године. За Јована Павла Другог Срби никада нису били људи.

32. 7. На страницама 32 и 33 је текст:

Ако су, повремено, и мењана политичка средства, политички циљеви католичке цркве увек су остајали исти: православље је требало искоренити, пошто се оно својим васељенском, свехришћанском, изворнокатоличанском и историјском теологичношћу (дакле инсистирањем на есхатолошком погледу на свет) не уклапа у програм цркве која има политичке претензије. Та два различита погледа на свет и јесу узрок страдања српског народа који се нашао у најдиректнијем додиру са инструментализованом влашћу и идеолошким програмом римокатоличке теократије. Зато се однос католичке цркве према православљу неће мењати од Лава IX (XII век) до данас.

Документа говоре о средствима идејне, политичке борбе ватиканске империје, што значи да она говоре не само о народу који је изложен фанатизованом терору, већ и о политичкој биографији свога творца. Средства су уобичајеног карактера за политичку историју (уцене, мито, убиства, доставе и слично, што припада арсеналу идеолошке борбе), па зато и јесте исправније говорити не о религијској империји католичке цркве већ о политички институционализованој империји којој је религија била само средство борбе за власт. Прилог томе су и редови унутар католичке цркве који су представљали само употребну вредност једног политичког организма, па је зато и последично да се тај политички центар (св. Официј) увек противи реформаторском духу, тачније духу који тежи да се врати вери. Зато ће се политички центар жестоко обрачунати са припадницима своје цркве којима је пропаганда вере изгледала као пропаганда власти. Рим није смео да попусти пред масом својих верника, он им је стално, као замену за наду вере, давао нове и нове редове све више упуштајући своје вернике у осећање верске нужности, затим

навике, и најзад створеног верског убеђења. То је, бар у историји политичке философије, најуспешније изведен политички програм, и најуспешније остварење идеологије.

Вероватно ће неко у МКСЈ успети да схвати разлику која се потенцира у овом тексту. Разлика се овде не потенцира као оправдање заблудивости Јована Павла Другог, већ ради доказивања својеврсног кода по коме поступају римске папе.

32. 8. На страницама од 33 до 35 је текст:

Тако се, још једанпут, показало да сила у политичкој историји не обећава нужно и политички успех. Зато и јесте добро што документа, а не импресије аутора, говоре; на њима се темељи ова књига и када исписује историју Српске цркве, и историју српског народа и када исписује мартироолошке биографије православних епископа за Далмацију и у Далмацији. Документа су говорила и након објављивања књиге, која је Н. Милаш објављивао у „Гласнику православне далматинске цркве” (у Задру); штампање даљих објављивања докумената остављено је закључно са мајским бројем 1905. године (годиште XIII поменутог часописа, бр. 5)

У богатој методологији асимилирања једног народа биће стављена у поступак и теза да Срби и не постоје у Хрватској, већ да је реч о аутохтоном становништву, словенског или несловенског порекла, које себе назива „Илирима”. Свакако, нова политичка средства не искључују постојећа, па отуда и не чуди да у неком другом контексту, истог политичког програма, Срби ипак постоје. Тако, на пример, извештај загребачког бискупа Б. Винковића (28. јун 1640) папском нунцију у Бечу несумњиво доказује постојање Срба у Хрватској, пошто је то мање извештај бискупа о проблемима конфесионалне природе унутар јединствене католичке дијацезе а више извештај о Србима у Хрватској и Славонији. Што се тиче назива „Илири” он је у употреби, као ознака Јужних Словена и Словена уопште, још од XV века, код дубровачких и хрватских писаца. Најстарији спомен имена илирског „којим се означава наш народ, сачуван је у Житију краља Стевана Дечанског (1321 – 1331), које је написао с почетком XV стољећа (око 1408) монах Григорије Цамблак” (Виктор Новак: „Антологија југословенске мисли”). Као назив за српски народ јавља се званично у потврди српских привилегија (7. август 1706) цара Јосифа I иако се назив „Илири” употребљава истовремено уз апелативе: „Рашани”, „власи”, „Срби”, „морлаци”, „ришћани”, „христијани” те „бошњаци” (као „марголози”, „каури”, „рајетини”, „зиги” – у документима друге провинције).

На сличан начин размишљао је и државни одветник у Загребу који је подигао „оптужницу” 12. 1. 1909. против 53 Србина – констатујући: „Повјешћу је неоториво установљено, да сав народ грчко-источне вјере у Хрватској и Славонији, није на то подручје (а то подручје једино је гледом на ову казнену парницу тај час од интереса) дошао из Србије и да није сербског поријекла, већ да је тај народ у добром дијелу аутохтони хрватски живаљ од памтвијека, од кад је примио кршћанство, у компактној маси грчко-источне вјере, у добром дијелу поријекла романског, по народу „влашког”, нарочито у жупанији бјеловарско-крижевачкој, Горском котару код Гомирја и комор-

ских Моравица, те сјеверном дијелу личко-крбавске жупаније, што најбоље свједоче обитељска имена тог народа, какових у српском народу нема, нити гледом на нарав српског језика може имати” (в. Радослав М. Грујић: „Апологија српског народа у Хрватској и Славонији”, 1909).

Да верски фундаментализам нема граница у својој методологији доказује и један спис који не бира средства да би изазвао буђење верског фанатизма. Требало је народ, који иначе није по правилу оптерећен разним идеолошким и политичким циљевима теократије, политичке врхушке, заразити страхом од опасне болести, то јест од Срба. Зато, као израз патополитичке денунцијације и циљног одређења потпуне дискриминације, наводимо, очито веома популаран спис Конгрегације, то јест оперативни спис Римске курије из 1648. По овом се спису („Errori dello scisma serviano” – Заблуде српске шизме) Србима, сем верског, приписује апсолутни примитивизам и варварство; припадници овог (ипак – европског!) народа проглашавају се дивљацима које њихови свештеници уче да „лижу или сопствену крв, или нож којим је пре тога сечено месо” (Ј. Радоњић: „Римска курија и јужнословенске земље од XVI до XIX века”, 1950, стр. 196). Потребно је, зато, одмах рећи да овде није реч ни о каквом политичком лудилу, болести, већ о систему који је условљавао једино, и увек, овакво рађање политичких идеја, и идеала, што значи да се већ одавно на геноцидну политику ватиканске империје, и њене религије, с правом односило мишљење средњовековног летописа: „Крсташи су напустили Бога пре него што је Бог напустио њих”. Зато глас цивилизованог порекла, иако појаван 200 година касније, упозорава да се не јавља случајно и без преке потребе. Уосталом, свака зараза, па и религијског карактера, се шири, и зато овај глас сведока јесте глас вапијућег: „Жалосно је да у данашње доба, кад је највише потребит мир, слога и љубав, да вјерска интолеранција диже свој глас и вјерску борбу изазивље” (писао је Н. Милаш у часопису „Сион”, 1875, II, 10, стр. 145 – 151).

У тексту се износе докази о томе како римокатоличка црква третира Србе. Све ово је било добро познато Јовану Павлу Другом који је имао расистички поглед о Србима.

32. 9. На страници 35 налази се текст:

Уосталом, подсећамо да је све време програма унијаћења (час актуализиран – час адактиран) постојао пропис Римокатоличке цркве који забрањује католицима *communicatio in sacris* са некатолицима.

32. 10. На страници 36 је текст:

Додатну форму, опет на принципу идејне заразе намењене пучанству, представља велика брига римског папе за своју паству, то јест његов напор да уреди правне односе између Ватикана и појединих држава, у којима живе католици. И врховни поглавар Римске курије је у томе успео; он је на терену где унија живи и траје 800 година склопио конвенцију, уговор о верским интересима католика са земљама које су биле изложене језуитском терору, или чији је народ (у оквиру граница те државе, или изван граница) био изложен верском фундаментализму. Дана 18. VIII 1886. закључен је конкордат између црногорског кнеза Николе и папе Леона XIII. 24. VI 1914. закључен је кон-

кордат између папе Пија X и краља Петра I Карађорђевића. Додуше, има историчара који желе да у реализовању овог уговора виде добар дипломатски потез српске државе, пошто се потписивањем конкордата, у ствари уређењем католичке цркве изван Ватикана, показује југословенска политика Србије. О другим, сличним, и поновним уговорима папске курије и држава у којима се није узимала у обзир историчност српског етникума нема разлога говорити; довољно је напоменути да су конкордати само патенти смишљене политичке идеологије који су сада, у светлу нових политичких збивања, требали да новоуспостављене политичке силе и сав културни свет упозоре на наводну угроженост католичког свештенства и католичког становништва. Додајмо само још једну чињеницу: у XVIII и XIX веку статистике хрватског становништва имају поделе (рубрике) за Србе православне, Србе католике и Хрвате – што очито говори о, добрим делом, извршеном унијаћењу.

У тексту се износе чињенице које неки покушавају да у МКСЈ оспоре писањем нове историје српског народа.

32. 11. На страницама 46 и 47 је текст:

Нема сумње да је ноторна снага кољачког, најантицивизацијског, покрета у првој половини XX века био хрватски клер и те своје улоге, у историјском смислу речи, он се не може никада одрећи. Тај план уништавања Срба наговештавао је још 1934. загребачки надбискуп, потоњи благословитељ усташког ножа Алојзије Степинац (1898 – 1960); у I књизи Дневника, 3. и 4. липањ поменуте године, божији син констатује: „Да је већа слобода и довољно радника Србија би била за 20 година католичка”. Оно што је започело унијаћењем (које сведочи и песник, филолог, историчар, естетичар, теолог, романијер – католик Никола Томазео у писму папи Пију IX, од 11. октобра 1847, залажући се за православне Србе) морало се завршити злочиначким унитаром, сагласношћу и братством у злу. Изводити закључак да клерикализам и клерофашизам није происходио из догмата Римокатоличке цркве значило би еуфемизам, сличан ономе по коме стаљинизам не припада социјализму. Треба имати натпрагматске смелости и истином превазилазити историјске појаве како би оно што припада историјском контексту најзад било стављено где му је место у историји цивилизације зла. Ниједно изворно верско осећање, као нити иједна изворна идеологија, неће бити одбрањено апологетиком, већ се, као и све што припада свету реализованих идеја, мора подвргнути начелима преиспитивања и свечовечанске сврсисходности. Сваки фанатизам, верски или политички, коштао је свет исувише да би се тумачио аберацијом или ефемерношћу политичких средстава која оправдавају политичке циљеве. Изворност се брани сама собом, истином саме себе, а не аберацијом или оправдањем средстава, као начина идеолошке борбе. Верски или политички прагматизам могу нас само удаљавати од изворности (која такође подлеже суду преиспитивања), па тако и од могућности разлучивања истине. Пристати на лукавство политичког или верског ума, на циљни хуманизам (без обзира на средства), на прагматизам значи бити у ситуацији саучесника; бити, пак, у истини значи бити у ситуацији сведока.

Текст је цитиран уз све ризике да га не могу схватити они који суде у МКСЈ, али он осликава разлику у схватању живота и света. Имајући у виду

ту врсту духовне доминације, сигурно да Јован Павле Други није могао да издржи па је пожурио да разбије Југославију и да што више становника те државе потчини својој површности како би проширио територију своје власти.

33.

У књизи LXXI Одељења историјских наука (књига 23, „Систем неистина о злочинима геноцида 1991 – 1993. године”, приредио др Милан Булајић, издавач Српска академија наука и уметности (Научни скупови), штампа „ГИП Култура” Београд, 1994. године) објављен је:

33. 1. На страницама од 94 до 97 текст аутора др Сава Скока:

Узалудни су били и Туђманови покушаји да оспори тезу српских историчара према којој су многи католички свештеници, пре свих они фрањевачког реда, били духовне вође усташких злочинаца, односно да негира и оспори учешће католичког клера у масовним покољима Срба, Јевреја и Рома. Примери које наводимо показују врло јасно да су фрањевачки самостани и жупске куће у многим крајевима Хрватске били расадници усташтва и да је са манастирских и црквених проповедаоница сејано отровно семе верске и националне мржње. Сарајевски надбискуп Иван Шарић се јавно одушевљавао усташким „револуционарним методама”, истичући „да је лудо и недостојно ученика Христових и помислити да би борба против зла могла бити вођена на племенит начин – у рукавицама”. Шарић је давао одушка свом одушевљењу тако што је писао песме у част „обожаваног” усташког вође Анте Павелића.

Дионисије Јурчев, начелник верског одељења у Државном равнатељству за понову, на јавном скупу у Стражи је између осталог рекао: „Данас није грехота убити ни дијете од седам година које смета нашем усташком покрету. Немојте мислити што сам ја у свећеничкој одори да не могу, када је потребно, узети стројницу у своје руке и таманити све до кољена, све оно што је против усташке државе и власти.” Католички жупник у Удбини Мате Могуш, пред великим бројем окупљених грађана бестидно изјављује: „До сада смо за католичку вјеру ратовали молитвеником и крстом, а сада је дошло вријеме да ратујемо пушком и револвером.” Метковићки декан фра Владо Билобрк је у августу 1941. рекао пред пуном црквом вјерника у Метковићу: „Има неких кукавица који кажу да не ваља нагонити Србе да се прекрсте и да није људски убијати, Ја вам, међутим, тврдим другачије. Прелазити на католичку вјеру мора свако, јер друга вјера не смије да постоји, а нити ће нитко остати жив тко неће католичке вјере. Људе убијати није грехота него морамо све побити што нам смета и потпуно очистити нашу земљу.” Истим тоном је говорио и дон Марко Зовко, столачки декан, женама и деци поубијаних Срба, окупљенима у католичкој цркви ради превођења у римокатоличку веру: „Варате се ако мислите да је наша намјера била да вашим превођењем у католичку вјеру мислимо да спасавамо ваша имања, пензије и плаће. Није нам била намјера ни да спасавамо ваше животе. Хисторија учи да је и прије било народа који су нестали, па ће нестати и српског народа. Преводећи вас у католичку вјеру имали смо намјеру да спасамо ваше душе.”

Слушајући овакве проповеди са самостанских и црквених проповедаоница, знатан део сиромашних, културно заосталих и верски фанатизованих Хрвата, нарочито оних из Босне и Херцеговине, могао је да извуче само један закључак: да је убијање Срба богоугодно дело и то су чинили у свечарском расположењу и на стравично свиреп начин.

Сарадњу усташке власти и католичке цркве у масовним злочинима физичког и духовног геноцида над српским народом запазили су и у својим извештајима посебно нагласили обавештајни официри немачких и италијанских окупационих трупа. Тако, на пример, шеф испоставе Абвера у Загребу Артур Хефнер, у извештају од 26. априла 1942. упозорава на то да би „Немцима требало да постане јасно да је једини носилац усташког покрета у Босни и Херцеговини католичка црква”, и да је управо ради тога потребно да се укаже „на нехришћанско понашање католичких духовника, који не само да подстичу него и предводе усташе у њиховим походима за убијање беспомоћних људи”. Тако је, наставља Хефнер, „фрањевачки фратар, именован Филиповић, пре неки дан захтевао од учитељице у једној основној школи да одвоји сву православну децу. Он их је затим предао усташама који су их наочиглед њихове учитељице побили”. Хефнер посебно наглашава да се у прогонима српског становништва нарочито истичу „свештеници и калуђери фрањевачког реда” и да је утицај фрањеваца на католичко становништво у Босни и Херцеговини потпуно негативан и погубан.

Италијански официр Corrado Zoli објавио је у листу „Il Resto del Carlino” (18. септембра 1941) чланак под насловом „Птичице из Граца” у коме посебно истиче да у НДХ „постоје банде убица” које, вођене и подстицане од католичких свештеника и редовника, „кољу недужне људе, браћу по оцу небеском, браћу по једном истом језику, браћу по једној крви и браћу по једном истом тлу мајке земље... кољу, убијају, закопавају живе по јамама, мртве стрмоглављују у реке, у море или низ провалије”.

Туђман у својим „Беспућима” покушава да постигне оно што моћној католичкој цркви у последњих педесет година није пошло за руком: да негира било какву повезаност католичке цркве у Хрватској са усташким покретом и са те цркве скине сваку одговорност за стравичан биланс духовног геноцида над српским народом у усташкој Хрватској: хапшење и протеривање свих српских епископа, убиство 187 свештеника (међу којима пет владика), 30 монаха и два вероучитеља, бекство 18 свештеника у Србију, депортовање 334 свештеника у концентрационе логоре (тројица су одведена у ратно заробљеништво), превођоње у католичку веру 240.000 Срба православаца, разарање 299 православних цркава и манастира, вандалско рушење историјских и културних свештеника, пустошење библиотека, читаоница, клубова и домова културе, пљачка или спаљивање рукописних књига из XVI, XVII и XVIII века, преименовање Српске православне цркве у Хрватску православну цркву, итд., итд. Чак је и Конференција католичких епископа, која је одржана 20. септембра 1945. у Загребу, суочена са необоривим доказима (на пример откривање у фрањевачком манастиру загребачког Каптола 36 сандука опљачканог злата и драгоцености: прстења, накита, златних сатова, златних зуба и плумби, као и два камиона сребра) нашла за потребно да у пастирском пи-

сму, поред осталог каже и ово: „Ми не желимо да бранимо криве. Признајемо да је ипак било свећеника заслепљених националним и партијским страстима, који су се огријешили о свети закон хришћанске правде и милости.” Туђман ослобађа католичку цркву одговорности за нехришћанске поступке таквих свештеника овим речима: „Црква не може одговарати ни за коју усјану главу у свећеничким редовима”.

Узалудни су били сви покушаји Свете столице да увери међународну јавност како није знала шта се догађа у НДХ, а посебно да није била обавештена о масовном превођењу православаца у римокатоличку веру; стога није учинила ништа у циљу да спречи такав незапамћен духовни геноцид. Међутим, из сачуване архивске грађе види се да је Ватикан посредством југословенске делегације и делегација савезничких земаља био подробно информиран о свему ономе што се догађало у Павелићевој Хрватској; располагао је аутентичним документима, фотографијама и филмовима о злочинима, које су снимале италијанске окупационе трупе и достављале папи на увид. Међутим, представник Свете столице је све то назвао „српско-православном пропагандом”. Када се све ово има у виду, као и актуелна антисрпска пропаганда Ватикана, неодољиво се намеће закључак да Света столица хоће да дехуманизује српски народ до те мере да би показала свету како католичка црква у Хрватској није грешила када је за време Другог светског рата подстицала католике да уништавају српско православно становништво. Није тешко уочити да и Фрањо Туђман, бранећи духовну власт, у ствари посредно оправдава и оно што је радила световна власт Независне Државе Хрватске.

Од прве до последње странице ове позамашне књиге Фрање Туђмана, као црвена нит се провлачи тежња аутора да запенушеним антисрпским и антијеврејским изливима релативизује и колико-толико ублажи и оправда геноцидну идеологију усташтва и крвави пир Павелићевих усташких легија над Србима, Јеврејима и Ромима у првој „независној” држави Хрватској. Настојећи да ирационалну политику усташког покрета прикаже као одбрамбену реакцију „прогоњеног” хрватства, Туђман пабирчи безбројне историјске примере било о „злосиљу” које су чинили други, било о „прогонима хрватства”. За њега је, на пример, Анте Старчевић (усташки „отац домовине”) „највећи израз хрватског националног бића у прошлом столећу”; он се намељиво дичи хрватским „повјесним и државним правом”, као да није реч о праву које је Хрватима подарила туђинска власт; посебно истиче да католичка црква у Хрватској „није нимало затајила у својој задаћи” ни у прошлом ни у садашњем времену, те оштро критикује оне историчаре (Велимира Терзића, Владимира Дедијера, Веселина Ђуретића, Василија Крестића, Драгана Живојиновића, Драгоја Лукића, Милана Булајића, Војислава Лубарду, Антуна Милетића и друге) који јој приписују инквизицију и геноцид; истрајава у одрбани не само Степинца и Хебранга него и усташког кољача Љубе Милоша (додуше, њега само сажалева); чуди се откуд толико неповерење широких слојева српског народа у НДХ; истиче „повјесну личност Јосипа Броза Тита”, приказујући га као бескомпромисног борца и против четништва и против усташтва, човека који је „инстинктом великог политичара и државника” предосетио куда смерају „промицатељи јасеновачког мита”, па стога

није хтео да посети Јасеновац, строгог али правичног „вође и учитеља” који је упућивањем поруке правосудним органима Хрватске „да се Туђману не пакује”, отворено стао у одбрану „туђмановштине”.

У тексту се износе чињенице из историје Независне Државе Хрватске и стављају у контекст изјава Фрање Туђмана, али и проналази веза са Римокатоличком црквом, односно Јованом Павлом Другим, који је нови оснивач усташтва са задатком да се униште православље и Срби.

33. 2. На страници 111 је текст проф. др Радомира Булатовића:

Геноцид као појава није скоријег датума или само везан за Други свјетски рат. Приликом боравка на Куби 1987. године показано нам је дрво у Хавани гдје је одржана прва миса. Његово дебло је обрасло трњем дужине око десет сантиметара. На те оштруљеке су набијани домороци који су се опирали примању католичанства. Европљани католици су на Куби истријебили домороце и од њих су остале само мумије у облику фетуса јер су вјеровали да се човјек поново рађа после смрти. Исту судбину су доживјели домороци у Сјеверној и Јужној Америци. Сада је тешко наћи преживјелог Индијанца у каквом резервату; њима више нема опстанка. Сличну судбину православљу кроје стотинама година католици и мухамеданци. Стога ево неколико чињеница да се ова тема дубље освијетли, иако има мјеста и за више томова књига да се испише о њој.

Цијењени академик Милорад Екмечић је прије кратког времена на Београдској телевизији изнио чињенице како су Срби у Босни и Херцеговини од давнина до Првог и Другог свјетског рата били најбројније становништво. То је тачно, али геноцид је измијенио етничку карту Босне и Херцеговине која је коначно управо због тога постала „бивша”.

Текст показује домете геноцида над Србима који је наредио Јован Павле Други.

33. 3. На страницама од 112 до 115 је текст проф. др Радомира Булатовића:

Аустро-Угарска је окупирала, а затим и анектирала Босну и Херцеговину под изговором да заведе „ред и мир”. Тако је католичанство успјело да се умјесто ислама нађе као најмоћнија религија и власт над Србима. Бројност Срба је условила склапање коалиције између Хрвата католика и мухамеданаца које сада као нацију зову муслимани. Иако је познато да су муслимани претежно српског поријекла, они се никад нијесу тога држали и увијек су били савезници непријатеља српског народа као и сада. То је зато што су Срби стали на ноге борбом и срушили Турско царство које су они сматрали више него своје и при томе су остали до данас. Ево и краћег осврта на коалицију муџахедина и Хрвата католика против Срба уочи Првог балканског рата.

Пакт муслимана и католика у Босни – нека се ствар разбистри

У политичком животу босанскохерцеговачких муслимана појавили су се задњих дана веома важни догађаји. Већина чланова муслиманских посланика напустили су начела, програм и тактику Муслиманске народне организације, која је до јучер била као кристал чиста и импонирала и пријатељу и непријатељу. Све што их је одушевљавало и за шта су били спремни жртво-

вати и мал и џан, то они хладнокрвно напустише, а прихватише оно, против чега су се борили и против чијег су остварења спремни и данас крв лити. Наша је јавност без сумње чула, да је већина муслиманских посланика потписала некакав пакт са Хрватима. Садржај а с њим и посљедице тога пакта остали су за јавност једна строга тајна. Потписници тог несретнога пакта са католицима огријешили су се о демократски принцип, којег се принципа строго држао стари Екзекутивни одбор док је био под вођством рахметли Алибега Фирдуса у свим замашним питањима, али тога се данас не држе Рифатбег Сулејманпашић, Шериф Арнаутовић и дружина, него погазише начела, програм и тактику Муслиманске народне организације, а да се с народом не само не савјетоваше, него не нађоше за мунасиб, да га бар накнадно вјерно извјесте о ономе страшном кораку, што га учинише, потписавши овај пакт са Хрватима католицима ...

У том пакту је било оваквих пасуса:

1. Босанско-херцеговачки муслимани и Хрвати католици, увидјевши своје потребе, склапају савез, те се босански муслимани обавезују да неће сметати никаквим тежњама Хрвата католика.

2. Муслимани се обавезују да ће подупирати интересе Хрвата католика.

3. Муслимани и Хрвати католици ће се борити да у сљедећем засиједању прије прорачуна дође на дневни ред језична основа што ју је Сабору предложио хрватски клуб, у ту се сврху међусобно обавезују да неће одобрити прорачуна док се не ријеши језична основа.

4. Муслимани се не одричу свога захтјева гледе аутономије Босне и Херцеговине те остају на том становишту, било у дуалистичкој или триалистичкој монархији, али неће сметати Хрватима у њиховим државотворним тежњама.” (3. „Цетињски вјесник”, бр. 33, Цетиње 30. априла 1911; колико је сличности са савременим догађајима из рата 1991 – 1992. нека закључи читалац)

Муслимани су и у Првом свјетском рату вјерно служили Нијемцима и Хрватима. Највеће губилиште за Србе у Босни за вријеме Првог свјетског рата било је изгледа у Добоју; ту је страдало мноштво народа из Црне Горе након окупације 1916 – 1918. године. На пронађеним фотографијама виде се муслимани са фесовима како воде Србе и врше њихова погубљења. Неко се сјетио да те фесове на фотографијама покуша претворити у аустроугарске капе, али без успјеха. (4. Види оба издања књиге Душана Паравца, „Логор смрти, хроника о аустроугарском логору у Добоју 1915 – 1917”, Добој 1970. и Сарајево 1990; ово пише аматер, а историчари ћуте, ваљда да се не замјере Нијемцима, али им то неће помоћи да се геноцид не понавља, наравно над Србима)

У току Другог свјетског рата, усташе су прогласиле муслимане за чисте Хрвате, па су само у Приједору били више од 75 посто хрватска, домобранска или усташка војска. Истина, неки су се жалили како муслимани немају власт ни у Приједору ни у Бањалуци него само Хрвати, али једино у познатим муслиманским резолуцијама. То није ометало муслимане да активно на више од 1.032 стратишта по бившој Босни и Херцеговини заједно са усташама убијају Србе без милости. Усташе су шириле пропаганду да су за сва зла криви Срби и Жидови. Тако су се нашли заједно и у творници смрти Јасенов-

пу да би истријебили Србе и Жидове. Занимљиво је да су муслимани током Другог свјетског рата тражили од Нијемаца аутономну Босну и Херцеговину, као што то сада чине ангажовањем безмало цијелог свијета како би Босна и Херцеговина остала њихова унитарна држава. То би било обнављање османске империје или још нешто више: стварање муслиманског свјетског царства од Кинеског зида до Јадранског мора. То је дихад и Европа поново гура једино Србе да то зауставе својом крвљу, па муслиманима јавно и без устручавања помажу свим и свачим.

Уз помоћ Турске, Саудијске Арабије, уједињене Њемачке, Америке и њихових савезника, муслимани воде борбу за истребљење Срба да би створили своју државу. Међутим, Хрвати су сада схватили како им живота нема са муцахединима, па желе своју државу очишћену од муслимана; што није било исто у Другом свјетском рату, али је слично. Наиме, Хрвати су у Другом свјетском рату имали Босну и Херцеговину у саставу своје Независне Државе Хрватске, а сада имају исти план у овом рату 1991-1992, али су апетити муслимана под вођством Алије Изетбеговића много порасли и они желе своју државу, цијелу Босну и Херцеговину. Видљиво је како католичанство лукаво користи муслимане као топовско месо у борби против Срба (војни хрватско-муслимански савез, Босанска армија против Срба), а у исто вријеме се Хрвати на политичком плану договарају са Србима о подјели Босне, уколико је цијелу не могу освојити за себе.

Западне силе свим средствима помажу стварање што је могућно веће католичке Хрватске и истовремено спречавају уједињење српских крајева пошто су Срби најбројнији народ на Балкану. Уједињена велика Србија је била и остала трн у оку уједињене велике Њемачке. Стога у безброј њемачких нацистичких докумената војних стратега налазимо планове који се свode на један основни циљ: да Србија више никад не буде јака и велика. Због тога је Броз ову њемачку максиму тако лукаво претворио у дјело, у три Србије на простору чистих српских крајева још од прије Косова и пада у турско ропство. Каква сличност данас као и далеке 1941. године! Да вас мало подсетимо: хитлеровци су у Чехословачкој формирали посебну клерикалну државу Словачку. Сада Нијемци у овом рату чине потпуно исто и Чехословачка је већ подијељена у двије државе: Чешку и Словачку. И даље: Југославију су раскомадали окупатори Нијемци и Италијани са Мађарима, Бугарима, Хрватима и Арнаутима, те по расулу Краљевине Југославије формирали тзв. Независну Државу Хрватску. Сада је учињено то исто, с том разликом што је повећан број држава које ће борећи се за своју самосталност побити више Срба него што би то учиниле окупационе војске западних савезника. Тако је никад постојећа држава Словенија добила засебну државу првенствено борбом против Срба, а не против оних под чијом је чизмом словеначки народ био стотине година. Главно занимање било им је да служе Нијемцима или Аустријанцима, свеједно, а сада нападом на заједничку државу формирају наводно своју. Нека се мало присјете да су њемачки нацисти у Другом свјетском рату подијелили Словенију и натјерали Словенце геноцидом да напусте своје домове. Словенци су налазили спас у Независној Држави Хрватској, у Босни и Херцеговини, али највише у Србији. Зна се како су то вратили у

овом рату: забадањем ножа у леђа Србима. Стога је вријеме да се Срби освијесте и боре само за своју ствар, а то је сједињење српских земаља. То је програм, могућност да се опстане, или у супротном да се сигурно нестане.

Какво нам се зло поново чини, знају наши свеколики непријатељи. Зна-те како се у Другом свјетском рату стварао „нови еуропски поредак“; то је била апсолутна доминација Нијемаца. Сада се ти највећи злочинци, познати по геноциду у Другом свјетском рату, поново јављају са истим тежњама, а то је истребљење Срба на Балкану, како би Њемачка могла несметано стићи до нафте на Блиском истоку. Америка са уједињеном Њемачком ствара „нови свјетски поредак“. Шта је у изразу различито у односу на Други свјетски рат, тешко је рећи. Исти су творци и извршиоци злочина. Имамо напретек доказа о којима се до сада ћутало, или се морало ћутати.

У априлу 1944. године, америчка и енглеска авијација бомбардују Београд не слабије од Хитлера 6. априла 1941. Нико ни ријечи да изусти зашто се то чини. Исто је било тешких рушења од назови-савезника који су бомбардовали Подгорицу, Колашин, градове по Србији, али не и Сарајево, Загреб, Љубљану или Сплит. Како је то, нека се мало упитају садашњи изроди српског народа који поново служе истим носиоцима геноцида над Србима у току ранијих бројних ратова. Сада Босну и Херцеговину, Републику Српску коју је створио народ, надлијећу авиони уједињене Европе под њемачком чизмом и америчким каубојским ласом. То је увод у много већи рат него што се мисли, а он је поход на православу мајку Русију. Авиони су сијачи смрти, али и они могу страдати ако се покрене руска војна машина. Добро се сјећамо љета 1944. године на Сињајевини, кад су двотрупци тобожњих савезника и други бомбардери прекрили небо и почели да гађају из митраљеза. Тако ће сада и ови НАТО авиони гађати српску дјецу не само по Босни и Херцеговини него и другим српским земљама гдје год их има. Ко то не види и не схвати, биће му касно када га ухвате.

У тексту се износе општепознате чињенице из историје о коалицијама Хрвата и муслимана против Срба, али и увек спременим творцима новог светског поретка да подстакну и помогну сваког ко насрне на Србе. Имајући у виду датум издавања књиге, закључује се да Срби непогрешиво могу да предвиде потезе својих непријатеља.

33. 4. На страници 115 је текст проф. др Радомира Булатовића:

Папа Пије XII је дао благослов хрватском надбискупу Алојзију Степинцу да се готово цјелокупно хрватско католичко свештенство укључи у поход на истребљење Срба. Сада је то учинио и папа Војтила, родом Пољак, кад је први позвао нови свјетски поредак да бомбардује српске градове. Ипак морамо навести једну велику разлику између понашања папе Пија XII и овог Војтиле који је први у свијету признао Словенију, Хрватску и Босну и Херцеговину, да би другима показао шта треба да раде, док папа Пије XII. није признао Независну Државу Хрватску.

У тексту се износи једна безначајна разлика између Пија XII и Јована Павла Другог. Она је безначајна зато што је признање Независне Државе Хрватске само формално изостало, али је било присутно оно суштинско признање, охрабривање и чување. Јован Павле Други је свакако био много

силнији од Пија XII, те је зато био први који је признао сецесионисте који су независност изборили злочинима и оружјем против недужних.

33. 5. На страницама 119 и 120 је текст проф др Радомира Булатовића:

У злочиначком уништавању Српске православне цркве, Хрвати су у овом рату још бјесомучнији. Наводимо примјер српског манастира у Жито-мислићу. Усташе су 1941. године из овог светог мјеста са опљачканим драгоценостима повеле и осморицу свештеника, па су их на десној обали Неретве бацили у јаму коју су потом цементирали. Ове жртве су 1991. сахрањене у заједничку гробницу коју је опојао Његова светост српски патријарх Павле. Потом су Туђманови зликовци разорили манастир Жито-мислић. Српска православна црква у Мостару није уништена током Другог свјетског рата, а сада јесте у овом рату. Има много примјера за то, а ево једног из Другог свјетског рата који казује како су страдале српске цркве и свештеници са њима, као и свеколика имовина.

Министарство иностраних послова Краљевине Југославије у избјеглиштву је, 19. марта 1942, обавијестило је цивилни кабинет Предсједништва краљевске владе у Лондону: „Од генералног конзула Герасимовића, који се налази у Марсељу, добивен је следећи извјештај: Према писму из најсигурнијег извора, са лица места (Оточац) тамо су православне цркве разрушене и свештеници одведени не зна се где.” (13. Исто, 81)

Усташе износе како их православни попови насилно преводе на православље, а дешавало се сасвим супротно: Срби су масовно насилно покатоличавани. (14. Исто, 86) И по томе се види суштина пропаганде у овом рату; наиме, све што Србима чине Хрвати и муслимани, они кажу да то њима чине Срби.

Аутор износи општепознате чињенице о злочинима над Србима и свештеницима Српске православне цркве, који се понављају после 50 година.

33. 6. На страницама од 129 до 136 је текст проф. др Душана Никића:

Злочини и геноцид које над Србима и православнима врше Хрвати (хрватске власти и католички клер) на просторима који се именују географско-историјским и политичким појмовима Хрватска и Босна и Херцеговина, односно на територијама које су од 1878. године биле извјесно вријеме под влашћу Аустро-Угарске монархије, изводе се плански и програмирано, систематски и континуирано већ дуже од једног вијека. Свакако по директивама и уз непосредну помоћ Ватикана и моћних међународних сила прокатоличке западне Европе. На остваривању грозоморних злочина геноцида заснова-ног на вјерској, етничкој и националној мржњи, као и на расистичкој теорији и пракси коју су код Хрвата инаугурисали и најревносније спроводили за-гребачки Капгол (католички клер), Анте Старчевић, Анте Павелић и Фрањо Туђман, од почетка све до данас ангажован је огроман број Хрвата својом вољом, све хрватске власти и католички клер, те се може с много разлога казати да је ријеч о колективном геноциду који Хрвати врше над српским становништвом и православљем. Све злочиначке и геноцидне радње против Срба и православља спроводе се под вјерско-националном спрегом уз позив и усклик: „Ко неће у католике (Хрвате) мора под нож!” Ево како су то учи-

ниле, тачније окончале нове хрватске усташке власти и Хрвати у Ливну 1990 – 1993. године. Ради истинитијег схватања, злочине и геноцид које су над ливањским Србима спровели Хрвати подијелићемо управо онако како су они то чинили одраније, на облике спровођења: планираних и програмираних злочина у миру; геноцид који се остварује у рату. У оба случаја је ријеч о злочинима и геноциду над цивилима.

1. Облици спровођења раније планираних и програмираних злочина нове хрватске власти у Ливну над Србима и православљем у миру

Злочини и геноцид у Босни и Херцеговини, па и у Ливну, у ствари су окончавање планираног и програмираног, систематског уништавања српског становништва и православља широких размјера који се спроводе у континуитету дужем од једног вијека. У ливањском случају, то је и коначност јер је циљ постигнут пошто Срба нема више у Ливну! Не улазећи у подробно разматрање како је то чињено раније, а да би заинтересовани разумјели ове ужасне феномене зла, навешћу неке од добро познатих чињеница.

Од почетка, тачније од раскола у хришћанству 1054. године на православље и католичанство, односно у ливањском случају на Србе и Хрвате, ливањски крај је као гранични био насељен Србима и Хрватима. Велику већину становништва у насељима на Ливањском пољу и његовом крашком планинском ободу чинили су Срби! Да је наведена тврдња тачна, уз обиље источника првог реда свједочи и први попис католичког (хрватског) становништва у Босни и Херцеговини који је сачинио нико други него католички бискуп фра Павао Драгичевић. Приликом канонске визитације ливањског краја, бискуп Драгичевић је 1741. од око 18.000 становника у свим насељима на том крашком простору нашао и пописао само 3.879 католика Хрвата. Исписаћу ове бројеве и словима да се не би помислило да је по сриједи нека грешка, значи три хиљаде осам стотина седамдесет девет! Бискуп је пуних 15 дана уз помоћ ливањских фратора извршио и преконтролисао попис свог пучанства и регистровао у свим насељима на Ливањском пољу и његовом планинском ободу наведени број Хрвата и ниједног више, у узрасту од новорођенчета до најстаријих житеља. Остало становништво у ливањском крају су православни Срби, њих око 12.500, те муслимани исламске вјероисповјести, око 3.000 душа.

Да је овај први попис заиста тачан свједочи други босански бискуп Богдановић, који је након 27 година извршио нову канонску визитацију Ливну и провјерио Драгичевићев попис хрватског пучанства. Он је 1768. у овом крају од Корита, на Бушком Блату, до Грковаца и на Ждраловцу регистровао готово исти број Хрвата католика. Мада је сувишно, ипак да напоменем да је остало становништво, српско и муслиманско, у овој крашкој области било и тада у приближно истој сразмјери као и 27 година раније. Такав бројни однос становништва се због имиграције задржао све до 1878. године. Од тада уследило је разграничења између Аустро-Угарске и Турске долази до великог иселјавања муслимана и Срба, односно до великог броја уселјавања Хрвата из сусједних далматинских и херцеговачких области, као и унијаћења, покатоличавања и претварања знатног броја Срба у Хрвате. И већ 1895. године је етничка слика тог краја из основа промијењена. Према попису који је сачинила аустроугарска администрација стање за Ливно је следеће: 16.391 Хрвата,

6.970 Срба, 3.167 муслимана. Наведени демографски подаци недвосмислено свједоче да се са Србима у ливањском крају догодио страшан злочин који је попримио све облике геноцида.

Према првом попису у Југославији који је извршен 1921, очигледно је да су злочин и геноцид настављени, односно да су Хрвати до у танчине проводили планирано и константно уништавање Срба и православља, то јест све геноцидне радње (унијаћење, покатоличавање, иселјавање, духовни и културни злочин, физичко уништавање српског становништва) и то нарочито од 1900, кад је на Конгресу у Загребу, уз присуство највиших представника власти, код Хрвата и католичког клера израђен план и програм да у наредном вијеку треба просторе до Дрине етнички очистити од Срба и православља, а потом Србима преко Дрине нанијети и посљедњи самртни ударац. Наиме, према том попису становништва из 1921, у Ливну је било 21.810 Хрвата, 9.086 Срба и 3.236 муслимана. То значи да је учешће српског живља од аустроугарске окупације спало од 60,20 посто на само 22,60 посто.

Формирањем конфузне и политички веома нестабилне државне творевине, крајем 1918. године, која је узела веома неприкладан и лажан назив Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, односно Југославија, злочини нису престали. Наиме, сада су Хрвати у миру тихо и прикривено спремали остварење свог геноцидног плана, чекајући повољније друштвено-политичке прилике и нови рат да би се Србима задао још тежи ударац. И кад су се у Другом свјетском рату формирањем Независне Државе Хрватске (НДХ) створили готово идеални друштвено-политички услови, хрватске усташе су за само неколико дана убиле у Ливну око 2.000 Срба православаца. Само у ливањском насељу Голињево догодио се један од најстравичнијих злочина, који људски ум тешко може појмити. Наиме, од 232 Србина, који су били већинско становништво у селу, од новорођенчета у задрузи Пажина до његовог стогодишњег дједа Милојка, сви су поубијани на грозоморне начине. Према казивању једног од крвника који је критиковао Хрвате из села Челебић што нису поубијали све Србе у свом селу, остало је свједочење да су Хрвати и муслимани из Голишева побили све Србе и да „није у селу остало ни српско пиле”. Како је казивао крвник, то су урадили тако што су све Србе живе бацили у Ташчића јаму на Динари (Камешници), а онда су јаму дубоку 71 метар засули камењем до врха. И тако према свједочењу крвника „ни душа ниједног Србина није могла да изиђе из Ташчића јаме”.

Да је крвниково казивање тачно, недвосмислено су потврдили материјални докази кад је, у лето 1991, извршена ексхумација убијених Срба из села Голињево, који су сви одреда били дјеца и жене. Одрасле мушкарце из овог српског села су ливањске усташе, Хрвати и муслимани из Голињева, ликвидирале заједно са осталим одраслим мушкарцима из Ливна у јами недалеко од села Проло. Бацање живе дјеце, жена и људи у јаме безданице на Старетини извршиле су хрватске усташе и у селу Челебић. Бестијалне злочине над невиним цивилним српским становништвом, ливањске усташе из села Челебић, Струпнић, Луснић и Ковачић употпуниле су анималним иживљавањем над немоћним Србима. Тако су двадесетогодишњег младића из задруге Вујановића ушкопили као пастува, а потом га дотукли ударцима маљем по глави.

Од свих Срба из ливањског краја, најтрагичнији завршетак свог невиног дјевичанског живота доживјеле су малољетнице Даница (Боже) Шуњка, рођ. 1925, Мара (Бојана) Ерцег, рођ. 1923, Ружа (Радина) Радоја, рођ. 1923, и Боја (Симе) Црногорац, рођ. 1925. године. Све четири дјевојке су рођене у селу Челебић код Ливна. О њиховом страдању оставили су истинита свједочења Милан Радоја, Србин из Челебића, те Мате Миличевић и Стипан Лозић, обојица Хрвати, усташе из Далмације. По њиховим казивањима, ове младе Српкиње су биле прелијепе, праве виле нагоркиње са Старетине. Усташе из села Луснић су наочиглед свих мјештана и родитеља ових несретница силовале дјевице из дана у дан током јула и августа, пуна два мјесеца! На крају својих бестијалности, луснићке усташе су изнурене дјевојке живе бацили у Јаму на Старетини, коју мјештани од тада зову Девина (Дјевичанска) јама.

Индикативно је и то да се од мјештана села Луснића није никад чула ниједна ријеч о овом бестијалном колективном силовању невиних Српкиња из села Челебић. За овај монструозни колективни злочин усташа не би се никад ни сазнало да се млади Хрват Стипан Јозић није на први поглед заљубио у љепотицу Даницу Шуњка. Стипаново младалачко срце није никад могло да преболи и заборави њено страдање. Сав свој бол и осјећања исповједио је једном од фртарара из манастира Горица код Ливна, молећи га да Даницу преведе у католичку вјеру и да му дозволи да је узме за жену. Међутим, фртарар то није дозволио и Даница Шуњка је окончала свој дјевичански живот као и њене обешчашћене и понижене пријатељице на најсвирепији начин.

Још нешто о овом ужасном злочину. Кад су ливањски Срби у љето 1991. хтјели да и из Девине јаме изваде мученичке кости ових дјевица, нико од мјештана села Луснића није им хтио показати ту јаму, иако су многи знали гдје се налази. А нове усташе из Ливна су порушиле сва спомен-обилежја која су била подигнута изнад јама у којима су њихови очеви на најзвјерскији начин уморили више од 2.000 ливањских Срба. Уз то су нове ливањске усташе оскрнавиле и меморијалну спомен-крипту и гробницу коју су сагридали малобројни преживјели Срби из Ливна у љето 1991. и у њој сахранили мученичке остатке својих мајки, очева, сестара и браће. Тако су нове усташе на Огњену Марију 1992. године на звјерски начин поново убиле побијене Србе 1941. године. Задојене несхватљивом мржњом према Србима и православљу, усташе су претвориле у прах и пепео кости ливањских мученика. У крипту су убацили на десетине ручних бомби и експлозива и тако поново извршили геноцид на побијеним Србима. Кости које нису на тај начин претворили у прах и пепео изнијели су из гробнице и смрскавали их на асфалту у Улици Ивана-Горана Ковачића, оног часног човјека из редова хрватског народа који се својом поемом „Јама” виноу међу најплеменитије људе човјечанства.

Колико су ниски нељудски пориви нових ливањских усташа свједочи и чињеница да су из крипте ливањских мученика најприје опљачкали више од 2500 уникатних музејских предмета извађених из јама, те да су истовремено опљачкали православну цркву Успења пресвете Богородице и парохијски дом, а затим их запалили. Тиме усташе желе да униште све што на било који начин свједочи о хиљадугодишњем присуству Срба у Ливну, као и да при-

крију злочине и геноцид које су они и њихови очеви извршили над ливањским Србима.

Међутим, о њиховим злочинима и недјелима које су починили зна се доста и то неће и не може бити никад заборављено. На свима нама уз чије име и презиме иде и атрибут да смо Срби и православни стоји хришћанска и цивилизацијска обавеза пред Богом и људима да на њих упремо прстом како би их жигосао цијели цивилизовани свијет, те да одговарају за учињено зло. Јер уколико то и сада, кад се све сазнало о том злу, не буду санкционисали међународни форуми и јавност, опет ће се у неко будуће вријеме вршити злочини и геноцид над Србима и православљем. Да је наше размишљање исправно и на мјесту, уз остало потврђује и ливањски случај у којем је поново и у овом рату, као и у претходним, искориштена повољна друштвено-политичка клима, односно ратно стање да се над Србима изврши геноцид, то јест биолошко уништење српског народа и зазирање свих његових духовних и културних вриједности.

2. Геноцид над ливањским Србима у рату 1992-93. године

Сада дакле говорим о геноциду који су ливањски Хрвати, односно нове хрватске усташе, починили у току овог рата у бившој Босни и Херцеговини почев од априла 1992. и окончавајући га у 1993. години. Рекао сам да се геноцид над Србима, па и Србима у Ливну, плански и програмирано, систематски и у континуитету врши цијело једно столеће. У овом вијеку су Хрвати извршили потпун геноцид над Србима у Ливну, а окончали су га у овој 1993. години. И тако данас нема више Срба у Ливну. Злочине и геноцид над српским народом у Ливну током овог рата, Хрвати су извршили на много разноврсних начина, од којих су најчешћи: протјеривања под притисцима и терором, као и организовано исељавање; малтретирање на разне начине; силовања; физичко-биолошко ликвидирање; уништавање српских духовних и материјалних вриједности; уништавање културно-историјских споменика.

Користећи се ратним сукобима у Босни и Херцеговини, усташе из Ливна су ликвидирале Србе цивиле чија имена наводимо:

1. Анђа Црногорац (рођ. Радета), звана Маја рођ. око 1910, жена Марка Црногорца из Застања, Ливно.

2. Миливој (Марка) Црногорац, звани Мики, електричар; масакриран и бачен у Бистрицу.

3. Милорад Црнчевић, рођ. око 1930. у Рељином Селу, Гламоч; убијен у Улици Ивана Горана Ковачића.

4. Алекса (Јове) Арнаут, звани Ацо, рођ. 1952, електричар; Запаљен у својој кући.

5. Анђа (Мирка) Јовић, рођ. 1950, мајка двојице синова, супруга Петра који је био затворен у ливањском концлогору; силована, потом објешена.

6. Милан (Миле) Пажин, рођ. око 1934; отац Драгана званог Наге и Душана; бачен у јаму изнад Загоричана.

7. Милена (Стеве) Пажин, рођ. око 1938. супруга наведеног Милана; бачена у јаму код Загоричана; оба њена и Миланова сина су била у ливањском концлогору. Њеног брата Стојана званог Столе убиле су ливањске усташе, а потом га објесиле.

8. Стојан (Стеве) Пажин, звани Столе, рођ. 1925; његова супруга Љубица је остала у Ливну, а син Озрен је избјегао у Бању Луку.

9. Милица Тодоровић, звана Цуја, рођ. око 1906; бачена у јаму Двогрло изнад Ливна, Застања.

10. Мићо Пажин, рођ. 1906, отац Стеве, Ранка и Богдана; бачен у јаму Двогрло; његов син Стево је био у концлогору у Ливну.

11. Илија (Петра) Михајло, рођ. око 1932. у Губину; отац Ненада, Жељке и Наде; заклан у кући и бачен у јаму Двогрло.

12. Милица (кћи Миле Пажине) Михајло, рођ. око 1940, жена наведеног Илије; заклана с мужем у кући и бачена у јаму Двогрло.

13. Рајко Шуњка, рођ. око 1945. у Сајковићу код Ливна.

14. Анђа Шуњка, од родитеља Јакова и Даринке Савић, рођ око 1947. у Еминову Селу; супруга наведеног Рајка; наводно су обоје убијени приликом бјежања преко Круга за Гламоч; вјероватније је да су убијени у својој кући.

15. Миле (Гаје) Вујановић, рођ. око 1947; убијен у концлогору у Ливну тако што је бачен с трећег спрата зграде МУП-а. Његов отац Гајо, звани Зекан, је 1941. жив бачен у јаму Бикуша изнад Челебића. Син Драган је као војник Републике Српске погинуо на Бихаћу у септембру 1992; Драганова жена Љиљана Плантић, Хрватица из Загреба, развела се од њега чим је сазнала да је он отишао у Книн и да је припадник војске Републике Српске Крајине. Други син Озрен настрадао је у овом рату приликом неспретног руковања оружјем.

16. Војин Ковачић, супруг Смиље Бајило, зване Цуна, отац двоје дјеце; подлегао повредама од превеликог батинања у концлогору у Ливну у згради основне школе „Иван Горан Ковачић” у којој је било сједиште војне полиције ХВО.

17. Владимир (син Раде и Љубице) Митранић, адвокат, рођ. око 1937; убијен у својој кући у Ливну.

18. Милена (кћи Томе Ждере) Лаганин, рођ. око 1952, мајка двоје дјеце; убијена у својој кући приликом одупирања силовању; њен супруг Дејан био је у концлогору у Ливну, а размијењен је 30. октобра 1992; сада се налази на ратишту у источној Босни.

19. Милан (Томе) Ждеро, брат поменуте Милене Лаганин, рођ. око 1946. у Губеру код Ливна, наставник математике; подлегао батинама као цивилни затвореник у концлогору у згради основне школе „Иван Горан Ковачић”, а потом је запаљен.

20. Јања (кћи Владе Козоморе) Лаганин, рођ. око 1932, супруга Илије; објешена у својој кући.

21. Манојло (Живка) Радета из Губера, звани Мане; убијен у својој кући заједно са супругом Весом.

22. Веселинка-Веса (кћи Ђорђа Раце) Радета, рођ. око 1930; Манојло и Веса су били родитељи трију кћери које се налазе у Њемачкој.

23 – 35. Милун (Јове) Бајило, звани Гроф, рођ. 1969. у Ливну; убијен и бачен у јаму Двогрло заједно са дванаесторицом Срба зидара који су у ливањски концлогор доведени из Сплита. О њима се зна сљедеће: један се звао Елезовић, један је био од Мркоњић-града, један од Босанског Новог, један из

Дервенте (Добоја?), један из Црне Траве, један из Зворника, један из Шапца, двојица из Београда и четворица из Коњица. Према казивању једног од старијих муслимана из Застања (Ливно), чије је презиме Јахјефендић, сви наведени Срби су бачени у јаму Двогрло на дан Огњене Марије 30. јула 1992. Тог дана су ливањске усташе запалиле и звоник православне цркве Успеније пресвете Богородице. Прије тога је опљачкан цјелокупан црквени инвентар и са изузетно лијепим иконостасом и иконама непроцјењиве вриједности (од XV до XIX вијека) однијет у фрањевачки самостан Горица код Ливна. Исто тако су ливањске усташе и 1941. опљачкале ову цркву и никад ниједан предмет из ње нису вратиле,

Још само да напоменем да су ливањске усташе опљачкале сав инвентар сталне меморијалне изложбе под насловом „Геноцид Хрвата над ливањским Србима”, а мошти уништиле у циљу да прикрију геноцид који су њихови очеви, а данас и они, починили над ливањским Србима. Од свега тога је остало само пет лобања ливањских Срба убијених 1941, које је један српски младић кришом сахранио.

Пошто је вријеме за излагање ограничено, желио бих још само нешто напоменути. Наиме, ниједан вид малтретирања, мучења, убистава и протјеривања Срба из Ливна у циљу завршетка етничког чишћења није извршио ниједан појединац нити група, а да за то није добијен налог од власти ХВО (и цивилне и војне). Очигледно је, дакле, да је злочин над ливањским Србима 1992-93. извршен и окончан по наређењу хрватских власти, односно да је етничко чишћење Ливна извршено по плану и директивама из центра.

У тексту се износе општепознати подаци о политици римских папа према Србима у Ливну. Износе се и подаци о страдању Срба од 1991. године, које подсећа на злочине из 1942. године. То је приказ резултата онога што је наредио Јован Павле Други.

33. 7. На страници 179 је текст проф. др Новице Војиновића:

9. Одговор на четврто питање, тј. каква је и колика била медијска анти-српска кампања и од кога је долазила јесте и једноставан и тежак. Једноставан зато што је то саставни дио опште, рекли бисмо свјетске антисрпске медијске кампање неистина и дезинформација којима се жели што више сатанизовати сав српски народ и његова борба за биолошки опстанак коју он данас води. Одговор је тежак и сложен зато што је готово немогуће набројати све медије, све центре, све емисије, све актере те кампање који одлазак једног броја муслимана из Требиња користе за сатанизацију Срба, за неправедну оптужбу да они врше етничко чишћење и спроводе геноцид над другима, те да су дежурни кривци за сва зла која се данас дешавају на тлу Балкана, па и шире.

У том неправедном оптуживању Срба за геноцид, за етничко чишћење, за логоре, за силовања муслиманки, Ватикан, Њемачка и муслимански фундаменталисти настоје да са себе скину хипотеку извршилаца злочина геноцида у Другом свјетском рату над Јеврејима, Србима и Циганима, желе да свој злочин пребаце са себе на Србе, на српску страну. У тим оптужбама учествују сви: и Туђманова усташка машинерија „Хина” и Изетбеговићева босанска антисрпска пропаганда и цијела Европа и све исламске земље, чак и

Сједињене Америчке Државе које су на челу кампање против српског народа. Нажалост, поред њих постоји и извјестан број Срба који о сопственом народу говоре исто као и српски непријатељи, тврдећи да су Срби криви за вјерски рат у Босни и Херцеговини, да Срби спроводе геноцид, мада се само бране од геноцида, да су они изазвали рат, иако се само бране од агресије других на њихов живот и опстанак, итд. Они то чине чак и онда кад истина о Србима као жртвама рата и геноцида, силовања и логора почиње продирати, чак када то и далеки Јапанци у својој штампи јасно и недвосмислено кажу: „Силују муслимани, а не Срби.”

У тексту се наводе подаци о једном аспекту медијског рата против Срба. Лаж је омиљено средство Ватикана, а ако се има у виду да, преко неколико својих редова и у договору са САД, Ватикан има контролу над скоро свим центрима где се креира јавно мњење, онда не чуди што ни данас, када истина излази на видело не могу да се разбију предрасуде које је створила пропагандна машинерија Ватикана. То је она иста медијска машинерија која је Јована Павла Другог промовисала као звезду. Овај елаборат са много чињеница доказује супротно: да је Јован Павле Други хладнокрвни наручилац свих злочина који су извршени над Србима од 1990. године.

33. 8. На страницама 180 и 181 је текст проф. др Новице Војиновића:

У вези са генезом католичког геноцида над православнима, овдје ћу телеграфски кратко додати још и ове чињенице.

Прво, 1054. године великим расколом у хришћанству на православне и католике, западна католичка црква је отпала од православне, постала шизматичка, а Рим као њен центар се издвојио испод јурисдикције Цариграда и наставио самосталан живот као католичка црква. Рим је одмах извршио реформу своје цркве (клинијевска реформа), учврстио дисциплину и почео снажну агресију против православља која и данас траје. Католичка црква је поред осталог као отпадничка од старије православне цркве још тада прогласила православне за отпаднике, шизматике, и тако једну лаж огромном пропагандом кроз историју успјела да натура као истину и да православне прогласи за шизматике како би имала право да их морално и канонски уништава. Утврђујући за уништење православља три основна правила: изван римокатоличке цркве нема спаса, православна црква није никаква црква и њу треба уништити, треба затријети и сјећање да је таква црква постојала, Ватикан од тада до данас (и данас) на тај начин уништава православне, а нарочито припаднике српске нације.

Друго, папа је 1439. године обмануо цариградског патријарха кад му је предложио уједињење, унију цркава, с тим да папа буде поглавар заједничке уније, да се забрани ћирилица и уведе латиница, а он ће као противуслугу помоћи цариградском патријарху и Византији у борби против Турака. Међутим, папа је преварио патријарха, али је од тада до данас издашно користио унију и унијатску вјеру за католичење и уништење православних.

Трећа значајна чињеница у генези геноцида католичке цркве над православљем је оснивање Свете конгрегације за пропаганду вјере у Ватикану (1622. године), тј. комисије при Ватикану, као и у свакој бискупији за католичење православних, која постоји од тада до данас. Та Конгрегација је покато-

личила милионе православних на Балкану, тако да су сви католици у Црногорском приморју, Албанији, Херцеговини, Далмацији до Задра, Босни, Славонији, Хрватској, у ствари бивши православни Срби, а сада католици и Хрвати, конвертити. Ови конвертити, тј. покатоличени Срби, са највећом мржњом убијају своје бивше истовјернике православне Србе, што нарочито показују усташки злочини из 1941. и 1991 – 1993. у поменутих дијеловима бивше Југославије, гдје су Хрвати у ствари покатоличени Срби. Конвертити убијају православне са јаничарском свирепости, са комплексом кривице за конверзију, убијају без бриге савјести, са задовољством, а затим иду у католичку цркву на опрост од гријеха за проливање невинне крви.

Четврто, клерикализам у католичкој цркви свуда, па и у Хрватској, одавно је побиједио либералну струју у тој цркви, па је у Хрватској служећи се и Старчевићевом расистичком антисрпском идеологијом и праксом, заједно са франковцима и касније са усташама (клерофранковци и клероусташе), постао најагресивнија антисрпска снага и главни извршилац геноцида над Србима у XX вијеку.

Пето, католички клерикални конгрес 1900. године у Загребу је само појачао клерикално крило и антисрпску идеологију, објавио геноцидни план за уништење православља за XX вијек, а католицизам изједначио са хрватском нацијом па су они од тада исто. Масовно уништавање српског народа, које су вршили клерофранковци уз помоћ аустријских власти у току Првог свјетског рата 1914-1918. представља заправо генералну пробу и реализацију тог геноцидног плана за уништење православља на нашим просторима.

Шесто, геноцид 1941. и 1991-1993. године, који врше клероусташе, само је продужио тог геноцидног плана за уништење православља на Балкану.

Седмо, данашњи геноцид који још траје је заправо финализација геноцидног клерикалног плана из 1900. године над српским народом који је у сва три геноцида до сада однио око три милиона српских жртава. Геноцид 1991-1993, и оба претходна, дјело су Ватикана, загребачког епископата и страних сила, наших историјских непријатеља: Аустрије, Њемачке, Италије и других.

Осмо, седамдесетогодишње дјеловање КПЈ, односно СКЈ у Југославији, у ширем смислу и дјеломично објективно подудара се с ватиканским клероусташким планом за уништење православних Срба на овим просторима. Наиме, КПЈ је још 1923. прихватила одлуку Коминтерне да се Југославија разбије на четири републике, прихватила тезу да се српска нација прогласи за „угњетачку нацију” свих других нација на Балкану, а српска буржоазија и српски национализам за најопасније факторе на Балкану. Стога је КПЈ, и касније СКЈ, у спровођењу своје „револуционарне борбе за социјализам-комунизам” сматрала да све нације и националне мањине треба да се под руководством партије боре против „великосрпске хегемоније”, против „великосрпске буржоазије” итд., што је у интерпретацији Јосипа Броза и његових истомишљеника значило борбу против српског народа у цјелини. Стога није случајно што је српски народ у „социјалистичкој Југославији” прогоњен, што се 1971. у Хрватској отворено јавио масовни усташки покрет на челу са водећим комунистима те републике и што су распад Југославије 1991. године извршиле брозовске комунистичке снаге у Хрватској и Словенији, као што ни-

је случајно што су најбољи Титови комунисти генерали Туђман, Шпегел, Бобетко, Тус, Ђемаловић, Шарац и други постали вође новоусташке војске и извршиоци трећег геноцида над српским народом. Значи, може се утврдити непрекинута линија антисрпства: Старчевић, Франк, Павелић, Броз, Туђман.

У овом тексту аутор хронолошки наводи догађаје који представљају масовне злочине над Србима. Ватикан је увек био незаобилазан као онај који је давао сагласност и злочинце пуштао са ланца, или онај који је директно наређивао да се врше злочини над Србима.

33. 9. На страницама од 212 до 214 је текст Гојка Јаковчева:

Поштоване колеге, поштована господо у председништву, ја немам реферат, нити сам се посебно спремао, али дуго размишљао о питању о коме ћу нешто рећи.

Прочитана је стратегија Ватикана у односу на православље на нашим просторима.

Почео бих тиме да је још од XI стољећа римски папа Гргур VII прогласио је „папинско господство над свијетом”. Ту је тему елаборирао покојни Виктор Новак, па ћу ја нешто о томе да кажем.

Дакле, да би се остварио тај стратегијски циљ – господство над читавим светом – потребно је ту стратегију поделити на један њен нижи ниво, да речем оперативну која је оријентирана на продор и освајање континента.

Слика католицизма од пре 30 година, 1960. године, је оваква. У Европи је тада живело 215 милиона католичких верника; у Северној Америци 40 милиона; Латинској Америци 155 милиона; Африци 20 милиона; Азији 30; свега 463 милиона верника или 17 посто укупног становништва света. Протестаната је било око 9 посто, а православних око 3 посто. Кроз ових задњих 30 година претпоставља се да је број католика порастао за још неких око 150 милиона верника.

Из ових података видљиво је да ова црква располаже са великом моћи, јаким кадровима и великим економским богатством, најјачи банкар света.

Најнижи ниво овакве стратегије је тактика. У ту тактику спада за садашње време покатоличење и ширење католицизма (Украјина), код нас уклањање православља до Дрине. То је тактички потез који унутар ове стратегије постоји 900 година. Такав курс, стратегија и политика одговара и западним европским, а посебно државама централне Европе, које су заинтересирани за наш геостратегијски, политички и економски простор.

Садашњи војсковођа, папа Војтила одговоран је за овај стратегијски курс, а његови потчињени кадрови за оперативну и тактику. Тактичари, дакле, овај најнижи ниво спремају кадрове за уклањање православља, за ширење католицизма на овим просторима, спремају кадрове за вршење геноцида.

Јучер у Аустроугарској монархији то је била свјетовна организација католичке цркве, тзв. орлови, у Краљевини Југославији то су били крижари, идејно и политичко реално језгро за регрутацију усташа у симбиози са усташком емиграцијом Анте Павелића од тридесетих година у иностранству, а у рату 1941-1945. једни и други, и крижари и усташе били су само једно, уста-

шки кољачи српског народа. Како се врши припрема за директно вршење геноцида? Идејна припрема врши се у самој католичкој цркви кроз институцију исповједања. Вјерник прилази сеоском попу или фратру, свеједно, и почиње овако: „Молим вас, оче духовни, да исповједим, јер сам сагрешио, мишљу, рјечју, дјелом”, и поп запамти што треба. Сваке године један или два пута сви попови једне бискупије иду на тзв. вјерске вјежбе. О чему се говори, како, шта, какви закључци – то нико до дана данашњег не зна. Ако би хтио сазнати, јучер нам је господин Булајић рекао, требаћемо, што се тиче Архива у Ватикану, почекати не мање од 200 година. Ето, на овакав начин, кроз овакву индоктринацију, а ту се, то обавештајци и агенти знају боље од мене, врши индивидуална обрада појединца. И ако ми успијемо створити вјерског фанатика, он, по мом мишљењу, то је мој израз, можда је јако груб, али ја га могу доказати, вјерски фанатик, католик, потенцијални је кољач, не сви, али велики број, посебно кад је реч о односу према православним Србима.

У вези са овом константом стратегија је ту, а унутар ње тактика постоји, непрекидно постоји. Србе православне уклонити, прочистити терен до Дрине. Е, сад ту једна мала незгода, што на том терену има и муслимана. Ви знате, и хришћани и кршћани кроз средњи вјек борили су се само против Турака, против ислама, а данас су једни и други. То је једно замешатељство, гдје војсковођа, који је одговоран за стратегију, папа Војтила, гдје се изгубио, и гдје је од војсковође стратега пао ових дана на ниво водника, који рјешава неке тактичке потезе кроз оне позиве „ударити по Југославији, по православним Србима, по православљу” итд. Један војсковођа никад не може пасти на такав ниво.

Како се поставити, кад је рјеч о српском човјеку, православном човјеку у односу на овакву стратегију, у односу на овакву тактику? Студирао сам то. Ја сам један сегмент у бази испитао. То је Сјеверна Далмација, гдје је две трећине католика, једна трећина Срба и утврдио сам ове елементе о којима говорим, а које потврђују документи из тајног ватиканског архива, који је сакупио сарадник ове куће Српске академије наука, Марко Јачов, у своја два свезка, који потврђују овакву моју тезу. Ја сам из ње извукао један закључак за понашање. Отприлике је то овако. Вероватно ово никада нисте чули, али изнећу. Ако се као Србин православлац не можеш успјешно супротставити усташама, а осјећаш га, ту је негде у близини, да га спријечиш у његовој намјери да те убије, сачувај живот, јер жива глава дуговања плаћа. Највећа заблуда је очекивати у данима кад усташе крену да режу српске вратове, да ће на томе стати и да ће неко помоћи. То је искуство из свих геноцидних радњи до данас, посебно из II светског рата. И још ћу вам изнети једну моју ствар, никада српски народ, ни оно што зовемо издајници тога народа, нису на српском територију подигли концентрациони логор за убијање било којих припадника другог народа или друге вјере, нарочито не хрватског народа, нарочито не католика.

У Независној Држави Хрватској, хрватске усташе то су учинили у односу на српски народ кроз концентрациони логор Јасеновац, као централни логор, а постојали су и они други.

Дакле, један закључак. Све наведено понашање, како се бранити итд. наводим из разлога што све на свјету може да се мења и мења се, али једно се

кроз задњих 900 година није промјенило, а то је стратегија Ватикана, чија је шпица у сфери тактике усмерена према православним Србима на овом нашем простору. То је константа, а у вези с њом ми морамо имати своју константу, сваког тренутка бити спреман супротставити се потенцијалном усташком кољачу. То мора бити наша константа, спријечити их. Јер кад они крену, а ми нисмо организовани, сами сте сведоци, тад је касно.

Разговори, преговори, договори у сфери тактике с католичком црквом, не вриједе много. У данашњим сукобима на тлу Југославије Војтила је, услед српског отпора на југословенском простору, морао одступати, што сам вам већ рекао, од спровођења стратегије и спустити се као војсковођа на ниво тактичара, водника прве или десете класе итд.

Шта учинити да се ова индоктринација у католичкој цркви спријечи, или уопште шта урадити да то више не раде? Основа свега овога је у њој.

Аутор констатује општепознате чињенице о односу Ватикана према Србима и доказује да је Јован Павле Други дубоко огрезао у злочинима на територији бивше Југославије. Толико је огрезао да је са нивоа злочиначког стратега спао на ниво обичног војника, који својим примером показује како треба да раде они који морају да поступе по његовом налогу.

34.

У књизи „Република Српска Крајина – Државна документа” (аутор Слободан Јарчевић, издавачи „Агенција Мирослав” и „Фонд истине о Србима”, Нови Београд, штампа „Космос”, Београд, 2005. година), објављен је:

34. 1. На страници 66, под насловом „Република Српска Крајина – редослед важнијих догађаја” текст:

Наведени су догађаји од 1989. до 1994. године, а на страни 66. наведен је догађај из 1991. године:

„5. септембар, папа Јован Павле Други позвао 800 католика из Хрватске да се моле за спас Хрватске”.

У овој књизи представљени су оригинални документи Републике Српске Крајине и хронологија догађаја који су значајни за Србе из те републике. Мада је ово само констатација једног неспорног догађаја, за овај елаборат важан је значај тог позива и сличност до подударности са оним што је рађено пре 50 година. Заједничке молитве за спас имагинарне Хрватске су у функцији најаве будуће одлуке Јована Павла Другог да ће признати ту државу насталу на крви Срба, али и подстицајна мера да злочинци наставе са крвавим пиром против Срба, јер све то подржава Јован Павле Други.

34. 2. На страницама 127 и 128 је текст:

„Свети отац папа Јован Павле Други, Света столица
Ваша светости,

Као поглавару једног дела хришћанске цркве, узимамо слободу да упутимо молбу да, у име Исуса Христа, милосрђа и истине, упознате хришћанске вернике о Божјој промисли која је дотакла кршевити крај Међугорја у Херцеговини. Како знате, тамо одлази, сваке године, десетине хиљада хришћана да се помолу Богу у цркви, сазидаој на месту где се деци указала Богородица, Пречасна Дева Марија.

Само Господу Богу је знано, зашто људима још није објашњено због чега је Мајка Исуса Христа, сина Божијега, за своје појављивање изабрала ово каменито и сиромашно подручје Босне и Херцеговине.

Верујемо да нас је Бог надахнуо, после наших усрдних молитви у својим домовима и Његовим храмовима, да вам се обратимо и да вас обавестимо да је Пресвета Богородица подарила свој лик херцеговачкој деци, јер су ова деца свакодневно чувала своје благо на месту где су (6. августа 1941) војници фашистичке Хрватске, на најбруталнији начин, побили стотине недужних верника другог дела хришћанске цркве.

Ваша светости,

Ако ми, грешне, својим молитвама и нисмо досегле до Божје речи и ако нас само материнска љубав упућује на вашу помоћ, сигурне смо да ће Господу Богу бити угодан ваш благослов верника који ходочасте на стратиште мученика, међу којима су била и деца најмлађег узраста. Ако се сваки верник у Међугорју помоли за покој душа невине српске дечице, која су жива бацана у камениту провалију „Голубинку” у Шурманцима, биће то испуњење Божије Промисли. А верницима треба само неколико минута шетње од цркве до провалије „Голубинке”.

Ваша светости,

Хрватски војници су у ову дубоку гробницу бацили живе становнике Мостара и других околних места, а само из села Пребиловаца убијено је 68 деце од неколико месеци до 15 година старости. Сви убијени били су Срби православне вере.

Ваша светости,

Навешћемо вам само неколико имена деце, због чијих анђеоских душица се указала Богородица у Међугорју:

1. Бандур Радослав, једногодишње мушко дете,
2. Бандур Ристо, једногодишње мушко дете,
3. Бандур Ристо, двогодишње мушко дете,
4. Брњашић Милена, трогодишње женско дете,
5. Брњашић Мирослав, деветомесечно мушко дете,
6. Булат Јока, четворогодишње женско дете,
7. Булат Драгиња, једанаестогодишње женско дете... и тако до броја 68 убијене српске деце – само из једног села.

Сви родитељи и рођаци ове и друге деце су, такође, поубијани. Неколицина њих се само, уз Божју помоћ, спасила бекством на територију под контролом италијанске војске.

Део списка побијених попуњен је именима шесторице свештеника Српске православне цркве из Мостара:

1. Прота Владимир Гвозденовић, архијерејски намесник,
2. Свештеник Петар Пејановић,
3. Свештеник Огњен Радић,
4. Свештеник Душан Ашкрабић,
5. Свештеник Јефто Вујовић и
6. Свештеник Вукашин Петковић.

Ваша светости,

Преживели сведоци овог покоља српских породица изјавили су да су хрватски војници имали у рукама кочеве и дрвене ракље. Њима су ударили Србе, терали их до ивице провалије и гурали их (живе) у бездан.

Слика је била стравична. Деца су вриштала и плакала, женска чељад су кукала, чупала косу и падала у несвест. Нек' нам Бог свима опрости и помогне.

Коло српских сестара Републике Србије, и Удружење „Бела Ружа”, Београд 5. 12. 1997”.

У тексту се преноси писмо које је упућено Јовану Павлу Другом ради подсећања на злочине које су извршиле усташе, а Госпа се ваљда није појавила да би подржала те и будуће злочине од 1991. године. Наравно, све то је добро било познато Јовану Павлу Другом, ако не због злочина из 1941. године, или злочина из 1991. и 1992. године, онда сигурно због мафијашког скандала са једним бискупом поводом финансијских малверзација у вези са Међугорјем.

34. 3. На страницама 418 и 419, под насловом „Република Српска Крајина – кабинет председника Републике, налази се текст:

Број, није сачуван, Книн, 4. 4. 1994.

Свети отац папа Јован Павле Други, Ватикан

Свети оче, Скрећем вам пажњу на стравични рат у вашем суседству, у бившој Југославији. У питању су неопростиви злочини и разарања, истоветни онима из времена Другог светског рата. Неопростиве су и побуде због којих је дошло до људских несрећа. Грешни су, пред Богом, сви који су планирали и подстакли овај рат. Он се мора зауставити. Католичка црква, чији сте ви поглавар, обавезна је да се томе најпреданије посвети. Посебно зато што је рат попримио, углавном, одлике верског рата. Узроци су, због тога, дубоки и препознатљиви у догађајима из ближе и даљине историје Балкана, у којима је, нажалост, у име католичке цркве и католичког света учињено исто толико зла колико и у име муслиманске религије и муслиманског света.

Подсећам вас да је, због тога, католичка црква код српског народа неприхваћена и да нема ниједног Србина католика, мада су Срби просторно, поред Италијана, најближи Светој столици. Подсетићу вас да је неповољну слику о католичкој цркви у колективном памћењу српског народа, створила хрватска држава. Државотворцима Независне Државе Хрватске, у прошлом и овом веку, није забрањено да, у име католичанства, планирају и спроводе геноцид над Србима. Тај геноцид је подразумевао начело оца хрватске државе из 19. века Анте Старчевића да „српски накот” треба очистити са „хрватске” земље. У Другом светском рату, то начело је објаснио члан хрватске владе др Миле Будак, тражећи да се трећина Срба побије, трећина покатоличи и трећина протера у Србију. Од 1941. до 1945, ово је спровођено: убијено је око 1.200.000 Срба, а од тога у логору смрти у Јасеновцу око 700.000. У том логору, командант и извршилац покоља био је и католички свештеник Мирослав Филиповић-Мајсторовић.

Ратни злочинац Андрија Артуковић, министар за унутрашње послове Независне Државе Хрватске, на суђењу у Загребу (1987), изјавио је да је све радио према начелима Мајке католичке цркве.

Користећи своје аутономије у Аустрији и Аустроугарској, хрватски државотворци су, и пре Другог светског рата, Србе злостављали, католичили и проглашавали Хрватима. Тако су Срби католици у Дубровнику, Далмацији, Босни и Херцеговини силом натерани да се зову Хрватима. Зато данас нема више ниједног Србина католика. Потомци Срба католика данас су највернији следбеници монструозне идеје о стварању хрватске државе на српској земљи и најокрутнији непријатељи српског рода.

Свети оче,

Ватиканске архиве најверније могу сведочити о изопаченом лику хрватске државотворне идеје, која је звезда водила већ трећем геноциду над српским народом у овом веку. У ватиканским архивама можете наћи и податке у колико великом проценту се католички клер из хрватског рода укључивао, па чак и руководио, геноцидом над Србима.

Време је да се хрватски државотворци зауставе и онемогуће да своја злодела врше у име католичке цркве и католичког света. У католичким срединама, ван Хрватске, нема примера кршења хришћанских начела љубави и солидарности међу људима. Српски народ би био срећан када бисте помогли да католички свет осуди оно што је хрватска држава, у његово име, учинила и чини Србима данас.

Свети оче,

У име Господа Бога и хришћанског учења, имам право да ово тражим од вас. Такође, имам право да тражим, а ви, ради угледа католичке цркве, да прихватите изопштење из свештеничког реда свих католичких свештеника који су у Другом светском рату били ратни злочинци. (а било их је много).

Надам се, Свети оче, да ћете посетити логор смрти у Јасеновцу, где је убијено 700.000 Срба, Јевреја и Цигана и помолити се Богу за оволики број недужних мученика. С вером у Бога, председник Републике Српске Крајине – Милан Мартић”.

Достављено: Бутросу Бутросу Галију, копредседницима МК, ДКП, УН-ПРОФОР-у, патријарху српском Павлу, патријарху руском Алексеју Другом, васељенском патријарху, Међународном удружењу цркава”.

Ово је писмо којим се председник Републике Српске Крајине Милан Мартић обратио Јовану Павлу Другом, у коме се износе чињенице о систему геноцида над Србима. Нажалост, крајњи ефекат овог писма – апела је био као када се жртва жали свом целату. Ово писмо подсећа и на гест Вукашина из Клепаца који није хтео да каже „живео Павелић” па је током клања свом целату само рекао да ради свој посао. Дакле, Јоване Павле Други, ради свој посао, такав ти је понтификат.

34. 4. На страницама од 709 до 712, под насловом „Нота амбасаде СЦГ Светој столици”, налази се текст:

Амбасада Државне заједнице Србија и Црна Гора при Светој столици има част поздравити Његову светост Јована Павла Другог и, истовремено, замолити Његову светост да благослови рад Ватиканског државног секретаријата за спољне послове Свете столице, којим би се помогло Државној заједници Србија и Црна Гора да утврди размере злочина над српским народом у Републици Хрватској од 1990. до 1995. године. Помоћ органа Римокатолич-

ке цркве је од непроцењиве важности, јер су многе српске породице, да би избегле прогон или теже облике државног терора у Хрватској, морале да се одрекну православља и прихвате католичанство.

Амбасада Државне заједнице Србија и Црна Гора је у поседу неколико докумената о превођењу православних Срба у католичку религију у Загребу. То је знак да је оваквих појава било и у осталим католичким црквама и самостанима у Републици Хрватској, па би их Ватикански државни секретаријат за спољне послове могао прикупити и доставити Амбасади. Овим би Света столица изузетно допринела расветљавању околности под којима је разбијена СФР Југославија и омогућила да се открију кривци за почињене злочине.

Амбасада, рачунајући с пуним разумевањем Свете столице за овај подухват, подсећа Ватикански државни секретаријат за спољне послове да је он заснован на демократским начелима, утемељен на најважнијим документима међународног права и утврђеном закључку да је СФР Југославија разбијена уз грубо спољно мешање. На пример, ретке су међународне организације и државе-чланице ОУН које нису помогле сепаратистичке снаге у три западне републике: Словенији, Хрватској и Босни и Херцеговини. Тако је крвави верски и национални рат у Југославији, од 1991. до 1995, имао све одлике светског у југословенском оружаном сукобу се кривци за злодела могу препознати у свим европским и прекоморским државама. То је условило да учесници у овом нечасном насртају на једну суверену државу, деценију после, истрајавају на прикривању своје улоге и чине све да за ратна зла окриве Србе и српске државе. Јасно им је да је сепаратизам, којег су помагали у Југославији, био замајац крвавог обрачуна између југословенских верских и етничких заједница, а знају и да члан 38 (с) Статута Међународног суда правде у Хагу сецесију сматра за најтеже кривично дело. А онај ко помаже најтеже кривично дело, мора бити изведен пред лице правде. Оваква квалификација сецесије је садржана и у законима: Француске, Немачке, Швајцарске, Русије, Пољске, Мађарске и многих других земаља, па је лако схватљиво да ће Међународни суд правде у Хагу, према својим прописима (кад дође до суђења) морати отцепљење Словеније, Хрватске и Муслиманско-хрватске федерације у БиХ од СФРЈ (1990 – 1992) оценити као најтеже кривично дело.

Поред Статута Међународног суда правде у Хагу, и документа ОУН упућују да су кажњива недела учињена према српском народу у току рата у Југославији од 1990. до 1995, посебно у Републици Хрватској. Многа од тих недела се оцењују као геноцидна, а међу њима и превођење људи из једне религиозне групе у другу – што је најочитије чињено са Србима у Републици Хрватској. Све је ово, нажалост, наставак геноцида који је према Србима, Јеврејима и Ромима чињен у Другом светском рату у фашистичкој хрватској држави. Такви злочини су давно изазвали згражање, па су Уједињене нације предузеле кораке да се он никад више не понови. Генерална скупштина је Резолуцијом бр. 260 А (III) од 9. 12. 1948. изгласала Конвенцију о спречавању и кажњавању злочина геноцида. Њене најважније одредбе гласе:

„Стране уговорнице, признајући да је у свим периодима историје геноцид наносио велике губитке човечанству;

уверене да је међународна сарадња потребна да би се човечанство ослободило једног тако мрског зла;
споразумеле су се о следећем:

Члан I

Стране уговорнице потврђују да је геноцид, било да је извршен у време мира или рата, злочин међународног права и обавезују се да ће га спречити и казнити.

Члан II

У овој конвенцији под геноцидом се подразумева било које од ниже наведених дела, почињених у намери да се потпуно или делимично уништи као таква нека национална, етничка, расна или религиозна група:

- а) убиство чланова групе;
- б) тешка повреда физичког или менталног интегритета чланова групе;
- ц) намерно подвргавање групе таквим животним условима који треба да доведу до њеног потпуног или делимичног физичког уништења;
- д) мере усмерене ка спречавању рађања у оквиру групе;
- е) принудно премештање деце из једне групе у другу.

Члан III

Биће кажњена следећа дела:

- а) геноцид;
- б) споразум о извршењу геноцида;
- ц) непосредно и јавно подстицање на извршење геноцида;
- д) покушај геноцида;
- е) саучесништво у геноциду.

Члан IV

Лица која су извршила геноцид или било које друго дело побројано у члану 3, биће кажњена, било да су државни руководиоци, службеници или појединци. (665. Конвенција објављена у Службеном веснику Президијума Народне скупштине ФНРЈ број 2 од 15. јуна 1950. године)

Амбасада скреће пажњу Ватиканском државном секретаријату за спољне послове да је у члану 2, под „е” Конвенције принудно превођење деце из једне религиозне (или народносне) групе у другу злочин геноцида. Ово мрско дело, како је оцењено у Конвенцији о спречавању и кажњавању злочина геноцида, обављано је, несметано споља, у Републици Хрватској од 1990. до 1995. Овог пута, амбасада упућује на три случаја превођења деце из православне у католичку религију у Загребу:

1) Србин Бранко Батинић из Загреба, писменим путем, је молио Митрополију Српске православне цркве у Загребу, 21. маја 1992. да му се изда потврда о крштењу сина Саше Батинића, ради тога да би, на основу ње, син био преобраћен у католичку веру;

2) Србин Куђељић Василије из Загреба, Просиначких жртава 254/5, реон Дубрава, писао је, такође, Митрополији Српске православне цркве у Загребу и молио да му се изда потврда о крштењу детета по хришћанском обреду, јер његово дете у школи називају неверником, зато што не признају православне обреде;

3) Католичка црква „Светог Крста” у Загребу, реон Сигет, Алеја помо-раца бб, 22. маја 1992. послала је званично писмо Митрополији Српске право-славне цркве у Загребу, молећи потврду о томе да је девојчица Марина Мандић крштена у православној цркви и обавестивши да је она примила ка-толичку веру.

Амбасада узима себи за слободу да скрене пажњу Ватиканском држав-ном секретаријату за спољне послове да је Немачкој, на суђењу у Нирнбер-гу, забрањено да оспорава злочин геноцида у Другом светском рату. Такође, забрањено јој је да уводи у службену употребу симболе Социјалнацистичке партије Адолфа Хитлера, под чијом влашћу су немачки војници и полицај-ци извршили злочине геноцида. Да су нацистички и фашистички злочини ге-ноцида и симболи ових расистичких покрета и даље забрањени, потврдио је Европски парламент у Стразбуру, 10. фебруара 1993. године, Резолуцијом о европској и међународној заштити нацистичких концентрационих логора као историјских споменика.

Резолуцијом је утврђено да се сви концентрациони логори и документа-ција везана за злочине геноцида морају сачувати и показивати новим генера-цијама да би биле способне да се одреде „против свих садашњих појавних облика расизма, антисемитизма и ксенофобије, као и сваког враћања на на-цистичку идеологију, коју је осудио цивилизовани свет”. Даље, Резолуција упућује да је обавеза Савета Европе и Европског парламента, „као потпи-сника Свечане декларације против расизма и ксенофобије да употребе сва могућа средства за борбу против свих појавних облика неонацизма у оквиру Заједнице, као и сваког оспоравања чињенице да је у логорима вршено ис-требење”. (666. Резолуције Европског парламента, из књиге др Милана Бу-лајића „Независна Држава Хрватска, Јасеновац, систем усташких логора”, Београд. Влада РСК је често, у 1994. и касније, скретала пажњу мировним посредницима да је у Хрватској типичан терор над српским народом, који се могао звати злочином геноцида, како је дефинисан и у Резолуцији Европског парламента, од 10. фебруара 1993. године. Одузимање српском народу стату-са конститутивног народа у СР Хрватској, а потом прогон Срба из градова, отпуштање с посла, минирање српских кућа и привредних објеката, Влада је доводила у везу с фашистичким мерама против Срба, Рома и Јевреја у НДХ, током Другог светског рата, али то није остављало никакав утисак на миров-не посреднике са Запада. Они би то све прећутали, а на писмене представке никад нису одговарали. Занимљиво је да ће се на сличан начин понашати и судија Трибунала у Хагу Ричард Меј. Кад год би му С. Милошевић објашња-вао да је српски народ жртва још од 1941, Меј га је прекидао и закључивао: „То је нерелевантно”)

Савезна Република Немачка је обавезна да сваке године, службено, обе-лежава 27. јануар, Дан сећања на жртве нацизма. Што се тиче Републике Хр-ватске, она се таквих обавеза не придржава – супротно документима Уједи-њених нација, Европског парламента и пресуда у Нирнбергу. Хрватска, отворено, чини следеће:

а) пориче да је од 1941. до 1945. извршила геноцид над Србима, Јевреји-ма и Циганима,

б) двадесетоструко умањује број убијених Срба у логору смрти Јасеновац (у књизи председника Хрватске Фрање Туђмана: „Јасеновачки мит“),

ц) хрватска војска је 1991. и 1995. оскрнавила Меморијално подручје Јасеновца,

д) власти Републике Хрватске су, већ 1990, вратиле све најважније фашистичке симболе, под којима су извршиле злочин геноцида: грб у облику слова „U“, заставу, новац, фашистичке називе основних војних јединица, фашистичке чинове официра и подофицира, а често су користили фашистичке поздраве и фашистичке песме – да би се застрашио српски народ, итд.

Амбасада Државне заједнице Србија и Црна Гора поново моли Његову светост Јована Павла Другог и Ватикански државни секретаријат за спољне послове да се амбасади доставе сви случајеви превођења православних Срба у католичку веру у Хрватској, од 1990. до 1995, што је у духу, да поновимо, с одредбама Свечане декларације Европске уније „против свих садашњих појавних облика расизма, антисемитизма и ксенофобије, као и сваког враћања на нацистичку идеологију, коју је осудио цивилизовани свет“.

Амбасада Државне заједнице Србија и Црна Гора користи и ову прилику да понови израз своје високо поштовање Његовој светости Јовану Павлу Другом“.

То је документ на који Јован Павле Други није могао никада да одговори.

35.

Након смрти Јована Павла Другог појавили су се коментари:

35. 1. Ханс Кинг, текст је објављен у „Шпиглу“:

Папине противуречности

Слављеничко расположење, које је преовладало за време Другог ватиканског сабора (1962-65), или Ватикана II, нестало је. Циљеви Ватикана II – обнова, екуменско разумевање и опште отварање света – сада изгледају далеки, а будућност безнадежна.

Многи су сами изашли из окриља цркве или су јој чак окренули леђа, фрустрирани због ове самоапсорбујуће хијерархије. Зато су многи људи суочени са тешким избором: „Играј игру или напусти цркву“. Нова нада ће почети да ниче тек када се црквени поглавари у Риму и бискупија преоријентису у правцу Јеванђеља. Један од малобројних трачака наде је било папино противљење рату у Ираку и рату уопште. Такође се истиче улога коју је папа одиграо у распаду совјетске империје, и то с правом. Али, папски пропагандисти такође придају много већи значај папи у тим догађајима него што је он стварно био. На крају крајева, совјетски режим није пропао због папе (пре доласка Горбачова, папа је имао исто онолико мало успеха колико има сада у Кини), већ због економских и социјалних противречности совјетског режима.

По мом мишљењу, Карол Војтила није највећи, већ најпротивречнији папа у 20. веку. Папа са много великих талената и много погрешних одлука! Укратко речено, његова „спољна политика“ од остатка света захтева преусмеравање, реформу и дијалог .

Али, то је у великој супротности са његовом „унутрашњом политиком“, која је оријентисана према обнови пресаборског status quo, ометању реформ-

ског процеса, одбијању дијалога са црквом и апсолутној доминацији Ватикана. Ова недоследност је уочљива у многим областима. Иако признајем да овај папа има и позитивне стране, које су, очигледно, превише наглашаване на званичном нивоу, желео бих да се усредсредим на девет његових највећих противречности.

Људска права

Јован Павле II на речима подржава људска права, док у пракси ускраћује таква права бискупима, теолозима, а нарочито женама. Ватикан, који је некада био велики непријатељ људских права, а сада само жели да се укључи у европску политику – још није потписао Декларацију о људским правима Савета Европе.

Прво би морао да се измени огроман број канона апсолутистичког средњовековног законика Римокатоличке цркве. Појам поделе власти, који представља камен темељац модерног правосуђа, потпуно је стран Римокатоличкој цркви. У споровима једна једина ватиканска агенција функционише и као законодавац, и као тужилац и као судија. Последице тога су послушна бискупија и неприхватљиви правни услови. Било који свештеник, теолог или правник који се нађе у правном спору с вишим црквеним судовима нема никакве шансе да победи.

Улога жена

Велики обожаваатељ Девике Марије проповеда узвишени концепт женствености, али истовремено забрањује женама да користе контрацепцију и да буду свештенице.

Последица тога је раскол између спољашњег конформизма и унутрашње аутономије савести. Због тога се бискупи који су наклоњени Риму отуђују од жена, као што је био случај у спору око саветовалишта за абортус (папа је 1999. наредио немачким бискупима да затворе саветовалишта која су женама издавала сертификате који су могли да се употребе за подвргавање абортусу). То је довело до тога да све више жена које су до сада биле верне цркви напуштају цркву.

Сексуални морал

Овај папа, који се у својим проповедима залаже за борбу против масовног сиромаштва и људске патње, делимично је одговоран за ту патњу, због својих ставова према контрацепцији и великом порасту броја становника на нашој планети. На својим бројним путовањима и у говору на Конференцији Уједињених нација (УН) о становништву и развоју, одржаној 1994. у Каиру, Јован Павле II се изјаснио као противник контрацептивних пилула и кондома. Зато је папа одговорнији за неконтролисани раст популације у неким земљама и ширење сиде у Африци него било који државник.

Последица тога је то што се ригорозни сексуални морал папе и Римокатоличке цркве отворено или прећутно одбацује чак и у традиционално католичким земљама, као што су Ирска, Шпанија и Португалија.

Целибат међу свештеницима

Због тога што пропагира традиционално виђење свештеника као мушкарца који живи у целибату, Карол Војтила сноси највећу одговорност за катастрофални недостатак свештеника, распад духовног благостања у мно-

гим земљама и бројне педофилске скандале које црква више не може да заташкава.

Мушкарцима који су одлучили да се посвете свештеничком позиву је забрањено да се жене. Ово је само један пример тога како овај папа, као и други пре њега, занемарује учења Библије и велике католичке традиције првог миленијума, по којима се од свештеника није захтевало да се обавезу на целибат.

Ако је неко, због природе посла, приморан да проведе читав живот без жене и деце, постоји велики ризик да код њега не дође до здраве интеграције сексуалности, што, на пример, може да узрокује педофилију. Због тога има све мање свештеника и католичкој цркви недостају млади људи.

Ускоро ће скоро две трећине парохија, како у земљама у којима се говори немачки, тако и у другим државама, остати без свештеника и причести. Мањак свештеника је толики да се више не може сакрити ни смањени прилив свештеника из других земаља (1.400 немачких свештеника су из Пољске, Индије и Африке) и обједињавање парохија у „јединице духовног благостања”, које представљају веома популаран тренд међу верницима. Број нових свештеника се у Немачкој смањило са 366 1990, на 161 2003. године, а просечна старост данас активних свештеника је преко 60 година.

Екуменски покрет

Папа воли да га сматрају за портпарола екуменског покрета. Међутим, он је, истовремено, имао велики утицај на односе Ватикана са православном и реформистичком црквом, и одбио је да призна њихове црквене канцеларије и службе за причест. Папа је могао да прихвати савет неколико комисија за истраживање екуменизма и да се угледа на многе локалне свештенике признавањем канцеларија и служби за причест некатоличких цркава и дозвољавајући еухаристичку гостољубивост.

Он је такође могао да обузда претеране, средњовековне претензије Ватикана на моћ, у смислу доктрине и руковођења црквом у односу на цркве источне Европе и реформистичке цркве, и могао је да одустане од ватиканске политике слања римокатоличких бискупа у регионе у којима је Руска православна црква најугицајнија. Папа би могао да уради, али Јован Павле II то није желео. Уместо тога, он жели да очува, па чак и прошири, римокатолички систем моћи. Због тога прибегава побожној дволичности: ватиканска политика моћи и престижа се маскира импровизованим екуменским говорима и празним гестовима.

То је за последицу имало блокирање екуменског разумевања после сабора и оптерећивање односа са православном и протестантском црквом до мере која је страшна. Папска власт, као и њени претходници из 11. и 16. века, представља највећу препреку за уједињење хришћанских цркава у свој њиховој слободи и разноврсности.

Кадровска политика

Као помоћник бискупа, а касније и као архиепископ Кракова, Карол Војтила је учествовао на Другом ватиканском сабору. Али када је постао папа, он је занемарио колегијалност која је договорена на том сабору и уместо тога је славио тријумф своје папске власти на рачун бискупа. Овај папа је

својом „унутрашњом политиком” безброј пута издао сабор. Уместо да користи помирљиве речи „употпуњавање, дијалог и колегијалност, екуменски”, сада у доктрини и пракси важе „обнова, придиковање, послушност и поновна ватиканизација”.

Критеријум по коме се бирају бискупи није дух Јеванђеља или свештеничка слободоумност, већ апсолутна лојалност ватиканској струји. Пре именовања, њихова лојалност се тестира низом питања, које саставља папски двор, после чега следи полагање заклетве да ће исказивати неограничену послушност према папи, слично полагању заклетве „фиреру”.

Папини пријатељи међу бискупима са немачког говорног подручја су кардинал Келна Јоаким Мајснер, бискуп Фулде Јоханес Диба, који је умро 2000, Ханс Херман Гроер, који је поднео оставку на функцију бечког кардинала 1995, због оптужби да је много година раније сексуално злостављао ученике, и бискуп Сент Пелтина Курт Крен, који је недавно остао без посла, после сексуалног скандала у његовој школи за свештенике. То су само најкардиналније грешке ове ужасне кадровске политике, захваљујући којој је морални, интелектуални и верски ниво бискупије толико опао да је то постало опасно.

Претежно медиокритетски, ултраконзервативни и сервилни бискупи су вероватно најгора последица овог предугог папског стажа. Маса католика које кличу папи на инсценираним манифестацијама не би требало никога да заварају: за време мандата овог папе цркву су напустили или су постали атеисти милиони људи.

Клерикализам

Овај папа важи за веома религиозног представника хришћанске Европе, али његови тријумфални наступи и реакционарна политика изазивају непријатељски став према цркви, па чак и аверзију према хришћанству. У папској кампањи јеванђелизације, средиште чини сексуални морал који је у раскораку с временом. Нарочито се жене не слажу са ватиканским ставом о контрацепцији, абортусу, разводу и вештачка оплодња, што називају промотерима „културе смрти”.

Због својих интервенција – на пример у Немачкој, где је покушала да утиче на политичаре и бискупију у спору око саветовалишта за абортус – Римска курија ствара утисак да не поштује законску одвојеност цркве и државе.

Ватикан такође (користећи Европску народну странку као свог портпарола) покушава да изврши притисак на Европски парламент, тиме што тражи да се за рад на, на пример закону о абортусу, ангажују стручњаци који су лојални њему. Уместо да се придружи главној друштвеној струји тако што ће подржавати разумна решења, Римска курија, кроз своје прокламације и тајно агитовање (преко нунцијата, бискупских конференција и „пријатеља”), у ствари, подстиче поларизацију између противника абортуса и оних који се залажу за право на избор, између моралиста и људи слободних схватања.

Последица тога је то што клерикалистичка политика Ватикана само јача позицију догматских антиклерикалиста и фундаметалистичких атеиста. Она такође изазива сумњу међу верницима да вера може да буде злоупотребљена у политичке сврхе.

Свежа крв

Као харизматични саговорник и медијска звезда, папа има нарочити утицај на младе људе, упркос томе што стари. Али, то постиже тиме што се у великој мери приближава конзервативним „новим покретима” који потичу из Италије, покрету „Опус Деи” који је настао у Шпанији и некритичној јавности лојалној папи. Све ово је симптоматично за папин приступ лаичком делу јавности и за његову неспособност да разговара са својим критичарима.

Главни регионални и међународни омладински догађаји, које спонзоришу нови лаички покрети (Fokolare, Komunione e liberacione, Sant Edidio, Regnum Kristi) и надгледа црквена хијерархија, привлаче на стотине хиљада младих, од којих су многи добронамерни, али превише некритични.

У време када им недостају убедљиви лидери, на те младе људе најјачи утисак остављају масовна „окупљања”. Магнетска привлачност „Јована Павла суперзвезде” је обично важнија од садржаја папиних говора, док је њихов утицај на парохијски живот минималан. Доследно свом идеалу једноличне и послушне цркве, папа будућност цркве види скоро искључиво у овим конзервативним лаичким покретима које је лако контролисати. То подразумева дистанцирање Ватикана од језуитског реда, који је доследан начелима сабора. Језуите, које су претходне папе волеле због њихових интелектуалних квалитета, критичне теологије и либералних теолошких мишљења, сада се виде као саботери папске политике обнове.

Карол Војтила је, чак и док је био краковски бискуп, поклањао велико поверење финансијски моћном и утицајном, али недемократском и тајновитом покрету Опус Деи, који се у прошлости доводио у везу са фашистичким режимима, а сада је нарочито активан у свету финансија, политике и новинарства. У ствари, папа је, давањем специјалног правног статуса Опусу Деи, чак изузео ту организацију из супервизије католичких бискупа. Због тога млади људи из црквених организација и конгрегација, а нарочито неорганизовани „просечни католици”, обично избегавају велика омладинска окупљања. Католичке омладинске организације, које су у завади са Ватиканом, дисциплинују се и изгладњују, тако што им локални бискупи, по наређењу Ватикана, ускраћују финансирање.

Све значајнија улога ултраконзервативног и нетранспарентног покрета Опус Деи у многим институцијама је створила климу неизвесности и сумњичавости. Некада критични бискупи су се додворили Опусу Деи, док су се лаици, који су раније били укључени у цркву, резигнирано повукли.

Греси из прошлости

Упркос чињеници да је 2000. себе приморао на јавно признање историјских грешака цркве, то на Јована Павла II није имало скоро никакве практичне последице. Барокно и помпезно признање црквених греха, изведено са кардиналима у катедрали Светог Петра, остало је нејасно, непрецизно и двосмислено. Папа је само тражио опроштај за грехе „синова и кћери” цркве, али не и за грехе „светих отаца”, саме цркве и оних црквених поглавара који су томе присуствовали.

Папа никада није коментарисао везе Римске курије са мафијом, већ је само допринео заташкавању скандала и криминалног понашања. Ватикан је

такође крајње споро судио католичким свештеницима умешаним у педофилске скандале. Због свега тога је папино малодушно признање остало без одјека, не изазивајући ни преокрете ни акцију, већ само речи. Показало се да је овај папа за католичку цркву, упркос својим позитивним аспектима, велико разочарање, па чак и катастрофа. Због својих противречности, овај папа је у великој мери поларизовао цркву, отуђио је од огромног броја људи и гурнуо је у епохалну кризу – структуралну кризу која сада, после 25 година, открива своје фаталне недостатке у смислу развоја и огромне потребе за реформом.

Супротно свим намерама израженим на Другом ватиканском сабору, средњовековни римокатолички систем, апарат моћи са тоталитарним карактеристикама, обновљен је уз помоћ интелегентних и бескрупулозних свештеника и академске политике. Бискупи су доведени у ред, свештеници преоптерећени, теолози ућуткани, лаици лишени својих права, жене дискриминисане, захтеви државних синода и верника игнорисани, уз сексуалне скандале, забране дискусија, испирање мозга на мисама, забрану теолозима лаицима да држе проповеди, подстрекивање на потказивање, спречавање светог причешћа. „Свет” тешко може да се окриви за све ово!

Исход је то да је католичка црква потпуно изгубила огромни кредибилитет који је имала док је папа био Јован XXIII и док су се следила начела Другог ватиканског сабора. Ако следећи папа настави да води политику овог папе, он ће само повећати огромне проблеме и претворити садашњу структуралну кризу католичке цркве у безнадежну ситуацију.

Уместо тога, нови папа мора да се определи за промену курса и инспирише цркву да крене новим путевима – у духу Јована XXIII и у складу са реформским подстицајем насталим на Другом ватиканском сабору.

У овом тексту се наводи само део великих грехова Јована Павла Другог, али аутор просто избегава да наведе и онај највећи, да је био наредбодавац за све злочине на територији бивше Југославије, мада они нераскидиво пристају уз овако описану његову личност.

35. 2. Славоја Жижика, „Папини промапаји” (објављен у „In These Times”, 8. април 2005, превод А. К):

Добро је познато како је папа Јован Павле II реаговао на филм „Страдање Исусово” Мела Гибсона – одмах по завршетку пројекције промрмљао је: „Управо тако је било!”. Званичници Ватикана су то одмах порекли и уместо спонтане папине реакције стигла је „званична” реакција, неутрални став који никога не може да повреди. То повлачење, које је нека врста мирења с либералном осетљивошћу, издаја је онога што је било најбоље код покојног папе – његовог тврдокорног етичког става.

Данас, у ери хиперсензибилности на „узнемиравање” од стране другог, постале су уобичајене примедбе због „етичког насиља”, етичких наредби које нас „тероришу” бруталним налозима. Они који такве примедбе износе више би волели „етику без насиља”, неку врсту непрекидних преговора, увек изнова, о етичким нормама. У тој тачки се највиша културна критика неочекивано сусреће са најнижом поп психологијом.

Par excellence пример тога је Џон Греј, аутор књиге „Мушкарци су са Марса, жене са Венере”. Он је гостујући код Опре Винфри своје становиште развио до логичког врхунца. Пошто смо сви ми заправо ништа друго до оне приче које сами о себи причамо, онда се, каже Греј, психичких блокада можемо ослободити тако што ћемо „креативно” препричати властиту прошлост, додати јој понеки позитивни преокрет. Греј нема на уму стандардну когнитивну терапију – то јест, промену негативних „погрешних веровања” о себи у позитивни став и уверење да смо вољени и способни за креативни рад. Он се залаже за „радикалнији” псеудо-фројдовски поступак враћања на сцену примордијалне трауматске повреде.

Греј прихвата психоаналитички став да траума из раног детињства заувек обележава даљи човеков развој. Његов је предлог да се вратимо на примарну трауматичну сцену и директно се са њом суочимо да бисмо онда, под вођством терапеута, кроз „позитивну”, бенигну и продуктивну нарацију „поново исписали” то своје искуство. На пример, уколико у вашем несвесном постоји трауматична сцена која искривљује и спутава вашу креативност, а то је сцена у којој отац урла: „Ти си безвредан! Мрзим те! Од тебе никад ништа неће бити!”, онда треба да напросто поново испишете тај сценарио и да убаците насмејаног и добронамерног оца који вам говори: „Ти си сасвим у реду, имам у тебе пуно поверење!”. Играјући ту игру до краја, у чувеном Фројдовом случају „човека-вука” – за кога је примарна трауматична сцена била што је видео coitus a tergo родитеља – Греј би предложио да „човек-вук” ту сцену у сећању види тако као да су родитељи мирно лежали у кревету, отац је читао новине, а мајка љубавни роман.

Проблем са овако смешним претеривањем је то што се оно заправо догађа. Данас многе етничке, сексуалне или расне мањине поново испишу своју прошлост чинећи је позитивнијом, бољом по њих итд – рецимо неки Афроамериканци тврде да су много пре модерног доба у Европи афричка царства већ имала високоразвијену науку и технологију. На сличан начин бисмо могли да замислимо и како би се могле поново исписати Десет заповести – нису ли и тако неке од тих заповести престроге? Хајде да се онда мислима вратимо на Синај и мало их преправимо! „Не превари жену – изузев уколико то не чиниш емотивно искрено и у циљу своје дубинске самореализације”. Одличан пример је књига „Скривени Исус” Доналда Спота. У том Њу ејџ и „либералном” читању хришћанства, у вези са разводом стоји следеће: „Исус је недвосмислено одбацио развод и нови брак... Али није ишао тако далеко да каже да се бракови не могу распасти... Нигде у његовом учењу не каже се да човек доживотно треба да буде везан за последице неког свог греха. Исус је желео да људе ослободи, а не да приморава... Очигледно је да се неки бракови распадају, да се завети крше, да се обећања не поштују, а љубав изневерава.”

Колико год било саосећања у овим либералним речима, у њима се на фатални начин бркају емотивни успони и падови са безусловним симболичким обавезивањем које би требало да траје и онда када више не почива на директним емоцијама. „Не разведи се – осим када се твој брак заиста распадне, када осетиш да је он неподношљив емотивни терет који те онемогућава да

живиш пуним животом”. Или укратко, заповест важи, изузев у случају кад уопште има неког смисла (јер ко би се разводио док му брак још цвате)?

Ето тако ми данас – иако је темељ модерне теме људских права заправо у јеврејском појму љубави према ближњем – на негативан начин повезујемо Декалог (трауматично наметнуте божанске заповести) и људска права. То ће рећи, у нашем постполитичком, либерално-пермисивном друштву, људска права, на крају крајева, постају права да се не поштују Десет заповести. „Право на приватност” – право на превару, учињену у тајности коју нико не сме да чачка. „Право да се тражи срећа и право на приватно власништво” – право да се краде и да се други експлоатишу. „Право на изражавање и право на слободу штампе” – право да се лаже. „Право слободних грађана да носе оружје” – право да се убија. И коначно, „право на верску слободу” – право да се поштују лажни богови.

Величина папе Јована Павла II је у томе што је он био персонификација одбијања тог либералног, опортунистичког пута. Чак и они који су поштовали папин морални став, обично су уз хвале додавали упозорење да се он ипак безнадежно демодје, чак и некако средњовековно држи догми које немају никаквог додира са захтевима модерног доба. Јер како данас неко може да игнорише контрацепцију, развод или абортус? Како је папа могао да не прихвати право на абортус чак и када је трудноћа последица силовања (што је и учинио у случају силованих монахиња у Босни)? Није ли очигледно да чак и у принципијелном одбацивању абортуса човек мора да буде спреман на компромис када се ради о тако екстремним случајевима?

Потпуно је јасно зашто је Далај Лама много погоднији вођа у наше пост-модерно, пермисивно време. Он нам нуди спиритуализам типа „осећај-се-добро”, не намећући неке одређене обавезе. Свако, па чак и најдекадентнија холивудска звезда, може да буде његов следбеник и да истовремено води промискуитетан живот и брине само о згртању новца. Томе насупрот, папа нас подсећа да постоји цена која се мора платити уколико желите исправан етички став. Управо његово тврдоглаво држање за „старе вредности”, игнорисање „реалних” захтева нашег доба, чак и када се чини да су аргументи против њега „очигледни” (као у случају силоване монахиње), јесу оно због чега је био аутентична етичка фигура.

Но, ипак, да ли је папа заиста био на висини свог задатка? Сетите се да католичка црква има своју властиту „белу мафију”, Опус Деи, (полу)тајну организацију која на неки начин отеловљује чисти Закон с оне стране сваког позитивног легалитета. Врховно правило Опус Деи-а је безусловна послушност папи и немилосрдна одлучност да се ради за цркву, а да се сва остала правила (потенцијално) суспендују. По правилу, њихови чланови, чији је задатак да продру у највише политичке и финансијске кругове, крију своју припадност Опус Деи-у или пак умањују значај те ствари. Тако они постају заиста „опус Деи” – „божје дело”, што ће рећи да перверзно себе замишљају као директни инструмент божанске воље.

Погледајмо и мноштво случајева да су свештеници сексуално злостављали децу. Тога је толико, од Аустрије и Италије до Ирске и САД, да се заиста може рећи да унутар цркве постоји артикулисана „контракултура” која

има властити сет тајних правила. Постоји веза између скандала везаних за педерастичку групу Опус Деи зато што она интервенише и помаже цркви у заташкавању.

Из начина на који црква реагује на те скандале јасно је на који начин она види своју улогу: црква тврди да ти случајеви, колико год били страшни, ипак представљају њен унутрашњи проблем, и крајње невољно сарађује са полицијом. Црква је, на неки начин, у праву. Злостављање деце је унутрашњи проблем цркве – то јест, до њега нужно долази с обзиром на начин на који је та институција организована, с обзиром на либидиналну економију на коју се та организација ослања. И наравно, ти скандали нису само појединачни случајеви криминала, везани за појединце који су игром случаја свештеници. Проблем је системски.

У складу с тим, на невољност цркве да сарађује не треба одговорити тврдњом да се ради о криминалу и да ће црква, уколико не помогне истрази, бити проглашена за саучесника. Потпуно независно од тих истрага, треба покренути истрагу чији ће предмет бити сама црква, као институција која системски производи такве злочине. Из тог разлога се појава сексуалних скандала везаних за свештенике не може објаснити, као што то чине противници целибата, тиме што сексуалне потребе свештеника, пошто се не могу на легитиман начин задовољити, експлодирају на патолошки начин. Проблем не би био решен ако би се католичким свештеницима дозволило да ступе у брак. Не би тада свештеници радили свој посао не узнемиравајући дечаке – педофилија проистиче из полног апартхејда (прихватања искључиво мушкараца) који је везан за позив свештеника.

Папа је у овој ствари омануо. Упркос јавном признању да је забринут, он се није суочио са коренима и последицама скандала везаних за педофилију. Под његовим вођством Опус Деи је постао јачи него икада. Папин представник за штампу, Наваро Валс, њихов је члан. Папа је чак оснивача те групе Хозе Марију Ескрива де Балагера (који је био отворени антисемита и протофашиста) прогласио за свеца – што је чин који отворено противречи извињењу Јеврејима због вишевековних хришћанских злочина над њима, и у ствари то извињење потири. Због тога је Јован Павле II био етички промашај – и доказ да се чак и искрени, радикални етички став претвара у лажну и празну позу уколико не узме у обзир и оно што чиме је условљен и оно што из њега произлази.

У тексту се износе чињенице које доказују тврдњу да је Јован Павле Други у сваком погледу био етички промашај. Таквом етичком промашају одговара и квалификација да је наредбодавац за све злочине на територији бивше Југославије.

35. 3. У часопису „Свет” број 1003, од 13. маја 2005. године, под насловом „Разбијање Југославије”, објављен је текст:

Немачка кажњава Србе за изгубљене ратове

Француски професор историје Едуард Хусон објавио је књигу „Једна друга Немачка”, у којој отворено говори о томе како и зашто су званичници из Бона, играјући дуплу политичку игру, разбили СФРЈ.

– Нису само Ватиканска банка, Опус Деи, Малтешки витезови и САД активно учествовали у разбијању друге Југославије. То је са подједнаком жестином учинила и Савезна Република Немачка, која је и пре Титове смрти радила на томе да се Југославија уништи.

Ову поруку нам је прошле недеље из Париза послао професор историје Едуард Хусон, као реакцију на наш текст о утицају Ватикана на догађања у бившој Југославији. Професор Хусон је аутор књиге „Једна друга Немачка”, у којој се отворено и директно указује на улогу Немаца у распаду СФРЈ почетком деведесетих година. Овај Француз, историчар на Сорбони не спада у категорију просрпских интелектуалаца Париза. Његову књигу „Једна друга Немачка” издала је позната кућа „Галимар”. У њој професор Хусон анализира спољну политику Немачке у последње две деценије.

А у оквиру те анализе професор Едуард Хусон је два поглавља посветио немачкој политици на Балкану.

– Ово је једна од ретких књига, која је издата на Западу, у којој нема повике на Србе. Ово је, такође, и једна од ретких књига која отворено указује да је Немачка била главни европски кривац за последње балканске ратове – рекао нам је француски професор историје Едуард Хусон.

Бранио сам Србе

У интелектуалном смислу гледано, ја сам био добро припремљен да се супротставим пропаганди која се водила против Срба од 1991. до 1999. године од стране западних медија. Бавим се историјом Другог светског рата и знам ко је био уз нацисте, а ко се борио за слободу Европе. Француски руководиоци и интелектуалци пате, у том погледу од истинске амнезије и неспособни су да виде да су се хрватски националистички покрети седамдесетих и осамдесетих година нападали усташком идеологијом. Наравно, грешке једних не значе и потпуну невиност других, али Срби су били у тој мери нападали као једини кривци за распад Југославије, да је мени постало јасно да су кривице других морале бити поприличне. И сама Француска је од 1993. демонизирала Србе, да би решила своје проблеме са Немачком. Париз је нападом на Србе желео да превазиђе тензије које су постојале између Француске и Немачке око њихове позиције у Европској унији.

Међутим, ја се питам која је то перверзна логика руководила Европу, која је Милошевићевом национализму супротставила хрватски и албански микрофашизам. Зашто је већина западних интелектуалаца толерисала фашисоидну Хрватску и Франђу Туђмана, који је негирао усташки геноцид над Јеврејима, релативизирао усташке злочине и био одговоран за етничко чишћење 500.000 Срба из Крајине. Ако се узму у обзир хрватски ултра-национализам и Изетбеговићев исламски фундаментализам објашњење, да је за све то био крив Милошевићев национализам, није нимало уверљиво.

Када смо професора Хусона замолили да нам појасни своју тезу, добили смо следеће објашњење:

– Опис немачке политике на Балкану у раздобљу од 1989. до 1999. године ја називам кризом немачког система. Наиме, Савезна Република Немачка је током 20. века идејно следила две личности: Конрад Аденаура и Вили Бранта. Обојица су били противници политичких конфликта и рата у Евро-

пи, па је Немачка у њихово време сву своју политичку пажњу посвећивала економском просперитету. Међутим, у другој половини седамдесетих и почетком осамдесетих, када на политичку сцену ступа нова генерација немачких политичара, симпатизера Америке, Западна Немачка напушта детант и прикључује се регановској политици рушења комунистичке Европе. И док је читав Запад тада на Титову Југославију гледао као на прихватљиву комунистичку државу, Немачка је Југославију прогласила за своју политичку мету. Званични Бон је, дакле, и пре Титове смрти радио на томе да се Југославија распадне.

Завера Штрауса, Кола и Геншера

Који немачки политичари су, по вашем мишљењу, највише инсистирали на разбијању СФРЈ и оптуживању Срба за тај раскол?

– Унутар политичких руководећих структура на Западу многи Немци су били антијугословенски оријентисани, а пре свих, Франц Јозеф Штраус, Хелмут Кол и Ханс Дитрих Геншер. Штраус као репрезентант немачких националиста је сматрао да је Југославија вештачка творевина и посебно политички неподобна зато што је била плод версајског споразума. Кол и Геншер су прихватили ову тезу, јер је одговарала њиховом мишљењу да је Титова Југославија направљена мимо политичких интереса Немачке. И настојали су да је сруше по сваку цену. То доказује стручњак за немачку тајну службу БНД, професор Ерих Смит Енбон, који је 1995. године обелоданио извештај БНД да је званични Бон, чим је Устав СФРЈ из 1974. усвојен, искористио југословенску децентрализацију да би учврстио своје политичке везе са Хрватском и подстакао њено одвајање.

Тај посао је обавештајно, политички и дипломатски поверен Клаусу Кинкелу, који је био на челу БНД до 1992. године, а потом је био министар спољних послова Немачке. Ја сам у то време већ почео редовно да одлазим у Немачку да прикупљам документацију и податке о немачкој спољној политици. Разговарао сам тада са многим немачким политичарима, функционерима, јавним личностима и сви су ми рекли да Срби нису једини кривци за балканско крвопролиће већ прво Немци, а потом Хрвати.

Рушење Хелсиншког споразума

Својим понашањем, Немачка је задала одлучујући ударац Хелсиншком споразуму из 1975, који је био обновљен 1990, а који је говорио о неповрединости европских државних граница насталих након Другог светског рата. Јер, тек што су се ујединиле две Немачке, Бон је заборавио демократске принципе из Хелсинкија и гурнуо бивше југословенске републике у међусобни рат. У ствари, Немачка је тиме показивала да је спремна на одмеравање снага унутар Европе.

На којим чињеницама ви заснивате тезу о искључивој одговорности Немачке за крах СФРЈ и за сатанизацију српског народа?

– Одговорност нове и уједињене Немачке за ратове и распад Југославије је огромна, јер да се Бон није у то мешао било је сасвим могуће да се ситуација у СФРЈ стабилизује и ова земља уведе у мирни процес транзиције. Међутим, од самог почетка политичке дезинтеграције унутар Југославије, од 1989. до 1990. године, Немачка је користила двоструки дипломатски језик и

обмањивала Европу и Америку. Јер, док су Хелмут Кол и Ханс Дитрих Геншер охрабривали сецесију Словеније и Хрватске, иза леђа осталих европских лидера, истовремено су преко БНД тајно наоружавали ХДЗ. И чим је ситуација за разједињавање сазрела, Кол и Геншер су уценили Европу својим тврдим ставом: „Ми нећемо дозволити развој европске интеграције ако Европска заједница одмах не призна независност Хрватске и Словеније!”

Чудно је да су Француска, Италија, Велика Британија и друге европске земље поклекнуле пред немачком уценом, јер је почетком деведесетих Немачка позиција на Старом континенту била доста слаба. Немачка је тада, док се рвала са својим проблемом уједињавања са источним делом земље, баш на случају Југославије желела да директно провери колико је јака и каква је њен утицај у Европи. И успела је на распаду СФРЈ да подигне свој углед и повећа политички утицај у свету. У томе је Немачка имала скривену подршку Вашингтона.

Немачко-амерички рат

Шта је разлог такве подршке Америке немачкој спољној политици изазивања конфликта у Европи?

– Американце је почетком деведесетих највише интересовало да продубе кризу у Европи како би задржали НАТО и своју доминацију. А потом је Вашингтон, као и Бон, био јако заинтересован да другу Југославију претворе у тржиште за њихов капитал и њихове производе. Уосталом, разбијање совјетског блока, и САД и Немачка су искористили не само за ширење свог политичког већ и економског утицаја и уплива на Исток. Да би ојачали своју позицију на Балкану, и Бон и Вашингтон су отпочели рат на Космету. У мојој књизи ја показујем да су рат на Космету заједно водили и контролисали амерички државни секретар Мадлен Олбрајт и немачки министар спољних послова Клаус Кинкел, а од 1998. године и његов наследник Јозеф Фишер.

Најчудније у свему томе је што је таква немачка политика вођена од стране социјалдемократске владе, која је кокетирала и са српском позицијом, али и са опозицијом.

Политика немачке социјалдемократске владе према званичном Београду није била искрена. И она је вођена дуплим стандардима. Јавно, Бон се залагао за дијалог и мирно решење кризе у Југославији, а тајно је прижељкивао не само пропаст СФРЈ, већ и саме Србије. Док су немачки демохришћани, а потом и социјалдемократе били на власти, немачки национализам је цветао. Једна од његових главних парола је била теза да Немачка разбијањем СФРЈ и одвајањем Космета мора да казни Србе због немачког пораза у два светска рата. Владавином социјалдемократа и „зелених”, дакле Шредера и Фишера, када се шири идеологија људских права и ојачава веза са српском опозицијом, у бити се ништа у односу на Србију није променило. Званични Бон и данас сматра да Срби треба да буду стално кажњавани.

Рушење Србије се наставља

Та ваша теза је супротна чињеницама да је Бон имао одличне односе са ДОС-ом, пре свега са Зораном Ђинђићем и да је Немачка последњих пет година дала велику економску помоћ Србији?

– То је само јавно лице немачке спољне политике, тајно Немачка и даље води негативну политику према Србији са циљем да поражавањем и покора-

вањем Србије, званични Бон преузме доминацију над простором бивше Југославије и читавим Балканом. Та доминација се огледа, пре свега, у економској контроли Србије и Балкана.

На који начин Немачка, по Вашем мишљењу, данас контролише Србију и Балкан?

– Немачка марка је деведесетих година постала главна монета на Балкану, што је тада ојачало економску моћ Немачке у свим балканским земљама. Марка је отворила и могућност директног немачког политичког утицаја на Балкан. У том тренутку у Бону се размишљало да се балканским државама помогне, па и Србији, како би се осигурала политичка и економска стабилност овог региона и још више ојачала позиција Немачке. Таква немачка политика је и буквално престашила њене европске партнере, пре свега, Французе, Италијане, па и Енглеze, који су условили немачко уједињење и економско јачање унутар ЕУ са напуштањем дојч марке.

Бомбардирати „српске бандите”

Немачка је била међу првима у свету која је тражила војну интервенцију против Срба, јер је 22. јула 1992. Карл Ламер, посланик немачког парламента, изјавио: „Министри Европске заједнице морају се састати како би припремили брзу војну интервенцију за заштиту народа у БиХ”. А у ствари све су политичке структуре у Немачкој инсистирале на томе.

Појава и доминација евра на Балкану, па и у самој Србији значајно је ослабила политичку и посебно економску моћ Немачке. Појавом евра Европска унија је сасекла надирање Немачке и Америке ка Балкану, јер су и Бон и Вашингтон онемогућени да себи на Балкану створе просперитетна тржишта за свој капитал и своје робе и своју политику.

Југославија, а потом Србија, су еклатантан пример жртве мондијалистичке политике Немачке, САД и Европе, која је базирана на презадужености држава и неконтролисаној слободној економској размени. Међутим, идеологија ничим спутане слободне размене доводи једино до осиромашења индустријски недовољно развијених земаља, а у српском случају последице су биле ужасне, јер су београдски политичари нашли погрешне путеве за решавање економске кризе и растућих социјалних немира. У том контексту могу рећи да се сада наставља рушење Србије, јер њеним уништењем Запад, дакле Немачка и Америка пре свега, желе да сруше и последњу препреку за своју доминацију на Балкану – константовао је на крају нашег разговора париски професор историје др Едуард Хусон.

У овом тексту се износе чињенице о главним савезницима Јована Павла Другог у разбијању Југославије.

35. 4. Сандра Царић-Херцог је објавила текст под насловом „Тајни договори хрватског врха на Брионима”:

Срби плански протерани из Хрватске

Након првог шока који су у хрватској јавности изазвале нове, проширене оптужнице против генерала Ивана Чермака и Младена Маркача, а које је Карла дел Понте почетком недеље послала у Загреб, медији се све више окрећу самом почетку приче о оптужницама.

А она почиње на тајном састанку одржаном 31. јула 1995. године на Брионима, који је покојни председник Фрањо Туђман организовао с тадашњим

министром обране Гојком Шушком и врхом Хрватске војске непосредно пре почетка војне акције „Олуја”.

На том састанку, како се дознало касније, довршен је план војног деловања и ослобађања северног и јужног сектора, као и план одбацивања српских снага у Босну и Херцеговину, а главна је тема била извештај о спремности хрватских војних снага, о распореду и стању противничких снага, као и о могућим правцима напада.

На основу магнетофонских снимака састанка састављени су „бријунски транскрипти”, односно стенограмски записи, који су достављени хашком Тужилаштву још 2000. године. За њихово достављање Хашком суду дуго је био оптуживан сам председник државе Стјепан Месић, који је те тврдње демантовао.

На темељу тих записа хашка тужитељица Карла дел Понте је подигла оптужницу за „злочиначки подухват с намером протеривања српских цивила из Српске Крајине”, како се наводи у оптужници.

Ти су транскрипти употребљени за подизање оптужнице против одбеглог генерала Анте Готовине, али и против Ивана Чермака и Младена Маркача, а многи правни стручњаци у Хрватској упозоравали су и како би на основу њих била подигнута и оптужница против Фрање Туђмана, да је жив.

Оригиналне тонске записе са састанка, за које се годинама веровало да су изгубљени или уништени, агенти тајне службе коначно су недавно пронашли у подруму загребачке виле коју је бивши хрватски председник Фрањо Туђман често користио за тајне састанке са тадашњим политичким и војним врхом.

Крајем прошле године адвокати генерала Готовине у јавности су тврдили како су транскрипти заправо фалсификовани, јер је неко, према њиховим изјавама, накнадно „прерађивао” транскрипте и мењао им смисао.

Најспорнији део снимка је говор Фрање Туђмана у којем је он, причајући о тактици, рекао: „Према томе, исток бисмо требали пустити на миру, а ово бисмо морали ријешити, и југ и сјевер. Ријешити – на који начин? То је сада тема наше данашње расправе. Да нанесемо такве ударце да Срби практично нестану, односно да оно што нећемо одмах захватити мора капитулирати у неколико дана”.

Те су спорне речи послужиле Карли дел Понте да у оптужнице против тројице наведених генерала убаци и појам „удруженог злочиначког подухвата”, сматрајући како су њима јасно дате наредбе војном врху да се комплетно, како војно, тако и цивилно становништво на подручјима директног војног деловања уништи, побије или протера.

Но, у време када су те речи биле објављене у хрватској јавности, већина медија је објашњавала како је ту реченицу Туђман изрекао у сасвим другачијем контексту од онога који се спомиње у тужби против хрватских генерала.

Медији су покушавали објаснити, не само јавности, већ индиректно и хашком Тужилаштву, да је у то ратно време мало ко у Хрватској називао српске војне јединице пуним именом, односно „Војском Српске Крајине”, како им је било службено име.

Сви су, па тако и војни врх, у свакодневном говору за српску војску користили израз „Срби”, па су медији покушавали објаснити да, чак и када се на састанку говорило како „треба Србе потући”, заправо нико није мислио на жене, децу, старце и цивиле, него се тај израз односио искључиво на војничку победу над српском војском, односно „Војском Српске Крајине”.

Чињеница да су на том састанку били присутни сви тада најутицајнији и најмоћнији припадници политичког и војног врха државе дала је повода Дел Понтеовој да већ написану оптужницу против генерала Маркача и Чермака, али и ону против одбеглог Анте Готовине (које су потпуно исте, али се воде одвојено јер Готовина није доступан Хашком суду) прошири и на њих.

Правни аналитичари се слажу у оцени да у одбрану свакако треба укључити особу која ће, уз то што је добро познавала ситуацију у Хрватској 1995. године и у коју главна тужитељка може имати поверења, знати на прави начин објаснити и описати контекст разговора са седнице државног врха 31. јула 1995. на Брионима.

Ове зликовце је раздрагано примао и делио им благослове Јован Павле Други.

36.

36. 1. Текст под насловом „Ватиканска држава” објављен је у часопису „Архив”, књига 18, број 4. из 1929. године, аутор Илија А. Пржић:

Од када је престоница римске империје пренесена у Византију, јавља се тенденција да папа, који је остао у Риму, добије већу гаранцију за своју безбедност, на тај начин што би се створила нарочита црквена држава. Године 754. Пипин Мали поклонио је папи неколико градова, а папа је крунисао њега и његовог сина Шарла (Charlemagne). Од тога тренутка постаје црквена држава, и папе, поред врховне духовне власти над католицима, добијају и световну власт, стоје на челу једне државе. Црквена држава имала је веома значајну улогу у историји, и дуго је била најважнији чинилац у хришћанском свету. Но од XVI века њена моћ опада. У Европи постају велике протестантске државе, и даљи историјски догађаји знатно ограничавају улогу папе. Ипак, Италија је још увек само „географски појам”, и између многих малих држава црквена држава је још увек значајна. Папа има и световну и духовну власт. Као световни владалац црквене државе, папа је прави суверен који има власт, надлежност, прерогативе и обавезе као и сваки други шеф државе. Али се његова власт не простира изван граница римске државе и не сме да дође у сукоб са другом сувереношћу. Црквена држава имала је у међународној заједници иста права и дужности као и остале државе, и протестантске или друге некатоличке државе према црквеној држави и њеном владоцу биле су у истом положају као и према ма којој другој држави. У својству врховног старешине католичке цркве, папа је био у сасвим другачијем положају. Његова је власт прелазила границе црквене државе и простирала се на цео свет, у потпуном смислу речи, где год постоји нека католичка заједница.

У току XIX века настаје уједињење италијанских држава под вођством Пијемонта. До 1870, сва је Италија уједињена, и већи део црквене државе путем плебисцита одвојио се и пришао Италијанској краљевини. Престоница је била у Флоренцији, само је још Рим остао ван нове државе, и ује-

дињење није било потпуно. Од папе је тражено да драговољно преда Рим, и кад је Пије IX одбио, италијанска војска заузела је и ову варош 20. септембра 1870. Папи је остављен Ватикан са околним црквама и палатама. Заузеће Рима папа је сматрао за насиље и уложио је протест код свих држава. Он није никада признао легитимност италијанској влади у Риму и није више излазио из Ватикана, где је остао као „добровољни затвореник”. Тако је постало познато римско питање.

Италијанска влада желела је да ово питање на неки начин уреди, и иако је једним краљевим указом извршена анексија Рима, и поред протеста Пија IX, Тежило се да се на неки начин обезбеди слобода цркве и независност папе. То је учињено чувеним Законом о гарантијама од 13. маја 1871. године. Основне одредбе овог закона су следеће: законом је проглашена неприкосновеност папине личности и призната су му суверена права. Ватикан, Латранска палата и црква и вила Кастелгандолфо уступљени су на уживање папи. Одређено је да Италија даје папи годишње 3,225.000 лира. Предвиђено је да италијанска влада обезбеди потпуну слободу конклава, Концила и слободу поштанског и телеграфског саобраћаја са целим светом. Италијанска влада признаје амбасадорима који су акредитовани код папе иста права као и амбасадорима акредитованим код италијанског краља. Сем тога, италијанске власти признаваће посмртнице које издају лекари овлашћени од управника апостолске палате. У ствари, законом о гарантијама није изрично призната територијална сувереност папе. Поменуте палате, као и музеји, библиотеке и уметничке збирке који се у њима налазе ослобођени су пореза, али је папи законом о гарантијама признато само право уживања (*usus*), не и суверености. Приликом доношења овога закона у парламенту је нарочито наглашено да се не признаје територијална сувереност папе. Говорећи о овом закону, истакнути италијански правник и државник Шалоја вели: „Закон о гарантијама признао је папи духовну и почасну сувереност, али му није дао ниједну власт територијалне и правне суверености.” (1. Scialoja, *Sul diritto d'autore relativamente al „Co dex juris canonici”*, *Studi di diritto industriale*, 1921, стр. 5) Папина личност проглашена је неприкосновеном, призната је екстериторијалност Ватикана, као и дипломатских представништава при Ватикану, али сама сувереност није призната. Уосталом, папе нису никад признале закон о гарантијама, стављајући се на гледиште да се односи између цркве и Италије не могу уредити једностраним актом, као што је то један италијански закон. Не признајући закон од 1871, папа није примао годишње издржавање, које је тим законом предвиђено. Како су уништењем црквене државе пресушили приходи, Света столица се издржавала једино прилозима својих верних (тзв. новчић Светог Петра).

Одмах по заузећу Рима папа Пије IX упутио је протест, изјавивши да не признаје овај акт, који је означио као насилнички. Од тога времена сваки новоизабрани папа, Леон XIII, Пије X, Бенедикт XV и Пије XI понављали су ове протесте. Но временом, сваки нови протест био је у блажој форми. Папа се повукао у Ватикан, и отуда управљао католичком црквом. Губитак световне власти није ослабио духовну организацију католичке цркве.

Између италијанске владе и Свете столице није било никаквих односа. Ипак, потребе свакодневног живота захтевале су да се с времена на време црквени достојанственици обраћају на италијанске власти. (2. Тако у спору са архитектором Мартинучијем, затим приликом једног пожара у Ватиканској библиотеци 1903 год., и поводом неких крадљиваца у Ватиканском врту, 1909 год., које су ухватили папски жандарми и предали италијанској полицији, Fauchille, *Traité de droit international public*, 1922, I. стр. 736 и 738) Италијанске власти показивале су пуну толеранцију и пружале свагда своју сарадњу, нарочито приликом држања конклава. Црквене власти, од своје стране, нису се мешале у унутрашњу политику Италије, но ово тек у новије време. После уништења црквене државе Пије IX упутио је свима католицима забрану да учествују у изборима за скупштину. То је позната забрана „non expedit”, тј. да католицима не приличи да учествују у посланичким изборима. Папа Леон XII задржао је ово начело non expedit. Међутим, временом, почело се одступати од ове забране. Најпре је, у појединим случајевима, дозвољено да католици гласају у неким срезовима, против истакнутих антиклерикалних социјалистичких кандидата. Касније је прећутно ова забрана укинута, али папа никад није допуштао да се оснује једна католичка политичка странка у Италији. Начело non expedit није никад примењивано на општинске изборе, где су католици свагда гласали. Тако је, временом, припремано све за зближење између папе и талијанске владе, и бележен је сваки нови корак ка томе зближењу, као што је, на пример, благослов који је одмах по своме избору данашњи папа Пије XI упутио *urbi et erbi*, што су раније папе од заузећа Рима престали да врше. (3. Geo London, *De Pie IX à Pie XI Paris* 1929, p. 90)

Папин положај у међународном праву постао је деликатан. Папи је признавана сувереност, али није имао територије, што је битна особина суверености, нити је католичка црква призната као међународна правна личност. Многобројне теорије постављене су у међународном јавном праву о правном положају папе, но ми овде у ово питање не можемо улазити. Задржаћемо се само на неким фактима. Иако је изгубио световну власт, улога папе у међународној политици остала је знатна. Као духовни поглавар католика у целом свету, папа је одржавао везе скоро са свима државама, примао је њихове посланике и слао своје нунције, који су га представљали у њиховим престоницама. Папа је закључивао конкордате са разним државама, од којих да поменемо конкордат са Аустријом 1855, са Црном Гором 1886. и са Србијом 1914. године. Исто тако, папа је одржавао везе са страним владаоцима. Само, како није признавао италијанску владу, прописан је био нарочити церемонијал за стране владоце који би дошли у Рим. Леон XIII није допуштао католичким владаоцима долазак у Рим, и то је био повод прекиду дипломатских односа између Португалије и Италије 1895. и између папе и Француске 1904. године. Касније, папа је ублажио своје држање, и није уложио протест поводом доласка Вилсоновог 1918. и аустријског канцелара Сајпела 1919. године. Ипак, било је прописано да страни владари, приликом посете папи, пођу из своје амбасаде при Ватикану (тако на пр. енглески краљ Едвард VII 1903. и Вилсон 1919), чиме је учињена нека врста дипломатске фикције, као да би они долазили из своје земље.

Но папа је у неколико махова учествовао активно у међународном животу. Године 1896. заузео се код абисинског негуса Менелика за италијанске заробљенике. У неколико махова нудио је своје посредништво у међународним споровима, или је био мољен за то. За време светскога рата папа је упутио више апела зараћеним странама да прекину непријатељства, и заузимао се живо за заробљенике и интерниране, као и за остале добротворне покрете да би се олакшало пострадалима у рату. Кад је 1898. године Русија упутила свој позив за састанак међународне конференције која би имала да донесе мере за обезбеђење мира, затражена је и морална потпора папе. Он, међутим, није био представљен на Хашкој конференцији 1899. године, пошто се томе одупрла Италија. Да би онемогућила папино накнадно приступање Хашким конвенцијама, Италија је захтевала да се ове конвенције огласе за затворене. Исто тако папа није узео учешћа на конференцији мира 1919, на основу тајног уговора, закљученог 1915. год. између Француске, Русије, Велике Британије и Италије, поводом уласка ове последње у рат против централних сила, а којим је уговором предвиђено да ће се Света столица искључити из будућих преговора о миру. Тако је папа одстрањен од Париске конференције и од свих осталих конференција на којима је уређивано стање после светскога рата. Исто тако папа није представљен у Друштву народа. Ипак, кад се 1922. састала у Ђенови Конференција за реконструкцију Европе, папа Пије XI упутио је један меморандум којим је тражио да се, у случају закључења уговора са совјетском Русијом, у том уговору предвиди пуна слобода вероисповести за све руске грађане или странце у Русији, јавно вршење црквених обреда, и повраћај непокретних имања која су припадала појединим црквама. Како са Русијом није постигнут споразум, то је ово остало само један предлог.

Са доласком фашиста на власт у Италији, однос према папи се полако мења. Ко је пажљиво пратио развој догађаја у Италији, могао је да закључи да ће наступити приближење са католичком црквом. Ово се нарочито јасно видело од 1925. године, када је италијанска влада створила један одбор који је имао да припреми реформу постојећег црквеног законодавства. У школе се уноси распеће, које је било одстрањено из школа док је званична политика била антиклерикална; затим се заводи катихизис. Доноси се закон против слободних зидара, и закон којим се жене удаљују из државне службе. Све су то биле конзервативне мере, и кад је наместо лаичке наставе уведена религиозна, и кад је забрањена слобода исповедања законом против слободних зидара, и кад се тежило да се ојача породични живот тиме што би се жени онемогућио улазак у државну службу те се тако она силом околности мора посветити породици. То је, уосталом, била природна последица конзервативног фашистичког режима. Сваки конзервативни режим неминовно се приближава религији. Религија претпоставља поштовање ауторитета, примање једне догме без дискусије. И фашизам поставља исте захтеве и не допушта критику своје политике: свет има да прими државно уређење без дискусије, као што прима једну религиозну догму. Демократски режим, сасвим обрнуто, не прима ништа док се не докаже корисност. Последица демократског режима био је философски критицизам у старој Грчкој. Све се дискутује, ништа не признаје, тражи се опипљив, позитивни, очевидан доказ. Фашистич-

ки режим стављао је исте захтеве као и католичка црква, отуда је споразум између папе и Мусолинија био сасвим могућ и природан, јер се оба ослањају на ауторитету и негирању слободне дискусије и слободног мишљења.

Овај споразум између папе и италијанске владе, дуго припреман, добио је свој коначни облик (4. Prof Francesco Scaduto, *La Conciliacione dello Stato Italiano con la S. Sede. Rivista di diritto pubblico*, Febrario – Marzo 1929, п. 69): 11. фебруара 1929. кардинал Гаспари, представник папства и Бенито Мусолини, у име италијанског краља, потписали су у Латранској палати три документа, којима је решено „римско питање”, и после педесет осам година успостављени односи између папе и Италије. Та три документа су политички споразум, конкордат и финансијска конвенција. Папа сматра да је „римско питање” дефинитивно решено и признаје „краљевину Италију под династијом Савојском са Римом као престоницом италијанске државе.” Од своје стране Италија признаје Државу града Рима (*Stato della città Vaticano*) под врховном сувереношћу папе. Ова држава обухвата простор око 44 хектара, и у њеним границама се налазе Ватиканска палата са вртovima, папин двор, црква Светог Петра и трг пред том црквом. Над том територијом папа има врховну световну власт, као прави суверен. Трг пред црквом Светог Петра уступа се у стално уживање Италији. Поред тога призната је папи својина над многим палатама у Риму, као и над палатом Кастелгандолфо са вилом Барберини (која обухвата простор око 40 хектара). Све ове палате ослобођене су пореза, не могу бити експроприсане и уживају екстериторијалитет као и стране амбасаде. Најзад једна трећа група непокретних имања ослобођена је пореза и експропријације, али без права дипломатског имунитета (у ову групу спада на пр. грегоријански универзитет, археолошки институт итд.). Између Италије и папе успоставиће се дипломатске везе на тај начин што ће Италија акредитовати једног амбасадора код Свете столице, а папа ће послати једног нунција код италијанског краља.

Папа има и световну и духовну сувереност. Никоја власт не може се мешати у унутрашње или спољашње управљање Ватиканске државе. Своје односе са разним државама папа ће, као и до сада, уређивати путем конкордата. Он може да шаље своје посланике и да прима посланике страних држава, којима Италија признаје иста права као и посланицима акредитованим код италијанског краља. Папа се обавезао да ће „остати стран свима световним такмичењима између других држава и међународним конгресима сазваним у томе смеру, сем ако странке које су у сукобу једногласно не апелују на њега да их измири.” Према томе, територија Ватиканске државе сматраће се као неутрална и неповредива. Папи је призната духовна јурисдикција над свима католицима у целом свету. Право законодавства у области вере припада искључиво папи и органима које је он делегирао (епископи и др.). Он ће одређивати црквене празнике, мењати досадашње духовне прописе, оснивати правну личност конгрегација, верско учење и брак. Сва уметничка, књижевна и научна дела у Ватиканској држави ставиће се, као и до сада, на расположење посетиоцима и научницима. Ватиканска држава имаће своје поштанске марке, а моћи ће да искује и свој новац. Но италијанске власти ставиће јој на расположење особље за поштанску и железничку службу (тј. кад се подигне пројектована железничка станица у Ватиканској држави). Итали-

ја ће кажњавати кривце за дела почињена на територији Ватиканске државе, које ће ватикански органи предати италијанским. Ватикански органи предаће италијанским властима сва лица која су починила кривична дела на италијанској територији, па су затим пребегла на територију Ватиканске државе. У случајевима неспоразума између папе и Италије, обе странке обавезују се да потраже на миран начин решење.

Најтеже и најзаплетеније питање било је о држављанству и становницима Ватиканске државе. Цела држава припада Светој столици, у њој нема приватне својине. А ипак постоје становници и држављани. Сва лица која су у служби папе сматрају се држављанима Ватиканске државе. Но, за разлику од осталих држава, у којима се држављанство стиче обично рођењем, а губи формалним отказом, у Ватиканској држави, чији су становници у већини нежењена свештена лица, држављанство се стиче само сталним настањем, а губи простим иселјењем, било сталним или привременим. Сва свештена лица, која станују ван папске државе – у Риму или Италији – сматрају се италијанским држављанима. Једини изузетак чини се за кардинале који припадају курији, који се сматрају ватиканским држављанима, ма где се налазили.

Конкордат има 45 чланова и њиме је католичка црква призната као државна црква у Италији. (5. P. gentizon, Le concordat, Le Temps 12 et 13 mars 1929) Верским конгрегацијама призната је правна личност, као и право управљања црквеним имањима. Но није признат нарочити црквени суд. Свештеницима ће судити исти судови који и осталим грађанима. Уређено је питање постављања нових епископа, које поставља папа, али по претходној сагласности владе. Свештенике постављају епископи, али такође по претходном одобрењу власти. Предвиђена је конкордатом заклетва коју полажу епископи на верност италијанском краљу. Приликом сваког богослужења по црквама, спомињаће се име италијанског краља. Уведени су војни свештеници. Низом одредаба измењено је италијанско црквено законодавство и доведено у сагласност са овим уговорима. Укинута је и закон од 13. маја 1871. године. Италијанска влада допустиће организовање и рад католичких друштава, која немају политички циљ. Будући програм верске наставе израдиће италијанска влада у договору са Светом столицом.

Најважније питање које је решено конкордатом тиче се склапања и развода брака. Италијанска влада признаје законитим све бракове закључене по прописима црквеног права католичке цркве и придаје им све последице које закон даје грађанским браковима. Брак се објављује у парохијским црквама и у општинама. Одмах по венчању у цркви, свештеник ће објаснити младенцима грађански значај брака и прочитаће им чланове грађанског законика о правима и дужностима супружника. Свештеник саставља акт о венчању, чији је препис дужан да достави општинској власти у року од пет дана, да би могао да се упише у општинске књиге. Грађански брак није укинута, и њиме могу да се венчају не католици, као и католици који не желе да се венчају црквеним браком. Дакле, црквени брак је факултативан, као и грађански. Признајући црквени брак по прописима католичког црквеног права, италијанска влада је примила и остала питања у вези са тим. Тако, на пример, према одредбама католичког црквеног права, моћи ће да се венчају мушкарци од 16 и девојке од 14 година; за венчање није потребан пристанак родите-

ља; допуштено је венчање преко заступника, итд. Духовни судови су надлежни за утврђивање ништавости брака као и за развод у случају непотпуног брака (*marriage non consommé*). Кад пресуде поводом брачних спорова поставну коначне, достављају се вишем црквеном суду, који ће проверити да ли је пресуда донесена према одредбама црквеног права, у колико се односи на надлежност судија, позив и саслушање или одсуство странака. Коначна решења духовних судова, као и одлуке вишег црквеног суда, достављаће се апелационом суду у чију територијалну надлежност спада дотични спор, и апелациони суд ће својом пресудом утврдити какве се измене грађанског положаја странака имају унети у регистре венчаних. Што се тиче драговољног развода брака, Света столица се сагласила да о њима решавају редовни судови. (6. *L'Italie et le Saint-Siège, le Temps, 14 février 1929*)

Најзад, финансијском конвенцијом уговорено је да Италија плати папи 750 милиона лира и милијарду лира у обвезницама италијанског консолидованог зајма 5 посто. Видели смо да се, законом о гарантијама из 1871. године, италијанска влада обавезала да плаћа годишње 3,225.000 лира. Папе тај новац нису узимале, тако да би та сума, капиталисана, данас изнела 1.079,711.000 лира, односно, кад се златна лира претвори у данашњу папирну лиру, по средњем курсу 3,75 папирних за једну златну лиру, италијански дуг папи изнео би 3.973,336.000 лира. Кад суми од 750 милиона папирних лира додамо износ једне номиналне милијарде у зајму 5 посто, чији је стварни курс 83 до 84 на сто номиналних лира, што представља у ствари 840 милиона, излази да ће Италија платити папи, 1 милијарду и 590 милиона лира. Разлика између оне суме коју би Италија имала да плати на основу свога закона о гарантијама, и суме коју ће платити према овој конвенцији, представља 2 милијарде и 390 милиона.

Ово би биле главне одредбе споразума између Италије и папе, бар према ономе што је до сада објављено, јер потпун текст уговора још није званично објављен. Велики број политичких и правних питања поставља се и постављаће се око примене овог споразума. Још увек он ће, и у самој Италији, налазити доста противника, од којих неки већ сада оштро критикују његове одредбе. (7. Тако између осталих познати теоретичар фашизма, бивши министар просвете *Giovani Gentile* у једном чланку објављеном у часопису „*Educazione fascista*” и већ поменути проф. *Francesco Scaduto*) Али, ма шта се замерало, остаје позитиван факт, да је 11. фебруара 1929. године, после педесет осам година решено „римско питање”, и да ће васпостављање односа између Италије и папе бити од користи и једној и другој страни.

Овај текст је важан зато што сви аутори који су писали о Ватикану констатују да је морао да се изнедри фашизам да би се решило римско питање. Осим тога, Латеранским споразумом је одређен правац будућих акција Римокатоличке цркве.

36. 2. У часопису „*Архивист*”, број 1-2 од 1987. године, објављен је текст **Марка Јачова под насловом „Кратак историјски преглед Ватиканских архива и њихов значај за историју српског и других балканских народа”:**

I Тајни ватикански архив

И поред тога што је највећи део грађе овог архива доступан научној јавности, сачувао је назив тајни, јер су се у прошлости тако називали сви архи-

ви владара и принчева, који су имали приватни карактер и служили потребама државе.

Чак и после његовог званичног отварања, Тајни ватикански архив је задржао приватни карактер, јер над њим, као својиним, папа има врховну управу и надзор.

Осим грађе коју му, као централном архиву Римокатоличке цркве, одређује папа, добија и најстарију документацију за коју нема довољно простора у појединим архивима Римске курије. У њему се, из практичних разлога, не налазе следећи архиви:

- Савета за јавне послове цркве (Министарство спољних послова);
- Конгрегације за доктрину вере (раније: Свети уред);
- Конгрегације за источне цркве;
- Конгрегације за пропаганду вере и др.

Liber Pontificalis помиње документацију која се од IV до IX века чувала у архиви Римске цркве.

Најзначајнији документи били су, према сачуваним описима у *Liber Diurnus Romanorum Pontificum*, смештени у ковчегу (*Scrinium*), који се налазио у Латерану.

Међу најранијим и најзначајнијим сачуваним документима важно је поменути:

- *Liber Diurnus*;
- Златну диплому цара Отона I (962);
- Један волуме писама папе Јована VIII (872 – 882), сачуваног у копији из XI века (Рег. Ват. 1);
- Оригинални регистар писама папе Григорија VII (1073 – 1085), заведен као Рег. Ват. 2;
- Вормски конкордат, склопљен између папе Калиста II и цара Хенрика IV (1122);
- Два писма Јована II Комнена, упућена папи Калисту II и папи Хонорију II (1124, 1126);
- Писмо Емануела I Комнена, упућено папи Евгенију III;
- Диплому са златним печатом Фридриха I Барбаросе (1164) итд.

Премештајући центар Римске курије из Латерана у Ватикан, папа Иноћентије III (1198 – 1216) је преместио и седиште папског архива у Ватикан. Од тог времена почиње регуларна серија регистра папских писама, који сада сачињавају засебан фонд „*Registra Vaticana*”.

У овом фонду се налази низ необјављених докумената који се односе на средњовековну Србију, Босну, Хрватску, Бугарску, Мађарску и Албанију. Уочљива је подударност појединих докумената са српским изворима, као на пр. о доласку у Рим епископа Методија, изасланика Светога Саве.

Будући да су папе били присиљени да се у извесним критичним временима повлаче из Рима, са собом су, поред других драгоцености, носили и свој архив. Пошто је у току XIII века био превожен у Лион, Витербо и Анањи, папски архив је 1304. године пребачен у Перуђу, одакле је један део послат у Француску (*Carpentras*), а други у Асизу. Поново је уједињен (1339 – 1342) у Авињону, где се тада налазило седиште папа.

Пошто је седиште Курије враћено у Рим (1377) и изабран Урбан VI (1389), кардинали дисиденти су изабрали за свог папу Климента (1378 – 1394), који је резидовао у Авињону. Он и његов наследник Бенедикт XIII (1394 – 1423) знатно су обогатили архив, који се још налазио у авињонској палати.

Као последица активности канонских изабраних папа Урбана VI, Бонифација IX (1389 – 1404), Иноћентија VII (1404 – 1406) и Григорија XII (1406 – 1415) оформљен је нови папски архив.

Сведочанство о деловању двојице антипапа: Александра V (1409 – 1410) и Јована XXIII (1410 – 1415), изабраних у Пизи и Болоњи, сачувано је у њиховом приватном архиву.

Пошто је на сабору у Констанци изабран папа Мартин V (1417 – 1431) и тиме окончана шизма, разједињена архивска грађа је почела да се постепено слива у један централни архив, с тим што је она која се чувала у Авињону пребачена у Рим тек у XVIII веку.

Оснивач Ватиканске библиотеке папа Сикст IV (1471 – 1484) сместио је један део архивске документације (регистре папских писама) у тзв. Тајну библиотеку, а други (владарске дипломе и привилегије Римске цркве) у тврђаву Св. Анђела. На тај начин је заштитио и од великог пустошења Рима из 1527. године.

Сазвавши скупштину кардинала 1593. године, папа Климент VIII (1592 – 1605) је истакао неопходност да се целокупна архивска грађа чува на једном сигурном месту. Том приликом је именовано и чувара Архива.

Ову одлуку он је донео, вероватно, подстакнут и бурним догађајима везаним за аустријско-турски рат, у историји познат као дуги, великим делом вођен и на нашем географском простору. Рат је идејно и материјално организовао папа Климент VIII, али је у њему видну улогу играо и Јован, „патријарх Срба и Бугара” (1592 – 1614). Заједнички интереси су их до те мере зближили да су, пошто су измењали више узајамних писама и разјаснили спорна питања, утаничили јединство двеју цркава, о чему сведочи и оригинално писмо папе Климента VIII, упућено патријарху Јовану. Писмо је, насупрот додашњој ватиканској пракси да се званична акта пишу на латинском, написано на српском језику и ћирилским писмом.

Сачувана архивска документација из оног и каснијег времена сведоче да су дело о јединству папе Климента VIII и патријарха Јована њихових наследници доследно поштовали све до бечког рата (1683 – 1699), када је, вољом аустријског цара, коначно уништено. То се може закључити и на основу званичног извештаја нунција у Бечу, у коме, као сведок, описује разговор вођен између српског патријарха Арсенија Чарнојевића и цара Леополда.

И поред великих заслуга папе Климента VIII за чување архивске грађе, Тајни ватикански архив у данашњем смислу речи, основао је папа Павле V 31. јануара 1612, године, када је званично именовано и првог архивисту. У његовом личном архиву очувано је и писмо које су му упутили српски прваци и главари, међу којима се помиње и никшићки војвода Грдан.

За седиште новог архива одређене су три сале при сикстинском салону Ватиканске библиотеке, у које је архивска грађа депонована 1614. Следеће године сачињен је и први инвентар. Први префект именован је, одлуком папе Урбана VIII 27. августа 1635. године.

Према одлуци папе Александра VII, од 22. III 1660, у нове просторије Архива смештена је и дипломатска преписка Свете столице од 1623. до 1660. године. Њој је додата и преписка из каснијег времена, па је тако оформљен један од најзначајнијих фондова: Архив Државног секретаријата, који обухвата период од XVII до XIX века.

Тајни ватикански и други архиви Римске курије су, вољом цара Наполеона, пребачени 1810. године у Париз, одакле су поново враћени у Рим (1815 – 1817. године). За време пресељавања више волумеа је нестало, док се низ докумената и данас налази у Француској и другим земљама Европе.

Године 1836. у Тајни ватикански архив је пребачен Архив Нунцијатуре у Венецији, а нешто касније и комплетна документација Нунцијатуре у Бечу. Ти списи су од нарочитог значаја за историју свих балканских народа и земаља и Турске као државе.

Папа Лав XIII донео је 1880. године одлуку да се архивска грађа Тајног ватиканског архива стави на увид научницима из целог света. Четири године касније (1. V 1884) основао је и школу латинске палеографије, архивистике и дипломатике, која с великим успехом ради и данас.

Посебну пажњу Архиву су посвећивали Пије X (1903 – 1914), Пије XI (1922 – 1939), Пије XII (1939 – 1958), Јован XXIII (1958 – 1963), Павле VI (1963 – 1978) и садашњи папа Јован Павле II који је одлучио да омогући научницима консултовање архивских докумената све до 1922. године.

Тешко се усудити и рећи који су фондови Тајног ватиканског архива најзначајнији за историју балканских народа и земаља. Међутим, једно је извесно, да сви они који проучавају балканску историју прво морају да узму у руку Гарампијеву картотеку (*Schedario Garumpi*), тако названу по аутору и префекту тог Архива (1752 – 1772. године).

Један део докумената, који је описан у овој картици, код нас је објављен, али на такав начин да би било неопходно да се приступи и критичнијем и потпунијем новом објављивању.

На друго место, по значају за балканску историју, можда би требало ставити извештаје нунција у Венецији, Бечу, Прагу, Грацу и Столном Београду, некада главном граду Трансилваније. Ова документација је систематски сређена и по годинама укоричена тек од XVII века. За раније време разасута је по разним фондовима, а нарочито у личном архиву папе Павла V

Извештаји нунција су драгоцен историјски извор, пре свега, због тога што су објективни, исцрпни и поуздани.

Одлуком Тридентског концила (1545 – 1569), сви римокатолички надбискупи и бискупи били су обавезни да сваке треће године поднесу извештај о својим дијецезама. Захваљујући томе, у току три века настао је драгоцен фонд „*Visitationes ad Limina*”, који се допуњује бискупским појединачним писмима, сачуваним у фонду „*Vescovi*”.

Бискупски извештаји су не само драгоцен, већ и неизоставан историјски извор за регионалну и националну историју. Истина, они су понекад субјективни и тешко прихватљиви, али су зато подлежали проверавању надлежних конгрегација.

Да би се извештаји нунција и бискупа могли боље и целовитије схватити и оценити неопходно је, поред познавања општих историјских околности, проучити и писма римокатоличких свештеника и мисионара, која су од 1622. године редовно упућивали Конгрегацији за пропаганду вере у Риму.

II. Архив Конгрегације за пропаганду вере у Риму

Овај архив је настао као последица административног деловања Конгрегације. Обухвата период од 1622. до данашњег дана. Научним радницима је стављена на увид документација до 1922. године.

Први секретар Конгрегације Франческо Инголи је после десет година рада почео да пише први водич (*Memoria Regum*), омогућавајући тиме лако и једноставно проналажење тражених списа.

Одредивши простор у Ватиканској палати за смештај архивске грађе, папа Урбан VIII је не само показао велико разумевање за Инголијеве напоре, већ је тиме ову збирку ставио под лични надзор и патронат. После Инголијеве смрти сва документа су пренета у зграду Конгрегације за пропаганду вере, где се и данас налазе.

За време поменутог превозења у Француску и назад неколико свежњева је заувек изгубљено, док је 74 свежња било послато у Беч.

Чланови Конгрегације редовно су одржавали седнице једном месечно. На тим седницама (*Congregazioni Generali*) разматрали су важнија питања, док су она сложенија поверавана посебним комисијама кардинала из редова Конгрегације и других експерата (*Congregazioni Particolari*). Свакодневне послове водио је префект са секретаром и минутантима. Они су одржавали седнице једном недељно (*Congressi*). Она питања која су захтевала интервенцију папе саопштавана су му у виду аудијенције (*Udienze*).

Своје одлуке Конгрегација је саопштавала у виду декрета, упутстава и писама.

Овом административном пословању Конгрегације све до 1892. године одговарају главни фондови њеног Архива.

I) Генералним или месечним седницама (*Congregazioni Generali*) одговарају два фонда:

- 1) *Acta Sacrae Congregationis (Atti della Sacra Congregazione)*;
- 2) *Scritture Originali riferite nelle Congregazioni Generali*.

II) Специјалним седницама (*Congregazioni Particolari*) одговара фонд *Congregazioni particolari*.

III) Недељним седницама (*Congressi*) одговара фонд *Scritture riferite nei Congressi*.

IV) Аудијенцијама одговара фонд *Udienze di Nostro Signore*.

V) Одлуке и одговори Конгрегације заинтересованим лицима налазе се у фондовима:

- 1) *Decreti*;
- 2) *Istruzioni*;
- 3) *Lettere*.

1) *Acta Sacrae Congregationis (1622 – 1982)* су записници са генералних или месечних седница (*Congregazioni Generali*). Сваки предмет садржи три елемента:

а) *Ristretto* – кратак садржај једног од кардинала (*Ponente*) коме је дотични предмет поверен да га проучи и о њему реферише на седници;

б) *Sommario* – кратак извод из документа о коме се већа на дотичној седници и њега пише секретар Конгрегације. Понекад је, уместо кратког извода, преписан цео документ;

в) *Rescriptum* (ређе: *Decretum*) – Одлука Конгрегације о предмету о коме је већано.

2) *Scritture Originali riferite nelle Congregazioni Generali* (1622 – 1892) садрже документа о којима је већано на генералним или месечним седницама Конгрегације (*Congregazioni Generali*). Најчешће су у питању писма нунција, надпискупа, бискупа, префекта мисија, мисионара, изасланика, принчева и приватних лица, затим синодална акта и апостолске визитације.

Овај фонд је подељен у две серије:

а) Прва серија је формирана по географском систему, а обухвата период од 1622 – 1669;

б) Друга серија је формирана по хронолошком реду, а обухвата период 1669 – 1892. године (вол. 418 – 1044).

Правећи разлику између прве и друге серије, секретар Конгрегације Федерико Балдески је прву назвао *Lettere Antiche*, а другу *Scritture corrispondenti agli Atti*.

Међутим, сада је овај фонд унифициран и носи јединствен назив: *Scritture Originali riferite nelle Congregazioni Generali*.

За свако озбиљније истраживање неопходно је прегледати свих 417 свежњева из прве серије (*Lettere Antiche* 1622 – 1669), док се списи из друге серије (*Scritture corrispondenti agli Atti* 1669 – 1892) лако могу пронаћи на основу записника са генералних или месечних седница (*Acta Sacrae Congregationis*).

II) *Congregazioni Particolari* (1622 – 1864) садрже она документа на основу којих, због специфичности неког случаја или питања, није било могуће донети одлуку на генералним или месечним седницама (*Congregazioni Generali*). У таквим ситуацијама Конгрегација је одређивала посебне кардиналске комисије, чије чланове је, најчешће, именовано сам папа. У те комисије су, поред кардинала, улазили и други експерти (теолози и канонисти). Чим би питање било решено и одлука донета, комисија се распуштала. Међутим, неке од тих комисија (*Congregazioni Particolari*) трајале су и по неколико година, прерастајући тако у сталне институције, као на пример: *Congregatio Particularis de Statu Temporalis* (основана 1638), *Congregazione Particolare per la Tipografia* (основана 1655), *Congregatio Particularis de rebus Sinarum et Indiarum Orientalium* (основана 1664); *Congregatio super Correctione Librorum Ecclesiae Orientalis* (основана 1719).

Документи о којима је већано на специјалним седницама (*Congregazioni Particolari*) у раздобљу од 1622. до 1668. године разасути су у првих 417 свежњева фонда *Scritture Originali riferite nelle Congregazioni Generali*, док се записници са тих седница за наведени период налазе међу записницима са генералних седница (*Acta Sacrae Congregations*).

Године 1669. оформљен је посебан фонд *Congregationi Particolari*, који је угашен 1864.

Првих десет свежњева овог фонда распоређено је по принципу прве серије фонда *Scritture Originali riferite nelle Congregazioni Generali*, а односе се, углавном, на добра мисија, на штампарију Конгрегације за пропаганду вере, на разне колеџе и слично. Ту се налази и велики број меморијала за раздобље од 1648. до 1668. године.

Од 11. до 161. свежња грађа је распоређена по принципу друге серије фонда *Scritture Originali riferite nelle Congregazioni Generali*.

III) *Scritture riferite nei Congressi* садрже она документа о којима је већано на седмичним седницама (*Congressi*). То су најчешће писма мисионара, на основу којих се може добити одређенија слика не само о мисионарској делатности, већ и о свакидашњем животу оновремених људи. Можда је овај фонд и најбогатији вестима које се односе на световну историју.

За овај фонд постоје три назива:

- 1) *Scritture riferite nei Congressi*;
- 2) *Scritture riferite nei Congressi dell'Eminentissimo Prefetto*;
- 3) *Scritture non riferite* (то јест писма о којима није већано на генералним или месечним седницама).

Иако ретко, међу овим списима налазе се и они документи о којима је већано на генералним или месечним седницама (*Congregazioni Generali*).

Фонд је, из практичних разлога, подељен у две велике серије:

а) Прва серија садржи писма упућена Конгрегацији из земаља у којима су биле њене мисије. Због тога је документација распоређена по географском принципу (на пр. Босна, Далмација, Србија);

б) Друга серија садржи документа која се односе директно на Конгрегацију, или на институте од ње зависне. Грађа је, углавном, распоређена по предметном принципу. У ову серију спадају мањи фондови:

- 1) *Sacra Congregazione* (1622 – 1828; 1838 – 1892);
- 2) *Cardinali, Segretari, Protonotari, Consultori*;
- 3) *Ministri*;
- 4) *Missioni*;
- 5) *Esami dei Missionari* (1724 – 1896);
- 6) *Opera Apostolica*;
- 7) *Giuramenti dei Missionari* (1844 – 1892);
- 8) *Stato Temporale*;
- 9) *Stamperia*;
- 10) *Collegio Urbano*;
- 11) *Collegi vari*;
- 12) *Ospizi*;
- 13) *Visite Collegi*.

Недатирани документи распоређени су у свежњеве мешовите грађе (*Miscellanea*).

IV) *Udineze di Nostro Signore* (1666 – 1895) садрже она документа која су подношена папи ради информације и доношења одлуке.

До 1665. године генералне или месечне седнице често су одржаване у присуству папе (*coram Sanctissimo*). Међутим, та пракса је прекинута 1666. године. Од тог времена секретар Конгрегације је, у одређене дане, извешта-

вао папу о најважнијим питањима и од њега тражио неопходна одобрења за решење оних питања која су превазилазила надлежност префекта и целе Конгрегације. Од ових извештаја и кратких молби поднетих папи оформљен је фонд Udineze di Nostro Signore.

Већина докумената у овом фонду односи се на питања приватног карактера (молбе, индугенције, привилегије, одобрења за склапање бракова у недозвољеним степенима сродства и слично).

Папске одлуке, донете на предлог генералних или месечних седница (Congregazioni Generali), налазе се у записницима Конгрегације (Atti della Sacra Congregazione), под ознаком: Verbali.

Она питања о којима је реферисано папи у почетку су писана у виду регеста (Regesti), а затим је сваки предмет био написан на засебном листу. На крају тог листа секретар Конгрегације је нотирао и папину одлуку. Касније се поново вратило на систем регеста (Regesti), који су названи: Ricordi per Monsignor Segretario, а касније: Foglio di Udienza.

Udienze di Nostro Signore имају, пре свега, велики значај за свакидашњи рад Конгрегације. Због интерне употребе, уведени су и посебни индекси, од којих је формирано неколико мањих фондова:

- 1) Deputazioni e Facoltà ordinarie (1689 – 1856),
- 2) Facoltà starordinarie (1760 – 1850)
- 3) Registro delle Udienze (1764 – 1832)
- 4) Minute di Udienze (1764 – 1803)
- 5) Udienze (1810 – 1848).

Овај фонд садржи скраћени садржај писама која је Конгрегација упутила после аудијенције заинтересованим лицима.

V) Brevi e Bolle (1775 – 1952) садрже значајније папске одлуке које се одnose на територије Конгрегације (на пр. оснивање црквених провинција и апостолских викаријата, именовање бискупа и слично).

VI) Istruzioni (1623 – 1808) садрже упутства која је Конгрегација упутила нуцијима, надбискупима, бискупима, апостолским викарима и другим старешинама мисија, а односе се на разне тачке дисциплине. Осим тога, овим се саопштавају ставови Конгрегације о активности мисионара, обелодањује мисионарски програм и предлаже метод да се он реализује.

VII) Decreti (1622 – 1675, 1719 – 1819) садрже преписе одлука које су донете на генералним или месечним седницама (Congregazioni Generali). Овај фонд је 1820. године припојен фонду Lettere. Тако је настао нови фонд Lettere e Decreti. Једна колекција декрета (Decreti) налази се у Fondo di Vienna.

VIII) Lettere (1622 – 1892) садрже одговоре Конгрегације заинтересованим лицима о одлукама које су донете на генералним или месечним (Congregazioni Generali), специјалним (Congregazioni Particolari) и седмичним (Congressi) седницама. Исто тако, овим писмима се саопштавају и одлуке Конгрегације.

Секретар Конгрегације Франческо Инголи је започео две серије:

- 1) Lettere latine (vol 1, anno 1622 – 1629; vol. 9, anno 1630 – 1846);
- 2) Lettere volgari (vol. 2 – 8, 10 – 32, anno 1622 – 1657).

У раздобљу од 1658 – 1669. писма су распоређена по географском принципу, док су за период од 1670 – 1679. формирана два свежња писама годишње:

- 1) Registro delle Lettere della Sacra Congregazione;
- 2) Lettere scritte da Monsignor Segretario.

Од 1680 – 1720. године сва писма се стављају заједно тако да за сваку годину постоји један свежањ. У овом периоду фонд носи назив: Lettere della Sacra Congregazione e di Monsignor Segretario.

Међутим, од 1721 – 1807. овај фонд је поново подељен у две серије:

- 1) Lettere della Sacra Congregazione;
- 2) Lettere di Monsignor Segretario.

У периоду од 1808 – 1819. фонд је унифициран и носи назив: Lettere della Sacra Congregazione e Biglietti di Monsignor Segretario.

Поред наведених, постоје и мањи фондови Архива Конгрегације за пропаганду вере. То су:

- 1) Atti della Commissione per la revisione delle Regole (1887 – 1908);
- 2) Sinodi Diocesani;
- 3) Informazioni (1696 – 1730);
- 4) Fondo di Vienna.

Овај фонд је оформљен тек 1925. године и њега сачињавају 74 свежња грађе која је, по Наполеоновом налогу, била однета у Париз, а затим, уместо да буде враћена у Рим, послата у Беч. Ту грађу је бечка влада вратила Конгрегацији 1925. године.

Грађа овог фонда не представља целину за себе, јер је раније припадала другим фондовима Конгрегацијиног Архива:

- a) Scritture Originali riferite nelle Congregazioni Generali;
- б) Scritture riferite nei Congressi;
- ц) Decreti;
- д) Miscellanee.

5) Miscellanee садрже списе различите провенијенције, које је немогуће класификовати и распоредити у друге фондове. Најчешће су у питању списи приватних лица, дневници, путописи, књижевна остварења и слично. Овај фонд има три серије:

- a) Miscellanee Varie;
- б) Miscellanee Generali;
- ц) Miscellanee Diverse.
- 6) Fondo Spiga (1686 – 1728);
- 7) Fondo Consalvi;
- 8) Regestum Facultatum (1670-1895);
- 9) Collezione d'Istruzioni, Circolari e Decreti a stampa. (1. За детаљније об-

јашњење Тајног ватиканског и Архива Конгрегације за пропаганду вере видети: N. Kowalski OMI J, Metzler OMI, Inventario dell'archivio storico della Sacra Congregazione per l'Evangelizzazione dei Popoli o „De Propaganda Fide”, روما 1983; Martino Guisti, L'Archivio Segreto Vaticano, Città del Vaticano 1978)

Сви овде наведени фондови садрже низ докумената који се односе на историју балканских народа и земаља. За нас су од посебног значаја оригинална писма српских патријарха, њихових епископа и калуђера, јер расветљавају многа замагљена поглавља из историје српског народа, не само у Турској, већ и ван њених граница.

Одазивајући се позиву Архива Србије, аутор је, због великог броја слушалаца, ово предавање одржао у великој сали Архива Југославије 13. VI 1986. године. Текст је сведочење о доступности информација које се налазе у архивама Ватикана. Сва архивска грађа се води као тајни архив папе. Научници могу да користе архивску грађу само до 1922. године – тако је одлучио Јован Павле Други. Многи научници са територије бивше Југославије тражили су да им се омогући увид у ове архиве, али скоро сви покушаји су били неуспешни. Јован Павле Други није дозвољавао увид само зато да би се спречило изношење аутентичних доказа о злочиначком деловању Римокатоличке цркве током светских ратова, али и да се не би утврдило како је и шта је све предузимано према Србима. Из саме структуре тајне архиве Ватикана наслућује се шта све та архива садржи.

За овај елаборат је важно да се овим текстом, о стању тајне архиве и доступности података, може утврдити да између јавних ставова Ватикана о појединим питањима и стања које је у архиви постоји велика разлика. Тако смо сада у могућности да сазнамо и утврдимо праву истину о деловању Ватикана и његових папа све до 1922. године и да утврдимо да постоји огромна разлика између онога што је јавности било познато током догађаја и праве садржине која се налази у архиви. Дакле, неће бити никакве користи за истину ако се након 50 година отворе архиве Ватикана и утврди злочиначко деловање Јована Павла Другог, јер избегавањем да се данас расправља о његовој одговорности за злочине, унапред се осуђује истина. Зато је проф. др Војислав Шешел тражио од Претресног већа да изда обавезујући судски налог Ватикану да достави одговарајуће податке и доказе којима би се доказала тврдња да је Јован Павле Други најодговорнији за све злочине на територији бивше Југославије од 1991. године.

Исти аутор је објавио и текст под насловом „Angelo Mai, Statistica delle missioni cattoliche dell'Europa, Asia, Africa ed America (Circa annum 1839) a cura di Ermenegildo Camozzi, Bergamo 1986, pp.”

Ermenegildo Camozzi је после дугог и мурнициозног научноистраживачког рада у ватиканским и италијанским архивама и библиотекама приступио објављивању до сада непознатог манускрипта о католичким мисијама у XIX веку.

Пошто је, држећи се строго историјско-критичких метода, утврдио да је непотписани аутор манускрипта чувени кардинал Angelo Mai, секретар Конгрегације за пропаганду вере (1833 – 1839), Camozzi је успео да одреди и годину писања овог дела (1836 – 1839).

Затим је, упоређујући текст са ранијим и каснијим делима сличне садржине, открио зависност значајне књиге O. Corsi-a (Notizie statistiche delle missioni di tutto il mondo dipendenti dalla S.C. de Propaganda Fide, Roma 1844) и незаобилазног речника Moronia (Dizionario di erudizione storico-ecclesiastica da S. Pietro ai nostri giorni, Venezia 1840 – 1861) од поменутог манускрипта, из кога су, не помињући извор, преузета читава поглавља.

Објаснивши детаљно карактеристике манускрипта и критеријуме при припремању за штампу, Ermenegildo Camozzi је изложио текст и снабдео га значајним историјским објашњењима, које је написао на основу многих ар-

хивских извора и бројне литературе из области црквене и световне историје. Навешћу само један од многих примера. У оригиналном тексту (стр. 123) стоји: „*Oratija Miriditi*”. Томе је *Samozzi*, у виду напомене, додао објашњење: „Свети Александар Миридитски у Орошима био је, према једнима, манастир калуђера реда св. Василија, а према другима, припадао је бенедиктинцима. Пошто је запустео, поверен је прво световним свештеницима, а затим фрањевцима”. За ово објашњење он цитира до сада непознату архивску грађу из Архива Конгрегације за пропаганду вере из XVII века и објављену литературу.

Без оваквих објашњења, која сачињавају пола књиге, текст кардинала *Maia* не би могао да се објави. Због тога се с правом може рећи да *Samozzi* није само припремио манускрипт за штампу, већ је он, као и *Maia*, аутор књиге, која овако објављена заиста представља „пребогати рудник географских, социјално-политичких, економских и верских вести”.

Статистички подаци о католичким мисијама у овој књизи су дати по географском и црквено-јурисдикционом принципу. Обухваћене су мисије у Европи, Азији, Африци, Америци и Океанији.

За нас су од нарочитог интереса стр. 106-145, јер садрже драгоцене податке о римокатоличким црквама, свештенству и верницима на Балканском полуострву.

Територија	Број римокатолика
Војводство Молдавија	40.000
Војводство Влашка	5.800
Никополска бискупија (Бугарска)	200
Апостолски викаријат у Босни	88.000
Скопска надбискупија (Србија)	6.000
Апостолски викаријат у Софији	5.000
Мрканско-требињска бискупија под Турском	„Не зна се број”
Барска надбискупија	3.500
Пилот (бискупија)	3.600
Скадарска бискупија и фрањевачка мисија	16.000
Сапа (бискупија)	14.000
Љешка бискупија	17.000
Драчка бискупија	8.000

Овако припремљена и објављена књига *Maia* и *Samozzia* представља незаобилазан извор за све оне научне раднике који проучавају црквену географију, социјалну, политичку, економску и, нарочито, црквену историју. Због тога је она неопходна и за сваку значајнију библиотеку.

Овом књигом *Samozzi* је подигао велики споменик кардиналу *Maia*, а себе уврстио у ред еминентних познавалаца црквене историје XIX века.

Осим података о стању и броју римокатолика 1839. године на територији Балкана, овај текст је важан јер показује са којим су све изазовима суочени истраживачи и зашто је потребан увид у архиве Ватикана. Дакле, када би се омогућио увид у архиве Ватикана, свима би било јасно како је и колико је Јован Павле Други успео у акцији уништавања православља и прогона Срба на територији бивше Југославије од 1991. године.

36. 3. Текст аутора Борислава Микелића, под насловом „Хрватска, БиХ и Словенија су и мимо Резолуције Савета безбедности УН бр. 713 од 25. септембра 1991. године, када је уведен општи и потпуни ембарго на све испоруке оружја и војне опреме, још офанзивније радиле на увозу оружја!“:

И поред свих упозорења генералног секретара и Савјета безбједности УН из појединих земаља и даље је настављено са илегалним испорукама оружја и војне опреме у Хрватску, БиХ и Словенију. Поред тога, у те републике упућивани су војни савјетници и инструктори да се организују диверзантско-терористичке групе које су убациване на простор бивше Југославије, а настављена је пракса учења страних држављана у хрватским и муслиманским оружаним саставима.

Указујући на сву озбиљност те ситуације и тешке посљедице на рјешавање југословенске кризе, морам истаћи да је југословенска Влада упутила тада Савјету безбједности да без одлагања онемогући даље кршење одлуке о забрани наоружања и војне опреме у Хрватску, БиХ и Словенију, што би непосредно утјецало на прекид оружаних сукоба.

Износим релевантне податке о илегалном увозу наоружања и војне опреме у Хрватску од 1991. године до 13. септембра 1992. године.

Наиме, поједине земље, посебно Мађарска, Њемачка, Аустрија, Швајцарска и неке исламске, и друге непосредно или посредно омогућују снабдјевање Хрватске и Босне и Херцеговине наоружањем и војном опремом најразличитијих врста.

Из Мађарске

Уз претходно изнесу чинјеницу да је оном познатом акцијом генерала Мартина Шпегелја у јесен 1990. године у Хрватску увезено 100.000 калашњикова поријеклом из СССР-а, та активност са извозом наоружања и војне опреме у више наврата вршена је авионима пољопривредне авијације Хрватске и Мађарске. Тако су у периоду од 25. до 27. септембра, као и од 6. до 8. октобра 1991. године, успостављени ваздушни мостови између Берменда, Биља и Осијека, којима је авионима АН-2 и једрилицама транспортовано стрелачко наоружање и муниција за оружане формације Хрватске.

Са конвојима хуманитарне помоћи у Хрватску је, 18. на 19. октобра 1991. године, из Мађарске извезена и већа количина оружја и муниције правцем Удвор –Кнежево. Поред напријед наведеног мађарски држављанин Карол Гала, власник предузећа „Универзум СД“ у Будимпешти је из Пољске преко Мађарске у Хрватску 16. септембра 1991. године увезао два шлепера наоружања и војне опреме; 2.000 базука – РПГ7, 2.500 мина за базуке, 2.000 калашњикова, 2.000 ручних бомби и 600.000 метака 7,62 мм.

Даље, на цивилном аеродрому у Будимпешти 7. децембра 1991. године ухапшено је седам лица која су из авиона БОИНГ Н-75, власништво фирме из Флориде, САД преузимали оружје које је доведено из Чилеа за потребе оружаних снага Хрватске (амерички пројектили low, експлозивна средства, муниција, и АП СИГ – 542 – 1 произведено у фирми Фаме-Чиле).

Увоз у Хрватску из СР Њемачке

Настављајући веома добру сарадњу са Хрватском, из СР Њемачке је у Хрватску, 4. октобра 1991. године, стигао транспорт са противоклопним ору-

ђима и 40.000 комплета униформи. Већ тада је поуздано утврђено да поједине хрватске паравојне формације носе њемачке униформе и да су били снабђени прехранбеним артиклима који потичу из њемачких војних извора.

У истом мјесецу 1991. године у Задар су стигле четири покретне радионице, 6 хаубица 155 мм, више минобацача 120 мм и 70 противавионских ракета „стингер” и значајне количине панцир кошуља, а 5. децембра 1991. године испоручене су четири хаубице 203 мм. Даље, у Карловцу су 9. децембра 1991. године стигла два шлепера противавионских ракета „стингер” и значајне количине панцир кошуља, а 10. децембра 1991. године преко Италије у Задар је стигло још два шлепера разног наоружања. Затим је у Ријеку 19. децембра 1991. године искрцано 60 тенкова који су допремљени из СР Њемачке. Поред тога, оружаним снагама Хрватске из Њемачке су 8. на 9. јануар 1992. године испоручена три авиона МИГ-а, од којих је један авион потпуно нов, док су друга два била кориштена.

Затим су средином јануара 1992. године шлеперима допремљени дијелови авиона „Торнадо”, а када су састављени, нашли су се на аеродрому Плесо. За потребе војске Хрватске средином јануара 1992. године допремљено је наоружање и војна опрема у вриједности од 100.000 ДМ, а радило се о снајперима са носачем за ноћно нишањење, двогледи за ноћно осматрање по цијени од 700 ДМ, ИЦ двогледи по цијени од 2.500 до 3000 ДМ, оптичке справе за дневно гађање, радио станице за уградњу у моторна возила, ручне УКТ станице и већа количина разних калибара муниције. У истом периоду у Ријеку је стигао контејнер од 17,5 тона наоружања и војне опреме, од којих су три тоне отпремљене за 113. бригаду хрватске војске у Шибеник.

Из Ростока је у Хрватску 3. II 1992. године стигао конвој од 32 камиона са наоружањем и муницијом. У марту 1992. године Министарство одбране Хрватске је преко њемачке фирме „Вебе” набавило 90 камиона (војних) из вишкова француског контингента у Њемачкој. Затим је марта 1992. године њемачка фирма „Рита-Драхлер” у сарадњи са фирмом из Бугарске „Соел” путем реекспорта набавила тенкове Т-80, ПАР САМ-7, авионе МИГ 29 и 31 и СУХОЈ-24 и 27, радарске системе за контролу лета, снајпере и муницију разних калибара. У копарску луку је 10. и 13. IV 1992. године искрцано 60 тенкова који су одвезени у складиште Кукуљаноово (12 км од Ријеке), а у току марта 1992. године у ријечку луку је стигло 27 противавионских ракета САМ-7.

У току маја 1992. године у Хрватску је из СР Њемачке испоручено: 1.010 комада противавионских ракета „стингер”, затим 2.000 комада противоклопних ракета „амбруст”. У истом периоду испоручено је Хрватској 47.100 аутоматских пушака „калашњиков” са по 5.000 комада метака за сваку пушку, затим 2.550 комада ручних ПТ бацача РПГ-7, као и 60 комада авионских мотора типа Миг.

Из Аустрије – Хрватској

За потребе хрватских оружаних снага у Аустрији је 27. септембра 1991. године (када се Стјепан Месић пресељавао у Београд за члана Предсједништва СФРЈ) уговорена је велика количина противавионских ракета „стингер” и „милан” у вриједности од 60 милиона УС долара. Испорука је изврше-

на преко Аустрије, а плаћање је обављено преко банке у Лихтенштајну. Даље, Министарство одбране Хрватске је почетком октобра 1991. године уплатило 61 милион УС долара на рачун аустријске банке „Die Rste” (Erste) „Osperrreichische Spar Case-Bank” за набавку тенкова Т-72 који су испоручени крајем октобра 1991. године. Затим је крајем октобра 1991. године Хрватска преко свог Министарства одбране а преко једне фирме са сједиштем у Бечу купила 3.500 аутоматских пушака и 30.000 ручних бомби, приватна фирма из Беча чији је власник Karl Selec октобра 1991. године је преко једне државне пољске фирме купила 20 хеликоптера (средњих) и 20 авиона типа ЕН-2 за потребе хрватске војске.

Током новембра 1991. године Хрватска је у Аустрији набавила одређени број пољопривредних авиона ПТ-6, тзв. турбо трактори, који су уз незнатну модификацију били предвиђени за избацавање бомби. Ови авиони носе терет до 2.500 кг и полећу са травнато слетне стазе. Дана 27. и 28. VII 1992. године из Аустрије је у Хрватску пребачено 10 авиона МИГ-21 и два авиона САБ. Такође је потребно истаћи да се од почетка септембра 1991. године, свакодневно из фабрике муниције у Бадену (Аустрија) отпремала муниција за потребе оружаних формација Хрватске, затим Територијалне одбране Славоније и Босне и Херцеговине.

Из Швајцарске – Хрватској

Хрватска је у току 1991. године преко двије швајцарске фирме из Хон Конга набавила 120 комада тенкова ТИП Т-72 у вриједности од 90 милиона УС долара. Тенкови су иначе били поријеклом из бившег СССР-а. У истом периоду из Базела је у Хрватску допремљено неколико шлепера оружја (РБ, МБ и „стингер”), а ово оружје је набављено у Њемачкој и Швајцарској. Такође је овом приликом важно истаћи да је у мјесту Wintrathurm недалеко од Цириха 13. IV 1992. године швајцарска полиција открила и заплијенила муницију из складишта хрватске усташке емиграције, намјењену за дотур у Хрватску.

Значајна помоћ Хрватској из осталих земаља

На састанку челника организација и удружења хрватских исељеника у Торонту у другој половини 1991. године познати Антун Кикаш је констатовао да више нема потребе да се оружје за Хрватску илегално пребацује јер је „отворен редовни канал” за снабдјевање оружјем преко Италије захваљујући у првом реду Ватикану, те да ће на тај начини бити „сачуване” од непотребног експонирања Аустрија, СР Њемачка и Мађарска. Међутим, италијанска полиција је 14. на 15. XI 1991. године открила шверц оружја и радиоактивног материјала за потребе Хрватске. Део новца за ову трансакцију од 6 милиона долара био је уплаћен преко УБС Банке у Лугану привреднику М. Gugliermonea, а због овог је у Италији било ухапшено пет лица.

Затим је Ватиканска банка преко фондације „Институт за ширење религије” уплатила 6.000.000 УС долара (преко банке у Швајцарској, Луксембургу и Холандији) за куповину оружја у Бејруту за потребе Хрватске. Даље, новембра 1991. године бродом „Кумровец” и „Козара”, власништво Дунавског Лојда из Сиска довели су значајне количине оружја и муниције из Бугарске и Румуније за потребе Хрватске. Поред тога, једна фирма из Бугар-

ске била је посредник у продаји наоружања од неколико земаља Хрватској и БиХ, а сваке недјеље у те две републике је допремано око 25 тона наоружања и муниције из Бугарске, преко Румуније и Мађарске, уз напомену да је много тога наоружања и опреме било из земаља бившег СССР-а.

Затим је из Париза 2. XII 1991. године упућена већа количина оружја у Хрватску за фирму „ПРО“ из Загреба. Оружје је испоручено са четири шлепера грчке регистрације. У другој половини 1991. године и првој половини 1992. године један од главних центара за илегално снабдјевање оружја и војне опреме за Хрватску био је Праг, а на томе је било ангажовано неколико чехословачких предузећа. Преко тих фирми уговорено је и испоручено 50.000 аутоматских пушака АК-47 и 20.000 М-16 са 70 милиона метака, 100 РПГ-7 са 500 ракета, 1.000 ПТР Комар, те 100 УБР.

Затим је из Бејрута 11. I 1992. године из луке Јуниех испловио брод са оружјем за Хрватску које су продале либанске хришћанске снаге Шамира Жажре, а процјењено је, да је тежина овог наоружања и опреме 4. 000 до 5.000 тона (од хаубица до пјешадијског наоружања). У другој половини 1991. године Хрватска је у Гдањску (Пољска) купила; АП „калашњикова“ 16.500 комада, 5.000.000 комада муниције 7,62, 175 комада РПГ-7, разне муниције 4.000.000 комада, 150 комада МБ-82 и 3.500 мина, МБ-120 – 120 комада и 2.200 комада мина, ПАМ-12,7 мм и 9.000 муниције, а вриједност тога је била 25.000.000 ДМ.

Крајем 1991. године Пољска је Хрватској продала 12 хеликоптера МИ-2 на којима је у Аустрији монтирано наоружање. Такођер је уз сагласност званичних органа Пољске, концем 1991. године, извршена испорука Хрватској 250 противавионских ракета са 25 лансера. Уз претходно изнесене, само дјеломичне податке, потребно је изнијети још податак да су у периоду април-јуни 1992. године хрватско-муслиманске снаге заробљавањем, отимањем или евентуалним присиљеним споразумом од бивше ЈНА узеле: 231 тенк, 300 топова разних калибара, 27 УБР „Кол“, 60 ВБР „Огањ“, око 5.000 минобацача већег калибра, 100.000 аутоматских пушака, 100.000 пушака М-48, 5.000 снајперских пушака, 15.000 митраљеза и пушкомитраљеза, као и веће количине артиљеријске и пјешадијске муниције.

Када се сагледају ови, само дјелимични подаци о наоружању до којег је Хрватска у рекордном року дошла уз помоћ малтене свих земаља у нашем окружењу, отворено се поставља питање, што су то требали да чине Срби из Крајине.

Изгледа, по неким новопеченим демократама у нашој матичној држави, као и по међународној заједници, Срби из Крајине су требали да имају само осушене мотке, лопате и рогуље, па евентуално и гумене метке.

Финале те прљаве активности хрватског војног и државног руководства било је почетком фебруара 1992. године. Тада су они у рејону села Кинково код Славонског Брода инсталирали рапме за лансирање ракета земља-земља типа Р-300, које су купљене и испоручне од фирме „Omnipol“ из ЧСФР.

Учешће странаца у паравојним формацијама и обука у иностранству

На том плану наводим само неке карактеристичне случајеве:

Почетком октобра 1991. године преко 100 грађана Аргентине, поријеклом Хрвата али и чисти Аргентинци, дошли су у Хрватску и приступили у хрватску војску. Крајем октобра 1991. године у амбасади Југославије у Москви дошла је група Украјинаца тражећи југословенску визу ради путовања у Хрватску како би се прикључили тамошњим паравојним формацијама, а представништво фирме „Астра“ у Москви било је главни центар за окупљање и слање плаћеника за хрватске оружане формације. Затим је преко наше амбасаде у Лондону, крајем 1991. године (октобра) примљено писмо од извјесног Stephen Schareka који је понудио 250 бивших америчких падобранаца спремних да се боре на страни Хрватске.

У саставу штаба ЗНГ Хрватске за Славонију, Барању и Западни Срем неколико мјесеци током 1991. године се налазио пуковник мађарске армије Џула Атила, који је обављао дужност планера и организатора борбених дејстава јединице ЗНГ на овом простору.

Даље, у саставу оперативне зоне Осијек хрватске војске крајем 1991. године дејствовала је „Интернационална бригада“ коју је основао Eduardo Russes Florens, дописник каталонског листа, „La Vanguardia“ из Загреба. Бригада је била састављена од бивших припадника француске Легије странаца и плаћеника у ратовима на Блиском истоку и Јужној Америци.

Дакле, због те чињенице што је Србија помагала Србима из Крајине и БиХ и на другој страни због њеног одређења да се очува заједничка држава СФРЈ, хашко Тужилаштво је подигло оптужницу против Слободана Милошевића, да је преко Срба у Крајини и БиХ стварао неку Велику Србију, што, наравно, нема благе везе са истином.

У грађанском рату у Хрватској било је жртава и злочина над недужним цивилним становништвом и на једној и на другој страни и за њих треба у првом реду да одговарају они који су их починили, па и они који су са њима командовали а нису ништа предузели да то спријече или их касније изведу пред лице правде.

Аутор тврди да је Ватикан финансирао наоружавање усташа Фрање Туђмана, мада је била на снази резолуција Савета безбедности којом је било забрањено наоружавање.

36.4. У часопису „Европа нација“, број из октобра 2005. године, новинар Милош Анђелић је објавио текст под насловом „Романтични храниоци звери“, у коме је објављен интервју са Мирославом Тохолџом. Преносимо део тог интервјуа:

Писац и издавач Мирослав Тохолџ ексклузивно за „Европу нација“

Од рата, барем оног отвореног и оружаног, прошло је више од пола деценије. После свега, какво је за вас било то искуство, какав испит за човека и народ, и где смо сад?

– У праву сте, оружана етапа рата јесте завршена, али не и рат. Рат траје, у измењеном облику. Зар, ево, ових дана, из једне од европских институција није бачена искра „људских права“ у Војводину?! Зар папа Бенедикт XVI, тек што је посвећен, не мерка Србију, као што је Војтила меркао Босну у коју је, после извесног отпора, најзад и ушао? Војтилу, ту преиспољну хуљу

и ратног злочинца, неко време блокирала је војска „босанских Срба”, али, након што је тамо послао своје „евроатлантске интеграције” у лику НАТО и сам је крочио на свету земљу својом поганом ногом. Рацингера, да буде ствар много нечаснија, утркујући се ко ће пре да му целива руку, позивају и Маровић и Тадић. Изгледа ли вама да ће од војске у Србији убрзо остати и камен на камену? Ускоро, када Империја крене у разарање Ирана, као што је разорила Авганистан и Ирак, семе исламске милитантности, депоновано у једном делу Босне и Космета, биће нама сувише близу. Чак и уколико нас Запад не умеша у то своје ратно предузеће, што већ изгледа немогуће, тај пожар ће нас неизбежно опрљити. Рат у којем смо учествовали на плану некадашње Југославије био је својеврсна инвестиција и за бољу позицију у скорошњем колоплету светских збивања, нека врста мањег зла у замену за веће. Но, о чему ми овде причамо, ако већ у нашим државним институцијама седе невидљиви и видљиви странци који мешају карте у корист сопствене партије!

Мирослав Тохол закључује да је Јован Павле Други злочинац који је наредио и извршио злочине над Србима.

36. 5. У часопису „Недељни журнал”, од 30. септембра 2005. године, под насловом „Свеци или грешници” објављен је текст:

Контраверзна католичка организација Опус Деи – Божје дело

Успјех романа „Да Винчијев код” Дена Брауна пробудио је интерес јавности за контроверзну католичку групу под називом Опус Деи, која се сматра сектом чији је једини циљ богатство и моћ.

Пролазници на улицама шпанске пријестонице Мадрида увјерени су да је Опус Деи тајно друштво које се дубоко укоријенило у свијету политике и бизниса:

„Опус Деи је врло моћан у Шпанији, али је доста утицајан и у другим земљама. Има доста ствари које о њима не знамо. Они нам допуштају да знамо само онолико колико они желе.”

„Опус Деи је снажна организација, која користи школе и универзитете како би постала још утицајнија.” Има ли истине у оваквим ставовима грађана Мадрида и да ли је Опус Деи заиста толико моћан? Ова католичка група тврди да има око 85 хиљада чланова широм свијета, од којих је чак трећина у Шпанији. Од њих се очекује да шире еванђеоску мисију кроз своје земаљске послове.

Другим ријечима, од чланова се тражи да буду успјешни у свом послу, али и да буду великодушни према околини, и на тај начин привуку још више сљедбеника. Хиљаде ходочасника са свих страна свијета 2002. године допутовале су у Ватикан, како би присуствовале канонизацији оснивача организације Опус Деи, Хосемарије Ескриве де Балагера.

Папа Јован Павле Други извео ју је по „убрзаном поступку”, за само 27 дана. Папа је организацији Опус Деи додијелио и посебан статус „личне прелатуре”, који је групи омогућио независност у оквиру католичке цркве. Многи сматрају да је њен утицај у Ватикану порастао управо за вријеме папства Јована Павла Другог. Портпарол организације, Џек Валеро, све то демантује:

„Број припадника Опус Деи који раде у Ватикану врло је ограничен: има их можда петоро или шесторо, међу којима је и портпарол Свете столице Жоакин Наваро Валс. Утицај групе Опус Деи у Ватикану се преувеличава.”

Критичари, међутим, кажу да је у тијесној вези са организацијом много већи број свештеника, који су образовали праву „цркву унутар цркве.” Из Опус Деија и то одлучно демантују. Истакнути чланови ове организације заступљени су и у многим владама и компанијама, иако то ријетко јавно признају.

Шпански социолог Алберто Монкада – и сам члан организације – објашњава да њене везе са моћним круговима датирају још из педесетих година, када су два истакнута члана били министри у влади генерала Франка:

„Вријеме Франковог режима важи за период политичког и економског успона Опус Деи, али је то и вријеме када је организација стекла свој лош глас. Људи се још сјећају тих времена. Али, ствари су се сада промијениле. Иако су неки чланови активни у политици и бизнису, они нијесу нека врста Коза ностре. То није тачно!”

Британска министарка образовања, Рут Кели, недавно је потврдила извјештаје да је чланица ове групе. Прича се, али још није потврђено, да је припадник Опус Деија и колумбијски председник Алваро Урибе. Портпарол организације Џек Валеро каже да је вјера нешто што би требало да остане приватна ствар:

„Чланство у Опус Деију је ствар личне приватности. Ми не објављујемо листу наших припадника. Неки политичари јавно признају да су дио Опус Деи-ја, али то нема везе са пословима које обављају као владини службеници или конгресмени.”

Тешко је установити којим сумама новца располаже Опус Деи – под окриљем групе постоји низ фондација широм свијета, а она не објављује своје рачуноводствене податке. Донације појединаца су значајан дио прихода.

Сматра се да је размјера утицаја на сљедбенике најзанемаренији аспект моћи Опус Деија – у центрима у којима сљедбеници живе у целибату, тврди Кармен Чаро, одвија се право испирање мозга и „општа манипулација”:

„Живот у центрима Опус Деи-ја је шизофрен. Пред сваким чланом је низ духовних обавеза – молитве, свакодневно присуство на мисама и обука нових сљедбеника. Живот се одвија под строгим контролом духовних вођа, а слично је и када је посриједи новац.”

Припадници групе на ове критике одговарају ријечима да су сасвим нормални људи и да имају слободу да напусте организацију када год то зажеље. Да ли је Опус Деи стјецистиште светаца или грешника? Многи у Шпанији вјерују да је одговор негдје између. Макс Сеиз, Би-Би-Си.

Јавно признање једне министарке у Великој Британији било је повод за овај чланак, у коме се износи општепознати став стручњака и лаика који Опус Деи сматрају тајном организацијом која се активно бави политиком и бизнисом, а религију користи као покриће за деловање. Међутим, за Јована Павла Другог Опус Деи је била изузетна организација која му је помогла током понтификата да осваја и врши злочине широм света, а нарочито на територији бивше Југославије.

36. 6. У листу „Ново ослобођење”, 3. августа 2004. године, објављен је текст аутора Радослава Братића поводом разговора са академиком Милорадом Екмечићем:

Какву је то улогу одиграло у избијању грађанског рата у Југославији и у данашњим политичким појавама?

– Пре свега, то је неједнакост Срба са другим народима и вероисповести-ма бивше југословенске федерације. Опасност да националистичке странке дођу на власт у Србији (ово пишем девет дана пре избора 28. децембра 2003!) намамило је гро истакнутих политичара Европске уније и Сједињених Држава да дају изјаве о потреби да се народ подучи да не прекида са политичком оријентацијом бившег ДОС-овог режима. Пре победе и након победе националиста у Хрватској се то није десило. Грађански рат у Југославији 1991. и 1992. је био последица промена америчког става о југословенској заједници. Још 1984. („National Security Decision Directive 133”, од 14. марта 1984) је Реганова администрација сматрала Југославију пријатељском земљом, у истом статусу као што је Аустрија и Шведска. Од ње се једино очекивало да своју политику окупљања неопређених земаља што више усмерава против Кубе и Совјетског Савеза. Онда је дошло до постепеног прихватања захтева папе Војгиле да се помаже одвајању Хрватске и Словеније. У замену је црква жртвовала и много шта што је раније сматрала њеним темељима: супротстављање учешћа католичких свештеника у (америчким) масонским организацијама; сузбијање социјалног покрета у Латинској Америци – „Теологија ослобођења” и усвајања масонског тумачења постојања бога – као градитеља свемира, који се не пише у мушком, него средњем роду („Das Gott” у немачком оригиналу споразума).

Гласни заговорници ојачавања централистичких институција и тенденција у Босни и Херцеговини, подрезивања корена аутономији Републике Српске су врхови католичке цркве. Недавно је сарајевски кардинал пред телевизијским камерама читао свој брeвијар о потреби стварања јединствене и независне државе Босне и Херцеговине, на основама кантонизације. Од читања пред публиком, с ону страну екрана, би било мало вајде да то не постаје идеолошка основа америчких подухвата о неопходним променама у стању које је створено на основи Дејтонског споразума из 1995.(...)

Телевизија је данас постала цијела култура

Своди ли се тако живот на неку врсту забаве?

Цела култура је сведена на телевизијске програме које називају „tittytainment”, што би требало преводити као „сисазабава”, јер је скраћеница од „tits” – сисе и „entertainment”, –забава. Збигњев Бжежински је то дефинисао као „коктел заглупљујућих забава и довољно исхране која дозвољава да се одржава добро расположење фрустрираног становништва планете”. У духовном погледу то води цветању секти, које у већини случајева долазе са америчког извора. Истакнути социолог Пол Ариес је објаснио да нове секте нису ствар опредељења за нову религију, него израз слободе избора одређеног фанатизма, или фобије. Укупно узето, то ново искуство глобализованог светског тржишта није социјални, културни и психички прогрес. Обрато од тога – вели Ариес – то је назадак према оним тековинама које су биле постигнуте у оквиру развоја држава-нација и социјалних држава у Европи, пре пада Берлинског зида. Сложићемо се са оним што смо раније спомињали, да је то више недостатак културе, него нека нова култура.

У тексту се истиче споразум између Јована Павла Другог и Регана, те је услед тога САД променио пријатељски став према Југославији и пристао да Ватикан растури бившу Југославију. У другом делу текста износе се чињенице о злочиначким ставовима Бжежинског, који је био саветник администрације САД и лични пријатељ Јована Павла Другог.

36. 7. У „Вечерњим новостима”, од 7. до 23. априла 2005. године, у наставцима је објављиван фељтон „Путујући апостол Војтила”, аутора Ане Петровић:

1. Надарени дечак Карол

Онда је дошао први септембар 1939. године, Хитлеров напад на Пољску. Биографи папе Јована Павла Другог опширно описују амбијент око Карола Војтале у тим годинама (ратне страхоте, капитулацију, немаштину, физички рад да би се опстало, извесни културни – позоришни живот да би се спасао дух), али о његовом тадашњем личном ангажману све је некако „скраћено”. Опширно је описано једино како се усрдно молио Богу и предводио верске кружоке, док се о његовом четворогодишњем раду у хемијској фабрици „Солвеј” наводи како је читао круницу „чак и на путу за посао” или да је доживео саобраћајну несрећу „на путу за Солвеј”.

Ради се о хемијској компанији „I. G. Farben Chemikal Company” у том месту, која је производила цијанид и продавала га нацистима, а они га користили у логору Аушвиц, за помор милиона Јевреја и припадника других народа који су засметали Хитлеровој расној теорији и пракси. Касније, кад је Карол Војтила постао папа Јован Павле Други, његови опоненти су открили ту чињеницу, искористивши је да га оптуже чак и за наставак неке врсте сарадње с некадашњим нацистима.

„Духовни” живот Карола Војтале за време рата толико је напредовао да су се позоришни и верски кругови Кракова отимали о талентованог младића, надмећући се у којој би каријери могао да да више – уметничкој или свештеничкој. Он је одабрао ону која повезује оба „талента” и определио се за „уметничко свештеништво”, обилато користећи своје глумачке предиспозиције и искуства. Познаваоци тврде да су у проповедима папе Јована Павла Другог најупечатљивије и „најречитије” биле управо „драмске паузе”.

Кад је одлука о будућој професији пала, Војтила се нашао, у јесен 1944, усред окупације, на (тајним) студијама теологије, иако су Немци били забранили семеништа. Ослобођење, почетком 1945, представљало је тренутак да сачувани теолошки универзитет, као и семениште у Кракову, крену пуним гасом.

Један од најбољих студената, Карол Војтила, добио је препоруку да настави студије у Риму. Одређене „пречице” омогућиле су му и да се зареди и да стигне у послератни Рим већ у јесен 1946. године.

Одлично познавање латинског језика, али и француског, шпанског и енглеског, омогућили су му добар старт и контакте са колегама из других земаља, мада је највише времена проводио у „пољском” Риму, у друштву пољских студената и свештеника, којих тамо није било мало.

2. Папа признао грешке

Велика жеља папе Војтале – обнова јединства хришћанства – није нешто чиме је могао бити задовољан, узеле се у обзир њене политичке импликације или не.

Мада је, покретањем теолошког дијалога између католицизма и православања, 1980. године, учинио велики корак ка поновном уједињењу, ставио је велику препреку том циљу захтевом да папа задржи улогу врховног поглавара за све хришћане.

3. Избор у седмом кругу

Први пут у историји Ватикана, нови папа је на пријем позвао новинаре са супругама. Популарност му је муњевито расла. Постао је, оценили су, симбол верске обнове у свету. Звали су га „папом изузетне харизме”, мајстором у повезивању са масама, посебно са децом и младима, али и „мајстором медија”.

Све је то, међутим, било далеко од спонтаности. Ореол „отвореног” папе био је само „имиџ”. У стварности, он је, као и сваки други владар, добијао готове говоре, који су прошли „цензуру” ватиканског „министарства спољних послова”.

На првој пасторалној посети далеком Мексику, нови папа је потврдио неке од одлика по којима се прочуо, али је та посета оцењена као, у најмању руку, амбивалентна. Он је осудио тамошњу теологију ослобођења, пре свега због марксистичке анализе и спремности на насиље.

Ако је црква присутна у одбрани и унапређењу људског достојанства, онда је то у оквиру њеног послања, које увек има религиозни, а не социјални или политички карактер – поручио је масама латиноамеричких верника и њиховим бискупима, који су стали на чело борбе за социјалну правду. Недвосмислено је упозорио „народске” латиноамеричке свештенике:

Схватање Исуса као политичара, револуционара и назаретског превратника не може да се доведе у склад са црквеним катехизмом!

Аналитичари нису могли да не примете „двоструке стандарде” светог оца. Док је на питањима у источној Европи и бившем Совјетском Савезу био „доследан и истрајан на речима и делима”, у Латинској Америци су његови ставови били контрадикторни. Са једне стране, није крио изненађење сиромаштвом, корупцијом и свим негативним последицама „разулареног” капитализма и „неолиберализма”, а са друге је „разоружао” свештенике, који су били истински браниоци јужноамеричке сиротиње.

Док је вербално оштро нападао све већи јаз између богатих и сиромашних, папа Јован Павле II је, својим наименовањима, „растурио” хиљаде „ослободилачких теолога” који су годинама били глас обесправљених тамо где је репресија била закон. Премештање бискупа и затварање семеништа имало је за циљ враћање латиноамеричке цркве на оно што је традиционално била: институција богатих и за богате.

Политика, дакле, није за свештенике. И то је добро, ма колико су новинари који су пратили папу на том путовању жестоко нападали такав његов став, пребацујући му да је учинио корак назад, да се одрекао борбе за боље услове живота и да је ућуткао неке од најелоквентнијих гласова најсиромашнијих.

Тврдња да се црква не бави политиком је само догма, демантована на највишем нивоу и у деловању самог папе Јована Павла II, као и његових претходника, уосталом.

Први словенски папа и шеф ватиканске државе с краја 20. и почетка 21. века ушао је у међународну политику одмах по устоличењу, понудивши и добивши сагласност за добре услуге у ондашњем спору између Аргентине и Чилеа.

Своју прву новогодишњу хомилију, 1. јануара 1979, Јован Павле II посветио је миру, наглашавајући да је од свог претходника преузео „ходочаснички штап мира”. Како га је носио, како употребљавао?

4. Велико спремање

Политички ефекти његових путовања стизали су мањом или већом брзином. Многи папини домаћини силазили су с трона недуго после његовог одласка, неки од њих и насилно. У случајевима диктатора, то је доживљавано као Божја правда, након папиног „вапаја” за „реформама”.

Увек са одређеним циљем, али различитим методама, папа Јован Павле Други је у преко сто педесет „ходочашћа” планетом обављао „велико спремање” и аналитичари су се сложили да је својим траговима истрајно цртао, како верску, тако и геополитичку карту света.

„Искључивање Христа из човекове историје јесте чин уперен против самих људи”. „Нико од нас не сме никада да заборави Исусове речи: Пустите децу нека долазе к мени и не спречавајте их”. Ове поруке упутио је папа усред Варшаве тадашњем секуларном руководству Пољске, које га је дочекало са свим почастима, а окупљена маса, претежно младих, пропратила је ове његове захтеве овацијама.

Понесен првим успесима, кренуо је темпом бржим од иједног претходника у обилазак планете.

Хроничари су израчунали да је у иностранству боравио по месец дана годишње, да је пропутовао троструку удаљеност од Земље до Месеца. Посетио је 115 држава, многе и по више пута. Као неостварене дестинације остале су Русија, Кина и Југославија, а помињано је и папино настојање да посети Белорусију.

Редослед првих путовања Јована Павла Другог сам по себи је интересантан: Ирска, САД, Турска, централна Африка, Бразил, Француска, СР Немачка, Филипини... У Латинској Америци боравио је петнаест пута, у САД преко десет (у различитим градовима), сусретао се (и сарађивао) са четири америчка председника.

Индискретношћу неких од мноштва учесника у папиним „дипломатским” активностима, откривени су многи детаљи који чине мозаик закулисних активности својеврсне „светске владе” – спреге државних и црквених центара моћи, која је драматично изменила карту Европе, али и значајно утицала на потресе у Латинској Америци, југоисточној Азији, Африци.

Једина преостала светска сила, Сједињене Америчке Државе, имала је у Ватикану под вођством папе Јована Павла Другог моћног партнера за успостављање „најновијег” светског поретка. Испоставило се да су врховни духовни и световни поглавари западне хемисфере имали исте циљеве и конвергентне интересе на свим „ровитим” деловима планете. Папа се, међутим, јавно и оштро успротивио америчкој верзији глобализације, од нехуманог турбокапитализма до наметања своје воље ратовима – у Авганистану и Ираку.

То га је, верују аналитичари, коштало Нобелове награде, коју је требало да добије поводом четврт века понтификата.

Једно од приоритетних питања које су успешно „одрадили” је било рушење комунизма у Европи. Много коришћена синтаagma „папина источна политика” није баш сасвим прецизна; то је била „копродукција” са линије Вашингтон – Ватикан – од идеје до реализације.

Почетна станица је, разумљиво, била – Пољска.

Када је 1983. године други пут посетио Пољску, папа је у почетку деловао умерено, али је, наоружан обавештајним информацијама ЦИА, убрзо прешао у напад. На државној телевизији буквално је изгрдио генерала Војћеха Јарузелског, захтевајући да укине ванредно стање и да врати одузета права синдикату „Солидарност”. Шест година касније, вођа „Солидарности” је постао први некомунистички председник у Источној Европи.

Главни циљ био је Совјетски Савез. Са тадашњим совјетским председником Михаилом Горбачовим први словенски папа успоставио је присне односе, а сам Горбачов сведочио је да је међу њима постојало „дубоко осећање разумевања и слагања”. Након рушења „московског зида”, Горбачов је не само тврдио да све што се догодило у Источној Европи „не би било могућно без овог папе”, већ и да „постоји жеља да се заокружи и настави нешто што смо заједнички створили”.

Горбачов је упутио позив папи да посети СССР. Његовом наследнику Јељцину је преостало да тај позив понови, али за – оно што је од „источне империје” остало: Русију. Владимир Путин је, приликом посете Риму, избегао да позове папу у посету коју је он толико прижељкивао.

До те посете није дошло, пре свега, стога што се томе противила Руска православна црква. Патријарх московски и целе Русије Алексеј Други остао је истрајан у томе да до посете папе Јована Павла Другог Русији може доћи тек кад, у отвореном дијалогу, буду уклоњене препреке које постоје у односима католичке и православне цркве. Такво стање ствари остаје у наслеђе новом римском папи.

5. Три Кастрова позива

Најчешће папино одредиште била је Латинска Америка. Прва међу државама – сандинистичка Никарагва. Вашингтон и Ција су образовали војску „контраша” од присталица диктатора Сомозе, а као значајне сараднике придобили су више кругове католичког свештенства, лојалног Ватикану. Уложена су огромна средства у антисандинистичке медије, свештенство и „војску”, како би се заштитили амерички и ватикански интереси у централној Америци. На мети је била, пре свега, „Народна црква”, чија је популарност угрожавала ватиканске бискупе и интересе Вашингтона.

Много година касније, блиски сарадници америчког председника Регана објавили су да је он са папом Јованом Павлом Другим, на тајном састанку 7. јуна 1982. године, склопио „један од највећих тајних споразума свих времена”, по којем се Света столица одрекла „Теологије ослобођења”, концепта који је озбиљно угрожавао америчке интересе у Латинској Америци, а за узврат добила од Регана подршку за давање самосталности католичким нацијама у тадашњој СФР Југославији.

Боравак у Никарагви, у таквим околностима, изродио се у жестоке политичке конфронтације госта са домаћинима. Неуспех је подстакао духовног пастира да, у наставку турнеје по осталим латиноамеричким државама – Гватемали, Хаитију, Костарики, Хондурасу, Панами – наступи много обазривије, али и одлучније.

Посета Хаитију, почетком 1983, такође „координисана” са америчким председником Реганом и Цијом, била је „ефикаснија”. Папин недипломатски, ауторитативни поклич: „Овде стварно мора да дође до промене!” уродио је плодом за непуне три године. Света столица је једина држава у свету која је признала пучистички режим на Хаитију, жмурећи пред масакрирањем свештеника теологије ослобођења, који су били одани легитимном председнику Аристиду.

За политичко смакнуће парагвајског генералисимуса Алфреда Стренера папи је била потребна непунa година дана. Најпре га је принудио да му уприличи састанак с опозиционим лидерима, а онда им је помогао да Стренера, након три деценије владавине, пошаљу у егзил.

Са чилеанским диктатором Пиночетом била је мало компликованија ситуација. Многи су папи пребацивали хипокризију: да се декларативно залагао за крај диктатуре у Чилеу, а приликом посете Сантјагу практично је дао легитимитет Пиночевим злочинима, кад се с њим појавио на балкону председничке палате коју је Пиноче бомбардовао у крвавом пучу и убиству Салвадора Аљендеа.

Био је то, међутим, Јудин пољубац. Папа је испословао јачање католичке цркве и њеног утицаја у Чилеу, захваљујући којем је Пиноче најпре укинуо ванредно стање и „проширио” грађанска права и слободе. Одатле до губитка подршке на референдуму и одласка у историју чувеног диктатора био је потребан само корак.

Последња, али најважнија, латиноамеричка држава коју је папа посетио, била је Куба. Двадесет први јануар 1998. године остаће историјски датум у аналима Свете столице и „комунистичког” света. Њоме је папа Јован Павле Други повезао значајну карику своје „источне политике”.

„Кубански зид” заправо је „срушен” две године раније, када је, новембра 1996, председник Фидел Кастро, приликом свог ефектног учешћа на Светском самиту о храни у Риму, отишао на „приватну” аудијенцију код папе.

Очевици сведоче о својеврсном флуиду који је успостављен између два харизматична, иако по битним одредницама супротстављена, лидера. Оно што их је у том тренутку повезивало био је сличан однос према теми наведеног светског скупа и према глобалном сиромаштву, односно јазу између богатих и сиромашних.

На том фону, Кастро је замолио папу да, у складу с начелним ватиканским противљењем економским санкцијама, помогне Куби у ублажавању америчког троиподеценијског ембарга. Кастро је истовремено упутио званични позив папи да посети Хавану.

Био је то трећи Кастров позив Војтили да посети Острво, али он није пристао све док из његовог назива није „обрисан” омражени епитет „дрвено”: прихватио је позив тек кад је Кастро заменио званични атеизам Кубе се-

куларном државом и најавио потпуно нове односе државе и Римокатоличке цркве.

На овакав „искорак” Кастро се одлучио притиснут крахом економије и социјалним приликама у земљи након пада „гвоздене завесе” и престанка со-вјетске помоћи Куби.

Комуникација с Ватиканом и папом означила је радикалну промену политике према католичкој цркви, из које је Кастро екскомунициран због револуционарног односа према цркви, свештенству и верницима.

Сиромаштво је нагризло Кастрово секташтво, а његово признање оту-пило је Војтилину антикомунистичку оштрицу. Узајамним уступцима, до-шло је до брзог повећања степена слободе вероисповести и деловања клера на Острву. Куба, иначе „сто одсто” католичка земља, данас има на стотине бискупа и надбискупа кардинала. Утицај цркве у друштву нагло је порастао, а нескривени јој је циљ повратак на политичку сцену.

6. Завере против папе

Папа је кренуо према социјалистичким земљама Источне Европе и по-стао снажан подстицај решавању „источног питања”.

– Тамо где је папа долазио, комунизам је нестајао – изјавио је председник америчког Сената Трент Лот.

Зауставио га је на неко време Турчин Али Агџа, револверским хиџима, 13. маја 1981, на Тргу светог Петра, који су тешко рањеног папу везали за кревет више месеци, озбиљно начели његов спортски трениран организам и засигурно успорили његов „Drang nach Osten”.

Много је контроверзи о том атентату, које ни до данас нису разрешене. Онда прихваћена верзија, по којој су атентат организовале бугарска тајна служба и КГБ, како би се уклонио папа који је исказивао отворени антаго-низам према свету комунизма, често је у међувремену довођена у питање, али нико није понудио нешто конкретније и убедљивије.

Више ватиканских званичника и дипломата тврдило је да су имали са-знања о припремама атентата на папу, која су добили преко француских, од-носно румунских обавештајних канала.

Сам Али Агџа је, тражећи помиловање након 15 година робије, деман-товао „теорију завере” и лансирао тезу о сопственој „параноидној шизофре-нији”, тврдећи како су „злодело починиле окултне снаге ван моје моћи”. Он се, такође, позвао на опроштај који му је папа дао само четири дана након атентата, док је још лежао на клиници „Бемели”, а поновио кад га је посетио у затворској ћелији, 1983. године.

Папа је несумњиво имао на располагању довољно доказа да је Агџа, ко-ји је иначе осуђиван као убица и припадник турске екстремно десне терори-стичке организације „Сиви вукови”, био тек пуки инструмент. На питање – чији – одговор ће морати да се чека до наредног отварања ватиканских архива.

Нешто више светла (или збрке) на тај атентат унео је следећи покушај ликвидације папе, откривен приликом његовог ходочашћа Филипинима, 1995. године. Игром случаја, који папа и кад су у питању атентати на њега зо-ве провиђењем, у пожару у једном хотелу у Манили откривени су експлозив и други „реквизити”, а затим ухапшени терористи који су открили траг до

„Агдине групе”, односно њених „остатака”. На дискетама су пронађени многи подаци, међу којима и списак од 15 исламских терориста који су допутовали у Манилу да би убили папу Јована Павла II.

Тек након терористичких напада на Њујорк и Вашингтон „откривено” је да су исламски терористи спремали атентат на папу приликом његове посете Сарајеву. Открива се и порекло мина које је муслиманска полиција пронашла на маршрути папиног пута кроз Сарајево и демонтирала, али се тада спекулисало да су их поставили Срби.

Тим поводима постављено је, нарочито након убиства шефа папске Швајцарске гарде Алојза Естермана, маја 1998. године, питање – папине безбедности. Утолико пре што је откривено да је први гардиста био (и) агент источнонемачке тајне службе Штази.

Испоставило се да је ова најстарија плаћеничка војска на свету, која броји стотину телохранитеља светог оца, слабо плаћена, непрофесионална и да је међу првима на списку неопходних реформи у оквиру папске државе.

Међу обећањима од којих је папа одустао, питање унутрашње реорганизације цркве се показало као најболније. Оно је донело много критика већ остарелом и оболелом понтифексу.

Остаће у аналима да је папа Јован Павле II наименовао највише кардинала. Данас Римокатоличка црква има више кардинала него икад – 135. Од тога само петорицу није именовао овај папа. Фебруара 2001. године прогласио је чак четрдесет четворицу нових кардинала. Међу њима је био и немачки прелат Карл Леман, познат по критичком односу према крутим наредбама из Ватикана, а још познатији као први бискуп који је тражио да се папа повуче са трона.

7. Политика у име цркве

Све што је папа Јован Павле Други у име Христа говорио и чинио у протеклих двадесет шест година преламало се кроз геополитичку призму.

На „спољном” плану, папа је суочен са замеркама да су се он лично и његова организација превише уплitalи у политику, да су се непринципијелно „слизавали” са појединим државницима и њиховим амбицијама и да су преузимали део одговорности која им „није од Бога дана”.

Ватиканска „источна политика” и стратегија имала је од почетка у Вашингтону „природног савезника”. Од Никарагве до Берлинског зида, од Гдањска до Загреба и Љубљане, папа Војтила, као духовни монарх католичког дела света, и председници планетарне велесиле налазили су се на реализацији заједничких идеја.

Траса папиних ходочашћа поклапала се са караваном „извозника демократије”, а државнички и „приватни” сусрети папе с домаћинима Беле куће означавали су одлучујуће фазе у политичким превирањима и потресима у низу земаља Латинске Америке и источне Европе.

Папа је са задовољством прихватио „комплимент” Михаила Горбачова о „улози папе у ономе што ће се касније искристалисати као политичка мисао” и да све оно што се десило у Европи „не би било могуће без папе”. Папа је сматрао пад комунизма епохалним успехом, али се није много хвалио сопственим доприносом.

Ипак, „источна политика” застала је на пола пута. Остварен је само њен политички део – нестале су или маргинализоване словенске државе, од којих су неке постале део јединствене Европе, другима то и поред велике жеље не полази за руком, а Русија упорно настоји да сачува Украјину од формалног приближавања европском Западу.

Главни папин циљ – измирење Римокатоличке и православних цркава, окончање великог римокатоличко-протестантског раскола из 1504. године и уједињење свих хришћана – није ни на видiku.

На конференцији католичких бискупа Европе, папа је дао анализу (источно) европских превирања са веома критичном нотом:

– После пада Берлинског зида, који је био видљив оку, зар нисмо открили нови, невидљиви зид, који и даље дели наш континент – зид који дели људско срце – запитао је и констатовао да је тај зид састављен од „страха и агресивности, недостатка разумевања за људе различитог порекла”, од „политичке и економске себичности и све мање осетљивости за вредности људског живота и људског достојанства”.

– Сенка тог зида шири се Европом – узвикнуо је.

У оквиру католичке цркве, Ватикан и европски бискупи инаугурисали су 1991. године три принципа друштвене обнове и изградње једне нове Европе за двадесет први век. Њихов значај је велики с обзиром на морални ауторитет и стварну улогу Ватикана у креирању међународних односа.

8. Бог уништава охولة

Да ли је коинциденција или „провиђење”, тек, ови принципи су у „практици” најпре примењени приликом растурања СФР Југославије и рата у Хрватској и Босни и Херцеговини, а онда као повод НАТО агресије на Југославију, наводно, ради заштите људских права на Косову и Метохији.

Папа је од почетка експлицитно подржавао уједињење Европе – политичко и духовно. Од „профаних” креатора уједињења Европе разликовао се по томе што је до краја сматрао да ниједна земља не треба да остане ван граница европске заједнице, да се мора постићи „европеизација” целог континента.

Разумљиво је да се папа залагао за „свеобухватну европску зону правде и мира”, за напор Европљана да ојачају мир „између себе и око себе”.

У том погледу, папа се на „косовском питању” разишао са лидерима НАТО земаља још у време „преговора” у Рамбујеу, а нарочито око бомбардовања Савезне Републике Југославије. Папа није прихватио ултиматум Србији, тражио је нове, праве преговоре, уступке свих да би се постигао стабилан мир.

Одмах са почетком ваздушних напада НАТО на Југославију, Ватикан је саопштио да употреба силе представља пораз за човечанство, а папа се изјашњавао да „никад није сувише касно за састанак и преговоре”.

Томе су, додуше, претходиле критике у неким италијанским медијима за „двоструке аршине” кад је реч о употреби силе за решавање проблема у разним деловима света. Подсећано је да је за време Заливског рата папа био против „западне коалиције”, а да је по избијању рата у Босни и Херцеговини „оштро критиковао Запад и Европу што се колебају да оружаном интервенцијом како би спречили агресију Срба против муслимана”.

У свему томе било је, поред хуманизма, и много политике. Ватикан није олако пристајао на вашингтонско настојање да овим ратом оствари план за ширење свог „протектората на Балкану”. Осиност једине велесиле за сметала је Светој столици и папа је (америчко) „свемоћно понашање” оцењено као грех који „не може донети ништа добро”.

Папа у синагоги

Почетком 1982. године, папа је наложио делегатима бискупских конференција и другим стручњацима окупљеним у Риму да студирају односе католичанства и јеврејства, што је након три године рада резултирало документом „Белешке за исправно приказивање Јевреја у проповедању и катехези католичке цркве”.

Остаће за историју као његов револуционарни корак, када је као први папа ушао у римску синагогу, 1986. године, и изјавио да је Исус био Јеврејин, назвао Јевреје „нашом вољеном браћом” и извинио им се због „пасивности” Римокатоличке цркве у Другом светском рату.

9. Између Јевреја и Арапа

Ватикански Бискупски синод се тек пет година после овог папиног геста извинио Јеврејима због држања Ватикана у Другом светском рату. Онда су прошле још две године да би на снагу ступио (1993) нови Катехизис, у којем је Римокатоличка црква опростила Јеврејима грех због распињања Исуса Христа, мада је још Други ватикански концил одбацио „јеврејски грех”.

Индикативно је да је вођа чеченских сепаратиста, генерал Аслан Масхадов, суочен с поразом од Руске армије, упутио писмо папи с апелом да се умеша и заштити његов народ од „геноцида”. Масхадов је нагласио да никога не треба да чуди што се он, као муслиман, обраћа Ватикану, „пошто је ауторитет папе Јована Павла Другог неспоран у целом свету”.

Историја односа исламских земаља и Ватикана веома је кратка. Све до 1948. године ниједна исламска земља није одржавала дипломатске односе са Светом столицом. Египат је тада, као прва исламска држава, послао свог амбасадора у Ватикан. Следила га је Сирија, а данас је у Ватикану дипломатски заступљено деветнаест исламских држава.

Стварање јеврејске државе Израел било је главни разлог зближавања исламских земаља и Ватикана. Не мање значајна за тадашње повезивање хришћанства и ислама била је процена да ће се тако лакше борити с „надирућим комунизмом”.

Јован Павле Други наследио је и наставио да негује добре односе католичанства и ислама. Ватикан је деценијама водио међуверске дијалоге са муслиманима и испољио интерес за проширивање савезништва с муслиманским лидерима. Као пандан католичко-јеврејском дијалогу и међудржавном Фундаменталистичком споразуму, образован је католичко-исламски Заједнички одбор за везе и унапређење сарадње. Споразум су потписали, у име католичанства, ватиканска Конгрегација за међуверски дијалог и, у име ислама, који нема еквивалент за Ватикан, Светска исламска лига и Светски муслимански конгрес.

Кад је фебруара 2000. године Света столица потписала споразум са Палестинском организацијом, у којем се, поред позивања на посебан статус Је-

русалима, упозорава Израел да се уздржи од унилатералних акција у Светом граду, Тел Авив је дипломатски оштро реаговао, оптужујући Ватикан да се тиме умешао у мировни процес на Блиском истоку.

Џамија у Риму

Као симбол и гарант учвршћења односа католичанства и ислама, отворена је 21. јуна 1995. године џамија у Риму, узводно од цркве светог Петра – највећа у Европи.

Била је то екуменско-дипломатска свечаност, којој су присуствовали највиши представници земље домаћина (предвођени председником Скалфаром), „газда од џамије”, саудијски принц Абдулазиз ал Сауд, представници остале двадесет две арапске спонзорске државе.

Недостајао је само папа, без чијег благослова монументално минаре не би засијало над римским небом. Он је величанствени скуп поздравио са свог ватиканског балкона, али је искористио прилику да „амортизује” исламски тријумфализам и извуче који поен за католичку интернационалу, која је, одобравањем изградње ове џамије, пружила доказ своје широкогрудости и екуменизма на концилској основи.

10. Пuteви помирења

Прва посета једног папе Босни и Херцеговини и „најсевернијем муслиманском граду на свету” остварена је 12. априла 1997, три године после прве најаве, после више одлагања, која су осујетила жарку жељу Јована Павла Другог да у мисији божјег изасланика донесе у Сарајево маслинову гранчицу.

Чињеница да је до папине посете Сарајеву дошло чак годину и по дана након Дејтонског мировног споразума говори да су безбедносни ризици били само једна страна медаље, а да су превагнули они спољнополитички.

Ако се изузму примедбе како би папа, да је онда дошао, „индиректно” признао Републику Српску, остају суштински ризици тог чина, чијим је заговорницима време дало за право.

Претпостављало се, наиме, да је Сарајево велика замка за амбициозног понтифекса и његов циљ да допринесе успостављању мира и хармоније међу различитим конфесијама у Босни, јер је у ратним условима било немогуће сачувати неутралност.

То се нарочито односило на однос према православним Србима и њиховој цркви, с обзиром на то да папа сматра својом главном мисијом ликвидацију хришћанског раскола. Папина подршка католичанству, у тренутку кад је оно за Србе у Босни имало знак једнакости са хрватским национализмом и усташтвом, и Изетбеговићу, који је нападно инструментализовао ову посету као потврду тезе о Сарајеву као оazi мира и толеранције, била би у том тренутку клип у тачкове целом концепту хришћанског уједињења.

Тако је мудри Војтила избегао клопку, али је истовремено изгубио шансу да пружи тако снажан доказ своје миротворачке политике какав је ризиковање сопственог живота. Мада је аспект „доношења” мира отпао, значај папине мисије је у његовом учвршћавању, пре свега ради одржавања тада ровите муслиманско-хрватске федерације.

У међувремену се ватиканска дипломатија потрудила да отклони неспоразум са босанским Србима, више у световним него религијским релацијама.

Испоставило се, на име, да Српска православна црква није с одушевљењем прихватила пољубац мира који јој је папа упутио приликом прве посете Загребу, док је папски нунције у Сарајеву успоставио контакте са руководством на Палама.

Ти „супертајни” преговори нашли су се на страницама италијанске штампе и Света столица је морала да призна да је делегација босанских Срба примљена у Ватикану.

Папски пртљаг

На тлу бивше СФРЈ, ватиканско-западноевропско-америчка политика довела је до Пирове победе, коју су сви стрпљиво претварали у тријумф, чија метафора треба да буде мултиконфесионална, мултикултурна Босна и Херцеговина. Зато је папа у свом пртљагу за Сарајево донео дарове за све четири верске заједнице у БиХ – католичку, православну, исламску и јеврејску – поред моралне подршке и похвала, и новчане награде (по 50.000 долара) њиховим хуманитарним организацијама.

Колики је значај врховни поглавар католичанства придавао овом региону, сведочи детаљ из његовог дијалога са америчким председником Клинтон, који га је приликом њиховог последњег сусрета питао одакле да почну разговор.

– Почнимо са Босном – одговорио је папа, а на крају упутио захтев тадашњем шефу светске суперсиле:

– Двадесети век је почео ратом у Сарајеву. Господине председниче, ви не смете да дозволите да се двадесети век заврши ратом у Сарајеву!

11. Незахвалност отцепљених

Не би се могло рећи да су први председник државе Босне и Херцеговине Алија Изетбеговић и његови најближи сарадници показали захвалност папи за ова залагања. Па, ипак, Словенија се, као једна од бивших југословенских република којој је Ватикан одлучујуће помогао у отцепљењу од СФРЈ и добијању међународног признања, показала – најнезахвалнијом.

Мада уставно секуларна, словеначка држава је у свој настанак уградила велике заслуге католичке цркве, како земаљске, тако и централе у Ватикану, али све време покушава да избегне „доспеле рачуне”, изражене у захтевима за национализацију и уређење односа које би католичкој цркви обезбедило и својерсно партнерство у власти.

С тим образложењем, Словенија је одбила потписивање конкордата са Светом столицом, који би за католичку цркву представљао гаранцију за испуњавање одиста крупних захтева, од имовинских (враћање крупних поседа, нарочито под шумама, који би, према проценама, учинили КЦ у Словенији „највећим велепоседником у Европи”) до – политичких.

У случају потписивања конкордата, требало би превазићи уставну препреку одвојености цркве и државе, а то ставља власт у Љубљани пред велико искушење, јер је свесна значаја добрих односа са Ватиканом за међународну позицију Словеније.

И већина других европских држава, које су се после пада Берлинског зида „демократизовале” избегле су да Римокатоличкој цркви врате имовину национализовану доласком „комуниста” на власт, али је у Словенији експли-

цитније него игде речено не само да је ту имовину црква стекла изабљујући народ, него и да је враћање посуда цркви правно немогуће: фактички власник тих имања, према католичким канонима, био би Ватикан, као што је случај са свим католичким црквама у свету, а у Словенији је Уставом забрањено страним правним и физичким лицима поседовање словеначке земље.

Приликом прве посете папе Словенији, 1996. године, коју је Љубљана дуго одбијала и избегавала, он је подсетио државни врх да је Ватикан био први који је признао Словенију, али и изразио велики интерес за та „профана” питања, чиме је изазвао бес у словеначкој јавности.

И општепозната каснија папина залагања у Европи за сецесионистичке југо-републике, и објављивање података о супертајном споразуму којим је папа од америчког председника Регана још 1982. године добио подршку за отцепљење Словеније и Хрватске из СФРЈ – нису побудила Словенце на захвалнице папи, попут оних које је обилато добијао од Хрвата. Чак је и сама посета папе Словенији одгађана више пута, а вернички народ, медији и државне институције нису испољили ни приближно одушевљење његовим доласком, какво иначе прати папина ходочашћа по свету.

Папа је прешао преко увредљивих примедби – од оних како ће његова посета Словенију много коштати (и ценкања ко ће то да плати) до одбијања специјалних јединица словеначке полиције да обезбеђују папин боравак (због малих плата!) – и чак прославио седамдесет шести рођендан у Постојни.

Па ипак, уз ласкава признања домаћину за достигнути ниво демократије, папа је упозорио Словенију да „једну тоталитарну идеологију не замени другом”.

У репрезентативној вили Карађорђевића на Брду код Крања, председник Милан Кучан је официјелно захвалио папи што је први признао словеначку државу, оцењујући како је „тај чврсти дипломатски корак Свете столице боље од других земаља препознао знак времена”.

12. Само Срби криви

У највишим црквеним круговима постављено је озбиљно питање – није ли папа постао препрека јединству хришћана. На ванредној скупштини у Риму, пре четири године, многи кардинали су оценили да је за деблокирање дијалога између Римокатоличке и осталих хришћанских цркава неопходно да се Јован Павле II одрекне свог „папског примата” и своје „монархистичке власти”. На екуменском теолошком скупу у Љубљани, надбискуп Франце Перко је, у оквиру дилеме да ли је папа препрека јединству хришћана, рекао да је немогуће одговорити са „да” или „не”, али је дао доста недвосмислен одговор констатацијом:

– Папина служба је по нашем схватању Христово послање, а начин њеног извођења био је и још увек је препрека јединства међу хришћанима уместо да их повезује.

(Не)скривени интереси Свете столице и католичанства у региону Балкана су у последњој деценији прошлог века довели до „тектонских” поремећаја и рата, коме је свети отац дао „легитимитет”, као категорији „праведног рата”.

Није потребно завиривати у тајне ватиканске архиве да би се схватила улога папе и Свете столице у разбијању СФР Југославије – на оба плана: пасторалном и државничком.

Однос Свете столице према југословенској кризи у дужем периоду пре рушења СФР Југославије изражаван је мање или више експлицитно кроз јавне иступе папе Јована Павла II, његових најближих сарадника, али и у ватиканским медијима, посебно у емисијама Радио Ватикана. Он се јасно огледао најпре у „признању” аутокефалности Македонске православне цркве, затим, у подршци албанском сепаратистичком покрету на Косову и Метохији, а најексплицитније у директном укључивању Римокатоличке цркве у припреме за отцепљења југословенских република Хрватске и Словеније.

Сасвим отворено, Ватикан је постао заступник и унутрашњих разбијачких снага у СФР Југославији и њихове међународне подршке. Комбиновани су папини државно-пасторални иступи (посете појединим земљама, а, пре свега, суседним Мађарској и Албанији, молитве, обраћање верницима и католичкој јавности) са папским документима и дипломатским притисцима на европске институције и поједине земље, да се подрже словеначка и хрватска сецесионистичка настојања.

Нису много скриване ни оружане припреме за сецесију, односно, медијске обмане и „препарирање” светске јавности. Знатно пре рушења Југославије, тадашња Бискупска конференција Југославије упутила је посланицу свим католичким бискупијама света, у којој је за све што ће се догодити окривила искључиво – Србе. То је постало опредељење целе католичке цркве.

Непосредно пред избијање сукоба у Словенији, из Свете столице је дато на знање да је Бискупска конференција Југославије обавестила папу о „окупацији Републике Словеније од стране југословенских снага”.

Одмах по избијању словеначког „ослободилачког рата”, папа је (29. јуна 1991) упутио писмо тадашњем савезном премијеру Анти Марковићу, тражећи „најодлучније” од Савезног извршног већа „престанак коришћења силе и стварање услова који би омогућили обнову дијалога”.

Приликом посете Мађарској, а, заправо, превасходно католицима из Хрватске који су дошли да га виде у Печују, папа је изразио снажну подршку „леgitимним тежњама хрватског народа” и обновио позив „међународној заједници” да му у томе помогне.

Уследила је, 27. августа 1991, папина порука тадашњем председнику СФРЈ Стипи Месићу и европском комесару Ван ден Бруку са захтевом да се „убрза процес реорганизације Југославије”, с позивом на VIII поглавље Хелсиншке повеље и „признавање права народа на самоопредељење”.

Света столица је затим појачала притиске на међународне факторе да се „што пре постигне међународни консензус око признавања независности Хрватске и Словеније”.

У својој подршци отцепљењу Словеније и Хрватске од СФРЈ, Ватикан је још почетком септембра 1991. тражио од КЕБС да се интервенише против „српских агресора” у Хрватској, јер се „на хрватским ратиштима не ради само о опстанку једног народа, него читаве цивилизоване Европе”.

Са разбуктавањем рата у Босни и Херцеговини, Државни секретаријат Ватикана је објавио да папа „подстиче сваку врсту мешања у заустављању овог ужасног рата”, а секретар Анђело Содано је изјавио: „Треба силом разоружати руку која убија! Започети, уз дозволу ОУН, с ангажовањем трупа

НАТО и земаља Европске уније, хумани рат, којим ће та злочиначка рука бити идентификована и заустављена.”

Освета

Без обзира на примарно начело Другог концила о „неморалности рата”, ватикански званичници су извукли у први план његов став о „допустивости одбрамбеног рата”. Па, ипак, папин поверљиви и дискретни дипломата Винћенцо Паља и тада је наглашавао да су „једини ратови који су дозвољени они који се воде против сиромаштва, неједнакости и људске равнодушности”.

Папа је лично, у обраћању „свету” са прозора свога кабинета, 8. марта 1993, рекао: „Пред Богом тражимо освету” за „агресорски рат у Босни”. Затим је упутио „опомену” да се ратно дејство заустави „ако је потребно и силом”, позивајући се на „начело хуманитарног мешања”. Својом тезом о „праведном рату”, папа је изненадио теологе и они су покренули дискусију, „стару готово колико и хришћанство”, о томе да ли црква (може да) оправдава рат и да ли правда и мир могу да се остваре применом силе.

13. Промена мировне етике

Позивајући се на папино енергично одбацивање идеје о војном ангажовању у рату у Персијском заливу 1991. године, теолози су поставили питање да ли се под утиском ратних збивања у Босни мења мировна етика. Утолико пре што је непосредно након папиних „охрабрујућих” изјава, хрватски кардинал Фрањо Кухарић тврдио да Хрватска „ослобађа” своје територије и да то ради „с пуним правом”.

Са НАТО агресијом деветнаест католичко-протестантских земаља на (претежно) православну СР Југославију, из Ватикана су почели да „дувају савим други ветрови”. Дугорочна визија и свеобухватно сагледавање стања и перспективе, а, пре свега, улога врховног моралног ауторитета, определили су папу Јована Павла Другог да се нађе међу првима који су након обрушавања НАТО пројектила на нашу земљу захтевали од чланица НАТО да се бомбардовање обустави и да шанса преговорима, уз поштовање „свих људских права”.

Прво ватиканско саопштење, у коме је оштро осуђена агресија, дато је одмах 24. марта. Ватиканска дипломатија већ 27. марта је обзанила да ради интензивно на заустављању „рата у Југославији”, а првог априла стигао је у Београд министар иностраних послова Свете столице, монсињор Жан-Луј Торан. Примили су га и тадашњи председник СР Југославије Слободан Милошевић и патријарх српски Павле, који је на папину поруку одговорио изјавом захвалности „на његовој мировној иницијативи за престанак бомбардовања НАТО снага за време ускршњих празника, покренутој код свих важних чинилаца Северноатлантске алијансе”.

Папини више пута поновљени апели за окончање „сукоба” нису давали резултате. Амерички председник Клинтон оглушио се о папину молбу да НАТО барем за (католички) Ускрс прекине бомбардовање Југославије.

Убрзо по НАТО агресији на СР Југославију, папа је позвао генералног секретара УН Кофију Анана у Ватикан на разговор о ситуацији на Косову и Метохији, и тражио да „закони и институције надгласају буку оружја”. Анан је стигао тек пред крај рата, а папа је у разговорима нагласио, како је и зва-

нично саопштено у Ватикану, да би „било корисно да, под окриљем УН, окончање непријатељства буде праћено истовременим повратком избеглица на Косово, уз помоћ међународних мировних снага, које би све стране прихватиле”.

Кад је у питању залагање за мирно решавање ситуације на Косову и Метохији, ауторитет Јована Павла II стављен је на пробу и у оквиру саме католичке цркве. Немачка бискупска конференција је (и) у овом случају дезавуисала папу и изразила лојалност свом шефу државе и Северноатлантском пакту, па је, како је изјавио бискуп Карл Леман (са којим је папа иначе имао разноразне размирице), подржала њихову агресију на Југославију, тврдећи да се у овом случају „бране људска права, која се не смеју газити у име међународног права”.

Са друге стране, председник Католичке бискупске конференције у Европској унији, бискуп Јозеф Хомајер, оценио је да интервенција НАТО представља „тежак пораз за хришћанске цркве”, питајући да ли су оне учиниле „све што је било потребно и могуће у тражењу праведног мира”.

Многи бискупи из Европе и света, нарочито из Латинске Америке, придружили су се папиним захтевима да „оружје заћути” и изразили жаљење због његовог неуспеха. Угледни стари кардинал, једини преостали „креатор” Другог ватиканског концила, Јозеф Рацингер, изјавио је да су „могућности утицаја папе на косовски сукоб врло мале”.

Није ни чудо, с обзиром на то да је Ватикан, у сложеној косовскометохијској проблематици, деценијама играо на карту Албанаца, што се може објаснити, с једне стране, настојањем да се ослаби „комунистичка” СФР Југославија, а са друге, да се побољшају односи са исламском интернационалом.

И онда кад се борио за међународно признавање Хрватске и Словеније, и касније, кад је пледирао за међународну војну интервенцију против Срба у Босни и Херцеговини, папа је налазио за сходно да о томе проговори и у – Албанији.

Те његове посете су у албанској јавности оцењиване као демонстрација одлучности Ватикана да допринесе уједињењу свих Албанаца. Потпуно ван контекста и папиних говора и тадашње ситуације (1991. године), албански председник Сали Бериша је у време његове посете оптужио Србију да „припрема крвопролиће на Косову”. Папина посета Албанији, 25. априла 1993. године, као првој балканској земљи, иако она има само 15 одсто католика – знатно мање него Хрватска и Словенија, које су га и раније звале у посету – у „неутралним” круговима је оцењена као демонстрација одлучности Ватикана да допринесе уједињењу свих Албанаца. Његовој посети Албанци су дали свенационални значај. Косметски „Бујку” писао је како „Албанија и сви Албанци света дочекују папу Јована Павла II”, и да су Албанци, масовно, са Косова и Метохије, из Македоније и Црне Горе и других крајева” отишли „папи у сусрет, да их папа благослови”. На Косову и Метохији је тада, иначе, живело око 60.000 Албанаца католика.

У Скадар, на „поклоњење” папи, отишли су и представници албанских политичких партија, удружења и организација, међу њима и Ибрахим Ругова и Бујар Букоши, „председник владе републике Косова”. Ову делегацију примио је председник Скупштине Албаније Пјетр Арнбори, који им је рекао:

– Никада нисмо били подељени око питања Косова и Албанаца на својој земљи у бившој Југославији.

Асоцијације

Папа је тада дао изјаву да се одлучио да оде у посету „не само католичким верницима, већ читавом светлом албанском народу, који има више конфесија и живи под различитим администрацијама.”

Ова изјава је неким аналитичарима побудила асоцијације на такозвану јадранску конфедерацију из Другог светског рата, састављену од Независне Државе Хрватске, Црне Горе и Албаније, па је постављано питање смисла овог папиног „ходочашћа”.

Други су се подсетили изјаве Хосе Марије Гонзалеса Руиса: – Овај папа је добар глумац и добро игра улогу свете особе – љуби земљу, маше рукама и грли децу – и све то ради искрено, јер мисли да је то еванђеоски и апостолски, а у ствари је кушња ђаволова.

14. Тито у Ватикану

Разуме се да је папа био свестан опасности по регионалну и европску безбедност ако би се удовољило сецесионистичким аспирацијама косметских Албанаца. Стога су и његови захтеви за обустављање бомбардовања Југославије, уз снажну подршку њеним цивилним жртвама, која је изражена слањем у Београд високе дипломатске делегације и останком папског нунција све време рата у нашем главном граду – значили много више од хуманистичке поруке која се од светог оца очекује у оваквим (не)приликама.

Па, ипак, било је немало изненађење што приликом посете папе Румунији, његове прве посете једној православној држави, ни православни патријарх ни католички врховни пастир нису недвосмислено осудили бомбардовање и затражили да се оно прекине.

У ишчекивању таквог потеза, све што је у заједничком апелу објављено зазвучало је у најмању руку недовољно. Ако се изузму изрази солидарности и квалификација „жртве убилачког бомбардовања”, остале главне синтагме говоре о поистовећивању (одговорности) агресора и жртве. Папа и патријарх Теоктист су, наиме, говорили о „конфликтним странама” и позвали их да „реше своје разлике” у складу са важећим конвенцијама и да „положе оружје”.

За разумевање свих тих потеза потребно је познавати укупност сложених односа између Југославије и Свете столице пре и од доласка папе Јована Павла Другог на њено чело.

На основама Другог ватиканског концила, дошло је до успостављања контакта и међудржавних односа (СФР) Југославије и Свете столице после Другог светског рата. Након потписивања Протокола о успостављању дипломатских односа, 1966. године, у Ватикану је Јосип Броз Тито посетио папу Павла Шестог.

Уследиле су посете председника државног председништва Цвијетина Мијатовића, а онда и премијера Бранка Микулића папи Јовану Павлу Другом, уз актуелизовање ранијег позива да папа посети Југославију, који је више пута званично обнављан.

Позив је „са задовољством” прихваћен, али је стално одлаган, с образложењем да ће до посете доћи „када за то буду сазрели услови”, односно кад то „обе стране утврде”.

Ти услови никада нису били до краја прецизирани, али је са југословенске стране као предуслов навођено да папа мора да најпре дође у Јасеновац и да се поклони тамошњим жртвама фашизма и тиме призна кривицу Римокатоличке цркве за те злочине (не само) у Хрватској.

Између Београда и Ватикана се деценијама испречио дух Алојзија Степинца, кардинала и загребачког надбискупа из Другог светског рата, којем су југословенске власти судиле за насилно покрштавање српског живља и за колаборацију са усташама и Независном Државом Хрватском, а Римокатоличка црква га славила као мученика, да би га на крају папа прогласио за свеца.

Понашање врха католичке цркве у Хрватској највише је реметило односе СФР Југославије и Ватикана и отежавало намеравани долазак папе. Кардинал Кухарић обнављао је црквени позив папи као председник Бискупске конференције Југославије, а истовремено је у контактима са Светом столицом тражио подршку у припремама за рушење заједничке државе.

Испоставило се да је са отцепљењем Хрватске (Словеније, БиХ и Македоније) нестало највећих препрека са стране овдашње Римокатоличке цркве, али су остали сложени односи са Српском православном црквом, због познатих ставова Ватикана и Римокатоличке цркве према страдању српског народа у Хрватској и Босни и Херцеговини, у Другом светском рату и ратовима у Хрватској и БиХ 1992-1995.

Све то није се много одразило на међудржавне односе. Дипломатски односи Београда и Ватикана нису били прекинути након рушења СФР Југославије. После опозива ондашњег југословенског амбасадора Ивице Маштрука (иначе, од свих амбасадора „друге” Југославије при Светој столици ниједан није био Србин) јануара 1992. године, Ватикан је оставио у Београду свог нунција, монсињора Габријела Монталва (иначе декана дипломатске академије Ватикана), који је био доајен дипломатског кора у нас, у време док је због санкција у Београду остало мало амбасадора.

Света столица је била заинтересована да СР Југославија одмах пошаље у Ватикан свог отправника послова, али је наша власт сачекала пуну нормализацију дипломатских односа. Тај тренутак су обе стране искористиле и дошло је до куриозитета у дипломатској пракси: агреман за нашег амбасадора Дојчила Масловарића дат је за само једанаест дана. Чињеница да је папа у том тренутку био у Латинској Америци показује колико је Света столица била заинтересована за нормализацију односа.

Била је то круна интензивних контаката између Београда и Ватикана, у оквиру којих је папа примио тадашње шефове југословенске дипломатије Владислава Јовановића и Милана Милутиновића, а приликом званичне посете југословенског председника Добрице Ћосића Риму његови сарадници су имали и разговоре у Ватикану.

Изненађење

Прве сигнале извесне промене става и жеље за побољшањем односа након 1991. године Света столица је послала одлучним залагањем у Уједињеним нацијама за укидање економских санкција СР Југославији, у пролеће 1994.

То је изазвало прилично изненађење, пре свега у италијанској јавности. Зазвучало је као „сензационални заокрет”, непуна два месеца након последњег позива папе Западу да обузда „агресора” у БиХ „свим средствима”.

Ватикански медији су „образложили” да се ради о „хуманитарном континуитету” папине политике према примени санкција, која се обнавља још од реаговања на случај кажњавања Пољске (за време генерала Јарузелског), преко Кубе и Либије, до Ирака и Хаитија.

15. Источна политика Ватикана

Папа је престао са призивањем „хуманитарне војне интервенције”, а генерално се залагао за људска права цивила и против злочина. Мада Ватикан није јавно осудио злочине против српских цивила у хрватској операцији „Олуја”, он је био против те акције. Јавни протести званичника католичке цркве у Хрватској и БиХ, и загребачког надбискупа кардинала Кухарића и бањалучког бискупа Комарице, против злочина према српском народу били су могући само у складу са таквим ставом Ватикана.

Званичници Ватикана кажу да је папа америчком председнику Клинтону лично говорио да треба укинути санкције СР Југославији. Сам Ватикан је у неколико наврата послао значајну хуманитарну помоћ нашој земљи.

И поред континуитета међудржавних односа, има много тога у односима Србије и Црне Горе и Свете столице што ће морати да се постави на нове основе. Пре свега, дипломатски односи двеју земаља поново су успостављени Протоколом из 1966. године, на основу стања које је било битно другачије него данас.

То се нарочито односи на Римокатоличку цркву у Хрватској. Верски део интереса Ватикана у нашој земљи је њеним одласком битно промењен. С једне стране, неупоредиво је мања католичка дијецеза, а са друге је порастао значај овог простора са доминантном Српском православном црквом, важном за екуменску и „источну” политику папе Јована Павла II.

Из тих околности проистичу и државни интереси. Територијално, СР Југославија, односно данас Србија и Црна Гора, постала је још истуренија ка „предзићу кршћанства”, и Светој столици није неважно да одржава пуне дипломатске односе са нашом земљом. Са друге стране, у овој геополитичкој констелацији губе се најзначајније препреке које су отежавале добросуседске односе.

За нашу државу, као и за све земље, веома су важни пуни дипломатски односи са специфичном државом Ватикан, духовним (неки кажу и административним!) центром католичанства, земљом која је утицајан морално-политички фактор у свету.

Питање када ће папа доћи у Београд, с обзиром на став Српске православне цркве, остало је у наслеђе новој дипломатији, након демократских промена. Папу су посетили не само министри спољних послова, већ и председник Државне заједнице Србија и Црна Гора Светозар Маровић, и то два пута, у јуну 2003, и октобра 2004. Његове најаве да ће позвати папу да посети нашу земљу и изјава у Ватикану којом је изразио наду да ће се „у односима између католичке и православне цркве наћи начин да се организује та посета” изазвале су претежно негативна реаговања (подржали су га његов мини-

стар за људска права Расим Љајић и вођа непризнате Црногорске православне цркве Михаил). Замерке су биле да о том потезу није обавестио ни Савет министара нити се договорио са Српском православном црквом, ни Владом Србије.

Сам патријарх Павле, који је пре тога био у посети код папе, па се могао очекивати у најмању руку изостанак његовог противљења, реаговао је негативно, можда и због тога што се тада налазио у Москви, са државном делегацијом Србије, коју је предводио председник Борис Тадић. Без дипломатског увијања, патријарх Павле је на конференцији за штампу у Москви изјавио:

– Посета папе Јована Павла Другог Србији је непожељна и Свети синод је донео одлуку о томе.

Сада, кад је папина смрт скинула са дневног реда то питање, остаје да време покаже колико ће таква одлука Српске православне цркве утицати на односе Србије и Црне Горе са Ватиканом под новим вођством.

Папина ходочашћа су била најважнија полуа остваривања његове политике и утицаја. Систематски планирана и спровођена, изузетно добро припремана и организована, она су била усмерена на све месне цркве, где постоји и „један једини” католик, на свим континентима. На њима је папа јачао Римокатоличку цркву изнутра, придобијао локалне бискупе за римску централу, развијао екуменске односе са Христовим следбеницима свих „варијанти”, али и са нехришћанима, настојећи да за Римокатоличку цркву придобије нове вернике.

Последњу деценију свог понтификата Јован Павле II је интензивирао своје и активности Римокатоличке цркве према Азији, најмногољуднијем континенту са пропорционално најмањим бројем хришћана. Средином 1995. године папа је изјавио да „Азију очекује навештање речи Божје”.

Према ватиканским информацијама, које су пласиране у западним медијима, „азијски хришћани никад нису били у тежој ситуацији него данас”. Потенцирано је да су прогони верника нерегистрованих религија интензивирани у „комунистичкој” Кини и Вијетнаму, да су хришћани у Индонезији (где иначе чине само два одсто становништва) увучени у криминал и социјалне немире који су ескалирали у земљи захваћеној кризом.

16. Недостижна – Русија

Међу оним земљама које су папи, и поред жеље за посетом, остале недостижне, поред (претежно будистичке) Кине и исламских Ирака и Туниса је – Русија.

За Ватикан је био и остао приоритетан однос и са смањеном руском државом и Руском православном црквом. У самој Русији, интереси цркве и државе у односима са Ватиканом су – дисхармонични. Уочи распада СССР, папа се састао и са његовим тадашњим шефом Михаилом Горбачовим и са будућим председником Руске Федерације Борисом Јељцином. Од обојице је добио позив да посети њихову државу.

Тај позив папа, међутим, не може да оствари без сагласности Руске православне цркве, са којом су односи Ватикана у исто време – погоршани. Објашњење за то дао је један свештеник Руске православне цркве, јеромонах Иларион:

– Ватикан следи логику победе Запада, којом је окончан хладни рат, очекујући да се пораз државе плати у људским душама.

Из свих земаља бившег „источног блока” стижу оптужбе православаца да тамошње римокатоличке цркве, охрабрене из Ватикана, третирају њихове просторе, ослабљене деценијама комунистичке владавине, као „terra missionis”, да стварају црквене структуре паралелне постојећим православним, да придобијају и крштавају потомке бивших православаца и да подстичу унијаћење. Формирају се римокатоличке епархије и тамо где нема верника, одводе сиромашни младићи на школовање и враћају преобраћени. Папа је именовао бискупе не обавештавајући о томе свог православног колегу у Москви.

Патријарх московски и целе Русије Алексеј II образлагао је своје одбијање да се сусретне са папом Јованом Павлом II тиме да „још увек немамо потребан степен разумевања у вези са проблемима и начинима за њихово решавање”, међу којима је као два најважнија навео однос Ватикана према православним верницима у западној Украјини и римокатолички прозелитизам у Русији.

Интереси Ватикана и Кремља били су супротстављени на питању рата у Босни и Херцеговини и папиног захтева да се војно интервенише против Срба, да се разоружа „агресор”. Тадашњи руски премијер Черномирдин је у разговору са папом, 29. јануара 1994. године, одлучно рекао да то не долази у обзир и да се босанска криза мора решавати искључиво мирним путем.

Било је то право разочарање за папу, навиклог на „добар флуид” са Горбачовим и Јељцином, па ни у разговорима о билатералним односима није могао да нађе „заједнички језик” са Черномирдином. Договорили су се једино да две државе размене дипломатске представнике на највишем нивоу, у складу са нормалним дипломатским односима који су успостављени у пролеће 1990. године.

Черномирдин није обновио позив папи да дође у Москву, с обзиром на то да су односи Свете столице и Руске православне цркве доспели на најнижи ниво од Другог ватиканског концила. Представници Руске православне цркве тврдили су да је, након успешних односа са папама Јованом XXIII и Павлом VI, са доласком Карола Војтиле на римски престо Светог Петра почела силазна линија у односима са Ватиканом. Папин покушај да оснује епископалне структуре Римокатоличке цркве на територији Русије РПЦ доживљава као „противмисију у сопственој мисији”, а посебно је брину „неконтролисани упади” различитих католичких монашких редова.

Захваљујући кооперативности претходног руског председника Јељцина, који је попустио пред синхронизованим државно-религијским притисцима Вашингтона и Ватикана, створени су законски услови за даље јачање католичке цркве у православној Русији. То је истовремено погоршало односе Римокатоличке и Руске православне цркве, која је на унутрашњем плану била успела да се избори за „повлашћенији” статус.

Грузија је друга православна држава коју је папа посетио (након Румуније), 1999. године, на повратку са вишедневног боравка у Индији. Учинио је то и поред противљења патријарха Алексеја II, а на позив председника Републике Едуарда Шеварднадзеа. Грузијска православна црква није прихватила

председничково образложење да ће овом посетом земља добити на угледу у свету, па је припремила папи „контрадочек”. Свештеници ове, готово у потпуности православне земље су пред папин долазак у Тбилисију на јавним местима служили молебан против „католичке најезде”, а за „спас православља”.

Грузијски патријарх Илија II забранио је свештеницима и верницима да присуствују миси коју је папа служио на једном мањем стадиону, али је лично присуствовао папиној посети једној православној цркви, где су заједно запалили свећу за мир кавкаских народа и упутили заједнички позив народима региона да живе у миру.

Тако је ова посета папе у Грузији испала најтежа за његовог понтификата, а схваћена као својеврсна „проба јединства хришћана на прагу трећег миленијума”, показала је сву дубину поделе међу Христовим следбеницима.

Мада је у фељтону тежиште на хронологији догађаја, примећује се да је Јован Павле Други био опасан човек са нечасним намерама. Он је просто газио све што му се налази на путу, а да се никада није обазирао на окружење. Против његових дела били су и свештеници из Римокатоличке и из других цркава, зато што је Јована Павла Другог карактерисало насиље сваке врсте.

36. 8. У часопису „Српске новине огледало”, од 9. новембра 2005. године, под насловом „Папа Иван Павле Други и велика нарицаљка у Србији” објављен је текст који је приредио В. Димитријевић:

И даље „српски” медији наричу за папом – „миротворцем” и ридају што није посетио Београд. А толико је волео Србе! Овај текст је мали прилог демитологизацији тог „општег места” у поробљеној и пониженој српској медијској апсани...

Папа Словен и православни Словени

Какав је био однос овог папе словенског порекла према православном Словенству?

У својој књизи „Кључеви садашњег крвопролића”, угледни римокатолички публициста Малахи Мартин ставио је до знања читаоцима да је Иван Павао II од свог устоличења свим силама радио на рушењу Совјетског Савеза и блока источних земаља, само да би касније имао отворени пут ка „несједињеним” и „шизматичима”, које треба привести у послушност Ватикану, користећи притом изразе пуне „екуменске љубави” и „толеранције”. У ту сврху, Иван Павао II се састао са Михаилом Горбачовом, који је од њега веoma радо прихватио читав низ основних идеја за „перестројку”, процес у коме је Русија (иако дуго времена под именом Совјетског Савеза, то је ипак била Русија) остала без својих територија, политичке и војне моћи. Ово би можда личило на тврдњу параноичних „теоретичара завере” да сам Горбачов, човек који је продао Русију под власт криминално-космополитског режима, није у „Њујорк тајмсу” од 9. марта 1992. објавио чланак „Мој сарадник – папа”, у коме, између осталог, пише и ово:

„Водио сам интензивну преписку са папом Иваном Павлом II од када смо се срели у Ватикану, децембра 1989. године. Мислим да се наш дијалог наставља (...) Спреман сам да признам да су његове речи укључивале многе идеје које су биле сагласне са нашим. Блискост између нас, о којој сам упра-

во говорио, није била само лична, него и интелектуална. Оно што сам увек дубоко уважавао у папином мишљењу и идејама – то је њихов духовни садржај, њихово стремљење да се помогне нова светска цивилизација. Поред тога што је папа, Иван Павао II је још и Словен”. Горбачов даље наставља:

„Сада се може рећи да је све оно што се у Источној Европи десило последњих година било немогуће без огромних папиних напора и улоге коју он има у политици на светском плану. Мислим да су веома битни кораци, које смо предузели у својој земљи, имали значаја у развоју односа са Ватиканом. Нарочито смо схватили неопходност веза између Руске православне цркве и Римокатоличке. То је олакшало успостављање веза између наше земље и Ватикана. (...) Уверен сам да су акције које предузима папа Иван Павао II нешто што има огроман значај. Већ сам говорио о његовој високој духовности. Био сам, такође, запањен његовим људским квалитетима. Речју, он је велики човек: не бих хтео да преувеличавам, али, колико ја видим, папа је извор огромне енергије и изазива велико поверење. Папа Иван Павао II играће велику политичку улогу сада, кад су у европској историји наступиле дубоке промене”.

Борис Јељцин, који је Горбачова наследио у акцији коју бисмо могли назвати „продајом Русије за тридесет сребрњака”, такође је успоставио присне односе са папским троним – посећујући Ивана Павла II у Ватикану, учлањујући се у „папину масонерију”, Малтешке витезове, као и примајући папине сугестије у вези са Законом о слободи савести, усвојеним 1997. Русија је изложена невиђеној римокатоличкој пропаганди: по први пут у историји, у Сибиру је постављен бискуп Новосибирска, језуита Јозеф Верт. Језуити се за бискупе постављају углавном на мисионарским територијама.

Како се Иван Павао II учио љубави према Србима?

У веома занимљивом тексту „Успомена на моје сусрете с папом Иваном Павлом II”, умировљени бискуп Фране Франић из Сплита сећа се својих сусрета са понтифексом. Сећања је објавио угледни хрватски католички часопис „Црква у свијету” бр. 2/2000. Први сусрет бискупа Фране и папе десио се када су обојица били чланови комисије II ватиканског концила за израду пасторалне конституције „Црква у савременом свијету”: „Двије су биле главне теме наших разговора: о положају цркве према комунизму у Пољској и тадашњој Југославији и њезином националном саставу”. Бискуп Франић је „просвећивао” помоћног бискупа краковског Карола Војтилу. Да цитирамо: „Пољски бискуп Војтила мислио је да у Југославији не влада комунизам, него нека врста социјализма, јер да би се дошло из Пољске у Југославију, требало је добити исте документе као када се иде у било коју западну капиталистичку земљу. Бискуп Војтила је био увјерен да је Југославија чисто православна држава, са српским становништвом: дакле, једна велика Србија. Он се тада није запитао зашто се та држава зове Југославија, а не Србија. Тада сам мало боље схватио политику Велике Србије, коју су ширила велепосланства и конзуларна представништва Југославије, састављена готово искључиво од Срба. Наравно да сам у дневним разговорима настојао информирати бискупа Војтилу о правој ситуацији у Југославији, с обзиром на комунизам и с обзиром на национални и вјерски састав. Он није имао појма о 7 милијуна ка-

толика у Југославији и 4 милијуна муслимана, ни да у Југославији постоје федералне републике Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Македонија, Црна Гора, Република Србија. Бискупу Каролу то је било нешто тако чудно као откриће Америке. На тај начин он је открио, а да му ја нисам требао посебно наглашавати, како су сви ти народи, осим српскога, у Југославији подвргнути политици однарођивања, посрбљивању и поправослављивању, у једну ријеч, да је Југославија тамница свих њезиних народа, под тиранијом српскога народа”. Очито да будући папа никад није заборавио Франићеве поуке из доба II ватиканског концила. Догађаји из доба распада СФРЈ о томе сведоче.

Разарање СФРЈ

Папа Иван Павао II, доследни непријатељ православног Словенства, није могао да се уздржи, а да не учествује у разарању бивше Југославије и комадању живог ткива српског народа и његових територија, које је, захваљујући вољи светских моћника почело деведесетих година двадесетог века. Историчар Милан Булајић, на основу озбиљне анализе чињеница, у својој књизи „Разбијање југословенске државе 1991/1992 – злочин против мира”, тврди: „Одлуку о коначном разбијању југословенске државе покренуо је Ватикан – Света столица, меморандумом државама КЕБС-а 26. новембра; договорена је на састанку папе Јована Павла II са немачким министром Х. Д. Геншером 29. новембра у Ватикану – да се оствари пре католичког Божића, 23. децембра 1991.”

На првим вишестраначким изборима у Хрватској победила је Хрватска демократска заједница, на челу са др Фрањом Туђманом, који је, скупа са својом партијом, одржавао изврсне везе са усташком емиграцијом. Дванаест хрватских бискупа, на челу са кардиналом Фрањом Кухарићем, отворено је подржало ХДЗ. Радио Ватикан тим поводом је саопштио: „Црква је на време схватила важност догађања и припремила је вернички народ, упозоравајући да нам је верничка и грађанска дужност изићи на изборе и да се глас мора дати оним кандидатима и странкама које према верничкој свести гарантују слободу исповедања вере и слободу развоја сваког појединца”. Три дана после избора, на бискупској конференцији Југославије, ријечко-сењски надбискуп Антун Тамарут повезао је победу ХДЗ-а са Ускрсом те године и са победом „истине над лажју, љубави над мржњом, правде над неправдом”. Поводом референдума за отцепљење Хрватске од Југославије (и то у авнојевским границама), што је значило и отцепљење оног простора на коме су вековима већину чинили Срби „Глас Концила” је писао: „Можемо мирне савести рећи да је Југославија, свака досадашња и садашња Југославија, за Хрвате и за католике негативно искуство. Од почетка је у Југославији, заправо, неприкладно бити по народности Хрватом и по вери католиком. Било је раздобља кад је то могло бити мање неугодно, али никад није постало угодно. Одрешито хрватско опредељење одувек се у Југославији сматрало државном опасношћу. Католиштво се у обе Југославије третирао као туђинска идеологија. Последица тако схваћеног и у пракси провођеног југословенства је све мањи број Хрвата у Југославији и у самој Републици Хрватској све неповољнији положај католичке цркве”. То је био отворени позив да се 19. ма-

ја 1991. на Туђмановом референдуму гласа за отцепљење. Када је 86 посто пунолетних грађана изашло на референдум и када је 94 посто изашавших гласало за сецесију, римокатолички свећеник Тончи Трстењак преко Радио Ватикана је кликтао: „Нити окорели оптимисти нису пре два тједна, кад је расписан такав референдум, могли предвидети тако једнодушан глас свих Хрвата”. Трстењак је такође поручио да ће те, 1991. „благдан Духова остати као најлепши дан у повијести Хрвата”, јер је то „дан будућности и одлучности да своју судбину узму у своје руке”.

Све је било као и 1941. Др Милан Булајић вели: „Као што је надбискуп Степинац 1941. поздравио долазак на власт усташког поглавника Павелића и 'хрватске мужеве' у влади прве државе Хрватске, тако је загребачки надбискуп Фрањо кардинал Кухарић 1990. поздравио долазак на власт у најављеној другој држави Хрватској хадезеовског врховника Туђмана и „нових људи” који ће „исписати нову страницу повијести Хрватске” и „променити положај цркве”.

Године 1941, 18. маја, папа Пије XII примио је у посету поглавника Хрватске др Анту Павелића; педесет година касније, 25. маја 1991. папа Иван Павао II примио је у посету врховника Хрватске, др Фрању Туђмана. Круг се затворио. Иако је аудијенција код папе била „приватна”, Туђмана је примио и монсињор Анђело Содано, вршилац дужности папиног државног секретара. И иза посете Павелића и иза посете Туђмана стајао је ватикански хрватски Завод светог Јеронима. Ректор Завода, монсињор Мађарец, поздравио је 1941. Павелића; ректор Завода, монсињор Ратко Перић, поздравио је 1991. Туђмана, рекавши да он „усобљује и уобличује све оне тежње, настојања и жеље Хрвата кроз повијест да дођемо до своје слободе и самосталности (...). Ми данас не примамо политику, него хрватску домовину и демократију, која је прошле године провалила незауостављивом снагом, а кулминирала претпрошле недеље у референдуму хрватског народа који се у целини определио за слободну, самосталну државу Хрватску”. Монсињор Перић је захвалио врховнику због његових значајних личних напора уложених у настанак нове државе: „Ми вам такође захваљујемо на свему ономе што сте учинили за Лијеу нашу домовину својим повијесним, знанственим, стручним радовима, својом патњом и затворима, и својим водством хрватског народа. Желимо и од Бога молимо да вам дадне снаге да сигурном руком водите хрватску лађу по овом узбурканом мору у луку мира, слободе и благостања. Бог вас поживио”.

Др Фрањо Туђман је, после посете папи, изјавио нешто слично ономе што је Миле Будак изјављивао за време II светског рата. Врховник је рекао: „Да се на овај начин није поклопило настојање католичке цркве и програм Хрватске демократске заједнице, до готово потпуног прожимања, све оно што смо постигли у успостављању демократије, тога духовног јединства и препорода хрватског народа, а што је на својствен начин чудо, не би било могуће” (интервју „Гласу Концила”).

Године 1991. 26. новембра, државни секретар Ватикана упутио је Меморандум са захтевом за признавање Словеније и Хрватске као независних држава свим чланицама Конференције о европској безбедности и сарадњи. Ту се, између осталог, вели: „Света столица, пред огорченим борбама које се во-

де у Хрватској, позива заједницу држава да поново размотри потребу поштовања права на независност народа Хрватске и Словеније и народа који би желели да остварују то право; Света столица је мишљења да је дошло време да се међународно признају Хрватска и Словенија, и то пре Божићних празника. Народи тих двеју република су слободно и демократски изабрали независност”.

Др Наваро Валс, портпарол Ватикана, изјавио је да је „Света столица од почетка кризе радила на два начина: дипломатским путем и честим интервентима папиним. Дипломатским је путем Света столица предлагала решење кризе међународним признањем односних република, а папа је стално и са боли излагао разлог и увјете по којима се настали проблем може решити тако да се поштују све стране и право на самоодређење” („Глас Концила”, бр. 52/1991).

Папа и Ханс Дитрих Геншер, министар спољних послова Немачке, постигли су договор да Ватикан и Немачка (сетимо се, Хитлерова Немачка је у Другом светском рату била главни савезник Павелића) први признају Хрватску и Словенију, вршећи тако притисак на остале земље Европе и света, које треба да поступе исто.

У свом предавању о „црквеној дипломатији” („Глас Концила” бр 7/1994) бискуп дувањски др Ратко Перић, вели да је папа 26. 11. 1991. „позвао представнике држава КЕБС-а и том приликом им уручио ’меморандум’ у којем је затражио да те земље признају Хрватску, а кад је уочио да се оне колебају, онда је учинио искорак и 13. јануара 1992. на темељу јавно изнесених увјета признао Републику Хрватску и касније 20. коловоза Републику Босну и Херцеговину”. Један од „увјета” био је „поштивање мањинских права”. Млада „хрватска демократија” у то доба је масовно прогањала Србе. Живко Јузбашић, једини Србин у хрватској влади оног времена, у интервјуу „Недељном Вјеснику”, датом почетком 1992, вапио је: „Минирање кућа, пословних просторија и аутомобила, плачка станова и новчане уцене, насилно усељавање у станове и куће, разна малтретирања до убојстава на најзверскији начин, све се то чини да се створи одређена психоза страха, због чега многи напуштају своје домове и исељавају из Хрватске. Нажалост, то се догађа чак и у Загребу. Тако, на пример, из месних заједница Козари пут и Козари бок (подручни уред Пешченица – Загреб), под притиском је до сада иселило више од десет хиљада грађана српске националности, остављајући своју тешком муком стечену имовину. Све су то били претежно радници. Знају се извршиоци свих тих дела, али до сада нису приведени суду, па они и даље овде воде своје осветничке ратове и деле своју „правду” (...) У разредима неких школа нагло су нестали Срби, односно родитељи своју децу уписују као Хрвате. Барем је сада требало ову школску децу поштедети националног изјашњавања. А, што рећи о све чешћим појавама мењања имена и презимена и промене националне припадности код одраслих грађана?” Папа је, преко својих људи у Хрватској, за све ово знао, признајући Хрватску (а касније и унитарну, на исламском фундаментализму Алије Изетбеговића засновану Босну и Херцеговину), у сваком од ових зала је учествовао, као и његов претходник Пије XII.

У то време, после Светог архијерејског сабора Српске цркве у јануару 1992. огласио се и патријарх српски господин Павле. У свом писму патријарх српски подсећа папу, не само на то да је први признао „сувереност и независност Словеније и Хрватске”, него да је, поред државног механизма Ватикана у подстицању других земаља на сличан корак, користио и „организам, структуре и институције Римокатоличке цркве”, у којој он није само „први по части епископ или патријарх, него је, теоретски и практично, њен први свештеник и њен стварни, апсолутни поглавар”. Као шеф цркве и државе, папа је двоструко одговоран за тај чин „пред Богом и пред историјом”.

У свом писму, патријарх српски није оспорио Хрватима и Словенцима право да живе у својим државама, али је подсетио на чињеницу да Срби из српских Крајина никада нису били грађани хрватске државе, све до стварања нацистичке Ендехазije 1941. И додаје патријарх српски: „Најновија независна Хрватска, по речима њеног председника др Фрање Туђмана, не искључује НДХ и период 1941 – 1945 (са страшним геноцидом против православних Срба) из континуитета хрватске државности. Ту чињеницу она показује и на делу, све до ових дана. Стога са најдубљим жаљењем морамо да констатирамо и то да је Ваша светост безрезервном подршком за васпостављање те државе узео на себе – и пренео на стотине милиона римокатоличких верника у свету – одговорност за сва она средства и све оне методе који су коришћени, и сада се користе од стране носилаца власти, војске и полиције сада већ међународно признате хрватске државе. Такође и одговорност за сваку сузу свакога српског и хрватског детета које је у трагичном рату у дојучерашњој Југославији остало без дома, без детињства, а веома често и без оба родитеља, као и за сваки уздах сваког Србина и Хрвата, православног или римокатолика, верујућег или саблажњеног, који је сада избеглица или душевни и телесни инвалид, или убица, или жртва, или све то у исто време”. Патријарх Павле је папу упозорио да се усудио да „благослови и освешта и средства која су употребили носиоци младе хрватске демократије, историјски наследници нацистичког злочинца Павелића, при чему су не малог учешћа узели и многи клирици Римокатоличке цркве у Хрватској”. Патријарх сматра да се, посредно, оваквом погрешком каква је признавање Хрватске у авнојевским границама, доказује да је догмат I ватиканског концила о папиној незаблудивости – нетачан.

Папа је на ово писмо одговорио да је његово признавање Хрватске било само „средство притиска способно да рат приведи крају”, као и то да позива на екуменску молитву и дијалог.

Папа и Степинац

Папина екуменска стремљења наставила су се 1994. приликом посете Хрватској и клечања на Степинчевом гробу, као и у јесен 1998, када је Степинца прогласио „блажеником”.

Код нас је изашла књига Марка Аурелија Ривелија „Надбискуп геноцида/Монсињор Степинац, Ватикан и усташка диктатура у Хрватској 1941 – 1945” („Јасен”, Никшић, 1999). Описујући беатификацију Степинца у Госпином светилишту у Бистрици, када је једна девојчица из Дубровника папи предала сребрну фигурицу у виду готске кулице у којој се налазио један Степин-

чев прст, Ривели вели: „Одмах после тога у светилишту се скида свилена тка-нина која покрива портрет новог блаженога: Степинац, означен као „слуга Божји” и „мученик Вјере” овековечен је између загребачке катедрале и базилике Светог Петра (...). Председник хрватске државе, бивши комуниста Фрањо Туђман, придружује се понтифексу на олтару. У светилишту се проламају моћне ноте хрватске националне химне, коју верници певају из свег гласа; кардинал Анђело Содано и остали прелати слушају химну, држећи десну руку на срцу. Светилиште опседају десетине хиљада верника (по неким проценама, свих триста хиљада). Јован Павле II се обраћа маси жалосним гласом: „Блажени Степинац није пролио своју крв у уском значењу те речи: његова смрт узрокована је дугом патњом, последњих петнаест година његовог живота бејаху непрестано низање патњи” (...). О годинама усташке диктатуре и о балканском холокаусту Јован Павле II не каже ни једну једину реч”. У закључку, на крају књиге, Ривели додаје, говорећи о сарадњи Римокатоличке цркве са усташама: „Највећу одговорност имао је примас Хрватске, монсињор Алојзије Степинац; са усташком аристократијом, члан сабора Независне Државе Хрватске, поглавар свих капелана усташких убица, одликован од Павелићеве диктатуре. Понеки користољубиви животописац је записао да је Степинац понекад ’протествовао’, али не постоји никакав документовани траг о било каквом ’протесту’, о било каквом одлучном акту, о било каквој одлучној интервенцији загребачког надбискупа у циљу супротстављања усташким покољима. Језуита Петер Гумпел, извештач о проглашењу Степинца за блаженога, тврди: Имамо доказе да је барем дванаест пута (Степинац) у катедрали протествовао против нацизма. У Југославији нико није направио више за Жидове од Степинца. Ако и допустимо да је примас Хрватске католичке цркве ’дванаест пута протествовао’ против нацизма, није познато да је икада протествовао против поглавника. Ако и допустимо да се монсињор Степинац ангажовао да спаси неког Јеврејина од прогона, језуита Гумпел се претвара да не зна да су усташе извршиле балкански холокауст првенствено зато да би истребили Србе православце, уствари, није позната ниједна Степинчева интервенција у одбрану Срба из Хрватске, који за Гумпела, језуиту проглашавача блаженога, уопште не постоје.

Истина – потврђена ван икакве сумње, лежи у томе да будући блажени, монсињор Степинац, није ни прстом мрднуо да би зауставио етничко-верски геноцид. Монсињор Степинац није искористио ни трунчицу своје несумњиве моћи да призове разуму бискупство и свештенство, који су били обузети екстремним национализмом и који су служили као оруђе тиранске хегемоније. Није се никад обратио хрватским католицима да се држе пете Божије заповести: Не убиј! Хрватска католичка црква бејаше и сама суоснивач хрватске нацифашистичке државе, до краја заинтересована да Хрватску претвори у земљу једне вере”. Мирко Вид Млакар, у свом тексту „Блажени Алојзије” („Европљанин”, 12/1998), указује на значај беатификације Степинца за Хрватску: „Беатификацијом кардинала Степинца хрватски католици добили су једну задовољштину, па (...) је Степинац сад све мање национална икона, а све више мученик за људска права” (подвлачење наше, нап. аут.).

Дела папе Ивана Павла II сасвим су доследна инквизиторској логици папизма. Он је прво признао право Хрватске да се отцепи од Југославије, и то у авнојевским, антисрпским границама, не осврћући се на историјску истину, нити пак на чињеницу да ће, као и 1941. Срби у новој Хрватској бити прогонени и грађани другог реда. Одмах после тога уследило је уношење Степинца у римокатолички светачник и као националног свеца Хрвата, али и као „борца за људска права”. Идеолог усташких кољача тако је постао духовни отац савремене Хрватске, „светац” њене државности. Оно што је за Србе Свети Сава, за Хрвате је постао Алојзије Степинац.

Није нимало случајно да је после Туђманове смрти и доласка на председнички положај Стипе Месића, Кухарићев наследник, загребачки надбискуп Јосип Бозанић у званичној честитци упућеној Месићу поручио да на њега „призива благослов Божји и заговор блаженог Алојза Степинца”.

Године 2003. папа је у Бањалуци, сасвим провокаторски, за „блаженог” прогласио оснивача крижарских братстава, Хана Ивана Мерца. То се десило на територији самостана Петрићевац, из кога потиче усташки логорник Мирослав Филиповић Мајсторовић, звани „фра Сотона”, човек који је својом руком заклао на хиљаде људи.

Срби православне вере то треба да памте. Ако им неко са ватиканске стране нуди екуменску руку помирења, сећање на „блаженог Степинца” ће им помоћи да схвате колико је понуда искрена.

Аутор у овом тексту сублимира све активности Јована Павла Другог које се односе на Југославију. Из хронологије лако се закључује идентичност односа 1941. и 1991. године, али и пропратна симболика, па чак и безобразлук Јована Павла Другог, који је од злочинаца направио свеце, односно нове иконе за све Хрвате.

36. 9. У часопису „Погледи”, октобра 2003. године, објављен је текст др Десанке Крстић под насловом „О владици Лаврентију – Продужена рука према Ватикану”:

„Православље” од 15. маја 2003, на насловној страни је велика слика владике Лаврентија, а на шестој страници његов интервју под насловом „Поштујем вољу народа”. У интервјуу је мање-више поновљено оно што је владика Лаврентије рекао у интервјуима НИН-у (13. 4. 2003) и „Недељном телеграфу” (6. 2. 2003). У интервјуу „Телеграфу” владика Лаврентије, узимајући ваљда на себе „ризик”, изјављује: „Знам да ћу због овог интервјуа добити грдњу од Његове светости патријарха Павла, али ћу му рећи да ме је истина повукла да јавно говорим, па зато нисам послушао ни Његову светост”.

Из овог интервјуа у „Православљу” јасно је да владика не само да није добио „грдњу”, већ та „истина” владике Лаврентија изгледа да је и став СПЦ, чим га истичу као гласноговорника и стављају на насловну страну „Православља”. Та „истина” не служи на част владике Лаврентију, а још мање СПЦ. Дуго је постојала дилема да ли владика Лаврентије дела независно од осталог дела цркве или у сагласности са осталим архијерејима. Ту дилему је разјаснио сам владика Лаврентије кад је изјавио да је за све што је радио имао сагласност Светог синода, што овај интервју на неки начин потврђује.

Да видимо о којим „истинама” владика слови! Он каже: „Српска црква је члан православне породице цркава и члан Светског савета цркава (ССЦ). Она никада није иступила из тих заједница.” Узгред да напоменем да је патријарх Герман био седам година председник ССЦ. У „Телеграфу” владика каже то исто па додаје да је „ССЦ основан 1948. године са циљем да се верске заједнице уједине у борби против фашизма”. Много то лепо звучи, просто музика за ухо. О ком то фашизму владика говори, кад се зна да је крај Другог светског рата означио и крај фашизма? Истина о више политичкој него верској активности ССЦ изгледа мало друкчије. Познато је да је ССЦ финансирао револуције широм света, нарочито у Африци и обимно помагао „ослободилачке покрете” у неразвијеним земљама и подгревао либералне склоности и марксистичка решења. О кршењу људских права у комунистичким земљама није се оглашавао, иако су имали дугу листу тлачења и дискриминације у свим другим земљама. Зато не треба да изненађује да је састанцима ССЦ присуствовао и руски митрополит Никодим који је био КГБ агент.

СПЦ и екуменизам

ССЦ, велики пропагатор екуменског покрета, који није ништа друго до скуп светских јереси различитих доминација, који жели да уједини све цркве, све народе, све вере, независно у шта верују. Јер, Бог је један. Свети апостол Јаков таквима одговара: „Ти верујеш да је један Бог; добро чиниш. И ђаволи верују и дрхћу.” (Јак; 2,19) ССЦ је највећи заговорник екуменског покрета, као и сам владика Лаврентије, који у „Телеграфу” каже: „Ми нећемо ићи у екуменизам пребрзо. Прво је потребан дијалог”. Шта то значи да нећемо ићи у екуменизам пребрзо? Значи ли то да ћемо у екуменизам ипак ићи полако?! Значи ли то да је дијалог, онда, „компромис”, што укључује даље гажење канонона и јединство у некој лажној љубави у једној светској цркви и једној светској религији?! Дакле, све у духу новог светског поретка; једна велесила која колонизује слободне народе и дели правду по свом аршину и једна светска религија?! Зар то није издаја православља и Светосавља, о коме владика лепо декламује кад каже: „Са страхопоштовањем чувамо да душе своје не би огрешили пред Богом и Светим Савом”. Какво фарисејство!

Да видимо шта о екуменизму и ССЦ кажу челници православља. О. Јустин Ђелијски сматра за велику срамоту и издају православља учешће СПЦ у таквим екуменским јересима и пита Св. синод и патријарха Германа: „Колико дуго ћемо обесвећивати наше свето православље и нашу Светосавску цркву са вашим кукавним и ужасним ставом према екуменизму и ССЦ, који је директно супротан светом предању?”

Како одлука Св. архијерејског сабора из 1997. о иступању СПЦ из ССЦ није испоштована, то је владика Лаврентије у праву кад каже да СПЦ никада није иступала из тих заједница. (Видети уметак „Сопоћански апел”) То је, дакле, „истина” коју нам презентира владика Лаврентије и њему слични архијереји, а све у име Светосавља и хришћанске љубави.

Поклоњење папи

Било би преопширно освртати се на све „истине” о којима владика говори у „Православљу”. Но, још једна „истина” побуђује пажњу. То је његов однос са Ватиканом. На питање новинара: „Од свих наших архијереја, вас бије глас да сте блиски Ватикану”, владика Лаврентије каже:

„Имао сам прилику и част, то подвлачим, да сретнем папу Јована Павла Другог седам пута.” Даље каже да су сарађивали „на хришћанској и братској основи у Јеванђељу Христовом. Не стидим се тога.” Он не само да је трчкарао и клањао се „Светом оцу” где год је стигао, већ је са 36 својих свештеника отишао на поклоњење римском папи за интернационални Дан младих католика у Риму у августу 2000, а десет својих свештеника послао је у Торонто да поздраве „Светог оца” за интернационални Дан младих католика у Торонту у августу 2002. Хвалили су се да им је католичка црква платила пут. Свој хор је послао у Загреб да посети гроб Алојзија Степинца и око њега направви „побожни мимоход”.

Имао је част, подвлачи владика Лаврентије, да сретне Светог оца и да са њиме сарађује. У чему је част једног православног владике да сретне једног јеретика и да са њим сарађује?! У ово смутно време, кад се губе не само моралне норме већ и духовни компаси, морални компромиси су карактеристика оних са пољуљаним моралним вредностима и нормама. Сви апостоли и сви Свети оци учили су нас 2000 година да ортодоксија – православље, православи истиниту веру Христову. Та истинита вера Христова – то су догмати. „А кад је реч о догматима, онда је увек реч о Богоистинама”, каже отац Јустин Поповић. Могу ли се Богоистине мењати онако како људима падне на памет?!

„Римокатоличка црква је догматски ближа нама”, изјављује владика Лаврентије. Ако је католицизам и папизам осуђен као јерес од Светих отаца као лучоноша православља, хоће ли владика да каже да је јерес блиска правоверју?! Заборавља ли владика Лаврентије, који се тобож боји да се не огреши о Светог Саву и „труди се да очува православље неокаљаним”, да је Свети Сава на сабору у Жичи говорио о латинској јереси и правој вери Христовој? Има ли шта блиско између Христоцентризма и папоцентризма? „Папизам је свегрех садржан у догмату о непогрешивости папе”, каже о. Јустин и сматра да је пад папин, прогласивши себе Богом, непогрешивим по питањима вере, један од три највећа пада у историји човечанства. Ако тако говоре челници православља, да ли је владика Лаврентије теолошки збуњен или се у греху толико отуђио да је спасење своје душе занемарио, кад међу верницима врши пропаганду такве врсте и кад му сусрети са јеретичима чине част?!

Нови злочин у Петрићевцу

И, да се осврнем поново на Сопоћански апел, у коме потписници траже да се однос са римокатолицима – који сви Свети оци и учитељи цркве, од Фотија Великог, преко Марка Ефеског до Јустина Ћелијског сматрају јересју, а не „сестринском црквом” – врати у нормалне оквире разговора о неопходном, и да се престане са било каквим молитвеним општењем са римокатолицима и папом римским под изговором „братске љубави.” У овом општењу најдаље је отишао управо епископ шабачко – ваљевски господин Лаврентије. Његови свештеници су на православном антимиинсу служили у бенедиктанском самостану у Фиренци, у коме је 1439. потписана срамна Флорентијска унија, што је догађај без преседана у новијој историји СПЦ. Оправдано очекујемо да ће Архијерејски сабор, следећући Светим оцима, испитати по-

вод који је довео до саблажњавања верујућег народа. По свему судећи, Архијерејски сабор не само да није узео у разматрање поводе за „саблажњавање верујућег народа”, већ га и унапређује као гласноговорника и ставља на насловну страну, иако су и канони и догмати погажени.

Политички, исто као и догматски, католичка црква је своју улогу компромитовала у сарадњи са усташама и тако постала саучесник геноцида над српским народом. У Јасеновцу је побијено 700.000 Срба. У околини Бања Луке, 6. фебруара 1942. за један „радни дан” поклано је или убијено из хладног оружја 2.730 Срба, од којих 500 деце. Оне који нису имали легитимацију терали су да се крсте и сви они који су се крстили са три прста легитимисани су као Срби. Врхунац монструозног злочина догодио се у школи, где је 60 деце искасапљено пред очима учитељице, која је од тог злочина полудела. Према „Магнум криму” („Велики злочин”) од Виктора Новака, у покољу са усташама је учествовао фратар Томислав Филиповић из фрањевачког самостана Петрићевац. У учионицу је ушао усташа опонашајући 12 апостола и тражио од учитељице да му изведе једно српско дете. Кад је учитељица то учинила, фратар је нежно прихватио дете, подигао га на катедру и онда полако почео да га натенане коље наочиглед остале деце, учитељице и усташа. Ужаснута деца су врискала и скакала. Фратар се смерно и језуитски достојанствено обратио усташама: „Усташе, ово ја у име Бога покрштавам ове изроде и ви слиједите мој пут. Ја први примам сав гријех на моју душу, а вас ћу исповједити и ријешити свих гријехова”. Онда су наредили „другој учитељици да децу изведе у двориште, где је на утабаном снегу, у круг поставио оних 12 усташа, па наредио деци да трче поред њих. Како које дете налети усташа му извади око и угура у просечени стомачић, другом одсече уво, трећем нос, четвртом прстић, петом образе... И све тако, док деца нису попадала. Онда су их усташе дотукле на снегу. Жупник Филиповић касније је постао управник логора Јасеновац и добио надимак фра Сотана” („Глас јавности”, 4. 6. 2003).

Владика Лаврентије каже у „Телеграфу”: „Свестан сам те улоге тадашње католичке цркве која није успела да спречи зло” над српским народом, али додаје: „У последњем рату православни и католички свештеници нису носили оружје и нису ратовали.”

Може ли се говорити о тадашњој и садашњој католичкој цркви? Постоји ли разлика између тадашње, која је дала благослов за Павелићеву НДХ, и ове садашње, која је дала благослов за Туђманову НДХ? Те разлике демантује сама католичка црква, кад је за папину посету Бањалуци миса служена баш у самостану Петрићевцу. Др Милан Булајић, председник Фонда за истраживање геноцида, изразио је огорчење и неверицу што још нико није осудио служење мисе на стратишту. Да ли је то амнестија злочина? Руга ли се папа Војтила тим жртвама? Руга ли се тим жртвама српски владика кад му чини част да се сретне и братски сарађује са онима који амнестирају злочинце? Руга ли се тим жртвама СПЦ кад избацује из православног календара 700.000 јасеновачких новомученика, које је канонизовала и славила 13. септембра, а све у циљу додворавања Ватикану? Руга ли се онима који пострадаше због крста са три прста? Када се папа извинио или посетио Јасеновац? Папа је за девет година три пута био у Хрватској, али никад не посети Јасе-

новац. Приликом скорашње посете Хрватској обишао је Ријеку, Дубровник, Осијек, Ђаково и Задар, али Јасеновац није био на репертоару. Отуда шаље „братске поздраве” патријарху Павлу, али извињења нема у његовом речнику.

Покатоличавање српске деце

„Покрштавање изрода” милом или силом био је вековни циљ католичке цркве, иако владика Лаврентије каже да „нико никада није покушао да врбује наше вернике. Идеја о неком конкордату и унијаћењу није ником ни на памет падала.” Како владика може да објасни да је двадесетак Срба из његове епархије прешло у католичку веру? Чије је то дело? У Загребу се 20.000 српске деце покатоличило. У Сплиту 5.400. Брине ли то српске владике? Али, зато продекан Теолошког факултета, Радован Биговић, изјављује: „Највећи број најумнијих и најодговорнијих људи у СПЦ жели да дође до папине посете...” Шта ти умни људи у СПЦ нуде верницима и какво решење имају за ово масовно покатоличење?

И, да се поново осврнем на Сопоћански апел, који свакако смета и господину Биговићу и њему сличнима, јер је далеко од њихових жеља и хтења, где кажу: „Свим силама се противимо папином доласку у посету Светосавској Српској цркви. У случају да се та несрећа ипак догоди (што не дао Бог), и да дође човек који је покренуо распад Југославије меморандумом државама КЕБС-а од 26. 11. 1991, благосиљао бомбардовање Срба у Републици Српској и прогласио блаженим Павелићевог духовног оца Алојза Степинца, народ ће, као и 1937, у данима антиконкордатске борбе, умети да брани своје духовно достојанство.”

Свети владико Николаје, неумитан у борби против конкордата, неумитан против безакоња, бескомпромисан у очувању истине Христове, и кроз тамнички прозор си говорио и саветовао српски народ. Ни заборави га ни сада. Једино твоје усрдне и топле молитве Свевишњем Богу могу спасити народ твој и цркву твоју, која пође путем којим нас ниси учио... Учио си нас да идемо путем Светог Саве. „Савин пут јесте пут националне цркве духом Божијим вођен и руковођен. Свети Сава је изградио нашу националну цркву. То јест, ни црквени интернационализам, ни протестантски субјективизам, него јеванђелски национализам.” И, како рече: „Ако неко каже: јуче је била опасност за нашу цркву, а данас је та опасност престала, страшно се вара. То је трубач који свира на спавање. А ми морамо имати у ово време што више трубача који ће свирати на буђење, на устајање, на приправност, на одбрану.”

Сопоћански апел

У Сопоћанском ателу, којим се наши светосавски монаси, монахиње и свештенство, сабрано у манастиру Сопоћани, руковођени бригом и љубављу према светосавском наслеђу цркве, са молитвеним вапајем обраћају Светом архијерејском сабору СПЦ, подсећајући Сабор на одлуку донету 1997. о иступању из свејеретичког Светског савета цркава, поред осталог се каже:

„Светски савет цркава има чланице које уводе нове обичаје и праксу туђу хришћанском предању Истока (рукополагање жена за „бискупине” и „пасторине” толерише у својим редовима заједнице које легализују противприродни блуд (хомосексуализам и лезбејство).

Због свега овога безусловно тражимо да се што пре изврши одлука Св. архијерејског сабора о иступању наше цркве из ССЦ. Неодржива је као неистинита тврдња да ми то не можемо учинити, осим у заједници са осталим помесним црквама, обзиром да је свака црква понаособ ушла у ССЦ. Такође, није истина да је учешће православних у екуменском покрету засновано на Светом предању. Јерусалимска, Грузијска и Бугарска црква ССЦ су напустиле, а московска патријаршија се повукла у статус посматрача.”

Не изненађује што се о Сопоћанском апелу не само не говори, већ кажу да су и потписници апела били прогањани, а владика Артемије је морао много да се правда својој браћи у Христу. По непотврђеним вестима, претило му се и рашчињењем. Такође не изненађује што је, кад се на Сабору у Новој Грачаници код Чикага, 5. и 6. новембра 2002, тражила подршка за Сопоћански апел, јер дубоко задире у срж православља и Светосавља, владика Лонгин онемогућио дискусију о томе, не дозволивши ни да се апел прочита. Владика Лонгин је укратко објаснио апел и саопштио да је то блиско нашем ставу, али да нема потребе да се формално о томе доноси одлука. Као и владика Лаврентије, и он је лепо декламовао о светосавском путу и хришћанској љубави, али ни формално ни неформално не подржа Сопоћански апел.

У овом ауторском тексту се износе ставови и поводом односа једног дела свештенства СПЦ према Јовану Павлу Другом, али за потребе овог elaborата је важан готово општепознати став који износе сви аутори о умешаности Јована Павла Другог у злочине над Србима. Критике које се наводе на рачун дела свештенства СПЦ само доказују да је Јован Павле Други насрнуо и на СПЦ куповином и врбовањем свештеника.

36. 10. У часопису „Покрет”, од 1. новембра 2005. године, под насловом „Уједињење у мржњи према православљу – ко је одредио судбину овог дијела Балкана”, објављен је текст Драгана Млађеновића (преузето са сајта Српска политика):

Писац Фердинанд Лундберг је написао књигу „Рокфелеров синдром”. На 205. страници ове књиге читамо: Једна од ствари која се губи из вида када је реч о браћи Рокфелер, јесте отворен пролаз који они имају до канцеларија на највишем нивоу, како у земљи тако и у иностранству. Дејвидов позив из Чејс Менхетн банке може да откључа и најчвршћа врата на највишем нивоу, широм света, исто као и позив председника САД. Можда чак и пре. То је моћ!

Ову тврдњу поткрепљује податак да се током 1973. године „некрунисани цар света” Дејвид Рокфелер сусрео са двадесет седам председника различитих држава, укључујући и челнике СССР-а и Кине (Гери Ален: „Досије Рокфелер”, стр. 28).

Ова чињеница је заиста запањујућа, јер народ Сједињених Америчких Држава никада није изабрао господина Дејвида Рокфелера на неку државну функцију захваљујући којој би он могао да званично представља владу САД!

Пример Рокфелерове моћи и утицаја, који задивљује и уједно застрашује, био је сусрет Дејвида Рокфелера са тадашњим првим човеком Совјетске комунистичке империје Никитом Хрушчовом у јулу 1964. године. Њихов пријатељски разговор у четири ока трајао је више од два и по сата. Кажемо

„пријатељски”, јер како би другачије могли да назовемо разговор који воде челник супер – силе каква је у то време била држава СССР, и човек који нема никакву државничку функцију.

Јавност никада није ништа сазнала о садржају разговора ове двојице људи (а мало је вероватно да ће то икада сазнати), али је Никита Хрушчов после непуна четири месеца, у октобру 1964. смењен, тачније – уклоњен са власти, без икаквог званичног образложења. (У комунизму се одлуке партијског руководства никада заправо нису ни образлагале јавности) Није ли је тада „председник Главног одбора” сменио „управника неке мале локалне филијале”?

Питање остаје отворено.

Оснивање

Организациони састанак Трилатералне комисије одржан је на имању Дејвида Рокфелера 23. и 24. јула 1972. године. Комисију, као јавну организацију је заправо основао полу-тајни Савет за иностране односе, чији је председник тада био свемоћни Дејвид Рокфелер. На овом дводневном оснивачком састанку учествовала су чак осморица чланова СИО. Поред ових Американаца, састанку су присуствовали и представници Јапана и земаља западне Европе, па је нова организација, која је обухватала три светска региона, добила назив – Трилатерална комисија. Замишљена је као полујавна установа, па је објављено и званично саопштење какви су сврха и циљеви ове Комисије: блиска трилатерална сарадња у циљу очувања мира, управљања светском економијом, подстицаја економске реконструкције и ублажавање светског сиромаштва, што ће повећати шансе за глатку и мирну еволуцију глобалног система. (Barry Goldwater: „With No Apologies”, New York, 1979, p. 299, „Без извињења”).

Познајући лицемерну ћуд оснивача организације, многи су посумњали у искрене побуде овог красноречивог манифеста, па су се потрудили да то и објасне широј јавности. Сенатор Бери Голдвотер је у својој књизи „Без извињења”, на страници 299, написао следеће: Оно што трилатералци заиста смерају јесте стварање светске економске силе надређене политичким владама земаља чланица. Као креатори и управљачи таквог система, они би владали светом.

На оснивачкој скупштини Трилатералне комисије био је и млади пољски интелектуалац господин Збигњев Бжежински.

Важно је задржати се на личности овог политичког мислиоца (јер је организација коју је основао против свих „идеологија”!). Родио се 1928. године у Варшави као син пољског дипломате Тадеуша Бжежинског. Године 1949. је примио америчко држављанство и затим студирао политичке науке у Харварду, где се упознао са Хенријем Кисинџером. Оженио се ћерком чехословачког председника Бенеша. Године 1961. постаје директор Института за изучавање комунистичких проблема (!), који финансира Рокфелерова фондација.

Идеолог Бжежински

У својству директора овог Института, господин Бжежински ће 1970. године објавити своју најпознатију књигу „Између два доба” („Between Two

Ages”). Господин (или тачније друг) Бжежински је усвојио политичко-економску философију Карла Маркса, па је себи поставио задатак да и Американцима и целом свету објасни благодати комунизма. На 72. страници његове књиге пише: „Марксизам представља следећу животну и стваралачку фазу у сазревању човека над унутрашњим пасивним човеком и победа разума над веровањем”. На следећој, 73. страници читамо: „Марксизам је служио као механизам људског прогреса чак и када је пракса често изневеравала његове идеале. Тејар де Шарден (Teilhard de Chardin) је рекао: Иако монструозан, није ли савремени тоталитаризам у ствари искривљавање нечег чудесног и, према томе, веома близак истини?”

На 300. страници ове подебеле и амбициозне књиге Бжежински износи закључке и најављује: „На економско-технолошком пољу већ је постигнута сарадња, али ће даљи прогрес захтевати веће жртвовање. Интензивнији напори ће морати да буду предузети да би се образовао нови светски монетарни систем, уз последични ризик за тренутно повољну америчку позицију. Овај ’нови монетарни систем’ подразумева замењивање долара неком валутом заједничком за цео свст, а последица тога би био пад животног стандарда у развијеним земљама, на првом месту САД”. Зато друг Бжежински за почетак предлаже постепено формирање све контролисанијег и све више усмераваног друштва (стр. 252), да би такво друштвено кретање на крају довело до безболног формирања светске владе: „Кретање према већој заједници развијених народа... не може се постићи стапањем постојећих држава у један већи ентитет. Има више смисла покушати да се постојеће државе повежу путем различитих индиректних веза и већ растућих ограничења националних суверенитета”. (стр. 296) То је и био разлог стварања Трилатералне комисије: „Кретање ка таквој заједници ће у свакој варијанти захтевати две свеобухватне и међусобно преклапајуће фазе. Прва од њих ће бити ковање веза будуће заједнице између Сједињених Америчких Држава, западне Европе и Јапана. (стр. 296)

Мржња према Русији

Судећи, дакле, по књизи „Између два доба”, идејни творац за формирање Трилатералне комисије је био Збигњев Бжежински. Он, дакле, не искључује могућност формирања светске владе, чему тежи „прогресивни свет”, али сматра да ће овај циљ моћи лакше да се оствари када се постигне контрола над развијеним нацијама које ће се тесно повезати.

У то време, као директор Рокфелеровог института за изучавање комунистичких проблема, Бжежински је објавио још две студије – „Алтернатива за поделу” (1965) и „Технотронична револуција” (1971). Судећи по овим књигама, могу се издвојити три главне тенденције политичког размишљања Збигњева Бжежинског:

1. против свих национализама
2. против Русије и
3. против европских и јапанских тежњи за независношћу у односу на Америку.

Марксистичка оријентација друга Бжежинског, појачана традиционалном пољском мржњом према Русима доводи га до оправдања большевизма: историјска улога стаљинистичког комунизма састојала се можда у томе да се ограниче последице једног националног буђења и чак интензивног империјализма, које је руски народ познавао. Један француски новинар из тога извлачи закључак: „Без Стаљина, царистичка Русија би постала 'шовинистичка модерна диктатура', много опаснија него большевичка Русија. Према томе, са Совјетским Савезом се могло разговарати и преговарати као са мањим злом, јер је большевизам зауздавао руски империјализам, али према националној Русији не треба имати милости”. Овај амерички и пољски русофобни став, који се подудара са большевичким, проширује се и на све мале државе и националне заједнице са чврстим историјским утемељењем и националном свешћу, као што је српска држава и народ.

Речит пример даје „Црвена Кина” из осамдесетих година, после смрти Мао Це Тунга. Американци су се годинама надали да ће Кина једног дана заузети у рат против СССР-а. Због тога је Трилатерална комисија у мају 1981. године одржала годишњи састанак у Палати народа на тргу Тјен Ан Мен у сред Пекинга, уз добродошлицу тадашњег председника Денг Ксиаопинга. Али чим су почели преговори између Кине и Совјетског Савеза, баш приликом званичне посете председника Горбачова Кини, у Пекингу се „спонтано” дигла побуна на истом тргу Тјен Ан Мен. Кина је изневерила своју мисију, и сва западна штампа је оборила дрвље и камење на „комунистички терор” против студената и недужног становништва.

Најгласнији критичар Трилатерале, републикански сенатор Бери Годвотер, у поглављу „Владари који нису изабрани” у поменутој књизи „Без извињења”, објашњава који су стварни циљеви ове организације: „По мом мишљењу, Трилатерална комисија представља вешт, координисан покушај да се приграби и учврсти контрола над четири центра моћи: политичким, новчаним, интелектуалним и верским”. (стр. 297)

Идејни творац Трилатералне комисије и њен водећи теоретичар, Збигњев Бжежински постарао се да његове марксистичке идеје буду остварене. Годину дана по оснивању Комисије 1973, Бжежински је у јужној држави Џорџији (дубокој каубојској провинцији), открио тадашњег гувернера ове државе, који се звао Џими Картер, и препоручио га Рокфелеру као талентованог студента марксистичке доктрине. Џими је заиста био вредан, прочитао је целу књигу свог учитеља Бжежинског, што признаје у књизи „Why not the Best?” (Nasaville, Tennessee, 1975, п. 146, „Зашто не најбољи?”), коју је касније сам написао: „Чланство у комисији пружило ми је изванредне могућности да учим, а многи њени чланови помогли су ми да добро проучим међународне односе”.

Већ ујесен 1973. Дејвид Рокфелер позива симпатичног и перспективног Картера на „радну” вечеру коју је за њега уприличио у једном отменом лондонском ресторану.

О чему су тада причали вероватно ће остати тајна, али оно што се после непуне три године (1976) догодило, знају сви: Рокфелерова „трилатерална” пигмалионска креатура из Џорџије, Џими Картер, постао је нови председ-

ник Сједињених Америчких Држава! Картерову председничку кандидатуру подржали су и сви чланови Савета за иностране односе, наравно!

Џими Картер је као марионета трилатералаца председниковао само један мандат – од 1976. до 1980. За четири године, колико је играо у такту Трилатералне светске владе, Џими је ипак стигао да учини много неправде и безакоња, и да у црно завије многе људе и народе широм света. Ево сажетог списка главних Картерових злочина:

1. Издаја иранског шаха Резе Пахлавија и његово протеривање, и подршка верском вођи Исламске револуције имаму Хомеинију, који је са својим панисламизмом противник националних држава и тиме на линији Трилатерале.

2. Подршка комунистичким терористима у Јужној Африци.

3. Изручење Панамског канала комунистичком диктатору Торихосу.

Тако је захваљујући новој организацији светских управљача – Трилатералној комисији, „баук комунизма” наставио да се шири по свету.

Овај текст се наводи да би се закључило с ким је Јован Павле Други склопио савез. Он је у овој комисији пронашао савезника за разбијање Истока, а Збигњев Бжежински је имао одлучујући утицај при избору Јована Павла Другог.

36. 11. У часопису „Покрет”, од 15. новембра 2005. године, под насловом „Кроатизација православних Бокеља – Најновији напад Ватикана на најсрпскији град у Црној Гори”, објављен је текст Војислава М. Белоице:

Перфидно потурање „кукавичјих јаја” херцеговској власти; Култ Леополда Мандића смишљен у сврху покатоличавања Срба у Боки, под изговором екуменизма.

Вјековна настојања Ватикана да преко својих милитантних представника, или покрета као што је усташки, трећину Срба побије, трећину покатоличи, а преостале (који избјегну погром и не повинују се покушају унијаћења) протјера са православних простора, није нова чињеница.

Намјерно или не, али и даље се, све отвореније, нападају православци у Херцег Новом. Један од најновијих покушаја (поред традиционалних организовања „машкара и карневала”, музичког фестивала „Сунчане скале” и других „културних” програма) кроатизације најсрпскијег града у Црној Гори је пролетошњи предлог (јединог одборника Грађанске партије) да се на кући у херцеговској улици Степениште 28. октобра бр. 17 постави спомен плоча са текстом: „У овој кући се 12. 5. 1866. г. родио католички светац Леополд (Богдан) Мандић. Плочу поставља град Херцег Нови”.

Злоупотребљени Мандић

И, „за чудо”, без обзира што су у овој општини, већ неколико година, на власти „просрпске” странке (како их крсте експоненти републичког дукљанског режима) предлог би на сједници СО Херцег Нови „прошао” да, прије гласања, није реаговао одборник СНП Велимир Влаовић. Истичући да је предлог „класичан примјер ватиканског освајања православних простора у виду ширења католичанства и националног раслојавања Боке”. Влаовић је то образложио навођењем бројних знаних догађаја таквог дјеловања на

ОВОМ ТЛУ.

Позитивна одлука, по Влаовићу, била би само „мали корак за Грађанску партију, а велики за Ватикан”. Из тих и других оправданих разлога, он је апеловао да се предлог не усвоји. Након жучних реаговања и реплика знатан број одборника који су имали намјеру да подрже предлог промијенио је мишљење па исти није изгласан.

– Богдан (касније Леополд) Мандић је био изразито низак растом. Он је неке своје муке хтио да ублажи посвећујући се католичкој вјери. Као личност се формирао у вријеме врло агресивног, према православљу, папе Лава XIII, који је писао свим православним патријарсима позивајући их да пређу у римокатолицизам. Наравно, на такву глупост они су му одговорили чувеном посланицом којом су одбили понуду. Служећи папи, који је свим силама настојао да покатолички православне, Леополд Мандић је хтио да нешто учини за католичку цркву. С обзиром да је био задужен да у Падови исповиједа људе, што није нимало било лако, а вјерујући да нема друге истине осим оне коју пропагира Ватикан, он је желио да се врати у Херцег Нови како би својим дјеловањем православне Бокелје „привео папи”, сматрајући да ће им учинити велико добро – каже у разговору за „Покрет” архијерејски намјесник бокоторски протојереј-ставрофор Момчило Кривокапић.

Он наводи да Леополд није био лоша личност, али је његово увјерење да римокатолицизам једини спасава било дјетињасто. Као занесењак, он је часно служио исповједницима. Међутим, Ватикан је злоупотребио његов култ.

У функцији прозелитизма

Јасно је као дан, да је култ Леополда Мандића смишљен у сврху покатоличавања православних Срба у Боки. Измишљотином да је Леополд рођен 12. маја, на дан Светог Василија Острошког, римокатолици покушавају да парирају култу Светог Василија. Желе да од Боке направе „заљев” хрватских светаца и „олтар Домовине”.

Да је то тачно, потврђује и писмо које сам добио од једног римокатоличког свештеника из Дубровника, чије име вам не могу рећи, да не би имао последица, пошто је још жив. У том писму он између осталог пише, да предмет Леопола Мандића не би из фиоке био извађен у наредних тринаест година да није у функцији садашњег покушаја покатоличавања православних Бокелја – објашњава отац Момчило Кривокапић. По његовом мишљењу, инцидент са предлогом да се постави поменута плоча у Херцег Новом у сврху је актуелизације горње приче.

Херцег Нови има много изузетно значајних личности. Када се поставе спомен табле њима, нека се постави и Леополду Мандићу. Не може се Леополд издвајати од личности много значајнијих од њега. Очито да је то темпирано урађено, истиче отац Момчило, додајући да је „култ Леополда Мандића” само један од многих покушаја Ватикана да под изговором екуменизма, покатолички православне грађане Боке.

Чињеница да је Леополд Мандић проглашен за блаженог, а потом и за свеца, у функцији је прозелитизма Ватикана. Но, када се све то зна, чудно зашто се и херцеговска „просрпска власт” мири са даљом кроатизацијом ове општине.

Светог Василија прогласили католиком

Колико Ватикану сметају чудотворства православног свеца Василија Острошког, говоре и фалсификована документа у којима се тврди да је он свет зато што је прешао у римокатоличку вјеру. Крајем 60-их и надбискуп барски Александар Токић, након инкогнито (у цивилу) посјете манастиру Острог, у књигу утисака је уписао да Св. Василије треба да поведе свој народ ка црквеном јединству онако како је и он то урадио... То исто заговара и которски дон Бранко Сбутега и остали бојовници Ватикана. За вријеме проглашења Леополда Мандића за блаженог, загребачки кардинал Шерпер (који је својевремеио био секретар кардинала Степинца), у својству шефа озлоглашене конгрегације за пропаганду римокатоличке вјере, у сред Херцег Новог је затражио да се грчко-источњаци из Боке приведу у римокатолицизам. Пошто је Шерпер тада био један од првих људи до папе, онда је све јасно – илуструје протојереј ставрофор Кривокапић.

Сачувани дио преписке Леополда Мандића потврђује његов завјет да „поврати источњаке”, у крило „праве вјере”. Доносимо неколико извода из различитих писама:

24. травња 1915. На спомен.

Данас, то јест 24. травња 1915, славећи мису завјетовао сам се Господину нашем Исусу Крису за повратак одијељених Источњака у католичко јединство.

Сам Господин Исус, будући да је помирница за гријехе (усп. 1 Ив 2,2) цијелога свијета, он је помирница и за оне народе. Па зато сврху свога живота, наине смисао свега мојег постојања хоћу, одређујем: послужити тој божанској љубави Христа Господина. Ф. Леополд Мандић, О. Ф. М. Цап.

30. коловоза 1931.

...Зато, моја жеља да заслужим повратак одијељених Источњака у католичко јединство Божје је дјело, којим се Крест Господин удостоји и по мојој служби спасити оне народе. То јест, не дирајући у моју слободу, у потпуној слободи моје воље приказује се на том светом олтару за њихово спасење, тако сам ја свјесно и хотимично савршено слободно послушан самим вјечним одлукама. Тако Крест Бог, без најмање повреде људске слободе, њој заповиједа, њу покреће како хоће.

Зато данас обнављам своје завјете за одијељене Источњаке и као да почињем изнова. Исусу Крису Господину нашем и преблаженој Дјевници Марији обнављам своје завјете, као залог нека буде служење душама. Брат Леополд из Херцегновог, О. М. Цап.

12. листопада 1937. у Венецији, у самостану Пресветог Откупитеља.

На трајни спомен. Пред Богом. Да служим Господину нашем Исусу Крису, да се сам Господин удостоји испунити за своје стадо одијељених Источњака, који лутају као овце које немају пастира...

...Завјетом се обвезујем да ћу сваки дан и свјесно све снаге свога живота употребити – узевши у обзир моју болест – на начин како сам већ за себе одредио, за промицање повратка истих одијељених Источњака у католичко јединство.

Зато понављам: пред Богом се обвезујем споменути завјетом (као што су ми моји изповједници већ допустили, дапаче савјетовали) да послужим Господину нашем Исусу Крису да се удостоји извршити своје божанско послање: И бит ће једно стадо и један пастир. Пред Богом, ја више не смијем сумњати да ли сам позван или не да за то добро дјелујем. Јер мени је сама истина постала савршено јасна”.

Из овог текста се закључује да Ватикан не бира средства која може да употреби да би постигао циљ. Дакле, и најмањи детаљ се користи и злоупотребава. Ако то може да чини римокатолички лаик, као што то ради предлагач који тражи да се постави табла са натписом, онда може да се претпостави како то чини Јован Павле Други, као незаблудиви са јаким полугама власти.

36. 12. У часопису „Ревивија 92” од 11. фебруара 1994. године, под насловом „Ватикански ратни поклич” објављен је текст Станке Дудварски:

Појавом књиге Александра Антонића „Ватикански тунели за разбијање Југославије” документарно је разобличена улога светске католичке мултинационале и њеног поглавара у сецесији и производњи рата на овим просторима.

Стратегија једног од главних рушитеља и разбијача Југославије, Ватикана, и није тако недокучива. Није реч само о томе да је Ватикан благословио све који су директно и отворено учествовали у тој срамној работи, већ и о његовом активном деловању у стварању такозваног „новог светског поретка”. О томе аутентично и искључиво на темељу објављених чињеница говори књига „Ватикански тунели” Александра Антонића, оцењена као својеврсни наставак познатог дела америчких аутора Мајкла Аронса и Џона Лофтгуса, „Пацовски канали”.

И Антонићеву књигу, и стратегију Ватикана прецизно објашњавају и анализирају Светозар Радишић, из Центра за стратешке студије и политику одбране Војске Југославије и Оливер Потежица, дипломата и публициста. Указују да је дошао тренутак отрежњења српског народа и откривања истине.

Теорија завере

„Теорије завере” нису само стање нашег духа због услова у којима се налазимо, израз нашег страха од изазова будућности, или остатак болшевичког бављења прошлошћу – тврди Потежица. – „Ватикански тунели за разбијање Југославије” недвосмислено показују на делу ту „теорију завере”, чији сам и ја заговорник. Доказ јој даје наша политика, у једном ширем смислу и условно речено, заправо „завера”. Никога не треба да чуди што многи на просторима бивше Југославије, можда израженије него у другим деловима света, на тај начин доживљавају политику ове верске парадржаве.

Када је реч о Ватикану у савременом свету, наставља Потежица – морамо констатовати да, док истовремено тражи превентивно-хуманитарно бомбардовање српског народа и шаље неке сигнале да би папа Карол Војтила дошао у посету Југославији, Ватикан заправо наставља покушаје да се „прошверцује”, да тако кажемо, у нови светски поредак. Ако за тренутак можемо да зажмуримо пред чудним „чињеницама” и двојним аршинима Ватикана према српском народу, као што је неспојивост папиних апела за мир током

рата у Заливу и упорних захтева да се бомбардују Срби у бившој БиХ, или недавну Недељу солидарности са балканским народима у Ватикану као медијску припрему за евентуално бомбардовање Срба (да не помињемо раније његово ангажовање око Весне Босанац и мртву трку ове парадржаве са Немачком код признавања сецесионистичких република бивше Југославије), морамо да закључимо да ова феудална квази-држава има проблема са принципима и идејама „новог светског поретка”. Са демократијом, људским правима, либерализмом, тржишном економијом”.

Ватикан одржава семинаре о људским правима, а није потписник Европске конвенције о заштити људских права – тумачи наш саговорник. – Један, чак врло конзервативан лист, као што је немачки „Франкфуртер алгемајне цајтунг”, недавно је критиковао Ватикан због кршења људских права у црквеним институцијама. Коначно, зар не би сличан међународни статус као Ватиканов (субјект међународног права, члан ОУН и дипломатска суперсила) могли тражити легитимно и хиндуси, муслимани, православци, будисти и други?!

Произвођач кризе

Потежица даље објашњава да „када се преведу на језик политике начела Катехизиса Ватикана, објављеног крајем 1992. године, може се видети да је католички прозелитизам и мисионарство, за сада, усмерен пре свега према православљу, док се са исламом настоји изградити својеврстан однос „суживота”. Што се тиче протестаната, они ће дуже време морати да чекају на „перестројку” у ватиканским редовима, док се осталим религијама мисионарство посредно наговештава. Активније постављање католичке цркве се, можда, најбоље данас може анализирати на примеру кризе на просторима бивше Југославије, посебно имајући у виду чињеницу да је једна од идеја вођила новог Катехизиса пацифизам, односно превенција рата у ширем смислу. Коначно, на примеру бивше Југославије поново је примењен ватикански модел решавања националног питања, када је народ који говори исти језик подељен, на основу верске припадности, у три различите нације. Због сличног историјског експеримента данас се распада и Белгија.

Према мишљењу Оливера Потежице, Александар Антонић је веома лепо описао деловање реда „Опус Деи” и ватиканске обавештајне службе, и објашњавао о активностима бечког надбискупа Франца Кенига, о коришћењу култа Марије, о феномену Међугорја, о мајци Терези, о институцијама и организацијама као што су Завод светог Јеронима, Малтешки витезови и Заједништво и ослобођење, о деловању Ватикана међу Албанцима и слично. Закључује цитатом из Антонићеве књиге да се „ватиканско католичанство ставило, и ставља, у службу најцрњег национализма да би тај најцрњи национализам користило у сопствене експанзионистичке сврхе”.

Светозар Радишић се не може отети утиску да су створени услови у историјском тренутку када се враћа прогнана истина. По њему, живимо у времену када се настављају дела Симе Лукин Лазића, Јована Дучића, Стерије Поповића, Скерлића, Рајића, Милоша Црњанског и других великана који су о евентуалном индоевропском пореклу Срба и фалсификовању хрватске историје знали много више него што ми знамо готово сто година после.

Истина о Србима

Учили су нас задњих деценија да је „Greaca fides – nula fides”, што једноставно значи „Грчка мудрост – никаква мудрост”. А то је још од 1054. године, када је почела сатанизација Срба, проистекла из делатности католичке цркве, значило „православље – ништавна вера”. Колико је дубока прошлост непризнате „теорије завере против Срба и православља”, може се просудити на основу текста под насловом „Упутства како треба путовати преко мора”, која је 1332. написао Доминиканац Буркард за потребе папског двора. Фратар је предложио уништење двеју шизматских држава, Србије и Грчке, јер су „одбацили католичанство”. Занимљив је и податак да је Римска курија 1603. о делу Мавра Орбинија „Сумарни преглед историје појединих словенских држава на Балкану до најезде Турака” уврстила у попис забрањених књига због тога што је отац панславизма поменуо неке „осуђене ауторе”, то јест неке младе православне Грке и неке немачке протестанте. Тако је и после Порфирогенета, и Ватикан непосредним утицајем прекрпао српску историју.

Светозар Радишић је указао на промоцији књиге „Ватикански тунели за разбијање Југославије” да се Антонић само придружује другима који готово свакодневно откривају запретане истине о српском народу. Пре неколико дана промовисане су и књиге „Српски етнички простор” и „Речник заблуда”, у задњих неколико година настале су, или репринтоване и оне попут „Срби... народ најстарији”, „Срби у давнини”, „Хрвати”, „Катена мунди” и сличне. То су књиге које имају значајну улогу и због тежње да се покрену нова истраживања која ће допринети вођењу заснованије политике одбране. С тог аспекта, „Ватикански тунели” су веома значајна књига за политику одбране, која нуди бројне податке неопходне за анализе и истраживања која би требало да нам помогну у формулисању националних интереса и циљева, као и приликом стварања националног програма.

Лицемерје богообмањујућег католицизма, којег религијски изрођени Ватикан натура свету, посебно је изражено у личности папе Војтале, за којег је у Америци објављено да је њихов „пастир”, припадник тајне организације „Опус Деи” (Свете мафије), да је за време Другог светског рата здушно помагао немачке нацисте, а сада, у свакој прилици, говори да је света дужност сваког католика да се бори против „православних шизматика” и „јеврејске пошасте” – образлаже Радишић. – После, по свему судећи, вишевековног „брисања меморије о српској повести”, у којем је Ватикан одиграо, уз германску школу, кључну улогу, српски народ је један од ретких који зна само за своју релативно блиску прошлост, који не тежи, или бојажљиво тежи свом одређењу, не зна шта је његово и криви себе и за непостојеће грехове и, што је веома индикативно, изједначује своје грехе жртве са гресима целата. На пример, судећи на основу ТВ емисија, многи наши професори не знају чији је Вуковар и у каквом је историјском статусу Дубровник. Књиге овог типа би требало да допринесу освешћењу и бољој подлози за одлучивање о приступима политици и за формулисање циљева.

Питање опстанка

Мноштву података које је навео Антонић, по Радишићу, не треба ништа додавати, али оно што се намеће као порука је да се мора учинити све што је

могуће да Ватикан не оствари и ону другу – нехришћанску улогу у будућим временима. Књига даје довољно информација за истраживања која би требало да осветле примарне циљеве ватиканске политике, у којој се не бирају средства за ширење његовог утицаја.

Нашем менталитету још је несхватљиво да се Хрвати стварају покатоличењем Срба, а муслимани исламизацијом Срба, и да тај подмукао и лицемеран процес нема негативних реперкусија по будућност тих квази нација – наставља Радишић. – Свет западне цивилизације који се шири и преко утицаја Ватикана, помоћу разних сценарија, катехизиса и протокола, када скине маску, врло вероватно неће имати сигурну и светлу будућност. Зато треба захвалити аутору „Ватиканских тунела” за још један прилог који ће послужити за њихово раскринкавање које је, на жалост, уско везано и за опстанак СРЈ.

Радишић наводи шта је пре седамдесет и више година тврдио Алфред Краус, угледни генерал пешадије у време цара Карла, 1917. године, кандидат за више значајних места у војном врху Аустроугарске, чак и за министра председника, у књизи „Узроци нашег пораза”. Дивећи се, за наша схватања непоштеним и подмуклим гномама енглеске политике „Право или неправо – мој народ” и „Мисао политике борба, а њен дух – победа”, Краус је сматрао да немачки народ, због енглеских подвала, обмана, лукавстава и перфидија може опстати једино уколико прихвати исти приступ одбрани. Сада њихове приступе тешко можемо да разликујемо.

За наше саговорнике „Ватикански тунели” су – едукативно штиво. Као и Броун у „Великим обманама Другог светског рата”, и Антонић нас учи „да не бисмо надграђивали постојеће заблуде о најновијем ’новом светском поретку’. Сада када нам се показује утроба и крвоток звери, неопходно је, уз наведена дела, сместити и ово. У Законику Номоканон, који је Свети Сава написао у Студеници, како вели Радишић, поручено је да „ко не зна добро ову књигу, ни самог себе не зна ко је”. Није, дакле, довољно прихватити фразу „ко зна – зна”. Морамо сви знати, а прилика је да сазна што више нас. Само тако знаћемо за шта су нам се преци борили и само тако ћемо моћи да се одредимо и окренемо будућности.

Промоција

Промовишући књигу „Ватикански тунели за разбијање Југославије” Александра Антонића, дугогодишњи експерт Савезне владе (бивше Југославије) за односе државе са верским заједницама, Радован Самарџић, истиче да Ватикан нема посебан однос према Југославији, већ да је на делу нова евангелизација, односно враћање свих који су се католичанства одрекли, или су га одбили. То је стратегија која се примењује у свим социјалистичким земљама.

Историчар Вељко Ђурић је напоменуо да је ово друга књига о деловању Ватикана штампана ћириличним писмом. Повукао је паралелу између онога што је још 1937. године рекао папа Пије XII, када је Југославија одбила конкордат и онога што ових дана говори надбискуп Франтишек Перко, да ће „доћи дан када ће све ове земље зажалити што нису прихватиле католичанство”.

И управник Музеја СПЦ, магистар Слободан Милеуснић, је указао на доследност духовног геноцида Ватикана према православљу, као и да ватикански тунели постоје од Аустрије до Аустралије. Антонићева књига у 30 историјских сведочанства је, вели Милеуснић, слика ужаса који нам се дешавао у прошлости и који нам се дешава и данас.

Мада се текст односи на промоцију књиге из 1994. године, за овај елаборат је важан зато што су сви учесници на промоцији у својим коментарима до детаља погодили стратегију коју ће да примени Јован Павле Други. Дакле, Ватикан и његове папе су предвидиви, јер следе једну матрицу која се вековима реализује. Наравно, када је у питању Ватикан и Јован Павле Други, онда су злочини над Србима такође предвидива последица те и такве политике.

36. 13. У часопису „Ревизија 92”, од 23. септембра 1994. године, под насловом „И папе у масонском ешалону” објављен је текст Светозара Лесковчанина:

Бројни гафови и неочекивани политичко-верски обрти папе Јована Павла Другог нескривено указују на испреплетаност његових поступака са масонским прекрајањем света.

Откуд Малтешки витезови у Генералној скупштини Уједињених нација са статусом посматрача и ко је све укључен у стварање ватиканске „планетарне” религије.

У последње време фамозни „Малтешки витезови” и 74-годишњи врховни поглавар римске Свете столице Карол Војтила нескривено и чини се веома упорно раде на остварењу приближно истог циља. Монашко-витешки ред Светог Јована Јерусалимског, основан у Јерусалиму пре скоро 900 година (1118), скренуо је у новије време пажњу јавности на своје постојање када су неки његови представници крајем прошле године покушали да се домогну руке Светог Јована, после тврдње митрополита црногорско-приморског Амфилохија, да се она налази у манастиру на Цетињу и нарочито недавно, када је објављено да им је Генерална скупштина Уједињених нација одобрила статус посматрача.

О међусобној преплетености Ватикана и „Малтешких витезова” јасно говори и чињеница да је реч о реду који егзистира под окриљем Римокатоличке цркве. С друге стране, вероватно, у историји медијски најактивнији папа, непосредно заинтересован за све политичке процесе у свету, ређа гаф за гафом. За нешто више од годину дана створио је нову кошалинску војну доктрину и повратио утицај католичке цркве на војску, наредио је прање и рестаурацију Микеланђеловог „Страшног суда” у Сикстинској капели (чиме је по мишљењу сликара умањио вредност тог светског бисера и тиме изазвао скандал), написао је нову енклитику која је изазвала подозрење међу кардиналима, прогласио еванђеља сумњивим, прогласио Курта Валдхајма витезом... Хоће да обједини подељено хришћанство и, како каже, „византијско и римско искуство”. Како је почео, вероватно ће управо он разоткрити мистерију коју крију трезори Ватикана о стварном садржају оригинала Библије, после њеног прекрајања на Екуменском савету, одржаном далеке 325. године у организацији римског цара Константина.

Завера против Бога и човека

Иако је, како је својевремено Дарси Озборн забележио, политика Ватикана недостижна и збуњујућа, „јер се тамо рачуна у вековима, а планира за вечност”, мозаик истине и историјске повезаности тајних организација и са знања о стварању нове планетарне религије о којој је писала Аленка Гомеш-шчек. Та тежња да се људска слобода спонтано прилагођава на једно и динамику целине, која је у њој присутна и са њом идентична, све више постаје основа религије. Међутим, та теолошка догматика одговара и жељама творца „поретка над порецима” који треба да обележи почетак 21. века. Јер, тако човек постаје део система коме ће прилагодити и своју слободу. Уколико се идеје Ватикана, на челу с Каролом Војтилом, и наднационалним јавним и тајним организацијама остваре, била би то нова парадигма и идеологија „новог времена”.

Хим Шо, који је догурао до највишег, 33. масонског степена, у књизи „Смртоносна обмана: Врхунски масонски вођа раскринкава слободно зидарство”, описао је масонерију као антихришћанску, неморалну и лажљиву. Сваковрсна глобализација, у којој је део поништавање религијских специфичности, је на неки начин и антихришћанска, баш као што је и против свих осталих религија. Управо то и јесте занимљиво јер је папа један од челних људи тог процеса. О томе сведоче његова дела. Др Ратибор Ђурђевић, бојећи се за опстанак цивилизације и хришћанства, у књизи „Масонерија – завера против Бога и човека кроз векове и данас” повезује Комитет од 300 (за који каже да „моћ Комитета од 300 превазилази моћ свих влада света”), Римски клуб и Ред Св. Јована, а Александар Антонић повезује поменути ред и садашњег папу. Ђурђевић, при томе, истиче да масони, укључно из реда Малтешки витезови, не посећују богослужења, те да су њихове церемоније постале замена за службу Божију. Наравно, уз папски благослов и толеранцију.

Суверени ред Малтешких витезова са седиштем у Риму у Виа Ница бр. 81 (или Виа Когдоти 68), учествовао је у финансирању велике куповине „калашњикова” за Туђманове бојне. Има амбасадоре у више од 50 земаља (71 земаља чланица Уједињених нација предложила их је за свог члана). Александар Антонић је у књизи „Ватикански тунели” навео да шефа тог клана Ватикан признаје као кардинала, а да чланови реда могу, преко за њих резервисаног локала 3101, разговарати с папом у свако доба дана и ноћи. Моћ сконцентрисана у реду лакше се може разумети када се помену нека од имена чланова: Ањели (шеф „Фијата”), Ђулио Андреоти и Франческо Косига (италијански председници), Вилијам Кејзи и Џон Мекон (бивши шефови ЦИА), Александер Хејг, бивши државни секретар САД, Борис Јељцин и Бил Клинтон (Јељцина су, ако то није била фотомонтажа, сликали у одори Малтешких витезова и објавили слику на ТВ и у руској штампи („Правда” и „Советска Русија”), а за Клинтона тврде (на пример, Драган Малешевић Тапи) да је члан групе Билдерберг и малтешких витезова). Томе треба додати да је више пута објављено, без демантија, да папа припада елитном делу организације „Заједништво и ослобођење” односно организацији такозване беле масонерије „Опус Деи”. Када се на једном месту споје Ватикан, Ција и државници, сваковрсна моћ и утицај на светска кретања су само природна последица, а сличност њихових поступака готово да не може бити случајна.

Неспорно је да је Ватикан држава која своје пространство ограничава најудаљенијим католичким црквеним објектима у односу на „вечни град”, да не бира средства да придобије у своје редове припаднике других вероисповести и да је склон, такозваном, религиозном роварењу и стварању националних или религиозних немира. Иако има само симболичне снаге за обезбеђење, под његовом контролом вођени су многобројни и разнообразни крсташки ратови у којима су учествовале и папе (на пример, папа Павле III). Садашњи поглавар је вероватно најмилитантнија „света личност” која се обраћала народу на Тргу светог Петра. Реч је о антимодерном папи чија најновија енциклика, „Истинска светлост” ипак има и модерну конотацију уколико се стварање новог светског поретка (НСП) може сматрати модерним. Наиме, најновија енциклика је написана с циљем да се осигура потпуно потчињавање центру, што је предуслов владања и централизоване моћи као суштине НСП-а.

Најмилитантнија „света личност”

Наднационално потчињавање спомиње и холандски принц Бернارد (чија је породица главни власник компаније „Ројал Дач Шел оил”) речима: „Тешко је преваспитати људе који су подигнути на национализму да прихвате идеју о уступању дела свог суверенитета неком наднационалном телу... То је трагедија”. У преваспитавању очигледно учествује и Ватикан одричући се и основних одлика хришћанства. Очигледна је борба за исти циљ.

Шта је заправо необично у вези са понашањем папе? По писању „Лос Анђелес тајмса” папа Јован Павле II је, у јулу 1994. године, доделио титулу витеза и Орден Пија IX за „допринос одбрани људских права” бившем генералном секретару УН Курту Валдхајму. Наравно, ништа у тој весту не би било необично да није доказано да је Валдхајм у Другом светском рату био фашиста. Тај чин има и вишеструки значај и значење. За праве вернике био је то најмериторнији показатељ декаденције и католичке цркве и Светог оца, али и доказ да се Ватикан никад није одрекао помоћи фашистима, које је практично благословио подржавајући Алојза Степинца и сличне током Другог светског рата.

Основна особина Карола Војтиле, барем са аспекта цивилизације којој Срби припадају, је лицемерје. Јер када он моли за мир, обично апелује на сукобљене стране да прекину рат и „поштеде намучени народ беспотребних патњи”, а затим, као по правилу, сатанизује искључиво српску страну. Зато трагикомично изгледа поступак којим је пре неки дан, са једне од својих скоро свакодневних миса упутио „пољубац мира” патријарху српског народа, чији је геноцид наочиглед свих превидео. Вероватно је у његовим Божијим заповестима (јер он има и своје посебно еванђеље) убијање забрањено, осим бомбама или осим Срба. Чак су и просторно од Ватикана веома удаљени Кинези замерили папи да се, уместо вером, бави политиком. Колико је папа повезан с политичарима, најбоље показују његове изјаве. Када је било актуелно Горажде, поново је тражио напад на Србе и наговестио да ће САД ускоро објавити документ о ономе што намеравају да учине са ултиматумом Србима. Зар је то посао једног црквеног великодостојника и зар то није сувишна повезаност с политичким системом најмоћније земље света?

Видна злоупотреба Еванђеља

Идеју за уједињавање хришћанства започео је садашњи папа упућивањем француског кардинала Рожеа Ечегераја у Србију. Кардинал је после пријема код патријарха српског Павла рекао да је „затрљен сусретом са патријархом и да се отвара нови однос између Римокатоличке и Српске православне цркве”. Папа је остао у центру медијске пажње и због борбе против Уједињених нација, за коју треба рећи да је природна, јер је контрола рађања коју уводе творци најдемократскијег поретка света у колизији са циљем Ватикана да има што више нових верника. Најбоље би било да се на Конференцији УН о становништву и развоју у Каиру донела одлука да абортус и контрацепција не важе само за католике. Могуће је, да је ипак, највећи скандал у последње време изазвала папина изјава да „више верује у народна предања него у Еванђеља када се ради о Христовом васкрснућу”. Можда је тако папа у Кастел Гандолфу најавио да ће обелоданити садржај оригинала Библије и потврдити претпоставке о Христовом вишегодишњем боравку у Индији. Сигурно је само да то до сада папе нису радиле и да је у емисији ТВ станице Би-Би-Си први пут постављено питање да ли је папа уопште католик.

Папино мешање у политику је посебно изражено у војној сфери. Неки биографи Карола Војтиле сматрају да је његово понашање, посебно у смислу одбране католицизма, одређено пољским пореклом и традицијом Пољске католичке цркве. Од 966. године, када је Пољска ушла у састав Римске цркве, Пољаци су се поносили улогом истурене страже католичанства на источним границама Централне Европе. Пољска се вековима сматрала „легендарним бастионом хришћанства” у чијим селима је, како често напомиње Александар Антонић, врсни познавалац политике Ватикана, „свештеник и сада доминантни чинилац, ментор, психијатар, правник, судија, уопште онај који је позван да одлучује о свим питањима између неба и земље”. Тамо сматрају да је патриотска обавеза сваког поштеног Пољака да о цркви говори искључиво у позитивном контексту. То је један од разлога што се баш у ово време појављује Пољак у Светој столици. Но да ли ће спасити католичанство или помоћи његовом уништењу, убрзо ће се видети.

На основу Војтилине логике, противник цркве је непријатељ који једино заслужује уништење. Зато је учинио све да продре у војску. Тај продор обележен је поновним увођењем верских службеника у војне формације, пасторалним радом с војницима традиционалним католичким обележјима, војним ходочашћима у национална католичка светилишта, па чак и посебним војним парадама и марчевима под покровитељством цркве. За време папства садашњег Светог оца устројени су војни ординати „за осигурање духовне помоћи верницима ангажованим у војном животу” и враћено „душобрижништво” – институција војних капелана – ординарија (које је укинута по окупацији Пољске а обновљено у јануару 1991. године). Од обелодањавања кошалинске војне доктрине, Света столица се сврстала уз Хрвате и муслимане, а папа је позвао Европу да избегне „скандал незаинтересованости” према питањима бивше СФР Југославије и да се бори блокадом, бомбардовањем и разоружавањем нападача (подразумева се – Срба). Војна политика папе заснована је на његовом ставу да војници треба да буду не само ратни-

ци „нове евангелизације”, него и пропагатори његових схватања, јер „Еванђеље може пружити одлучнији подстицај од било каквог политичког и економског разлога”.

Аутори најновијег „новог светског поретка” предвиђају, поред светског пореског система, светског суда, светске армије, светске централне банке са заједничком валутом, светске социјалне државне помоћи, принудног светског економског планирања и планетарну религију. Иако је папина идеја да се обједини хришћанство позитивна, чини се да се у њој препознаје још један корак ка стварању религије хуманистичког интернационализма о којем је писао Гери Ален у књизи „Реците НЕ новом светском поретку.” Уосталом, покрети као што су „Еколошка религија” и „Ново доба”, по истраживачу Јану Керкхосфу, постепено преузимају место традиционалне хришћанске религије. Можда је с том намером формулисан недавни папин предлог да црква до 2000. године направи опште признање почињених историјских грешака и призна „мрачну страну своје историје”. Споменуо је учешће у верским ратовима и судовима инквизиције, као и случај осуде на смрт астронома Галилео Галилеја због тврдње да се Земља окреће око Сунца. Зар није чудно да човек који заговара бомбардовање има слуха за грех?! Је ли у питању врхунска хипокризија или се у папиним поступцима крије неморал једног од владара света, о којем је писао поменути Хим Шо.

Неће свет под папску кнуту

На крају, можда се никада неће сазнати да ли је актуелни папа бели масон, али је све учинио да он, Ватикан и католичанство буду непрестано у центру пажње. Можда Ватикану треба рука Светог Јована, па је тражи преко својих „малтешких витезова”. Кошалинска војна доктрина пружа добре услуге творцима светског поретка. Рушење светиња, попут слика у Сикстинској капели и Еванђеља свакако може убрзати процес стварања планетарне религије, а та религија ће вероватно наћи плодно тло међу обједињеним и од папе добро васпитаним хришћанима у првој фази, па је и борба за наталитет хришћана у складу с циљевима планетарне државе. Није нелогично ни дружење папе са бившим и садашњим фашистима, којих има и међу заштитницима ратних злочинаца и творцима планетарне будућности – то је прастаро другарство.

Наравно, не иде ни папи све глатко. Релативно често њега и његове поступке компромитују и критикују, чак и из његових редова. На пример, у августу 1993. католички свештеник дон Албино Бицото критиковао је папину дволичност, „јер папа говори о милосрђу и подржава војну интервенцију”. Због свега наведеног се и поставља питање да ли је човек са мрачном (профашистичком) и антибогозаповесном прошлошћу убачен у Рим да зада коначни смртоносни ударац хришћанству. А можда се папа намерно повезао са тајним организацијама да их има на оку, док су обједињавање хришћана и борба против контроле рађања искључиво с циљем јачања хришћанства. Једно је очигледно: или је Карол Војтила преслободан те чини што му је драго, у име свих које мисли да представља, или неко жестоко маше баш концима на којима он виси.

Провокације и ултиматуми

Ватикан је, према писању угледне италијанске ревије за међународну политику „Лимес”, имао прворазредну улогу у разбијању СФР Југославије, што је и јавно испољено неуобичајеним и преурањеним признавањем Словеније и Хрватске. Најновија папина посета Хрватској тумачи се као пробијање „дипломатске изолације” хрватског вођства и покушај грађења новог моста између католика и муслимана у Босни, али и као корак ка новој (католичкој) евангелизацији Истока и провоцирање православне цркве. Занимљиви су и папини ултиматуми Словенији, који превазилазе оквире пристojности узвишеног светог места. Наиме, Словенија би требало да врати имовину цркви, обезбеди знатан утицај цркве у предузећима и уведе црквени порез за све грађане. И то траже баш од Милана Кучана из бившег Централног комитета СКЈ.

У тексту се износе и ставови других угледних личности које професионално прате рад Јована Павла Другог. Општи закључак је да је Јован Павле Други изузетно утицао и био главни наредбодавац растурања Југославије. Злочини који су извршени од 1991. године на територији Југославије представљају дело које је наредио Јован Павле Други.

36. 14. У часопису „Српски књижевни гласник” објављени су текстови:

14. 1. Под насловом „Ватикански холокауст (1988)” (превела са енглеског Сања Ћосић) је текст Авра Менхетна:

(...) И док су судови имали бар привид законитости, усташе су пронашле начин да поубијају хиљаде особа на брз начин – слањем у концентрационе логоре и потпуним располагањем с њима. Постављање логора и њихово надгледање било је искључиво у рукама Павелића, који је био лично повезан са њиховом управом. Хапшење и депортације у ове логоре зависило је од усташа, који су у њих могли послати било кога ко је био „непоуздана особа”, те са потпуним овлашћењем убити сваког ко је тамо доведен. И заиста, према тамошњем споразуму, да цитирамо Љуба Милоша, команданта концентрационог логора Јасеновац, „све који су осуђени на три године или који уопште нису осуђени треба сместа ликвидирати”. На том основу, становници логора су одреда убијани, појединачно или колективно, без икаквог законског оправдања. Тако су у марту 1943. године, становници логора Ђаково намерно заражени тифусом, што је изазвало смрт 567 особа. Шесто до седамсто становника логора Јасеновац који нису били у стању да раде убијено је петнаестог септембра 1941. године. У логору Стара Градишка убијено је око хиљаду жена. Од пет хиљада православних Срба који су крајем августа 1942. године одведени у Јасеновачки логор, убијено је en route њих две хиљаде, а остатак је премештен у Градину, где су двадесет осмог августа чекићима поубијани. У логору Крапље октобра 1941. године, убијено је четири хиљаде затвореника, док је у логору Броћиће у новембру 1941. године убијено осам хиљада затвореника. Од децембра 1941. године, до фебруара 1942. године у Јасеновцу је масакрирано преко четрдесет хиљада православних Срба, док је у лето 1942. године у јасеновачком логору масакрирано 66.000 православних Срба, од тога 2.000 деце, доведених из села у Босанској крајини.

Деца нису била поштеђена и за њих су постављени посебни логори. Између осталих ових девет: Лобор, Јабланац код Јасеновца, Млака, Броћиће, Устићи, Стара Градишка, Сисак, Јастребарско и Горња Ријека. Уништење деце на овим местима би деловало невероватно, да не постоје искази очевидца, од којих је један посведочио:

„У то време су у логор у Старој Градишки свакодневно долазиле нове жене и деца. После четрнаест дана заповедник логора Врбан наредио је да сва деца буду одвојена од мајки и стављена у једну собу. Нама десеторици је било речено да их тамо носимо у ћебадима. Деца су пузала по соби, и једно дете је протурило руку и ногу кроз врата, тако да врата нису могла бити затворена. Врбан је викнуо: „Гурни их!“ Када ја то нисам учинио, он је залупио врата, и поломио детету ногу. Онда је дохватио дете за целу ногу и трескао га о зид док није умрло. Наставили смо да уносимо децу после тога. Када је соба напуњена, Врбан је пустио отровни гас и убио их.”

Анте Врбан је на суђењу протествовао да лично није убио стотине деце већ „само шездесет три”.

У Јасеновачком логору је 1942. године било око 24.000 деце, и од тога је хладнокрвно убијено 12.000. Велики број преостале деце која су пуштена под притиском Међународног Црвеног крста, масовно су поумирала од велике изнурености. На стотине ове деце доби до дванаест месеци, на пример, умрло је после пуштања из логора од дејства каустичне соде која им је додавана у храну.

Др Катичић, председник Црвеног крста, шокиран овим масовним убиствима, уложио је јак протест и запретио да ће пред светом открити ово масовно уништење деце. Као одговор, Павелић је др Катичића послао у концентрациони логор Стара Градишка.

То није све. И гори злочини, уколико гори уопште могу бити, одиграли су се у Павелићевим концентрационим логорима. Било је случајева када су жртве живе спаљиване.

„Кремација је била у Јасеновцу у пролеће 1942. године. На овај начин хтели су да опонашају нацистичке логоре у Немачкој и Пољској, па је Расили намеравао да зграду од цигала претвори у крематоријум, те му је пошло за руком да од четрнаест пећи (седам по страни), направи једну пећ за кремирање људи. Онда је одлучено да људи буду спаљивани живи, једноставним отварањем челичних врата кроз која би били угурани у већ потпаљену ватру. Овај план је, ипак, изазвао страшну реакцију - људи које је требало спалити. Вриштали су, викали, бранили се. Да би биле избегнуте овакве сцене, одлучено је да прво буду убијени, а онда спаљени.”

Представници „једине праве цркве” нису само знали за ове ужасе: не мали број њих били су овлашћени у овим логорима, те добијали одликовања од Анта Павелића – отац Звонко Брекало, из концентрационог логора у Јасеновцу, којег је сами вођа одликовао 1944. године орденом краља Владимира; отац Грга Блажевић, помоћник команданта концентрационог логора у месту Босански Нови; брат Тугомир Солдо, организатор великог масакра Срба 1941. године; и други.

И најгоре гнусобе тешко да би могле надмашити дела ових индивидуа, најгнуснијих издајника цивилизације и човека. (...).

14. 2. Текст под насловом „Геноцид у сателитској Хрватској 1941-1945.” (превела са енглеског Сања Ћосић) аутора Едмона Парија:

(...) Једанаестог јуна 1941. године, усташе су ухапсиле све Србе у Бихаћу, са оправдањем да ће следећег дана бити извесно славље, те да би био сачуван ред, морају бити ухапшени. Седамнаестог јуна седамнаест најугледнијих Срба провежено је кроз град, од затвора до суда, тако што су ланцима привезани једни за друге. Ту их је испитивао Еуген-Дидо Кватерник лично. Исте те вечери, између десет и једанаест, ови људи су у колони одведени у непознатом правцу. Неке усташе рекле су да су одведени у Загреб, други да су у логору у Дрњи, поред Копривнице, а трећи да су ту негде у близини масакрирани. Чинило се да су све три претпоставке тачне, јер се камион којим су одвежени исте вечери вратио празан. Остале Србе који су држани у бихаћком затвору, усташе су немилосрдно мучиле и пребијале.

Током маја злочини су настављени по Босни и Херцеговини, што је био увод у масовно истребљење. Сто седамдесет шест Срба убијено је у Кориту и бачено у Коритску јаму.

Андрија Артуковић, министар унутрашњих послова, само да би доказао преданост у тамањењу православних Срба, наредио је, за пример другима, масакр Срба у његовом родном Љубушком. Ђуро Борота, вођа усташке организације у Љубињу, послао је Артуковићу извештај у којем га обавештава да је на територији његовог округа, у селима Влаховићи, Катежа, Гребци и Љубиње убијено 4500 српских православца.

Абдулах Камо, челник организације, затворио је шездесет пет Срба из Чапљине и они су, према извештају персонала, по личном телефонском наређењу Артуковића, убијени на станици у истом месту.

Стипе Варварић, заповедник усташа за мостарски округ, побио је у Мостару 135 православних Срба и велики број Јевреја. Артуковић га је унапредио у усташког комесара за сарајевску област.

Фрањо Вего, десна рука Андрије Артуковића, побио је приближно пет хиљада православних Срба у чапљинској области. Артуковић га је унапредио у ред усташког капетана.

Геза Тогонал је по Артуковићевом наређењу, у Гацку убио двадесет људи, у Кориту седамдесет, деветнаест у Голубњачи, и пет монаха из манастира Житомислићи.

На другим местима извршена су појединачна убиства.

У јуну 1941. године, одред од двеста педесет усташа под командом Рафаела Бобана и Авде Волудера, дошао је у Купрес. Србима из места Бегово село, Горњи Малован, Благај, Вуковско Доње, Вуковско Горње, Рили, Заноглена и Равно, наређено је да пођу у Купрес. Усташе су их, по реду доласка одводиле изван града, у предео који је обиловао бројним природним пукотинама. Убијани су и бацани у те јаме.

Група од двеста осамдесет особа, што је већи део Доњег Вуковског, одведена је на поље између села Шујице и Ливно, где је пре рата постављен авијацијски логор. Усташе су убиле све ове затворенике, бацили их у претходно

ископане резервоаре и посули их кречом. Село Галињево у пределу Дувна претрпело је неописиву трагедију. У овом селу било је око двадесет српских кућа. Усташа, по имену Капулица, један од манијачких твораца ове партије, умарширао је са наоружаном јединицом у село. Сви становници села су везани жицом и одведени на Присојски мост и бачени у брзак.

Тензија је расла из дана у дан. Почела је да напада и оне из виших слојева који су себе сматрали имуним на бруталност. Политичке личности, као и они из света уметности и науке, подржали су Павелићев режим својим личним престижом, као што је то учинио Иван Мештровић, који је организовао усташку изложбу у Загребу, Италији и Немачкој.

Чак је и велики хрватски песник Владимир Назор, који се касније придружио Титу, био понесен масовном хистериијом. У то време је написао:

*„Ово није време за музику и мандолине.
Сада је време да сви ми
живимо као вукови и лавови
другим речима као Хрвати!“*

Другог јуна, у говору који је одржао у Новој Градишки, Милован Занић, министар правде и аутор многих законских декрета, потпуно је јасно предочио владин план: „Ова држава, наша земља је само за Хрвате и ни за ког другог. Нема тих начина и средстава која ми Хрвати нећемо употребити да нашу земљу учинимо стварно нашом и да је целу очистимо од православних Срба. Сви они који су дошли у нашу земљу пре триста година морају нестати. Немамо намеру да кријемо свој план. То је политика државе и за време њеног остварења, нећемо чинити ништа друго, изузев начела усташтва.“

(...) Тероризам, масакри и мучења, изгледа, нису уопште занимали цркву, нити савест њене конгрегације. Такве ствари биле су изван граница њеног „поља деловања“ и, у то време, једини задатак који су као сведоци многих мучења имали, био је да кажу – Амен.

(...) Проучавањем злочиначке билансне листе, израчунато је да је влада Павелић-Артуковић успела да побије приближно 750.000 православних Срба, а да депортује или прогна 300.000. Убијено је такође 60.000 Јевреја и 26.000 Рома.

У католичку веру је на силу преведено око 240.000 српских православца, а највећи број је, треба рећи, био на територији бискупије његове висости Степинца.

На савезнике који су описани у овом тексту је рачунао Јован Павле Други.

14. 3. Текст аутора Ванита Синга под насловом „Комеморација у Јасеновцу”, објављен у листу „The Hindustan Times”, пренела је „Политика”, 17. јуна 1995. године:

За већину мушкараца и жена који су се борили и добили рат у Европи, Дан победе је ове године имао посебно значење. Он је обележио 50 година мира на континенту, и Европа је одушевљено славила победу добра над злом. Рат је оставио ужасне ожиљке на онима који су преживели и „прикупљали парчиће” пошто су снаге демократије и слободе тријумфовале над фашизмом и тиранијом. Цена у људским животима била је огромна – 55 милиона мртвих, 35 милиона рањених, три милиона несталих.

Међу победничким савезничким силама, Совјетски Савез је изгубио 13,7 милиона бораца, док су Сједињене Државе имале 259.000, а Југославија 305.000 мртвих. Индија је изгубила укупно 179.000 војника. Најтеже цивилне губитке забележиле су оне заједнице које су истребљене у концентрационим логорима – укључујући шест милиона Јевреја. У концентрационом логору Јасеновац, од приближно милион људи колико их је овде допремљено, 800.000 југословенских Јевреја, Срба, Цигана, па чак и неподобних Хрвата, убили су пронацистички хрватски војници.

„Никад више” је, зато, сасвим схватљива порука оних који су преживели и патили због ове страховите трагедије. Овде на тлу Балкана, у Јасеновцу, на хрватско-босанској граници, граду на ушћу реке Уне у Саву и на месту злогласног концентрационог логора из Другог светског рата, којим су управљали Хрвати а не Немци, иронија комеморације била је вишеструка: из комеморације је била искључена Југославија, која се херојски борила заједно са савезничким снагама против фашистичког зла, земља која је прошла кроз највећи „тест прогона”.

(...) Јасеновац и изрешетани спомен-парк били су центар тензија од када се 1991. Хрватска отцепила од југословенске федерације, када су хрватски Срби (12 одсто хрватске популације), противећи се одвајању од Југославије, постали сецесионистичка мањина у Хрватској, првенствено на подручју Крајине, где су живели мирно и без страха док год је Хрватска била једна од конститутивних република Федерације.

У септембру 1991. хрватске војне јединице ушле су у спомен-парк који се налази на месту јасеновачког логора, где су усташе – хрватски националисти Анте Павелића – вршили клања.

Гробне хумке са костима мртвих жртава су миниране, меморијални музеј опустошен, фотографије уништене или оштећене, а изложени предмети, првенствено „инструменти” за убијање и мучење су нестали. Место Јасеноваца је спаљено.

Недавна мајска офанзива хрватске војске омогућила је Хрватској да освоји контролу над Јасеновцем. Код освајања овог подручја, према извештајима западних медија, хрватска Трећа бригада је наишла само на слаб отпор, истеравши готово све хрватске Србе из Јасеновца преко реке Саве у Босну. Поред старе парне локомотиве и сточних вагона – последњих којима су 1945. жртве довезене у Јасеновац – на рубу минираног поља поред реке, хрватски војници су ископали нове ровове за сучељавање са својим српским непријатељем.

Српска православна црква је хрватску мајску офанзиву назвала „Јасеновац после Јасеновца”. „Клање у Јасеновцу наставља се после 50 година пред очима целог света”, пише у овом саопштењу. Да ли су осећања српске цркве претерана?

У зору 1. маја, осам хиљада хрватских војника, пише Карло Гориншек, бивши хрватски аналитичар, ушло је у западну Славонију, најрањивију од четири енклаве под српском контролом у Хрватској у зонама под заштитом Уједињених нација (УНПА). Хрватске специјалне јединице су напредовале аутопутем Е-70, рашљастом формацијом са истока и запада, предводећи напад.

Тенкови, авиони МИГ-21 и артиљерија – које је Хрватска купила упркос ембаргу на оружје за све земље бивше Југославије – кренули су на Србе, још једном хендикепиране пошто се њихово оружје, укључујући и тешко наоружање, налазило ван дохвата, у депоима Заштитних снага Уједињених нација (УНПРОФОР).

(...) Код мањинских Срба и Јевреја, поново су оживела сећања на Хрватску. Плашт екстремног национализма којим се огрнуло садашње хрватско руководство, изазива паралелно бујање српског национализма који се храни страхом од поновних прогона и сећањима на историјске неправде, тврдећи да је сам опстанак Срба угрожен завером римокатоличких, исламских и других спољних непријатеља.

Иронија је да је хрватска влада одабрала овај тренутак – време комеморације на мртве који су били жртве неопростиво мрачног и нехуманог доба – за своје војне офанзиве. Одлука је била изузетно кратковида, јер је то било време када је српско национално осећање морало да се жестоко узбурка. Била је посебно кратковида с обзиром на напету ситуацију која је протеклих година преовладала у Хрватској и непрекидне прогоне добро интегрисане хрватске српске мањине. И тако су у Јасеновцу, још живе ране које нису савим зарасле, поново отворене.

(...) У једној раној предизборној декларацији, Фрањо Туђман је потврдио да је Независна Држава Хрватска – НДХ – била „израз историјских тежњи хрватског народа” плашећи и изазивајући и српску и јеврејску мањину у Хрватској. Зашто? Шта је у ствари била НДХ? НДХ (која је обухватала Босну и Херцеговину) декларисала се у јуну 1941. као држава две вере, католичке и исламске. Део босанског муслиманског свештенства придружио се Анти Павелићу и његовим усташким одредима. Један од главних Павелићевих циљева био је да „очисти” Хрватску од страних елемената, првенствено њених 1,9 милиона Срба.

Већина Срба концентрисаних у хрватском јужном делу Крајине и њеном североисточном делу Славоније – многи од њих потомци Крајишника или граничара лојалних Аустро-угарском царству, који чине мешане хрватске и српске заједнице на карти становништва – били су жртве злокобног регионалног идеолошког покрета који се заговарао ликвидирањем мањина због наводне „расне дегенерације”.

Геноцид на усташки начин је забележен и на фотографијама објављеним у књизи „Други светски рат” у издању „Тајм-лајфа”: Усташе су поубијале 60.000 Јевреја, 26.000 Цигана и 750.000 православних Срба.

Нису сви Хрвати идеолози, али у данашњој Хрватској има довољно пседорелигиозних атрибута њихове фашистичке реторике о слободи и достигнућима која немало узнемирује, као што узнемирује и њихов антиинтелектуализам и насиље и убиства на чему се уобличава посебна психа старих, чак и младих усташа. Сем Јевреја и Срба, у данашњој Хрватској постоје чак и либерални Хрвати који сматрају да Туђман окреће казаљке часовника уназад. Колико уназад?

Туђман не само да брани репутацију преживелих усташких вођа, на шта је указао „Њујорк тајмс” у новембру 1993, већ је једном од њих дао место у

парламенту, а другог именовано за амбасадора у Аргентини. Конзервативни Хрвати без устезања инсистирају да су „усташе биле само националисти који су Хрватској омогућили да у савременој историји стекне нешто што највише личи на независност.”

Западна штампа је извештавала о другим нетактичним потезима хрватске владе који су дирнули у осетљивост мањина. ХДЗ (Хрватска демократска заједница), Туђманова владајућа странка, преправила је подручја на којима живе хрватски етнички Срби некадашњим усташким заставама и симболима, тврдећи да су ови „симболи суверенитета” стари хиљаду година. И јеврејска заједница у Хрватској и локални Срби су протествовали против ове отворене провокације државе као прорачунатог изазова осетљивости мањина.

У Хрватској Фрање Туђмана, мањински Срби су се поново нашли на удару, јер је територијална и националистичка политика изазвала сукоб који бесни таквим степеном суровости и бестијалности која није новост у Европи, али за коју је Европа мислила да је превазишла. А шта је са жртвама и злочинцима?

(...) До средине 1993. хрватски активисти за заштиту људских права су известили да је око десет хиљада српских кућа у зони под контролом Хрвата попаљено или дигнуто у ваздух. Око 200.000 хрватских Срба који су живели изван Крајине избегло је; Срби који су остали уписали су своју децу у католичке хрватске школе како не би на себе привукли пажњу.

У Јасеновцу, иронија поларизације међународног јавног мњења о Србима у односу на Хрвате дошла је до потпуног изражаја. На врло болан начин, Југославија је постала проскрибована реч, а Југословени – Срби, Црногорци и сви они други, партизански борци из Другог светског рата, одрасли и невини деца из мешаних бракова, и друге народности које могу да буду само Југословени – одбачени народ парија.

Они су кажњени неприсуствовањем у Јасеновцу, исто као што хрватска мајска војна офанзива баца сенку ширења рата на једином европском активном ратишту, оном које је повезано са текућим ратом у Босни. Јасеновац тражи одговор: да ли је фашизам заиста мртав?.

Јасно је да фашизам није могао да умре, пошто се за његово очување побринуо Јован Павле Други.

14. 4. Текст под насловом „Ватикан је знао” (превела са енглеског Марија Кнежевић) аутора Карла Фалконија:

(...) Усташе су несумњиво превазишле чак и Немце, у свом антирелигиозном расизму. Када су ударили на Србе, то није био удар само на противника, већ и на неког ко је „издао” праву веру. Само се у Хрватској догодило истребљење пола милиона људи, више због њихове вере, него због њихове расе. Само су у Хрватској људи били присилно покрштавани из православне у католичку веру. У историји не постоји преседан за степен насиља примењен у овим операцијама. Према мојим сазнањима, дакле, Ватикан је био добро обавештен о свему овоме и на папу је стално вршен притисак да проговори о томе. Све ово заиста не иде у прилог ћутању Пија XII. У својој проповеди одржаној у цркви светог Михаела у Минхену, кардинал Допфнер није окле-

вао да отворено каже: „Процењујући историјске догађаје, нема сумње да је Пије XII, морао дићи глас са више одлучности против нацистичке идеологије”.

(...) Усташки покрет је био изразито конфесионални национални покрет, који је тежио обнављању старог краљевства Хрвата као вазала папе и Рима. Његове вође су стално говориле о религији, о папи и цркви. Ова анахроно пуританска држава је била расистичка, али не на биолошким основама – основа је била углавном религиозна. Дакле, као што ћемо видети, ова творевина је убрзо наметнула српској популацији (2,200.000) избор – или да напусте државу или да прихвате католичку веру. Хрватска држава се и територијално проширила. Нажалост, ово проширење је имало и озбиљних непогодности. Од 6,700.000 становника, само 3,300.000 били су Хрвати... Православних Срба било је око 2,200.000, муслимана око 750.000, протестаната око 70.000, и Јевреја око 45.000 (...) Једини стварни проблем усташе су виделе у Србима. (...) Сасвим јасно, једине жртве су били православни Срби. Већ 25. 4. 1941. поглавник је издао наредбу о забрани ћириличног писма, како приватно, тако и јавно. Декрети су следили један за другим и сваки нови је био отровнији и пунији мржње од претходног. Међутим, у овој фази, још увек није било присилног покршћавања. (...) Било би погрешно веровати да је оваква религиозна политика била непозната јавности, а да не говоримо о католичкој хијерархији. (...) Миле Будак, министар образовања, каже на скупу у Вуковару: „... Срби су уједињени јер припадају православној цркви и зато што нисмо успели да их асимилујемо. Дакле, треба да знају: или ће се покрстити или ће отићи. (...) Истина је да многи од њих не желе да иду, али, у том случају, мораће да прихвате нашу веру.” (...) Међутим, њихова дела су говорила више од речи. (...) На пример, 28. априла усташе су опколиле српска села Гудовац, Туке, Брезовац, Клокочевац и Блоч (околина Бјеловара) и усред ноћи одвели 250 људи, сељака, као и попа Божица. Одвели су их у поље, натерали да ископају јаме, везали их жицом и живе их запалили. Исте ноћи, на Дунаву код Вуковара, преклао је још 180 Срба и бачено у реку.

(...) Најужаснији пример Павлићеве кољачке политике одиграо се у Глини, где су Хрвати напунили локалну цркву, под изговором да ће се одржати миса, закључали врата, извршили масакр, а затим запалили цркву. Тако је црква постала људска кланица из које се после тога сатима могло чути јаукање и запомагање. (...) Губици међу водећим члановима Српске православне цркве су били велики: преко 300 свештеника и пет епископа. Овај податак сам по себи не говори много, колико сами начини тортуре ових лица и како су на крају убијени. (...) Дакле, све се ово догодило а да хрватски католички епископат није сматрао својом дужношћу да осуди ове злочине над сестринском црквом. (...) Скоро је немогуће замислити усташке казнене експедиције без свештеника који их води или бодри, а то је обично био фрањевац. Скандал због оваквог деловања чак је изашао у штампи замаља савезница Хрватске. На пример, истрага коју је спровео Корадо Коли из Италијанског географског друштва, а чије је резултате објавио у „Resto del carlino”, септембра 1941: „Ситуација се компликује ужасним религиозним ратом. Тамо има банди убица које воде и потпаљују католички свештеници и редовници. (...) Први фрањевац Асизија назива птице својом браћом и сестрама, док ње-

гови потомци у НДХ, пуни мржње, убијају невинне људе, своју браћу по Богу оцу, језику и крви (...) убијају их, живе их сахрањују, бацају им тела у реке, море (...) „Сада се можемо запитати како је на све ово реаговала Света столица, посебно Пије XII, те шта је Ватикан учинио да одврати НДХ од њеног апсурдног плана о пан-католицизму. (...) Какве је директиве Ватикан дао свештенству у земљи, и коначно, које је кораке предузео да спречи расни и верски прогон, праћен масакрима, депортацијом, насиљем, итд. Овде треба открити да ли је Ватикан, пре свих папа, био свестан ситуације и да ли је имао утицаја на НДХ и свештенство. Треба да откријемо да ли је Ватикан заиста покушао да контролише убилачку манију усташа или се од таквог акта уздржао. (...) У сваком случају, ако су границе између Италије и Ватикана биле оштрије и чвршће, Света столица је и де факто имала односе са НДХ и међусобно размењене дипломатске представнике. (...) Марконе, папски легат, који је путовао између Рима и Загреба кад год је хтео, познавао је ситуацију у Хрватској, јер путујући кроз земљу све је могао видети и могао је говорити о свему, што је уосталом и био у обавези. (...)

Међутим, папски легат Марконе је носио у Рим више него личне извештаје. Као на пример, петицију групе словеначких свештеника упућене београдском бискупу, а у којој се говори о ситуацији у Хрватској. Дакле, чак и ако су хрватски бискупи, по сопственом нахођењу задржавали извештаје, Света столица је могла бити обавештена о догађајима у Хрватској. Вести су се могле чути на Би-Би-Сију. Вецеслав Вилдер, члан југословенске владе у егзилу, изјављује за ову радиостаницу: „Најгора зверства се одигравају у близини загребачког надбискупа (Степинац). Крв браће тече потоцима. (...) Православци се насилно покрштавају, а ми не чујемо глас надбискупа који се томе противи. Уместо тога, чујемо да учествује у нацистичким и фашистичким парадама.” (...) Сви ови документи, иако постоји велика разлика у датумима, ван сумње нам говоре да је Рим био упознат, у прилично раној фази, са развојем догађаја у Хрватској. Посебно што имамо и реч Пија XII, о постојању и других докумената осим ових које смо лично видели. (...) Уз све ово, лако се могу додати докази које је лако извући из мемоара Павелићевог амбасадора фр. Сегуића и из извештаја усташког представника у Ватикану, Русиновића.

(...) Ево одломка из једног извештаја од 9. 2. 1942. који је сачинио фр. Wurster: „...Чуо сам од професора Грегоријанског универзитета како говори да у нашој земљи влада неред, тиранија, клање, и једном речју, немогућа ситуација. Усташе чине злочине незабележене у историји. Не само да убијају хиљаде невиних људи, него да се при томе прибегава садистичким, бруталним методима. Црква нема слободе и свештеници се осуђују на смрт под оптужбом да су комунисти.” (...) Дакле, укратко речено, још почетком 1942. године Ватикан је савршено добро био упознат са оним што се збива у Хрватској. Не само са насилним покрштавањем православаца, већ и са положајем Јевреја. Па како је Света столица реаговала на све ово? (...) На основу доступних докумената, постоји основа да се закључи да је Ватикан заузео исти став према хрватским бискупима као и према бискупима свих осталих земаља разорених ратом.

И овај аутор закључује да је Ватикан стајао иза свих злочина који су извршени над Србима, како у Другом светском рату, тако и у оружаним сукобима које је наметнуо Јован Павле Други од 1991. године на територији бивше Југославије.

14. 5. Текст под насловом „Шетња кроз историју (1993.)” аутора Рајка Долечека (превела са чешког Нада Ђорђевић):

(...) Што се више сећам тога времена, све више сам уверен да су Срби много искреније мислили о идеји Југославије – те за њу су ратовали и пролили толико крви за време Првог светског рата. Српско руководство било је у недоумици 1918. године, да ли уопште треба да се створи Југославија као државни облик, или треба па буде само Србија и у своје границе прими само Србе ослобођене од аустро-угарског јарма. Победничка Србија могла је тада да постави границе готово по жељи... Паметни војвода Мишић, прослављени победник са Колубаре и Суворора, године 1914. после инспекције у Хрватској и Словенији, одвраћао је регента од стварања државног облика на нивоу Југославије. Са Хрватима и Словенцима никад неће „ићи”. Уображени су и за своју слободу у овом рату скоро нису ни пролили крв. Аустроугарска „идеологија” сувише је дубоко у њих продрла. Нису се ослободили сами уз страшне губитке и непријатељево пустошење њихове земље... Срби су опростили погроме 1914. године у Босни и Херцеговини, у Хрватској и Славонији. Нису се светили за њих. Ратне операције у Првом светском рату су оставиле некако Хрватску и Словенију по страни, земља није била опустошена, индустрија је била неоштећена. Србија (Српска краљевина) у Првом светском рату изгубила је 25 – 30 посто (!) свог целокупног становништва, 60 посто (!) одраслих мушкараца. Земља је била опустошена.

Југославија је почетком 1941. била потпуно окружена нацистичком Немачком и њеним слугама. Само је граница са Грчком, можда 200 км, била слободна. Практично је цела Европа колаборисала са Хитлером... Крајем зиме 1940 – 41. кроз нашу кућу у Београду (наша зграда се граничила са енглеском амбасадом) прошло је око 30 великих кофера, пуних аутоматских пушака, муниције, експлозива, радио-станица. Све се то одвозило у Босну за случај герилског рата... Влада Цветковић-Мачек пришла је 23. марта 1941. и поред отпора српске јавности, тројном пакту, тј. Немачке – Италије – Јапана. Али већ после два дана, 27. марта, група српских официра прозападне оријентације, вођена генералом Душаном Симовићем, извршила је државни преврат, збацила владу и намеснички савет, прогласила пунолетним Петра, најстаријег сина краља Александра, и прогласила га за краља Петра II. Тога дана у Србији огромне масе манифестовале су подршку преврату, клицале младом краљу и понављале парољу: „Боље рат, него пакт!” У Хрватској је преврат изазвао пре сумње, недостајало им је романтично одушевљење Срба. Хрвати, прагматично опредељени, као и они „југословенског” схватања, знали су да ће сигурно бити рата који Југославија мора да изгуби, а онда ће доћи на ред протагонисти Хитлера и Мусолинија, усташе... Овај храбар шамар Хитлеру заиста је значио рат, у том погледу Срби уопште нису били прагматични, преко одређене границе нису хтели да пређу и по цену уништења.

(...) Једно поподне крајем лета 1941. дошла је изненада код нас цела породица маминог брата од стрица, православног свештеника чика Алексе. Опљачкана, буквално у ритама. Нажалост, мој брат од стрица Жарко, студент Филозофског факултета, није дошао. Муслиманске усташе су га убиле иза стричеве куће. Тата и мама су се за њих добро постарали, спавали су и хранили се код нас много дана. Онда се о њима побринуо комесаријат за избеглице који је у уништеној Србији за време рата био добро организовао бригу о стотинама хиљада избеглица са свих страна, рачунајући ту Косово и Словенију, кад су Албанци и Немци истерали из њихових кућа и десетине хиљада Срба, Црногораца, Словенаца. Избеглица је било много више од 400.000, међу којима је било 86.000 непунлетне сирочади, чије су родитеље поубијале већином усташе, али и Мађари у Бачкој (у Војводини), Бугари и Албанци на Косову и Метохији.

Иако бих најрадије хтео да заборавим све те страхоте, ту близину смрти свуд око нас у окупираној Србији, ипак се често сећам како су људи ужаснуто причали о концентрационом логору у Госпићу (касније је укинут) у коме је било убијено тридесет до шездесет хиљада Срба, мислим на масовном стратишту Јадовно негде на планини Велебиту (приобални део Јадрана), на логор на острву Пагу где су усташе давили своје жртве у мору, на концентрациони логор за српску децу (!), негде у Сиску (одатле имам и грозне фотографије), на логор у Осијеку, Бакову, на разним местима Босне и Херцеговине. У Југославији је било познато 1.000 разних дубоких јама у које су бацане убијене или полуживе жртве. Хрватски песник Горан Ковачић написао је о томе збирку песама међу партизанским борцима године 1942. и поему „Јама” (изашла је код нас у листу „Млада фронта”, Праг, 1965):

*У бездану ума језа ме окријепа.
Осјетих хладно трупло гдје ме тишти,
Хладност смрти да ми тијело лијепи.
Страх свјешћу сину. Нека жена вришти!
У јами сам – том ждријелу нашег меса,
Ко мртве рибе студена тјелеса.*

Данас тако популарно Међугорје је село на југозападу од Мостара у Херцеговини. Одмах преко брда од Међугорја налази се село Шурманци, а у близини њега дубока јама Голубинка. Тамо су усташе 1941. бацили убијене или полуживе становнике српског села Пребиловци код Чапљине и друге затворенике из Мостара и Сарајева, било их је 2.000 (!). Њихове кости су тек после 50 година извађене и сахрањене (4. 8. 1991), а о томе је на телевизији приказан филм („Извлачење моштију”). Два католичка жупника истакли су се као усташки организатори у том крају: дон Марко Зовко, каноник из Стоца, и дон Илија Томас, жупник из села Кленци. У општини Чапљина пре рата је било 37 посто Срба, а 1991. само 12 посто. Међугорје је 1941. било познато усташко гнездо.

*„Али на дохват
Шурмановачке јаме,
У Међугорју,*

*Појављује се понекад и Госпа,
Али се моја Сеја
и Мама
Никада неће појавити.”
(Стеван Раичковић)*

Па ипак, „краљ” концентрационих логора усташке Хрватске био је комплекс логора (око 200 квадратних километара) југоисточно од Загреба у области Јасеновца. За време рата је ту поубијано, како се обично наводи, око 700.000 људи, већином клањем, разбијањем глава нарочитим маљевима, стрељањем. Хрватска народна комисија у Нирнбергу је навела 500-600 хиљада Срба, Јевреја (ових сигурно 20 – 30 хиљада), Рома (подаци говоре 40 до можда 100.000), антиусташа Хрвата и муслимана. У делу логора Доња Градина био је натпис на српскохрватском, руском и енглеском: „Било је утврђено да је овде било убијено 366.000 затвореника.” До Саве је водила рампа на којој су затворенике убијали, а онда бацали у реку. Као „добар” логор уништавања Јасеновац је имао и своју пећ за спаљивање лешева... Некако су ми остала у сећању имена двојице усташких суперубица. Био је то генерал Вјекослав Лубурић (звали су га Макс) и католички духовник фра (фратар) Мирослав Филиповић Мајсторовић из манастира Петричевац код Бања Луке. „Отац” Филиповић био је један од команданата Јасеновца који је лично убијао ножем. Ратни злочинац Макс Лубурић побегао је заједно са А. Павелићем у Шпанију, где је био ликвидиран у Валенсији тек 1969. године. Један од највећих ратних злочинаца, Павелић, умро је у Шпанији природном смрћу... У Книнском пољу је убијање српског становништва извођено под командом фрањевца „оца” Вјекослава Шимића, у Двору на Уни то је радио „отац” Анте Ђурић, у Добоју жупник Драгутин Камбер итд, итд.

Постоји опширна литература радова немачких и талијанских војника (официра) који описују овде наведене страшне догађаје над којима су се и они сами згражали, па ипак су и њихови владоци омогућавали то лудачко убијање... Прорачуни о броју мртвих се разликују. Обично се наводи да је холокауст у Хрватској коштао живота 800.000 Срба, по многим је то умањено. Само током месеци април 1941 – август 1942. према талијанским подацима убијено је 356.000 православних. Други извори наводе да је за то време целокупни број поубијаних Срба у целој бившој Југославији био око 744.000 (Немци су убили 78.000, Талијани 20.000, Мађари 30.000, Павелићеве усташе 600.000, Албанци 10.000, Бугари 6.000). Ово се не односи на војне операције, већ само на убијање голоруких.

(...) Кад је јануара 1992. Хрватска призната као самостална држава од стране Европе, цео Загреб, телевизија и радио певали су песму захвалности Немачкој, на немачком: „Danke, Deutschland” (Хвала Немачкој!) Просто сам се стидео уместо тог хрватског народа... Када су крајем 1991. године питали познатог југословенског режисера, муслимана, пореклом из Босне, Емира Кустурицу, који ради (као наш М. Форман) у САД, зашто воли Србе, одговорио је духовито: „Моје симпатије за Србе увек постоје, зато што су ваљда једини народ који не путује по свету и не моли да би постао туђ слуга.”

Мрачне силе у иностранству, које нису успеле да на бојишту победе Србију за време Првог светског рата, ни да за време Другог светског рата униште Југославију, сада су је разбиле тако што су под штитом гебелсовске пропаганде посејале неслогу, послале море убилачког оружја међу југословенску браћу, и тако изазвале неизрециве патње и страдања народа земље која нам је тако блиска и драга. Стотине хиљада избеглица и хиљаде мртвих јесу њихово дело. Понављају само оно што су радили током Другог светског рата. Надајмо се да садашњи трагични догађаји неће достићи ужасне размере холокауста у Југославији за време Другог светског рата. Јака и самостална Југославија треба да се претвори у систем мањих и малих, који се међу собом свађају, послушних држава и државица, скоро бана-република, које више никад неће сметати експанзији мрачних сила из иностранства.

После свега овога што сам написао, ипак бих поново пожелео само да опет вреди оно: Брат је мио, које вере био. Заиста бих то много желео. Молим се за то. (...)

Ово је још један у низу текстова страних аутора који препознају шта је позадина свих зала на територији Југославије.

14. 6. Текст под насловом „Због тога напуштам цркву” (превела с немачког Олгица Капсарев Герстнер) аутора Петера Хандкеа:

У својој ускршњој посланици од дванаестог дана рата против Југославије, папа осуђује „братоубилачки рат”, али не и напад НАТО-а из свег расположивог оружја против једне мале земље. И на првој страни „Ле Монда”, на дан Ускршње недеље, 4. априла 1999, после огромног наслова „НАТО удара у срце Београда”, почиње један други коментар надбискупа од Цамбраиа” и председника комисије Правда и мир француског епископата, у којем се на следећи начин одобрава рат НАТО-а против Југославије: „Данас су потребни хеликоптери за гашење пожара – јуче је била довољна и канта воде.” Надбискуп даље говори о „хришћанима и свим људима добре воље” за које „оружје наравно никад није решење – осим у моменту...” И председник за епископску правду долази до закључка: „У изнетом случају постојао је само избор између правно некоректног нереаговања и једног етички неопходног реаговања.” Рат ахои (ура!), Христ и (!) човек добре воље. Ја, међутим, писац Петер Хандке, крштени и у складу с могућностима католик у пракси, сходно томе изјављујем своје иступање из ове моменталне католичке цркве и свакој етичкој комисији поручујем: нека живи право.

Друга ситница: новчану награду „Бихнер”, која ми је дата 1973. враћам Немачкој академији (срећом, тада је то било свега 10.000 ДЕМ): „симболично”, баш као што је према западним медијима, био симболичан и напад НАТО-а у срце Београда, „неизбежно”, као што је, по речима скоро целог света, био неизбежан рат „света” против Југославије; а све то да не бих „изгубио своју истинитост (веродостојност)”. Сваком своја истинитост (веродостојност). П. Х, април 1999.

Овај текст сликовито приказује да Јован Павле Други не размишља ни о чему другом него о сопственим жељама и интересима. Он је спреман на злочине сваке врсте, а да се истовремено у њему буди нека „планетарна савест”. То је препознатљив манир његовог поквареног деловања, који иритира и поједине вернике Римокатоличке цркве.

36. 15. У часопису „Свечаник”, јануар – фебруар 1993. године, под насловом „Дијаболнични папа” (превод са енглеског: Ј. Бан) објављен је текст аутора Тонија Алама:

Почетком 1940. године један млади пољски трговац, запослен у хемијској компанији (I G. Farben Chemical Company), продавао је нацистима цијанид који се користио у Аушвицу (Auschwitz). Он је, такође, као хемичар учествовао у производњи тога гаса којим ће се у злогласном концентрационом логору извршити помор милиона Јевреја и припадника осталих народа. Уплашен за свој живот, он је после рата потражио уточиште у католичкој цркви (култу) и крајем 1946. године постао њен свештеник. Године 1958. он постаје најмлађи пољски бискуп. Занимљива је историја његовог папинства. Након само 30 дана од устоличења, његов претходник је потајно убијен да би он преузео папство као Папа Јован Павле II.

Данас овај човек управља моћном организацијом у Америци која се назива Јеврејска федерација (Jewish Federation) као и једним од њених многобројних огранака названим Католичка обавештајна мрежа (Cult Awareness Network), чије су жртве како хришћани, тако и припадници осталих религијских заједница. Папина обавештајна мрежа није ништа друго него наставак Хитлеровог Министарства вере (Ministry of Cults), успостављеног у току Другог светског рата са циљем да се униште јудаизам, право хришћанство и остале религије. Хитлер и његов штаб, укључујући и припаднике СС-а су били католици, а њихов велики сан био је: свет у коме ће живети само католици.

Неки од папиних високих официра, међу којима има и криминалаца склопили су савез са неколико јеврејских организација у циљу обмањивања јеврејског народа и формирања јединственог светског култа. Његова је сврха да у свету изазива мржњу између Јевреја и правих хришћана, као и да створи расцеп унутар јеврејских и хришћанских заједница у које су се његови поборници својим лажним ласкањима и обећањима већ инфилтрирали, све у нади да ће се читава светска заједница подићи против правих хришћана и јевреја и тражити њихово уништење, стварајући на тај начин довољно простора за продор нацикатолицизма.

Нарасли апетит овога сатанског култа ће се тешко наситити. Њихова пропагандна машинерија, коју чине нови медији, славе папу, његову дијаболичну цркву као и УН, а понижавају праве Јевреје и хришћане; њих уз подршку државних институција муче свакојаким бесмислицама, тобожњом неуставношћу њихових поступака, као и монтираним процесима у које врло често укључују криминалце и плаћене лажове, све у циљу стварања подозрења према изворним хришћанским црквама и њиховим присталицама.

Врло је тешко разумети како је уопште могуће да један хришћанин, јеврејски рабин, или било који истински Јеврејин прихвати систем вредности за који се залажу представници католичке хијерархије, када је доказано да је она учествовала у уништавању милиона хришћана и Јевреја, као и многих других. Наведимо само изјаву рабина Моше Шонфилда (Moshe Shonfeld): „Од дана када смо напустили Свету земљу католичка црква нам је нанела више зла од свих краљева земаљских заједно. Сви њени кораци су у историјским поглављима остали забележени крвљу јеврејског народа.” Рабин тако-

ђе додаје: „У свим земљама које је окупирао Немачка, католичка популација је без милости вршила покоље Јевреја уз благослов свога свештенства. Сви су они били фанатични поборници католичанства са истим, незаситим апетитом за јеврејском крвљу.”

Нормалном човечијем уму је тешко схватљиво како су током векова изопачени поглавари католичке цркве, попут Јована Павла II, успели да исперу мозгове толиким људима и од њих начине невероватно кобну зомбијевску заједницу лажних пророка своје гнусне нацирелигије. Те испране мозгове је скоро немогуће одвратити од њиховог убеђења да је папа сам Бог. Једино јеванђеља Господа Исуса Христа из Библије Краља Џејмса (King James Version of Bible) као обожавање Живог Бога кроз веру у Његовог Сина Исуса Христа могу сатрти демонско семе које су посејале вође једног безбожног и мрачног култа и ослободити људску душу од сатанског страха. То и јесте разлог због кога се Ватикан тако грчевито бори против верника који се строго придржавају свега реченог у Библији. Они врло добро знају да су јеванђеља Господа Исуса Христа једно сведочанство уперено против њих.

Католички нацизам Ватикана

Многи Јевреји су одустали од подршке папиној Јеврејској федерацији: рабин Аврам Купер (Abraham Cooper), али и декан Симон Визентал Центра (Simon Wiesenthal Center) се одрекао места у комисији федерације. Многи други јеврејски лидери су следили његов пример, нарочито од тренутка када се сазнало за директну умешаност Јеврејске федерације у акције ПЛО-а, такође једне од тајних организација Јована Павла II Ово тврђење је изнето у чланку Матиса Чезанова (Mathis Chazanov) објављеног у „Лос Анђелес тајмсу” (Los Angeles Times) 18. марта 1990. на страни 1Б.

Данас је један од најуваженијих папиних саветника Ото Амброс (Oto Ambros), ратни злочинац осуђен на Нирнбершком процесу. Да парадокс буде већи, он је, иако осуђен за масовна убиства на само 8 година затвора, већ после 3 године пуштен на слободу. Господар медија, папа Јован Павле II, не престано обмањује јавност тврдњама попут ове: „Жао ми је Другог светског рата и јеврејског народа.” Ако му је толико жао јеврејског народа, зашто не призна Израел као државу? Наравно, битно је да су разбојничке јазбине и упоришта „лобожних” обмањивача признате уз све почести.

Овај злосутни и фанатични верски поглавар одбија да назове Израел његовим правим именом. Због своје коначне наклоњености према ПЛО-у он га обично назива Палестином. Сатанска црква која се крије испод назива Ватикан, одувек је презирала Јевреје, а у исто време била завидна блискости овога народа са Богом. Чињенице да је јеврејски народ био изабран да кроз Стари и Нови завет остави сведочанство о Промисли Божијој као и то, да је из овога народа изашао Месија, за Ватикан су били само разлози више за завист.

Сатана и његова експозитура у Ватикану су истребљивали Јевреје и хришћане (спиритуалне Јевреје) од памтивека до дана данашњег. Израел је Света земља, не Палестина, или Рим, а Бог је дао Израел Јеврејима, не папи, не УН-у, не ПЛО-у, или било којој другој католичкој разбојничкој организацији. Зар у Библији није откривено каква је страшна судбина задесила свакога ко се усудио да отме Израел од Јевреја? У Књизи пророка Захарија јасно пи-

ше; „Бог бира своје људе” (поглавље 12, стих 2,3&9, Библија Краља Џејмса). Бог је назвао земљу Израел, и то име за јеврејски народ јесте и увек ће бити.

Ја поричем светост Ватикана и не признајем УН, јер нису ништа друго него сатанске творевине, а свако ко је у милости Божијој, ове институције и не може прихватити за нешто друго сем као оваплоћење самог Сатане. Уводећи ритуале који хришћанству уопште нису примерени, Ватикан је уништио хришћанску догматику, а веру свео на пуко сујеверје. Све чега се дотакло католичко лицемерје, претворено је у лош фалсификат, тако да хришћанин васпитаван на јеванђелским истинама лако открива да католицизам са хришћанством, заправо, никакве сличности и нема. Од свега божанског Сатана чини фалсификат не би ли обмануо лаковерне.

Јужно од Мерана на прилазима Ђенови и Риму налази се место на којем су уз помоћ Ватикана сакривена лажна документа помоћу којих је нацистима омогућено бекство паробродом за Америку. Број нацикатолика, који су већином били ратни злочинци и шпијуни, а којима је католичка црква помогла да побегну у Америку и друге земље, иде на стотине хиљада.

Ватиканску главну агенцију за окупљање ратних злочинаца чиниле су групе католичких хуманитарних организација које су делиле надлежност у зависности од националности избеглица а које су углавном биле лоциране у Риму. Тако је на пример, Литванце окупљао велечасни Јатулевициус (Jatulevicius) у броју 6 улице Виа Лучано (Via Lucullo), Мађарима је био додељен отац Галов (Gallo) на адреси Виа ди Парионе (Via dei Parione) 33, а монсињор Драгановић и Маћерек су пружили подршку Хрватима.

Кардинал Касатоли (Cassatoli), садашњи секретар Ватикана, је у акцијама пребацивања нацикатоличких касапа учествовао заједно са припадницима миланске мафије. Наравно, ту је и Јован Павле II, који тада ради на фалсификовању пасоша за нацикатолике и ратне злочинце и припреми њиховог бекства у Хонг Конг, на Средњи исток, затим у Јужну Америку као и остале земље света. Папа Јован Павле II је један од инспиратора акција Луиђија Монтија, који је био уплетен у разне криминалне активности миланске мафије, а такође је радио и на организовању Ције. Монтини је касније постао папа Павле VI.

Једна од кључних фигура у реализацији стратегије СС-а, да посредством УН-а својим циљевима подреди САД, био је нацикатолик Рајнхард Гелен (Reinhard Gehlen), један од чланова немачког Генералштаба. У великој мери захваљујући активности Рајнхарда Гелена је од бивших агената ОСС-а, (Office of Strategic Service) ФБИ-а, СС-а и СД-а (СД је био скуп обавештајних пунктова које је успоставио Химлер) формирана Ција. Заиста, половина припадника ове организације су били амерички, а половина немачки нацикатолици. Због својих заслуга, бивши католички нацигенерал је наименован за једног од суоснивача Ције. Такође и ИРС је продужена рука Ватикана.

Миоги од изгнаних нациста, као и њихови потомци су заузели високе позиције у америчкој администрацији, њеним институцијама, индустрији, медијима итд. У свом говору на једној од католичких свечаности, Роналд Реган (Ronald Reagan) са поносом указује на стотине судија, католика које је он сам наименовао, или боље речено инсталирао у америчко судство. Арнолд, суди-

ја Арканзаса, чија криминална делатност није заобишла ни нашу цркву на процесу вођеном против ње марта 1990. је један од њих; све оптужбе су као и обично биле обмане. Да би подигла оптужницу против нас, Влада је платила лажљивце, разбојнике, проститутке и растураче наркотика. Наравно, ми смо на захтев председавајућег изгубили.

Холокауст је данас потпуно идентичан оном од раније. Оно што се током Другог светског рата догађало у Немачкој, сада се понавља у Америци. План нацикатолика о примени закона кроз легализацију безаконја се испуњава данас широм света. Зар се владајуће институције у великом броју земаља не присиљавају да поприме облик оних које постоје у САД? Можете ли сада да схватите колико је висок степен немогућности да данас неко ко није католик односно припадник њихове цркве реши ма и најбаналнији судски спор у своју корист? Треба ли да вам напоменемо и то, да су нам они киднаповали децу?

Нацикатолицизам ка светском поретку

Други светски рат није завршен и ми нисмо победници. Неке битке смо добили, али заиста нисмо победници. Ако верујете да смо рат добили и да је он окончан стављањем неколико потписа на хартију, ви сте обманути и мислите управо на онај начин на који они желе да мислите. Погледајте само економију Немачке и Јапана данас, а затим погледајте на нас и комплетно обезвређивање свега пристојног у свету, па ћете схватити погубне резултате акција Ватикана и инвазије нацикатолика и ратних злочинаца у нашу земљу. Ови обмањивачи са лажним идентитетима које им је доделио Ватикан уништили су нашу владу, наше цркве, наше школе, породице и децу, наш морал, молитву и интегритет, коначно и наш патриотизам. Они безобзирно покушавају да униште припаднике наше цркве и мене лично, као и све цркве које нас подржавају због тога што их врло добро познајемо и због нашег проповедања оних јеванђелских Истина Господа Исуса Христа које разобличавају њихову лаж. Модерни медији им помажу у њиховом фабриковању обмана, јер то јесте њихов посао и медији га перфектно обављају.

Једна од многих разбојничких плиткоумности Папе Јована Павла II гласи: „Не тражите опроштај од Бога, дођите к мени.“ Овако нешто се назива бласфемија, на шта упућује и стих 21 у поглављу 5 Јеванђеља по Луци. Најзагриженије вође и следбеници култа који је успоставио католицизам дубоко су уверени да је папа заиста Бог, а то је врашки опасна опсесија, јер је потпуна негација онога што Живи Бог заиста јесте. На опсесијама овакве врсте као темељима подигнуте су владине институције и католичке цркве као оваплоћење самог Ђавола, а његови додатни легиони су регрутовани из редова лажних пророка, скривача истине и њених релативизатора другачијих вероисповести.

У Библији постоје безбројна сведочанства о плиткоумницима који су попут данашњих представника католичке цркве седели на владајућем трону, или управљали црквом. Малоумни манијаци исте врсте су у Другом светском рату побиле 6 милиона Јевреја и многе милионе хришћана и припадника других некатоличких вероисповести.

У време писања овог чланка били смо сведоци посете председника Буша своје претпостављеном, папи, и његове изјаве која је била запрепашћујућа само за неупућене. У суштини, он је рекао следеће: „Опростимо нацистичким ратним злочинцима.” Ово је учинио зато што је и сам један од њих. Он је потпуно подређен папи и предано служи остварењу његовог манијакалног сна о светској доминацији нацикатолика.

Библија описује догађаје који ће претходити Страшном суду и како се тај дан приближава тако и прорачунства постају јаснија. Божија реч записана у Откровењу јасно опомиње да Бог није и никада неће опростити Сатани, нити било којем од његових анђела (Откровење, поглавље 14, стих 10&11; Откровење, поглавље 20, стих 10). Ово се врло често наглашава, како у Новом, тако и у Старом завету. Смисао опраштања, који је наговештен у неколико Спаситељевих речи које упућују грешницима, говорећи им да иду и да не греше више је остављен људима да га својим срцем, својом душом и умом одгонетају. Чак и нацикатолицима би било опроштено да су се искрено покајали и одрекли греха. Али они се нису покајали, него су наставили да чине оно исто што су чинили и њихови очеви, дедови и прадедови. Они још увек лажу, врше тортуру, убијају и уништавају све што им се испречи на путу, а има епитете скромности и доброте.

Бласфемија је да човек може опростити смртне грехе (Лука, поглавље 5, стих 21). Заповеђено нам је да једни другима опраштамо увреде, али не и убиство које је забрањено још у Десет заповести. Такве грехе може једино Бог да опрости, посредством искупитељске крви Сина Његовог Исуса Христа. Ако би којим случајем могли заузети Божије место и опростити нацикатоличким ратним злочинцима милионе убистава, зашто онда не бисмо широко отворили наше затворе, све убице пустили на слободу и дали им лажна документа да би несметано могли да наставе са убијањем?

Ми поседујемо много докумената која јасно указују на наставак нацистичког холокауста од стране председника Буша и његове администрације. Између осталог овде се налазе и подаци о неколико нацистичких ратних злочинаца који су помагали Бушову председничку кампању. Сви су они били уpletени у различите терористичке активности, од атентата до акција ескадрона смрти. Такође су били умешани у трговину оружјем и наркотицима у циљу пружања подршке контрашима у Никарагви, Анголи, Авганистану и Камбоџи.

Утемељивач и кључна фигура Републиканског савета је био Ласло Пастор (Laszlow Pasztor): официр у нацикатоличкој Козачкој СС дивизији и садашњи поглавар ГОП-а Козачког савеза. У УС-у је познат по својим екстремним нацикатоличким ставовима. О Јеврејима се изјаснио као о својим „идеолошким непријатељима”.

Флоријан Галдау (Florijan Galdau): за време Другог светског рата припадник католичке Гвоздене гарде у Румунији и вођа садашње истоимене организације стациониране на источној обали САД.

Џером Бринтер (Jerome Brentar): кливлендски бизнисмен који је прошлог пролећа у САД предводио одбрану Ивана Демјањука (Ivan Demjanjuk), католичког нацисте и припадника гарде концентрационог логора Треблин-

ка, осуђеног у Израелу због масовног убиства. Један од Бринтерових ватрених следбеника био је и бивши директор одељења за комуникације у Белој кући, Патрик Бјукенен (Patrik Buchanan) који је у својим чланцима отворено устајао у одбрану католика нациста. Овај човек је такође помагао председницима Никсону и Регану у њиховим председничким кампањама.

Списак људи сличних овима се може наставити у недоглед. Њихов број износи на стотине и хиљаде и стотине хиљада. Можда ће вам сада бити јасније зашто председник Буш не одустаје од прогона припадника моје цркве и мене. Штавише, он је свој крсташки поход против мене интензивирао. Ово нацикатоличко удружење целата више од 25 година ради на уништењу наше цркве.

Под заповедништвом Јована Павла II, Бушова администрација је посредством дијаболичне Ције (чијим акцијама је 1976. и 1977. године, штитећи директне интересе Ватикана, руководио лично председник Буш) у неким земљама Трећег света на власт поставила католичке диктаторе.

Католичка обавештајна мрежа (Cult awareness network)

Многе чланове папине фамозне обавештајне мреже би требало похапсити и осудити за киднаповање, насиље, силовање, тортуру и сличне злочине. Папа Јован Павле II, председник Буш, Сенатор Роберт Дол и његова жена Елизабета (која је начелник Министарства за рад Ватикана), као и читава Бела кућа и владине агенције које су продужена рука католичке цркве – веома су поносни на Католичку обавештајну мрежу и Јеврејску федерацију.

Као што католичка обавештајна мрежа јесте наставак нацистичког немачког Министарства вера, тако и Јеврејска федерација није јеврејска него потпуно покатоличена, због систематског затирања осталих хришћанских цркава које су у разбојничким пећинама означеним као суднице, препуштене ђудима злонамерних судија; оне губе стотине хиљада долара да би заштитиле своја елементарна права и одбраниле се од председникових и Долових подлих оптужби и понижавања.

Данас судије тврде да је оно што је некада било илегално, сада легализовано. Пре више од четири века Нирнбершки процес је обелоданио постојање идентичне доктрине.

У записима са Нирнбершког процеса се може пратити поступак промовисања илегалитета у легалне законе који је постојао по свим нацистичким судовима, као што је и данас случај у Америци. Овај процес се врло добро може илустровати једном изјавом Јозефа Гебелса (Joseph Goebbels), министра за пропаганду за време Хитлерове марионетске диктатуре. Гебелсова изјава гласи: „Ми нисмо легални у смислу који се придаје значењу легалности, али у смислу задобијања моћи, управо користећи могућности илегалног рада ми смо и постали моћни.”

Данашњи светски поредак чији смо, нажалост и ми део, Библија једноставно именује речима: Звер којој је моћ дата од аждаје. Библија даље каже да је аждаја сам ђаво. Црква којој је предата аждајина моћ је Ватикан. Сатанска црква користи новонастали светски поредак и његове протагонисте за коначан обрачун са свим црквама чије се учење разликује од њиховог. Ми, прави хришћани одбијамо да се подредимо њеној власти и немојмо се чудити

ти када чујемо како топот Сатаниних копита одзвања по ходницима и холо-
вима владиних агенција и лажних цркава.

Једнога дана можемо постати сведоци испуњења речи из Откровења о
знаку обожавања (Откровење, поглавље 13, стих 16&17) који би евентуално
присталице демонског папе и његове цркве били приморани да понесу на
својим челима, а није и за неочекивати да би након тога уследио и одговара-
јући проглас по коме је само означенима дозвољена куповина. Наравно, не-
учествовање у замислима Звери плаћа се животом. Божија реч јасно упозо-
рава да за оне који носе Сатанин знак нема места у Царству божијем и да им
је намењен паклени огањ (Откровење, поглавље 14, стих 9, 10&11). Царство
божије није за колебљивце, па зато пружимо одлучан отпор прогласима вла-
де и позиву лажних цркава и њених сотонаша, ако заиста желимо досегнути
царство небеско.

Преостаје нам подземље

Да би се борба са овим монструозним култом уопште могла наставити и
да би се Реч Божија и даље проповедала, многи хришћани су отишли у под-
земље, на што сам и ја био приморан. Али све је пролазно. Ја сам заиста пре-
бродило многе тешкоће уздајући се у Божју Љубав, која је у Исусу Христу. За-
то имам право да те упозорим и опоменем у Име Божје, кроз кога је све по-
стало, да се покајеш за сваки грех и верујем у Јеванђеље које је једина исти-
на васељенска. Христос је страдао и ради вас, католика, чланова свеопште и
уједињене цркве, који и не познајете гнусна дела њених поглавара. Ако во-
лите Господа, а ја знам да је то тако за многе чланове свеопште и уједињене
цркве, чините онда оно што Он заповеда: „Идите од ње мој народе, да не би
постали саучесници у греховима њеним и да вас не би увела у напаст.” (От-
кровење, поглавље 18, стих 4).

Ближи се последње време, па „када свуда око себе видите ужасно пусто-
шење о коме је још пророк Данило говорио, потражите свето уточиште чи-
нећи у њему оно што је угодно Богу.” Потпуно разумевање и познавање шта
је богоугодно дело можете пронаћи само у Библији краља Џејмса, а ко је
прочита биће му дато да види. Пре него што наступи то време патња ће би-
ти велика, онаква какву лице Земљино још није угледало од почетка векова
до дана данашњег. Али постоје одабрани међу синовима земаљским због чи-
јег ће спасења ти дани бити прекраћени. И појавиће се знак Сина Човечијег
на небу, а сви мученици који су икада ходали Земљом ће завапити видевши
Сина Човечијег како силази у великој слави са облака небеских. (Матеј, по-
главље 24, стих 15, 21, 22&30). Зар не примећујете како нам подругљиво до-
бацују, „до тога дана ми ћемо живети мирно и спокојно”. Али на шта опоми-
ње Божија Реч? „Од трена када кажу мирно и спокојно, доћи ће пропаст на
њих и неће се спасти.” (Солуњанима посланица, поглавље 5, стих 3).

Мој љубљени пријатељу, без обзира којој раси, или религији припадао,
Исус је дошао на овај свет ради тебе и мене зато што смо заплетени у клуп-
ко Сатаниних обмана. Али од Сатаниних моћи и ти се можеш ослободити,
баш као што сам и ја успео, једноставно падајући на колена у својој осамље-
ности, без обзира где се налазио и призивајући Живога Бога пред чијим ли-
цем ћемо се једнога дана заједно наћи. Исус нас је ослободио од Сатане и на-

учио како да разликујемо исправно од погрешног, добро од зла, светлост од таме, спасење од пропасти. Могуће је једино бити потпуно слеп па не видети колика је Божија милост када је Исуса, свога Јединородног Сина послао да страда и пролије своју пречисту крв за искупљење наших грехова. Зато, молим вас, изговарајте речи ове молитве и знајте да никада нећете бити изгубљени. Одговор на питање старозаветног пророка: „Зашто човек умире?“, (Језекиљ, поглавље 18, стих 31) тешко је пронаћи, али нам је остављено сведочанство о постојању вечног живота у Исусу Христу (Јован, поглавље 14, стих 6).

Молитва

Господе мој и Боже мој, буди милостив мојој грешној души. Верујем да је Исус Христос син живог Бога. Верујем да је он умро на крсту и пролио своју крв за опроштај свих мојих грехова. Верујем да је Бог силом Светога Духа васкрсао Исуса из мртвих. Отварам врата свог срца и призивам тебе у своје срце, Исусе Христе. Очисти ме од свих мојих грехова крвљу Твојом пречистом коју си за мене пролио. Ти ме се нећеш одрећи, Господе Исусе; Ти ћеш спасити моју душу. Ја то знам зато што о твојој речи сведочи Библија. Обећао си да се нећеш одрећи никога, па ни мене. Ја знам такође, да ме ти чујеш и да од Тебе добијам одговоре. Знам да сам спасен и захваљујем Теби, Господе Исусе, за спас моје душе.

Сада, када си сачуван од сваког зла, подигни руке високо ка небу и одај захвалност Господу.

Аутор на основу чињеница приказује Јована Павла Другог у правом светлу – као планетарног злочинца који је припадник нацикатоличке организације која сеје пакост, немире и беду на свим меридијанима где се он појави. Баш такав је Јован Павле Други био када је растурао Југославију од 1991. године и када је наредио да се врше злочини над Србима.

36. 16. У часопису „Сведок”, од 7. јуна 2005. године, под насловом „Ватикан плаћа цех усташке пљачке жртава Јасеновца” објављен је текст Мирка Војводића:

Доласком новог папе Бенедикта у Ватикан пред Деветим апелационим судом САД, поново је на дневни ред стављено питање ратних одштета за настрадале и опљачкане током Другог светског рата у хрватском логору Јасеновац, а за све је „крив” Џонатан Левин, који заједно са тимом адвоката волонтерски заступа интересе преживелих и чланова њихових породица.

Трагови новца стеченог убијањем стотина хиљада Срба и Јевреја за време усташког режима Анте Павелића, преко швајцарских банака воде право у Ватикан, односно, у његово „финансијско крило”, и није случајно швајцарска банка, која је служила као покриће за ове трансакције, још 1998. приста-ла на поравнање са свима који докажу да су претрпели губитке, а чији трагови воде ка Јасеновцу и другим стратиштима по Хрватској током Другог светског рата.

Када је проблем био већ готово решен, и само су се тражили модалитети како да се жртве обештете, на волшебан начин, и на нечију интервенцију, највероватније поглавара католичке цркве Папе Јована II предмет је склопљен, а документа која је требало да послуже као доказ су једноставно уништена.

Сви покушаји да се ступи у контакт са представником банке Џефри Леном, од промене у Ватикану, остали су безуспешни, али је на једном појављивању пред судом још у октобру 2004. изјавио да оптужница има слаб значај, и да ће највероватније суд пресудити у корист Ватикана.

Ствари се, међутим, мењају променом на врху Римокатоличке цркве, и према речима тужиоца Џонатана Левија, нови папа ће највероватније бити много енергичнији у решавању овог спора. Из незваничних извора се ових дана могло чути да швајцарска банка, која је још пре седам година пристала на поравнање, ових дана даје сигнале (вероватно по упутствима из Ватикана), да би поравнање могло да се договори ван суднице, како се не би дизала велика прашина у вези свега, а поготову не сада, након откривања великих скандала око злостављања деце од стране црквених великодостојника. Чињеница је да је током дуге владавине папе Јована Павла II већина ових отворених питања склоњена од јавности, али је и јасно да је његов најближи сарадник, који је по мишљењу познавалаца ватиканских питања био не само саветник, већ и први човек из сенке „Свете столице”, управо новоизабрани папа, који је на то место постављен на сугестију претходника, што се никада пре тога у историји католичке цркве није десило.

Охрабрује податак да се Апелациони суд САД у овом случају ставио изнад окружног, и цео предмет вратио у процедуру, одбацивши тако одлуку федералног судије из 1999. Судија у овом процесу Маргарет Мек Кеон изјавила је да влада САД ни на који начин није укључена у све ово, али је додала да цео случај неће бити лако извести до краја, јер се потраживања односе на период од пре неколико деценија, па ће бити тешко да се тачно утврди колико је новца пребачено на рачуне у швајцарске банке. Њен колега, судија Стефен Трот је супротног мишљења: „Само Конгрес и председник Америке, не редовни судови, имају ауторитет да покрену процедуру надокнаде жртвама из Другог светског рата”.

И сама чињеница да је цео случај враћен на разматрање, после одбацивања 1999, за тужиоца Џонатана Левија значи неку врсту признања да претходни суд није поступио по закону, и уверен је да ће до поравнања ипак доћи, а позитивни сигнали из Ватикана само потврђују његов оптимизам.

И овај текст доказује какав је Јован Павле Други. У ствари, први велики сукоби између Јована Павла Другог и администрације САД наступили су када је Кондолиза Рајс, као нови државни секретар, одбила да на захтев Ватикана утиче на америчке судове ради стишавања ове афере којом се доказује органско учешће Ватикана у зверствима током Другог светског рата.

36. 17. Под насловом „Некажњено отети завичај” објављен је, 26. марта 2004. године, текст проф. др. Светозара Ливаде:

Ово је приказ брисања већег дијела једног народа у раздобљу од 1991. до 2001. године у Хрватској. Како ће бити окарактеризирана та работа рећи ће повијест, али статистика говори сама за себе, што се најбоље види из приложених табела у којима су обрађена градска насеља у Хрватској, из којих се може очитовати смањење броја Срба у драстично великој већини градских агломерација.

Драстично смањење броја становништва једне етничке групе могло би се назвати етничко чишћење, јер оно је захватило топономастику, ономастику, катастар и друге етничке чиниоце. Тиме нису погођени само Срби, већ и припадници других етничких група. Међутим, што се Срба тиче, да није било два механичка удара на српски корпус, оног 1941 – 1945. и овог 1991 – 1995, према екстраполационој рачуници, у Хрватској би их данас морало бити око 1.500.000. Практично су сведени на око 200.000, тј. њихов број је сведен на једну трећину.

Такозваним Норвалским програмом Туђман је с херцеговачким фратрима у Канади договорио да не треба „лустрирати комунисте, него Србе.“ Националистичком револуцијом је то учињено без преседана.

У беспућима повијесне збиљности Туђман тврди да је геноцид користан чин за „поправљање повијести“, односно постизање „хармоније живљења“. У својим списима, говорима и наступима Туђман Србе приказује као „ремедијални фактор“. У својој србофобији инсистира на тзв. историјској мржњи између Срба и Хрвата, што је класични фалсификат, јер Срби и Хрвати никад нису ратовали. Он иде тако далеко да захтјева да се број Срба редуцира на хрватском простору на 2-3 посто. Због тога није чудно да се у Сабору, у његово доба, истиче: „Не један Србин мање, него сви“, „Не вјеруј Србину и кад дарове доноси“, односно политичари истичу да не постоји српско питање: „Срби нису политичко, него еколошко питање“. На самом почетку рата „суверен“ др Туђман сазива виђене Србе и изриче им пријетњу да им „не гарантира живот“ и то постаје стварност.

Искориштавањем злоупотребе побуне руралних Срба и стављања Југославенске армије на њихову страну, учињено је све да се истријеби српска елита из урбаних простора, гдје није било никакве побуне, нелојалности и нити једног терористичког чина или било каквог другог облика отпора. Организирајући саблажњујуће пропаганде против Срба, трајао је класични рат „крви и тла“. У том рату цивили су били носиоци, жртве и злочинци. Проказивањем Срба као наказа са „шиљастим главама“, с „кромосомом мање“, „дефицијентних мјешовитих бракова“ и с бројним другим стигматизирајућим појмовима из повијести стигматизације Жидова, пренесених на Србе, наступило је безумно изнуђивање лојалности од лојалних. Пред камерама, у медијима.

И онда је услиједило некажњено физичко насиље, премлаћивање, отимање добара, насилна деложација, нестанци угледних, убиства и отварање концентрационих логора, умиљато названих „Павиљони“, „Пољане“, „Јодно“, „Лора“, „Ора“ с азијатским тортурама мучења и масакра. Све је то сијало ужасавајући страх „побјећи“, „остати“, „нестати без трага“. Метропола је послала ужасавајућу поруку убојством породице Зец, Кривокуће, инжењера Жилића и неколико стотина Срба који су нестали на пролазу кроз павиљон 22 Загребачког велесајма. Порука је била отприлике ова, како ми је учени, данас већ покојни проф. др Бранко Хорват рекао, када сам му прије годину дана показао ове статистичке показатеље: „Ово је била порука – тако се то ради!“, кад је видио да је у метрополи нестало око 18.000 Срба.

ХДЗ покрет је организовао повијесни злочин над Србима. У градовима је минирано око 10.000 српских објеката, некажњено, понегдје с породицама. Туђманов „најбољи министар” имао је примједбу само на „технику извођења”. Сваки је град имао логор, назван сабиралиште. Некажњено су многи Срби нестали или убијени. Практично нитко није кажњен за конкретан злочин.

Организирана је бјесомучна медијска кампања. На примјер, тзв. „слободни тједник”, Маринка Божића постао је „Бич Божји”. За њега су писали чиновници, полицајци, министри, Туђманови савјетници, титуларни интелектуалци и својим погромашким написима чистили улице, понегдје четврти, а у провинцији цијеле градове од Срба.

Маркантни су случајеви за то Госпић, Сплит, у којем је деложирано близу 10.000 Срба, Шибеник, Задар – „Кристална ноћ”, Осиек, Карловац, из којег је истјерано преко 13.000 Срба. Тираж је растао једнако успјеху прогона Срба из Хрватске. Међутим, то су радили и остали медији, напосе електронички, на примјер „Сликом на слику”... У глосару који се употребљавао против Срба, сви су Србе звали „србочетници”, „србокомунисти”. На примјер, у наредби водитеља ТВ Загреб, у потпису Марчинко и Линић, упућује се заповједна „наредба медијима” да не смију објављивати „делек и плач жртава”, нити „имања власника минираних кућа”. У ужасу каоса грађанске колизације – рата једино је било система. Сви су се трудили да се досегне Туђманова пројекција да се Срби редуцирају на 2 – 3 посто. Остваривање самосталне државе и редуција српског корпуса сматра се највећим достигнућем националне револуције. Редуција људског фактора организирана је уз најбруталније облике репресије унутар полиције, правосуђа, културних институција, просвјете – „Не може Србин предавати хрватски, судити Хрвату или приводити на истрагу Хрвата”. Све је то текло некажњено, него озакоњено, а познато је да нема већег злочина од озакоњеног.

Озакоњење незаконитог изгона с посла урбанита, за њих је значило „смрт на асфалу”. „Шумом” закона са становишта станарског права и „прашумом” безакоња Срби су ех lege остали без станарског права у Хрватској. Дакле, изгон из стана и одузимање права на посао означавао је безнађе, јер нису имали од чега ни гдје живјети. Њима – тј. Србима – не само да је отет некажњено завичај, право на рад, стан, са свим садржајима, него и држављанство, јер је домовница дигнута изнад родовнице. Породице су разбијене, усташене, експлоатиране и натјеране на спас голих живота. Међутим, урбани су на ту пошаст реагирани неочекивано, на јединствен начин, без побуне. Поучени повијесним искуством примјене расних закона из Другог свјетског рата, схватили су да је држава фетишизирана и дигнута изнад њиховог живота и смрти. Нигдје није било побуне. Многи се нису жалили на отказе, на увреде, понижења, па чак ни убојства чланова обитељи. Тражили су јединственог спаса на другим мјестима, у трећим земљама, тако да су неки стигли до Огњене земље. Десетковани српски корпус постао је *corpus separatum*, без елите, без економске основе, без институција, са разбијеним и већ у Другом свјетском рату окрњеним породицама и крајње неповољно сполно добним структурама. У неким градовима најбезумније тортуре и масакра: Сплит, Задар, Сисак, Карловац, Осиек и другдје, практички нема основе за биолошку репродукцију.

Из текста се закључује да је Фрањо Туђман успео да од 1991. до 1995. године са 12 посто сведе Србе само на 2 до 3 посто уз помоћ усташтва, клерофашиста и Јована Павла Другог. Убиства и прогон Срба из места у којима није било оружаних сукоба је други по значају злочин за који треба да одговара Јован Павле Други. Он је подржао усташе и први признао Словенију и Хрватску и тим чином дао наредбу да се настави са геноцидом над Србима.

36. 18. У часопису „Војно дело” бр. 1-2, из 1994. године, под насловом „Војни аспекти политике Ватикана” објављен је текст Александра Антонића:

Неки биографи папе Јована Павла Другог објашњавају његово понашање пољским пореклом и традицијом Пољске католичке цркве. Од 996. године, када је Пољска уведена у орбиту Римске цркве, та држава је постала истурена стража католичанства на источним границама централне Европе. Пољска се вековима сматрала „легендарним бастионом хришћанства” у чијим селима је свештеник и сада доминантни чинилац, ментор, психијатар, правник, судија, уопште онај који је позван да одлучује о свим питањима између неба и земље. Тамо сматрају да је патриотска обавеза сваког поштеног Пољака да о цркви говори искључиво добро. Противник цркве, на основу Војтилине логике, постаје непријатељ који једино заслужује уништење. Њен продор у војску обележен је поновним увођењем верских службеника у војне формације, пасторалним радом с војницима, традиционалним католичким обележјима, војним ходочашћима у национална католичка светилишта, па чак и посебним војним парадама и маршевима под покровитељством цркве. За време папствовања Јована Павла Другог устројени су (април 1986) војни ординијати „за осигурање духовне помоћи верницима ангажованим у војном животу” и враћено „душобржнштво” – институција војних капелана-ординарија – које је укинута по окупацији Пољске, а обновљено у јануару 1991. године. Од обелодањивања кашалинске војне доктрине Света столица се сврстава уз Хрвате и муслимане призивајући „понижену” Европу да се против дивљаштва у рату на просторима СФР Југославије бори блокадом, бомбардовањем и разоружавањем нападача (подразумева се – Срба). Војна политика папе заснована је на његовом ставу да војници не треба да буду само ратници „нове евангелизације”, него и пропагатори његових схватања, јер „Еванђеље може пружити одлучнији потицај од било каквог политичког и економског разлога”.

Ватикан је најмања држава на свету, али је, истовремено, и центар најмногљудније светске религије, распрострањене на свих пет континената, по чему је више него специфична. (1. Ватикан се простире на 44 хектара једног од брегова Рима и има око 1.000 држављана. Властите „оружане снаге” састоје се од само око 1.000 припадника „Швајцарске гарде”, под командом четири официра и 25 подофицира. Сви су они, углавном, за фолклорну и декоративну употребу и само су симболични остатак великих војски које су папе имале у прошлости. „Швајцарци” полажу заклетву према којој ће папин живот бранити „по цену живота и физичког интегритета” и дужни су да се придржавају једног декрета из 1971. године, према којем „швајцарски гардиста” мора бити „свестан значаја обећања верности врховном свештенику, што укључује строго поштовање наредби надређених и одговорно извршавање

задатака и специјалних дужности које су му поверене”. „Шарени војници” пред светом су наоружани халебардама. У касарнама и стражарама они имају и модерно оружје, али – без обзира на заклетву и декрете – ипак нису главни чувари ватиканских поглавара. За безбедност папе брине посебна служба – „Централни надзорни уред”, чији се шеф не раздваја од специјалног воки-токија којим може, у тренутку било какве опасности, да ступи у директан контакт с главном командом римске полиције, центрима италијанских обавештајних служби и римским испоставама Америчке обавештајне агенције (Ција) и других западних обавештајних служби с којима је и иначе у сталном контакту.

Што се тиче светске католичке мултинационале, као целине којом се управља из Ватикана, рачуна се да она има око 800 милиона верника (бар формално уписаних у црквене књиге). Њих надзире (према подацима из децембра 1993. године) 4.116 активних и 730 пензионисаних (али још увек употребљивих) бискупа. Њима је (према подацима с краја 1992. године) подређен 404.641 духовник (свештеници и редовници), а уз њих је и подмладак од око 100.000 семинариста. С обзиром на те две карактеристике, можда изгледа чудно што Ватикан има сопствену војну доктрину, из које је произашла и доктрина ограниченог суверенитета. Творац обеју доктрина је садашњи папа Јован Павле Други.

Језик опкољене тврђаве или крсташког рата

Основне црте своје војне доктрине Јован Павле Други је изложио и поставио 2. јуна 1991. у пољској војној бази у Кошалину, на Балтику, у оквиру четврте посете отаџбини у својству ватиканског понтифекса максимуса. Извештај о томе у званичној ватиканској верзији, емитован 2. јуна 1991. године преко Радио Ватикана на хрватском језику, гласи: „Јутрос је на аеродрому код Кошалина папа предводио литургију ријечи за 20.000 пољских војника. Дочекали су га поздравном пјесмом у част Богородици што су је Пољаци стољећима пјевали прије битке.

У својем сусрету с припадницима пољске војске, с пољским војницима и часницима, те заповједницима, папа је говорио о нарави војничке службе која је, заправо, служење сигурности и слободи домовине, те је свратио позорност на неопходност душобрижништва у војсци. Јутрошњи је, наиме, сусрет папе Ивана Павла Другог с пољском војском у зрачној луци у Кошалину био, заправо, његов први изравни сусрет с припадницима пољске војске, иако већ четврти пут борави у Пољској. Осврћући се на то рекао је: „По први ми је пут у оквиру мојега похода домовини дата могућност да говорим војски на засебном скупу”.

Споменувши, даље, да је као папа походио многе земље, гдје је у много случајева дочекиван и испраћан уз војне почасте почаснога одреда, а тако је било и у Пољској у сва три пријашња наврата, Свети је отац рекао:

„Почасни одреди који носе националну заставу посебан су израз суверенитета државе. На свечаности добродошлице гост који похађа дотичну земљу исказује поштовање тој застави, чиме заправо исказује поштовање друштва које тим знаком читује властити идентитет. Застава је у свакој војној јединици не само особит знак те јединице, него, такођер, и домовине за чију се ствар залажу они који обављају војну службу”.

Истакнувши да је, у поратном раздобљу, онима који су се налазили у пољској војсци, недостајао битни ослонац, а тај је служење домовини, папа је надао:

„Војна служба није само занат или дужност, него треба да буде унутрашњи налог свијести, заповјед срца. Пољска је војна баштина стољећима војну службу повезивала с домољубљем”.

О душобрижништву у војсци је папа рекао:

„Искуство цркве показује да је душобрижништво у оружаним снагама изузетно важно. Кад сам био свећеник и бискуп краковске надбискупије, увелико ме је бољела чињеница да код нас, заправо, нема војног душобрижништва (2. „Душобрижништво” у војсци, институција војних капелана-ординарија, које је постојало у Пољској пре немачке инвазије, а које је укинута по окупацији, јер није било ни војске, није постојало после рата. Обновљено је тек јануара 1991, када је основан „војни ординаријат” с бискупом „ординаријем” на челу и око 50 „војних капелана” у касарнама. Они су, у ствари, заменили просовјетске политичке комесаре) и да је у војсци провођено посебно противдушобрижништво. Из војарни је не само избациван сваки облик вјерскога живота, него се војницима онемогућавало да вјерски живе чак и изван војарни, у којима је често вођена јака атеистичка пропаганда”.

Настављајући, папа је истакнуо:

„Поновном се успоставом душобрижништва у војсци бесумње уклонио зид којим се покушавало војску одвојити од друштва. Народ лакше војску може препознати као своју, као саставни дио друштва, ако та иста војска војнику олакшава, а не отежава, да живи вриједности које су посебно цијењене у његову очинском дому”.

Свети је отац навео искуства војних капелана у разним земљама, која показују да је војска посебно погодна за евангелизацију, за катехизацију, за приближавање молитви и сакраменталноме животу. Војно је раздобље за већину младића вријеме зрелих одлука које ће обиљежити сав његов живот. Онима који су вођени вјером лакше се је очувати од заблуда, или чак од духовних ломова, надао је Свети отац.

Војнике и часнике своје домовине папа је потакнуо да војничку службу прожму домољубљем, осјећајем за правду, те скрбљу за сигурност и слободу Пољске. Закључио је ријечима Другога ватиканскога сабора да се, уз цркву, све могућности мирољубивога рјешавања спорова, владама не може нијекати право на закониту одбрану.

У наведеном контексту јасне су идеје о војној доктрини папе Јована Павла Другог, али неке ставке су посебно значајне, нарочито његове речи према којима „војна служба није само занат или дужност, него треба да буде унутрашњи налог свијести, заповјед срца”, или да је „пољска војна баштина стољећима војну службу повезивала с домољубљем” (што је еуфемизам за стална настојања да се што даље продре на православни, шизматички, руски исток).

Неки биографи папе Јована Павла Другог објашњавају његово понашање пољским пореклом и традицијом Пољске католичке цркве. Џорџ Блажински (3. George Blazynski, Pape, Jozhu Paul II „Sphere books limited”, 1979,

стр. 6, 7 и 8) своје објашњење почиње годином 966, када је пољски владар Мјешко оженио једну чешку принцезу и тиме прихватио хришћанство, уводећи Пољску у орбиту Римске цркве. Расцеп из 1054. године већ је био на видику, па је Мјешко, „определујући се за Рим, а не за Византију, Пољску увео у токове западне културе и претворио је у истурену стражу католичанства на источним границама централне Европе. А када је велики кнез Владимир прихватио источно хришћанство, два тада највећа словенска народа, Пољаци и Руси, пошла су двама различитим и често супротстављеним правцима. Мјешко је своје сину и наследнику, Болесаву, Пољску оставио као вазала светог римског царства, а Болесав је, следствено томе, пољску државу проширио на Исток, све до Кијева”. Отада – и даље, по Блажинском – „Пољска се сматрала легендарним бастионом хришћанства”, а „снажно историјско идентификовање католичке цркве с пољским национализмом постаје кључни чинилац пољске историје”. Тако у најновије време „једва да у Пољској има села у коме свештеник није доминантни чинилац, ментор, психијатар, правник, судија, уопште онај који је позван да одлучује о свим питањима између неба и земље”. С таквим „пртљагом” Карол Војтила је дошао у Ватикан да га води.

У првом случају Јован Павле Други мисли да војска која га слуша треба да иде за „налогом свијести”, разуме се, „свијести” устројене по његовом једноумљу, које покушава да наметне свему свету. Наиме, Јован Павле Други сматра да војници треба да буду не само ратници „нове евангелизације” (војтиловског уједноумљавања света) према хипотетичном „спољњем” непријатељу, него и пропагатори тог уједноумљавања у срединама у које се из војске буду вратили. Дакле, треба да буду и унутрашња клеро-политичка снага.

Корени политике пољског папе делимично би се могли објаснити неким оценама Пољака Адама Михњика. (4. Адам Михњик је главни уредник варшавског дневника „Газета виборча”, органа „Солидарности”, а интервју је у том листу објављен 4. новембра 1993. године)

„У пољском јавном животу није било обичаја да се критички дискутује на тему католичке цркве... (па су)... пољски бискупи стекли уверење да је патриотска обавеза сваког поштеног Пољака да о цркви говори искључиво добро. Јавна критика цркве представљана је као очигледан знак духовне беде. Зато је, после пада комунизма, сваки критички глас, који је био природни резултат рађања независног јавног мњења, третиран као напад на цркву и верске истине, а такође сматран наговештајем институционалних репресија над црквом. Одговарајући на те критике, бискупи су се често служили језиком опкољене тврђаве или крсташког рата”.

Према Михњиковом мишљењу, на основу логике папе Јована Павла Другог, „противник постаје непријатељ који једино заслужује уништење, док се језик слободе преображава у реторику одмазде”. Папа има аверзију и „према самом принципу поделе цркве и државе”, у чему се крије „изазов политичке инструментализације цркве као спонзора одређених политичких странака” и чисто војних активности, што је отеловљено у кошалинској војној доктрини.

Војни ординаријати

Војни ординаријати „устројени су на основи правила апостолске конституције *Spirituali militum curae* од 21. априла 1986. (дакле, тек за папствовања Јована Павла Другог), као и „посебних правила садржаних у статутима појединих ординаријата одобрених од Свете столице”, каже се у званичним ватиканским списима. Војни ординаријати су, међутим, оснивани и пре тог канонског формулисања њихове делатности, па је тако, у овом веку, први војни ординаријат основан у Чилеу још 1910. године, затим у Италији 1925. (после доласка Мусолинија на власт) и у Немачкој 1933. (у години Хитлеровог доласка на положај канцелара Рајха). Следећи су оснивани тек касније (1950. у Шпанији, док је још Франко био на власти, у Јужној Африци 1951, под режимом апартхејда итд.). Међу последњима основан је ординаријат у Пољској и 1994. године у Мађарској.

Према одлуци Другог ватиканског концила, војне ординаријате треба установљавати „по могућности у свакој држави”. У „Папинском годишњаку”, званичној ватиканској публикацији, која се сматра најпоузданијим извором података о устројству католичке цркве у целини, војни ординаријати се описују као „посебна црквена окружја, правно изједначена с бискупијама, успостављена за осигурање духовне помоћи верницима ангажованим у војном животу и онима који обављају делатност тесно повезану с оружаним снагама”. Њима управља „војни ординариј који је нормално и бискуп, а помажу му куријални официјали (тј. свештеници на служби у ординаријату) и прикладан број војних капелана изабраних међу световним и редовничким клером”.

У следећој табели, према подацима из „Папинског годишњака” из 1991. године (5. Извод објављен у званичном органу хрватске католичке цркве „Гласу Концила”, Загреб, бр. 35 од 1. септембра 1991. године) наведени су подаци о броју (по колонама) редовних капелана (1), помоћних капелана (2) и редовника на служби у ординаријату (3).

	(1)	(2)	(3)
Шпанија	263	318	700
Француска	262	111	2
Италија	153	91	310
Западна Немачка*	116	154	?****
Португалија	82	?****	?****
Белгија	77	29	?****
Холандија	77	29	?****
Пољска	59	193	13
Велика Британија	35	10	?****
Аустрија	17	106	?****
САД	680	789	18
Канада	69	83	18
Латинска Америка**	459	331	138
Азија (Филипини, Јужна Кореја, Индонезија)	135	2	56
Африка (ЈАР, Уганда, Кенија)	7	55	?****
Аустралија, Нови Зеланд	31	64	?****

* Пре уједињења с Источном Немачком, где и није било војних ординаријата.

** Бразил, Аргентина, Чиле, Боливија, Колумбија, Парагвај, Перу, Еквадор, Салвадор, Доминиканска Република.

*** У „Папинском годишњаку” нису наведени одговарајући подаци.

Дакле, у 30 наведених земаља делује укупно 2.345 редовних и исто толико помоћних капелана, којима помаже 1.237 редовника. У тим земљама укупно има 3.395 војних цркава, а војни капелани су у оружаним снагама у којима служе успели да крсте или преведу у католичанство укупно 50.914 војника.

Немачка искуства

О томе како раде војни викари објављен је занимљив текст у хрватском званичном недељнику католичке цркве „Гласу Концила”. (б. „Глас Концила”, бр. 38 од 22. септембра 1991. године) Текст је посебно занимљив због тога што је реч о интервјуу с немачким католичким војним деканом (ординаријем) Валтером Тајсом, за кога се наводи да је „члан немачког Министарства одбране”, а и због значаја који нови немачки Вермахт има (или ће имати).

„Пасторална служба војних капелана” (којих је, заједно с помоћним капеланима, у Западној Немачкој 1991. године укупно било 270), отпочела је 1953, али је озаконена 1956. године Законом о војној служби, на основу којег се војни капелани сматрају државним службеницима. Њих именује бискуп – војни ординариј – на службу у трајању од шест година (с тим да се мандат може обновити још само за један шестогодишњи период), после чега се „одслужени” војни викар враћа у „цивилну” службу. Свака бригада немачког Бундесвера има једног капелана, али они, како каже Тајс, „нису војници као што је то случај у неким другим западним земљама”, па „не облаче униформу нити имају официрске чинове”, али „имају слободан приступ војницима где год се они налазе, било у касарни, на полигону или чак у ратном подручју” (какав је случај био у рату у Персијском заливу). Они раде и на бродовима, а прате војску и на маневрима. Свештеничку одећу су у рату у Заливу немачки војни капелани „заменили заштитним оделом с уочљивим знаком крста на еполетама”. „Војни капелан”, према Тајсу, „не узима оружје ни у ратним приликама, али његов помоћник, који је у време мира цивил, када то захтеба постаје војник, има оружје и штити свештеника”.

У немачкој војсци војни капелани организују посебна војна ходочашћа на национална католичка светилишта или она у иностранству, у француски Лурд, на пример, када се тамо сакупљају војници ходочасници из више земаља. У тим приликама организују се и посебне војне параде и маршеви као својеврсне манифестације силе под покровитељством цркве. Откако је проглашена хрватска независност, на такве међународне војно-клерикалне скупове одлазе и хрватске војне групе, а предводе их бискупи.

За „годишње духовне вежбе, војник, ако то жели, добија седам дана одсуства”, говори даље Валтер Тајс, наводећи и друге појединости о деловању војних викара у Немачкој: „Занимљиви и корисни су свакодневни лични разговори у којима се срећу младић и свештеник... Сусрет војника са свештеником многим је подстицај да после у животу наставе да буду активнији чланови своје цркве... Пасторални рад с војницима, у поређењу са радом осталих жупника, има многоструке предности. Војници су група људи сличног генерацијског доба, истог занимања, а капелан се с њима среће не само недељом у цркви, него сваког дана, и то у радном амбијенту. Они имају довољно вре-

мена једни за друге... Однос војног капелана и официра по својој је природи сараднички. Духовни пасторал војника држава финансира, а црква обликује и води... Државној управи није довољно да грађани у униформи – војници – одржавају само телесну спремност. Духовно здравље има исту вредност за васпитање потпуне личности... Наши официри и војни капелани одржавају добру међусобну сарадњу. Исти им је циљ – васпитавање човека, иако свако делује са свог аспекта”.

Све што Валтер Тајс говори у потпуном је складу с оним што је папа Јован Павле Други изложио као своју војну доктрину пред стројем пољских војника у Кошалину, али представља и разраду те доктрине. У истом духу је и његова „порука Хрватској”. Наиме, он Хрватској препоручује да, уз „искуство из Немачке, проучи и устројство војних капелана и у другим државама”, и обећава, уједно, да ће његов уред „врло радо помоћи цркви у Хрватској, колико год буде требало, у организовању пасторалног рада с војницима”.

Случај Хрватске

Садашња Хрватска већ има сопствена „искуства” из времена њене претходнице, Павелићеве НДХ, у којој је Алојзије Степинац био врховни војни викар који је под собом имао подређено „особље”, чији су неки чланови остали по злу познати. А и нова „искуства” су стечена у време оружане сецесије од некадашње Југославије, о чему се речито говори у тексту под насловом „Војници с круницама око врата”, објављеном у „Гласу Концила”. (7. Исто, бр. 36 од 8. септембра 1991. године)

„Наоружани бранитељи Републике Хрватске све се чешће виде с круницама око врата. Због њих је нагло порасла потражња круница, медаљица, крижића и других набожних привјесака и ознака. Појављују се они пред фотоапаратима и ТВ камерама накићени тим светлим знаковима као да је то нешто сасвим наравно, њиховој доби и служби подобно. Није нам познат случај да би се икоја војска на свијету – регуларна или добровољачка – тако означавала. Истодобно и тисак почиње упозоравати да су стотине тих младића на свим ратиштима у Републици Хрватској већ прешли на други свијет без утехе и помоћи светих сакрамената, јер још није установљена свећеничка служба за војнике. Нема свећеника који би их пратили све до борбених положаја. (8. У време објављивања тог текста „војно душобрижништво” није још уведено (а ни до сада формално), али се о томе често говори. Као будући ординариј најчешће се помиње загребачки помоћни бискуп Јурај Језеринац, пријатељ вође неонацистичке Хрватске странке права Доброслава Параге)

Уопће није протусловно што младићи који иду бранити домовину Хрватску и укључно све њима познате или непознате њезине вриједности, узимају на себе вјерска, у овом случају баш традиционална католичка обиљежја. Определивши се за Хрватску, они барем магловито знају да се сврставају уз нараштаје својих предака који су ту исту Хрватску бранили и за њу умирали као католици, зазивајући света имена Исуса и Марије... Још увијек недовољно наоружани, а на сваки подвиг и на смрт спремни младићи, сасвим се наравно поуздају и у наднаравну заштиту... Они, попут бораца старозавјетног Израела, осјећају да је Бог, на чију су страну и не познавајући га довољно стали, заправо дужан с њима се борити”.

Чланак је настављен тврђењем да је у Хрватској дошло до „јединствене појаве” која се састоји у томе што се „толики млади Хрвати признају вјерницима и означају вјерским знаковима прије него што су вјеру упознали”, те да, због тога, пред „црквом у Хрвата” стоји „јединствени задатак”:

„Тој младежи – било да је под оружјем, било без оружја у грађанској свакодневици – та Црква је дужна уставно и примјерно откривати Бога којег су већ на споменути начин прихватили... Они су већ расположени прихватити оно што спознају као вољу Божију. Треба им само што храбрије, што изравније и што једноставнијим ријечима предати оно што је Бог цркви повјерио...

Уз круницу иде добар молитвеник, те сигуран и прегледан католички катехизам, онда увођење у Библију и еухаристију. Зато је, пак, потребно доиста организирано душобрижништво за вјернике у хрватским оружаним снагама. Одговорне власти, државне и црквене, управо се спремају изабраном свећенику повјерити службу војног ординарија који у постројбама бранитеља домовине има оне овласти и задатке које бискуп има у својој бискупији. Он ће затим потражити од бискупа и редовничких поглавара становити број свећеника који ће се, цијелим радним временом, односно потпуно, ставити на располагање томе специфичном душобрижништву... Важно је да се размјерно брза и дјелотворна организација таква душобрижништва усмјери освјешћивању вјерске баштине у онима који је на тако необичан, а заправо, библијски начин почетно прихваћају... Тко ће, ако не вјерски службеник, који ће с њим живјети у свим опасностима, младом тако расположеном и тако поученом или непоученом војнику рећи да онај тко се окитио круницом и крижем треба храбро одбијати непријатеље... То је задатак који се не може испустити у доба када тај војник мора сачувати Хрватску у склопу онога што се, не географски, него вриједносно, зове Европом”.

У смислу „сврставања уз нараштаје својих предака који су ту исту Хрватску бранили и за њу умирали као католици, зазивајући света имена Исуса и Марије” – о чему је писао „Глас Концила” – у делу бивше Босне и Херцеговине поновило се у овом рату нешто што је било карактеристично за Павлићеву НДХ: неки католички клерици обукли су униформе, благосиљали оружје, и сами се наоружавали. То је у свом писму клеру и верницима мостарске бискупије и бискупије требињско-мркањске признао сам тадашњи бискуп Павао Жанић:

„Молим свећенике”, каже се у том писму, „да се свом душом заузимају за добро својих жупљана и бранитеља искључиво на подручју својих жупа и да се на своју руку не униформирају. Осим тога, забрањујем било којем свећенику на подручју наших бискупија да благосиља и носи оружје”. (Случајно или не, убрзо после тога Павао Жанић је пензионисан, а на његово место папа Јован Павле Други наименовао је новог бискупа – дотадашњег управитеља римског Завода светог Јеронима, некадашњег главног чворишта злогласног ватиканског „тунела пацова” – Ратка Перића)

Војна доктрина садашњег папе у облику касније формулисане доктрине „хуманитарне ингеренције” испробана је на Србима у бившој Босни и Херцеговини: прво ултиматумом да се повуку с одређених положаја око Сарајева, потом бомбардовањем у околини Горажда, а убрзо и прећуткивањем му-

слиманског артиљеријског напада на Брчко, па чак и објављивањем да су Срби „напали” Брчко!

Ограничавање суверенитета у име „хуманитарне ингеренције”

Све је почело још 6. августа 1992. састанком папе Јована Павла Другог с најближим сарадницима у званичном папском летњем седишту у Кастел Гандолфу, близу Рима. У вечерњој емисији на хрватском језику, Радио Ватикан је 7. августа 1992. објавио: „Свети отац је врло забринут због рата и стања у Босни и Херцеговини”, што је „данас прије подне у разговорима изјавио државни тајник Ватикана, кардинал Анђело Содано”. И даље: „О приликама у Босни и Херцеговини државни тајник, кардинал Содано данас је прије подне, заједно с тајником за односе с државама Жан Луи Тораном, разговарао с папом Иваном Павлом Другим”. Још неке појединости саопштене су следећег јутра у емисији на италијанском језику: „Јуче је папа на састанку у Кастел Гандолфу са својим најближим сарадницима потврдио право хуманитарног мешања у тој области да би се зауставио рат (мисли се на претходно, у прегледу борби поменуто Босну и Херцеговину, прим. А. А). Реч је, прецизирао је понтифекс, како је касније рекао новинарима кардинал Анђело Содано, о дужности да се интервенише за окончање патњи становништва, о праву на заустављање руке агресора. У супротном, коментарисао је ватикански државни секретар, постаје се саучесник. Кардинал је после изјавио да има вести, више него сигурне, о постојању концентрационих логора у којима су интернирани и свештеници и часне сестре.”

Речи Јована Павла Другог, наведене штуро и непотпуно, допуњаване су из дана у дан, коментарисане и у пракси примењиване, а из разних извора и гарниране, па је добијена консеквентна целина, која је обликована као званична политика Ватикана у корист војне интервенције. Радио Ватикан је 3. септембра 1992. на хрватском језику јавио: „На велик су одјек у међународној јавности наишле ријечи државног тајника, његове светости кардинала Анђела Содана, јучер у Кастел Гандолфу, крај Рима, да је пријеко потребно зауставити агресорски рат против републике Босне и Херцеговине и помоћи босанско-херцеговачком становништву, те да је Свети отац врло забринут због збивања у Босни и Херцеговини”.

„Данас је, с тим у вези, на упит новинара да ли јучерашња изјава кардинала, државног тајника, значи промену става Свете столице с обзиром на рат који се води против Босне и Херцеговине, у Дворани за тисак Свете столице издано посебно приопћење у којем се истиче да је Свети отац увјек говорио о непотребности братоубилачке борбе и да је увјек осуђивао кршење људских права. Чинећи тако, он испуњава властиту духовну дужност у прилог свих, били они католици, православци или муслимани. Бројни јавни говори Светог оца свима су познати”, вели се у приопћењу и надодаје: „Као свеопћи пастир католичке цркве Свети је отац посебно ожалостио вијестима које говоре о убојствима, злостављањима и другим суровим поступцима против жена и беспомоћне дјеце, као и против свећеника, редовника, редовница, те свјетовњака, вијестима које говоре о спријечавању бискупа да походе своје заједнице, вијестима које говоре о разарању бројних цркви, болница и школа, вијестима које говоре о прогонима цијелих жупних заједница”.

Још једну верзију тог саопштења Радио Ватикан је дао 7. августа 1992. у емисији на италијанском језику, која гласи: „У једном саопштењу Дворане за штампу, објављеном јуче, потврђује се туга и индигнација папе због тога што се наставља један тако суров рат”. Саопштење такође истиче речи које је у четвртак државни секретар, кардинал Анђело Содано, упутио новинарима, сматрајући нужним да подсети да је грех пропуштања ако се остане ћутке и не учини све могуће како би се зауставила агресија против становништва без одбране. Саучесник зла је и онај који ћути, истиче саопштење у коме се потврђује право на међународно мешање ради разоружања оних који желе да убијају, али не да би се фаворизовао рат, него да би се онемогућио.

Извештај је допуњен изјавом загребачког надбискупа и кардинала Франџе Кухарића, који је – на примедбу новинара да је папа, који је говорио о праву хуманитарног мешања у тој ратној области, говорио о дужности да се интервенише како би се зауставила рука агресора – рекао: „Демократске силе треба да нађу ефикасан начин заустављања агресије”.

„Хуманитарна интервенција” и „српски агресори”

Оно што ватикански званичници дотле нису говорили изричито – да су Срби, Србија и Југославија „агресори” – Радио Ватикан (који то отада стално наглашава) изрекао је то преко надбискупа Џона Роуча, „представника Бискупске конференције САД”. Његова изјава, као „службено приопћење о тешком стању у Херцег Босни тог дана, објављено преко Радио Ватикана 8. августа 1992, гласи: „У складу с већ ранијим извјешћима комисија америчких бискупа о кршењу основних људских права, надбискуп Роуч истиче српску агресију као стварност која од међународне заједнице захтијева неодгодив и дјелотворан одговор у заштити невиних у Херцег Босни и Хрватској”.

Гледишта Јована Павла Другог Радио Ватикан је истог дана интерпретирао у италијанском католичком дневнику „Авенире”, који је објавио текст „Папа је још једном уздрмао свијет”: „Та тврдња одразује се данас опћенито у свјетском тиску, а посебно талијанском. Готово сви дневници доносе своје коментаре о том папином позиву за хитном помоћи Херцег Босни, те пишу и о евентуалној војној интервенцији на подручју Босне и Херцеговине.”

Напомињући како су изјаве Јована Павла Другог у неким деловима светске јавности биле протумачене као „заокрет у папином ставу о рату против рата”, Радио Ватикан, 9. августа 1992, даље каже: „Ми не видимо нарочити заокрет... Према томе, нема драстичног заокрета (јер га МИ не видимо – прим. А. А) у католичком моралу, како многи покушавају данас доказати.” Кампања објашњавања и пропагирања папиног става настављена је и 10. августа 1992, када је Радио Ватикан пренео писање званичног папског дневника „Осерваторе романо”: „Суочена с трагедијом бивше Југославије Света је столица из дана у дан подстицала међународну заједницу како би се поштовала хуманитарна права свих и сваког појединца, католика, православних и муслимана... Није то тражење оружане интервенције, него тражење обране. И то је позив да се пред барбарством које је завладало не стоји скрштених руку. Прихвативши начело права, дужности, хуманитарног мијешања, међународна заједница не може остати равнодушна... Нису довољне усмјене или, још горе, празноријечне осуде. Журно су потребне дјелотворне осуде и не

радити на томе одмах и брижно, значи учинити тешки гријех пропуста, пропуста пред човјеком, пред цијелим човјечанством, пред повјешћу”.

Званични ватикански дневник очигледно противуречи сам себи, али оно што се непобитно види из наведеног текста јесте да је „дјелотворна осуда” ништа друго до – оружана интервенција против Срба. Јер, Радио Ватикан 14. августа 1992. каже да „иноземне новине, као ’Гардијан’ или сав италијански тисак, опширно извјешћују о злочинима у Босни и Херцеговини, али уједно и коментирају писање ’Осерваторе романа’, истичући поједине нагласке и залажући се, напосе, да се, напосокон, заустави агресор. Нико, међутим, још не зна како”. Радио Ватикан, међутим, одмах указује на неке предложене начине: „Маргарет Тачер се изричито залаже за заустављање агресора, те постављање чврстих увјета које би Србија имала поштовати”; „Алојз Вагнер, аустријски бискуп, изравно напада западни свијет због инерције и шутње”; „надбискуп Жан Луи Торан објашњава... како Свети отац, залажући се за заустављање ове агресије, заправо дјелује католички у пуном смислу те ријечи.”

У даљем пропагирању става Јована Павла Другог ангажовао се директор програма Радио Ватикана, језуита Федерико Ломбарди, који је 10. августа 1992, у специјалном коментару, рекао: „Света столица има морални ауторитет који жели читав да баци у одбрану слабих и угњетених и за ствар мира. Зато интервенише одлучно и страшно пред свјетским јавним мњењем. Довољно је подјсетити се поновљених директних папиних апела... Света столица не одбија да се умијеша на врло тешком и деликатном терену свакодневне дискусије у међународној заједници”.

Кампања је настављена 13. августа 1992, када је Радио Ватикан објавио интервју с Ренеом Костом, секретаром француске католичке организације „Пакс Кристи”, који је рекао како се „у појединим случајевима, да би се спречило веће зло, може говорити о употреби силе” и да је „главни агресор српска војска”. На питање: „Да ли постоје тако јака средства притиска која би Србију довела до сасвим друкчијег става, на пример, ембарго”, одговорио је: „У наше доба би било прикладније говорити о праведној одбрани и о праву заједничког отпора агресору.”

На основу става папе Јована Павла Другог говорио је званични ватикански представник на заседању Комисије ОУН за људска права у Женеви. У уводу извештаја о томе Радио Ватикан је, 14. августа 1992, рекао како се у Комисији говори „о злодјелима и покољима што их чине Срби над хрватским и муслиманским становништвом”, те да се „на том састанку Србија нашла на оптуженичкој клупи”. И даље: „Ватикански представник је истакнуо настојање Светог оца око помиривања људи... Он је у више наврата јавно осудио кршење људских права и бранио права нападнутих... Света столица енергично протестира због тога што су суверене и независне, међународно признате, државе нападале терористичке банде које добивају помоћ извана.” Оцењујући тај говор Радио је навео да су подаци били такви да их је „потврдио представник Босне и Херцеговине Ејуб Ганић”, посебно описујући „страхоте којима српске убојице подвргавају заточенике”.

Ватикан и Изетбеговић

За даљу ватиканску пропаганду „хумане ингеренције” значајно је било успостављање дипломатских односа између Изетбеговићеве власти и Ватикана на највишем нивоу и боравак кардинала Рожеа Ечегараја, као личног папиног изасланика, у Хрватској и у Босни и Херцеговини. О успостављању тих односа у Ватикану је, 20. августа 1992, преко Радио Ватикана, објављено посебно званично саопштење, у којем се „подсећа на садашње врло тешко стање које је изазвао рат против републике Босне и Херцеговине”. Што се тиче мисије кардинала Ечегараја, она је на Радио Ватикану истога дана била предмет посебног званичног саопштења о томе да у Хрватској и у Босни и Херцеговини „разни су саговорници изразили своју захвалност Светоме оцу што је послао кардинала Рожеа Ечегараја да изравно, на лицу мјеста, види патње свега пучанства, католичког, православног и муслиманског. Они су такођер истакли да залагања међународне заједнице, иако су бројна, нису dostatна”. „Вративши се у Рим, кардинал је о свему извјестио Светога оца”, о чему је, такође преко Радио Ватикана, објављено званично саопштење, према којем је „недавни боравак кардинала Рожеа Ечегараја у Хрватској и Босни и Херцеговини свједочанство љубави папе и католичке цркве према сваком човјеку, без обзира на његов свјетоназор и вјерску припадност и солидарност с човјеком и народима који пате”. Даље се каже како „залагања међународне заједнице за мир нису dostatна, иако су бројна” и како се „све што се подумне за успоставу мира, разбије о хриди свакодневне стварности или се утопи у море расцјепканих и међусобно чак протурјечних ставова Запада”. Томе је на Радио Ватикану, 24. августа 1992, додато: „Одговарајући на питања присутних новинара, Наваро Валес је поновно навео ријечи Светога оца о потреби да се напад на Босну заустави, те ријечи кардинала Содана о хуманитарном мијешању и разоружавању нападача.” (Кога ли до – Срба!)

У свом одмаралишту у Кастел Гандолфу, Јован Павле Други је и директно говорио „скупини од 63 прогнаника из Босне и Херцеговине, углавном жена и дјеце, смјештених у једној војарни у Пјеве ди Кадоре, у сјевероисточној Италији”. То је на ноге му доведено „католичко и муслиманско пучанство из Сарајева и околице”, које му је упутило апел за помоћ. „Драма је тих људи”, каже Радио Ватикан, „папи добро позната, јер с највећом позорношћу прати сва збивања у Хрватској и Босни и Херцеговини које су захваћене агресорским ратом. Због тога је јучер поновно свратио позорност – како рече дословно – на трагично стање у којему се већ превише времена налази нападено пучанство Босне и Херцеговине, те је опет позвао оне који имају јавне одговорности да учине све што је могуће, мирно и без оклијевања, како би се постигли жељени резултати, те у Босну и Херцеговину вратио мир.”

Јован Павле Други, дакле, стално тражи војну акцију против Срба, јер, како је Радио Ватикан обнародовао, „папа не може шутјети”. Саопштио је то званични ватикански представник за штампу Хоакин Наваро Валес, којег је 29. августа 1992. цитирао Радио Ватикан: „Папа и у вријеме својега заслуженога одмора врло добро је информираан, нарочито у вези с лондонском конференцијом (у то време одржаваном, прим. А. А), те новим ратним вихором који се надвија над Ирак. Папа добро прати међународне догађаје напо-

се у вези с етичким обавезама кад се ради о томе ваља ли интервенирати или не. За етички проблем за понашање према агресору, папа је употријебио израз који треба добро схватити да се, наиме, не ради о нападу на агресора, него о разоружању. Кад је, наиме, нетко нападнут, морална је дужност интервенирати тако да се нападач разоружа.”

Убрзо после тога, 3. септембра 1992, у контексту објашњавања папиног гледишта, Радио Ватикан је навео изјаве двојице америчких надбискупа. Њујоршки надбискуп и кардинал О’Конор, који се управо тада налазио у Хрватској, у свом листу „Католик Њујорк” написао је „како хуманитарна помоћ жртвама рата у Босни и Херцеговини није довољна”, јер „крх није средство да се смире терористи”. Мек Керик, други њујоршки надбискуп, изјавио је агенцији Атик да би се „сва звјерства морала изравно приписати Србима”, па је, уз то, „критизирао Европу која је стала на српску страну”. Слично је писао и француски католички дневник „Ла кроа”, који је, према Радио Ватикану, критиковао Европу, што „умјесто да одлучно интервенира, шаље хуманитарну помоћ”. Лист додаје: „Пожар могу спријечити европске земље правом блокадом, бомбардирањем српских авионских база и војних конвоја. Није једноставно; али ваља покушати.” Радио Ватикан је дан касније, 5. септембра 1992. интервјуисао врховног италијанског војног викара, монсињера Ђованија Мару, који је рекао: „Ми треба да се умешамо, али мешање може да донесе и ризике и последице. Све то не треба да нас заустави, не треба да нас заплаши”.

Папине теорије у пракси

После заседања Комисије за људска права у Женеви одређење папе Јована Павла Другог пренесено је и на прашко заседање КЕБС-а. О томе је Радио Ватикан, 17. септембра 1992, објавио веома дуг извештај, који у целини гласи:

„Данас је представник Свете столице на КЕСС (хрватска скраћеница – прим. А. А) позвао међународну заједницу да проблем Босне и Херцеговине ријеши досљедношћу ријечи и дјела. Засједање се конференције одржава у Прагу од 16. до 18. рујна, а Свету столицу на њој представља монсињор Ален Пупен из ватиканског Државног тајништва. Он је јучер одржао говор о рату у Босни и Херцеговини, те поставио питање: зашто Конференција за сигурност и сурадњу у Европи изгледа немоћна пред сукобом? Шта може учинити за становништво? Којим средствима подржати преговоре у току како би се зауставила непријатељства, а сукобљене стране увјериле у одлучност међународне заједнице? Како тој заједници вратити мировну иницијативу? Конференција не може бити равнодушна на патње становништва” – рекао је ватикански представник и тражио да се сва средства ставе у службу хуманитарне помоћи.

„Ова конференција мора одговорити патницима и бити вјерна своје послању, постајући савјест цијелога континента. Заједница држава, представљених у Конференцији, има не само право него и дужност хуманитарног посизања, за што је потребна политичка одлучност, те дослиједност ријечи и дјела. Конференција одговара послању ако одлучно осоколи судионике Лондонске конференције да постигну споразум. Становништво не смије ви-

ше бити талац сукобљених скупина. Хуманитарна помоћ мора бити осигурана.

Надаље је представник Свете столице истакнуо да су хуманитарному праву потребна средства којима би зараћене стране схватиле да становништво не овиси о њиховој вољи, него да се за њ заузима ова конференција, спречавајући уништавање људских живота. Изасланство се, пак, Свете столице сматра дужним подсетити да је потребна политичка одлучност држава-чланица Конференције за сигурност и сурадњу у Европи. Оне морају дјелима, а не само ријечима, помоћи да одговорни за оружане нападе чују здрави разум. Она не смије остати нијема пред ратом који је агресија и територијално и етничко ширење, при чему се цијело становништво присиљава на напуштање пребивалишта, стварајући озрачје страха. Европска заједница не може прихватити етничко чишћење које оружјем проводи мала скупина – рекао је представник Свете столице и упозорио Конференцију да је рат којему је сврха етничко чишћење неприхватљив у сувременој Европи, а они који га подржавају не спадају у међународну заједницу.

Рат не може парализирати међународну заједницу, територијално се чишћење мора спријечити свим средствима, јер је то опасан демон прошлости. Конференција то мора јасно подржати, придржавајући се права и начела нове Европе. Конференција неће прихватити повреде људских права и основних слобода, јер би то била увреда европској моралној савјести – рекао је надаље монсињор Пупен. Међународна заједница мора бити политички одлучна и у питању хуманитарне помоћи на мору, земљи и ријекама.

Напокон је представник затражио да Југославија за своју присутност на Конференцији поштује хелсиншки завршни документ, интегритет Босне и Херцеговине, да осуди етничко чишћење, те оствари демократију и поштивање мањина на својем подручју.

Конференција за европску сигурност и сурадњу објавила је данас у Прагу извјештај Комисије која је од 29. колхоза до 4. рујна обишла 21 концентрациони логор у Босни и Херцеговини под вођством енглеских стручњака и љечника Томсона и Блеквила. Они су изјавили да су покољи и злодјела што су их видјели у Босни и Херцеговини страшнији од оних што су их починили нацисти у концентрационим логорима за вријеме Другог свјетског рата. Врло је занимљив извјештај што га је Конференцији поднио Мазовјецки након свог повратка са путовања по државама које су настале на подручју бивше Југославије.”

Према оцени упућених посматрача, говори представника Ватикана у Комисији за људска права у Женеви и на прашком КЕБС-у знатно су утицали на неке делегате, а и на коначно заузете ставове. Тај се утицај, посебно у Женеви, огледао у одређивању Тадеуша Мазовјецког, личног пријатеља папе Јована Павла Другог, за анкетара о стању на југословенским просторима.

Убрзо се, у немачкој емисији Радио Ватикана, јавио прочелник ватиканске конгрегације за наук вере (наследнице бивше инквизиције), кардинал Јозеф Рацингер (Немац). У интерпретацији Радио Ватикана, 19. септембра 1992. на италијанском језику, он је рекао: „Увек је врло тешко проценити са сигурношћу принципе еванђељског морала у конкретним случајевима. Војна интервенција је проблематична, али оправдава одбрану хуманитарне по-

моћи за цивилно становништво. Сумњиво је да ли је законита употреба оружја ради окончања тероризма. Мислим ипак да кажем да треба да буде дозвољена употреба оружја против нехуманости и бруталности рата... Заштита хуманитарне помоћи треба да буде гарантована и оружјем.”

После те ратоборне изјаве Радио Ватикан је 25. септембра 1992. пренео посебну изјаву Пупена, представника Ватикана на КЕБС-у. На питање да Света столица не говори само о праву него и о дужности хуманитарног интервенисања и шта конкретно значи војна подршка у корист становништва нападнутог у Босни, Пупен је одговорио: „Света столица сматра да међународна заједница данас има дужност да помогне цивилном становништву. Није реч о томе да треба подржати војну интервенцију као такву, него се подржава могућност употребе силе ради одвраћања и убеђивања”. Све наведено ватиканска пропаганда је пратила сталном „разрадом” у којој најистакнутије место имају изрази као „српски крвници”, „терористи” и слични.

Говор дипломатама

У новогодишњем говору дипломатама 1993. године, папа Јован Павле Други обнародовао је сопствену доктрину ограниченог суверенитета, веома сличну оној коју је, својевремено, разрадио совјетски лидер Леонид Брежњев. Док је према Брежњевљевој „доктрини” требало интервенисати када је „социјализам у опасности”, Јован Павле Други сматра да је војна интервенција нужна из „хуманитарних разлога”. Као што је Брежњев био тај који треба да одлучи када је „социјализам у опасности”, тако Јован Павле Други преуђује када се стичу „хумани разлози” за интервенцију, али до сада само против Срба.

„Пошто се исцрпе сва дјелотворна средства, ступа на снагу право хуманитарне интервенције са сврхом да се агресора разоружа и да се поновно успостави поштивање права угроженог пучанства”, рекао је папа у хрватском преводу Радио Ватикана 16. јануара 1993. и додао: „Право хуманитарног мијешања у унутрашње ствари поједине државе јаче је од начела суверенитета те исте државе”

Нема никакве сумње у то да је бивша Босна и Херцеговина – зато што се у њој за своја права боре Срби – већ тада била одређена као први полигон за испробавање папине доктрине ограниченог суверенитета, јер папин речник, потпомогнут свакодневном пропагандном и антисрпском харангом Радио Ватикана и других ватиканских и проватиканских средстава информисања, а и изјавама најистакнутијих ватиканских званичника, не оставља никакву сумњу у то кога он има на уму. То је он и рекао дипломатама: „У нашој близини, екселенције, даме и господо, рат развија своје немилосрдно дивљаштво. Мислимо на братоубилаштво у Босни и Херцеговини. Сва је Европа због тога понижена, њезине су институције осрамоћене”. Папа, дакле, „понижену” Европу позива на ратну акцију против Срба у бившој Босни и Херцеговини, јер је бивша централна југословенска република „изложена окрутної агресији која тежи етничком чишћењу и освајању туђих подручја”. Том позиву (код Горажда) одазвали су се 10. и 11. априла 1994. године Америка, Атлантски пакт и њима подређена ОУН, а касније и муслимани нападом на Брчко.

Рат у Заливу и „ситуација на Балкану“

Крајем 1993. године папа Јован Павле Други надугачко је објаснио своја гледишта у разговору с новинарима шпанског дневника „Ен Паис“. (9. Радио Ватикан, 3. септембар 1992. године) Између осталог, веома је занимљив његов одговор на питање: „Да ли се може говорити о еволуцији папине мисли од рата у Кувајту до рата у Југославији?“ Новинар шпанског дневника, наиме, уочио је да се папа Јован Павле Други противио бомбардовању Ирака, а залагао за бомбардовање Срба, па отуда и такво питање. Папин одговор – који најбоље документује антисрпско опредељење ватиканског поглавара и његову дволичност – гласи: „Увек сам био против рата и увек у оквирима онога о чему сам раније говорио. Другим речима, рат је оправдан само кад је његов циљ одбрана, зато што сматрам да свако од нас има право да се брани.

Наиме, у време рата у Заливу постојао је другачији проблем. Мислим да у својој другој фази рат у Заливу није у толикој мери било одбрамбени рат, колико казнени... Било је покушаја да се овом сукобу да карактер верског рата. Све то објашњава став Свете столице, став који је увек био у складу са горепоменим начелима, као и са њеном посебном улогом у међународној заједници.

Ситуација на Балкану је другачија. Пред нама је заиста драматичан проблем. Видимо да се у бившој Југославији с комунизмом временски подударило буђење радикалних националиста који су подстакли насиље и изазвали ужасне патње невиних. Став Свете столице је увек био следећи: избегавати братоубилачки рат. Када су прво Словенија, затим Хрватска и, на крају, Босна и Херцеговина, одлучиле да прогласе независност и кренуле тим путем, оне су имале апсолутно право да то учине.”

Папа благосиља интервенционисте

Своју политику подршке сецесионистима и разбијању Југославије Јован Павле Други наставио је да објашњава одмах на почетку 1994. године, када је, према званичном саопштењу, пренесеном преко Радио Ватикана 3. јануара 1994. „примио стотињак војника низоземске војне морнарице који својим бродовима на Јадранском мору, заједно с ратним морнарицама неких других земаља, контролирају промет према бившој Југославији”, посебно „према српско-црногорској Југославији која је погођена још тежим и строжим санкцијама”. Било је, касније, још пријема и благосиљања припадника солдатеке послате да гуши Југославију, а већ сутрадан по примању Холанђана уследио је „дводневни студиј” у Ватикану, посвећен налажењу „решења” за „југословенску кризу”. Радио Ватикан је 8. јануара 1994. саопштио да су донесени закључци који су потпуно у складу с уводним „упутама” Јована Павла Другог: „Очито је дошло до изражаја да се ту не ради о вјерском, већ о наметнутом рату... Истакнуто је, уједно, да се никако не може прихватити чињенично стање освојених подручја и градова... Начело неправде не може бити основа мира, као што то не може бити ни захтјев за етнички чистим подручјима. Оштро је осуђено етничко чишћење, спречавање пружања хуманитарне помоћи...” итд.

Одмах затим Јован Павле Други сазвао је дипломатски кор акредитован при Ватикану и, у замену за новогодишње честитке које су му гости упутили, поново је говорио о својој доктрини ограниченог суверенитета и „хуманитарној интервенцији” као и претходне године, само је био самоуверенији и сигурнији у то да је обавио „добар посао” и да ће – што се и догодило – умногоступно утицати на светске државнике.

Према својој војној доктрини и доктрини ограниченог суверенитета, папа Јован Павле Други и лично посвећује велику пажњу војним капеланима, што је посебно показао 11. марта 1994. када је примио учеснике Трећег међународног конгреса војних ординарија који је тих дана одржан у Риму. На њему је учествовало око 70 војних бискупа и свештеника из 27 земаља Европе и обе Америке. Он им је тада одржао говор који у званичној верзији, саопштеној преко Радио Ватикана, гласи: „Истичући важност војних капелана и пасторалног рада у војсци, Свети је отац напоменуо да је првотно послане капелана духовно помоћи војницима и одгајати их за мир и наставио: „То је посебно важно када војска, под окриљем УН, штити људска права и омогућава хуманитарну помоћ у крајевима које је погодила несташица, епидемије или друге несреће”.

Осврћући се на тему конгреса „Нова евангелизација” у војсци, чему лаици имају напосе допринијети, папа је истакнуо како то заправо значи одгајати војнике за дјелатнике мира. „Повјесни контекст након пада Берлинског зида и превладавања хладног рата чини све сувременом ову нову слику војника” – рекао је папа. „Начело неравнодушности, односно хуманитарног посезања у драме народа, даје војнику и војсци нову и важну улогу. Еванђеље може пружити одлучнији потицај од било каквог политичког и економског разлога” – истакнуо је папа, те додао да „кршћани-лаици у војсци могу потакнути ово поимање војне службе, одгајајући савјест, ширећи вредноту правде, солидарности и мира који су темељ међународног правног поретка.”

Том скупу је 8. марта 1994. био посвећен и посебан извештај Радио Ватикана који чини целину с наведеним речима Јована Павла Другог. У њему је речено да је скуп приредила Конгрегација за бискупе, која у свом саставу има „Средишњи уред за ускладбу душобрижничтва војних бискупа”, а циљ му је био унапређивање размене искустава из рада с војницима у оним земљама у којима постоје „службе верске бриге за војнике и официре”, тј. војни ординаријати.

„Скуп је почео”, каже се у извештају, „уводним излагањем кардинала Бернардина Гангина, прочелника Збора за бискупе. Посебну позорност тијekom данашњег пријеподнева привукло је предавање које је одржао надбискуп Жан Луи Торан, тајник за односе Свете столице с државама. Он је говорио о душобрижничкој скрби за припаднике мировних снага и приједлозима Свете столице које је о томе дала УН. Складним дјелотворним средствима ваља промицати и јамчити основно право на одговарајућу духовну скрб свакога војника, припадника било које вјерске заједнице – истакнуо је при том надбискуп Жан Луи Торан, те навео податак да је од 1948. до 1993. у саставу мировних снага УН било око 650.000 војника и да их тренутно има преко 75.000 подријетлом из 70 земаља”.

„Подсјетивши да се међу тим војницима и часницима налази врло велик број католика, тајник за односе Свете столице с државама упозорио је на недостатак средстава које државне власти стављају на располагање војним капеланима како би могли бити на услузи и мањим скупинама војника. У вези с тим је истакнуо да је потребно да војни бискупи од влада својих земаља затраже да се заложу за рјешење тога питања, те да духовна скрб за свакога појединог војника постане стварност.”

Очигледно је, на основу наведеног, да Ватикан веома велики значај придаје деловању својих војних капелана у снагама Организације уједињених нација, у нашем случају у УНПРОФОР-у, што је један од начина проширивања утицаја Ватикана и примењивања војне доктрине и доктрине ограниченог суверенитета папе Јована Павла Другог, а што би морало бити предмет посебне пажње заинтересованих. На то упозорење не утиче ни чињеница да се ватиканска дипломатија недавно трудила да исходи долазак папе Јована Павла Другог у Београд, јер је то био само покушај да се прави став Ватикана „козметички” поправи, што је очигледно ако се не пренебрегну истовремени напади на Српску православну цркву, што је такође део глобалне стратегије Ватикана.

Аутор износи конкретне чињенице о војној доктрини Јована Павла Другог и извлачи закључке који су потврђени догађајима на територији бивше Југославије. С обзиром да аутор дневно прати писање штампе и емисије Радио Ватикана, лако може да се сагледа утицај ставова Јована Павла Другог на развој догађаја на територији бивше Југославије. Ако се изврши проста анализа догађаја, али не сагледа онако како их интерпретира Јован Павле Други, већ према истинитим чињеницама, и оне се упореде са ставовима Јована Павла Другог, онда се може закључити да је сваки његов став уједно и наредба која претходи злочинима над Србима. На то готово да нема никакав утицај то што Јован Павле Други за дела његових наредбопримаца оптужује Србе, који не могу да снесу одговорност за његове лажи.

36. 19. У часопису „Збиља”, од 15. октобра 1998. године, под насловом „Амерички режим – огорчени противник хришћанства”, са поднасловом „Америчка стратегија на Балкану”, објављен је текст:

Запис јавне трибине чланова Фондације лорда Бајрона за балканске студије, одржане у Дому омладине у Подгорици 18. марта 1998. у организацији Митрополије Црногорско-приморске и у присуству митрополита Амфилохија

У оквиру недавне посете делегације Фондације лорда Бајрона Србији, Црној Гори и Републици Српској одржан је низ јавних трибина, конференција за штампу и приватних сусрета за утицајним личностима јавног и политичког живота у српским земљама. Учесници трибине у Подгорици били су:

Професор Роналд Хачет (Hatchett), директор Центра за међународне студије Универзитета св. Томаса из Хјустона у Тексасу; ранији високи функционер Реганове администрације на бечким преговорима о контроли наоружања са СССР-ом; до 1983. високи официр америчког ратног ваздухопловства. Редовни сарадник дневног листа „Хјустон кроникл”,

Др Томас Флеминг, уредник угледног америчког месечног часописа за питања културе и политике „Хронике” (Chronicles), својевремени предавач

класичних језика и књижевности на више америчких универзитета; писац, књижевни критичар и аутор низа запажених чланака на тему кризе на подручју Југославије у америчкој периодици.

Др Срђа Трифковић, суоснивач и извршни директор Фондације лорда Бајрона, дугогодишњи сарадник Светске службе Би-Би-Сија, постдокторант Хувеовог института на Станфорду, члан Крунског већа и својевремени представник Републике Српске у западном свету, аутор низа студија и новинских текстова објављених на тему балканске кризе у Европи и САД.

Гости на подгоричкој трибини говорили су без припремљених белешки, спонтано, уз консективни превод са енглеског на српски. Стога и белешке са њиховог наступа треба читати као запис једног динамичног али слободно импровизованог разговора, а не као ауторизовани текст.

Срђа Трифковић: Претпостављам да ће ово што ћете вечерас чути за многе представљати изненађење, јер смо навикли да нам из западног света искључиво долазе људи који нам деле памет и уче нас како треба да се понашамо како треба да будемо добри припадници „новог светског поретка” и шта све морамо да урадимо, јер ћемо иначе трпети тешке последице њиховог гнева. Ти носиоци лоших вести из западног света толико су огрезли у својој ароганцији да са нама више и не желе да разговарају другачије него претећим тоном, тоном дељења лекција, тоном супериорности, надмене бахатости господара новог поретка.

Веома ми је драго што ипак на том Западу има људи од пера и угледа који не спадају у бахате носиоце моћи, већ су, напротив, свесни да су империјални творци тог новог поретка не само непријатељи нас овде, него да су такође непријатељи традиције, културних корена и историјског искуства саме Америке и западног света у целини. Као што је професор Хачет у више наврата рекао у својим наступима: „Америчка политика је антисрпска зато што је политика америчке администрације – антиамеричка!”

То је политика људи који теже да забораве и затру европско и хришћанско наслеђе саме Америке, у име „мултикултурализма” и тзв. политичке коректности. Од њих се не може очекивати ништа друго, него да на исти начин теже да затру и униште колективно сећање сваке нације која свој идентитет заснива на истинском историјском трајању и постојању и на вери, поготово хришћанској вери.

Људи попут др Флеминга и професора Хачета у Америци нема много, али бројеви нису важни: и један праведник ће да спасе Содому. И њихов број расте, јер има Американаца који су свесни да опсесија владајућих кругова неоимперијалном експанзијом новог поретка представља претњу њиховом идентитету, њиховом опстанку и њиховом самодостојанству, и да тоталитаризам такозване либералне демократије у крајњој исходници није другачији од тоталитаризма црне и црвене варијанте.

Роналд Хачет: Хвала лепо. Нажалост, сада ћу морати да пређем на енглески, пошто сам овим исцрпео своје познавање српског. Тиме још желим да истакнем да ја немам ни српске крви, ни српског порекла, ни српских веза, осим личних и пријатељских. Мој осећај неправде која се овом народу наноси није плод емотивних веза, већ трезвене анализе ситуације. Почео сам

активно да се ангажујем пишући и јавно поступајући на тему балканске кризе већ на њеном почетку 1991. године. То сам учинио зато што познајем овај терен, његову историју, пропутовао сам га много пута од Љубљане до Охрида.

Посебно ме је мучило када сам видео да медијска презентација и коментари државне администрације о сукобу на овим подручјима, рецимо у вези Босне, не одговарају историјским чињеницама нити политичкој стварности. Декларисани разлози и јавно изношени мотиви за поступке моје владе нису имали никакве везе са стварним мотивима. Притом огромна већина Американаца не зна скоро ништа о Балкану, о народима и историји овог подручја. Они, осим тога, и немају нарочиту мотивацију да самостално истражују те чињенице, јер је реч о далеком подручју које не сматрају битним за своју будућност. То омогућава администрацији да води једну политику коју обичан свет, када би био свестрано обавештен, никада не би одобрио.

Тако сам упорно радио протеклих шест година на изношењу чињеница у позадини овдашње проблематике, на информисању јавности, а пре свега политичких кругова, законодаваца у Конгресу. Тим људима је потребно указати на елементарне ствари, као што је раскорак између тврдње америчке владе да подржава принцип мултиетничности с једне стране, док са друге стране подржава отцепљење република бивше Југославије, која је барем формално била мултиетничко друштво засновано на принципу права народа на самоопредељење. Међутим, након што се тај исти принцип права на самоопредељење поштује када је реч о Македонцима, или о Хрватима или о Словенцима, или пак када се уједињују две Немачке, неким чудом тај исти принцип постаје претња светском миру уколико и Срби желе да га примене.

Када моја влада каже да жели да испоштује закон и правду, а не право јачега, и да ће спречити распад Босне и Херцеговине наметнут по принципу права јачега, ја се питам: зашто нису право и правда примењивани и на договорни разлаз југословенских народа, као што је био договорни разлаз Чеха и Словака и народа Совјетског Савеза, већ је прихватан принцип свршеног чина и једностраних проглашавања независности?

Осим оваквих недоследности државне политике САД, ја својим суграђанима морам да истичем извесне историјске чињенице с којима нису упознати. Током 1993. и 1994. године наша штампа је била препуна наслова са тврдњама да су „Срби окупирали 70 посто Босне”. Утисак код огромне већине људи био је да су Срби дошли из Србије, упали у Босну и преотели 70 посто територије од „Босанаца” који нису Срби. А када им ја истакнем чињеницу да су Срби присутни у Босни хиљаду година и да су власници 65 посто катастарски укњиженог земљишта, онда ти исти моји суграђани схвате превару и постају бесни што њихова влада води такву политику.

На исти начин, када им дам кратак опис како је изгледао живот под Отоманском империјом, како је изгледао живот под муслиманском окупацијом, за те исте Србе, онда им постане јасно зашто се они опиру да у било ком делу бивше Југославије буду под доминацијом исламских снага. Мој главни циљ и даље ће бити да упознам своје суграђане са чињеницама о овдашњој ситуацији и да допринесем колико-толико праведном решењу кризних питања према начину који ће одговорати праву и правди, сходно јеванђеоском геслу „И познаћете истину и истина ће вас ослободити”. (Јован, 8-32)

Томас Флеминг: Мала Црна Гора дала је Европи једног истински великог човека, Његоша, па ми је стога веома драго што сам данас овде у Подгорици.

САД играју кључну улогу у догађајима на Балкану, али је политика САД пуна противречности. Подржавамо тобож мултиетничку Босну, али смо подржавали и распад мултиетничке Југославије; подржавамо Албанце на Косову, али тврдимо да не радимо на њиховом стицању независности; јако се бринемо за Хрвате и муслимане у Републици Српској, али нас није нимало брига за будућност преосталих Срба на Косову; премда кажемо да не подстичемо додатне грађанске ратове, оно што радимо на Косову даће подстрек сепаратистичким покретима а потом и сукобима у Македонији, код Турака у источној Тракији, међу Мађарима у Војводини и Трансилванији.

Срби би имали сваки основ да претпоставе да у Америци постоје дубоко промишљени и злокобни планови према њима. Међутим, Америка нема никакву истинску стратегију на Балкану; Америка има само дневну политику. Наша спољна политика само је низ реакција на притиске интересних група и плод потеза мотивисаних идеологијом америчког режима. У суштини, наша спољна политика је директан одраз наше унутрашње политике, и оно што радимо Србима на Балкану, то наша влада ради свом народу у самој Америци.

Што се интересних група тиче, знамо за арапске нафташе и за фирме за односе са јавношћу које дебело плаћају Хрвати и муслимани. Међутим, посебно је упадљива потреба америчког режима, после завршетка хладног рата, да нађе сталне непријатеље на које ће да усмери своју агресивност. Тако настаје једна бескрајна листа нових Хитлера, која даје изговор за интервенције у разним деловима света.

Идеолошки оквир овакве политике је веома интересантан. Идеологија постаје изговор за поступке режима, а може да се назре кроз кодиране пароле попут „демократије”, „људских права” и „једнакости”. Као све идеолошке пароле, и ове на први поглед звуче позитивно и добро. Међутим, у погрешним рукама, ти концепти постају оружје империјализма споља и угњетавања изнутра. У интерпретацији Била Клинтона и Мадлен Олбрајт, то значи да поједини народи и њихове традиције немају право на постојање, штавише да им није легитиман ни сам концепт народа, односно нације засноване на континуитету традиције, вертикале вредности и верском осећају.

Идентитет сваке етничке групе, која се колико јуче доселила у ново пребивалиште, проглашава се за Богом дано људско право, а староседеоци – било да је реч о Србима на Косову или Американцима енглеског говорног изрази у Тексасу – немају право да се одупру масовном приливу уљеза, Албанаца на Косову или Мексиканаца у Тексасу. Чак и у економској сфери нацијама се забрањује да штите сопствене интересе, јер се тзв. слободна трговина проглашава за универзални принцип, а заправо има за циљ уништење националне самосвојности.

Уколико прихватамо наведени оквир, долазимо до закључка да америчка спољна политика почива на претпоставкама антинационалног и интернационалистичког карактера. Наравно, има политичке дебате у САД између

демократа и републиканаца, али то је дебата која се заснива на обостраном споразуму о битним претпоставкама. Разлика је квантитативна, а не квалитативна: демократи желе светску владу засновану на Уједињеним нацијама, НАТО-пакту и Светској банци, док републиканци нову глобалну власт желе да заснивају на мултинационалним пословним интересима, а тим истим мултинационалним компанијама аутохтоне нације и вере само представљају препреке на путу ка остварењу што већих профита.

Када међународни финансијери попут Џорџа Сороса исисају крв из националних економија, као што је дотични господин учинио рецимо у Малезији, не сме да им се приговори, а камоли да им се супротстави. Било да узимате либерално-глобалистички приступ или принцип мултинационалних компанија, резултат је исти. Као што је један амерички историчар рекао: „Ми морамо да водимо вечити рат за вечити мир”. Према томе, између наше спољне и унутрашње политике постоји паралела. Ми смо неспремни и немоћни да обуздамо неограничено усељавање, стога посматрамо како Тексас прелази у руке Мексиканаца и исти став заузимамо према Србима на Косову.

Друга тачка је да је амерички режим – понављам, не амерички народ, већ вашингтонски режим – постао огорчени противник хришћанства. Према да је 90 посто америчке деце хришћанске вероисповести, она не смеју да читају молитву пре почетка наставе у школама које се финансирају од пореза њихових родитеља. На исти начин ми подржавамо муслимане и на Косову и у Босни у борби против хришћана, муслимане чији злочини кроз историју треба да шокирају читав свет.

Као треће, та иста власт САД чини све од себе да уништи сопствени идентитет и сопствено наслеђе, засновано на европским и хришћанским коренима. Прво, инсистирајући на правима мањина, укључујући и оне мањине које немају америчких корена, које су тек пре неколико година дошле на америчко тло. Кроз такозвани мултикултурализам у образовном систему она уздиже у небеса све културе, све традиције, све религије и сва наслеђа изувев европског и хришћанског.

Срби стога у очима америчког режима представљају све оно што његови носиоци мрзе: нацију која открива свој идентитет, народ са историјским сећањем које сеже хиљаду година уназад, народ који још увек пева песме о сопственој историји и пише их, народ који све живље открива своје корене у наслеђу православног хришћанства.

Морам вам рећи да и Американци трпе под истим режимом који шири своје империјалне пипке на Балкану. Ми живимо у једнопартијској држави, иако постоје две партије, јер у свим суштинским питањима Бил Клинтон и Боб Дол представљају идентичан одраз један другог. Једини амерички политичар од имена и угледа који се томе успротивио био је Патрик Бјуканан. Међутим, од оног тренутка када је почео да доводи под знак питања америчку политику на Балкану, не да је био третиран као Хитлер, него још горе од тога – био је третиран као Србин.

У својим срцима огромна већина Американаца су изолационисти, који желе да оставе друге народе на миру. У изолационизму нема ничег лошег – то је најбољи део америчке традиције засноване на принципу самоопредеље-

ња. Када би имали избора, огромна већина Американаца би дигла руке од Балкана и отишла кући. Косово даје изговор Билу Клинтону и Мадлен Олбрајт да наставе уплитање, премда је врхунац хипокризије да Србији САД намећу решења за Косово, које никад не бисмо прихватили у самој Америци.

Најбоља стратегија Срба за будућност јесте да више не пружају изговор САД, ОЕБС-у, НАТО-у или било коме другом за неке будуће интервенције, тиме што се више неће правити никакви уступци – на Косову, у Босни и Херцеговини, или било где другде.

У тексту се износе ставови странаца који показују право лице политике администрације САД. На те ставове значајан утицај је имао Јован Павле Други, који је, 1982. године, постигао споразум са Реганом, а који подразумева пристанак САД на све што Јован Павле Други примењује на територији бивше Југославије.

36. 20. У часопису „Збиља”, од 15. октобра 1998. године, под насловом „Анихилација Срба” објављен је текст Предрага Р. Драгића Кијука:

Интерес САД налагао је залагање за некадашње титоистичке републике (по традицији римокатоличке регије), које су се у процесу сецесије издвојиле из Југославије (Хрватска и Словенија), пре свега због ватиканског патернализма ових регија а сходно важној улози Ватикана у глобалном процесу распада комунизма. Такође, политички интерес је налагао и фаворизовање уједињене Немачке као темељне силе спровођења американизације Европе. То је и разлог што је Немачка (како то истиче француски генерал Pierre-Marie Gallois у књизи „Le soleil d’Allah aveugle l’Occident”) у распарчавању Југославије имала оперативни задатак. Штавише, у оба светска рата Хрвати и Словенци су били савезници са Немачком; у оба светска рата Срби су, за милитантни германизам, представљали несаломив слободарски дух који је понизио Немачку империјалну одмазду. Немачка тако покушава да у миру (економским и политичким престижом), добије све оно што није могла у светским ратовима. Она диктира услове Европској заједници по свим питањима, па тако и у случају признавања Хрватске и Словеније. Постоји и додатни, трауматско историјски разлог интереса немачке политике за Балкан: освајање Истока (Drang nach Osten). Несумњиво, америчко несналажење у „балканском лонцу” последица је ослањања политике на Немачку, која има своје историјске интересе на Балкану, па је авантура америчког новог светског поретка допринела компромитацији владајуће америчке администрације, унижавању преторијанских УН и фаворизацији демократског хуманисте с бичем, а никако решавању балканског, односно, српског питања.

Не мање, Ватикан, који цео балкански простор третира као Јужни Илирик и католичку дијазету, у распарчавању Југославије је увидео могућност стварања сопственог политичког капитала. Зато је Ватикан, уз сва патолошка кршења људских права према Србима у Хрватској, признао нову неоушашку (фашистичку) политику хрватског председника Фрање Туђмана, иначе комунистичког генерала.

Политика римокатоличке организације вековима је вршила терор над православним Србима, а у Другом светском рату благосиљала геноцид над српским становништвом (опширније у томе у књизи из 1987: „The Vatican’s

holocaust” by Avro Manhattan). Немачки генерал Ulrich von Hassel сматра да је у Независној држави Хрватској (1941 – 1944) пострадао на најбестијалнији начин „1,8 Millionen Serben”. Зверске злочине починиле су хрватске усташе самостално или као католичко-муслиманске коалиције (Хрвати и муслимани из Босне). То је разлог што најгеноциднијом творевином Рудолф Ј. Римел сматра НДХ („Power, Genocide and Mass Murder”, Washington University, Journal of Peace Research vol. 31. No 1, 1994. pp – 1 – 10).

Жестоком прозелитизму Срби су перманентно излагани још од времена папоцезаристичких претензија да се хришћанска Европа претвори у римокатоличку Европу. Сходно таквом програму, Сабор у Франкфурту је 794. осудио одлуке VII Васељенског сабора, а 809. године Сабор у Ахену догамтизује филиокве и православце осуђује као јеретике. Историјска православофобија и србофобија римокатоличке организације једини је и разлог што је и у рату Хрвата против Срба 1991 – 1995. године папа имао одлучујућу улогу. О тој савременој „католичкој акцији” документовано сведочи француски публициста Jacques Merlino у књизи „Les verites Yougoslaves ne sont pas toutes bonnes a dire” (1993).

Међународна заједница је на принципијелно непринципијелан начин решавала права Срба и то једностраном политичким методологијом: прво се Срби доведу у ситуацију да прихвате споразум који гарантује њихова права, а потом тај исти споразум деструира међународна заједница. То се догодило са Венсовим планом у Републици Српској Крајини, то се понавља са Дејтонским споразумом у Републици Српској. Хронологија политичког живота Републике Српске Крајине најбоље ће илустровати фарсичну и волшебну политику међународне заједнице у решавању југословенске кризе. Напросто, политички интерес је налагао поништавање права српског народа, у два републикама бивше Југославије (Хрватска, Босна и Херцеговина), чије су комунистичке и административне границе земље Запада прихватиле као државотворне границе католичког народа у Хрватској и муслиманског народа у Босни и Херцеговини. Посебно је Босна представљала, и представља, важно упориште америчке спољне политике. Наиме, САД су ублажавале своју ригидну политику спрам Либије, Ирака и делом Ирана (па тако и периферизирале своју подршку Израелу – моћном антимуслиманском полигону) фаворизујући унитарну Босну, то јест потпомажући муслимански фундаментализам. Међутим, историјски анахрони апетити римске папистичке организације и политика интереса довешће Европу и САД у конфронтацију, будући да европске државе не теже, макар и контролисаној, исламизацији дела свога континента.

„Амерички амбасадор Ворен Цимерман (Warren Zimmerman) одговорност за кризу у Југославији приписује Србији иако је „почетак рата” и кризе, по речима лорда Карингтона (Lord Carrington) обзнанила Хрватска доношењем новог Устава „потпаљујући буре барута”. Да је британски дипломата и координатор Мировне конференције о Југославији (на предлог 12 земаља Европске заједнице од 3. 9. 1991) у праву, потврђује чињеница да су Срби, који више од миленијума живе на територији садашње Хрватске, новим Уставом Хрватског сабора (Загреб, 22. 12. 1990. године) стављени у позицију на-

ционалне мањине. Хрватска је Уставом Републике Хрватске проглашена „националном државом хрватског народа”. То је изазвало талас револта српског становништва, и обзиром на претеће припреме геноцида над Србима, последично условило стварање Републике Српске Крајине”.

„Истовремено у јеку распарчавања Југославије и поларизовања политичке и националне кризе државни секретар САД (на крају посете СФРЈ, 21. 6. 1991) изјављује да САД подржавају „целовиту и демократску Југославију” понављајући закључке из Декларације Европске заједнице према којој „уједињена демократска Југославија” има велике шансе за интеграцију у Европу. Колико су овакви ставови били политички неодмерени и део еквилибристичког сценарија, потврђују: медијски геноцид над Србима, позив папе Јована Павла Другог да се 800 милиона католика моле за спас Хрватске, а потом економске санкције за српски народ Републике Србије и Републике Црне Горе, као и резолуције Савета безбедности.

Прва Резолуција Савета безбедности 713, од 25. 11. 1991. (која долази после напада хрватских војних снага на село Мирковце 22. 7. 1991) биће основа за све будуће политичке конструкције у решавању „српског питања”. У параграфу 8, Резолуције 713 децидирано стоји да „територијални добици и промене граница наметнутих силом у оквиру Југославије” неће бити признати. Према томе, већ тада се ставља акценат на гарантовање међународних граница СФРЈ (која је и потписник тих начела у Хелсинкију 1975) у ствари, на административне границе. Прикривена, а дугорочна политика евроамеричке коалиције је, овим почетним актом, утврђивала границе бивших југословенских република, како би српске етничке територије уступила новоуспостављеним сецесионистичким државама. Разумљиво, промене граница уз примену силе од стране Хрватске ова Резолуција неће узимати у обзир. То значи да се одлука српског народа за самоопредељење неће уважити, као што се под „силом” неће сматрати промена граница од стране Хрватске. Из овога јасно следи да су УН темељном Резолуцијом 713 одлучиле да изврше узурпирање српског етничког простора, што се и догодило са Републиком Српском Крајином, у оквиру хрватске регије.

После Женевског споразума (23. 11. 1991) на коме су се Хрватска и Југославија сагласиле о разграничењу САО Крајине и Хрватске и на коме је прихваћен Венсов план (Vance Plan) 27. 11. је донета Резолуција 724. Симулација једнаких аршина за стране у сукобу потврђена је у пракси. Наиме, у параграфу 5. ове Резолуције (која се ослања на параграф 6. Резолуције 713) образложена је одлука о обавезном ембаргу на наоружавање свих страна у бившој СФРЈ. Па, ипак, УН су помогле да се католици из Хрватске и муслимани из Босне неограничено снабдевају свим врстама оружја”.

„Како је Хрватска, покривена медијском кампањом против Срба – у време рата у Источној Славонији за град Вуковар – у периоду од 1. 8. до 20. 9. 1991. године несметано спровела већим делом етничко чишћење Славоније, онда је сада требало довршити са преосталим Србима како би Славонија (попут других регија на којима живе Срби) била препрограмирана у област етнички чисте Хрватске. Наиме, према уредним обавештењима УНПРОФОР-а хрватска европапистичка солдатека је током 1991. године сравнила

са земљом 286 српских села. Утолико пре, са Западном Славонијом је требало беспопштедно завршити како би Хрвати ушли у Јасеновац (некадашњи концентрациони логор основан пре свега за Србе) и малигну историју хрватске и ватиканске политике заменили стратиштем на коме су покопане хрватске жртве фашизма и комунизма.

Првог, 2. и 3. маја 1995. године, невиђеном бруталношћу и жестином, извршен је напад на 65 преосталих православних села Западне Славоније и неколико мањих градова. Српско тешко наоружање је било под контролом УНПРОФОР-а па је хрватска војска несметано могла да обави своју „католичку акцију”, обзиром да им је било гарантовано да војска Савезне државе Југославије (заједница Републике Србије и Републике Црне Горе) неће реаговати, као што војну помоћ није пружио ни Бањалучки корпус Републике Српске. Национални парадокс је утолико био већи јер се Србија, прихватајући Венсов план, обавезала на заштиту РСК.

Покушај евакуације (збег) из славонског пакла, завршен је са трагичним последицама. Да би ублажила почињено дело незапамћеног злочина у другој половини XX века, хрватска војска је настрадале закопавала у масовне гробнице, а прањем детерџентима очистила путеве од крвавих мрља. Јасуши Акашију (Yasushi Akashi), поверенику Бутроса Галија у УН, није било дозвољено 24 сата да уђе на ову територију претворену у српско губилиште.

У овој акцији, заједничкој са представницима евроамеричке коалиције, хрватски легионари су избрисали сваки траг постојања и живота у 11 села пакрачке општине. Тачно по програму, 1. маја 1995. године поново се завијорила усташка застава („шаховница”) у Јасеновцу, када је хрватска војска заузела ово српско село. У Јасеновцу су, до пред Други светски рат, већином живели Срби. После светског рата у њему су живели недоклани Срби. После легионарског упада 1995. године, тамо Срба више није било, па је зато Хрватска католичка црква убрзано направила општенародну процесију у знак захвалности божјем провиђењу што је хрватство изнова васкрсло у Јасеновцу. Јасеновачка новина, склепана за ту прилику, бележи да је народна католичка процесија, у еуфоричном весељу, трајала два дана. Тако је највећи град мртвих Срба претворен у католичко ходочасничко место.

У јасеновачком селу на страни према реци Сави, налази се и спомен-парк на истом месту где су 1941. хрватске усташе подигле концентрациони логор, први у Европи по масовном уништавању логораша. Убијани су Срби, Јевреји и Цигани. Концентрациони логор Јасеновац је, исто тако, једино стратиште холокауста Другог светског рата које је имало посебан логор за децу, узраста од колевке (2,5 месеца) до 14 година. У логорима Независне Државе Хрватске (НДХ), према досадашњој евиденцији, побијено је 75.000 српске деце, од тога 14.000 у Јасеновцу.

Поступак анихилације 1. 2. и 3. маја 1995. спровођен је са професионалном перфекцијом. Што није побијено – избегло је, па се акција етничког чишћења може сматрати 'савршено' обављеном. Ову акцију неокрсташа, у име цивилизацијског варварства, пропратила је лицемерна опаска Савета безбедности, који је позвао Хрвате да „чувају достојанство српског народа”. Оно што треба истаћи свакако је чињеница да је највећи масакр у Западној

Славонији извршен на деловима када су „плави шлемови” исхитрено нестали. То је посебно тачно за збег Срба који се кретао (3. маја) из правца Пакраца и Окучана на путу за Градишку (територија Републике Српске). Потомци кланог народа из Другог светског рата, а сада избеглице недокланог народа из трећег рата Хрвата против Срба у XX веку, надали су се да ће их плави шлемови заштитити – с обзиром да по одласку Срба област Западне Славоније остаје стопроцентно етнички чиста. Збег, у коме је највише било деце (која су возила тракторе), жена и немоћних нашао се у унакрсној ватри у шуми Прашник, близу Нове Вароши. Број масовно побијених Срба још увек није тачно утврђен”.

„По сматрању Запада, у овом тренутку је требало искористити потпуну војну дисперзију у РС и РСК и ако не коначно успоставити исламску државу у Босни и Херцеговини, онда бар апсолутно реализовати стварање етнички чисте Хрватске. Додатно, патологија пораза у Западној Славонији (изнуђен пораз – због оглушивања Републике Српске и Савезне Републике Југославије да војно реагују) требало је да народу у Републици Српској Крајини јасно да до знања да су Срби једини народ у Европи који се може некажњено сатирати. Зато су и парољу из Првог светског рата: *Serbien muss sterben* (Србија мора умрети) идеолози новог светског поретка – потврђујући своју приврженост расизму и асимилацији народа православног културног простора – обновили и цивилизацијски надоградили. Глас „разума” немачке Европе са Кинкелом поручује: *Serbien muss man in die knie zwingen* (Србија се мора бацити на колена)”.

Аутор у тексту износи чињенице о свим прљавим стратегијама које су коришћене против Срба, а које претежно потичу од Јована Павла Другог.

36. 21. У часопису „Збиља”, од 15. октобра 1998. године, са насловом „*Antichrist ante portas*” и поднасловом „Злочинац у окриљу Ватикана”, објављен је текст др Жарка Гавриловића:

Додатни, по нашем мишљењу главни, разлог да ову важну лозинку непосредне светске опасности узвикнемо налазимо и у чињеници што „свети отац папа” има намеру да ускоро, тачније 3. октобра ове, 1998. године прогласи једног злочинца за свеца (Алојзија Степинца, загребачког надбискупа који је проглашен кардиналом када су га комунисти ухапсили), и то на захтев другог злочинца, Титовог генерала и бившег шефа персоналне службе ЈНА (Фрање Туђмана). То што слично сличноме тежи – што Титов генерал и злочинац српског народа – Туђман, жели да види као свеца другог српског злочинца – Алојзија Степинца – није никакво чудо, јер латинска изрека каже: *Similis similibi gaudet*. Али је најблаже речено, непримерено да се толико манипулише са Христовом црквом (ако је то она), уопште, да би се злочинац прогласио светим и блаженим. И то од кога!? – Од, како кажу, светог оца папе.

О tempora! О mores! (О времена! О морала!).

Зар пред лицем Бога Створитеља, пред милијардама истинских Христових угодника, пред плејадама небеских мученика из Србије и других крајева наше земље које су усташе измоздиле уз благослов Алојзија Степинца и његових фратора који су насилно покрштавали Србе, многи међу њима и убијали Србе, какав је рецимо, Фра Сотона, може „свети отац папа” да прогла-

си злочинца свецем? Зар код толико јавних и тајних докумената, добро чуваних у катакомбама Ватикана, по архивима света, противно документима која су објављена свуда у свету „свети отац папа” сме да се дрзне на тако богохулно дело, противно свим канонима цркве, свим правилима хришћанске вере која одолева зубу времена и искварености Римокатоличке цркве!

Поменимо само неке књиге и документа које оне износе, о директној умешаности Ватикана и римских прелата и фратара у покољ Срба, и не само Срба, за време Другог светског рата, у заветрини Хитлера, као што је Туђман сада клао и прогањао Србе уз директну помоћ Ватикана, папе Војтале, Немаца, Американаца и Енглеца. Те књиге нису писали само Срби, или само Србима наклоњени странци, већ многи људи добре воље и хришћанског морала широм целог света, на свим језицима „културне Европе” и још „културније Америке”. Поменућу само неке, јер ми простор не допушта да поменем све, међу којима можда нећу поменути све најважније. Ту је, најпре, „Magnum crimen” од Виктора Новака, честитог Хрвата, у то време и честитог римокатолика, па „Документа о протународном раду и злочинима једног дијела католичког клера”, издато у Загребу 1946, без аутора, као званично државно издање, затим „Алојзије Степинац – злочинац или светац” од Бранимира Станојевића, па „Тајни документи о односима Ватикана и усташке НДХ”, коју су издали правдољубиви новинари – Хрвати у Загребу 1952; „Павелић” од Шиме Балена (Загреб, 1952) у којој VII поглавље говори о „покрштавању Срба и неизбрисивој љаги на лицу Ватикана”; ту је „The Vatican's holocaust” од Авга Manhattana, „сензационална бројка најстрашнијег религиозног масакра у 20. веку”, како сам писац каже; онда „Vatican's terror over Yugoslavia” од истог писца, штампана у Лондону 1953, где се истиче да је главни инспиратор масакра над Србима била Римокатоличка црква и њен поглавник Алојзије Степинац (поглавље 12); извештај о расистичком и религиозном масакру од стране Хрвата и Ватикана над Србима који је написао Француз Едмонд Пари (Admon Paris) „Genocide in Satellite Croatia 1941-1945”, преведене на енглески од стране Л. Перскинса, штампан у САД 1961. Списак ових и оваких књига је многобројан. Ту можемо убројати и наше монографије, „Холокауст у НДХ” од Лазе Костића, „Ватикан и Јасеновац” од Владимира Дедијера, „Јасеновац” од Атанасија Јевтића, „Ко је крив за злочине над Србима у НДХ?” од Лазе М. Лазића и још многе друге књиге и студије.

У свим овим књигама и документима, ако и апстрахујемо оне које, добро заборављене, иза „седам печата” љубоморно чува Ватикан од погледа јавности и радозналаца, има обиље материјала о директној вези Ватикана, Надбискупског стола у Загребу, и лично Алојзија Степинца, као и папског изасланика Марконија при „поглавничком двору” у Загребу. Па, зар супротно свему томе, сме „свети отац” да прогласи злочинца за свеца? У кога Бога онда он верује? Кога Христа исповеда? Пред кога ће после смрти, која му је врло близу, стати и своје грехе исповедати? Ако се узме у обзир какве су папе – Борџије и преваранти – биле на челу Ватикана; ако се зна колико су људи, преко инквизиције – оне у средњем веку и оне коју данас Ватикан проводи у Европи и у свету, отерали на онај свет у најгрознијим мукама; ако се зна да су папе продавале и опрост грехова умрлих за новац живих; ако се зна да су

грешне папе себе проглашавале за безгрешне и свете, супротно свим хришћанским канонима и Христовом учењу; ако је тачно што се говори да је и „свети отац папа” продавао цијанид фашистима да отрују и убијају њихове жртве, онда није никакво чудо што садашњи папа, иако Словен по народности, али паганин у души, жели да једног злочинца прогласи свецем и тако на најдиректнији начин поново исмеје, разапне, осуди Христа и све што је хришћанско.

Али, ако је све то тако, и све тачно, није ли онда заиста дошло време појаве Антихриста! Није ли Антихрист већ међу нама? Па ако јесте, како успева да пороби цео свет, мислим онај који учествује у сатанизовању Срба, чак да придобије за то и браћу Јевреје са којима смо делили мучеништво, крв и зној у страдању, ако је садашњи поглавар Римокатоличке цркве учествовао у геноциду над њиховим сународницима? Данас он активно сарађује са Туђманом у геноциду над српским народом.

А да је Степинац злочинац, сведоче и ова факта: у покрштавању Срба, које је било насилно, учествовало је преко хиљаду Степинчевих фратора, а више десетина њих је Србе мучило, силовало и клало, о чему постоје непобитни докази. У прилог томе служи чињеница: сам Степинац је говорио да је православље највеће зло, срамота Европе и све то сведочи да је био опседнут сатанском мржњом према Србима и православцима. У његовој катедрали, у којој је скоро свакодневно служио мису, нарочито о сваком поглавничком рођендану, нађена је 1945. огромна количина злата, драгог камења, новца насилно отетог од жртава усташког терора и „припремљеног” за трезоре Ватикана.

Уколико је „свети отац папа” у стању да прогласи за свеца великог злочинца XX века мене неће чудити ако он, после тога, не покуша да рехабилитује самог Сатану, који је од искона противник људски и Христов.

Чудимо се свему овоме, и не можемо никако да се начудимо томе што цео хришћански и нехришћански свет ћути и ћутке пропраћа велику лакрдију и сатански ритуал припремања беатификације хришћанског злотвора. Питамо се: није ли Велики инквизитор Достојевског изашао на светску позорницу и почео да прети самом Христу и свим доследним следбеницима Његовим: Ако поново дођеш међу нас, распећемо те и пребити. Не ствара ли овим како би о. Јустин Поповић рекао, Ватикан религију човекобоштва уместо религије Богочовештва коју нам је оставио Христос?!

Са своје стране нама који ово посматрамо, пошто Српска православна црква ћути, САНУ је немушта, српски интелектуалци по збеговима, све ово изгледа и смешно и жалосно и трагично. Остаје нам да се уверимо да папа Војтила има хришћанско име али паганску и фашистичку душу, да завапимо Господу, како је и Он учинио у највећим мукама: „Оче, опрости им, јер не знају шта чине” (Лука 23, 24).

Ово је текст којим се приказује ко је, какав је и на шта је све спреман Јован Павле Други. Сваки његов потез је у преводу значио злочин.

36. 22. У часопису „Збиља”, I – II 2005. године, под насловом „Папа: – Требало би да бомбардујете Србе” (3), објављен је текст Предрага Р. Драгића Кијука:

Залажући се за људска права (разумљиво, из којих су традиционално искључени Срби шизматици), папин саветник за питања избеглица, С. Томаз, још је 1992. изјавио да су „Срби нацисти који хоће да успоставе чисту расу”. Антисрпску конзистентност папа ће потврдити и залагањем (1993) да се „новим иницијативама” заведе мир у Босни, на што ће се надовезати чикашки кардинал Бернардин (1995) тврдећи да су „НАТО бомбе оправдане”. Слично, у лакој денверској комуникацији, папа је, опет, упутио речи незадовољства председнику Клинтону („Требало би да бомбардујете Србе”). Приврженост новом европском и америчком поретку паписти су подржавали једнодушно иако се сам папа (због неочекиваног степена србофобичне монструозности и новог ватиканског холокауста над Србима) није одрекао молитвеног вапаја: „Мој Боже, шта смо учинили” (прва реченица у папином писму Бутросу Галију, још 6. марта 1993).

Уклапање у нови поредак света папа је јавно демонстрирао децембра 1992, када је (допуњавајући и надограђујући јеванђељске истине) инаугурирао „Нови катихизис” са 2865. заповести, тј. упутстава. Илуструјући предност идеологије мондијализма наступио је, маја 1995, са позиције политичког екуменизма. Наиме, енцикликом „Да сви будемо заједно”, римокатолицима се, у садашњим условима, даје у задатак очување хришћанског заједништва на праву некаквог првенства иако то место, у историји хришћанства, не може припадати папистима. Исто тако, папоцентризам и европоцентризам су донели одлуку о почетку европске историје, па Европски музеј у Бриселу (основан наопаке 1999) историју Старог континента почиње 812. годином. То није само истицање латинске Европе Карла Великог, већ и брисање православног хришћанства из европске историје.

Папа Војтила и ревидирање историје

Западни примордијализам папска Курија је покушала да наметне и највећој правохришћанској земљи, па је римски понтифекс (1991), хитро, за посткомунистичку Русију именовано 6 бискупа. Доказујући оно што се доказати не може (повећан степен католичких дијацеза у доба комунизма!), папа Војтила је појачао своје присуство у Русији, оснивајући 4 нове дијацезе фебруара 2002. године. Заузврат, Русија је одбила да изда визу пољском бискупу (Лежи Мазура), одређеном да управља дијацезом у Сибиру и Сахалинској области. Овај чин милосрдлог екуменизма Жан Луј Торан, шеф ватиканске дипломатије, образлаже такође хармонизацијом међународних односа и међународног права (вероватно имајући за то потврду у демократском анектирању територија српског сатанизованог народа), па каже: „Подизући апостолске администрације на ниво бискупија, папа није желео да учини било какав акт насиља према православцима, већ да само католицима у Русији омогући да имају основна верска права”.

Ревитализујући бонапартизам црне интернационале (па тако и програм Пија XI и Пија XII) Јован Павле II је учинио све да ревидира историју. Искористивши антикомунистички капитал, престао је да буде само пион савременог америчког тоталитаризма, истовремено спасавајући Ватикан од уцена због конкордата са Хитлером, откада и почињу антијеврејски прогон, стварање концентрационих логора и агоније католичке Пољске. Као експонат

тајних служби цркве („Opus Dei”, „Pax Cristi” – наследнице папске међународне тајне организације „Intermarium”), европских езотериста („Малтешки витезови”), и светског хегемона (америчка „Ција”) – папа Војтила је успео да избори место арбитра између силе у успењу (САД) и силе у развоју (Европска унија), осигуравајући Ватикану двоједан политички ауторитет. Следећу линију евроатлантског глобализма, ширио је темеље идеологије универзалне моћи, па је у борце демократског империјализма уписао и наводне жртве од комунистичког терора. Скривајући у потпуности необичне биографије (а с циљем ревидирања историје), милитантних хуманиста с круницом у руци посветио је кардинале: мађарског – Миндшентија, хрватског – Степинца, украјинског – Слипија, чешког – Берана и пољског – Вишинског.

Похота за влашћу условљава папистичко подржавање колонијалне олигархије јер моћ права, кад је већ папо-бонапартизам изгубио својство љубави тројединог Бога, папство види као право моћи. Оно ће увек бити на страни моћи. Док је трајала политичка клацкалица два блока (СССР – САД), папа Војтила је увек близу испољеног права моћи, те је зато ватрено подржавао диктаторе (Пиночеа у Чилеу, Сомозу у Никарагви), и диктатуре (у Гватемали или Салвадору). То је и разлог што 900 пострадалих свештеника (од 1968) који су, противећи се диктатурама, били су на страни народа – никада није ни споменуо.

Са променом светске политичке карте и новим програмом унилатералне силе, папа Војтила је на време уочио кризу НАТО-пакта и предвидео активно учешће атлантократије на Балкану. Користећи слабости српске провинцијалне политике, која је стварала нова и будила стара непријатељства, тачно је оценио, Ватикан мора бити на антисрпској страни, ако хоће да учврсти сопствени политички кредит. Сатанизација и погром Срба дао му је за право. Зато и не чуди што је на време баш папа Војтила отворио врата србофобичним злочинцима, уграђујући у глобалистички апетит за Балканом подршку Ватикана. Најзад, у фази такозване „Степинчеве ренесансе”, он 1983. именује Фрању Кухарића за кардинала чиме је, како сведочи словеначки бискуп Вјекослав Грмич, порастао утицај усташа у Ватикану.

Настављајући са извршавањем задатка, ревидирањем историје европског бешчашћа и амнестирањем зликоваца, папа Јован Павле II користи европске услуге америчком империјализму како би са Ватикана скинуо наци-фашистички ореол. То га је, и поред Перкинсонове болести и тешког артритиса, довело у Бања Луку, у наводној мисији мира и мисији опомене народима у Босни и Херцеговини да забораве прошлост (ратна пустошења, зверства и страдања) у име будућности. Једном речју, папа-промотер лепе будућности се решио да прочита лекцију конзервативним Балканцима.

Али, пастиролошка посета папе, 22. јуна 2003, уз гламурозну најаву доприноса помирењу католика, муслимана и православаца, имала је важнији циљ: одржати мису на стратишту, обавити беатификацију Ивана Мерца, и тиме ставити тачку на прошлост, па тако и на хрватско-католички концентрациони логор Јасеновац, о чему се већ постиже договор да у њему није страдало преко 600.000 Срба, већ око 40.000 антифашиста, Јевреја, Хрвата Цигана и Срба. Символично папа придикује да су сва стратишта иста и да бу-

дућности не припадају бројке неголи нове идеје. Уједно, тако ће екуменско-миротворачко-демократска посета римског понтифекса заборавити злоћудну прошлост, па и масовно учешће хрватског клера у покољу Срба током Другог светског рата, међу којима су и фратри самостана Петрићевац (иначе место папиног ходочашћа). Зато војник црне интернационале, папа Јован Павле II, приликом пастиролошке посете није поменуо многобројне јаке Голубњаче, концентрационе логоре за Србе на острвима и копну тзв. Независне државе Хрватске, ни Јасеновац, ни логор за децу у Сиску или Јастребарском, којим је руководила часна сестра Берта из реда „Св. Винка Паулинског”.

Папа је јуна 2003. дошао у Бања Луку и као носилац добре вести (спрема беатификацију сарадника окупаторске аустроугарске власти, надбискупа Јосипа Штадлера), али и као носилац божанских дарова: у фрањевачком самостану Петрићевац, код Бања Луке, обавио је беатификацију др Ивана Мерца, који није ни био клирик католичке цркве, већ цивилно лице. Мерц је само рођен у Бања Луци 1896, а живео је у Загребу, где је и умро у 32. години. Није био проповедник племенитих хришћанских идеала, али је као ватрени паписта основао Хрватски орловски савез (забрањен 1929, годину дана после његове смрти), организацију која је окупљала католичку омладину што је, заједно са крижарима, утемељила хрватски усташки покрет Анте Павелића.

Зашто се вођа свих светских римокатоличких удружења и чланова ватиканске цркве одлучио за Петрићевац, као место свете радње милосности, праштања и љубави? Само уз уверења (попут глобалистичких идеолога и НАТО-варвара који су сатирани Србе 1999. бомбардовањем 78 дана, посебно у дане Васкршњих празника), да једно од основних права моћи јесте право на патолошку уравнотеженост, односно право на изједначавање целата и жртве. Наиме, из католичког самостана Петрићевац су усташе – њих 12, опонашајући Исуса Христа и његових 12 апостола, предвођене фрањевачким жупником фра Томиславом Филиповићем (каснијим мајором и управником логора Јасеновац, где је ово чудовиште у људском облику стекло надимак: фра Сотона) кренуле у масакр над српским становништвом. За само десет сати, 6. фебруара 1942, у селима Дракулић, Мотике, Шарговић и руднику Раковац поклали су 2.730 Срба, од којих 500 деце.

Нечувени погром над недужним српским становништвом почео је запоседањем рудника Раковац, у коме је крампом побијено 37 радника, а врхунац бестијалности збио се у школи, поред рудника, где је 60 дечака и девојчица искасапљено пред очима учитељице (Добриле Мартиновић), која је након тога полудела. Кољући ужаснуту децу фратар Филиповић се обраћао осталим језуитима-усташама: „Усташе, ово ја у име Бога покрштавам ове изроде и ви слиједите мој пут”. Овај геноцид, остварен током десет сати 6. фебруара 1942, починила је „Друга тјелесна бојна” поглавника НДХ Анте Павелића. Предводник папистичких крсташа био је, по чину капелан, 22-годишњи фра Томислав Филиповић (световно име Мирослав), који је у логору за Србе, у Јасеновцу, узео ново име и презиме: Вјекослав Мајсторовић.

О овом масакру биће обавештени Немци (како у свом дневнику сведочи Глеза фон Хорстенау) и папа. Провинцијал Босне, фра Ањел Кајић, оба-

вестио је Свету столицу о покољу и учешћу фра Томислава Филиповића. Штавише, у тужби упућеној Светој столицу (пошто су се после покоља муслимани и католици спорили око тога ко ће да насели поседе Срба) и муслимани су описали ове усташе и братре који су се, после клања невиних жртава, вратили у самостан Петрићевац и тамо се веселили, јели и банчили све до зоре.

Нема човекоугодног дела у оваквој екуменској мисији римског понтифекса, као што у том чину, сем политике моћи, нема ничег хришћанског. Папа-промотер лепе будућности, зато на прагу XXI века показује да по њему правац брода нове старе Европе мора бити путоказ старе Европе. У таквом, двовековном, транзиционом кључу хуманистички идеал није само осуђен на смрт. Над њим је извршена европска казна.

Има ли наде за Европу поринуту у кал синдрома бонапартизма и папизма, и хоће ли је глобалистички изазов просвећених варвара најзад учинити препознатљивом једино по програму инструментализованих вођа и светог чудовишта? По свему судећи, ново и унисоно идеолошко лудило, Европа Јанусовог лица не жели више да прати. Ако и не може да заустави апокалиптичну цивилизацију, може да у тој некрофилији не учествује. А то је већ важан почетак за Европу која је у транзицији напустила хуманистички идеал, али њу није напустила филозофија наде. У таквом свету синдром бонапартизма и папизма, односно танатоса нема изгледа у будућности, у којој ће Европа препознати и своје христолико лице.

У тексту се износе докази лицемерства Јована Павла Другог, али и докази да је био главни наредбодавац бомбардовања и других, како физичких, тако и духовних злочина над српским народом.

36. 23. У часопису „Збиља”, III-IV 2004. године, под насловом „Доусавршавање Европе” објављен је текст Предрага Р. Драгића Кијука:

Синдром бонапартизма и папизма биће одлучујући и за европску политику на Балкану; подржавање католичке Француске, па Аустрије, те Аустро-Угарске монархије – потврда су историје овог двоједног синдрома политичког тоталитаризма. Баш зато „српско питање” и јесте парадигма европске политичке патологије. Тим пре што су Срби хуманистички идеал разумевали као исходиште хришћанске филозофије док је Европа свој историјски смисао тражила у досезању политичког идеала. Не чуди, онда, захтев Наполеона 1806. да Porta заврши свој обрачун са српским одметницима.

Политички прагматизам је пресудно утицао да се Европа одриче сопствене територије (уступци Турској, која је Балкан, односно јужну Европу за посела у освајачком походу) не би ли, коначно, и у условима урушавања отоманске империје (1918), оставила Турску на малом делу европског Балкана такође из политичких разлога. Истоветна еквилибристика остала је до данас, као што је и антихришћанство Европе доследно сачувано.

Европеизација хришћанства

Европа није подржала национални устанак Срба 1804, који су покушали да сруше вековни вазални однос под турским назадним феудализмом, управо због тога што је папска Курија (као политички симбол римокатоличке Европе) средњовековну инвазију ислама прихватила као корисно зло, надајући се пропасти православља као изворног хришћанства у судару са исла-

мом. Штавише, из разлога сметње продирању руског православља до граница са грчким православљем (што и омеђује историју православног Цариграда односно мухамеданског Истанбула), Европа ће Турску на делу своје територије задржати и после Првог светског рата.

Разумљиво, двоједан тоталитаристички синдром (бонапартизам-папизам) имао је своје мане, иако су се два пола исте деспотије међусобно условљавала и уједињавала. Папа крунише Наполеона за императора 1804, после чега следи Наполеонов напад на Италију и држање папе у заточењу и то као обичног сужња од 1809. до 1815. године. Тако је, у ствари, симболично и завршен процес христијанизације Европе, а отпочела европеизација хришћанства.

Што се Европа све више позивала на мир, она се све боље опремала за рат. Рецидив бонапартизма изнашао је само ново име: немачки милитаризам. И доиста: филозофска Европа се предала политичкој Европи, и могле су у свет да крену хорде аријеваца. Ово узрастање у политичку патологију Херцен је прецизно уочио, тврдећи да се Немачка из „стуба филозофије” претвара у „стуб милитаризма”. Тако се и догодио потпуни крах хуманистичког идеала, односно почетак Првог светског рата.

Срби су и у овом европском метежу, као и увек захваљујући свом православно-хришћанском упоришту, били на страни хуманистичког идеала, осуђеног на смрт, истовремено потписујући самима себи колективно уморство. Борећи се на страни савезника, а у сукобу са изопаченим умом политички дезоријентисане Европе, Србија је изгубила 27 посто од укупне своје популације. Утолико се Черчилова оцена савезничког успеха на крају Првог светског рата најтачније односила на српски народ. „Победа је”, писао је он, „купљена по тако високој цени да се готово не може разликовати од пораза”.

Синдром бонапартизма и папизма, који је Европу и довео до Првог светског рата, нашао је свог одјека и на Балкану. Овај назадни процес европеизације Балкана увек се догађао у историјски труским тренуцима и увек је свој напор дуговао политичкој патологији. Отуда је тај порив западног цивилизатора, који је дошао да од традиције отргне источног декадента, неговала и Аустро-Угарска када је установила нови светски поредак подизањем, 1915. у Добоју првог концентрационог логора у Европи за српску децу и цивиле. Само у априлу ове ратне године умрло је у овом логору 642 деце (то ће, подржавајући узор, небројено умножавајући жртве, Хрвати учинити у логору за српску децу и цивиле у Јасеновцу, између 1941 – 1945). У логорима Арада и Нађмеђера (1914 – 1918), Двојна монархија је наставила са истребљивањем Срба. По извештају Аустро-Угарског Црвеног крста, ова католичка и европска монархија је 1916. за Србе отворила 10 великих и 290 пратећих логора.

Верни сателити европског успона у политичкој патологији увек ће бити и католици Хрвати. Познати хрватски политичар Јосип Мишкатовић је, још 1876. писао како Срби у Хрватској представљају шибље, парлог, трње, то јест „драчје” које Хрвати „из своје башче морају почупати”. У листу „Хрватска” је констатовано 1914. да су Срби љуте змије „од којих си тек сигуран онда када им сатреш главу”. И вођа Хрватске сељачке странке, Стјепан Радић, моли се Богу 1914. (у свом листу „Дом”) за уништење „вашљивих Срба”. Штавише, иако песнички дилетант, али у духу у коме је писао и Alfred Kerr, испишаће он и химну у славу Хабзбурга и Царевине:

*„Свима Дунав њиве топи,
Свима вјеру даде Рим,
Свима Исток крвцу топи,
Њемачка је узор свим”.*

Европска транзиција

Два су датума важна за транзициони период Европе, која је тражила свој нови, фарисејски идентитет. Споразум у Локарну 1925. (практично пакт о помирењу између Немачке и Француске) убеђивао је све у владавину мира. Управо основано Друштво народа, иако без убедљивих чинилаца, шепурило се прокламацијама типа: нема више страха за будућност! Чак је и Немачка, 1926. примљена у Друштво народа, а поздравну беседу Густаву Стреземану упутио је Аристид Бријан, министар спољних послова Француске. У том смислу врхунац одушевљења на европском континенту догодио се 1928. потписивањем Бријан-Келоговог пакта, чиме је рат стављен изван закона. Аристид Бријан и амерички председник Келог су се „одrekli рата као инструмента националне политике”, док су се, у ствари, сви спремали за предстојећи рат, иако је баш те 1928. и Бенито Мусолини поручивао да „фашизам није извозна роба”. Мусолинијеви ратни експеси на Крф, па Етиопију сматрају ни су, опет, колатералном штетом, па се Друштво народа претворило у дебатни клуб (слично Уједињеним нацијама у последњој деценији XX века). Политика је поново успоставила потпуну контролу над свим манифестацијама друштвеног живота, чиме је отпочела нова фаза империјалног комплекса Европе.

То је и био разлог што се ругајући европски дух служи хуманистичким идеалом, како би га, циљно, унизио. То најбоље потврђују уклањања политичких противника без видних друштвених потреса. Илустративан је пример убиства професора кривичног права Такома Матеотија, већ и зато што се савремена политичка историја (која још увек траје) не либи ликвидације неистомисленика. Па ипак, иако је већ уморна хуманистичка и инертна филозофска Европа реаговала је на ово убиство (почињено 10. јуна 1924), и показивала на инспиратора (Мусолини) – папа Пие XI је ускратио пријем Матеотијевој удовици.

Истовремено јача и утицај папства на реституисању европског тоталитаризма. Папство се користи фашизмом за остварење својих циљева (ширење моћи) и 6. јануара 1928. доноси енциклику „Mortaliū omnium”, која трајно поставља искључиви захтев папства на право црквене уније, упућујући захтев „заблуделим синовима”, да се „врате у очинску кућу”. Убрзо ће се папа и високи представници фашистичког већа и римокатоличког клера договорити, 1929. око стварања Ватиканске државе (Citta del Vaticano) што ће настати Италије и Немачке, 1930. дочекати са политичком еуфоријом. Успех је био потпун, а наде оримљеног народа испуњене. Чак ће и католички умеренак, Конрад Аденауер, те 1930. честитати Мусолинију на храброј одлуци што је папство претворио у савремено државотворство.

Успон синдрома папства, на принципу спојених судова, тражиће друго својство сопственог феномена, односно вођу, то јест божански одабраног светског хегемона. То је и разлог што после потписивања општенемачког конкордата са Хитлером (1933) високи папистички клер истиче да је, тим чи-

ном, „Свети отац” уздигао Хитлеров „морални углед”. Свето чудовиште и обожени сатрап склопили су најзад савез који је синдром бонапартизма и папизма довео до застрашујућег врхунца. На тај начин је и успостављен други транзициони круг Европе која је похранила хуманистички идеал.

Филозофска Европа је све више попримала ознаке тоталитаристичке Европе, а папистички синдром је галопирао снагом апокалиптичке будућности. Католичка партија Центра узима судбину Немачке у своје руке. Вајмарској републици ова партија је дала 5 канцелара. Председник католичке партије Центра од 1922. је Вилхелм Маркс, који није донео ни једну одлуку без сагласности папског нунција Пачелија. Синдром бонапартизма и папизма је, по свему судећи, остварио божанску осовину тек са нацизмом, па су зато католички духовници усхитно истицали да је „Христос генерални председник странке Центра”.

Последично, Србија, чије је опредељење за хуманистички идеал произлазило из њене свеукупне духовне историје, нашла се опет на удару дела цивилизаторски расположене Европе. Рестаурација програма Свете алијансе се, уз хитлеризам, срушила као инквизиторски маљ на православни српски народ, у чему је пресудну улогу имао Еуђенио Пачели (то јест папа Пије XII) односно „Хитлеров папа” – како у истоименој студији пише Џон Корнвел.

Пачели, односно Пије XII није реаговао на Хитлерову изјаву да му Ватикан омогућава „борбу против међународног јеврејства”, а ратификација конкордата, прослављена у Берлину у катедрали св. Хедвиге, само је појачала осећање натприродне моћи папо-германског савеза. Чином сарадње је и отпочела ера „фаталне моралне померености” Светог оца, који је благосиљао „убилачку расну мржњу”, европског фирера. Баш зато успон европске политичке патологије у Другом светском рату треба сматрати смрћу хуманистичког идеала у европској политичкој еволуцији.

Хрвати су, опет, међу првима послушали молитвени глас свог папе (који је сопствени положај означио синтагмом „Ја и Бог”) и стали под политичко окриље германског Месије. Њихов поглавник Павелић (под покровитељством Пија XII и Хитлера) са хрватским усташама и хрватским кардиналом Степинцем, педантно је спроводио етничко чишћење Срба. Масакре које су хрватске усташе вршиле над око седам стотина хиљада лица (углавном Срба) одликовао је „несумњиви варваризам, који тешко да је имао премца у историји” (Ц. Корнвел). Ову застрашујућу цифру од 700.000 лица закланих у концентрационим логорима Хрватске помиње генерал-мајор СС трупа Ернест Фик у писму, 16. марта 1944. упућеном СС рајхсфиреру Хајнриху Химлеру.

У тексту се даје хронологија злочиначког деловања Ватикана. Као константа тог деловања незаобилазни су злочини над Србима. Те злочине нису могли да не примете ни они који су традиционално против Срба, што доказује свирепост са којом су папини миљеници усташе спроводили налоге Ватикана. Идентична ситуација је била и за време понтификата Јована Павла Другог. Да је неко којим случајем преспавао 50 година, те 1991. године могао би да се осећа као 1941. године. Сви насилници и злочинци који су прогањали Србе увек су имали свог папу. Тај папа 1941. године је био Пије XII, а 1991. године Јован Павле Други.

36. 24. У часопису „Збиља”, X – XII 2004. године, под насловом „Деца убијена на посебан начин” објављен је текст аутора Предрага Р. Драгића Кијука:

У нововековном крсташком походу на Србе, у борби за право првенства у злочину, учествоваће и стари савезници препознатљиве европске силе осовине: Хрвати, Шиптари, муслимани из Босне, Бугари и Мађари. Ипак, по бестијалности и ритуалним убиствима римокатолици Хрвати су надмашили друге. У време Павелићеве квислиншке Независне Државе Хрватске (1941 – 1945), између осталих, пострадао је 74.762 српске деце, од чега је убијено 60.643. Деца су убијана на посебно зверски начин (што су Хрвати чинили и у верским ратовима у Европи – в. Friedrich Schiller: „Geschichte des Dreissigjahrigen Kriegs”), надале у концентрационом логору Јасеновац, у коме је убијено 19.432 деце, од чега 938 беба.

Европоцентризам русофобија

Мађарски генерал Ференц Сомбатхељи следио је хрватски папски програм, па је у етничком чишћењу Срба, из јужне Бачке, само у једној рацији побио 3.809 несрећника, углавном Срба; том приликом убијено је и 326 деце: Срба 165, Јевреја 141, Цигана 10, Русина 10.

Хрватски погром Срба имао је све одлике католичке конквисте (што ће се поновити и у финалном етничком чишћењу Срба у Хрватској 1991-1995, само овога пута на челу са папистичко-америчком осовином). Тако католички жупник из Удбине, Мате Могуш, 13. јуна 1941. у молитвеној поруци истиче: „До сада смо за католичку веру радили молитвеником и крижом, а сада је дошло време да радимо пушком и револвером. Иселит ћемо и истријебит ћемо српски народ у Хрватској”. У оквиру програма католичке конквисте, чија је једина свевремена одлика „фатална морална помереност”, Павелићев министар за богоштовље и наставу Независне Државе Хрватске, Миле Будак поручивао је 22. јула 1941: „Један дио Срба ћемо побити, други раселити, а остале ћемо превести у католичку вјеру и тако претопити у Хрвате”.

Иако су у Другом светском рату фашизам и нацизам доживели слом, извозом заштићених нациста преко ватиканских сјеменишта у САД (тзв. „папозским каналима”), папизам се ослободио претеће денацификације. Папство је до следећег одабраника за глобалистичког хегемона наставило да релативује своју, наводно, само антикомунистичку биографију. Европа се, нема сумње, није ослободила синдрома „светог чудовишта”, као што га је Америка, уцењујући га, инструментализовала. Своју неиспољавану љубав према оличељу вековне моћи, папистичком тоталитаризму, америчка конквиста је испољила у наклоњености према католичким бискупима и кардиналима. А они су били, попут своје европске браће у Христу, срасли у меру „фаталне моралне померености” фасцинирани фашизмом – чак је кардинал Хејес „примио са захвалношћу” четири фашистичка одликовања.

Неоспорно, евроатлантски савез је одржавао синдром папизма у животу као што је гајио и синдром реконвалесцентног бонапартизма. Том циљу је служио и Маршалов план (генерал Џорџ Маршал је од јануара 1947. амерички министар спољних послова), односно „Програм обнове Европе”. А како је Черчил, по сопственом признању, заменио „нацистичког непријатеља со-

вјетским”, онда нема ничега неприродног што му је, додуше само у почетном чину познате политичке фарсе којим је требало заплашити непријатеља, додељена улога настављача бонапартизма. На конференцији у Потсдаму (од 17. јула до 2. августа 1945) Черчил се конфронтирао са Стаљином, имао чак стратегију за продужетак рата не би ли „хришћанску цивилизацију” спасао од комунизма. Али, изгубивши парламентарне изборе, повучен је са конференције у Потсдаму 25. јула, а преговоре је наставио нови премијер Велике Британије, Клемент Атли.

Суштина потсдамске драме, међутим, настављена је сеобом европског политичког модела, и датум њене измештене историје је 6. март 1946. Тада ће Черчил промовисати нови тип агресије – хладни рат, објављујући га у америчком градићу Фултону, у присуству америчког председника Трумана. Европа, значи, није после Другог светског рата окончала споју транзицију, штавише претворила се у континент политичке стрепње. У њој, која је имала пресудних разлога да се саобрази култном хуманистичком идеалу, оличеном у вајмарском горостасу, надвладао је модификовани бухенвалдски синдром. Историја света је, тако, остала заробљена принципом воље за моћ. Европа, пак, остала је у стрепњи и антиподној распетости; она још увек не зна хоће ли се њена транзиција завршити као гетеовсковајмарска метафора хуманистичког идеала или као бухенвалдски, логорски, модел политике као судбине. Разумљиво, сви чиниоци ове драме увећавају неизвесност управо стога што припадају хришћанској цивилизацији, која је уместо христоцентричног пригрлила папоцентрични поглед на свет.

Како је Европа бранила хришћанску цивилизацију показује њен, скоро двовековни, транзициони пут, симболично објашњен политичким идеалом као заменом хуманистичком идеалу, али и периферизирањем интелектуалног и духовног порива. Са Хегеловом „Феноменологијом духа” завршава се спор између хуманистичког и политичког идеала. Политика је однела превагу а европеизирани хришћанство као квази-хришћанство саставни је део јединствене тираније са милосним (хуманим) лицем. Необонапартизам и неопапизам су, најзад, неразлучно појавни евро-атлантском осовином. Тим пре, обрачун са совјетијом, као црвеном злоћудном империјом, није означавао бригу за хришћанску цивилизацију но покушај обрачуна са православноруском цивилизацијом.

Занимљиво је, у последњем европском двовековљу, истаћи један детаљ из историје хришћанског душебрижништва, управо на примеру злоупотребе Версајског уговора. Тада су у Пољској, а на подручјима одузетим од Русије, почели погроми над половином рускоправославних верника (а тамо је живело око 7 – 8 милиона Белоруса и Украјинаца и то без оних који су, у ранијим вековима, већ били поунијаћени). Карлхајнц Дешнер, тај упорни истраживач криминалне историје западног хришћанства и политике папа, с правом истиче почетак узлазне линије европске политичке патологије у међуратној фази. Наиме, „док је Ватикан непрестано хушкао против атеистичке Русије и комунизма и преплављивао свет стравичним извештајима о злоделима и неправдама комунизма над хришћанским верницима – у Пољској су се (између 1920 – 1930) „под његовим директним руководством одигравали најгори религиозни прогони које познаје нова историја”.

Очито, процес европске транзиције носио је у себи и русофобичну идеју коју је политичка организација папске цркве уградила у идентитет европске политичке традиције. Као што ће савременим берлинским документом (на једној конспиративној конференцији о доусавршавању Европе, 1998) место Русије бити одређено перманентним одгуривањем у Азију, тако је Европа, желећи да Русе искључи из породице словенских народа, још 1867. уписивала Русе у „туранску расу”. Због европског одбијања да осуди такав расистички приступ, Херцен је одбио да присуствује Конгресу мира и слободе у Женеви 1867. године.

Необонапартизам и неопапизам напуштају тренд тражења вође окруњеним месијанским синдромом, изналазећи упориште у колективитету као глобалистичком хегемону. Натприродну моћ не поседује више магијски вођа већ натприродност одређује моћ колективне хипнозе. У том смислу и евро-атлантски савез и атлантократија имају право на политичку наду, пошто се синдром вође показао штетним за изходиште циља. Уподобљен систем необонапартистичком и неопапистичком тренду спасава идеју глобалистичке моћи од слабости и болесних амбиција појединца (тзв. „Наполеонов комплекс”).

Атлантократија и први рат уједињења Европе

Учвршћивање атлантократије обележава последње две деценије европске политике. После конкордата са Хитлером (1933) нема мањи значај такозвани Реган-Војтилин план, утврђен на Аљасци 1984. године. Обновљени пуни дипломатски односи између Ватикана и САД, 10. јануара 1984. успостављање је нераздвојне блискости између најстаријег политичког ауторитета Европе и политичког ауторитета Америке. Прва посета једног папе Белој кући (папа Војтила тј. Јован Павле II), 1979, у време председниковања Џимија Картера, а у организацији америчког политичког стратега Збигњев Бжежинског – обнова је понуда папе Пија XII који је САД наменио улогу средњевековног царства, у коме би папа имао улогу војног курата западне алијансе. То царство је, у председничкој изборној трци, 1976, Картер обелоданио новим политичким курсом: „заменом политике баланса политиком светског поретка”. Успостављено царство је 1990, у Организацији уједињених нација, Џорџ Буш Сениор најавио као „нови светски поредак дуге ере мира”.

Северноатлантска војна алијанса (НАТО), по свом статуту одбрамбена алијанса формирана као заштитна формација Европе од црвене империје, представљала је најважнију спону старог и новог континента, али и јединствену војнотехнолошку моћ старе Европе. НАТО-фаланга је постала препознатљиви заштитни знак старог континента представљајући „највитаљнији део Европе” и војну силу какву она никада у својој историји није имала. Уједно, биће то једина војна формација у историји света која има и своју „парламентарну скупштину”, чије је одлуке ОУН претварао у сопствене резолуције. Штавише, по овом накарадном правном моделу и Савет Европе има „парламентарну скупштину”.

Кад је нестанком Берлинског зида НАТО запао у кризу идентитета, Европа му је помогла у реструктурирању – и то уз помоћ подгревавања кризе друге (Брозове) Југославије. Ова војна алијанса је – кршећи сопствени

статут, а уз помоћ Немачке, која је кршила сопствени устав – први пут војно интервенисала бомбардујући Југославију. Први пут обрачунавајући се са Србима у Републици Српској (1995); други пут жестоко бомбардујући уранијумским пројектилима Србију и делом Црну Гору (1999). У ствари, били су то први ратови уједињене Европе.

НАТО, који је смрвио међународно право, унизио чак и програмирани хуманизам двадесетог века и изложио руглу европски хуманистички идеал, гради „нову стратегију” (како је половином јуна 2003. амерички секретар одбране Доналд Рамсфелд детаљно обавестио своје колеге из 19 земаља чланица), као и „Нову Европу” уз помоћ седам држава у овој војној заједници. Разумљиво, Рамсфелд нас не подсећа да су свих седам америчких сателита „Нове Европе” (Бугарска, Румунија, Естонија, Летонија, Литванија, Словачка Словенија), такав исти статус имали и у новом светском поретку Адолфа Хитлера.

У кључу америчког тоталитаризма

Није без значаја да је успон транзиционе Европе (додуше, решене да напусти Де Голово начело: „Европа Европљанима”) започео америчким инсталирањем војне алијансе НАТО, као што није спорно да велике реформе НАТО-фаланге прате мало реформе „старе Европе”. Очито да су нова и стара Европа у раскораку, пошто Европа није рачунала да своју транзицију продужи великим реформама трансатлантске алијансе.

Реформе америчке европске армије су усмерене, пре свега, на дејства изван старог континента. Једном прекршен принцип (у случају обрачуна са Србима на европском Балкану) уистину је отворио врата свим употребним реформама чланица НАТО-пакта. У том смислу Европа предлаже хуману НАТО агресију на Кубу (што би наводно представљало долазак слободе и демократије, по узору на трећу, прелазну Југославију, или Авганистан, или Ирак). Нова Европа, чини се, мора бити спремна за ефикасну реорганизацију НАТО-армаде, јер њена садашња реформа предвиђа да ова полуга мира, у сваком тренутку, реагује и на најудаљенијим тачкама широм планете. Нова Европа, уз НАТО, види шансу да стари континент опере сопствену нацифашистичку биографију проналазећи диктатуре широм света. „Стара Европа”, пак, не би да пропусти шансу ревалоризације колонијалне политике, али демократским путем.

Међутим, стара Европа би да оконча драму сопствене транзиције и ушлови у историјско претрајавање уз помоћ изграђене грађанске етике, обзиром да је хришћанску етику, осудивши је на смрт, давно загубила. То се најбоље уочава у амбивалентном европском ставу према хришћанском делу Балкана (Косово и Метохија), где је само од доласка НАТО мировних снага Уједињених нација (од 1999. до 2000) порушено 115 српских православних цркава, извршен 5.771 напад на Србе, убијено 976 Срба а киднаповано 1.136 особа, углавном Срба и мањим делом неалбанског становништва.

Истозначно, стару Европу је уморила американизација њене новије биографије и употребна улога у хуманим агресијама, које су је сводиле на силу моралне мизерије. И за ову лакејску улогу најкарактеристичнији пример представља судбина сатанизованог српског народа. Дакле, следећи сопстве-

ни и наметнути расистички програм, стара Европа нема више снаге да носи паклено бреме хашке конквите, пошто више нико не зна како да аргументе архитеката Трибунала у Хагу претвори у европску политичку корист. Јер, када главни тужилац овог правног монструма, Карла дел Понте, одбија поступак против НАТО-агресије на Милошевићеву Југославију – недвосмислено произлази да за Европу нема нимало оправдања, па ни олакшавајућих околности, што је, по америчкој директиви, бомбардовала своју сопствену територију. Такође, када Карла дел Понте (10. новембра 1999) тврди, на нивоу кажњивог огрешења о логику и истину, да на Косову и Метохији има 529 масовних гробница (где су похрањени Шиптари које су Срби, наводно, етнички очистили), а да је њен тим истражио 195 таквих гробница – а потом за влада апсолутни тајац по овом питању, онда доиста Европа поприма лице некрофилске културе. Будући да не сме, из разлога политичког прагматизма, да призна сопствене лажи које је производила, Европа је упала у замку да, сем што је у своју биографију уписивала стварне масовне гробнице (на крају прве половине 20. века), у своју биографију уписује и лажне масовне гробнице (на крају друге половине 20. века).

Америка не крије више империјална својства као што диригује технолошки оптимизам, импровизацију хришћанства и милитантни хуманизам. Зато се Европа брани од насртаја на њену објективно вредновану филозофску мисао (Сантајана јој одузима смислену еволуцију), не схватајући да ју је премрежило царство осредњости. Када је прагматична и када се одриче своје најраспрострањеније цркве (на Берлинској конференцији, 3. и 4. јула 1998, Кинкел је узбуђено викао: „Европа није хришћански клуб”), Европа не увиђа да се већ подредила квазиезотеријском неофитству. Еквилибристички пољуљана, она више не стоји иза сопствених институција које анулирају импортоване невладине организације кажњивог интелектуалног нивоа.

Нема сумње, инвестирајући све у тријумф моћи и власти (због чега јој се европеизација Америке враћа као американизација Европе), савремена Европа убира плодове обезбожења Бога и онечовечења човека. Неопрезно се одричући стваралачког у име потрошачког погледа на свет, Европу је сустигла прошлост, само овога пута у тријумфу њеног другог лика. Већ подељена, по америчком популистичком рецепту, на стару и нову – Европа сопствено уједињење гради на сопственом разједињењу. На тај начин и покушај обнове уједињења има непредвидљиву извесност, тим пре што обнову форсира политички поредак а не културни поредак. Наиме, папство сматра да уједињена Европа подразумева уједињену религију и тражи да „хришћанство” има своје место у Уставној повељи Европе.

Да нова стара Европа, у својој двовековној транзицији, не може да се ослободи реформаторског духа који је враћа у будућу прошлост – потврђује њен најстарији политички ауторитет, папство. Утолико и мане које красе садашњи европски политички тренутак сведоче постојање само старе нове Европе, чију садашњост сустижу прошлост и „ново средњовековље”. Новина је у томе што је, у последњим деценијама двовековне транзиције, синдром бонапартизма и папизма добио и симулациони, алтернативни облик: папо-бонапартизам. Иако не представља историјски преседан (с обзиром на тра-

дицију папоцезаризма), папо-бонапартизам у сопственој политичкој доктрини уноси нови квалитет.

Папа Јован Павле II наступа као доктринарни миротворац, екумениста и глас савести човечанства, што су све и полазишта ватиканске дипломатије. Разуме се, иза овакве методологије лако је прикрити такозвани „Наполеонов комплекс” и стварне политичке циљеве.

Вечито на путу, мисионар на ратом захваћеним просторима, чест гост и домаћин водећим политичарима, бизнисменима и утицајним представницима различитих религијских искустава – овај естрадни хришћанин је први папа који покушава да промени у свести света представу о ватиканској држави и цркви као завереничком злочиначком удружењу. Истовремено, папа критикује и разумева сексуалне конвертите, интелектуално немоћне перверзњаке и политичке дебиле. У дослуху са одлучујућим тајним службама и стратегијама светског хегемонизма, папа и креативно учествује у стварању темеља глобализма, како би се његов утицај перманентно ширио. Као што су мултинационални фундаменталисти магнетно прилепљени за Вашингтон, он је култно везан за Ватикан, али његову верску територију константно увећава. И папа Војтила, као и представници евро-атлантског тоталитаризма, понавља речи о поштовању људских права и међународног права – не држећи се нипошто тога у политичкој пракси.

Иако су се, на пример, распад Југославије и грађански рат у њој, према изјавама лорда Карингтона (1993), Џемса Бејкера (1995) и Ричарда Холбрука (1996), догодили због мултилатералног проглашавања независности Словеније и Хрватске и њиховог признања од стране Немачке – заборавља се мировна иницијатива Ватикана, који је Меморандумом од 24. децембра 1991. позвао потписнике Хелсиншког споразума да признају сецесионизам ове две, њему блиске и оријентисане, бивше југословенске републике као самосталне државе.

У тексту се износи критика која се односи на жеље и дела Ватикана и Јована Павла Другог. Злочин је реч којом се непогрешиво препознаје Јован Павле Други. Такође, као знак распознавања може да се употреби и тајновитост и злочиначко удруживање папе као самозване духовне величине, са увек тренутно водећом и најјачом световном величином. Некада је то била Аустроугарска, затим Немачка, а сада САД. Увек неки нови светски поредак који треба да задржи планетарни значај римских папа, као поглавара неке будуће једине вере.

37.

У разним часописима и новинама објављени су следећи текстови:

37. 1. У дневној новини „Блиц”, од 19. септембра 2005. године, под насловом „Последње речи папе Војтиле” објављен је текст:

„Пустите ме да идем кући мога Оца”, последње су речи које је на полском промрљао Карол Војтила, тврди се у извештају који је Ватикан објавио о последњим данима папе Јована Павла Другог. Шест сати касније папа је преминуо.

Ватиканска издавачка кућа издала је књигу на 220 страница која хронолошки говори о одласку једног од најутицајнијих папа у историји Ватикана, почев од 31. јануара, када је канцеларија за медије Свете столице објавила да папа више неће одржавати аудијенције због симптома грипа.

Јован Павле Други умро је 2. априла у 84. години, а ватиканска издавачка кућа саопштила је да ће књига, која се може набавити у Ватикану, стићи у књижаре ових дана. Многе појединости из књиге Ватикан је већ објавио, али она их открива још више.

Објављивање књиге резултат је жеље Ватикана да уклони сумње оних који су се питали је ли Света столица објавила све о папиној смрти.

Италијански медији су после папине смрти, позивајући се на добро обавештене изворе, објавили да је он у тренутку смрти погледао ка прозору свог апартмана и рекао: „Амен”. Његов дугогодишњи доктор Ренато Бузонети прогласио је смрт пошто кардиограм није показивао знаке живота дуже од 20 минута, што је у складу са правилима Ватикана.

Током последњих деценија било је пуно спекулација о томе како је умро претходник Јована Павла Другог, Јован Павле Први, који је изненада преминуо 1978, после само 33 дана проведена на челу Ватикана. Спекулисало се да он није преминуо природном смрћу, већ да је убијен због тога што је имао информације о великом банкарском скандалу у који је Света столица била умешана.

Ако су му последње речи биле „пустите ме”, онда је јасно да је умирао као што умиру сви велики ратни злочинци који су прогањани оним што се зове пробуђена и закаснела савест. Вероватно су га опседале слике свих жртава.

37. 2. У дневном листу „Борба”, 24-25. септембар 2005. године, под насловом „Владари Ватикана из сенке” објављен је текст:

Организацији, која има више од 84.000 чланова широм света, приписује се и улога владара Ватикана из сенке. „Опус Деи” је 1928. године основао шпански свештеник Хосемарија Ескрива де Балагуер (1902 – 1975), кога је папа Јован Павле II беатификовао 1992. године да би га после само десет година канонизовао и прогласио за свеца. Обично процес канонизације траје вековима и то довољно говори о значају који „Опус Деи” има у редовима католичке цркве, која важи за најутицајнију верску организацију на планети. „Опус Деи” је заменио снажан утицај који је имао језуитски верски ред код папе, чији је прес портпарол и сам члан ове организације.

Чланови организације су добро образовани професионалци из најразличитијих сфера живота, који су посвећени учењу цркве. Члан се постаје само по позиву и они обећавају да ће кроз свој рад ширити „Божје мисли”, док критичари организације истичу њен манипулативни карактер. Припадници се редовно моле два пута дневно (ујутру и увече), а на редовним месечним састанцима учествују у спиритуалном читању молитве. „Опус Деи” се налази на првој линији фронта Ватикана у борби против абортуса и коришћења контрацепције.

Утицај „Опус Деи” обрнуто је сразмеран његовом релативно малом броју чланова, пре свега захваљујући регрутовању чланова из утицајних академ-

ских кругова и добро образоване елите широм планете. Захваљујући својим члановима или симпатизерима, организација има највећи утицај у медијима, медицини, судству, образовању, финансијском сектору и политици.

Стратегија „Опус Деи” у Европи концентрисана је на активности попут формирања мишљења академика путем конференције и кроз институције високог образовања, фондацију истраживања у биотехнологији, присуства у медицинским круговима, владама и институцијама ЕУ. Ватикан има директан уплив у срце секуларне Европе.

„Опус Деи” је учествовао и као параметар у организацији међународних догађаја, као што су Конференција УН о популацији у развоју (Каиро 1994), Конференција о праву жена (Пекинг 1995). Академици, доктори, посланици, министри, судије, новинари... дају Ватикану преко „Опус Деи” скривену снагу ширења свог моралног кода не само међу католицима, већ и на остатак планете.

Бивши директор ФБИ Луис Фри био је члан „Опус Деи”, као и руски шпијун Роберт Хенсен. Неки од чланова, иако нису свештеници, одлучили су се за целибат, а неки живе у заједничким кућама где су мушкарци и жене стриктно одвојени. Често се подвргавају самомучеништву (посту и бичевању) како би се подсећали на патње Исуса Христа. Организација се издржава од богатих донација чланова, од којих су већина добростојећи и утицајни банкари, адвокати и политичари. Њихов основни принцип је да обични католици могу да достигну светост у својим обичним животима.

Папа Јован Павле II је припадницима „Опус Деи” дао посебан статус у строгој хијерархији католичке цркве, остављајући им неувобичајено велики степен независности. Организација је тренутно најјача у Шпанији и Латинској Америци, где има највише чланова. Пре неколико месеци у Великој Британији је избио скандал када су медији објавили да је министар за образовање Рут Кели (36), најмлађи члан Блеровог кабинета, припадник „Опус Деи”.

„Ја сам политичар, јер снажно верујем у једнаку вредност све деце. Имам приватан духовни живот и верник сам. То је приватна ствар и ирелевантна је за мој посао. Ја сам католик пре свега”, рекла је Келијева.

Приликом акције Јована Павла Другог, која је имала за циљ растурање Југославије, мало ко је знао за планетарни утицај ове организације. Ову организацију је Јован Павле Други користио за најпрљавије послове дезинформисања и креирања јавног мњења.

37. 3. У новини „Дани”, од 22. априла 2005. године, под насловом „Бенедикт XVI” објављен је текст:

Замислите овај тип сценарија у регистру данас врло популарног „завјеролошког” жанра кримића састављеног од теорија црквених сплетки, убојстава и интрига: четири дана прије тридесет осмог рођендана Адолфа Хитлера, у селу Марктл, петнаест километара удаљеном од Браунауа, родног мјеста вође Трећег рајха, на супротној, њемачкој обали ријеке Inn, рађа се плавооки дјечак. Inn није једина ријека која повезује наша два јунака: дјетињство и школовање овај дјечак проводи у баварском градићу Traunsteinu на ријечи Траун, баш као што је и дјечачић Хитлер дјетињство и школовање провео с друге стране границе, у недалеком Lambachu, на ријечи истог име-

на – Траун! Управо ту, у бенедиктинском самостану у Lambachu, осмогодишњи Хитлер је први пут видио кукасти крст. Сиромашни родитељи нашег јунака, тачније отац полицајац (Хитлеров је био цариник!), уписује свог сина у Хитлерјугенд. Завршетак рата дочекује као амерички ратни заробљеник, окреће се религији, постаје свећеник и професор. Каријера му напредује, постаје свеучилишни професор и један од најважнијих теолога у Tübingenu, мјесту које је било обиљежено као могући центар реформације и либерализације католичанства. Папа Павао VI га 1977. именује надбискупом Минхена, одакле је 54 године прије његовог наименовања Хитлер пучем у пивници први пут покушао стићи на власт у Њемачкој. Наш јунак ускоро постаје и кардинал, те најмоћнији свећеник у својој земљи.

На свеучилишту се главни јунак сукобљава са неистомишљеницима: либерала и филозофа Hansa Küngena, искреног заговорника скидања вела мрачњаштва с цркве, кажњава „због истине”. Велики антикомунист социјалистичке системе је, баш у Орвеловој 1984, прогласио срамотом нашег доба. На свој грб ставио је натпис *Cooperatores veritatis* (Сарадници истине), и главни је писац декларације објављене 2000. године, у којој се заступа став да је кршћанство једина вјера од Бога, а католичка црква једина која ту вјеру чува у њеној пунини. „Други обреди”, тврди он, „последница празновјерја или грешака, препрека су спасењу.” Водећи либерални теолог Hansa Küngena је тај документ назвао „мјешавином средњовјековног мрачњаштва и маније величине”.

За владавине папе Славена, Karola Wojtyle, наш јунак постаје и декан кардиналског збора и филозофски разрађује велики број ставова које пред свијет износи насљедник св. Петра. Његова моћ расте, и говори се да би могао постати папа. Томе се, наизглед, противе сви. Америка, због великог утјецаја јеврејског лобија, на челу једне од најмоћнијих свјетских институција не жели видјети Нијемца који је све само не либералан, Европа се плаши стварања великог царства из Њемачке, док у цркви трљају руке надајући се да стиже чврста рука која може вратити стари сјај цркви.

У једном од најбржих гласања у повијести католичке цркве, главни јунак ове приче – назовимо га Joseph Ratzinger – изабран је за новог папу, који ће као поглавар Римокатоличке цркве први радни дан започети 20. априла, на дан када је прије 116 година рођен Адолф Хитлер. У једном од пророчанстава о смаку свијета, ирски надбискуп Малахија најављује да ће ово бити претпоследњи папа. Joseph Ratzinger изабрао је име Бенедикт XVI. Свети Бенедикт је утемељитељ бенедиктинског реда, чија је начела писао у самостану Monte Cassino – оном истом који ће у Другом свјетском рату бити последњом линијом одбране Хитлерове Њемачке – а на сликама се приказује са црним гавраном.

Која је мана овог сценарија? Само то да ниједан детаљ у њему није плод маште: сви догађаји и ликови су истинити! *Habemus papam!*

Текст приказује да је после Јована Павла Другог на место папе могао да дође само неко ко му је верна копија. Ватикан очигледно не може да функционише без фашизма, неофашизма настављача те идеологије.

37. 4. У новини „Глас јавности”, од 23. септембра 2005. године, под насловом „Срамота света и људског рода” објављен је текст аутора мр Драга Билала из Лознице:

Поводом текста у „Гласу” о изјавама политичара са Запада из 1999. године.

Жак Ширак је својим речима о Србима као народу разбојника и терориста показао да је недоношче Де Голове политике и да омаловажавањем целог једног народа подсећа на Гебелса, а театралношћу – на Мусолинија.

Папа Јован је жељом да Срби буду бомбардовани показао крсташку злоћудност према оном делу православља који се никако не може покатоличити. Лоренс Иглбергер о памети целог једног народа говори на непаметан начин, а са злурадошћу о крају осмеха српске деце исказује садизам своје губаве душе.

Јавно изречена жеља Клауса Кинкела о бацању Срба на колена, само је папагајско понављање његових фашистичких узора.

Ричард Холбрук је баш себе пројектовао у карактерисању Срба као злочиначких дупеглаваца, и то и својим физиолошким изразом и бездушним форсирањем политике рушења, ватре, пепела, дима и масовних смрти.

Јосип Бродски је, тврдњом да су Срби агресори, показао да, колико је велики у поезији, толико је мали папагајчић у политици и колибрић у етици.

Колика може бити отрована подвест, развратна моралност и залеђена емотивност једног двоношца, показао је Џејми Шеј истицањем да један цели народ – Србе треба спокојно бомбардовати, а то значи хладнокрвно и бездушно убијати најсмртоноснијим оружјем.

Блеров ум је толико помрачен, а морал развратан да своју мисију продужавања вековног погубног зла свуда по свету назива добром и цивилизацијом, а покушаје одбране од тога – злом и варварством.

Сер Питер Јустинов је огавним говором о целом српском народу најдиректније показао целу своју наopakост и људску изопаченост, а не тог народа.

Ролф Дитер Клуге толико је морално, душевно и духовно кљаст да би забранио поезију једног народа којој се генијални Гете толико дивио, да је преводио и уносио у европску духовну баштину.

Томислав Марчеп жали што није остварио оно што су настојале да учине најкрволочније усташке звери, а то је да побије све Србе.

За патолошког србомрсца Бернара Кушнера српске жртве – по једна мање недељно – само су предмет хладне садистичке статистике.

У тексту се износи једно реаговање на речи пакости и мржње према српском народу које су изrekli они који су креирали живот у Европи, а међу њима и речи мржње Јована Павла Другог. Ко тражи бомбардовање, тај је спреман да нареди и злочине.

37. 5. У новини „Хрватски национал”, од 18. октобра 2005. године, под насловом „Мате Гранић” објављен је следећи текст:

Биографија:

– Рођен је 19. рујна 1947. у Башкој води,

– 1966. дошао је у Загреб на студиј медицине,

– 1980. одбранио докторат,

– 1985. редовити професор интерне медицине,

– 1990. декан Медицинског факултета у Загребу,

– 1991. постао је потпредседник Владе и на том је положају остао до 3.

сијечња 2000.

– 1993. Туђман га је именовано министром вањских послова. Својим најважнијим постигнућем на положају шефа хрватске дипломатије Мате Гранић сматра Вашингтонске споразуме којима је промијењена хрватска политика у БиХ, избјегнуте санкције Хрватској те прекинут рат Хрвата и Бошњака, што је била највећа жеља Ивана Павла II.

– 2000-2003. заступник ДЦ-а у Хрватском сабору,

– 2005. специјални савјетник предсједника ХСП-а Анте Ђапића,

Мате Гранић са супругом Јадранком има дјецу: Ивану (31), Мартину (26) и Луку (14), а дјед је двоје унука.

Приватна порука

Национал: Који су свјетски државници на вас оставили најјачи дојам?

– Бил Клинтон. Он је импресиван државник, изнимно бистар, одлично познаје проблеме и знао је како треба разговарати. Тијеком засједања Генералне скупштине УН-а 1998. Американци су у њујоршком археолошком музеју организирали примање за стране државнике и дипломате. Иако су водећи свјетски политичари чекали у реду да га поздраве, Клинтон ме одвео на страну и десетак минута ми причао о својој кћери Челси чији је одличан пријатељ један Хрват из Далмације, који је био и њихов гост. Изнимно сам поштивао Маргарет Тачер и Тонија Блера, колико год су они потпуно различити државници. Јако сам цијенио Ивана Павла II с којим сам 1994. у Ватикану одржао један од најважнијих састанака у животу. Свети отац том је пригодном захтијевао прекид рата Хрвата и бошњака и рекао да он представља свјетску опасност јер може изазвати широке сукобе муслимана и католика. Док смо разговарали, вани је пола сата чекао Жак Ширак, тадашњи градоначелник Париза. Папа је рекао да је прекид рата с исламом повијесна задача предсједника Туђмана и мене, а потом сам био овлаштен послати његову тајну приватну поруку хрватском предсједнику.

Национал: Можете ли сада открити што је папа поручио Туђману?

– Постоје ствари с којима човек треба и умријети. Могу рећи само да Иван Павао II није спомињао никаква имена. То су учинили остали водећи дужносници Ватикана, који су изравно затражили одлазак Мате Бобана.

Из текста се види признање да је Јован Павле Други и те како био ушлетен у оружане сукобе на територији бивше Југославије. Тајне поруке су биле правило и стил рада Јована Павла Другог, а министри и ко зна ко све били су обични курири. Дакле, Јован Павле Други је био у стању да заустави оружане сукобе као што је то урадио издавањем наредбе Туђману да прекине сукобе са муслиманима, али је могао и да изда наредбу ко ће да се изабере и смени са функције.

37. 6. У новини „Куир”, од 15. септембра 2005. године, под насловом „Пук’о целибат” објављен је текст:

Први пут у историји католичке цркве за свештеника у Шпанији постављен ожењен човек, који има двоје деце.

Мадрид – Шпански римокатолички бискуп Фелипе Фернандес одредио је за свештеника, први пут у историји католичке цркве, ожењеног човека са двоје деце. У питању је англикански пастор из Зимбабвеа Еванс Гливицки (65), а цела афера изазвала је незапамћену полемику у Шпанији, земљи у којој

јој живи 6.000 ожењених бивших свештеника који су морали да се одрекну божје службе због љубави.

Гливицки, члан англиканске делегације у Ватикану која је радила на јакању веза две цркве, изабран је на свештенички положај у Тенерифеу пошто је његов случај Ватикан „добро проучио”.

Бискуп је нагласио да је одлука папе „јединствен изузетак”, будући да је Гливицки дошао из англиканске цркве, која допушта да се свештеници жене, и додао да то није корак који би могао да се протумачи као „ослобађање католичке цркве од правила целибата”.

Ипак, многи су у том чину видели могућност да реше сопствени проблем, пренео је ДПА. Покрет за целибат по избору (Моцеоп) наводи податак да је око 6.000 шпанских свештеника или 18 одсто од укупног броја у тој земљи одлучило да се ожени, због чега је морало да напусти службу. Тај покрет истиче и да је око 100.000 католичких свештеника (20 одсто) широм света ожењено.

У самој Шпанији они који су против целибата указују на то да је свештенички позив све мање привлачан, да су семинари празни и да мале парохије често немају свог свештеника, што би се дало попунити ожењеним свештеницима. Њихов је аргумент и да Исус никада није рекао да свештеници не би требало да се жене, и подсећају да је први папа, апостол Петар, имао жену.

– Заклео сам се на целибат да бих што боље служио цркви – рекао је бивши свештеник Анхел Караско, али десило се да се заљубио и одлучио да се венча са вољеном женом. Католичка црква нема баш разумевања за случајеве као што је његов, а свештеници попут Караска трпе велике притиске, који их на крају приморају да се заувек одрекну позива.

Године 2002, 71 свештеник из Хероне апеловао је на укидање обавезног целибата. У Шпанији многобројни свештеници и часне сестре усвајају децу, углавном из земаља у развоју, и подижу их као самохрани родитељи.

– Откако имам кћерку, постао сам бољи свештеник. Када говорим с децом, знам шта говорим – каже Рафаел Гереро, мисионар који је усвојио напуштenu бебу у Перуу.

Да не краду цркву

Католичка црква увела је целибат у 12. веку да би спречила свештенике да осиромашују цркву остављајући власништво цркве својој деци. На то правило у пракси се надовезао и негативан поглед на сексуалност, који критичари оцењују као „веру стараца који се боје секса и жена”.

Илузије

Према испитивањима јавног мњења, чак 73 одсто Шпанаца прихватило би ожењене свештенике без проблема. Поједини црквени великодостојници у Бразилу и Италији подржали су позиве упућене Ватикану да „ублажи правила целибата”.

– У том погледу, званична црква је подељенија него што то изгледа – подвлаче познаваоци прилика у Шпанији, али ни сам Гливицки не верује да ће доћи до промена, бар не у наредних 100 година.

Фелипе Фернандес, бискуп који је Гливицког одредио за свештеника, упозорио је оне који воде кампању против целибата да „не гаје непотребне илузије”.

Ништа се не може учинити за време папе Бенедикта XVI, као што се неће учинити ни за време његовог наследника – рекао је он.

У овом се тексту јасно приказује каква је то црква и шта све може да уради један папа. Јован Павле Други се изразито понашао као Бог на земљи и то није ни намеравао да прикрива.

37. 7. У новини „Куир”, 24 – 25. септембра 2005. године, под насловом „Тајна Опус Деи” објављен је текст:

Контроверзна католичка организација изазива интересовање јавности након успеха Брауновог романа „Да Винчијев код”.

Лондон – Успех романа „Да Винчијев код” Дена Брауна побудио је интересовање јавности за контроверзну католичку организацију Опус Деи (на латинском Божје дело), коју многи сматрају сектом чији је једини циљ богатство и моћ.

Да ли је Опус Деи заиста толико моћан? Ова организација тврди да има око 85.000 чланова широм света, од којих је чак трећина у Шпанији, где је група и основана. Од њених припадника се очекује да шире еванђеоску мисију кроз своје земаљске послове. Другим речима, од чланова се тражи да буду успешни у свом послу, али и да буду великодушни према околини и на тај начин привуку још више следбеника.

Хиљаде ходочасника са свих страна света присуствовало је 2002. у Ватикану канонизацији оснивача организације Опус Деи Хосемарије Ескриве де Балагера. Папа Јован Павле Други извео ју је по „убрзаном поступку”, за само 27 дана. Папа је, како наводи Би-Би-Си, организацији Опус Деи доделио и посебан статус „личне прелатуре”, који је групи омогућио независност у оквиру католичке цркве.

Многи сматрају да је њен утицај у Ватикану порастао управо за време папства Јована Павла Другог. Портпарол организације Џек Валеро све то демантује.

– Број припадника Опус Деија који раде у Ватикану врло је ограничен, има их можда петоро или шесторо, међу којима је и портпарол Свете столице Хоакин Наваро Валс. Утицај групе Опус Деи у Ватикану се преувеличава – тврди Валеро.

Критичари, међутим, кажу да је у тесној вези са организацијом много већи број свештеника, који су образовали праву „цркву унутар цркве”. Истакнути чланови ове организације заступљени су и у многим владама и компанијама, иако то ретко јавно признају.

Британска министарка образовања Рут Кели недавно је потврдила да је чланица ове групе. Прича се, али није потврђено, да је припадник Опус Деија и колумбијски председник Алваро Урибе.

Тешко је установити којим сумама новца располаже Опус Деи. Под окриљем групе постоји низ фондација широм света. Донације појединаца су значајан део прихода.

Сматра се да је размера утицаја на следбенике најзанемаренији аспект моћи Опус Деија. У центрима у којима следбеници живе у целибату одвијају се, како неки тврде, право испирање мозга и „општа манипулација”. Пред сваким чланом је низ духовних обавеза – молитве, свакодневно присуство на

мисама и обука нових следбеника. Живот се одвија под строгим контролом духовних вођа, а слично је и када је посреди новац.

Припадници групе на ове критике одговарају речима да су сасвим нормални људи и да имају слободу да напусте организацију када год то зажеље.

Да ли је Опус Деи стециште светаца или грешника? Многи верују да је одговор негде између.

Лош глас због Франка!

Шпански социолог Алберто Монкада, и сам члан организације, каже да њене везе са моћним круговима датирају још из педесетих година, када су два истакнута члана били министри у влади генерала Франка.

– Време Франковог режима важи за период политичког и економског успона Опус Деија, али је то и време када је организација стекла лош глас. Људи се још сећају тих времена – наводи Монкада. – Ствари су се, међутим, сада промениле. Иако су неки чланови активни у политици и бизнису, они нису нека врста Коза ностре. То није тачно – додаје шпански социолог.

Познаваоци и аналитичари рада у Ватикану не могу да заобиђу истину да је Јован Павле Други имао посебан интерес да ојача ову тајну организацију, коју је задужио за најпрљавије послове. Где су све распоређени припадници ове групације, вероватно се никада неће сазнати, али многи докази потврђују њихово активно учешће у разбијању Југославије по налогу Јована Павла Другог.

37. 8. У новини „Политика”, од 30. августа 2005. године, под насловом „Седиште унијата пресељено у Кијев”, објављен је текст Петра Поповића:

Ватикан против апела Руске православне цркве

Изгледи за посету римског папе Русији мањи него икад, изјавио руски патријарх.

Пресретнути протестима групе православаца, украјински гркокатолици преселили су (у недељу 21. августа) седиште своје мањинске цркве из Лвова у Кијев, мотивисани изјавом патријарха московског и Русије Алексија Другог да су изгледи за његов сусрет с римским папом сада мањи него икад. Узрок овог завета је познат. Со на руску рану посута је 1596, када је црква унијата основана и у Украјини (створена је у Пољској!), у настојању Рима да, користећи се пољском окупацијом Западне Украјине, наметне католицизам принципијелно православном живљу.

Тог тренутка, руско хришћанство у Кијеву имало је већ више од шест векова континуираног трајања. По оцени Руске цркве, ова колонијална ствар у сфери људске душе продужава се до дана данашњег, чак обележена инцидентима. Почетком деведесетих, из Москве се реаговало на физички притисак, почет „заузимањем Преображенског сабора, другог по величини православног храма у Лвову, у ноћи 29. октобра 1989”.

„Врхунац процеса катастрофалног за РПЦ обележен је заузимањем Саборне цркве Св. Јура у Лвову, августа 1990”, а „резултат свих тих догађаја је скоро потпуни слом три православне епархије, у зиму 1990 – 1991”. У Лвовској епархији број православних парохија смањен је, на пример, од 1200 у 1989, на 60 у 1991, а у Ивано-франковској, која је две године раније имала 600 парохија, с пролећа 1991. није их било више од 25 – 30, наведено је у црквеном службеном документу.

Напред, на Исток

Са становишта Руске цркве, унијати су до данас страна тело унутар њеног православног бића.

Када је срећа у ратовању Руса и Пољака променила страну, Грко-католичка црква у Украјини пронашла је себе на периферији догађаја. Остала је у нижим социјалним слојевима, не успевајући да се идентификује са елитом.

Тренутак полета грко-католика наступио је јесенас, с политичким успоном Виктора Јушченка. Украјинска православна црква с патријаршијом у Кијеву (Филаретова, „расколничка“), затим Грко-католичка и Протестантска стале су отворено иза кандидатуре Јушченка. Украјинска православна, привржена патријаршији у Москви, узела је страну пораженог Јануковича.

По бројности, црква унијата је трећа у редоследу. Ипак, већ Јован Павле Други је одлучио да се из давно посејаног семена развије будућа црква Украјине, позиционирана за ривалство и експанзију према Русији.

Смена у Ватикану пробудила је нескривену наду московске Патријаршије да ће се ствари у односима две највеће цркве изменити, можда помирљивијом политиком папе Бенедикта Шеснаестог. „Ја се искрено надам да ће понтификат Ваше светости бити обележен развојем добрих односа између наших цркава и плодосним православно-католичким дијалогом“, поручио је својом поздравном поруком патријарх Алексјј Други.

Свечаностима папског устоличења је присуствовао давнашњи познаник Јозефа Рацингера, митрополит смољенски и калињинградски Кирил, задужен у Патријаршији за везе са светом, вративши се у Москву пун оптимизма. „Папа је био врло тронут поздравима пресветога патријарха и информацијом о томе да је у Русији добро прихваћен његов избор на римски престо“, рекао је Кирил.

Хузар митрополит

Није, међутим, много прошло, а РПЦ је обавештена да је „Свети отац одлучио да удовољи жељама Украјинске грко-католичке цркве (...) и дарује њеном поглавару, кардиналу Лубомиру Хузару титулу митрополита Кијева и Галиције“. И да би папа, такође, благословио пренос службеног седишта Хузара из Лвова у Кијев.

Пресељење седишта Цркве из Лвова у Кијев је део католичке „политике прозелитизма“, каже се у реаговању патријарха Русије на најновији догађај. „Разумљиво, такав развој не може, а да не компликује наше односе“ са унијатима и католичком црквом“, каже патријарх руски. „Приметио бих да се те акције не могу оправдати ни са историјске тачке гледишта ни са становишта црквених правила и канона. Од прве године свог постојања (Кијев) био је једна од духовних престоница Руске православне цркве!“

Хузар је одговорио да „није уплашен“ патријарховом реакцијом. Међутим, жао му је што је таква реакција уследила јер порука указује на „недостатак разумевања да свака локална црква има право да живи и делује како сама сматра да треба“.

Реаговао је и председник Украјине Виктор Јушченко, подсетивши да је премештање седишта цркве „интерна ствар“ те цркве. Право је цркве да „изабере локацију свог седишта и да се понаша на начин прикладан ширењу

њених идеја”, изјавио је Јушченко. На истоветан начин, такво право брани и „расколник Филарет” („непризнат у Константинопољу”). У сваком случају, вера је у другом плану, а борба за душе (и нимало безначајну црквену имовину) води се далеко од бога, на фронтovima дневне политике.

Дакле, може и да се промени папа, али се не мења политика Ватикана. Све што је започео Јован Павле Други, могу само да наставе његови наследници на месту папе. Из текста се препознаје лицемерство Римокатоличке цркве. Једно причају, друго мисле, а треће раде. Зато се и подноси овај елаборат као скуп доказа те тактике Јована Павла Другог.

37. 9. У часопису „Ревизија 92”, од 8. фебруара 2005. године, под насловом „Ни мање државе, ни више лопова” објављен је текст:

Ватикан све привлачнији за крадљивце различитих фела

У последње време Ватикан је постао једна од омиљених мета за ситне лопове и криминалце. Најмања држава на свету, чији број становника не износи више од 500 и са 18 милиона туриста годишње тренутно има највећу стопу криминала на свету. Што је још горе, девет од десет починиоца кривичних дела прође некажњено. Највећи број ситних крађа и џепарења се изврши у Базилици и на Тргу светог Петра, као и у ватиканским музејима. Али, кривци успевају да се брзо изгубе и побегну у маси ходочасника и туриста. Такође, све је већи број проневера, превара, вређања и физичких напада на полицију. Главни тужилац Никола Пикарди је изјавио да су музеји и Базилика „прави рај” за лопове и да је криминална стопа за 20 одсто већа него у осталом делу Италије. Поред тога, додао је да, и када се покрене парнични поступак, тужени ретко кад буду осуђени због бирократије и законских пропуста, јер се углавном ради о страним држављанима.

Ако ситни лопови, џепароши и преваранти осете грижу савести увек могу да се исповеде у Базилици светог Петра, која ради цели дан и ноћ.

Све што је у тексту наведено и не представља неко чудо. Један од разлога раскола између Римокатоличке и православне цркве налази се у односу према опросту грехова. За време понтификата Јована Павла Другог, много више у односу на његове претходнике, била је мода да се најокорелијим криминалцима даје опрост грехова од Јована Павла Другог. Злочини који су у функцији ватиканске политике увек су опростени од Јована Павла Другог, који је и најокорелије злочинце примао као госте. Један од њих је Фрањо Туђман. Нико нормалан никада не би пристао да разговара или да прими у госте Фрању Туђмана, али је то представљало не само обавезу, него и задовољство Јовану Павлу Другом. Мада се овај текст односи на ситне криминалце, они су просто редовна појава и не брину Јована Павла Другог, с обзиром да је он задужен за оне крупне и најкрвавије. Крупне из сфере банкарства и тајних финансијских друштва и најкрвавије, који у његово име и са његовим именом на уснама врше злочине.

37. 10 У часопису „Сведок”, од 30. августа 2005. године, под насловом „Доктрина вере Ватикана – Бенедикт XVI, као и његови претходници, приликом посете Келну прихватио и заштиту НАТО из ваздуха – Ако Божијег изасланика папу чувају „авакси”, обичан хришћанин не може да верује у безгрешност”, објављен је текст проф. др Светозара Радипшића:

Када је у мају 2005. новоизабрани папа Бенедикт XVI, на место новог шефа Конгрегације за доктрину вере поставио Американца Вилијама Леваду, чинило се да ће у свом „мандату” превасходно утврђивати постојеће црквене каноне. У ствари, познато је да је Левада добар познавалац догме и да је већ учествовао у изради Катехизиса, у којем је дато све што добар римокатолик треба да зна о вери.

Међутим, прихватањем заштите НАТО и система „Авакс”, за време посете Келну (Немачка), ради обележавања Светског дана младих, 17. августа 2005. папа је поништио религијске основе хришћанства и подсетио на претходнике који су лицемерним понашањем, гордошћу и неопростивим гресима доводили неупућеније хришћане у заблуде и незнање.

С обзиром на то да је у многим класичним историјским делима записано шта су све папе чиниле, чудан је поклонички однос људи према актуелном папи, када се зна да су многи од његових претходника подлегли искушењима и били све само не безгрешни Божји изасланици. У „Амабедовим писмима од Волтера” о којима је писао Александар Јовићевић, забележено је:

- а) Јована VIII убио је ударцима чекића по глави љубоморни муж;
- б) Јован X био је љубавник Теодорин – пронађен је задављен у кревету;
- в) Стеван VIII био је затворен у замку који се данас зове замак Светих анђела;
- г) Стеван IX доживео је да га Римљани исеку по лицу;
- д) Јована XII сменио је цар Отон I, а убијен је код једне од својих љубавница;
- ђ) папу Бенедикта V прогнао је цар Отон I;
- е) Бенедикта VII задавио је ванбрачни син папе Јована X;
- ж) Бенедикт IX купио је са двојицом других папску власт и продао свој део, итд.

Сви су они били „непогрешиви”.

Упркос томе што је папа Јован Павле Други радио у нацистичкој фабрици за производњу цијанида, употребљаваног за убијање људи у логорима, верници траже да се хитно произведе у свеца. Шта је то што утиче на људе да искључе здрав разум?

Проблем је што се грешност папа одражава на планетарне процесе, а део њихове самовоље осетили су и народи на Балкану, а посебно Срби. „Политика Ватикана је недостижна и збуњујућа”, забележио је једном приликом ватиканолог Дарси Озборн, „јер се тамо рачуна у вековима, а планира за вечност”. Све указује на то.

Како „Света столица” све чини промишљено, не може се подударност активности Ватикана, Сједињених Америчких Држава и Немачке у вези са Балканом у последњих деценију и по сматрати случајном. Наравно, све се може објаснити заједничким интересом. Тај интерес је да се утицај САД, НАТО и ЕУ прошире ка Истоку, а да то покуша да искористи и Ватикан за ширење свог утицаја. Реч је о, како је то записао публициста Александар Антонић у књизи „Ватикански тунели”, продирању светске католичке мултинационале на Исток. Заборављени ставови Јустина Сп. Поповића о католицизму још више објашњавају нове светске процесе: „Римокатолицизам није

уопште ни вера, него непосредан, одлучан наставак Западне римске империје, и код њега је све потчињено тој мисли, почевши од вере. Папа је заузео земље, земаљско царство, и узео мач. И од тога доба непрестано све тако иде, само су мачу додали још лаж, подмуклост, превару, фанатизам, празноверицу, злочин; титрају се најсветијим, праведним, простодушним, пламеним осећањима народним. Све су за новац продали...”

Зато је значајна чињеница да активност Ватикана, која је појачана средином 1993. још траје и да постоје наговештаји да ће се ватикански црквено-достојници оглашавати све чешће.

Најновији талас римокатоличких активности на Балкану започет је у Ватикану 13. јануара 1992. провокативним и намерно превременим признавањем Словеније и Хрватске. У италијанском листу „Лимес” објављено је да је Ватикан планирао да подели СФРЈ на бискупије. Крајем пролећа 1993. бивши француски министар иностраних послова Ролан Дима изјавио је да је „одговорност Немачке и Ватикана за убрзање кризе у бившој Југославији огромна”. Његовом мишљењу придружила се италијанска штампа, која је писала о гресима Ватикана.

Ватикан је током 1993. и почетком 1994. водио ратнохушкачку политику заборављајући или злоупотребљавајући Бога и своју мисију. Окривљавао је Унпрофор што Хрвати не могу да освоје територије које нападају, лично је тражио напад на Србе и наговестио да ће САД објавити документ о ономе што намеравају да учине с ултиматумом Србима.

Политичка улога Ватикана била је све време рата у Босни значајна. Папа је примио у приватне посете Хариса Силајџића, лорда Дејвида Овена и друге дипломате, које су имале „ратне улоге”. Када је стигао у Загреб, у септембру 1994. дочекала га је хрватска песма захвалности слична већ певаној „Данке Дојчланд”. Једини католички „безгрешник” узвратио је поруком Хрватима, да треба мирним путем да успоставе суверенитет на целом хрватском подручју.

Политичко ангажовање „Свете столице” на Балкану настављено је признавањем бивше југословенске републике Македоније 1. децембра 1994. Затим је уследила још једна координирана активност са великим силама. Бил Клинтон је у Халифаксу изјавио да су његове велике симпатије на страни муслиманске владе у Сарајеву. На Лондонској конференцији одлучено је да се повуче „црвена линија” преко које Срби не смеју да пређу. Амерички секретар за одбрану Вилијам Пери и начелник здруженог генералштаба Џон Шаликашвили изнели су план за нападе НАТО на Србе у Босни. Коментар папе Јована Павла Другог био је да Ватикан подржава праведан одбрамбени рат муслимана, чиме је дао благослов за поменута дејства.

О прогону Срба из Крајине Карол Војтила није рекао ни речи. Пред највеће НАТО бомбардовање Срба, 27. августа 1995. у Кастел Гандолфу, оптужио је босанске Србе за протеривање Хрвата из Бањалуке. У току бомбардовања Срба огласио се филозофском примедбом: „Правичан рат је ратовање против рата”.

После насилног заустављања рата у Босни дочекао га је Бил Клинтон у Њујорку и захвалио му за ангажовање за мир у свету, а приређен му је и по-

себан дочек у палати Уједињених нација. Након Дејтонског споразума папа је наставио са балканским активностима. Седамдесет шести рођендан прославио је први пут изван Ватикана. У дворцу Карађорђевића, на Брду код Крања, у Словенији, уз поруку добродошлице, словеначке вође изразиле су захвалност за његов допринос словеначкој независности. Затим је, у Сарајеву, поручио да треба тражити опроштај за оно што је чињено у рату. На то је Алија Изетбеговић одговорио, вероватно у духу својих религиозних схватања: „Ми не праштамо”.

Зато није лако веровати папи када се зна да је у септембру 1994. говорио о култури мира и да црква у Хрвата треба да „постане промицатељица међусобног опроста”, а да је зазмурио на хрватски прогон Срба у августу 1995. Да су хришћански критеријуми исти требало је да реагује ако не пре, а онда после изјаве патријарха руског Алексеја да је „истеривање 200.000 људи са њихове историјске територије тежак злочиначки акт”.

Ватикану одговара глобализација. Очигледну тежњу Ватикана да избрише религијске границе, због чега, то знају мондијалисти и папа, потврђује чињеница да је отворена највећа цамија у Европи, на само три километра од Ватикана. Занимљиво је да је ислам по распрострањености друга вера у Италији, где је, по римокатоличким схватањима, „срце” хришћанства. У сагласју са наднационалним ставовима је и дух божићне поруке, коју је Карол Војтила упутио први пут посредством интернета: „Не можемо бити сретни једни без других, а још мање против других”. (То је, вероватно, важило и за прогнане и убијене).

Папу Павла Другог оптуживали су за сарадњу са Малтешким витезовима (са седиштем у Риму у Виа Ница 81, или Виа Когдоти 68) и директну телефонску линију 3101. Они не посећују богослужења, пошто су службу Божју, уз папин благослов и толеранцију, заменили посебном церемонијом. Ипак, папу Јована Павла Другог запало је да тражи дуго најављивани опроштај за све почињене злочине католика. У једном од најзначајнијих чинова свог понтификата он је 12. марта 2000. први пут у историји Римокатоличке цркве у базилици Светог Петра навео многе прошле грехе своје цркве. Папа је рекао: „Дубоко смо ожалостијени понашањем оних који су током историје учинили да пате јеврејска деца (током холокауста нацисти су убили око шест милиона Јевреја)... Тражимо опрост због подела међу хришћанима, за употребу насиља коме су неки хришћани прибегавали у служби истине, и за непријатељско понашање понекад показано према следбеницима других религија...” Говорио је да треба прочистити меморију „како би црква могла да иде напред”.

Популарни папа словио је за вероватно најмилитантнију „свету личност” која се обраћала народу на Тргу светог Петра. Ревносни папа заиста је био неуморан. Средином септембра 1996. лондонски „Дејли телеграф” је објавио да је папа сарађивао са Цијом, односно да је извештавао Цију о акцијама католичке цркве у борби против комунизма и да је Ватикан за Вашингтон постао „кључни савезник” од 1978, када је Карол Војтила изабран за папу. Наводе из британског листа потврдио је Боб Гејтс, бивши шеф Ције: „Папа је сарађивао са Цијом, а Ватикан је у Пољској имао чак и своју тајну слу-

жбу”. Католички свештеник дон Албино Бицото критиковао је папину дволичност, јер је први човек „Свете столице” истовремено говорио о милосрђу и подржавао војне интервенције. Бискуп др Вјекослав Грмић оптужио је папу да не ради за мир.

Многи сматрају да ће се тек показати да ли је папа радио за или против хришћанства, будући да су чудне његове римокатоличке дилеме. На пример, чини се да се Карол Војтила, а не папа Јован Павле Други, 26. јула 1996. запитао: „Ако Христ није Божји син, ако није зачет и рођен од девице, шта ће остати од хришћанства”. Затим, чему води његово снатрење од 16. фебруара 1997: „Бог и Ное склопили су савез према којем „на свету не може бити таквог греха који би Свевишњег поново навео да уништи свет који је створио”. Зар се на тај начин није (о)правдао за све учињене и будуће грехове?

Француски филозоф и социолог Жан Бодријер сматра да папа заједно са другим наднационалистима учествује у стварању „планетарне илузије”.

У вези са евентуалном папином посетом Београду, где је кључ праштања и покајања, а због могуће још једне преваре и ту се крије и обесмишљавање борбе за истину, разговарао је и надбискуп београдски др Франце Перко са патријархом Павлом, непосредно након Дејтонског споразума. Папа је своју жељу актуелизовао и из Сарајева у априлу 1997. Посета је још неизвесна јер је тешко претпоставити да ће нови папа, пре доласка у Београд, клекнути пред јасеновачким мученицима и изразити искрено кајање. Још је теже претпоставити да је разумео православну поруку, с обзиром на то да је његов претходник добио на поклон копију фреске „Белог анђела”. Праштање и кајање су пред Богом, а бомбардовања, освајања и окупације су безбожне и у помислима.

У сваком случају, ако је папа Божји изасланик, не треба му овоземаљска војна заштита (како је објављено: „неке нове врсте радара”), јер ће га свемоћни Бог, с разлогом, због његове безгрешности и пастирске улоге заштитити. Посебно му не треба помоћ оних којима је свеједно кога убијају када им се то нареди. Уосталом, што би се, већ презаштићени Божји изасланик штитио од свог, немачког народа, срећног што је папа њиховог рода. Докле је Ватикан стигао, ако папа бар понекад не помисли на оно „нешто што постоји”, о чему кад им се нешто „чудно” деси мисле и безбожници.

Орден и титула витеза истомишљенику Валдхајму

На основу писања „Лос Анђелес тајмса”, папа Јован Павле Други доделио је титулу витеза и Орден Пија IX за „допринос одбрани људских права” бишем генералном секретару УН Курту Валдхајму. Та вест не би била необична да није непосредно пре тога доказано да је Валдхајм био и остао фашиста и да не постоје информације да је Карол Војтила интензивно сарађивао са фашистима у Другом светском рату. Тај папа, кандидат за новог свеца, поново је увео верске службенике у војне формације, пасторални рад с војницима, војна ходочашћа у национална католичка светилишта, маршеве под покровитељством цркве, кашалинску војну доктрину, итд. Према његовим папским схватањима, војници треба да буду не само „ратници нове евангелизације”, него и пропагатори његових схватања.

После оваквог описа Јована Павла Другог потребно је само додати да такав човек испуњава све услове да буде највећи злочинац, јер је у стању да уради све и свашта, пошто сматра да је Бог на земљи.

37. 11. У новини „Вијести”, од 19. септембра 2005. године, под насловом „Последњи тренуци Јована Павла Другог” објављен је текст:

Ватикан необично отворен поводом смрти претходног папе

Ватикан (Ројтерс) – У оквиру чина неуобичајене отворености, Ватикан је објавио детаљан опис посљедњих дана, сати и минута папе Јована Павла II.

Према новој ватиканској публикацији у којој су описана посљедња два мјесеца у његовом животу, посљедње разумљиве ријечи папе Јована Павла II биле су: „Пустите ме да идем у кућу Оца”.

Он је ову реченицу изговорио пред својим сарадницима на пољском језику, једва чујним гласом, око три и по сата прије него што је пао у кому и шест сати прије него што је преминуо, 2. априла.

Ово је први пут да је Ватикан објавио тако детаљан опис посљедњих дана једног папе.

У прошлости, велика мистерија окруживала је смрти појединих понтифика. Године 1987. било је много спекулација о смрти претходника Јована Павла II, Јована Павла I, који је изненада умро у свом кревету пошто је на тој функцији провео свега 33 дана.

Ватиканове информације о његовој смрти су благо речено биле конфужне, са противурјечним изјавама званичника који је открио његово тијело.

Овог пута, информације су толико детаљне да дјелови подсећају на болничку листу пацијента или на приватни дневник неког од сарадника.

Публикација на више од 200 страна је детаљна хроника која ће бити објављена као додатак „Acta Apostolicae Sedis”, неке врсте званичног гласила Ватикана.

Из текста се закључује да се детаљне информације дају селективно. За Јована Павла Другог што детаљније, а за његовог претходника, који је отрован јер је обећао да ће да разреши скандал поводом пословања Ватиканске банке и умешаности појединих свештеника, није достављена ниједна информација. Тек након тровања Јована Павла Првог стекли су се услови да Ција и друге интересне групе изаберу свог папу који ће да спроведе источну политику уништавања држава. Дакле, Јован Павле Други је наменски и са задатком дошао да би, између осталог, и Југославију разбио.

38.

38. 1. У „Независним новинама”, од 11. октобра 2005. године, под насловом „Отворено писмо Карли дел Понте, главном хашком тужиоцу – Фрањевци траже извињење због Анте Готовине”, објављен је текст:

Загреб – Провинцијали пет фрањевачких провинција из Хрватске и Босне и Херцеговине затражили су од тужиоца Хашког суда да се јавно извини због своје недавне изјаве да се генерал Анте Готовина крије у неком од фрањевачких самостана, оцјењујући да та изјава дифамира фрањевце.

У писму упућеном тужиоцу Карли дел Понте, провинцијали у име пет фрањевачких провинција са Свефрањевачког сусрета Јужнословенске фра-

њевачке конференције, одржаног 7. и 8. октобра на Трсату, истичу да их та изјава жалости и вријеђа, те „одговорно изјављују да она нема никаквог оправданог темеља”. „Повријеђени смо и чињеницом да сте у изјави дотакли и сам врх католичке цркве, оптуживши га за некакву несарадњу у тражењу генерала Готовине. Ваше изнесене тврдње, ничим доказане, повреда су правних и моралних норми, те представљају тешку дифamacију”, истичу провинцијали.

„Као сљедбеници миротворца и праведника, св. Фрање Асишкога, опраштамо вам због дифamacије нас фрањеваца, али правда захтијева и задовољштину. Истинољубивост и праведност захтијевају јавну исприку и ми је с правом од вас очекујемо”, наводи се у писму.

Писмо, достављено из фрањевачког провинцијалата у Задру, потписали су фр. Бернандин Шкунца, провинцијал Фрањевачке провинције св. Јеронима – Задар, фр. Жељко Железњак, провинцијал Хрватске фрањевачке провинције св. Ђирила и Метода – Загреб, фр. Жељко Толић, провинцијал Провинције Пресветог Откупитеља – Сплит, фр. Петар Матановић, викар провинције Босне Сребрне – Сарајево и фр. Иван Сесар, викар провинције Узнесења Блажене дјевице Марије – Мостар.

Тако поступају фрањевци. Они просто не могу да прихвате да неко из Трибунала, чије стварање је иницирао Јован Павле Други, могу да оптужују било кога из структура Римокатоличке цркве.

38. 2. У новини „Блиц”, од 21. септембра 2005. године, под насловом „Коштунца обећао хапшење Младића до 5. октобра” објављен је текст:

Главни тужилац Хашког трибунала Карла дел Понте изјавила је да у посету Београду, која је најављена за 29. септембар, долази да би од власти чула шта чине да би ухапсиле оптужене и да ли Ратко Младић и други бегунци долазе у Хаг.

„Власти у Београду су обећале да ће бити у стању да то учине до 5. октобра, а ја верујем властима када то говоре”, рекла је Дел Понтеова. Иако ЕУ и НАТО све чешће говоре о годишњици Дејтонског споразума у новембру као о новом року за изручење Младића, Дел Понтеова и даље инсистира на октобру јер, како је истакла, то су јој поменули сви званичници са којима се састала у Београду у јуну – председник државне заједнице, премијер Србије, шеф дипломатије. „Посебно је премијер Коштунца говорио о томе крајњем року. Он је рекао „5. октобар” и добила сам експлицитна уверавања да ће Младић до тог датума бити пребачен у Хаг”, истакла је она за Радио Б92. На питање каква ће бити њена препорука министрима ЕУ пред почетак преговора о споразуму о стабилизацији и придруживању, Дел Понтеова је рекла: „Почетак преговора је добар подстицај за хапшење и пребацивање преосталих бегунаца.”

„Дејли телеграф” преноси да Дел Понтеова верује да се Анте Готовина крије у фрањевачком манастиру у Хрватској и да га штите католичка црква и Ватикан. То сам покренула са Ватиканом, а Ватикан у потпуности одбија да сарађује с нама”, казала је она.

Критике на рачун Ватикана

„Ватикан би вероватно за неколико дана могао тачно да утврди који га од 80 манастира у Хрватској скрива”, рекла је она. Дел Понтеова је додала да је „крајње разочарана” тиме што је у Ватикану наишла на зид ћутања и да је, фрустрирана вишемесечним тајним, али безуспешним апелима на званичнике у Ватикану, укључујући и папу Бенедикта XVI, одлучила да о свему јавно проговори.

Из текста се закључује да је Карла дел Понте ударила на оснивача Трибунала, а осмелила се тек пошто је Јован Павле Други умро. Да је којим случајем био жив Јован Павле Други, вероватно Карла дел Понте после те изјаве не би дочекала зору. Такав је био Јован Павле Други.

38. 3. У новини „Данас”, од 21. септембра 2005. године, под насловом „Карла дел Понте: Ватикан штити Готовину” објављен је текст:

Света столица у Риму и Католичка црква у Хрватској одбацују оптужбе Хаг, Ватикан, Загреб – Слиједом информација да се Анте Готовина крије у једном од фрањевачких самостана у Хрватској, главна тужитељица Карла дел Понте се протеклих мјесеци обраћала Ватикану са захтјевом за помоћ у проналажењу оптуженог генерала хрватске војске, али, према њеним ријечима, „Ватикан одбија било какву сурадњу”.

Према писању британског „Дејли Телеграфа”, Дел Понте је у јулу посјетила Ватикан да би с надбискупом Ђовани Лајолом размијенила обавјештајне податке, али он је то одбио наводећи како Ватикан није држава и стога нема међународне обавезе да помаже у хватању оптуженика за ратне злочине. Ватикан каже да нема обавјештајних података о Готовини, али Дел Понте у то не вјерује. Како наводи „Дејли Телеграф”, она процјењује да би Ватикан могао „за неколико дана” утврдити у којем се од 80 самостана у Хрватској крије Готовина.

Дел Понте је „крајње разочарана” зидом шутње у Ватикану. Након више мјесеци тајних и неуспјешних покушаја да добије помоћ од водећих људи Ватикана, укључујући писмо самом папи Бенедикту XVI, на које још није добила одговор, Дел Понте је одлучила да о том питању јавно проговори, пише британски лист чији је новинар разговарао с тужитељицом у Хагу. Ватикан је саопштио да не зна где се налази хрватски генерал Анте Готовина, за којег главни тужилац Хашког суда Карла дел Понте верује да га штите католичка црква и Ватикан.

Портпарол Ватикана Хоакин Наваро – Валс изјавио је да је шеф дипломатије Ватикана Ђовани Лајоло ставио до знања Карли дел Понте да Државни секретаријат Ватикана није орган Свете столице који је надлежан да сарађује са судовима. Државни секретаријат Ватикана је еквивалент Министарства иностраних послова. Лајоло је затражио од главног тужиоца да наведе прецизније детаље на основу чега тврди да се Готовина крије у неком католичком манастиру у Хрватској, како би Ватикан ступио у контакт са одговарајућим верским органима.

Католичка црква у Хрватској одбацила је оптужбе главног тужиоца Хашког трибунала Карле дел Понте да се хрватски генерал Анте Готовина крије у неком манастиру у Хрватској и да га штите католичка црква и Ватикан.

„Одбацујемо све оптужбе Карле дел Понте на рачун Свете столице и католичке цркве у Хрватској”, наводи се у саопштењу прес-службе Бискупске конференције у Хрватској.

Како се додаје, лидери католичке цркве у Хрватској немају никакву информацију о томе где би могао да се налази одбегли генерал Анте Готовина. „Јасно нам је да је главни тужилац Хашког суда разочарана и да је због тога изнела те оптужбе... ипак, врло је необично да се на тај начин, преко медија и без основа оптужују високи званичници Свете столице и католичка црква у Хрватској, укључујући папу”.

Није Карла дел Понте напамет оптужила Ватикан. Зна она добро ко је штитио нацисте, фашисте и посебно миљенике Ватикана – усташе. Зна Карла дел Понте ко би то могао да крије усташке злочинце, јер је добро упозната како функционише Ватикан.

38. 4. У новини „Дневни аваз”, од 21. септембра 2005. године, под насловом „Дел Понте: Готовину штити католичка црква” објављен је текст:

Главна тужитељица за британски „Daily Telegraph”

Главна хашка тужитељица Карла дел Понте позвана је на састанак Вијећа министара Европске уније, који ће бити одржан 3. октобра, да би шефове дипломатија двадесетпеторице извијестила о сарадњи земаља регије с Хашким трибуналом.

У интервјуу београдској телевизији Б92 Дел Понте је казала да ју је Вијеће министара ЕУ позвало да дође у Брисел и поднесе извјештај.

Лов на злочинце

Говорећи о предстојећој редовној посјети регији, у склопу које ће 29. септембра боравити у Београду и Подгорици, а 30. септембра у Загребу, Дел Понте је казала како „иде разговарати о хапшењу бјегунаца” и нагласила да ће у Београду посебно покренути питање Ратка Младића, Здравка Толимира, Горана Хаџића и Стојана Жупљанина.

Дел Понте је у интервјуу за јучерашњи британски „Daily Telegraph” изјавила да би Ватикан могао „у неколико дана” утврдити тачну локацију на којој се скрива хашки бјегунац Анте Готовина, будући да се он налази у францезачком самостану у Хрватској, али не жели то учинити.

– Имам информацију да се (Готовина) скрива у францезачком самостану, дакле штити га католичка црква. О томе сам извијестила Ватикан, који у потпуности одбија с нама сарађивати – казала је Дел Понте.

Лист пише да је тужитељица о томе одлучила јавно проговорити фрустрирана зидом шутње на који је наишла у Ватикану, након вишемјесечних безуспјешних позива упућених водећим ватиканским дужносницима, укључујући и папу Бенедикта XVI.

Хашка тужитељица у јулу је посјетила Рим да би подијелила своје информације с ватиканским министром вањских послова надбискупом Ђованијем Лојолом. Он је, пише лист, одбио помоћи, рекавши јој да Ватикан није држава, те стога нема „никакве међународне обавезе” да помогне УН-у у лову на ратне злочинце.

Обавјештајна служба

– Они кажу да немају обавјештајне службе, а ја у то не вјерујем. Мислим да католичка црква има најразвијенију обавјештајну службу. Господин Лајоло ми је рекао: „Реците ми у којем се самостану Готовина скрива”. Рекла сам „да знам, не бих била овдје у Риму” – прича Дел Понте за „Daily Telegraph”.

На крају је писала папи, али ни након неколико седмица није добила одговор.

ХБК одбацила оптужбе

Тисковни уред Хрватске бискупске конференције јучер је у потпуности одбацио оптужбе главне хашке тужитељице на рачун Свете столице и католичке цркве у Хрватској.

Предстојник Тисковног уреда ХБК дон Антон Шуљић изјавио је како водство католичке цркве у Хрватској „нема никаквих сазнања нити индикација гдје би се могао налазити одбјегли генерал Готовина”.

У изјави коју преноси Хрватска католичка агенција (ИКА) Шуљић напомиње како им је јасно да је главна хашка тужитељица из ко зна каквих све разлога „фрустрирана”, па би се дио њених квалификација, како додаје, могао приписати таквом расположењу.

Годишњица Дејтона као нови крајњи рок

На упит о локацијама најчешће спомињаних бјегунаца Младића и Радована Караџића, Дел Понте је за Б92 одговорила како је Младић у Србији, под заштитом војске, а Караџић у Републици Српској из које прелази у СЦГ.

Такођер је казала да највиши дужносници ЕУ и НАТО-а у задње вријеме спомињу 10. годишњицу Дејтонског споразума као нови крајњи рок за изручење.

Текст је значајан јер садржи признање и сазнање. Признање Ватикана да није држава и да не мора да сарађује са међународним организацијама, и да не жели да сарађује на начин који не одговара Ватикану, који има потребу да крије податке и забрањује увид у тајне архиве. У тексту се износи и сазнање Карле дел Понте да Ватикан има шпијунску и остале тајне службе. Она то добро зна, јер је користила податке Ватикана, који је био духовни иницијатор стварања Трибунала.

38. 5. У новини „Куир”, од 21. септембра 2005. године, под насловом „Ватикан чува Готовину” објављен је текст:

Лондон – Главни тужилац Хашког суда Карла дел Понте верује да се хрватски генерал Анте Готовина крије у неком манастиру у Хрватској и да га штите католичка црква и Ватикан, преноси „Дејли телеграф”.

– Ватикан би вероватно за неколико дана могао тачно да утврди који га од 80 манастира у Хрватској скрива – рекла је Дел Понте британском листу у Хагу.

Главна хашка тужитељка је, међутим, „крајње разочарана” што је у Ватикану наишла на зид ћутања, наводи лист, додајући да је, фрустрирана вишемесечним тајним, али безуспешним апелима на званичнике Ватикана, укључујући и папу Бенедикта XVI, одлучила да о свему јавно проговори.

Лист додаје да је Готовина, кога у Хрватској многи и даље сматрају херојем, најважнији хашки бегунац, уз бивше лидере босанских Срба Радована Караџића и Ратка Младића.

– Имам информацију да се крије у једном фрањевачком манастиру, дакле, католичка црква га штити. То сам покренула са Ватиканом, а Ватикан у потпуности одбија да сарађује са нама – казала је Дел Понтеова.

„Телеграф” пише и да је тужитељка у јулу путовала у Рим како би поделила податке које има са шефом ватиканске дипломатије Ђованијем Лајолом, али је он одбио да помогне, рекавши да Ватикан није држава и да стога нема међународну обавезу да помогне УН у лову на ратне злочинце.

– Рекли су да немају обавештајце, а ја то не верујем. Мислим да католичка црква има веома развијену обавештајну службу – казала је Дел Понтеова.

Наводећи да је случај Готовина политичка мистерија која је поделила и ЕУ, лист подсећа да је у фебруару дошло до обрта, лошег по Британију, када су Готовинини људи из хрватских обавештајних служби открили да неколико истражитеља ратних злочина ради за британску и америчку обавештајну службу.

Наредног месеца Британија је с успехом повела кампању да се зауставе планирани преговори са Хрватском о приступању ЕУ, док Карла дел Понте не процени да Загреб у потпуности сарађује са Хашким трибуналом. Протеклих дана Аустрија је покренула нову кампању са захтевом да се Хрватској омогући да приступне преговоре почне почетком октобра.

Дел Понте разочарана као католикиња

Хрватске власти обећале су да ће претражити манастире, али Дел Понтеова не осећа да се много приближила Готовини, пре свега због одбијања Ватикана да притекне у помоћ.

Лајола је, наводи „Телеграф”, чак одбио молбу да Ватикан делује тајно као позадински канал комуникације са католичком црквом.

– Тражила сам саговорника у Ватикану, да могу да поделим информације којима располажем, али нема шансе – казала је Дел Понтеова, додајући да је као католикиња „дубоко разочарана” Ватиканом.

У овом тексту, поред разочарења Карле дел Понте што је верник Римокатоличке цркве, значајна је и информација да стране обавештајне службе у структурама МКСЈ имају своје шпијуне који су у послу оданији налозима својих централа него правилима рада МКСЈ.

38. 6. У новини „Глас јавности”, од 22. септембра 2005. године, под насловом „Не знају у којем је манастиру Готовина” објављен је текст:

Хашко тужилаштво објаснило зашто упира прстом у Ватикан.

Хаг – Тужилаштво Хашког трибунала не зна у којем се тачно манастиру у Хрватској крије оптужени генерал Анте Готовина и зато је затражило од Ватикана да помогне у његовом лоцирању, изјавила је јуче Флоранс Артман, представница за штампу главног хашког тужиоца Карле дел Понте, јавља Бета.

„Да смо имали тачне податке, тражили бисмо од полиције да га ухапси. Ватикану смо се за помоћ обратили баш зато што не знамо у којем се манастиру Готовина тачно крије, али имамо информације да мрежа за подршку постоји међу фрањевачким свештеницима”, рекла је Артманова на редовној конференцији за новинаре у Хагу. Дел Понтеова је прекјуче изјавила лондонском „Дејли телеграфу” да јој је Ватикан ускратио помоћ у потрази за Го-

товином, уз образложење да „није држава и да није обавезан да сарађује с Трибуналом”.

Света столица је у међувремену и званично демантовала тврдње Дел Понтеове да католичка црква крије хашког бегунца Готовину, додавши да Хаг није још одговорио на захтев Ватикана из јула да му се достави више детаља о локацији на којој се Готовина наводно крије у Хрватској. Из Хага је на ту тврдњу стигао одговор у којем се каже да је Дел Понтеова у истом том јулу затражила од новог папе Бенедикта XVI да осигура помоћ Ватикана, а да он досад није одговорио на молбу тужиоца да се састану. Готовина је оптужен за злочине над Србима. Хрватски председник Стјепан Месић изјавио је јуче да Готовина није у Хрватској.

Католичка црква тужи Дел Понтеову

Загреб – Католичка црква у Хрватској не искључује могућност подизања оптужнице против главног хашког тужиоца Карле дел Понте после изјаве да се генерал Анте Готовина скрива у једном од фрањевачких самостана у Хрватској и то под заштитом Ватикана. Портпарол Хрватске бискупске конференције Антун Шуљић изјавио је: „Ово је прилика да се и међународна заједница осети позваном да растумачи католичкој цркви и хрватској држави какве то изјаве даје хашки тужилац као институција, коју је на ту функцију изабрала управо међународна заједница.”

Црква у Хрвата прети Карли дел Понте да ће да је тужи, јер се дрзнула да међународној заједници, католичкој цркви и хрватској држави држи придице. Закључује се да су Римокатоличка црква и Хрватска заштитени од МКСЈ и да нико не сме ни да помисли да би евентуално ратни злочинци могли доћи са те стране. Из ове изјаве се јасно закључује антисрпски карактер МКСЈ, односно да је у функцији заштите злочина који су извршени по налогу Јована Павла Другог, оптуживањем Срба за све злочине усташа и свих оних који су растурили Југославију.

38. 7. У новини „Новости”, од 22. септембра 2005. године, под насловом „Црква да призна грешке” објављен је текст Жељка Пантелића:

Полемика на релацији Карла дел Понте – Ватикан кроз италијанску призму

Директор прес центра Свете столице, Хоакин Наваро Валс коментаришући наводе из интервјуа Карле дел Понте у британском „Дејли телеграфу”, рекао је да не постоји ниједан доказ да се генерал Анте Готовина крије у неком од религиозних објеката Римокатоличке цркве у Хрватској. „Лајоло је тражио од Дел Понтеове да пружи прецизније информације где се Готовина налази у Хрватској, како би могао да ступи у директан контакт са надлежним еклезијастичким властима, али на захтев монсињора Лајола, Карла дел Понте до данас није одговорила”, прецизирао је Наваро Валс.

Иначе, врло је интересантно како су се поделили италијански медији у полемици на линији Хаг – Ватикан: од оних који су потпуно игнорисали вест, до ТВ дневника и листова који су томе посветили велики простор. Најтиражније новине на „чизми” уз „Коријере дела Сера”, римска „Република” позвала је Ватикан и католичку цркву у Хрватској да се погледају у огледалу и са истом храброшћу коју је показао папа Јован Павле Други када је признао велике грешке цркве, они признају своје.

„Пре свега кукавичлук – пише „Република” – од 1990. до 1995. године већина хрватског клера се правила да не види злодела која су починиле хрватске трупе. Неки су бискупи чак благосиљали трупе у поласку на фронт и постајали су део партијске машинерије Фрање Туђмана. Поједини фрањевачки фратри су основали хуманитарну организацију са наводним циљем да деле помоћ становништву, а уствари су пребацивали оружје хрватским милицијама у Херцеговини, са којима је вршено етничко чишћење”.

Експерт римског дневника за Балкан Гвидо Рамполди подсетио је на пример свештеника из Аргентине:

„Аргентински свештеници су признали свој кукавичлук за време војне хунте, истина са 25 година закашњења, али су признали. У Хрватској цркви још увек има места за свештенике, као што је бискуп из Госпића (Миле Боговић) који дефинише Готовину као хероја и поред тога што је оптужен за бескрупулозну ликвидацију 160 српских затвореника... Кукавичлук хрватског клера, нажалост још једном потврђује античко правило да уплашени и неспособни пастир уместо да предводи своје стадо, он га следи”.

О Туђману

„Република” је критиковала и понашање Ватикана према Фрањи Туђману:

„Када је умро хрватски председник Фрањо Туђман, апостолски нунције у Загребу, монсињор Ејнауди га је описао са поштовањем и симпатијом иако се и онда знало да је хрватски лидер кандидат за оптуженичку клупу у Трибуналу у Хагу.”

Хаг не зна локацију

Хаг (Бета) – Тужилаштво Хашког трибунала не зна у којем се тачно манастиру у Хрватској крије оптужени генерал Анте Готовина и зато је затражило од Ватикана да помогне у његовом лоцирању, изјавила је јуче представница главне тужитељке Флоранс Артман.

„Да смо имали тачне податке, тражили бисмо од полиције да га ухапси. Ватикану смо се за помоћ обратили баш зато што не знамо у којем се манастиру Готовина тачно крије, али имамо информације да мрежа за подршку постоји међу фрањевачким свештеницима”, рекла је Артманова на редовној конференцији за новинаре у Хагу”.

Из текста се јасно закључује да међународна заједница, макар оно што се тако представља, врло добро зна за све злочине усташа и подршку коју им је давало свештенство цркве у Хрвата. Вероватно је мера превршена, па се све чешће отвара простор како би се чула истина о злочинима по налогу Јована Павла Другог.

38. 8. У новини „Блиц” од 23. септембра 2005. године, под насловом „Фрањевци извређали Дел Понтеову” објављен је текст:

Католичка црква у Хрватској наставља да вређа главног тужиоца Хашког трибунала Карлу дел Понте због њене изјаве да се хрватски генерал Анте Готовина скрива по фрањевачким самостанима.

„Најбоље би било да Карла сама дође у самостане и провери где је Готовина, и то испод мантије сваког фрањевца, па шта нађе – добро нађе”, рекао је отац Иван Ико Матељан, председник Хрватске конференције виших редовничких поглавара. Он је рекао да „Дел Понтеова покушава да успостави

паралелу са православним манастирима јер ако се Радован Караџић налази код православаца, Готовина би требало да буде у католичким манастирима, и то баш код фрањеваца”.

„Готовина тренутно не може да се јави на телефон јер спава”, изјавио је Петар Одак, из самостана на острву Вису када су га позвали новинари.

Из текста се закључује колико су увређени фрањевци што се неко дрзнуо да у њих посумња, па, не бирајући средства, непримерено вређају. Ваљда је сада јасно зашто се Карла дел Понте разочарала као католикиња.

38. 9. У новини „Српски Национал”, од 23. септембра 2005. године, под насловом „Карла напала Ватикан” објављен је текст:

Рат Хашког трибунала и Свете столице

Загреб – Католичка црква у Хрватској наставља да напада главну тужитељку Хашког трибунала Карлу дел Понте, због њене изјаве да се одбегли хрватски генерал Анте Готовина скрива по фрањевачким самостанима у Хрватској.

После оглашавања Хрватске бискупске конференције која ју је назвала фрустрираном, сличан репертоар увреда пао је приликом распитивања новинара по католичким самостанима да ли се Готовина налази код њих.

„Најбоље би било да Карла сама дође у самостане и провери где је Готовина и то испод мантије сваког фрањевца, па што нађе, добро нађе”, рекао је отац Иван Ико Матељан, председник Хрватске конференције виших редовничких поглавара, под којом су и фрањевачки монашки редови.

Матељан је рекао да „Дел Понтеова покушава да успостави паралелу са православним манастирима, јер ако се Радован Караџић налази код православаца, Готовина би аутоматски требало да буде у католичким манастирима и то баш код фрањеваца”.

„Готовина тренутно не може да се јави на телефон јер спава”, изјавио је Петар Одак из самостана на острву Вису, тражећи да новинари назову касније. „Карла је испала фантастична будала, која без аргумената напада фрањевце и цркву као неки у прошлим временима”, истакао је фра Петар.

Слично мисле и остали фрањевци и католички монашки редови, који тврде да је Дел Понтеова већ осудила, како кажу, њиховог генерала Готовину.

Новинари су питали фрањевце шта би урадили кад би угледали Готовину на миси или у исповедаоници, а њихови одговори су редом били да није на њима да било кога пријављују, а понајмање Готовину, који је за њих мученик, домољуб, а не лице оптужено за ратни злочин.

Портпарол Хашког тужилаштва Флоранс Артман рекла је да се захтев за помоћ упућен Ватикану не разликује од оног упућеног Српској православној цркви за помоћ ради хапшења Радована Караџића и Ратка Младића, јер, како је рекла, „нема институције од које се не може тражити да заузме морални став према правди и међународном праву”.

Католичка црква у Хрватској, чији скоро сав клер и црквене старешине су у Другом светском рату били проушасташки настројени, а велики део свештеника је и активно учествовао у геноциду над Србима, Ромима и Јеврејима, после 1945. је заједно са Ватиканом омогућила бекство великог броја нацистичких злочинаца, међу њима и поглавника НДХ Анте Павелића.

И из овог текста се закључује да је реакција и понашање свештеника цркве у Хрвата предвидива и одговара правилу које траје вековима. Ко би могао да се нада да ће то свештенство, које је саучествовало са усташама у геноциду над Србима од 1941. до 1945. године, и од 1991. до 1995. године, да осуди злочине над Србима или да помогне у хватању злочинца, када је та иста црква у Хрвата од 1945. године пацовским каналима спасавала најтеже кољаче – усташе и враћала их као крсташе у поход на Србе и растурање Југославије, а све по налогу Јована Павла Другог.

38. 10. У новини „Српски Национал“, од 26. септембра 2005. године, под насловом „Готовина није цабе љубио руку Јована Павла Другог“ објављен је следећи текст:

Хрватска не сарађује са Хашким судом

Загреб – У жеку медијске кампање коју је покренула главна хашка тужитељка Карла дел Понте када је оптужила католичку цркву за сакривање хашког бегунца Анте Готовине, а Ватикан за несарадњу на том проблему, акције службеног Загреба неочекивано су порасле, бар када је реч о оцени сарадње с Хашким судом, што је услов за почетак преговора Загреба с Бриселом. Хрватски министар спољних послова и европских интеграција Колинда Грабар-Китаровић јавила је свом шефу Иви Санадеру да нараста спознаја да Хрватска чини све што може у сарадњи с Хашким судом, као и да је све ближе постизању консензуса међу земљама ЕУ да је та сарадња потпуна.

Римокатоличка црква и Ватикан могли би „у неколико дана“ да утврде тачну локацију на којој се сакрива хашки бегунац Анте Готовина, будући да се он налази у фрањевачком самостану у Хрватској. Али, они то не желе, тврди главна хашка тужитељка. Прозвани католички прелати одбацили су те оптужбе, иако је опште познато да се Карла дел Понте у својим иступима те врсте обично не залеће и да, по правилу, за оно што тврди има и доказе. А, осим доказима да се Готовина сакрива у фрањевачком самостану, те да га штити католичка црква, главна тужитељка, наводно, располаже подацима да је веза између његових заштитника у Херцеговини и врха католичке цркве у Хрватској генерални војни викар Јосип Шантић.

Аналитичари још оклевају у проценама о могућим последицама оптужби на рачун моћне католичке цркве. Једно је сигурно, а то је да су бурне реакције после појаве фотографије у јавности на којој Анте Готовина љуби руку покојног Јована Павла Другог. Поставља се питање какви би притисци били на Српску православну цркву када би се појавиле фотографије како хашки бегунац Радован Караџић љуби руку Његове светости патријарха Павла или владике Амфилохија. Вероватно би кренули бројни притисци светских сила на нашу СПЦ. Ови сви догађаји показују да је католичка црква моћнија и од Хашког трибунала и да онај за кога одлуче да ће да га сакривају, у овом случају Готовина, никада неће бити пронађен и испоручен Хагу.

У тексту се износе истините чињенице. Никаква срамота за Ватикан није када злочинац који је поступио по наређењу љуби руку свог наредбодавца. Када би било другачије, никада Хрватска не би имала те плакате и билборде. Тако се подсећа МКСЈ ко је газда, а он је Јован Павле Други.

38. 11. У новини „Политика”, од 30. септембра 2005. године, под насловом „Ватикан против Карле дел Понте” објављен је текст:

Католички лоби у Бриселу

Загреб: Представници католичке цркве у Бриселу почели су да лобирају међу тамошњим дипломатама да би неутралисали изјаву Карле дел Понте да се одбегли генерал Анте Готовина скрива у неком од хрватских католичких манастира, изјавио је за недељник „Национал” високи, али неименовани, дипломатски извор.

Иако су у Ватикану без много емоција јавно одбацили оптужбе главног тужиоца хашког суда, протеклих дана одржали су низ састанака с представницима ЕУ, пише лист, позивајући се на одлично упућене изворе, и додаје да Ватикан управо проводи тиху дипломатију која му је својствена. То не значи да ће се Ватикан окренути против Хага, али уз помоћ ЕУ жели се Дел Понтевој упутити порука да више никад не направи сличан дипломатски експес, навео је „Национал”, оцењујући да је она неаргументованим нападом успела да у великој мери изједначи ставове Ватикана и цркве у Хрватској.

Донедавно су постојале извесне несугласице, јер се Ватикану нису свиђали десничарски испади појединих свештеника и бискупа, па их је покушао неутралисати преко надбискупа Јосипа Бозанића, истакао је загребачки недељник.

При томе је оцењено да се сада ситуација у великој мери мења, а црква у Хрватској сада настоји да и на међународном плану добије подршку за своју критику Хага.

Прошлог викенда у Лисабону, на Скупштини европских комисија „Правда и мир”, хрватски представници су жестоко критиковали Хашки суд и затражили расправу о његовом раду, оптужујући га да не разликује жртву од агресора и да је Хрватска уцењена због једног човека који је у бекству.

„Правда и мир” је своју критику Дел Понтеове израдила још у августу, знатно пре него што је хашка тужитељка напала католичку цркву у Хрватској и Ватикан, што показује колико се црквени кругови супротстављају политици Хашког суда, навео је загребачки недељник.

Из текста јасно произлази да Ватикан не може никако да прихвати да се суди некоме ко је поступио по наредби Јована Павла Другог.

39.

За потребе овог елабората наводе се и књиге у којима су детаљно изнете чињенице о деловању Ватикана, свештенства цркве у Хрвата, њихових природних савезника усташа и свих оних који следе идеје усташког покрета, а односе са на положај и биолошки опстанак Срба на територији бивше Југославије. У књигама се наводе докази који могу да се третирају као аспекти историјског контекста односа према Србима, доктрине Римокатоличке цркве према православцима, али и са гледишта суштинске платформе која је временом имала само различите појавне облике тог истог деловања. Те књиге су:

– Документи о протународном раду и злочинима једног дјела католичког клера”, редактори издања Јоже Хорват и Зденко Штамбук, издата у Загребу 1946. године (на 520 страница књиге објављени су документи и други докази о злочинима свештенства Цркве у Хрвата, почев од помоћи у стварању усташког покрета, па све до маја 1945. године);

– „Варварство у име Христа” (прилози за „Magnum crimen”), аутори Драгољуб Р. Живојиновић и Дејан В. Лучић, издавач „Нова књига” Београд, штампа „Свјетлост” Сарајево, 1988. година (на 899 страница ове књиге изнета је обимна студија о вековном деловању Ватикана против православних Срба за протеклих 100 година са обимном грађом доказа);

– „Амабедова писма од Волтера”, аутор Александар Јовићевић, издавач ЦИД Подгорица, 1999. година (на 160 страница је објављена докторска дисертација аутора из 1959, коју је бранио на Париском универзитету, превод са француског језика, у којој се анализира појава папе);

– Ватикан и слом Југославије у Другом светском рату, аутор др Предраг Илић, издавач „Графомаркет”, Нови Београд 1995. године (на 457 страница даје се приказ доказа и анализа утицаја Ватикана у растурању Југославије);

– „Усташки закони”, приређивач Горан Бабић, издавач „Адеона” – стручна књига Београд 2000. године (на 325 страница цитирани су текстови свих усташких закона, који су били на снази током Другог светског рата на територији Независне Државе Хрватске у чијем доношењу су учествовали и свештеници као Алојзије Степинац, и на које је благослов дао Пије XII).

Овом списку би могле да се додају и друге књиге, такође препуне конкретних доказа о злочинима свештеника Римокатоличке цркве над Србима. Текстови из ових и других књига нису могли да буду цитирани у овом поднеску само зато што би онда овај елаборат био највећа књига која је икада објављена.

III

Овај елаборат проф. др Војислав Шешелъ износи као посебан вид одбране са циљем да се пред Претресним већем утврди да је Јован Павле Други, следећи доктрину Римокатоличке цркве, помагао и наредио да се на територији бивше Југославије и ратним злочинима настави са геноцидом над Србима, како би разбијањем Југославије и стварањем нових независних држава на територији бивше Југославије проширио утицај Ватикана и обезбедио интерес ватиканске касте. У извршењу те наредбе није се обазирао на укупан број жртава на свим странама у сукобу. Он је безобзирно слао своје крстапе да врше ратне злочине, те је практично најодговорнији за све жртве, и оне се могу приписати само њему. Он је намерно погазио међународно право о неповредивости и немењању граница и наредио да, са оружјем у рукама, његови крсташи побију и протерају све Србе са њихових вековних огњишта. Он је наредио бомбардовање Срба. Он је наредио када треба да прекину оружани напади Хрвата на муслимане, али никада није наредио да Хрвати престану оружане нападе на Србе. Он је постигао договор са Реганом и закључио да има право да растури Југославију. Он је организовао шпијунске службе у структурама Римокатоличке цркве за деловање против Срба и православља. Он је утицао на међународне организације и друге државе да га политички следе. Он је извршилац свих оних злочина на територији бивше Југославије за које не може да се утврди непосредни извршилац, јер је наредио и држао под контролом оружане сукобе. Доказ за то се налази у овом елаборату, али и у тајним архивима који се крију у Ватикану.

(Приредио члан стручног тима *Зоран Красић*) Проф. др Војислав Шешелъ

**Међународни кривични суд
за бившу Југославију**

**Т у ж и л а ц
против**

**проф. др Војислава Шешеља
Предмет бр. ИТ - 03 - 67 – ПТ**

**ПРОФ. ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ
ОБАВЕШТАВА ТУЖИЛАШТВО ДА НАМЕРАВА
ДА ИЗНЕСЕ ПОСЕБНУ ОДБРАНУ У СКЛАДУ
СА ПРАВИЛОМ 67 (А) (ii) (б) ПРАВИЛНИКА
О ПОСТУПКУ И ДОКАЗИМА О
НЕОКОРТЕКСНИМ ДЕЈСТВИМА
ПРОТИВ ОПТУЖЕНИХ У МКСЈ
Поднесак број 150**

I Увод

Приликом првог појављивања пред МКСЈ проф. др Војислав Шешељ је приговорио да одежде које носе судије, службеници Секретаријата и Тужилаштва неповољно утичу на његове емоције и да их доживљава као инквизицију Римокатоличке цркве. Ову примедбу је поновио и на следећим статусним конференцијама, али и тражио од судије који је водио Статусну конференцију да му достави општи акт МКСЈ којим је прописана униформа, одежда, облачење и изглед судија и других службеника МКСЈ током судског поступка.

Мада је још два пута поновио захтев да му се достави општи акт којим је прописана судијска одежда, по тим захтевима нико није поступио. Сада, након три године притвора, проф. др Војиславу Шешељу, а и јавности која прати суђења у МКСЈ, је јасно да не постоји општи акт којим је то прописано.

Ваља имати у виду да је проф. др Војислав Шешељ два пута на статусним конференцијама јасно саопштио да доживљава душевне патње када у судници види судије и друге службенике МКСЈ у одежди инквизиције Римокатоличке цркве.

Ако не постоји пропис, а судије и остали службеници МКСЈ инсистирају на својим одеждама током судског поступка, и то оним које асоцирају на инквизицију Римокатоличке цркве, мада се томе противи проф. др Војислав Шешељ, онда се неминовно поставља питање зашто се поводом овог захтева у МКСЈ ћути и зашто се инсистира баш на оваквој гардероби у судници током поступка.

Одговоре на ова питања дали су стручњаци. У наставку овог поднеска наводи се студија стручњака урађена у периоду од новембра 2003. године до априла 2004. године, која ће бити употребљена као посебан вид одбране да се неокортексно делује на оптужена лица којима се суди у МКСЈ.

II Студија о неокортексним дејствима против хапских оптуженика

„Водићемо против Срба рат: дипломатски, пропагандни и психолошки.”
(Џејмс Бејкер, државни секретар САД, америчка ТВ, јун 1992. год)

Навелико се уочава да МКСЈ (свесно или несвесно) омета оптуженике у ваљаној одбрани од оног за шта су оптужени.

Овај елаборат ће недвосмислено показати како се изазивају, по одбрану и оптужене, нежељени поступци (оптужених), који ометају њихов рад. Системи комуникације, преводилачка служба, дејства на кортекс, изазивање негативних емоција из колективног несвесног, укидање готово свих елементарних људских права код оптуженика изазивају неконтролисане реакције, које се касније такође употребљавају против њих, и недвосмислено указују на нечасне поступке МКСЈ. Ако то МКСЈ ради ненамерно (у шта нас апсолутно не могу уверити), онда тај посао не би требало ни да раде. Нигде у свету се не продају лекови који девет болесника излече, а десетог убију (уколико се придржавао декларације, није могло доћи до нежељених последица). Тако ни правни лекови, уколико немају сврху, не би требало да буду преписивани, уколико Уједињене нације и светско законодавство не желе намерно да изазову осуду и мржњу светске јавности против себе.

Ми се водимо мишљу да се нежељена дејства против оптужених чине ненамерно, те ћемо им стога, а уз жељу да правда победи, указати на њихове кардиналне грешке. Оптуженима се не даје ни минимум могућности, да без икаквих ометања, а уз свесрдну помоћ суда докажу своју невиност, а добро знамо да су сви оптужени невини док се не докаже да су криви, или МКСЈ можда жели да докаже другачије.

Први је на наведене радње против оптуженика у МКСЈ указао др Војислав Шешел, и сам оптуженик (притвореник). На његовом примеру ћемо највише базирати доказе. Први је реаговао, и због тога што је он најсвеснији припадник свог народа, а нама управо и најлакши за доказивање уочених дејстава на кортекс.

Прво ћемо показати које то информације др Војислав Шешел носи у свом колективно несвесном, а затим и друге поступке којим се напада његов (као и осталих оптуженика) кортекс, и омета у одбрани.

Судијске одоре, као и одежде чланова Тужилаштва и Секретаријата, су произашле из англо-америчких и западноевропских судница, а носе облик и изглед још из раног средњег века.

Знајући шта се све кроз историју раног средњег века дешавало широм Западне Европе, и колика је повезаност цркве и државе била, не чуди нас што се та пракса и данас симболизује кроз моменат изгледа судијских и осталих службеничких одора у западноевропском правосуђу.

Европске државе раног средњег века, а и касније, су претежно бивале теократске затим, у самој Западној Европи имамо и данас црквену државу, где је председник папа.

Како су у свим порам друштва црква и држава наступале заједно, и у појединим обавезама према становништву једна другу допуњавале, то се десило и у судском систему. Међу најученијим људима тог времена били су људи из цркве, и они су управо и заузимали и најутицајнија места у судском систе-

му. Стога и данашње судске одоре воде порекло из тих времена и симболизују јединство цркве и владајуће цивилне бирократије.

Касније у средњем веку, долази до великих раскола у римокатоличанству, формира се инквизиција, долази до вишедеценијских верских ратова. Зато у историји Западне Европе постоји термин „мрачни средњи век”, сигурно са разлогом. Институција која је од Бога дана да свету пренесе светлост богопознања и човекољубља, постала је широм Европе омражена.

Очигледно да Римокатоличка црква није знала да се у потпуности снађе и одговори на захтеве и потребе човека у вековима прогреса европске цивилизације, и само силом је успевала да задржи ауторитет над неким државама.

Римокатоличка црква није притискала само државе Западне Европе, већ и остале европске државе. Што су јој бивале ближе, неке државе су трпеле константне притиске, у разним облицима, да за врховну верску власт прихвате папу и Римокатоличку цркву.

По географској близини, а и по својој несрећи да се налазе тамо где је најтеже, Срби су и те како осетили на својој кожи интересовање папских (римокатоличких) мисионара и изасланика да их ставе под своју ингеренцију.

Међутим, већ вековима, уз неописиве жртве, Срби остају истрајни у својој вероисповести. И управо та борба је дубоко усађена у колективно несвесно сваког Србина. Овде ћемо само таксативно набројати шта се то укодирало у (српско) колективно несвесно, да бисмо објаснили какве реакције изазивају судијско-свештеничке одоре; поготово зато што Статутом МКСЈ ни су прописане за службену одећу.

1. Ватикан према средњевековној Србији и Босни

„...Срби, по својим данашњим етничким областима на Балкану, примали су, постепено, хришћанство током неколико векова (од 7. до 9. а и раније), како римских, тако и грчких мисионара, тада још јединствене хришћанске цркве, а коначно су утврђени у вери тек крајем 9. и почетком 10. века од ученика првих словенских апостола Ђирила и Методија. Видели смо већ да су западне области Балкана, све до Софије и Солуна, до 732. године спадале под јурисдикцију Рима (зар овај податак није довољан да објасни зашто постоји жеља Римокатоличке цркве и њених вековима највернијих држава да завладају западним и централним Балканом, која, наравно, потиче из њиховог колективног несвесног: то је некад било моје и мора бити опет), а онда су дошле под духовну власт цариградског патријарха и доцније (од 10. века) под (аутономију) охридског архиепископа; само приморске области, данашња Црна Гора и Херцеговина, остале су и даље под влашћу римског папе. У том положају затекло је Србе и коначно раздељење хришћанске цркве на Источну и Западну 1054. године. Како је у то време над приморским Србима, ослобођеним од Византије (око 1040. године), владао енергични кнез Михаило Војисављевић (од 1051), централне српске области, Рашка и Босна, успеле су да се ослободе од Грка и придруже Михаиловој држави. Михаило, као господар тако великих области, зажелио је да за своју државу добије самосталну цркву и краљевску круну; а пошто је знао да, према тадашњим схватањима, краљевску круну може добити само из Рима, он се обратио папи да му да архиепископију и круну. И успео је. Године 1064. папа Александар II потписао

је одлуку којом се оснива Дукљанско-барска архиепископија, са епископијама у Дукљи, Бару, Улцињу, Котору, Свичу, Скадру, Дривасту, Пилоту, Србији, Босни и Травунији (Херцеговини). Тако су се ускоро, после раздељења хришћанске цркве на римску и грчку, све српске области нашле у држави зетског краља Михаила и његовог наследника Бодина 1101. године... Када су се Рашка (потоња Србија) и Босна оделиле од Зете (Црне Горе) која је и прва дошла под утицај римокатоличке Угарске (око 1137. године), хришћанска црква у Србији, која је у 13. веку поново дошла под духовну власт православне Охридске архиепископије, када је Србија постала самостална држава, добила је канонски признату самосталну националну Српску архиепископију са седиштем у Жичи (доцније Пећ) 1219. године. Од тога доба се у Србији развија духовни живот у националном правцу, а на основу источног православља. И црква у Босни наставила је свој живот у националном правцу, али је под утицајем римокатоличке Угарске, формално дуго признавала над собом духовну врховну власт римског папе. У прво време је остала под српском римокатоличком Барском архиепископијом, док је 1187. папа Урбан III није уступио Дубровачкој архиепископији, а доцније потчинио власти Калочке архиепископије у Угарској.

Када је енергични папа Иноћентије III, од чијег времена започиње инквизиторски рад у свим земљама које нису признавале папске власти, 1199. године, сазнао, од амбициозног зетског господара римокатолика Вукана, да босански бан Кулин није одан Римској цркви, већ развија своју националну Босанску цркву, папа је писао угарском краљу Емерику да опомене бана Кулина, да се одврати од „јереси”, а ако га он не би послушао нека са војском провали у Босну, запоседне је и из ње протера и бана и све оне који неће да се одрекну „јереси”. На Емерикову опомену Кулин је одговорио да, по његовом мишљењу, његова црква исповеда праву хришћанску веру и да ће стога послати у Рим своје људе да се пред папом оправдају. То оправдање извршено је тек 1203. године пред папским изаслаником, коме су представници Цркве босанске морали дати писмену изјаву „да ће се придржавати наредба и заповести свете Римске цркве, и у животу и у понашању свом, и да ће јој бити послушни и живети по њезиним прописима... па се најпре одричу шизме, којом су озлоглашени били и признају Римску цркву за своју мајку и главу целог црквеног јединства.” „*In primis abrenuntiamus scismati, quo ducimur infamati, et Romanam ecclesiam matrem nostram caput totius ecclesiastice unitatis recognoscimus*”. Бан Кулин је овом изјавом првака своје цркве успео да отклони тешку ратну опасност од свога народа, али је у Босни и даље остала национална црква са словенским богослужењем и обредима, чији су представници, епископи, само формално признавали папску власт. Када се о томе сазнало на папској курији, папа је толико био огорчен, да је 1221. године врло енергично позвао угарског краља Андрију и све угарске католичке епископе, да „моћно и мужевно” иступе против Босанаца „како би их уништили”. Краљу Андрији није било угодно да тада с војском нападне Босну, него је целу њену област уступио католичком надбискупу Утрину словенске националне цркве у Босни. Папа је одобрио то уступање Босне угарском архие-

пископу и сам позвао надбискупа да посао свој врши енергично и проповеда чак и сам крсташки рат против непокорних Босанаца...”

„...Али, кад је нови папа обавештен да је Босна и даље остала у своме 'кривоверству', он је за новог босанског бискупа поставио једног странца из реда доминиканаца, који су против непослушних „јеретика” неретко употребљавали и ломаче; а уједно је 1233. године позвао господара Хрватске и Далмације, војводу Коломана, брата угарског краља Андрије, „да удари на Босну и помогне правој вери.” Да би верски рат против Босне добио што изразитије обележје правога крсташког рата, папа је дао право послатом бискупу, да може изразити опрост од грехова свима онима који се пријаве у ту крсташку војску, исто онако као што се даје крсташима за свету земљу...”

„...Папа је примио краљеве разлоге и 9. августа 1235. године потписао одлуку, да Босна има припасти Андријину, сину херцега Коломана. Акција коју су доминиканци предузели толико је огорчила бана Нинослава и Босанце, да су се томе најодлучније опрли и том приликом поубијали неколико нетактичних католичких мисионара. Ради тога је војвода Коломан предузео војну против Босанаца, али је имао само делимичног успеха у Западној Босни, где је, по писању папе Гргура IX из 1238. године, „уништио јеретичке напасти и довео Босну на светлост католичке чистоће.” А пошто је тамо „поново засађена хришћанска (католичка) вера” потребно је, наставио је даље папа, „да се правоверје тамо развија под управом вештога пастира”...

„...Босанци нису хтели да приклоне главу под папине скуте и приме новог епископа, те му је херцег Коломан 1239. године поклатио Баково, ван Босне у Славонији, са већим комплексом земље да се тамо настани;...”

„...Поново 1246. године упутио је папа надбискупу „знак бојног крста” да подигне војну против „јеретика” у Босни и дао му је право да поседе јеретика може конфисковати и делити вернима и њиховим наследницима.

Римска курија сматрала је већ и раније, да је непослушну Босну потребно дефинитивно подврћи мађарској круни; па је, са истим циљем, 1247. године, дефинитивно одузела Босанску бискупију од Дубровачке архиепископије и подложила је Мађарској Калочкој надбискупији;...”

„...Већ 1253. године, писао је угарски краљ Бела папи, да има муке с јеретицима Босне и Бугарске, „против којих управо сада боримо се с нашом војском”; а папа Бонифације, поставивши 1303. године новог угарског надбискупа у Калочи, позвао је њега и све околне бискупе, да поново отпочну борбу у Босни против „јеретика” и то не само црквеном пропагандом него и световном силом. У исто време, а и доцније, папа је подстицао и хрватско-далматинске банове из племена Шубића, да предузимају акције против „јеретика” у Босни „јер да је верско стање тамо таково да не може бити бедније” (наравно, из угла Римокатоличке цркве, прим. аут).

Са слично комбинованим политичко-верским тенденцијама, на подстицај папин, предузео је и велики мађарски краљ Лајош 1363. године, у друштву са острогонским надбискупом Николом, тобожњи верски рат против првог босанског краља Твртка I, али су наишли на тако снажан отпор националних Босанаца, и у западним и у источним областима, да су се ускоро и краљ и надбискуп Никола, уз велике губитке, морали повући из Босне. Више је успеха

у сличној акцији имао наследник Лајошев краљ Сигмунд, који је, с благословом новог папе Гргура XII, 1408. године, продро са великим снагама у Босну, где је многе великаше заробио и немилосрдно побио много народа, и мушког и женског, и старог и младог...”

„...1459. године босански краљ Томаш који је, притешњен претешким околностима (напокон) примио католичанство, изјавио је доминиканцу Николи Барбуићу, да је „већина његових Босанаца противна католичанству и више воли Турке него католичке силе”. А када је 1463. године Босна дефинитивно потпала под турску власт, син краља Томаша, Сигисмунд, пао је у турско ропство, где је потурчен и под именом Исак бег добио, доцније, на управу један санџак у Малој Азији, а његова мајка Катарина склонила се у Рим, где је живела о трошку папске курије...”

„...Са развијањем рударства и трговине у Србији, током 13. и 14. века све се више у њој множио број странаца из разних западних држава и српских приморских области римокатоличке вере. Сви они су уживали слободу своје вероисповести, подизали цркве и оснивали друге своје установе. Али, када су се ти иноверни странци умножили и одомаћили у Србији, они су почели сматрати својом дужношћу, у смислу прописа своје вере, да развијају што јачи прозелитизам међу православним Србима и обраћају их у своју „јединоспашавајућу” веру. Српски владоци, упозорени од православног свештенства, нису могли то мирно гледати и већ краљ Милутин почео је сузбијање те католичке акције међу његовим поданицима и наредио је да се сви српски поданици, које су римокатолички свештеници по страним колонијама и иначе у Србији, успели да обрете у римокатоличанство, имају повратити у православље, док ће прозелити убудуће бити кажњавани најстрожим мерама, и тако даље...”

„...Већ 1346. године је мађарски краљ Лајош I писао папи Иноћентију IV да се спрема против српског народа и да ће ускоро, у славу Божију, заузети Рашку (Србију), коју држе противници свете и једине матере цркве, шизматици, неверници и презирачи католичке вере. Но, у томе није успео ни тада, ни касније, али је на својој територији чинио страشان терор над православним свештеницима и њиховим породицама...”

После смрти цара Душана (1355. године), угарски краљ Лајош био је први који је хтео да искористи прилику, и од Србије отме за себе што се да отети. Он је одмах известио папу Иноћентија IV и нагласио да ће ускоро са војском ударити на Рашку да је присили да прими праву веру. А папа, када је сазнао да Лајош купи војску да пође „на шизматике и тамо растера мрак и посеје хришћанску веру”, био је сав срећан и радостан, па је силом настојао код млетачког дужда Јована Граденига, да раскине савез са шизматичким Србима и измири се са угарским краљем, који се спрема да продре у Србију и гони шизматике. За то време Лајош је сакупио војску у Загребу и 4. јуна 1356. године прокламовао рат против „шизматичких неверних Срба да би их повратио мајци цркви”. Ипак, те године није ударио на Србе, већ на Млетачку републику и освојио град Тревизо. Међутим, по папином наговору, он ипак 1358. године напада на Србију и дубоко продире, и поново придружује Мачву

са Београдом Угарској. И све православно свештенство, по свом обичају, подвргне папској врховној духовној власти...”

„...Деспот Ђурађ Бранковић на државном сабору у Ђуру 1455. године, а готово пред пад своје државе под турску власт, на наваљивање папског повереника, чувеног Ивана Капистрана, да прими римокатоличку веру, дипломатски је одговорио да је он ’веру својих отаца свагда чувао и поштовао до своје дубоке старости, па су га његови поданици сматрали за разборита, иако несрећна владара; а када би сада пред смрт променио своје уверење, гледали би на њега као на старца који је изгубио памет’...”

„...А када се после смрти последњег српског деспота Стефана Лазаревића (упокојио се 1458. године), по Угарској пронела невероватна вест, да је Лазаревић на самрти наредио да се његова земља преда папском легату кардиналу Карвајалу, и папа Калист III својом булом од 14. марта 1458. године, формално је узео Србију под своју власт, кардинал је успео да дође само до Београда, који је био у мађарским рукама, а Смедерево су Срби (1459) као и Грци Цариград (1453), радије предали Турцима него папиним повереницима...”

„...Како су почетком 16. века отпочели све више узимати маха покрети велике реформације за издвајање западних хришћана испод власти Римске цркве, Ватикан се осетио двоструко угрожен, па је предузео најенергичније мере да организује отпор и једној и другој опасности (све чешћи и озбиљнији напади Турака на Запад)...”

„...За организацију одбране римског схватања хришћанства и ширења папске власти над свима хришћанима, папи је први прискочио у помоћ Лојола, са својом организацијом новог црквеног реда језуита. Једна од главних дужности језуита била је одбрана и ширење римокатоличке вере, пропагирао је фидет. И они су одмах, већ неколико година после оснивања овог реда, почели оснивање специјалних колегија, Collegia nationalia или pontificia, са сврхом да спреме способне и поуздане мисионаре за сваку народност посебно и онда их упуте међу њихове сународнике у отаџбину да им проповедају учење Римске цркве, шире идеје папства и уче их да буду послушни и покорни папи. Тако је Лојола већ 1551. године основао у Риму Collegium romanum за васпитавање језуита; па је тај завод доцније постао централни завод за највише образовање мисионара уопште и као Seminarium omnium nationum, кроз кога су прошли, и данас пролазе, многи чланови разних католичких редова. Како су Немци тада били главни носиоци реформације међу првим колегијима, већ 1552. године, основан је у Риму специјални Collegium germanicum, а затим 1577. године основан је и Collegium hungaricum, који је већ 1584. године спојен са германским. Исте, 1577. године основан је и Collegium greasum, који је нешто доцније назван Greaso-ruthenicum; док је у Лорету основан у исто време Collegium illiricum, за образовање мисионара по областима Балканског полуострва словенске и арбанаске народности...”

„...Преко својих емисара, већином католичких калуђера са Јадранског приморја, настојали да задобију за покрет против Турака (исто данас чини Ал каида регрутујући терористе муслимане словенског порекла) и српске црквене и народне прваке у западним областима.

Један такав покрет међу православним Србима подстицао је и помагао Ватикан, нарочито 1593 – 1612. године, за време српског пећког патријарха Јована и херцеговачког митрополита Висариона, са никшићким војводом Грданом. Како су папе и ту прилику хтеле да искористе, да православним Србима натуре своју власт (духовну), представници Српске цркве и народа, при свима преговорима са аустријским царевима, шпанским краљевима и талијанским кнежевима, о заједничком раду на ослобођењу Балкана од Турака, захтевали су од њих свечано (обавезујуће) обећање, да ће Србима не само оставити слободу исповедања православне вере, него и штитити српско православље и повратити им све цркве, манастире и њихова добра која су им Турци поотимали. Тако је, на пример, 1608. године патријарх Јован са народним главарима, приликом разговора са савојским херцегом Карлом Емануилом, обећао херцегу да ће га Срби изабрати за свог краља и крунисати „по закону светопочивших првих српских патријараха, првога св. Саве... и брата му првовенчаног светог краља Стевана... као и других касније крунисаних краљева”; али за то га моле, да он „учини један привилегиј свих закона и православне вере наше с клетвом, свих четири евангелија и на часноме крсту, потписано руком својом господском и такођер од твојих синова принципа, да буде увек за веру. Зашто у наше стране никако нећемо ни језуита, ни никога другог, који би пук хришћански обраћао на закон римски зашто отле би могло бити велика скандала међу народ”. А изасланство српско код кнеза Мантове донело је 1610. године патријарху књажев одговор да ће „пошто се ослободе од Турака, свако моћи слободно, без сваког страха исповедати православну веру”; а црквама је обећао, не само да ће им се вратити добра која су им Турци отели, него ће им и нова дати....”

.....Али од свих тих преговора не би ништа, јер су за све то време, као и доцније, прилике на западу биле врло тешке, те папе нису успеле да створе савез западних хришћанских владалаца за крсташки рат, а поједини претенденти на српске земље нису имали ни могућности ни смелости да прискоче у помоћ Србима спремним за устанак против Турака.

Овакви и слични неуспеси политике Ватикана, да католичке владаре ангажоване врло често у међусобним љутим борбама или у тешким ратовима с протестантским кнезовима, здружи у савез за напад на Турке, пољуљали су веру већине чланова папске курије оног доба, да ће се у догледна времена моћи освојити Балкан од нехришћанске муслиманске власти и омогућити неметано ширење папске власти по његовим областима; па када је један ратоборни члан Конгрегације за пропаганду, на седници од 20. априла 1648. године, предложио „да се Босна, коју је последња босанска краљица на самрти у Риму оставила папи, отме од Турака и преда Светој столици”, закључено је „да Пропаганда нема задатак да осваја краљевства и покрајине, него да по примеру апостола проповеђу обраћа душе Римској цркви...” И заиста, онако пажљиво од језуита организована Пропаганда с необичном преданошћу, кроз цео 17. век, предузимала је многе акције међу Србима на Балкану и у суседним областима. Поред угарско-хрватских, аустријских и млетачких области, највећа пажња обрађена је била Босни, где је у седамнаест мисионарских жаришта, по извештају датом 1623. године у Пропаганди радило

преко две стотине фрањеваца, који су успевали да у целој Босни једва одржавају око 30.000 старих католика; док је њихова мисија међу православним Србима тако незнатан успех имала, да је, на пример по извештају босанског бискупа Николе Оловића из 1675. године, за четири године у целој Босни једва 51 православна душа, и то већином женских ради удаје, преведено у католичку веру.”...”

„...За мисионаре међу Србима Херцеговине у суседству Дубровачке републике, Пропаганда је 1627. године поставила дубровачког свештеника Ловру Векиа и нарочито га упозорила да покуша обраћати на католичку веру православне Србе у области Требиња, Сланог и Макарске...”

„...Ватиканска политичко-верска активност међу православним Србима под Турцима није могла имати успеха ни стога, што се врло нетактички поступило и онда када су Срби у највећим невољама, злостављани и мучени од Турака, обраћали се моћној Римској цркви за помоћ, а она је, свагда и пре свега, тражила од њих да се одрекну своје старе вере, исповеде католичку веру и завере се на потпуну покорност папској власти. Све је то још више утврђивало Србе у вери њихових отаца и све више их приљубљивало православној Русији, која им је свагда и безусловно притицала у помоћ...”

„...Православљу под аустријском влашћу запретила је велика опасност од Ватикана, нарочито крајем XVII века. Тада је Аустрија, после победе над Турцима код Беча 1683. године, с великим успехом почела потискивати Турке, не само из Средње Европе него и са Балкана, те се у први мах веровало, да би том приликом Турци могли и дефинитивно бити истерани из Европе, а Цариград пасти у руке Аустрије и њених строго католичких савезних држава Венеције и Пољске. Штавише, у Аустрији се тада веровало, да би цар Леополд I, љубимац Ватикана, а нарочито језуита, могао постати и император Истока; па му је, између осталог, и сам намесник Доње Аустрије гроф Ергер, после пада Београда у аустријске руке, писао 1689. године о великој мисији која чека католике на истоку и о дужности аустријског цара, као „апостолског краља”, да свим силама шири апостолску веру и склапањем уније између Источне и Римске цркве заслужи вечно признање и благослов Католичке цркве...”

„...Рачунајући и сам са том могућношћу, опрезни патријарх Арсеније Ш Чарнојевић, пошто је дигао свој народ на Балкану против Турака и признао аустријског цара за свога краља, тражио је од њега, пре свега, да се Српској православној цркви и под аустријском католичком влашћу осигурају она права, бар у оним истим размерама, која је уживала и под влашћу нехришћанских Турака. И како је у то доба, 1690. године, регенерирана турска војска почела све више да потискује и гони аустријску војску са Балкана, цар Леополд I примио је српске захтеве и тачно по тражењу издао специјалне повластице, тзв. привилегије Српској православној цркви и народу који је прешао под његову власт... . Користећи се тим повластицама, енергични патријарх је одмах успео да поврати у православље све оне своје сународнике по Барањи, Срему, Славонији и Хрватској, које су насртљиви представници римске пропаганде, а нарочито језуити, за време ратних ужаса, у доба измене турске силе са аустријском у тим областима и непосредно после тога,

претњом и обећањима, успели били да задобију за унију са Римском црквом. Убрзо за тим нестало је сасвим уније међу Србима, а са њом ишчезли су и сви силом наметнути нови унијатски епископи. Остао је само стари марчански епископ у Хрватској, подржаван од власти, али без народа, који је и њему одрекао послушност и у својим духовним потребама обраћао се суседним православним епископима, које је постављао патријарх и његови доцнији наследници у новоорганизованој Карловачкој митрополији. Међутим, кардинал Колонић ни тада није напустио своје тежње, само је тражио нове методе да би постигао исти циљ. То се најизразитије види из његове тајне информације на патријархову представку новом аустријском цару Јосифу I за потврду старих привилегија и нових захтева према стеченом горком искуству у борби са католичком пропагандом. Навешћемо само неколико карактеристичних одговора на молбе патријархове из кардиналове тајне информације.

Кардинал је пре свега нагласио: да су дате привилегије корисне само за „шизматике” Србе, а штетне по католичку цркву и државу; али за сада, с обзиром на тешка времена грађанског рата, нека се привремено потврде с клаузулом „до даљег милостивог расположења”. Исти принцип нека се спроведе и при потврђивању привилегија свима осталим самоуправним католичким организацијама у стварима вере тако да се раније дате привилегије, уколико се већ сада не би могле изменити или ограничити, изложе бар у тако магловитим изразима, двосмисленим речима и клаузулама, како би се у згодно време, могла пружити могућност и за такво тумачење, које би „шизматике”, као и остале католике, и против њихове воље, могло сјединити са Католичком црквом „од које се шизматичка црква ионако много не разликује”. Затим је предлагао, да се право избора патријарха и епископа одузме од народа и Синода, те пренесе на цара као „апостолског краља” угарског, да се сачека смрт садашњег патријарха и његових епископа, па да се на патријархово место више никада не постави нови; а на упражњена епископска места да цар поставља људе из српског народа, али само оне који буду склони унији, итд. Штавише, кардинал је предлагао да сам цар обавести патријарха: да су он, и његов помоћник владика Исаија Ђаковић, у првом реду дужни да се старају о миру и слози међу свима царевим народима, па да доследно томе треба да раде и на сједињењу своје са католичком; како се цар из поднесене представке уверио да они сасвим противно раде, то ће царски двор, ако патријарх и владика себе и народ не обрате на здравије мисли, морати предузети друге мере против оних који руше мир вернога народа и прече општу слогу.

Кратко време после тога умро је у самом Бечу стари, енергични и мудри патријарх Арсеније, а затим, исто тако у Бечу, умро је и млади, снажни и здрави његов наследник владика Исаија, само неколико месеци после његовог избора на црквено-народном сабору у Крушедолу 1708. године за врховног духовног поглавицу свију православних Срба под аустријском влашћу. Нема сумње да је, у вези са овако наглом смрћу оба ова енергична и способна српска духовна поглавара, у самом Бечу, од интереса и нарочитог значаја за карактеристику римске пропаганде у целом овом питању и случај, што је језуита Хевенеш, почетком 1707. године, поднео царском двору једну нову

тајну информацију, у којој је рекао да је владика Исаија, који има да буде наследник патријархов „стуб православља” под аустријском влашћу и да га треба пошто пото „уклонити”, па да стога ће он „усмено саопштити начин како да се то учини”; само моли, да се то сачува у највећој тајности, како не би Срби за то дознали и њему, као предлагачу тога, почели „о глави радити”.

И Срби под венецијанском влашћу, а нарочито они у Северној Далмацији, имали су да подносе многе невоље од представника Римске цркве, чувајући ревносно своје православље, већ одмах после Карловачког (1699) и Пожаревачког (1716) мира; када је и цела континентална Далмација дошла под власт Венеције, почело је прогањање православља у тим областима. Сви Срби у Далмацији и Боки Которској узети су испод духовне власти пећког патријарха и подвргнути грчком млетачком архиепископу, који је био у то доба примио унију са Римом. Посебног епископа нису никако хтели да допусте Србима, а 1708. поновили су закон, да у Далмацији не може бити друге вере осим римокатоличке. Стога су на Србе гледали као на унијате и српско свештенство потчинили власти католичких бискупија; а 1759. издали су наређење да сви српски свештеници који немају декрет о постављењу од надлежног католичког бискупа морају напустити Далмацију. У неким православним црквама, по приморским градовима, увели су и католичке олтаре, поред православних, и често својом службом настојали да ометају православно богослужење... Српски градски свештеници нису смели у црквеном оделу да прате своје мртваце, нити да носе литије; а по селима су католички фратри, на силу, по многим парохијама обављали црквене обреде и вршили тајне православним Србима. Огорчени народ и свештенство устали су против тога 1760. године, па су, на заузимање Русије, попустила мало та насиља, а 1780. године укинута је и закон да православни у Млетачкој републици морају признавати унију. Али су сада представници Римске цркве и овде, као и у Аустрији, почели плашити државне факторе опасношћу од веза православних Срба са Русијом, тако да су у Венецији, као и у Бечу, изазивали страх од тих веза, те је један просвећени хуманиста, Немац Ксавер Рајт, секретар аустријског посланика Ламберга у Напуљу, сматрао за дужност да упозори цара Јосифа II на велику штетност римског прозелитизма и стварања баука с Русијом и у једној својој представци, између осталог, и ово каже: „Желите ли да се тога страха (од Русије) ослободите, то не дангубите, већ ставите одмах ту увређену (српску) народност у уживање њених слобода и правичности; учините крај свима тужбама о тлачењу и хотимичном насиљу, те мудрим и праведним законима улијте у срца њихова поверење у вашу владу сталним сведочењем: да ви своје народе без изнимке и без разлике желите да усрећите и дух љубави према отаџбини у њима пробудите.”

Али, и када је Аустрија, први пут, 1797. постала господар Далмације, није хтела дати православним Србима, под утицајем католичке пропаганде читав један век жељеног и траженог српског православног епископа за Далмацију. Штетни римски утицај престао је у Далмацији тек за време француске власти у њој, од 1805. до 1814, те је већ 1808. Наполеон потписао одлуку да се у Далмацији има установити самостална Српска православна епархија, кон-

зисторија и богословија. За првог епископа постављен је пребегли епископ из Турске, Венедикт Краљевић. Кад је Аустрија поново, затим, дошла у посед Далмације 1815, она је морала да призна затечено стање; али је одмах под утицајем опет оживеле пропаганде, почела помагати акцију на унијаћењу. Српски народ, живо помаган од својих сународника по осталим аустријско-угарским областима, дао је томе одмах енергичан отпор, те су, како епископ који је био склон унији, тако и унијатски малоруски професори, који су дошли да путем богословске школе шире унију, морали ускоро напустити Далмацију. Отад је, силом прилика, брига о духовном животу православних Срба у Далмацији предата била одлично организованој Карловачкој митрополији, која је шилјала тамо своје најбоље људе за епископе, који су успели да сузбију све даље покушаје римске пропаганде, помагане често и врло недостојним средствима, и од појединих представника власти, заражених фанатизмом безобзирних пропагатора римског католицизма...”

.....За Словене се може рећи да су, напротив, увек ратовали међусобно, и кроз велики број векова. Срби, већ оснивајући прву своју државу у Рашкој, око 825. године ратовали су и победили Бугаре, што су им и ови вратили веома брзо. Бугарски краљ Михајло Шишман је ратовао 1330. године против Србије, кад су узалуд Срби опомињали овог хришћанског владооца како су „Агарјани” у припреми да навале из Азије, и да ће требати заједно бранити угрожено хришћанство. Погинувши у овом поразу, Михајло Шишман је оставио за наследника краља који је био вазал Душанов: а тиме је хегемонија средњег века коначно прешла у српске руке! Такви су били односи наше две словенске и суседне државе средњевијековне.

– Ако је цар Душан долазио и до Клиса над Сплитом, и замало није запосео све земље на западу словенског Балкана, да га друге прилике не одведоше на исток, можда би неко уједињење било још у 14. веку...”

.....Да видимо тај Штросмајеров југославизам у целом обиму. Штросмајер је био магнат цркве, богат свештеник, са амбицијама мецене, господин „сплендидан”, са пуно наслеђеног инстинкта за вођство и завојевање. Како онда у убогој Хрватској није постајало ништа историјско ни краљевско из средњег века, он је знао да ни туриста који је артист, ни онај који је археолог, не може онамо наћи никакве занимљивости. Зато се решио да од Загреба направи једну малу Фиренцу, у којој би он био њезин Лоренцо Медичи. Најпре је стога направио у Ђакову велику катедралу, у коју је, као Немац, унео више луксуза него укуса. Али је био први и да крене идеју да Загреб треба већ да има свој Универзитет, и први дао 60.000 форинти као прилог, што је онда било представљало врло велику суму. Затим је, сасвим следствено, подигао и Југословенску академију, Југословенску галерију слика, за коју се говорило да вреди 3.000.000 форинти, што је можда мало много; и помогао да се дигне Народна библиотека и музеј. Циљ ових установа је био двострук: да помогне културни покрет, али и да привуче све околне Словене око Загреба као свог најближег центра...”

.....споредно бити и словенски идеалист. Ако ико друкче мисли, тај не познаје људску психу. Зато црвени конач који је ишао кроз дело бискупа Штро-

смајера показивао је увек исти правац: покатоличити босанске муслимане, а поунијатити православне Србе. Стога је његова главна опсесија била Босна. То је била фатаморгана над бискупским двором у Ђакову. Како се поред овог просвећеног и агилног бискупа налазио и др Франо Рачки, познати историчар, који је писао о хрватском државном праву, није чудо и да је први писао да је Босна „некоћ била хрватска”. Ђаково, које је одиста некад у XV веку било на челу и босанске хијерархије, морало је сасвим природно на тим успоменама правити затим и много крупније закључке. Зато поред младог Штросмајера, од крви завојевачке, није ни сам Рачки тврдио о хрватству Босне као научник, него као политичар.

Босна је у једно време Штросмајерово и Рачког била одиста као каква богата миразача, која је очекивала добру прилику. После Кримског рата, Србија, нешто слободнија од притиска и Аустрије и Русије, показивала је (нарочито после својих ратова 1875-1878. са Турском) могућност да привуче к себи све јужне Словене под турском управом. Ми знамо да је Бугарска у Букурешту већ раније закључивала споразум са Србима да српска војска и њих ослободи, а били су готови да приме и српског кнеза за свог владара, и српско име за будућу заједничку војску. Босна је стога била у крупном плану Штросмајера и његовог пријатеља Рачког.

Требало је, дакле, из Ђакова кренути у борбу за Босну као хрватску земљу! „...Хрватско име било је одувек у Босни туђе, колико и португалско или финско. Босна је свагда називана само српском земљом. Да то и докажемо овде игнорантима који су кумовали бестидном споразуму Цветковић-Мачек.”

„...На почетку историјског живота Босне, српска династија под зетским кнезом Војиславом је заузела са Хумом и са Рашком још и Босну. У Босни се никад нису ни водиле борбе између Срба и Хрвата, него између Срба, Византинаца и Мађара. Босна, која се историјски први пут спомиње после Чаславове смрти 960. године тек после Бодинове смрти 1101. престаје, кад и Рашка, да буде у држави српској. Од тог доба је живела самостално. Али она ничег није имала заједничког са Хрватском (за 2/3 мањом од себе)... Увек су биле и сродничке везе између Босне и Србије, откад је Кулинова сестра била удата за Немањиног брата хумског кнеза Мирослава, од којег нам је остало познато православно еванђеље. Кад је Немања од Грка освојио Котор, освојио је и Босну од Мађара, који су је били узели нешто раније (1136), узимајући и титулу босанских краљева. Босна је и даље признавала Немањину власт. Драгутин је Босну добио у мираз од Мађара. Душан је имао зато у својој титули и Босну.

Након кратке владе Кулиновог наследника Стевана, бан Нинослав све своје држављане зове само Србима. Један папа, потврђујући нека права Дубровачкој цркви, у свом писму зове Босну српском земљом: „српска држава, то јест Босна”, „Regnum servilliae quod Bosna”. А зна се да су босански краљеви потписивали у својој титули да су најпре краљеви Срба, па тек онда Босанаца. Велики Твртко је имао титулу: „Краљ Србљем, Босни и Приморју”...

.....Вук Караџић је говорио да Хрватима ништа не фали него народ. Стога су у Ђакову мислили да тај народ треба одиста направити, а да је за то остала била још само Босна. Али прва тешкоћа, то су били босански фрањевци, до оног времена независни и слободоумни. Они нису знали за Хрвате, нити имали икакве везе са њиховим клером, а били су чак поносни што је некад њихова хијерархија ишла и преко Славоније, све до Будима. После заузећа Далмације од стране Аустрије, Беч је преко својих онамошњих конзула заштићивао босанско католичанство, и школовао онамошње католичке свештенике. Али наједном, 1841. године, Аустрија је престала са овим школовањем. Тад је нова ситуација фрањеваца босанских постала погодном за Хрвате, односно за Штросмајера.

Босански фрањевци су сами имали свог шефа хијерархије којег су они бирали, и који је становао у каквом босанском самостану. Писали су сви ћирилицом. Звали су се „кршћанима” за разлику од православних, које су звали „хришћанима”. Можда је на ове људе мислио Ангело Рока кад је писао: „А Босанци, између осталих племена која говоре српским језиком, обично употребљавају и одабранији начин говора”...

.....За време Турско-српског рата, 1875 – 1878, све прилике су показивале да ће српске државе, које су ратовале за Босну и Херцеговину, добити те земље као победиоци. Међутим, и Беч и Ватикан су пуно радили, напротив, да народ оних земаља не пристане на такву окупацију. У том су им пуно помагали Хрвати, тражећи од фрањеваца да раде заједно за Аустрију и за католичку цркву. Фра Гаврановић у свом делу наводи и како постоје документи, да су после невесињске пушке, из Беча слате инструкције њиховом министру при Ватикану, грофу Пару, за дејствовање у том правцу. Не треба ни претпоставити да у таквој ситуацији Штросмајер није све чинио што су хтели папа и цар аустријски у погледу Босне. Чак треба бити сигуран да је за аустријску окупацију оних двају српских земаља био у дипломатској акцији у Берлину, један крупан фактор Штросмајер, творац југославизма”.

.....Познато је како је у XVI вијеку, један Штросмајеров претходник, хрватски калуђер, ученик Крижанић, ишао у Русију са идејом да целу славенску Русију приведе католичкој цркви. Имао је теорију да, за успех у руском свету, не треба нападати православље, као што се раније радило, него, напротив, проповедати како су обе хришћанске вере једнаке у основи, али да су Грци преварили Русе. Школован у језуитском манастиру грчке народности у Риму, да би се нарочито спремио за овакав напад на Грчку цркву, он у Русији развија дотле непознату католичку пропаганду у највишим круговима. Писао је у Рим да ће, ако само успе да добије место библиотекара у царском двору, покатоличити цареву породицу, а затим и цео руски народ! Крижанић је био протеран из Русије.

.....Немогуће је икаквом здравом мозгу претпоставити, да се за аустријску окупацију Босне и Херцеговине борио и папа римски и цар из Беча, а да је Штросмајер, врло угледни магнат своје цркве, остао скрштених руку; и сањајући о том да православна Србија заузме оне крајеве у којој живи и скоро четвртина католичког народа!... Верски рат Хрватске против Срба је најве-

роватније вођен из Беча по вољи Марије Терезије, и за дуго година. Један докуменат ћемо навести који је довољан да се види шта је и овог пута било иза кулиса. У већ поменутој књизи историчара фра Гаврановића пише: неки Алојз Бороша, супериор часних сестара у Загребу, предлаже аустријској влади да у Босни покатоличи све муслимане, и да их затим похрвати, како би на тај начин сузбили политичке аспирације Србије” пошто су се „идеал србски” и „србска вјера” дубоко усадиле у срца по Босни, Херцеговини, Црној Гори, Далмацији, Словенији и Јужној Македонији: и сваки аустријски патриот, био он Нијемац, Хрват или Мађар, треба са овим да добро рачуна”. – Штросмајер је имао у Босни великог пријатеља, а такођер великог непријатеља фрањеваца, Штадлера, сарајевског бискупа, који је одиста почео католичене муслимана са једном муслиманком, али је ствар откривена, и прешла у јавни скандал, а замало што није дошло и до крвопролића...”

„...који је био непријатељ Рима, и водио борбу са рођеним братом против римске агресије на Балкан; и да су били занесени косовским болом и Обилића правдом, који су прожимали српски народ у сваком његовом идеалу и потхвату...”

„...Ми смо видели да до освета XIX века није било међу Србима и Хрватима, него само прогона и покоља; и да се и у том XIX веку политика хрватска кретала само у оквиру аустријанства и католичке пропаганде са крупним заверама против православних крајева. Никад није било, према томе, кроз небројене генерације Срба и Хрвата, ни знака националне солидарности и крвног афинитета. Ето још доказа:

Кад је Србија 1804. под Карађорђем, а затим под Милошем, дизала велике устанке за ослобођење Балкана, и кад су стварали прву хришћанску државу у нехришћанском и варварском царству на европском Истоку, ниједан Хрват није, као Словен или хришћанин, дошао као добровољац да помогне тај устанак. У Србији су се јављали осим Црногораца још и Херцеговци, који су дали једног славног војводу; и Македонци, који су дали две војводе; и Босанци, који су дали великог песника Филипа Вишњића, Тиртеја оног устанка; и Бокелји; и Војвођани; који су давали веште официре и учене саветнике: чак и Грци, који су се солидарисали са својом „Хетеријом”, и дали Србији једног свог хероја, Ригу од Фере. Само ниједног Хрвата ни од спомена!

„...Није дошао онамо Хрват добровољац ни кад је Србија доцније војевала 1875. са Турском, ни 1885. са Бугарском, ни 1914. са Аустро-Угарском! Напротив, најкрволочнији на Дрини и Церу, на фронту, а нарочито по српским селима, били су Хрвати...” „...Хрватске регименте на Дрини, у којима је био цвет Загреба, били су најогорченији војници аустријски на фронту; и нико још не заборавља све погрдне речи које су хрватски војници на адресу краља Петра убацивали у ровове војводе Степе. Овај рат у Мачви, где је Хрватска изгубила своје пукове у борби против Србије, најбоље је показао загребачки „југославизам...”

„...Није чудо што се тврди да је стари српски државник Никола Пашић казао за Југославију, какву он никад није замишљао, да је то, нажалост, брод за који нико не зна где ће најзад допловити...”

„...Само су наши глупаци (владајућа политичка елита) могли веровати после овог да ова акција Хрвата против српске династије неће и до краја остати главним предметом при рушењу државе...”

„...Југославизам је идеологија без свог идеолога; идеал који је, као што смо видели, поникао из интриге; утопија која је потисла и онемогућила идеју; закон који је брањен безакоњем. Југославизам ће у нашој историји бити синоним диктатура, за које је од првог тренутка био тесно везан...”

„...Ако српски народ није знао да ће у новој држави постати странцем у својој сопственој кући. У свом словенском и патријархалном схватању крвне и расне везе, он није веровао да ће се у тој кући наћи међу завереницима против свих његових заветних светиња, међу дојучерашњим туђим војницима, које је он побеђивао, да га они затим оклеветају и обешчасте међу европским народима у чијој је средини он дотле био велик и славан...”

„...У сваком случају, никад Хрвати нису желели, друкче него тактички, једну Југославију чија би престоница била Београд, српска већина главни део народа, православље главна вера у држави, и нарочито, српски краљ поглавар овакве заједнице! Хрвати нису могли ни замислити да се некад доцније боре у таквој држави за своја посебна грађанска права (а сваки народ природно има своја посебна права), са једном српском расом, чија је војска решила питање Турске у Европи, и Бугарске на Балкану, и Хабсбуршке монархије на европској карти. Оваква илузија са Југославијом није никад постојала у памети хрватској. Од времена стварања народних хрватских странака, у доба Старчевићево и Штросмајерово, Хрвати никад нису спремали свој народ за друго него за једну аутономију „под жезлом хабсбуршке династије”...”

„...да заузму њихову земљу, да их заштите. Први пут, кад су, после убиства Звонимировог у Книну, сами позвали мађарског краља Ладислава II да дође и заузме Хрватску. Други пут, кад су 1527. позвали аустријског цара Фердинанда да Хрватску прими у своју царевину. Трећи пут, кад су сами предали све прерогативе свога краљевства 1790. године другоме, преносећи их на Мађарску, што њихови историчари, као Шишић, сматрају губитком хрватског државног права и независности, значи формалним преласком Хрватске као обичне провинције у државу Мађарску. Четврти пут, кад су тражили 1. децембра 1918. у Београду, да буду примљени у једну заједничку државу са Србима. И најзад, пети пут 1941, када су пред Хитлером и Мусолинијем отворили широм врата на својој отаџбини Југославији да ови несметано уђу унутра...”

„...За ово је требало да послужи и теза о „линији Земун – Котор”, као граници Истока и Запада. Све што је источно од те линије припада сфери балканских Словена, а све што је западно припада хабсбуршким Словенима. Ова идеја коју заступају Хрвати није хрватског порекла, макар што је они, по свом обичају, протурају као своју. Не само да је ово стара теза аустријска, него чак и византијска, управо римска, из времена поделе царства на источно и западно. За ову тезу је радио и др Корошец, како неки мисле, не из националних словеначких разлога, ни из љубави за Љубљану, него као клерикалац; он је знао да линија Земун – Котор није само линија између западњака и источњака, него и линија између католика и православних, зато би таква лини-

ја, једном коначно засечена, значила оставити на западном делу више католика, него на источном православних. И Мачек је због овога, долазећи за вођу, говорио такође да је Дрина граница између Хрвата и Срба!...”

„...Одиста, Срби нису довољно водили рачуна о овом страховању Франа Супила. Али нису никад ни помишљали на какву асимилацију, ни брзу ни принудну. Ови нису за 200 година покушали ни да асимилују своје Румуне по Хомољу и Крајини, ни Арнауте које је Србија после ратова 1876 – 78. протерала преко границе. Они неће никоме наметнути ни своје православље, ни своје српство, јер одиста нису за то способни. Они нису ни свој српски језик успели никому другом да наметну осим Хрватима...”

„...За првих 10 година и сви су странци преко Загреба роварили у оној несрећној земљи својим пропагандама: Аустрија, Немачка, оба Рима, Маџарска и Бугарска. Сви против Београда! И сви сложено са Хрватима...”

„...Они су се, напротив, задовољавали тиме што су правили највеће несреће Србима у Хрватској. Они су, како пише сам Старчевић, Србе пекли на ражњу у њиховом селу Перушићу (родном месту хрватског бана др Ивана Субашића)...”

„...описане лозинкама, о којима смо горе говорили, долази из даљег. Старчевић је избацио некад своје лозинке „За Србе секиру” и „Србе о врбе”, а познато је колико су оне јада и срамоте направиле онамошњим Србима...”

„...У њему је тадашњи Београд накнадио такве „штете” „опљачканом Загребу” поделивши Хрватима српске историјске територије у Босни и Херцеговини, са једном чисто српском обалом, од ушћа Неретве на југ нашег приморја. Босна и Херцеговина, која није до 1918. била војнички заузета битком, него коју је српски онамошњи народ дао добровољно Србији с уверењем да неће никад отуђити од ње ни квадратни километар, биле су овако ситна пара у рукама Цветковићеве владе за нагодбу с непријатељем српства, најслабијим којег је оно икад имало против себе! Мачек је своју бановину назвао „независном”, а криминални Цветковић је тај споразум назвао ’братским измирењем’...”

„...Радића и на Мачека, ишла је увек у свом логичном и непрекидном правцу. Српски политичари одговорни су пред историјом што, не признајући и изврћући ова факта, доведоше најзад Немањину државу пред оно масовно издајство Хрвата на западном фронту; затим њихове покоље Срба у Хрватској и Босни и Херцеговини, све до Берана, где овог момента оперишу усташке војске заједно са италијанском; до убијања Срба официра и српских батаљона где су год били у мањини; и најзад до предаје наше морнарице без борбе; и данашњег помагања Хитлеру за утврђење ’новог поретка’ у нашој држави...”

„...Мачек, видели смо у овом напису, никад није хтео ни Југославију, ни признавао народно јединство, што је сто пута отворено показао и што је, најзад, запечатио и својим великим црним печатом...”

Ове податке које смо само таксативно навели памти историја, памти предање, памти народна поезија, памти уметност, памти и колективно несвесно у свих народа (небитно које су вероисповести данас), који су живели и живе на широј територији западног Балкана. Очигледно је да их неко ко је

ово све добро знао, предобро искористио против целог народа, који је искусио последње страхоте, и дан данас по белосветским казаматима (Хаг) малтретира на разноразне начине, користећи ова сазнања.

Неоспорно је да је колективно несвесно веома јако у човеку и да има значајну улогу у доношењу разних одлука, поготову оних које су веома важне и доносе се у екстремним ситуацијама.

„Архетип је појам којим К. Г. Јунг означава општечовечански тип реакције људске психе, која преко симбола, који имају снажан енергетски потенцијал, преносе појединачном човеку и човечанству нека дубока сећања читавог људског рода, наталожена у дубинама колективно несвесног. Синоним појму архетипа је примордијална слика, која означава наследне и несвесне идеје и искуства људске расе. Ови примордијални симболи се јављају у свим расама и у свим епохама и срећу се у митовима, религији, уметности и другим облицима колективног стваралаштва.

За разлику од индивидуалног несвесног, које је претежно емоционално обојено и настаје као резултат неуспешне комуникације са реалношћу, колективно несвесно не зависи од средине. Оно на тај начин постаје особен извор аутономије личности у односу на средину.

Према Јунгу, појединац не наслеђује готове слике, у облику у коме су их доживљавали далеки преци. Оне су дате као предиспозиција да се слике образују. Потомак наслеђује предиспозицију за страх у неким типичним ситуацијама. Он је рођен са многим таквим диспозицијама које га усмеравају да мисли, осећа, опажа или делује на неки одређени начин. Развој тих диспозиција зависи од индивидуалног искуства и испољава се кроз архетипове. Свет у који је дете рођењем дошло већ се налази као потенцијална слика у њему. Када дете види своју мајку, оно већ претходно има слику мајке у колективном несвесном које је наследило од предака. Одрасло лице опажа ствари и понаша се на одређени начин зато што тако усмерава колективно несвесно. Добри услови за развој су они који омогућавају да се колективно несвесно испољи кроз искуство појединца. Када се човек понаша супротно „порукама” које долазе из колективног несвесног, долази до проблема у менталном развоју...”

Ми ћемо објаснити које се методе користе у појединим случајевима би се што више наудило хашким затвореницима, у чему се умногоме и успело.

2. Теоријска основа

Човек је рационално, али и емоционално биће... На њега и његова чула, сваког трена, делују дражи из спољашњег света према којима он формира свој однос. Тај однос има одређени емоционални тон који утиче на процес мишљења, па тако емоције делују и на многе човекове поступке...

Са аспекта судског поступка, неопходно је сагледати „акт” и „процес вербалне комуникације”, као и све оне факторе који на њега утичу!

2.1 Судски процес као специфичан модел вербалне комуникације...

Пуно је брука које је доживео МКСЈ у Хагу; од случаја ђенерала Ђорђа Ђукића, преко замене идентитета у случају Горана Лајића и сведочења „под капуљачом” (по моделу Свете инквизиције) и претњи смрти сведоцима, да

лажно сведоче (случај Д. Опачић) у процесу Тадић; све до гулагизације по рецепту Солжењицина и тога да тај суд сам себи прописује правила по којима суди и учестало их подешава и мења, сходно случајевима који су у току (Види „Хаг против правде” проф. др К. Чавошки).

Највећа брука је малтретирање оптуженог и кршење права на одбрану у процесу Шешел.

Наиме, процес суђења, ако није политичка фарса, мора да задовољи члан 21. Статута МКСЈ – права оптуженог:

Тачка 4.

„Приликом решавања по свим оптужбама на основу овог Статута, оптуженом се, уз пуно поштовање начела равноправности, гарантују следећа минимална права:

а) да буде правовремено обавештен, на језику који разуме, о природи и разлозима оптужби против њега;

б) да има одговарајуће време и услове за припрему одбране и комуникацију с правним заступником по властитом избору;

ц) да му се суди без непотребног одуговлачења;

д) да му се суди у његовом присуству и да се брани лично или путем правног заступника по властитом избору; да се, ако нема правног заступника, обавести о том праву; те да му се, кад год то захтевају интереси правде, додели правни заступник, а да при том не сноси трошкове одбране ако за то нема довољно средстава;

е) да испита или да се у његово име испитају сведоци који га терете, као и да се сведоци одбране доведу и испитају под истим условима као и сведоци који га терете;

ф) да има бесплатну помоћ преводаоца ако не разуме или не говори језик који се користи на Међународном суду;

г) да не буде приморан сведочити против себе ни признати кривицу”.

То заправо значи процес вербалне комуникације између четири заинтересоване стране, а не дијалог глувих телефона...

У судском процесу, заинтересоване стране су:

- Тужилаштво,
- Судско веће,
- Одбрана,
- Јавност.

Дакле, ради се о изразито сложенем процесу, условљеном бројним факторима, који ће за ову прилику (ради лакшег тумачења) бити разложени на најпростији облик (са два учесника), по моделу комуникације који је предложио Милер.

По Милеру, комуникација је кружни процес у ком говорник образује поруку у вези са референтом (неки догађај, идеја, радња и сл).

Према овом моделу, говорник треба да привуче пажњу слушаоца одавшилући поруку кроз вербални, физички и вокални стимулус; а декодер је прима правећи скуп могућих значења саме поруке.

Након тога, теку процеси декодирања (о којима ће касније бити више речи) и схватања поруке; те одговора на њу преко такозваног фидбека.

Сама порука се састоји од три компоненте: вербалног, физичког и вокалног стимулуса; које саговорник енкодира симултано јер је порука целина.

Вербални стимулус... заправо представља комбинацију речи (које чине основу језичког међуљудског комуницирања).

Иначе, речи су само део језичког система (заједничког за одређену групу људи) који је одређен системом фонетских, морфолошких и синтаксичких законитости...

Речи (морфеме) се карактеришу:

1. Дуалитетом (одређена реч има одређено значење);
2. Индивидуалношћу (знак, то јест реч, није у вези са ситуацијом и може се користити у различитим приликама);
3. Арбитрарност (вештачке су творевине и стално се допуњују);
4. Денотативност (одговарају одређеним појавама или стварима);
5. Категоријалност (омогућују означавање класа објекта или појава);
6. Историјска променљивост (садржај им се мења у складу са историјским условима);
7. Интернализација (постају инструмент размишљања и властитог понашања);

Због тога, да би порука била правилно протумачена, и говорник и саговорник морају познавати језички систем који ће користити као средство комуникације.

Физички стимулус... представља гестове тела и мимику лица. То су сигнали који изражавају стање или одлуку организма и сами по себи не представљају конкретне ствари (изузев када се користе намерно, када и сами постају носиоци значења).

Другим речима, физички стимулуси су често несвесни, представљају стање или одлуку организма и зависе од осећања, расположења и афекта.

На пример: реч смрт означава престанак живота, али ако је њен изговор праћен претећом мимиком лица и агресивним положајем тела, значиће егзистенцијалну претњу оном коме је упућена и слично.

Вокални стимулус... је заправо сам глас (такозвана фонема или говорни глас). Он има две функције, и то:

1. Да омогући перцепцију језичких јединица;
2. Да омогући њихово разликовање;

Ту функцију обезбеђења разликовања језичких јединица, фонема може да омогући захваљујући томе што има три основне вредности, и то:

- физиолошку,
- физичку (акустичну),
- функционалну (лингвистичку).

У акустичком смислу, свака фонема има четири особине и то: јачину, висину, дужину и боју.

1. Јачина... је одређена снагом ваздушне струје којом се глас генерише и величином амплитуде гласница. Ти елементи су у директној сразмери (већа снага ваздушне струје = већа амплитуда = већа јачина гласа).

2. Висина... је одређена бројем трептаја гласница у секунди.

3. Дужина... је одређена временом трајања изговора што зависи од поло-

жаја гласа у контексту речи, са интралексичке гласовне позиције, као и од услова изговора (акцента, интонације, паузе).

4. Боја... одређена величином и обликом резонантног механизма ефеторног система организма вербалне комуникације.

Сви поменути елементи и вредности вокалног стимулуса у доброј мери зависе од емоционалног стања самог саговорника; тако да ће значење саме поруке свакако зависити од тог емоционалног тона којим ће она бити обојена.

Када је реч о фидбеку, то је заправо систем повратне спреге којим се спаја мозак говорника и саговорника.

Састављен је од три компоненте и то:

- аудитивни комуникативни фидбек,
- визуелни комуникативни фидбек,
- тактилно-кинестетски комуникативни фидбек.

Иначе, систем повратне спреге се остварује синергетском функцијом свих делова организма вербалне комуникације (аферентних и еферентних) и то на свим нивоима: психолингвистичком, неурофизиолошком и физичко-акустичном.

У акту вербалне комуникације, говорник се руководи фидбеком, као некаквим пратећим индикатором ефекта поруке (реакција слушаоца), тако зване кружни одговор.

Говорник и његова порука делују као подстицај на слушаоца, баш као што и реакција слушаоца (фидбек) делује као подстицај на говорника.

Зато се и каже да је комуникација добра ако и говорник и слушалац партиципирају заједно у акту вербалне комуникације.

Сматра се да је порука пренета онда када прималац одговори на ова три стимулуса који се декодирају симултано, фидбеком, након кога говорник постаје свестан какве ефекте је изазвала његова порука. На основу тога, он планира своје будуће реакције.

2. 2. Акт и процес вербалне комуникације

Према теорији о акту вербалне комуникације, она се састоји из три дела, и то:

Од синтаксе... ред формалних односа међу знаковима (кодовима или речима).

Од семантике... то јест односа између знакова и ствари које они означавају.

Од прагматике... однос између знакова и оних који их тумаче.

Иначе, акт вербалне комуникације чини ланац догађаја који укључују и спајају системе комуникације.

Постоји пет нивоа који се укључују кроз пет степени комуникације, и то:

Дакле, на првом нивоу је фонетски систем, који је смештен у мозгу (у такозваним интеграторима вишег реда). На овом нивоу се речи и гласови извлаче и комбинују у смислене целине којима се жели пренети порука. То је степен који укључује само говорника.

Следећи ниво је ниво моторне физиологије. И овај степен укључује само говорника.

На трећем степену се укључују и говорник и саговорник. То је ниво акустичне биофизике.

Четврти степен укључује само слушаоца и то је ниво сензорне физиологије, на ком слушалац прима поруку и преноси је даље ка петом нивоу.

На петом нивоу је мозак слушаоца и његов фонетски систем који је смештен у интеграторима вишег реда. Ту се врши декодирање поруке...

Ови лингвистички, биофизички и сензорни нивои и системи пружају јасну слику о обавезној активности декодирања и енкодирања поруке.

Процес декодирања... је процес пријема поруке у виду кода (реченица) и претварање тих кодних знакова у појам (сазнање о значењу које порука носи).

Иначе, сам процес декодирања се одвија у три фазе и то:

1. Фаза пројекције, у којој се откривају и препознају сигнали.
2. Фаза обраде образаца, у којој се „складиште” информације.
3. Фаза репрезентације, у којој се укључује раније вербално искуство комуникатора.

Процес енкодирања... је процес претварања идеја у вербални исказ, то јест у систем вербалних сигнала.

Он има обрнуту функцију од процеса декодирања, којом се мозак ангажује да би усмерио одговарајући одговор одређеној стимулацији.

Дакле, у процесу енкодирања идеја се претвара у код, то јест у скуп словних знакова (гласова, слова или бројева) који се употребљавају у преносу поруке...

Код има пет комуникативних функција, и то:

- Репрезентовање знања,
- Груписање људи у различите типове корисника кода,
- Служи и помаже код специјалних и ограничених комуникационих потреба,
- Услужује потребе одређених нивоа сложености,
- Носи значење одабраним примаоцима.

Међутим, говорник не саопштава увек исто на основу истог кода. То зависи од контекста ситуације (и од преостала два елемента поруке, физичког и вокалног стимулуса).

Тај контекст ситуације је заправо присуство одређене стварности за коју смо емпиријски навикли да везујемо одређено значење. Дакле, контекст ситуације утиче на функцију и избор кода (зато што мења смисао саме поруке).

Иначе, контекст ситуације се састоји из пет елемената, и то:

- извор информације,
- говорник,
- канал преноса,
- слушалац,
- циљ поруке.

Дакле, можемо закључити да постоји и пет основних варијабила у акту вербалне комуникације, који је целовит процес, а од којих зависи како ће порука бити декодирана.

Те варијабиле су:

1. Ко шаље поруку (његови мотиви, искуство, држање, циљ),
2. Шта каже порука,
3. Којим каналом се порука преноси,
4. Коме се шаље,
5. Какав је ефекат поруке

То заправо значи да сам акт вербалне комуникације има следеће карактеристике:

1. Вербална комуникација укључује, истовремено, и садржај и информацију о садржају.
2. Одређена је контекстом ситуације и низом срединских фактора; као и прекидима серија међуљудских интеракција, такозваним пунктацијама, које утичу на пренешена значења.
3. Допуњена је и дефинисана и невербалним компонентама (мимика, гест и слично) којих говорник често и није свестан.
4. Базира се на сталним и прогресивним узорима реакције (начин на који се говори, садржај исказа, држање и слично).

Према томе, мада је процес декодирања поруке невидљив говорнику, слушалац кроз фидбек шаље читав низ видљивих сигнала као реакцију на поруку, који се могу односити на референт поруке или на говорника. На тај начин, одговор слушаоца даје тон читавој ситуацији и на основу њега говорник доноси одлуку о својој будућој акцији.

Дакле, акт вербалне комуникације је активан и динамичан процес; у коме постоји седам основних елемената и то:

- извор поруке,
- поруку,
- канал преноса,
- примаоц,
- фидбек,
- контекст комуникацијског спајања,
- специфична ситуациона средина и општа околина.

Извор поруке (као и прималац) је одређен бројним факторима, и то:

знањем	понашањем	жељама
идејама	веровањем	емоцијама
искуством	потребама	перцепцијом

Иначе, сам извор поруке може да буде природан и вештачки.

Природни (непосредни) извор... је када човек поруку ставља директно у канал преноса.

Вештачки извор... је када се порука ставља у канал преноса уз помоћ техничких помагала.

Зато се сматра да је извор поруке заправо говорник или средство које ствара поруку.

Порука... је опет скуп стимулуса (дражи) који егзистирају у комуникативном каналу. Њу карактерише:

Издвојена је и независна од присуства или одсуства позитивних или негативних, потпуних или непотпуних одговора;

Значење поруке је у свести човека (слушаоца), а не у њој самој; јер ако онај коме је порука упућена није свестан њеног значења, онда она готово да и не постоји;

Поред тога, њено значење не мора бити исто јуче, данас и сутра; јер ни знање, идеје, понашање, ставови, потребе, емоције и жеље, не морају бити исти кроз време...

Исто тако, иста порука, код различитих прималаца у различитим условима пријема (и поред њене физичке независности) може носити различито значење;

У физичком погледу, порука је константна.

Канал спајања... или канал преноса је заправо медијум у коме порука егзистира; а који повезује одашиљаоца и примаоца поруке (извор са примаоцем).

Иначе, канал спајања је диференциран следећим факторима:

- Природа медија (да ли је он природан или вештачки),
- Стање у медију (да ли постоје фактори који евентуално могу ометати поруку и каква им је активност).

Под контекстом комуникативног спајања... подразумева се стање у свим путевима у којима делују сви делови и елементи процеса комуникативног акта.

Тај контекст комуникативног спајања чине следећи елементи:

2. 3. Биолошке и лингвистичке детерминанте вербалне комуникације (организам и средства вербалне комуникације)

Рекли смо већ да је комуникација сложен и динамичан процес, чији је главни актер човек (комуникатор).

Не треба посебно наглашавати да је човек биолошко, психолошко и социјално биће. Јасно је и то да је комуникација заснована, пре свега на биолошким основама које дефинишу човека комуникатора, као личност са одређеним капацитетом структуре и начином на који ће користити комуникативна средства (која се усвајају процесом социјализације), а да би изразио своје жеље, намере и осећања.

Дакле, човекова способност за саопштавање идеја и за перцепцију саопштеног, човека групише у одређене културне скупове којима је заједнички систем средстава вербалне комуникације.

2. 3. 1. Организам вербалне комуникације

Вербална комуникација се остварује преко система са одговарајућим подсистемима, механизмима и деловима. Мисак наводи пет говорних система, којима се касније придодаје и шести па тако разликујемо:

- Рецепторни комуникативни систем са аудиторним, визуелним и тактилно-кинестетским подсистемом;
- Сензорно-комуникативни систем;
- Трансмиторни комуникативни систем, кога чине комуникативни интегратори нижег и вишег реда;
- Ефекторни комуникативни систем, кога чине четири механизма (респираторни, фонаторни, резонаторни и артикулаторни);
- Систем повратне спреге, то јест вербални комуникаторни фидбек.

За ову прилику, нећемо се упуштати у елаборирање свих система организма вербалне комуникације, већ ћемо се задржати на објашњењу читаве структуре организма уз посебан осврт на сензорни и интеграторни комуникативни систем.

Након тога, посебна пажња ће бити посвећена могућим поремећајима у самом комуникативном акту, до којих може доћи услед различитих инкопабилности или дејства различитих тератогених фактора и стресних ситуација.

Рецепторни комуникативни систем... има задатак да обезбеди коректну перцепцију комуникативног кода и да га преведе у такозвани електрични биопотенцијал који ће касније бити транспортован ка вишим системима организма вербалне комуникације.

Сензорни комуникативни систем... је диференциран функцијом интраперсоналне и интерперсоналне комуникације.

Он је одговоран за аутоматску контролу и сигнализацију говорних симбола. За њихове респираторне, фонаторне, резонаторне, артикулаторне, прозодијске и временске аспекте.

У анатомском погледу, њега чине: аудиторни, визуелни и тактилно-кинестетски подсистем. Аудиторни и визуелни подсистем су примарни, а тактилно-кинестетски је компензаторни.

Аудиторно-сензорни подсистем је условљен стањем подручја од нервних завршетака у кохлеи до интегратора вишег реда.

Од његове функције зависи продукција вербалног акустичног кода и успостављање фоноакустичног фидбека. Поред тога, овај систем омогућава и контролу функције механизма ефекторног система.

Дакле, овај систем контролише формирање, одржавање и квалитет фонаторног, резонаторног и артикуларног дела вербалне експресије (то јест висину, јачину, квалитет и трајање говорног гласа), као и њену супрасегментну структуру (ритам, акценат, паузу, интонацију и мелодију).

Визуелни сензорни подсистем... може имати секундарну или примарну улогу.

Секундарну улогу има онда када се за продукцију, трансмисију и контролу вербоакустичног кода примарно користи аудиторни сензорни канал.

Примарну и компензаторску улогу има код вербалне комуникације у којој се аудиторни сензорни канал или не користи, или се само делимично користи. Дакле, у оним случајевима где је стање аудиторног, рецепторног, трансмиторног и сензорног подсистема такво да се слух не може користити као средство вербалне комуникације, али и у свим оним случајевима где је стање свих ових система такво да се слух може само делимично користити.

Тактилно-кинестетски сензорни подсистем... користи рецепторе на додир, покрет, притисак и положај екстремитета, језика и непца.

Сензације додир и покрета примарно се упућују у контралатерални телесни и сензорни центар, преко такозване средње петље и таламо-кортикалних влакана, до пост-централне вијуге теменог режња.

Међутим, не стижу баш све сензације дражи до нивоа кортекса... Многе од њих се задржавају испод нивоа свести, и од користи су механизмима такозване аутоматске мождане контроле.

Наиме, кортекс (кора великог мозга) је одговорна за планирање и управљање извршењем сваког покрета, што обавља уз асистенцију малог мозга, који обезбеђује непосредне податке о покретима делова артикуларног механизма, као и о активностима мишића.

Мали мозак, преко спиноцеребралних подручја, омогућује глатке и тачне покрете тако што мења активност група мишића.

Зато је и стање и функција малог мозга, то јест његова кооперативност са кортексом, од кључног значаја за функционисање делова комуникативног ефекторног система.

Трансмиторни комуникативни систем... обухвата аферентни и еферентни део организма вербалне комуникације и има две основне улоге, и то:

1. Да преноси кодове нервних импулса генерисаних и упућених од делова рецепторног и сензорног система централним деловима (интеграторном систему), што је посао аферентног подсистема.

2. Преношење кодова у облику импулса генерисаних и упућених од интегративних система механизма ефекторног система, што је заправо ефекторна функција.

Ове улоге (доношења дражи до мозга и одношења одговора мозга) трансмиторни систем обавља преко нижих и виших сензоријалних неурона који су повезани различитим синапсама и такозваним релејним станицама.

Другим речима, трансмиторни комуникативни систем је анатомска и функционална мрежа између периферних и централних делова организма вербалне комуникације.

Аферентни трансмиторни подсистем (од периферије ка центру) чине:

- аудиторни трансмитори,
- периферни део на нивоу кортијског органа,
- средњи део на нивоу слушног живца,
- централни део на нивоу аудитивних регија кортекса.

Аудиторни трансмиторни подсистем (или слушни пут) се завршава на нивоу кортекса у његовом слушном делу који се дели на два дела: примарно и секундарно слушно подручје.

Примарно подручје има рецептивну, а секундарно, интерпретативну функцију.

Иначе, постоје две значајне особине слушног пута:

1. Звучни сигнал ка вишим деловима мозга путује промењен, а почиње да се мења у кохлеарним језгрима, где се издвајају звучне информације.

То се догађа зато што нервна влакна из осмог живца која улазе у кохлеарна језгра, могу окидати само до 1000 импулса у секунди.

2. Окидање малог броја импулса се одвија непрестано, на целом путу, чак и кад нема аудиторног подстицаја.

– Визуелни трансмитор чине видни живац и видни пут и он је одговоран за пренос визуелних дражи са периферије ка одговарајућим деловима мозга...

– Тактилно кинестетски трансмитор чине:

1. Периферни и централни неурони (опслужују делове торакса, врхове прстију и руке),
2. Торкални живац (опслужује усне и зубе),
3. Палатални живац (опслужује непце),
4. Тригеминус (језично-ждрелни живац),
5. Релејни систем медијалне петље (опслужује рецепторе за додир и кинестетске рецепторе),
6. Систем таламуса (прате и контролишу механизме ефекторног система).

Ефекторни трансмиторни подсистем... чине централни и периферни неурони који опслужују механизме ефекторног комуникативног система.

Основна функција му је пренос нервних импулса организованих на нивоу интегратора нижег реда и вишег, до респираторног, фонаторног, резонаторног и артикуларног механизма. Због тога стање и функција нижих и виших моторних неурона има пресудан значај у финализацији акта и процеса оралне вербалне комуникације.

Иначе ефекторни трансмиторни подсистем укључује делове пирамидалног и експерименталног моторног система; па тако, преко пирамидалног система регулише тонус мишића делова ефекторног система.

Поред тога, преко екстрапирамидалног система, он је индиректно повезан са вољним покретима обезбеђујући fine, вољне сврсисходне и ефикасне покрете механизма ефекторног система.

Постоје четири типа ефекторних трансмитора, и то су: респираторни, фонаторни, резонаторни и артикуларни.

Респираторни ефекторни трансмитори... регулишу функцију дисања. Наиме, мада је дисање мање-више аутоматизована функција, ипак ју је могуће модификовати и то кроз три церебрална модификујућа механизма:

1. Модификација у емоционалним реакцијама (преко механизма базалних ганглија, смештених испод базе великог мозга),
2. Модификовање код вољног подешавања времена и контролисања респираторног рефлекса,
3. Код вољног говора који захтева прекидање аутоматског респираторног рефлекса.

Фонаторни трансмитор... регулише функцију ларинкса;

Резонаторни трансмитор...;

Артикуларни трансмитор... контролише мишиће код артикулације различитих група говорних гласова;

Интеграторни комуникативни систем дели се на интеграторе нижег и вишег реда.

Интегратори нижег реда (ИНР) за разлику од интегратора вишег реда су више аутоматизовани и организовани.

Налази се у аферентном и еферентном делу организма вербалне комуникације.

Аферентни ИНР... имају функцију сређивања и помагања вербалног комуникативног улаза. Он обухвата:

– процес буђења,

- селективну пажњу,
- аудио-визуелну локализацију вербалних сигнала,
- буђење аудиовизуелног система;

Другим речима, он усмерава главу, уши и очи ка извору поруке, стимулише аудиторни систем буђења и ствара еферентне импулсе за одговоре аудиторног система на сваком нивоу улазних нервних путања.

Еферентни ИНР... имају функцију прилагођавања и олакшавања излаза вербалних комуникативних симбола, укључујући и процес координације и прочишћење.

Анатомски гледано, реч је о базалном нервном чвору који обухвата таламус, пругасто тело, мали мозак, средњи мозак и малу говорну хемисферу.

Преко базалних ганглија, поред емотивних реакција, он контролише и импулсе који инервишу делове механизма ефекторног система.

Прати и контролише функције сензорног комуникационог система (преко малог мозга) и обезбеђује компензаторне покрете механизма ефекторног система, као и тонус његове мускулатуре.

Преко међумозга, контролише пратеће облике вокалне експресије (мимике и гестова); а на субкортикалном нивоу, контролише невербалну комуникацију.

Интегратори вишег реда... су прилично аутономни и одговорни су за најсложеније и кључне компоненте процеса вербалне комуникације на нивоу кортекса.

Ту се одвијају процеси декодирања и енкодирања, те:

1. Перцепције,
2. Схватања,
3. Формулације,
4. Елаборације,
5. Интерпретације,
6. Меморије,
7. Комбинаторике.

У анатомско-физиолошком погледу, ИНР су још увек велика енигма.

Ипак, истраживања показују:

1. Да је говорна хемисфера – лева
2. Говорни мозак чине 3 кортикална подручја:
  - задња кортикалана зона (слепочне вијуге),
  - предња (тзв. брокино подручје),
  - горња (помоћна моторна зона).

Разумевање (схватање) говора је резултат пријема аудиторних импулса у обе хемисфере; формулисање је резултат предње говорне зоне, вишег мозданог стабла...

Хемисфере имају и аутономне, али и зависне функције, десна је база менталних слика (база за апстрактну мисао), а лева је специјализована за вербално комуникационе функције...

Ипак, оне се не могу вештачки одвајати и посматрати независно једна од друге; као што се ни комуникација не може посматрати независно од психичких фактора о којима ће бити речи у наредном поглављу...

2.3. 2. Средства вербалне комуникације (лингвистичке детерминанте)

Средства вербалне комуникације чине: језик, говор, глас, слух, читање и писање.

Језик... је систем симболичке комуникације који је заједнички за одређену групу људи. Другим речима, нема универзалног језика.

То је скуп језичких средстава који је одређен системом фонетских, морфолошких и синтаксичких законитости које су у вези са употребом тих средстава.

Његова друштвена функција је комуникативност, тј, изражавање и саопштавање које чине јединствен процес – говор.

Језик је састављен од елемената (језичких јединица) који представљају саставне делове целине. Језичке јединице су узајамно условљене и повезане тако да чине језичку структуру.

Основни елементи те структуре су:

- говорни глас (фонема),
- реч (морфема),
- реченица (синтагма).

Ти елементи су специфично хијерархијски повезани, једни су подређени другима. Наиме, најнижи језички елементи су фонеме (чине фонетску структуру), други слој су морфеме (морфолошка структура) и трећи слој су реченице (синтаксичка структура).

Говор... настаје у дијалектичком процесу између индивидуалног (где говорник гради исказе, мисли, хтења, намере и жеље) и општег (све то припада одређеној језичкој целини).

Због тога се говор дефинише као језик у акцији, тј. као реализација вербалног симболичког система.

И мада се језик и говор не могу поистовећивати или замењивати, они се не могу ни искључивати ни вештачки одвајати. То не могу због тога што су дијалектички условљени и припадају једној целини, заједничкој за одређену групу људи.

Говор се формира као потреба за реализацијом језичког општења (а језик настаје као продукт говора).

Примена језичких средстава у говору се остварује кроз две основне форме, и то кроз усмену и писану реч.

Усмена реч (усмени говор) се реализује фонаторним путем и има две форме:

1. Дијалошку, у којој је усмени говор основни облик експонирања језика (а по структури је потпуно различит од писаног облика).

Његова основна карактеристика, у овој форми, је непосредност говорне ситуације...

У овој форми, говорник може пратити све реакције свог саговорника и то директно преко фидбека; и на тај начин, непосредно, може пратити ефекте своје поруке.

2. Монолошку, која је по структури и начину реализовања јако слична писаном казивању (јер у акту комуникације, говорник повезује мисли и казује реченицу слично као код писане речи).

Писана реч (писани говор или писмено казивање) се реализује писаним путем, тј. писањем одређених облика знакова који означавају гласове....

Иначе, пошто говор представља језик у акцији, постоје различити говори (чак и у оквиру једног народа); тј. разликују се:

- Народни говор
- Стандардни језик

Они се међусобно разликују по територијалној диференцијацији и генези под утицајима специфичности ситуационе средине и опште околине.

Заједничка особина свих језика овог света јесте дијалект и нормативност језика, што значи да је у сваком језику одређено која ће се језичка средства употребљавати, а која не, и у ком контексту ће се она користити, као и шта ће се под њима подразумевати.

Већ је речено да у средства вербалне комуникације спадају још и читање и писање, као и глас и слух, о којима је већ било речи у ранијим поглављима, па се овде неће посебно разматрати.

Међутим, читање и писање ипак завређују један мањи осврт, па ће следећи пасус само обухватити нека њихова општа обележја...

Читање и писање... су настали као последица човекове жеље за стицањем знања, то јест за чувањем вербалног исказа, тако да може превалити простор и време.

Читање... је вештина која се развија на бази одређених биолошких и психолошких способности, а савладава се и усавршава уз помоћ одређених техника.

Вештина читања (као и писања) подразумева:

- препознавање графичких знакова;
- повезивање слова у речи, речи у реченице, реченице у текст;
- повезивање графичких симбола са одређеним знаковима;
- схватање смисла онога што је написано;
- процењивање вредности написаног;
- коришћење прочитаног текста.

Иначе, постоји неколико типова читања, и то:

1. Ради стицања знања;
2. Ради изражајног читања текста;
3. Информативно читање;
4. Читање ради упознавања са литературом;
5. Читање ради уживања у литералном делу;

Сам акт читања је могуће разложити на периферни и кортикални део, то јест процесе који су међусобно повезани.

Наиме, истраживања показују да се очи, у процесу читања, не крећу равномерно и стално; већ да су покрети скоковити, а да су између њих фиксационе паузе.

Након тога је утврђено да је већа могућност разумети значење слова повезаних у речи, неголи она која су неповезана.

На пример:

Разумевање написаног

На основу тога је закључено да се реч чита као целина, а не слово по слово; те да се читање јавља у времену фиксационих пауза, а не током покрета очију.

Писање... подразумева систем писаних гласова (такозваних графема) којима се бележе гласови у одређеном језику.

Иначе, графички систем се разликује од гласовног, који је доста сложенији, а њихови односи се регулишу посебним правилима и нормама (правописним правилима) који омогућавају лакше функционисање језика у писању.

Историјски гледано, сва савремена писма су резултат дуготрајног усавршавања разних графичких система.

Најстарије познато писмо је пиктографско писмо (сликовно писмо) у коме је слика означавала реч или реченицу; а систем тих слика, поређаних у низ представљао је одређену мисао, осећање и слично...

Идиографско писмо... је следеће у генези. Нешто је савршеније и садржи и неке апстрактне појмове. Настало је тако што је слика, временом, изгубила своју основу и свела се на покрет (потез по ком би се предмет препознао).

Пиктографско и идиографско писмо су универзална писма јер их могу читати и људи који говоре различитим језицима.

Следеће у генези је такозвано право писмо и јавило се онда када су писани знаци почели да симболизују јединице одређеног језика.

Ако су те јединице биле речи, то је било логографско писмо.

Након тога је дошло слоговно писмо (симболичко), у коме су симболи почели да означавају слоге одређеног језика.

Као последње у развоју, дошло је гласовно писмо (такозвано алфабетско писмо) које је најсавршеније јер се у њему једним знаком означава један глас.

Данас постоји око 1000 врста писама, а сва модерна писма су, уз мање или веће одступање, алфабетска.

3. Психолошке компоненте вербалне комуникације

Није лако дефинисати појам психичког живота људи; међутим, можда бисмо га могли описати као свакодневно тражење, налажење и неналажење равнотеже између психичких функција (процеса) и психичких особина (стања) личности, а све то под интензивним дејством спољашњих (социјалних) фактора.

Дакле, човеков живот је развој човекове личности који је одређен психичким особинама (навике, темперамент, потребе, мотиви..).

Психички процеси се зато не могу посматрати изоловано од психичких особина и социјалне средине, мада могу бити когнитивни (мишљење, учење..), и конативни (емоционални и вољни). Они имају тај потенцијал да утичу на психичке особине, али ипак у великој мери и зависе од њих.

И вербална комуникација (као психички процес) се зато мора посматрати у контексту психичких особина и социјалне средине; јер ова два елемента утичу на њу исто онолико колико и она сама утиче на њихово обликовање.

Да бисмо боље разумели поменуте елементе човекове психе, морамо завршити на њен неурални ниво (мозак), одакле сви ови елементи и потичу.

Ипак, на самом почетку пута који је пред нама, морамо се помирити са тим да ће наше сазнање загревати само врх те кутије у којој је смештена лепа дама, шарених и раширених крила (легенда о грчкој богињи Психи).

3. 1. Мозак – нервни систем

Најопштије гледано, човеков мозак има три функционална блока који су битни за организацију његове психе, и то:

- систем енергизације и одржавања будности;
- систем регулације нагонског живота и мотивационо-емоционалне интеграције;

- систем когниције (сазнајних функција)

За систем будности, неопходан је стални извор информација из унутрашње и спољне средине; нагонски живот је регулисан структурама можданог стабла, а интеракцијама лимбичког система са другим структурама остварују се процеси мотивације и емоционалног живота. Сазнајни процеси су израз високо интегрисане делатности мозга.

- Грађа нервног система...

Најмања функционална јединица нервног система је неурон (кога чине нервна ћелија и њени продужеци). Место спајања две нервне ћелије је синапса; а ти синаптички спојеви усмеравају и преносе надражаје кроз нервне путеве који могу бити усходни (аферентни) и нисходни (еферентни).

Главни трансмитори у нервном систему су хемијске природе (норадреналин, серотонин, допамин и тако даље..) и омогућују неурону да буде надражен и да надражај пренесе даље. Иначе, нервни систем успоставља везу са спољним светом, али обавештава и о стању унутрашње средине организма.

Поред тога, он управља и радом попречно пругасте и глатке мускулатуре тела, затим радом жлезда; а на нивоу кортекса, управља сазнајним и нагонско-вољним функцијама.

- Подела нервног система...

Нервни систем се дели на соматски и на вегетативни, који имају своје централне и периферне делове.

3. 1. 1. Вегетативни нервни систем

Или аутономни, инервише органе утробе, крвне судове, глатке мишиће и жлезде. Регулише функције које не подлежу утицајима воље (рад срца, дисање, варење, метаболизам и тако даље..).

Дели се на два делимично антагонистичка дела и то на парасимпатикус и симпатикус. Док један од њих ради, други мирује.

Парасимпатикус... у можданом делу обухвата продужену моздину, Варолијев мост и средњи мозак; а у периферном делу обухвата ганглије, преганглијска и постганглијска влакна поред кичменог стуба и у унутрашњим органима.

Симпатикус... исто тако има део који припада централном нервном систему и онај који припада периферном.

Тако симпатикус обухвата пределе главе и врата, па грудни, трбушни и карлични део. Његови центри су лоцирани у бочним роговима сиве масе кичмене моздине (Ц8-Л2); а у великом мозгу, обухватају хипоталамус и лимбички систем.

3. 1. 2. Соматски нервни систем

За разлику од вегетативног, соматски нервни систем ради под утицајем воље али, као и вегетативни, има своје централне и периферне делове.

– Централни соматски нервни систем... обухвата: велики мозак, можда-но стабло, мали мозак и кичмену мождину.

Велики мозак... чине две хемисфере, раздвојене међухемисферном пукотином, а у даљем делу спојене жуљевитим телом.

Површина мождане коре је неравна и састављена од можданих вијуга испресецаних браздама. Те вијуге се групишу у такозване лобусе, којих је пет и то: чеони, темени, слепоочни, потиљачни и инсула.

– Грађа великог мозга... се најбоље види на попречном пресеку, наиме, на том попречном пресеку уочљива је сива и бела мождана маса.

Сиву масу чине мождана кора и супкортикална сива маса у облику једра (о којој ће бити речи касније).

Белу масу чине влакна која су систематизована у следеће путеве:

1. Пројекционе (нискоходне или кортикофугалне и усходне или кортикопеталне)... ови путеви или полазе из кортекса, или се у њему завршавају.

То су дуги или кратки путеви који повезују мозак са осталим деловима централног соматског нервног система. Они су нискоходни, по правилу моторни и усходни, сензитивни.

Посебну групу усходних (аферентних) путева чине сензоријекни (чулни) путеви.

Моторни путеви служе за контролу вољних и за инервацију аутоматских покрета; а сензорни преносе осете.

2. Асоцијационе... које чине кратки и дуги путеви, а који повезују кору суседних вијуга или кору једног лобуса са кором другог или више суседних лобуса на истој хемисфери.

3. Комисуралне... путеве, који повезују одговарајуће делове на супротним хемисферама.

Неурофизиологија мозга...

Постоји 5 лабуса који имају одређене функције...

1. Чеони режањ (лабус)... који представља елементарни моторни центар где је репрезентована функција појединих сегмената или група мишића тела.

Преко својих нервних путева, чеони режањ регулише извођење вољних покрета, ту се налазе:

– тзв. Брокино тело (моторни центар за говор);

– координациона (праксична) зона која омогућава координацију покрета и одржавање равнотеже;

– центри за писање, мимику, покрете главе, трупа и очију;

– центар интелектуалних и емоционалних функција

2. Темени режањ... је елементарни кортикални центар сензибилитета где су репрезентовани поједини делови тела, зависно од функције, на већем или на мањем простору кортекса. У теменом режњу се интегришу и интелектуално обрађују сви сензитивни утисци.

3. Слепоочни режањ... је елементарни кортикални акустички центар. Ту је репрезентовано чуло слуха, Верников центар (центар за разумевање гово-

ра); а новија истраживања показују да је ту смештен и такозвани меморијски кортекс (центар за памћење). Ту је и мирисна зона.

4. Потилјачни режањ... је елементарни кортикални оптички центар.

Мождано стабло је састављено од четири анатомске формулације, и то: међумозак, средњи мозак, Варолијев мост, продужена мождина.

Међумозак... је предњи део можданог стабла и смештен је између хемисфера великог мозга.

У њему се налазе и два велика једра: хипоталамус и таламус.

Међумозак је нека врста сензитивне раскрснице одакле се рачвају сензитивни путеви ка кортексу.

Ту су смештени и центри за регулацију метаболизма (угљених хидрата, масти, беланчевина, воде, артеријског притиска и сексуалних функција).

Одатле иду импулси до кортекса и назад (по принципу повратне спреге). Интеракцијом тих импулса између хипоталамуса и кортекса регулише се настајање сна и будности.

1. Хипоталамус... контролише рад аутономног нервног система; а посредно утиче и на емоционални живот човека.

2. Таламус је сензибилитетна трансферзала...

Средњи мозак... је седиште једра 3, 4. и гране 5. можданог живца.

Преко тих једара се регулишу невољни покрети и тонус мишића; туда пролази и нерв који инервише очне мишиће (3. и 4. кранијални нерв).

Варолијев мост... је седиште једра 5, 6, 7. и 8. кранијалног нерва, који контролишу покрете очне јабучице и мимику лица.

Продужена мождина... се налази у пределу између првог вратног сегмента и доње ивице Варолијевог моста. Садржи једра од 8. до 12. кранијалног нерва.

У њој се налазе рефлексни центри за кашаљ, фонацију, сисање, жвакање, гутање и повраћање, аутоматски центри за дисање и рад срца, базомоторни центри и центри за знојење.

На нивоу продужене мождине, укрштају се и други моторни и сензитивни путеви.

Мали мозак... је са осталим деловима мозга повезан преко три пара можданих крака, и то:

1. крак повезује га са горњим делом можданог стабла и великим мозгом;

2. крак га повезује са Варолијевим мостом;

3. крак га повезује са продуженом и кичменом мождином.

У малом мозгу постоји велики број кратких и дужих путева кроз које се импулси преносе великом брзином, па је и веза са осталим деловима нервног ткива бржа.

Све функције малог мозга се обављају испод прага свести; а његовим наддражајем се добијају изоловани покрети који учествују у моторним функцијама.

Он јако брзо анализира информације из великог мозга, упоређује их са радом одговарајућих мишића и према томе коригује покрет. То се изводи тако што се преко малог мозга, ка великом, активирају антагонисти који коче мишиће који имају синергичну, синхрону и хармоничну функцију.

Мали мозак контролише:

- одржавање равнотеже,
- усправан положај,
- говорни ритам и
- тонус мишића.

Кичмена мождина... се простире кроз кичмени канал, дуж кичменог стуба (од 1. вратног до 2. слабинског пршљена).

Она учествује у моторним и сензитивним функцијама тела и кроз њу се преносе импулси за вољни покрет, створени у кортексу, одакле долазе до предњих „рогова” кичмене мождине, где се реализују.

Туда иду надражаји за невољне покрете након дражења кичмене мождине.

Поред тога, у њу пристижу и сензитивни импулси из свих делова тела (у задње рокове) одакле се преко дугих сензитивних улазних пројекционих путева преносе до сензитивних центара кортекса. Ту се интелектуално обрађују.

Коначно, у њој су смештени и центри вегетативног нервног система и центри многих рефлекса.

3. 1. 3. Периферни соматски нервни систем

Састављен је од 12 пари можданих (кранијалних) и 31 пара можданских (кичмених) нерава.

– Његове најзначајније функције су: (кранијални):

1. Опслуживање чула мириса (1. кранијални нерв);
2. Видни живац, регулисање оштрине вида и ширине видног поља (2. кранијални нерв);
- 3, 4 и 6. Такозвани булбомоторни нерви; делују на спољне мишиће ока; регулишу покрете очних јабучица и капака; облик, ширину и реакцију зенице, као и акомодацију ока;
5. Тзв. тригеминус нерв, учествује у сензибилитету лица, као и у функцијама жвакања;
7. Фацијални нерв; регулише мимику лица;
8. Статоакустични нерв, учествује у функцији слуха и у одржавању равнотеже тела;
9. Учествује у функцији гутања и регулише укус
10. Вагус; регулише покрете непца и гласних жица, артикулацију, фонацију, дисање и рад срца;
11. Регулише положај главе;
12. Нерв хипогласус, регулише покрете језика.

Спирални (мождински) нерви излазе симетрично из сегмената кичмене мождине и имају 2 корена:

- задњи, који имају сензитивну улогу
- предњи, који имају моторну улогу

У тврдој опни кичмене мождине ова два корена граде тзв. спинални нерв.

Бубрењем сензитивног корена настаје спинални ганглион.

Иначе, спинални нерв се дели на 4 гране, и то:

1. Менингалну (враћа се у кичмени канал и инервише тврду можданицу);
2. Задњу (за кожу и мишиће леђа);

3. Предњу (за кожу и мишиће спољашње и предње стране трупа и удова);
4. Сиву комуникантну грану (која поиналном нерву доводи постганглионарна симпатичка влакна).

Иначе, спинални коренови, заједно са предњим гранама, граде нервне сплетове, од којих су за човека најважнији сплетови за горње и доње екстремитете.

Спинални нерви се деле на 5 група, и то:

- цервикалне... 8 правих вратних нерава
- трокалне... 12 леђних
- лумбалне... 5 слабинских
- сакралне... 5 крсних
- коксигеалне... пар тргичних.

Дакле, психички живот човека има своје органске, физичке, психичке и социјалне узроке јављања. Према општој теорији система, коју је изнео Бар-таланфи, суштина система је у односима делова и целине, као и у утицају окружења човека (социјалним пољима).

Интеракција у њима се одиграва по принципу:

Информација – обрада – одговор

Ако човека гледамо као систем (који смо описали у претходном поглављу), он информацију прима преко сензорних органа: обрађује је у високо диференцираним нервним ћелијама (које одређују и моделирају понашање); и на њу одговарају преко моторног система.

3. 2. Моторни систем

Он омогућује кретање, а може се поделити на: централни, периферни, екстрапирамидни и моторни систем малог мозга.

– Централни (горњи) моторни неурон – пирамидни систем... почиње у можданој кори чеоног режња и протеже се преко можданог стабла, укрштајући се у продуженој мождини, да би се завршио на предњим роговима кичмене мождине (и то на разним висинама, што зависи од дела тела коме носи импулсе).

Он је одговоран за вољне моторне импулсе, који се преносе на периферни моторни неурон одакле се шире ка разним мишићима.

Међутим, кортикални центри пирамидног система не представљају центре за покретање појединих мишића, већ регулишу комплексне покрете читавих мишићних група.

У томе имају сарадњу екстрапирамидног и церебралног моторног система.

– Периферни моторни неурон... почиње у предњим роговима кичмене мождине, односно у моторним једрима можданих нерава у можданом стаблу, а завршава се у дугим аксонима до одговарајућих мишића.

Овај систем добија импулсе директно или индиректно од 3 поменута моторна система. Он им је подређен и представља извршни орган који преноси импулс до конкретног мишића, али не може да координира њихов покрет.

– Екстра-пирамидални моторни неурон... је заправо склоп моторних путева који повезују субкортикална једра у белој маси мозга и једра из можданог стабла са осталим деловима моторног система и с периферним моторним неуроном.

Он посредује код извођења грубих покрета и код невољних покрета, као и код регулисања мишићног тонуса.

– Церебрални моторни систем... је моторни систем малог мозга који прима или предаје импулсе из коре великог мозга, субкортикалних ганглија, једара можданог стабла и из кичмене мождине.

Функционише по систему повратне спреге и подлеже контроли одређених делова кортекса.

– Ипак, не потцењујући поређење човековог организма са некаквим савршеним кибернетским системом, не треба занемарити да значајну улогу у његовом функционисању играју и други системи, као што је нпр. ендокрини.

Зато ћемо у наредном поглављу посветити мало пажње молекуларном нивоу човековог организма, и интегративним процесима који се одигравају на нивоу неурона и њихових синапси; па ће следеће поглавље бити посвећено неуротрансмитерима.

3. 3. Процес синаптичке трансмисије и класификација неуротрансмитера

Улогу неуротрансмитера је најбоље описао Карпсон. Он их упоређује са симфонијским оркестром психе.

Карпсон каже:... Складна, хармонична, мелодична активност сваког инструмента (трансмитера), омогућава да целокупна мелодија буде складна симфонија (складно ментално функционисање); у противном, све постаје какофонија (дезорганизација)

3. 3. 1. Процес синаптичке трансмисије

Гелијска мембрана (састављена од липида и протеина) посредује (преко рецептора) и омогућава неуронима да успоставе контакт и да комуницирају са околином.

Рецептори преносе биолошки акциони потенцијал (нервни, хормонални, имунолошки) и омогућавају организму да функционише по принципу хомеостазе и адаптације.

Када тај акциони потенцијал путује дуж аксона и деполаризује пресинаптичке завршетке, јонски канали се отварају како би омогућили улаз калцијума унутар пресинаптичког терминалног завршетка и излазак трансмитера у синаптичку пукотину.

Код већине синапса интеракција трансмитера и рецептора на постсинаптичкој мембрани доводи до промене пермеабилитета за јоне.

Ови јонски канали су заправо поре у липопротеинској структури неуронске мембране.

Две су врсте ових канала, и то:

– пасивни (увек отворени)

– активни (на које належу затварачи), то су „врата јонских канала”.

Тако разликујемо две врсте тих јонских канала:

– волтажно зависне

– волтажно независне (хемијске), који су зависни од трансмитера

Процес синаптичке трансмисије тако подразумева стално кретање ензима, јона и трансмитера унутар неуронског тела.

3.3.2. Класификација неуротрансмитера

Грубо подељено, неуротрансмитере сврставамо у 3 велике групе, и то:

- класични
- вероватни
- неуромодулатори

Класични неуротрансмитери се синтетишу у неурону и депонују у пре-синаптичким терминалима, а ослобађају се као одговор на активност тог неурона и делују на специфична перцепторска места у оквиру постсинаптичке мембране где мењају активност рецепторске ћелије.

Вероватни неуротрансмитери делимично испуњавају претходни критеријум, али су информације о њима у домену спекулације, па се са сигурношћу не може тврдити о њиховом дејству на ћелију.

Неуромодулатори... могу да утичу на стварање, ослобађање, везивање за рецептор или поновно преузимање неуротрансмитера. Они заправо мењају примарне карактеристике преко секундарних утицаја током одређеног временског периода.

У групу класичних неуротрансмитера спадају: ацетилхолин, биогени амини, серогонини, аминокиселине и хистамини.

За синтезу неуротрансмитера је неопходно присуство специјализованих ензимских система; а њихово присуство опет зависи од коректног функционисања ендокриног система...

Од хомеостазе ових система, у великој мери зависи и ментално и физичко стање човека, а то значи и његово понашање и поступци.

Дакле, психичке функције се не могу посматрати изоловано, јер је и човеков психички живот заправо интегрални процес.

Зато и јесте разумљиво што психичке функције имају неки однос; што утичу једна на другу и што битно мењају и ремете механизам, не само психичких збивања личности, већ и механизме човековог организма уопште.

Следеће поглавље ће стога бити посвећено оним психичким функцијама које највише утичу на међуљудску комуникацију.

4. Психолошке функције и психолошке особине

Да би објаснио психичке функције, професор Букелић их пореди са глумцима на позорници, па каже: „Ако је свест рефлектор који осветљава позорницу, логично је да квар на рефлектору проузрокује мрак на позорници, па глумце и не видимо!”

Кренимо, дакле, о свести о себи...

4.1. Свест о себи (ја)

Многе теорије личности наглашавају важност самосвести за разумевање личности. Оне говоре о доживљају личног ја или о самосвести као о необично важној карактеристици сваке личности.

Према Н. Роту, самосвест би се састојала у доживљају: опажаја, мисли, осећања, мотива које појединац има, као сопствених доживљаја и у свести да ми представљамо одређену, у току нашег живота исту, од других особа различиту личност.

Самосвест можемо одредити као знање о себи као јединственој и особеној јединици, а уз које се знање придружују и одређена осећања и тежње (понос самим собом или незадовољство), као и настајање да своје особине развијемо или да их изменимо, што, како каже Рот, одговара Мек Дугаловом појму ја-сентимента.

Да бисмо знали чему једна особа тежи, да бисмо схватили њен развој и њену структуру, веома је важно да знамо како та особа себе опажа.

Самосвест, селф, селф-концепт, ја, ја-идентитет, ја-функције, его, идентитет, самство, јаство, су само део појмова који се срећу у овој области. Њихово значење се креће у веома широком распону, од доживљаја себе као особене, непоновљиве личности, током разних облика доживљавања и активне делатности, до одређења идентитета као границе човекових могућности (остварених и неостварених), укључујући ту и део личности који потиче од далеких предака.

С обзиром на то да ови различити описи идентитета и самосвести не описују исте психолошке појаве, настала је потреба да се разврстају.

Јасперс је предложио да се „свест о својем ја” разматра преко следећих садржаја:

1. Активност својег „ја”,
2. Доживљавање јединства својег „ја”,
3. Идентитет својег „ја”,
4. Свест о својем „ја” у супротности према спољашњем свету.

Сви се слажу да су самосвест и идентитет развојни феномени.

Према Јунгу, корене идентитета људске јединке треба тражити у својствима далеких предака, па и цивилизације у целини.

Врло је вероватно да су корени човекове могућности и сазнања света, и сазнања себе као дела тог света, садржани у наследним основама.

Доста брзо по рођењу долази до разликовања себе од других, а затим следи и сазнање: „да сам ја, онај који опажа, мисли, осећа и памти”.

Однос детета и света се, затим, под утицајем способности уопштавања искуства и судова других људи о детету, уопштава, и постаје „појам о себи”.

Тај целовити доживљај себе поприма карактеристике црта личности, а свака црта личности има динамичко дејство на понашање.

Са богаћењем односа са средином, појам о себи постаје све обухватнији и људско биће све више постаје свесно могућности које има.

Ако нема озбиљних препрека у развоју, појам о себи постаје све ближи појму идентитета (који обухвата суштину онога што човек јесте, било да је тога свестан или није). Део идентитета остаје трајно несвестан, али јесте део наше суштине („Јаство” у Јунговом тумачењу).

4. 2. Идентитет и интегритет личности

То је свесни и несвесни доживљај суштинске самоистосвесности и континуитета властитог ја током времена.

Доживљај властитог идентитета представља одговор на кључно питање сваке личности, на питање – ко сам ја?

У приказу Роџерсове теорије указано је да је „самство”, аспект личности који је најближи појму идентитета. Роџерсово „самство”, садржи сва битна

својства човека, делом је свесно, делом несвесно и има снажну динамичку тенденцију ка развоју.

Ова теорија и теорија К. Хорној указују и на развојни аспект самосвести, то јест на подстицајну вредност за развој једне такве организујуће тенденције личности.

Међутим, логично се поставља питање: какав је удео наших предака у идентитету нас самих?

У Поповићевом приказу идентитета, указано је да, поред идентитета у садашњем времену (синхроног идентитета), треба имати на уму и порекло идентитета у наталоженим искуствима врсте (дијахрони идентитет).

Искључивањем прошлости из идентитета, сматра Поповић, искључује се један значајан део целовите личности из истраживања, па цитира питање које је изрекао неки Француз; „...али много је више мртвих, но живих Француза, зар их не осећамо у себи?”

Јунг полази од уверења да из предака проистиче и делује тело и дечија душа.

По Јунгу, човек постаје целовит тек онда када се обједине две реалности, спољашња и унутрашња.

Тек тада, каже Јунг, можемо говорити о јаству, које је израз самоостварења обеју страна личности, оне која произлази из искуства предака и оне која потиче од индивидуалности појединачног људског бића.

Јунгово „Јаство” је обједињујућа структура, која није само у особи, већ и у осталим бићима. То је нека врста заједничког именитеља генерација.

У оквиру ове концепције, идентитет се јавља као део личности који никако није само „лична ствар” појединаца, већ знатно сложенији склоп искуства врсте.

Познати психоаналитичар Ерик Ериксон је код ветерана америчке војске из Другог светског рата открио синдром кризе идентитета који се састоји из радикално промењеног доживљаја себе самог, осећања несигурности, деперсонализације и дезоријентације.

– Појам интегритета личности

Мало је психолога који су имали храбрости да у своје књиге уврсте поглавље са насловом „Интегритет личности”, па чак ни они нису успели да се усагласе око тога о чему би, у ствари, у оквиру ове теме требало да се расправља, јер поред предметне несагласности постоји и појмовна, а не постоје ни одговарајући методи за проверу евентуалних хипотеза.

Полазиште постојећих схватања садржано је у основној тези гештталт психологије: целина претходи деловима и представља нешто више од суме делова.

Сви теоретичари у психологији се слажу да самосвест и идентитет имају организујуће дејство на личност. Ипак, полемику о интегритету личности не можемо свести само на развој идентитета и самосвести, мада они представљају значајан аспект личности.

– Имајући све то у виду, могло би се рећи да се проблем интегритета односи на питање на који начин се тенденције које су развојем формиране обједињују у функционалну, то јест, интегритет је процес током кога се органи-

зују психолошка и социјална својства, заједно са биолошким факторима у једну комплексну целину на вишем нивоу.

Разликују се два типа интегритета, како то виде психоаналитички оријентисани теоретичари, и то:

1. Примарни (развија се у најранијем детињству, а током кога дете препознаје своје тело);

2. Секундарни (развојна фаза у којој се остварује јединство претходних компоненти из ранијих степена развоја).

– Енцел, међутим, предлаже да интегритет схватимо као неку врсту матрице за аранжман делова у дефинитиван склоп.

Он сматра да аранжман делова у матрици може бити у вертикалној и хоризонталној равни.

У вертикалној равни се најопштије тенденције гранају у све специфичније, да би се тек на крају испољиле у понашању.

На вертикалној димензији, постоје површински и дубински фактори, при чему је површински фактор непосредни фактор дубљег. Међутим, само је површински слој личности (понашање) погодан за директно посматрање личности.

О дубљем слоју је могуће закључивати на основу испољеног понашања. Дубљи слој је трајнији, а површински нестабилнији, што значи да је понашање подложно промени под утицајем спољних околности, док су базичне вредности тешко променљиве.

Енцел сматра да се унутрашњи подстицаји понашања не организују само дуж вертикалне димензије, већ делују један поред другог, релативно независно, то јест налазе се и на хоризонталној димензији.

Укратко речено, „материјал” за интеграцију чине групе својстава личности разврстане најчешће као сазнајна, емоционална, социјална и морална својства. Свака од ових група својстава представља релативно засебне подсистеме, организоване као спрега дубинских (вертикалних) и површинских (хоризонталних) димензија.

– За разумевање интегритета личности од значаја је и становиште (познато као Виткинсонова теорија отвореног система) да је личност отворен систем, блиско повезан са средином, па у том контексту интеграција означава функционалне везе између компоненти оба система.

– Хартман износи став да повећан интегритет одражава, како биолошко сазревање, тако и утицаје средине. Структура личности, по Хартману, обухвата типове одбране, типове контроле импулса, интересе и супер его вредности.

Интегритет личности, по Хартману, зависи од природе односа између ега и супер ега.

Ако его (то јест процеси обухваћени овом инстанцом) успе да задовољи инстинктивне тенденције из ида, а да при томе води рачуна и о моралним стандардима и идеалима садржаним у супер егу, личност одржава интегритет на прихватљивом нивоу.

Успевајући да усклади захтеве средине са властитим потребама, појединац остварује и услове за одржавање стабилног интегритета.

Прихватање захтева других је значајан извор сигурности, али је тежња ка остварењу властитих могућности извор осећања самопоштовања. Могло би се рећи, на основу клиничких искустава, да је у данашње време конфликт између потребе за сигурношћу и потребе за самопоштовањем кључни конфликт и значајан извор поремећаја интегритета.

4.3. Динамика личности

...Фројд је посматрао човека као енергетски систем који се подвргава истим законима као и други енергетски системи.

Према својој теорији, извор укупне психичке енергије лежи у стањима узбуђености, телесног порекла, која траже испољавање и смањење напетости. Та стања се називају инстинкти или нагони. Фројд тврди да су инстинкти наталожене форме спољне стимулације које су током одрастања обликовале организам. Сву психичку снагу коју има, човек црпи из инстинкта, а телесна и душевна енергија су истоветне. Психичка енергија је само један вид енергије и троши се на опажање, памћење, мишљење и сродне процесе. Објекти који могу да задовоље основне човекове потребе су циљеви у реалности којима тежимо.

Пластичност људског понашања је разлог који отежава препознавање веома разноврсних облика понашања као начина испољавања истог инстинкта.

Теорија мотивације у првој верзији полазила је од претпоставке да постоји само један основни инстинкт, инстинкт живота. Овај инстинкт је обухватао две групе сродних тенденција.

Прва је била усмерена на самоодржавање (глад, жеђ и слично). Друга је била усмерена на одржавање врсте (сексуалност). Фројд га је, због веровања да овај инстинкт преовлађује у људском животу, назвао ерос, док је енергија инстинкта живота добила име либидо. Убрзо након Првог светског рата, Фројд формулише још једну тезу, тезу о постојању инстинкта смрти (танатос).

Инстинкт смрти одражава, по Фројду (касније одустаје од ове теорије) дубоку човекову потребу за деструкцијом, која је одраз тежње материје да се врати у стање мировања. Када је инстинкт смрти усмерен ка себи, испољава се жеља за самоуништењем (депресија, меланхолија, суицид). Када је усмерен према другим људима, испољава се као жеља за убијањем, разарањем, повређивањем других, освајањем.

Суштина схватања о динамици личности је садржана у разматрању међуодносних компоненти структуре личности у процесу задовољења потребе и редукције настале тензије.

Ситуација је релативно једноставна када треба задовољити потребу чији су објекти доступни, међутим, задовољење сексуалних и агресивних импулса је битно отежано, јер его мора наћи путеве којима је могуће ове импулсе изићи задовољити на друштвено прихватљив начин.

Извор енергије којом човек располаже потиче од хране. Та енергија се троши једним делом на телесне процесе и кретање, али и на одвијање психичких функција. Его и суперего преузимају психичку енергију од ида. Када ид преузме највише енергије, понашање је импулсивно, када его надвлада,

остале инстанце се понашају прорачунато, а особа је емоционално хладна. Када суперега преузме превише енергије, личност је стално опседнута осећајем кривице, њени стандарди моралног понашања су превисоки и изван реалности, а последица тога су конфликти са средином.

Потенцијално, сваки процес, по психоанализи, је могуће описати као инвестицију енергије у неки објекат (катекса... (запоседање извесном количином нагонске енергије неког предмета, особе или менталног чина или процеса, по аналогији с електричним пражњењем) или као тежњу да се објекат избегне (анти катекса)).

Неуспех у задовољењу потребе изазива анксиозност (стрепњу). Најважнији извори анксиозности су: незадовољени сексуални импулси и опасност (садашња или, још чешће, ранија траума). Анксиозност може потицати из ида, ега и суперега, то је мучно стање које се тешко подноси дужи период времена, па се развијају механизми одбране чије су основне функције ублажавање анксиозности и одржавање самопоштовања на прихватљивом нивоу.

– Левиново схватање структуре динамике личности

У објашњењу структуре личности, Левин полази од става да су личност и средина подељени на подобласти.

Унутар личности треба разликовати више слојева:

– На периферији се налазе сензорно моторне способности (омогућава опажање и реаговање на опажено) и омогућавају непосредну везу организма и средине.

– Како се крећемо дубље ка унутрашњости, срећемо све више она својства која представљају најбитније одлике личности, али се не испољавају директно у понашању.

– Подобласти у средини су издиференциране у зависности од онога чему тежи нека личност.

Личност и психолошка средина се паралелно диференцирају у подобласти, све дотле док у раном периоду развоја, дечија личност није диференцирана, као ни средина коју оно опажа. Током развоја код детета се јавља све већи број нових потреба (како телесних, тако и социјалних) и за њихово задовољавање неопходни су све сложенији односи са средином.

Једној изразито радозналој особи, веома рано у развоју постојећи животни оквир постаје претесан. Ако је радозналост интелектуалне природе, јавља се снажна жеља за усвајањем новог знања, за контактима са људима који те сазнајне хоризонте могу проширити.

Ако је радозналост везана за физички свет, јавља се снажна потреба за кретањем, путовањима, па и авантуризмом. Величина психолошке средине је одређена природом потреба.

Проблем динамике личности Левин објашњава на следећи начин: „Делатност у којој човек суделује, је подстакнута постојањем неке психолошке силе или вектора”.

Постојање психолошких сила се испољава на два начина:

1. Напетост која се јавља када се нека унутрашња потреба (на пример глад) активира.

2. Постојање валенце у средини, то јест оно што се налази у особи, а што је доступно средини, и што може да задовољи насталу потребу, добијају позитивну валенцу, то јест постају привлачни за особу, па она улаже напор да их добије.

Искуство који ће објекат из средине имати позитивну валенцу. Они објекти са којима особа има позитивно искуство (пријатност) добијају трајну позитивну валенцу, а они са којима има непријатно искуство у доживљавању добијају негативну валенцу. Позитивно искуство тежи да се понови, а негативно наводи особу да избегне понављање.

Левин сматра да је личност комплексан систем енергије.

Део енергије се троши за одвијање телесних процеса (телесне активности и метаболички процеси).

Она енергија која се троши за одвијање психичких процеса назива се психичка енергија. Ослобађа се онда када личност покушава да успостави равнотежу, нарушену активирањем неке телесне потребе или неким унутрашњим процесом као што је намера да се нешто уради.

Када се потреба задовољи, „потрошња” енергије се прекида и организам поново прелази у стање мировања.

Овај модел функционише само кад се ради о потребама које су физиолошке и које смањују активности када се задовоље. Развојне потребе, као што је радозналост, немају овакав ток у коришћењу енергије.

Сваки нови циљ захтева повећану количину енергије, па се физиолошке потребе морају борити са развојним за потребну енергију.

Левин сматра да се тензија најчешће јавља само у једном подсистему, али да има динамичку тежњу да пређе и на остале подсистеме, све док се не уједначи напетост у целом организму.

Напетост настала као последица сукоба са неком особом преноси се и на друге области, а не само на ону у којој је сукоб настао.

Ако се човек сукоби са другим човеком због неког моралног разлога, напетост расте у целом организму и преноси се и на друге области у личности. Иако сукоб није био интелектуалне природе, та област може бити привремено оштећена, тако да је у стању емоционалне равнотеже са лакоћом решава.

Систем може бити уравнотежен на три начина, и то:

1. Тензија је висока, али је уједначена у свим областима функционисања. Оваква стања се познају по томе што су особе захваћене тензијом хиперактивне. Повишен ниво активности код ових особа (по Левину) настаје као последица повећаног притиска напетости, која се „празни” повећаном моторном активношћу.

2. Ако је тензија у свим субсистемима изједначена или ниска, особа делује безвољно и опуштено.

3. Трећи случај равнотеже наступа онда када постоји тензија у једном субсистему, али не прелази у друге субсистеме.

По Левину, и динамичка психолошка средина подлеже бројним променама. Порекло тих промена треба тражити како у објективним променама у средини, тако и у променама које потичу од начина доживљавања средине.

4. 4. Опажаји и осети

Опажање

Човек се утолико успешније сналази у средини у којој живи, уколико је више у могућности да прошири и продуби своја сазнања о њој.

Човек о појавама и збивањима око себе стиче сазнање путем сазнајних или интелектуалних психичких процеса, путем опажања, учења и мишљења. Основу свих ових сазнајних процеса чини опажање. Захваљујући човековој способности да преко чулних органа добије податке о свету који га окружује, овај му свет постаје приступачан и човек је у стању да запажа предмете у свету и њихова својства.

Процес којим постајемо свесни присутних предмета, а на основу њиховог деловања на чула, називамо опажањем.

Објективан свет није ништа друго до стално кретање различитих врста енергије.

Физичко-хемијске процесе који делују на чулне органе које смо у стању да свесно доживљавамо, називамо дражи.

Реаговање на дражи, путем чулних органа, чини основу опажања. Опажање се зато често одређује као непосредно сазнање предмета и појава посредством чула.

Али, опажање није тако једноставан процес као што би на основу таквог дефинисања могло да се закључи, оно је, напротив, врло сложен процес, то јест, у себе укључује више различитих процеса.

Пре свега, човек не реагује на све дражи на које би могао у датом тренутку. Иако је изложен деловању великог броја дражи, човек реагује на веома ограничен број, а опажа само мали број њих. На друге дражи нити реагује, нити их опажа. Другим речима, човек врши избор или селекцију између дражи које у сваком тренутку делују на његова чула.

Међутим, и оне дражи на које реагује, човек прима на одређен начин. Он их не прима сваку за себе, или као просту суму дражи, већ их прима и запажа као одређене целине. Тим целинама он даје, на основу свог искуства, одређени смисао и опажа их као сасвим одређене предмете и појаве у својој средини.

Опажање је, дакле, сложен процес који се састоји од избора или селекције између дражи које делују на наша чула, њиховог организовања у целину и тумачења тих целина.

Понекада се доживљаји које имамо у тренутку када предмети околног света делују на наша чула, означавају као субјективни одраз објективно датих предмета, па се и опажање одређује као субјективно одражавање објективног света путем чула.

Међутим, треба имати на уму да опажање није одражавање у том смислу да представља просту копију предмета, као што би био одраз неког предмета у огледалу.

Опажање и доживљај који имамо као резултат опажања, а који називамо опажајем, заиста зависе, у првом реду, од предмета који делују на наша чула. Ако се ти предмети битно измене, измениће се и наши опажаји о њима.

Али опажаји не зависе само од предмета и особина предмета, него зависе и од могућности наших чула и нашег нервног система да приме и региструју дражи, као и од различитих субјективних фактора, пре свега од нашег искуства и потреба. Опажај је, дакле, субјективна слика предмета који делује на наша чула, али није њихова непосредна и потпуна копија. Зато би тачније дефинисање опажаја било: свест о предметима и њиховим својствима која делују непосредно на наша чула.

Опажаји и осети

Када на наша чула делују предмети околине и ми констатујемо да је оно што запажамо књига или сто, говоримо о опажајима.

Ако, захваљујући чулима, констатујемо постојање само неког својства на предметима око нас, на пример црвену боју неке књиге, или јачину звука који производи аутомобил, говоримо о осетима.

Али, као што нема појединих својстава предмета изван предмета, нема редовно ни осета који би били ван опажаја. Осети се доживљавају редовно у ставу опажаја. Ми можемо да обратимо пажњу на поједино својство предмета, на тон боје или на јачину звука. У том случају ми намерно из целине издајамо један њен део.

Проучавајући психичке процесе ми често тако и чинимо, јер то нам омогућава да потпуније проучавамо процес опажања.

– За разлику од процеса опажања, који је увек праћен знањем о опаженом, осет је чулни утисак.

Осет, осећај или сензација, представљају чист, непосредан чулни утисак.

Доживљај боје без знања о предмету коме припада, звук без знања о његовом извору су примери за појаву која се назива осет или осећај.

У настајању осета суделују три групе процеса:

1. Процеси који се одвијају у чулним пријемницима. Нервни завршеци или рецептори су посредници између спољашње средине и нервне акције. Њихов је задатак трансформација физичко-хемијских дражи у нервне импулсе. Постоји специјализација рецептора за одређене квалитете осета (боју, звук), али и нејасноћа око специјализације рецептора када се ради о неким елементарнијим чулима (чулима која се налазе у кожи, на пример).

2. Процеси који се одвијају у нервним путевима. Раније је постојало уверење да су нервни путеви једноставни преносници података о интезитету и квалитету дражи, али се показало да се током преношења информације из чулних пријемника у кору великог мозга одвија низ сложених процеса који омогућавају одржање будности и пажње, то јест омогућавају свесни доживљај.

3. Процеси који се одвијају у кори великог мозга омогућавају анализу догађаја о којима је спела информација из чула, интеграцију тих информација и повезивање у јединствен доживљај информација које путују из чула и оних које су део ранијег искуства, а покретне су на основу садашњег чулног доживљаја.

Веома је тешко одвајати активност коре великог мозга која је везана само за осете. Прикупљени неуропсихолошки подаци указују да је такозвана примарна пројекциона зона (у коју импулси непосредно стижу из чула нервним путевима), зона у којој се формирају непосредни чулни доживљаји.

Чулни органи који омогућавају јављање осета код човека су активни од рођења, с тим што је праг осетљивости повишен.

Принципи формирања и карактеристике опажања

Опажање је сложен доживљај у коме се истовремено јављају сазнајни, емоционални и мотивациони фактори, оно обухвата избор или селекцију дражи које су потекле од чула, њихово организовање у опажајне целине и тумачење тих целина.

Суштина опажања је осмишљавање утисака који путем чула доспевају из спољашње средине.

До појаве гешталтиста у психологији је преовлађивало схватање да осети претходе опажајима, да доживљавање спољашњег света почиње од бројних неосмишљених осета, а да се тек касније сви неповезани доживљаји, по законима асоцијације, организују у целине.

Основна теза гешталтиста је била да је немогуће схватити структуру неког објекта, полазећи од саставних делова те структуре. Прави пут ка спознаји је сагледавање структуре као целине. Тек после тога је могуће сагледавати делове.

Гешталтисти кажу, да осети, који путују из спољашње средине, бивају непосредно и спонтано организовани у опажајне целине према законима организације дражи у опажање.

Дражи које су просторно и временски блиске, те дражи које су сличне, имају индиције да се удружују у целине.

И дражи које су симетричне, које се налазе на истом правцу (на пример испрекидане линије, распоређене кружно) доживљавају се као целине.

Опажајно поље се дели на фигуру и позадину, објекат који је у центру пажње доживљава се као фигура, а простор у коме се налази објекат доживљава се као позадина.

Опажање облика, простора, покрета у времену разликује се по степену непосредности и по утицају искуства. Најнепосредније се опажају облик и кретање. Опажај простора (посебно дубинске димензије) захтева дуже искуство и додатно закључивање, док је опажај времена уствари суд који се изводи посредно, на основу промена, то јест догађаја у околини посматрача.

„Празно време” (време, које по мерилима посматрача, није испуњено неким важним догађајима), доживљава се као дуго, а време испуњено догађајима као кратко. У сећању на догађаје, јавља се обрнут однос. Празно време се брзо заборавља, док се време испуњено догађајима дуго памти.

Због значајног утицаја искуства на опажање, процес опажања се дуго развија.

Први услов за развој процеса опажања је симболизација искуства, то јест способност осмишљавања доживљаја.

Опажај кретања је најелементарнији и најраније се стабилизује у доживљавању средине, а опажај времена је најсложенији и најкасније се успоставља.

Међутим, одређене констелације дражи често погрешно опажамо. Најчешће грешке у опажању су илузије (грешке у опажању код којих постоји или се лако успоставља свест о погрешном опажању) и халуцинације (код којих постоји снажан доживљај реалности опажања који се опире убеђивању у

грешку опажања и које најчешће прате тешка душевна обољења као што су психозе).

Две важне карактеристике опажаја су: константност и селективност.

– Константност у опажању је тенденција да објекте доживљавамо као непромењене, и ако је низ дражи које потичу од објеката промењен:

1. Величину објекта. Доживљај објекта се не мења, иако се величина слике на мрежњачи мења приликом приближавања или удаљавања објекта. Особу која нам се приближава или удаљава од нас доживљавамо као исту по висини на основу искуства, а не на основу опажања склопа дражи које путују од те особе.

2. Боја предмета. Боју предмета који нам је познат опажамо као непромењену, без обзира да ли је светлост слаба, јака или је предмет накнадно „обојен“ неком другом светлошћу.

3. Облик предмета. Тањир опажамо као округао, иако слика на мрежњачи има облик елипсе, због угла посматрања који доводи до „издуживања“ његовог кружног облика.

4. Тежина предмета. Без обзира на услове под којима подижемо познат предмет (разне углове који дају објективне знакове различите тежине предмета), доживљај његове тежине остаје непромењен.

Појава константности је заснована на искуству. Искуство нам помаже да при процени узмемо у обзир и удаљеност предмета и угао посматрања и промене у боји и светлости. Ова појава олакшава прилагођавање на средину и учење, јер би, у противном, свет око нас опажали као бескрајно разнолик, па не би била могућа класификација доживљеног.

– И селективни карактер (селективност) овог процеса је важна карактеристика опажања. У сваком тренутку на наша чула делује велики број дражи. Ми, међутим, опажамо само део њих.

Пре но што допру до свести, одвија се процес њихове селекције у зависности од значаја који поједине дражи имају на нас. Тај процес, којим се врши избор дражи и којим се усмерава психичка активност за пријем дражи, назива се пажња.

Фактори опажаја

Утврђено је да јасноћа опажаја зависи од три групе фактора. Први се односе на карактеристике дражи, други на физиолошке процесе којима се импулс преноси и обрађује у нервном систему, а трећи на психолошке услове у којима се одвија опажање.

Интензитет и трајање су међу најважнијим карактеристикама дражи, јер од њих у значајној мери зависи јасноћа и потпуност опажања.

Ипак треба имати на уму да између наведених карактеристика дражи и јасности опаженог не постоји линеаран однос. (Ако је звук претерано јак, не чујемо га разговетно).

Ако претпоставимо да су чулни пријемници анатомско-физиолошки исправни, као и нервни путеви и структуре у мозгу у којима се врши анализа и обрада информација, онда међу физиолошке факторе који доводе до ризика у опажању треба убројати умор, дејство алкохола, болест и низ других стања која привремено отежавају функционисање анатомско-физиолошких компоненти опажања.

Међу психолошким факторима који утичу на опажање, посебан значај има искуство. Искуство омогућава особи да на основу малог броја знакова препозна објекат који посматра. Укратко, искуство укључује у опажање и претходно стање свести, чиме се осмишљава опажено. При опажању сложених садржаја, који раније нису били садржани у искуству, долази до активирања интелигенције.

Интелигентније особе успешније користе аналогију, уопштавање и остале мисаоне процесе при осмишљавању непознатог склопа дражи.

Утицај емоција на опажање је двојак. Интензивна емоционалана стања (посебно негативна, попут страха) доводе до деформација у опажању и мотивација значајно утиче на опажање. Пре свега, мотивација делује селективно, то јест опажамо само оне информације за које смо заинтересовани.

Осим тога, жеље и очекивања (као важни аспекти мотивационог процеса) утичу на начин организовања дражи у целини, али и на тумачење опаженог.

5. МКСЈ и ометање оптужених

Да ли је МКСЈ, суд у Хагу, или је Хад (пакао) у Хагу, о томе ће писати историја.

Међутим, нама савременицима овог наводно суда, остаје да гледамо како је могуће да се око кључних питања живота, без проблема, примењују двојструки стандарди.

Остаје нам да видимо како је могуће да се свету натура такав мрак, да не види да се и највећи злочини врше под параваном заштите људских права.

Да схватимо, како је могуће да у рату само једна страна чини злочине и да се питамо колико ће „милосрдних анђела” падати по главама оних који су се дрзнули да се бране.

Теоретичари завере ће рећи да је то сценарио који се одвија већ вековима (по протоколима илумината); други ће рећи да је то неокортексни рат у служби неоимперијализма... трећи ће то тумачити ко зна чиме... а ми, наивни Срби, рећи ћемо да је то случајност; и даћемо им овај елаборат, као добронамеран покушај да се дође до правде.

Да и нама, једном буде суђено ни по бабу, ни по стричевима, већ по правди Бога истинитога!

Са оваквим судом, то неће ићи... Можда онај нови Међународни суд за ратне злочине буде имао више праведности; али свакако не сме личити на Хад (пакао) у Хагу!

Без намере да доказујемо некакве завере, ми ћемо указати на чињенице које ометају одбрану хашких заточеника; а дела тог трибунала ће сведочити о њима самима.

У процесу против др Војислава Шешеља, судија је био Немац. Ми, наивни Срби се само надамо (па зато ово и пишемо), да неки наш потомак, кроз педесетак година, неће морати да суди неком несретнику да би доказао да је у Другом светском рату побеђен Вермахт, а не нацизам и да је и у војсци Вермахта било часних и поштених људи, баш као што је и код савезника било трулих јабука које су, макар због Хирошиме, морале седети поред Ф. Гебелса (правећи му друштво на оптуженичкој клупи).

– Дакле, већ смо рекли да је вербална комуникација заправо сложен и динамичан процес, у коме постоји најмање 7 основних елемената (извор поруке, порука, канал преноса, прималац, фидбек, контекст комуникативног спајања, специфична ситуациона средина и општа околина).

Када је реч о судском процесу, у њему је та комуникација још сложенија.

Узмимо као пример процес комуникације између судије и оптуженог у процесу против др Војислава Шешеља, у ком судија шаље поруку;

– Фактори који одређују извор и примаоца поруке; видимо да имају потпуно различите (потенцијално латентно непријатељске) детерминишуће факторе:

1. Потичу из различитих националности чије је колективно несвесно оптерећено са две велике светске кланице у којима је народ оптуженог увек био жртва, а народ судије, у оба рата, бивао поражен и у војничком смислу обрукан, од слабијег противника.

2. Припадају различитим верским конфесијама, од којих је судијина кроз историју увек агресивно наступала према конфесији оптуженог.

Већ због ове две чињенице може постојати основана сумња да жеље, емоције и перцепција судије неће бити објективни и да ће бити непријатељски према оптуженом.

Није ли то велики терет на тасу на који ће судија стављати евентуалну кривицу оптуженог?!

3. Судија и оптужени не говоре истим језиком, па ће извор поруке бити вештачки; тј. судија ће поруку стављати у вештачки канал преноса, и то преко преводиоца, а преводилац, Хрват (или се користи хрватским језиком, који је намерно „искривљени” српски)!

Без намере да преводиоца омаловажавамо по националној основи, али и он је сада учесник у самој комуникацији; и он ће морати да обавља сложене процесе декодирања судијине поруке и енкодирања исте на језик оптуженог...

Међутим, до сада се преводилац користио дијалектом српског језика којим се служе Хрвати, и чија је морфолошка структура вештачки измењена током последње деценије и неразумљива је оптуженом.

– То нас доводи и до саме поруке; тј. до карактеристика тако преведене поруке:

1. Наиме, имајући у виду особину поруке да њено значење није у њој самој, већ да је добија тек у свести слушаоца (без обзира на њену константност у физичком погледу) и имајући у виду однос преводиоца Хрвата према референту поруке (рату од 1991. до 1995); природно је очекивати да ће тако декодирана порука и накнадно енкодирана имати специфични афективни тон.

2. Поред тога, и сам оптужени ће тако пренету поруку узимати с резервом; а на њу ће реаговати исто тако афективно (о чему ће касније бити више речи).

– Поред тога треба имати у виду и сам контекст комуникативног спајања... тј. сама интеракцију свих елемената у комуникативном акту... и само осећање човека коме се суди, а коме преводи онај који припада народу, против којег је оптужени наводно починио злочин; и то од судије који је припад-

ник народа чији су војници у једном дану побили на хиљаде људи у Шумарицама!

У том контексту треба посматрати специфичност комуникационе средине, услове у којима се комуникација остварује, природу предмета разговора и услове интеракције свих учесника у процесу суђења...

– Све то ће, дакле, оставити много последица на сам акт вербалне комуникације, у смислу погрешног енкодирања и декодирања саме поруке; што ће се одразити на негативан фидбек, дајући искривљену слику оптуженом.

Судијска одора је још једна од иритирајућих компоненти, која ће целом контексту комуникативног спајања давати непријатељски тон.

Наиме, у конкретном случају, судијска одора представља драж која код оптуженог буди асоцијације на униформу свештеника Римокатоличке цркве, која је у његовом колективно несвесном већ доказана као непријатељска страна.

Његов доживљај одоре (као сваки осет уопште) није просто репродуковање црно црвене тканине посебног кроја; већ представља његов субјективни став о њој, као нечем агресорском што ће изазвати и специфичан однос „тј. одговарајућу емотивну реакцију”.

Тејллов то формулише на следећи начин:

„Осећај одражава својства ствари и појава које постоје независно од човека” и додаје „...а осећања изражавају човеков однос према тим појавама...”

Дакле, кроз свој субјективни став о судијским одорама, оптужени ће градити и свој став према својствима самог суда и особинама судија. На основу осећања која о њима има, заузимаће и непријатељски став према самим судијама и службеницима суда.

То може имати три димензије, и то:

1. Према оптуженом: одежа = унијаћење, судије = непријатељи – агресивност оптуженог према судијама.

2. Према јавности: оптужени агресиван = не поштује суд – агресиван према сведоцима – фашиста – зликовац.

3. Према суду: оптужени има агресиван став према сведоцима и суду + крив – пристрасно и непријатељско суђење – неправедна пресуда.

Принцип константности у процесу опажања... је последица тенденције да се у процесу опажања занемари оно небитно.

Гешталтисти су ту тенденцију илустровали низом експеримената, а један од њих је имао следећи ток: ако испитаник посматра црвени крст на картону сиве боје извесно време, запазиће на ивицама црвеног крста накнадну зелену боју, као неки ореол који следи границу црвене и сиве боје. У наредној фази, истраживање показује испитанику исти такав црвени крст на сивој подлози на коме се налази један зарез.

За очекивати би било да ће зелена боја следити зарез на крсту и да ће испитаник у делу који је зарезан видети зелену боју. Међутим, гешталтисти су открили да испитаници опажају крст као неоштећену целину.

Крст је, као безброј пута виђена искуствена целина, виђен неоштећен јер је у опажању дошло до узајамног деловања садашњег опажања и ранијег искуства, при чему је искуство имало примат у доживљавању.

Принцип поља... је један од кључних појмова гештALT теорије.

Појам поља се уствари заснива на основу два принципа мождане организације која настаје као последица деловања спољашњих дражи:

1. Сваки стимулус из спољашњег света има свој функционално идентичан корелат у физиолошким процесима.

2. Сваки од тих неуролошких корелата спољашње стимулације проширује свој утицај на околину и изван своје локализоване тачке (попут таласа који настају када камен бацимо на површину мирне воде). Сложене биострује омогућавају јављање поља у мозгу које настаје као резултат деловања дражи које потичу из једног или више предмета на нервни систем.

Сензорно искуство, по гешталтицима, мора бити свесно. Они на врло сликовит начин описују свесно као „прозор кроз који видимо активност мозга када је побуђен неким стимулусима”.

Келер је вршио посматрања на мајмунима и тако дошао до уверења да животиње (али само оне које стоје највише на еволуционој лествици) до решења проблема долазе увиђањем, у чијој је суштини обједињавање ранијег искуства у квалитативној новој целини. До увиђања долази нагло и праћено је особеним знацима у понашању (емоција задовољства, скуп повезаних и функционалних покрета који се изводе брзо и сл)

Келер ове промене тумачи тако што полази од уверења да се опажајно поље животиње обликује на нов начин, након увиђања начина на који је могуће решити проблем. У тако опажајно измењеном пољу добијају функционалну важност сви они предмети који омогућавају решење проблема.

К. Кафка је посебно био заинтересован за процес учења и памћења.

Дошао је до сазнања да је учење у ствари кретање ка новим целинама, новим интеграцијама, а не проста сума наученог.

Извео је закључак да трагови ранијег доживљавања јединке морају бити локализовани у другим зонама мозга од оних у којима се одвија процес опажања и да та два места морају бити на неки начин повезана.

Овај принцип целовитости поља, проширен је и на личност и на целину.

Кафка је сматрао да је понашање под утицајем поља, које чине селф и средина. Када се јави тензија између та два аспекта поља, повећава се свесност о неравнотежи која делује као подстицај активности, како би систем поново био у равнотежи.

Теорија поља Курта Левина

Иако је Левин свој теоријски систем развио независно од берлинске школе гештALT психологије (пре него што се упознао са М. Вертхајмом и Келером), по основним идејама најближи је овој теоријској оријентацији.

Левин је посматрао личност као поље или систем који садржи више или мање издвојене субсистеме, који имају способност узајамног деловања и комбинавања.

Тако, нпр. један субсистем је пријатељство које успостављамо са извесном особом, други професионална активност, а трећи интересовање за уметност или спорт.

Према формули коју је дао:

П=ф (Л, С) понашање (П) је функција личности (Л) и средине (С). У том систему личност и средина представљају животни простор, а од узајамног односа сила у том животном простору зависи како ће се човек понашати. Према томе, личност и њена околина нису независне величине, већ узајамно зависни фактори.

Однос човека и средине, Левин види тако што личност представља одвојено од осталог света, али да је укључена у ширу област. При томе наводи да су личност и средина узајамно блиско повезани, али да имају своју аутономију.

У Левиновом схватању психолошке околине испољава се уверење да се спољни свет не одражава непосредно у нама, већ видно измењен у зависности од наших потреба, уверења, ставова и других унутрашњих својстава, а да се према реалности односимо сагласно нашем доживљају те реалности.

Левин сматра, да истраживач мора схватити не само особености неке личности којој намерава да помогне, већ и особености групе којој та особа припада, а по потреби и шире социјалне услове, као и ризичне услове живота.

Левинове основне поставке теорије поља у психологији су:

1. Понашање је резултат укупности узајамно постојећих чинилаца у личности и средини.

2. Те, истовремено постојеће чињенице имају карактер „динамичког поља”, тако да стање у било ком делу поља зависи од поља у целини.

Према теорији поља, понашање не зависи ни од прошлости ни од будућности, већ од ситуација околности које делују у пољу у садашњем тренутку.

Его је трећа одредница личности.

Док је ид руковођен принципом пријатности, суперего принципом савршенства, его је руковођен принципом реалности.

Функција ега, каже Фројд, је да задовољи жеље потекле из ида, али уз поштовање реалности захтева који потичу из суперега.

Најчешћи компромис до кога долази у таквој ситуацији је одлагање задовољења потребе, док се не стекну потребни услови у реалности, који омогућавају да се потреба задовољи без негативних реакција свести.

Са развојем личности у целини развија се и его.

У раду из 1933, Фројд пореди его и ид, са јахачем и коњем. Коњ, каже Фројд, поседује енергију, а јахач одређује циљеве којима треба тежити. Али, на жалост, каже Фројд, честа је слика да јахач иде за циљем који је одабрао коњ. Укратко, основна својства ега су та, да остварује своје функције тзв. секундарне процесе (опажање, памћење, мишљење).

– Развој личности... по психоанализи, представља веома сложен скуп процеса и веома тешко га је представити. Суштина развоја личности је у развоју либида.

У најранијем периоду цело тело је извор задовољства, међутим врло брзо долази до померања, па су уста извор задовољства изразитији од других делова тела (због храњења, којим се задовољавају најважније основне потребе у првој години живота).

У другој години успостављају се хигијенске навике па се задовољство са предела уста (орална фаза) помера на анус (анална фаза).

Ова фаза траје током треће године, када долази до померања ерогене зоне на гениталије (фалитна фаза). Ова развојна фаза се стабилизује око четврте до пете године.

Биолошка диференцијација међу половима појачава психолошку диференцијацију.

Кастрациона анксиозност, Едип комплекс код дечака и Електра комплекс код девојчица су изрази којима се описују озбиљни развојни проблеми до којих долази ако се основне потребе у одређеној фази не задовоље, конфликти који су за њу типични не разреше, а начин понашања типичан за једну фазу пренесе у наредну (фиксација фазе).

На пример кастрациона анксиозност (кастрациони комплекс) је страх код дечака у узрасту од пет година да ће изгубити полни орган, као и страх узнемирене девојчице што нема полни орган сличан као код дечака.

Овај страх се, развојно, спонтано превазилази кроз боље разумевање улоге пола и односа међу половима.

Међутим, ако из било ког разлога овај страх не нестане и продужи се у одрасло доба, може да буде извор отпора, па и страха од супротног пола. Психоаналитичари објашњавају појаву импотенције и фригидности као последицу неразрешеног кастрационог комплекса.

Едипов комплекс је један од најважнијих појмова у психоанализи. Наиме, Фројд је у Софокловој драми „Краљ Едип” нашао мотив за који је веровао да описује универзалне тенденције развоја.

(Укратко, када се Едип родио, пророк је предсказао да ће убити оца и оженити се мајком. Његов отац, краљ Лир, заплашен, наређује да дете однесе у шуму да га убију звери, међутим, дете проналазе пастири и оно одраста. Касније, у једном сукобу убија краља, не знајући да му је то отац, па потом одлази у свет.

На уласку у Тебу, наилази на Свингу, одгонета њену загонетку, Свинга умире, а захвални грађани га жене краљицом, која је, он то није знао, била његова мајка.

Са њом је имао и двоје деце, а када је сазнао шта је урадио, у знак кајања, одузео је сопствени вид)

Фројд је изложио теорију по којој се изражена наклоност детета мушког пола према мајци и начин разрешења овог односа током каснијег развоја, јавља као кључ у развоју личности у одраслом добу.

Отац се у односу на мушко дете јавља као двострука опасност, он је његов најопаснији такмац у придобијању мајчине наклоности, али и као особа која кажњава за непослушност.

Да би ублажио страх од оца, дечак се са њиме идентификује и током каснијег развоја, усмерава либидо ка другим особама женског пола.

Појам едипални карактер обележава карактерну структуру у којој доминира претерана пасивност и везаност за мајку, као и неспособност за успостављање трајних веза са супротним полом. Када се веза и успостави, доминантна везаност за мајку и даље остаје.

Електра комплекс је сличан однос детета према родитељу, само у овом случају, девојчице према оцу.

Фројд га је описао користећи мотиве из друге Софоклоове драме („Електра”) као изражену наклоност девојчице према оцу (са извесним несвесним родоскврним елементима) и антагонизам према мајци. (У поменутој драми, Електра се свети мајци због учешћа у завери против оца кога је волела)

Развојни феномен који је блиско повезан са фиксацијом је регресија. Суштина регресије је у томе да се дете (а и одрасла, незрела особа) враћа на већ превазиђене облике понашања, који су везани са већом пријатношћу, пошто у новој ситуацији особа није у стању да задовољи основне потребе.

Опис ових развојних фаза, фиксације у развоју и регресије која прати фиксацију је од посебног значаја за разумевање психоаналитичке теорије развоја карактера.

Посебно је значајно да, према психоанализи, нормалан ток у људском развоју произлази из оптималног степена фрустрације. Ако има премало или превише фрустрације, долази до фиксације у развоју.

– Психотерапија.... је проистекла из психоанализе која се развијала и мењала доста дуго.

Психоанализа се, дакле, може одредити на три начина:

– методом психотерапије,

– методом, тј. приступом психолошким појавама уопште (својеврстан приступ несвесном),

– теоријом личности (теорија психичког живота у целини).

За методу психотерапије важно је следеће:

– Субјект мора бити довољно интелигентан, мотивисан и комуникативан (да зна да изрази оно што осећа).

– Аналитичар може да буде само онај који има едукацију из психоанализе, али и сам мора бити подвргнут психоанализи како би спознао своју подсвест и тако јој онемогућио да утиче на процес анализе.

– Током психоанализе, аналитичар слуша пацијента, уздржава се од критике, од судова, не даје савете, једноставније речено, аналитичар својим поступцима не спутава испитаника у његовом излагању.

– Аналитичар тумачи све што испитаник каже, али своје тумачење износи у право време.

– Циљ психотерапије је да све што је несвесно изађе на површину и да продре у свест.

Током психотерапије, могућа је појава отпора (отплеј). То је, у ствари, све оно што изнутра, на различите начине спречава пацијента да слободно и непосредно испољи властито потиснуто несвесно и што се опире његовом излечењу. Отпор не дозвољава да на површину свести испливају потиснуте жеље, афекти, комплекси и мисли, а с друге стране, он изопаचाва, деформише исти тај материјал када покуша да се у виду изданка пробије до понашања или до прага свести.

Ове манифестације су веома бројне у психотерапији, али и доста разноврсне:

– недолажење на сеансу,

– заборављање термина,

- одбијање да се асоцира (ништа ми не пада на памет),
- мржња према аналитичару,
- непризнавање сопствених несвесних тежњи,
- отпор да се препозна отпор.

Укратко, болесник свесно жели да оздрави али несвесно се заправо томе на све начине опире, вршећи опструкцију психотерапије.

Посебно се отпор може појачати када лечење нагло крене на боље. Тада се често изнова јаве већ ишчезли симптоми и обнове током терапије превазиђени конфликти.

Исте оне снаге које су довеле до потискивања, сада се током терапије опиру раду аналитичара који настоји да доспе до њих и да их преведе у свесно.

Интензитет отпора је одличан показатељ „осетљивих” места, како се аналитичар својим тумачењем више приближава неком потиснутом и патогеном материјалу, давно заборављеном сећању или неуротичком конфликту, тако отпор више расте, „при обради је најјачи, а онда опет слаби”.

– Јунгов допринос психологији личности

(важније теоријске поставке Јунгове комплексне психологије)

У расправи о структури личности, Јунг указује да се „психа” (како он назива личност) састоји од неколико диференцираних система, који имају релативну аутономију, али и делују један на други. Према Јунгу, најважнији подсистем личности су: ја, лично несвесно и његови комплекси, колективно несвесно и његови архетипови, персона, анима, анимус и сенка.

Да би се разумела структура личности неопходно је разликовати два основна става, сматра Јунг, и то интроверзију и екстроверзију и четири функције (мишљење, осећање, осетљивост и интуиција).

Јунг је био заинтересован да нађе физиолошку основу психичких процеса које испитује психоанализа. Он је сматрао да неправилно прилагођавање животним захтевима води до биохемијских поремећаја током којих се продукују токсини, који неповољно делују на централни нервни систем. Јунг је био веома склон да ментална стања исказује поларитетима. Након поставки о основном поларитету интравертног и екстравертног става формулисана је теорија о поларитету суштински мушког и суштински женског дела личности (анимус и анима). Тај поларитет је претежно на нивоу споља видљивог и свесног понашања. У суштини, мушкарац несвесно тежи испољавању женских карактеристика, а жена мушких.

– И Јунгово схватање о структури несвесног представља одступање од класичног психоаналитичког схватања.

По Јунгу, у несвесном се налазе три групе менталних садржаја:

– У прву групу спадају садржаји који су некада били у свесном, али су изгубили интензитет (због тога што су ти садржаји постали мање важни за нас долази до смањеног интересовања и до уступања места другим садржајима који су у том тренутку интересантнији и важнији).

– У другу групу спадају ранији садржаји свести који су због сукоба са моралним нормама доспели у несвесно, тј. који су били потиснути.

– У трећу групу спадају садржаји који су путем сублиманалне перцепције доспели у несвесно, а да раније нису били у свесном.

Тако, док за Фројда либидо представља синоним за полни нагон, за Јунга то је једноставно душевна енергија.

Динамички процеси у либиду су збивања унутар затвореног система, у коме је енергија покретана механизмом саморегулације.

Промене либида произлазе из разних типова супротности (природе и културе, нагона и духа, свесног и несвесног).

Јунг је указао и на својство психе да се рашчлањава у делове. Поједини делови се могу до те мере одвојити од целине да добију аутономију (нпр. шизофрени распад личности, хистерична удвајања личности, па чак и комплекси нормалних људи).

Већина психијатара сматра да су комплекси својствени особама оболелим од неуроза, за Јунга, међутим, комплекси су нормалне животне појаве, које су саставни део структуре несвесне психе.

За разумевање разлика у значењу појма „комплекс” у психоанализи и аналитичкој психологији, треба имати на уму да се у психоанализи под комплексима подразумевају системи емоционално обојених идеја које су биле потиснуте и које, делујући из несвесног, изазивају болесне облике понашања.

– Јунгова теорија индивидуације

Паралелно са својством да се рашчлањава (цепа у делове), психа има својство да тежи ка целини и јединству.

Принцип којим се остварују интегративне тенденције назива се индивидуациони принцип. Индивидуација је процес током кога човек постаје појединачно биће.

Личност која то оствари, постигла је сопственост, каже Јунг, и додаје да постићи сопственост значи ослободити се власти несвесног са једне, и лажних омота персоне са друге стране.

Персона је, по Јунгу, одсечак колективне психе, тј. одсечак искуства које су наши преци стицали генерацијама, а које доживљавамо као део власти те личности, пошто нисмо свесни чињенице да смо то колективно искуство стекли наслеђем, и да не припада само нама као појединцима.

Могући део укупне структуре личности чини и сенка. Сетка је „негативни” део личности, збир скривених неприхватљивих својстава личности, недовољно развијених функција и садржаја индивидуално несвесног. Сетка је дакле мање вредан, инфериорни део личности.

Због отпора у личности који скупу својстава из ове групе отежавају испољавање, па тиме и контакт са реалношћу, овај део личности није довољно диференциран.

– Са развојем детета број утицаја се шири, од вршњака и учитеља, па све до утицаја средстава масовних комуникација и вредносног система средине.

Средина, по себи, може да буде веома социјално-културно развијена, али је могуће да се између појединаца и те средине развије однос нетрпељивости, што може имати за последицу застој у развоју појединца у развијеној и у принципу стимулативној средини за друге припаднике.

Виготски је у свом делу: „Развој виших психичких функција”, поставио следеће ставове:

Више менталне функције су социјалног порекла. Социјални чиниоци који се испољавају као заједничке практичне активности, социјални односи, знакови система и комуникација су саставни део виших менталних функција.

Најбитнија својства појединца као што су унутрашњи говор (тј. мишљење), сложена осећања, осећање идентитета, способност самосазнања и сл. настају само ако постоји размена унутар људске групе.

Друштвени живот је значајно унапредио и памћење и друге сазнајне функције а не само мишљење. Човек је тако, овладавањем својим памћењем створио знакове (речи) помоћу којих је усмеравао памћење.

Основне карактеристике односа човека и света, по Виготском, своде се на следеће:

1. Човек, стварајући помоћна средства за своје понашање, самим тим мења основни тип психолошког прилагођавања. Од директне реакције на драж, понашање човека, захваљујући коришћењу знакова, постаје посредовано.

2. Помоћу знакова човек почиње да овладава својим вишим менталним функцијама. Човек, помоћу говора овладава мишљењем.

У развоју говора, код детета, најбоље се може пратити трансформација односа са другим унутрашњим психичким функцијама. Те фазе теку на следећи начин:

1. Најпре, реч мора имати значење, тј. мора постојати однос између речи и онога што она означава.

Без значења није могућ даљи развој говора, јер је значење једног скупа речи неопходан услов да се схвати нова реч која није била у искуству.

2. Та објективна веза између речи и ствари, која је успостављена придавањем значаја речи, треба да буде смисаоно употребљена од стране одраслог током општења са дететом.

3. Тек тада реч постаје осмишљена и за само дете.

Према овој концепцији, значење речи најпре објективно постоји само за друге, а тек затим и за само дете.

– Дефиниције личности

Личност можемо одредити као карактеристичан општи начин понашања за поједину особу.

Потпуније одређење личности можемо дефинисати као јединствену организацију особина која се формира узајамним деловањем јединке и средине и одређује општи, за појединца карактеристичан начин понашања.

Много аутора је полемисало о личности, али је само Фројд дао детаљну разраду модела целовите личности, али ни он није до краја јасно рекао шта је то личност.

Олпорт је, у својој књизи о личности анализирао до тада прикупљене одреднице личности (било их је 48).

Сви ти аутори су на неки начин у праву, јер и није могуће та разнолика одређења свести на заједнички именоватељ.

Олпорт је рецимо, своју недоумицу изразио на следећи начин: „Индивидуа, ма шта она још друго била, јесте једна унутрашња, доследна и јединствена организација телесних и менталних процеса”.

Моменти на које треба обратити пажњу при проучавању личности су:

1. Особине личности, а првенствено релативно опште и релативно трајне особине личности.

2. Треба нагласити да ове особине чине организацију или систем и да личност не чини једноставно збир ма којих особина, него њихова међусобна повезаност и зависност.

3. Треба прихватити да ове особине чине једну јединствену организацију или структуру, да су другачије у извесној мери и на другачији начин повезане код сваког појединца и да је сваки појединац особено јединство особина и да се свака личност у извесној мери разликује од сваке друге.

4. Треба заступати схватање да се особине које чине личност формирају у току живота појединца, да личност није дата рођењем, него да се развија зависно од средине, пре свега од социјалних услова који делују на наслеђем дате органске основе.

5. Прихватамо да формирана организација особина утиче на поступке и доживљаје појединца, да се у њима огледа и да понашање појединца не зависи само од ситуације у којој се налази него и од његове личности и од за њега карактеристичних особина.

Постоје и многа друга одређења појма личности, а то зависи од тога како се објашњавају основни проблеми психологије личности.

Дефиниције личности по правилу истичу, иако у различитим формулацијама, уопштене начине понашања и диспозиције за њих као моменте на које треба обратити пажњу приказујући личност.

Готово све дефиниције наглашавају да личност није нешто што би постојало мимо психичких процеса и особина човека, неки посебан део психичког живота, него управо за појединца карактеристичан општи начин понашања.

– Црте личности

При проучавању и приказивању личности, психолози се користе утврђивањем и навођењем оних општих особина које називамо цртама личности. Дакле, цртама личности можемо описати једну особу, а можемо је употребити за опис индивидуалних разлика међу људима. Када описујемо једну особу, ми користимо оне термине који нам омогућавају да укажемо на најчешће начине њеног реаговања, тј. ту доследност у понашању можемо објаснити постојањем црта или релативно трајних и релативно општих особина личности.

Приликом коришћења термина којима се описује нека особа полази се од претпоставке да коришћени термин обухвата варијације међу људима у распону од најмањег до највећег.

Стога се често уз ознаке квалитета (интелигентан, агресиван, храбар, поштен и сл) додаје и ознака интензитета (просечно интелигентан, умерено агресиван и сл). Имајући то у виду, поборници теорије црта сматрају да су црте реалитети у личности.

По Олпорту, то су неуропсихичке структуре, тј. стабилизирани тргови у нервном систему настали понављањем сличних реакција у сличним ситуацијама.

Већина психолога који користе појам „црте” за описивање личности (Олпорт, Кател, Ајзенк) сматра да су црте основ структуре и динамике личности.

Црте не само што обезбеђују доследност у понашању, него и подстичу личност на одређену активност.

Црте личности могу бити више или мање уопштене или генерализоване (под тим се подразумева обим активности, у коме се поједина особина огледа).

Неке се особине манифестују готово у свим особинама појединаца, друге само у ограниченом броју поступака, нпр. нервозност, самоконтрола, манифестују се готово у свим поступцима појединаца који те особине поседују. Особина истрајности, међутим, огледаће се и код оног појединца који је поседује само онда када буде постојала потреба да он продужи неки посао упркос непријатности коју му причињава.

– Црте личности могу бити више или мање универзалне, зато што постоје одређене опште људске потребе и карактеристике, јер сви људи морају решавати одређени број сличних проблема, јер за све људе, или бар припаднике одређене заједнице, постоје слични услови у којима остварују постављене циљеве.

Кад говоримо да су црте личности мање или више универзалне, мислимо на то да се могу наћи код великог броја појединаца. Потпуно универзалне биле би оне које би било могуће наћи код свих људи, нпр. различите телесне особине, висина или тежина, рецимо.

Црте личности могу бити развијене у већем или мањем степену, зато о њима можемо говорити као о димензијама личности. (О њима се говори као о величинама којима на одређени начин можемо мерити личност)

Сваки језик садржи неколико хиљада термина, којима се означавају уопштене особине личности, којима је могуће упоређивати појединце међусобно.

Лењ, марљив, упоран, себичан, нагао, осетљив и сл. – неки су од примера таквих термина којима означавамо црте личности. Овај велики број термина, психолози покушавају да среде пре свега на два начина:

1. Свођењем на ограничен број основних особина.... од којих зависе и са којима су повезане многе друге особине, и начине понашања.

2. Груписањем у неколико категорија или врста црта.... а према томе на које се облике понашања људи односе.

(нпр. можемо разликовати: црте темперамента, карактера и способности)

– **Факторска анализа црта личности**

Свака наука настоји да појмови које користи буду што природнији и економичнији. Овакве тежње су присутне и у психологији личности, па је то покушано путем факторске анализе.

Факторска анализа је посебан рачунски поступак који омогућава израчунавање корелације (степен повезаности) између великог броја података. Помоћу ње је могуће свести велики број црта личности на мањи број међусобно невезаних фактора или примарних особина или црта, како их неки аутори називају.

Полазећи од листе придева којима се означавају опште особине личности, Кател Р. је покушао да особине које се означавају тим бројним називима, сведе на најмањи број.

Он прво, на основу логичке анализе успева да их сведе на 171 различиту особину. Користећи факторску анализу (израчунавајући корелацију сваке особине са сваком другом) добија прво 35 скупова (гроздова) особина.

То су, по Кателу, површинске или секундарне особине, па на основу њих, код већег броја испитаника врши факторску анализу и добија 12 фактора које сматра основним или изворним цртама личности. Кател касније коригује и допуњује број фактора и добија од 16 до 21. За њихово утврђивање, Кател конструира посебан инструмент („Упитник за утврђивање 16 фактора личности). Ових 16 фактора долази до изражаја у следећим особинама:

1. фактор А
  - Отворен (срдачан, спокојан)
  - Резервисан (повучен, критичан)
2. фактор Б
  - Више интелигентан (способан за апстрактно мишљење)
  - Мање интелигентан (мање способан за апстрактно мишљење)
3. фактор Ц
  - Емоционално стабилан (прихвата реалност, хладнокрван, већа снага ега)
  - Подложен осећањима (мање емоционално стабилан, лако се узбуђује, слабија снага ега)
4. фактор Е
  - Самосвестан (агресиван, независтан, упоран, доминантан)
  - Покоран (благ, сублимисан)
5. фактор Ф
  - Безбрижан (лакомислен, весело, склон заносу)
  - Трезвен (разборит, озбиљан, ћутљив)
6. фактор Г
  - Савестан (постојан, поштује прописе, јачи супер его)
  - Мање савестан (сам себи закон, прелази преко обавеза, слабији супер его)
7. фактор Х
  - Предузимљив (без инхибиција, спонтан)
  - Плашљив (суздржан, скупен)
8. фактор И
  - Нежан (зависан, тражи заштиту, осетљив)
  - Груб (ослања се на себе, реалистичан)
9. фактор Л
  - Сумњичав (тврдокоран, тешко га је преварити)
  - Поверљив (прилагодљив, све лако прихвата)
10. фактор М
  - Имагинативан (без смисла за практично, боем)
  - Практичан (брижан, конвенционалан, зависан од спољне реалности)
11. фактор Н

- Прорачунат (вешт, речит и продоран)
  - Искрен (простодушан, сентименталан)
  - 12. фактор О
  - Забринут (узнемирен, брижан, склон осећању кривице)
  - Спокојан (сигуран, самопоуздан, миран)
  - 13. фактор Q1
  - Склон експериментисању (критичан, либералан, радикалан)
  - Конзервативан (поштује утврђене идеје)
  - 14. фактор Q2
  - Довољан сам себи (склон да сам одлучује, домишљат, самосталан)
  - Зависан од групе (ослоњен на друге, слуша друге)
  - 15. фактор Q3
  - Контролише се (самодисциплинован, јака контрола)
  - Ослоњен на случај (не води рачуна о форми, неуредан, следи своје прохтеве)
  - 16. фактор Q
  - Напрегнут (напет, раздражљив, висока тензија)
  - Релаксиран (миран, тром, нефрустриран, ниска тензија)
- Ових 16 фактора или основних особина може бити развијено у различитом степену, од једне крајности до друге. Због тога се о њима може говорити као о димензијама личности.
- Ако наведене факторе подвргнемо даљој факторској анализи, добићемо (како каже Кател) шест фактора другог реда.
- Међу њима су најважнија два, који се могу означити као екстравертност и анксиозност, синдромне особине које наводи Ајзенк као основне димензије личности.
- Познајући факторе личности, можемо приказати личност у целини и можемо рећи шта је за поједину личност најважније.
- Међутим, ако желимо да личност прикажемо потпуније, или да посебно осветлимо неку одређену страну појединца, можемо посебно испитивати и приказивати особине темперамента, посебно начине прилагођавања (нарочито личне проблеме карактеристичне за поједину особу).

1. Ставови

1. 1. Појам и структура става

Личност се најчешће приказује користећи појам црта; међутим, када желимо да утврдимо и покажемо однос неког дела становништва или неког појединца према различитим друштвеним питањима, психолози то чине тако што утврђују какве ставове има према тим питањима.

Ставови би, дакле, најједноставније могли да одредимо као спремност да се, било позитивно, било негативно, реагује на одређене објекте или појаве.

(нпр. за оног ко је за престанак рата, кажемо да има позитиван став према рату, а за оног ко је за рат, кажемо да има негативан став према рату)

Управо по томе што увек означавају да ли смо за или против нечега, ставови се и разликују од црта личности, које обично показују начин како се неко понаша. Од црта се ставови разликују по томе што су мање општи и што се јављају у вези са мањим бројем ситуација него што се јављају црте.

Уопште, да би се боље упознала природа става, треба разумети и неке његове суштинске карактеристике и то:

1. Ставови представљају диспозиције; што заправо значи да имају своју физиолошко нервну основу и да до изражаја долазе тада када се те физиолошке основе активирају (а тако је када човек дође у додир са појавама према којима има став).

2. Ставови су стечене диспозиције и формирају се на основу искуства у току живота.

На пример, људи се не рађају ни као социјалисти, ни као демократе; нити се рађају као расисти или као антирасисти. Они то постају тако што се код њих формирају одређени ставови.

Према томе, ставови су у већој или у мањој мери и покретачка снага и мотиви који изазивају поступке. Коначно, ставови су заправо она нит која повезује три основне менталне функције (сознајну, емоционалну и вољу), те све три долазе до изражаја у ставу.

(нпр. негативан став према расној дискриминацији укључује одређена сазнања (да има нижих и виших раса) и одређена осећања (као што је осећање незадовољства када уочимо да постоји расна дискриминација), али и одређене тенденције ка акцији (који су заправо ставови према друштвено важним појавама и који су мање-више изражени код више чланова неког друштва).

(Нпр. социјални став би био став према појединим нацијама или о питању појединих религија или другим друштвеним проблемима..)

Дакле, ставови се не разликују само по томе да ли су позитивни или негативни (за или против); јер и позитивни ставови према истој појави, рецимо према потреби за укидањем расне дискриминације, разликују се код различитих људи.

Они се могу разликовати по екстремности, по својој снази, по својој изразитости или отворености, по доследности и по свом когнитивном садржају.

1. 2. Формирање, деловање и мењање ставова

На формирање ставова делују различити фактори, а сви се могу сврстати у три категорије, и то:

1. Групу чине фактори групе којој појединац припада и у оквиру које делују схватања карактеристична за ту групу. Дакле, какве ће ставове појединац да заузме према различитим појавама, зависи пре свега од тога којој групи припада и какви се ставови у њој заступају (ту нарочито важну улогу игра породица, нација или национална култура, као и класна припадност).

2. Категорију фактора чини лично искуство и информације о појавама према којима постоји став. Премда наши ставови зависе од наших потреба, жеља и интереса, и објективно сазнање о појавама има утицаја на то какав ће став неко имати према тим појавама.

Наиме, према теорији когнитивне неусклађености, људи несклад између сазнања осећају као изразиту неугодност и тај несклад на њих делује као мотив који покреће на активност да се несклад отклони.

Иако такво настојање не води увек до овладавања објективно вреднијих чињеница, то се ипак релативно често дешава. Ипак, догађа се много пута да

се нова сазнања (која нису у складу са ставовима и која од раније постоје) потискују из свести и да им се придаје мањи значај, или да се тумаче тако да би се ускладиле са ранијим ставовима. Међутим, то јако ретко успева, па нове чињенице доводе до нових ставова.

3. Категорију фактора чине мотиви и црте личности појединца. Наиме, сасвим је сигурно да потребе појединца и његове могућности да их задовољи, играју важну улогу у формирању ставова (према друштвеном систему у којем добро живи, човек ће вероватно заузети позитиван став; а према друштвеним установама које спречавају задовољење његових потреба и амбиција, вероватно ће имати негативан став).

Што се деловања ставова тиче, треба знати да ставови делују и на човеково опажање, памћење, мишљење, па и на његове поступке.

Наиме, човек показује склоност да ствари опажа и тумачи у складу са својим ставовима; па ће тако неко ко има позитиван став према припадницима неке нације да опажа пре свега оно што је код припадника те нације позитивно и биће спреман да све поступке припадника те нације опажа као добро и вредно.

Другим речима, ставови пре свега утичу на човекове поступке и управо због тога утврђивањем ставова могуће је предвидети и понашање људи.

Са друге стране, мењање ставова (уопштено гледано) је доста тешко, а нарочито тешко када су у питању предрасуде...

Разлога за то има доста, а неки од њих су:

- селективни карактер људског опажања и осећања,
- намерно избегавање да се човек упозна са подацима и чињеницама које су у супротности са његовим ставовима,
- жеља људи да њихови ставови буду у складу са ставовима групе којој припадају,
- коришћење различитих одбрамбених механизма да би умањили вредност података који су у супротности са његовим ставовима,

Међутим, најбитнији узрок што се ставови, а поготово предрасуде, тешко мењају јесте њихов функционални карактер.

Наиме, ставови служе као стандарди који омогућавају да оцењујемо различите и бројне ситуације и појаве. Често служе и за задовољавање разних жеља и мотива (попут мотива за прихваћеношћу од средине или мотива за самопоштовањем).

Коначно и предрасуде често представљају начин испољавања потиснуте и нагомилане агресивности, а много пута и за задовољење друштвено неприхваћених и осуђених импулса и жеља.

Пошто људи често користе различите одбрамбене механизме да би задржали своје ставове и поступке у складу са њима, они не негирају такве информације које их у том смислу угрожавају, али врше тзв. изоловање података, наводећи да то важи само за неке категорије људи или опет појачавају свој позитиван став према конкретном појму.

Иако се ставови тешко мењају, то ипак не значи да их је немогуће променити...

Наиме, промене ставова могуће је изазивати у различитим моментима (у начелу оних истих фактора који и изазивају формирање ставова), као што су прелазак из једне групе у другу групу са другачијим ставовима; или пак промена личне ситуације и обавештења о самим појавама према којима постоји став.

2. Вредност

Појам вредности се у филозофији тумачи као одређени циљ, регулативни принцип, тежње или остварења етичке, сазнајне, или естетско уметничке природе.

Психолошка разматрања вредности често почињу питањем: чему оне служе?

Бреик и Едкок су дошли до следећих претпоставки:

Човек има потребу да живи у предвидивој средини, тако да он као појединац, група којој припада и друштво у коме живи могу да се оријентишу и смисаоно уреде своје активности.

Вредносни судови нам помажу да нешто означимо као добро, на основу чега долазимо до уверења да томе треба тежити. Оно што је оцењено као лоше треба избегавати. Бреик и Едкок кажу, да су ставови заправо основни процеси или системи помоћу којих појединац на основу вредности, уређује своју средину и понашање.

Дакле, закључују они, ако су вредности мера помоћу које уређујемо средину у којој живимо, оне су јасно повезане са човековом потребом за редом и сигурношћу.

У психологији се појмом вредности означавају и диспозиције за одређено понашање и циљеви ка којима нека особа тежи.

Међу дефиницијама вредности, најчешће је навођена она коју је предложио Рокеч: вредност је трајно веровање да је специфичан начин понашања или живљења, друштвено или лично пожељнији у односу на супротни или обрнути начин понашања или живљења.

Разматрајући функције вредности, Рокеч сматра да су две од посебног значаја:

1. Вредности представљају стандарде који руководе нашим понашањем.
2. Вредност је извор мотивације за понашање ка једним циљевима и избегавање других.

Поштовање усвојених стандарда понашања потпомаже наше осећање самопоштовања, тако да је индиректно једна од функција вредности везана и за одржање самопоштовања и са њим повезаног осећања сигурности.

Рокеч наводи и две битне карактеристике вредности, и то:

1. Диспозиције усмерене на остваривање циљева који су пожељни и вредни за човека;
2. Диспозиције које имају централно место у структури личности.

Са друге стране, Олпорт је, полазећи од филозофско антрополошких разматрања, предложио класификацију чији основ чине шире вредносне категорије које су означене појмом вредносне оријентације.

Ова класификација је заснована на схватању да свака јединка поседује неку врсту јединствене филозофије живота (доминантну вредност) која уобичава и структурира целокупну личност.

„Идеални” типови вредности, по овој класификацији, су:

– Теоретски... код особа које припадају овом типу преовлађује интересовање за откривање истине. Настоје да посматрају и да резонују. Главни животни циљ код ових особа је често везан за сређивање и систематизацију знања.

– Економски... код особа које припадају овом типу преовлађује интересовање за оно што је корисно. Усмерене су и посебно мотивисане за стицање материјалних добара. Верују у праксу више но у теорију, у корисно пре но у естетско.

– Естетски... код особа из ове вредносне групе преовлађује интересовање за облик и склад. Верују да је лепота највиша истина и сваки доживљај просуђују према његовој естетској димензији.

– Друштвени... код особа које припадају овом типу преовлађује интерес за људе и љубав према људима. Имају веома развијен интерес за потребе других. Код њих преовлађује емоционална топлина у односима са другим људима и хуманистичка уверења.

– Политички... код особа са овом вредносном оријентацијом преовлађује интересовање за влашћу. Било да је реч о политици или пак о другим делатностима, основни циљ им је утицање на људе и догађаје и постизање контроле над њима.

– Религијски... код особа из ове групе преовлађује интересовање за схватање јединства универзума. Ове особе су заинтересоване за мистичне доживљаје и у свакој појави траже оно што је у њој божанско.

Међутим, Олпорт је навео и бројне недостатке ове класификације.

Пре свега, он каже да ова класификација није довољна да покрије све оно ка чему људи теже, као и да вредности из ове класификације представљају један идеализован избор који описује тежње ограниченог друштвеног слоја, претежно оног образованијег.

Поред Олпортове типологије, популарна је и Морисова скала вредности, која је изведена из типичних начина живљења.

Морис је предложио 13 начина живљења, али је скалу могуће свести на 3 основне вредности и то:

1. Дионизијску... коју карактерише интензивна жеља за пријатношћу и задовољством.

2. Прометејску... у чијој је основи радозналост и тежња да се мења свет и управља њиме.

3. Будистичку... коју карактерише способност за самоконтролу и потискивање жеља.

Укратко, вредности су, по Морису, под утицајем друштвених фактора, а посебно друштвеног положаја и образовања.

3. Агресивност

Агресивност је важан социјални мотив који се манифестује у склоности и задовољству у томе да се нападну други људи, физички или вербално, и у тежњи да се наносе разне врсте штете другима.

Има аутора који сматрају да је агресивност не само један од битних људских мотива, већ и да је урођен мотив. Они то образлажу тврдњом да одувек међу људима постоје сукоби и ратови.

Заступници ове теорије тврде да су ратови у природи људи и да су неизбежни, као и да је веровање у могућност трајног мира илузија.

Многи психолози заступају супротно мишљење, па кажу да агресивност и борбеност у односима више представљају у друштву научен начин задовољавања мотива, него самосталан мотив.

Они указују да примитивни облици беса, који су повезани са агесијом и јављају се на дечијем узрасту, могу бити ненаучени, али су зато намерни агресивни акти социјализоване особе научени.

Клиничко искуство указује да је јављање агесије праћено напетом, а да тензија опада у моменту када агресивни акт буде испољен.

3.1. Извори агресивности

Агресивност је заиста честа карактеристика понашања људи, а бројни су и облици њеног испољавања. Међутим, када је реч о агресивности треба разликовати мотивисану агесију од агресивног реаговања на напад, или на ометање задовољења мотива.

Агресивност се природно јавља као реакција кад нас неко угрози, нападне физички или повреди нашу личност или пак ако омаловажи нашу вредност.

Јавља се често и као последица ометања задовољења различитих мотива и ако према истраживањима, и није редовна последица таквог ометања.

Она се јавља као реакција на ометање задовољења мотива пре свега под одређеним условима. Два таква услова су:

1. Кад оцењујемо да задовољењу наших мотива смета нека друга особа поступајући неправедно и самовољно према нама.

2. Када се агресивним понашањем успева отклонити сметња задовољењу мотива.

Било је доста напора у утврђивању услова под којима долази до развоја агресивности, као и услова који доприносе њеном сузбијању.

Испитивања показују да степен агесије зависи много од васпитања детета и од реаговања средине на испољену агресивност.

Психолози кажу да трпељивост према манифестовању агресивности доводи до њеног развијања. Често се развија на основу подражавања понашања одраслих: нпр. ако отац у свом понашању испољава агресивност, вероватно ће и дете прихватити такав облик понашања као свој.

Испитивања показују да ће се јавити већа агресивност, када особа верује да за агесију неће бити кажњена. Уочено је да ако у средини у којој живи појединац постоји толеранција према агресивним изгредима и да се она благо или никако не кажњава, то вероватно доприноси развијању агресивности.

Бројни су и облици у којима се агесија испољава, па је зато отежан и одговор на питање о природи, тј. о изворима агресивности.

Неоспорно је да је агресивна особа она која намерно повреди другог, вербално или физички. Међутим, агресивна је и она особа која намерава да некога повреди, па због стицаја околности (присуства особе пред којом жели да се прикаже у добром светлу, или које се плаши) одустане од те намере.

Агресивна је и особа која је претерано емоционално раздражљива, па на најмањи повод реагује бесом и ако није имала намеру да некога повреди.

Психијатријска истраживања показују да је и заплашена особа потенцијално веома агресивна (могуће је чак и убиство због прецењене опасности које је изазвао страх).

Једно од питања које се најчешће поставља у расправама о агресивности је питање о нагонској природи агресивности.

Могуће објашњење извора агресивности јесте да у човеку, као и у животињама, постоји један физиолошки механизам чије надраживање доводи, како до субјективне љутње, тако и до физиолошких промена које припремају организам за борбу.

Овај механизам се лако ставља у покрет, а као и остале емоционалне реакције, непроменљив је и у том погледу је инстинктиван. И бол и страх и бес доводе до телесних промена које су сличне код већине људи.

Јављање беса прати убрзани пулс и повећан крвни притисак, појачана циркулација крви и појачана количина глукозе у крви. Бројна су истраживања и клиничко искуство које показују да бес умањује и чулну осетљивост, па су забележени примери да су људи у стању разјарености били у стању да поднесу јако тешке повреде а да не осете бол.

У основи агресије је физиолошки механизам. Према Стору, до агресије не долази због урођености, напротив, она није рефлекс који се гаси кад престане опасност, већ ланац сложених физиолошких промена који једном активирају, траје довољно дуго да одржи тело у борби или некој другој напорној активности.

4. Мишљење и говор

4. 1. Мишљење

Мишљење је облик адаптивног понашања помоћу кога увиђамо односе и везе међу појмовима, а што није дато опажајима и њиховим репродукцијама.

Способности мишљења можемо захвалити што смо у стању да проверавамо и оцењујемо исправност наших опажаја и њихових репродукција, да доносимо судове о појавама и стварима, да откривамо ново што нам је до тада било непознато и што можемо да предвиђамо будућа збивања.

За човека је мишљење карактеристична ментална активност, јер он ретко остаје на ономе што му пружају чулни подаци, па редовно оцењује оно што опажа.

Иначе, то је редовна и веома сложена активност која човеку омогућава да врши широка уопштавања и да ствара сложене и апстрактне појмове.

Полазна чињеница у мисаоном процесу је постојање одређеног задатка. Прва етапа која следи иза постављеног задатка, не своди се на непосредно реаговање на проблем, већ на одлагање реаговања.

Човек се прво оријентише, покушавајући да схвати проблем који треба да решава, анализира компоненте које чини постављени задатак, издваја најбитније делове и међусобно их пореди.

Друга етапа у процесу мишљења је одабирање једног од могућих путева за решавање проблема. Након решења задатка иде поређење добијеног резултата са полазним условима задатка, па ако је резултат повољан, мисаони акт се прекида, а ако је незадовољавајућ, мисаони процес се наставља до задовољавајућег решења или до одустајања од решавања проблема.

Суштина мишљења је у утврђивању односа и веза међу појавама одређења овог процеса:

– мишљење је усмерено оперисање знацима или симболима које омогућује увиђање односа.

– то је детерминисан ток идеја са симболичком садржином, подстакнут проблемом или задатком, а који води ка решењу.

– то је сваки процес или активност која није доминантно опажање, а којом човек разуме неки објекат или аспект ситуације.

Суштина мишљења је у томе да човек покушава да активно открије унутрашњу повезаност међу елементима проблема како би га разрешио или да би сазнао суштину објективних чињеница до којих је дошао једноставнијим менталним функцијама, као што су опажање, учење и памћење.

Дакле, мишљење је симболичка активност.

Сазнања која се откривају мишљењем никада нису непосредно дата. До њих се долази увиђањем.

Мисаона активност је сврсисходна, тј. усмерена је ка циљу који омогућава задовољење неке човекове потребе, па је самим тим и адаптивна активност.

Његов значај посебно долази до изражаја у процесу прилагођавања, када решење проблема (важног за човека) није садржано у ранијем искуству, а не може се до њега доћи ни непосредним опажањем.

Мишљење омогућује анализирање класе појава или предмета, да се одбаце небитне карактеристике јединица класе, да утврди и уопшти битно.

Мишљење омогућава и предвиђа збивња (уопштавањем ранијег искуства и другим сложеним менталним радњама).

У мисаоном процесу се користимо симболима, али и до њих долазимо мишљењем.

Иначе, симболи су стимулуси који се користе као замена или представа за конкретне предмете или појаве. Током мишљења се тако успоставља веза између прошлог учења и садашњег понашања. Наиме, постоји прелаз између решавања проблема као највишег облика учења и једноставних облика учења.

Три су карактеристике битне у процесу мишљења, и то:

1. Оперисање симболима или знацима... важност симбола је заснована на чињеници да они садрже битне карактеристике објеката који чине појмовни скуп. Пошто је у мишљењу најбитније увиђање односа међу објектима или њиховим карактеристикама, без свођења на најмањи могући број битних обележја тих објеката није могуће увиђање односа.

2. Усмереност процеса... Зависно од проблема који се решава и изабраног начина за његово решење, активирају се она мисаона средства (представе, појмови и знања о проблему) која су од значаја за његово решавање. Процес којим се селекују мисаона средства је у основи усмерености мишљења и када се изабере мисаона средства није нужно испитати све релације. У стратегији решења проблема користи се (намерно или ненамерно) пробабилистичка логика, тј. примењују се раније научени принципи на решавање новог проблема и при том се полази од претпоставке да је нека релација вероват-

нији пут за решење проблема од неке друге. Тек ако се он не реши коришћењем највероватнијих претпоставки, испитују се мање вероватне релације.

3. Увиђање односа.... Служи за утврђење идентитета посматране појаве (да нешто јесте или није) и за утврђивање сличности и разлика два објекта или више јединица неке класе, тј. утврђују се узрочно-последични односи.

Најчешћа грешка у увиђању односа је везана за утврђивање узрочно-последичних односа. Наиме, често се две појаве јављају истовремено, а да међу њима нема узрочно-последичне везе.

Дакле, мишљење је усмерено оперисање знацима или симболима помоћу којих се увиђају односи.

4. 2. Врсте мишљења

Мишљење можемо класификовати на неколико начина, а једна од могућих подела је према врсти симбола, корисности продуката и степену реалистичности.

С обзиром на врсту симбола можемо разликовати конкретно насупрот апстрактном мишљењу.

Конкретно мишљење обухвата мисаоне процесе у којима се онај ко решава проблем користи претежно конкретним елементима неке ситуације (опажањима и представама).

Апстрактно мишљење је облик мишљења у коме се елементи којима се решава проблем нису у опажајном пољу, а ни у облику конкретних представа, већ се као основна средства за решење проблема користе симболи.

Међутим, ако за класификацију користимо вредност, или корисност резултата мисаоне делатности, можемо говорити о продуктивном и непродуктивном мишљењу.

Продуктивно мишљење... је оно мишљење када се долази до резултата који имају општи значај за потребе средине у којој човек живи.

Непродуктивно мишљење је термин којим се означава резултат који није од практичног значаја, ни за појединца ни за ширу заједницу.

Према степену реализма, мишљење се дели на реалистично и имагинативно.

Реалистично је мисаони процес којим се решавају стварни животни проблеми, у коме су елементи за решење проблема јасно одређени у времену и простору.

Имагинативно се одвија када се у процес мишљења укључују логика и жеље и када се намерно одступа од реалности.

4. 3. Мишљење и говор

Представе које користимо у процесу мишљења су најчешће говорне представе, и то: или визуелне (као што су представе написаних речи) или аудитивне, или кинестетске.

Проблем о коме размишљамо редовно формулишемо речима, као што су и појмови којима оперишемо при мишљењу и који су најважније средство мишљења, исто тако редовно изражени речима.

Неки чак мишљење своде и на говор, наводећи да је оно заправо унутрашњи, безгласни говор и називају га вербално понашање.

Због повезаности мишљења и говора, многи су истраживачи проучавали процес мишљења, првенствено проучавајући говор. Утицај говора на мишљење показују антрополошка испитивања. Наиме, код народа код којих постоји више речи за означавање неких појава, више ће разлика бити уочено међу тим појавама.

Уска повезаност између мишљења и говора постоји пре свега јер је говор редовни облик мисли, форма у којој се мисао изражава. Неспособност за јасно изражавање указује на то да ни мисао није била јасна, па се развојем јасноће изражавања развија и култура говора, и помаже се у развоју јасноће мисли.

Ипак, ова веза не значи да су мишљење и говор исто и да се мисао може свести на говор. Напротив, они нису исто, а то показује и чињеница да се иста мисао може изразити различитим речима.

Ту су и разлике између саопштеног говора и унутрашњег говора.

Унутрашњи говор је у непотпуним реченицама, он често садржи само неке речи које нам служе као основа за развијање мишљења.

Дакле, говор се посматра као средство комуникације, тј. као сложена форма свесне делатности у којој учествује субјект који формулише вербални исказ са једне и субјект који га опажа са друге стране.

Реч је најчешћи облик у коме се испољава симболизам мишљења. Суштинска карактеристика речи је њено значење, а то је истовремено и говор и мишљење и представља јединицу говорног мишљења.

Да би се споразумели са другима, нужно је да изговорена реч има исто значење за саговорнике; па споразумевање бива општење између раније уочених знакова исказаних речима, али се истовремено током споразумевања развија и значење речи. Тада се речи организују у синтагме (групе речи које зовемо реченица) говором се анализира и уопштава долазни податак са једне и формулишу услови и закључци са друге стране.

Да би се схватило значење целе реченице, први услов декодирања тако сложеног вербалног израза је задржавање свих његових елемената у памћењу. Ако појединачне речи нису разумљиве, цео исказ је неразумљив.

* * *

На тај начин, оптужени ће бити уведен у стање хипертимије које ће уследити након нарушавања ендокриног апарата...

Такво стање ће бити изазвано емотивним реакцијама оптуженог на непријатељске дражи из његове околине (преводи порука суда и судијске реакције на његове вербалне поруке... које ће са временом бити све конфликтније); али и услед властитог поремећаја опажања (до чега ће доћи услед судијских одора и некоректног превода).

Све то ће имати и неповољне утицаје на саму одбрану оптуженог, и то не само због некоректног превода и хипертимије оптуженог, већ и због нарушеног процеса мишљења...

Наиме, само суђење за човека је прилично стресна ситуација; у конкретном случају, оптерећена преводом на хрватском и неприкладним одорама; плус прилив великог броја информација, информативних порука, сигнала из

опште околине (готово арене); плус фактори из унутрашњег хоризонта оптуженовог... На основу свих тих порука, водећи рачуна да је мишљење операционализовано човековом личношћу и индивидуалним вредносним системом (који је дубоко супротстављен судијиним и преводиоцима), оптужени је у сталној опасности од доношења погрешног мисаоног суда, од деформације расуђивања, можда чак и од суманутих реакција...

На тај начин оптуженом ће бити отежано логично повезивање идеја и премиса с циљем утврђивања или порицања неког односа; а његово емотивно стање ће замаглити дијалектичку логику, реалитете и очигледност... Једном речју, мишљење ће бити оптерећено афектима (биће катативно).

Другим речима судски процес има интер и интраперсоналну компоненту акта и процеса комуникације и представља симболички систем који је утемељен на наслеђеним, биолошким и културолошким основама његових учесника.

Према томе то је кружни процес у коме тужилаштво и суд образују поруку у вези са референтом (наводним злочиним), конструишу је и стављају је у канал преноса (али не директно, већ преко преводиоца као посредника) и шаљу је на широко подручје објеката.

Та порука се састоји из три компоненте (визуелног, вербалног и тактилнокинестетског стимулуса које иначе прима и декодира симултано, као целину).

Пошто је процес декодирања и енкодирања поруке одређен наслеђеним, биолошким и културолошким елементима, сасвим је извесно да ће и сама порука претрпети одређене дисторзије, можда чак и у физичком погледу.

Дакле, ако суд није обична политичка фарса, он мора узети у обзир сложеност процеса интра и интерперсоналне комуникације који ће укључивати: селекцију поруке коју треба послати, медијум преноса...

Зато морају узети у обзир различите ставове оптуженог и морају предвидети дисторзије поруке које услед тога могу настати (било на психолошком, било на морфолошком плану); као и интеракцију самих учесника у тој комуникацији код одашиљања, пријема, интерпретације поруке и реакције на њу;

Сходно томе феномен комуникације уопште, па и ове током судског процеса, има три основна правила:

1. Учесници у процесу комуникације употребљавају све сензорне системе, а међу њима постоји хијерархија понашања (тонус пажње није фиксиран само за један стимулус, вербални или визуелни, већ је променљив);

2. Одређени сензорни путеви имају диференцирано комуникативно значење (не само код различитих људи, него и код исте особе у различитим периодима);

3. Природа комуникативне поруке (у ширем смислу) одређује сензорни канал пријема; па ће неразумљив вербални стимулус још више појачати визуелни...

У том контексту, некоректно морфолошко енкодирање од стране преводиоца ће вербални стимулус учинити неразумљивим. Зато ће визуелни стимулус добити већи значај, па ће судијске одоре (због негативне конотаци-

је у свести оптуженог) целој поруци дати негативну, претећу и непријатељску конотацију у свести оптуженог...

Таква порука ће, у зависности од своје динамике и снаге, условљавати и напетост у самом контексту комуникативног спајања; условљавајући емотивне реакције оптуженог...

С временом, таква општа околина ће проузроковати хипертимију оптуженог, отежаће процесе опажања и мишљења и онемогућити одбрану оптуженом!

Због свега тога, понашање оптуженог ће бити нервозно и агресивно, што ће суд (а и јавност) схватати као негативан фидбек на саму поруку. Наиме, судије неће моћи да виде како је оптужени протумачио поруку коју су му послали (они сами, тужилац или сведок); али ће видети његово понашање, које у стварности неће бити одговор на њихову поруку у изворном смислу, већ ће бити условљено претходним некоректностима.

Такав агресиван и негативан став оптуженог ће, током процеса, и код самих судија проузроковати непријатељски став према оптуженом (као логичан и урођен одговор на агресију); па ће цео процес личити на конфликт добра (како светска јавност, наивно, гледа МКСЈ) и зла (како виде Србе данас).

На тај начин, творци МКСЈ типично напредасуде које ће стране у процесу стећи током суђења (или их већ имају); где ће оптуженог присилити (индиректно, преко изгледа судија и превода) на понашање које ће јавност тумачити као интензивне, логично неосноване и изразито негативне ставове према хрватској нацији (и осталим нацијама), и религији...

Циљ хапких манипулатора

Циљ је да, на већ изграђеним предрасудама о Србима, изазову оптуженог да:

1. Одреагује негативно на одређене дражи (пре свега на неку нацију или верску организацију)

2. Да његову реакцију учине што интензивнијом у емоционалном смислу

При томе, рачунају с тим да ће и будуће реаговање светске јавности бити поткрепљено претходним предрасудама... Те да ће тако изградити негативан, вероватно непријатељски однос према српском народу (било да су ставови Срба у вези неког референта, у стварности, позитивни или негативни).

На тај начин ће српске жртве и злочини над Србима бити ниподаштавани, непризнати и заборављени. Једном формиране, те предрасуде ће се упорно одржавати и снажно ће утицати на мишљење и деловање према Србима!

– Три су момента која ће утицати на њихово одржавање, када једном буду формиране:

1. Економска корист... коју предрасуда обећава оним државама које их имају и које ће будућашто користити добра земаља које се експлоатишу у овој ери неоимперијализма.

2. Предрасуде задовољавају људски мотив за престижом... што неоимперијалистима даје могућност да контролишу своје незадовољно становништво („и од горег има горе”).

3. Оне су вентил за пражњење незадовољства и нагомилане агресивности... а пошто агресија често не може да се празни на ономе ко ју је изазвао,

јер то може бити опасно и штетно по појединца, та агресија ће се управити према групи људи који не могу да реагују.

Дакле, циљ хашких манипулатора је заправо рационализација предрасуде о Србима као геноцидном народу; створене деценијским медијским ратом против Срба.

1. Задатак МКСЈ је да оправда оне државе и владе које су подржавале сепаратизам и сецесију.

2. Да прикажу свету како је жртва комунизма бранила комунизам; а да су његови увозници (Словенци и Хрвати) били заточеници комунизма и главни антикомунисти.

Да покажу да су Срби, који су били губитници у Југославији, не само бранили ту исту Југославију, већ да су истовремено (бранећи је), били и главни кривци за њену трагедију.

3. Да покажу светској јавности да су Срби ти који су припремали и започели рат.

4. И коначно, да самим Србима (потомцима оних који су прешли голготу Албаније и преживели пакао Јасеновца) наметну комплекс кривице и инфериорности.

На тај начин хашки манипулатори треба да сакрију улогу великих западних сила у потпиривању ватре грађанског рата у којем је изгорела велика илузија Титове Југославије (те преваре, у којој је систематски разбијано српско национално биће; те опсенарске творевине у којој је черечено српско национално тело).

Паралелно са хашком фабриком фалсификата, Срби опет добијају нове опсенаре...

Уместо интернационалних црва, српско национално биће данас нагризају мондијалистички. Њихов задатак је да учврсте хашке фалсификате, оставивши школу без компаса, привреду у хаосу, а културу и веру у греху и народ српски у жрвњу...

Хашки фалсификати и издајничка влада са једне, а секте и душебрижници за људска права (попут Наташе Кандић и Соње Бисерко) са друге стране, треба да рационализују предрасуде савременог света о Србима.

Они настоје да за неоправдане ставове и поступке неоимперијалистичких моћника исконструишу неки прихватљиви разлог са којим ће правдати предрасуде о Србима.

Суђење ђенералу Ђорђу Ђукићу, пуковнику Веселину Шљиванчанину, господину Милошевићу, др Војиславу Шешељу и осталим Србима, само је покушај оних који су силовали историју, да прибаве много различитих разлога и аргумената за постојање предрасуда које су сами формирали.

На тај начин, рационализованим (али не и рационалним) аргументима, они правдају, и пред собом и пред осталима, своје предрасуде и њима диктирано понашање.

– Мала Србија је само један од залогаја на трпези неоимперијалиста, за које је батина једини аргумент; а лаж једина истина.

Да, за ову тврдњу има много доказа у скорој прошлости, па се на њима нећемо посебно задржавати.

Међутим, као илустрацију ове тврдње, осврнућемо се начас на скорошњу агресију на Ирак!

Ко се данас потреса због тога што се у Енглеској убио (убијен) човек чији је извештај о хемијском оружју у Ираку фалсификован, да би се оправдала агресија у којој је уништена ирачка држава? Нико! Предрасуде имају јак утицај на мишљење и акцију човека; јер су уз њих везане и интензивне емоције; због великог броја личних разлога за одржање предрасуда, оне имају још јаче дејство на мишљење и акције људи.

Професор Смиља Аврамов у књизи „Трилатерала” указује на одређене тајне (или полутајне) организације, које у име великог капитала кроје светску политику...

Тако цитира италијанског теоретичара Антона Грамшија који разобличава заблуду светске јавности да се путем већинског гласања креира политика и да глас свих бирача има исту тежину... . Грамши каже: „Нумерички израз гласова бирача само је инструментална вредност којом се мери дубина убеђивања и ширина прихватања идеја формулисаних од стране једне активне елитистичке мањине, или само неколико појединаца.

Идеје и мисаоне конструкције не рађају се спонтано у духу појединца. Оне имају свој центар формирања, значења и убеђивања, а бројање гласова је само завршна церемонија једног дугог процеса.

Хашки манипулатори стварају предрасуде фалсификујући истину.

– Пресуде хашких судија треба да оправдају „томахавке” и тоне експлозива избаченог на непослушне и оне који се дрзну да се бране...

– Треба да оправдају појам „зона забрањеног лета” који је непознат међународном ратном праву и који омогућава НАТО-у да уништава све до темеља...

– Да оправдају терористичке акције против суверених земаља, које су због ко зна чега, постале мета. И управо ту, предрасуде имају пресудну улогу.

Наиме, пошто су предрасуде негативни и непријатељски однос према групама и нацијама; оне су изузетно друштвено опасне појаве. И то не само зато што отежавају живот оним групама према којима предрасуде постоје; већ су и погодна основа за изазивање будућих спорова и сукоба међу људима.

Према томе, оне се зато и користе као средство за заоштравање односа и изазивање сукоба и ратова.

Дакле, хашки манипулатори фалсификују историју, стварајући предрасуде за неки будући сукоб; коме ће претходити припрема јавног мњења (сатанизовањем противника); након чега ће уследити проглашење зоне забрањеног лета у којој ће НАТО, из даљине, уништити војне потенцијале непријатеља; затим ће почети офанзивна дејства (ако је противник баш жилив), опет из даљине, уз садејство са једном из локалних група (која има улогу жртве); и коначно четврта фаза, реконструкција разорене земље, која је поверена транснационалним компанијама и несметано коришћење природних ресурса.

Све то уз злоупотребу УН; и неки нови трибунал који ће све то опет да фалсификује и да од жртава направи кривце!

– Последње године 20. века указују на то да је дошло до приватизације ратова...

Треба се сетити пада Републике Српске Крајине. Наиме; извесне транснационалне компаније су основале специјалну организацију „Military Pro-

fessional Resource Inc” (МПРИ)а која обучава поједине групе за тајне операције.

Преко тих група САД задовољава своје геостратешке интересе, без употребе своје армије. О тој групи, проф. Аврамов каже: „... У овој организацији запослене су високе војне фигуре, као што су генерал Карл Воно, који је командовао инвазијом на Панаму; генерал Ед Соустер, раније директор Војне обавештајне агенције (ДИА); генерал Фредерик Кроесен, бивши командант америчке армије у Европи...”(стр. 95)

– Према проф. Аврамов, на Балкану је ова група ушла у пројекат вредан 400 милиона долара, чији је циљ био уништење Срба западно од Дрине и Дунава. Да ли је и у којој мери њихов циљ остварен, питање је које захтева свестрана и мултидисциплинарна истраживања. Међутим, аутори овог рада имају скромније амбиције, па ће се задовољити указивањем на феномене који се заташкавају у МКСЈ у Хагу.

МПРИ је обучавала хрватске паравојне формације у периоду најинтензивнијег рата на развалинама СФРЈ.

Наиме, МПРИ је у Хрватској распоредила неколико тимова пензионисаних официра које су предводили генерали Воно, Грифитс и Крозби; а месец дана након њиховог доласка у Хрватску, започиње крвава офанзива против Срба, у којој су српска села спаљена и опљачкана, у којој је побијено неколико хиљада цивила, а око 170.000 је истерано са својих огњишта... (стр. 96)

Шта је геноцид, ако то није „чишћење” Крајине од Срба?

– Нису ли у ратовима од 1991. до 1996. године, УН увучене у отворени рат против свог члана коме су, по Повељи коју су саме донеле, биле дужне да гарантују територијални интегритет?

– Нису ли господа генерали Воно, Грифитс и Крозби; као и хрватски политичари који су их ангажовали, морали бити оптужени за геноцид?

– Нису ли генерали хрватске војске који су спроводили њихове замисли морали бити у Хагу због ратног злочина почињеног у „Олуји”?

Проф. Рајсман, описујући нову улогу ОУН, каже: „Састанци Савета безбедности се одржавају иза затворених врата, без записника, а одлуке су му тајне... Пре одржавања састанка, три водеће западне силе, САД, Велика Британија и Француска врше појединачна консултовања са осталим чланицама савета, вршећи притисак на њих да би придобиле њихов глас” (види књигу „Law and Force in the New Int. Order”)

Резултати „мировних мисија” у режији таквих савета су: касапнице, свакодневни злочини, трговина људима („секс трафикинг”), трговина дрогом... Разарање СФРЈ је директно укључило мировне снаге УН, а каснија агресија против СРЈ од НАТО трупа драстичан је пример злоупотребе мировних снага!

Војне интервенције, санкције и други видови економског рата, широм света стварају хаос и незакоње и нове таласе милитаризације у свету...

Све већи број земаља овладава нуклеарном технологијом, а свет плови ка непрекидном насиљу; и после свега тога, свет има ад хок МКСЈ у Хагу, у коме суде онима који су се дрзнули да се бране!

Какве ли ироније!

Војни буџет САД годишње износи око 300 милијарди долара, а Америка прича о миру!

Америка уцењује СЦГ за економску помоћ уколико не сарађује са МКСЈ у Хагу, а истовремено сама не признаје Међународни суд за ратне злочине који је у оснивању, уцењујући и остале земље да потпишу споразум о неизручивању америчких држављана овом суду.

– Проф. Чавошки је својој књизи дао наслов „Хаг против правде”, а ми додајемо: Хагом против човечности! Јер ако ова међународна институција настави да следи досадашњу политику, свет ће постати место опаког начина живљења.

Поред свих, већ наведених негативних утицаја на хашке оптуженике и чињенице да су под сталним стресом противправног и нелегитимног насилног заточења, и да се морају борити да докажу своју невиност (многи су апсолутно невини), они трпе и огроман притисак манипулација разних (углавном лажних) исказа сведока, притисак Тужилаштва да признају кривицу како би им казна (која је сигурна) била смањена, подстрекивања на лажна сведочења против других оптуженика како би тужиоци могли да исконструишу своје случајеве.

Стресови у затвору (не притвору), као што је забрана комуникације са породицом и пријатељима, или изолација од осталих оптуженика, огроман посао прегледања докумената (и по неколико стотина хиљада страница) и припреме за одбрану, свакако битно утичу на здравствено стање оптуженика, које њихови лекари не дијагностикују и не лече (намерно или не) адекватно. Разни други психолошки утицаји и стресови код оптужених изазивају психосоматске (и ко зна још које) болести, а ако су постојале и пре притварања, оне се погоршавају и доводе и до смртних случајева. Наравно, највећи притисак се врши на Србе (којих и има највише у Хагу), тако да су исходи са смртним последицама најчешћи међу Србима.

Тренутно у Хагу има 46 оптуженика, процентуално према националној припадности, то изгледа овако: 70 одсто Срба, 15 одсто Хрвата, 9 одсто муслимана и 6 одсто Албанаца. Број оболелих и умрлих у Хагу је највећи међу Србима. Последњи је трагично страдао, а указивао је на своје тешко здравствено стање, некадашњи председник Савезне Републике Југославије и Србије, Слободан Милошевић. Живот је изгубило шест српских оптуженика. Листа умирања у Шевенингену је све дужа, број умрлих је процентуално у Шевенингену већи него број погинулих РАФ-ових авијатичара у Другом светском рату, у нападу на Берлин.

На привременој слободи, 18. маја 1996. године, први је преминуо тешко болесни Ђорђе Ђукић из Приједора. Био је члан Главног штаба Војске Републике Српске.

Затворски лекари нису помогли ни Славку Докмановићу, ратном градоначелнику Вуковара, који је патио од тешке депресије. Дигао је руку на себе, у својој ћелији, 28. јуна 1998. године. Интересантно је да су судије само неколико дана пре самоубиства донеле пресуду против њега, која никад није објављена.

Бивши градоначелник Приједора, Милан Ковачевић, умро је у својој ћелији, од излива крви у мозак (тако кажу). Чувари су нашли његово беживотно тело 1. августа 1998. године.

После неизлечиве болести, на ВМА у Београду, умро је начелник Генералштаба Војске Републике Српске, Момир Талић. Са тешким карциномом плућа, судије су га пустиле да се привремено „брани“ са слободе.

Управо када је требало да одговара на питања одбране Милана Мартића, „изненада“ се у својој ћелији обесио Милан Бабић, бивши председник Републике Српске Крајине. Био је и најважнији и најчувенији (и најчуванији) сведок тима Карле дел Понте, а соба у којој је спавао није имала ни видео надзор. Нашли су га 5. марта 2006. године.

Последња вест о смрти хашког оптуженика стигла нам је 11. марта 2006. године. Слободан Милошевић, једини лидер неке државе који је испоручен другој земљи да му се суди, нађен је мртав у својој ћелији. Међутим, ова смрт никако неће проћи „незапажено“ као претходне. Мистерије које се ређају у последње време једна за другом, то и потврђују. Највећа је свакако она у којој се помиње да су у његовој крви, само неколико дана пре него што је умро, пронађене супстанце којих није било у лековима које је узимао.

Слободан Милошевић је ухапшен 28. јуна 2001. године, затим нелегално пребачен у Хаг, где је, у својој ћелији, провео 1.625 дана. Четири године од почетка суђења навршило се 12. фебруара 2006. године. Први пут се изјаснио да није крив 3. јула 2001. године, по оптужници за Косово и Метохију, затим, крајем исте године, за оптужбе за БиХ и Хрватску негира кривицу. Судило му се 471 радни дан, а имао је још пет статусних конференција.

Многи затвореници се жале на тешке болести, али, као и у случају Милошевића, судије немају слуха за апеле адвоката да се њиховим клијентима обезбеде адекватни услови за лечење.

Млађо Радић, који је прошле године осуђен на 20 година затвора, за оброке редовно добија џем – иако је тешки дијабетичар! Или, Милорад Крнојелац, некадашњи управник КПД у Фочи, већ дуже време болује од карцинома (рака), па иако је болест добро узнатрковала, судије му нису дозволиле да се „брани“ са слободе.

Податак да се о свим болесницима, од депресије до карцинома, у Шевенингену „брину“ један лекар опште праксе и једна медицинска сестра, говори сам за себе, иако се троше стотине милиона долара на овај такозвани суд. Дијагнозе и терапије хашким болесницима очигледно постављају судије.

С обзиром на талас смрти иза зидина Шевенингена, намеће се питање – ко је следећи?

Посебну пажњу треба обратити на „најатрактивнијег“ хашког притвореника, и притиске којим је изложен проф. др Војислав Шешел. Према изјавама од стране породице и пријатеља, а и самог Шешелја „председник Српске радикалне странке проф. др Војислав Шешел тешко је оболео у притвору Хашког трибунала. Лидер радикала има великих проблема са астмом и кичмом, а у затвору у Шевенингену не добија адекватну лекарску негу. Војислав Шешел је недавно пребачен у другу затворску зграду, са знатно лошијим условима. Ни раније није боравио у „Хајату“, али сада је стварно лоше. Купатило је удаљено тридесет метара и користи га много затвореника, а најгоре је што је ваздух устајао и не обнавља се свежим кисеоником и препун је неких честица које изазивају гушење и код здравих притвореника. Шешел је

уложио приговор на тешкоће са дисањем због „сумњивог ваздуха” у хелији, па су надлежни организовали „неко испитивање”, али без успеха.

Само да се подсетимо, Шешел је још на статусној конференцији у Хагу, октобра 2003. године рекао да има „нервозу срца” и утисак да га „намерно муче”. Упитан о свом здравственом стању, Шешел је обавестио судију да су му резултати медицинских прегледа којима је тада био подвргнут у реду, али да му је „пукао стомачни мишић и појавила се нервоза срца”. Разлози премештаја су вероватно у томе што неће да подилази МКСЈ и што је више пута одбио сусрет са Карлом дел Понте, односно условио га снимањем и присуством својих правних саветника.

III Закључак

Овим поднеском проф. др Војислав Шешел најављује и обелодањује део материјала којим ће да се брани, односно којим ће да оповргне основ и могућност постојања свих оптужби, а самим тим и да је кривично одговоран за злочине који му се оптужницом стављају на терет и да се Тужилаштво користи недозвољеним деловањем, које је објашњено у овом поднеску, на оптужене и евентуалне сведоке, да би издејствовало осуде.

(Приредили *Слађан Мијаљевић*
и *Никола Антић*)

Проф. др Војислав Шешел

Међународни кривични суд за бившу Југославију

Т у ж и л а ц

против

проф. др Војислава Шешела

Предмет бр. ИТ - 03 - 67 – ПТ

ПРОФ. ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ ОБАВЕШТАВА ТУЖИОЦА ДА НАМЕРАВА ДА ИЗНЕСЕ ПОСЕБНУ ОДБРАНУ У СКЛАДУ СА ПРАВИЛОМ 67 (А) (ii) (б) ПРАВИЛНИКА О ПОСТУПКУ И ДОКАЗИМА У ВИДУ ДОПУНЕ ЕЛАБОРАТА О УЛОЗИ ВАТИКАНА И ПАПЕ ЈОВАНА ПАВЛА ДРУТОГ У ЗЛОЧИНИМА ИЗВРШЕНИМ НА ТЕРИТОРИЈИ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ОД 1991. ГОДИНЕ СА ОСВРТОМ НА САУЧЕСНИЧКИ ДОПРИНОС КАРДИНАЛА РАЦИНГЕРА Поднесак број 152

I. Увод

Проф. др Војислав Шешел, од 24. фебруара 2003. године, налази се у притвору у Притворској јединици у Шевенингену (у даљем тексту: Притворска 958

јединица) по налогу Претресног већа II (у даљем тексту: Претресно веће). Као универзитетски професор права проф. др Војислав Шешел се сам брани и не признаје, нити жели да види и чује за браниоца у приправности Ван дер Спула, кога је наметнуло Претресно веће на захтев тужиоца.

Проф. др Војиславу Шешелу није дозвољено да прима у посету чланове Стручног тима који му помажу у припреми одбране. Право на комуникацију са спољним светом му је сведено само на телефонске разговоре који се прислушкују. Мада је у притвору, сви из структура МКСЈ готово свим средствима, очигледно, нескривено и брутално крше основна права и слободе и отежавају му припрему одбране.

На захтев Тужилаштва проширењем је измењена првобитна оптужница против проф. др Војислава Шешела. На статусној конференцији 31. јануара 2005. године проф. др Војислав Шешел је поводом тога изјавио:

„Дакле, основни концепт моје одбране базираће се на чињеници да је за све ратне злочине, који се лажно мени приписују, главни кривац римокатолички папа Јован Павле Други. Ја ћу на томе заснивати моју одбрану. А ви можете да урадите шта год хоћете, само желим што пре да почне процес. Проширите оптужницу, додајте још хиљаде страна, хиљаде злочина ми припишите, али што пре да почнемо, да видимо који су то ваши аргументи, који су ваши докази, који су ваши сведоци, а да видимо с каквим ја аргументима располажем. То је оно што је у овом случају битно. Дакле, уопште се не супротстављам проширењу оптужнице, само инсистирам да ниједан потез, ни Тужилаштва ни Претресног већа у претпретресној фази не буде срачунат на пролонгирање дана почетка суђења. Јер ја сам овде већ две године и постао сам нестрпљив. Стрпљиво сам чекао две године, е сада сам стрпљење изгубио, сада желим суђење одмах. То је све што сам имао да кажем поводом захтева Тужилаштва за проширење оптужнице, господине Агиус”.

Пре ове (цитиране) изјаве, на истој статусној конференцији, проф. др Војислав Шешел је изнео протест зато што тужилац није доставио своје расположиве доказе и документацију о ратним злочинима које су извршили Вук Драшковић и Зоран Ђинђић (пријатељи Карле дел Понте), јер су се у захтеву за проширење оптужнице против проф. др Војислава Шешела нашли и локалитети где није било добровољаца Српске радикалне странке. То је случај са Бијељином, Невесињем и Коњицем где су деловале паравојне формације Српска гарда Вука Драшковића и гарда Пантери Зорана Ђинђића под командом Ђинђићевог потпредседника Љубише Савића Маузера.

У складу са правилом 67 (А) (i) (б) Правилника о поступку и доказима проф. др Војислав Шешел је обавестио тужиоца да намерава да изнесе своју посебну одбрану која се заснива на основном концепту да је за ратне злочине на територији бивше Југославије од 1991. године главни кривац римокатолички папа Јован Павле Други. Доказни материјал за овај концепт посебне одбране, на који има намеру да се позове, проф. др Војислав Шешел је изнео у „Елаборату о улози Ватикана и папе Јована Павла Другог у злочинима извршеним на територији бивше Југославије од 1991. године”. Тај поднесак је марта 2006. године достављен МКСЈ.

Како је у међувремену Јован Павле Други умро, а на месту папе га је заменио кардинал Рацингер, под именом Бенедикт XVI, иначе скоро 25 година најближи сарадник Јована Павла Другог, сада је настала потреба да се достављени елаборат о Јовану Павлу Другом допуни доказним материјалом о саучесничкој помоћи кардинала Рацингера. Приликом израде елабората кардинал Рацингер није био примарно значајан у кривичноправном смислу и зато се у елаборату само на неколико места износе докази о његовој саучесничкој помоћи.

II. Допуна елабората о улози Ватикана и папе Јована Павла Другог у злочинима извршеним на територији бивше Југославије од 1991. године са освртом на саучеснички допринос кардинала Рацингера

Д 1. У „Гласу Концила” број 47/2001 (сајт: www.glas-koncila.hr) под насловом „Опасности униформизације и глобализације”, објављен је разговор с кардиналом Јозефом Рацингером:

„ГК: Како дефинирати с теолошког стајалишта однос између католицитета, које је само по себи упућено на универзалност, с процесом глобализације?

Кардинал Рацингер: Постоје различите дефиниције глобализације, но опшенито је треба сматрати као апсолутно слободно тржиште гдје коначно најјачи побеђује, а тиме настаје конформизам, једна униформизација свијета која је, по мени, јако опасна. Вјера засигурно тражи јединство и снага је јединства, али тражи неуниформистичко јединство, јединство које је једноставно помирење свега богатства човјечанства с тако различитим културама. Вјера не поништава различитост међу културама него сједињује културе у њиховој различитости с њиховим незамјењивим богатством, у такозваној, како кажу они, симфонији вјере, која претпоставља управо поликромнију, полифонију култура. И то је, чини ми се, од велике важности, пронаћи јединство човјечанства, помирење јединства, једно међусобно разумијевање човјечанства.

То је циљ свих оних који чезну за миром, но, претворити јединство у униформитет јест покушај градње Куле бабилонске. Програм Куле бабилонске јест да сви имају једну богату, јединствену културу, а томе се противи вјера, као што видимо из библијскога свједочанства, која сигурно сједињује управо у богатству израза. Ниједна од култура не може изразити, сама по себи, сву људску реалност. Потребна нам је комплементарност култура које се налазе у заједништву вјере.

Европско јединство на кршћанској идеји

Г К: Пуно се говори о уједињеној Европи. Но, на којим начелима може бити изграђена Европа, праведна за све њезине становнике?

Кардинал Рацингер: Ради се о проблему сличном глобализацији. Након Другог свјетског рата сви смо били, а на становит смо начин то и данас, одушевљени за идеју европског јединства, за крај рата, непријатељстава и смртоносних ривалитета у којима се међусобно уништавају европски народи, уништавају међусобно своју културу и свој идентитет. Жеља за европским јединством рођена је управо након Другог свјетског рата и бескрајних окрут-

ности, невјеројатних разарања. Темелна идеја коју су касније остварили велики државници – све сами увјерени кршћани: Аденауер, Шуман, Де Гаспери – била је заправо кршћанска идеја: поновно пронаћи јединство на темелу заједничких кршћанских коријена и у будућности искључити, на темелу федерацијског сустава, та смртоносна супротстављања.

Дакле, та темелна идеја јединства еуропских народа у једној политичкој, економској и културној заједници, која искључује братоубилачке ратове, не губи на вриједности. Данас, дакле, искрсава проблем које би то биле заједничке духовне саставнице, заједничке вриједности на којима би могло почивати јединство заједнице. Сада се добро види, што некада није био случај, да једна чисто економска заједница не функционира. Ако нема заједничких увјерења, заједничких темела, не може функционирати.

Дакле, вратили смо се на питање темела и ту постоји велики проблем: видимо како је јака тенденција наметања једне неодређене релативистичке идеологије као данашње културе, која се апсолутизира, како сам то већ рекао. Намеће се, нпр., хомосексуалност као једна нормална ствар, приватизација вјере као некакав увјет толеранције... Налазимо се у тренутку у којем снажно доминира једна идеологија релативизма као заједнички темел. Била би то једна велика опасност, једна варијанта глобализације – нестаје оно што је властито и приватизира се оно што је било детерминантно за велику еуропску културу.

Видјели смо како Еуропска повеља не жели уопће толерирати чак ни слово о религиозном темелу јединства. Та једносмјерна толеранција постаје једна велика нетолерантност. Ту морамо доиста бити будни у обрани оних вриједности које су заиста темел на којему се може изградити отворено друштво, стварно толерантно, и с друге стране утемељено на вриједностима које јамче суживот у будућности.

Мада се овој изјави кардинала Рацингера и не може директно приписати значај подстицања, што је предмет овог додатка елабората, она је значајна јер својом садржином и прецизношћу ставова у ствари показује и доказује да је Рацингер идејни творац доктрине која је била одлучујућа за растурање бивше Југославије.

2. У Википедији (слободна енциклопедија) објављен је текст:

„Тринаестог маја је Бенедикт XVI пријевремено отворио поступак за беатификацију својега претходника Јована Павла II, који је слично урадио с Мајком Терезом. Иначе за почетак поступка беатификације мора проћи најмање пет година. Зачетак су посредно убрзали транспаренти и велики усклици народа „Santo subito, santo subito!” талијански (италијански: „Одмах светац, одмах светац!”) на погребној миси Ивана Павла II. Папа Бенедикт XVI, слови за традиционалисту и један је од најпознатијих теолога данашњице. Рацингер се, на пример, 2004. године успротивио уласку муслиманске Турске у Европску унију, називајући то „огромном грешком” и „одлуком против историје”. Кад је реч о цркви у садашњем времену кризе, Рацингер се залаже за приближавање најрадикалнијим католичким покретима, чак и оним струјама које англиканци, лутерани и остали протестанти називају фундаментали-

стима. У односима са православном црквом заговара уједињење, при чему би свака страна задржала своје уређење и хијерархију. Потребу уједињења свих хришћана папа Бенедикт XVI је нагласио већ на свом првом апостолском путовању, у италијанском граду Барију, „да ће његово столовање на трону светог Петра обележити рад на уједињењу хришћанских цркви”. На завршној миси у главном граду покрајине Пуља, гдје се одржавао 24. еухаристички конгрес, папа је најавио конкретне потезе у циљу реконструкције уједињене хришћанске цркве. Папа, иначе, није само поглавар Римокатоличке цркве, већ има и низ других титула, међу којима су и римски бискуп, викар апостола, прелат Италије, отац Запада, надбискуп и митрополит римске провинције и врховни владар Ватикана”.

Овај текст је значајан јер показује стил и манире са којима је започео свој понтификат Бенедикт Шеснаести. Као чувени традиционалиста и познати теолог, он је отворио поступак беатификације свог претходника Јована Павла Другог, мада је сасвим јасно да нису испуњени услови који су прописани и који важе у Римокатоличкој цркви. Наводно је у питању захтев великог броја верника који су били присутни на сахрани, а у ствари Бенедикт Шеснаести наставља оно што је радио Јован Павле Други, да проглашава свеце, и то серијски, по свом нахођењу. Исто као и његов претходник.

Отворио је поступак беатификације у знак захвалности Јовану Павлу Другом, који га је још пре 25 година извукао из Немачке и поставио за најближег сарадника. У знак наводно поштовања претходника, али и потврде свог саучесничког деловања. У историји Римокатоличке цркве било је примера да је папа откопавао свог претходника, мртвومه судио и спаљивао његове кости. Наравно, то није случај са Бенедиктом Шеснаестим, јер и када би помислио нешто лоше о свом претходнику, онда би то личило на самокритику, признање злодела и кајање.

Уосталом, обојица имају заједничку прошлост. Један је радио у хемијској фабрици која је производила отровне гасове за фашистичке логоре, а други је као припадник Хитлерове омладине био у противваздушној одбрани у непосредној близини неког другог фашистичког логора. Били су млади и нису знали где и шта раде, кога подржавају и чију идеологију следе. Обојица су захваљујући студијама теологије након Другог светског рата били спасени одговорности за дела током Другог светског рата, али и тада врбовани за активности разбијања Истока на што већи број малих сателитских држава које би једна за другом падале под милост папе.

Један традиционалиста и онај који је председавао Конгрегацијом за веру, као настављачем римокатоличке инквизиције, па још и познати теолог не би себи могао ни професионално да дозволи заобилажење правила. Наравно, то се односи и на папу, без обзира на његову власт која је неприкосновена у Римокатоличкој цркви, па и на готово урођену незаблудивост и непогрешивост једног папе.

Турска не може у Европску унију, јер би то била велика грешка и нешто супротно историји. Глас се чуо од једног кардинала и наравно, улазак је одложен до даљњег. Дакле, довољно је да се папа успротиви и да Европска уни-

ја мора да послуша, јер власт држава-чланица Европске уније врше политичке странке које су под утицајем Римокатоличке цркве и добро им је познато како се завршава када се неко дрзне да не прихвати савет или не послуша папу.

Из текста се јасно препознаје да Бенедикт Шеснаести наставља тамо где је његов претходник стао. Дакле, екуменизам и уједињење хришћанских цркава је фатаморгана и Бенедикта Шеснаестог исто као и његовог претходника. Може све, само што мора да се призна врховна власт римског папе. У том погледу он показује велико интересовање да посети Србију и Русију, да пољуби грумен земље на неком аеродрому и тако симболично поручи да је и та држава и територија под његовом влашћу.

Бенедикт Шеснаести добро зна у чему је све помагао и саучествовао са Јованом Павлом Другим и на шта је све Јован Павле Други морао да пристане и да нареди само да би се остварио сан Римокатоличке цркве. У знак поштовања за то дело Бенедикт Шеснаести стално има да понавља флоскуле о уједињењу и приближавању сестринских цркава, мада су вековима православни били шизматици. Добро је познато Бенедикту Шеснаестом какав је злочиначки резултат политике коју је креирао и помагао да се реализује од 1990. године на територији бивше Југославије.

Бенедикт Шеснаести као традиционалиста и врсни теолог добро зна која су све злодела учињена недужним људима који нису хтели и нису могли да прихвате наметање римокатолицизма. Подсетимо се најмање 15 милиона побијених Индијанаца у Америци који су морали да буду убијени да би се укоренила римокатоличка вера. Сетимо се свих жртава папиних крстапа током историје и генерално злочина у функцији политике римокатоличких папа.

3. У часопису „Њујоркер” од 6. фебруара 2006. године, објављен је текст Тимоти Рибек (превод Слободан Дивјак) под насловом „Јозеф Рацингер – од Хитлерјугенда до папе Бенедикта XVI”, који гласи:

„Рацингерова посета Ла Камби није привукла већу пажњу. Бискуп Пикан описао је у отвореном писму на свом веб-сајту ову церемонију као „un grand moment d'une emotion inoubliable” (велики тренутак незаборавне емоције). Радио Ватикан, пољски медиј из Рима, кратко је напоменуо да је Рацингер одржао мису на гробљу Ла Камб. У Немачкој је католички лист „Die Tagespost” објавио текст његовог говора. Лист „Berliner Zeitung” објавио је кратко информацију о Рацинговој посети. Једине новине које су посветиле велику пажњу поменутом догађају биле су „National Zeitung”, радикално десничарски недељник који се продаје на киосцима и железничким станицама широм Немачке. У прегледу Рацингових говора тај недељник га је критиковао зато што је Други светски рат означио као праведни рат током обиласка главних манифестација у Нормандији, али му је додељивао изузетне похвале кад год је, као на гробљу Ла Камб, говорио о националсоцијалистичком режиму, осуде усмеравао према тадашњем вођству, а никад према немачком народу.

Када је Јозеф Рацингер постао папа Бенедикт XVI, медији су доста пажње посветили чињеници да је био члан „Хитлерјугенда” од 14. до 16. године и да је потом служио у немачком Вермахту, прво у једној јединици за противваздушну одбрану близу Минхена, а после у тиму који је био послат да по-

стави замке за тенкове дуж границе са Аустроугарском. У Лондону је лист „The Sun” објавио фотографију у боји новог папе у ватиканској одећи испод које је писало „Од Хитлерјугенда до папе”. Црно-бела фотографија Рацингера у вермахтовској униформи појавила се готово свуда.

Ни близу толико пажње није било поклоњено Рацингером јавном животу после рата, посебно не његовом очитом опирању да се ангажује у јавном покајању (прочистићењу душе), у ономе што је свет очекивао од Немаца у послератној ери. Иако је Рацингер неретко говорио против нацистичких злочуда, каткада веома оштро, као што је то учинио прошлог лета у Синагоги у Келну или прошлог децембра у Риму, увек је био крајње обазрив када би се поставило питање колективне немачке одговорности за холокауст. Рацингер је својим земљацима пребацивао превелико самопрекоравање и замерао им што прећуткују патње немачког народа. Овакав став може се довести у везу са периодом у којем је Рацингер постао надбискуп у Минхену и у којем је наследио две обавезе: пасторску дужност, коју је у шеснаестом веку увео Трентски концил – да треба осудити оно што треба да се осуди, а похвалити оно што заслужује да буде похваљено, и одговорност према држави која је основана 1933. конкордатом (Рајхконкордат) између Хитлера и Ватикана. Тај споразум је захтевао од немачких римокатоличких надбискупа да положе заклетву о лојалности према тој држави. Та заклетва је још обавезујућа. Два дана пре него што је постао надбискуп Минхена и Фрајзинга, 1977, Рацингер је ставио руку пред министра председника Баварске и рекао: „Пред Богом и светим Јеванђељем кунем се и обећавам да ћу, у складу са оним што се захтева од бискупа, бити лојалан према Немачкој и Баварској”. (Тај политички ангажман нашао је одјека у првој Рацингеровој папској енциклици (посланици) у којој он говори о дужности – *inopus* (латински еквивалент немачкој речи *Pflicht*) цркве да помаже у процесу формирања савести у политичком животу). Уз то, да би усагласио свој духовни уговор са заклетвом о дужности да брани своју земљу, Рацингер настоји да пригрли фундаменталне хришћанске врлине – спремност да се у сваком преступу, ма колико тежак био, види потенцијал за људски спас. Добро католичко настојање да се буде добар Немац подразумева сложени склоп моралних и друштвених обавеза, и оне за које Рацингер није сигуран да ли их жели.

Када је 1966. стигао у Тибинген, Универзитет је постао центар теолошких расправа. Студенти су прекидали предавања повицима „У пакао са Исусом”. Протестантски чланови факултета подржавали су отпаднике који су Христово распоје означавали као израз садомазохистичке глорификације патње. Најнеприхватљивије за Рацингера било је понашање Ханса Кинга, католичког теолога и ветерана Ватикана II, који је бранио контролу рађања и доводио у питање појам папске непогрешивости. Џон Ален описао је у свом спису о Рацингеровој биографији 1968. годину као Рацингерову *annus mirabilis*. Следеће године Рацингер је заменио престиж и метеж Тибингена за Розенбург, одводећи са собом готово све своје студенте који су припремали докторат.

Када је концентрациони логор Дахау отворен, надбискуп Минхена и Фрејсинга Михаил фон Фаулхабер био је суочен са јединственим пасторским изазовом. Фаулхабер се заклео на лојалност држави, добровољно нацистички салутирајући својом руком, после чега је слао додворичка писма Хилмару Веклерлу. „Хтео бих да вам се захвалим из дна своје душе, уважени команданте, због тога што сте подржали одржавање ових првих миса и што сте дозволили католицима да присуствују њима”, писао је Фаулхабер неколико недеља након отварања Дахауа. „Једнако се надам да ће Ваша уважена личност љубазно наставити да дозвољава одржавање миса и обављање индивидуалних свештеничких дужности као што су исповедања...”

Када сам га упитао поводом тога о папи Бенедикту XVI, он није могао да наведе његов специјални допринос томе, али ме је убеђивао да је Рацингер гајио слична опредељења током надбискуповања, које је трајало четири и по године.

То је била разложна претпоставка. За мало римокатолика Рацингерове генерације може се рећи да су у том степену имали контакт са Дахауом. У јесен 1943, шеснаестогодишњи регрут био је распоређен у јединицу за противваздушну одбрану, чији је задатак био да штити погон за израду БМВ авиона у минхенском предграђу Лудвигсфелд. Рацингер и други опслуживачи противавионских топова били су смештени у помоћни логор Дахауа у којем су боравили и заробљени радници. „Логораши су радили у фабрици”, причао је Рацингер у једном интервјуу датом септембра 1977, „њих су на посао доводили припадници СС трупа кроз прокопе начињене на високим зидовима. Они су третирани боље од својих јадних другова у стварним концентрационим логорима, али накарадна природа хитлеризма не сме се занемарити”. Макс Манхајмер, који је био заробљени радник у Лудвигсфелду, сећао се младих, неинформисаних опслуживача противавионских топова који су долазили на своју службу. Манхајмер је сада шеф Удружења преживелих из Дахауа, као и аутор мемоара „Заостали дневник”. Он се слаже са Рацингером да су услови били бољи за оне који су радили „иза врата” на производној траци, али не и за оне који су, као и он, радили на конструкционистичким детаљима изван зграде. „У сваком случају, то је било побољшање у односу на Аушвиц где сам пре тога био”, рекао ми је Манхајмер.

Рацингер је марта 1980. благословио 224 млада римокатолика у цркви Светог крста, удаљеној четврт миље од бившег логора. Августа 1980. вратио се у Дахау да би исповедио две сестре из Кармелитског манастира, прошао поред бодљикаве жице и ушао у двориште манастира. Сестра Елија, која је присуствовала церемонији и касније оброковала у манастирској сали за ручавање са Рацингером, посведочила је да он није посетио Меморијални центар, што је потврдила и сестра Ирменгард, игуманија манастира. Књиге гостију манастира, које датирају од шездесетих, садрже потписе на стотине посетилаца, међу њима и кардинала Депфнера и надбискупа Ветера, затим свештенства из Пољске, укључив и Карола Војтилу, будућег папу Јована Павла II који је посетио манастир и обишао Меморијални центар 1974. Постоји и албум са фотографијама кардинала Ветера који полаже венац испред бара-

ке 26, свештеничке бараке и клања се пред крематорним пећима заједно са групом пољских свештеника. Изнад фотографија налази се натпис „Станица XII, Исус Христ је умро на крсту”.

Међутим, чак и у ситуацијама када је Рацингерова служба захтевала од њега да осуди оно што би требало осудити, његово прећуткивање немачке одговорности било је уочљиво. Немачка је 9. новембра 1978. обележавала четрдесетогодишњицу Кристалне ноћи, кад су нацисти палили синагоге и разбијали излоге продавница у координисаном изливу насиља против јеврејске популације. Претходне годишњице прошле су недовољно запажено, али су овом приликом Немци решили да по први пут јавно манифестују своје кајање. „Још чујемо прасак разбијања инвентивно аранжираних јеврејских продавница”, написао је „Frankfurter Allgemeine Zeitung”. Немачки канцелар Хелмут Шмит помињао је горчину и стид.

Хелмут Кол је настојао да помери ову парадигму јавног покајања када је 1984. године, током посете Израелу, разрешио себе личне одговорности позивајући се на милост касног рођења. За разлику од Вајцзекера, који је учествовао у нападу на Пољску и Совјетски Савез и помогао у одбрани свог оца на нирнбершким процесима, Кол је био непунлетни учесник у катастрофи Трећег рајха. Као и Јозеф Рацингер, он је аутоматски био уврштен у „Хитлерјугенд” у својој четрнаестој години и потом послат у војну службу током завршних месеци рата.

Ко слуша Немце како сажалевају Немце, посебно не испред гробница у којима леже остаци СС-оваца.

У серији интервјуа датих немачком новинару Петеру Сивалду, који су 1996. и 2000. објављени као књиге „Со земље” и „Бог и свет”, Рацингер је говорио о савести, покоравану и опроштају. Када га је Сивалд упитао да ли, по његовом мишљењу, постоје људска бића без савести, Рацингер је цитирао Хермана Геринга, који је једном приликом рекао: „Ја немам савест. Моја савест је Адолф Хитлер”. Рацингер је додао Сивалду: „У свакој особи постоји такорећи урођено осећање, фундаментално осећање о томе шта је добро, а шта лоше. Тако да, мада су СС-овци били индоктринирани да верују да је убијање у име немачке расе нешто добро и мада је Геринг рекао да се наша савест зове Хитлер, тј. да је он мера свих ствари, ти људи су ипак знали да то није било добро” (Рацингер често цитира рад Џона Хенрија Њумана, филозофа кардинала из деветнаестог века, који је написао да је божански закон оваплоћен у људском срцу).

Када је Сивалд упитао Рацингера да ли једна реч може бити довољна да би се душа очистила од греха, Сивалд је навео стих из католичке литургије „Кажми ми само једну реч и моја душа ће бити исцељена”. Кад га је упитао да ли Бог сам може делити милост, Рацингер је одговорио: „У крајњој линији да, једино он то може. Он је разместио исцељујуће моћи око нас, моћи којима исцељујемо наше душе. Наш однос према Богу развијамо кроз друге људе. Бог је хтео тако да он долази у нас кроз људе, и кроз њих он може изговорити реч спасења у сакраменту покајања, спасења које нам, у принципу, једино он може дати. На крају крајева, само Бог може рећи – тај грех је опроштен, зато што је сваки грех, у крајњој линији, грех против њега”.

Мартин Марти, лутерански пастор који је предавао модерну историју цркве на Универзитету у Чикагу више од 35 година, сматра да је то претекст за одавање почаст немачким војницима, посебно члановима СС трупа, када се каже да су они „једноставно следили наредбе” остављајући Богу да уради остало. „У очима католика, целокупног католицизма, он је тог дана извршилац, извршилац божје воље”, рекао ми је Марти када сам га не тако давно назвао. „Он није само Џо Рацингер, грађанин Минхена. Он је неко ко има ауторитет бискупа цркве, кардинала цркве, неко ко је данас папа цркве. Он не може само рећи: Оставимо све то Богу”. Марти прихвата став немачких жена, немачке деце, па чак и просечног Немца да су они жртве, укључујући шеснаестогодишњег члана јединице за противавионску одбрану Јозефа Рацингера. Али ту, по његовом мишљењу, не спадају људи који су добровољно, чак раздрагано, учествовали у нацистичким злочинима. „Бог је онај који је творац света и када се ствари у свету не одвијају добро, он пушта нас да то исправимо”, каже Марти. „Јевреји имају реч Тиккун – обнова света. Али како можете обновити свет када имате људе који су узроковали смрт од двадесет до четрдесет милиона људи и када кажете да им треба одати почаст зато што су волели своју отаџбину. То је заиста тешко прихватити.”

Џон Павликовски, професор за друштвену етику и директор програма за католичко-јеврејске студије при Католичкој теолошкој унији у Чикагу, има нешто другачије мишљење. „Мислим да постоји”, истиче он, „јака тенденција, не само у дубини душе просечног хришћанина већ и код хришћанских етичара и теолога да истичу у први план опроштај и помирење”. Он је радио са онима који су преживели холокауст и провео низ година у Меморијалном центру за холокауст и те активности су му ублажиле тај инстинкт за опроштај. Павликовски каже да је Рацингер с правом судбину сахрањених на гробљу Ла Камб препустио Богу”, али му замера што није осудио оно што је требало осудити: католичку, ако не немачку, кривицу. „Многи од СС-оваца сигурно су одрастали као католици. Они су били део ове цркве којој и сами припадамо. Они су били изложени катихизису ове цркве и стекли су антијеврејске ставове који су били доминантни у цркви. Треба да признамо да смо их подучавали и усмеравали у погрешном правцу и да се обавежемо да више нећемо поновити ту врсту катихизиса.”

То је можда дистинкција која лежи иза онога што је кардинал Рацингер рекао.

Из текста се закључује да је кардинал Рацингер одувек био одан својим младалачким и ђачким идеалима и идолима. Зато његова саучесничка помоћ коју је пружао Јовану Павлу Другом не може бити симболична, већ изузетна и мотивисана наследством које је понео и заклетвом која га обавезује на оданост према Немачкој. Јован Павле Други и Немачка су синхронизовано деловали на растурању бивше Југославије, а веза између папе и Немачке и других држава западне Европе је био баш кардинал Рацингер.

Као природна и предвидива последица настојања да се у Европи обнови неко ново свето римско царство одавно се ради на осовини Ватикан - Немачка. Зато никога не чуди готово идентичност политичких ставова, па и избор

Рацингера за папу. Историја је препуна доказа злочиначких дела када се Ватикан и Немачка приближе толико да се не зна где једни завршавају, а други почињу у политичком смислу. Фашизам и неофашизам су пожељни и представљају темељ новог светског поретка, а оправдање се налази у борби против комунизма и православља. Тај и такав нови светски поредак је одувек градио кардинал Рацингер, који је сада у позицији да као папа да и свој печат. Зато никога не чуде његови морални судови и систем вредности који је дефинисан заклетвом на оданост. Наравно, за традиционалне непријатеље, а то се често чује да су Срби православци, оданост кардинала Рацингера и сада папе Бенедикта Шеснаестог то може да значи наставак прогона и злочина над Србима, ма где се налазили.

4. „Тањуг” је, 3. марта 2006. године, под насловом „Папа похвалио римског понтифика Пија XII” објавио текст:

„Папа Бенедикт XVI оценио је да је римски понтиф Пије XII, који је био на челу Римокатоличке цркве за време Другог светског рата, био одличан понтиф, али за сада није изричито подржао његову беатификацију, јавила је агенција АП, позивајући се на један документ из Ватикана.

Ако папа Бенедикт XVI одобри беатификацију Пија XII то ће највероватније изазвати протесте јеврејских организација, навела је америчка агенција”.

Дакле, и овим текстом се потврђује трајно опредељење кардинала Рацингера, а сада папе Бенедикта Шеснаестог. Уосталом, Ватикан је и заштитио нацистичке и усташке злочинце и ту политику је морао да следи кардинал Немац. Кардинал Рацингер је један од најстаријих кардинала који је изабран за папу. Он зато представља одраз свог претходника, односно, он је тај који треба да оконча оно што је започео као саучесник и блиски сарадник Јована Павла Другог. Ту политику је могао да настави само онај који је до детаља био упућен у оно што је радио његов претходник уз саучесничку помоћ, те зато године старости и нису од пресудног значаја, јер се политика Ватикана према Србима вековима не мења.

Срби и Јевреји деценијама инсистирају на отварању архива ради показивања јавности истине да је Пије XII помагао и сачувао нацисте и усташе. У циљу својерсног амнестирања нациста и усташа преко злочиначког деловања Ватикана, Јована Павла Другог и кардинала Рацингера као саучесника не само да се врши релативизација и скривање злочина усташке Хрватске на челу са Фрањом Туђманом, већ релативизира и баца у заборав одговорност за жртве током Другог светског рата. Ако је за кардинала Рацингера, а сада папу Бенедикта Шеснаестог, Пије XII био одличан папа, онда је ваљда јасно да он сматра да не сноси никакву кривичну одговорност као саучесник за сва злодела над Србима од 1991. године.

5. У новини „Сведок”, број 505, од 28. марта 2006 године, под насловом „Филип код папе” објављен је текст:

Од када се хришћанска црква подијелила на Источну и Западну (1054), ниједан председник Црне Горе, до Филипа Вујановића, није био примљен код папе. Додуше, нема података да је неки тако високи званичник посјетио Ватикан ни прије раскола. Дакле, ни у претходних десет вјекова.

Међутим, то не значи да Црна Гора није имала најтјешње односе са Ватиканом. Пријем код папе Бенедикта XVI био је прилика да Вујановић саопшти новинарима на тргу Св. Петра да су „потврђени богати историјски односи Ватикана и Црне Горе”. Као почетак тих односа актуелни црногорски предсједник је навео „давну 1077. када је папа Леон XIII предао круну дуцљанском краљу Михаилу Војислављевићу, признајући на тај начин независност Црне Горе”.

Вујановић је пропустио да објасни како то да давање круне „дуцљанском краљу” значи давање независности Црној Гори?! Нити је Михаило био дуцљански, већ зетски краљ, нити је тада постојала Црна Гора, већ Зета, као једна од двије српске државе.

Вујановић је подсјетио папу и на други значајан датум. Ријеч је о Конкордату, 1886. Уручио је предсједник папи и реплику тог уговора између књажевине Црне Горе и Свете столице. Али, није се зауставио код тог својеврсног поклоњења папи, у име дугих „најтјешњих односа”, већ га је позвао да посјети Црну Гору, „и лично се увјери о врхунским међунационалним и међурелигијским односима, као и позицији католичке цркве у Црној Гори”.

Занемаримо чињеницу да Вујановић није имао право да упути такав позив, сем уколико на своју приватну посјету није желио да узврати истом мјером, и угости папу у свом дому, гдје би у четири ока могли да се пријатељски изразговарају. Разумије се да би се домаћин служио матерњим умјесто енглеским.

Очигледно Вујановић слути да папа не вјерује гласинама које до њега допиру о томе како је од стране режима у Црној Гори (који номинално представља Филип Вујановић), угрожена Српска православна црква, древна Митрополија црногорско-приморска и њен митрополит Амфилохије.

Мора бити да папа Бенедикт XVI није обавијештен о насиљу које Ђукановићев режим врши над канонском православном црквом у Црној Гори. Секташи обијају храмове, под окриљем ноћи и очигледном заштитом дуцљанског режима. На згради Богословије управо је крупним латиничним словима исписан стари злослутни графит „Србе на врбе”. Да то свети отац зна, сигурно би у духу Декларације „Dominus Jesus”, којом је Ватикан православну цркву огласио „сестринском”, уложио протест црногорским властима.

Ипак је мало вјероватно да папа није обавијештен о једном преваранту, који се маскиран у црквене одоре представља као митрополит православне цркве у Црној Гори. Тај, од стране Васељенског патријарха Вартоломеја анатемисани распоп, налази се на челу једног путујућег циркуса (у који су укључени и „кловнови”, регрутовани из редова расколника и блудника, отпалих од неких православних цркава), у којем је нарочито ангажован извјесни Антонио де Росо, познат као продуцент порно филмова.

Свакако не треба сумњати да је папа обавијештен и о једној иницијативи Мила Ђукановића, да Ватикан призна ту псеудо-црквену организацију, која је пријављена у цетињској полицији 2000.

Приликом посјете патријарху Павлу кардинал Валтер Каспар, предсједник Папског вијећа за унапређење јединства међу хришћанима, рекао је: „У прилици смо да објавимо да Ватикан за тако нешто неће ни да чује”.

Ако власт у Црној Гори не поштује канонске законе, требала би да зна да их Света столица поштује.

Не сумњамо да је Ватикан упућен и у активности једног свог жупника, дон Бранка Збутега, али је чудно да му се толеришу мијешања у канонско устројство Православне цркве у Црној Гори, управо супротно поменутој ватиканској Декларацији.

Дон Збутега се приликом поменуте посјете огласио и као двоструки портпарол – Свете столице и предсједника Црне Горе. Он је тачно измјерио вријеме које је Вујановић провео код папе, и утврдио у секунд да је исто толико времена у аудијенцији код папе провео и предсједник САД Џорџ Буш. Тиме је овај жупник поручио да величина територије није важна, већ значај државе, по коме је Црна Гора изједначена с Америком.

Оцјенама „католичког Џемс Бонда”, како је својевремено Збутегу назвао покојни Фрањо Туђман, придружио се и његов колега Мираш Дедеић. Мираш, који предводи обијање православних храмова, и најављује отимање цјелокупне имовине СПЦ у Црној Гори, представља се као митрополит Михаило. Такав „великодостојник” Вујановићеву посјету је прогласио за „историјски моменат”. Уз то Мираш, попут дон Бранка, објашњава папине надлежности. Поменути Мираш, који је као срећно ожењен неко вријеме живио у Риму, даје тачна упутства папи, како се којим случајем свети отац не би збунио, и прекршио своја овлашћења.

Али, за разлику од свог колеге Збутега Мираш Филипу упућује и критичке тонове. Упозорава предсједника да је био уопштен приликом дочаравања папи хармоничних односа међу црквама у Црној Гори. Морао је Филип, кара Мираш, да жигоше СПЦ као реметилачки фактор, који опасно угрожава живот у рајском насељу на Земљи званом дукљанска Црна Гора.

Ето, како једна приватна посјета, на високом нивоу, открива многе крајолике ове земље чудеса.

Ако ни због чега другог, а оно због јединствене прилике да види нешто што још нигдје није видио, ни чуо, нити ће, уколико не посјети Црну Гору, папа може пасти у искушење да прекрши каноне и строга дипломатска правила, којих се Света столица држи и одазове се приватном позиву Филипа Вујановића. Лично би се папа увјерио у нешто што ни у сну није сањао.

Из овог текста се види сва лицемерност и латински дух који доминира Римокатоличком црквом. Српском патријарху се прича једно, а свештеници Римокатоличке цркве у Црној Гори раде супротно. Црногорска власт, опхрвана проблемом да јавност врло добро зна за криминалне афере челника и Мила Ђукановића, сецесију и независност Црне Горе подиже на ниво политичког питања и става и у том контексту пише неку нову историју. Римокатоличка црква и полицијска православна црква у Црвеној Хрватској уједињене против Српске православне цркве настављају путем уништења држава, односно путем да задају одлучујуће ударце разбијању православља.

У томе се препознају активности Бенедикта Шеснаестог. Ради се о својеврсном наставку злочиначког деловања. Додуше, прво као саучесника, а сада као извршиоца.

6. У новини „Српске новине огледало”, од 7. децембра 2005. године, аутора Владимира Димитријевића, под насловом „Србија треба да зна све о папи Бенедикту” објављен је следећи текст:

У вези са јединственошћу и универзалношћу спасоносног посредовања Исуса Христа, мора се чврсто веровати у јединственост цркве основане Њиме као у истину католичке вере. Од римокатолика се захтева да верују да је црква коју је Христос основао данашња Римска црква и да се њено јединство остварује у „Католичкој цркви којом руководи наследник Петров и бискупи у општењу с њиме” („наследник Петров” је, по римокатоличком схватању, наравно, папа). Елементи „освећења и истине” који постоје у другим хришћанским заједницама изводе своју делотворност из пуноће и истине поверене римокатоличкој цркви. Преведено на српски језик: све што је хришћанско код других хришћана (укључујући и православне), хришћанско је само утолико уколико је сродно ономе што баштини римокатолицизам. Нешто пре декларације „Доминус језус”, кардинал Јозеф Рацингер је приволео папу Ивана Павла II да потпише енциклику бискупима у којој забрањује коришћење термина „сестринске цркве” за заједнице са Римом „несједињених кршћана”. Ватикан је „црква мајка” и она нема никакве „сестре”.

Такође, Рацингер, садашњи папа се упорно борио против модернизма који као рак разједа западно хришћанство, нарочито после Другог ватиканског концила, који је римокатоличку заједницу умногоме протестантизовао у оквиру „ађорнамента” – прилагођавања савременом свету, тј. секуларизације под маском нове християнизације.

Једном речју: Рацингер ми се допада јер није лицемер. Он верује да је његова заједница Црква, и ту нема компромиса. Од сада знамо на чему смо: на истом смо као од 1054. године, када је Рим отпао од православног Истока трећим најтежим падом у историји човечанства (по Светом Јустину Ђелијском, три су таква пада: Адамов – кидане заједнице са Богом; Јудин – издаја Бога, и папин – проглашавање себе за Бога; по учењу Првог ватиканског концила, папа је „незаблудив по питањима вере”). Са екуменизма Рима спала је маска: показала се стара, олињала њушка уније, због које су Срби и остали православни народи вековима страдали.

Зашто кажеш „Европа”, а мислиш „Немачка”?

Као што је осамдесетих година XX века било значајно да папа буде Пољак (требало је кренути у рушење совјетског блока), и као што је Карол Војтила склопио тајни споразум са Роналдом Реганом о јуришу на Берлински зид, тако је сада важно да папа буде Немац, јер је Немачка моторна сила Европске уније. Немачка је наставила свој *Drang nach Osten*, започет још у доба Карла Великог, неписменог, али моћног владара, који је, узгред буди речено, Запад заувек одвојио од Византије и у Рим почео да поставља полуварварске франачке папе, уклањајући учене и умне „класичне” Латине и Грке, који су били православни епископи римски. Ко год је читао књигу

аустријског социолога и историчара Ханеса Хофбауера „Проширење Европске уније на Исток” („Филип Вишњић”, Београд, 2004) знаће о чему је реч. Јер, још у доба Четвртог крижарског рата, уместо борбе са Арапима, папине германске и романске војске су окупирале Цариград и осакатиле Византију (која се од тог ударца никад није сасвим опоравила). Средином 13. века Германи су почели да заузимају просторе Чешке, Моравске, Помераније, Паноније и Трансилваније; стигли су и до пољског Кракова и карпатског лука. На Русију су, с папиним благословом, јуришали Швеђани и немачки тевтонски витезови које је, све скупа, тукао Свети Александар Невски. После битке на Мохачу 1526, Хабзбурговци су кренули у инвазију на чешки Праг и горњу Мађарску (Пресбург). Кад су Турци пали под Бечом 1683, цела Мађарска се нашла под германском влашћу, а замало и Србија (по којој су се, скупа са војском Беча, одмах размилели католички „ловци на душе” да обраћају „несједињене Србе” римском престолу). Половином осамнаестог века, Хабзбурзи држе Галицију и Буковину. Марија Терезија у Банат доводи Немце, а 1878. Аустроугарска окупира Босну и Херцеговину... Сећамо се и Поћорек и Макензена: две германске империје, аустријска и немачка, насрнуле су на малу Србију, убијајући трећину њеног становништва. А Хитлер је свом специјалном изасланику за Балкан, Нојбахеру, говорио да народ, какав су Срби, не сме да живи уз Дунав”.

Немачка је, по Хофбауеру, у жудњи за ширењем своје капиталистичке моћи, данас потчинила скоро целу Источну Европу, настављајући Хитлерову економску политику у тој области. Сетимо се, нацисти су основали „Централни орган за европску привреду великог простора”, „Немачко светско економско друштво”, „Институт за светску привреду”, „Рајхскомесаријат за привреду великог простора”, итд. Од нациста потиче и идеја о „регионализацији Европе” (видети у књизи Роднија Еткинсона „Зачарани европски круг”, „Светови”, Нови Сад 1996), као и идеја о „Економском савету европских држава”. Вернер Дајц, један од главних нацистичких економиста, говорио је: „Ако хоћемо да предводимо европски континент економски, што нужно и безусловно произлази из економске снаге европског континента као језгра беле расе, не смемо, из разумљивих разлога, јавно то проглашавати немачким економским великим простором. Морамо увек изнова говорити о Европи, јер немачко вођство произлази само од себе и из политичке, економске, културне и техничке огромне тежине коју Немачка има, као и из њеног географског положаја”.

Херман Јозеф Апс, члан управе Немачке банке, која се много окористила нацистичким продором на Исток, октобра 1940. је говорио да европски простор пружа „богате и исплативе могућности” захваљујући политичком развоју догађаја, јер у том тренутку Немачка под влашћу држи скоро целу Европу, на овај или онај начин. Тај Апс је остао у игри дуго после Хитлеровог пада. До 1976. је био председник надзорног одбора исте оне Немачке банке, а од 1976. њен доживотни почасни председник. Јоаким фон Рибентроп, нацистички министар спољних послова рачунао је да ће у марту 1943. бити створен „Савез европских држава”, чиме ће постићи трајан мир. А ево неко-

лико реченица Нацрта представке Министарства спољних послова о стварању Савеза европских држава: „Уједињење Европе, које се у историји већ одавно оцртава, представља нужан развој...; Решење европског питања може се наћи само на федеративној бази пошто се европске државе могу ујединити само слободном одлуком која произлази из увиђања неопходности уједињавања у заједницу суверених држава...; Савез европских држава мора бити заједница по могућности свих европских земаља”. На шта вам ово личи, браћо Срби? Да поновимо: није ово РТС пропаганда „евроатлантских интеграција”. Ово је Рибентроп. И није то 2005, кад је постало „изводљиво”, била је то 1943.

Стари добри Германи поново јашу у Србији. Ево шта каже Ханс Хофбауер о стању после „петооктобарске револуције” 2000. године:

„У банкарски систем у Србији, од смене режима 2000, умешале су се нове, глобалне банке из иностранства. Најуспешнија међу њима је аустријска Raiffeisen Zentralbank (РЗБ). Већ непосредно после октобарског заокрета 2000. ова банка је била на лицу места и у марту 2001. добила, као прва инострана банка, државну дозволу за рад. Почетком 2004, она са 500 намештеника већ држи 18 филијала у земљи. Њен успон почива у суштини на три стуба: на богатом постојећем капиталу у иностранству, на удаљеним потенцијалним конкурентима са сцене и на тренутку наступа управо кад је уведен евро. Од затварања великих државних банака Raiffeisen банка је извукла корист већ и због тога што је могла да преузме једним ударцем на стотине искусних и школованих банкарских службеника који су се нашли на улици. Из њихових редова Аустријанци су изабрали оне најбоље. А, увођење евра 1. јануара 2001. довело је у аустријску банку на хиљаде клијената који су морали да своје немачке марке, до тада скриване у сламарицама, претворе у евро. „Кад смо дошли, били смо сасвим ликвидни јер су нас због промене ДМ у евро преплавиле приватне муштерије” – с поносом истиче главни менаџер РЗБ Оливер Регл. За неколико месеци Raiffeisen банка је могла да саопшти да је придобила 20 одсто укупне клијентеле у Србији, за шта би у нормалним околностима, како искрено признаје Регл, била потребна цела једна деценија.”

Кад је, што би бивша загребачка браћа рекла: „тому тако”, зашто се инфантилно чудимо да је папа Немац? Сада је на реду „духовно уједињавање Европе”. А ту није на одмет чврста рука... Рука потомка Карла Великог, који је Западне Словене већ у раном Средњем веку сабио у мишју рупу. Зар смо заборавили да су франачки свештеници прогонили у Моравској свете Кирила и Методија (а Методија две године држали у тамници)? Зар смо заборавили да су франачки бискупи забрањивали служење на словенском језику у цркви? „Свето Римско царство” се данас каже „Дојчланд, Дојчланд, ибер алес”...

Ко се обрадовао избору новог папе?

Ко? Његова родна Баварска, у чије име је почео да кличе председник Баварске и вођа значајне Хришћанске демократско-социјалне уније Едмунд Штојбер: „Баварска и цела Немачка славе избор Рацингера. Уверен сам да ће нови папа успети да победи и да окупи око себе све католике света, не са-

мо зато што је најбрилијантнији теолог свих времена, него и због својих људских и пасторалних квалитета”. Баварска је, као што знамо, најкатоличкија немачка земља, а Штојбер и Рацингер су стари пријатељи.

Сам Рацингер је скроман, па чак и стидљив човек, који себе описује као „једноставног и смерног посленика у винограду Господњем”. Пошто је већ био наговештаван његов избор за папу, трудио се да мало ублажи свој имиџ десног конзервативца. Када је сео на столицу у Ватикану, ступио је у разговоре и са извесним либерално-модернистичким круговима у својој заједници. Међутим, многи верују да је његов избор веома важан за хришћански идентитет Европе, која је на удару муслиманске инвазије и у коју Американци на силу увлаче Турску. Ватикан је, у новим европским интеграцијама, претрпео и неколико пораза – пре свега, из Устава Европске уније избачен је сваки помен хришћанства, а ватикански лобисти уопште нису омиљени у (за што крити?) масонском Бриселу. Рацингер је, као кардинал, био веома јасан: он је Турској поручио да би савезнике требало да тражи на другој страни, јер је „исламска вера у сталној супротности са европским хришћанством”. А, додао је поучно, „Европа није утемељена на географији, него на заједничкој вери”. Није случајно да је у јесен 2004. године монсињор Чезаре Мазолари изјавио, док је Иван Павао II боловао: „Црква је победила комунизам, али је тек почела да схвата свој следећи изазов – исламизам, који је много гори. Свети отац због својих година неће моћи да се суочи са тим изазовом. Но, следећи папа ће морати”.

И он је, очито, дошао спреман за изазов ислама.

Кардинал Рацингер, неколико дана пре избора за папу, објавио је књигу „Вредности у немирно доба”, чија је главна идеја да радикални секуларизам савременог Запада може да уништи сваки хуманизам. Свега неколико дана после избора, 28. априла 2005, папа Бенедикт XVI је наговестио да ће средишња тема његовог понтификата бити „хришћански коренови Европе”. Он је изабрао име Бенедикт по узору на Светог Бенедикта Нурсијског, који је, као оснивач бенедиктинског реда, ширио хришћанство Европом (која је, да узгред кажемо, у то време била православна). Папа је рекао да Свети Бенедикт представља темељну тачку европског јединства и да је исти „снажно подсећање на непорециво хришћанске коренове њене културе и цивилизације”.

А сад, сви заједно!

Европско хришћанство је, то не треба крити, на ивици смрти. Секуларизам и модернизам нагризли су и римокатоличку и протестантске заједнице. Све мање деце у Европи се крштава (у Француској око десетак посто!), а највећи број римокатоличких жупника широм континента су Пољаци – матичне земље немају довољно заинтересованих за свештеничку службу. Протестанти су почели да рукополажу жене за бискупине и пасторине, што је срамна издаја минималних основа хришћанства. Догматског јединства нема, и хаос је општи. Ислам постаје духовна сила, не само због имиграције, него и зато што многи Европљани постају муслимани. Нетрадиционалне религије, попут Њу ејџа, и тоталитарне секте такође држе пажњу Европљана. Шире се и „харизматски” пентекостални неопротестантизам.

Уочи свог последњег Божића, приликом сусрета са кардиналима и бискупима, папа Иван Павао II је истицао да је мисија цркве да уједини човечанство, рекавши да је циљ „хитно васпостављање пуног јединства између хришћана”. Кардинал Рацингер, садашњи папа, под тим јединством подразумева, свакако, повратак Риму.

Зашто се свима толико жури у загрљај?

Рекли смо већ: криза европског и светског хришћанства је огромна. Риму је потребан православни Исток. Ево још података који то потврђују, из деведесетих година управо протеклог XX века.

„Надбискупија чикашких, највећа римокатоличка дијецеза у земљи, губи једног свећеника на сваких 18 дана. У Кливленду, дијецеза је изгубила 25 свећеника током првих месеци године, а није добила ниједног” („Wall Street Journal”, 13. новембар 1990).

„Средње старосно доба свећеника је преко педесет година, а око 2000. биће око седамдесет година. Број сјемеништараца спао је са 48 хиљада 1965. на 1.300 средином 1988. Према садашњим статистикама, сада има преко 11 стотина жупа без жупника” („Liguorian”, август 1990.).

„У деценији пре Концила, Римокатоличка црква у Ирској достигла је врхунац утицаја. Кад је Концил отворен, један од осам средњошколаца био је кандидат за свећенство...; Године 1989. посвећења за жупно свећенство било је свега 72 (1958. – 400)”. („The catholic World Report”, септембар-октобар 1992).

„Број часних сестара у Америци спао је са 180.015 године 1964. на 97.751 у 1992. години. Број религиозних братстава спао је са 189.311 у 1962. години на 62.546 у години 1992. Број дејих крштења опао је са преко милион и триста хиљада 1962. на 950 хиљада 1985. године. И тако даље. Према студији нарученој од надбискупије Сан Франциска, главни разлог што сваке године 60 до 100 хиљада Хиспаноамериканаца напусти Римокатоличку цркву је незадовољство њеним догматима и стањем свештенства. Од почетка осамдесетих до почетка деведесетих, вели Рихардо Чавез, управитељ одељења за Хиспаноамериканце Католичке конференције Калифорније, римокатолицизам је напустило око пет милиона Хиспаноамериканаца”. („Daily News”, 7. април 1991).

У Јужној Америци, традиционалној тврђави верности Ватикану, још је горе. Прелазак из римокатолицизма на друге конфесије све је израженији. У Доминиканској Републици увећао се три пута од шездесетих до деведесетих година XX века, повећао се за 500% у Ел Салвадору и Костарики, а преко 700% у Гватемали.

Римокатолички часопис „The Wanderer” (1. април 1999) нуди следеће податке:

Преко 1.900 римокатоличких жупа (парохија) у свету је угашено; само око 40 одсто римокатолика у САД верује да Христос реално присуствује у хостији.

Исповест је скоро нестала из парохијског живота.

Ако не иде у САД и Гватемали, можда ће проћи у Србији и Русији, зар не?

Претходни папа Иван Павао II због свега тога трудио се да учврсти везе између хришћана Европе: још 1982. био је први понтифекс који је крочио на територију Енглеске, и одржао проповед у Кентерберијској катедрали, средишту светског англиканства. Године 1999, католици и англиканци су заједнички потписали документ „Дар ауторитета” који је призвао хришћане обе деноминације да не поричу папин ауторитет. Те исте године, Римокатоличка црква и Светска лутеранска федерација потписали су „заједничку изјаву поводом учења о оправдању”, окончавајући петовековни догматски спор између Рима и Лутерових следбеника. Маја 2000. одржан је у Торонту глобални самит римокатоличких угледника из целог света. Средином 2001. потписана је тзв. „Екуменска повеља”. На скупу је учествовала Конференција европских цркава (у којој су православни, англиканци, старокатолици и традиционални протестанти) на једној и представници римокатоличких Бискупских конференција Европе на другој страни. Повеља налаже што дубље међуверске контакте, заједничке молитве, сарадњу у свим областима, и завршава, комесарски строго, упозорењем: „Нема алтернативе узајамном помирењу и екуменизму”. Године 2002. у Ватикану је одржана изложба о англиканству – први пут у историји. Нови надбискуп кантерберијски, Рован Вилијамс, посећивао је папу Војтилу и – незамисливо за англиканског клерика – љубио му руку. За време погребних свечаности последњег папе, Рован Вилијамс читао је за упокојене молитве скупа са римокатоличким поглаваром Енглеске и Велса, Кардиналом Кормаком Марфијем О’Конором. Том приликом је изјавио да је његово присуство опелу папе знак дубоких веза, личне блискости и интимности које су почеле да постоје између службе кантерберијског надбискупа и папства...; Мада раскид са Римом још није сасвим окончан, постоји необративо помирење између англиканаца и католика током понтификата Ивана Павла II које његов наследник треба да настави да надграђује...; Коренови које смо засадили протеклих година предубоки су да би били ишчупани”.

Папска установа, очувана упркос свему, хришћанима Запада, пораженим у борби против секуларизма, све више личи на ослонац коме се мора прибећи да би се даљи пораз избегли.

А Србија? У Србији кува.

Србија је под полуокупацијом и то је сваком јасно. Са тридесет одсто незапослених (највећа стопа у Европи), она је осуђена на лагано умирање. Земља и вода су трајно загађени НАТО бомбама, предстоји отимање Косова, одвајање Црне Горе, јуриш на Војводину. Буди се чак и влашки екстремизам, а и Бугари око бацају на нишку област. Југ сужене Србије треба да се уклопи у Велику Албанију. У таквој ситуацији, српски политичари се понашају онако како су се понашали и уочи 1941. године. Труде се да са што више српских стратешких интереса нахране аждају Запада (сетимо се само стварања Бановине Хрватске, да би се Хрвати „смирили” – а њима су апетити још више порасли). Ватикан у свему овоме има своје интересе, старе, свима познате: Црна Гора треба да буде „Црвена Хрватска” (зар Јеврем Брковић није го-

ворио још 1991, да је „Црна Гора имала своју аутокефалну цркву са елементима католичанства, док је геноцидни Сава Немањић није поправославио“?); Косово треба да буде независно; у Војводини није на одмет подржати Мађаре... А за све то време треба радити на унијаћењу Срба, што директном (као у Ваљевоу, где је доскорашњи жупник читав низ рођених Срба претворио у „кршћане“), што преко екуменизма...

Екуменизам међу Србима је прича за себе. Он нас не подлокава непоследно, него заобилазно. Наиме, као и у прошлости, постоји опасност да се Риму приближимо преко Цариграда, склоног склапању уније са папом кад су угрожени његови земаљски интереси. Савремени цариградски квази-византизам се у српској цркви намеће као мера и провера православности, а већ одавно је и најнеупућенијима јасно да Цариградска патријаршија у Турској опстаје само захваљујући подршци Вашингтона и Ватикана (наших „традиционалних пријатеља“), иначе би турске власти већ одавно раселиле Фанар и направиле од њега музејски простор. Српски православни народ је захвалан Светом Цариграду преко кога смо добили Кирила и Методија и који нам је 1219. даровао аутокефалност; српски народ је заувек захвалан и братском грчком народу који нам је, у страшним ратовима 1991 - 1995, био поуздан.

Српска црква се налази на великом искушењу: на њу се врше притисци споља и изнутра да се поклони папи. Она је, молитвама новомученика јасеновачких, том искушењу за сада одолела. Велику улогу у њеном одолевању има и Руска православна црква, која је огорчена на Ватикан јер он врши страховиту прозелитску акцију, од Украјине до Сибира. Претходни папа је средиште унијатског украјинског поглавара пренео из Лавова у Кијев, мајку руских градова и руског православља, само да би показао да не признаје захтеве Москве да се унијатска пропаганда заустави. Москва је од Бенедикта XVI тражила да одлуку Ивана Павла II поништи, али он то није учинио. Све ово доприноси чињеници да једине две земље које папа није посетио јесу Србија и Русија.

Али, изгледа да и у Српској православној цркви има појединаца који мисле да ће нас свет смрвити ако не прибегнемо под заштиту још увек политички моћног Рима. Понавља се искушење које смо имали у XV веку, када је византијски цар Јован Палеолог приморао већину епископа Цариградске патријаршије да потпишу унију с папом Еугеном да би добили војну помоћ Запада за борбу против Турака. На сабору у Фиренци и Ферари, поред Грка, учествовали су и представници других помесних цркава, који су такође потписали унију. Мудри Србин, велики и трагични Ђурађ Бранковић, иако опкољен са свих страна од Турака и Мађара, није хтео ни да чује да своје делегате шаље папи на ноге. Рекао је да је он сусед Латина, да их зна и да не верује у било какву њихову помоћ. Кад су му нудили да се „порими“, одговорио је да га Срби сматрају несрећним, али мудрим човеком; кад би, под старе дане, променио веру, сматрали би га несрећним лудаком... Грци су потписали унију, и нису добили ништа! Неколико стотина војника са Запада борило се 1453. године у одбрани Цариграда... Свети Марко Ефески, велики епископ и богослов, унију је одбио да призна и она је касније оборена... Зато српским

криптоунијатима треба да буде јасно: од Ватикана се немамо чему надати, без обзира на лепе жеље и екуменске осмехе. Они хоће унију, као и увек.

Срби знају да су Света три јерарха Јелини и да је Нови завет писан на грчком... Али, знају и да су владике Фанариоти после укидања Пећке патријаршије чинили све да затру српско богослужење, намећући оно на грчком језику, а да су се према својој српској пастви често односили с презиром и ниподаштавањем, глобећи је горе него Турци. И знају да је Цариград био против Првог српског устанка. И знају да данашња Цариградска патријаршија претендује да влада православном васељеном, да хоће власт над дијаспором свих православних народа, да се меша у кризе на канонским територијама других аутокефалних цркава (рецимо, у Украјини, где сви расколници и мрзители Московске патријаршије, предвођени Јушченком, америчким пионом – председником, хоће да се „учлане” у Цариградску патријаршију. И знају да је Цариград перјаница модернизма и екуменизма у свету. Сетимо се, такође, и чувеног извештаја Међународне кризне групе из марта 2003, када је ова Соросева испостава тражила од либералнијих цркава, цариградске и румунске, да се ангажују око Српске цркве која одбија да „прилагоди модерном свету црквене структуре и праксу, који датирају још из отоманског и комунистичког периода”. (Што се Румуна тиче, они су умислили да су Богом дана спона између Истока и Запада, „православни Латини”, па је њихов патријарх Теоктист отишао тако далеко да је присуствовао канонизацији оснивача папине „свете” шпијунске службе, зване „Опус Деи”, Хозе Ескриве де Балагвере).

Пошто нас сорошевци упућују на Цариград, нешто се озбиљно ваља иза брда. Шта? Зна се – Вашингтон и Ватикан. Зато су клицања Маровића, Драшковића и Тадића папи и „кршћанској љубави” јасна: Бела кућа и бела катедрала Светог Петра за њих су симболи свега чему желе да служе као бегунци од свог идентитета, какве српска историја памти под збирним именом Вука Бранковића. Није нимало случајно што Светозар Маровић говори као Хрват, иако је чист Србин (по биолошком пореклу) са приморја, из Будве. Тако је и Никола Љубичић, Титов генерал, родом од Ужица, имитирајући свог вољеног маршала говорио: „Ђујмо!”

Наравно, мора се имати у виду и новчани моменат. Неки примају лепе парице од ватиканске испоставе у Бечу „Pro Orientz”, намењене унијаћењу Истока; а некима парице на жиро и текуће рачуне уплаћује римокатоличко-немачка невладина организација „Конрад Аденауер”. И они су, наравно, за папин долазак. „Закај не?” А ми, српска сиротиња, остајемо са Пилипендом, који не би прешао у „царску виру” ни за сву пшеницу овог света, јер не да свога „српскога „Риста”. И са Вуком Исаковићем који, у Осеку, опомиње своје официре да, иако су наше црквике брвнаре, јад и беда у односу на католичке катедрале широм Хабзбуршке монархије, чувају „сладост православља”.

За крај

Рекао сам да ми је садашњи папа Бенедикт XVI симпатичан као личност. Али, као папа, он „по службеној дужности” мора да изражава Ватикан у свој његовој пуности. А Ватикан је Србима од Средњег века главни непријатељ. Да није било Ватикана, не би било католичења Стона, Пељешца, западне

Херцеговине, великих делова Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Жумберка; да није било Ватикана, не би било такве србофобије на Балкану. Да није било Ватикана, не би Хрвати са жаром 1914. године убијали по Србији. Да није било Пија XII и Алојзија Степинца (обојица „блаженици” Римске цркве), не би било благослова на ками Анте Павелића и његових усташа. Ватикан је први признао Словенију, Хрватску и Босну у авнојевским границама, и тиме нанео (скупа са Немачком) непоправљиву штету праведном решењу српског питања на Балкану. Између Ватикана и нас је Јасеновац, а не врт препун ружа. Према томе, упркос понизним осмесима празних и јадних српских политичара пред папом, папа у Србију не може да дође, јер неће да моли за опроштај народ који је толико пострадао под ударима ватиканских слугу од Средњег века наовамо. Срби никог не мрзе, али не смемо бити крпе које свако гази. Боље да нас нема него да постанемо оно што су, вековима, били несрећници који су се одрицали себе за комад буђавог хлеба.

У овом тексту стручњака за Ватикан недостаје само још једна реченица – да је кардинал Рацингер био одлучујући саучесник Јована Павла Другог у свим злочинима који су извршени на територији бивше Југославије од 1991. године.

7. У новини „Сведок”, од 4. октобра 2005. године, објављен је текст Владана Динића, под насловом „Др Веселин Ђуретић о повратку на идеју спаса Србије у конфедерацији с Русијом и Белорусијом и о одјецима посете председника Бориса Тадића Ватикану”:

У Црној Гори у току је офанзива на линији стратегије: „Створити велику католичку Хрватску са Црном Гором и Албанијом”.

Добро је што је интензивирао питање посјете папе Бенедикта XVI српским земљама, али мислим да од Његове светости Срби данас очекују следеће:

1. Да јавно осуди злочин геноцида који је Независна Држава Хрватска извршила у Другом свјетском рату, објективно и уз „благослов” његовог претходника Пија XII преко надбискупа Степинца. Ова злочиначка употреба хрватског „лумпен-сељака” и „лумпен-пролетера” формирала је колективите патолошког менталитета који су геноцидни пут у стварању идеолошко-националне државе прихватили као нормалан. Њихови синови и унуци опробали су се и у задњој деценији XX вијека. Стога данашња Хрватска пре ступања на пут према ЕУ мора да изађе из свог „затвореног круга самодовољности” јер он припада старој Европи тридесетогодишњег рата.

2. Ако Његова светост Бенедикт XVI изјави да су Срби и Хрвати углавном један народ, односно ако потврди историјску чињеницу да највећи број данашњих Хрвата чине Срби католици, брзо ће се расплинути све тензије и омразе у српско-хрватским односима; и богомоље ће им постати заједничке. Будући да је Њемац по поријеклу, он може имати и један прастари историјски разлог да изађе у сусрет и јадним Србима, некада њемачким сусједима. Карта из 475. године показује „српску границу” од Бајоварије до Хамбурга, док она каролиншка из 814. године види Сервију од Пелопонеза до Горње Паноније. Ова друга дискредитује све митолошке приче о Албанцима и највећи њихов број о Хрватима.

Вјерујем да је Ватикан на Косову и Метохији започео нову етапу у својој стратегији, преко Албанаца-католика. Света Мајка Тереза установљена је као симбол њихове много шире хомогенизације. Ватикан се у ситуацијама одсуства српске историјске памети (оне која укључује и новонационалну употребу великих симбола), као и у ситуацији српских „пиљарских политика”, „на парче” овим најновијим светачким симболом Мајке Терезе наслања на већ присвојени витешки симбол „српског витеза од Арбаније, Ђорђа Кастиота Скендербега на симбол велике историјске тежине без којег је незамислив албански државни и национални идентитет. Ако папа саопшти историјску чињеницу, да су и Албанци католици и највећи дио њихових мухамеданаца дошљаци из католичке Малесије, да су паства „бискупа барског - примаса српског”, и на Косову и Метохији брзо ће бити релативизоване вјерске и новонационалне разлике и противрјечности; развејаће се густа средњовјековна маглуштина и са ових простора. Зар и то није основни услов за албанску „европоеизацију” и за укључење у ЕУ?

Моја маленкост, као што видите, од Његове светости Бенедикта XVI очекује означавање великог историјског дисконтинуитета ради отварања свих путева према великим интеграцијама. Ако то уради, на улицама Београда, Подгорице, Бањалуке, Книна, Белог Манастира и других српских градова дочекаће га милиони људи.

С: Ви сте Србин из Црне Горе и добро знате шта се данас тамо дешава. Да ли у томе видите и прсте ватиканске стратегије?

В.Ђ: Активности Ватикана у Македонији и Црној Гори потпуно су упоредиве са оним што се дешава у Украјини и шире. У Црној Гори у току је офанзива на линији стратегије: „Створити велику католичку Хрватску са Црном Гором и Албанијом”. Албански католици, донедавно паства „бискупа барског - примаса српског”, у процесу су патолошке албанизације на антисрпској основи, коју знатно олакшава пробијање црногорске „бреше”.

Аутор је познати историчар и он у тексту износи историјске чињенице преко којих Ватикан прелази, да би остварио своје нечасне интересе. Аутор подсећа Бенедикта Шеснаестог да је потребно да се извини и призна све злочине који су учињени над Србима по налогу Ватикана. О томе Бенедикт Шеснаести и не размишља, јер би његово извињење значило не само да се извињава за дела својих претходника, него и за своја злодела као блиског саучесника Јована Павла Другог.

8. У часопису „Новине” из Торонга, од 22. априла 2005. године, број 1000. (сајт: www.novine.ca) под насловом „Нови папа Бенедикт Шеснаести” објављен је следећи текст:

Немачки кардинал Јозеф Рацингер изабран је у суботу за новог папу, поглавара Римокатоличке цркве.

Рацингер (78), вођа конзервативне струје у Ватикану и непопустљиви чувар католичке догме, од самог почетка је важио за једног од најозбиљнијих фаворита за новог поглавара Римокатоличке цркве.

Као озбиљан кандидат звучао је у понедељак када је, пре повлачења на конклаву, бранио правоверну католичку догму и позвао осталих 114 кардинала који учествују у избору папе да не следе безбожничке модерне трендове.

Многи реформски кардинали зазиру од Рацингера због његових тврдокорних ставова. Противи се да жене постану свештеници и да се свештеници венчавају. Такође је против хомосексуалности, контрацепције, комунизма као и уласка „муслиманске Турске” у Европску унију.

Он је за затварање цркве. „Што год је црква ближа народу, постаје површнија”, изјавио је немачки кардинал у октобру 2004. године.

Нови папа био члан Хитлерове омладине

Кардинал Јозеф Рацингер, који је изабран за папу, био је током Другог светског рата у Хитлеровој нацистичкој омладини, у којој је чланство било обавезно, наводи се у његовој аутобиографији. Рацингерови биографи, међутим, указују да Рацингер никада није био члан Националсоцијалистичке партије, као и да се његова породица противила режиму Адолфа Хитлера.

Овако се приказује један поглед на кардинала Рацингера, али иза сваке речи може да се препозна скривање његовог саучесништва у злочинима. Нарочито саучесништва у злочинима Јована Павла Другог.

9. Са трибине одржане на Правном факултету у Нишу, 6. јуна 2005. године (сајт: www.nacionalnasvest.org.yu), под насловом „Европа и хришћанство” објављен је текст:

Поводом промене на престолу римских папа

Проф. др Милан Петровић: Последњи папа који је до крајњих консеквенци примењивао доктрину папоцезаризма и водио светску политику, Пије XII (1939-1958), отворено и активно је подржавао Мусолинија, Хитлера, Франка и Анту Павелића, да би пред крај Другог светског рата прешао на страну САД. Но, ни његови наследници нису престали да употребљавају своју својину, римокатоличку цркву, као оруђе велике политике. По речима последњег челника Совјетског Савеза, Михаила Горбачова, највећа заслуга за рушење европског комунизма припада управо недавно преминулом папи Јовану Павлу II (1978-2005). Исту заслугу има „први словенски папа” и за рушење СФР Југославије. Шта рећи о недавно устоличеном немачком папи Бенедикту XVI? Пошто се на папском престолу налази тек од априла ове године, неке аподиктичне тврдње односно његовог понтификата није лако изрећи. Највећи стручњаци из области историје римских папа још увек не желе да се изјашњавају. Ипак, уз велику дозу сигурности може се прогноzirати да ће Бенедикт – Joseph Ratzinger наставити да иде стопама свога претходника, типичног ватиканског ултрареакционара. Он је, најпре, био најближи сарадник Јована Павла II, те самим тим учествовао у доношењу свих његових одлука, с чијом се садржином морао слагати. Даље, пре него што ће постати папа, Рацингер се налазио на челу ватиканске Конгрегације за веронауку, која се развила из службе Великог инквизитора. Он потиче из тврдо-католичке Баварске, која је уједно била и стожер Хитлерова националсоцијализма (Минхен, главни град Баварске, био је до 1945. главни град НСДАП-а). Као омладинац, Рацингер је био и члан хитлеровске омладинске организације, Хитлерјугенд. Прокатолички медији стварају у јавности слику о новом папи – великом теологу; добри познаваоци ствари то, међутим, оспоравају. Рацингер је био професор теологије на четири немачка универзитета (Бону, Мин-

стеру, Тибингену, Регенсбургу), али на сваком од њих исувише кратко да би његове научничке способности изашле на видело. Бенедикт XVI можда ће у историју ући као папа дипломата, што сугерише и избор имена: Бенедикт (Благословени) XV био је папа у време I светског рата и покушавао, додуше неуспешно, да буде папа миротворац.

Предраг Драгић Кијук: И када је у питању ратно право, које се стално по-теже у нашем времену, папохуманизам такође има своју дугу историју. Како Запад, обучен конституцијом Игњација Лојоле и папским ауторитетом, види ратно право? Па види га баш онако како га је видео од 1941. до 1945. године, када се 6 милиона Руса, који су били у концентрационим логорима, никада нису вратили својим кућама. Или су мучки побијени на присилном раду или су скапавали од глади, или су завршавали на најгнуснији, најбестијалнији начин.

Та се папобиографија може пратити до данашњих дана, и за ову прилику да наведем још само један податак да ће 1999. године оснивачи Хашког суда или Трибунала у Хагу, једног правног ругла, и тужилац Карла Дел Понте изићи са податком који их неће морално обавезивати да га било када више про-коментаришу; а то је да на Косову постоје 529 скупних гробница у којима су унесрећени Шиптари над којима су Срби починили геноцид.

Таквих примера папохуманизма није тешко пронаћи у овој историји, а она, разуме се, није једина, нити западне цивилизације, нити западне цркве. У том светлу треба разумети и избор папе Рацингера, наследника Јована Павла Другог. И није случајно, изабран, јер из свега што сам до сада рекао је јасно да постоји велика љубав између Ватикана и Вашингтона, али као у свакој перверзији преко трећег – преко Берлина, односно Немачке. Немачка ће бити центар католичке шпијунске службе, зарад Сједињених Америчких Држава, од 1945. године до данас. И није случајно, што ће у тако важном тренутку, финализовања пројекта нове светске идеологије доћи на чело папске цркве човек немачког порекла и човек који је припадао Хитлеровој младежи. То је врло важан и можда најважнији идеолошки потез у новој политици америчке администрације. У политици која жели у потпуности да измени историју Европе. Довођењем папе Рацингера или Бенедикта XVI, спира се та рђава прошлост Европе и Немачке. Његов хуманизам треба да замени све злоћудности које су постојале у историји Европе и историји Немачке. И он ће, вероватно, бити проглашен за човека мира, као што је био проглашен и Папа Пије XII и као што ће у истој формули и Јован Павле II бити проглашен за човека мира. Јован Павле II, велики заговорник мира, који је први признао, у распадању комунистичке Југославије, право на сецесију, подржао Словенију и Хрватску, иако је право на сецесију у процесуалном делу и статусу Хашког трибунала кажњиво право. И као човек мира и као човек хуманости подржаће и све диктатуре у Латинској Америци: у Никаракви, у Чилеу, у Салвадору. И као човек разумевања за патње брата у Христу биће то једини папа у историји папства, који ниједнога тренутка, па све до тога када се угасио његов живот 2005. године, неће поменути 900 пострадалих римокатоличких свештеника у Латинској Америци који су били на страни свог народа. Никада и нигде неће поменути девет стотина живота римокатоличких свештеника, јер су били на страни сиромашних, а не на страни моћних.

И уопште не сумњам да ћемо ми овде дочекати дан када ће и папа Рацингер бити проглашен за човека мира. Његова мисија је важна. Његова мисија треба да покаже да је историја другачија него што смо мислили до јуче. И све је спреmano за његов долазак. И ништа није случајно, јер од 1958. године папе се бирају у Пентагону. Они од нас који су се мало бавили историјом папства знају да је надбискуп њујоршки Спелман имао надимак „папопроизвођач”. И тако је до дана данашњег. И Рацингер је биран у Пентагону. Ово је време нове идеологије. Ово је време пентагонопапократије. И оно ће још дуго трајати.

Долазак папе Рацингера значи долазак нове историје Европе. Шминкане, исфабриковане, медијске историје Европе.

Милан Младеновић: И да бисмо сажели то шта је било, шта јесте и шта ће са нама бити, треба да знамо и да се сетимо једног мало познатог догађаја, једне потајне, паралелне историје везане за историју католичке Цркве XX века. Мало је познато у нашем народу, чак чини ми се и нашим теолозима, да је с почетка XX века, конкретно од 1914. до 1917. у једном португалском сеоцету које се зове Фатима дошло до појављивања Мајке Божје, Пресвете Богородице, која се тамо објавила пастирима, троје их је било – две девојчице и један дечак, и тамо у три тачке изнела своје пророчанство, своје налоге, светој католичкој цркви.

Фатимско пророчанство у тачки 2 садржи налог Пресвете Богородице да се изврши тзв. конверзија Русије и да се под вођством римског папе и Русија врати из своје ортодоксне православне шизме под јединствено руководство римског папе.

Тачка број три пророчанства пажљиво је чувана и није објављивана све до понтификата Јована Павла II, шта више, до покушаја атентата на њега, 1981. године. Он је тада одлучио да објави шта се налази у тачки три Фатимског пророчанства. У тачки три, коју ниједан од претходне тројице папа није желео да обелодани, налази се слика Апокалипсе. Како је Пресвета Богородица обелоданила и приказала слику, како то често бива преко пастира, чак је та слика и насликана, кичицом једнога познатог сликара, на којој се види поље лешева, што је очигледно згрануло претходне папе, али и сам папа, жив, како сече мачем. То би била последица непристајања Русије и православног света очигледно да следи понтификат римске Курије. Ми смо, следећи смисао и ток Фатимског пророчанства, видели да је одмах после појављивања Богородице и њеног објављивања пастирима у Португалији дошло до тзв. Октобарске револуције и пада Русије и руског народа у комунистичко ропство. Затим, видели смо да је преживљавање Русије и после општег напада на њу иза Другог светског рата, такође довело до заоштравања односа и одлагања воље католичког клера да обједини хришћанство под папском палицом. Међутим, долазак пољског, словенског папе на римски престо и очигледна воља да се обнови католички утицај у средњој Европи, и да се и у државотворном смислу обнови она политичка слика која је у Европи владала неколико векова, када је политичку доминацију у Европи имала Аустроугарска, довело је до тога да је коначно, снажно, из оба плућна крила като-

личке цркве изашао вапај за поробљавањем Русије и присаједињавањем православља. И све то говорим зато што овај концепт не може да постоји, ако није савршено обавио посао у самом грлу и срцу православног света; долазак немачкога папе може јасно да покаже и једна од његових изјава, врло смишљено изречена у Барију, која повезује православље и католичку цркву преко лика великога свеца, св. Николе, најслављенијега у нашем народу од свих хришћанских светаца, везана за обједињавање односно теолошко измирење католичке и православне цркве. Ако се има на уму скривено, изречено и мало познато Фатимско пророчанство, можемо да закључимо у ком се правцу ствари одвијају.

Да ли можемо из самог избора имена новог папе наслутити о чему се ту ради? Наиме, ми смо из излагања нашег домаћина, великог професора доктора Милана Петровића, чули да се претходник папе Бенедикта XVI, папа Бенедикт XV за време Првог светског рата неуспешно борио за мир, али се зато успешно изборио за то да се друг Лењин, кога смо Петровић и ја у давна времена назвали Распислав Беспућин, сагласно са другим потајним силама моћи пошаље у Русију, и уништи руски погранични појас који је Русији, према уговору са Енглеском, обезбеђивао власт над Цариградом, што је вековни сан целокупног словенског православног света. Дакле, тај папа се звао Бенедикт. И имајте на уму да се у то време догађа и Фатимско пророчанство. Тако да Бенедикт XVI преузима и наставак Фатимског пророчанства и мисију Бенедикта XV у односу на Русију. Тако да не изненађује прва папска изјава у Барију, о централној његовој мисији. С обзиром да има 78 година, вероватно не мисли да је бесмртан, када је већ непогрешив, те можемо очекивати снажан притисак на Русију, на сличан начин и са замишљеним сличним исходом какав је био у Првом светском рату”.

Из текста се закључује да је кардинал Рацингер припреман да преузме престо папе, али и да је одавно био саучесник Јована Павла Другог, који је најодговорнији за све злочине извршене на територији бивше Југославије од 1991. године.

10. У листу „Српски Национал”, од 18. априла 2006. године, под насловом „Најистакнутији кандидат за папу некада био припадник Хитлерјунда – Нацистичка прошлост”, објављен је текст:

Кардинал Јозеф Рацингер, због свог строгог залагања за конзервативно католичанство, добио је мноштво надимака, укључујући и Божји Ротвајлер, а до јуче се сматрао водећим кандидатом за новог папу.

Међутим, западна штампа је јуче као велику сензацију објавила да је Рацингер, додуше кратко, био припадник Хитлерове омладине (Хитлерјунд) и да је неко време провео у немачкој противавионској јединици.

Иако нема никаквих наговештаја да је умешан у било какве злочине, његова прошлост се може довести у оштар контраст с покојним папом, који је у својој родној Пољској учествовао у раду антинацистичког позоришта и постао први папа који је посетио римску синагогу.

Син руралног баварског полицајца, Рацингер, имао је шест година када је Хитлер дошао на власт 1933. Његов отац Јозеф био је противник нациста и

због његовог покушаја да обузда Хитлере присталице породица је морала неколико пута да се сели.

Године 1937, Рацингеров отац одлази у пензију и породица се сели у Тарунштајн, католичко упориште у Баварији, у близини Хитлеровог планинског летњиковца у Бехтерзгадену. Придружио се Хитлеровој омладини када је имао 14 година, убрзо након што је чланство постало обавезно 1941.

Његов биограф, међутим, тврди да је Рацингер био „веома кратко члан Хитлерјугенда и да није био ентузијаста”.

Две године касније Рацингер постаје припадник противавионске јединице која је била у обезбеђењу БМВ фабрике за производњу авионских мотора. У фабрици је радио велики број логораша из Дахауа.

Рацингер инсистира да никада није опалио ни метка (због неке инфекције на прсту) и ускоро је премештен у Мађарску где је постављао mine за тенкове и био сведок слања великог броја Јевреја у концентрационе логоре. Дезертирао је у априлу 1944. и провео неколико недеља у логору за ратне заробљенике.

Отада тврди да је био велики противник нацистичког режима, али да је схватао да би сваки отпор био узалудан, што је овог викенда изјавио и његов брат Георг, такође свештеник, али у пензији.

Али, Рацингерови суграђани из Тарунштајна, као Елизабет Лохнер (84), чији је зет био затвореник у Дахауу, мисле сасвим друкчије.

– Било је могуће супротставити се и логораша су најбољи пример за то. Рацингер је био млад и изабрао је други пут – каже Лохнерова.

Рацингер је узнемирио многе Јевреје изјавом из 1987. да јеврејска историја и Свето писмо постижу своје потпуно испуњење једино у Христу – став који је окарактерисан као „теолошки антисемитизам”. Додатне непријатеље је стекао потписивањем документа „Доминус Исус”, у којем тврди: „Само у католичкој цркви постоји вечно спасење.”

Један од западних кардинала који има подељено мишљење о њему каже: „Он би вероватно био добар папа, али ја немам појма како бих код куће објаснио његов избор.” Један теолог либералних ставова био је још директнији на питање шта мисли о Рацингеру на месту папе: „То ме испуњава ужасом”.

Сви смо испуњени ужасом да, уместо да му се место нађе на оптуђеничкој клупи, тај као незаблудели седи на месту резервисаном за папе.

11. У листу „Данас”, од 20. априла 2005. године (Н. Б. и агенције) под насловом „Кардинал Јозеф Рацингер од синоћ нови папа Бенедикт XVI – Немац после 1.000 година”, објављен је текст:

Ватикан, Београд – Немачки кардинал Јозеф Рацингер изабран је јуче за 265. папу Римокатоличке цркве. Први папа изабран у 21. веку за себе је одабрао име Бенедикт XVI.

Избор новог понтифика у Сикстинској капели потврђен је звоњавом звона, пошто је боја дима који је покуљао из капеле претходно збунила присутне на римском Тргу Светог Петра, па је чак Радио Ватикан најпре јавио да је дим био црн, а не бео, који по традицији објављује избор новог папе. Верници окупљени на тргу испод ватиканских канцеларија избор новог поглавара Римокатоличке цркве дочекали су повицима „Живео папа!”.

Избор Бенедикта XVI један је од најбржих у протеклом веку – папа Пије Дванаести је 1939. изабран у трећем гласању за један дан, док је 1978. папа Јован Павле Први изабран у четвртом гласању, такође за један дан. Рацингера је 115 кардинала изабрало другог дана од повлачења у Сикстинску капелу, односно другог дана рада Конклаве.

Рацингер је први немачки кардинал који је дошао на место папе након скоро 1.000 година – претходни папа рођен у Немачкој био је Виктор II (1055 - 1057).

И пре Конклаве се међу познаваоцима ватиканских прилика могло чути да ће нови папа бити биран међу старијим кардиналима – Рацингер је најстарији изабрани папа још од Клементa XII, који је, када је изабран 1730, такође имао 78 година, колико је Рацингер напунио у суботу.

Рацингер је рођен 16. априла 1927. у месту Марктлам Ин у Баварској, Немачка. Свештеник је постао 29. јуна 1951. Његов отац који је радио у полицији потекао је у традиционалној баварској породици земљорадника.

Рацингер је у младости био регрутован у противваздушну одбрану нацистичке Немачке, 1943. Годину дана касније послат је на аустријско-немачку границу на прављење тенковских баријера. Дезертирао је у мају 1945. и вратио се у Траунштајн, што је било опасно, будући да су дезертери или стрељани на лицу места или вешани као пример осталима. По повратку кући, амерички војници су га неколико недеља држали у заробљеништву. Одатле се, ауто-стопом, вратио камионом који је превозио млеко и наставио изучавање теологије.

Од 1946. па до 1951, када је постао свештеник, студирао је филозофију и теологију на Универзитету у Минхену. Докторирао је теологију 1953, с тезом „Народ и божја кућа у црквеној доктрини Светог Аугустина”. Четири године касније постао је универзитетски професор – подучавао је догму и основе теологије на вишој скали за филозофију и теологију у Фраисингу, а потом и у Бону и Минстеру.

Од 1969. био је професор догматске теологије и историје догме на Универзитету у Регенсбургу. Постао је познат већ са 35 година – 1962. На Другом ватиканском сабору био је консултант келнског надбискупа. Међу бројним публикацијама, једно од најважнијих места заузимају „Увод у хришћанство”, збирка његових универзитетских предавања и „Догма и откровење”, антологија есеја. У марту 1977. Павле VI га је именовао за надбискупа минхенског, а у јуну исте године именован је за кардинала. Иван Павле Други га је 1981. именовао првим човеком Конгрегације за верску доктрину.

Познат је као добар пијаниста који воли Моцарта, али и као полиглота.

Иако његови суграђани тврде да су видели и његову меку страну, много је више оних који га без сумње сврставају у „тврду линију” – нарочито када је у питању став према абортусу или односи спрам лутеранске цркве. Противи се да жене постану свештеници и да се свештеници венчавају. Такође је против хомосексуалности, контрацепције, комунизма, као и уласка „муслиманске Турске” у Европску унију. Он је за „затварање цркве”.

– Што год је црква ближа народу, постаје површнија – изјавио је немачки кардинал у октобру 2004. године. Име Бенедикт (од латинског „благослов”)

треће је по учесталости међу досадашњим папама највише је било Јована – двадест тројица, и Грегорија – 16.

Многи повезују избор имена новог папе с његовим будућим деловањем, односно одавањем почести претходнику чије име носи. Тако је Јован Павле II одабрао име по свом непосредном претходнику који је био понтиф свега 33 дана. Претходни Бенедикт био је у столици Свефог Петра од 3. септембра 1914. до 22. јануара 1922. У време Првог светског рата прогласио је неутралност и управо због тога обе стране су га оптуживале за саучесништво с другом страном. Ипак, он је стално позивао на мир, и отворио касе Ватикана да би се помагало рањенима, избеглима и протеранима. Политички успех Бенедикта Петнаестог је и то што су Лондон и Париз дипломатски признали Свету столицу. Отворио је пут помирења Француске и Ватикана прогласивши 1920. Јованку Орлеанку светицом. У његово време дошло је и до помирења традиционалиста и модерних у католичкој цркви. Био је познат по напорима да се хришћанство уједини под вођством папе и по настојањима да се источне ортодоксне цркве приведу под римску контролу.

– Крећемо се у сусрет дикататури релативизма који ништа не признаје као коначно и као највећу вредност истиче сопствени его и сопствене жеље – рекао је Рацингер на миси у базилици Светог Петра, уочи Конклаве.

Из текста се закључује да је и кардинал Рацингер велики мајстор манипулације, а то представља карактерну особину саучесника који је спреман да помаже и подстиче.

12. У листу „Данас”, од 17. августа 2005. године (Бета) под насловом „Поновно продаја индулгенција у Немачкој” објављен је текст:

Код многих је наишла на чуђење најава Ватикана да ће папа Бенедикт XVI давати индулгенције, односно опроштај грехова, учесницима прославе Светског дана младих.

Ватикан – Продаја индулгенција, односно опроштаја грехова, водила је пре 500 година расколу Мартина Лутера и Римокатоличке цркве и почецима протестантизма. Код многих је зато наишла на чуђење најава Ватикана да ће папа Бенедикт XVI давати индулгенције учесницима прославе Светског дана младих која ће се наредних дана одржати у Немачкој.

За папу, који горљиво жели да се повеже са другим хришћанима, та најава би могла да узбурка односе са Лутеранском црквом због више осетљивих питања: немачки папа, давање индулгенција ходочасницима који стижу у Немачку, земљу у којој су рођени Лутер и реформација

– Сигурно да има извесне случајности – Немачка, индулгенције, немачки папа – рекао је генерални секретар римске дијацезе, монсињор Мауро Пармеђиани, који ће са око 10.000 младих Римљана присуствовати прослави у Келну.

– Међутим, мислим да је више реч о историјском него о стварном проблему – рекао је он прошле недеље, на питање новинара о индулгенцијама, и додао да не верује да ће то створити тешкоће, пренео је Асошијетед прес.

Лутер, августински фратар који је живео од 1483. до 1546, подстакао је протестантску реформацију, пошто се успротивио продаји индулгенција, односно потпуног или делимичног ослобађања од казне за већ опроштене гре-

хе. У његово доба, та пракса је увелико била злоупотребљена и продаја и куповина индулгенција била је велики извор прихода за Рим.

Најава да ће папа давати индулгенције није наишла на већи ојдек у Немачкој, у којој су хришћани подељени на протестанте и католике.

– Чудна је идеја за лутеранце да би црква могла да даје индулгенције за људске грехе – рекао је Тиз Гундлах, теолог немачке Евангелистичке лутеранске цркве. Он је, међутим, додао да Лутеранска црква признаје и поштује традицију Римокатоличке цркве. „Нема разлога да се осећамо провоцирано у земљи реформације због питања индулгенција за Светски дан младих”, рекао је Гундлах.

Папа Јован Павле Други је давао индулгенције ходочасницима који су долазили у Рим за јубилеј католичке цркве 2000, али ово ће бити први пут да их црква даје ходочасницима поводом Светског дана младих, рекао је Пармеђини.

За паре се може све. Дајући опрост другима истовремено Бенедикт Шеснаести сматра да може окајати и своје грехе. Циљ овог поднеска је управо да се скрене пажња и позове на одговорност онај чији се злочини не смеју заборавити.

13. У листу „Дан”, од 20. августа 2005. године (Мина) под насловом „Њемачка: Лехрер позвао папу да отвори ватиканске архиве” објављен је текст:

Лидер келнске јеврејске заједнице Абрахам Лехрер позвао је јуче папу Бенедикта XVI да отвори ватиканске архиве које се баве Другим свјетским ратом и холокаустом, пренијеле су агенције. Он је рекао да папа, будући да је рођен у Њемачкој, има посебну одговорност да отвори те списе који би показали колико је папа Пије XII знао о нацистичком прогону Јевреја. Јеврејске организације оптужују Пија да се оглушио на холокауст. У Ватикану тврде да је Пије тајно спасавао Јевреје и да се уздржао од отворене осуде нациста јер се бојао да би могао изазвати одмазде широм Европе. Ватикан је отворио дипломатске архиве до 1939. године, односно избора папе Пија, али ратне неће до 2009. године.

„Потпуно отварање ватиканских архива, који покривају раздобље Другог свјетског рата, 60 година након холокауста, било би још један знак историјске савјести и задовољило би критичаре”, рекао је Лехрер. Папа Бенедикт није одговорио на његов захтјев, али је у говору поменуо да је потребно постићи „узајамно прихватљиво тумачење још спорних историјских питања”.

Зашто човек мира и екуменизма не прихвати да се отворе архиве? Шта то постоји у архивама што спречава Бенедикта Шеснаестог да дозволи да се чује истина? Да ли скрива истину о себи?

14. У листу „Данас” за 20 - 21. август 2005. године, аутор Миле Ласић, под насловом „Бенедикт XVI у синагоги није рекао 'mea culpa'”, објављен је текст:

„Бон, Келн – Папине официјелне активности јуче су започеле у некадашњој „Бијелој кући” у Бону у предсједничкој вили „Hammershmidt”, где га је официјелно примио у аудијенцију њемачки предсједник Хорст Келер са сарадницима.

Био је то куртоазни посјет, са протоколарним сликањем и говораницама, а њемачки предсједник је осим особља и сурадника Бенедикту XVI представио своју супругу, сина и кћерку, па чак и свога пса.

Потом су прошетали прелијепим парком. Прелијепо вријеме уз Рајну је, пак, извукло на улице на хиљаде грађана Бона, који су Бенедикту пригодном повратка довикивали – стани и говори с нама, али је папинска колона без заустављања наставила у правцу Келна.

Потом је услиједио историјски посјет жидовској синагоги у Roonstrase, јединој жидовској богомољи у Келну. Представницима ове синагоге припала је част да буду домаћини историјског сусрета двају свијетова, што надиллази њемачко-жидовске односе. Радило се о првом папском посјету једној синагоги изван Рима, те тек другом посјету једног папе једној жидовској богомољи у двомиленијумској повијести кршћанства.

Размјењени су поклони, било је дирљивих сцена приликом представљања угледних чланова жидовске заједнице, али и разочарања. За разлику од Ивана Павла Другог, који је својевремено у синагоги у Риму изговорио ријечи: „mea culpa”, дакле „мој гријех”, дакле ријечи директног покајања за злодела које су католици било када нанијели кршћанима, Бенедикт XVI није такво што учинио.

Предсједник Централног жидовског савјета у СР Њемачкој Paul Spiegel је одмах послје окончања једносатне церемоније, међутим, нагласио да је ово био не само куртоазни, него и изразито симболични и пријатељски вишезначни посјет, окренут будућности.

Јуче послјеподне се Бенедикт XVI сусрео с 30 представника православних и протестантских цркава, потом је услиједила и аудијенција за 10 чланова Турске исламске уније. Протоколарно, на нивоу знакова, наравно, ови сусрети носе добре поруке о неопходности комуникације, дијалога и споразума међу свјетским религијама у временима бременитим опасностима.

Из текста се закључује да и Бенедикт Шеснаести има исте манире као његов претходник. С ким си, такав си. Зато и не постоји разлика у кривично-правном смислу одговорности између Јована Павла Другог и Бенедикта Шеснаестог.

15. У римском дневнику „Европа нација”, за август 2005. године, аутор и директор и главни уредник Уго Гауденци, под насловом „Поводом контроверзног пријема Турске у ЕУ, преокрет у ставу Ватикана”, објављује текст:

Рацингерова реалполитика

Познат је наш став око уласка Турске у ЕУ. Најкраће речено, жестоко смо против. Зашто?

Данашња Турска, према вишедеценијском недвосмисленом искуству, трoјански је коњ атлантске агресије на Европу. Затим, Турска би отворила врата Израелу и вероватно још некимa. Такође, уопште не осећамо потребу да утопимо преживели део европске културе у вртлоге културе „трећег света”. Ни идеја о неопходном демографском расту Европе, што често слушамо као изговор, нема ништа заједничко са новом инвазијом више од двеста милиона синова других етноса.

Све то, разуме се, уопште не искључује неки будући споразум и могући савез са турском нацијом на заједничком фронту борбе против униполарне хегемоније и освајања Европе и света. Али, много ће воде још морати да протекне да буде могуће да се те две концентричне позиције остваре. Европа о којој је реч данас не треба имати никакве илузије, атлантска је колонија у лику ЕУ. Турска о којој се говори, такође нема дилема, већ деценијама је амерички „истурени војни положај у Евроазији”. Стога, данас је потребније имати у виду реалније савезе, на пример оне са словенским, арапским и латиноамеричким народима који се још боре за национални суверенитет.

Љубитељи Анкаре у Европи су добро познати (чим је то Буш затражио понудили су се Блер, Шредер, Берлускони и Запатоеро да дошлепају Турску у Европу), али се недавно нешто променило у палатама са друге стране Тибра. Избором Јозефа Рацингера за папу, који је и као кардинал више пута огласио своје изричито „не” Анкари, дошло је до заокрета од 180 степени у односу на „политику отварања” папе Војтиле. У том своме отварању Војтила је имао „водича” у језуитима, преко њиховог кардинала Роберта Тучија, који је много година организовао путовања папе Јована Павла Другог. Тучи је много пута подржао улазак Турске у ЕУ наводећи у прилог томе аргументе религиозне геополитике, односно аргумент усидрења у луци европске демократије једне велике исламске земље која је аутентично „умерена”.

То је разлог више да се поздрави ватикански заокрет. Јер сваком просечно образованом и обавештеном Европљанину добро је познато шта стоји иза онога што, у ова времена, мирише на „умерено”, „толерантно”, „хуманитарно” и „демократско”.

Умерено, толерантно, хуманитарно и демократско су постали ватикански синоними за прикривање злочина над Србима.

16. У листу „Блиц”, од 16. септембра 2005. године, аутор А. Петровић, под насловом „Организована конвенција егзорциста католичке цркве – папа истерује ђавола”, објављен је текст:

Лекари, адвокати и продавци компјутерске опреме редовно одржавају годишње националне конвенције. Зашто не би и егзорцисти – истеривачи ђавола?

Далеко од очију јавности, папа Бенедикт XVI окупио је у среду егзорцисте из Италије на националној конвенцији и поручио им да наставе са својим радом који је „веома важан у служењу цркви”. Само неколико највиших званичника Ватикана зна да се конвенција „истеривача ђавола одржава”, а место необичног састанка и даље је сакривено од јавности.

„Они су учинили све да се састанак одржи у тајности”, рекао је за Ројтерс један католички професор који је желео да остане анониман.

За разлику од Ватикана, који ову шкакљиву тему жели да остави ван домашаја јавности, егзорцизам је током последњих неколико година веома присутан у јавности, и то пре свега захваљујући холивудским остварењима. Последњи од филмова који су се појавили на ову тему под називом „Егзорцизам Емили Рос” налази се међу првих десет најгледанијих филмова у САД.

Главне улоге су поверене Лаури Лани и Кембелу Скоту, а филм говори о свештенику чија је непажња током извођења обреда егзорцизма резултирала смрћу 19-годишње девојке и базиран је на истинитом догађају.

У Католичкој цркви интересовање за егзорцизам повећано је крајем деведесетих година, док се на челу Ватикана налазио папа Јован Павле II. Ватикан је 1999. године по први пут још од 1614. издао унапређен водич за извођење егзорцизма упозоривши да је „ђаво још присутан” међу људима. Занимљиво је да је сам папа Јован Павле II током свог понтификата извео три обреда истеривања ђавола. Он је истакао неопходност практиковања ритуала и од 2000. године већина бискупија католичке цркве у свом саставу има свештеника задуженог за његово обављање.

Ватикански универзитет ће ове године по други пут заредом организовати курс о егзорцизму и Сатани међу свештеницима. Курс ће почети следећег месеца на „Ређина Апостоларуму”, једном од најпрестижнијих ватиканских универзитета, а могуће га је похађати и путем видео-конференције из других италијанских градова. Прошле године четворомесечни курс је похађало 130 свештеника, а интересовање је ове године далеко веће. Полазници ће се обучавати у медицинском, психолошком и религијском аспекту егзорцизма и сатанизма. Према незваничним подацима, само у Италији има око 5.000 припадника сатанистичких секти, а три четвртине њих су млади између 17 и 25 година.

Прошле године је јавност на Апенинском полуострву била шокирана злочиним који су починили чланови хевиметал бенда под називом „Звери Сатане”. Они су брутално убили двојицу тинејџера током обреда људског жртвовања. Медији у Италији су били препуни извештаја о стравичном убиству које је пратило сексуално злостављање.

Свештеници убице

Током последњих пола века забележено је десетак обреда егзорцизма који су се завршили трагично.

Један од најпознатијих је случај немачке студенткиње Анелизе Михел која је преминула 21. септембра 1952. године. Власти су за њену смрт оптужили два свештеника и њене родитеље.

У Онтарију је 1996. преминула двогодишња девојчица Кира Каното, док је њена 43-годишња бака Ана Марија изводила ритуал егзорцизма. За убиство унуке она је осуђена на две године затвора.

Пре две године осмогодишњи дечак из Милвокија Теренс Котел, који је боловао од аутизма, преминуо је током истеривања ђавола. Патолози су утврдили да је дечак преминуо од „екстремног притиска на плућа” пошто је свештеник легао преко њега. Тај свештеник је 10. јула 2004. осуђен за злостављање деце.

С обзиром да је као кардинал предводио модернизовану инквизицију Римокатоличке цркве, не чуди што сада као традиционалиста инсистира на истеривању ђавола, с тим што сада као незаблудив има прилику да свуда и на сваком месту проналази ђавола, али и да га не види у себи.

17. У листу „Политика”, од 4. октобра 2005. године, аутор Мирослав Стојановић, под насловом „Штази у Ватикану – агенти као пророци” објављен је следећи текст:

„Берлин, 3. октобра Папа Бенедикт Шеснаести је одобрио објављивање „записа” које су агенти чувене, и фамозне, источнонемачке тајне полиције Штази годинама исписивали о њему.

То је одмах постала медијска и ексклузивна вест.

Уз тај „благослов”, први човек Ватикана је, духовито, приметио да га радује што су му шпијуни поклонили толику „пажњу”.

Шеф документационог центра који чува и обрађује богату и мрачну оставштину фамозне, и својевремено свемоћне, источнонемачке тајне полиције (180 километара аката!) Маријане Биртлер (енергична и одлучна жена, која је била жестоку битку са бившим канцеларом Хелмутом Колом око објављивања његове „Штази биографије”) тражила је писмену дозволу црквеног поглавара да уступи његов досије на коришћење новинарима и брзо добила сагласност.

Рацингеров развојни пут

Према ономе што је већ објављено, испоставило се да је Штази пратила развојни пут Јозефа Рацингера (папино грађанско име) још од 1974. године, наслућујући, очигледно, једну успешну црквену каријеру.

Из те године, наиме, потиче први сачувани извештај из „досијеа Рацингер”. У њему Штазијев агент под шифром „Бирке” бележи да је „Р.” (Рацингер) боравио у Немачкој Демократској Републици. Том приликом је у Ерфурту држао предавања студентима теологије и академцима о „проблемима модерне теологије”.

Ако је први запис деловао као извештај и неутрално, у оним каснијим, из Тибингена, где је Рацингер неколико година предавао на тамошњем католичком универзитету, па затим из Минхена и Ватикана, уз њега иду квалификативи и процене да је реч о „веома оштроумном” теологу и жестоком антикомунисти, чији утицај у католичкој цркви бива све већи.

Јак разлог да се тајна служба једног атеистичког (комунистичког) режима, иначе у земљи где католици представљају мањину и која је претежно протестантска, заинтересује за њега.

Тако су Штазијеви шпијуни из Ватикана, а највише записа послали су они који су се крили под шифрованим именом „Антониус”, „Лихтблик” и „Георг”, чији идентитет још није откривен, видовито предсказали да ће кардинал Рацингер доћи на чело ватиканске курије на изузетно важан положај човека надлежног за верско учење и догму – две године пре него што се то заиста догодило!

У једној Штазијевој анализи из осамдесетих констатује се да је кардинал Рацингер, уз папу и државног секретара Казаролија, „најутицајнији политичар и теолог Ватикана”.

Интересовање тајних служби из источноевропских, социјалистичких земаља за Ватикан било је одвајкада велико. Додатно је порасло с избором Карола Војтиле за папу: Пољак је снажно подржавао Валенсин покрет Солидарност и, као заштитник „контрареволуционарних снага”, постао трн у оку комунистичким режимима. А такође „заклети антикомуниста”, кардинал Рацингер је годинама био Војтилина десна рука.

Процењивало се, с обзиром на његов положај шефа ватиканске курије, да ће „субверзивно” и антикомунистичко деловање (ултра)конзервативног кардинала имати снажан и поразан утицај на прогресивна, готово левичарска струјања унутар католичке цркве у Латинској Америци.

У Штазијевом досијеу о Рацингеру налази се и запис који говори да његове блиске везе с Војтилом потичу још из средине седамдесетих. Рацингер се, стоји у једној анализи, снажно ангажовао приликом Војтилиног (неочекиваног) избора за папу. Папа га је потом, 1980, овластио да у СР Немачкој организује црквену подршку „контрареволуционарним снагама” у Пољској. Желео је да „пријатеља Рацингера” види на (важном) положају председника бискупске конференције у Немачкој, а кад у томе није успео, позвао га је у Ватикан.

И Војтила је имао досије

Званично је, током ретких посета Немачкој Демократској Републици, кардинал Рацингер, иначе, приман с формалним уважавањем.

Из централе Штазија је, стоји у документима нађеним у његовом досијеу, полицијским и царинским пограничним службама издато наређење да га, као учесника једног скупа католика у Дрездену 1987. године, заједно с пратњом, пропусти без икаквих сметњи и формалности. И Штази је, иначе, поред својих званичних агената, у самој НДР ангажовала и 225 шпијуна из црквених редова, од портира до високих црквених великодостојника. Црква је, у време хладног рата, не само у Источној Немачкој, била стално под присмотром тајних служби: под њеним окриљем окупљали су се дисиденти и критичари режима.

И бивши папа је, иначе, имао дебео досије у Штазијевој централи. Представници Ватикана су 1990, по уједињењу Немачке, стигли у Берлин и помно истраживали и претраживали његов садржај.

Можда је Штази претеривао, али је вероватно непогрешиво знао на кога треба да обрати пажњу.

18. У листу „Побједа”, од 10. јануара 2006. године, под насловом „Интервју руског патријарха грчком дневнику ’То Вима’ – Алексиј II чека на кораке Ватикана”:

Атина, 9. јануара (Танјуг) – Патријарх московски и цијеле Русије Алексиј II изјавио је, у интервјуу објављеном у грчком дневнику „То Вима”, да и даље чека на „конкретне кораке” Ватикана ради зближавања између католичке и православне цркве. Алексиј II тиме условљава евентуалну посјету папе Русији или сусрет са њим на „неутралном терену” ради „превазилажења садашњих тешкоћа”. „Надам се да ће Ватикан учинити конкретне кораке ради поправљања ситуације”, јер би у противном сусрет са папом био само „протоколаран”, навео је патријарх, пренијела је агенција АФП позивајући се на грчки лист.

Замјерке Руске православне цркве односе се на „католичку активност у Русији и другим земљама Заједнице Независних Држава међу крштеним православним вјерницима, као и на политику украјинских унијата према православљу за коју се не може рећи да је пријатељска”, рекао је Алексиј II.

Ватикан са своје стране негира да води било какву вјерску кампању у Русији. Алексј II је истакао да је убијеђен да папа Бенедикт XVI има потребан ауторитет да допринесе побољшању односа између двије цркве.

Идеју екуменизма и Бенедикт Шеснаести наставља по замисли Јована Павла Другог, односно по својој замисли, с обзиром да је 25 година био најзначајнији помагач Јована Павла Другог.

19. У листу „Борба”, од 13. јануара 2006. године, под насловом „У Ватикану размишљају о рехабилитацији Јуде – Није био истински зао”, објављен је текст:

Теолози у Ватикану озбиљно се баве мишљу да Јуда Искариотски, који је, по Светом писму, продао Исуса Христа Римљанима за 30 сребрењака, буде рехабилитован.

Како пише лондонски „Тајмс”, Јудиним потомцима није у последњих 2000 година било лако, с обзиром на лош имиџ њиховог древног претка.

Теолози, за које лист преноси да су блиски папи Бенедикту XVI сматрају да су пронашли решење које би задовољило све стране. Аргументи да Јуда није знао шта ради, или да је само поступао по наређењима, или пак да је и сам био жртва, нису долазили у обзир.

Они су се сложили да Јуда није био истински зао, већ да је само испуњавао свој део божјег плана. По мишљењу неких од њих, на тај начин би могао бити решен наводни недостатак милости Христа према једном од својих најближих сарадника.

Међутим, за све то би требало да има границе. Евентуална рехабилитација Јуде отворила би проблем осталих библијских личности „на лошем гласу”, навео је лист.

„Шта би се у том случају десило с Голијатом или, пак, с Иродом – а на крају крајева и са самим ђаволом?”, пита се „Тајмс”.

Све је могуће када је у питању традиционалиста и чувени теолог Бенедикт Шеснаести.

20. У листу „Новости”, од 14. јануара 2006. године, аутор Исмет Кочан, под насловом „После вишемесечне кризе између Турске и Ватикана око природе доласка католичког поглавара – Компромис за папу” објављен је текст:

Папа Бенедикт Шеснаести прихватио је да у овој години дође у званичну посету Турској, јавили су турски електронски медији, позивајући се на изворе у Ватикану. Тиме је између Свете столице и Анкаре разрешена вишемесечна криза, настала у септембру прошле године, када је римокатолички поглавар прихватио да у новембру, на позив цариградског патријарха Вартоломеја, дође у Истанбул.

Папа је, наиме, одмах по ступању на престо Светог Петра прихватио позив патријарха Вартоломеја да присуствује прослави празника Светог Андрије, коју сваке године организује Цариградска патријаршија. Али, пошто је папа истовремено и шеф државе, поставило се и питање статуса једне такве посете, за шта је био потребан званични позив турског Министарства спољних послова.

Министарство се, међутим, успротивило посети, са објашњењем да цариградски патријарх нема право да позива у госте државнике страних земаља.

У покушају да реши проблем, турски председник Ахмет Неџдет Сезер упутио је папи позив за званичну посету Турској у 2006. години, али на то дуго из Ватикана није било никаквог одговора.

Анкара је страховала да ће папа потегнути за Турску болно питање екуменства цариградског патријарха.

Анкара сматра да је питање екуменства заувек затворено Лозанским споразумом из 1923. године, када је, одређен и статус Цариградске патријаршије као турске црквене институције, а патријарха као духовног вође само три хиљаде турских Грка. Могућност преиспитивања тог статуса наговештена је из Ватикана још претпрошле године. Тада је Света столица ословила патријарха Вартоломеја као духовног поглавара читавог православног света, дајући тако подршку све гласнијим захтевима Вартоломеја да му се призна „историјско право на екуменство”. Такав гест Ватикана наишао је на оштро реаговање Анкаре, која је Светој столици уручила протестну ноту. Ватикан је тим поводом поручио Турској да „постоји једна велика хришћанска фобија” у земљи која је лаичка, „верских слобода има само на папиру” и да се „у пракси не спроводи оно што стоји у уставу”.

Сви који су до детаља упознати са активностима и деловањем кардинала Рацингера вероватно себи не би могли да дозволе тај луксуз да га приме у посету.

21. У листу „Политика”, од 24. фебруара 2006. године, под насловом „Тврдње бившег амбасадора САД у Ватикану – Папа жели у Србију”, објављен је текст:

Сада се зна да за папу Бенедикта Шеснаестог две папске посете имају високи приоритет – прво посета Србији, затим Русији, тврди некадашњи амбасадор САД у Ватикану Томас Патрик Мелади. У тексту који је објавио „Национални католички извештач” из Канзас Ситија, Мелади пише да му је питање да ли ће папа доћи у Србију постављано често током његове посете Београду у децембру прошле године. „Састао сам се с двојицом челника Српске православне цркве који су изразили оптимизам поводом изгледа да папа дође.

Неки епископи, на другој страни, и даље изгледају неодлучни. Само патријарх Павле, који сада има 91 годину и слабог је здравља, може да донесе коначну одлуку да Српска православна црква формално позове папу Бенедикта да посети Србију”, наводи Мелади и додаје да се током претходне посете састао с патријархом и да је био „веома импресиониран Његовом светошћу”.

„Ова ситуација подсећа ме на ону у којој сам био почетком деведесетих, када сам, као амерички амбасадор при Светој столици, имао инструкције да папу Јована Павла Другог наговорим да формално призна државу Израел. Ватиканска курија стално ми је објашњавала колико стотина детаља треба разрешити да би се признавање уопште разматрало. Једног дана, крајем 1993, Јован Павле Други избрисао је све те „детаље” и једним потезом пера признао државу Израел... Спајање хришћана због вишег добра биће испуњено 2006, ако свет буде видео загрљај римокатолика и Српске православне цркве у Србији. То би био почетак једног још значајнијег помирења: папске посете Русији.

Дакле, свима је јасно да је, и као кардинал, Рацингер имао посебно задужење за простор бивше Југославије. У том својству је једном и боравио у Србији у шпијунској активности утврђивања резултата политике Јована Павла Другог. Обично злочинци воле да се врате на место злочина. Зато Бенедикт Шеснаести инсистира на посети Србији, али и освајању прве степенице пре него што би се освојила велика Русија.

22. У листу „Борба”, за 15 - 16. април 2006. године, под насловом „Папа огорчен на Јуду – Среброљубац” објављен је текст:

Поводом објављивања Јудиног Јеванђеља огласио се и Папа Бенедикт XVI. Наследник Св. Петра је после 1973. године од дана издаје Јуду назвао лажљивцем којем је новац био важнији од Бога и његове љубави.

Папа Бенедикт XVI на Велики четвртак је први пут у свом понтификату предводио обред прања ногу у римској базилици Светог Јована Латеранског.

Папа је предводио Мису вечере Господње током које је опрао и обрисао ноге дванаесторици људи, у сећање на Исусов гест понизности према својим апостолима.

Бенедикт XVI је у хомилији позвао вернике да искажу понизност према другима, посебно онима „који пате”.

Агенција АП јавља да је папа такође, у реакцији на недавно објављивање наводног Јудиног еванђеља, Јуду назвао лажљивцем којем је „новац био важнији од Бога и његове љубави”.

Овај текст је унет да би се утврдила тактика са којом се делује. Прво једна вест, а онда друга, која негира и оспорава претходну и тако редом, док се не дође до погодног тренутка за ону праву, која прикрива право дело.

III

Ову допуну елабората проф. др Војислав Шешелъ износи као посебан вид одбране са циљем да се пред Претресним већем утврди да је и кардинал Рацингер, као дугогодишњи сарадник Јована Павла Другог учествовао као саучесник и, следећи доктрину Римокатоличке цркве, подстицао и помагао да се на територији бивше Југославије и ратним злочинима настави са геноцидом над Србима, како би се разбијањем Југославије и обезбеђењем нових независних држава на територији бивше Југославије проширио утицај Ватикана и обезбедили интереси ватиканске касте и да се у извршењу те наредбе није обзирао на укупан број жртава на свим странама у сукобу. Он је безобзирно, као Хитлеров подмладак, али и као свештеник Римокатоличке цркве, Немац који се и као свештеник заклео на верност Немачкој, подстицао Јована Павла Другог да шаље своје крсташе на традиционалне немачке непријатеље, Србе, да над њима врше ратне злочине, те је практично један од најодговорнијих за све жртве, а оне се могу приписати колико Јовану Павлу Другом, толико и кардиналу Рацингеру, сада Бенедикту XVI. Он је намерно погазио међународно право о неповредивости и немењању граница и помагао Јовану Павлу Другом, који је формално наредио да са оружјем у рукама његови крсташки побију и протерају све Србе са њихових вековних огњишта. Он је подстицао Јована Павла Другог да нареди бомбардовање Срба. Он је учествовао у доношењу одлуке да Јован Павле Други нареди када треба да се прекину оружани напади Хрвата на муслимане, али никада није тражио од

Јована Павла Другог да нареди да Хрвати прекину оружане нападе на Србе.

Он је подстицао Јована Павла Другог да постигне договор са Реганом на основу кога би се растурила Југославију. Он је саучесник са Јованом Павлом Другим у свим оним злочинима на територији бивше Југославије за које не може да се утврди непосредни извршилац, јер је подстицао, помагао и пружао подршку да се политички држе под контролом оружани сукоби. Доказ за то се налази у овој допуни елабората, али и у тајним архивима који се крију у Ватикану.

(Приредио члан стручног тима Зоран Красић) Проф. др Војислав Шешељ

Садржај

Централна промоција књиге др Војислава Шешеља „Криминалац и ратни злочинац Хавијер Солана”	5
---	----------

Судски документи

Елаборат о улози Ватикана и папе Јована Павла Другог у злочинима извршеним на територији бив- ше Југославије од 1991. године (део други)	19
---	-----------

Елаборат о неокортексним дејствима против оптужених у МКСЈ	880
---	------------

Допуна елабората о улози Ватикана и папе Јована Павла Другог у злочинима извршеним на територији бивше Југославије од 1991. године са освртом на сау- чеснички допринос кардинала Рацингера	958
--	------------

Сабрана дела
проф. др Војислава Шешелџа

1. Време преиспитивања
2. Хајка на јеретика
3. Феноменологија балканског деспотизма
4. Велеиздајнички процес
5. Наркоманија Вука манитога
6. Политика као изазов савести
7. Милан Панић мора пасти
8. На међународној сцени
9. Сучељавање са седмом силом
10. Народни трибун
11. Посланичке беседе
12. Филипике четничког војводе
13. Пали, жари, дедињски диздаре
14. Црвени тиранин са Дедиња
15. Да све српско буде као земунско
16. Промене по вољи народа
17. Без длаке на језику
18. Моћ аргумената
19. Фалсификована воља народа
20. Влада националног јединства
21. Србија под америчким бомбама
22. Док патриоте обнављају издајници разарају
23. Радикали се нису обрукали
24. Паклени планови Запада
25. Контрареволуционар у булдожер револуцији
26. Досманлијски зулум над Србијом
27. Континуитет радикалске доследности
28. Главни Милошевићев политички робијаш
29. Убиство министра одбране Павла Булатовића
30. Досманлијски сејмени на Правном факултету
31. Глоггов колац у досовском срцу
32. Досманлије као нови јањичари
33. Четничка сабља над досманлијском главом
34. На јуначким рукама кроз српску Боку
35. Кора од банане
36. Српски четнички покрет
37. Српска радикална странка
38. Пети отаџбински конгрес

39. Суданије непокорног војводе
40. Идеологија српског национализма
41. Афирмација парламентаризма
42. Слом савезне државе
43. Жигосање досманлијског бешчашћа
44. Челични војвода
45. Стазом славе, у служби отаџбине
46. Храброст и савесност у историјским ломовима
47. Упорна одбрана Српства
48. Станко Суботић – Цане Жабац, краљ дуванске мафије
49. Мафијашка пудлица Небојша Човић
50. Цијин мајор Грујица Спасовић
51. Четнички војвода пред Хашким трибуналом
52. Суочавање са хашким инквизиторима
53. Хашки досије набеђеног ратног злочинца
54. Поцепана хашка инквизиторска одежда
55. У чељустима Курве дел Понте
56. Геноцидни израелски дипломата Теодор Мерон
57. Ђаволов шегрт злочиначки римски папа Јован Павле Други
58. Вашингтонски сексуални манијак Бил Клинтон
59. Хашко бајрамско прасе
60. Лажљива хашка педерчина Џефри Најс
61. Сведок одбране Слободана Милошевића у хашком процесу
62. Енглески педерски испрадк Тони Блер
63. Криминалац и ратни злочинац Хавијер Солана
64. Подмукли галски пицопевац Жак Ширак
65. Хитлерови највернији следбеници Хелмут Кол и Ханс Геншер
66. Крваве ручерде Медлин Олбрајт
67. Понтифекс максимус сатанистичке цркве Јован Павле Други
68. Антихристов намесник зликовачки римски папа Бенедикт Шеснаести